

FARMIA

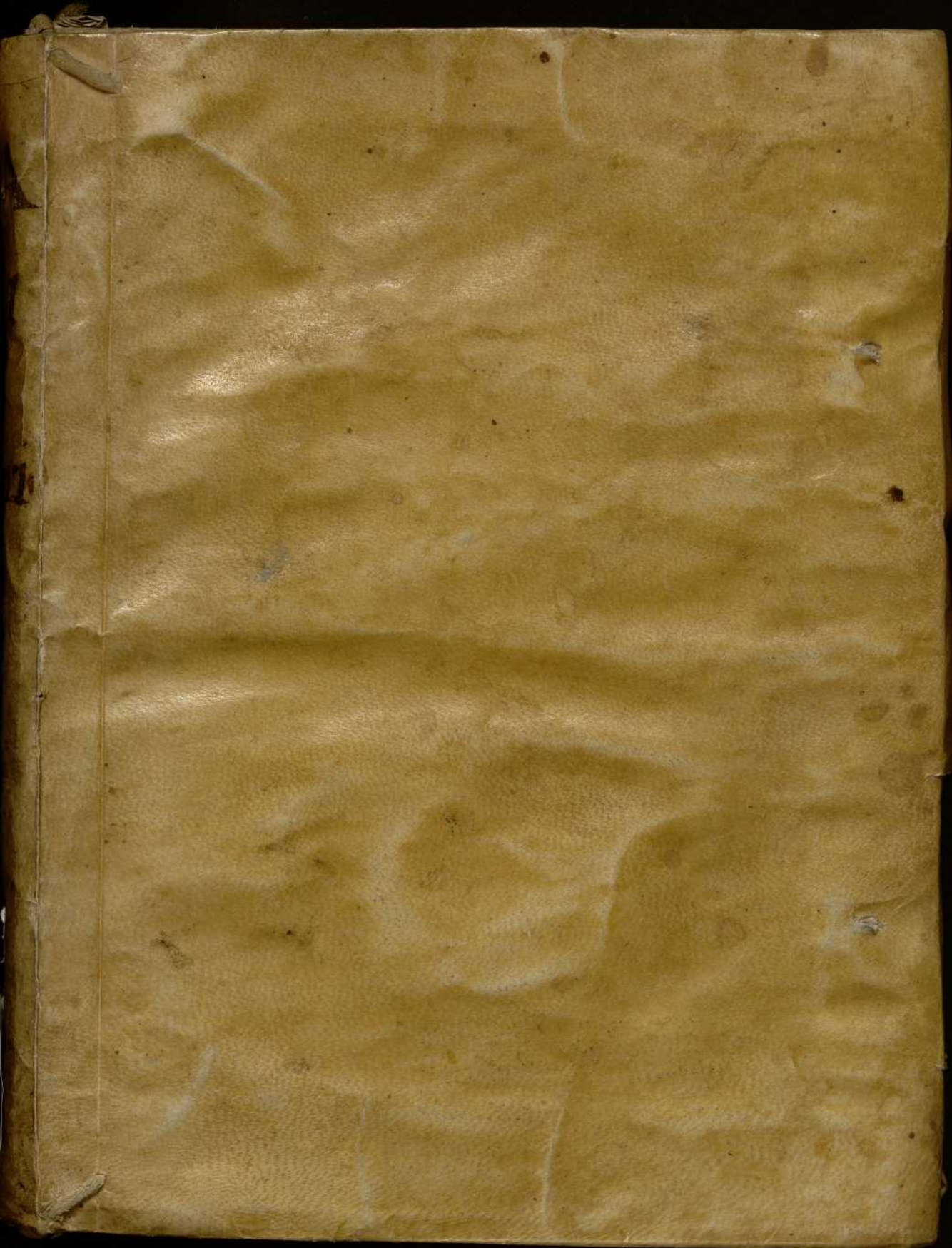
Copca
D

Abbequerra

A
47
25

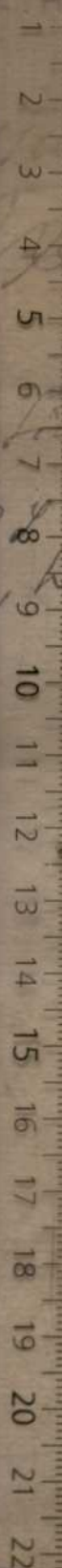

Handwritten signature or initials in blue ink, appearing as a stylized 'L' or 'B'.

... n Joseph^o Raymond^o
... 1748

... por este libro ... a Pedro Montesa
... estaba todo y descomp^{to} y lo hizo componer
... encuadrándolo, y echándole cubierta nueva en el
... el año

G-4-1

Y2

Al Sr. Don Joseph Raymundo
Juarez O. No 1748

Se por este libro que a Pedro Montañas
este estaba roto y descomp^{to} y lo hizo componer
enquadernandolo, y hecharle cubierta nueva como a
el año

BIBLIOTECA HOSPITAL REAL
CRANEA
A
17
25

Pharmatiarum

Historiae & Rerum

Chatebrae & Grenatensis

SRS
ET
STIENTIA

Ex Libris

R. 4. 354

ANTIDOTARIUM SPECIALE,

IOAN. IACOBO WECKERO
BASILIENSE

EX OPT. AVTHORVM
tam veterum, quàm recentiorum, scriptis
fideliter congestum, & tandem methodicè, su-
pra priores editiones, uberrimè au-
ctum, coniunctim editum, &
exornatum:

Adiectis ELENCHIS locupletis.

Adiectis

Proprio de iudice

Antonia

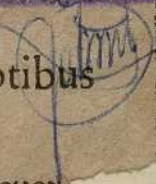
*et como m...
re antonia d*

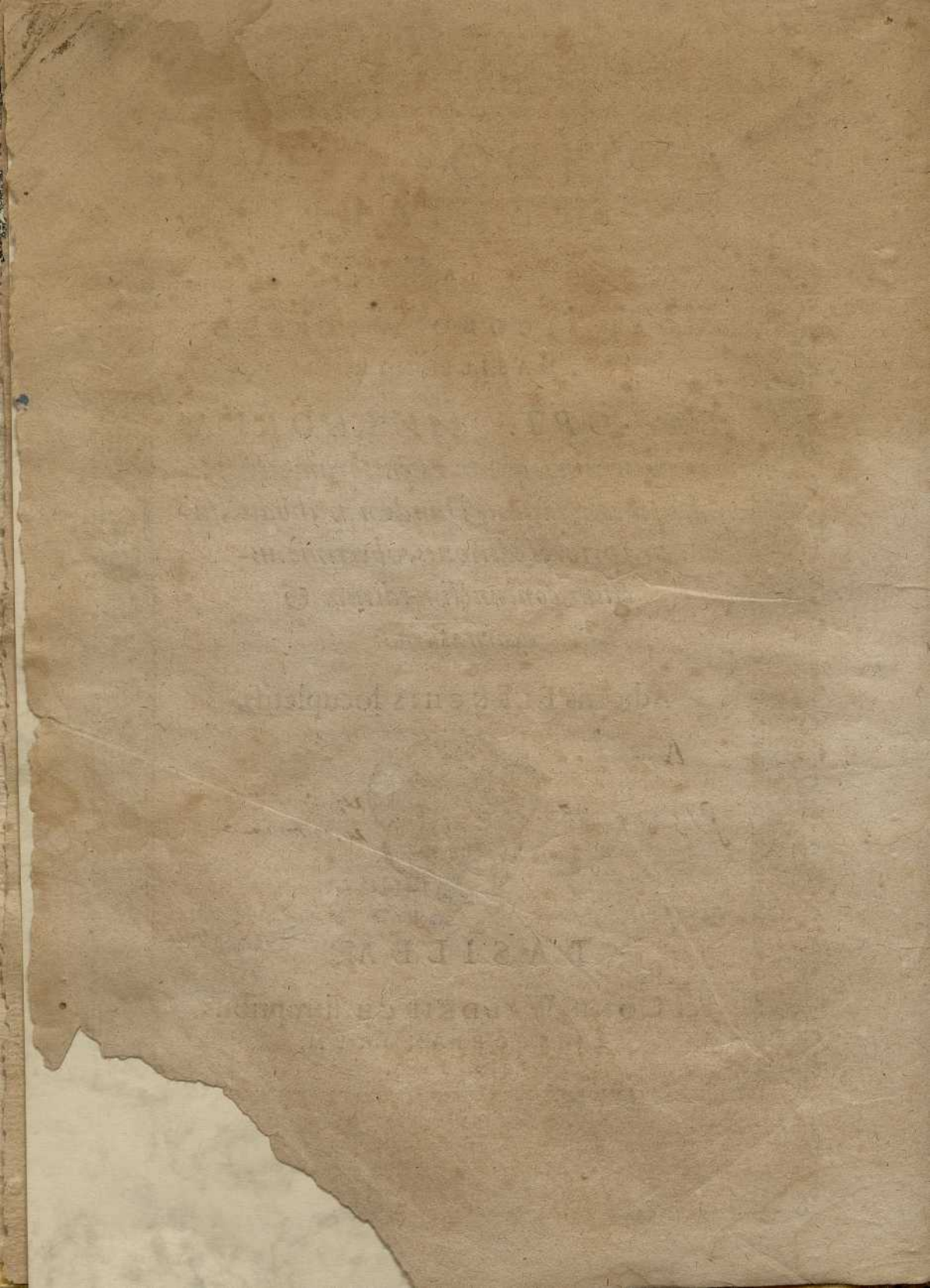
*adquirido con cargo a la comi-
nación de Historia de la Farmacia.*

BASILEAE,

Canada Feb. 1966

Per CONR. WALDKIRCH, sumptibus
EPISCOPIANORVM,
c. 16. 1661.

990

ELENCHVS ET SERIES SECTIONVM ANTIDO- TARII SPECIALIS contentarum.

ANTIDOTARII SPECIALIS LIB. I.

De IGNE. Sect. I.	fol. 1.	De folijs astringentibus 170. aperientibus 172.
De AERE. Sect. II.	5	emollientibus, indurantibus, extenuantibus
De AQUA. Sect. III.	6	174. discutientibus 175. extrahentibus, sup
Thermarum differentia à metallis	7	purantibus, abstergentibus, glutinantibus,
Thermæ Germaniæ	12	& cicatricem ducentib. ibid. & 176. flatus
Fontes acidi	21	discutientibus 182. semen generantibus 183.
Thermæ Italiæ	30	menses mouentibus, menses sistentibus, vene-
De TERRIS. Sect. IV.	31	nis resistentibus ibid. strumas discutien-
De METALLIS. Sect. V.	39	tibus 186. dolorem mitigantibus, venenosiss
De metallis temperatis 41. calefacientibus &		189. alterantibus qualitate occulta 187
siccantibus in gradu secundo ibid. calefa-		De folijs purgantibus bilem flauam 190.
cientibus & siccantibus in gradu tertio ibid.		bilem atram 191. pituitam 192.
calidis & siccis in gradu quarto 47. frigidis		serosos humores 193
in primo 49. frigidis in secundo 50.		De FLOREBUS. Sectio IX. 198
astringentibus 53. venenosiss 54		De floribus calidis in primo 205.
De LAPIDIBUS. Sect. VI.	55	secundo ibid. tertio 209
De lapidib. preciosis, seu gemmis frigidis in gra-		De floribus frigidis in primo ibid. secundo 210.
du primo 59. secundo 61. quarto 62		tertio 211. quarto 212.
De gemmis amuletis 63		De floribus humidis in primo 212. secundo ibid.
De lapidibus preciosis, alterantibus qualitate ocs		De floribus siccis in primo ibid.
culta 64. minus preciosis: ac primùm de ca-		secundo ibid. tertio ibid.
lidis 67. frigidis 69. astringentibus 70.		De floribus calefacientibus caput ibid.
emollientibus, obstupescientibus 71. abster		pectus 213. reliquas corporis partes ibid.
gentibus 72. glutinantibus, cicatricem indu-		humectantibus pectus & cor 214
centibus, calculum comminuentibus, fetum		De floribus siccantibus cor & pectus, astringen-
retinentibus, menses cientibus, amuletis, mi-		tibus, discutientibus, abstergentibus, extenuan-
nis preciosis, alterantibus qualitate occulta		tibus, emollientibus, suppurantibus, glutinan-
ibid. & 73. purgantibus 76		tibus, & cicatricem inducentibus 214.
De MARINIS. Sect. VII.	ibid.	menses mouentibus, & sistentibus, flatus dis-
De marinis calidis ibid. frigidis 80. astrin-		cutientibus, qui ambustis medentur 215
gentibus 82. emollientibus 81. abstergen-		De floribus venenis resistentibus ibid.
tibus 86. qualitate occulta alterantibus 83		dolorem mitigantibus ibid.
De ANIMATIS SINE SENSU,		De floribus purgantibus bilem flauam ibid.
à terrestribus, hoc est, ex plantis & arboribus		pituitam 216
sumptis: & primò de folijs. Sect. VIII.		De FRUCTIBUS. Sect. X. 217
89		De fructibus temperatis 223
De folijs temperatis 109		De fructibus calidis in primo 224.
De folijs, seu herbis calidis in primo gradu 110.		secundo 226. tertio 227. quarto 229
secundo 120. tertio 129. quarto 148		De fructibus frigidis in primo 232.
De folijs frigidis in primo 151. secundo 154.		secundo 234. tertio 236. quarto 237
tertio 159. quarto 163		De fructibus humidis in primo 238.
De folijs humidis in primo 164. secundo ibid.		secundo ibid.
De folijs siccis in primo ibid. secundo 165.		De fructibus siccis in primo ibid.
tertio 167. quarto 169		secundo ibid. tertio ibid.

ELENCHVS SECTIONVM.

<p>De fructibus calfacientibus caput 238. thoracem 239. cor 240. stomachum ibid. renes & vesicam ibid. vterum 241</p> <p>De fructibus refrigerantibus thoracem & cor ibid. stomachum ibid. hepar 242. renes & vterum ibid.</p> <p>De fructibus adstringentibus 242. discutientibus ibid. extenuantibus ibid. glutinantibus ibid. flatu discutientibus 243. semen generantibus ibid. urinam cientibus ibid. menses mouentibus ibid. menses sistentibus ibid. venenis resistentibus ibid. dolorem mitigantibus ibid.</p> <p>De fructibus purgantibus bilem flauam 243. bilem atram 247. pituitam ibid.</p> <p>De SEMINIBVS. Sect. XI. 248</p> <p>De seminibus calidis in primo 255. secundo 256. quarto 263</p> <p>De seminibus frigidis in primo 255. secundo ibid. tertio ibid.</p> <p>De seminibus humidis in primo 266</p> <p>De seminibus siccis in primo 266. secundo ibid. tertio 267</p> <p>De seminibus excalfacientibus iecur 267. splenem ibid. renes & vesicam ibid. vterum 268. artus ibid.</p> <p>De seminibus refrigerantibus caput 269. thoracem, cor, & stomachum ibid. hepar, splenem, renes, vesicam, & artus 269</p> <p>De seminibus adstringentibus 269. discutientibus, abstergentibus, emollientibus, indurantibus, suppurantibus, glutinantibus, flatu discutientibus, generantibus semen 270. menstrua prouocantibus 271. menses sistentibus, calculum frangentibus, venenis resistentibus, mitigantibus dolorem discutientibus strumas, venenosas 272</p> <p>De seminibus purgantibus bilem pituitam 272. 273</p> <p>De RADICIBVS. Sect. XII. 275</p> <p>De radicibus calidis in primo 283. secundo ibid. tertio 285. quarto 288</p> <p>De radicibus frigidis in primo 291. secundo ibid. tertio ibid.</p> <p>De radicibus humidis in primo 292</p> <p>De radicibus siccis in primo 292. secundo 297. tertio ibid.</p> <p>De radicibus excalfacientibus caput 299. thoracem ibid. cor 303. stomachum ibid. hepar 305. splenem 307. renes 308. vterum & iuncturas ibid.</p> <p>De radicibus refrigerantibus stomachum, hepar</p>	<p>& splenem 308</p> <p>De radicibus astringentibus 308. discutientibus 311. abstergentibus ibid. aperientibus, extenuantibus, adurentibus, & emollientibus 312. suppurantibus, glutinantibus ibid. flatu discutientibus 313. semen generantibus 314. menses mouentibus 315. menses sistentibus 319. sudorem prouocantibus 320. venenis resistentibus 321. ambustis confidentibus 322. dolorem sedantibus ibid. discutientibus strumas, venenosas alterantibus qualitate occulta 323. 324</p> <p>De radicibus purgantibus bilem flauam ibid. bilem atram 325. pituitam 326</p> <p>De LIGNIS. Sect. XIII. 331</p> <p>De lignis calidis 331. frigidis 337. alterantibus qualitate occulta 338</p> <p>De CORTICIBVS. Sect. XIV. 338</p> <p>De corticibus calidis in primo 339. secundo 340. tertio 346</p> <p>De corticibus aperientibus 346. dolorem mitigantibus, purgantibus ibid.</p> <p>De corticibus fructuum calidis astringentibus 346</p> <p>De corticibus radicum calidis 347. frigidis 348</p> <p>De corticibus purgantibus bilem 348</p> <p>De SUCCIS. Sect. XV. 347</p> <p>De succis temperatis herbarum 349</p> <p>De herbarum succis calidis in primo 349. secundo ibid. tertio 349</p> <p>De succis herbarum frigidis in primo 351. secundo, tertio, quarto ibid.</p> <p>De succis fructuum calidis 350. 352. frigidis 351. 352</p> <p>De LIQUORIBVS. Sect. XVI. 351</p> <p>De liquoribus frigidis 353. calidis ibid.</p> <p>De liquoribus pinguibus calidis 355. frigidis 357</p> <p>De liquoribus concretis calidis moderate 357</p> <p>De liquoribus concretis calidis in primo 358. secundo, tertio 359</p> <p>De liquoribus concretis frigidis in primo 360. tertio 363. quarto ibid.</p> <p>De liquoribus concretis, purgantibus bilem pituitam 367. 368.</p> <p>De GUMMI & RESINIS. Sectio XVII. 369</p> <p>De gummi & resinis calidis temperate 371</p> <p>De gummi & resinis calidis in primo 371. secundo 372. tertio 379. quarto 380</p> <p>De gummi & resinis frigidis 380. emollientibus, astringentibus 381. calculos pellentibus 382. pur-</p>
---	--

ELENCHVS SECTIONVM.

382. purgantibus pituitam	ibid.	De SANGVINE. Sect. XXIV.	402
De ANIMALIBVS aquatilibus. Sectio		De PINGVEDINE, Adipe, & Seuo.	
XVIII.		Sect. XXV.	403
De ANIMALIBVS integris. Sect.		De EXCREMENTIS vitilibus. Sectio	
XIX.	385	XXVI.	405
De animalibus terrestribus, aquatilibus, aereis,		De EXCREMENTIS inutilibus primæ	
& volatilibus	387	coctionis. Sect. XXVII.	409
De ANIMALIBVS venenosis. Sectio		De STERCORE. Sectio XXVIII.	
XX.	387	410	
De ANIMALIVM partib. Sect. XXI.		De EXCREMENTIS secundæ coctionis.	
395		Sect. XXIX.	412
De OSSIBVS. Sect. XXII.	400	De EXCREMENTIS tertiæ coctionis.	
De MEDVLLIS. Sect. XXIII.	401	Sect. XXX.	414

ANTIDOTARII SPECIALIS LIB. II.

De AQVIS distillatis. Sect. I.	416	uriam	506
De aqua stillatitia, quomodo ex herbis & floribus extrahatur.	421	De IULAPIIS. Sect. III.	507
De aquis distillatis refrigerantibus sanguinem		De SVCCIS, seu ROB. Sectio IV.	509
421. refrigerantibus, seu concoquentibus bilem in capite 422. concoquentibus bilem in thorace	ibid.	De EMPVSIONIBVS. Sect. V.	511
De aquis distillatis refrigerantibus cor, stomachum 422. hepar, renes, & vesicam 343. matricem	ibid.	De VINIS artificialibus. Sect. VI.	513
De aquis distillatis excalfacientibus caput, seu concoquentibus pituitam in capite 423. thoracem 425. cor 426. stomachum ibid. hepar, splenem, renes & vesicam 427. matricem	428	De vinis excalfacientibus caput 515. cor 516. thoracem	517
De aquis alterantibus & concoquentibus bilem atram in capite 228. pectore, corde ibid. hepate, splene	429	De vinis excalfacientibus ventriculum 518. hepar 524. splenem, renes & vesicam	ibid.
De aquis alterantibus qualitate occulta	429	De vinis astringentibus, sudorem prouocantibus	526
De aquis purgantibus	431	De vinis resistentibus venenis	527
De aquis purgantibus compositis 431. confortantibus 434. alterantibus	437	De vinis purgantibus pituitam 527. bilem flauam 529. bilem atram & aquam 530. humores mixtos	531
De SYRVPIS. Sect. II.	471	De DECOCTIS. Sect. VII.	533
De Syrupis officinalibus, concoquentibus bilem flauam in capite 475. thorace 476. stomacho 477. corde 480. hepate	481	De decoctis officinalibus rescipientibus	535
De Syrupis concoquentibus pituitam in capite 482. thorace 483. corde 485. stomacho 486. hepate 489. matrice	490	De decoctis alterantibus communibus 536. caput 537. pectus 538. cor, ventriculum ibid.	
De Syrupis concoquentibus melancholiam in corde 490. hepate & liene	491	De decoctis sudorem prouocantibus	538
De Syrupis purgantibus bilem	493.	De decoctis purgantibus sanguinem 542. bilem flauam 543. pituitam ibid. bilem atram, humores mixtos	544
494. humores mixtos	495-503	De decoctis minus vsualibus	545
De Syrupis minus vsualibus	497	De decoctis alterantibus pectus, cor 545. bilem 546. pituitam, bilem atram	ibid.
De Syrupis alterantibus pituitam 498. bilem atram 500. purgantibus 501. educantibus		De decoctis purgantibus bilem flauam 549. pituitam 550. atram bilem 550. humores mixtos	551
		De INFVSIONIBVS. Sect. VIII.	553
		De acetis	555
		De dilutis, seu infusis, purgantibus bilem	556
		pituitam 557. bilem atram	559
		De infusis sanguinem puriorem reddentibus 560	

ELENCHVS SECTIONVM.

- De CLYSTERIBVS. Sect. IX.** 561
 De clysteribus nutrientibus 563. calfacientibus
 ibid. refrigerantibus 564. emollientibus
 ibid. astringentibus 565. detergentibus
 566. consolidantibus 567. vrinam prouocan-
 tibus, comminuentibus calculum 567. vermes
 necantibus 568. dolorem sedantibus 569. pur-
 gantibus 571
 De clysteribus purgantibus aquam 572. flatu-
 discutientibus 573
De GARGARISMATIS. Sect. X.
 575
 De gargarismatis discutientibus 577. detergen-
 tibus ibid. consolidantibus, dolorem sedanti-
 bus 578. odoratis 579
De ERRHINIS. Sectio XI. 579
 De errhinis purgantibus bilem, pituitam
 melancholiam 581
 De errhinis detergentibus 581. dolorem mitigan-
 tibus 582. astringentibus ibid. odoratis 583
De FOMENTIS. Sect. XII. 583
 De fomentis astringentibus 585. aperientibus,
 discutientibus ibid. emollientibus 587. dolo-
 rem sedantibus ibid.
De EPITHEMATIBVS. Sectio
XIII. 589
 De epithematibus ad omnes partes 590
 De epithematibus alterantibus cerebrum ibid.
 cor 591. pectus 593. stomachum 594. he-
 par 595. corpus per arterias iuxta manum
 596
De EMBROCHIS. Sect. XIV. 597
 De embrochis calfacientibus caput ibid. alte-
 rantibus stomachum 598. refrigerantibus
 caput ibid.
De INSESSIONIBVS. Sectio XV
 599
 De in sessionibus astringentibus ibid. emollienti-
 bus 601. aperientibus ibid. discutientibus
 602. frangentibus calculum ibid. dolorem mi-
 tigantibus 604
De BALNEIS. Sect. XVI. 605
 De balneis excalfacientibus 605. refrigeranti-
 bus 606. astringentibus, emollientibus 607.
 aperientibus, abstergentibus cutem 608. dolo-
 rem mitigantibus 611
De LOTIONIBVS. Sect. XVII. 611
 De lotionibus capitis 613. axillarum, manuum,
 pedum 615
De OLEIS. Sectio XVIII. 617
 De oleis crasso modo paratis 623
 De oleis excalfacientibus ventriculorum 623. he-
 par 624. lienem 625. vterum ibid. articulos
 627. nervos 628
 De oleis refrigerantibus caput 731. corroborantibus
 ventriculorum 632. pectus ibid. hepar, vte-
 rum 634
 De oleis siccantibus, humectantibus 634. astringen-
 gentibus, emollientibus 635. laxantibus 636.
 rarefacientibus, digerentibus, detergentibus
 ibid. glutinantibus 638. somnum inducentibus
 741. frangentibus calculum 642. iuuantibus
 contum. sedantibus dolorem 643. purgan-
 tibus 646
 De oleis subtili modo paratis, seu distillatis 645
 De oleis herbarum & florum 646. ex fructibus
 649. ex seminibus 650. ex radicibus 652. ex
 lignis ibid. ex corticibus 653. ex aromatibus
 655. ex resinis & gummi 658. ex liquoribus
 665. ex metallicis 666. ex animalibus, & eo-
 rundem partibus 690
De BALSAMIS. Sect. XIX. 697
De PVLVERIBVS. Sect. XX. 715
 De pulueribus calfacientibus & siccantibus ca-
 put 719
 De pulueribus excalfacientibus pectus 720. cor
 721. stomachum 723. hepar 729
 De pulueribus refrigerantibus ventriculorum 730.
 hepar ibid.
 De pulueribus astringentibus 730. menses mo-
 uentibus 731. mouentibus vrinam, calculum
 frangentibus ibid. venerem stimulantibus,
 partum prouocantibus 732. consolidan-
 tibus 733. dissoluentibus sanguinem concre-
 tum ibid. impinguantibus 734. sedantibus
 dolorem ibid.
 De pulueribus purgantibus bilem 734. pituitam
 per nares ibid. item per aluum, bilem atram
 735. aquam ibid. humores mixtos ibid. faeces
 740
 De pulueribus extrinsecus applicandis 742
 De pulueribus capitis temperatis ibid.
 De pulueribus excalfacientibus caput ibid. cor
 ibid. ventriculorum 743. hepar ibid.
 De pulueribus refrigerantibus caput, cor 744.
 hepar 745
 De pulueribus astringentibus ibid.
 De pulueribus abstergentibus dentes 746. cutem
 747
 De pulueribus incarnantibus, cicatricem indu-
 centibus 748. carnem auferentibus 749. stru-
 mas dissoluentibus 751. mitigantibus dolorem
 752
De ELECTVARIIS. Sect. XXI. 753
 De elec-

ELENCHVS SECTIONVM.

De electuarijs calfacientibus caput 761. pectus 766. cor 770. ventriculum 776. hepar 781. splenem, matricem 784	De extractis simplicibus alterantibus 894. purgantibus 896
De electuarijs refrigerantibus caput 786. pectus ibid. cor 788. stomachum 789. hepar, splenem & matricem, iuncturas 790	De LINIMENTIS. Sectio XXVII. 908
De electuarijs astringentibus ibid. calculum frangentibus 791. venerem stimulantibus 794. contra venena 796	De linimentis temperatis 909. calidis ibid. frigidis 909. humidis 910. astringentibus ibid. glutinantibus 911. carnem generantibus 911. dolorem sedantibus 912. vermes necantibus 913. ambusta extinguentibus ibid.
De electuarijs officinalibus lenitiuis 804. solutiuis 810	De VNGVENTIS. Sectio XXVIII. 915
De electuarijs officinalibus solutiuis, purgantibus bilem ibid. pituitam 814. bilem atram 821. aquam 823. humores mixtos ibid.	De vnguentis excalfacientibus 920. refrigerantibus 923. astringentibus 924. emollientibus 925. abstergentibus 926. carnem generantibus 931. glutinantibus, & cicatricem inducentibus 934. erodentibus 935. extrahentibus ibid. dolorem sedantibus ibid. somniferis, ad ambusta 838. purgantibus ibid.
De electuarijs minus vsualibus 829	De vnguentis excalfacientibus caput, pectus, stomachum 942. hepar 943. splenem 944. renes & vesicam, vterum 945
De electuarijs excalfacientibus caput ibid. cor 831. pulmonem, ventriculum 833. hepar, splenem 835	De vnguentis refrigerantibus vterum 946. stomachum ibid. hepar 947
De electuarijs refrigerantibus ventriculum 837. hepar 838	De vnguentis astringentibus 947. emollientibus 949. calculum expellentibus 950. suppurantibus 952. digerentibus ibid. abstergentibus 956. carnem generantibus 959. consolidantibus 961. glutinantibus 962. cicatricem ducentibus 964. carnem auferentibus 965. dolorem sedantibus ibid. somnum conciliantibus 966. venerem excitantibus 967. ambusta extinguentibus 957. purgantibus 968
De electuarijs astringentibus 838. vrinas & menses mouentibus, frangentibus calculum 839. venerem stimulantibus ibid. venerem minuentibus 842. dolorem mitigantibus ibid.	De EMPLASTRIS. Sect. XXIX. 970
De electuarijs purgantibus bilem 843. aquam 844. humores pituitosos & mixtos 845	De emplastris calidis 971. frigidis 972. astringentibus 973. emollientibus 974. abstergentibus 980. discutientibus 985. consolidantibus & glutinantibus ibid. cicatricem inducentibus 993. dolorem sedantibus 994
De OPIATIS. Sect. XXXI. 847	De emplastris minus vsualibus 994. astringentibus ibid. emollientibus 995. concoquentibus 996. discutientibus ibid. abstergentibus 997. consolidantibus 998. extrahentibus ibid. erodentibus, ambusta extinguentibus 999
De CONSERVIS. Sect. XXXII. 865	De CATAPLASMATIS. Sectio XXX. 1001
De conseruis calfacientibus caput 867. pectus 868. cor ibid. ventriculum 869. hepar 870. splenem, vterum ibid. iuncturas ibid.	De cataplasmatibus astringentibus 1001. emollientibus, consolidantibus 1004. abstergentibus, concoquentibus 1005. discutientibus 1006
De conseruis refrigerantibus caput 870. pectus, cor, ventriculum 871. hepar, splenem, renes, iuncturas 872	
De ECLEGMATIS, siue LOCH. Sect. XXXIV. 872	
De eclegmatis astringentibus 873. abstergentibus 875	
De eclegmatis minus vsualibus astringentibus 878. abstergentibus 880	
De CONDITIS. Sect. XXV. 881	
De conditis calfacientibus & roborantibus cor 883	
De conditis excalfacientibus ventriculum 885. renes 886	
De conditis refrigerantibus ventriculum ibid.	
De conditis temperatis 888. excalfacientibus ibid.	
De conditis compositis refrigerantibus 890	
De conditis purgantibus 892	
De EXTRACTIONIS. Sect. XXXVI. 893	

ELENCHVS SECTIONVM.

De cataplasmatibus attrahentibus, dolorem miti- gantibus	1008	De tabulis refrigerantibus stomachum	1073.
De CERATIS. Sect. XXXI.	1011	hepar	1074
De ceratis calidis 1012. frigidis 1013. emollien- tibus ibid. astringentibus 1016. consolidanti- bus, & glutinantibus 1016. abstergentibus 1018. attrahentibus	1019	De tabulis purgantibus bilem	1074. pituitam 1075. melancholiam, humores mixtos ibid.
De DROPAICIBVS. Sect. XXXII.	1019	De tabulis Vernes necantibus	1076
De SINAPISMIS. Sect. XXXIII.	1019	De TROCHISCIS. Sect. XLI.	1070
De CERIS tingendis, seu colorandis. Sectio XXXIV.	1019	De trochiscis calidis 1081. frigidis ibid. astrin- gentibus	1081
De SALIBVS. Sect. XXXV.	1021	De trochiscis emollientibus 1084. aperientibus ibid. abstergentibus	1087
De salibus purgantibus per tussim 1023. per al- uum ibid. per urinam ibid. per vterum 1025. per sudorem	ibid.	De trochiscis venena fugantibus, dolorem sedan- tibus	1088
De salibus dolorem sedantibus, detergentibus 1027. erodentibus	1028	De trochiscis purgantibus bilem, pituitam 1089. humores mixtos	ibid.
De ANTIMONII preparatione. Sectio XXXVI.	1029	De trochiscis compositiones aliorum medicame- torum ingredientibus	1090
SVLPHVRI sublimatum, seu flores Sulphu- ris. Sect. XXXVII.	1031	De trochiscis extrinsecus applicandis	ibid.
De PILVLIS, seu Catapotijs. Sectio XXXVIII.	1032	De COLLYRIIS, siue Sief. Sectio XLI.	1099
De pilulis astringentibus 135. aperientibus 1037. abstergentibus ibid. mouentibus vri- nam & mensrua 1038. calculum commi- nuentibus 1040. dolorem mitigantibus ibid. venerem excitantibus 1042. veneno resiste- ntibus	1043	De collyrijs abstergentibus 1101. excrescentias auferentibus 1103. dolorem mitigantibus 1104	
De pilulis purgantibus bilem flauam ex capite 1043. bilem ex hepate	1044	De APOPHLEGMATISMIS. Sect. XLII.	1105
De pilulis purgantibus pituitam ex capite 1045. ex pectore 1047. ex stomacho 1048. ex iunctu- ris	1052	De CONFECTIS. Sect. XLIII.	1107
De pilulis purgantibus melancholiam ex hepate & splene 1055. humores serosos	1056	De colorando saccharo, in concimandis confectis 1112	
De pilulis purgantibus humores mixtos à capite 1057. à stomacho 1059. ab hepate 1063. à toto 1064		De GLANDIBVS & Suppositorijs. Sect. XLIV.	1113
De CONFECTIONIBVS aromaticis solidis, Tabulis et Rotulis. Sect. XXXIX.	1065	De glandibus lenibus	ibid.
De tabulis excaesfacientibus caput 1067. pectus, ventriculum ibid. hepar 1069. matricem ibid.		De glandibus lenioribus, mediocribus, acribus 1115	
De tabulis refrigerantibus caput, pectus 1069. cor & hepar	1070	De glandibus flatus discucientibus 1116. dolorem mitigantibus	ibid.
De tabulis purgantibus bilem, pituitam	1071	De PESSIS. Sect. XLV.	1117
De confectionibus solidis minus vsualibus	1072	De pessis astringentibus, aperientibus ibid. ab- stergentibus, & consolidantibus 1118. emol- lientibus ibid. dolorem sedantibus 1118. pur- gantibus	1119
De tabulis caesfacientibus caput, stomachu	1072	De SACCVLIS. Sect. XLVI.	1119
		De sacculis conferentibus capiti 1119. cordi ventri	1122
		De DENTIFRICIIS. Sectio XLVII.	1123
		De ODORAMENTIS. Sectio XLVIII.	1126
		De SVFFIMENTIS. Sectio XLIX.	1129
		De suffimentis conferentibus capiti 1131. cordi 1131. pulmoui 1132. vtero 1133. iuncturis 1134	
		De suffimentis odoratis	1136

ANTIDOTARII SPECIALIS

PER

Io. Iacobum Vveckerum
emendati & locupletati

LIBER I.

De Igne Sectio I.

IGNIS in medicina vltim venit. Sumuntur enim medicamenta tum ab

Igne ipso vel	}	Cum flamma depascentes	}	Ligna.		
					Seuum, Oleum, Buryrum.	
}	}	Sine flamma: vt ab ignitis	}	Carbonibus.		
						Metallis.
				Lapidibus.		
}	}	}	}	Fuligine.		
						Cinere.
						Calce.

IGNIS eligendus est flammæ eleuatae, ex quercu, vel ilice, vel subere, vel fago, vel salice, vel fermentis vitium, non corruptis & putridis, non viridibus, & fumum facientibus, non vallofis, sed montanis & siccis factus. Talis namq; cor

pura sana, maximè tempore frigidiore, conseruat, refrigerata calefacit humectata siccatur, densata laxatur, astricta & clausa rarefacit & aperit, acris malitiam corrigit, &c. Hippocr. & Galenus.

CANDELAE & LUCERNÆ. In cubiculis sanorum vel ægrorum tempore nocturno primum locum habent candelæ, ex cera flaua, recenti, munda, deinde ex seuo taurino recenti, moderato calore liquato, & colato, ellychnioq; puro, albo & æquali, confectæ. Sic etiam lucernæ ex oleo communi seu oliuarum recenti, claro mundo, & ellychnio bombacino, puro ac subtili, meliores habentur. Huiusmodi enim ad aërem tenebrosum illuminandum, vigilias producendas, cucurbitulasq; affigendas, &c. accommodatiores habentur. Quæ verò ex pinguedine ouina, vel porcina, rancida, antiqua, adusta, impura, vel

A ex oleo nucum, vel veteri, rancido & immundo sunt confectæ, prorsus sunt vitandæ. Quoniam odorem spirant grauem, vitalémq; spiritum corrumpunt, &c.

CARBONES IGNITI tum ad alimentorum tum medicamentorum præparationem competunt. Eliguntur qui ex quercu, vel ilice, vel fago sunt confecti, non humidi, non semiuisti, & fumum vel strepitum reddentes. Cæteri verò ex salice, picea, vel pino, inutiliores. Galenus.

B METALLA IGNITA meliora habentur primo ex auro, deinde ex argento, postremo ex ferro. Conducunt ad cauteria faciendâ, carnem putridam consumendam, sanguinem promanantem sistendum. Ex lapidibus verò ignitis, præferuntur silicei. tales namq; ad sudores eliciendos sunt aptiores. Galenus.

C FULIGO omnis exiccatoria est, ac proinde terrestris est essentia, habens quasdam etiam ignis, qui materiam combussit, reliquias: sed id pusillum est. Porro tota eius natura terrena est, tenuium partium. Sed quæ speciatim in ea differentia sunt, eæ pro vltima materia eueniunt: ex acriore & calidiore, tali etiam proueniente fuligine: ex dulciore, simili quoque & hinc fuligine proueniente. Galenus.

Fuliginem Thuris sic facito. Forcipicula lucernis accensas singulatim thuris glebas, in nouam fictilem ollam concauam imponito: & aëro vase, in medio perforato, deterfa diligenter sorde, obtegito: alteram admouero, ex altera eius parte, aut vtraque. subiectis quaterum digitorum altitudine lapillis, quò facilius perspici queat, si vrantur: & quò locus capax fuerit, glebularias supponito, & antequam profus prior gleba restinguatur, aliam imponito, donec sufficientem fuliginem videaris coegisse. Continuo tamen externæ æramenti partes spongia, aqua frigida madefacta, abstergantur: ita enim temperato æris feruore, fuligo omnis inhærebit, quæ alioqui per leuitatem decidua thuris cineribus admisceatur. Derasa itaq; fuligine, cinis cremati thuris seorsum subtrahendus est. Idem opus quoad satisfactum tibi videbitur, obeundum. * Oculorum inflammationes mitigat, fluxiones suspēdit, vlcera purgat, caua explet, carcinomata sistit. Simili modo ē myrrha, resina, styrace, reliquisq; lacrymis fuligo excipitur ad eadē conueniēs. *Dioscor.*

Fuligo ē liquida pice fit hoc modo. In lucerna aoua, quæ ellychnium habeat, nonnihil picis incendito, lucernamque fictile vase in clibani speciem conformato, superius in angustum fornicato, inferius perforato, vt clibani esse solent, operito, & adoleri finito: consumptoque liquore nouum infundito, quoad sufficientem vsui fuliginem collegeris. * Vis ei astringens, acrisque. Vsu est ad pigmenta, quibus palpebras linunt, & venustant, & ad circulations. Item vbi glabris genis pilos restitui oportet, ad imbecilles lacrymososq; oculos: insuper ad eorundem vlcera non inutilis est. *Dioscorides.*

Fuligo pictoria, qua pictores vtuntur, ex vitarijs officinis colligi solet: siquidem ei palma tribuitur. * Vis ad astringendum & erodendum efficac: fracta, cum rosaceo cerato ad cicatricem perducit. *Dioscorides.*

CINIS, combustorum lignorum reliquæ sic nuncupantur, cōpositæ ex contrarijs tum qualitatibus, tum substantijs. Habet enim in se partem terrenam, partim velut fuliginosum, quod

A Græcè dicitur *καθαλῶδες*, siue *καθαλῶδες*, siue quomodo cunq; quis appellare volet: atque hæ sanè partes sunt tenes, & quæ maceratis aqua cineribus, & percolatis, vnâ asportantur atq; abeunt. Quod verò reliquum est, terrenum est, infirmū, & morsu carens, calida facultate in lixiuum deposita. Sed non omnis cinis eadē temperatura præditus est, sed pro combustæ materiæ diuersitate variatur. *Galenus.*

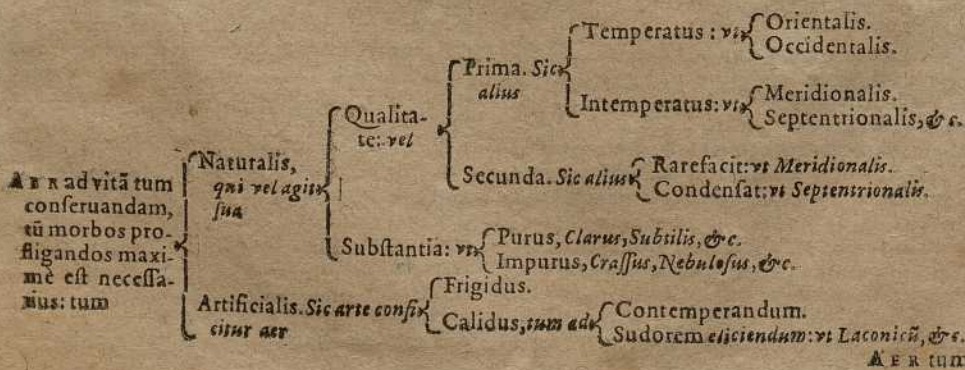
B SARMENTORVM CINIS vrendi vim habet: cum axungia autem vel oleo illitus, fractis neruis, articulorum collisionibus, & neruorum nodis prodest: cum nitro & aceto excrementis carnis in seroto reprimat. Serpentium canumq; moribus illitus ex aceto medetur. Crustas obducentibus medicamentis admisceatur. Fit ex eo lixiuum contra præcipationes & fungorū venena, cum aceto, sale & melle. *Dioscorides.*

C CALX cineris quædam species est: fit hoc modo. Marinorum buccinorum testas igni condito, aut feruenti clibano nocte dimittito: postera die, si candidissimæ fuerint, extrahito: sin aliter, iterum vrito, vsque dum vehementer inalbuerint. Dein vbi in aquam frigidam demersæ fuerint, in fictile nouum coniecto, & exacte pannis operiens, noctem vnā conquietere finito: vnâ ne cam extrahens, vbi perfecto omni opere elaborata fuerit calx, recondito. Fit & e lithalibus calculis igne crematis, nec non è vili & fusaneo marmore, & lapide calcario. * Vis omni calci in commune ignea, mordens, adurens, & crustas inducens: quibusdam alijs impissa, vt ad ipi; oleo, concoquēdi vim assumit, mollit, & dissipat: vlcera ad cicatricem perducit. Efficacior existimatur recens, nec asperfa aquis. Porro calx cloata, medicamen est, citra morsum desiccans, magisque, si bis tēre laetur. *Diosc. & Galenus.*

D CALX testarum ouorum, & limacum.

E TESTAE ouorum, aut limacum reuerberentur igne acerrimo per triduum, donec reducantur in calcem candidissimam. Si dum calcinantur, aspergantur aceto, calx leuior reddetur, & ad vires suas exercendas aptior. *Quercetanus.*

De Aere Sectio II.

AER tum corporum tum spirituum no-
strorum elementum est. Eligendus est
purus, lucidus, non qui stagni, nec palu-
dis halitu est perturbatus, nec ex profundo spe-
cu pestilentem auram spirat: nec qui ex cloacis,
quæ magnam aliquam urbem aut numerosum
exercitum purgant, vitium contraxit: nec qui ex
animalium, olerum, leguminumque putredine
aut fimo coinquinatur: nec qui ob stagnum, vel
flumen vicinum nebulosus est: nec qui editis vni-
diq; montibus in cauo loco clausus nullum reci-
pit perflatum: nec qui vicinus est aquis, in qui-
bus linum & canabis macerantur: sed qui purus
omnino est, temperatis quidem hominibus, &
temporibus temperatis, ab oriente, æstare, & cali-
dioribus temperaturis à septentrione, vel occi-
dente; hyeme verò & frigidioribus naturis à me-
ridie vel oriente spirans. Quòd si aliquando sua
qualitate excedat, vel substantia variet, ita vt no-
bis fuerit aduersus, frigidus quidem corrigen-
dus est tum ignibus ex quercu vel ilice, tum a-
quis, vel decoctis rerum calidarum, vel suffumi-
gijs, ex ladano, thure, sandaracha styrace, gallia
moschata, &c. Calidus verò contemperandus,
vel folijs falicis, vitium, quercus, floribus rosa-
rum, violarum, nenupharis, per cubicula stratis:
vel aqua rosarum, nenupharis, & aceto & fanta-
lis: vel aqua & aceto aspersis. Quòd si corruptus
vel putris fuerit aer, emendandus est tum igni-
bus maioribus ex quercu, vel lignis iuniperi, vel
rorismarini, vel citri, citonij, vel myrrhæ, &c. tum
suffumigijs odoratis, ex citro, iunipero, vel aceto
rosaceo, vel caphura, &c. * Cæterum frigi-
dus aer, cuiusmodi est septentrionalis, conden-

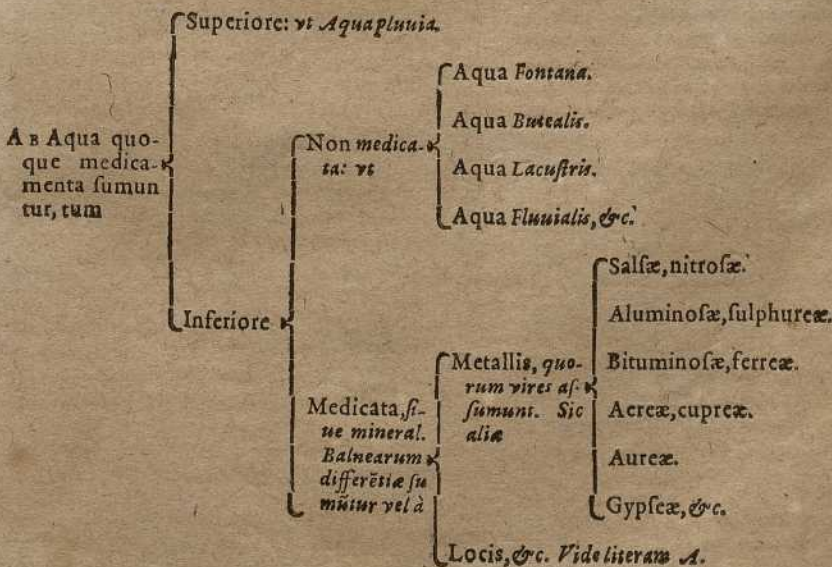
A sat, corroborat, indurat, concoctionem iuuat,
aërem pestilentem sanat. Calidus verò rarefa-
cit, laxat, poros aperit, humores agit, spiritus
resoluit, sudorem prouocat, concoctionem im-
pedit, virtutem deiecit, febres ardentes gignit, &c.
Humidus, vt meridionalis, humectat, sensus gra-
uat, reciduationem facit, febres putridas & pes-
tiferas generat. Siccus cutim exiccat, &c. *Hip-
pocr. Galenus & Auicenna.*

B BALNEVM aëreum, quod Laconicum, &
Calidarium, vel Sudatorium vocatur, fit vel à va-
poribus calidis & siccis ab igne accenso subla-
tis (Barbaris stufa siccata dictum) vel à vaporibus
calidis & humidis, ab herbis in vase aliquo de-
coctis, aut aqua supra ignitos lapides respersa
(stufa humida Barbaris appellatum) * Sordes
corporis abstergit, materias per totum corpus
tum calefacit, tum verò fundit: præterea quæ in-
æqualia sunt, æquat, & cutim laxat & multa que
detenta sub hac fuerunt, vacuat, vt merito sanè

C exercitij interdù neglecti vicem supplere queat.
Valet præterea contra humidos & frigidos mor-
bos, tumores laxos, podagram frigidam, sca-
biem humidam, morbum Gallicum, crassitiem
& pinguedinem, hydropem, inflationem, cale-
facit, exiccat, extenuat, consumit, senibus pro-
dest, sudorem euocat. At nocet laconicum capi-
tū, oculis, pulmōi & pectori, neruis frigidis &
siccis, calidis & siccis, gracilibus, consumptis, ic-
teri, vlcneribus, & vlceribus, digestiua fa-
cultati: item sitim auget & ventrem

D constipat. *Fuchsius,
& alij.*

De aqua Sectio III.

<p>Germania:</p>	<p>Thermæ</p>	<p>Curienſes, Lotharingiæ, Badeniæ, Ferinæ. Cellenſes, Acidæ, Au, Embs, Alſatiæ, Boëmiæ. Vviſbaden, Gaſtein, Abach, &c.</p>
		<p>Balnæ</p>
<p>Italia:</p>	<p>Balneum Aponi. Balneum Porreſanum. Balneum de Corſeno. Balneum ſanctæ Mariæ. Balneum de Aquis. Balneum de Petriolo. Balneum de Grotta. Balneum vrbs veteris. Balneum montis alii. Balneum Aquenſe. Balnea Sicula. Balneum de Aquario. Balneum Carpenſe, &c.</p>	
		<p>Locis, in quibus ſcurrius, vputa in</p>

EIVS ITA QVE CAPITA HAEC SVNT.

De aqua potabili. De balneo aquæ dulcis calido. De balneo aquæ dulcis frigido. De aquis mineralesibus ſive thermis. De balneis ſalts. De balneis nitroſis. De balneis aluminofis. De balneis sulphureis. De balneis bituminofis. De balneis ferreis. De balneis cupreis. De balneis aureis. De balneis gypſeis. De balneis mixtis. De balneis Curienſibus, ſive Piperinis. De balneis Lotharingiſis ſive Plumbariis. De Badenſis Helvetiorum. De Badenſis inferiorib. in Marchionatu Badenſi. De Badenſis Auſtriaci. De balneis Ferinis in Ducatu Vvitenbergenſi. De balneis Cellenſibus. De balneis Geppingenſibus. De balneis Arvenſibus. De balneis Embſenſibus. De balneis Geberſuilenſibus. De balneis Carolinis, ſive Ellenbogenſibus. De balneis Vviſbadenſibus. De balneis Caſteinenſibus. De balneis Abundiacis. De balneis Abechenſibus. De balneis Vvembdingenſibus. De Hubbad, ſive Huberbad. De balneis Sultzenſibus. De Sultzborgenſibus. De balneo Sultzbrun. De balneis Badenvvilenſibus. De balneis Vvatvilenſibus. De balneis Vvillingenſibus. De balneis Bruntzbachenſibus.	De balneis Kibbadenſibus. De Glotterbad. De balneo Zuckenthalenſi. De balneo Vogſpergenſi. De balneo Sultzenſi. De balneis Aegrinis. De balneis Vberkingenſibus. De balneis Niderarvenſibus. De balneis Drynachenſibus. De balneis Federinis. De balneis Antigaſtrenſibus. De balneis Birchenfeldenſibus. De balneis Treurenſibus. De Niderborn & Oberborn. De Conderthal. De Baſſenheim. De Keſſelbrun. De Ponzerborn. De Heylborn. De balneis Annabergenſibus. De balneis Aquenſibus. De Bellerthal. De balneis Bertringenſibus. De balneis Bringenſibus. De Buretzhaim. De balneis Dalſingenſibus. De Dunkelbrun. De Ebenhauſen. De balneis Etingenſibus. De balneis nominatis, Flicchen. De lungbrun. De Keſſerwaſſer. De Kiſſingen. De Kronenberg. De Leonſtein. De balneis Laubacenſibus. De balneis Leutenſibus. De balneis Leunigenſibus. De balneis Loſſingenſibus.

De balneis Merseisdorf.
 De balneis Montenbaur.
 De Neubad.
 De balneo Saurenthal.
 De balneo Spiegelbergensf.
 De balneo Schwenningsf.
 De balneo Sylvestri.
 De balneis Teplicis.
 De balneis Vberlingensibw.
 De balneo Villachensf.
 De balneo Vvaldsborn.
 De balneo Vveringensf.
 De balneo Vvolckensfeinensf.
 De Zollerbad.

De balneis Patavinis.
 De balneo Porretano.
 De balneo Corseno.
 De sancta Maria in bagno.
 De balneis de Aquis.
 De balneo Petriolo.
 De thermis Grotinis.
 De thermis apud urbem veterem.
 De balneis Perusinis.
 De balneis montis Casini.
 De balneis Aquensibw.
 De balneis Siculo.
 De balneis Aquavirs.
 De balneo Carpensf.

De Aqua potabili.

AQUA optima est, quæ pura, limpida, omnis saporis expers, gustu iucundo, clara, pellucida, tenuis, leuisque reperitur: necnon quæ igni admota citò calefit, remota verò occyssiùe frigeſcit, & in qua carnes & legumina celerrimè coquantur: quæ deniq; æstate frigida, hyeme verò tepida existit, celeriterq; præcordia petraſit, & sine vlla ventriculi molestia labitur, & fecedit. Talis autem ea esse solet, cuius fons ad oriètem solem erumpit, curritq; super lapides, aut arenâ, aut purissimam terram. Omnium tamen præstantissima est pluuiialis, ea quæ præferim quæ in fine æstatis, vel principio autumnii, vel etiam media æstate pluit, silente cælo. Huic ferè illa respondet, quæ eodem tẽpore cum tonitruis descendit. At ea, quæ maxima aëris ac ventorum procella, terrifico tonitruum, fulgurum, & grandinis impetu, ex velociter concitatis nubibus cælo demittitur, in humanæ vitæ vsum admitti non debet. Porò aqua cisternarum non æquè cõmendatur, tum quòd miscella quædam sit diuersarum aquarum, quæ in diuersis anni temporibus inibi colliguntur ex pluuiâ, ex grandine, & niuibus hyemali tempore in tectis colligatis: tum quòd aquæ omnes stationariæ, putrefactioni facilè sint obnoxie. Putealis præterea aqua tertium in bonitate locum habet: grauis quidem est, egrèq; conficitur, nec omnis putredinis expers: veruntamen tantò minùs fuerit damnâda, quantò frequentius hauritur, vel si è subterraneo fonte scaturiat. Sequuntur lacustres & palustres: quæ omnino sunt improbandæ, nisi coctæ, vel igne fuerint defillatæ. Fluuiatilis deniq; probatur, in qua nulla animalia putrefacta, nulla excrementa, nulla vrbium sordes inesse sentiuntur, &c. *Galenus.*

De balneo aquæ dulcis calido.

BALNEVM calidum aquæ dulcis confert alopecie, appetitui canino, aluo obstructæ, capitis dolori, calori externo, cholericis, & morbis calidis, colicæ, phthisi, pulmonis vitij, pleuritidi, hæmorrhoidibus obstructis, lassitudini membrorum, extenuatis, consumptis, morbis siccis, splenicis, melancholicis, siti, vigiliæ, ventris fluxui, vlcibus, tertianis, quartanis, fluxibus omnibus, mensibus obstructis, mulieribus,

A infantibus, senibus, scabiei, pruritu, omnibus cutis vitij, nephriticis: emollit corpus, & membra, humores liquat, & euacuat: corpus & membra humectat: indurata resoluit. impinguat: volem clarificat, vrinam mouet: calorem natium & humorem auget: somnum conciliat: carnem & cutem restituit naturali temperamento: cibum distribuit: mundificat, & abstergit. Sed vsus eius immoderatus cordi nocet, syncopen inducit, appetitum deiicit, nauseam mouet, iucturas laxat, & debilitat, calorem naturalem resoluit: corpus & membra laxat, humores mouet, & vlcibus nocet, &c. *Galenus, & alij.*

De balneo aquæ dulcis frigido.

BALNEVM aquæ dulcis frigidum valet contra morbos calidos & siccos, febres omnes siccas, conuulsionem, spasmus, sanguinis profluvia quæcunque, cutis sordes, menstruorum fluxum nimium, & rubeum, & cholericum, articulorum dolores, & podagram. Prodest iuuenibus, & carnosiss: totum corpus refrigerat: cutem densat: digestionem confortat: vires roborat. Sed frigidum balneum nocet maximè pueris, & crescentibus, gracilibus, mulieribus, senibus, imbecillis, neruis & iuncturis debilibus, pectori, cordi, stomacho frigido, & imbecillo, intestinis, renibus, matrici, hominibus frigidis & humidis, morbis omnibus frigidis & humidis: calori natiuo, vulneribus & vlcibus, hæcticæ: item oppilat, & constipat. *Idem.*

De aquis mineralibus siue thermis.

AQUÆ minerales seu THERMÆ, Balnea naturalia dicuntur, quæ per se aut sponte, vel naturaliter scaturiunt: alioque nomine, eò quòd illis insit calefaciendi facultas, thermæ vocantur. Sunt autem quædam falsa, quædam nitrosa, quædam aluminosa, quædam sulphurea, nōnulla bituminosa, aliqua ferrea, aliqua ærea, aliqua cuprea, aliqua aurea, quædam ex pluribus horum mixta, &c.

De balneis salsis.

BALNEA salsa ad frigidas & humiditas intemperies, & ad eiusdem generis morbos cõferunt. Proinde medentur hydropicis, frigidis neruorum doloribus, podagra, resolutioni, asthmaticis: pectoris fluxiones cohibent: ventriculo frigido & humido conferunt, & tumoribus laxis,

A pituitosis, scabie infectis, capiti thoracique fluxionibus obnoxio, &c. Valent præterea contra spasimum & conuulsionem, matricem frigidam & humidam, vesicam & nervos, renum ægritudines, testiculorum inflationem, menstrua alba, sterilitatē, vlcera, tormina, flatus & dolores ventris, laxitatem membrorum, calculum, articulo- rum dolores, humorum putrefactionem, neruo- rum contritionem, casum, epilepsiam, aurium dolorem, vulvæ casum, splenis duritiem, stomachi dolores frigidos, carnem superfluā, scabiem, B impetiginem, &c. *Galen. & alij.*

De balneis nitrosis.

NITROSA balnea a salis facultatibus non differunt, nisi quod in omnibus illis valentiores sunt, non adeo tamen adstringunt, sed valenter abstergunt, quare & scabiosos mundificant, & aurium vlceribus medentur, incertos aurium sonos atque tumores discutunt. Conferunt præterea capiti, thoraci, fluxibus, ventriculo pituitoso, ac humido, hydropi, tumoribus laxis, neruo- rum vitijs, defluxionibus ad pectus, pruritu, furfuribus, visui, paralyti, neruorum torsionibus, surditati, ventris doloribus, vermibus, carni ex- crescenti, vlceribus, venenis. *Galen. & alij.*

De balneis aluminosis.

ALUMINOSA balnea, ad sanguinis reiectiones, ventriculom vomiturientem, hæmorrhoidas immo dicē profluentes, mulieres, quæ inordinatē purgantur, & quæ frequenter abortiunt: ad eos deniq; qui immodico sudore resoluuntur, & tibiarum varices profunt: Exiccant valdē, calcificant, consolidant, coagulant. Valent aduersus ructus, hydropem, tormina, vlcera maligna & putrida, articulare morbum, sputum sanguinis, sudores superfluos, dyspepsiam, varices, vlcera vesicæ, tumores laxos; item valent contra fluxum sanguinis, & aliarum superfluitatum, visus obscuritatem, stomachicam, testiculorū dolorem, herpetem, esthiomenum, apostema corrosi- uum, ignis adustionem, carnem superfluam, & omnes morbos frigidos & humidos. *Gal. & alij.*

De balneis sulphureis.

SULPHUREA balnea calcificant, nervos emolliunt, dolores mitigant, stomachum eneruant & subuertunt, omnia cutis vitia exterunt: hydropicis, alphis, leucis, impetiginibus, vlceribus antiquis, articulo- rum defluxioni, lieni indurato, iecoti, vtero, resolutionibus, coxendicibus & scabiei subueniunt. Siccant præterea vehementer, & in quarto gradu, resoluunt, aperiunt, attrahunt, consumunt, attenuant. Profunt ventriculo, neruis frigidis & humidis, scabiei, spleni, calculo, tenesmo, iecoti, matri, lumborum doloribus, morbis frigidis & humidis, resolutis, paralyticis, contractis, tremulis, & neruorum doloribus, tumoribus articulo- rum, & eorum morbis alijs, epilepticis, lethargicis, surditati, & obliuioni, & coryzæ, apoplexie, tussi, pectoris saniei, asthmatis, ventositatibus, hydropi, icteritiæ, venenatis, &c. *Idem.*

De balneis bituminosis.

BITUMINOSA balnea caput replēt, sensuum instrumenta lædunt, enixè tamen calefaciunt, & prolixè molliūt, si quis diutius immoretur, præsertim vterum, vesicam & colum. præterea aqua intereunte affectis peridonea sunt. *Galenus.*

De balneis ferreis.

INFROIDANT, exiccant, stypticant. Profunt calidis & humidis morbis, asthmatis, podagræ, & articulo- rum dolori, ventriculi debilitati & molli- titi, aurium saniei, fluxui stomachico, hydropi, colicæ, fluxui mensium, & vrinæ, hæmorrhoidibus, ani egressioni, venenis, &c. *Fuchsus, & alij.*

De balneis cupreis, & æreis.

BALNEA cuprea & ærea calefaciunt, siccant, abstergunt, resoluunt, incidunt, stypticant, incar- nant, mundificant, consolidant, constringunt. Proinde articulo- rum doloribus, podagricis, asthmaticis, nephriticis, vlceribusq; malignis, oculis, ori, tonsillis, & vuæ auxiliantur: conferunt morbis frigidis & humidis, laxitati, & rupturæ membrorum, contusis membris, vlceribus male curatis, cutis malis, carbunculo, carni excre- scenti, visui, carni superfluæ in naribus, vel ano, hydropi, aluo constipatæ, &c. *Fuchsus, & alij.*

De balneis aureis.

BALNEA aurea calefaciunt, & siccant. Proinde doloribus colicis, voluulo, fistulis, podagræ ac malignis vlceribus succurrunt. Profunt item ventriculo frigido, calculo, rupturis, oculorū vitijs, scabiei & lepræ, cutis malis, cordi, eiusq; tremori, & affectibus, oris fetori, &c. *Fuchs. & alij.*

De balneis gypseis.

BALNEA gypsea infrigidant, exiccant, conglutināt, oppilat. Profunt fluxui sanguinis è nari- bus, ophthalmicæ, menstruo- rum fluxui, & alijs om- nib. fluxionibus, calidis & humidis morbis, &c.

De balneis mixtis.

BALNEA quæ ex mixtis qualitatib. constant, pro cuiusq; vincents qualitis ratione agunt. Proinde ex iam commemoratis facillimè om- nium Germaniæ nostræ thermarum facultates diiudicare licebit, modo mixturæ ac constitutio- nē illarum perspectâ habeamus. Quare ne quid hac in parte desiderari possit, breuiter earūdem, potissimum earū, quæ cæteris antecellere videntur, mixturæ & vires exponendæ sunt. *Fuchsus.*

De thermis Germaniæ, & primò de balneis Curienfisibus, siue Piperinis.

In **CVRIENSI** dicecisi thermæ sitæ sunt, quæ Germanis Pflersbad dicuntur: hoc est, piperina balnea. Constant mixtura auri, sulphuris, ferri, æris, & nitri. Harum aqua non continuo manat, sed tertio die Maij erumpit, decimo verò quarto Septembris iterum sese subducit. * Mirificè dolorib. capitis confert, memoriam roborat, visum auditumque acuit: cerebri obstructions ac neruorum auferit, articulo- rum doloribus, vlceribus, fracturisq; ossium succurrit. Valent præterea ad articu-

articulorum resolutionem, tremorem artuum, manuum, pedumque, lassitudinem membrorum, phthisim, febres inueteratas, apoplexiam, paralytim, resolutiones linguæ, ac oris. spasmus, podagram, lateris dolores, cordis palpitacionem, ictus, percussiones, ophthalmiam, surditatē, maniam, veternum, chiragrā, artuum dolores, membra fracta, luxata, contracta, conuulsa, & fugillata, vlcera maligna, & malè curata, scabiem, impetiginem, elephantiāsim, lepram recentem, vulnera malè curata, calculos renum & vesicæ, vteri affectus varios, & inueteratos, renum vitia diuturna, vesicæ mala vetera, cancerum, fistulam, anthracem, ficos scirrhus, luxaciones vertebrarum, mammillarum vlcera, epilepsiam, mensium intemperiem, cōsumptos à morbo, obstructiōnes cerebri, iecoris, lienis, & neruorum, isteritiā, quattanam, hydropem, &c. *Fuchsius, & alij.*

De balneis Lotharingijs, suo Plumbarijs.

In LOTHARINGIÆ montanis balnea sunt, quæ Plumbea, quasi plumbea, ob nimirum copiosam plumbi mixturam, vocantur. Constant ex plumbi, sulphuris, & aluminis mixtionē. * Auxiliantur malignis & curatu difficilib. vlceribus, cancro, phagedænis, fistulis, elephantiæ recens cœptæ, & omnibus cutis vitijs. Valent præterea contra capitis fluxiones, scabiem, prurium, impetiginem, intertriginem, vulnera malè curata, membra rupta, contusa, & resoluta, torporem membrorum, artuum dolores, lassitudinē membrorum, imbecillitatem, panaricium, fluxiones partium corporis, paralytim, contusionem, inflammationem, vteri affectus frigidos, humidos, strangulatum, renum morbos, vesicæ ægritudines, fluxiones, febres inueteratas, & recerēs, menses albos sterilitatē, hæmorrhoidas obstructas, & humidos morbos omnes. *Fuchsius, & alij.*

De Badenijs Heluetiorum.

Haud procul à BADENIIS Heluetiorum salubres thermæ habentur, quarū mixtura constat ex copioso sulphure, & exiguo alumine. * Profunt ad frigidas ac humidas capitis & cerebri passiones, lethargum scilicet, amissam memoriā, & similes. Calefaciunt & exsiccat ventriculum, eiusq; concoctionem iuuāt, iecoris & lienis obstructiōnes tollunt. Detentos menses euocant, & sterilitatem auferūt. Mulieribus præterea magis quàm viris cōferunt: Item pectoris angustijs profunt, asthmatis, dysuriæ, stomachi affectibus, phlegmaticis, intestinorum obstructiōibus, colicæ passioni, catarrhis frigidis, coryzæ, rheumati, defluxionibus ex capite, sensibus roborandis & curandis omnibus, visui, vertigini, oculorum suffusiōibus, & fluxioni, auditui, & odoratiui, concoctioni malæ, cibi fastidio, renum vitijs, calculo, defluxionibus hæmorrhoidum immodicis, neruorum, muscularum, tendinum, & ligamentorum affectibus, viscerum obstructiōibus, suffocatiōni matricis, & præcipitatiōni, ac emoræ è loco suo, doloribus matricis in grauidis, mulie-

rum omnibus morbis, dolori articulorum, chiragræ, podagræ, ischiadicis, membris infrigidatis, contractis, dolentibus, scabiei, pruriti, impetigini. Nocent contrā calidis & siccis temperamentis, & morbis. *Fuchsius, & alij.*

De Badenijs in Marchionatu Badensi.

In inferiori BADENIA, vbi Marchio Badensis residet, sunt balnea mire efficacis, quorum mixtura ex sulphure, sale & alumine existit. * Conferunt difficilē spirantibus, & asthmaticis, doloribus articulorum, & podagræ, à frigidis humoribus ortis, hydropicis, vteri morbis frigidis, albis potissimum mensibus: conceptionem promouent, sterilitatemq; remouent: & in summa, vteri malis frigidis & humidis, præ cæteris balneis mirificè conueniunt: vlceribus & cutis vitijs medentur. Profunt præterea contra destillaciones & defluxiones à capite ad pectus, fluxiones aurium, & oculorum, tinnitum aurium, hydropem, matricis frigidos affectus, vulnera, mammillarum vlcera, podagram, chiragram, ischiada, tremorem membrorum, torpida membra, spasmū, articulorum dolores, neruorū rigores humiditates, stupores & tremores, ventriculi frigidam & humidam intemperie, iecoris & lienis infirmitates frigidas, abortum, vteri, & ani prociđentiam, intestinorum dolores, crurum inflationes, scabiem, impetiginem, cutis vitia, prurium, squamas, excoriatiōnem, morbum Gallicum, cachexiam, renum dolores, vrinæ, difficultatem, colicam, catarrhum, omnes frigidos ac humidos morbos hepatis, lienis, & ventriculi: profunt item omnibus hominibus frigidis & humidis. *Idem.*

De Badenijs Austriacis.

In BADEN oppido Austriæ scaturiunt aquæ calidæ multum sulphuratæ, parum nitrosæ, ac aluminosæ. Antegastæ nominatæ. Valent autem ad frigidos, humidos, & pituitosos morbos, thoracis phlegma, iecoris scirrhu, stomachi, intestinorum & matricis mala, colicam, lumbricos, hydropem, menses retentos, menses albos, capitis dolorem, veternum, memoriā amissam, vertiginem, resolutionem neruorum, aurium flatus, & sonitum, surditatem, podagram frigidam, articulorum imbecillitatem, cancerū, erysipelas, vlcera maligna & serpentiā, & erodentia, ani rimas, & vlcera, ruptis & contusis membris. *Retlandus.*

De balneis Ferinjs in ducatu Vvirtenbergensi.

In ducatu VVIRTENBERGENSI haud procul à Chast oppidulo, sunt thermæ, quæ à Mariana sylua Widdbad/ hoc est, ferinæ nominantur: ex eadem qua priores mixtura cōstant. Sunt tamen qui cupri & nitri mixtionem accedere putent. * Viuè capitis passioib. frigidis, paralyti, cōuulsiōni, stupori, & similibus auxiliatur, instrumenta sensuum roborant, tinnitū aurium, iecoris & lienis obstructiōnes tollunt, hydropicis & istero laborantibus, renum & vesicæ calculis, ventriculoq; succurrunt, appetentiam excitant, & ferè

omnia, quæ Marchionis thermæ, possunt. Viris tamen magis, quàm mulieribus competunt. Sunt præterea salubres fluxionibus, & humiditati capitis, obliuioni, pectoris angustia, asthmatis, sputo sanguinis, empyemati, ocolorum lippitudini: profunt calculis mirificè tam renem, quàm vesicæ, obstructionibus, iccoris & lienis, hemicrania, contractis, tremulis, vetriculi ardoribus, & flatibus, venticulo & intestinis crassis & pituitosis humoribus repletis, lassitudini, fastidio cibi, urinæ retentioni, stranguriæ, colicæ, podagræ, scabiei, vlcerebus dolorosis, cutis vitijis, & externis corporis vitijis omnibus. *Fuchsius, & alij.*

De balneis Cellensibus.

Haud procul à Martiana Sylva CELLENSES sunt thermæ, quarum mixtura ex modico sulphure, alumine & cupro constat. * Succurrunt diuturnis febribus ex pituitosis simul & biliosis humoribus, ortis, vlcerebus diuturnis & malignis, articularum doloribus, appetitiæ caninæ: ac præ cæteris thermis conueniunt calidis & sicis temperamentis. Valent contra calculos, dysenteriam, fluxusq; alios ventris, marasmus, pectoris angustiam, pleuritidem, peripneumoniam, tussim siccam, & asperam, urinæ ardores, defluxiones, bilem vtranque, maniam, melancholiam, icterum, quartanam, hydropem, vomitum, vetriculi intemperiem frigidam & humidam, ejusq; humores, mordicantes, vteri & renum inflammationes, arthritin, narium sanguinis fluxum, menses immoderatos, obstructiones iccoris & lienis, cholericæ mala, vulnera incurabilia, lassitudinem, & cutis vitia. *Idem.*

De balneis Geppingensibus.

IN VVIRTENBERGENSI ducatu ad Geppingam oppidum thermæ sunt, quæ Germanicè *Saurbrunn* hoc est, acidus fons appellatur. Ex acidis, quibus exigua sulphuris accessit portio, harum mixtura constat. * Profunt partibus corporis luxatis, ideoq; vetriculum ac iccur potissimum corroborant. Hydropicis & regio morbo correptis, humoribus putrefactis, voluuloq; optulantur. Lumbricos quoq; si bibantur, euecant. Profunt præterea contra omnes obstructiones renum, & vesicæ, putrefactiones, inflammationi hepatis, splenis ardores, testium inflammationes & tumores, febres tertianas, iliacam, fluxus ventris, menstruorum fluxum superfluum, colicam biliosam, inappetentiam, lumbricos, vlcera, scabiem, pruritum, spirandi difficultatem, pectoris compressionem, sitim, sanguinis fluxum ex naribus, alijsq; locis, vetriculi imbecillitatē, omnes morbos cholericos, omnes morbos, tam internos quàm externos, ortos ex putrefactione: semen augent, & Venereæ stimulant. *Fuchsius, & alij.*

De balneis Ayyensibus.

THERMÆ, quæ in AV sunt, prope Rotenburgum ad Nicerum situm, similem cum modo dictis mixturam obtinet: copiosiore tamen sulphuris portione constant, ideoq; minus prioribus acidæ: quo etiam nomine calidiores existunt, ma-

ioriq; exiccandi eorum quæ in partium cauitatibus delitescunt, facultate præditæ. Proinde profunt tremulis, conuulsis, cõtractis, podagræ, chiraagræ, ischiadi, omnibus obstructionibus iccoris & lienis, hepaticis, splenicis, ictericis, febribus cholericis, putrefactionibus, omnibus morbis ex putredine ortis, hydropicis, ructui, inappetentiæ, vomitui, venticulo vitioso, catarrhis, nephriticis, vesicæ malis, apostemati matricis, eiusq; tumori, dolori, & alijs vitijis. Conferunt quoque matrici ascendenti, vel descendenti, obstructæ, refrigeratæ, sterilitati, neruis induratis, refrigeratis, colicæ, iliacæ, lumbricis, torminibus, vlcerebus, tumoribus pituitosis, scabiei, pruritui, & cutis vitijis alijs, omnibus deniq; morbis phlegmaticis. *Fuchsius, & alij.*

De balneis Emsensibus.

IN FINIBVS Jacus Podmici, quem Constantiensem vocant, thermæ habentur, EMBS dictæ, aluminis & nitri mixtura participantes. * Conferunt doloribus capitis, neruorum resolutionibus à coli doloribus factis, & vlcerebus malignis. Valent præterea cõtra hepatis & renum, vetriculiq; feruorem, neruorum, & articularum dolorem, & duritiem, menses inordinatos, sterilitatē, abortum, scabiem, & cutis vitia. Porro non procul à Lanstein oppido vltra Rhenum profluunt aquæ calidæ, Ems appellatæ: constant autem ex sulphure, alumine, chalcantho, & nitro: quæ faciunt contra sensuum defectus, asthma, humores crassos, pituitosos ac tenaces, spirandi difficultatem, colicam, anirhagadias, rimas sive: valent præterea contra rimas pudendi muliebris, vetriculi flatum, & fluxiones, resoluta mēbra, renum lapides, matricis mala frigida sterilitatem, vlcera vetusta. Profunt quoque abscessibus frigidis, podagræ, arthriticis, fluxui ventris, impotentia naturali, infixis corpori, scabiei, pulmonis vitijis, neruorum contractioni, & cutis vitijis, &c. *Idem.*

De balneis Gebersuilenfibus.

IN ALSATIA propè Gebersweier thermæ sunt, quæ ex mixtura aluminis, nitri & ferri constant. * Opitulantur lienosis, quartana laborantibus, vlcerebus sordidis, & omnibus vitijis cutis. Sanant præterea melancholiam, vigilias, vetriculi imbecillitatem, menses albos, capitis mala, lepram recentem, morphæam, verrucas, herpetem, tussim antiquam, impetiginem, serpiginem, pustulas paruas, nodos, cancerum, & scabiem. *Fuchsius, & alij.*

De balneis Carolinis, sive Ellenbogensibus.

APUD ELLENBOGIVM in Bohemia oppidum thermæ, sulphuris & aluminis mixturam obtinent. Curant glandulas, strumas, genuum tumores, paronychias, coxarum dolores, vnguium fissuras, paralytica & contracta mēbra, capitis dolorem frigidum & humidum, lethargum, carum, memoriæ corruptionem, dolorem spinæ, vertiginem, renum & vesicæ calculos, stur-

porem, morbum arthriticum. Profunt quoq; catarrhis, spasmo, epilepsia, apoplexia, ventriculo frigido, obstructionibus pulmonis, iecoris, & lienis. Sanant nephriticos, renum vesicæq; exulcerationes, colicam, vermes, morbos pituitosos: maciem inducunt: apostemata, œdemata, & scirrhos curant. Valent præterea contra panaritium, menses albos, matricis affectus frigidus, sterilitatem, tumores crurum: sanant ulcera magna, putrida atque erodentia, lepram, impetiginem, scabiem, pustulas, alphos, & cutis sordes. *Fuchsius, & alij.*

De balneis Vvibadensibus.

VVISBADENSES thermæ ex sulphure, alumine & exiguo nitro constant. *Fuchsius.* * A' Mouguntia ultra Rhenum vnum miliare distant Vvibadenses thermæ, calidæ: quæ constant sulphure, alumine, & pauco nitro. Proinde optimè valent cõtra refrigerata & debilitata membra, nervorum rigores, scabiem orianem, cutis vitia, impetiginem, serpiginem, vitiliginem, maculas cutis, exulcerationem. Curant asthmata, spirandi difficultatem, ambustionem, hydropem, urinæ retentionem, dolores articularum frigidus & humidus, paralytim, contractionem, lepram incipientem, contractionem rugarum: sensus acunt, corruptam rationem perfanat. Profunt præterea tussi, phthisi, singultui, bulimo, podagræ & chirogræ: lapidem renum, & vesicæ expellunt, matricis frigidus morbos tollunt. Valent deniq; aduersus mensium fluore, defluxiones capitis, & omnes frigidus & humidus morbos. *Rulandus.*

De balneis Casteinensibus.

IN BAIORARIA sunt thermæ, quas Castein nominant, quibus vehemens adstrictoria facultas inest, ideoq; omnia corporis excrementa dissipant & absumunt. Imprægnandi facilitatem pariunt, & ne abortiant grauidæ, prohibent. *Fuchsius.* In Diœcesi Saltzburgica Bauariæ sunt thermæ calidæ, quas Gastein, siue Castein nominant: insciuntur calce pyritum, antimonij, sale, nitro, auro, item argento, ac ære. Valent autem contra vertiginem, carum, lethargum, coma, obscuritatem visus, alopeciam, splenis duritiem, isteritiam, & flatus. Sanant vterum vitiosum, sterilitatem, ozenam narium, menses retentos, nimium fluentes, & albos. Profunt colicis, imbecillis à morbo, podagricis, paralyticis, calculosis & leprosis. Curant præterea spermatis defectum, & impotentiam, mammillarum duritiem ac tumorem, alphos, papulas, cutis vitia, ulcera putrida & erodentia, abortum, fluxiones, omnesq; morbos humidus. *Idem.*

De balneis Abudiacis.

THERMÆ sunt etiam apud Abudiacum Bavoriæ castellum supra Reginoburgum, quæ sulphuris, aluminis & nitri mixturam obtinent. Odore oua frigida referunt. * Facultates earundem, vt reliquarum, ex ijs quæ dicta sunt, abunde constant. *Fuchsius.*

De balneis Abechenfibus.

APUD ABBECH in Bauaria prope Ratisbonam sunt thermæ calidæ, imbutæ sulphure, alumine ac nitro: quarum vsus est * valere contra calculum vesicæ ac renum, catarrhum, melancholiam, cordis tremorem, syncopen, cardiacam passionem, hydropem. Curant quoq; vlcera, fistulas, scorbutum, omnis generis scabiem, oculorum lippitudinem, gingiuarum putredinem, dentium dolores, vteri vitia, tumores & scirrhos. Profunt præterea ischiadicis, podagricis, apoplecticis, paralyticis, sanguini concreto, vomitui, morbo Gallico. Secundas & fetum mortuum expellunt: surditatem, contractionem membrorum & aurium ventositatem curant: valent deniq; aduersus venena, frigoreq; affecta membra. *Rulandus.*

De balneis Vvembdingensibus.

HAVD procul à Vvembdinga Bauariæ oppido in pratis aqua scaturit sulphure, alumine & nitro constans: * probatis ad renem & vesicæ calculos viribus, cuius rei hoc exemplum est notabile. Quidam enim vbi à lithotomo malè tractatus fuisset, his vsus balneis vesicæ calculos emisit qua draginta: mulieribus menses mouet: tumores & hydropicorum aquas absumit: inueteratis vlcerebus alijsq; cutis vitijs compehit huius balnei vsus: podagræ & ischiadem curat, paralyticos item & comulos: aurium tinnitus tollit stomachum imbecillum roborat: ad morbum Gallicum valet, gibbosq; depellendos, ijsq; cõducit optimè qui urinam continere nequeunt, cuiusmodi est stillicidium urinæ, & diabetes. Valet quoq; contra catarrhum, tumores, fistulas, arthritidem, lepram incipientem, scabiem omnem, surditatem, morbum Gallicum, bubones, clausos, abscessus: stasus dissipant: vomitiones compefcunt: valent præterea contra fluorem alui, dysenteriam, lienteriam, diarrhœam, hæmorrhoidum dolores, sanguinem cõcretum, & omnia cutis vitia. *Fuchsius, & alij.*

De balneo Hubbad.

BALNEAE (quas Huberbad nominant) sesquimiliare distantes à thermis Badænicis sulphur produnt cum cupro, & pauco alumine: sunt qui existunt quidpiam salis admixtum esse. * Aqua hæc pota viscerum obstructiones expedit: renum & vesicæ calculos conterit: menses sistit. Eisdem vires præstat ipsius balnei vsus, & maxime destillationibus ex capite conuenit, scabiæ, cæterisq; cutis vitijs, vt & difficultati spirandi. Salutares præterea sunt febribus inueteratis, asthmati, spirandi difficultati, urinæ difficultati, conuulsis, resolutis, colicis. Sanant quoq; menses albos, gonorrhœam, hæmorrhoides immodicos, serpiginem, vitiliginem, impetiginem, aërochordones, nervos humidus, pruritum. *Fuchsius, & alij.*

De balneis Saltzbergensibus.

SALTZBERGENSE balneum cupri, sulphuris, & salis petræ mixturam prodit: aqua hæc

quodammodo tepida est & potui grata. * Membris resolutis vires restituit: podagram, colicofque dolores curat: ijs tamen huius balnei vsus est infensissimus, qui Veneri nihilominus indulgent. Porro sanat hoc balneum matricis vitia phlegmatica, sterilitatē tam in mulieribus, quam in viris, tumores pituitosos, hydropes, ventriculi vitia, anorexiam, inappetentiam, tormina, calculum renum, neruorū imbecillitatem, scabiem, pruritum, & alia cutis mala. *Idem.*

De balneo Sultzbrun.

EST acidula quoq; in ditione Treuirensi prope oppidum *Meyen*, quæ nominatur *Sultzbrun*: & constat sale, alumine atq; chalcantio. Vtilis autem est cerebro, capitis deflexionibus, ventriculo imbecillo, ventri indurato, difficultati spirandi, calculosis, mēsis albis, foecunditati mulierum, podagræ, neruorum duritiei, scabiei, & cutis vitij. *Rulandus.*

De balneis Badenuilensibus.

BADENVILENSE balneum, quod intra *Friburgum* & *Basileam* situm est, multum sulphuris, salis autem petrae & aluminis modicum obtinet: in scaturigine quodammodo tepet, sed calor hic aliarum aquarū influxu perditur. * Potu viscerum tollit obstructiones, longasq; pellit febres, menstrua mouet, asthmaticis competit, & imbecillis ex frigore ventriculis: eius lotio cōtulis & luxatis medetur, scabiem, psoram, aliasq; cutis maculas emendat: vlcera maligna & phagedenas curat. Doloribus præterea ventriculi, iccoris, lienis, intestinorum & yteri confert, tumoribusq; eorum: item cachexiæ, lentigini, vitiligini, articularum imbecillitati, & doloribus profunt: curant deniq; podagram, intestina refrigerata, neruorum frigida & humida vitia, & calculum, &c. *Fuchsius, & alij.*

De balneis Vvattenuilensibus.

VVATTENVILENSES balneæ in *Alsatia* superiorum sulphuris & salis petrae naturam obtinent: * quò fieri asthmaticis conducant & ijs qui frigidiore sunt ventriculo: neruos humidiores confirmant, renibus etiam arenosis medentur. Sanant præterea asthma, dispnoeam, anorexiam, lassitudinem membrorū, calculum renum, tumores, vlcera, scabiem, pruritum, cutis vitia, morbos phlegmaticos, & humidos. *Idem.*

De balneis Vvillingensibus.

VVILLINGENSES ad *Herciniam* sylvam sitæ (quod Nouum balneum appellatur) sulphur, & alumen suis produunt viribus: * siquidem & deflexiones exsicant, stomachumq; & imbecilla membra corroborant.

De balneis Brintzbachensibus.

BRINTZBACHENSES cupro constant & ferro: * hinc earum aqua si bibatur, febres absumit quartanas, & lienis obstructiones liberat. Externa lotio visum acuit, calculo renum vtilis, vlcera maculasq; terget, leprasq; incipientes. Sanat præterea quartanam, abscessus vete-

A res, pruritum, scabiem, & impetiginem.

De balneis Kibbadensibus.

BALNEVM (quod *Kibbad* nominatur) vnum distans à *Friburgo* miliare, suas à cupro & pauco sulphure vires habet: * oculis est accommodatissimum, calculos renū expellit, & malignas curat scabies, pruritumq; compescit. Sanat præterea asthma, raucedinem, vocis nocumenta, thoracis frigidus affectus, hydropem, vlcera maligna, tumores, œdemata, fistulas, gāgrænas, pustulas, cancerum, stupores, cōuulsiones, ventriculū imbecillum, articularum morbos, mollificationem neruorum & membrorum, omnes deniq; affectus frigidos & humidos.

De balneo (Glotterbad.)

QUOD VERO *Glotterbad* dicitur intra *Friburgum* & *Vvaldkirchen* situm, sua scaturigine cuprum profert cum pauco sulphure: * ictericis vtilissimum est, lienis etiam obstructiones expedit, frigido & humido ventriculo & bulimiæ conducit, vt & febribus diuturnis. Curat præterea oculorum caliginem, oris, glandularum & vix vitia, narium & sedis excrecentias, vlcera fordida, iccinerofos, & scabiem.

De balneo Zuckenthalensi.

BALNEVM *Zuckenthaler* dictum non procul à *Friburgo* & *Vvaldkirchen* distans, sulphur in se continet, alumen, sal & halinitrum: * quo fit vt hydropticis, asthmaticis, vtero refrigerato & albis menstruorum profluuijs conducatur: competit etiam scabiosis & lassitudini. Confert præterea cōuulsionibus, stupori, oculorum caligini, aurium tinnitui, congelationi, subeth, mollificationi neruorum, paralyti, oscitationi, ructui, serophulis, pruritu, pustulis, polypto, acrochordionibus, maculis, tumoribus flatuosis, difficultati spirandi, omnibus morbis frigidis & humidis, vlceribus malignis & serpentibus, omnibus denique cutis vitij.

De balneo Vogtspergensi.

VOGTSPERGENSE proximum oppido quod *Burcken* dicitur in *Alsatia* situm, copiosum prodit halinitrum, aluminis parum & sulphuris. * ad scabiem, pruritum & lassitudinem valet: aqua pota viscerum tollit obstructiones, ictum curat & febribus ad eò conducit, vt qui hæc in cibis & potu assidue vtuntur, à febribus immunes existant.

De balneo Sultzensi.

SVLTZENSE balneum à *Friburgo* miliaria duo distans prope oppidum *Sultzberg* dictū, sale constat, & bitumine: * tumefactis conducit genitalibus vteriq; & neruis imbecillis, & quibus à colica vires deiectæ sunt. Hoc habet incommodi: nam si caput hac aqua madefiat, nimia humiditate intumescit.

SVLTZENSE à pago *Sultz* dictum, à *Moltzheimio* medium distans miliare, vires *Hu-berensium* balnearum æmulatur.

De Fontibus Acidis & primò de balneis Aegrinis.

ACIDI fontes hi sunt in Germania notissimi: in sylua Bohemica in vrbe Aegera fons est qui Acidulus nominatur, & in vicinia plures quos Feroces appellant: mixtū in his est cuprū & ferrum chalcantio. * Potā horū aqua, viscerū calorem, febresq; fugat: internasq; tollit obstructions, & quicquid in corpore prauum delitescit, euocat: ventriculū roborat, deiectamq; restituit appetendi facultatem, mulierum menstrua sistit, aliasq; præter naturam factas hæmorrhagias: lotio scabiem, maculas & alia cutis vitia emendat.

De balneis Vberkingensibus.

VBERKINGENSE balneum in Vlmensium ditione prope oppidum Geyslingen in vico Vberkingen respondet viribus Geppingensi balneo.

De balneis Niderauiensibus.

NIDERAUENSIS fons prope Rotenburgum ciuitatem ad Neccarum sitam ferrum sua scaturigine prodit sulphurque copiosius quàm Geppingensis, quibus etiam chalcantum est admixtum: gratus est huius aquæ potus, quòd clara sit & translucens. Haud procul ab hoc alij duo fontes scaturiūt prioribus efficaciores, ad inhærentes internis visceribus humores euocandos.

De balneis Deynachsibus.

DEYNACHENSIS in Hercinia sylua passus mille distans ab oppido Sals ob aciditatem potui acceptus est, suas à ferro, cupro, & chalcantio vires sortitur: * ad viscerum obstructions expediendas vitilis, sitim sedandam febresq; & icterum, stomachumq; roborandum: externa lotio externos cutis affectus emendat: ibidem alius quoque paulò altior conspicitur earundem virium.

De balneis Federinis.

IN RHAETIA fons est acidus quem Federis nominant, alumen continens & cuprum cum paucis sulphure: vinum acidulum claro colore & sapore imitatur: * ventriculi concoctionem iuuat, & sanguinis sputo conducit, diurnas febres, podagram & nimios mulierum fluxus curat, calidis & biliosis affectibus vitilis existens. Spuma quam huius aquæ decoctio producit exiceata, & viceribus aut abscessibus inspersa, plurimum conducit.

De balneis Antigastrensibus.

AD HERCINIAE syluæ introitum prope oppidum Oppenacum dictum, fons exilit acidus alumen producens, sulphur & chalcantii parum, qui Antigastrensis dicitur. * Caput, renes aliaque viscera expurgat: ventriculū non tamen ex quauis causa imbecillum roborat, sed si sit prauis humoribus. Ad cutis vitia plurimum quoque valet, ruptaque & contusa membra.

De balneis Birkenfeldensibus.

IN PALATINATV fontes duo sunt, quos

A Hundsruck nominant: ex ferro, cupro & chalcantio prodeunt: alter à planicie Dyrckensfeld dicta mille passus distat in sylua Eberswald. Alter prope Leuningā haud procul ab vrbe Symmern maior est, & acidior. * Acidiori ventriculo, & hepatici competens, lienis obstructioni, & artuum doloribus. Ad cutis vitia plurimum valeret, si modo medicis notior existeret.

De balneis Treuivensibus.

APVD TREUIRENSIS tres sunt aciduli fontes: vnus prope monasterium S. Matthia. Terram luteam (Germanis Verggeet dicitur) & ferrū præterfluit. Oppletum prauis humoribus ventriculū expurgat, & roborat, & appetentiam excitat: lotio externos discutit tumores, & alia curat cutis vitia. Alter prope pagum est quem Lonquich nominant, chalcantio & ferrum prodens. Hic priore purior est & clarior. Tertius hifce similis in Mettersdorff est.

De balneo Niderborn, & Oberborn.

AD MOSERAM fluuium duo fontes acidi iisdē penè viribus ex ferro, cupro & paucis chalcantio erumpunt, quorum vnus, Oberborn: alter verò Underborn aut Judenborn vocatur. * Viscerū iuuant concoctionem, & cibi fastidia discutunt, obstructum lienem & renes expediunt, & calculos expellunt. Ad alios etiam cutis affectus valent. Salutares præterea sunt capitis defluxionibus, membris paralyticis, conuulsis, aut ruptis, neruis induratis, dolentibus, oculorum caligini, excrescentijs carnosis, carni superflua, sanguinis fluxionibus quibuscunq; sudores immodicos compescunt: sterilitatem amouent: item tumoribus omnibus, pruritu, scabiei, impetigini, vitiligini, lichenibus, vlceribus, & externis vitijs alijs conferunt.

De Conderthal.

IN VALLE quam Conderthal vocant prope oppidum Memmingen fons scaturit alumen referens, halinitrum, & sulphur, cum paucis chalcantio. * Pituita ventriculū potu purgat, eundemq; roborat: lotione verò neruos ex pituita induratos emollit, & depascentia curat vlcera.

De Bassenheim.

FONS BASSENHEIMER dictus, haud procul ab arce nobilis Antonij Watsbot: alumen præterlabitur, halinitrum & sulphur. * Potu viscosos ventriculi humores exterget, & viscerum tollit obstructions, lienis & vteri tumores discutit, scabiem & lepram lotione curat.

De Kesselbrun.

PROPE pagum Mendich dictum, fons eximius instar feruentis in aheno aquæ (vnde nomen Kesselbrun obtinuit) ex ferro, chalcantio & cupro ebullit. * Calorem & sitim sapore gratissimo compescit, & ventriculū roborat, hepatis concalescentiam refrigerat, lienis & renum obstructions soluit, bilem purgat, hinc febres diurnas excutit: nephriticis conducit & ner-

uos articulosq; lotionē roborat, scabiem & alia A lancholicis, ac harum complexionum morbis, cutis vitia emendat. *Rulandus.*

De Ponterborn.

FONS PONTERBORN passus ab Andernacho mille distat. Mixtum habet ferro chalcantum & alumen. * Senibus & membris lassitudine oppressis est cōmodissimus: ijs item quos & calor & sitis infestat. Hepatis, lienis, & renum obstructions liberat, biliosos educit humores febresq; domat contumaces: ventriculum imbecillum terget ac roborat, hydropem curat, & lubricos confirmat vteros: externis quoq; competit affectibus.

De Haylborn.

HAYD procul ab hoc alius exilit Rhenū versus, qui à suis (quas obtinet eximias ad restitendam ægris sanitatem) viribus HALLBORN dicitur. Multum salis obrinet (vnde non absq; causa veteribus Halbrun, quasi salis fons dictus fuit) at sulphuris, & ferri modicum. Id huic est peculiare, quòd nihil impuri velut pulueres aliasq; sordes tolerat, sed ebullitione subito eructat. * Hepatis, lienis, & renum obstructions aperit, febres tertianas, & quartanas curat, vrinās mouet, sanguinem expurgat, hydropicorum aquas ducit, & vterum pituita refertum exterget. Viribus etiam poller ad externos tumores, ad ischiadem, podagram, aliosq; cutis affectus.

De balneo Abr.

PROPE Arewit & Synzig oppida, sunt acidæ ex ferro, & sulphure compositæ. Profunt ventriculo, spleni, arthriticis, paralyticis, colicæ, & iliacæ affectioni. *Rulandus.*

De balneis Annabergensibus.

EFFERTVR fons ab Annæbergo iuxta Vifam pagum in Misnia apud Hermunduros sub tepidus ex terra aluminosa, cui vena cuprea pyritem gignens, iungitur. Profunt huius aquæ catarrho, rheumati, cephalalgia, capitis grauitati, lethargo, epilepsia, paralyfi, spasmo, stupori, oculorum suffusionibus, ophthalmiæ, aurium tinnitui, asthma, dispnoeæ, sputo sanguinis, tussi, phthisi, mammis laxis, vomitionibus, nauseæ, colicæ, fluxionibus alui, ictero hydropi, splenitici, nephriticis, stranguriæ, renum & vesicæ vlcetibus, sanguinis mictui, vteri morbis frigidis & humidis, mensibus inordinate fluentibus, & albis, abortientibus, vteri procluentia, hæmorrhoidibus immoedicis, testium tumoribus, seminis profluuiō & articularum doloribus. Conferunt præterea arthriticis, chiragræ, podagræ, ischiadicis, scabiosis & ambustis. Valent quoque aduersus artuum tremores, nervorum rigores, & resolutiones, tumores pituitosos, sudore resolutos, varices tibiærum, strumas, febres phlegmaticas & diuturnas, vlcera, exanthemata, elephantiasim, pruritus impetiginem, vitiliginem, abscessus, contusiones, perniones, & alia cutis vitia. Porro noxiæ sunt calidis & siccis, sanguineis, cholericis, & me-

De balneis Aquensibus.

IVXTA Aquisgranum ciuitatem Belgicæ emanant Aquæ calidæ, sulphure, sale, ac alumine infectæ: quæ profunt vertigini, apoplexiæ, epilepsia, paralyfi, arthritidi, chiragræ, podagræ, ischiadi, melancholiæ, obstructionibus, & inflammationibus hepatis, lienis, renum, & pulmonum, matriæ frigidæ, morbis frigidis & humidis: præterea calculum vesicæ ac renum curant, nec non scorbutum, oris vitia, hydropem, tumores artuum, menstrua alba: suppressa euocant. Valent aduersus virgam exulceratam, mariscas, intertrigines, morbum Gallicum, morsum serpentum: conceptionem adiuuant: conferunt neruorum malis, spasmo, & conuulsioni, membris ruptis, contulis, torpidis, distortis, & resolutis, scabiæ denique, & omnibus vitij cutis. *Idem.*

De balneo Bellerthal.

ACIDVLA est in valle Bellerthal ex ferro, chalcantio, & sulphure paucoprofluens. Vfus eius est ad icotis morbos, renum affectus, stomachi imbecillitatem, articularum mala, hydropem, colicam, scabiem, & cutis vitia. *Idem.*

De balneis Bertringersibus.

NON longè ab oppido Treuirensi Wittich/seatent aquæ Bertringerses tepidæ, alumine, ferro, ac modico sulphure imbutæ. Viuntur autem ijs contra flatum, articularum dolores, vesicam exulceratam, dolores colicos, vrinæ incontinentiam, menses immoderatos, dolores dorsis, renes refrigeratos, stomachi & lienis imbecillitatem, febres chronicas, tympanitem incipientem, scabiem, vlcera incurabilia, pruritus, impetiginem, & alia cutis vitia. *Idem.*

De balneis Brigenibus.

AQUAE calidæ Valesiorum, sulphure multo, & alumine paucoprofluunt ad Brixantam urbem. Vfus harum est aduersus spasmodum, capitis tremorem, & destillationes, vertiginem, aurium tinnitum, thoracis vitia humida, pulmonis mala humida, resolutionem, vteri humiditates, renum arenas, & pituitosa vitia, hydropem, sterilitatem à frigiditate, leprâ, scabiem, vlcera, rupta, & contusa. Porro noxiū est hoc balneum cholericis: item affectus morbo Gallico. *Idem.*

De balneo Buretzhaim.

IVXTA Buretzhaim castellum acidæ est, sulphuris & nitri particeps. Sanat neruos induratos, articularum tumores, scabiem, & cutis mala. *Idem.*

De balneis Dalsingensibus.

PROPE Vlmam ciuitatē fons scaturit, quem appellant Dalsingerbad, & Gsundbrun: constat ipsius mixtura ex sulphure, atq; alumine. Proinde valet contra omnes morbos phlegmaticos, asthma, capitis humiditates, & destillationes, catarrhos, ventriculi intemperiem frigidam & humidam, capitis mala omnia frigida & humida: curat

curat lethargum, apoplexiam, paralyſim, vertiginem, ſtuporem, neruos debiles, iccoris lienisq; obſtructiones, colicam, iliacam: varia vitia matricis, menſes retentos, ſterilitatem mulierum, podagram, arthritidem, prurimum, ſcabiem, & omnia cutis vitia. Calculos in renibus & veſica frangit, expellitq;: oculorum lippitudinem ſanat: valet contra aurium fluxum, & tinnitum: contra tumores, hydrophem, ſciaticam, tremorem membrorum, iccoris, ſplenis, matricis, aliorumq; viſcerum frigiditatem: cachexiam tollit, ſtranguriam & vrinæ ſtillicidium perſanat: memotia debili confert: nec non viſui, & auditui: appetitum excitat, omnia vitia mulierum, & chiraſtagram perſanat. *Idem.*

De balneo Duncelbrun.

IVXTA *Brubach*, oppidum ad Rhenum, acida eſt, quæ vocatur *Duncelbrun*, imbuta ferro, chalcantio, & nitro. Prodeſt calori ſtomachi, iccoris, & renum: confert & vlceribus, nec non ſcabi, & cutis vitijs. *Idem.*

De balneo Ebenhauſen.

FONS acidus Ebenhauſanus prope Geppingam oppidum ſcutariens, qualitate & viribus æquiparatur acidulæ Geppingenſi. *Idem.*

De balneis Etingenſibus.

NON longè ab vrbe Baſilea circa Etigium pagum proſiunt aquæ, infectæ multo ære, & paulillo bitumine. Succurrunt autem capitis tincis, alopecia, heſtici, icterici, ventriculo imbecilli, & præhumido, cachexia, vlceribus putridis, carbunculo, anthraci, conuulſionibus, membris rigidis, neruorum molliciei, ſcabi, & cutis vitijs.

De balneis Fliechen.

CIRCITER mille paſſus à Baſilea ciuitate ſunt balneæ: quæ proſunt contra humores ſuperfluos, contractionem membrorum, vteri mala frigida, vomicas, vlcera putrida, neruorū imbecillitatem, ſcabiem, & alia cutis vitia.

De balneo lungbrun.

PROPE *Kortveil* oppidum balneum *lungbrun* nominatum à multis commendatur, aduerſus omnia vitia matricis, conſumptos ex morbo. reficit enim: vlcera ſanat: curat morbos capitis, prurimum, ſcabiem, & omnia vitia cutis.

De balneo Kerlich.

ACIDA in *Kerlich* vico, ex alumine & ferro proſluit. Vtilis eſt ventriculo, membris nutritorijs, ſanguinis fluxui ſiſtendo, lieni extenuando, ſcabi, & alijs cutis malis.

De balneo Keſſwaſſer.

PROPE oppidum *Ehingen* exiſtit balneum, quod incolæ nominant *Keſſwaſſer*: imbutur ſale nitro ſulphure, & pauco ære. Vtile eſt capitis, defluſionibus, catarrhis, oculorum lippitudini, ophthalmiæ, aurium humiditati, auditui debili, artuum dolori, articulari morbo, podagræ, chiraſtagræ, nephriticis, calculo renum & veſicæ: obſtructiones iccoris, lienis tollit, ictero ſuccurrit:

A vetriculi vitio op̄fert: confert appetitui proſtrato, vlceribus, ſcabi, pruriti, fluxionibus omnibus, & morbis phlegmaticis, ſed viris potius quàm mulieribus.

De balneo Kiſſingen.

ACIDA iuxta *Kiſſingen* erumpit, infecta ſale multo, alumine ac chalcantio. Confert cerebro, capitis defluſionibus, vetriculo imbecillo, cõſtipationi vëtris, difficultati ſpirãdi, calculoſis mēſtruis albis, ſcabi, cõditati mulierū, podagræ, neruis induratis, ſcabi, & alijs cutis vitijs. *Rulandus.*

De balneo Kronenberg.

IVXTA *Kronenberg* oppidum eſt fons acidus, ferro, nitro, & ochra imbutus. Valet contra obſtructiones viſcerum, calculos renum, & veſicæ, cibi faſtidium, ſcabiem, & cutis vitia. *Idem.*

De balneo Leonſtein.

IN comitatu Leonſtein aquæ frigida proſiunt ex alumine, ſulphure, ac ære. Vſus earum eſt aduerſus febres antiquas, obſtructiones viſcerū, ſudorem ſuperfluum, icterum, menſes albos rubrosq; inordinatos, cholericos morbos, hydrophem, abortū, calculum, cachexiam, artuum dolores, vomitiones, ſputum cruentū, vlcera, laſſitudinem, imperiginem, vitiliginem, prurimum, ſcabiem, & alia cutis vitia. *Idem.*

De balneis Laubaceniſibus.

AD ſpatium duorum milliariū ab Vlma ciuitate propè *Vrſpring* cœnobium ſitum eſt hoc balneum ſulphuratū, ac nitroſum. Confert omni temperamento, omni ætati, omnibus vulneribus, & compunctionibus male curatis: auxiliatur oſſium fracturis, capitis dolori, memoriæ imbecilli, viſus obſcuritati, omnibus defluſionibus, obſtructionibus cerebri, atque neruorum: confert apoplexiæ, paralyſi, veteri, ſtupori, laſſitudini, auditui imbecillo, ſpaſmo, artuum dolori, pruriti, ſcabi, omnibus cutis vitijs, vlceribus, tumoribus, omnibus morbis matricis, & mulierum, menſibus albis, menſibus retentis, ſterilitati, alijsque malis corporis, quæ ſanat *Celſenſes*, & *Piperinæ* aquæ. *Idem.*

De balneo Leuck.

AD oppidum *Valeſiorū* nomine *Leuck* aquæ calidæ extant copioſo ære, & modico ſulphure. Valent aduerſus conuulſiones, ſpaſmum, pulmonis vitia, oculorū lachrymas & obſcuritatem, imbecillitatem ſtomachi ex intemperie frigida & humida. Conferunt diſſeſſiæ, cibi faſtidio, iccoris, & lienis obſtructionibus, vitijs oris, glãdularum & vna: ſterilitatem remouent: contra abortum, vulnera incurabilia, catarrhos, & faucium mala valent: proſunt & frigidis humidisq; morbis: nec non membris fractis, conuulſis & ruptis, calculo renum, & veſicæ, hydropi: matricis intemperiem frigidam humidamq; curant: item alui duritiem, vlcera maligna, vel male curata ad ſanitatē ducunt: contra narium defluſiones, neruorum ægritudines, colicam, renum dolores mirificè auxiliantur: laſſitudinem membrorum

tollunt, scabiem, & alia corporis externa egr- A
gicperfanant. *Idem.*

De balneis Leuningenfibus.

Iuxta Leuningen ad oppidum Simmeren in ditione Hundsruck, fons acidus inficitur ferro, ære, atq; chalcantio. Prodest ventriculi, ac icco- nis inflammationi, obstructioni splenis, renibus calculosis, scabiei, & cutis vitij. *Idem.*

De balneis Loffingenfibus.

Aquæ frigidæ, sale, nitro, ac alumine con- B
stant in Loffingen oppido Furstenbergensi: quæ valent contra menfes albos, matricis strangula- tiones, alui constipationes, sterilitatem, sangui- nis fluxû, defluxiones, capitis morbos frigidos: visus obscuritatem & aurium tinnitum tollunt: status internus discutunt, humores corporis su- perfluos consumunt, pectoris angustiam & pul- monis ægriudines phlegmaticas perfanant: pro- sunt quoque splenis inflationi, infirmo stoma- cho, febribus antiquis, lassitudinibus, dolori spi- næ, scabiei, & cutis corporis externis vitij.

De balneis Lonquich.

Prope Treuiros acidi fontes sunt, vnus in Lonquich, alter in Mertesdorff vicis. Vfus horû est contra ventriculum humidum, fastidium cibi, tumores, scabiem, & cutis vitia.

De balneis Mertesdorff.

Acidus in Mertesdorff virtute æquiparatur superiori acidulæ Lonquichicæ. *Idem.*

De balneis Montebaur.

In ditione Treuirensi non longè à Montebaur oppido acidula emanat ferrata, sulphurata, & aluminata: quæ confert ventriculo, iccori, lieni & intestinis: febribus, vlceribus, torminibus, sca- bieci, & reliquis cutis vitij auxiliatur. *Idem.*

De balneo Neubad.

Ad oppidum Villingen in Hercinia sylua, balneæ sunt frigidæ, sulphure, & alumine imbu- tæ: quæ profunt lassitudini membrorum, neruis humidis, rigidis, & distentis, iccinorosis, spleni- cicis, ventriculo imbecillis, spasmo, fluxionibus, articulis imbecillis, morbis humidis, & cutis vi- tij. *Idem.*

De balneo Saurenthal.

Circa oppidum Baccharach acidula erumpit in valle, à cuius nomine vocatur Saurenthal: Ferri, aluminis, ac nitri particeps. Vtilis est ven- triculo, iccori, lieni, articulis, tumoribus laxis, scabiei, & cutis vitij. *Idem.*

De balneo Spiegelbergensi.

In comitatu Spiegelberg, non longè ab Hamel, acida existit, ochra infecta: quæ efficax est con- tra chiragram, podagram, tumores, œdemata, tophos articularum, resolutionem membrorû, torporem, & vlcera caua: sicut fluxiones: exere- scentias carnis cohibet: visum acuit: curat leprâ, impetiginem, scabiem, morbum Gallicum, vul- nera: prodest demoniacis, ictericis, surdis, & mu- tis. *Idem.*

De balneo Svveningenfi.

MILLE passus ab oppido Villingen in vico Vvирtenbergico, nomine Svveningen, frequen- tatur balneum, particeps sulphuris atq; alumi- nis: quod sanat membra contracta conuulsa ex colica, calculum renum, lassitudinem, ventriculi mala, tumores, vteri affectus, pruritum, scabiem, & alia vitia cutis. *Idem.*

De balneo Syluestri.

BALNEAE syluestres, vulgò *Fritzbad*, in du- catu Vvирtenbergensi non longè à Pfortzheim, oppido effluunt calidæ, infectæ sulphure, sale, & alumine: vel vt alijs placeat, ære, & nitro, de qui- bus vide suprâ in balneis Ferrinis.

De balneis Teplisicis.

MANANT hæ thermæ in Teplitz Bohemiæ propè Graupum, & inficiuntur sulphure, nitro, bitumine, alumine, saxoq; calcario: quæ sanant vertiginem, dolorem capitis, stuporem, tremo- rem, contractionem, neruorû contusionem, pa- ralyfim, articularum morbos, tumores artuû stran- guriâ: vermes necant: mēstrua prouocant: albos sistunt: curant matricem humidam, coxarum af- fectus, tumores inguinû, bubones, gonorrhœâ, vulnera, vlcera serpentia, atq; erodentia, hepatis intemperiem, scabiem, lentiginem, vitiliginem, impetiginem, maculas, & alia vitia cutis. *Idem.*

De balneis Vberlingensibus.

D FONS frigidus, plumbo, ære ac sulphure erû- pit iuxta Vberlingam ciuitatem: qui confert ne- phriticis, vesicæ ac renum calculis, fluxionibus, phlegmoni, hydropi incipienti, ardori vrinæ, & ambullis: appetitum excitat, concoctionem iu- uat: prodest lepræ incipienti, ventriculo malo, membris imbecillis, impetigini, alphis, scabiei, & alijs cutis vitij. *Idem.*

De balneo Villacensi.

MANANT hæ aquæ in Norico propè Villa- chum, particeps gypsi, plumbi & sulphuris: quæ sanant icterum, ventriculum vitiosum, & inte- stinorum mala: obstructiones viscerû referant: curât vigilias, scorbutum, pustulas, guttam rosa- ceam, verrucas, rimas, vlcera omnia, scabiem, & cutis vitia alia, &c. *Idem.*

De balneo Vvaldsborn.

F SYLVESTRIS fons, vulgò *Vvaldsborn*, erûpit iuxta syluam *Bischervald* in comitatu *Bisch*, & imbuitur bitumine. Vtilis est capitis fluxionib; catarrhis, aurium dolori frigido, capillorû deflu- uio, epilepsiâ, raucedini & grauedini: dentiû do- lorè tollit: oculos vltro albuginè, & hypochysin curat: prodest tussi recenti, & veteri, dispnoeæ, ven- triculi dolori, & frigidis malis: status intestinorû dissipat: curat tormina, & intestinorum ex- ulcerationes, ventris frigidam intemperiem, obstructiones viscerum, indurata membra, vl- cera maligna, vulnera difficilia: prodest calculo- sis, tumidis, vesicæ inflationibus, matricis suffo- cationi, & præcipitationi, & flatibus: item men- sibus retētis, podagræ, chiragræ, ischiadi, articu- lorum

lorum dolori, humbricis, vulneribus, lepræ, mor-
tui serpentū, frigidis morbis, & doloribus, liche-
ni, pruritu, scabiei, & alijs cutis vitijs. *Idem.*

De balneo Vveringenfi.

BALNEAE Vveringenfes, tribus ab Augusta
Vindelicorum milliariibus sitæ sunt, in loco pla-
no, spatioso, amœno, campestri, & palustris, iux-
ta collem, quem accolæ appellant *Leute*, indeq;
balneæ *Leutebad*, ab alijs *Vveringerbad*, à pagi
vicini nomine nomen accepere. Sunt sulphura-
tæ, bituminosæ, & falsæ aquæ. Valent contra app-
etitus amissionem plurimum, articulorum im-
mobilitatem, & dolores, apoplexiam, paraly-
sin. Siquidem pituita è capite, pectore, ven-
triculo & intestinis euacuant: sanant relaxatio-
nem, stomachi dolores, inflationes, & crudi-
tates, oculorum lachrymas, ventris passiones,
intestinorum lubricitatem, matricis mala, &
dolores, hepatis intemperiam calidam, dolo-
res renum, disuriam, stranguriam, menses re-
tentos, sterilitatem, colicam, hydropem, ieco-
tis, & splenis frigiditatem: fluores sistunt: si-
cum, synanchen, & vix passiones curant, prof-
funt chynagræ, podagræ, ischiadi, apostematis
laxis, & tumidis, umbilico eminenti, calculo,
asthmatis, canino appetitui, tenesmo, serophulis,
vcleribus, surfuribus, & squamis capitis. Valent
præterea aduersus aurii dolores, tumores ani,
vlcera purulenta, inflammata & indurata, sca-
biem, oris torturam, fetorem axillarū, vermes,
pauis difficultatem, secundinæ retentionem,
pleuritidem, & morbos omnes frigidos atque
humidos. *Idem.*

De balneo Vvolckensteinfi.

AQVÆ istæ propè *Vvolckenstein* in Misnia a-
pud Hermunduros tepidæ featurunt, imbutæq;
sunt permulto alumine, pauillo pyrite atq;
bitumine: quæ conferunt surfuribus capitis, lendi-
bus, pediculis, catarhis, oculorum lachrymis, &
preygijs, aurium fluxionibus & doloribus: ton-
sillas suppuratas, & oris vlcera curant: profunt
& columellæ laxatæ & pendenti, gingiuis carne
superflua repletis, præhumidis, tumidis & infla-
tis: aduersus dentium dolores, morphæam, len-
tiginem, anhelosos, sanguinis sputum, dyspe-
psiam, & anorexiam, auxiliantur: vomitiones
compescunt: sanant ventriculum refrigeratum,
hepatis & lienis obstructions, & inflammatio-
nes, hydropem, diarrhœam, & colicam pituito-
sam. Conferunt præterea nephriticis, calculosis, F
vesicæ vcleribus: apostematibus, & scissuris vte-
ri, sterilitati, menstruis albis, vel immodicis, vel
inordinatis: hæmorrhoides superfluos sistunt:
alarum, & inguinum sudores & fetores tollūt,
sudores immodicos prohibēt: medentur vngui
scabricicis, coli exulcerationibus, doloribus testi-
culorum, ambustis, pedum tumoribus, pernio-
nibus strumis, varicibus, & surarum tumoribus:
auxiliantur podagræ, arthritidi, coxarum dolo-
ribus, neruorum resolutionibus, neruis frigidis,
contractis, tremulis, pruritu, scabiei, impetigini,

A serpigini, & alijs cutis vitijs. Valent præterea ad-
uersus humores, & dolores, in musculis reten-
tos, tumores phlegmaticos, præduros, & flatu-
lentos: aduersus vlcera rebellia, maligna, putri-
da, depascentia, & phagedænica: duritiæ sanant:
pus resoluunt: excrecentias carnis tollunt, cic-
atricem vulneribus inducunt, &c. *Idem.*

De balneo Zollersbad.

PROPE oppidum *Zelakirch* ad Rhenum sca-
turiunt aquæ sulphuratæ: quæ sanant ventriculū
B imbecillum, vomitum, anorexiam: tumores, vl-
cera, frigidos & humidos morbos, scabiem, pru-
ritum, & alia cutis vitia. *Idem.*

De Thermis Italiae, ac primum de balneis Patauinis.

IN COMITATV Patauino septem habentur
thermæ, quarum præcipuū ac famosius est bal-
neum Ebani, à Padua quinq; milliariibus distans
in confinibus ruris, Ebanum dicti, quod ex sul-
phuris, aluminis, nitri, salis & calcis mixtura con-
stat. * Vnde capitis dolori antiquo confert, pec-
tori humido auxilium præstat: tinnitui & sibi-
lationi antiquis medetur: ventriculū humidū,
hydropem, articulorum dolores, podagra, & vl-
cera corrosiua curat. *Sauonarola.*

De balneo Porretano.

IN COMITATV Bononiensi, thermæ habentur
(*della Porretta* dicto) quæ draginta milliariibus
à Bononia distantes, quæ ex alumine, pauco sul-
phure, sale & nitro constant. * Omnē cerebri
debilitatem remouent: oculorū egritudinibus sub-
ueniunt: auditum reparant: paralyti linguæ opi-
tulantur: asthmaticis conferūt: menstrua prouo-
cant: splenis & hepatis obstructions tollūt: hy-
dropem curant: calculos & arcenulas ex renibus
pellunt: imprægnationi conferunt: matricis hu-
miditatem resoluunt: passioibus neruorū, do-
loribus iuncturarum, podagræ, scabiei antiquæ,
tertianæ, & quartanæ conferunt. *Idem.*

De balneo Corfeno.

IN COMITATV Lucano tria reperiuntur bal-
nea, quorum primum ac præcipuū balneum de
Corfeno nominatur, à ciuitate xv i. miliaribus
distans. Constat ex sulphure, alumine, & nitro.
* Quare calefacit & exiccat: calorem resoluūt: ca-
pitis frigidis & humidis ægritudinibus opitula-
tur: asthmaticis & iuncturarum doloribus con-
fert: sterilitati succurrit: vlcera curatu difficilia
curat atq; exiccat. *Sauonarola.*

De Sancta Maria in Bagno.

IN ROMANDIOLA Castrum est (Sancta Ma-
ria in Bagno nuncupatum) apud quod tria sunt
balnea, quorum mixtura ex sulphure, alumine,
ferro ac ære participat. * Hæc catarrho humi-
do, sibilo, tinnitui, paralyti, epilepsie, matricis
humiditibus, iuncturarum doloribus, scabio-
sis, leprosis, & vlcerosis conferunt. *Idem.*

De balneis de Aquis.

IN PISARVM comitatu quinque habentur

balneæ, quarū præcipuæ sunt balneæ de Aquis, à ciuitate sedecim miliaribus distantes, quarum minera ferrea & aluminosa existit. * Omnem membrorum nutritiuorum diserasiam calidam tollunt, hydropicis, & icætricis conferunt: renes mundificant: matricis humiditates compescunt: hepaticis & stomachicis auxiliantur. *Idem.*

De balneo Petriolo.

IN DVCATV Senensi plura habentur balnea, quorum famosius balneum de Petriolo nominatur, à ciuitate quindecim miliaribus distans: cuius minera est sulphurea multum, & alumine participat. * Valde calefacit, resoluit, & exiccatur: confert paralyfi, spasmo, tremori, epilepticis, capitis dolori ex frigido: stomachum laxat: calido hepatis nocet: splenem durum molliciat: intestinorum ventositates dissoluit: vuluæ duritiei medetur: scabiosis, vlceribus, podagræ, & sciaæ opitulatur. *Idem.*

De thermis Grotinis.

IN COMITATV Viterbij complures repertiuntur thermæ, quarum primum locum habere videntur Thermæ de Grota dictæ, miliare vnum à ciuitate distantes, quæ ex ferro & ære constant. * Membra relaxata, digestiuam, cerebrum & visum corroborant: appetitum prouocant: splenicis, hepaticis, nephriticis, podagricis & matrici conferunt. *Idem.*

De thermis apud urbem veterem.

APVD urbem veterem, nouem habentur balnea, omnia à prædominio aluminosa ferro participantia. * Vnde matricis, & iuncturarum passionibus frigidis & humidis conferunt: paralyticis, spasmo, hydropi, sodæ, podagræ, catarrho, vlceribus sordidis, neruis contractis auxiliantur: appetitum excitant: stomacho, hepatis, & spleni succurrunt. *Sauonarola.*

De balneis Perusinis.

AD ciuitatem Perusij balneum habetur, Montis alti nuncupatum, cuius minera sulphure non

A multo, & asphalto participat: * agritudinibus frigidis & humidis confert. *Idem.*

De balneis montis Catini.

APVD Castrum montis Catini, tria habentur balnea, falsa, quorum vnum antiquissimum, circa cuius circumferentiam nascitur tamariscus in magna quantitate. * Doloribus iuncturarum, & dorsu, podagræ, & sciaæ confert. Alterum in duo diuisum est balnea: in altero viri, in altero mulieres lauantur. * Podagræ, Ischia, & scabiei auxiliatur. Tertium balneum nouum, per communitatem Florentiæ ordinatum. * Renum obstructions aperit, lapides frangit: soluit ventrè, & vomitum prouocat, bibita aqua. *Idem.*

De balneis Aquensibus.

IN ciuitate Aquensi sunt balnea duo super plateam: quæ constant sulphure, alumine, & nitro. * Passionibus iuncturarum, articulorum doloribus, capitis & stomachi passionibus conferunt. *Idem.*

De balneis Siculis.

IN Insula Sicilia, quæ pluribus gloriatur balneis diuersis in locis situatis, à prædominio maxime sulphurea. * Paralyfi, spasmo, tremori, podagræ, sciaæ, vlceribus, epilepsiæ conferunt: ventositates intestinorum dissolunt. *Idem.*

De balneis Aquarijs.

APVD Aquarium terra est à Regio Longobardo 25. miliaribus distans, balneum de Aquario nuncupatum, alumine participat. Viribus simile est balneo della Porretta. *Idem.*

De balneo Carpenfi.

APVD castrum Brandulæ 34. miliaribus balneum Carpenfe habetur, quod constat exiguo sulphure, alumine & pauco sale. * Catarrhū sistit, capitis humiditates exiccatur, oculorum humiditates tollit, lachrymas eorū compescit: stomacho humido, debilitati renum, renum & vesicæ vlceribus auxiliatur: menstrua alba tollit & corrigi: podagræ à causa frigida confert. *Idem.*

De terris Sectio III.

		{ Terra Armenia.
	{ Venena arces: vii	{ Terra Lemnia.
		{ Terra Ochra.
		{ Rubrica Sinopica.
		{ Rubrica fabrilis.
		{ Terra omnis.
	{ Astringit: vii	{ Terra Erethria.
		{ Terra Samia.
		{ Terra Chia.
		{ Terra Selmusfa, &c.
		{ Terra Cimolia.
	{ Discutit: vii	{ Terra ampeliis.
		{ Terræ fornaceæ, &c.
	{ Abstergit: vi	{ Terra Melis, &c.

TERRA non minus ac prædicta elementa in vsum medicinæ venit. Siquidem alia

TERRA seu BOLVS ARMENIA Galeni tem pore, in graui illa pestilentia primū in lucē venire cœpit colore pallido, hodie duorū est generū: alterū orientale, alterū nostras, quod multis locis nascitur, vbi sunt ferri fodinæ: vtraque rubricæ species est. Existimant nonnulli bolū orientalem ex Armenia aduchi, esseq; illam ipsam, quam Galenus colore pallido, Arabes luteo, croco similem describunt. Ceterum cum illa sit rubra, non abs re dubitatur, an sit bolus Armenia. Alij putant veram esse terram Lemniam, quæ olim capræ imagine signabatur: aut eam potius, quæ Galeno rubrica Lemnia vocatur, à terra Lemnia differens. Nam rubrica manus inficit, terra verò minimè. Vt sit, existimamus alteram alterius loco vsurpari posse. Nostrate vti possumus in medicamentis foris applicandis: imò & intus, si ritè præparetur, hoc modo: Abluatur vulgaris noster bolus aceto acerrimo, vt quàm purissimus ab arenosa commixtione redatur, & iterum puratus exiccetur. Deinde quod siccatum est, ponderetur, tantundemq; ponderis aceti capiatur cum quinta eiusdem ponderis parte olei: atq; ita in massam subigatur totus bolus, qui ita paratus, in fictili Sigburgico reponatur, quoad subfossium in vino vel terra asseruetur per aliquot menses pro fermentatione: imò quò diutius ita fermentetur, eò melior redetur. * Huius bolli ita parati vsus non incongruus erit tempore pestilentie quam misericorditer auertat Deus. *Medici Colonijenses.*

Boli Armenia præparatio.

BOLVS Armenia in puluerem tenuissimum redacta, dissoluatur in phlegmate acido aluminis: tum separetur phlegma per balneum: & aliud superinfundatur. Id ter facito. Tum bolus in oleum perpingue conuertitur: quod igne lentissimo exiccetur, & in puluerem reducatur ad cohibendum sanguinem vndeunque fluentem apertissimum. *Quercetanus.*

SIGILLVM LEMNIVM, siue TERRA SIGILLATA officinarum, terra Lemnia Dioscoridis & Galeni esse debebat. Hodie duo terrarū genera Constantinopoli adferuntur: vna rubeicens, in placentulas exiguas formata, characteribus Turcicis signata: altera ex cinericio colore candicans, maioribus formata placentulis, characteribus item signata Turcicis. Magno in precio sunt apud Turcas, maximeq; commendantur aduersus venena: neque facile earum copia haberi potest. Quæ Constantinopolim adferuntur, non è Lemno, sed alijs ex locis, multoq; longius diuisis aduchuntur. Itaque arbitrandum non est, vllam ex iam dictis terram Lemniam esse. Rusa quibusdam è Lemno aduchi, veraq; terra Lemnia esse creditur. Plerique bolum Armeniam Orientalem, veram esse terram Lemniam crediderunt. Sed nihil certi statuere possumus: magis tamen illi quadrare videntur terræ Lemniæ notæ, quam duabus

A prædictis. Reperta est etiam in Melita terra quoddam genus candidum leue, quod à circumforaneis impostoribus venditur; aduersus venena efficax. Itaque terræ Lemniæ loco commode aut bolus Armenia ex Oriente petita, aut prædictarum aliqua sumi potest, tamen Turcicæ aduersus viperæ morsus non admodum efficaces sint, multoque minus, quæ ex Melita adfertur. Verum si bolus Armenia aduersus viperæ morsus eam haberet vim quam terræ Lemniæ tribuunt: terra Lemnia legitima sine controuersia esset, aut saltem illi secure substitui posset, & facile esset experimentum, quemadmodum de Turcicis terris in canibus à viperæ demorsis periculum fecimus. nam quibus alium cum vino datum est, hi liberati sunt: quibus verò terræ supra recitata, hi mortui sunt, aut magna cum difficultate liberati. Terræ sigillatæ officinarum, cum ne vna quidem nota Lemniæ quadret, nullus vsus esse potest, nisi in ijs duntaxat medicamentis, quæ foris adhibentur, hæ enim nihil præter manifestarum qualitatum operationem desiderant. *Medici Florentini & Colonijenses.*

Lemnia terra, quam alij perperam Rubricam Lemniam vocant, vt docet Galenus 1. de Antidot. cap. 14. (Nam Rubrica Lemnia alia res est in Leno proueniens, ad alios vsus idonea quàm est sigillum Lemnium) putatur communiter esse ea, quæ in officinis vocatur Bolus Armenus Orientalis: quod nomen illi à mercatoribus Venetis impostum fuit, itemq; ab istis qui Venetias eam apportant: tamen verus Bolus Armenus Orientalis alia res sit, hæc q; opinio approbata fuit ab omnibus simplicium peritis: cum certum sit, eam non ex Armenia, sed ex Insula Lemno afferri, de eodem planè loco, quem Galenus 9. lib. de simplicibus Medic. describit. Quodq; verus Bolus Armenus esse nequeat, color etiam in causa est, qui nimis ruber est, cum Bolus sit colore pallido: & elapsi sunt octo anni, quòd quidam Græcus satis magnam copiam attulerit Neapolim, vnde longo tempore officinas suas pharmacopæi instruxerunt. Quanquam suspicio quædam accesserit, de impostura eiusdem medici Materatensis, qui multas ciuitates Materato ex regno Neapolitano Venetias aduexit & asseuerans esse verum Bolum allatum ex Armenia, multis mercatoribus eum vendidit, qui postea in idem regnum rursus attulerunt: vtq; omnia veritati magis essent consentanea, opera cuiusdam Græci ad eam rem adhibita curauit illum distrahi. Cum nihil aliud reuera esset quàm Bolus qui reperitur prope Materatâ: & iste locus postea mandato regio fuit oclusus. Quæ suspicio eò magis confirmatur, quòd Bolus ille à Grego diuenditus alteri qui hodie Materatæ effoditur ita planè assimiletur, vt etiam exercitatissimi in hac parte inter vtramque nullam differentiam reperire queant. Sed relicto Bolo Armeno vero loquentes de vulgari altero dicto Orientali, constat eum ferè ab omnibus non solum ac-

cipi pro succedaneo Terræ Lemniæ, sed etiam pro ipsa vera Terra Lemnia. Quamquam multi viri præstantes in arte Medica asserant, hunc vulgarem Bolum esse Rubricam, & non terrâ Lemniam: idq; se scire aiunt, ab omnibus fide dignis qui ipsum locum conspexerint, & qui sciunt quoque in quo loco ipsa terra Lemnia colligatur, quæ olim nullo alio quàm sacerdote tractabatur, & qui insuper norunt vbi Rubrica effodiatur, quam dicunt esse illum rubrum Bolum Armenum, quem Orientalem vocamus. Quod si illis fides non adhibetur, addunt aliud argumentum, quod scilicet nemo ausus fuerit affirmare, experientia comprobatum esse, hunc Bolum, dictum Orientalem, sanare eos qui à serpentibus sunt demorsî. Nec satis est dicere, ex Lemno Insula afferri, nam in ipsa tres differentiæ terrarum reperiebantur: prima erat præstantissima, contra omnia venena remedium certum: altera Rubrica, quam vsurpabant fabri, & perhibent isti esse Armenum Bolum Orientalem, de quo loquimur. Tertia est qua utebantur ad pannos lauandos, quia abstergendi vim habebat. Ex his postremæ duæ in Medicamentis nulum usum habebant, ideoq; concludunt, Bolum vulgarem Orientalem non solum non esse Terram Lemniam, sed ipsius loco quoque non esse accipiendum. At cum in hoc Bolo deprehendatur nonnullus odor, & sapor aromaticus, multi imò maior pars doctorum, non ita facile istorū sententiæ assentiri voluerunt, sed potius existimauerunt, eius usum esse in Medicina idoneum, & quod reuera sit terra Lemnia. Quod tamen nemo nisi qui proprijs oculis locum viderit, certo affirmare potest. Sed & nos cum maiore parte doctorum hominum ponamus huc loco Terræ Lemniæ. Non tamen silentio prætereundum est, quod aliqui impostores, quò cum vendibiliorem reddant, imbuant prius instar pastæ cum aqua aromatica, quæ in ea quantitate additur, quò fraus faciliè occultetur, cum non sit verisimile, tantum odorem & facultatem per se esse in ista terra: quæ interdum ex Cinnamomo quoque illi conciliatur: quemadmodum vidi Romæ ante biennium, tale frustum missum à Cardinale Granuellano ad Castilioneum Cardinalem, propter aduersam eius valetudinem, qui tamen paulò post obiit: cui itaque hic Bolum suspectus esset, tutius substituere posset Terram istam albam quæ ex Malta afferitur, quoniam sepius non solum à Circulatoribus, sed etiam Medicis experientia probatum est, eam mirifice contra venena serpentum & aliorum animalium valere: cum propter eandem causam Terra Lemnia quoque assumatur. Nec forsitan errabit, qui eius loco verum Bolum Armenum acciperet, modò de legitimo cum haberi possit certi essemus: nam sicuti ad pestis malignam vim prodest, sic etiam nõ abs re dici posset contra maligna alia venena quoque omnia vtilem esse. Cuius tamen rei, cum nõdum experientiam habemus certam, securius erit interea accipere

A Melitensem terrâ: in qua opinione, quoad vixit præceptor meus piæ memoriæ Lucas Ghin^o fuit.

De Sigillo sue terra Sigillata vulgari non dicam plura, cum iam omnibus manifesta sit fraus que cū illa cõmittitur, atq; vnuquisq; iam sciat, nullo modo eam esse vsurpandam. Neq; etiam possum probare usum Bolum Materatensis, nam tamesi propter suas qualitates manifestas proculdubio vtilis sit, nimirum in constringendo corpus, & in omnib. illis affectibus, in quibus opus est exiccatione, aut facultate emplastica & astringente, non tamen certi sumus quòd in malignis morbis sit efficax: cum hæc virtus ab ipso Climate proficiatur: nec possit superficialis similitudo in Materatensi Bolo polliceri quoq; occultas & interiores proprietates.

OCHRAM leuissimam, & omnino luteam eligere oportet, saturatam, non lapidosam, friabilem, natione Atticam. Vritur hæc, & lauatur eadem miæ modo. * Vis eius adstringere, erodere, collectiones & tubercula dissipare. Excrescentia in carne reprimi, caua cum cerato explet, & articulorum tophos comminuit. *Dioscorides.*

RUBRICA Sinopis maximè probatur grauis, densa, ad iccinoris imaginem vergens, calculorum expertis, concolor, cum diluitur, impendit fusilis. Effoditur in Cappadocia, speluncis quibusdam, expurgataq; deferitur in Sinopem urbem, in qua venditur: vnde cognomen accepit. * Vim habet exicatoriam, quasi inducendo obstruentem, & adstrictoriam, quapropter vulnerarijs emplastris, & pastillis exiccantibus, & adstrictorijs commiseri solet. Alum sissit, in ovo sumta, aut clystere infusa. Datur iccinoris vitio laborantibus. *Dioscorides.*

RUBRICA fabrilis ad omnia Sinopide inferior est, Optima Aegyptia & Carthagenensis, lapidum expertis, friabilis. Gignitur etiam in Iberia, quæ ad Occidentem spectat, ochra exulta, & degenerante in rubricam. *Dioscorides.*

OMNIS terra ad medendi usum recepta, summam & primam vim hæc refrigerandi, meatusque obducendi, occludendique: sed specie distat, eum alia adiunctis quibusdam ad alia sit vtilis. *Dioscorides.*

ERETRIADES duæ sunt: vna vehementer alba est, altera cineritia. Optima habetur ad cineream colorem vergens, perquam mollis: qua si per aramenta tractum decuratur, lineam violaceam refert. Lauatur vt cerussa, aut in hunc modum. Teritur seorsum, & cum aqua, vbi pessum ierit, humor leuiter excolat: siccata folibus, iterum teritur interdiu, adiecta aqua, vt vespere cõfidat: antelucanis colo excernitur, & demum in sole trita, si fieri potest, digeritur in pastillos. Quòd si tosta desideretur, pastilli magnitudine ciceris in sicile perforatù cõiiciuntur, oreq; vasis diligenter obturatur, supra carbones candentes continèter folibus persstantur: vbi verò cinis in fauillas se conuerit, aut æreum colorem contraxit, exempti reconduntur. * Vim habet astringentem, & refrigeratoriâ, leuiter molliente: caua ex-

na explet, & sanguinolenta conglutinat. *Dioscorides.*

SAMIA præfertur candida, leuis, tangenti linguæ glutinis modo adhærescens, mollis, succosa, friabilis: cuiusmodi est, quam aliqui collyrion vocant. Duæ enim species eius: vnam antè diximus: altera Aster appellatur, crustacea, & cotis modo prædensa. Virtus ac lauat, vt Eretria, vimque consimilem habet. * Sanguinis reiectiones sistit: fœminis fluxione vuluæ laborantibus, cum flore syluestris punicea datur. Testium & mammarum inflammationes, illita ex rosaceo & aqua, refrigerat: sudores arceat: contra serpentium morsus, & venena, pota ex aqua auxiliatur. Quòd si non sit in promptu, eius loco substituatur lapis hæmatites. *Dioscorides.*

CHIA eligi debet candida, vergens, ad cinerem, Samiæ iunilis. Est autem crustosa, albaque, sed fictitij formis differens. * Vis eadem quæ & Samiæ: extendit faciem, & erugat, atque splendidam reddit: colorem in facie, & corpore toto commendat. in balneo pro nitro detegit. *Dioscorides.*

Eadem præstat SELINVSIA: maximè laudatur, quæ vehementer resplendet, candida, friabilis, & humore dilui celerrima. *Dioscorides.*

CIMOLIAE duo genera, candida, & ad purpureum inclinans. Optima existimatur, quæ innatam habet pinguedinem, tactuque frigida sentitur. * Vtraque aceto diluta, parotidas, & alia tubercula discutit. Ambusta igne, si statim cimolia oblinantur, pustulas non sentiunt: testium duritias. & totius corporis collectiones cohibet: igni sacro imponitur. In summa, vtraque multum in medicina commendatur, si incorrupta originis, nec spuria assumatur. *Dioscorides.*

A QUÆ PNIGITIS dicitur, colore ferè Eretriæ similis est, grandioribus tantum glebis: manum si quis admoueat, refrigerabit: tactu linguæ vsque adeò glutinosa, vt pensilis hæreat. Cui effectus idem qui cimoliæ, paulò tamen infirmior. Hanc aliqui pro eretriade vendunt. *Dioscorides.*

B MELIA colore cineream eritream imitatur, aspera tactu: ea digitis friata, de rasu pumicis modo erepitat. * Vim habet aluminosam, sed remissiusculam, id quod gustu deprehenditur: modicè linguam siccatur: purum corpus reddit, & colorem commendat: pilos extenuat: vitiligines & lepras abstergit. Pictoribus vsum præbet, vt colores diutius perennent. Emplastris viridibus, quæ chlora dicitur, efficaciter inferitur. Et omni Melia terra, & omni alia in vniuersum, eligi debet recens, mollis, non lapidosa, friabilis, quæ cum humorem attigerit, facillè resoluatur. *Dioscorides.*

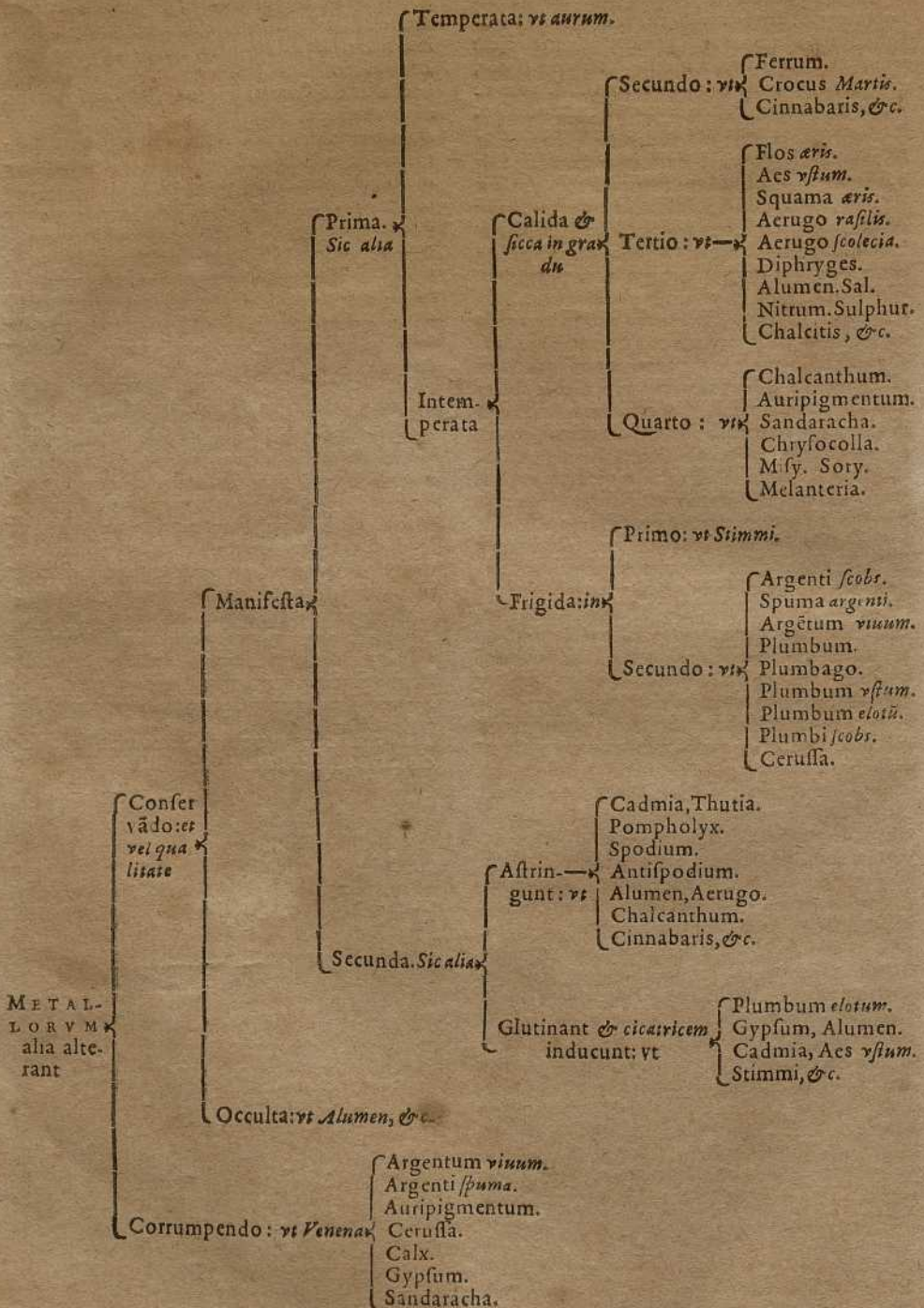
C EX AMPELITIDE terra, quæ pharmacitis nomine in Seleucia Syriæ nascitur, laudatur imprimis nigra, picæ longos carbones referens, modicè alluosa, æquabili splendore, quæ detrita, accepto oleo, statim eliquescit. Vitiosa censetur candida, & cinerea, quæ in liquorem non resoluitur. * Vim dissipandi & refrigerandi habet. ad calliblephara additur, tingendis capillis idonea. Vfus eius ad illinendas vites, sub germinationis tempus, vtpote cum innascentes vermiculos enecet. *Dioscorides.*

D FORNACEAE testæ vehementer tosta, crustas ulceribus obducunt: quare prurigo, & papularum eruptionibus medentur. Podagricis profunt: strumas discutunt, cerato exceptæ. *Dioscorides.*

FORNACVM terra, quæ retro dicitur, eadem est eiusdem cum testa effectus. *Dioscorides.*

De Metallis Sectio V.

De metallis temperatis.

AVRUM (Ital. & Hisp. Oro. Gal. Or. Germ. Gold.) omnium metallorum præstantissimū est, ductile, colore lucido, illiq; persimili, quo cuncta à sole illustantur. Insuper propria quadam attractrice vi pollet, qua respicientium animos allicit, & disponit, vt ab ipsiis illicō desideretur. Vnde quidam existimant, auro proprias quā plurimas inesse dotes. In Italia propria siceri auri fodinæ (quod sciam) nullibi extant. Atqui in Germania, Pannonia ac Transylvania eā pluribus in locis habentur. Auri venā is omnibus locis crediderim gigni, vbi cœlum id causæ elementaris influat, ac disponat. Huius vena varijs lapidibus impasta visitur in asperitiorum montium visceribus. Verū ea omnium præstantissima auri vena censetur, cui cæruleus lapis fuerit admixtus. tantō enim melior hæc, quantō ponderosior, & colore vigentior: adeō vt illa cæteras præcellat, quæ pluribus auri guttis scintillet, vel in qua plures auri linæ intercursantes conspiciantur. Est etiā auri ferax diuersorum fluminū arena. Siquidem proculdubio constat in Hispania Tagū, in Thracia Ebrū, in India Gangen & Pactolum, in Pannonia Istrum, in Germania Rhenum, in Italia Padum & Ticinum, aureas ducere arenas, à quibus arte quadam aurum omnium probatissimū elicitur. Veruntamen non omnibus eorum litioribus aureæ eadem sunt arenæ. * Aurum in omnibus suis partibus æquale est, cor & vitalem facultatem mirum in modum corroborat: inferitur medicamentis, quæ atrabiliarijs competunt morbis. Adhęc vbi actuali cauterio sit opus, ignitura aurum cæteris præstat metallis, quōd vlcus inde exortum citius conpansecat. In ore contentum, anhelitus graueolentiam tollit. Auri scobes porphyrite lapide læuigata, in ea medicamenta addit, quæ ad alopecias & lichenas parantur, tam intus in corpus sumptum, quā extrā medicamentis exceptum. Hæc item eodem modo diutius læuigata, adeō vt tactum ferè effugiat, oculis immittitur ad roborandam eorum aciem. Bibitur autē & ad cordis affectus, & animi mœrores. Cardiacę, melancholicę, cordis palpitationi, morbo attoniti, comitali, elephaticō medetur: adhæc spiritus animales, vitalesq; recreat. Vtendi ratio est, cum vel candens iusculis, aliusue succis, vel destillatis intingitur, vel in puluerem redigitur, vel in oleum conuertitur. Si liquidum est, duæ, tres, aut plures guttæ ex vino maluatico assumuntur: si puluerem eius exhibere volēs, serpuli dimidium satisfaciet: humoris candente auro imbuti cyathus. Eligitur purissimum quodq; siue ex asperitiorum montium visceribus, siue ex fluminum arenis colligatur. *Anicenna, Massihulus, Andernacus.*

De metallis calefacientibus & siccantibus in gradu secundo.

FERRVM (Ital. Ferro. Gal. Fer. Hisp. H rro. Germ. Eisen.) extenuat, siccatur, resoluit: scobes

A ipsius candens vino & aqua extincta, stomachi imbecillitati, coeliacis, disentericis, lienisq; abscessui auxiliatur: profluvio vrinæ, menstruorumq; & sputo sanguinis, aqua cui ferrum candens intingitur, potu conducit. Squama ferri ex ferro decidens dum aqua extinguitur ad eius indurationem, aliāque ob causam in fabricorum officinis reperitur. De croco Martis, vide suo loco. *Andernacus.*

CINNABARIS (Germ. Cimober.) vera (quæ res mineralis erat) hodie ignoratur. Cinnabaris verò neotericorum factitia, est quiddam ex sulphure viuo & argento viuo simul vltis. proinde nulla ratione substitui debet pro cinnabari Grecorum, quæ vires habebat eadem cum hæmatite lapide, & tam rara erat, etiam ætate Dioscoridis, vt versicoloribus pictorum lineis vix satisfaceret: vnde eam incognitam esse fateri cogimur. *Medici Colonienfes.*

De metallis calefacientibus & siccantibus in gradu tertio.

FLORÆ æris grana quædam sunt minutissima, panicę effigie, rubentia æris modo, quæ exiliunt ac crumpunt, quando æs per cola funditur, & aqua pura & frigidissima affunditur. Facile reperiri potest in ærarijs officinis. Optimus est friabilis, in attritu fulu effes, milij effigie & numero, breuis, ponderosus, modicè splendens atq; constringens, qui delimitatæ æris scobem nō recipit, qua læpe adulteratur. Sed id facile deprehenditur, cum dentiū illius dilatatantur ramenta. Fit autē cum æs fornacibus fusum, in receptacula delabitur, per cola fistularū ad ea pertinentiū. tum huic negotio additi ministri, sordes expurgantes, aquam clarissimam infundunt, refrigerandi proposito: itaq; repētino concretu, ac ad densationem, velut expuitur, & erūpit ante dictus flos. * Adstringit, & excresecētia coeret: offusam oculis caliginem emendat, sed magnopere mordet.

QUATERNUM obolorum pondere datus, crassum humorē extrahit. carnosā naturā, & sedis vitia absūmit: eruptionēs papularum cum vino cohibet. Candidius contra diuturnas aurium grauitates tritus, in eas per fistulam flatu impellitur: vnam, tonillasq; reprimat, farina eius cum melle admota. *Dioscorides.*

ÆS vltim probatur rubrum, & quod contritu colore cinnabarim imitetur: nigrum verò plus quā deceat, exustum est. Fit autem à clauis solutarum nauium, fistili crudo compositis: subperso sulphure cum sale pari, omnibus vicissim inspersis, fistile, circumlito figulari creta spiramento, fornacibus inditur, donec figillum percoquatur. Quidam pro sulphure & sale alumen inspergant. Alij sine sulphure ac sale, fistili multos dies vrunt. Alij sulphure solo vruntur, fuliginem tamē excutiunt. Alij oblitos scissili alumine clauos cum sulphure & aceto, fistili crudo cremant. Alij in ænea olla aceto respersos vrunt, ac iterum & tertio idem efficiunt, postea recedunt. Principem locum tenet, in Memphi-

Item ærem præparatam hæmatit

de combustum; proximum, in Cypro. * Astringit, exiccat, reprimat, extenuat, attrahit: vlcera purgat, & ad cicatricem perducit: vitia oculorū emendat, exerescentias in carne consumit, nomas cohibet: vomitus ciet cum hydromelite potum aut cum melle delinctum, illitumue. Lauatur vt Cadmia, mutata quater die aqua, donec nulla prorsus fordes emergat. *Dioscorides.*

SYAMA æris excussa ex Cyprijs officinarum clavis, crassa quidem ipsa præstantior, quæ helitis, id est, clauaris nominatur. Sed ex vili promiscuoq; ere, aut candido, vitiosa intelligitur: quæ, vt pote tenuem & inualidam, damnamus maxime, approbantes crassam, rufam, præsertim si acuti resperfu æruginem contrahat. * Vim habet adstrictoriam, extenuantem, reprimetem & erodentem: nomas coerec, vlcera ad cicatricē perducit pota ex aqua mulsā, aquam trahit. Aliqui farina subactum dant in catapotio. Additur ad oculorum medicamenta: genarum namq; scabritiā absumit, & fluxiones exiccat. *Dioscorides.*

AERUGO (Germ. Spongiū) rarsa fit ijs modis. In eadum aut aliud consimile vas, acetum quàm acerrimum infunditur: superponitur inde inuersum æneum vas præsertim concameratū: sin minus, planum: sitq; obstructum, nullumq; habeat spiramentū: exempto, quo doliolum obturaueris, operculo, decimam post diem insidens ærugo deraditur. Aut æris lamina in eadīs super acetum ita suspenditur, ne ipsum attingat, & totidem post dies raditur. Aut massula æris, aut lamina vna plurēsque vineæcis non recentibus, sed iam acescentibus conduntur, & simili modo versantur. Quin etiam ex delimita æris scobe æruginem facere licet: nec non è laminis, quibus bractæ auri conclusæ malleo ducuntur, si quis eas aceto respergat, & ter aut quater verset, donec æruginem contrahant. Tradunt æruginem in Cyprijs metallis gigni, lapidibus quibusdam non nihil æris habentibus, quibus ærugo efflorescit: adduntq; per Caniculæ æstus è quodam specu manare: sed illam paucam, & optimā esse: hanc speluncis effluentē, copiosā quidem & boni coloris, sed vitiosā, quod lapides multos collegerit. Pluribus autem modis adulterāt: aliqui pumice admisto, alij marmore, alij atramento futuro. Sed deprehendimus pumicem, aut marmor, dum pollice sinistra manus madesacto æruginis portiunculam altero atterimus: si quidem eam diffundi constat: marmoris autē, pumicisq; partes cocunt non dissipatæ, demūq; tractatione crebra & humoris complexu dealbescunt, quin & dentium appressu: si quidem sincera cedit, læuis, & sine asperitate. Atramentum verò futurium igne coarguitur: namq; si fictile, aut lamina adulterata æruginē illinatur, & feructi cinere, aut carbonibus in aleat, alterutrum mutabitur, rubescetq; id, quod atramentum futurium accepit: quod id visum supapte natura talem sortitur colorem. *Dioscorides.*

AERUGINIS, quam vocant scolociam, duo sunt genera, quædam fossilis est, altera factitia ad

hunc modum. In mortario Cyprii æris dimidiā heminam acetī albi acrisq;, pistillo cupreo conterito, donec strigenti crassitudinem imitetur: deinde aluminis rotundi drachmam vnam, cum salis fossitij translucētis, aut marini quā albissimi, solidiq;, aut certē cum niri pari pondere teritur in sole æstuosissimis diebus, sub sidus caniculæ, donec colorem æruginis contrahat, & concretu strigentisolum fiat: vbi autem se in vermiculorum Rhodiæcis simillum speciem coegerit, recondito. Efficax, & valde boni coloris redditur, si duas partes veteris, cū vna acetī adiceeris, & alia, quæ dicta sunt, peregreis Sūt qui æruginem rasilem, quæ in apparatu non respondit, gummi misto digerant in formas: & ita vedant, quod genus, vt vitiosum, improbat. Fit & quædam ærugo ab aurificibus, mortario & pistillo Cyprii æris, cū vrina pueri impubis, qua aurū ferruminant. Antedicta æruginū genera vto æri omnino respōdent, sed magis effectu valent. Sciendum, fossilē scolociā præstantissimā esse: derasam sequi: postremo loco factitiā, mordacissima tamen est hæc & magis astringēs. Aurificum autem ærugo rarsa respondet. * Aerugines omnes astringunt, extenuant, excalfaciunt, oculorū cicatrices emendant, lachrymas ciant: nomas fistunt, vulnera ab inflammatione tuentur. Vlcerā ex oleo ceraq; ad cicatricem perducunt: callos, & sordida vlcerā purgant, cum melle costæ: calum fistularum erodunt cum ammoniaco, collyrii modo in eas adactæ, ad gingiuarum autem exerescentias, & exuberationem vtilēs. Magnopere extenuant genarum crassitiem, eum melle illite: verum post illitionem spongia ex aqua calida locus fouendus est: resina therebinthina excepta, cum ære & nitro lepras abigunt. Vtut ærugo, quamcunq; velis, minutissimè fracta, cōminutaq;, in fictili patina, flagrantibus prunis superposita: versaturq;, donec mutet, & colorem cinereum concipiat: postea refrigerata reponitur ad vsum. Sunt, qui cruda olla cambriat, vt dictum est: sed non prorsus eandem colorem cremata reddit. *Dioscorides.* Porro æruginem, quod colore sit viridi, officinæ ac medici in Italia æs viride nancupant, & vulgari sermone *Verderame.* Verum quamvis officinæ eo in vniuersum abundant: sinceritamen rarum ostendunt. Scolociæ æruginē, ac fossitiā destituimur: quod altera (quod sciam) hoc tempore non patetur, altera verò ab ararijs fodinis, vbi fortasse plurima reperitur, à fossoribus non deferatur. Proinde cum harum copia non sit, eā tantum vtimur, quæ ære in acetarijs eadīs demissa, aut vineæcis iam acescentibus obruto, cōficietur. Hallucinantur, qui credunt, æruginem & æris florem, vnam & eandem rem esse. *Martialis.*

DIPHYGES quasi bis tostū, est perfecti æris veluti sex subūdēs, & cohæres inq; fornacū parti: ablato ære post aquæ frigide effusionem visitur. acre est, vt æs vstū. Piesertur, quod sapore æris & æruginis habet, astringens & vehementer siccās linguā, quod exusta ochra sibi nō vendicat, quæ

tamen diphyrgis vice veditur: adulteratur enim ochra vsta, quæ vti diphyrges rubescit. Est etiam aliud genus factitium, quod ex pyrite eroso lapide fit, multos dies, vt calx, cremato, donec rubescat, vt rubrica: deinde sablatum reponitur. Fiebat etiam è luti cuiusdam Cyprij genere, hodie inusitatum: priora verò duo genera facile reperiri possunt. * Vis eius astringere, purgare, extergere, siccare, excrefcentia consumere, vlcera serpentina, & quæ cacœthe vocant, ad cicatricem perducere. Suppurationes, therebinthina aut cerato exceptum, discutit, quod si ad manus non fit, eius loco marcha sita vitus, aut æs vitum substitui poterit. *Dioscorides.*

ALUMEN, Ital. *Alume*. Gal. *Alum*. Hisp. *Alumbr.* German. *Alun* dicitur: huius apud veteres tria fuerunt genera, liquidum, rotundum, scissile: quo duntaxat vitum sub nomine vulgari aluminis plumæ. Cæterum quotiescunq; in medicamento alicuius compositione alumen simpliciter reperitur, scissile intelligendum est veluti omnium efficacissimum. Optimum est candidissimum, valde astringens, graui odore, non lapidosum, non compactum, sed plerumq; in capsillamenta quædam canescencia desiccens. Ex Aegypto adfertur. Adulteratur lapide Amiantho, sed gustu dignoscitur, quod non astringat. Præter iam recitata aluminum genera, factitia tria reperiuntur: nempe alumen factum, quod fit ex vini facibus sole siccatis, donec albescant, deinde vstis. Alumen catinum, quod fit è cineribus herbæ kali, seu Sodæ vulgaris. Alumen scariolæ: idque fit è lapide speculari, quem vulgò Speculum asini vocant. E factitijs etiam sunt alumen Rocæ, & Zuccarinum, illud ex lapide candido, interdum subrubro sæpius præparato: hoc verò ex alumine rocæ, zaccharo, & oui albumine paratur. Aluminis liquidi & rotundi loco satis commodè vsurpare possumus alumen rocæ. Alumen crassarum partium est. * Vim habet excalcificandi, astringendi & expurgandi. Vlcera putrida emendat, humida exiccat: carnem superexcrefcentem coerces: pruritus tollit, & scabiem sanat, &c. *Galenus, Dioscorides, & Florentini Medici.*

SAL, Germ. *Salz*. Gall. *Sal*. Ital. *Sal*. Hisp. *Sal*, natiuus est & factitijs. Natiuus vel in terra, vel ad mare ex aqua marina, vel in lacubus, vel in fluminibus, aut in fontibus. Natiui quamuis variæ sint differentie, diuersisq; locis reperiantur, in vsum tamè medicum tres recepti sunt: videlicet sal Ammoniacus, vulgò Armeniacus dicitur, sal gemmæ, & sal Indus. Ex his verò salem gemmæ duntaxat habemus, candidum, translucentem crystalli modo, estq; sal fossilis. Sal Armeniacus hodie dicitur, non est natiuus, sed factitijs. Ex eorum genere, qui sponte in aquis generantur, multæ sunt differentie. Qui in mari nascitur, & in scopulis reperitur, ex spuma maris conflatus, spuma salis appellatur. Qui in Iudææ lacu gignitur, in quo & asphaltus nascitur, Sodomæ vocatur, ab Arabibus sal naphiticus, ama-

rus est. Hoc caremus, quem admodum & reliquis natiuis in lacubus aut fluminibus repertis. Factitiorum varia sunt genera, secundum materiam, ex qua fiunt, differentia. Nam alia ex aquis salis generantur, veluti marinus: & qui ex fontibus fiunt, vt sal communis: alij ex cineribus (de quibus suo loco) aliæ materia, quem admodum sal Alkali, qui fit ex herba kali, & vulgari Armeniacus, qui in Alexandria fit in balneis. Cæterum hodie pro efficacissimo in medicina sale gemmæ vitumur, qui fossilis est, vt diximus, & in Germania, alijsq; locis eruitur. Præfertur deinde marinus. omnium infirmis salis est vulgaris. Sacchari candi tamen si Auicenna interdum salem Indu appellat, inter sales tamen referendus non videtur. Is præterea quem Dioscorides salis floræ, aut rectius maris florem nominat, sal multum dissimile est: nihil enim aliud est quàm pinguedo quædam crocei coloris mari, Nilo, & alijs lacubus innatas: eo tamè hodie etiã caremus. Qui apud flores salis dicitur, in salis fossilis reperitur, & in ipsijs etiã salignis, velut pollen quidam crassiorè salem ambiens: tenuiorum multo est partium quàm sal, eo lore candidissimo, interdum cinereo, qui inferior est. * Porro sal omnis digerit, astringit, calefacit, siccit, abstergit, resoluit, & quicquid humidum est, consumit, dissipat: miscetur medicamentis purgantibus & alijs, quæ intrinsecus adhibentur: nec nõ glandib; & clysteribus. *Medici Florentini.*

NITRUM, Germ. *Salpeter*. Gall. *Nitre*. Ital. *Nitro*. Hisp. *Salitre* nominatur: huius apud veteres multæ erant differentie: natiuum, factitium, & aphronitrum, quod veluti nitri flos erat. Hodie vnicum habemus nitri genus, nempe boracem non excoctam, quæ quibusdam nitrum fossilis est: eoque nitri loco vti possumus. Sal nitri, tamen si proximè ad nitri naturam accedat, nullum asertim in his, quæ intrò assumuntur. *Medici Colonienses.*

SVLPHVR, Germ. *Schwefel*. Gall. *Soufre*. Ital. *Solfo*. Hisp. *Piedre cufre* vocatur: huius duo sunt genera: viuum, quod spontè & per se nascitur: & ignem expertum, quod arte in fornacibus fit. Optimum existimatur viuum, quod apyron vocant, nite dulcè modo splendidum, perlucens, minime lapidosum. Probatur in genere sulphuris ignem experti, quod viret, ac præpingue spectatur. Plurimum in Medo & Lipara gignitur. Supradictum sulphur calefacit, discutit, & celeriter concoquit. * Prodest tussibus, suspitionis, purulenta exussistentibus, in ouo sumptum, aut suffitum: præterea partus vsti nidore extrahit. Lepras, lichenas, scabros, vngues, cum resina terebinthina mistum, aufert: cum aceto autem illitum, ad lepras efficax est: vitiligines tollit. Scorpionis ictibus addita resina, medetur: cum aceto verò, draconis marini, scorpionisq; plagas sanat. Pruritus toto corpore erumpentes, cum nitro deterfum sedat: regium morbum emendat, inspersum fronti cochlearis mensura, aut in sorbili ouo sumptum. Facit ad grauedinem

& destillationes, sudores quoq; conspersum inhibet: podagricis cum aqua & nitro illitum, con-
ducit: grauitatem auditus, suffiti nidore raptim
per fistulam hausto, sanat. Lethargicos suffitu
excitat: erumpentem vnde cunq; sanguinem fi-
stit. Contusis auribus, cum vino & melle illi-
tum, medetur. Chymici oleum seu balsamum
ex eo ad eodē efficacis conficiunt, vt neque viuum
cōpus, neque mortuum ad putredinem transire
sinat: sed adeo integrum tuncatur, vt neq; vlla cō-
lestis impressio, vel ab elementis profecta corru-
ptio, vel ab ipso iam ortu inducta ob esse ei pos-
sit. de quo vide suo loco. *Dioscorides, Andernacus.*

CHALCITIS metallica res est, in venis æra-
rijs nata, mediā inter Misy & Sory facultatis,
mediq; situs. Præfertur similis æri, friabilis, nec
lapidosa, nec inueterata, intereurstantibus oblon-
gis venis splendentibusq;, cuiusmodi est, quæ
in Tuscia Italiae parte inuenitur. In Germania
etiam Chalcitidis genus reperitur, lapidosum,
ponderosum, rubrum cum scintillis aureis. Præ-
fertur Italica, potissimum ad Theriacæ compo-
sitionem: ad reliquorū verò medicamentorum
compositionē Germanica vti possumus. * Cæ-
terum Chalcitidi absterioria vis inest, excales-
faciens, & crustas vlceribus obducens: purgat, quæ
oculis & eorundem angulis hærent. In genere
leuiter erodentium est, &c. *Dioscorides, Medici
Florentini.*

Chalcitis rarè Neapoli reperitur, quanquam
Puteolis quoque reperiatur, sed in pauca quan-
titate. Quod si quis Chalcanthum admodū ve-
tustum nactus fuerit, is in eo inueniet efflores-
cens Misy, & Chalcitidem, quæ Chalcitis co-
gnoscitur, quòd colorem habeat æris, eumq; lu-
cidum. Suntq; penes me multa frustra Chalcan-
thi, quæ iam quasi vniuersa mutata sunt in chal-
citem, itemq; alia in Mysi, de qua mutatione Ga-
lenus in multis locis diserit. Hæc Chalcitis ta-
meti in se contineat adhuc reliquias aliquot
Chalcanthi, nondum omnino transmutati, ni-
hilominus accipi potest illa tota pars, quæ iam
mutata est, relicta ea quæ in medio integra re-
manet. Præterea Venetijs de natua Chalcitide,
& non transmutata haberi poterit, ab ijs qui a-
micitiam contrahunt cum peritis huius rei ho-
minibus, qui illam à diuersis locis ad ipsorum
vsu solent curare afferri.

De metallicis calidis & siccis in gradu quarto.

VITRIOLVM: Germ. Vicriol. Ital. *Vicriolo.*
Gall. *Vicriol.* Hisp. *Copparosa.* Græcis Chalcan-
thum, Latinis Atramentum sutorium appella-
tur, duplex est: factitium & natium. Natium
in terræ venis aut saxorum commissuris concre-
tum reperitur: aut dum ex ijs guttatim distillat,
partim ex ijs stiriaturum instat dependet partim in
canalium fundum decedit. Hodie aliud item ge-
nus in terræ superficie cōeetum reperitur, quod
vulgo Copparosa vocatur. Factitium etiam du-
plex est. Vnum, quod in Cypro peculiariter fie-

bat, ex aqua quadam manante ex foryos, cha-
l-
citudis, & mysios fodinis, atq; in piscinas quadra-
tas effusa, ibi spontè concresebat. Alterum fit
decocta aqua, in qua maduerit terra quadam
atramentosa: vt hodie moris est in multis locis.
Natum factitio præstantius est: ideo in eorum
numerum Copparosa Cypria referri potest, cum
sit aliorum penuria. E factitij generibus, Cy-
prium excellebat: cum verò desit, vitriolum Ro-
manum, aut Siculum vsurpari potest, veluti præ-
stantissimum inter factitiorum genera. * Infi-
gniter calefacit, maximeq; astringit: ideo to-
tius carnis naturam siccatur, & in se contrahit. *Me-
dici Florentini.*

AURIPIGMENTVM, Ger. *Oprment/Arsemet.*
Gall. *Orpin, Arsenie.* Ital. *Oprimento.* Hisp. *Oropi-
mense* dicitur, aurum colore imitatur. Eius apud
Dioscoridem duo genera. Vnum è multis squa-
mis, vt altera alteri imposta videatur, constat:
id si purum fuerit, nec vlli materiæ permix-
tum, optimum existimatur. Alterum colore san-
darachæ, hoc est rubrum, glandis effigie. Deli-
gendum ergo aureo colore micans, è tenuibus
squamis compactum, quod facile finditur, & la-
pillis aut terræ permistum non est. Ex auripig-
mento natium fit artificiale, Arsenicum videli-
cet & Reagal vulgò vocatum. * Vim habet ad-
strictoriam & erodentem. Crustas cum vche-
menti vredine, & violento morsu excitat: repti-
mit quæ excreseunt, & capillos euellit. De oleo,
quod ex eo conficitur, vide infra suo loco. *Medi-
ci Florentini.*

SANDARACHA, Germ. *Bergrot* dicitur, lapis
est in metallicis venis, plerumque cum auripig-
mento nascens, rufa est, cinnabaris colore, non-
nihil ad luteum vergēs. quæ cum vritur, fumum
exhalat pallidum, sulphurisq; virus redolet, ta-
meti non consumatur. Facile hodie legitima
haberi potest: factitia tamen etiam fieri potest,
si auripigmentum coquatur, donec cinnabaris
colorem contrahat, potestq; e veræ sandarachæ
loco substitui. Sed animaduertendum est, San-
darachæ vocabulo apud Arabes venicem intel-
ligi, quæ nihil aliud est, quam gummi iuniperi,
non autem prædictum lapidem. Itaque curam
adhibeant Medici, ne altera alterius loco indis-
ferenter vtantur. * Vis eadem & vltio, quæ au-
ripigmento. Explet alopecias, resina excepta, &
scabios vngues cum pice eximit. Contra phthi-
riam in ex oleo efficax est: tubercula cum adipe
discutit. Prodest ad narium, orisq; vlcera, & cæ-
teras papularum eruptiones, cum rosaceo item,
condylo mata. Datur ex mulso, purulenta extul-
sionibus, suffitur quoque cum resina, aduersus
veterem tussim, raptò per fistulam nidore: vo-
cem expedit cum melle delincta: suspiriosis cū
resina in catapotio optimè datur. *Dioscorides &
Florentini.*

CHRYSOCOLLA siue borax natium, ge-
nus nitri fossilis est, ab Armenia, & Macedonia,
& Cypro translatum, in aurarijs, argentarijs &
ærarijs fodinis repletum. præstantissimū est Ar-
menium

menium, ærarium præssini coloris: saporis nitrosi cum æquali amaritudine, & substantia dura. A
Iisdem in locis reperitur, arenæ per se simile, aut materiæ metallicæ permittum, sed quod abrasum arenæ similitudinem gerit. Huius usus est in medicamentis & aurifabrâ officinis quemadmodum apud veteres Chrysocollæ factitia Chrysocolla. Germ. *Borris*. Gall. *Colle à or, soudure d'or, borax*. Ital. *Borris*. Hisp. *Borax à atincar* dicitur, ex pueri urina in æreo mortariõ trita pistillo areo fiebat. Hæc Medicis in usu fuit. Sunt etiamnum alia factitiæ, quæ pistoribus tantum seruiunt. B
* Vis Chrysocollæ ad purgandas cicatrices: excrecentem carnem eo erect, astringit, purgat, excalfacit, & modicè corpus mordendo exest. Inter medicamenta intelligitur, quæ vomitiones concitant, & necem inferre possunt. *Dioscor.*

MISY affluendum natione Cyprium, auri simile, durum, quod friando auri colorem imitatur, & stellæ modo splendet. * Vin habet & vitionem, cum chalcitide eandem, præterquam quod psoricum ex eo non conficitur, excessus, defectusque ratione tantum differens. Aegyptium autem cæteris præstat, utpote quod efficacius habeatur, sed ad ocularia medicamenta multò supradictò inferius. Quod si deficiat, eius loco sumi poterit vitriolum vetustum, vltum. *Dioscorides.*

SORY existimarunt aliqui melantheriam esse, aberrantes: siquidem sui generis est sory, ei non ab simile. Verùm forei virus inest graue, & nauisam mouens. Inuenitur etiam in Aegypto, & alijs quibusdam regionibus, vt in Libya, Hispania, & Cypro. Præfertur Aegyptium, quodque frianti nigrius apparet, in multa foramina dehiscens, suppingue, insuper astringens, & olfactu deuorationeque magnum virus olens, ita vt stomachus in vomitiones effundatur. Quod autè friatum scintillas misyos modo non emittit, & alterius generis esse, & inualidum, censendū est. E
* Vin & vitionem supradictis similem habet. Dolori dentium cauernis inditum medetur, eosque labantes firmat: ischiadicis ex vino infusum auxiliatur: illitū cum aqua, varos extinguit. Medicamentis admiscetur, quæ capillos denigrant. Hæc autem serè omnia, & alia, quæ vitionem experta non sunt, perustis validiora esse existimantur: præter salem, & vini facem, nitrum, calcem, & consimilia, quæ cruda remissiora sunt: combusta enim vitibus efficaciora redduntur. *Dioscorides.*

MELANTHERIA geminæ est originis: quædam in faucibus cuniculorum, quibus æs cruitur, salis modo concreuit. Alia verò in summa facie supradictorum locorum coit, quæ terrena est. Quinetiam inuenitur in Cilicia, & alijs quibusdam regionibus, fossilis quædam. Præstat, quæ sulphuris colorem trahit, leuis, pura, æquabilis, & quæ contactu aquæ confestim nigrescit. * Vin causticam eam obtinet, quam & mi y. Si deficiat, eius loco accipiat vitriolum, aut copparosa dicta. *Dioscorides.*

De metallis frigidis in primo.

STIMMI, vel STIBIVM, vulgò ANTIMONIVM, German. *Spießglas*. Gall. *Antimoine*. Ital. *Antimonio*. Hispan. *El alcohol* dicitur, optimum, quod splèdidissimum est, modoque nitèdularum emicat, contractu crustosum, asilr terre aut forididi habens, friabile: * Vis eius astringere, meatus obstruere, refrigerare, excrecentia in carne cohibere, vlcera ad cicatricem perducere, sordes & vlcera oculorum expurgare: silit & sanguinè cerebri membrana profluètem. & vt in vniuersum dicatur, vis vltò plumbo similis est, &c. Ex stibio paratur oleum, & vitrum, medicamentum purgatorium, de quibus suo loco. *Dioscorides.*

De metallis frigidis in secundo.

ARGENTI scobs seu rametum, quod Limatura vocatur, aut scoria, aut helcyfima, aut encama, molybdænæ vim habet. * Confert humoribus viscosis, scabiei, pruriti, vlcerebus, tremori cordis, & oris scetori. Deliquore, qui ex argento chymicè conficitur, vide infra suo loco. *Dioscorides, Andernacus.*

SPVMA argenti, vulgò LITHARGYRIVM, Germ. *Stein* dicitur, lapis est è plumbo factus: plumbum enim dum secunda fornace excoquitur, aut solum, aut metallo aliquo permittum, partim in lithargyron, partim in plumbaginem vertitur. Duo sunt eius genera: vnum colore aureo, alterum argenteo: quo fit, vt illud lithargyros auri, hoc lithargyros argenti nominetur. Inde verò hæc differentia nata est, quod alterum altero maiore vim ignis passum sit. Lithargyrium auri præfertur: hodie, notissimum. * Vis astringere, mollire, caua explere, excrecentia in carne reprimere, ad cicatricem ducere, refrigerare, & occludere, &c. *Medici Florentini.*

ARGENTVM viuum, Germ. *Quecksiber*. Gall. *Vif argent*. Ital. *Argento viuo*. Hisp. *Azogue*, duplex est, natium & factitiū. Fit ex minio, quod abusuè Cinnabaris dicitur, patinis fistilibus imposita ferrea concha cinnabarin continente, & calice cooperta argilla superlita, carbonibus succendunt. Siquidem detersa fuligo, qua calici insidet, refrigerata in argentum viuum coit. Quinetiam inuenitur in argentifodinarum testis stilatim concretum. Alij per se in metallis inueniri tradunt. Sequatur in vitreis, aut plumbeis, aut stanneis, aut argenteis vasis: siquidem aliam materiam omnem exedit, & defluere facit. * Potum vim perniciosam habet: suo enim pondere interna exest. Remedio est lac malum subinde potum, & vomitionibus reiectum, aut vinum cum absinthio, aut apij decoctū, aut semen hordini, aut origanum, aut hyssopum cum vino. Auri limata scobs, id est rametum quam tenuissimum epotum mirabilis est auxilio. Cæterum ex argento viuo conficitur Mercurius sublimatus & præcipitatus, & oleum: de quibus suo loco. *Dioscorides.*

PLVMBVM, Germ. *Stein*. Gal. *Plomb*. Ital. *Piombo*. Hisp. *Plombo* nominatur, humida constat na-

tura, frigore congelatum: item aërea & terrestri, sed pauca sit ex illo pila, seu mortarium, & pistillum, ad vsum medicum. Quicumque enim humor in eo aliquandiu residet, multò euadet frigidior, quàm antea fuerit. Ideo oleum omphaceum, aut rosaceum, aut melinum, aut myrtinum, si illi infundatur, remedium optimum aduersus inflammationes, & vlcera contumacia, tum aliarum partium, tum naturalium, seu testicularum, cancerosque, & articularum fluxiones preparatur. Quòd si refrigerans aliquis succus, vt semperuiui, cotyledonis, intybi, lactuæ, chondrillæ, psyllij, omphacii, portulacæ, mortario eiusmodi imponatur, subigaturq; in sole, aut aëre, aliâsue calefacto, præstantissimum efficitur medicamentum ad feruorem & calidas fluxiones restringendas. Quinetiam plumbum in laminas deducitur, quæ lumbis admotæ, genituræ fluorem per insomnia prohibent, insigniter refrigerantes. Bractea quoq; tenuis ex eo facta ganglium dissipat, propius ei alligata. Ex eo fit oleum, de quo suo loco. *Andernacus.*

PLUMBAGO, quæ Græcis Molybdæna, Germ. *Stein* vocatur, optima est flaua, argentea spumæ æmula, modicè splendens: cum teritur rufa, cocta cum oleo iecinoris colorem trahit. Vitiosa est, quæ aërem, aut colorem plumbum refert. Gignitur ex auro & argento. Est enim quædam fossilis, ad Sebastiam & Corcyrum inueta. Quo in genere probatur, quæ lapidosa non sit, aut recremetosa, sed nitens, & flaua. * Vim habet spumæ argenti, aut recremetò plumbi similem. Vritur, lauaturque eodem modo. Miscetur conuenientissimè medicamentis, quæ liparas vocant, atq; emplastris minimè mordentibus. Carnem recreat, & vlcera ad cicatricem perducit: glutinantibus tamen medicamentis aut abstergentibus non conuenit. Si deficiat, lithargyros eius loco sumi potest. *Dioscorides.*

LOTURA plumbi sic fit. In mortarium plumbum aquam iniiciens, pistillo plumbeo terito, donec nigrescat aqua, & limi modo crascescat, aut lutulenta reddatur: linteo deinde colato, aquam superinfundens, quò facilius quicquid est resolutum, incerni possit. hoc iterum facito, vsque dum satis tibi habuisse videatur. Vbi confecerit priore aqua effusa, nouam adiciens vt eadem miam lauato, donec nulla extet nigritia: postea in pastillos coegens reponit. Quidam scobem mundi plumbi lima quæstam, mortario pistilloq; lapideis terunt, aut manibus cum aqua paulatim adiecta fricant, donec nigrescat: mox vbi id pessum ierit, effusa aqua, colligunt in pastillos, nam tritum vehementer, cerussæ simile redditur. Alij climatæ scobi modicum plumbaginem adiciunt, affirmantes ita elotum plumbum præstantius esse. * Potest refrigerare, adstringere, inducere, mollire, caua explere, sistere oculorum fluxiones, & vlcerum excrecentia. Sanguinem supprimi: prodest contra sedis vlcera, condylomata & hæmorrhoidas, ex rosaceo: item ad ea, quæ ægrè cicatricem ducunt: & in totù spo-

di effectus præbet, nisi quòd non obducit crustas. Sincerum plumbum affrictu marini scorpionis, draconisq; plagis auxiliatur. *Dioscorides.*

VITUR plumbum sic. Super quàm tenuissimas plumbi laminas, fictili nouo inditas, sulphur inspergit: additisque alijs rursus laminis, interiecto semper sulphure vsquedù vas expleueris, succendito, flagrante autè plumbo, ferrea rude versato, donec perfectè redigatur in cinerè, nihilq; è plùbo non vsu hæserit. tum demù obstruētis narib. eximiro: alioquin halitus plumbi noxius sentitur. Aut climatam plumbi scobem in olla sulphure vrito. Alij laminas in fictili crudo, vt dictum est, imponunt fornaci, aut foco, & circumlinentes operculum, dato exili spiramento, vrunt. Alij pro sulphure cerussam, aut hordeum inspergunt. Alij integras laminas imponentes, acri igne vtuntur, & rudicula ferrea continuè mouent, dum in cinerem soluantur. Sed difficilis huiusmodi vsus, & si vehementius vratur, contrahit spumæ argenti colorem. Magis tamen nobis placet prima vrendi ratio. Plumbum vsu lauatur, vt cadmia, & reconditur. * Eisdem effectus habet, quos plumbum elotum, sed multò acriores. *Dioscorides.*

RECREMETVM plumbi, quòd scoriam vocant, optimum est, densum, fractu contumax, cerussam planè representans, nihil plumbosi habens, quod ad luteum colorem accedit, & vrit, splendorem imitatur. * Eadem, quæ plumbum exultum potest, sed magis astringit. Lauatur in mortario infusa aqua, & refusa summa aquæ parte, quæ luteum colorem duxit: idq; sæpius, dum recremetum absumat. * Dein vbi confecerit crassamentum, aqua effusa, digeritur in pastillos. *Dioscorides.*

CERUSSA (Germ. *Weyweiß*. Bell. *Lootuervue*. Gall. *De la Cerusse*. Ital. *Biacca*. Hispan. *El almayalde* appellatur,) fit hoc modo. Infuso in vrecum otis lati, aut fictile labellum, quàm acerrimo aceto, laminam plumbeam supra fictilis spiraculum, subiecta pius arundinea tegete, firmatò: superiectisque velaminibus, ne halium expiret acetum, vbi resoluta fuerit, defluensq; deciderit, humorem purum ad summa delatum colato, crassamentumq; transfundito, debet quoq; sicari in sole, mox trusatili mola teri, aut alias tritum cribrari. postea quòd superest duri, in tennes partes redigendum, cribrandumq; vicissim eadem tertio, quartoque faciendum. Melior, quæ primò cribrata est, & medicamentis oculorum assumenda. Secundum locum tenet sequens, & reliquæ suo ordine. Nec desunt qui ligneas rudes in medio vase appendant: & deaso eeu situ imposito, ita vt acetum non contingat, inditoque operculo circumlinentes dimittunt. Post dies decem laxato obturamento visum: cumq; resoluta materia fuerit, reliqua, vt supra diximus, exequantur. Si autem quis in pastillos velit digerere, aceto acri subacta, diuiditur in pastillos, qui in sole siccantur. Aestate tamen supra dictum opus obeundum est: ita enim candida atque efficax redditur.

redditur. Quinetiam hyeme paratur, vrceis supra furnos, balnea aut fornaces impositis: ascēdens enim calor idē, quod sol, præstat. Laudatissima fieri putant Rhodi, & Corinthi, aut Lacedæmone: proximam Puteolis. Torretur hoc modo. Flagentibus igni carbonibus, fœtili nouo, maxime Attico, tritam cerussam imponito, & assidue versato: cumque cinereum colorem traxit, eximens refrigerato, & vitior. Est & aliud vrendi genus. Trita patinis nouis supra prunas imponitur, & ferulacea rude mouetur, donec colore similis sandarachæ fiat, exactaque ad vsus ministratur. Quæ verò ita parata est, Sandyx à quibusdam dicitur. Lauatur Cerussa cadmia modo. * Cerussa frigida est & sicca secundo ordine: ocludit, emollit, explet, extenuat: insuper excrefcentia leniter reprimat, & ad cicatricem perducit. Miscetur ceratis, & emplastris, quæ liparæ vocantur, pastillisque. Est autem lethalis eius potus. *Dioscorides.*

De metallis astringentibus.

CADMIÀ fornicaria melior est botrytis, item racemosa, in summo fornacis erariæ affixa, densa, modice grauis, in leuitatem magis inclinans, colore spodij, & quæ fracta cinerulenta & arginosa est. Cadmia lapis, calaminaris vulgo dicitur, cuius puluere æs rubrum pallore tingunt, & augent etiam hodie fabri ararij. Is alieno sapore mādenti est, & in farina tritus, aceto subactus, in sole siccat: coit in lapidē, in igne manet, & fuliginem edit luteam vel æream: quæ lapidi cuidam in lapidum fodinis inuento, à nonnullis malè pro Cadmia supposito conueniunt. Reperitur itaque aliud Cadmiæ genus, lapidis similitudine, in ararijs fodinis, teste Gal. tametsi Dios. orides neget: imò hodie adhuc reperitur, hisque vsui est, qui aurichalcum conficiunt. *Medici Colonienses.*

POMPHOLYX vera Arabum Thutia est. fit è tenuissima fauilla quæ in altum euolat, & testo fornaciq; adhærens: principio cum fit, aquarum bullis simile prodit, quæ per pluuias inter veris initia erumpunt: colore albo, quæ in tenuissimum polliniqu; similem puluerem dissoluuntur: similes habent facultates, sed pompholyx est tenuiorum partium. Pompholyx pharmacopœ Nihil album. Germani *Wey nicht* appellant. Probat, quæ Nomburgæ conficitur. Hodie itaque cognitum, & facile ex ararijs officinis haberi possit: sed his substitui possunt Dioscoridis autispodia, aut officinarum thutia. * Vim habet astringendi, refrigerandi, explendi, purgandi, obstruendi, & aliquantum exiccandi. Inter medicamenta numeratur, quæ leniter crustas obducunt. *Medici Colonienses.*

SPODIUM in aris fornacibus inuenitur, vbi & pompholyx, quæ Arabum Thutia est (nam officinarum thutia, veterum Cadmia est, vt mox dicitur) sunt ex fauillis è metallo, dum coquitur, emicantibus, & specie differunt: nam spodij sit è partibus crassioribus, & in ararium officii-

narum pauimentis reperitur. Ideo multum terræ colligit, & spurcitia rescitur. Hoc hodie in pharmacopolijs Nihili griseum, & à Germanis *Gray nicht* appellatur. Spodium Auicennæ fit ex arundinis radicibus, eiusque vsus est in ab Auicenna præscriptis medicamentis: nam autispodij genus est. Illud verò quod ex bouum, similiarumque animalium truribus confectum officinæ vsurpant, præstat rejicere, eiusque loco, aut Auicennæ, aut Dioscoridis aliquo autispodij genere vti, in his præsertim, quæ intrò sumenda sunt, medicamentis: in his verò quæ foris adhibentur, aut vero spodio, aut pompholyge, aut thutia officinarum præparata. *Medici Colonienses.*

THUTIA officinarum veterum cadmia est, fornicaria scilicet. Gignitur in fornacibus ararijs, fuligine flatu egesta, veluti spodium & pompholyx, quæ vera est Arabum thutia. *Medici Colonienses.*

GYPVSVM (Germ. *Gyps*. Bel. *Leem morsel*. Ital. *Gesso*. Gall. *Du plâtre*. Hisp. *Yesso* nominatur) è quodam cædido lapide fit, in laminas facile scissili: qui tamen non longa ignium vi torretur, & excoquitur. Fit etiam gypsum è speculari lapide, qui Græcis *σκληρὸς* dicitur. Itè ex alio quodam lapide niuei candoris, è quo in Hetruria torno patinæ & alia vasorum genera conficiuntur. Hunc Alabastrum appellant, sed perperam. Gypsum & ipsum ad communem omnium terrenorum, lapidosorumq; corporum facultatem, qua desiccare dicta sunt, insuper hoc adiutum habet, quod est facultatis emplastice. * Habet vim astringēdi, obstruendi: sanguinis eruptiones, sudoresq; cohibet: sed potum, strangulationis modo iugulat. *Galen. Dioscor. Maribolus.*

De metallis venenosis.

ARGENTVM VIVVM potum, stomacho, vātri, & interancis grauitatem cum magnis torminibus adfert, & nonnunquam pondere suo intestina vulnerat: vrinamq; supprimit: corpus intumet, plumbeamq; deformitatem concipit. Lac copiosè potum auxiliari constat: sed postea euomant, qui hauserunt. *Dioscorides.*

ARGENTI SPVMA pota eadem quæ argentum viuum infert. Quibus subuenit secundum vomitionem, potum syluestris homini semen, myrt hæ drachmæ octo, absinthium, hyssopum, apij semen, aut piper, aut ligustri flos ex vino: aridum palumbis simum, cum nardo & vino. *Dioscorides.*

AVRIPIGMENTVM, CALX, & SANDARACHA. pota, aluum & intestina cum vehemēti erosionē excruciant. Præbenda cuncta quæ suo admistru illorum acrimoniam hebetant ac soluant, & faciem lubricamq; aluum reddunt, cuiusmodi bisefi & maluæ succus est. Dandum decoctum seminis lini, vel semen tragi herbæ vel oryze lacq; cum aqua multa copiosum, iura pingua, & boni succi. *Dioscorides.*

CERVSSA suo colore proditur: sumpta enim, mox palatum, gingiuæ, lingua & commis-

suræ dentium, candore quodam inficiuntur: singultus, tussim, ac linguæ ariditatem excitat: ijs extrema frigescent, mens labat, membra torpescunt. Quibus dare conuenit aquam mulsam, aut sicum aut malux decoctum, aut lac calidū, aut sesamam ex vino tritam, vel lixiuium ex sarmentis factum, amaracinum oleum, aut irinum, persicorum ossa cum hordei decocto: columbina oua cum thure, aut hordei decocto, aut prunis: aut gummi, quod vlmus plorauit: aut humorem, quem vlmæ folia reddiderunt, cum aqua repida: sed tum quoq; nouant. Conuenit etiam thapsiæ succus, aut scammonix, cum aqua mulsæ potus.

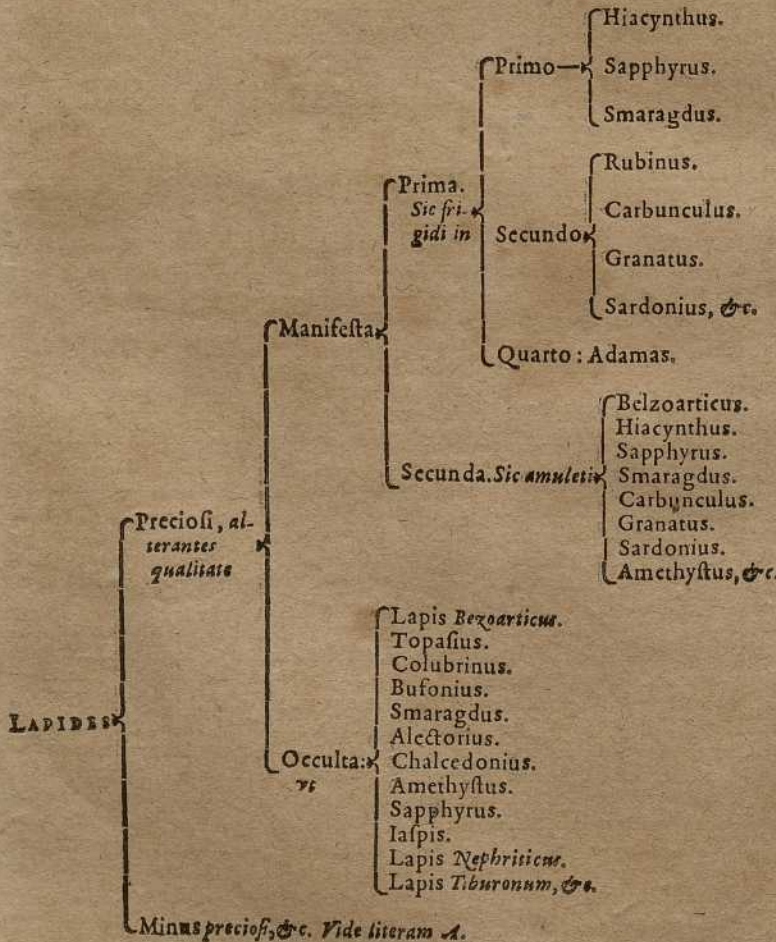
LAPIDESCENS GYPSVM strangulationem creat. Quare eadem proferenda sunt, quæ manibus fungis, auxilia: & ad hæc malux decoctum,

A quod etiam olei vicem pensat: utpote cum pingue sit, euomendo lubricas vias & faciles reddit, deradique corpora non sinit. quod vbi duratur in lapidem, gypsum efficit. Quinetiam prodest oleum ex aqua mulsæ, aut sicorum decocto & lixiuia è ficulneo cinere, aut sarmentis facta, cum vino copiosiore pota: & origanum, aut thymum cum lixiuio, aut aceto, aut passo: hique decocto malux proluendi. *Dioscorides.*

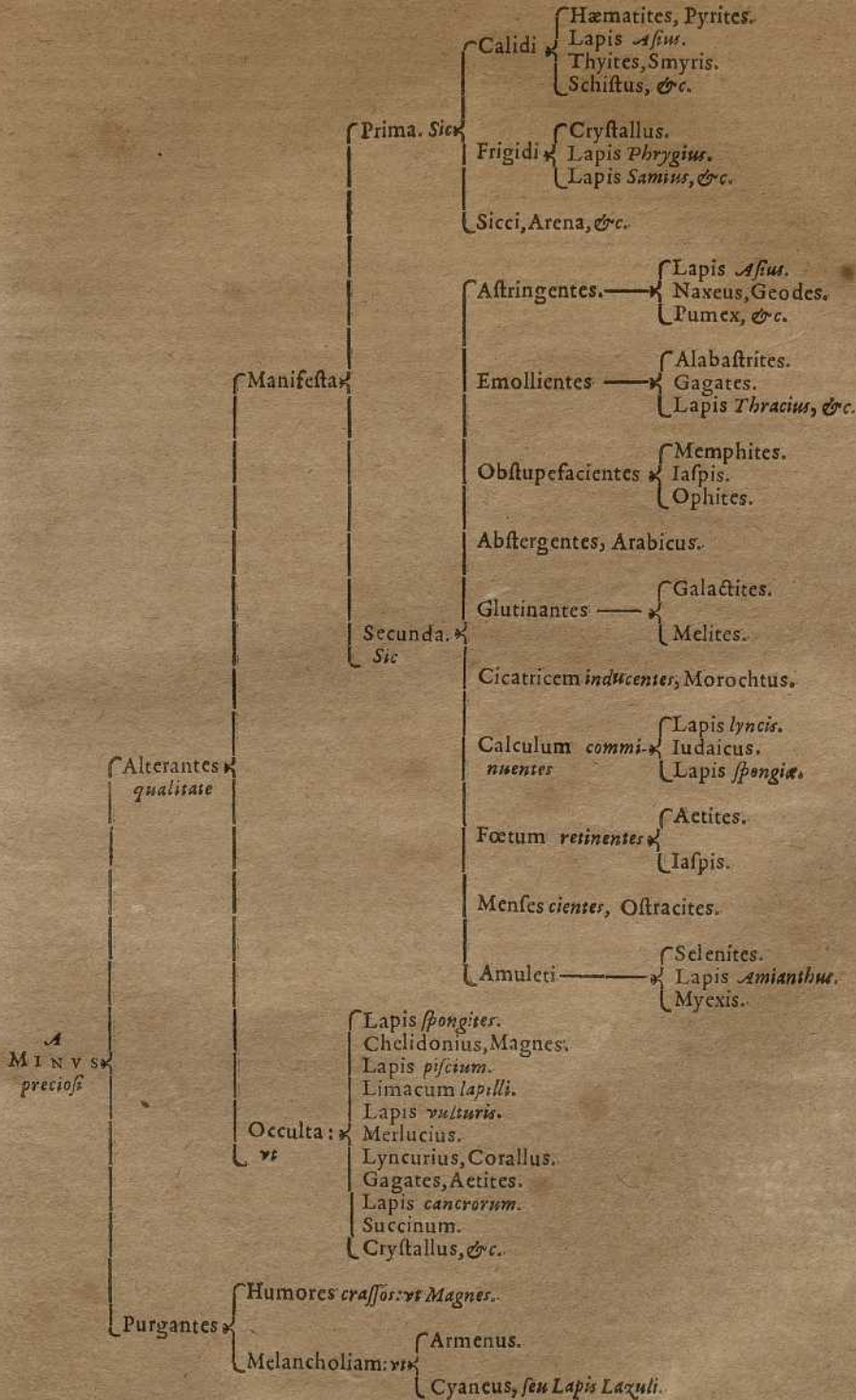
B De metallis alterantibus qualitate occulta.

ALVMINE ligna & tabulata ignita illita non ardescunt, vt nec postes, fores aut lacunaria ære viridi imbuta, modò crusta durior ijs obducatur, & alumen plumbiq; albi cineres, pigmentis copiosè misceantur. *Mixaldus.*

De Lapidibus Sectio VI.

De lapidibus preciosis, frigidis in gradu primo.

HYACINTHORVM duæ sunt species: rubra, quæ nobilior est: & carbunculo similis, quæ ab igne illicio mutatur: vixque qualem magnitudine excedat, inuenitur. Sed gemmarij sæpe Granatum Aethiopicum pro eo ostendunt. Nascuntur verò ex quibusdam Lusitanie locis, vti in Belas non procul Olyssipone & multis Hispaniæ locis. Pro constanti creditur, hominem tutum reddere à fulminibus, pesteq;: & si peste quis laboret, nitorem amittere, colorumque diluorem ac languidiorem induere. * Cor etiam cõfirmat, ebibitus & gestatus: somnum conciliat, & honores auget, tum diuitias atque prudentiam: quæ omnia etiam facit, qui colorem habet florum garyophylli Turcici, id est luteum, quasi lutei oui, sed splendidum & perspicuum. Vnustus est, ac non facile vitiat: est enim concole aliquantulum durior, non est tamen adeo efficax, vt ille. *Cardanus.*

SAPPHYRVS (Germ. Sapphyr Ital. Zaffiro. Gall. Sapphyr. Hisp. El Zafir piedra preciosa. Arab. Nylaa.) Gemmarum omnium pulcherrima est, cœci colorem refert miro splendore, & perspicuitate summa: non tamen margaritas, carbunculos, adamantes, neque smaragdos precio vincit. omnium durissima, præter adamantem. Etus duo sunt genera. Vnum enim obscurius est, alterum verò splendens, quod genus vulgo Sapphyrum aqueum vocant. Vilior hic est, & interdum coloris cuiusdam admixtionem Adamantem ita æmulatur, vt nonnullos plerumque fecellerit. Inuenitur vtrumque genus in Calecut, Cananor, & varijs regni Bishagua locis Præstantiores ex Zeilan adferuntur: omnium verò laudatissimi ex Pegu. Omnibus in morbis cutis gestando vtilis est, vt ego expertus sum: anthraces enim nasci vetat pestifero tempore, & scabiem semper minuit, castum & pudicum etiam ob id reddit, & sudores eadem ratione comprimit. Et ex secundis quasi viribus corpus confirmat, & colorem bonum facit. terrores vanos tollit: atræ bili aduerfatur, cohibet, & iuxta etiam pellit. Mores in melius mutat, tanquam ex tertijs viribus: vnde pios facit, & tranquillios oculos, si tangat sapius, à variolis præseruat: & anthraces eodem modo impositus mitigat & sedat. * Creditur necromantia auxiliari: sed prius constituere oportet, quomodo sit, an naturalis scilicet, idque difficile videtur: nam animam ab errore liberat. hæc autem constat violata mentis & sensuum acie vel à diuino numine: non par autem est, lapidi tantum tribuere. Malim tamen in dubijs experimēto cedere. Ob dunticem qui acerbus est, si per tres horas in auro excoquatur, in speciem transit adamantis, candidissimisque; euadit, ac splendidus. Vnde patet exhalatione terrea tingi, antea enim non adeo perspicuus est: propterea etiam tincturam recipit nigram, cum reliqua omnes gemme quæ adamantem referunt, tincturam non tan-

gant ne obscurerent, sed solum ab ea circumdantur. Cæterum Sapphyrum percussis à scorpionibus, potu prodesse existimatur. Contra intestinas exulcerationes bibitur. Excrefcentia in oculis, vnasque & pustulas inhibet, & ruptas membranas cogit. Additur hoc tempore in medicamentis ad cor facientia, & in antidota, quæ aduersus venena & pestiferos effectus parantur. *Cardanus, Dioscorides, Galenus, & Garcias.*

SMARAGDVS (Germ. Ein Smaragd. Ital. Smeraldo. Gall. Esmerande. Hisp. Esmeralda. Persis & Indis, Pachee. Arabibus verò Zamarud.) gemmarum omnium pretiosissima, & fermè tenerrima: cuiusque; locus natalis vix agnoscitur, nullis remanentibus fragmentis, sed propter raritatem, etiam ea auferentibus negotiatoribus. Vulgare autem est in Balagare & Bishager, vt ficticia Smaragdos ex vitreorum lagenarum crassioribus fragmentis conflent. Sed & Smaragdi quæ ex Peru noui orbis prouincia aduehuntur, adulterationis suspitione non carēt. Verum Scythicos præferri omnibus creditum est, inde Britannicos: tum alij subsequuntur primi generis. Secundi autem sunt ex Peru, duriores, alacriores, sed non adeo pressi coloris, atque herbaei, sed solum videres, ideoque; magis perspicui. Tertium genus vile & abiectum, occidentalis etiam India, primis durius: sed vix perspicui, & hebetes. luce propria gaudent: ideo noctu pulchriores. An omnibus similes vires, & an smaragdorū è genere sint, satis mihi dubium est. Præsumo aliquando habui smaragdo proximiorē, smaragdis Peru & S. Marthæ: Qui ex Peru sunt, vix vnus est sine macula aut vitio. Plerique etiam dilutum nimis habent colorem: alij paululum nigrescant, quod omnem decorem aufert. Nulla gemmæ tutius feruntur smaragdo, sapphyro & hyacintho. Sed smaragdas facillimè frangitur, cum tamen precium sit ingens. Quoniam verò nulla gemma colorem aliquem suscipit in regressu, vt in fructibus, & alijs vilioribus rebus accidit, necesse est vt frigidus sit, & exultionis omnis expertus: ideoque; venterem cohibet. Ferūt etiam in virginum deforatione egregias smaragdos frangi. Hæc sunt, quæ puræ sunt, & pressi coloris herbaei, cum tanto fulgore, vt aërem ipsum circumstantem, ac proximias res colore inficiant. quod experimentum licet euident, rarum sit, frequēs tamen est subobscurè, propter coloris ipsius robur innatum. * Porro smaragdas comitales & vertiginis sanat, & memoriam confirmat. Sed affectus animi, & ad diuinandum vtilis est, sub lingua contenta. Visui perquam vtilis, & cordis affectibus, facundiam & amorem erga studia adauget. Elephantis vtilis gestatus: sed magis ebibitus. & omnibus venenis aduersatur: tum etiam dysentericis plurimum prodest. Inanes terrores discutit, quos Dæmonum vocat vulgus illusiones. bonos mores ob id præstat: nam improbitas nil aliud est, quam insectia, atque stultitia, itaque. Auget opes deferentis. *Cardanus, Albertus Magnus, Garcias.*

De lapidibus preciosis seu gemmis frigidis
in gradu secundo.

RUBINVS seu CARBUNCVLVS (Germ. Ein Rubin Ital. *Vn Rubino, Carbunculo.* Gall. *Escar boucle.* Hisp. *El Carboncol piedra.* Græcè *ἀβραξ.*) gemma est, quæ ignibus diu resistit, cuius tres sunt species propriae, omisso Granato, Balastique, tanquam sui generis. Gemma est rubri coloris, ac micantis, ut ignis: violaceus color in eo etiam si gratiam addat, vitium tamen est, & precium minuit. Eius tria sunt genera: Orientalis, rubi seu rubini, id est spinella (ut dicunt) & Germanicus, durior, sed nigricans, ideo parui admodum precij, etsi gemma vera sit, sed neque ad latitudinem pisii perueniunt hi vnaquam. cum vero tenues sint, Gemmarij etiam tenuiores reddunt, ut melius lumen excipiant, nec obfuscantur adeo. Spinella clarior est, & iucundior aspectu, sed tenera: precium ob id vilis, durities tamen in eis diuersa est. tenerrima quædam enim sunt, alia prope duritiem veri carbunculi, quæ paulo inferior est sapphyri duritie. Omnis autem gemma durior teneoriorem fecat, adeo ut etiam crystallus durior vitrum fecet, si præacutus sit. Adulteratur carbunculi fandaracha, id est, auripigmento rubro excocto, atque ita venenum datur pro alexipharmaco. Dignoscuntur adulterini, interposito colore: ut si albus carbunculus interposito minio aut cinnabari, crystallo supponatur ex angulis: quoniam colorem recipere non possunt transuersè inspicendo. Orientalis carbunculi præterea duæ sunt species. nam qui ardēs omnino est, ut superfusa noctu aqua splendeat ut ignis, propriè carbunculus dici meretur, Græcèque Pyropus. alij autem instar fœminæ sunt. * Vires carbunculi sunt, libidines coerece, pestilentia resistere: idque maxime epoti: incolume corpus seruare, malas auferre cogitationes: nam hæc omnia hoc ipso constant, quod vitalem spiritum confirmet. Ex secundis viribus est, ut promptum & alacrem faciat hominem, atque ideo bene fortunatum. *Cardanus.*

GRANATVS, Germ. Ein Granat Ital. *Granato.* dictus est, quod fulgeat, similisque sit grano mali punici. Duæ species mihi notæ: Hispanus & Orientalis. Hispanus dilutioris est coloris: attamē si magnus sit, & egregius, flammam coruscantem æmularur. Sine dubio collo suspensus, & exhibitus, etiam tristitiæ multum resistit, si quid aliud. Sed somnum valde minuit, ut nil sit ex quaque parte beatum. Est enim terrea, igneque substantiæ. * Cor confirmat, & tantundem cerebro nocet. Facit hominem iracundum, & sanguinem exagitat. Quæ verò in Aethiopia inuenitur, Sorianamque vocant Gemmarij, longè pulchrior est: quoniam densiorem habet substantiam, ad hyacinthique colorem accedit, adeo ut ab illa vix distinguatur. verum non coruscet, ut prima. ideo neque ad iram, neque ad vigilias ita hominem pronum efficit, ut prima species. Sed nec exhilarare tantum potest. Existimant Occidenta-

les, ignibus diu resistere, nec deturbari. *Cardanus.*

SARDA nomen cum sardoniche communi-
cauit. Ipsa gemma vulgaris, & primùm Sardibus reperta. Sed laudatissima circa Babyloniam, cum lapidicinæ quædam aperirentur, hærens in saxi corde. Hocque modo metallum apud Persas defecisse traditur. Sed inueniuntur compluribus alijs locis, sicut in Ephyræ & Assæ. In India trium generum, rubrum, & quod demum vocant a pinguedine tertium, quod argenteis bracteis sublinatur. Indicæ perlucet, crassiores sunt Arabicæ. Inueniuntur & circa Leucada Epiri, & circa Aegyptum, quæ bractea aurea sublinantur. Et in his autem mares excitatiùs fulgent. Fœminæ pinguioribus sunt, & crassius nitent. Nec fuit alia gemma apud antiquos vsu frequentior. * Gestata animum exhilarat, somnia mala prohibet, ingenium acuit, sanguinem & bilem compefcit. Unde ex his fit, ut victores reddat in litibus, & diuitias augeat. *Plin. Cardanus.*

De gemmis frigidis in quarto.

ADAMAS, Germ. Adamant Ital. & Hisp. *Diamante.* Gall. *Diamant.* Arab. *Almatz.* Ab indigenis ubi nascitur, *traa*: in Malayo, ubi etiam inuenitur, *liam*. Cæterum tribus aut quatuor locis inueniuntur Adamates, videlicet in Bisnager prouincia, duabus vel tribus rupibus. Magnum questum adferunt hæc fodinæ illius prouinciæ Regi, magnaque sunt eius iura. Nam quemadmodum in Hispanijs Rex in Thynnorum captura sua habet iura, ita ut si vnicus Thynnus capiatur, Regi cedat oportet. Sic in his fodinis magni sunt Regis redditus. Nam quotquot Adamantes inueniuntur, duas drachmas excedentes, Regi cedunt. Præterea diligentissimè obseruatur opere. Quoniam si quis vnicum Adamantem sustulisse deprehendatur, illico ipse cum omnibus facultatibus Regis sisco addicitur. Alia est rupes in Decan, non procul ab ditione Imadixa, quem nos Madre Maluco nuncupamus. Alia quædam rupes est in dominio cuiusdam Reguli indigenæ, in qua præstantissimi Adamantes inueniuntur, sed minores. Isti à vulgo de Rupe veteri cognomen sortiuntur: & vana exportantur in vrbem quandam regionis Decan, Lispor nuncupatam, ubi celebris est mercatus. Istic emtos Guzaraten ses huc nobis adferunt ementos. Sed etiam in Bisnager deserunt, magnitudine precij eos inuitante. Nam magno apud eos habentur in precio Adamantes de Rupe veteri cognominati, præsertim quos natura ipsa elaborauit. Naifes ab incolis appellantur. Nam quemadmodum, inquit, virgo præferenda est iam corruptæ mulieri, sic etiam Adamas à natura elaboratus, præferendus est ei, quem hominum industria expoliuit. Contrà sentiētibus Lusitanis, qui industria hominum expolitos longè pluri aestimare solent. Alia est rupes ad fretum Taniam in Malacæ tractu, quæ etiam de Rupe veteri cognominatos profert. Exigui quidem sunt, sed laudati: vnum tamen habent vitium, quod ponderosi sint, quo

nomine gratiores sunt venditoribus, quam emtoribus. Refert Plinius, & in Arabia nasci. Verum id nec videre, nec audire mihi licuit: quemadmodum nec in Cypro, nec in Macedonia. Scribit Franciscus de Tamara, in Peru Adamantes reperiri. Sed huic authori exiguum fidem adhibeo. Non desunt, qui in Hispanijs inueniri putent, quorum opinionio subscribere non possum: quoniam nullis probata auctoritatis scriptoribus fulciatur. Inueniuntur hic auellanae nucleo interdum maiores. Acepi a viro fide digno qui affirmaret, se Adamantem vidisse in Bisnager magnitudine exigui ouis gallinacei. Sed miraculi instar id mihi videtur, huiusmodi gemmas, quae altissime in terrae visceribus, multisq; annis perfici debebant, in summo ferè solo generari. & duorum aut trium annorum spacio perfici. Nam si in ipsa fodina, hoc anno ad cubiti altitudinem fodiatis, Adamantes reperies. Post biennium, rursus illic excauato, ibidem inuenies Adamantes. Sed certum est grandes non nisi sub infima rupe nasci. Est verò Adamantis nitor viuax, candidus, nitidissimus & perspicuus, maximam etiam habet duritiem & luminis copiam. Vnde efficacissimus est, quacumque virtute praeditus sit. Consecratus paleas trahit, valenterque: quae magnitudine coercet nocturnos timores: pro magno necesse est, ut melancholiam & atram bilem sistat, animamque confirmet. Est ex eo vitiosus ruber, & rarus: citrei verò coloris frequens ac durus, qui animum non adeo reddit purum. Verisimile autem ex hoc agere, mutando vitalem spiritum. nam terrores in corde sunt: indicio est cordis palpitatio in timore. Frangitur mollis etiam paruis facilliter, sed non tingitur nisi sua scobe, qua etiam expoliri solet. Eius autem fragmenta ob duritiem gemmas omnes incident. vnde quae gemmas caelant, illis vtuntur, postquam aere ac sminide crassiore Minerua figuram effinxerint. * Infelicem creditur efficere gestantem. Sic enim ad animum se habet, ut Sol ad oculum: ille enim potius obfuscat, quam illustrat visum. Facit etiam intrepidum. At nihil est, quod nos magis securos reddat, prudentia & timore. ideo timidus melior. Sed neque his conuenit, cum ea parte, qua non oportet, quandoque audaces faciat, qua opus est, timorem non adimat. hoc enim discrimen est affectuum naturalium & ex philosophia acquiritorum, & vi externa: veluti lapidum gestatione. Ignibus per aliquot dies resistit. *Cardanus & Garcias.*

De gemmis amuletis.

AMETHYSTVS (Germ. Ein Amethyst.) eiusdem ferè molliciei est cum crystallo, simulque saepe vna inuenitur: albusque à crystallo vix discerni potest. Colore viola purpurea, visuique gratus. Indicus praefertur. * Efficet sedatum, vigilansem. Ebrietatem repimere, alligatum super umbilicum, testantur: ad pugnas quoque & venationes vtilem esse. acuit ingenium, & somnum minuit: vapores enim à capite areet. lotio eius fecundos efficit: & venenis resistere creditur. *Caraanus.*

A De lapidibus preciosis alterantibus qualitate occulta.

TRADUNT seduli rerum naturalium indagatores, coaceruari vermes in inuolucris intestinorum cerui, & serpentiū esu necari, quos spirituum natium ex cauernis elicit. Ne verò illorum virus ei obstat, ad fontes aquarum properat, in quibus dum ad labra vsque mergitur, ex oculis lenta stillant lachrymae, quae viscedine sua in maioribus canthi ad nucis iuglandis magnitudinem crescunt, & quodam modo lapidescunt. Vbi verò sese veneno exoneratum sentit, aqua egressus, attritu oculorum ad arbores, tophium illum, visus obstaculum (lapidem, si placet, appella) excutit: quem efficacissimum esse aduersus venena, testes sunt magna auctoritatis & antiquitatis Medici quamplurimi. Talem gloriantur se vidisse Iulius Scaliger, & Amatus Lusitanus: traduntque, peste correptis efficaciter dari cum vini momento. Nam tantus illius vi & praesidio cietur sudor, ut penè totum corpus eliquari credas: quo vno pestilens virus foras truditur. Lapidem hunc Arabes BEZOARTICVM vocant. *Mozellus.*

A lapide BEZAR nomen inuenerunt medicamenta venenis resistentia, quae per excellentiam Bezardica dicuntur. Est enim hic lapis eximie aduersus venena facultatis: nasciturque hoc modo: Est in Corasone, & Persia Hirci quoddam genus, quod Pazam lingua Persica vocant, rufi aut alterius coloris (ego rufum, & praegrandem Goevidi) medio cni altitudine, in cuius ventriculo fit hic lapis Bezar, circum tenuissimam quandam paleam semper auferens, & veluti multis è tunicis contextus: columellae aut glandis plerumque, interdum alia, & alia forma, leuis magna ex parte, colore veluti ex viridi nigricante. Inueniuntur exigui, & magni. Magni, qui rariores sunt, ab earum regionum illustribus viris expectuntur. Quod enim maiores sunt, eò valentioris esse facultatis sibi persuadent. Memini vnum habuisse, qui ferè quinq; drachmas penderet. Is in Lustrania delatus, vix sexaginta quatuor Lusitanicis aureis vañit, cum tamen aliquanto plurius hic emtus fuisset. Hunc verò lapidem ea ratione generari quam modò retulimus, tum his oculis obseruauimus (lapidem enim contritum huiusmodi tenuem paleam in meditullio continere inueni) tum à viris fide dignis accipi, omnes in Persia natos simili modo circum paleolam efformatos inueniri. Caeterum non solum generatur hic lapis in Persia, sed etiam nonnullis Malacae locis, & in insula, quae à Vaccis nomen sumpsit, haud procul à promontorio Comorum. Nam cum in exercitiis annonam mastraretur iste multum praegrans hirci, in eorum ventriculis magna ex parte hi lapides reperti sunt. Hinc factum est, ut quotquot ab eo tempore in hanc insulam appellant, hircos obtineant, lapidesque ex ijs tollant. Verum nulli Persicis bonitate comparari possunt. Dextri autem adeo sunt Mauritani, ut facile qua in regione nati sint singuli lapides, discer-

F

discernere & diiudicare possint. Ut verò adulteros à legitimis dignoscant, manibus compriment, deinde spiritum inflant. Nam si aër aliquis permeat, adulterini indicium est. Vocatur autem hic lapis Pazar, à Pazan, id est hircò, cùm Arabibus, tum Persis & Corasone incolis: nos corrupto nomine Bezar, atque Indi magis corruptè Bazar appellant, quasi dicas lapidem forensium. Nam Bazar eorum lingua forum sonat. Utuntur eo Indi, nos sequuti, aduersus deleteriæ facultatis medicamenta. Ormutz verò & Corasone incolæ, non modò aduersus virulentorum animalium morsus utuntur, sed etiam aduersus omnes melancholicos morbos. Opulentiore bis se purgant singulis annis, Martio videlicet & Septembri. A purgatione, quinque; subsequentibus diebus còtinuis hauriunt in singulas doses, decem huius lapidis grana, macerata in stillatitio rosarum liquore. Hoc remedio iuuentam & membrorum robur sibi conservari dicunt. Solent interdum nonnulli ad triginta vsque grana sumere, nimis sanè magna quantitate. Nam tametsi nullas noxias facultates in se còtineat hic lapis, tutior tamen est eius exigua quantitas. Atque etià parua quantitate exhibere solent in Ormutz: nec sine periculo liberalius sumi dicunt. Eo vtor in inueteratis morbis melancholicis, veluti in mala scabie, lepra, pruriginibus, impetiginibusque. Hac etià ratione quartanis conuenire posse arbitror. Viros sanè planè deploratos, atque à Medicis derelictos, huius lapidis vsu pristinæ sanitati restitutos fuisse intelligo. Porro pulvis eius vulnere impostus, à morriferis animalibus ictos liberat. Idem viribus pollet, apertis carbunculis in Peste impostus: etenim venenum exigit. Tabellæ ex eo & aqua rosacea parantur ad omne genus veneni. *Garcias in Horio.*

TOPASIVS, (Germ. ein Topas. Ital. Topazio. Gall. Topasse. Hisp. Topazie.) gèma est viridis coloris, qui cote medica attritus, succum reddit ad oculorum morbos apprimè vtilem, si eo illinantur. Ille idem hydropi aduersatur, ac tabescentibus medetur. Expertum est nostro tempore, verum Topasium in aquam feruentem demissum, illius ætiam & feruorem ad eò consopuisse, ut statim iniecta manu hinc abstrahi poterit absque vlla læsione. *Epiphanius & Albertus.*

COLYBER fluuiatilis funiculo à cauda præligatus, & suspensus, subiecto vase aqua pleno, in quo dehiscat, aliquot post horis, vel diebus, ore lapidem (Germ. Schlangenstein vocatù) eruat, qui exceptus vase, quod subiacet, totam aquam ebibit. Alligator lapis hic hydropicorum ventri atque in totum exhausta aqua liberat. *Holler.*

BYFONIVS lapis, (Germ. Krotenstein. Gallis verò *Crapaudine* dictus) suo contactu & blando attritu inflationes à venenatis bestijs illatas discutit, ac virus omne elicit. Vnde si forex, aranea, vespe, scarabei, glires, aut animal aliud venenatum, parti alicui damnum intulerit, admoto lapide eo, dolor mitescit actumque omnis subsidit. *Lemnius.*

A SMARAGDVS collo adalligatus epilepsiam impedit, & quandoque penitus curat. Hinc fit, ut nobiles collo natorum suorum hunc lapidem libenter appendant, ne epilepsia tententur. Idem castum hominem reddit. *Aristot. & Albertus.*

ALECTORIVS (Germ. Kappaunstein) lapis magnitudine fabæ repertus in ventriculo decrepiti galli, fertur reddere gestantem gratiosum, constantem & audacem: nec nò ad Veneris tractanda sacra ad vnguem factum. Idem sub lingua detentus, sitim sedat, ut multis experimètis comperitum est. Idem robur vile in generali thoro adauget, fortitudinemque, & in rebus aggrediendis confidentiam adfert. Viris præterea fauorem conciliat, & gestantes gratiosos reddit apud mulieres. *Lemnius & Albertus.*

CHALCEDONIVS collo appensus, valere traditur contra illusiones & phantasmatum ex melancholia oborta. *Albertus.*

AMETHYSTVS contra ebrietatem valet, & **CHelonites** in corpore testudinis inuentus, ad diuinationem, si sub lingua gestetur, præsertim crescente Luna: nam alio tempore inefficax censetur. *Albertus.*

SAPPHYRVS verus aqua frigida intinctus, & oculo circumductus, sordes ex illo secum excludit. Ad hæc anthraces fugat, & loco dimouet. Falsumque est omnino, quod expulso & extincto vno anthrace, vnà etiam virtutem omnem eum colore perdat Sapphyrus. Nam vidi vnum (inquit Albertus) qui quatuor annorum interiecto spacio, duos anthraces expulerat. *Albertus.*

IASPIS (Gall. Hispan. & Ital. Iasse.) sanguinis fluorem cohibet: aiunt etiam partum iuuare, ac gestantem castum reddere, & cor exhibitare. Porro inuenitur Iaspidis genus viride, ex quo vasa Murrhina constantur (Porcellanas vocant) ad eò virentia, ut ex Smaragdo conflata videantur. Ex eius forte genere erit id quod Genuæ ostenditur, quod dicitur ex Smaragdo esse contendunt, rariùs id videndum proponentes, quòd maiorem auctoritatem lapidi concilient. Huiusmodi vas Murrhinum aliquòd mihi propositum fuit venale ducentis Pardaons siue aureis Hispanicis: cuius si ex Smaragdo conflatum fuisset, mille simam partem eo precio vix nancisci potuissent. *Garcias ab Horio & Albertus.*

Lapis **NEPHRITICVS** in Nephritide maxime laudatus, ex noua Hispania defertur. Præstio similis est, qui ad viridem colorem lacteo permixtum tendit, præfertur viridior. Eum gestant varijs formis effigiatum, ut antiquitus solebant Indi, alios piscium forma, alios auium capitibus, alios pùttaci rostris similes, nonnullos rotundos sphaerularum modo, atque omnes perforatos, quoniam Indi eos appensos gestare solebant aduersus Nephritidis, aut stomachi dolores, in quibus morbis valde còmendantur. Sed eius præcipua laus est ad Nephriticos dolores, & ad calculum expellendum, & arenulas. Nobilis mihi notus, vnù habet, cui nullum alium comparandum vidi: nam cum brachio gestans tanta

arenularum quantitate liberatur, vt, metu ens ne ei noceat tanta eiectione, interdum cum deponat, nullumq; amplius calculum eiecit. Sed cum dolor eius premit, denud cum gestat, & statim lenatur, aut minuitur dolor, multarum arenularum, atq; etiam calculorum expulsiōe. Ea etiam ocula facultate præditus est, vt ab eiusmodi dolore præseruet, gestatus, renem calorem mitigando. Ducissa Beiar ter breui temporis interuallo Nephriticis doloribus afflicta, amillam ex eo lapide sibi confecit, quam perpetuò gestat: ex eo tempore (quod decennium superat) eo dolore nunquam vexata est. Alij multi senserunt idem seuamem, eamque ob causam magno in pretio sunt huiusmodi lapides, nec, vt initio, tam facile adquiri possunt, quòd soli earum prouinciarum reguli & domini eos possideant: nec immeritò, cum tam admirandæ sint illorum facultates. *Nicolaus Monardis.*

Lapis TIBURONYM. In mari Indico ferreis hamis capiuntur pisces Tiburones dicti, maximi, validissimi, pugnacissimi, & truci aspectu, qui cum lupis marinis assidue præliantur. In eorum capite terni, aut quaterni lapides, interdum plures inueniuntur, valde albi, magni, ponderosiq; (vt interdum libras duas pendant) & qui facile abradi possunt. Huius lapidis puluis vtilissimus fertur nephriticis, & aduersus urinæ difficultates, & renem, vesicæq; calculos, vt in Indis, Hispanisq; experientia comprobauit. eum gustatum, insipido esse gustu deprehendit: facultates nondum expertus sum. *Idem.*

De lapidibus minus pretiosis: ac primò de calidis.

Lapis CAYMANUM. Ex nomine Dei, Carthagine, alijsque continentis oris, lapides interdum adferuntur calculis fluuiatilibus similes, qui in ventriculis prægrandium Lacertorum (Caymanes appellant) inueniuntur: ferocissimi sunt, ingenti ore, vt integrum hominem deglutire possint, multiplici dentium ordine, adeò magni, vt triginta duorum pedum longitudine inueniantur. Viuunt ij magna ex parte in fluminum ripis, nonnunquam in mari, ad fluuiorum ostia: parant oua in terra, & suos catulos isthic excludunt, testudinum more: capiuntur hamis ferreis. Quia eorum cutis prædura, omnes ictus, etiam minorum tormentorum æneorum, respuit. Hos lapides colligunt Indi, & Hispani, atque adeò sibi seruant, ad quartanam tollendam vtile remedium. Siquis dem bini ex eis, temporibus vtrinque alligati, in quartanarum tempore, illas tollere, aut earum calorem manifestò infringere traduntur. Bis eum lapidem temporibus cuiusdam puellæ quæ quartana laborabat exhibui, & certè febris calorem nonnihil remissile animaduerti: an verò febre omnino tollat, ignoro. *Nicol. Monardis.*

Lapis SANGVINALIS ex noua Hispania delatus, lapidis genus est, varij coloris, sed obscuro, maculis, seu pūctis distinctus sanguineis.

A Ex his lapidibus. Indi quasdam cordium formas, magnas, & paruas conficiunt. Valer ad fluxum sanguinis ariarum, hæmorrhoidum, vulnerum, ac oris. Lapidem aqua frigida intinctum æger dextra comprimit, & subinde id facit. Sic eo Indi & nostri vtuntur. Persuasum habent Indi, imò firmissimè credunt, si hoc lapide pars sanguine manans contingatur, sanguinem sisti, idq; verum esse experientia probatum est. Vtilis etiam est suspensus, aut alligatus eidem parti, vnde sanguis effluit, modò carnem cōtingat. Vidimus nonnullos hæmorrhoidum fluxu afflictos, remedium sensisse, annulos ex hoc lapide confectos in digito continuè gestando: nec non & menstruum fluxum sisti. *Idem.*

HÆMATITES, Germ. ein Blutstein/ optimus habetur friabilis, saturato colore, niger, durus, & suapte natura æqualis, nulla sordè admista, nulloque zonarum discursu. Vim habet astrigentem, & excalescentiam aliquantulum, extenuantemq;. Oculorum cicatrices, & scabritiem cum melle purgat: cum lacte autem muliebri, lipitudini fractis, & oculis cruore suffusis conuenit. Bibitur contra difficultatem urinæ, & fluxiones mulierum, in vino: & ab ijs, qui sanguinem reiecerunt, cum succo panicis mali. Vritur vt Phrygius, sine vino duntaxat. Modus vstionis est, vt modicè leuis fiat, & bullis quibusdam intumescat. Sunt, qui cum sic adulterinum faciant. Densam rotundamq; Schisti lapidis glebam, quales sunt, quæ radices eius appellantur, in fistilem vrcum, qui cinerem feruentem contineat, obruunt. vbi paululū dimiserint, eximunt: attrituq; in cote probant, si hæmatitæ colorem duxit. si ita sit, reponunt: sin minus, iterum in cinere condunt, & subinde conspiciunt, & periculum faciunt. nam si diutius in eo cinere relinquatur, colorem mutat, moxque diffunditur. Vitiatus deprehenditur, primū lincis, quas pectinum modo per longitudinem diuisas habet: hæmatites verò eas habet, vt fors tulit: tum colore, quem hic floridam reddidit, hæmatites verò profundiorum, & cinnabari similem. Inuenitur etiam in Sinopica rubrica: itemq; in Magnæ terre lapide per multum combusto, hæmatites fit. qui verò per se nascitur, in Aegypto inter metalla prouenit. *Dioscorides.*

Pyrites lapidis genus est, à quo æs confatur. Eligi debet æris similitudine, facile scintillas edens. Vritur sic. Melle irrigatus, molli pruna continuè flatur folliibus, donec rufescat. Alij in multos carbones igni candentes lapidem copioso melle perfusum deiciunt, & vbi ad sulum colorem vergere cœperit, extrahunt, efflatoq; cinere, rursus madefactum cremant, donec æquabiliter afflicatus, friabilis reddatur: siquidem sæpe facies summa solum vritur. ita crematus, siccatusq; reconditur. Si eloto opus sit, lauari debet, vt Cadmia. * Tam crudi, quam vsti vis est excalescere, abstergere, offusam oculis caliginem expurgare, duntias concoquere, & concoctas discutere. Resina exceptus excrescentia in carne cohibet.

cohibet, sed calorem quandam & adstrictionem patit. Ita vltum, nonnulli Diphyges appellant.

Dioscorides.

Lapis **ASTYS** probatur, qui pumicis colore, fungosus, leuis & friabilis sit, venasq; in profundo luteas habet. Eius flos est saligo summo lapide insidens, tenui compage, colore cum albo, tum pumicis simili, ad luteum vergente. Linguae autem ad motus, eam leniter mordet. * Vim habet vterque adstrictoriam, & modicè erodentem, admissus liquidæ pici, aut terebinthinæ, tubercula discutit. Longè validior flos existimatur. De cætero siccatus flos vetera vlcera, & cicatrici repugnancia sanat, excresecntia cohibet: terra vlcera & fungis similia, cum melle expurgat: vlcerum caua explet, & expurgat cum melle: depascenciaque cum cerato sinit. Fit cataplasma ex eo podagris, misto fabæ lomento: & lienosis ex aceto, & viua calce. Prodest flos ex melle phthisicis linctu. Fiunt ex hoc lapide solia, in quæ podagrici pedes mittentes iuuantur. fiunt etiã pulueres carnem exedentes corporaq; carne onusta, crassaq; extenuat in balneo, pro nitro illiti. si lauare hos quispiam velit, cadmiæ modo lauibis. *Dioscorides.*

Lapis **THYTES** in Aethiopia gignitur, subuiridi colore iaspidem imitatus: cum diluitur tamen, lacteum succu reddit. * Vehementer mordet: tenebras, quæ pupillis obuersantur, expurgat. *Dioscorides.*

SMYRIS (Germ. Emerget) lapis est, quo gemmas annularij scalptores extergunt. is in Samia terra inuenitur. * Ad erodendum & vrendum vtilis: gingiuis, quas humor vexat, prodest: dentificio commendatur. Si deficiat, eius loco substitui potest pumex. *Dioscorides.*

Lapis **SCHISTOS**, hoc est scissilis, in Iberia Hispaniæ gignitur. Laudatissimus est, qui etoci colorem æmulatur, estq; friabilis, & suapte natura bene scissilis. concreione verò & mutuo linearum, quas pectinum modo habet, discursu, Ammoniaco sali similis videtur. * Vim exhibet hæmatitæ, sed ad omnia inferiorem. quin & caua muliebri lacte perfusa. ad proidentia, rupta, item genarum crassitiem, & vnas oculorum, magnopere efficax est. Si deficiat, pro eo sumi potest lapis hæmatites. *Dioscorides.*

De lapidibus frigidis.

CRYSTALLVS (Germ. Crystall. Ital. *Crystallo.* Gall. & Hisp. *Cristal.*) gignitur ex humore omnium purissimo, in terræ visceribus condito. vnde etiam beryllus, adamas, & alij id genus lapides proueniunt, necnon in marinorum, aliorumq; lapidum & metallorū fodinis Germaniæ, Scythiæ, Cypri, Hispaniæ. sæpe in agris, vbi coloni aratro ipsius glebas effodunt. * Idem facit, quod ferè gypsum astringendo: eo que in puluerem tenuissimum tritum, ex vino austero dysentericis opitulatur: nec non alba vteri profluuiã compescit, lac nutritibus auget, quin etiam cauterium ex pila crystalli fieri solet: quo delicati

A homines, qui ferrum candês reformidant, vruntur. Notandum est, ex eodem crystallo oleum arte chymica præstantissimum fieri, (vt suo loco dicitur) quod drachmæ semissis, vel integræ ad calculum ex aqua cardui benedicti datur: nec non ad lac muliebri augendum ex lacte amygdalarum. quàmuis idem etiam crudus, in tenuissimum puluerem redactus, eodem pondere, ex eademq; aqua vtiliter exhiberi possit. *Matthiobolus & Andernacur.*

B **PHRYGIVS** lapis, quo infectores in Phrygia vtuntur, à qua nomen accepit, nascitur in Capadocia. Optimus habetur pallidus, modicè grauis, non solida corporis compage, intercedentibus albis segmentis, vt in Cadmia. Vritur autem vino optimo perfusus, viuisque carbonibus obrutus: pessatur assiduè follisat, donec mutato colore rufescat: rursus extractus eodem vino restinguitur. Hoc iterum & trinis vicibus faciendum: attendendum tamen ne minutim confringatur, & in saliginem euanescat. * Vis crudo vltiq; adstrictoria, expurgans: vlceribus crustas quæ dantenus inducit: ambustis curæ cerato medetur. Lauatur vt Cadmia. Si non sit ad manus, eius loco Marchasita sumi potest. *Dioscorides.*

SAMIVS lapis in Samia terra inuenitur, quo aurifices vtuntur poliendo auro, vt resplendeat. Probatur candore & duritia. * Vis ei adstrictoria, & refrigeras. Prodest stomachicis potus, sensus hebetat: verum ad fluxiones oculorum, & vlcera, cum lacte efficax est. Partus, vt tradunt adligatus accelerat, & conceptus foeminarum custodit. *Dioscorides.*

ARENA (Germ. Sand. Ital. *Sabbione*, Gall. *Sable, arene, jargon.* Hispan. *arena*) elitoribus sole feruefacta, hydropicorum tumores exugit, si capite tenuis in ea obruantur. Torreris solet ad aridos fetus, pro milio, aut sale. *Dioscorides.*

OCVLVS Carti laudatissimus in Zeilan inuenitur. Nonnulli etiam ex Pegu aduchuntur, quos eo deferris tumor est ex regione Bramaa. Multò maioris est apud Indos precij, quàm in Lusitania. Memini enim quandam eo misisse, qui hic sexcentis Lusitanicis aureis estimabatur. Sed cum in Lusitania duntaxat nonaginta aureos aestimarent, huc relatus, & quod nunc dixi, precio veditus est. Persuadent sibi Indi, eius qui hanc gemmam possidet, facultates nò posse imminui, sed semper incrementum facere, & augeri. Ego verò, quod expertus sum referã: Lineus pannus ita cõpressus, vt ipsius gemmæ medullium siue oculum tangat, nullo igne vii posse. *Garcias ab Horta.*

De lapidibus astringentibus.

E **COTE NAXIA**, quod ex acuendo ferro deditur, illitum, alopecias ad pilum reducit: virginum mammas cohibet, nec in crescere patitur. Potum ex aceto, lienem absumit, & comitialibus prodest. *Dioscorides.*

GEODES lapis nascitur in Misnia & Saxonia (secundum Agricola) * Astringit, siccatur,

caligines oculorum discutit. Illitus autem ex aqua, testium mammarumque inflammationes sedat. *Dioscorides.*

PUMEX (Germ. Dymstein. Ital. Pomice. Gall. *Pierre ponce.* Hisp. *La piedra esponia* dicitur) probatur, qui leuis, fistulosus, scissilis, & non calculosus est, quiq; teri facile potest, & candidus est. Vritur hoc modo: Cape eius quantum velis, flagran-tilimis carbonibus obrue. vbi igni candens sit redditus, extrahe, vino odorato restingue, iterumque incensum extingue: tertia verò vitione peracta, sine, vt per se refrigeretur, & ad vsum reponet. * Vis eius adstringere, gingiuas abstergere, purgat cum calfactione, quæ pupillis caliginem offundunt: explet vlcera, & ad cicatricem perducit: excrescentia cohibet. Fit ex farina eius dentifricum. Corpori crustam obducit: auellendis capillis aptus. Theophrastus auctor est, si quis in bulliens vini dolium pumicem coniecerit, feruorem statim sedari. *Dioscorides.*

De lapidibus emollientibus.

ALABASTRITES vocatus onyx, notissimus lapis est is, qui Romana inuiserunt ædificia Halucinantur tamen, qui credunt, lapidem illum Alabastritem esse, è quo hac temperate torno varia finguntur vasa, quibusdam subnigrantibus venis discurrentibus, pellucido læuore, materie verò adeò imbecilli, vt parum collisa facile frangantur. Quando quidem lapis hic Alabastritis species non est, sed potius gypsi materia. Alabastrites enim, quem antiqui ad vasa vnguentaria cauabant, quò diutius vnguenta à rancore vindicaret, nascitur (vt Plinius inquit) circa Thebas Aegyptias, & Damascum Syriæ. Hic cæteris candidior. Probatissimus verò in Carmania, mox in India, iam pridem & in Syria, Asiaq;. Vili-ssimus autem, & sine vilo nitore, in Cappadocia. Probantur quàm maximè mellei coloris in vertice maculosi. * Crematus resina aut pice exceptus, duri ias discutit: stomachi dolores cerato leuat: gingiuas comprimit. *Marshallus, Dioscorides.*

GAGATES (Germ. Schwarzer agstein. Gall. *Agathe.* Hisp. *Eltzmaie.*) probatur, qui celeriter accenditur, & odorem bituminis reddit. niger plerumque est squalidus, crustosus, & valde leuis. * Vis ei molliendi & discutendi. deprehendit fonticum morbum suffitus: recreatque vuluæ strangulationes: fugat serpentes nidore. Podagricis medicaminibus & acopis additur. Nascitur in Lycia, inueniturque propè ostia fluminis in mare excurrentis. flumè autem Gagas nominatur. *Dioscorides.*

THRACIVS in Scythia nascitur, in fluuio, qui Pontus vocatur. * Eadem ei vis, quæ Gagathæ: traditur aqua accendi, oleo restingui: quod etiam in bitumine accidit. *Dioscorides.*

De lapidibus obstupefacientibus.

Lapis **MEMPHITES** in Aegypto ad vibem

A Memphim inuenitur, calculorum magnitudine, pinguis, versicolorque. * Aiunt, hunc tritum, & illitum locis, quæ vrenda aut secanda sunt, sine periculo sensum eis adimere. *Dioscorides.*

IASPIDVM genera longè plura recensentur, quàm quæ à Dioscoride describuntur. Quandoquidem quædam visitur cœruleo copioso, aut glauco pingui similis, id est viridis, lacte suffusa. Alia purpurea: qualis nascitur in Phygia. Alia rosea, & quasi floribus tineta: qualis in Ida monte profundissimis specubus foditur. Alia ex purpura cœrulea: qualis inuenitur in Cappadocia. Alia ex rubro nigra. Alia iecoris imitatur colorem: quæ si saturatiore colore reperitur, lineis eiusdem coloris diluti & nigri cingi solet. Quædam niuem imitata rutilis punctis respergitur. Quædam onyche pungitur, aut ex altera parte iaspis est, ex altera onyx, proinde Iaspionyx vocata. Alia, cuius altera parte fit purpurea, altera viridis, nec vtrinq; pellucens, sed qua parte viret. In summa, varia est iaspidum natura. * Suspensas ad plura valere aiunt: nempe ad omnem sanguinis fluorem, ad protegendum conceptum, & partum iuuandum, veneremq; inhibendam, & febrem, & hydropem fugandam. Nec defunt superstitiosi qui dicat, iaspidas homines reddere gratos, potentes, ac tutos, si quibusdam magicis verbis admurmurentur, priusquam suspendantur. *Marshallus.*

OPHITES lapis alius est grauis, & niger: alius cinerei coloris alius punctis variatus: alius lineas candidas habet. omnes allegati contra serpentum morsus, & capitis dolores profunt. qui verò candidas habet lineas, * priuatim lethargo, & capitis doloribus auxiliari perhibetur. *Dioscor.*

De lapidibus abstergentibus.

ARABICVS lapis maculoso eboni similis est. * Is tritus illitus hæmorrhoidas exiecat. Eius cinis dentifricum optimus. *Dioscor.*

De lapidibus glutinantibus.

GALACTITES dicitur, quòd lacteum succum ex se mittat: cinerei tamen coloris est, ac gustu dulcis. * Ad oculorum fluxiones & vlcera vtiliter illinitur, is in aqua tritus pyxide plubea recoditur, ob vim glutinosam, quæ in eo est. *Dioscor.*

MELITES est in omnibus Galactitæ similis, hoc tantum differt, quòd dulcissimum succum emittit. * Facit ad eadè, ad quæ Galactites. *Dioscor.*

De lapidibus cicatricem inducentibus.

MOROCHTVS, quem aliqui Galaxiam, aut Leucographida vocat, in Aegypto nascitur. hoc lapide quoniam mollis est, & facile diluitur, linteorum artifices ad candorem linteis indendum vtuntur. * Spiracula corporis obstruere videtur: conueniens is, qui sanguinem expuunt, cœliacis & vesicæ doloribus, cum aqua potus. si dem fluxionibus vuluæ, & impositus velleri. Mollibus oculorum collyijs miscetur: explet enim caua atq; delachrymationes sistit. Idem cerato exceptus

ceptus, vlcera quę sunt in terrenis partibus corporis, ad cicatricem perducit. *Dioscor.*

De lapidibus calculum comminuentibus.

Lapis LYNCIS ex genere succini est, quod suę proprietate naturę pennas ad se trahat, quę admodum & cętera succini genera paleas, festucas, ac leuissima quęq; alliciunt. Quantum vero à legitimo lyncurio vulgaris ille lapillus differat, qui officinis lapis lyncis appellatur, & cuius est vsus apud seplasiarios & medicos, qui simplicium medicamentorum scientiam negligunt, ij dijudicent, qui simplicium historias & facultates optimę norunt. *Mastiholus.*

LYDATCVS lapis in Iudęa exoritur, glandis effigie, candidus, forma quám elegantissima, lineis inter se æqualibus, veluti torno factis, distinguitur, is solutus nullam qualitatem gustu affert. * Potest cicericis magnitudine tritus ad coctem, vt collyrium, cum calidę aquę cyathis tribus, potu difficultati vrinę auxiliari, & calculos comminueret. *Dioscorides.*

LAPIDES in spongijis reperti, omnibus notissimi sunt: quodd rarissimi sint spongię, quę his lapidibus vacent. * Cum vino potu, lapides qui in vesica sunt, rumpunt. *Dioscorides.*

De lapidibus særum retinentibus.

AETITES (Germ. Ein Adlerstein.) lapis est veluti prægnans, cum quatitur, alio in vtero sonante. Huius genera sunt quatuor. In Aphrica nascens pusillus & mollis intra se, ac velut in aluo habens argillam suauem, candidam: friabilis, quem fœminis sexus putant. Mas, qui in Arabia nascitur, durus, gallæ similis, aut subrutulus, in aluo habens durum lapidem. Tertius in Cypro inuenitur, colore illis in Aphrica nascentibus similis, amplior tamen atque dilatatus. cęteris enim gibbosa facies. Habet in aluo arenam iucundam & lapillos: ipse tamen mollis, vt etiam digitis frietur. Quarti generis Taphiusius appellatur, nascens iuxta Leucadem in Taphiusa: qui locus ex dextera nauigantibus ex hac ad Leucadem. Inuenitur in fluminibus candidus & rotundus. Huic est in aluo lapis, qui vocatur callimus, nec quicquam tenerius. Præfertur Aphricus, & qui è nido aquilæ decerpitur. Pessimi rotundi, in fluminibus alucis inuenti. * Granidis continet partus, cum lubricæ sint vuluę, & parum tenacę, sinistro brachio adalligatur: sed parturientibus è brachio auoneatur, & feminibus alligetur, vt sine doloribus pariant. Furem deprehendit, si quis in pane conditum offerat: fur enim mansum deurare non poterit. Quintam concoctus furem coarguit: quippe decocta cum eo deurare non poterit. Tritus & cęrato exceptus, cyprino, aut gleucino, aut alio excoficiente, comitiales magnifice iauat. *Plinius & Dioscorides.*

De lapidibus menses cientibus.

OSTRACITES testæ similitudinem habet, crustosus, & in laminas fissilis, quo mulieres ad detrahendos pilos pro pumice vtuntur. * Menses drachmę pondere potus ex vino ciet. Si quatuor diebus à purgatione bibatur, sicilicet pondere, fœminis præstat ne concipiant. Cum melle autem impositus, mammaram inflammationes lenit, & nomas cohibet. *Dioscorides.*

De lapidibus amuletis.

SELENITES lapis, quem aliqui aphroscelenon appellatur, quoniam noctu inuenitur lunę imaginem reddere: quę cum ea quidem augetur, & decrefcit: nascitur in Arabia, candidus, translucens, leuis. * Huius ramenta comitialibus in potu dari iubent. Eo ceu gestamine ad amuleta mulieres vtuntur. Arbores adalligato eodem frugifera redduntur. *Dioscorides.*

AMIANTHVS in Cypro nascitur: alumini scissili æqualis: ex quo, vt pote flexili, & telas faciunt: coniectus autem in ignem ardet, sed minime crematus, exit splendidior. * Hic veneficis resistit omnibus, priuatim magorum. *Dioscorides & Plinius.*

MYXTIS lapis est, qui in capite bufonis inuenitur, magnitudinis miræ. est enim (vt Brasauolus auctor est) crançi illius animalis. Color est ferrugineus, in viridi: nitet tamen. Pars exterior plana: est enim ipsum os. interior autem verè lapis est, seu potius lapidea terra, quasi concreta diu. Rotundus est pierunque, & magnitudinem latitudinis fabæ. Ego autem habeo longiorem faba multo & crassiorẽ: nec scio quomodo cranço bufonis conuenire possit, propter formam, cum tamen sit genuinus. * Vires eius expertæ sunt, quod gestatus, tollit renum dolores, etiam antiquos, & lapidis prohibet generationem. Sed lotio illius etiam plurimum confert, & præsentis est auxilio. Ventriculi etiam affectibus & febribus eadem cõferit: sed, vt existimo, nõ omnibus. Venenatis etiam istibus, sed non magnum affert auxilium. *Cardanus.*

De lapidibus minus preciosis alterantibus qualitate occulta.

Lapis SPONGITES in vino albo, vel succo raphani solutus, & potus, lapidem in vesica frangit. *Mizaldus.*

PENTARBEN lapidem ad se aurum allicere, vt Magnes ferrum, memorię proditum est à Philostrato ac Tzeze.

DISSECTIS ante plenilunium pullis hirundinum ex prima factura, duo lapilli reperuntur in illorum ventriculis, quorum vnus concolor, alter verò discolor habetur. Hi priusquam terram attigerint, si in buculę, aut cerui aluta includantur, & brachio vel collo aptentur, comitiales sanabunt, nedum iuuabunt. Ex relatione cuiusdam Itali, qui se id expertum fuisse mihi asserbat. Cæterum Chelidonium lapis duplex in hi-

rundine reperitur, rufus nimirum & niger. Prior lineo panno, aut vitulino corio exceptus, & sub axilla gestatus, antiquos morbos, vna cum epilepsia perfecte sanat, idque præstantius efficit, si in pollinem tritus bibatur. Posterior valet ad uerus febres. *-Iberius.*

MAGNETIS puluis triobolari pondere epotus ex succo fœniculi, hydropicis aquas detrahit. Et magnes ipse capiti ad motus dolores omnesq; eius quærelas obliterat. Quod ex veterum commentarijs se transfulisse, scribit *Hollerius.*

OMNIA genera lapidum, qui in capitibus piscium reperuntur, trita, & cum vino exhibita, colicum dolorem compefcunt, & calculum, qui in renibus defixus iacet, atterunt & cõminuunt. *Galenus & Auicenna.*

LAPILLI ex capite limacum, & grandiorum cochlearũ cruti, stranguriosis urinam moliantur, illius meatus lubricando, si comminuti ex vino exhibeantur. Auxiliantur etiam parturientibus, laxando & dilatando mulieribus locos. *Miraldus.*

LAPES ex capite vulturis repertus ad quoscunque noxios casus utilis est. Et qui in nido v-pupæ inuenitur, secretorum proditor esse fertur, pectori dormientis superpositus. *Albertus.*

LAPIS exemtus è capite piscium, qui afelli, seu *oniog;* vocantur, nobis verò merlucij, febrem tollit adalligatus. *Plinius.*

Lapis LYNCEVRTII in carbones ignitos proiectus, illos extinguit: tantum abest, vt ab illis insumatur. Nec id solum habet rari miraculi: sed si quis hanc gemmam panniculo obuolutam in eisdem carbones detruserit, nõ tantum illa, sed panniculum quoq; illæsus conseruatur. Prodest etiam mulieribus in enixu. *Epiphanius.*

CUM primum infantes ex vtero prodeunt, prius quàm aliquid gustent, corallij scrupulum dimidium diligenter tritum cum lacte nutriticis hauserint, nunquam epilepsiam incurrent. *Arnoldus.*

GAGATES hydropicis confert, fluidos dentes firmat, & suffitu per inferna à mulieribus exceptus, vel etiam impositus, menstrua prouocat. *Albertus.*

ÆTITES lapis verus, in aquilarum nido repertus, si femori parturientium adinoueat, interna parte, non procul à pube, expeditum facilemque partum illis procurabit, nulla propemodum enitendi difficultate. Quod se expertum fuisse in quadam heroina tradit *Lemnius.* Idem collo si appendatur, aut pectori, vel brachio aligetur ea parte, quæ à corde versus digitum annularem arteria decurrit, foeminis lubricum vterum habentibus, vim concipiendi adfert. Et si gestationis tempore ijs partibus incumbat, sæterum fulcit, vt nulla sit illius excutiendi trepidatio. *Lemnius.*

LAPILLVS in capite cancerorum reperitur figura planus, qui acerrimo aceto immisus, motum manifestum habere deprehenditur. * Huius puluere audio multos foeliciter vti ad con-

terendos renum calculos. *Miraldus.*

GAGATIS lapidis puluisculus si in tenuissimum pollinem redactus, ieiuna mulieri ex vino albo exhibeatur, statim manifestabit, si sit incorrupta, vel puerperio, aut aliter maculata. Nam si illico lotium ei promouerit, corruptæ virginittatis indicium erit: sin minus, contrarium pollicebitur. Idem etiam præstabit succinum album, seu ambræ, quo dictum est modo parata, & exhibita. Cæterum globuli è succino, ad oculorum defluxiones miro successu auxiliantur, annexi occipitio. Sidem etiam collo gestati præpediunt, ne destillationes in guttur ferantur. *Bapt. Porta & Marsholus.*

CHRISTALLINVS lapis in tenuissimum pollinem deductus, & ex iusculo quopiam, aut vino, mulieri lactanti exhibitus, illius vbera lacte plurimo foecundat. *Miraldus.*

De lapidibus purgantibus.

MAGNES (Germ. Ein Magnet. Ital. Calamita *pietra.*) optimus est qui ferrum facile trahit, colore ad cœruleum vergente, densus, & non admodum grauis. * Vim habet crassos humores educendi, si cum aqua multa, pondere trium obolorum detur. Sunt qui magnetem crematum pro hæmatite vendant. *Dioscor.*

Lapis ARMENIVS, Italis *Verdazuro*, quasi viride cœruleum dicas. Arabibus *Hager armini.* Interrogati tamen Armeni, an apud eos nasceretur hic lapis, affirmare non potuerunt. Sed Turci & Perse medici dixerunt, exigua quidam quantitate apud se vidisse, verum ignorare, num ex Armenia adferretur, nec ne. Aiunt multos inueniri in Vltabado vrbe celebri regni Balaguatæ. Hic lapis tametsi ex Armenia nõ aduclatur: multi tamen existimant, eo qui ex Germania adferretur, vti nos posse, eo delecto, qui est leuis, colore cœruleo, perquam æquabilis, & friabilis. Sed cum nec eius sit magna copia, eius loco lapidem Lazuli vsurpabimus. * Melancholiam purgat innoxie & valide: sed tamen vomitum excitat. cuius causa plerunque est puluis admixtus, ideo sæpe aqua pura lauari debet. Pondus eius est sextula, hoc est, scrupuli quatuor, aut paulò plus minusue, pro sumentis viribus. *Florentini, Dioscorides, Cardanus, & Garcias ab Herto.*

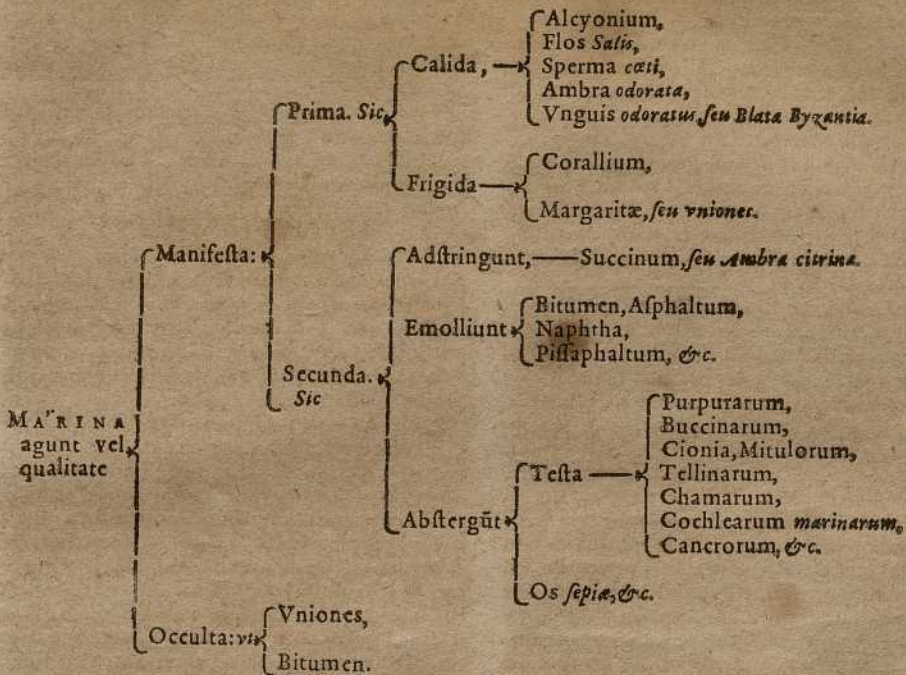
Lapis LAZULI, quem Græci Cyaneum, Itali *Azzuro olivamarino*, hoc est, cœruleum transmarinum appellant, lapis est cœrulei coloris, qui in ærarijs, argentarijs, & aurarijs venis reperitur. Optimus est, qui in aurarijs oritur, saturi coloris, maculas quasdam aureas stellarũ modo radiantes habens, qualis is esse solet, è quo fit color ille cœruleus. Huius vsus esse debet, magna cura adhibita, ne factitij pro eo sumantur: hos enim pictoribus relinquere debemus, natioq; vti, postquam bene lotus erit. Lauatur, vt Cadmia: vritur, vt Chalcitis. * Vim habet reprimentem, & modice erodentem, crustas gignit & exulcerat. Purgat melancholiam egregie, sed magis curdat

turbat Armenio lapide. Dosis est, vt lapidis Armenij. Gestatus confert visui communi ratione, & similiter exhilarat hominem. Peculiariter autem, præcipuè stellatus efficit hominē comem, bene fortunatum & diuitem. *Florentini, Dioscorides & Cardanus.* Inuenitur in Balagata lapidis

A quoddam genus, quod Alaqueca, Arabes *Que-* qui vocant, cuius libra minutis fragmentis ex- polita, regali Castellano emi potest, tanta est vi- litas. Huius tamen virtus reliquarum facultates exuperat. Quippe qui sanguinem vnde quaque fluentem illico sistat. *Garcias ab Horto.*

De Marinis Sectio VII.

De marinis calidis.

ALCYONII, quod vulgò SPERMA MARIS dicitur, quinque sunt genera Vnum spissum, acerbi saporis, spongiæ facie, tecti odoris, ponderosum, & piscem olēs, quod plurimum in litortibus inuenitur. Alterum pinnulæ oculorum aut spongiæ simile, fistulosum & leue, odorem algæ referens. Tertium vermiculi forma, & colore magis purpureum: quod Milesium quidam vocant. Quartum succidis vellerebus non dissimile, multis inanitatibus hiens, leue. Quintum figura fungi, sine odore asperum, parte interna quodammodo pumicosum, foris læue, acre: quod plurimum in Propontide iuxta insulam Besbicon appellatam gignitur: patrio nomine achen vocant. * Alyconia omnia detergunt, ac digerunt qualitate habentia acrem, & calidam facultatem. Duo priora in feminarum smegmata assumuntur, contra lentigines, lichenas, lepras, vitiligines, nigritias, & maculas in facie, reliquosq; corpore. Tertium ijs, qui difficili vrina vexantur, aut arenulas in vesica colligunt, idoneum est: item renibus affectis, aquæ

B inter cutem, leni. Vsum autem, & ex vino illitum, alopecias replet. Postremum dealbandis dentibus aptum est in alia smegmata, p̄silothrâque assumitur, cum sale mistum. Si quisquam alyconium cremare velit, cū sale in crudum fistile mittat, & oblinens vasis spiraculum luto, ita fornaci mandet, & cū siglinum percoctū fuerit, extrahēs ad vsus recondat. Lauatur, vt Cadmia. *Dioscorides & Galenus.*

C DIOSCORIDES *άλος αἰθ* nominat, sali multum dissimilis est. nihil enim aliud est, quàm pinguedo quædam croci coloris, mari, Nilo & alijs lacubus innatans, quem Valerius Cordus Sperma cæti vocatum esse non modò contendit, sed etiam demonstrat. Cæterum flos salis fucatus rubrica, aut scrupulosus, improbat. Præterea sincerus non nisi oleo resoluitur: adulteratus nonnulla ex parte, etiã aqua, diluente factitium colorem. * Ad vlcera, quæ cacœthe vocantur, & phagedænâs, genitalium nomas & purulentas aures, efficax est: oculorum hebetudines, cicatrices, albuginesq; tollit. Emplastris, vnguentisq; coloris causa, vt rosa cœo miscetur. Sudorem cit,

alium turbat, in vino aut aqua sumptus: stomachum malè habet. Additur acopis & smegmatis, quæ albandi capilli gratia componuntur. Et in vniuersum acris est, & feruentis naturæ, vt sal. Porro qui propriè flos falis dicitur, in falis fodinis reperitur, & in ipsiis etiam salignis. *Medici Colonienſes & Diſcorides.*

AMBRA & AMBARVM Latinis, Ambar Arabibus dicitur: quo nomine omnibus, quas sciam nationibus notum est, aut variato duntaxat paululum vocabulo. Varia autem circa huius generationem Scriptorum est opinio. Siquidem alij sperma Balenæ esse asserit: alij beluæ cuiusdam marinæ excrementum, aut maris spumam: (quæ sanè opinionis ratione carent, quod nullum Ambarum inueniatur, vbi frequentissime sunt Balenæ, & vbi fluctuum reciprocatione spuma plurima excitatur) alij bituminis modo ex maris alueo emanare: quæ opinio melior, & veritati magis consona plerisque visa est. Auicenna lib. 2. cap. 63. & Serapio lib. Simpl. cap. 196. scriptum reliquerunt, fungorū in rupibus & arboribus more Ambarum in mari generari, & tempestatibus vnâ cum saxis interdum in littus eijci: quæ sententia verisimilior est reliquis ab Auicenna productis. Nam multum flantibus Euris, magna eius copia Sofalam, & in insulas Comaro, Demgoxa, Mosambicam, totumque eum tractum eijcitur, è Maldiuus insulis, quæ ad Orientem spectant. Flantibus vero Fauoniis, copiosè inuenitur in insulis, quæ vulgò de Maldia nuncupantur, corrupto vocabulo, cum de Naledia dicendum sit: etenim Nale lingua Malabarica significat quatuor, & Dina, insulam: Naledia igitur pronunciatum erat, quasi dicas: Quatuor insulas, simili planè ratione, qua Angedia vocamus eas insulas, quæ à Goa Orientalis Indiæ imperio, 12. leucis distant, quod quinque sint numero continet. Ange enim eorum lingua quinque est. Sed hæc præter institutum: non potui tamen horum non meminisse, cum in Maldia mentionem ineidem. Scribitur in eisdem locis supra citatis, Ambarum deuorari à pisce quodam Azel nuncupato, sed qui eo deuorato, statim extinguitur. Hunc deinde vadis fluctuantem regionis illius incolæ vnici in sicum trahunt, eoque exenterato Ambarum colligunt: verum omne improbari, præter id quod ipinæ adhaerit, id enim pro temporis diuturnitate purum & legitimum esse. Sed hæc eorum opinio erronea mihi videtur. Nam veluti certum est, animalia quæ ferre alimentum naturæ suæ conueniens, & minimè noxium (nisi fortè eibus innoxiiis admisso decipiantur, quemadmodum mures fallere solemus) sic etiam haudquaquam verisimile videtur, hunc piscem Ambarum venari, si eo deuorato sit periturus. Imò cum Ambarum sit ex eorum numero, quæ maximè cordis vires rescit, dixerim hunc piscem præsentaneum esse venenum, quando quidem tam eximio medicamento deuorato perit. Scribit Auerois s. collig. cap. 36. Caphuræ genus inueniri natum in maris al

ueo, quod deinde aquis supernaret: laudatissimum verò id cenſeri, quod Arabibus Aſcap dicitur. Quam verò eius opinio à veritate sit aliena, & tanto viro insigni, Philosopho indigna, clarius est, quam vt multis demonstrari debeat, primùm, quòd Caphuram in mari nasci dicat, deinde, quod eandem, quæ frigida est & sicca tertio gradu, Ambari genus faciat, quod calidum & siccum constituit secundo ordine. Subiiciemus verò nonnulla vocabula, quæ apud Serapionem & Auicennam occurrunt. Magnam eius copiam ex regione Zing Serapio lib. Simpl. cap. 196. adferri asserit. Hæc est Sofala. Nam Zingue aut Zangue Persis & Arabibus idem significat, quod niger Latinis: & quoniã totus ille maritimus Aethiopiæ tractus à nigris incolitur, Serapio cum Zingue vocat. Sic Auicenna lib. 2. cap. 63. epitheton illi addit Almen deli, quasi de Melinda: item Salachiticum, à Zeilan fortè laudatissima totius Orientis insula, quam falsò urbem esse Lacuna comment. in Dioscor. lib. 1. cap. 20. existimauit, cum sit insula multis urbibus exulta. Hæc sunt quæ ab Arabibus traduntur: nullus autem Græcorum, præter Actium huius meminit. Cæterum hæc mea est opinio: Veluti pro regionum natura terra interdum rubra est, vt bolus Armenus: interdum candida vt creta: nonnunquã nigricans: sic verisimile est, aut insulas, aut terras similes cum Ambaro formæ inueniri, quod terra sit aut fungosa, aut alterius generis. Quod verum esse testatur magna eius, quæ reperitur, quantitas. Siquidem inuenta sunt interdum fragmenta humanæ magnitudinis, interdum nonaginta palmorum longitudinis, duo deuginti verò laitudinis. Affirmant nonnulli se insulam ex puro Ambaro vidisse, quam cum postea requirerent, nusquã comparuerit. Anno M. D. LV. circa promontorium Comorin, quod è regione insularum de Maldia est, fragmentum trium fere millium pondo, repertum est: sed cum is, qui inuenerat, picem, aut bituminis genus esse existimaret, vili admodum vendidit. Maximum verò quod vnquã viderim fragmentum, xv libras pendebat. Sed qui in Aethiopiæ commercij causa nauigant, multò maiora fragmenta de vidisse affirmant: totus enim ille Aethiopiæ tractus à Sofala ad Braua vsque, Ambaro abundat. Inuenitur etiam interdum, sed raro, in Timor, & in Brasili. Et anno M. D. xxx. inuentum esse ad dio fragmentum in Setubal Lusitanæ portu. Referunt verò est plerumque autum rostris, quas in eo nidulari credibile est: interdum conchylijs testisq; ostreorum pernixtum inuenitur, quæ còtactu Ambaro adhærent. Porro opimum Ambarum censetur, quod à sordibus maximè repurgatum est, quodque plurimum ad candorem accedit, videlicet quod cinerici sit coloris, aut quod ex venis, nunc cinereis, nunc candidantibus constet leue, quodque acu perfoſsum, multū oleacci liquoris resudet. Nigrum improbatur, præterea candidissimum, teste Serapione, quod gypso adulteratum esse existimo. Est etiam fascitium ex mofcho, zibet-

to, ligno aloes, styrace & ladano: odor autē rerum, ex quibus fit, & color, qui plerumque niger est, illum prodit: præterea aquæ impositum citius mollescit, quàm nativum. Magna verò in æstimatione est apud opulentiōres Indos, eo enim cibis permixto frequenter videntur medicamentis loco. Eius autem precium intenditur pro fragmentorum magnitudine, quantò enim maius est fragmentum, tantò eius intensus est precium, non secus, atq; in gemmis. Sed nusquam maiori in precio est, quàm in Chimarum regione. Cum enim à nostris Lusitanis eius exigua copia eò delata esset, eius precium fuit mille quingenti aurei in singula Cate, quod apud eos ponderis genus est pendens viginti uncias. Huius lucri cupiditate deinde alij mercatores allesti, tantam Ambari detulerunt eò copiam, ut nunc multò vilioris estimetur. Porro de Ambra Nicolaus Monardis sic scriptum reliquit: Nunc mittit nobis Florida novis Orbis provincia Ambar, quod vocat Griseum, idq; in littus eiectum invenitur à Canaueral ad promontorium vsq; D. Helenæ. Varia est circa eius originē opinio, sed verissimum est, Bituminis genus esse ex fontibus in alto mari manans, quod aëri expositum, illico densatur, ut solent pleraque, quæ sub marinis aquis tenella & mollia sunt, at aqua exempta durantur, ut Corallium, Succinum. Solus Simeon Sethi & Actius inter Græcos eius meminerunt, è quibus prior, Bituminis modo è fontibus suis manare assent, pessimumque id esse, quod à piscibus deuoretur. Inde conucllitur eorum opinio, qui Balenarum sperma esse esse, ex eo decepti, quod interdum in Balenarum ventriculis inueniatur, quæ illud aquis innatans nonnunquam deuorant, alimentum esse existimantes. Verum est, meo tempore Balenam circa Canarias captam, in qua inuenta sunt plus quàm quatuor Ambari libris: postea tamen infinitas Balenas cum suis catulis interfecerunt, sed nihil Ambari in eis inuentum est. Non desunt, qui Ambar ex fructu quodam ad maris littus nascente fieri dicant, qui Aprili & Maio mensibus maturescit & odoratus est, quem decidentem vorant Baleng, quasi fructus in alimentum cedens, aliud quàm sanguinem & carnem generare possit. Opimi delectus est, ut nonnihil ad tubedinem tendat, album, non æquè bonum, nigrum deterrimum. * Excalscit, resoluat, roborat, quo cunque tandem morbo applicetur: nam calidi est temperamenti, & sicci, cum pinguedine quadam, quæ illi facultatem emolliendi tribuit. Variæ sunt Ambari facultates: Nam cum oleo storum mali Arancij in calente mortario permixtum, & vnguenti modo capiti illitum, illius dolorem leuat, cerebrum roborat, & nervos, & frigidus, qui infarcti sunt humores resoluat, ad eadem efficax, emplastrum modo cum Alypta muscata assiduè gestatum Eius folius, aut cum moscho, & ligno aloes permixtæ olfactu, cerebrum roboratur, memoria augetur. spiritus vigor, & cordis vires reficiuntur: ideoque in pestis contagij eius odor

A apertim vtilis est, nec minus his, qui frigidis defluxionibus vexantur, conuenit, si capitis tegmina, atq; etiam cubiculum, vbi dormiunt, per hyemem eo suffiantur. Maximè prodest senibus, quòd illorum spiritus vegetet, cor & cerebrum roborat, & crassos lentosq; humores extenuet, siue cibus indatur, siue vestes suffiantur, siue cerebro cordisq; regioni applicetur, siue vino, quo sibi faciem & manus abluunt, permisceatur. Scobi magnetis, galbanoque miscetur, & emplastrum modo mulierum vmbilico impositum, vterum suo loco retinet, & reliquos eius morbos profligat: eius autem assiduus odoratus prodest vteri procedentijs: suffocationibus verò in Liquidambar dissolutum, & xylo exceptum, vterique ori inditum. Sterilitati à frigidis humoribus orta, hæc compositione mederi solet: quæ recipit Ambari partes duas, rasura eboris tenuissimè trita vnam, pulueris ligni aloes partem dimidiam, cum algaliæ momento fiunt catapotia, quorum tria pendencia drachmam vnam singulis triduis dabuntur, & emplastrum vmbilico, pectum vteri collo imponetur, purgatis tamen prius ut decet. Ex eo, alypta muscata, & styrace fit emplastrum scuti forma, quod stomacho appositum, eum doloribus liberat, & excalescit. Ex eadem massa factæ pilulæ, & manè sumptæ, flatu discutiunt, concoctionem iuuant, & appetentiam excitant; idem præstat ex vino odonifero manè sumpta hæc massa. Quin etiam epilepticis fumus illius, naribus exceptus, conuenit: siquidem eos excitat, & si assiduè id odorantur, non tam facillè, neque tam vehementer eo morbo corripiantur. In summa, Ambarum excalescit & siccat cerebrum, & cor olfactum roborat. Senibus & natura frigidis opem misicè præstat. Quare iisdem potius quàm iuuenibus, chiro: hæc Ambra imbuta concedi debent: vino infusa remulentos efficit. *Garcias in Horto, Nicol. Monardis, Medici Florentini & Maschius.*

E BLATTA BYZANTIA à Mauritanis, vnguis odoratus à Græcis dictus, conchyli regumentum est, odore castoreum referente, ad suffitus idoneum. Ipsa enim testa mox liquatur igni, bituminis modo, quod etiam improbè ipsa olet. Quidam albicantem odoratam magis commendant. * Iidem suffitu excitant sceminas vuluæ strangulata oppressas, comitialesque: poti ventrem molliunt. Creinatam conchylium eadem efficit, quæ purpura, & buccinum. *Medici Colonienses & Dioscorides.*

De marinis frigidis.

CORALLIVM (Germ. Corat. Ital. Corallo. Gall. Du Coral. Hisp. El Coral.) saxeus frutex est, in mari natus: triplici constat differentia: alba, rubra & nigra: prima est preciosior: altera vitator: vltima rarior, quæ vocatur Græcè *avmna*. * Omne coralli genus refrigerat, siccatq; & astringit: menstrua nimis profluentia cohibet potum: iudicij enterias iuuat: nec non feminis profluuium in vteri: album vteri fluxorem in mulieribus reprimi-

mit : sanguinem rejicientibus medetur : contra
fascinationes & venerea in collo & brachijs ge-
statur. quinetiam comitialibus recte alligatur.
Cinis ipsius oculorum medicamentis miscetur:
vleera carne explet: & cicatrices extenuat. Oleū
coralliorū chymico more (de quo suo loco) pa-
ratum rubicundissimum, scrupuli instar ex vino
generoso potum, summū est medicinæ artis my-
sterium, ad omnes partium, tū interiores, tū ex-
teriores affectus euellendos : comitiale sanē
quinque septimanarum spacio, tum in pueris,
tum in iuuenibus propellit: similiter omnes al-
ui vteriꝫ flores, & sanguinis, quacunque parte
manantes fluit. *Dioscorides & Andernacus.*

MARGARITÆ prægrandes vñiones Latinis
dicuntur : minores Latinis margaritæ simpliciter:
Germ. Perlin Ital. *Perle.* Arabibus & Persis *Lulu:*
Indis *Mosi:* in Malaur. *Mutu.* Lusitanis *Aliofar,*
quod Arabicè sonat de Lulfar, id est, portus in
mari Persico, vbi laudatissimæ generantur. Nam
tameſsi Barem, Catifa, Camaran, aliq̄ue huius
maris portus eas laudatas mittant : quia tamen
noſtris notior fuit initio hic portus, ab eo, no-
men Margaritæ indiderunt, lingua Arabica A-
lioſar. Hinc etiam fit, vt illæ Orientales appel-
luntur. Quoniam hic sinus Persicus Orientalis
sit, si cum nostra Europa conferatur. Generan-
tur etiam Margaritæ à promontorio Comorim,
ad insulam vsque Zeilan (quæ captura & pesca-
tio Regis Lusitanæ est) sed minuitiores maxima
ex parte, nec cum superioribus conferendæ (quæ
magnæ sunt, & omni dote absolutissimæ) ideo-
que etiam viliori emuntur. Generantur & in in-
sula Burneo, quæ tameſsi sint grandes, forme ta-
men elegantia à superioribus vincuntur. Sic &
nonnullas Chinarum regio mittit, sed viles. Cer-
tum est etiam in nouo Orbe inueniri, verum nul-
la ratione cum Orientalibus sunt conferendæ.
Nam aut obscure sunt, & nubili coloris, aut nul-
lo orbe læuoreq̄ue commendantur. Origo atq̄
genitura est è conchis, haud multum ab ostrea-
rum conchis dissimilibus. Conchæ autem quæ
superiori maris parte natant, grandiores Marga-
ritas generant: quæ verò in alto mari degunt, mi-
nutiores proferunt. Hæ conchæ aeri expositæ
siccantur, & sese pandunt, in quarum carne in-
ueniuntur Margaritæ nunc multæ, nunc paucæ,
pro concharum magnitudine. Inueniuntur & in
noſtratibus conchylis ostreisque, sed minus no-
biles. Omnium autem præstantissima ad gene-
randas Margaritas censentur eæ conchæ leues
& candidæ, quas eius regionis incolæ Cheripo
appellant, ex quibus cochlearia poculaque con-
ficiuntur. Verum Cheripo nō id est conchylum,
quod vulgò Matrem perlarū vocamus. Nam id
Chanquo incolæ vocant, ex quo videlicet men-
sa, cistula, spherulæ precariæ fabricantur, quod
licet parte externa rubrum sit, & impolitum, in-
terna tamen læuissimum est, & aspectu pulcher-
rimum. Deuchitur id conchylum Bengala mer-
cimonij gratia, vbi expolitur, & poculi vices sup-
plet: maxima tamen ex parte conficiuntur ex eo

A armillæ, & alia opera. Fuit enim olim istic con-
suetudo, vt nullæ nobiliores virgines corrupti
posſent, nisi huius generis armillis brachia exor-
nata haberēt. Nunc verò desijt ista consuetudo:
eamq̄ ob causam viliori emuntur hæc conchy-
lia. Habent mercatores huius regionis cuprea
quædam instrumenta multis foraminibus per-
tusa, quibus precia Margaritis imponere solent.
Nam quæ per instrumentum minoribus forami-
nibus pertusum transeunt Margaritæ, vnus sunt
B precij, vendunturq̄; per drachmas. Quæ per in-
strumentum maiora paulum foramina habens,
maioris sunt precij. & ita deinceps pro forami-
num, quibus instrumenta prædita sunt, quibusq̄;
Margaritæ transmittuntur, magnitudine, precia
intendentes. At quæ adeo sunt minutæ, vt perfo-
rari non possint (arte enim perforantur nō natu-
ra, vt fabulantur quidam) cedunt officinis, qua
de causa in Europam exportantur. Harum vnica
duob. fortè assibus Gallicis vānit. Maximæ, quæ
C ad promontorium Comorim generantur Mar-
garitæ, pendebant centum frumenti grana. Ta-
lium precium mille quingetorum aureorum in
singulas esse solet. Multò maiores ego vidi, quas
in insula Burneo captas asserbant: sed non e-
rant eius elegantia, cuius superiores. Vidi aliam
hic captam, quæ centum sexaginta grana tritici
penderet. Senectute pōdus earum minui, & col-
loris elegantia immutari creditur. Diu autem o-
ryza leuiter contracta, & sale versata, pristinum
vigorem & fulgorem recuperare expertus sum.
D Certum est, margaritas post plenilunium captas
cum tēpore minui, & decreſcere. Quæ verò ante
plenilunium capiuntur, huic vitio nequaquam
sunt obnoxia. Caterum rarò in Medicum vsum
venit Margarita apud Indos. Mauritani verò fre-
quenter, nostro more, Margaritas cordialibus
medicamentis iniiciunt. Porrò Margaritæ, siue
vñiones sint candidi, corpulēti, orbiculares, pon-
derosi, integri, nō perforati. quia dum ferri acie
E perforantur, ære inficiuntur, viresq̄; earum im-
mutantur. * Ad cordis affectus præcipuam o-
pem ferunt. Quinetiam collyrijs admixti oculo-
rum nubeculas detegūt, & aquam eò defluen-
tem absorbunt. In antidota, vel pulueres cor ro-
borantes recipiuntur. Oleum ex ijs paratum (de
quo suo loco) ad neruorum resolutionem, con-
uulsionem, marcorem senilem & phrenitidem
cōducit, si grana sena ex humore aliquo suman-
tur. Corpus suum conseruat: læsum pristinae sa-
nitati restituit: lac muliebre emendat, augetq̄ue,
F &c. *Andernacus & Matthiolus.*

De marinis astringentibus.

AMBRA CITRINA (Lat. Succinum. Græc. ἄλ-
κιον. Ger. Nussstein. & Arab. *Carabe* dicta.) ex quo-
rundam sententia nascitur è liquido bitumine,
quod è littoribus defluens in mare, concreſcit
eo quo videmus modo. Repertur in Germaniæ
maritimis, procellis in litus prouoluta. Eius sunt
aliquot genera: fulua quæ pellucida est: candi-
da, & similibus alijs coloribus prædita. Candi-
da vc.

da verò, quod lenior sit, & odorator, optima censetur. Probatur ea, quæ attritu calefacta illico paleas, aliasque res minutas ad se trahit, & quæ accensa bituminis odorem reddit. * Exiccatur leuiter calcificando: idèò etiam ad humidos capitis morbos valet. Fumus eius comitiales restituit: tussi immoderate, & capitis defluxionibus medetur: dentium dolores mitigat: menses prouocat: vteri strangulatum singulariter compescit: grauidis gestationem leniorem reddit. In puluerem redactum ex vino propinatur, ad album vteri fluxorem, naturaliaque corroboranda: sanguinem reijcientibus, & tabidis conuenit: profluuii feminis ex ouo molli, vel succo portulacæ, quotidie drachmę instar assumtum succurrit: intestinorum difficultati & sanguinis ex naribus fluiori subuenit: parturientibus drachmę semissis pondere ex vino albo potui datur, ad foetum maturandum, partumque accelerandum vtile: quod sæpe experientia didicimus. ad vrinæ difficultatem, simili pondere, ex aqua saxifragiæ bibitur. Quidam nuper eam semine paliuri ex vino epota, vrinam quindecim diebus retentam excreuit. Articulari morbo conducit, si eius drachma semissis ex ligai Indici decocto, yncijs duabus exhibetur. Oleum, quod inde (de quo suo loco) per chymiam singulari industria paratur, incidit, extenuat, aperit, & discutit: vnde ex vino maluatico, vel alio liquore exhibitum, calculos vrinamque educit. In strangulatu vteri efficacissimum est, si naturalia, & os eius ipso inungantur. *Medici Florentini & Andernacui.*

De marinis emollientibus.

BITUMEN (Græc. *ἔσφαλις*. Ger. *Bech*. Gall. *Terre Imonnee*. Ital. *Bitume*. Hisp. *El betun dictu*) est veluti terræ adeps, qui facillimè ignem concipit. Duum est generum. Quod liquidum est, vt oleum, vulgò petroleum vocatur, omnibus notum. Aliud densum picis modo, quod antequam concreseat, liquidum aquis supernatare solet. Huius generis est, quod in Iudæa nascens peculiariter asphaltos dicitur: videtur autem id esse, quod vulgò sic hodie vocatur. Eius verò probatio est, vt purpuræ modo splendeat, sitque ponderosum, & validum odorè vibret. Nigrum autem & fordidum, vitiosum est. Adulteratur pice, quod color niger indicat, & picis odor. * Bitumen omne discutit, glutinat, emollit, ab inflammatione tuetur, vuluarum procidentias strangulationesque olfactu, suffitu, imposito emendat, &c. *Dioscor. & Florentini.*

Bitumen Iudaicum alijs omnibus præfertur: colligiturque in mari mortuo: quod Galeni tempore adulterari non poterat, sicuti in libro de Antidotis scribit: forsitan quia in tanta copia afferebatur, & propter splendorem ipsius ita erat notum, vt quicquid illi commistum fuisset, facile illius viuidum quamvis nigrum colorem immutare potuisset: ideoque cum Dioscorides quod pice solebat adulterari, dicat, hos duos au-

ctores manifestè inter se discrepare videbitur, nisi eo pacto quo diximus, eos intellexerimus. Imò relictò Galeno hac in parte potius Dioscoridi erit adhærendum, cum videamus nostro quoque tempore ita adulterari, vt admodum parum boni & legitimi aduchatur: ideoque ex eo patet, quod non colore illo splendet instar purpuræ, sicuti vult Dioscorides, sed potius nimum nigro, & quasi emortuo prædictum sit. **A** nimaduertendum autem est, quando Dioscorides istud laudat, quod splendet instar purpuræ, non accipiendum esse quasi Bitumen esset purpureum: sed quòd tantum habeat illam viuacitatem coloris: & quòd ita splendeat quemadmodum purpura. Nam purpureum propriè significat illam gratiam & viuacitatem, quæ in vnoquoque colore, qui gratus est oculis, & delectat visum, inesse potest, & vulgò nunc Chremesinus color vocatur. Quæ vox non vni tantum colori destinata est, sed multis, & fortasse omnibus. Habemus etiam nos Chremesinum rubrum purpureum, quod Pauonazzo vulgò vocant, & incarnatum: & non diu est, quod chremesinum etiam albo & viridi colori sit attributum, tam in pannis quam serico ipso: & si modum reperiret, etiam alijs coloribus poterit adiungi hoc vocabulum, vt dicatur luteum Chremesinum, nigrum Chremesinum. Et sic possumus dicere Purpureum rubrum, purpureum rufum, siue (vt vulgò vocant) incarnatum, purpureum phœnicium, & purpureum nigrum, nimirum si istis coloribus concilietur ille splendor gratus oculis: quem hac voce exprimere voluerunt. Vnde Horatius Cygnos vocat purpureos, nam præter istam albedinem, accedit ista splendoris venustas, qua simul oculos & animam oblectant, & ab alijs nix purpurea vocatur, & Vergilius dicit crines purpureos: item Cicero in suis Academicis questionibus ait, Mare esse cœruleum: sed quando aqua remis agitetur, fieri purpuream: cuius rei in promptu ratio est: quia aqua commota ex illa parte luminis aliquid, quod antea carebat, recipit: & ita illuminata hoc nomen sortitur. Non tamen est negandum, vt plurimum hoc nomen purpuræ attribui rubro & paonaceo, vt Itali loquuntur, quia hi duo colores tam arte quam natura expressi obtinēt illam gratiam. Hocque nonnihil à proposito diuertentes pluribus exponere volui, ne dubius lector remaneret, quomodo Bitumen vocaretur Purpureum, & fortasse conijceret esse violaceum, aut rubrum, ideoque pice nigra adulterari non posse. Redeantes itaque ad Bitumen, videmus communiter non reperiri laudabile, qui tamen diligens fuerit Venerijs, quod Dioscoridis descriptioni planè conueniat, comparare poterit.

QUOD Babylone natum *ΝΑΡΥΘΑ* vocatur, bituminis candidi aut etiam nigri colatura est. Vis ei ignium rapax. Huius loco, quia ad nos non adfertur, nostro petroleo vti possumus: quæ admodum etiam asphalti loco, si dubium esset, an asphaltus sit bitumen Iudaicum. Si quis au-

tem asphalti modo densare volet, vase æneo aut ferreo illud coquet, & quia facillè flammam concipit, flamma, panno lineo madente in vas, ubi petcoquitur, demisso, extinguetur. Hac ratione concretum petrolæum pro naphtha & asphaltu vsutpari potest. * Extenuat, penetrat, siccatur, digerit, omnemq; materiam frigidam ex quavis corporis parte absumit: morbū comitalem, membrorum resolutionem, conuulsionem neruorū, articulorumq; dolores mitigat: lienis, renū, vesicæ, vteriq; frigidiores affectus sanat. *Medici Florentini, Dioscorides, & Andernacus.*

PISSASPHALTVS in Appollonia Epitotarū nascitur: appellatur aut sic, quod mistā bitumini picem redoleat: & Mumia Arabum esse creditur: tamen si mumiam etiam appellent, confectioem quādam, qua cadauera conditūtur. Factitia etiam est pissasphaltros, admixta picē bitumini. * Secundo ordine tum siccatur, tum exsiccatur: capitis dolores frigiditate obortos absq; humorum præsentia mulcet. Medetur hemigranæ, paralyti, oris distractionibus, comitialibus, vertiginosisq; si ex amaraci aqua naribus immittatur. Leucoij oleo, siue hyoscyamo graui pondere subacta, ad aurii dolores frigidus vtiliter in eorum concuitatem infunditur. Prodest quatuor granorum pondere ex thymbra decocto resoluta, gula cruciatibus. Epota ex zizipharū, hordei, & myxtorum decocto tribus diebus cōtinuis, tussientibus opem non modicam præstat. Granorum item quatuor pondere sumpta ex aqua menthae, cordis affectus remouet: cum decocto verò cumini, ammi, & cari, tum ventriculi, tum intestinorum flatus disieuit. Bibitur vtiliter ab alto deuolutis ex siliquæ Aegyptiæ medulla, additis Lemnia sphragide, & rubiæ radice. Hausta trium vel quatuor granorum pondere singultum inhihet: si tamen ex cumini & apij decocto assumatur. Erthinis imposita, additis moscho, castoreo, caphura, & oleo balanino, narib. cōmodè inditur ad diurnos capitis dolores, præsertimq; cum adhibitis alijs contumax morbus non soluitur. Gargarizatur cum oxymelite aduersus anginam: & ad lienis affectus ex cari decocto, vtiliter bibitur: & contra lethalia venena ex decocto tribuli marini, & fetidi laserpitij gummi iuuamento non medico sumitur. item ex mero contra scorpionum ictus bibitur, istisq; locis cum recenti bubulo butyro vtilissimè imponitur. Adstringit mumia illita externa sanguinis profluvia, pota verò interna: proinde perutilis ad euentas excretaiones. Ex capitulo lacte pota, opitulatur exulceratæ vesicæ, internis penis desquamationibus, & vrinam ægrè continentibus. Non desunt, qui credant, humanorum cadauerū ossa in puluerem redacta, & in potu exhibita, varijs corporis languoribus prodesse, os suum vnicuiq; membro tribuentes. Si deficiat, eius loco Asphaltum ossi. inarum, aut picem cū bitumine mixtam sumemus.

Medici Florentini, Dioscorides, Mathiolus, & Arabi.

De marinis abstergentibus.

PURPURAE (Germ. Meerstnecken. Ital. Porpore. Gal. Pourpre. Hisp. La conche de carmesse color.) sunt pisces marini, eius sanè generis, quæ testata integuntur. Hæc illum magni precij liquorē retinent, purpureū propriè dictū, tingendis regum vestibus expetitur. Hunc in medijs faucibus gerunt, candida quadam vena cōclusum, colore nigricantis rosæ pellucidum. Viuas capere contēdunt, quia cū vita sua succū illum euomunt. Latent circa canis ortū tricenis dieb. Congregantur verno tēpore, mutuoq; attritu lentorem cuiusdā ceræ saluat. Lingua purpureæ digitali longitudine, qua pascitur perforando reliqua conchyliā: tanta duritia aculco est. Capiuntur aut purpuræ paruulis ranisq; textu veluti nassis, in alto iactis. Inest ijs esca, clusiles, mordacesq; conchæ, quales mitulos videmus. has semineces, sed redditas mari anido hiatu reuiuiscetes, appetūt purpuræ porrectisq; linguis infestant. At ille aculco extimulatae claudūt sese, cōprimuntq; mordentia: ita pendentes aueritate sua purpuræ tolluntur. Aqua dulci necantur, & sic vbi flumini immerguntur alioqui captæ dieb. quinquagenis viuūt salua sua. Anno magnitudinem implent, celerimeq; crescūt, quemadmodum conchyliā omnia. * Purpura vsta exiecat, dentes abstergit, excrecentiās in carne cohibet, vlcera purgat, & ad cicatricē perducit. *Diosc. Plinius, & Mathiolus.*

BUCCEINVM in purpurarum genere est, ad similitudinem eius buccini, quo sonus editur. vnde & causa nomini, ex rotunditate oris in margine incisa. Sed maior est purpura, cuniculatum procurrēte rostro, & cuniculi laterē introrsus tubulato, qua proferatur lingua. Cui circum orbis aculeati, qui buccino non insunt, sed vtrisque; orbis totidem, quos habent annos. Buccinum nō nisi petris adheret, circaq; scopulos legitur. Eadem præstant cōcremata buccina, sed vehemētius vrūt. Si quæ salis plena fictili crudo adurat, dentifricio conueniūt: ambustus vtiliter illinuntur, quibus solui medicamentum non oportet: nam posteaquam vulnus cicatricem duxerit, ipsū in teste modum induratū, sponte sua decider. Fit etiam calx è buccinis. Buccinorum carnes ori gratæ sunt, & stomacho vtilis, sed aluum non molliunt. *Dioscorides, & Mathiolus.*

CIONIA vocātur purpurarum, buccinorūq; mediæ partes, circa quas testæ volumen clauiculatim intorquetur. Cremata simili modo, maiorem purpuris, buccinisque facultatem vrendi consequuntur: quoniam apprimendi naturam obtinent. *Dioscorides.*

Quales **MIVVLI** sint in Italia, qui hæc nostra tēpestate explicauerit, hæcenus inueni neminem, præter vñū Massarium Venerū, qui eos mitulos putat, quos Adiatitici æcolæ vulgò appellant Muscoli, quasi musculos dixerint. Cuius opinio nobis maxime probatur: quippe quod & forma & nomine conchyliā ita vocari legitimos referat mitulos. Sunt enim tellinis paulò maiores

maiores, testa exterius lineis quibusdam scabra: intus verò pellucida, & tota pondere leuis. Cæterùm Mituli in Ponto laudatissimi. * Cremati eundem buccinis effectum præbent. priuatim plumbi more eloti, oculorū medicamentis cum melle viles habentur: palpebrarum crassitudines absumunt, albugines purgant, & cætera, quæ oculis caliginem offundunt. Carnes eorum ad canis morsus vtiliter imponuntur. *Dioscorides, & Matthiolus.*

TELLINÆ in Italia, præsertim Romæ, notissimæ sunt, vbi plurimæ venales circumferuntur, quòd edendo sint, & ori admodum gratæ, si tamen ab arena optimè repurgentur. * Recentes Tellinæ aluo viles, sed maximè ius eorum. Salitæ vruntur, tritæque in cinerem, & cum cedria instillatæ, auulsos palpebrarum pilos renasci non patiuntur. *Dioscorides, & Matthiolus.*

CHAMÆ præter cæteras conchas id sibi peculiare asciscere, quòd plerunque in litore hiantes inueniuntur. Idcirco eas rectè chamas dici posse putauerim, quæ in marinis oris, pandentes sese læui testa contactæ reperiuntur. Harum quamplurimæ in Adriatici litore sunt. * Chamarum, aliarumque conchularum in exigua aqua decoctarum ius, aluum ciet. id cum vino assumitur. *Idem.*

COCHLEABÆ marinæ in Italia mediterraneis perquam rarò in cibis veniunt: quanquam ijs, qui maris litora inhabitant, frequentiori sint vsui. * Stomacho caro idonea, & facillè aluo excernitur. Crematæ omnium testæ excalefaciendi & vrendi naturam sortiuntur: purgant lepras, vitiligines, dentesq;: emendant oculorum cicatrices, & vitia cutis in facie, albugines, ac visus hebetudines, si cū carne sua vsætæ, tritæq; ex melle illinantur. Crudæ cum tegumentis impostæ, aquæ inter cutem tumores exugunt: sed non antè soluantur, quàm omnis hauriatur humor. Podagricas inflammationes leniunt: impactos corpori aculeos illitæ euocant: menses tritæ & admotæ ciunt. Carnes earum cum thure & myrrha illitæ, cum vulnera alia, tum maximè quæ nerui

A acceperunt, conglutinant: tritæ in aceto, sanguinem naribus erumpentem infrañant. Viuæ corpus & præsertim Africanæ, cum aceto deuoratum, stomachi dolores mitigat. trita cum testa, vino & myrrha, si exiguum inde bibatur, colicæ, vesicæq; cruciatus sanat. Terrestris pilos incommodos replicat, si quis abrafo acu, lentore eius, pilum attingat. *Dioscorides, & Matthiolus.*

CANCRORVUM exulzorū cinis, qui duo cochlearia expleat, abiecto dimidio radicis gëtianæ modo, triduo potus cum vino, magnopere prodest canis rabiosis moribus: rimas pedum fedisque, perniunculos, carcinomata, cum decocto melle lenit. Triti crudi, potiq; ex asinino lacte, auxiliantur contra serpentium phalangiorumq; morsus, atq; scorpionum ietus. Decocti autem, & cum iure esitati, ijs profunt, qui tabe conficiuntur, aut leporem marinum hauserunt. Necant scorpiones triti, & cum ocymo admoti. Possunt eadem manna: verum inefficaciùs omnia præstant. *Dioscorides.*

EST SEPIIS in dorso os candidum, superiori parte durū ac læue: inferiori autem fungosa quadam medulla repletum, quæ & leuiter aspera, & ligni modo frequentibus venis distincta visitur. * Expectuntur Sepiæ ossa aurifabris: facillè enim in partem illam fungosam annulorum, cæterarumq; rerum formas imprimas, quæ metallis igne colliquatis expleri solent. *Matthiolus.*

D De marinis qualitate occulta alterantibus.

VNIIONVM puluis contra cardiacum affectum valde pollet, modo veri, & Orientales fuerint vniones. *Mixaldus.*

BLTYMINIS suffitu, experimento certissimo compertum est, siue crudum sit, siue vratur, mulieres vrerò stragulas exemplo reuocari. Quâ obrem nonnulli foeminarum collo, quæ ei morbo sunt obnoxia, lana exceptum appendunt, vt cerebro olfactu paroxysmum arceat.

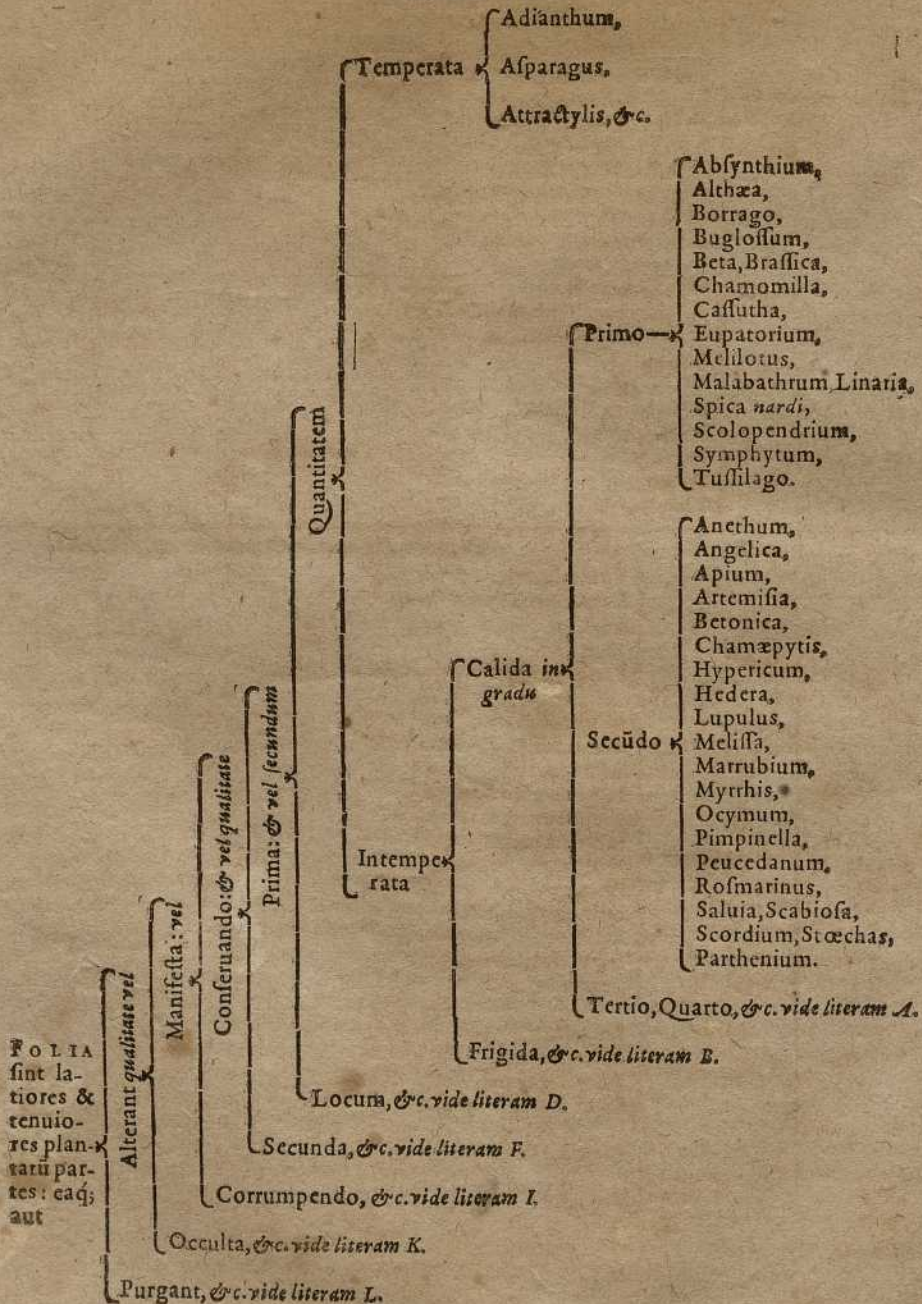
Idem.

De Animatis sine sensu à terrestribus, hoc est, ex plantis & arboribus sumptis:

& primò de Folijs

Seçtio VIII.

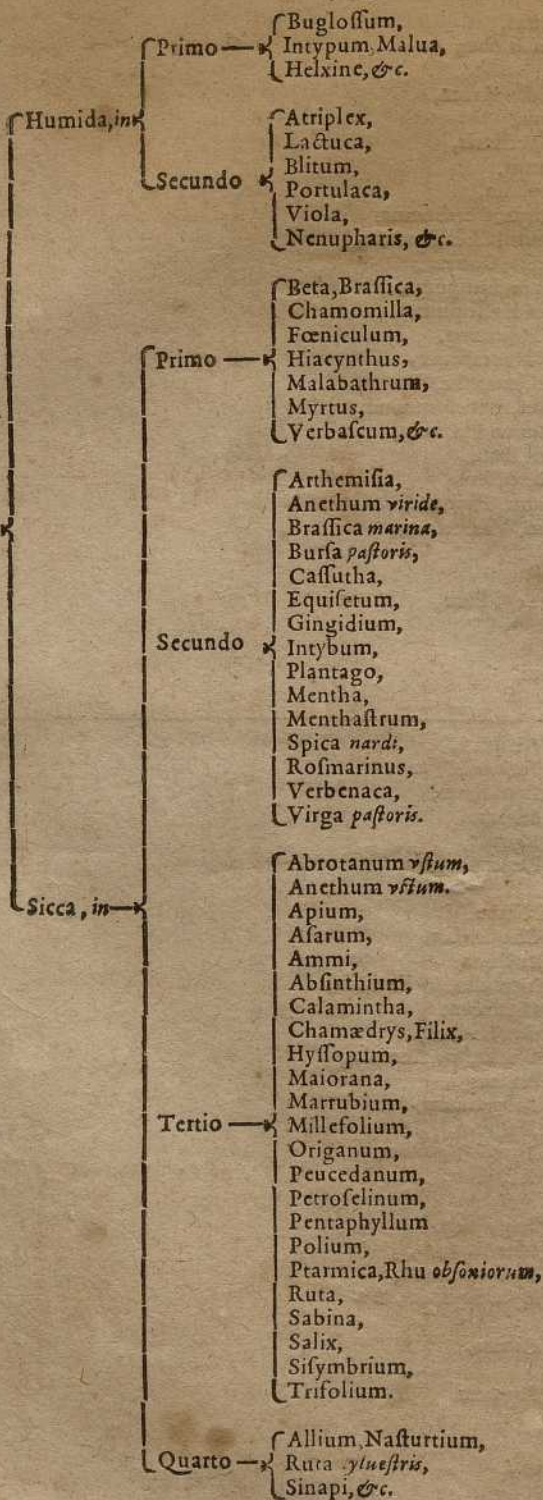

A.	Tertio	Abrotanum, Anethum <i>aridum</i> , Afarum, Agnus <i>castus</i> , Arum, Amomum, Ammi, Baccharis, Dictamnium, Cariophyllata, Chamædrys, Carthamus, Centaurium, Chelidonium, Calamintha, Conyza, Fœniculum, Iuniperus, Helenium, Hyssopum, Laurus, Maiorana, Mentha, Mentastrum, Nigella, Oenanthe, Origanum, Periclymenum, Petroselinum, Parmica, Pulegium, Ruta, Sabina, Serpillum, Sisymbrium, Thymus, Trifolium, Verbenaca, Vrtica.
	Quarto	Allium, Lepidium, Nasturtium, Porrum, Struthium, Thapsia.

B.	Trigida in gradis	Primo : vt	Atriplex, Fumaria, Lapathum, Malua, Myrtus, Parietaria, &c.
		Secundo	Blitum, Chondrilla, Lactuca, Intybum, seu Endiuiâ, Cichorea, Hyacinthus, Oxalis, seu Acetosâ, Plantago, Polygonum, Psyllium, Rhus <i>obsoniorum</i> , Solanum, &c.
		Tertio	Portulaca, Mandragora, Semperuium, Hyoschyamus, &c.
		Quarto	Cicuta, Papauer.
	Humida,	} Vide in seqq. signum &c.	
	Sicca.		

C
FOLIA

	Caput	{ Betonica, Chamomilla, Calamintha, Foeniculum, Folium, Folia <i>lauri</i> , Maiorana, Melilotum, Pulegium, Pœonia, Ruta, Saturcia, Salvia, Scryllum, Siler <i>montanum</i> , &c. Stœchas, &c.
	Pectus	{ Betonica, Capillus <i>Veneris</i> , Hysopus, Melissa, Prassium, Serpentaria, Vrtica, Scabiosa, &c.
	Cor	{ Borrage, Buglossa, Melissa, Folia <i>citri</i> , Enula, Ocymum, Rosmarinus, &c.
	Stomachum	{ Absinthium, Foeniculum, Mentha, Scryllum, Salvia, &c.
D Secundum locum	Calefaciunt	{ Absinthium, Afarum, Eupatorium, Fœniculum, Fumus <i>terre</i> , Hysopus, Spica, Origanum.
	Hepar	{ Absinthium, Afarum, Calamintha, Cuscuta, Thymus, Eupatorium, Nasturtium, Scolopendria, Epithimum, &c.
	Splenem	{ Eruca, Parietaria, Pentaphyllum, Saxifragia, Spica <i>nardi</i> , Vrtica, &c.
	Renes & vesicam	{ Arthemisia, Calamintha, Pulegium, Ruta, Sabina, &c.
	Matricem	{ Arthemisia, Calamintha, Pulegium, Ruta, Sabina, &c.
	Iuncturas	{ Costus, Eupatorium, Chamomilla, Hypericum, Melilorum, Nasturtium, Rosmarinus, Ruta, Salvia, Stœchas, &c.

Frige faciunt, &c. Vide listam I.

Trigefaciunt	Caput	{ Fumus <i>serræ</i> , Folia <i>salicis</i> , Iusquiamus, Lactuca, Lupulus, Nenuphar, &c.
	Pectus	{ Mora <i>Celsi</i> , Papauer, &c.
	Cor	{ Acetosa, Nenuphar, Borrago, &c.
	Stomachum	{ Myrtus, Portulaca, Prunella, Solatrum, Semperuiuum, &c.
	Hepat	{ Cichorium, Endiuiia, Lactuca, Portulaca, Solatrum, Nenuphar, Lupulus, Fumus <i>serræ</i> , &c.
	Splenem	{ Lactuca, Endiuiia, Cichorium, &c.
	Renes & vesicam	{ Endiuiia, Lactuca, Portulaca, Plantago, Nenuphar, Semperuiuum, &c.
	Matricem	{ Endiuiia, Lactuca, Nenuphar, Portulaca, Semperuiuum, &c.
	Iuncturas	{ Endiuiia, Lactuca, Hyoscyamus, Pphyllium, Semperuiuum, Solatrum, Myrtus, Gramen, Folia <i>salicis</i> , Folia <i>vitis</i> , &c.

F Secunda	Astringunt: vi	Absinthium, Amomum, Agnus, Bursa pastoralis, Brassica cocta, Cypressus, Equisetum, Ebulus, Hypocisthis, Hedera, Helxine, Hieracium, Inybum, Lauri folia, Lyfimachium, Melilotum, Myrtus, Mentha, Oxalis, Polygonum, Pentaphyllum, Psillium, Plantago, Portulaca, Folia quercus, Ruta, Rhu obson. Semperuiuum, Salix, Verbascum, Vitex, Vitis, Asperula odorata, &c.
	Aperiunt: vi	Allium, Cepa, Cyclaminus, Dulcamara, &c.
	Emolliunt: vi	Atriplex, Althæa, Cupressus, Laurus, Malua, Psillium, &c.
	Indurant: vi	Portulaca, Lenticula palustris, Semperuiuum, Solanum, &c.
	Extenuant: vi	Artemisia, Chamæmelum, Hyssopus, Iuniperus, Pulegium, Stœchas, &c.
	Discutiunt: vi	Abrotanum, Althæa, Anethum, Adianthum, Atriplex, Brassica, Chamæmelum, Liliij folia, Malua, Mentha, Melilotum, Origanum, Ruta, Stœchas, Sampsuchum, &c.
	Extrahunt: vi	Anagallis, Aristolochia, Cyclaminus, Dictamnus, Porrum, Thapsia, &c.
	Suppurant, &c. Vide literam G.	

	Suppurant: vs	{ Amomum, Althæa, Smyrniū, &c.
	Abstergunt: vs	{ Anagallis, Abrotanum, Asparagus, Asplenos, Atriplex, Absinthium, Beta, Chamæpitys, Cassutha, Lichen, Marrubium, Parietaria, Salicis folia, &c.
	Glutinant, & cicatri- cem ducunt: vs	{ Althæa, Anagallis, Centaurium, Chamæpitys, Chamædryas, Equisetum, Eupatorium, Ebulus, Fragaria, Isatis, Myrthus, Plantago, Quinquefolium, Symphytum maius, Sanicula, Tormentilla, Verbenaca, Herniaria, Nicotiana, &c.
G Folia alteransia qualitate se- cunda, aut	Flatus discutunt: vs	{ Absinthium, Allium, Anethum, Apium, Chamæmelum, Epithymum, Fœniculum, Juniperus, Maiorana, Origanum, Petroselinum, Ruta, Squinanthum, Spica nardi, Smyrniū, Sefeli, &c.
	Semen generant: vs	{ Hominum, Eruca, &c.
	Menses mouent, &c. Vide literam H.	

		Asarum, Abrotanum, Allium, Adiantum, Amomum, Absinthium, Artemisia, Alisma, Ammi, Brassica <i>sativa</i> , Betonica, Centaurium, Chamæmelum, Calamintha, Chamædryes, Cassutha, Cyclaminus, Dictamnus, Daucus, Gingidium, Fœniculum, Hypericum, Heliochrysos, Lapathura, Maiorana, Marrubium, Melissa, Nasturtium, Origanum, Ocymum, Pulegium, Polium, Petroselinum, Orosclinum, Raphanus, Ruta, Rosmarinus, Smyrnum, Salvia, Sabina, Sefeli, Serpillum, Scordium, Thymus, Trifolium, Vitex, Vrtica, &c.
	Menses <i>manent</i> : vi	
		Bursa <i>pastoris</i> , Fragaria, Hyoscyamus, Limonium, Lyfimachia, Myrtus, Nymphaea, Plantago, Rubus, Semperuium, Symphytum, Solanum, &c.
	Menses <i>stunt</i> : vi	
H		Abrotanum, Absinthium, Allium, Adiantum, Apium, Brassica, Betonica, Carduus <i>benedictus</i> , Chamædryes, Cyclaminus, Calamintha, Eupatorium, Erysimum, Fœniculum, Iuniperus, Lybiflicum, Carlina, Marrubium, Origanum, Pulegium, Polium, Ruta, Scordium, &c.
	Venenis <i>resistunt</i> : vi	
		Adiantum, Aparine, Althæa, Lupinum, Lapathum, Melissa, Galiopsis, Nasturtium, Pentaphyllum, Scordium, &c.
	Syrumas <i>discutiunt</i> : vi	
		Anethum, Absinthium, Aselepias, Atriplex, Chamæmelum, Calamintha, Centaurium <i>maius</i> , Chamæpitys, Hyoscyamus, Lybiflicum, Lupulus, Peucedanum, Petroselinum, Rosmarinus, Ruta, Sifymbrium, Serpillum, Sampfuchus, &c.
	Dolorem <i>mitigant</i> : vi	

I
Corrumpendo:
sunt venena: vt

- Aconitum,
- Cicuta,
- Dorycnium,
- Hyofcyamus,
- Papauer *corniculatum*,
- Pharicum,
- Sardoniam,
- Taxus,
- Thapsia,
- Toxicum.

K
Occulta: vt

- Personaria,
- Brassica,
- Hedera,
- Hyofcyamus,
- Ebulus,
- Trifolium,
- Aconitum,
- Pentaphyllum, &c.

L
Purgant

- Bilem
  - Fluam: vt
    - Abfinthium,
    - Centaurium,
    - Lupus *sal. Etarius*,
    - Mercurialis, Malua,
    - Persici *folia*, &c.
  - Attram: vt
    - Sena, Fumaria,
    - Cuscuta,
    - Epithimum.
- Picuisam: vt
  - Gratiola,
  - Peplion,
  - Daphnoides, &c.
- Aquam, *feu humores serofos: vt*
  - Cyclaminus,
  - Ebulus,
  - Sambucus,
  - Chamelæa,
  - Esula,
  - Tithymalli *omnes*,
  - Pithyufa, &c.

De folijs temperatis.

ADIANTHI duo sunt genera, candidius & nigrum. Candidum (officinæ Capillum Veneris: German. Frauen oder Venus haar. Hispan. *Canrillo de pozo* appellant) pusilla gerit folia, similia Coriandri, in summo incisuris diuisa: cauliculi, quibus exoriuntur, nigro colore nirent, prætenues, palmum alti: radice superuacua: neque caulem, neque fructum, neq; florem profert. Nigrum (officinis Polytrichon & Triehomanes dictum) filici simile, sed exilius: folijs lenticulæ tenuibus, in ordinem vtrinque digestis, aduersis in se, in ramulis tenuibus acerbis, fusco colore splendentibus. Ambo vmbrosis & palustribus, circa parietum aspergines, & fontium specus enascuntur. Colligitur mense Septembri. Conferuatur vix per annum. * Aluum subducit, bilem & pituitam deiecit, crassaque excrementa quæ diu interioribus inhæserunt. Pectus & pulmonem detergit, sanguinem clarificat, bonum facit habitum, animam dilatat, & iecur & ventriculum purgat, præsertim si obstructione laborent, tamen ad eorum infarctus potentius sit eius dilutum ex apij, aut endiuicæ aqua paratum, aut ex cicero nigrorum iure, aut caprino fero. Sed si addatur saccharum, lateris inflammationes sanat, & urinam trahit. Eius præterea decoctum frequentius potum calculos frangit, & scæminas à partu purgat. Hos aut effectus præbet calida tantum facultate, quæ illi inest. At astringente vi qua etiamnum pollet, defluxiones inhibet: fluentem sanguinem sistit, ventriculum roborat, & capillorum defluuium vsque ad eum emendat: vt non modò eos cohibeat, sed & renasci faciat, præsertim emplastri modo impositum, myrthino oleo, ladano, & austero vino additis. Idem præstat & combusti cinis: quin etiam eius ex vino decoctum furfures reiteratis lotionibus depellit. Eius cinis hæc omnia potest, & ægilopas curat. Ipsius diluti libra epota commo distimè alius subducitur. *Dioscor. Mesues, Saladinus, & Matthiolus.*

ASPARAGI (Germ. Spargen. Gall. *des Asperges*) dicuntur genera duo sunt, satius & syluestris. Syluestris Cotruda dicitur: vulgaris est notitiæ. Satius, multis ramis fruticat, folijs scæniculi, longis, numerosis: radice rotunda, grandi, spongiam habente: In hortis seruntur, & plantantur, inq; nonnullis locis lapidosi sponte proueniunt. Colliguntur mense Aprilis. Non seruantur diu, sed virides tantum in vsum veniunt. * Abtergunt, iecur infarctum liberant, & maximè radices: dentium dolores sanant. Stomacho viles sunt, urinam cient, & parum præbent alimentum. oculis claritatem adferunt: pectoris & spinæ doloribus profunt. Venem stimulant, & ventrem leniter molliunt, urinam fetidam trahunt: regium morbum sanant. *Dioscor. Galen. & Plinius.*

ATTRACTYLIS (German. *Witberfeldsuffran*) spina est enico similis, folia multò longiora ferens in summis virgibus, magna parte nuda, atpè-

A raque qua scæminæ pro fusis veniunt. capitula in cacumine spinis horrent: flos luteus, quibusdam in locis purpureus inuenitur: radix tenuis, superuacua. * Coma, semen, & folia cum pipere & vino teruntur vtilissimè contra scorpionum ictus. Percussos tradunt quandiu ea teneatur herba, nullum experiri dolorem, ipsumq; deposita statim recrudescere. *Dioscorides.*

De folijs seu herbis calidis in gradu primo.

ABSINTHI genera tria sunt: vulgare maritimum, & Santonicum. Vulgare ab aliquibus bathypicron (Germ. *Wermutkraut* Gall. *Alme*. Ital. *Assento*. Hisp. *Eucensio* vocatur) herba vulgò cognita. Marinum, quod aliqui Scriphium vocant, copiosissimum in Tauro monte, iuxta Cappadociam gignitur. Herba est tenuis, abrotani parui similitudine, referta minutulis seminibus, subamara, stomacho inimica, grauius olet, & cum quadam calfactione adstringit. Santonicum, quo Gallia albis finitima scætet, absinthio vulgari non dissimile: verum subamarum est, non ad eum seminis fecundum. Eligitur vulgare, & potissimum Ponticum & Romanum. Colligitur in vere, vel principio æstatis, & autumno, ante solis ortum. Conferuatur autem per annum. Dosis eius decocti aut infusi potio est ab ʒ v. vsque ad vij. Et pulueris eius à ʒ ij. vsque ad ʒ iij. * Absinthium calfacit & adstringit. Bilem expurgat, quæ & stomacho, & ventri inhæsit: urinam cit, & crampulam præsumptam ardet: ad inflationes ventris & stomachi dolores prodest: fastidia discutit, arquatos sanat, & febres diuturnas: menses cit potum, &c. *Dioscor. Meues, & Saladinus.*

ALTHAEA, quam alij Ibisum, alij Bismaluum, German. *Eibischkraut* Gall. *Guimauue*. Itali verò *Maluausica* vocant, in syluestrium maluarum genere est, cui folia vt cyclamino rotunda, lanugine canescunt: flore rosaceo: bicubitali caule: radice lentis, intus alba. Althæa appellatur, quòd inter prima sit vtilis, & pluribus polleat remedijs. Colligitur cum floret, locis humentibus pinguisque. Conferuatur autem per annum. * Decocta in vino aut aqua mulsata, & per se cum imponitur tusa, efficax est contra vulnera: item ad strumas, parotidas, abscessus, mammarum inflammationes, fracta, sedis inflationes, neruorum rigores: siquidem discutit, & excoquit, rumpit, & ad cicatricem perducit. Cocta (vt dictum est) adiecto suillo adipe, aut anserino, terebinthinæ, vt malagmatis lentor fiat, facit ad vuluæ inflammationes, præclusionesq; in pennis subdita. Decoctum eodem fungitur munere: onera vuluæ, reliquiasq; à partu extrahit. Decocta radice succus ex vino potus, succurrit vrinæ difficultati, calculusorum ciuditibus, dyntericis, ischiadicis, tremulis, ruptis, dentium mulcet dolorem, cum aceto decocta, colluto inde ore. Viride semen sicumque tritum, vitiligines in sole cum aceto prurientes emendat. Eodem cum oleo & aceto prurienti, à

venenatis non feruntur. Valet contra dysenteriam, & sanguinis reiectiones, aluiq; profluuium. In posca aut vino decoctum bibitur, contra omnes vespari, apum, similibusq; aculeatoris ictus. Folia cum olei momento moribus, & igni ambustis illinuntur. Constat aquam, trita radice addita sub diuo addensari. In summa, facultatem habet digerendi, laxandi, phlegmone leuandi, mitigandi, concoquendi difficilia coctu tubercula. *Dioscor. & Galen.*

BORRAGO officinarum, quasi Corago, Buglossum verum satiuum est. (German. Doretsch. Gall. *Bourraches*. Ital. *Borrana*. Hisp. *Borraia* dicitur.) Verbasco similis, folium in terra sparsum, nigrius, asperum, bubulas imitans linguas. Nascitur in campestribus & sabulosis locis. Iulio mense colligitur. Herba non conseruatur. * Humida calidiorq; temperie est. Itaq; vinis iniecta, lætitiæ ac hilaritatis causa esse creditum est. Sed & ijs qui ob faucium asperitatem tussunt, coctum in melierato conuenit. Aiuunt eam quæ tres thyrlos emittit, cum semine & radice tritam, potantque, cõtra tertianos horrores prodesse: quæ quatuor, ad quartanos: ea in vino decoquitur. Herbam abfectibus vilem esse volunt: eor confortat: sanguinem bonum generat, &c. *Dioscorid. & Galenus.*

BUGLOSSVM VVLGARE (Germ. Ochsenjung. Gall. *Buglosr.*) folia habet longa, echii similia, non vsque ad eò lata, vt bubulas referat linguas, minusq; humili depressa, quæ potius è toto ferme cespite sursum aspiciunt, nec aliqua ex parte verbascum, aut symphytum alterum representant. Nascitur iisdem in locis, quibus Borrago, eodemq; colligitur tempore, &c. *Maubiolus.*

BETA (Germ. Manqold. Gall. *lotte, bette*. Hisp. *Aleqas*.) duorum generum est, candida & nigra: vbique in hortis nascitur frequentissima. In Germania tamen habetur & rufa, non modò folijs, sed etiam radice, quæ illi raporum oblongorum magnitudine extuberat: colore ad eò rufescente, vt eius succus viuum sanguinem referat. Iulio mense & Augusto fert tum flores, tum semina. Colligitur recens. Non conseruatur. * Nigra coquitur cum lenticula, vt ventrem fistat: quod magis radice eius præstat. Candida aluo vitilis est. Vtraq; tamen propter nitrosum humorem, quem habet, in se, noxij succi est. Vnde succus eorum, cum mel' enaribus inditus, caput purgat, aurium doloribus auxiliatur. Decoctum radices & foliorum, furs res, lentes que detergit: perniones soti mitigat. Crudis folijs vitiliginis nitro antea perfusas, alopeciarum inanitates scalpello prius exsperatas, atq; depascencia vlcera illini prodest. Eruptionibus papularum, igni sacro, ambustisque cocta medetur. *Dioscorid. & Maubiolus.*

BRASSICA (German. *Kol*. Gall. *Chou*. Ital. *Caoli*. Hisp. *Verca*.) satiuæ & syluestris est. Satiuæ in multiplici recensetur genere. Est enim crispa & capitata, &c. vbique in hortis nascitur. Non conseruatur. * Aluo idonea est, si modò leniter fer-

A uesfacta edatur, nam percocta aluū fistit, sed multò magis bis cocta, aut quæ in lixiuio coquitur: stomachum autem malè habet, acrior est æstiuæ. In Aegypto propter amaritudinem non estur. Cæcuticibus & tremulis esse prodest. Summo cibo sumpta, erupulam discurit, & vini noxam restinguit. Melior stomacho cyma, sed acrior, & ad ciendum vrinam validior, ea condita, stomacho inimica est: aluum conturbat. Crudus succus cum nitro & ini deuoatus, aluum e-

B mollit: cum vino quoq; epotus, viperarum moribus auxiliatur. cum fœnigræci farina, podagræ, & articulorum vitijs illinuntur: prodest & fordidis vlcibus, & vetustis illitus: caput purgat, natib. infusus: menses extrahit, cum loliacea farina inditus. Folia per sese illita, aut cum polenta trita, conferunt inflammationibus, tumoribusq; epiphytidas, ignem sacrum, leprasq; sanant: carbunculos ex sale rumpunt: fluentes capillos retinent. Cocta addito melle a duersus depascencia vlcera, gangrænasq; valent. Lienosisq; ex acero cruda profunt. Mansa, deuorato succo, retusam vocem instaurant. Decoctum eius potu, aluum & menses ciet. Flos post conceptionem in pello subdiuis partum abortu vitiat. Semen eius, præsertim quæ in Aegypto nascitur, potum tineas repellit. In antidota theriaca additur. Faciei cutem, lentiginisq; expurgat. Virentes cauliculi cum radice cremati & adipe porci vetusto excepti, diuturnos laterum dolores mitigant.

D Syluestris verò brassica, maritimis, præruptisque locis, magna ex parte gignitur: satiuæ similis, sed candidior, hirsutiorque, amara. Cuius cyma in lixiuio cocta, ori non insuauis. Folia illitu vulnera conglutinant, & inflammationes, tumoresque discurunt. *Dioscorid.*

CHAMAEMELON, & Anthemis dicitur.

(Germ. Camiten. Hisp. *Mãconilla yerna conocida*.)

Eius genera tria sunt, tantum flore distantia: rami didrantales, fruticosi, alis multis concaui: tenuibus foliolis, paruis, numerosis: retundis capitulis: floribus in medio aureis, forinsecus orbiculato ambitu candidis, melinis, aut purp. eis, magnitudine foliorum rutæ. Nascitur in asperis, & iuxta semitas. Colligitur vere. Conseruatur per annum. * Vim habent radices, flores, & herba, excalfaciendi, extenuandi que, potu & infusione: pellunt menstrua, partus, vrinam, calculosque a duersas inflationes & ilicet tormenta bibuntur: bilem suffusam expurgant: cinorum vitia sanant. Decocto eorum vesicæ fouentur. Ex omnibus his generibus ad calculos efficacissima est, quæ florem purpureum habet, cuius amplitudo maiuscula est. Hanc proprie heranthemon vocant. Ea cui leucanthemo nomen est, ite quæ chrysanthemum dicitur, vehementius vrinam ciunt. Aegilopijs illitæ medentur cõmandu catæ vlcera eruptiones in ore sanant. Nonnulli in clysteribus ex oleo vtuntur, retuntq; in farinam, ad abigendos febrium circuitus. Flores & folia recondi debent, & priuatim tusa, in pastillos digeni: radix quoq; siccati, dumque ingruit necessitas,

fitas, binæ partes herbæ dari, modò floris aut radicis pars vna, modò contrâ floris partes duæ, & herbæ vna, permutatim duplicato pondere, alternis diebus. bibere autem oportet in vino multo diluto. *Dioscorides.*

CYSCUTA, Græcis & recentioribus Cassutha, Germ. Flachs seiden Züßkraut. Gall. *Gouie de lin, ou agoure de lin*, dicta, planta est capillaris, sine folijs, reliquas plantas inuoluens & encans. Flores edit albos quam plurimos, à quibus semen tenue prodit. Cirri rufescunt, vitium capreolis crassitudine & facie pares. Nota est. Deligenda est, quæ in genista reperitur. Colligitur mensè Iunio, Iulio, & Augusto. Conseruatur per annum, & vltra. * Excalfacit ordine primo, siccaturq; secundo. Abstergit, & quadam cum adstrictione roborat. Iccoris obstructions aperit, infarcti lienis vitia expedit: venas pituitosis atq; biliosis exonerat humoribus: vrinâ pellit, & regio morbo subuenit. Puerorum febribus auxiliatur: sed diuturno vsu ventriculû grauat: quæ tamen noxa tollitur, si anisimomentum adiciatur. Bilem deiecit, præsertim absinthio admista. In quem vsum decoquitur, bibiturq; eius decocti selibra, cum sacchari sesquuncia. *Mathiolus.*

EVAPATORIUM Græcorum, vulgaris agrimonia est. Germ. *Dermemig*. Gall. *De lampatoire ou agremoine*. Eupatorium Auicennæ id esse creditur, quod vulgò Eupatoriû appellatur, folijs canabis syluestris, & secundum aquas crescit: vulgò nota est. Eupatorium Mesuæ herba est amara, quibusdam camphorata, alijs herba giulia dicta, quæ Dioscoridis ageratum putatur. Cum itaque omnes hæ plantæ eupatorium appellentur, animaduertendû est, ne indifferenter altera pro altera vsurpetur: sed in Græcis compositionibus, agrimonia vsus est: in Auicennæ, Auicennæ: in Me uais, Mesuæ eupatorium vsurpandum est: si guli enim suo Eupatorio peculiare as diuersas facultates tribuunt. Cæterum eupatorium Dioscoridis enascitur in vliginosis locis, & in serobium marginibus: Auicennæ verò & Mesuæ in campestribus. Colliguntur in fine veris, vel principio æstatis. Conseruatur verò per annum, tam herba, quam succus. Decoctionis potio est ab ℥.iiij. vsq; ad ℥.vi. & pulueris eius à ℥.ij. vsq; ad ℥.iij. Et loco eius ponitur in defectu ipsius absinthij, & asari ana medium ponderis ipsius. * Calidum est in primo, siccum in secundo: est partium tenuium, incidendi extergendiq; facultatem obtinet. quocirca obstructions iccoris expurgat, hepar roborat. *Medici Florentini, Galenus, & Saladinus.*

MELILOTVS siue Sertula Campana, Gudenstia Germanis, oder vnser Zrauen schüchlein. Gall. *du Melilot.* flore est luteo, colore vicino croco, odorato. Laudatissima folijs constat minutissimis, pinguisimisq;: semen in siliquis teretibus profert rarum, rotundum, sinapi minus, colore luteo. Ex his manifestum est, eam quæ hodie in vsu est, non esse veram melilotum. non enim est odorata: nisi ex eius genere sit, quæ in Capania

A. nascitur, odore infirmo, vt ait Dioscorides. Diligentia itaq; adhibenda est, vt vera habeatur. Hanc nonnulli trifolium illud esse arbitrantur, quod locis montosis, sterili solo, ad meridiem spectante nascitur. folijs ciceri similibus, minoribus, maculis quibusdam stellarum modo distinctis: flore luteo fuluente: semen exili siliqua, in cuspidem desinente, flauum continetur. Tota planta grauissimo est odore, theriacæ proximo, quam Hetruriæ incolæ herba bachia appellant, quòd ea infantium vermes enecat. Colligitur mense Aprili. Conseruatur per annum. * Mistæ est facultatis: habet enim quiddam astringens, sed & digerit & concoquit: copiosior enim in eo est substantia calida, quam frigida. Inflammatione omnem emollit, præsertim quæ in oculis, vulua, sede, aut testibus erumpat, si ex passo cocta illinatur: interdum autem addito ouiluteo assato, aut fœnigræci farina, lini semine, aut polline, aut capitulis papaueris, intybœue. Recentes meliceridas per se cum aqua & vlcera manantia in capite illita cû creta Chia, vino, aut galla sanat: stomachi dolores, & cruda, & cocta cum aliquo ex antè dictis leuat: doloribus aurium mitigandis cruda ex passo instillatur: in aceto, aut rosaceo madefacta, capitis dolorem lenit. *Galen. Dioscor. & Medici Floren.*

MALABATHRUM arbitrantur aliqui esse Indici nardi folium, falsi quadâ odoris cognatione: permulta enim nardum olent, quemadmodum phu, asaram, iris. Secus autem res se habet: namq; Malabathrû folium sui generis est, quod Indicæ gignunt paludes, lentis palustris modo innatas aquis, sine radice. Id collectum statim lino transfuitur, & siccatum reconditur. Tradunt siccatis æstiuo seruore aquis, humum aridis fruticibus vri: quod vbi non euenerit, ne amplius quidem renasci. Laudatur recens, ex candido nigricans, integrû, nec fragile, odore caput feriens, quòd diu insuauo odore permaneat, & nardû sapore imitetur, nullo salis gustu. Infirmum verò, & minutim contusum, præsertim si cariosum virus olet, vitiosum est. * Eisdem cum nardo fortitur vires: sed efficacia eius omnia præstat. Vrinâ vehementius ciet, ac stomacho magis prodest malabathri vis. Lippitudinibus, inflammationibusq; tritum, & in vino seruesactum commo de illinitur. Subditâ linguæ, oris halitum & suauitatem commendat. Velitium quoq; odorem interpositum seruat, & ab erosione tuerit. *Dioscor.*

An Folium & Malabathrum sit vna atq; eadem res, pluribus posse disputari: Nam si descriptionem Dioscoridis inspicimus, nullam esse differentiam inter hæc duo apparet. Ait enim Malabathrum esse frondem quandam, quæ innatas aquæ in paludib. Indiæ sine radice, quemadmodum Lens palustris viuat. Vnde cum tota planta nihil aliud sit, quam frondes, videtur potuisse absolute appellare foliû, & hæc ratione Medici nunc hoc nunc illud nomen vsurparunt, idq; eò magis, quòd neq; Dioscorides neq; Galenus peculiarem de Folio mentionem fecerint, quod patet

ex descriptione Theriacæ: nam in ea quam exponit Galen. in 17. cap. lib. 1. de Antidot. versibus hexametris, accipitur Folium, in alijs nonnullis folia Malabathri, & in ea quæ secundum Andromachi iunioris sententiam describitur, absolute Malabathrum nominatur. At cum in Dioscor. lib. 2. cap. de viperis reperiam, ad conciliandum odorem viperis diijci aliquid Folij vel Malabathri, dubiū me reddidit an sint res diuersæ: cum præsertim Galen. lib. 7. & 8. de simpl. Medicamentis, in duobus locis vocet Folia Malabathri. Sæpius quoq; videmus in compositis Medicamentis veterum, assumi frondes Malabathri. Vnde satis certum esse videtur, alias etiam partes præter frondes habere, quæ eadem modū parit ex multis compositionibus Theriacæ, & peculiariter ex illa, quæ est Andromachi senioris, item Damocratis, & Aetij, in quarum vnaquaq; accipiuntur frondes Malabathri. Sed hic nō est locus vt hanc dubitationem soluamus, nam quicquid sit, hæc ratione nec Folium neq; Malabathrum inuestigabimus: quoniā nec vnum nec plura simplicia afferuntur ad nos, quæ indicare nobis verum Folium aut Malabathrū possent. Ac tamen video esse quosdam excellentissimos viros nostro tempore, in ea opinione, quod istæ frondes, quæ afferuntur instar plantaginis, sed cum trib. solummodò neruis, sapore & odore aromatico, sint veræ Malabathri frondes, adducti non leuib. rationibus, quæ confirmantur autoritate istius Garziaz, qui nuper librū de Aromatibus Indiæ composuit, qui & ipse hoc asseuerat, & seipsum vidisse recentes ipsius plantas dicit: nihilominus ego huic opinioni assentiri nequeo, nā gustus necesse est vt sit verus huius rei iudex. Cumq; Dioscor. velit, Malabathrum esse odore & sapore simili Nardi Spicæ, & Galen. quoq; dicat similitimā facultatem cū Nardo habere, 7. & 8. lib. de simplic. Medicamentis, imò tanta sit eius cum Nardo similitudo, vt nonnulli (sicuti Dioscor. vult) hanc solum ob causam existimauerint hæc folia esse ex planta Nardi Indici. Sed si verū fateri volumus, cum non reperiatur in hisce Folijs trineruijs, vt ita dicā, quæ vulgò sub nomine Folij Indici circumferuntur, neq; sapor, nec odor Nardi, non video quo pacto mihi persuadere possint, has frondes esse veri Malabathri dicendas. Quod verò Garziaz suā interponat fidem, volo quidē ipsius causa hoc non negare, sed tamen hæc ratione, vt de mea sententia non recedam. Nam cum depingat ille frondes Cassiæ eadem forma prorsus, cū illis Malabathri frondibus, dicam propterea eas quæ huc afferuntur esse Cassiæ, quod confirmat sapor illarū, planè similis saporis Cinamomi vulgaris, quemadmodum antea in Cinamomi expositione indicauimus, & quod frondes Malabathri, quæ debent saporē & odorem Nardi referre, remaneant adhuc in sinib. natalis soli, & communiter ad nos non afferantur. Garzia verò, qui eas in Hispania vel Italia vidēs, postea in India frondes Malabathri quoq; cōspexerit, deceptum ista similitudine, existimasse, eas quæ in Italiam ap-

portantur, prouenire ex ista planta. De quatenus re cogitabo diligentius, si librū ipsum Garziaz, quem nondum videre licuit, nactus fuero. Ferdinandus Imperatus mihi mōstrauit duo genera istarum frondium, quæ vulgò Folium Indicum nominantur: quorum vnum, vt diximus, saporem habebat Cinamomi vulgaris: alterum diuersum planè ab illo priore, quanquā & ipsum aromaticum: formam aut habebat similitimam. Nec tamen dici potest, alterum genus esse Malabathrum, cum sapor Nardi non adsit, quare putō potius esse speciem Cinamomi minus boni. Cum itaq; careamus & Folio & Malabathro (si fortè sint res diuersæ) necesse est nos ad succedaneum confugere: & ponentes modò esse res diuersas, cum Galeno dicamus, rectè illius loco accipi Nardum ob maximam similitudinem, quam habent in sapore, odore, & facultatib. cæteris, ex quibus omnes necessariæ conditiones in substituendis Medic. hauriuntur. Liber de succedaneis Galeno adscriptus rectè putat pro Malabathro Nardum accipi: quanquā postea quædam omittit. Nam cum dicat Dioscor. Malabathrum quidem habere facultatem Nardi, attamen esse in omnib. validius, ac in primis ad ventriculū roborandum, & prouocandū vrinam: (quod procul dubio ex ipsius caliditate maiore oritur) idē melius succedaneum: quam Nardum celticā habere non poterimus: cum idem Dioscor. illi attribuat in corroborando ventriculo, & prouocanda vrina easdem vires, & Gal. quoq; asserat esse nonnihil calidiorem. Vnde colligi potest celticā esse calidam & siccam in 2. gradu, in quo etiam Malabathrum ab Auicē. collocatur. Præterea eō rectius in Trochiscis Hedychrois Nardus celtica vsurpatur, quia si Indica acciperetur, bis in hac compositione illa quoq; poneretur. At in Theriacā, quoniam Malabathrum quoq; reperitur, accipi possit Nardus, addendo tamen aliquid ponderis, vt exæquetur quod in Malabathro magis est efficax: & hoc esset fortasse tertia insuper eius pars. Et quanquam hic Nardus rursum assumatur, necesse est tamē nos facere vt possumus, nam aliud nihil rectè substitui potest nisi Nardus montana fortasse inueniretur, quæ loco celticæ, cum sit eiusdem facultatis secūdo Dioscor. accipi possit: quæ si esset nonnihil debilior (vt ait Gal.) nihilominus addi possit dupla, tertia, aut quarta insuper eius pars, vt par esset eorum vis, sicuti fieri solet in Cassia loco Cinamomi.

F Nec impedit nos quod frondes vnius, alterius verò radices sint, nam vtrunq; potest teri, & de celtica quoq; in vsu sunt cauliculi (vt Dioscor. scribit) vnā cum folijs eiusdem naturæ. Fieri etiam potest, vt pro Malabathro substituatur eadem ratione Phur: nam ita refert Nardum, vt nonnulli propterea Nardum Syluestrem vocauerint, calidumq; & siccum sit in secundo gradu, quemadmodum & Malabathrum, sicuti nos manifestis argumentis declarauimus in nostris comment. in Dioscor. ad quas remittimus lectores. Vnum hoc addamus, Gal. 8. de simplic. Medic. voluisse

facultates Phu colligi de ijs quæ dicta essent de Nardo Indica, simili planè facultate prædita, nec in alio differente, nisi quod Phu sit validius. Vnde colligitur Phu, & Nardum celticam, esse eiusdem gradus, & similis naturæ, & pariter pro Malabathro posse accipi. Superioribus annis Veneti & Bononienses loco Malabathri acceperunt Macim, illud reticulum quod inuoluit nucem Muscatam: quæ tamen substitutio non ita videtur esse approbanda, quia multum hæc inter se differunt. Malabathrum enim multas habet partes terrestres, quæ si leuiter coquantur, omnem odorem amittunt: Macis verò est oleaginosum & pingue, & bullitione parum vel nihil de illo absumitur. vnde videtur, quod in substitutione planè non sint eiusdem generis. Omitto aliorum opinionem, qui affirmant Macim esse calidum & sicum in tertio ordine, idq; ex sua acrimonia coniciunt: quare vno gradu superabit Malabathrum: cum insuper Macis habeat nescio quid Nardini, id est, saporem & odorem iucundum, committum cum aliqua tamen ingrata qualitate, vt in Phu & Nardo celtica, Indica, & Montana quoq; deprehenditur: vnde proximè ad Malabathri naturam accedunt. Ideo illos quoq; non probamus, qui pro Malabathro substituunt Cassiam Græcorum, quam tamen ipsam non ita facile rejiceremus, si aliter facere non possemus.

OSYRIS, quod folijs & caule lini faciem præsentat, officinis LINARIA, German. *Flachs*: traut/harntraut appellatur: frutex est niger, ramulos ferens tenuis, lentos, fractusq; contumaces: & in his folia quaterna, quina, senaue, seu lini, nigra in initio, dein colore mutato rubefcencia. Huius flores numerosi à medio vsq; ad summum visuntur, syluestris cumini secundi generis modo: verum in hoc purpurei sunt, in illa sublutei. Passim in campetribus prouenit. Floret ætate tota, & autumnò. * Decoctum eius potum, iuuat arqatous. *Dioscor. & Matthiolum.*

NARDVM officinæ NARDIS SPICAM appellant. Eius genera duo: vnum Indiè, alterum Syriacum vocatur: nõ quod in Syria proueniat, sed quod montis in quo oritur, pars vna ad Syrios, pars altera ad Indos flectitur. Nota est. Eligitur Syriaca dicta: cuius hæc sunt notæ, vt sit breuis spica, largam gerens comam, colore flaua, odorata, aliquantulum redolens cyperum, amaro sapore, linguam siccante, quæ diu in sua odoris gratia permaneat. Adulteratur stibio cum aqua aut palmeo vino ponderis causa inspirato. Sed ex præcedentibus notis dignoscitur. Madafca etiam vendi solet: quod vitium ex eo deprehenditur, quod candida sit spica, squalida, nulloque pulvere obsita. * Excalescit excessu primo, & desiccatur secundo iam completo. Composita est ex astringente sufficienter substantia, & acri calida non multa, & quadam leuiter amara. * Vri-nam mouet, alium potu sistit: vluæ profluua, sanienq; apposita supprimit. Nauisæ ex aqua frigida auxiliatur, & stomachi rossonibus, infla-

tionis, iecinori, regio morbo, renum vitijs. Aquæ autem incocta fotu ad infessum, vluæ inflammationibus medetur: ad glabras oculorum genas valet: siquidem eas ad densiorem pilum reducit. perflussu humore corporibus inspergitur. Miscetur antidotis, & in fœtali nouo non picato ad ocularia medicamenta reconditur, trita in farinam, aut cum vino in pastillos coacta. Ceterum longè ab omni Nardo distat nostra Nardus vulgaris (Spicanardi vocata) cuius etiam generis ea est planta, quam aliqui vulgò appellant Lauanda, alij verò Lauendula: ad eò vt hæc fœmina, illa verò mas in eo genere à quàm plurimis vocitentur. Mas folio constat latiore, longiore, crassiore, robustiore, albidiorèq; quàm fœmina. Sed vtraq; planta fruticosa, & rosmarini modo innumens referta est folijs: è quorum medio iuncea exeunt cauliculi, quadranguli, tenues, dorantalem longitudinem excedentes: in quorum cacumine flores exeunt spicati, colore purpureo, quamuis in fœmina dilutiores, patentioresq; odore fragrantis, verum vsq; ad eò acuto, vt nares feriat. Colliguntur ambo mense Maio, vel Junio. Conseruantur verò per annum. * Excalesciant & exiccant ordine secundo completo, vel tertio inchoante, viribus à nardis omnibus non longè recedentibus. Conferunt omnibus cerebri ægritudinibus à frigido prouenientibus: conuulsis, resolutisq; auxiliantur: ventriculū roborant, & iecur ab infarctu liberant. quin & obstructos lienes iuuant: vterum calefaciunt, & menses, & secundas educunt. Fit è florib. stillicidium oleum vitreis organis, quod propriè vnguentarij vocant Oleum Spicæ, odoris ad eò acerrimi, vt cætera odoramenta superet. *Dioscor. Galenus, & Matthiolum.*

Nardus Indica, tam per se quàm Succedanei loco in Theriacâ accipitur, quare opus est consideratione hac in parte diligenti, & videndum an Spica Nardi, quæ in officinis habetur, sit vera nec ne: quæ tamen si dix sit, propter similitudinem tamen vocatur Spica secundum Gall. lib. i. de Antidotis: obseruandum quoq; ne coctione de sua integritate aliquid decesserit, & adulterata ad nos afferatur. Nam olim vnguentarij quoque per decoctionem id quod optimum erat, extrahebant, reliquum verò rursus planè expers faporis & odoris vendebant, idq; nostro tempore facile etiam posse cõtingere. Quapropter tutius erit de eo accipere, vbi adhuc aliquid terræ odoratæ adhæret, nam tamen si ad illud coctum quoq; aliquid item terræ addi queat, ea tamen omni odore destituta est. Dubitari etiam potest, an Nardus vna eademq; res sit cum Spica, quia à Galen. 9. lib. de compositione Medic. secundum loca, cap. 4. vbi tractat de Medicamentis colicis Andromachi, in vnam eandemq; compositionem accipitur Nardus & Spica, tanquam res diuersæ. Et in principio 2. lib. de compositione Medic. secundum loca, vnguentum Spicatum & Nardinum, tanquam inter se diuersa ponuntur. Sed propter vnum vel alterum hunc

locum, ab eo, quod tamen multorum aliorum autoritate receptum est, recedere non debemus, quanquam non improbandum sit, talibus questionibus excitari ingenia, & offerri occasionem cogitandi de multis vilibus rebus accuratius.

Nardus Celsica iam aduehitur ad nos, quanquam à multis nondum cognoscatur. Observandum autem est tantum radices & stipites accipiendas abiectis frondibus tanquam inutilibus, ut Diosc. docet. Præstantius quoque est magis recens, odoratum, multis radicibus cohærens, fractu contumax, & plenum. Quod ut diutius asseruari possit, Diosc. tempore ita præparabatur. Radices & caules contundebantur & cum vino in pastam redigebantur, vnde Trochisci facti in fistili recenti bene cooperto seruabantur. Hoc tamen non solum hodie non obseruatur, sed etiã frondes & radices quæ magna ex parte sunt fragiles & flaccidæ, vnã accipiuntur. Et incredibile est idè in pastillos fuisse redactum, ut vires ipsius quæ alioqui facili, & celeriter exhalabant, diutius integre seruarentur, ideoque vinum addebant. At si recentes radices haberi possent, illæq; statim vsurparentur, non opus esset prius Trochiscos formari. His itaq; de causis magna diligentia, quam huc vsque non puto esse adhibitam, in hac planta colligenda opus esse videtur.

SCOLOPENDRIUM verum, Apipenum, Ceterach & Hermionitis vocatur: Germ. *Wittraut*. Hisp. *Doradilla*: vulgaris verò Phyllitis & lingua ceruina est. Eligitur verum & legitimum, quod folijs est multis scolopendræ animali similibus, ab radice vna prodeuntibus. Nascitur in parietibus, saxisq; silicis & opacis: nec caulem, nec florem, nec semen habet. Folia polypodij modo diuiduntur, subterflauescencia hirsuta quæ, supernè viridia. Colligitur mense Septembri. Conseruatur per annum. * Vim hanc habent folia, in aceto feruefacta, ut per dies quadraginta pota lienem absument: quibus etiam contritis lienem ex vino illini oportet. Stragurix & regio morbo prodest, singultum sedat, calculos in vesica comminuit. Conceptum adimere creditur, per sese, aut cum muli liene appensa. Tradunt noctu, silente luna, huius rei gratia effodiendam. *Dioscor.*

SYMPHYTI duo sunt genera: primum petrarum, alterum consolida maior. Ger. *Wawurty*. Gall. *de la Consyre* nuncupatur. Petrarum nascitur in petris, ramis tenuibus, paruis, origano similibus: capitulis & folijs thymi: lignosum totum, odoratum, gustu dulce, saluam ciens: longa radice, subtrusa, digitali crassitudine. * Decoctum in aqua mulsâ & potu, pulmonis vitia purgat: sanguinem reijcientibus, & renu malis ex aqua datur: ad dysenteriam, rubraq; sceminarum profluvia in vino decoctum: ad conuulsa verò & rupta, ex aceto mullò bibitur. Quin & commanducatum sitim sedat, faucibus a peris subuenit, vulnera recentia, enterocelasq; conglutinat & illitu cohibet. Carnes autem cum symphyto decoctæ coalescunt. Alterum, quod Consolida maior vocatur, caulem emittit bicubitalem, aut

A maiorem, crassum, leuem, angulosum, ut sonchi, inanem: circa quem breui interuacante spacio, folia exeunt angusta, buglosso proxima, oblonga, hirsuta: caule secundum angulos quosdam striato: folijs tenuibus, ex alarum sinu prodeuntibus: in quibus flores lutei, & circa caulem velut verbasci semina emicant. Tam caulis, quam folia aspera languine horrent, tactuque pruriturum concitant. Radices demittuntur foris nigra, intus candida, viscosæ, quarum est vsus. B Tritæ & potæ cruentis excretionibus, ruptisq; proficiunt: recentia vulnera illitæ conglutinant, carnes quoque si concoquantur, cogunt additæ. Inflammationibus, præsertim fedis, cum fencionis folijs, vtiliter illinuntur. Colliguntur ambo mense Augusto & Septembri. Conseruantur per annum. *Dioscor.*

TVSSILAGO Hetruscis vulgò dicitur Farfara, & Farfarella, Germ. *Suffittatt*. Gall. *Pas d'asne*. Hisp. *Vina de asno, farfaro*. Ei folia sunt mauscula, quam hederæ, sex aut septem à radice, subalbida à terra, supernè virentia, in plures angulos exeuntia. Caulis palmum altus, flos luteus, vere prodit, quo vnã cum caule confestim exiit: inde nonnulli hinc vacare existimant. Radix tenuis est, & superuacua. Nascitur in amœnis & riguis. * Folia ex melle trita igni sacro, & omnibus inflammationibus illitu medentur. Arida suffitu, ita ut fumus per infundibulum hianti ore rapiatur, hos sanant qui sicca tussi, atque orthopnoea insectantur: pectoris vomicas rumpunt. Eundem effectum præbet suffita radix, decocta in hydromelite, & pota, emortuos partus eiicit. *Dioscorides.*

De folijs seu herbis calidis in secundo.

ANETHVM (German. *Ditttraut*. Gall. *Anet*. Hisp. *Aneldo*. Ital. *Anetho*.) hortis omnibus frequentissimum, omni ex parte sceniculum æmulatur, excepto gustu. * Calidum est in secundo, & siccum in primo. Digerit, dolorem sedat, somnum conciliat, & crudos & incoctos humores concoquit. Aridi anethi, comæ, seminaq; decoctum, potu lac euocat: inflationes & tormina sedat: aluum vomitionesque sistit: viuas ciet, singultus lenit: oculorum aciem heberat, genituram restinguit, assidue potum. Decoctum eius sceminis vuluæ malo opportunis, ad defensiones vtile. Condylomata illitus seminis cremati cinis tollit. Colligitur mense Maio. Conseruatur verò per annum. *Galien. & Dioscor.*

ANGELICA (Germ. *Ängelick*. Gall. *Angelic*.) cubitalem excedit altitudinem, caule geniculato, inani, multis alarum cauis referto: folia profert oblonga, per ambitum serrata, in nigrum virefcentia: flores albos, in umbellam cohærentes: è quibus semen prodit tenuè, lentiu modo compressum. Radix ei subest crassa raphani modo, quæ in plures diuaticatur ramos, gustu acris, & sua uerè odorata. * Excalefacit, pariterque desiccet ordine secundo completo, aut tertio incipiente. Proinde aperit, attenuat, & discutit. Venenis

nenis mirificè aduersatur: quare pestilentiam arceat hausta, aut frequenter commansa. Ipsa per se sumpta, pituitosos, lentosq; humores digerit. Idem præstat & radicis decoctum, quod etiam celerius ex frigore tussientibus auxiliatur: expectorat enim efficaciter crassam, lentamque pituitam. Sanantur eodem ex aqua aut vino interna viscera vlcera, cõcretusq; sanguis dissoluitur, & roboratur ventriculus. Radix in puluerem trita animi deliquijs, & cæteris cordis affectibus opem vnicè præstat. Valet ad rabiosorum & venenosorum morsus, exterius cum ruta imposita, & intrò in corpus assumpta. Hinc fit, vt recentiores quidam magna opinione hanc suis inferant antidotis. *Mathiolum.*

A P I V M vulgare à Dioscoride Eleoselinum dicitur. Germ. *Eppih.* Gall. *Perfil.* Ital. *Petrosello.* Hisp. *Perexil.* petroselinum grandius. In humidis nascitur locis. Mense Iunio & Iulio tum flores, tum semina profert. * Calidum est in secundo. Vrinæ & menses ciet. Flatus quoque discutit, & magis semen, quàm herba ipsa. *Galenus & Dioscorides.*

ARTEMISIA (Germ. *Weiss/Wicken.* Gall. *Armoise.* Hisp. *Artemisa.*) magna ex parte in maritimis, item in locis inculcis asperisq; nascitur. absinthij modo fruticosa, maioribus & pinguioribus folijs, ramisq;. Huius quidem genera duo: vnum lætius, habitusque, folijs, virgisque, latioribus; alterum tenuius, flore paruo, tenui candido, graueolente. Aestate floret. Sunt, qui in mediterraneis ynicaulis nomine appellent tenuem herbulam, simplici caule & minuto, floribus scateente tenuibus, flauo colore. hæc in cundiorum, quàm præcedens efflat odorè. Colliguntur ambo cælo sereno, in meridie, vel antè, mense Iunii. Conseruantur per annum in saccis lineis. * Vtraq; excalescit, extenuat, seruesactæ conuenienter in muliebres desessus adijciuntur, ad detrahendos menses, partus, secundasque: item ad præclusiones vuluæ & eiusdem inflammationes: calculos comminuunt, remoratum vrinam ciet: menses pellunt pube illitæ. Succus vuluæ inditus ex myrrha eadem, quæ infessio trahit. Coma tribus drachmis eorundem educendorû gratia bibitur. *Dioscor.*

CESTRON Psychotrophon (Germ. *Betonien.* Gall. *Betonne, ou Vetome.*) vocatur, quoniam frigidis locis inuenitur. Latini **BETONICAM** appellant. Herba est caulem ferens tenuem cubiti altitudine, aut maiorem, quadratum: folia quereus, mollia, lōga, in ambitu diuisa, odorata. prope radicem maiora: in summis caulibus semen veluti sativæ, spicata est. Decerpit huius folia siccatur plurimos ad vsus. Radicibus nititur, vt veratri, tenuibus, quæ ex hydromelite in potu, pituitosam vomitionem euocant. Folia dari debent ruptis, conuulsis, mulieribus vuluæ malo oportunitis, & ad laxandos vteri strangulatus, denarij pondere cum hydromelite: tres in vini sextario drachmæ cõtra serpentium morsus ebibuntur. Herba magna vitulitate illatis à serpente

A vulneribus illinitur, aduersus etiã venena drachma ex vino pota conuenit: præsumpta ea, si venenum hauriatur, nihil nocebit. Vrinam ciet, aluum subducit. Medetur comitialib. & infanis, pota ex aqua: & iecinoris, lienisq; vitijs drachmæ pondere in aceto mulso. concoctionem adiuuat, si quis cum sabæ magnitudine secundum cœnã cum melle cocto deuorauerit: modo consimili acida ructantibus propinatur. Stomachicis eam manducare, & succum deuorare prodehit, si postea dilutum vinum sorbeat. Datur sanguinem excreantibus, tribus obolis cum diluti vini cyatho: ischiadicis, renum, & vesicæ doloribus, ex aqua: quæ inter cutem binis drachmis ex hydromelite, si febricitant: sin aliter, ex mulso. regio morbo laborantes recreat: menses pellit, drachmæ pondere cum vino pota. aluum purgant drachmæ quatuor pote in hydromelitis decem cyathis. facit cum melle ad tabem, & purulentam excretionem. Pariendi celeritatem affert, vteriq; cruciatus à frigiditate conceptos mulcet, si ex aqua calida, aut mulso duarum drachmarû pondere propinatur. Nascitur in pratis & montibus mundis, & opacis, circa frutices. Colligitur mense Iunii. siccatur in ymbra. Conseruatur per annum. *Dioscor.*

ALVGA (quam Græci **CHAMAEPITYN**, vulgus herbariorum **IVAM AETHRITICAM**, Ger. *Feidchypressen.* Hisp. *Pinillo.* Ital. *Iua* appellant) herba in terra repes, submulo: folijs semperviuui minoris multò tenuioribus, hirsutis & pinguioribus, circum ramos frequentibus, odore pinus: flore tenui, luteo, vel candido: radicibus cichorij. * Expurgat, abstergitq; viscera plus quàm calefacit. Folia septem diebus in vino pota regio morbo medentur: & qua draginta diebus ex hydromelite ischiadicis sanant. Dantur peculiariter vrinæ difficultatibus, iecinoris, & renum vitijs: torminosi profunt. Eã apud Heracleã Ponticam, perinde atque antidoto, contra aconitum vtuntur, bibentes decoctum. Ad antedicta illinitur, cum polenta iure decocti subacta. Trica in farinam, & cum fico in pilulis sumpta, aluum emollit: excepta melle cum æris squama & resina desicit: apposita ex melle, vuluæ vitia extrahit: mammarum duritias discutit: vulnera glutinat: vlcera quæ serpunt, cum melle illita, cohibet. Alterum est genus aluæ cubitalibus ramis, in anchoræ speciem incuruatis, prætenuibus: coma supra dictæ, flore candido, femine nigro. hæc etiam pinum redolet. Tertia mas nominatur, parua folijs exilibus, albis, scabris, caule aspero, candido: luteis flosculis, femine iuxta alas. respit & hæc pinum. Hæc duæ vim superioris obtinent, sed non vsquea deò efficacem. Colliguntur omnia tria genera mense Iunii. Conseruanturq; per annum. *Dioscor.*

Chamaepitys vulgò Iua notiff. est: nec sollicitè ex Creta est quærenda. Nam Galenus quoque affirmat, eam quæ prope Romam crescat, Cretica esse odoratiorem, & Theriacam pro Cæsare paraturi: eam accipiebant: neque dubium est in

alij apud nos locis æquè præstantem atq; Romanam reperiri posse: modò non sit de crebris & continuis pluuijs nimis madefacta. Neq; diu est quòd ego in Apulia eandem perfectissimi odoris & saporis collegerim: Vnde eius maxima copia haberi potest. In vsu est planta vniuersa, quando floruerit, abiectis radicibus & stipitibus durioribus.

HYPERICVM (Germ. Sant Johans kraut. Gall. *Mille peruis.*) alij androsæmon, alij corion, alij chamæpityn appellat, quoniam semen odore resinam imitatur: surculaceo frutice, dodrantali, rubefcente: folio ruta, flore luteo leucoio simili, qui digitis attritus sanguineum succum remittit, qua ex causa androsæmon cognominatur: subhirsuta siliqua, & in rotundo oblonga, hordei magnitudine: semine intrus nigro resinosi odoris. * Vtinam cit, menstrua pellit appositum: tertianis, quartanisq; cum vino potum liberat. Semen qua draginta diebus haustum, ischiadicis medetur. Folia cum semine illita, ambusta sanant. Nascitur in locis cultis & asperis. Colligitur mense Iunij: conseruatur autem per annum. *Dioscorides.*

De Hyperico, quod vulgò vocant Perforatam, secundum Galeni sententiam cap. 13. lib. 1. de Antidot. accipiendum est semen vna cum virgultis, folijs & floribus, quod idem dicit 8. de simplicibus Medicamentis. Hæc herba ab omnibus cognoscitur, & passim obuia est, & electio tantum consistit in ætate, de qua diximus antea.

HERERA (Germ. Epheu. Gall. *Lierre.* Hispan. *Tedra.*) differèntias multas in specie sortitur, summam autem genere tres. Nam quædam candida est, altera nigra: tertia helix. Candida fructu fert candidum: nigra nigrum, aut croci æmulum, quam vulgus Dionysiam vocat. Helix fructum non gignit, sed tenues habet viticulas, & folia parua, angulosa, & rubra. Nigra hederæ in Italia, Germania, Belgio, Gallia circa parietes, & arbores frequens est. Candida in Græcia reperitur. Minor passim in syluis & opacis locis gignitur. Hæc serpentibus gratissimam, & sub hæc hybernis mensibus eos latitare Matthiolus scribit. Flores hederæ sub Autumnum producit: bæcæ post hyemis solstitium perficiuntur. * Hederæ omnis acris est, & astringens: nervos tentat. Flos trium digitorum carptu, facit ad dysentericos, in vino bis die potus: ambustis cū cerato tritus illinitur. Recentia folia ex aceto cocta, aut cruda cum pane detrita, lienes sanant. Floriorum & corymbosum succus, cum irino vnguento, melle aut nitro naribus infunditur: & contra veteres capitis dolores, caput eo cū aceto & rosaceo perfundit vile est: purulentis auribus, aut dolentibus, cū oleo medetur. Nigræ hederæ succus, aut e poti corymbi, corpus infuriant, mentemque turbant largius sumti. Acini quinq; triti, calfactiq; in punici mali cortice cum rosaceo, si infillantur à contraria aure, dolorem dentium mitigant. Denigrant capillum illiti corymbi. Folia in vino decocta illinantur omnium vlcèrum generi, etiamsi cacoe-

A the sint: vitia cutis in facie, & ambusta sanant, vt antea diximus, decocta. Mouent menses triti, & subditi corymbi: iisdem poti, post purgationes foeminarum, drachmè pondere, concipiendi spem adimunt. Pediculus foliorum melle irrigatus, ac vuluè inditus, menstrua & partus extrahit. Instillatus succus putrida tædia narium, graueolentiamq; emendat, & sanitati restituit. Lachryma hederæ psilothrum est: illitu pediculos enecat. Succus radicum in aceto potus, contra phalangiam prodest. *Dioscorides.*

LYPULVS seu lupus salictarius. (Ger. Hopffen. Gall. *du Haublon.*) caulibus aculeatis, longissimisq; in vepribus & salictis reptat, folijs vitis albæ, hispidis & nigrioribus, flore cinereo ac multis exilib. folliculis squamatis compacti: caulis eius spinis horret, cacuminibus rani & cotrudæ modo in torulos turbinatis. Flores habet foliaceos, candidætes, qui ferè alliu vinumq; suboleant. Herba, præsertim germem eius æqualis temperamenti est, ad frigiditatem declinantis: flos verò calidus in secundo, &c. * Educit bilem flauam, & mundificat sanguinem ab ea, & clarificat ipsum, & sedat ipsius inflammationem, & affert ei iuuamentum magnum infusio eius in aqua caféi. Et syrupus eius remouet isteritiã: confert febribus biliosis & sanguineis. Dosis infusionis in sero lactis est circiter ℥.j. Nascitur inter vepres circa agrorum margines. Flores Augusto ac Septembri colliguntur, & ad ceruicæ vium reponuntur. Herba verò Martio & Aprili colligitur. *Mesue.*

MELISSOPHYLLON, Latinis Apiastrum & Citrigo, Hetruscis Cedronella & Melissa dicitur, vulgaris est notitia. Cauliculi & folia ballotæ similia sunt, sed maiora, tenuioraq; , nec ita hirsuta: citreum malum olent. * Folia cum vino pota, aut illita, profunt contra ictus phalangiorum, scorpionumq; : item aduersus canis morsum. Decocto corundem gratia, foueri prodest: defensionib. foeminarum ad ciundos menses conuenientes eodem in dolore colluuntur, dysentericis infunditur. Fungorum strangulationibus folia, addito nitro, potu auxiliantur: torminibus, & orthopnoicis delinctu. Illitu cum sale strumas discutunt, vlcera purgant: articularios dolores illitu sedant. Cæterum melissophylli proprium est, animum hilarem reddere, humenti ac frigido ventriculo auxiliari, concoctionem adiuuare, cerebri obstructions reserare, deficientem animum reuocare, cordis imbecillitatem roborare, eamq; præsertim, qua formus frequètius nocte intercipi solet: quin & eius pulsum reprimere, animi sollicitudines fugare, ac sollicitas imaginationes tollere, quæ tum ab atra bile, tum ab exusta pituita gignuntur. Excalefacti siccata: ordine secundo. Cor exhilarat, vitales facultates roborat, odoris fragrantia, saporis austeritate, partiumq; tenuitate. Colligitur mense Aprili, vel Maio, vel Iunio. Siccatur primò in sole, deinde in umbra. Conseruatur per annum. *Dioscorides, Auicenna & Serapio.*

MARRUBIUM seu Prassium (Germ. *Andon.*) frutex est radice ramosus, candicans, subhirsutus, quadrangularibus ramis: folium pollicem æquat, subrotundum, hispidum, rugosum, gustu amaro: semen in caulibus, & ex interuallis, flores verticillato ambitu, asperi. * Huius folia sicca cum semine decocta in aqua, aut viridiū succus datur cum melle suspiriosis, tussitentibus, & ad tabitudinem redactis. Crassam è pectore pituitam cum sicca iri eiecit. Mulieribus à partu nõ purgatis datur, vt menstrua & secundas extrahat. item in difficili partu, & his qui venena hauserunt, aut à serpentibus demorsisunt. Vesicam, renesq; lædit. Folia cum melle illinuntur fordibus vlceribus purgandis: pyregia nomasq; fistunt, laterum dolores mitigant. Succus folijs contusis expressus, & sole coctus, ad eadem pollet: cum vino & melle illitus oculorum claritatem adiuuat: naribus regium morbum expurgat. aurium doloribus conuenienter instillatur per se, aut cum rosaceo. Nascitur prope ædificia, ruinas, & rudera. Colligitur mense Iunij. Seruatur per annum. *Dioscor.*

Marrubium apud Andromachum viride accipitur, quod ob quam causam factū fuerit, equidem nõ habeo dicere, cum Galenus non meminerit viridis, & Dioscorides viride eas frondes esse siccas accipiendas vnà cum semine aut succum è viridi collectum. Fortassis existimandum est, Andromachū viridis nomine recens, id est, non obsoletum, sed statim exiccatū voluisse intelligere: D quamquam hoc non ad eò multum referat. Damocrates accipit verticillos, in quibus semen continetur. Sed ego quasi secundū regulam vniuersalem acceperem de omnibus plantis fruticosis totam herbam, quando semine est referta, abiectis radicibus, & magis lignosis partibus; & cum semē protulerit, forsitan frondes pauca aderunt, sed maiore ex parte tantum verticilli in circuitu caulis, ideoq; Damocrates voluit, illos tantum sumendos esse, existimans caulem vt potest lignosum esse nullius vsus, quamquam ideo frondes non improbet.

MYRRHIS (Germ. *Wilder torbet.*) simillima est cicutæ, caule, folijsq;: radix ei oblonga, mollis, rotunda, odorata, cibo non insuauis. Nascitur passim in hortis, & pratibus nonnullis. Maio mense huius flores candicant. * Quæ pota in vino phalangiorum moribus auxiliatur: cit menstrua, & partus secundos, purgatq;: à puerperio fœminas: subuenit & phthisicis cocta in sorbitione. Aiuunt quoq; eandem bis die terte potam ex vino; in pestilentia salutarem esse, & ne morbi contagia sentiantur, obstat. *Dioscorides.*

OCEMYM (Germ. *Vaslientraut.* Gall. *Basilis.* Ital. *Basilico.* Hisp. *Albahacha.*) vulgò cognitum. * Id copiosiore cibo oculorum aciem hebetat, alium mollit, spiritum mouet, vinam pellit, lacuocat: ægrè tamen conficitur. Illitum cum poliline polentæ, aceto & rosaceo, pulmonū inflammationibus auxilio est. Draconis marini, & scorpionis istibus per se prodest: & cum vino Chio,

A oculorum doloribus. Succus visus caliginē abstergit: destillationes exiceat. Semen potum conuenit atram bilem gignentibus, difficili vrinæ, inflatisq; naribus hautum, subinde mouet sternutamenta. quod idem herba efficit. Sed oculos premi necessum est, cum sternutamentum vrget. Sunt, qui in cibis abdicandum censeant: quandoquidem manducatum, & in sole positum vermiculos creat. Aphri autem adijciunt, si feriantur à scorpione, qui ocyum ederint, nullo conflictari dolore. *Dioscorides.*

PIMPINELLÆ (Germ. *Vibinessen.* Gall. *Pimpinelle.*) appellantur duo habentur genera. Maior radice nititur longa: folijs circumquaque solo procumbentibus, dissectis, per ambitumq; serratis: caule quadranguli: floribus in umbellam coherentibus, tenuibus, albicantibusq;. Minor caule exit rubenti: folijs minoribus, minus dissectis, minutiusq; serratis. Vtraque tamen hircum redolet. Opacis locis minus, in pratibus aut maius: C affatim citra cultum erumpit. Aestate in autumnum vsq; floret. Radix, in qua virtus tota consistit, excalescit, siccaturq; ordine secundo completo, aut sanè tertio incipiente. * Præstat hæc ad renum & vesicæ morbos, quorū calculus est causa. Ob id enim venas à calculis expedit, & vrinam remoratam pellit. Prodest expressus è radicibus succus ex vino haustus, deleterijs medicamentis, & venenosorū animalium moribus. Quæ ratione non desunt, qui ad pestilentiam, radice hanc miris laudib. esse rant. Est & alia Pimpinella, quæ ab Italis *Solbasella* nominatur, nullis nõ cognita, vt pote quæ acetarijs frequentissimè inferatur. Verum hæc ab antedictis longè distat viribus, etsi foliorum facie satis inter se conueniant. Siquidem vltima hæc gustata non leuiter adstringens percipitur, & lentoris copiam præbet. Vnde facile conijcitur, eam esse adstrictoriae facultatis. Hinc itaq; fit, vt muliebri profluuium efficacissimè sistat: dysenteriam, & cæteros alui fluxus: E cohibeat: quin & biliosas vomitiones reprimat. Herba ipsa vulnera & vlcera sanat: misceturque vnguentis, quæ tum ad capitis vulnera, tum ad carcinomata parantur. contagiosis, pestilentibusq; febribus maximè commendatur. Sunt, qui eam Elatinen esse putent. *Mastholius.*

PEUCEDANVM (Germ. *Harftrang.* oder *Schwehsehwurg.* oder *Sawfenshet.* Gall. *Peucedame.*) caulem emittit tenuem, gracilentum, sceniculo similem: comam habet statim ab terra copiosam, spissamque: flore luteo: radice nigra, crassa, graui odore, succosa. Tenera radix cultello conciditur, profluensq; è plaga succus vmbraë mandatur: in sole siquidè confestim euanescit. Colligitur capite prius & narib. rosaceo persusus, ne capitis dolor premat, & vertigo sentiat. Assatione radix inutilis fit. Tam lac, quam succus radice & caulibus extrahi solet, sicuti & mandragora: verum inefficacior succo lachryma habetur, & velocius expirat. Interdum etiam concreta inuenitur lachryma, thuris similitudine, caulibus radicibusque adhærens. Praefertur succus è Sardinia, &

Samotheace colore rufo, odore graui, feruens gustu. * Ex oleo & rosaceo illitum Peucedanum prodest lethargicis, phreniticis, vertiginosis, comitialibus & lōgis capitis doloribus, resolutis, ichthiadicis, conuulsis: omnibus in vniuersum vitij neruorum, ex oleo & aceto illitum, prodest. Eius olfactu respirant vuluæ strangulatas, & veternoſi reuocantur. Incensum serpentes abigit. Aurium doloribus conuenienter ex rosaceo instillatur: cauensis dentium inditum, mitigat dolorem, contra tussim efficacissimè ex ovo affluitur: suspirijs, torminibus, & inflationibus subuenit. Ventrem leniter emollit, lienem absumit, difficiles partus mirè adiuuat. Facit ad vesicæ cruciatus, & renum distentiones potum: vuluam aperit. Radix ad eadem utilis est, sed inefficacior: eius decoctum bibitur. Farina eius sordida vlcera purgat, & vetera cicatrice obducit: squamas ossium extrahit. In cerata & calcificientia malagmata additur. Radix eligi debet recens, quæ cariem non senserit, firma, odoris plena. Succus ad potiones amaris amygdalis, aut ruta, aut pane calido, aut anetho resoluitur. Gignitur in montibus opacis. Colligitur mense Septembrii. *Dioscorides.*

ROSMARINVM (Ger. Rosmarin. Gall. Rosmarin. Hisp. Romero mara. Ital. Rosmarino.) quo coronarij vtuntur, ramos mittit tenues, & circa eos folia minuta, densa longa, exilia, subter incana, supernè videntia, grauius odorata. * Excalfactoria vi præditum est. Regium morbum sanat, si decoctum in aqua, ante exercitationes bibatur: & vbi laborans exercitationi se crediderit, in balnea descendat, & merum potet. Acopis, gleucioq; vnguento admisceri solet. Flores fert bis in anno, vere scilicet & autumno. Colligitur à mense Maio vsq; in autumnum. Conseruatur per annum. *Dioscorides.*

SALVIA, siue elisphacon. (Ger. Sasse. Gall. Saulte.) frutex est ramosus, longus, virgas habēs quadrangulas, & canas: folia mala cotonei effigie, sed longiora, asperiora, crassiora, & quæ sensim attritarum quasi vestium scabritiem referāt, hirsuta, subalbida, perquam iucundo odore, sed graui: semen summis in caulibus, syluestri hormino simile gerit. * Menses cit & vrinæ decoctum foliorū, ramorumq; potum, & partus extrahit, & pastinacæ marinæ icibus auxiliatur. Capillos denigrat, vulnerum sanguinem cohibet, tetra vlcera purgat. Testium pruritus sedāt rami foliaq; si eorum decocto cum vino foueantur. Nascitur in locis asperis, incultis montibus, & vbique in hortis. Colligitur mense Iunij & Iulij, cum profert flores. Conseruatur per annum. *Dioscor.*

SCABIOSA constat folijs laciniatis, subhirsutis: caulibus tenuibus, cubitali altitudine, atq; etiam maiore: in quorum cacumine flores emittant in cæruleo albicâtes. * Pollet aduersus scabiem, decoctum potatum. Prodest omnibus pectoris vitij & respirationi inferuentibus organis: siquidem eorum inflammationes purulentas dissipat, & omnia pectoris excrementa expur-

gat. Anthracibus, siue carbunculis pestiferis vtiliter illinitur: ad vtilitatem hos lethales abscessus trium horarum spacio profusus aboler existimatur. Nascitur in campestribus, & pratis. Colligitur mense Iunij. Seruatur per annum. *Matthiolus.*

SCORDIUM (Germ. Schentnoblauch / Wasserbaethenig. Gall. Scordeon. Ital. & Hisp. Scordio.) planta chamædry similis, hodie cognita. Huius in medicina vsus esse debet, non alij syluestris. * Herba vim excalfactoriam habet: vrinam cit. Costa recens, aridaue cum vino, aduetus venenatos serpentium morsus bibitur: ad stomachi quoq; rosiones, dysenteriam, & vrinæ difficultatem, binis drachmis cum hydromelite: crassamen purulentum pectore expellit. Facit aridæ farina ad venterem tussim, rupta, conuulsa, si cum nasturtio, melle, & resina misceatur in eclegmate. Inflammata modicè præcordia, cerato excepta, recreat: cum aceto acri, aut aqua, podagris conuenienter illinitur: menses imposita mouet, vulnera coaglinat, vetera vlcera purgat, & ex melle ad cicatricem perducit. Siccas excrementas in carne cohibet. Succus ad eadem vitia bibitur. Inter prima effiac Ponticum natione, Creticumq;. Nascitur in montibus & palustribus. Conseruatur per annum. *Dioscor.*

Scordium si ex Creta & Ponto haberi posset, esset valde bonum, atamen in alijs regionibus quoq; illo non multò deterius crescit, modò eligatur id, quod in montibus, nō palustribus locis prouenit, & in regionibus siccioribus, quemadmodum est Apulia. Colligatur autē quando floribus est refertum, & iam incipit semen producere, estq; vniuersa planta in vsu præter radices, & lignosam partem quandam illis proximam: & quò magis allium redolet, eò melius est.

STOECHAS (Germ. Stechstraunt Gall. Stechas. Ital. Stecha. Hisp. Canuesfa.) iuxta Galliam in insulis eiusdem nominis è regione Massilie, gignitur & in Arabia. Herba tenuibus surculis, comathymi, lōgiore folio, subamara gustu, & aliquantum acris. * Cuius decoctum, hyssopi modo, ad pectoris vitia effiac est. Antidotis vtiliter misceatur. Viscera omnia, & vniuersum animantis habitum extenuat, confirmat, & ab obstructionibus & infarctu liberat. Decoctionis eius potio est ab ʒ. v. vsq; ad ʒ. viij: & pulueris eius à ʒ. iij. vsq; ad v. Præfertur Arabica. Conseruatur per annum, vel annos duos. *Dioscor. & Mesue.*

Stœchas præferatur alijs, quæ proueniebat in Insulis Stœchadibus, dictis Gallie, vnde etiam nomen accepit: similiter & Cretica commendabatur quanquam hanc magis quàm illam Gal. r. de Antid. lib. probauerit. Nunc præstantissima habetur Arabica, vnde etiam consueuerunt Medici nostro tempore in suis compositionibus eam vocare semper Stœchadem Arabicam. Quare si hæc ex Arabia recēs, odorata, subamarscens & acris quo ad gustum haberi poterit, potius hanc, quàm aliam, vsurpare debemus. At si eiusmodi ad manus non sit, saltem aliam paribus conditionibus accipiamus. Vtūtur autē speciebus ipsius, quando

quãdo inter flores & semina maturefcunt: itemq; frondib. & ramufculis tenuioribus quẽma dmodum fieri folet in alijs omnib. fruticofis plantis. Est autem vbiq; cognita & paffim reperitur.

PARTHENIVM (Germ. *Krottendil.* Ital. *Bruſaculo.* Hiſp. *Magaza.*) folio eſt coriandri, amaro ſapore, odore graui: floribus per ambitum albis, intus melinis. Hetrufci matricariam vocant. Siccatum cum aceto mulfo, aut fale potum, non ſecus atq; epithimum, & bilem, & pituitam detrahic: ſuſpicioſis prodeſt, & melancholicis. Herba ſine flore à calculoſis & anhelatoribus magna utilitate bibitur. Valet decoctum ad inſidendum in duritia vuluarum, & inflammationibus. Illinitur ſacro igni, & colleſtionib. cum flore. Nec deſunt, qui velint marem Parthenium appellare Athanaſiam, quam & Tanacetum vocant ſeplafiarij. * Vtuntur tanaecto recentiores ad ventriculi & alui ſtatus diſcutiendos, item ad lumbricos ex ventre pellendos. Vtuntur & ad frangendos renum calculos, & ad ciendam vrinam. Sed id viris magis, quàm mulieribus commendant: contra vero Matricariam diſtam ſœminis tantum exhibendam præcipiunt. Naſcuntur ambo in omnibus ferè hortis: neq; modò in ijs facta, ſed in alijs quoq; locis ſponte proueniunt. Colliuntur Iunio. Conſeruantur per annum. *Dioſc.*

De herbis ſeu folijs calidis in gradu tertio.

ABROTANVM (Germ. *Stabwurz.* Ital. *Abrotano.* Gall. *Auouons ou garderobbe.* Hiſp. *Abrotano, hierua tombriguerra.*) duorum eſt generum. Fœmina quadam arboris ſpecie fruticã, candicat, citum ramuloſis folijs, ſeripi modo, minutim incifis: floribus referta eſt, comantibus in ſummo, fulgore auri, corymbis. quod per æſtatem prodijt, ſua uiter olet, cum grauitate quadam, & amaro guſtu. Alterũ eum vocatus, ſarmentoſum gracilibus ramulis, vti abſinthium. * Vtriuſque ſemen crudum tritum, & ſeruſ factum ex aqua, in potu auxiliatur orthopnoicis, conuulſis, ruptis coxendicibus, vrinæ anguſtijs, menſib. ſuppreſſis, aut remorantibus. In vino potum exitiale venenorum antidotum eſt: horroribus ex oleo illinitur. Serpentes & ſubſtrato, & nidore fugat: contra icterus eorum cum vino potum prodeſt, priuatim efficitur cõtra ſcorpionum & phalangiorum venena. Oculorum inflammationibus commode illinitur cum cotoneo cocto, aut pane. tritũ cum farina hordeacea, decoctũq; tubercula diſcutit. Irini cõpoſitionib. admifcetur. Naſcuntur ambo in hortis & campeſtribus. Colliuntur Iunio. Conſeruantur per annum. *Dioſc.*

ASARVM, quod & ipſum aliqui ſylueſtre nardum (Germ. *Hafelwurz.* Gall. *Cabaret.*) appellant, hederæ folijs, minorib. multò, rotundioribusq; floribus cytino hyoſcyami ſimilibus, purpureis, inter folia proximè radicem emicantibus, odoratis: in quibus ſemen acinoſum. Cauliculos habet anguloſos, aſperos & molles: radices numeroſas, geniculatas, tenues, obliquas, gramini nõ diſſimiles, longè tamè graciliores, odoratas, ex-

A calfacientes, & quæ linguã vehementer mordēt. * Excalfactoriam vim habet: vrinam cit: hydropticis, & vetuſto coxendicum dolori prodeſt. Radices ſenis drachmis ex aqua mulſa potæ, mēſes trahunt, & veratri albi modo purgāt. In vnguenta additur. Vmbroſis montib. prouenit, ſed plurimũ in Ponto, Phrygia, Illyrico, & Italiæ luſitaniẽſi agro. Perpetuo viret herba, noua tamen vnà cum floſculis folia Vere promit. Cõſeruat per annum. Doſis eius inuſionis eſt ab aur. ij. vſq; ad aur. iiii. & pulueris eius à ʒ. j. vſq; ad aur. ij. *Dioſc. & Meſue.* Aſarum norum eſt: de quo radices ſolũ accipiuntur, abiectis frondibus: quod multi cum non obſeruēt, plurimũ errant: nam Gal. quoq; vult frondes eſſe nullius momenti. Sint aut radices firmæ, odoratæ, acutiſſimæ quo ad guſtum, & non obſoletæ: reperiuntur autem quouis loco.

VITEX, ſiue ſalix Amerina, quã vulgus Herbariorum Agnum caſtum appellat, frutex eſt in arborem aſurgens: ramos gerit longos, fractu peruiſa: folia oliuæ, ſed molliora. Duo genera eius: vna harũ album florem mittit cum purpureo: altera tantum purpureum, & ſemen, vt piper. * Excalfactorias vires habet, & aſtrictorias. Semen eius potum, venenatis icteribus, a quæ quæ cutem ſubiit, lienofis que auxiliatur: lac eum cat: menſes ciet, drachmæ pondere in vino potum: genituram exoluit: caput tentat, & ſoporem affert. Decoctum herbæ & ſeminis in deſeſſione, mulieribus vuluæ malo opportuniſ opitulatur: item inflammationibus. Purgationes mouet ſemen cum pulegio potũ, etiam ſuffitu, vel poſſitu: capitis dolore diſſoluit illitum: inſtillatur cum aceto & oleo capiti in lethargo, & phrenitide. Folia ſuffitu aut ſubſtrato fugant venenata: illita quoq; ſerpentiũ morſibus auxiliantur: teſtium duritias, cum butyro & folijs vitium emolliunt. Rimas ſedis ſemen cum aqua illitum mitigat: & cum folijs medetur luxatis, vulneribusq;. Virgam qui manu teneat, dum iter facit, negatur intertriginem ſentire. Agnum quaſi dicas caſtũ, vocant Græci: quoniam matronæ in Theſmophorijs Athenienſium caſtatem cuſtodientes folijs huius cubitus ſibi ſternunt, & lygon, quaſi vimen, propter inuiſtam ferè ramorum flexilitatem. Naſcitur in flumina ripis, aſperisq; locis, ac torrentium alueis. *Dioſc.*

ARVM (Germ. *Pfaſſenwurz.* Gall. *Vit de Prebſtre.*) apud Syros lupha vocitum, folia emittit dracunculi, ſed longiora, & pauciorib. diſtincta maculis: caulem ſubpurpureum, do drantalem, piſtilli ſpecie, à quo eroceũ ſemen exit: radice dracunculi alba. quæ decocta eſt, ut pote cum minus acris ſit. Folia ad eſum conduntur, & arida per ſe, decocta manduntur. Arum terrena eſſentia conſtat, ſed calida: * proinde extergendi vim poſſidet, verũ non valentem, ſicut dracontium. Radices eius maximè ſunt vtiles: ſiquidem comeſæ craſſitiem humorum mediocriter incidunt, adeò vt & excreationibus ex peſtore idoneæ ſint: ſed magis tamen aptum eſt dracontium. Naſcitur in campeſtribus, in vineis, in ſcrobium

marginibus, & passim in semitis prope sepes. A
Conseruatur per annum, præsertim radix. *Diosc.*

AMOMUM exiguè fruticat, ex ligno se cõuol-
uens in racemi modum, flore, ceu cãdidã violã,
paruo: folijs bryoniã similib. Laudatur quã ma-
ximè Armenia cum, colore ad aurum vergens, li-
gno subrufo, abudè odorato. Medicum, quoniã
in campestrib. & aquis enascitur, infirmius esse
constat: est autem magnũ, subuiride, tactu tene-
rum, frutice venoso, odore origani. Ponticũ verò
subrufum, parũ, fragile, racemosum, fructu tur-
gens, & odore nare feriens. Deligito recens, can-
didum, nec subrubrum, sed quod nec astridũ cohæ-
reat, nec conuoluatur, sed solum diffundatur:
semine plenũ, vis simile, graue, valde odoratũ,
modò cariem non contraxerit: acre, gustu mor-
dens, simplici colore nõ euariante. * Vim habet
calfaciendi, adstringendi, exiccandi. Somnũ alli-
cit: & illitũ fronti, doloris sensum aufert: inflam-
mationes & meliceridas concoquit, discutitq;:
iuuat quos scorpius percussit, ex ocymo illitũ: &
podagricis confert inflammationes oculorũ, vi-
suerumq; lenit ex vna passã: ad vuluarum vicia in
pellis, aut in seffionib. vtile est. Decoctũ iecinori,
renibus, podagrã, potu conuenit. Antidotis im-
misceatur, & præciosissimis vnguentis. Adulteratur
Amomum herba simili, quã Amomis vocatur,
sed sine odore, sine fructu. Nascitur in Armenia,
flore origani. Quare in huiusmodi rerum proba-
tionibus fragmenta fugienda sunt: eligenda autẽ,
quã ab vna radice suos integros surculos emit-
tunt. Planta hæc apud nos incognita est. Quare
succedanẽũ erit asarũ, aut calamus aromaticus
officinarum. *Diosc.* Amomi planta est ignota, cuius
loco collocauimus Acorum. nam Gal. 6. lib.
simplicium Medic. hæc similis esse facultatis scri-
bit: nisi quod Acorus sit illo seccior, hoc verò ma-
gis concoquat: quanquã in exigua differentia
hæc præstent: cumq; nullum aliud magis conue-
niat, cogimur interea hoc vsurpare. Ad quid sit
Acorus, non parũ inter se dissentiunt periti sim-
plicium: ego tamen existimo esse eam radicem
quam Sepiasarij vocãt Galangam maiore, quia
acuta est quoad gustũ. & nõ nihil amara, & alias
quoq; notas habet quas illi Diosc. attribuit. Alij
putant esse Calamum aromaticũ vulgarem: sed
anteã vnã cũ illis conclusimus, pro calamo odo-
rato, hunc calamũ vulgarem esse accipiendum,
qui etsi non esset ille anti quorum Calamus, gra-
dibus tamen & viribus satis similis: quare hæc in
parte illis consentire non possum: nam cũ Aco-
rum sit calidũ & siccum in 3. gradu, Calamus ve-
rò nõ vltra secundũ, necesse est fateri, aut substi-
tutionem non esse probã, aut Acorum non esse
istum calamũ. At hoc quia vnã cum ipsis pro ve-
ra substitutione, idq; veris rationib. probaueri-
mus, relinquatur Calamus vulgarem non esse
Acorum. Quare substituamus pro Acoro Galan-
gam maiorem. Etsi forsitan aliquis diceret, hanc
esse radicẽ Amomum fructũ, in hoc quoq; iun-
gi poterimus autoritate Galeni. Sed & nos dice-
mus fructus quoque habere in se aliquid duri &

terrestris pariter atq; illa radix habet: quanquam
ego in ea sum opinione, quod lignum Amomi,
quando non dũ fructus aut racemi se explicue-
rint, sit vsurpandum, quod ex Diosc. colligitur, &
rationes exposui in 3. lib. Methodi nostrã de sim-
plicibus, quas tamen nõ abs re erit hic repetere.
Prima itaq; est, quod Diosc. scribit, adulterari a-
momum cum simili quadam herba, quã nullum
habeat fructũ: iam si fructus in vsu fuisset, quare
cũ eiusmodi planta sine fructu falsificari potuis-
set? vnde colligi potest lignũ & stiptem fuisse in
vsu. Deinde nõ vult accipi fragmenta sed surcu-
los integros & vegetos, quod de fructib. intelli-
gi nequit. Præterea eligitur odoratus & quod
nõ sit cariosum. Caries verò magis propria est li-
gnis quã fructibus. Erãt autẽ vna quoq; Amo-
mi in vsu, sicuti ex multis locis Galeni apparet.
Et Damocrates in sua Theriaca Amomi race-
mos accepit. Sed Andromachus Amomũ race-
mosum, non racemos, quia inter se differunt, ha-
bet. Nam intelligi potest de surculis, qui in no-
tam bonitatis habent semen, vel vvas appen-
sas: quare in Græco legitur *βερβύκιος*: & Latino
racemiferi: quanquam propriè magis racemosi
dicatur. Quod si ita est, similitudo substantiã ma-
gis inter ea confirmabitur, cùm & Galanga ma-
ior, & surculi de Amomo sint lignosa natura.

AMMI (Germ. *Amey*) hodie à nonnullis osten-
ditur folijs foeniculo tenuioribus, caule gracili,
vmbella, in qua candidi flores & semẽ minutissi-
mũ, cumino similis, nõ per omnia respõdens ve-
terũ descriptioni. Pleriq; existimãt semen quod-
dam ex Hispanijs sub amomi nomine allatũ, ve-
rũ esse Ammi, aut saltẽ eius loco vsurpari posse.
Huius succedanẽũ est anisum, cuminũ. *Florentini.*

Ammi paucis cognitum est: nec diu est quod
Venetijs primum ceptum est afferri. Antea propter
similitudinem saporis eum Origano aliud
minutissimum semen accipiebatur odoratum &
acre, cuius magna copia vndique in Apulia cre-
scit, estq; ea planta quam doctissimus Andreas
Matthiolum in suis primis libris depinxit, quan-
quã ipsemet non habeat pro vero Ammi: quem-
admodum etiam non est. Sed legitimum admo-
dum simile est semini Saxifragã Hircinã dictã,
& cimino quoque, quanquam satis sit minus.
Odoratum est & sapore tam proximè ad Origa-
num accedit, vt vix ab eo discerni possit. Hocq;
ad Theriacam, non aliud accipiendum est.

BACCHARIS herba fruticosã, quã in coro-
nas additur, cuius folia aspera sunt, media violã
& verbasco magnitudine: caulis angulosus, cubi-
ti altitudinem petens, aliquid tantum asper, non
sine appendicibus adnatis, flore purpureo, sub-
albicatẽ, odorato: radicibus veratro nigro simi-
libus, quibus odor inest cinnamomo proximus.
Asperum squalidumq; solum amat. * Radix in
aqua decocta, ruptis, vulsis, ex alto præcipitatis,
spirandi difficultati, salutaris: item diuturnã tuf-
si, & vrinã difficili: menses pellit: contra serpen-
tium morsus vtilissime datur in vino. Recens ra-
dix apposita panum extrahit. Puerperis eius
decoctum

decoctum in deflectionibus prodest. In diapsasma ta vtiliter inferitur iucundi odoris gratia. Folia, vt pote quæ astringant, capitis doloribus illitu profunt: oculorum inflammationibus, mammis tumetibus à partu, ægilopijs incipientibus, ignibusq; sacris auxiliantur. Odor fomaum gignit.

Dioscorides.

DICTAMNUM, herba est in sola Creta nascens, pulegio similis, sed maioribus folijs, cana lanugine pubescentibus. Florem nullum aut semen profert, inquit Dioscorides. Theophrastus verò cæterique auctores & caulem illi tribuunt, & florem, & semen, vt manifestè videre licet in dictamno, quod hodie ex Creta adfertur: cui quidem conueniunt reliquæ Dioscor. notæ, sed florem & semen profert. Alia est planta, dictamnum album vulgò vocata, aliàs fraxinella, planè à dictamno Cretensi diuersa: quæ quamuis valde efficax sit, dictamno Cretensi substitui tamen non potest: hoc enim veteres intelligunt, cum absolute dictamnum scribunt. * Cæterum dictamnum legitimū præstat omnia, quæ satium pulegium, sed efficacius multò: nam nò potum modo, sed appositum quoque, aut suffitum, defunctos partus eijcit. Prodū in Creta capras sagittis percussas, huius herbæ pastu eas excutere. Purgandi vim habet succus illius, aut cum polenta tritus. Herba impactos pedibus, reliquoue corpori aculeos, illitu refigit. Ad lienis dolorem efficax habetur: siquidem ipsum imminuit. Meunt ætate & autumno. Radix eius gustu calfacit: partus accelerat. Succus cum vino potus, cōtra serpentium morsus præsidio est. Tanta herbæ facultas est, vt olfacta abigat bestias, quæ venenato sctū seuiant, appensaq; contactu exanimet. Vulneribus ferro illatis, & venenatis moribus infusus succus præsentaneo est remedio, si etiam ad instillatione statim in potu assumatur. Huius succedaneum pulegium est. *Dioscorides, & Medici Florentini.*

Dictamnum ex Creta ante paucos annos ceptū est copiosè cum omnibus illis notis, quas Dioscorides illi attribuit apportari: detecto errore isto Pharmacopæorum, qui eius loco sumebant Dictamnum album vulgò dictum, quo vitumur intra corpus ad vermes necandos. Afferuntur autem ex vera planta tam frondes quàm folia. Nec nos moueat quòd Dioscorides scribat Dictamnum nec florem neque semen producere: quia locus ille mendosus est, vt nos probauimus 2. lib. nostræ Methodi cap. 16. & cum Theophrasto diximus legendum esse, Dictamnum quoad flores, & semina in Medicina nò vsurpari. Quod nos admonet, de hac planta esse sumendas frondes: & sic pharmacopœi facere solent.

CARYOPHYLLATA (Germ. Benedictenwurth, Gall. *L'herbe benoïste*.) planta est non vulgaris, gignitur in montibus, & in vijs iuxta septa. Radix tenuis, nigra, & caryophylli spirans odorem. * Ea recentiores vtuntur pota ad thoracis interna vulnera. Quin & eius succum admixta ærugine cuniculo sis, contumacibusq; vlceribus vti-

liter inijciunt. Eadem olfactu spiritus recreat, & frigidum roborat cerebrum. Epota prodest cœliacis, dysentericis, fœminarum profluuijs, & cruenta expuentibus. Tam intus sumpta, quàm foris illita enterocelis auxilio est. Temperamentum eius exalfaciens & exiccans, vt manifestum sunt iudicio eius radices: quippe quæ gustu odoratæ, astringentesq; deprehendantur. Quibus qualitatibus non modò attenuare, discutere, & astringere valent, sed etiam roborare. Colligitur mense Martij & Augusti. Conseruatur per annū. *Mastholus.*

CHAMÆDRYS Græcis, alijs Chamædrops, Latinis Trisfago, Ger. *Wattthenget/Bergst mein nit* dicitur. Sunt, qui eam teucron appellauère, propter eam, quam cum teucro seruati similitudinè. Frutex est dodratalis, folia habens exigua, amara, effigie & diuisura quercus: flore paruo, penè purpureo. * Recens in aqua decocta, potu tussibus, indurato lien, vrinæ difficultati, incipientibus hydropicis, auxiliatur: cit menses, partus extrahit: lienem ex aceto pota consumit: aduersus serpentium venena ex vino, potu, illituq; efficacissima. Trita digeritur in pastillos, ad supradicta. Purgat vetera vlcera, cum melle: cum oleo illita, caliginem oculorum discutit. Natura eius est calefacere. Nascitur in petrosis & asperis. Colligitur mense Iunij, semine prægnans. Conseruatur per annum. *Dioscor.*

Chamædris vbiq; nota est, & reperitur iisdem locis in quibus diximus Chamæpytin provenire, quæ præstantior est, magisq; odorata, & melioris saporis quàm Cretica: quare illam quoq; nobis in nostris regionibus nascentè tanquam bonam comparabimus. In vsu est integra herba posteaquam flores emisserit, & semè affuerit, excepta radice, & cauliculis durioribus. Nascitur quoq; in monte Gargano prope Neapolin, laudabilis & præstas. Nec nos impedire debet, quod dicit Andromachus, accipiendum esse semen Chamædryos: nam ita more poetico locutus est: intelligit enim Chamædryn semine plenam, eo modo quo antea diximus. Quod Galenus explicando Andromachi descriptionem confirmat.

CNICVS, officinis **CARTAMVM** (Germ. *Witden saffran*, Gall. *Saffran sauuage*, Ital. *Zaffarano, Sarracinesco*, & *Zaffarano syluatico*, Hisp. *Alazor*, & *somente de papagaios*.) vocatur, folijs cōstat oblongis, per ambitum diuisis, asperis, spinosis: caule sesquipedal: capitulo magnitudine grandis oliuæ: flore eroci: semine cãdido, alio qui rufo, longo, anguloso. Huius flore in obsonijs vtuntur. * Seminis tuss & expressi succus, cum aqua mulsa, vel iure gallinæ, aluum purgat: sed stomacho aduersatur. Seminis succus lac cogit, & magis ipsum resoluendæ alui facultate donat. Scriitur nōnullis Italiæ, Galliæ, & in hortis & in agris. Flores Iulio & Augusto, semen interea perficitur, & eodem quo scriitur anno, exinde inarescit. Dosis eius est à ʒ. iij. vsq; ad aur. v. & floris eius à ʒ. j. vsq; ad aur. ij. Conseruatur autem, & maximè semen, annis tribus. *Dioscor. & Saladinus.*

CENTAVRIVM MAIVS, folia iuglandis habet, oblonga, viridi brassicarum colore, in ambitu serrata, caulem ceu rumicis, binum aut ternum cubitorum, multis ab radice adnatis, in quibus capita ceu papaveris in rotunditate oblonga, flos ex cæruleo candicans, cyanio flori perquam similis, verum maior: semen in floribus compactum, quale in floribus in pappos evanescentibus esse solet: radix crassa, grauis, sesquicubitus longa, rufescens, succo prægnans rufescente, & cum adstrictione quadam & dulcedine, acri. Huius radix sub rhapontici nomine officinis notissima est. * Radix (quæ in vñu est) conuenit ruptis conuulsis, pleuriticis, spirandi difficultati, veteri tussis sanguinæ expuentibus, drachmis duabus trita datur, si febris sit, in aqua. cæteris in vino: item ad tormina, & vuluæ dolores. Ramenta eius in collyrij formam vuluæ subdita, mensis atq; partus extrahunt. Succus eadem præstat. Vulneribus prodest: nam recens tusa, aut arida antè madefacta, ea glutinat & coniungit. Carnes coalescunt, si tusa simul decoquatur. In Lycia succum exprimitur, quo pro lycio vtuntur. Amat solum pingue, & apricum, ac syluas & colles. Copiosissimum, inquit Dioscorides, in Lycia, Peloponneso, Arcadia, Helide Messenia, pluribusq; circa Phloeon Lyciam ac Smyrnam locis. Reperitur & in Apulia Gargano, nec non in Baldo agri Veronensis monte: sed quod in Baldo monte, vt Matthiolus scribit, Apulo cedit. Simplicis folij centaurium maius Hispania mittit, atque hinc aduectæ Antuerpiam radices, terræque commissa subinde in hortis reuirescunt. Aestate huiusmodi Centauria florêt, radices autem Autumno legi expedit. Conseruatur per annum. *Dioscorides, & Dodonæus.*

CENTAVRIVM MINVS (Germ. Tausendguldentrant. Gall. *Centauré*, ou *Fiel de terre*. Ital. *Bion della*. Hispan. *Fiel de tierra*.) origanum aut hyperico simile, caule anguloso, palmu excedente: flore lychnidis, è puniceo in purpuram vergente: folijs rutæ, prælongis & paruis: fructu tritico simili: radice pusilla, læui, & superuacua, quæ gustanti amaritudinem adfert. Amat loca herbosa, aratro non proficissa, aliquantulum, sed tamen nõ omnino rigua. Est non modò in Italiae prouincijs, verum & in Germania, ac Belgio abundè frequens. Iulio & Augusto vnà cū florib. ac siliquis legitur. Conseruatur autem per annum. * Herba recens tusa suo illitu vulnera conglutinat: vetera vlcera purgat, & cicatrice obducit. Bilem crassosq; humores per aliu exigit, si decocta deuoretur. Ius decocti ischiadicis conuenientissimè insunditur: trahit enim sanguinem, & dolorem leuat. Succus oculorum medicamentis perquam vitilis: siquidem cum melle caliginem oculorum expurgat. In velle appositus, mensis & partus extrahit: epotus peculiariter neriõrũ vitijs succurrit. Dosis est à tertia parte drachmæ vnus vsque ad ʒ. i. β. Et in decoctionibus à drachma vsque ad ʒ. iiii. *Dioscorides, & Dodonæus.*

Centaurium minus herba est notissima, & acci-

piuntur, vt Galenus tradit, flores, frondes, & cymæ caulium simul, idq; statim quando florere cœpit. Radix est nullius vñus. Notandum tamen quod in freto Neapolitano quædam alia herba nascatur, quæ ita penitus distinguitur, facile decipiatur, imò multi Pharmacopæi loco Centauri vsurpant. Differunt tamen in eo, quod in vero sit caulis quadrangularis, in altero rotundus, & sicuti verum est amarissimum, atq; eam ob causam Fel terræ vocatur, ita in altero nihil planè apparet amaritudinis.

CHELIDONIVM MAIVS (Germ. *Schellkraut* oder *groß Schwardentrant*. Gall. *Chelidaine*. Hispan. *Celiduenna*.) caule est gracili, cubitali, aut alio, agnatis foliosis: folijs ranunculi, mollioribus tamen, & colore cæsis: flore violæ albæ, secundum singula folia prodeunte. In eo succus eroci, mordax, acris, & aliquantulum subamarus, grauiter olens. Radix supernè singularis, infernè in multa crocea capillamenta fibratur. Siliqua, ceu corniculati papaveris, tenuis in metæ figuram longa: in qua semen papauere maius recluditur. Nascitur prope sepes, in scrobium ripis, secus vias, inter rudera, & in ædificiorũ ruinis seu parietinis. Colligitur in principio æstatis. Conseruatur autem per annum. * Succus in æreo vase, cum melle, prunis decoctus, oculis claritatem adfert. Folijs, caule, radice, succus exprimitur incunte estate, & siccatus in vmbra digeritur in passillos. Radix cum aniso & vino albo pota, medetur regio morbo, & vlceribus quæ serpūt: imposita cum vino, aut manducata, dentium dolorem sedat. Hoc nomen videtur sibi vendicasse, quod aduentu hirundinum exoriatur: & discessu emarcescat. Sunt, qui narrant, hirundines matres exæcatis pullis, admota herba, visum restituere. *Dioscorides.*

CALAMINTHAE tres sunt species: vna montibus familiaris. (Germ. *Ragenmünz*. Gall. *Calament*, ou *Poltot saunage*, ou *Herbe à Char*. vocitatum) folia ocymi habens, incana: surculos & caules angulosos, purpureum florem. Altera pulgionis similis est, sed maior: (Germ. *Widen Potet*) quam syluestre pulgionis ideò appellatur, quod odore ipsum æmuletur. nepeta Latini vocant. Tertia (German. *Secumünz*.) mentastro cognata est, folijs oblongioribus, caule & ramis maioribus, quam superiora, sed viribus inefficacior. Omnium folia gustu impensè feruētia, & acris: radix superuacua. Ex calaminthæ generibus frequentior est vñus, quæ Latinis Nepeta vocatur. Nascitur in tæpestribus, asperis, & aquosis. Colligitur mense Iulij & Iulij. Conseruatur per annum. * Potu aut illitu demorsis à serpente opitulatur. Decoctum potu, mensis & vrinas expellit: ruptis, conuulsis, orthopnœæ, & torminibus, cholericis, horribusq; auxiliatur: regium morbum expurgat. Præsumpta in vino venenis resistit. tinea, cæteraq; interaneorum animalia cum sale & melle pota, necat: nec secus cocta, crudæ si teratur. Elephanticos esitata adiuvat, si postea

si postea serum lactis ebibatur. Folia detrita si in vellere subijciantur, menses extrahunt, & partus enecant: accensa, aut substrata, serpentes fugant: nigris cicatricibus candorem reddūt in vino cocta & illita: fugillata tollunt. Calamintha ischia-dicis imponitur, vt ex alto humores euocet, summam cutem exurens. Vermes necat succus auribus instillatus. *Dioscorides.*

Calamentum tametsi tres species habeat, nihilo minus indifferenter quæcunque ex illis in promptu sit, vsurpari poterit: ac propterea *Dioscor.* confusè facultates omnium trium exponit, sicuti *Galenus* quoq; facit: vnde contingit, quòd *Andromachus* senior assumit *Calamentum*, & iunior retinens Latinam denominationem vocat *Nepetam*, nam nulla est inter hæc differentia, & quia passim *Nepeta* sese offert, accipi debet collecta in locis siccis, & suo tempore, nimirum quando flores, & semen incipit producere. In vsu est plâta vniuersa, excepta radice & lignofo stipite, quæ abijciuntur.

CONYZA tria genera sunt: maior, minor, & media. Maior vulgò pulicaria dicitur, frutice altior, & folijs latioribus, quàm minor, graui odore. Minor odore præstantior est. Vtriusque folia oliuæ similia, hirsuta, pingua, in maiore caulis binum cubitorū altitudine attollitur: in minore pedem æquat. flos fragilis, lutei coloris, qui in pappum abit. radices superuacuae. Nascuntur passim. Media *conyza*, caule crassiore ac molliore: folijs mediæ inter maiorem & minorem amplitudinis: minime pinguis, multò tamen grauioris odoris, & iucundioris, sed inefficacior. Prouenit locis humantibus. Priora duo genera eliguntur. * Suffitu, substratuq; frutex totus serpentes fugat, culices abigit, & pulices necat. Folia conuenienter illinuntur serpentium plagis, & tuberculis ac vulneribus. Flores & folia cum vino ad menses, partusq; eijciendos bibuntur: item contra vrinæ stillicidia, arquatum morbum, & tormina: comitiales pota ex aceto adiuant. Decoctum in defensionibus medetur vuluæ malis. Impositus succus abortum facit. Herba ex oleo efficaciter horribus oblinitur. Capitis dolores tenuis illita sanat. *Dioscorides.*

FOENICULVM (Germ. *Fenchel*, Ital. *Finochio*, Gall. *Fenouill*, Hisp. *Hinoia*.) omnibus notum est. Nascitur partim in hortis. Colligitur caule turgescente. Florescit mense Iunij & Iulij. Seritur Februario mense, locis apricis & modicè saxosis. * Si herba edatur, aut semen cum ptisana bibatur, mammas lacte replet. Comæ decoctum in renum doloribus subditum proficit, quippe quod vrinam excitet. Contra serpentium ictus in vino conuenienter bibitur: menses ciet: in febribus nauseam, & stomachi feruorem ex aqua frigida potum sedat. Contritæ radices, & cum melle illitæ, morsibus canum medentur. Succus caule & folijs exprimitur, & in sole siccatus, in medicamenta adijcitur, quæ ad excitandâ oculorum aciem commode temperantur. Extrahitur succus ad eadem valens, etiam semine viri-

di, ramulisq; & radicibus prima germinatione incisis. In Iberia, quæ ad Occidentem spectat, succum reddit gummi similem. Caulum medium, dum herba floret, rustici demetūt, igniq; amouent, quòd facilius vi caloris exudans, gummi remittat: quod efficacia succo est ad medicamenta oculorum. *Dioscorides.*

Feniculi quasi omnes partes in vsum assumuntur, attamen semen siccum & recens magis est efficax & vsitatus: de quo etiam ad Theriacam accipiat. Hoc intellexit *Galen.* lib. 7. de simplicib. Medic. vbi cõstituit calidum in tertio gradu. Nâ semen eius alijs omnibus partibus est acris. Ac tametsi *Andromachus* senior in hac compositione id non explicet, iunior tamen & *Damocrates*, & *Aetius*, in suis Theriacis hoc manifestè dicunt. Debet autem semen esse bene maturum non furfurosus, granorum æqualium, odoratorum & in gustu acrium. Obseruandum quoq; ne accipiamus eam speciem quæ saporem mistū habet cū Aniso: vnde dicitur *Feniculo*. anisum: sed alterum quod & vrinam feminatur, & vulgò vocant *Feniculum amarum*: quo etiam vtimur in multis condimentis.

IUNIPERI (German. *Weydolder*, *Krammetbeer*, Gall. du *Genoure*, Ital. *Ginepro*, Hisp. *Elenepro*.) genera duo: altera maior, altera minor. vtraq; acris est. Nascitur in montibus, locis maritimis & incultis. Colligitur, & maxime fructus in autumnò. * Excalfacit & vrinam mouet: accensa serpentes fugat. Baccarum nonnullæ nucis iuglandis magnitudine nonnunquâ grandescere, aliæ nucem Ponticam æquare inueniuntur, rotundæ, odoratæ, in mandendo dulces, subamaræ, quæ *arceuthides* etiam, id est, baccæ iuniperi, nominantur. Modicè calfaciunt & astringunt. Stomacho vtilis: contra pectoris vitia, tussim, inflationes, tormina, & serpentium ictus efficacissimè bibuntur: vrinam ciet. vnde ruptis, conuulsis, & vuluæ strangulati subueniunt. Folia acrimoniam habent: ideo tam ipsa, quàm eorū succum ex vino contra viperarum morsus illiti aut bibi prodest. Corticis cinis cum aqua illitus, lepras eximit. *Dioscor.*

HELENIVM (German. *Manzwurtel*, Gall. *Eaule Campana*, *ausnee*, Ital. *Lelle*, *enale*, Hisp. *Raiz de ella*.) folia habet verbasci angustioris folijs asperiora, oblonga: caulem quibusdâ in locis non emittit: radicem subalbidam, interdum subrufam, odoratam, subaerem, vegetam, magnam: ex qua agnatæ propagines liliorum, aut ari modo seruntur. Montanis, vmbrosis, & siccis locis prouenit. Foditur æstate radix, particulatimq; dissecta siccat. * Potum radices decoctum menses & vrinam ciet. Ipsaq; in eclegmate ex melle prodest tussi, orthopnoæ, ruptis, conuulsis, inflationibus, & serpentium morsibus. In summa, excalfaciens est. Folia eius ex vino cocta vtiliter ischiadicis illinuntur. *Helenij* radix & stomacho vtilis est in passo cõdita: siquidem salgamarij paululum siccatam eam, mox decoctâ, & frigida aqua madefactâ, in sapam conijciunt, & ad vsus recondunt.

Trita, potaq; ad cruētas excretionēs efficac est. Alterum Helenij genus in Aegypto gigni Cræteus tradit. Herba est cubitalib. ramulis, serpylli modo per humum repentibus: folijs lenticulæ circa ramos, sed lōgiotibus crebrisq; radice pallida, digiti minoris crassitudine, per ima tenui, supernè crassiore, cortice nigro. Nascitur in maritimis, collibusq;. Radix vna in vino epota, contra serpentinum ictus auxiliatur. *Dioscorides.*

HYSSOPVM (Germ. *Ysphen* / oder *Ysop*. Gall. *de l'Hysope*. Ital. *Hyssopo*. Hisp. *Hyssopo*.) Græcorum herba est, folijs & floribus origano similibus, hodie incognitum. Hyssopum Mesue medicum, est hyssopū vulgare, quod in hortis colitur. Syluestre nascitur in montibus, thymumq; vulgare est. Vtrumq; thymbrē species est, & hyssopo substitui potest, præsertim syluestre, thymum dicū. Colligitur mense Iunij. Cōseruatur per annum.

* Vim habet extenuandi & calfaciendi. Decoctum cū ficis, aqua, melle & ruta, potumq; peripneumoniciis, diuturnæ tussi, suspiriosis, destillationibus, & orthopnoicis auxiliatur: tinea ceneat. Idem facit, si cum melle delingatur, crassum humorem per alium extrahit, decoctū ex aceto mulso epotum. Ad subducendam alium cum ficis viridib. detritis manditur: vehementiusq; addita iri, cardamomo, aut irione, deijcit: colorem in corpore fouet. Lienī & aque inrer cutem, cum fico nitrog;, inflammationibus quod ex vino illinitur: cum feruente aqua impositum, fugillata discutit, cum decocto fisorum optimè anginis gargarizatur. Decoctum cum aceto dentium dolore in collutione sedat: inflationes auricularum vaporis suffitu discutit. Dosis eius decoctionis est à ʒ. v. vsq; ad ʒ. x. & pulueris eius à ʒ. ij. vsq; ad ʒ. β. *Dioscorides, & Saladinus.*

LAVRVS (Germ. *Loberbaum*, Gall. *Laurier*. Ital. *Lauro alloro*. Hispan. *Lauzel arbol*.) quædam tenui folio constat, altera latiore. * Vtraq; exalfactoriam naturam habet, & emollientem. Vnde decoctum earum in muliebres infessus additum, vuluæ & vesicæ vitij conuenit. Virentia folia sensim substringūt: illita quoq; ac trita, vesparum apumq; ictibus opulantur: eadem cum polenta & panē illita inflammationem omnem mitigant: sed pota stomachum effundunt, & vomitiones mouent. Lauri bacæ magis quàm folia calfaciunt. Ergo in eclegmate tritæ cum melle & passo, profunt tabi, orthopnoe, & omnibus thoracis rheumatismis: contra scorpionum ictus ex vino bibuntur: viridilignes emaculant. Succus baccarum vtilissimè aurium dolori & grauitati instillatur cum vino vetere, & rosaceo. In medicamenta autem adijciuntur, quæ neruorum lassitudines reficiunt, acopa vocant: & ad ynguenta quæ calfaciunt & discutunt. Cortex radicis calculos rumpit, partus necat, hepaticis prodest, tribus obolis in vino odorato potus. *Dioscor.*

MAIORANA, *Amaracus*, *Sampsuchus* (Germ. *Maioran* vel *Meyran*. Gall. *Mariolaine*, oue *Marone*.) herba est ramosa, per terram repens: folijs eius salaminthæ, quæ tenui folio constat, hirsutus &

rotundis, suauissimum odorem spirat: ideo coronis inseritur. Nascitur passim in hortis. Colligitur mense Aprilis & Maij. Conseruatur autem per annum. * Vis eius exalfaciens. Succus decocti potus, conuenit incipientibus hydropticis, & ijs quos vrinæ difficultas, aut tormina excruciant. Illita ex melle arida folia, fugillata tollūt: menses subdita in pello trahunt: contra scorpionis ictum ex aceto & sale illinuntur: laxatis, tumoribusq; cerato excepta imponuntur: aduersus oculorum inflammationes, cum polline polentæ, illini prodest. Acopis, malagmaticisq; calfaciendi gratia commiscetur. *Dioscor.*

Amaracus, & Maiorana vulgaris, vna herba est: cuius pariter cymæ cum floribus & seminibus siccatis ad vmbra fumūt. vocatur adhuc passim vulgò, *sansico*, quia Latine sampsuchum dicitur.

MARVM species est Maioranæ istius, quam vulgò Gentilem vocamus: Alij Persam gentilem Neapoli in ficitibus ante fenestras culta reperitur: cuius cymæ fumuntur, quando plenæ sunt seminibus, cum nonnullis etiam adhuc floribus, & in vmbra per aliquot dies siccantur.

MENTHA (Germ. *Mintz* / Kraus / *Wassermintz*. Gall. *de la Menthe*. Hisp. *La yerua buena*.) cognita herba est. Nascitur passim in hortis. Colligitur mense Aprilis vel Maij. Siccatur in vmbra. Conseruatur per annum. * Calfaciendi, adstringendi, atq; exiccandi vim habet. Siftit sanguinem, potu ex aceto succo: tinea in ventre teretes ceneat: venterem stimulat. Singulis, vomitiones cholerasq; sedant terni ramuli cum acidi granati succo poti. Suppurationes discutit, si cum polenta illinatur. Imposita fronti capitis dolores mulcet: mammas, si tendantur, aut late turgent, compescit: cum sale canum moribus illinitur: aurium doloribus cum aqua malsa subuenit: vuluæ ante coitum admota conceptioni resistit: linguæ scabritiem conficta læuigat. La coire, densariq; in casum non patitur, si folia potionibus lactis immergantur. In summa stomacho vitilis est, & in condimentis peculiarem gratiam habet. Syluestris mentha (Latini menthastrum vocant) hirsutiore est folio, & prorsus maiore, quàm sylvestris grauiori odore. quare minus ad sanorum vsus expetitur. *Dioscorides.*

NIGELLA, Gith, Melanthium, (German. *Schwarz Camber*. Gall. *Peperone*.) exilib. surculis fruticat, sæpe binos dodrantes excedēs folijs, vt senecionis minoris, sed multò tenuioribus: capitulo in cacumine tenui, paruo, ceu papaueris, oblongo, intercurtantibus intus membranis: quibus semen includitur nigrum, acre, odoratum, quod panibus inpergitur. Nascitur in hortis & viridarijs. Colligitur mense Iulij. * Capius doloribus illiū fronti, subuenit. discutit recētes oculorum suffusionēs, tritū ex irino. & in fusum naribus tollit lepras, lentigines, durities, tumoresque vetustos, cum aceto illitum: circumscarificatos clauos excutit, cum veteri vna impositum. dentium doloribus, cum aceto & teda decoctum & collu-

& collutum prodest. Teretes ventris tinea ex-
pellit, peruncto ex aqua umbilico. Destillatione
laborantes adiunat, tritum in linteo, & olfactu.
Vrinam & menstrua ciet, multis diebus sumptu,
& lac extrahit: difficultatem spirandi cum vino
potum, leuat: phalangiorum moribus ex aqua,
drachmæ pondere haustum, auxiliatur. Incento
serpentes fugantur. Tradunt largius epotum
enecare. *Dioscorides.*

ORIGANÆ (vulgò Ro: Steinbrech) folia ha-
bet pastinacæ: florem candidum: caulem cras-
sum, palmi altitudine: semen atriplicis: radicem
magnum, in multa rotunda capitula extuberan-
tem. Nascitur in petris Iunio mense floret. * Hu-
ius semen, caulis, & folia cum mulso vino pota,
secundas eiciunt. Radix è vino vrinæ stillicidio
conuenit. *Dioscorides.*

ORIGANVM (Germ. Woggenut/Dossen Ital.
Origano. Gall. Marjolaine d'Angleterre. Hisp. Ore-
gano) trium est generum: heracleoticum, onitis,
& sylvestre. Heracleoticum folium habet hyssop-
o non dissimile: umbellam autem non in rotæ
speciem orbiculatâ, sed veluti multifidam: semine
in summis virgis haudquaquâ denso. Onitis
candidiore est folio, & hyssopo similior. Semen
veluti coniunctos corymbos habet. Sylvestre ve-
rò origanum aliqui Panaces Heraclion, alij cuni-
lam vocant: folijs est origani: ramulis tenuibus
dodranted altis, in quib. umbellæ anthesi inunt,
flores candidi: radix tenuis, superuacua. Horum
postremum in maritimis nascitur: reliqua duo
cognita quidè sunt, sed rara. Tragoriganum est
incognitum. Quod hodie in vsu est, ad nullum
origani genus referri potest: primum, quòd in
maritimis nò nascitur, vbi duntaxat cætera cre-
sunt origana: deinde, quòd gustatum, linguam
nò vellicat, vt reliqua origana. Adulterinum igitur
erit organu, quia reliquis notis ita cum ori-
gano conuenit, vt gustu solo ferè distingui pos-
sit. Danda est opera, vt legitimum habeatur, atq;
hoc reijciendū. Verum hodie ex Creta copiose
Venetias adfertur. * Cæterum origanum excal-
facit: vnde decoctum cum vino potum demor-
sis à serpente conuenit: qui autem cicutam, aut
meconiu hauserunt, ijs ex passio: si verò gypsum
aut ephemerum, ex aceto mulso propinatur. rup-
tis, conuulsis, hydropicis cum fisco elui datur.
Aridum acetabuli mensura potum in aqua mul-
sa, atros humores per aluū extrahit: menses ciet,
& tussi cum melle linctum medetur. Ad prurigi-
nem, psoras, regiumq; morbum, decocti ius in
balneis prodest. Succus virentis, tonsillas, vnam,
& oris vlcera sanat, & per nares ex oleo irino in-
sufum trahit. *Dioscorides, & Medici Florentini.*

PERICLYMENI seu Caprifolij duo sunt ge-
nera: vnum Germanicum, alterum Italicum di-
cerelicebit. Vterq; frutex amplexicaulis, vicinis
admiculis circumligatur. Germanicum longis
tenuibus, sed tamen lignosis, & in ramulos parti-
tius sursum repit cauliculis, circa quæ ex inter-
uallis folia bina ex aduerso posita, oblonga, mol-
lia, dilute virentia, inferiore tamen parte magis

A incanescētia, flores in summis ramulis complu-
res pariter emicant, oblongi, candidi, suaueolen-
tes, interiùs caui, vna parte prominentiores, sta-
minibus aliquot è medio exētibus. fructus acin-
nis similis in exiguarum vuarum modum com-
pactus: per maturitatem rubet, in qua semen du-
riusculum. radix lignosa non absq; adnatis. Ita-
licum lignosis quoq; & in longitudinem prore-
pentib. cauliculis, priori omnino simile est: con-
ueniunt etiã folia, nisi quòd ex aduerso posita

B subinde vniantur, & circa ramulorum præsertim
fastigia ita coalescant, vt acetabulorum profun-
diorum speciem exhibeant, è quib. flosculi ena-
scentur similes superiores, breuiiores tamen, ac
paulo minores: bacca sequuntur similes, & ru-
bentes, sed tamen dilutius. Nascitur in syluis, &
in fenticetis fruticibus nouellisq; arbutis, ita se-
penumerò tenaciter, & arētē se obuincit, vt sui
vestigia ipsis impressa relinquat. Vere folia ex-
cunt, vt alijs lignosis. Flores quandoq; Aprilis

C crebrius Maio ac Iunio conspiciuntur: fructus sub
Autumni tempus maturi. Græci Periclymenon,
Latini Volucrum maius: Scribonius Largus Syl-
uæ matrem appellat: officinæ Caprifolium, Ma-
triflyluam, pleriq; Liliū inter spinas: Ital. *Vinci-
bosca*, Germ. *Geisblatt/Spätzigen/Waidgigen* Gall.
Chenopessille, Hisp. *Maureljeta* Matthæus Sylua-
ticus Pandectarum author, Caprifolium, & Syl-
uarum matrem cap. cxxxvij. rectè quidem Peri-
clymenon, sed perperam Lycium, & Pyxacan-
tham interpretatur: Periclymenon cum Pyxa-
cantha inepre confundēs. peius verò etiam facit

D Caprifolio vires Pyxanthæ ascribens. Sed cap.
dxxxj. Matriflyluam Periclymenon & Caprifoliū
rectè asserit, ac legitimas ei ex Dioscoride vires
refert. Præbuisse hic grauissimi erroris pharma-
copœis occasionem videtur, qui succo foliorū,
& fructuū Periclymeni densato, pro Lycio, ma-
ximo cum periculo vtuntur. Natus hinc & alius
error, quòd videlicet foliorum Periclymeni deco-
ctum, vel ex his, aut etiam ex florib. stillatius

E liquor, oris fauciumq; inflammationibus inci-
pientibus, veluti astringentia ac refrigerantia
prodesse temerè existimantur. Periclymeni enim
haudquaquam frigida, aut astringens, sed calida
& attenuans est facultas. Vt enim Galen. scribit
Periclymeni cum fructus, tum folia ad eò vhe-
menter incidentis pariter & excalfacientis facul-
tatis sunt, vt si plusculum bibantur, vrinam san-
guinolentam efficiant: principio tamen vrinam

F duntaxat mouentia. Dioscorides ait: Huius se-
men postquam ematurit collectum, ac in vmbra
siccatum, drachmæ pondo quadraginta die-
bus datum, lienem absumit: lassitudinem discuti-
tit: orthopnœæ, & singultui prodest: vrinam cit
à sexto die cruentam. Idem & partus accelerat.
Eandem vim & folia habent, quæ triginta dieb.
pota sterilitatem efficere narrantur. Eadem cum
oleo illita periodicarum siue intermittentium
februm horrores abigunt. *Dodon.*

PETROSELINVM hortis omnibus frequen-
tissimum est: * vrinam cit & menstrua: contra

stomachi & coli inflationes, & tormina prodest. Laterum, renū & vesicæ doloribus, in potu subuenit. Admiscetur antidotis vrinam cientibus. *Dioscorides.*

Petrofelinum commendabatur allatum ex Macedonia, quod à natiuo loco vocabatur *Estreaticū*, & sub hac appellatione ad omnia loca deferēbatur, quanquam ex Epiro, in quo copiosissimè creuit, in Macedonia apportaretur, & inde tanquam Macedonicum & *Estreaticū* omnibus distribueretur: nam cum exiguus locus esset in Macedonia, vbi colebatur, non potuit sufficere omnibus alijs regionib. Etsi autē vero *Estreatico* careamus, nihilo tamen deteriorē fore *Theriaca* existimabimus, si alio vbi fuerimus: nam, vt *Galenus* cap. 14. lib. 1. de Antidotis tradit, quanquam ad venena, & serpentum morsus *Estreaticum* sit efficacius, alterum tamen ad alios morbos non minus est vtile, ad ventriculi debilitatē, hydropem, tormina ventris, colicos dolores & similes alios, quos secundariò quoq; *Theriaca* promittit curare. Cum insuper *Estreaticum* tam amarum & acre sit, si etiam alia omnia simplicia medicamenta *Theriacæ* superet, atq; eam ob rem compositionem reddat nimis amaram, & gustui ingratam: potissimū si semen eius (quod quidem in vsu est) recens, & non siccum imponatur: nam tametsi frondes & radices eandem habeant facultatem, sunt tamen nimis debiles. At quidnam verum sit *Petrofelinum*, hucusque apud peritos simplicium fuit incertum. Veruntamen ante paucos annos in multis hortis colebre cœperunt quandam plantam, quæ multorum iudicio verum *Petrofelinū* representat, & Neapoli copiosè floret in orto, quem excoluit multis & varijs simplicibus refertum in monasterio S. Severini Vincentius Lucensis, & in fistilibus quoq; Ferdinando Imperator prouenit, seminaq; acceperat à Marco Emario pharmacopœo Veneto: reperitur nunc etiam Patauij, Veronæ, Romæ, Venetijs & in alijs locis. Et certè si consideremus diligenter omnes eius partes, nihil dubitationis nobis relinquitur, nisi quod semen eius non adeò sit acre atq; amarum, quemadmodum *Dioscorides* vult, & *Galenus* quoque in commemorato loco scribit esse amarissimum & acerrimum: quod etsi ipse de *Estreatico* dixit, tamen & alia quoque, quanquam non tam validè, acris & amara esse debent. Cumq; hoc semen (quod iam pro vero habetur) ideo fortasse minus acris saporis sit, quòd alia cultura ratio adhibita fuerit, non audeo tamē me opponere sententiæ tot doctorum viroꝝ, atq; ideo vnà cum illis sua deo pharmacopœis, vt interea ad *Theriacam* accipiant. Non pratermittam etiam in medium afferre quandam meam opinionem, quam ante multos annos de *Petrofelinio* concepi: nam non existimaui eos errare qui pro *Petrofelinio* vulgarem acciperent saxifragā, habentem omnes eas notas, quas *Dioscorides*, & *Galenus* *Petrofelinio* attribunt: Nā folia sunt *Petrofelinio* similia, & nascitur in petris, vnde &

A nomen obtinuit: semen quoque conuenit cum semine *Ammi* veri, atq; insuper est amarissimū, acre & odoratum. Quanquam omnes plantas quas ego viderim montanis locis allatas Neapolim, deprehenderim in hisce duobus saporibus fuisse validiores, quo ad radices, quàm femina: tametsi in Macedonia contrariū accidat, cuius rei causa est, quod ibi nunquam planè perfectum eius semen viderim, sed vt plurimū cariosum. Vnde eius imperfectio apparet, & fortasse in nostris regionibus ad summam perfectionem perueniri nequit, ideoq; cum semen hoc tam efficace non reperitur, eius loco collocari poterunt illius radices quæ secundum *Galenum* eiusdem sunt facultatis: quamuis semen ipsum si haberi posset, propter rationē in regulis substitutionis enumeratis esset melius. Accedit præter hasce notas & hoc, quòd hodie saxifraga in dolorib. colicis exhibetur, itemq; ad prouocandam vrinam, & calculum frangendum, admodum feliciter, quemadmodum olim *Petrofelinum* præbatur. Quod si aliquis exquisitius hæc discutere & non pro vero *Petrofelinio* acciperet vellet, saltem pro illo substituere posset, quoniam ex sapore coniecitur in 3 gradu esse calidum & siccum. Vnde quoq; in aliam deueni coniecturam, saxifragam nimirū eam quam vulgò propter odorem *Hircinam* vocamus, esse *Dioscoridis* *Oreoselinum*: semper enim prouenit in montibus & ipsa quoq; inter saxa: in quibus ait *Dioscorides* hoc crescere: quare nonnulli statuerunt esse *Petrofelinum*, quod tamen *Diosc.* reprehendit. Hæc saxifraga semen profert ita simile *Ammi* semini, vt vix inter se discernantur, & nisi loco boni odoris *Hircum* oleret, posset hoc *Petrofelinum*, & illud *Oreoselinum* appellari. Quod si hoc regioni in qua nascitur imputaretur (quod tamen ego non affirmauero) hæc opinio eò melius consistet, quamuis magis ad alteram inclinem. Hæc *Saxifraga hircina* folia habet *Apij*, acris est & amara, & mirabilis in frangēdo calculo & prouocanda vrina, quemadmodum multorum recentium experientia id testatur. Nonnulla collegia celebrium ciuitatum pro *Petrofelinio* substituerunt *Petrofelinum* vulgare, quemadmodum aliquando *Bononiæ* factum est, & ni fallor collegiū Patauinum eiusdem fuit opinionis. Sed hic modus substituendi videtur in disputationem cadere. Nam sicuti *Serapio* sentit ex *Sententiâ* *Alepiadum*, & *Apium* calidum & siccū est in secundo gradu, & *Petrofelinum* *Galenij* in tertio. At non conuenit substituere medicamenta, quæ in primis qualitatibus non sint eiusdem gradus.

PTARMICA exiguus frutex est, surculos habens paruos, multos & rotundos, abrotano non dissimiles: & circa eos folia oleæ, longa, multa & in cacumine capitulum, vti *anthemidis*, paruum, rotundum: * quod suo acris odore sternutamentum excitat: vnde nomen accepit. Nascitur in montibus & petrosis. Folia cum floribus illita fugillationes rapiunt. Flores sternutamentum efficacissimè mouent. *Dioscorides.*

PVLEGIUM (Germ. *Potey*. Gall. *Du Poulion*. A Hisp. *Polco*. Ital. *Pulegio*.) herba est vulgaris notitiæ. Nascitur in locis cultis & aquis. Colligitur mense Iunii, Iulij & Augusti, dum floret. Siccatur in umbra. Conseruatur per annum. * Extenuat, calfacit, decoquit: potum menstrua, secundas ac partus eicit. Pulmonis vitia ex melle & aloë potum extrahit, & conuulsis auxiliatur. nauſeas, stomachique erosiones ex posca permulcet. atram bilem per aluum exigit. Bibitur in vino viliſſimè contra serpentum morſus: defectos animo recreat, cum aceto naribus obiectum: gingiuas arefacti cinere corroborat. Illitum cum polenta inflammationes omnes sedat, podagris per se ſubuenit, impositum vsque dum rubefcat locus: cum cerato varos extinguit: lienosis cum sale vtiliter illinitur. Decoctum eius ablutas pruriginis mitigat: conuerſas vuluſas corrigit: contra inflationes, duritiasque vuluæ in deſeſiones conuenienter adijcitur. *Dioscorides.*

RUTA (German. *Rauten*. Gall. *de la Rue*.) tam ſatiua, quàm ſylueſtris, vulgaris est notitiæ. Nascitur paſſim in hortis. Amat ſolum ſiccum & apicum. Floret æſtate. Colligitur autumnæ. Siccatur in umbra, & conseruatur per annum. * Vtraque vrit, calfacit, exulcerat, vrinam ciet, menstrua pellit, aluum ſiſtit potu, ciboue. Lethalium medicamentorum antidotum est, si ſemen ex vino acetabuli menſura bibatur. Folia per se præſumpta, aut cum nucibus iuglandibus, artibusque ficis, inefficaces venenorum vires reddunt: contra ſerpentes ſimili modo ſumere conuenit. Genituram cibo, potiuè exinguit: cum anetho ſiccæ decocta, tormina ſedat. Facit ad pectoris, laterumque dolores, difficultatem ſpirandi, tuſſes, pulmonis inflammationem, coxendicum, articularumque, cruciatuſ, & horrores febrium circuitu repetentes, pota, vt antè dictum est. Item ad inflationes coli, vuluæ, rectique inſtæni cum oleo decocta & infuſa. Fœminas vuluæ ſtrangulatu liberat, ſi à genitali ſedētenuſ cum melle ſubijciatur. Feruefacta ex oleo, & pota, ventris tinceas excutit: articularijs doloribus ex melle, aquæ inter cutem cum ficis illinitur: eiſdem in potu auxiliatur, decocta in vino ad dimidias partes, & oblita. Cruda conditaque cibo, viſus aciem excitat: dolores oculorum illita cum poleenta lenit: doloribus capitis cum roſaceo & aceto illita auxiliatur: profluentem naribus ſanguinem ſiſtit trita, & indita. Teſtium inflammationibus cum laureis folijs imposita, & eruptionibus papularum cum myrto & cerato prodeſt, cum pipere autem, vino & nitro affricata, albæ vitiligini medetur: cum eiſdem illita formationes tollit, & verrucas, quæ thymi ſorem repræſentant. Contra impetigines cum alumine & melle viliſſimè imponitur. Succus in mali punici calyce calfactus, aurium dolori efficaciter infunditur. Idem oculis, qui hebetudinem ſenſere, cum fœniculi ſueco ac melle inunctus, opitulatur. Ignem ſacrum, ylcera quæ ſerpunt,

aut in capite manant, cum aceto, roſaceo, & cerraſſa illitus perſanat, manſa alliorum, ceparumque acrimoniam domat. Sylueſtris ſi copioſius eſtur, interſicit. Dum ſorem promit, & ad murias colligitur, cutem inflat & rubore quodam inſicit, cum pruritu ac vehementi inflammatione. oportet itaque eam vnctis antea manibus & facie colligere. Tradunt ſuæcum gallinae eis pulvis inſpergum, ſeles arcere. Adijcunt eam, quæ in Macedonia circa Haliæmon amnem prodeat, comedentes interimere. Montoſus autem iſt locus, viperis ſcater. Semen eius potum contra inſtæna vitia efficacis eſt. In antidota commodè additur. Contra incontinentiam vrinæ roſum ſemen ſeptenis diebus potui datur. Radix huius montanum moly vocatur. Sylueſtris ruta ſatiuæ ſimilis eſt. Prodeſt comitalibus, & coxendicum doloribus: mēſtrua mouet, partus enecat. Actior eſt viribus, quàm hortēſis, & validior. Sylueſtris, vtpote noxia, cibis abdicatur. *Dioscorides.*

SABINA (Germ. *Seuenbaum*. Gall. *Sauinier*. Ital. *Sauina*. Hisp. *Sabina yerua*.) duorum generum eſt. Vna folijs cupreſſo ſimilis, ſpinis horridior, grauiter olens, acris, & ſeruens. arbor eſt coacta breuitatis, quæ ſefe magis in latitudinem fundit. huius folijs nonnulli pro ſuffitu vtuntur. Altera tamaricæ folio ſimilis eſt. Nascitur paſſim in hortis. Colligitur autumnæ: Conseruatur autem per annum. * Vtriuſque folia nomas ſiſtunt. collectiones illitu mitigant: quin & cum melle illita nigritias, ſordesque, repurgant, & carbunculos rumpunt: cum vino pota ſanguinem per vrinam eliciunt: partus appoſita extrahunt, & ſuffitu idem præſtant. Vnguentis calfacientibus immiſcentur, & priuatim gleucino. *Dioscorides.*

SERPYPHYLLUM (Germ. *Quendel*. Gall. *Du Serpoyei*.) duorum generū eſt. Hortenſe odore ſampſuchum imitatur, atque in coronas addi ſolet. cui à ſerpendo nomen inditum eſt: quoniam ſi qua eius particula terram attingat, inibi radices demittit. Folia & ramulos origani habet, ſed candidiores, in maceris multo procerius aſurgit. Nascitur paſſim in hortis: locis apicis. Colligitur mense Iunii & Iulij. Siccatur in umbra, & conseruatur per annum. Sylueſtre, Zygis appellatur, non ſerpit, ſed in altitudinem increſcit, ramulos edens tenues, ſurculos, folijs reſertens longioribus, quàm ruta, & durioribus, anguſtis. Flores iucundè olent, guſtanti acres. Radicis nullus vſus. Nascitur in petris, tota æſtate floret: ſatiuo efficacius, atque magis exalfaciens, & ad mēdendi vſum aptius. * Menſes trahit, & vrinam potu ciet: torminibus, ruptis, vuluis, & ſecunoris inflammationibus auxiliatur: & ad eſus ſerpētes potu, illituè prodeſt. Capitis dolore mulcet coctum, adiecto roſaceo, & madefactum in aceto: maximè verò phreneticis & lethargicis conuenit. Cruentos vomitus ſedat: iuceus, drachmis quatuor ex aceto potus. *Dioscorides.*

SISYMBRYUM (alijs ſerpyllum ſylueſtre vocant) German. *Wilder Quendel*. Gall. *Creſſon*. Ital.

Balsamita, menthæ hortensis similitudine, odoratus, latiore folio. Infertur coronis. Nascitur in solo inculto. Colligitur mense Iunij, vel Iulij. Conseruatur per annum. * Calfaciendi vim habet, contra fistulicidia vrinæ, calculosque, semen ex vino bibitur: tormina & singultus sedat. Folia in capitis dolore, fronti, aut temporibus illinuntur: item contra vesparum, apudque cictus. Vomitiones potu cohibet. Alterum sisymbrij genus, aliqui cardaminam, alij Sion appellant. Ea herba riguis gaudet, & eisdem in locis, quibus Sion prouenit: quæ ideo nonnullis Cardamina nominatur, quod gustu cardamum, id est nasturtium repræsentet. Folia primum rotunda prodeunt, adulta erucae modo finduntur. Id exalfacit, vrinas mouet, crudum estur. Purgat lentiginis, cutisq; vitia in facie, noctibus impositum, matutinisq; detractum. *Dioscorides.*

THYMVM (Germ. Thym & Thymischer Quendel. Gall. du Thim, ou Thim. Ital. Thimo. Hisp. Tomillo yerva.) ab omnibus cognoscitur, surculosus frutex, exilibus folijs, multis & angustis circumdatus: capitulis in cacumine flore purpurascete referis. Gracili folio & petroso prouenit. Colligitur mense Iunij. Conseruatur per annum. * Vim habet hanc, vt cum sale & aceto potum, pituitam per aluum detrahat. Decocti ius prodest orthopnoicis & anhelatoribus: tineas ventris exigit: menses, partus, & secundas pellit: vrinas ciet. Cum melle in eclegmate faciles facit excreationes: recentes tumores discutit, cum aceto illitum: concretum sanguinem dissoluit, verrucas thymi colorem reddentes pensilesque tollit. Ischiadicis cum vino, & polenta impositum subuenit: hebetibus oculis in cibo prodest. Perquam vile pro condimento, duntaxat ad vsus eorum qui recte valent. *Dioscorides.*

TRIFOLIUM, quod Germ. Rie/ Ital. Trifoglio. Gall. Treffe. Hispan. Trebol.) Græci Oxytriphylon, aut Alphation appellant, quod bitumen redoleat, multas habet virgas tenues, cubitum aut amplius longas: folia magna, acuminata, terna singulis germinationibus exçtia, quibus receter enatis rutæ odor inest: vbi autem adoleuerunt, bitumen olent: florem edit purpureum, semen latum, hirsutum, ex altera extremitate exitum corniculi modo: radix longa, tenuis, dura. Copiosè nascitur circa Elbam & Petram sanctam Hetruriz. Huius vsus esse debet, non trifolij pratensis, quod à vero trifolio maxime differt à Græcis descripto. * Semen & folia in aqua pota pleuriticis, vrinæ difficultati, comicialibus & ijs qui aquæ inter cutè principia sentiunt, sceminis quoque vuluæ viijs opportunis auxiliantur: menses ciunt terna drachmæ è semine dari debent, è folijs verò quaternæ. Contra serpentium ictus tura folia, & ex aceto mulso pota, præsidio sunt. Tradunt aliqui, totius fruticis, radicis, foliorumq; decoctum forum dolores eorum finire, quos serpentes percusserint: qua autem aqua sanatus quis fuerit, si ea quispiam alius foueatur, qui vlcus habuerit, peius de

A afficitur, vt à serpente demofus. Quidam terna folia aut semina, in tertianis, cum vino potui dederit: & in quartanis quartana, vt quæ febrium circuitus discuterent. Radix antidotis inseritur. *Dioscor. & Medici Florentini.*

VERBENACA (Germ. Eisenkraut. Gall. Veruaine. Ital. Herbena. Hispan. Lagrama yerua.) Græcis Peristereon, dodrantis altitudine, & interdum amplius adolefcit: Folia è caule prodeunt incisa, & subalbida ea singulari ramo, radiceque sola, constare sæpius inuenitur. Nascitur in aquis. * Folia cum suilla adipe recenti, aut rosaceo imposita, vuluarum dolores finire putantur: ignem sacrum illita ex aceto reprimunt: putrida vlcera cohibent: vulnera glutinant, veteraque ex melle ad cicatricem perducunt. *Dioscorides.*

VRTICA (Germ. Rassel. Gall. Orse. Ital. Ortica. Hisp. Horuga.) adeo vulgaris est notitia, vt non modo interdum, sed etiam noctu in tenebris solo tactu ab omnibus facillimè cognoscatur. Eius genera duo. Altera syluestrior, asperior: latioribus, nigrioribusq; folijs: semine limi, sed minore. Altera non æque aspera, minuto semine. Passim in dumetis ac sepius gignuntur. Semen messibus colligi oportet. * Folia vtriusq; illita, canis moribus, addito sale, medentur: gangrænas, carcinomata, fordida vlcera, & quæ æcoethe vocantur, item luxata, panos, tubercula, parotidas, suppuracionesq; sanant: lienosis cum ce rato imponuntur: faciunt ad profluvia narium cum succo trita, & naribus indita: menses ciunt eadem detrita cum myrrha, & imposita: proci dentes vuluas recentia contactu reslire cogunt. Semè potum ex passo venerem stimulat: & vuluæ ora patefacit: cū melle delinètur orthopnoæ, lateris & pulmonū inflammationibus prodest: thoracem expurgat, erodentibus medicamentis admiscetur. Cocta cum conchis folia, aluum emolliunt, vrinas mouent, inflationes discutunt: decocta cum pisana vitia pectoris extrahunt: mulierum menses euocant, cum myrrhæ modico pota. Inflammatione turgentem vnam garganzatus succo reprimunt. *Dioscorides.*

De folijs calidis in quarto.

ALLIUM quoddam scitium atque hortense habetur. (Germ. Knoblauch. Gall. Ail, ou Ail. Ital. Aglio. Hispan. Ajo.) quod in Aegypto, singulari vt porrum capite constat, dulce, in purpureum vergens, paruum: reliqua verò magna & candida, & pluribus coagmentantur nucleis, quos aglithas, id est spicas, Græci nominant. Aliud est syluestre, quod ophioscorodon, id est anguinum, vocant. Germ. Wider knoblauch. * Vis allij acris est, exalfacit, mordet, excernit, aluum turbat, inflationes facit, stomachum exiecat, sitim gignit, flatum permouet, summam corporis cutem exulcerat, aciem oculorum esu hebetat. Eisdem effectus præbet anguinum, quod & elaphoscorodon dicitur: latus ventris tineas in cibo sumptum abigit, vrinas detrahit contra vicerarum ictus, & priuatim hæmorrhoi prodest, ita

vt non aliud magis, si cum vino iugiter assumatur, aut tritum in eodem ebibatur: contra rabiosorum morsus, & illitu, & cibo valet. Magnæ & alio vilitates contra aquarum mutationes: vocem clarificat: veterem tussim crudum, coctum, ue lenit: potum autem cum origani decocto, pediculis & lendes enecat: cremati cinis illitus suffugillationibus cum melle & alopecij cum nardino vngvine medetur: eruptiones papularum cum oleo & sale sanat: vitiligines, lichenas, lentiginis, vlcera capitis manantia, lepras, & furfures, cum melle eximit: cum thure & teda coctum, dentium dolorem leuat, si in ore contineatur: contra venenatos muris arane morsus, cum ficulneis frondibus, & cumino illinitur. Feruefactæ comæ ius, sceminarum de sessionibus additum, menses & secundos partus extrahit. Alium eiusdem gratia sufficit. Factum ex eo, & nigra oliua intritum, quod myrtoton vocant, esu cit vitinam, ora venarum patefacit, hydropicis vtile. *Dioscorides.*

LEPIDIVM (Germ. Pfeffertraut / Sauchbium / Widertref. Gall. Passirauge / sauuage.) vulgò notum est. muria cum lacte seruatur. * Vis foliorum acris & exulcerans: quapropter ischiadicis trita, præsentissimum est auxilium, si cum helennij radice, quarta parte horæ illinatur: lienosis simili modo prodest: lepras eximit. Radix appensa collo, dolore dentium liberare existimatur. Nascitur passim in hortis. Verno tempore apparet. *Dioscorides.*

NASTURTIVM SATIIVM (Germ. Gartensress. Gall. Chresson alenoys, ou nasitor. Ital. Agresto. Hispan. Nasturcio, malpica) hortis familiaris, & frequens herba est: crenis: folijs paruis, lacinia: caule tenui, sesquipedali: flore albo: semine in rubrum nigricante, folliculis rotundis ac pressis contento, thlaspi modo. Floret æstate, Iunio potissimum mense. Sequenti tempore semine prægnans est. * Omnium semen est acre: exalfacit, stomacho aduersatur, aluum turbat, tineas excutit, lienem imminuit, partus exanimat, menses cit, venem stimulat, sinapis & eruce simile intelligitur: lepras & impetigines abstergit. Illitum cum melle lienem extenuat, fauos expurgat: pulmonum vitia extrahit, sobitionibus incoctum: serpentum venenis potum resistit, atque eas suffitu fugat: capillorum defluua cohibet: carbunculos ad suppurationem perducit, & rumpit: coxendicibus cum polenta commode ex aceto illinatur: tumores, collectionesque discutit: emittit furunculos illitum cum muria. Herba ad omnia idem effectus, licet minor. *Dioscorides.*

PORRVM capitatum (German. lauch. Gall. Porceau. Ital. Porro. Hisp. Puerro.) inflationem parit, noxium succum creat, tumultuosum somnium parit, vitinam cit, aluo accommodatur, extenuat. oculorum aciem hebetat, menses pellit: sed hædit exulceratam vesicam, renesq; cum prisana vero coctum, esu pectoris vitia extrahit. Coma eius in aqua maris, & aceto cocta, in de-

A sessionibus ad præclusiones vulturæ, & duritias, vtilis habetur. Porrum bis aqua mutata coctum, tum frigida maceratum, dulcescit, & multò minus inflat. Semen acrius est, & quandam astrictoriam vim habet, quare succus cum aceto, addito thure, aut manna sanguinis profusua sistit, maximè si naribus erumpat. Venem stimulat: contra omnia thoracis vitia, tabemq; pro delinctu efficax est: arteriam esu purgat: sed si assiduè estur, visus obscuritatem inducit: stomacho aduersatur. Succus ex melle potus, aut illitus, contra bestiarum morsus auxilio est. Ipsum quoque cum aceto aut thuris polline, lacte, aut rosacco, vtiliter aurium doloribus & sonitu instillatur. Varos tollunt folia illita cum rhoe, qua ad obsonia vtuntur: epinyctidi medentur: crustas ex sale illita rumpunt. Veteres sanguinis reiectiones cohibent, seminis drachmæ binæ, cum æquali baccharum myrthi pondere potæ. Læto solo gaudet, odit rigua. *Dioscorides.*

STRYTHIVM. (Germ. Senffentraut. Gall. L'herbe à faulon. Ital. Herba da uintori. Hispan. Verua / sabonera.) Latinis radícula seu lanaria herba, vulgò nota: qua purgandis lanis vtuntur, qui eas eluunt. * Huius radix est acris, vitinam cit: prodest tussi, iecinorosis, orthopnææ ex melle sumpta, cochlearis mensura: aluum soluit. Eadè cum panace & capparis radice, calculos frangit, & cū vitina exturbat: duritiem lienis absumit: menses imposita trahit: partus efficaciter eaecat. Cum polenta autem & aceto illita, lepras tollit: tubercula discutit, cum farina hordeacea & vino decocta. Miscetur & malagmatis, & ocularibus collyrijs, claritatis causa. Sternutamenta mouet: per os purgat, trita cum melle, & naribus infusa. Nascitur in saxosis & asperis locis. Nunc in hortis quibusdam plantatur. Floret æstate, Iunio maximè mense. *Dioscorides.*

THAPSIA nomè ideo accepit, quòd in Thapsia eiusdem nominis insula, primùm inuenta sit. Tota verò natura ferulæ similis est: graciliore caule, folijs foeniculi: umbella anethi in cacumine, à singulis furculis erumpente: flore luteo: semen quale ferulæ, latiusculum, sed aliquanto minus: radix foris nigra, intus candida, longa, acris, crassiore libro vestita. * Tam cortex radicis, quam succus purgandi vim habent, & lacteus succus in aqua multa potus: nam vitinque bilem extrahunt. Radicis modus, quaterni oboli, cum tribus feminis anethi drachmis: fucci terni oboli: lactis obolus vnus: quod eo amplius assumitur, periculosum est. Huiusmodi purgatio conuenit suspiciosus, & diuturnis laterum dolibus, reiectionibusque: datur in cibis, aut obsonio, quibus difficile sit vomere. Tam radix, quam succus omnium maximè, quæ pares cum eis vires adepta sunt, vim habent extricatoriam ex alto, vbi ex imo aliquid euocandum est, aut meatuum laxitas aliò transferenda est: vnde succus illitione, aut radix recens affricu alopecias explent. Radix succusque cum æquis ceræ, thurisq; portionibus, suffugillata, liuoresq; tollit: sed

non plus binis horis dimittantur. locus deinde aqua maris calida foueatur. Vitia cutis in facie emendat, cum melle illitus succus: lepras tollit: tubercula discutit, perunctus cum sulphure. In diurnis pulmonum, laterum, pedum, articulorumque valetudinibus vtiliter illinitur. Valet ad integendam colic glâdem ijs, qui natura, non circumcissione curti sunt: tumorem enim excitat, qui pinguium foru emollitus, præputij iacturam refarcit. *Dioscorides.*

De folijs frigidis in primo.

ATRIplex (Germ. Witten. Gall. *Des Arrosches, ou Des bonnes Dames.* Ital. *Arnola trapeze, repese.* Hisp. *Las Arnuellas yerua.*) cognitum olus est. Duo eius genera, syluestre & satiuum. Satiuum passim in hortis gignitur. Floret mense Iunio & Iulio. Coctum estur, vt olus: * alium molli. Panos discutit, siue crudum, siue coctum illinatur. Semen cum aqua mullâ potum, regium morbum sanat. *Dioscor.*

FVMVS TERRAE, seu **FVMARIA** (Germ. *Erdrach/ Daubentropff* Gall. *Fumeteurre, ou pied de Gelime.*) fruticosa herbula est, præterea coriandro similis: folijs candidioribus, vndiq; numerosis, cineraci coloris: flore purpureo. Nascitur passim in hortis & campestribus. Colligitur in vere & autumno. Conseruatur per annum. * Huius succus acris est: claritatem facit oculis, delacrymationemque, vnde nomen traxit. Illitus cum gummi cuulfas palpebras renasci prohibet. Commanducata herba, biliosam trahit vrinam. *Dioscorides.*

Ex generibus rumericis **OXYLAPATHVM** vocant German. *Grindwurzy / Stroiffwurzy / Mengetswurzy* Wild ampyffer. Gall. *De la Parelle, ou de la Patience.* quod in acutum tendit, duo habens extrema, in palustribus nascens. Alius est satiuus, illi dissimilis. Tertium genus syluestre, paruum, plantagini proximum, humile & molle, Germ. *Guter Heintich.* Quartum est, quod alij oxalida: alij anaxyrida, aut lapathon vocant. German. *Saur ampyffer.* Folia eius syluestriæ exiguo rumerici similia: caule non magno: semine subacuto, rubente, acri, in caule, & agnatis appendicibus emicante * Omnium decocto olere alius emollitur. Crudi illitu, melicerides, rosaceo aut croco adiecto, discutuntur. Syluestris & oxylapathi, & eius quam oxalida nominant, semen ex aqua aut vino vtiliter bibitur cõtra dysenterias, & cœliacorum affectus, stomachi fastidia, scorpionũ ictus. Quod si quis in potu præsumat, nihil molesti existu patietur. Radices ex aceto coctæ, aut illitæ crudæ, lepras, impetiginis, & scabrosos vngues persanant: sed antea locus aceto & nitro in sole persfricandus est. Pruritus corporis, decoctũ earum sedat, si foueatur, aut in solijs balnearum confricetur. Coctæ in vino, & instillatæ, aut iumentum que dolorem mulcent: strumas, parotidasq; discutunt: lienem cum aceto extenuant. Aliqui amolendis strumis radicem gestamine vtuntur, eas collo appendentes. Tritæ, & admo-

tae fœminarum profluuiâ sistunt: cum vino autem potæ, regio morbo medentur, calculus vesicæ comminuunt, menses cient, scorpionũ ictibus auxiliantur. Hippolapathon olus est magnum, in paludibus nascens. Eadem habet vires, quas supradicta rumericis genera. *Dioscor.*

MALVA (Germ. *Pappeln.* Gall. *Malua.* Ital. *Herba malua.* Hispan. *La malua.*) vulgaris notitia est: eius genera duo, syluestris & fatiua. Satiua nascitur passim in hortis. Syluestris autem locis incultis, pinguibus potissimum & humidis. Colligitur vere & autumno. Conseruatur per annum. Malua fatiua esui longè aptior est syluestri. * Stomacho aduersatur: alium iuuat, sed multò magis caules: interaneis, & vesicæ vtilis. Cruda folia cum salis exiguo mâducata, ægilopas ex melle sanant: verùm cum cicatricem trahere cœperint, ea demum citra salem vtendum est. Contra aculeatos apum vesparumque ictus, illita efficax est: eadem cruda cum oleo trita peruncti non feruntur: vlcera manantia in capite, furfuresq; cum vrina sanat. Sacris ignibus, & am bustis decocta folia, tritaque vtilissimè ex oleo imponuntur. Eius decoctum vuluas inlesione molli: prodest erosionibus vesicæ, & intestinorum, vuluæ, sedisq; clystere infusum. Ius decoctæ cum radice fua, contra omnia venena auxiliatur, si continuò à bibentibus reuomatur. Contra phalangiorum morsus remedio est: lac euocat. Semen in vino potum, addito loti syluestris semine, vesicæ cruciatu lenit. *Dioscor.*

MYRTVS (Germanicè *Wurtenbaum.* Gall. *Un arbre appellé Mourte.* Ital. *Myrto.* Hispanicè *Arrihan morisco que se labra*) arbor frequens in Italia nascitur. Cuius duo genera: satiuum, quod in candidum & nigrum diuiditur: & syluestre, quo vaiuerfa ferè Tyrreni litora virefcunt ac redolent. Satiuæ in arbores facillè adolefcunt, ramis flexilibus ac lentis: rubro cortice: folijs longiusculis, perpetuoque virentibus, punicæ æmulis: quanquam in nigris nigriora, in candidis candidiora spectantur. Flores omnibus infident candidi, odorati: ideoque aqua ex ijs confecta, odoris suauitate vnguentarijs plurimum expertur. Satiuarum vtrunque genus baccas fert oblongas, agrestes oleas quadantenus referentes, multò sanè syluestribus maiores. Inter syluestres alba quoq; & nigra reperitur, quemadmodum & inter vrbanas. Myrti montes non amant, quin & frigidis odere tractus: tamen cum in mediterraneis, nempe in hortis, viridarijs, vinetis & campis maximè proueniunt, tum in mariumis præcipuè, atq; amœnis stagnorum & lacuum ripis à natura nullo studio editæ, mirificè proficiunt, vitamque lætam agunt. Myrtus fatiua nigra vtilior est medicinæ, quàm candida, & in hoc genere multò magis montana: semen tamen imbecillius parit. * Vis & myrti, & seminis, astringit. Semen viride aut aridum in cibo datur sanguinem excreantibus, & vesicæ erosionibus. Succus virentibus baccis expressus, eisdem effectus exhibet: stomacho vtilis;

utilis, vrinam cit: prodest contra phalangij morsum, & scorpionis ictus, in mero. Seminis decoctum capillum tingit. Ius decocti in vino vlcera in extremis membris nata sanat: oculorum inflammationes illitum cum polline polentæ lenit: contra ægilopas illinitur: erapulam arcet præsumptum vinum, quod seruefacto, aliquantum eius semine exprimat: aliàs enim a corem contraheret. Præstat idem seminis effectus: vile procidentiæ vuluorum in deflectionibus, sedis vitij, & foemina fluxione vuluæ laborantibus: purgat furfures, vlcera capitis manantia, atque eruptiones papularum: fluentes capillos continet. Additur quoque in medicamentis, quas liparas vocant, vi oleum, quod ex folijs eius factum est. Decoctum foliorum ad deflectiones balnearum conuenit, & contra laxatos artus, & malè solidescentes: eo fracta ferruminationi repugnantia vtilissimè fouentur: vitiliginem emendat, purulentis auribus infunditur, & capillos denigrat. Succus eorum eadem efficit. Trita folia, & ex aqua illita humidis vlceribus, & partibus omnibus fluxione laborantibus, cœliacisq; profunt: & admixto omphacino oleo, aut exiguo rosaceo cum vino, ad vlcera serpentia, ignem sacrum, testium inflammationes, epinyctidas, & condylomata. Arenium foliorum farina vtiliter inspergitur paronychijs, pterygijs, & contra alarum, feminumq; perfusiones: cardiacorum sudores cohibet. Folia eruda, seu cremata cum cerato, ambustis, paronychijs, pterygijsq; medentur. Exprimitur folijs succus, ad furo vere vino, aut aqua cœlesti, cuius recens vsus est: nam exiccatur planè eariem sentit, & vires amittit. Myrtidatum dicitur, ad natum in æquabile verrucosum, intumescensque, & concolor: quod perinde quasi manus, myrti caudicem amplectitur, coactumq; in pastillos siccatur in vmbra: multò efficacius & folio, & femine, cerato, pessis, inflectionibus, cataplasmatibus admixtum. vbi adstringendum aliquid est. *Dioscorides, & Matthiolus.*

PARLETARIA (German. Tag vnd nacht / Sant Peters traut, oder Stasttraut. Gall. Parietaire. Ital. Parietaria. Hispan. Albaracha de rio, & yerna de vidrio. Græcis Helxine dicitur) nascitur in parietinis, sepibus & maceris. Iulio mense floret. Folia ei mercurialis insunt, hirsuta: cauliculi subrubentes, & circa eos veluti femina aspera, adhærentia vestibus. * Folia refrigerandi, spissandique naturam habent: qua ex causa sanant illitu sacros ignes, adusta condylomata, panos incipientes, tumores, inflammationesque. Succus eius cum cerussa, ignibus sacris, & vlceribus quæ serpunt, commo dè illinitur: imponiturque podagrjs cum hircino adipe, aut cerato cyprino: veterem tussim emendat, instar cyathi haustus: tonsillis inflammationem sentientibus vtiliter & gargarizatur, & oblinitur: aurium, dolorem cum rosaceo instillatus leuat. *Dioscorides.*

De folijs frigidis in secundo.

BLITVM (Germ. Water. Gall. De la Blete. Ital. Liedoni, Blito. Hispan. Beedor.) duorum est generum, rubrum & album. Vtrunq; notum, in hortis & campis nascens. Floret æstate, & autumno, semineq; prægnans est. Rubro caulis & folia aded rubescunt, vt coccineo colore infecta videantur, et si temporis tractu tandem purpurefcant. Folia amaranthum referunt, sicut etiam caulis. **Qum** & radix sanguineo succo mader. Album prouenit iisdem folijs, latioribus tamen, & colore subalbidis. Flores & semen racematim coherentes, tenuibus insident ramusculis, ex alarum cauis prodeuntibus panicularum effigie, syluestris panicis modo. * Oulus est esculentum, humidæ frigidæq; temperaturæ, in secundo maxime excessu. *Matthiolus.*

CHONDRILLA syluestris cichorij species nimirum est: gracilioribus tamen folijs, caule, floribus, ac semine. Nascitur in locis cultis, scrobium aggeribus, & secus vias. In huius ramulis, gummi masticis simillimum, magnitudine fabæ inueniri solet: * quod cum myrrha tritum, & linteo appositum, instar oliuæ, foeminarum mensis trahit. Tusa cum radicibus herba, adiecto melle, diuiditur in pastillos: qui nitro admixti vitiliginem emaculant. Gummi inordinatos pilos replicat. Quod item tenera radix efficit, si intincta succo acus pilis admoueatur: contra viperas in vino pota proficit. Succus decoctæ, in vino, aut per se potus, aliu sitit. Aliud habetur chondrilla genus, folium ferens oblongum, circumrosolum, humi sparsum: caulem succo madentem lacteo: radice tenui, rotunda, læui, vegeta, flauescente, succosa: cuius & caulis, & folia, concoquendi vim habent. Succus incommodos palpebrarum pilos rescedit. *Dioscor. & Matthiolus.*

LACTUCA satiuæ. (German. Lattich. Gall. Lattue. Ital. Lattuca. Hispan. Lechuga.) omnium herbarum vulgò notissima est: * cui natura refrigeratrix inest, stomacho grata: somnum conciliat, aluum emollit, lac euocat: verum decocta magis alit. Stomachicis illotas esse prodest. Epotum semen, assiduas libidinum imaginationes in summo compefit, & veneri refragatur. Ipsa verò frequentiores in cibo, claritati oculorum officiant: inflammationibus, & ignibus sacris opitulantur. Muria conduntur. Cum in caulem exierunt, vim quandam nanciscuntur succo, aut lacti syluestris lactuca similè. Syluestris lactuca satiuæ similis est: sed longior caulis, & candidiora folia, graciliora, & asperiora. Nascitur in campestribus. Amaro gustu est & viribus aliquantum papaueri similis: vnde lacteum eius succum aliqui meconio permiscuerunt. Aquam per aluum elicit, potus in aceto multo succus ad duos obolos, argema, caliginemq; repurgat: contra adustiones efficaciter illinitur, cum lacte mulierum. In summa, somnū allicit, doloris leuamentum præstat, mensis trahit: contra scorpionum & phalangiorum ictus bibitur. Semen non ali-

ter quam fatiua, libidinu' imaginationes in somno amolitur, ac venemur areet. Succus ad eadem valet, sed viribus infirmior. Reponitur in fictili nouo lac eius, antea, vt in alijs liquaminib. motus est, infolatur. Florent lactuca Julio mense, atq; subinde semen proferunt. *Dioscorides.*

INTYBUS duum generum est: syluestris, & hortensis. Syluestris quidem (Germ. Wegwarten dicta) duplex: altera picris, quæ & Cichorium vocatur: altera fatiua latioribus folijs constat, stomacho quam hortensis vtilior. Hortensis vero (quæ Germanis Endimien dicitur) duplex generis: vna folio latiore prodit, lactucarum similis: altera angustiore est folio, & gustu amara. Vtraq; colligitur mense Iunio & Iulio, quo tempore maxime floret. Conseruatur autem per annum. * Refrigerat & astrigit, stomacho vtilissima: aluum sistit cocta, si cum aceto adsumatur. Syluestris stomacho meliores: quandoquidem æstuantem ipsum, & quem imbecillitas vexet, cibo leniunt. Cardiacis per se, aut cum polenta, vtiliter illinuntur: podagris, & oculorum inflammationibus auxilio sunt. Herba cum radice illita, percussis à scorpione subuenit: igni sacro cum polenta medetur. Succus cum cerussa, & aceto, valet ad illitus eorum, quæ refrigerationem desiderant. *Dioscorides.*

HYACINTHUS (Germ. Blaw Metzen blumtn. Gallicè, *Les lacinshe, ou Vaciet.* Ital. *Cipola canina.* Hispan. *Los Maios flores.*) folia habet bulbi: doctantalem caulem, læuem, minimo digito tenuiorem, herbaei coloris: comam procumbentem, florum purpureorum plenam, incuruam: radicem quoq; bulbaceam. Nascitur in vniuersum in campestribus intersegetes, & in syluis prouenit. Floret cum violis circa finem Martij, & Aprilis initium. * Radix (vt creditur) pueris cum vino albo illita, pubertatem coeret, & non patitur erumpere: sistit aluum pota, & vrinam impellit: phalangiorum moribus auxiliatur. Semen astringentius est, theriacis expetitur: regium morbum emendat, cum vino potum. *Dioscorides.*

OXALIS, seu ACETOSA (Germ. Sauampffer. Gall. *Oseille, Surelle.* Ital. *Acetoza.* Hispan. *Azedrilla, Romaza.*) duorum est generum: maius nimirum, & minus. Illi folia sunt hortensi similia: huic vero sagittarum figura, mollia, læuia, quibusdam veluti capillamentis subrubentibus inaspera, lucosa, folijsq; maioris acidiora. Semen vtrique idem, præterquam quod maior maius, minori vero minus. Nascitur in hortis & pratis. Aestate antequam prata demetantur, omnium copia haberi potest. *Matthiolus & alij.*

PLANTAGO, Germ. Wâgrich. Gall. *Plantain.* Ital. *Plantagine.* Hispan. vero dicitur *Lallanien.* Duo eius genera. Minor, Germ. *Spyger wâgrich/* folia habet angustiora, minor, molliora, læuiora & tenuiora: cauliculo anguloso, in terram inclinato: floribus pallidis: semine summis caulibus emicant. Altera maior, German. *Dreyer wâgrich/* latior, virentiorque, latis constans fo-

lijs, oleracei generis: cuius caulis cubiti altitudinem petit, angulosus, subruber, à medio ad verticem tenui semine circumdatus: radicibus nititur teneris, hirsutis, candidis, digitum crassitudine æquantibus. Nascitur in lacunosis, sepius, & locis humidis. Vtraq; autem circa sepes, aggeres prata, & lacunosa loca. Herba & flores in æstatis initio, Maio & Iunio mensibus, semen vero Augusto carpitur mense. Multo vtilior magna est. * Vim habent folia exiccatoriam, con-

stringentem. quare omnibus malignis vlceribus, & fluxioni opportunis, atq; elephantiasis, sordidisque, illita prosunt: profluvia sanguinis, vlcera quæ serpunt, epinyctidas, carbunculos nomasq; cohibent: vetera vlcera, & inæqualia, cicatrice obducunt: chironia sanant, sinus conglutinant: moribus canis, ambustus igni, inflammationibus, panis, parotidibus, strumis, ægilopijs, illita cum sale prosunt. Coctum cum aceto & sale oculus dysentericis, cœliacisq; sumptum subuenit. C Datur & in locum betæ cum lenticula coctum & ad aquam inter cutem, cui leucophlegmatice nomen est: datur & herba decocta post aridas epulas, sic vt media ante cedat. comitialibus, & spiriosis data proficit. Foliorum succus, colluta subinde oris vlcera purgat: cum timolia aut cerussa igni sacro medetur: fistulis infusus prodest: lippitudinibus & aurium doloribus idem succus instillatur: additur quoq; in oculorum collyria: gingiuis cruore suffusus, & sanguinis reiectionibus potu confert: elytere dysentericis infunditur: contra tabem datur in potu: aduersus strangulationes vuluæ, in vellere subiicitur, etiam si vulua fluxione laboret. Semen ex vino potum alui fluxiones, & sanguinis excretionibus sistit. Decocta radix, & manducatu, & collutione, dentium dolores sedat: eadem cum folijs, vlceribus renum, & vesicæ in passo datur. Ferunt tres radices, cum tribus vini cyathis, & pari aqua modo, tertianis auxiliari: & quatuor, quartanis. E Sunt qui radices gestamine, discutien dis strumis vtantur. *Dioscorides.*

POLYGNONVM (Germ. Wegdritt/ Weggras. Gall. *L'herbe saint Innocent.* Ital. *Corrigiola, Centinodia.* Hispan. *Cicut vnudo.* Corrolo.) mas, ramos habet teneros, & exiles, copiosos, geniculis cinctos, qui per terram, vt gramen repunt: folia rutila, sed molliora, longioraq;: semine sub omnibus folijs turgescente, vnde marem appellari volunt: flos cui candidus aut puniceus. Nascitur in F campis, ad ficiorum arcis, & vijs publicis. * Vis poti succi est, spissare, ac refrigerare prodest: cruentæ excretionis, cholerae, alui fluxionibus, & vrinæ stillitio: nam vrinam aperte ciet. cum vino potus, contra serpentinum morsum auxiliatur: datur in febris per horam ante inuasionem. sceminarum profluvia imposta sistit. Idem succus aurium doloribus iisdemque purulentis instillatur. Facit eximie ad genitalium vlcera, cum vino, adiecto melle decoctus. Stomachi feruori, sanguinis reiectionibus, vlceribus quæ serpunt, ignibus sacris, collectionibus, tumori-

bus, & recentibus vulneribus folia illinuntur. Sanguinaria fœmina fruticat vno caule, arundini tenera simili, densis geniculis, & in se tubarum modo fœrtis: articulos in orbem cingunt apices, foliolis similes: radicis nullus vsus. Nascentur in riguis. Huic quoque spissandi, refrigerandi que natura ad eadem valens, sed inefficacior. *Dioscorides.*

PSYLLION (German. *Psyllentraut*. Gall. *Herbe à Pucier* nominatur.) folijs est coronopo non dissimilibus, hirsutis, longioribus: sarmentosa, fœni modo in totum herbula, ramis dodrantalibus: coma à medio caule exoritur, duobus tribusue conuolutis in cacumine capitulis: in his femine duro, nigro, pulicum simili, vnde & nomen. In aquis & incultis nascitur. Nusquam tamen, quod sciam, in Germania, nisi fatum provenit. Flores tota ferè æstate ex capitulis eius, quæ spicæ formam obtinent, erumpentes dependent. Semen verò Autumno profert. * Vis ei ad refrigerandum, in pissandū, & molliendum conueniens: articularum morbis, parotidibus, tuberculis, tumoribus, luxatis illitum auxiliatur: imponitur in dolore capitis, cum rosaceo, aqua, aut aceto: enterocelis infancium, & prominenti ymbilico, illitum ex aceto medetur. Teritur acetabuli mensura, & in aquæ sextario madefactum, vbi conuenit aqua, illinitur: siquidem vehementer refrigerat, & in feruentem aquam deiectum calorem reprimat. Contra ignes facies efficax est. Fama est, si vires domum importetur, non sinere in ea pulices gigni. Cum adipetustum sordida vlcera, & quæ cacœthe vocantur, expurgat. Succus vermiculosis auribus, aut fluxione laborantibus, ex melle prodest. *Dioscorides.*

RHVS, quæ obsonijs aspergitur, ab aliquibus *Erythros*, à Gallis *Viuma* appellata, semen est corianij fruticis, sic vocati, quoniam coriorum insectores eo vtuntur ad inspissandas pelles. Arbuscula est in petris nascens binum ferè cubitorum altitudine: folijs oblongis, subrubris, in ambitu ferratis, ilicis modo: acino vuarum gracilium, densa, magnitudine terebinthi, quadantenus lato: cuius corticosa tunica per quam vtilis est. Nascitur in Syria, Aegypto, & Italia. * Folia vim habent astringendi, & acaciæ effectus præbent. Decoctum capillos denigrat: dysentericis infunditur, & in potus eorum, infususq; adijcitur: instillatur auribus purulentis, gangrænas & pterygia cohibent folia ex aceto aut melle illita. Liqueamentum fit ex aridis folijs, ad crassitudinem mellis in aqua decoctis, ad eadem, vt Lycium, conueniens. Semen eodem effectus exhibet: cœliacorum, dysentericorumque obsonijs inspergitur: fracta, desquamata, liuidaque illitum ex aqua, ab inflammatione vindicat: linguæ asperitates cum melle abstergit: cædida fœminarum profluvia sistit: hæmorrhoidas sanat, cum querno carbone intrito admotum. Aqua, in qua semen maduit, decocta cogitur, coitque efficacior quodammodo ipso semine. Gummi

A defert quod dentium cauis imprimitur ad dolores finiendos. *Dioscorides.*

SOLANVM quatuor generum est: hortense, halicacabum, somniferum, & furiosum. Hortense solanum (Germ. *Nachtshatt*. Hisp. Gall. & Ital. *Morella*. officinis Solatrum.) frutescens est cibus idoneus, exilis, pusillus, multis concavus alis: folio nigro, maiore quam ocymi, & latiore: fructu rotundo, viridi, qui post maturitatem nigricat, aut fuluescit, herba innocentis gustus. Nascitur in

B hortis, secus vias, agrorum margines, sepimentata, veteres parietes, ruinas: & in asperis locis. Acetate, & in multum quandoque Autunnum floret: & tunc quidem fructus maturi. * Natura ei refrigerandi: quare folia vlcibus quæ serpunt, & ignibus sacris, conuenienter cum polline polentæ illinuntur, ægilopia, capitisq; dolores, trita & imposita per se sanant: æstuantis stomacho auxiliantur: parotidas cū sale detrita illitu discutunt. Valet succus eius aduersus ignem sacrum,

C atq; vlcera quæ serpunt, cum cerussa, rosaceo, & argenti spuma: ad ægilopas cum pane: infantium adustioni, quam syriam vocant, cū rosaceo persufusus proficit: in collyrijs, aquæ vel oui vicem exhibet, contra acutas fluxiones illitus: aurium dolori instillatus prodest, mensuram abundantiam sistit in vellere subditus. Succus fuluo gallinarum corticalium simo subactus, & linteo appositus ægilopijs præsentaneo est remedio. Solanum halicacabon, aut phyalida, id est, vesicaria, Germ.

D *Schlutten*/Zudentisen. Gall. *Alquequenges*, *Baguenauder*. Hisp. *accareador de suenno*, *Bexiga de Perro*, folijs antedicto similibus, verum latioribus: cuius caules posteaquam adoleuerunt, prona terram spectant: folliculis orbiculatis, vesiculis similibus, in quibus semen continet sulcum, rotundum, læue acinorum vix figura: quo coronarij vtuntur, corollis intexentes. Nascitur in parietinis, locis vmbrosis, aliquantulum humentibus, quandoq; circa agrorum margines. * Vim

E vsuq; hortensis solani habet: verum cibus nequaquam expetitur. Regium morbum purgat, semine potu, & vrinam pellit. Ex vtraque herba succus extrahitur: qui siccat in vmbra reconditur, ad eadem valens. Solanum somniferum, aliqui etiam Halicacabon, & Apollinarem minorem, & Vlticanam herbam, & Obsaginem vocant: fruticat multis ramis densis, cædicosis, fructu contumacibus, pinguium foliorum, cotoneæque mali similibus plenis: flore grandi, rubro: fructu in folliculis crocato: radice grandi, subrubro cortice vestita. Nascitur in saxis, non procul à mari. Radicis cortex in vino drachmæ pondere potus, somnificam vim habet, opio mitiorem. Semen vehementer vrinam cit. Corymbi duodecim hydropticis dantur: si quid numero adijciatur, alienationem mentis faciunt. Remedio est aqua copiosa mulla, potui data. Succus pastillis inseritur, & medicamentis, quæ doloris leuamentum præbent. Decoctus in vino, si in ore continetur, dentium doloribus auxiliatur. Radicis succus, cum melle illitus, oculorum hebe-

tudines tollit. Solanum furiosum aliqui Perfon, alij Thyron, alij Dorycnion, nonnulli Solanum manicum appellant. Huic folium erucae simile, maius aliquando, satis acantho, quem pæderota vocant, accedens: caules à radice proceros emittit decem aut duodecim, vlnæ altitudine adulescentes: caput in cacumine oliuæ figura, sed vt platanii pilulæ hirsutius, verùm maius latiusque: florem nigrum, postquam eo exiit, racemus exit rotundus, niger, denis aut duodenis acinis constans, similibus hederæ corymbis, vt vna mollibus: radice firmatur candida, crassa, caua, cubitali, gignitur in montibus, vento perflatis, & platanæatis. Radix drachmæ vnius ponderè pota ex vino, facit species vanas, imaginesque non iniucundas obuerrari: sed duplicatus hic modus, ad tres vsque dies mentis alienationem affert: quadruplicatus interimit. Remedio est aqua multa copiosius pota, & vomitione reiecta. Duo posteriora genera apud nos non reperiuntur. Est & aliud genus Solani, recentioribus Lethale Solanum vocatum, cui caules surgunt bicubitales, aut altiores, rotundi, mediocri crassitudinis, ramosi, è subrubro colore nigricantes, quos conuertiunt oblonga, lata, mollia, & nonnihil lanuginosa folia, maiora latioraque, quam Solani. flores oblongi, caui, è foliorum alis, obscuriore purpura nigricant. bacca acino vnae similima, succedit singulis vnica, splendide nigricans, magnitudine ferè mediocri cerasi, exiguo semine grauida, radix longa, magna, inalbicans, diuturna ac viuax, in propagines plures distribuitur. Circa syluas, iuxta parietes, culmenta; agrorum, alijsq; perinde parum cultis ac desertis reperitur locis: vmbrosa amat. Augusto arident maturæ bæcæ: flores & antè & eodem reperiuntur tempore. German. *Dolmurtz / Doßkraut / Schlaßbeer.* Ital. *Bella donna* appellatur. Sunt qui putent Fabam inuerram dici. Ad Mandragoram Theophrasti (qui differt à Dioscoridis Mandragora) plurimum accedit, si non ipsissimus est. Theophrastus hunc caulem habere ait, & fructum ferè nigrum, acino vnae similem, & succo vinosum. Respondent quoq; facultates. Nam Solanum istud somniferum est, mentem cõturbat, insaniam facit, si pauciores bæcæ sumantur: plures verò etiam interficiunt, citam festinamque mortem inferentes. *Dioscorides, & Dodonæus.*

De folijs frigidis in tertio.

PORTULACA (German. *Durgeltraut.* Gallicè *Du Pourpier, ou de la Pourcelaine.* Ital. *Porcellana.* Hispan. *Berdoláza.*) omnibus vulgarissima est. Duo eius habentur genera: vnum satiuum, cui folia infunt latiora, & caulis crassior, in altum se attollens: alterum verò syluestre, humi repens, minoribus, tenuioribus, ac crebrioribus folijs. Prouenit in hortorum areolis, vineis, & alijs cultis locis, hortensis. Syluestris in petrosis, & incultis etiam nascitur. Iunio & Julio potissimum mensibus carpenda folia & flores: semen verò

A sequentibus. * Harum vis astringit. Capitis doloribus, inflammationibus oculorum, cæterisq; cum polenta imponitur: ardoribus stomachi, sacro igni, vesicæ doloribus auxilio est: commanducata dentium stupores sedat: stomachi & intestinorum æstuationem, fluxionesque mulcet: renes & vesicam adiuuat, etiamsi erosionem sentiant: veneris impetus exoluit. Succus epotus simili effectu prodest, in febribus valens. Contra teretes ventris tinea, & cruentam excretionem, dysenteriam, hæmorrhoidas, & profluvia sanguinis, percocta efficax est: item contra sepsis morsus. Ocularibus medicamentis vtilissimè commiscetur: interaneis fluxione laborantibus, atque vuluarum erosionibus infunditur: contra dolores, quos æstus excitauit, caput ex rosaceo & oleo fouetur: eruptiones papularum in capite, cum vino emendat: vulneribus, quæ ad furationem spectant, ex polenta illinitur. *Dioscorides, & Matthiolus.*

C MANDRAGORAM aliqui antimelum, alij circæam vocant, quoniam videatur radix ad amatoria conducere. Latinis Terræ malum, Terrestris malus, Canina malus: Germanis *Wraun* appellatur. Duo eius genera: niger, quæ fœmina existimatur, Thridacias appellatur, angustioribus folijs, ac minoribus quam lactuca, virosius ac graueolentibus, in terra sparsis: mala gerit forbis similia, pallida, odorata, in quibus semen veluti pyrorum: radicibus in hæret bene magnis, binis, terisue, inter se conuolutis, nigris foris, intus albis, crasso cortice vestitis: caulem non fert. Alter candidus, qui mas dicitur, nonnullis Morion vocatur, huius folia magna, alba, lata, læuia, vt bæcæ: mala quam alterius duplo maiora, colore in crocum inclinante, iucundè cum grauitate quadam olentia, quorum pomorum cibo aliquantum opiliones soporant: radix alterius similis, maior & candidior, orbata & hæc caule. Nascitur in calidis regionibus, in syluestribus, montosis, veluti in Gargano Apuliæ monte. At in Germanijs satus tantummodo reperitur, & fœmina quidem perquam rarissimè. Succus fit è cortice recentis radiceis tuso, & prælis subiecto: qui insolatus, vbi concreuit, fistilli reconditur. Malis quoque succus depromitur, sed aliquantò ignauior. Delibratur radix, & traiectus lino cortex, ad vsum suspenditur. * Aliqui radices in vino ad tertias coquunt, & defacatum ius seruant, cyathoque vno vtuntur in periuigijs, & doloribus, & ante sectiões, vñionesque, ne sentiantur. Succus duobus obolis ex mulso potus, vt veratum, per vomitiones bilem atram, pituitamque extrahit: verum potu largiore vita adimitur. Medicamentis ocularibus, & his quæ dolores finiunt, pessis quoque emollientibus, admiscetur: semiboli pondere inditus, per se menses & partus expellit, subditus sedi pro balano somnificus est. Radix ebur emollire fertur, quæ senis horis cum eo decocta fit: & ad accipiendam quam effingere optaueris formam, ipsum facile præstat. Folia

Folia recentia conuenienter oculorum inflammationibus & collectionibus, quas vlcera citantur, cum polenta illinuntur: durities omnes, suppurationes, strumas & tubercula discutunt: stigmata sine exulceratione delent, si quinis, fenisue diebus sensim perficiuntur. Folia seruantur in muris, eosdem ad vsus. Trita radix ignibus sacris ex aceto, & serpentium ictibus ex melle, aut oleo medetur: strumas atque tubercula cum aqua dissipat: articularum cruciatus, cum polenta fedat. Fit citra coctionem vinum è cortice radicis ad hunc modum. Ternæ minæ in vini dulcis metretam conijciuntur. Dantur ex eo terni cyathi, ijs qui secari aut amburi debent, vt antè dictum est: siquidem nullo tunc afficiuntur dolore, sed vetero quodam pressi torpescunt. Mala soporem afferunt olfactu, & etiam si mandantur: item expressus ex eis succus nimio tamen odore percussus obmutescunt. Semen malorum potum vulvas purgat: appositumq; cum sulphure ignem non experto, rubra foeminarum proflauia sistit. Scarificata, punctisque multifariam aperta radice, rumpens lacryma, cauo vase recipitur. Liquefactum autem succo lacteo præstantius est. sed non vbique, vt experientia docet, radices lacteam succum delacrymant. Aliam tradunt esse mandragoram, nomine Morion, in opacis iuxta specus enatum: folijs albæ mandragoræ minoribus, albis, do drantalibus, radicem ambientibus: quæ mollis est & candida, paulò maior palmo, pollicemque crassitudine æquat. Tradunt eam in pane, offa, obsoniõue drachmæ pondere deuorata, vsus rationis intercipere: obdormiscit enim homo, eo ferè quo comedere habitum, sensus impositus, ternis quaternisue, ex quo data est, horis. Hac medici vtuntur, cum scindendi, vrendiue necessitas adest. Antidotum esse volunt radicem, cum manico solano potam. *Dioscorides.*

SEMPERVIVVM, seu SEDVM (Germ. Haufwurk. Gall. *Ianbarbe*. Ital. *Semperuina*. Hisp. *Yerua pomera* dicitur) trium est generu: maius, minus, & andrachnis. Magnum ideo nominatur, quoniam perpetuò folia vireant: cuius caules cubiti altitudinem implent, interdum excedunt, pingues, crassitudine pollicari, virentes, characiæ thymali modo infecti: folia pingua, carnosa, longitudine pollicari, in cacumine linguæ similia, alia in terram conuexa, alia in capite stantia iniuicem, ita vt ambitu effigiem imitentur oculi. Nasceitur in montibus, & testaceis: supra domicia etiam seritur. * Eius vis refrigerare & astringere. Medentur igni sacro, nomis, vlceribus quæ serpunt, oculorum inflammationibus, ambustis igni, podagris per se, & cum polenta illita folia. Succus capiti in doloribus, cum polenta, aut rosaceo perfunditur: datur in potu contra phalangiorum ictus, dysenteriam, alique proflauia: teretes tineas potus in vino excutit: subditus in vellere, mulierum abundantiam sistit. Succus oculorum lippitudinibus, sanguinis vitio conceptis iniungitur. Semperuium paruum

A in petris, parietinis, & maceris, nec non serobibus opacis nascitur, caulibus ab vna radice multis, tenuibus, crebro foliatis: exilib. folijs, rotundis, pinguibus, mucronatis: caule à medio emicante, palmum alto, umbellam herbidosque flores, & tenues gerente. Folia eisdem cum priore viribus prædita sunt. Florent maius & minus Maio & Iunio mensibus. Tertium videtur semperuii genus, quæ aliqui andrachnem agriam, aut telephium vocauerunt, Romani illecebram, pusillis, crassioribusq; folijs, hirsutis, potulacæ proximis. Floribus in Maio tantum ornatur luteis. Nasceitur in faxis, sepulchris vmbrosis, oppidorumq; fossis. Vis ei excafactoria, acris, exulcerans: illita cum axungia strumas discutit. *Dioscorides.*

HYOSCYAMVS, Jusquiamus, herba Apollinaris, seu Altercum (Germ. *Vitfenkraut*. Gal. *Hanebane*. Ital. *Hyosquiamo*. Hisp. *Veleno*, *Meimandro*.) frutex est caules emittens crassos, folia lata, oblonga, diuisa, nigra, hirsuta: flores è latere caulibus ordine prodeunt, tanquam puniceorum cytini, scutulis septi seminum plenis, vt papaueris. Tres eius differentie. Vna semine nigro, floribus penè purpureis, smilacis folijs, cytini præduris & spinosis. Secus vias vbique ferè gignitur in sabulosiss, & locis haud incultis. Alterius semen subflauum, vt irionis: flores lutei, folia & siliquæ simpliciores. In hortis aliquando inuenitur. ambo insaniam gignunt, & soporem: ideoque in communi vsu damnantur. Tertium genus, vt quod mitissimum esset, medici recipere, pingue, lanuginosum, molle, candidi floris feminisque, in maritimis rudibusque nascens, cuius occasio si non adit, rufum vsurpari oportet. niger vt deterrimus, improbat. Recenti semine, caulibus, folijsque tussis succus in sole exprimitur, & exiccato humore, vsus ad annam vsq; prorogatur: nam facile corruptionem sentit. Extrahitur etiam ex sicco semine separatim in aqua calida tuso & expresso. Liqueamentum autem succo lacteo præstantius est, & magis dolores finit. Contusa herba recens, addita trimestri farina, digeritur in pastillos, & reconditur. Liqueamentum primum, & quod à sicco semine exemptum est, collyrijs, quæ doloris sensum auferunt, cõmodissime inferri solent. * Contra acutas, calidasq; fluxiones, dolores aurium atque vuluæ mala profunt: cum farina autem, aut polenta, oculorum, pedum, cæterarumque partium inflammationes placant. Semen eadem præbet tussi, destillationibus, oculorum fluxioni, & doloribus efficax: contra mensium abundantiam, & erumpentem aliunde sanguinem, oboli pondere cum papaueris semine, & aqua mulsa bibitur: podagris subuenit: testibus inflatis, mammisque tumentibus à partu, tritum ex vino illinitur. Alijs quoque cataplasmatibus, quæ doloris leuamentum præstant, admisceri solet. Folia omnibus medicamentis dolorem sedantibus, per sese, & ex polenta vtilissimè imponuntur. recetia ad mitigandos omne genus dolores

oblinuntur: cum vino terna quaternaque pota sanant algidas febres, quas epialas vocant. Cocta olerum modo folia, si acetabuli mensura manduntur, medicorem insaniam gignunt. Idem efficere tradunt, si colo vlcus sentiente, infundantur. Radice in aceto decocta, dentes in dolore colluuntur. Colligitur mense Maij vel Iunij. Conseruatur per annum. *Dioscor.*

De folijs frigidis in quarto.

CICUTA (Germ. Schirting/ Wuscheling. Gall. *B Cigue.* Hisp. *Cegusa canabeira.*) vulgaris notitiæ est planta: caulem edit geniculatum, vt fœniculi, grandem: folia ferule, angustiora graui odoratu: rami, mox umbellæ in summo prodeunt: flores quoq; albicantes, & semen aniso candidius: radice non alta, concaua nascitur plerumq; prope vrbium & oppidoru mœnia, locis vmbrosis & pinguibus. Cum floribus Iulio, semine prægnantem Augusto, ac ferius videre est. * Cicuta lethale venenum in est, suaque vi refrigeratoria necat. Remedio est vini meraculi potus. Succus exprimitur contulis cacuminibus, priusquam semina & comæ secescat: qui sole densatur in pastillos. Multus ad medendi rationem vsus est aridi: commodè miscetur collyrijs, quæ leuandi doloris gratia temperantur: ignes factos & vlcera quæ serpunt, illitu restinguit. Herba cum coma trita, & testibus circumlita, libidinum imaginationes in somno compescit, sed genitalia resoluunt: lac puerperarum mammis apposita extinguit: in virginitate mammas coerctet, & incrementum non patitur. pueris præstat, vt eorum testiculi cibum nõ sentientes intabescant. Efficacissima vis Creticæ, Megarenis, mox Atticæ, & in Chio & Cilicia nascenti. *Dioscor.*

PAPAVER, Germ. dicitur *Magsamen.* Gall. *Du pauot.* Ital. *Papauero.* Hisp. *La dormidera.* Huius apud Dioscoridem sex sunt genera. Primum syluestre, rhœas dictum, omnibus notum. Alterum candidum, capitibus oblongis, candidis, semine albo: hoc etiam notum. Tertium & quartum nigrum, è quibus colligitur opium: semine nigro: vtrunq; à Dioscoride papauer syluestre etiam dicitur: & illud notum. Quintum papauer corniculatum: sic dictum, quod caput nõ proferat: sed aliquam oblongam & rotundam in corniculi modum, florem luteum, vulgò notum. Sextum papauer spumeum vocatur: hoc incognitum est. Quoties papaueris simpliciter & sine adiectione mentio fit, semper domesticum, hoc est album intelligendum est. Nascitur syluestre in campestribus. Colligitur mense Maij. Reliqua genera in viridanjs & campestribus gignuntur. * Omnium (excepto corniculato & spumeo) in commune natura refrigeratrix. Quare si capita ipsa & folia decoquantur in aqua, somaum sotu conculiantur. Bibitur decoctum contra vigilias. Calices cum polenta triti, & cataplasmatibus admisti, ignibus sacris & inflammationibus profunt. Tunduntur quoque virides, & digeruntur in pastillos, qui siccati ad vsum reconduntur. Capita

A quoque per se in aqua coquantur ad dimidias, iterumque adiecto melle, dum humor coeat in eclegmatis lentorem. Id medicamentum in tussi, arteriæ fluxionibus, & cœliacorum affectu, doloris leuamentum præbet, efficacius tamen redditur, addito hypocristidis succo, & acacia. Papaueris nigri semen tritum cum vino bibitur, contra citam aluum, & seminaru profluvia in peritigilijs fronti, temporibusque illinitur ex aqua. *Dioscorides & Medici Florentini.*

De folijs humidis in primo.

HUMIDA in primo sunt, Buglossum, Intybū, Malua, Helxine, &c. de quibus supra quære.

De folijs humidis in secundo.

VIOLA purpurea (Germ. *Weyhen violeten.* Gall. *Violette de Mars.* Ital. *Viola.* Hisp. *Violeta.*) folium habet hedera minus, tenuius, ac nigrius, nec multo dissimile: cauliculus à radice medius prodegit, in quo stoculus suauissimè olens, purpureus. Opacis & asperis nascitur locis. Colligitur mense Martio & Aprili. * Refrigerandi naturam habet. Folia per se, & ex polenta illinuntur aptissimè stomacho æstuantis, & oculorum inflammationibus, sediq; procidenti. *Dioscorides.*

NYMPHÆA seplasiarijs Mauritano nomine Nenuphar, Germ. *Seebiumen/ Wassermahen.* Gall. *Blanc d'eau, ou laulne d'eau* appellatur. Eius generatio duo. Primum folijs fabæ Aegyptiæ, minoribus & longioribus, alijs in summa aqua, alijs demersis, pluribus ex radice eadem prodeuntibus: flore lilio simili, albo, & in medio crocos habente, cum defloruerit, vt rotundum malum, aut papaueris caput, extuberans nigro semine, denso & lato, lenti gustus. Caulis est leuis, niger, minime crassus, Aegyptiæ fabæ cognatus: radix nigra, scabra clauæ familis, quæ autumnum feratur. * Sicca eū vino pota cœliacis dysentericisq; auxiliatur, & lientæ absumit. Radix stomachi ac vesicæ doloribus, illinitur: vitiligines ex aqua emendat: imposita cum pice, alopecijsc medetur. eadem contra veneris insomniam bibitur: siquidem ea prorsus adimit. pota assidue aliquot diebus, genitale infirmat. Idem semen potum efficit. Alterum genus nymphææ, cuius flos blephara dicitur, folijs ante dictæ: radice alba, scabra: flore luteo, nitente rosæ simili. Huius semen & radix contra seminarum profluvia efficaciter ex vino nigro bibuntur. Nascitur vtrunque genus in paludibus, lacubus & aquis stagnantibus. Flores in fine Maij, & Iunio mense colliguntur. Radices autem in Autumno effodiuntur. *Dioscorides.*

SVNT & HYMIDA in secundo, Atriplex, Blitum, Lactuca, Portulaca, &c. de quibus omnibus vide supra.

De folijs siccis in primo.

VERBASCUM, seu Tapsum barbatum (Germ. *Wulsttraut/ Kergentraut.* Gal. *Bouillon blanc, ou bouillon noir.* Ital. *Tasso barbasso.* Hisp. *Verbasto, ò gordalolo.*) differetias summas habet duas: hoc nigrum, illud album: in quo mas & femina intelligitur.

Femina

Fœminæ igitur folia sunt brassicæ, pilosiora multo, & latiora, candida: caulis albus, cubitalis, aut amplior, subhirsutus: flores albi, aut ex luteo pallescentes: semen nigrum: radix longa, gustu acerba, crassitudine digiti. Nascitur in campestribus. Verbascum qui mas appellatur, oblongius, albis folijs, & angustioribus, tenuiori caule. Sed nigrum prorsus albo simile esset, nisi nigriore latiorque constaret folio. Sylvestre folia refert saluæ: altas virgas & lignosas, & circa eas ramulos, quales marrubium: flores luteos, auri æmulos. Sunt & Phlomidæ duæ, hirsutæ rotundis folijs, humiles. Tertia lychnitis appellatur, ab alijs autem thiyallis, folijs ternis aut quaternis, vel paulò pluribus, hirsutis, crassis, pinguisque: apta ad lucernarum lumina. * Radix priorum duarum astringit: quare quòd magnitudine ludicrum talum æquet, in alui profluvio conuenienter ex vino datur. Decoctum ruptis, conuulsis, fractis, antiquæ tussi auxiliatur: dentium dolore collutione mitigat. Verbascum, cui flos aureus, capillos tingit, & quocunq; abijciatur, blattas in se contrahit. Cocta in aqua folia, aduersus tumores & oculorum inflammationes illinuntur: syderatis vlcerebus ex vino & melle, cum aceto autem vulneribus medentur: contra scorpionum ictus sunt auxilio. Sylvestris folia ambustis igni sunt cataplasmata. Aiunt in folijs eius, quam fœminam dicimus, aridos ficus omnino non putrescere. *Dioscorides.*

SICCIA in gradu primo etiam sunt Beta, Brassica, Chamomilla, Fœniculum, Hyacinthus, Malabathrum, Myrtus, &c. de quibus omnibus vide supra.

De folijs ficcis in secundo.

MARINA brassica, officinis Soldanella. Belg. *Wierwind* id est cœuoluulus marinus vocatur. spargit per terrâ graciles viticulos, subrubentes cauliculos, circa quos in longioribus pediculis folia hederacea, læuia, splendentia, sed lata & subrotunda. Flores calathi formâ similiter referunt, diluto purpureo colore subrubent. semen in rotundis folliculis nigricat. radix oblonga, tenuis. Saporem herba amarum ac subsalsum à natali contrahit solo. Nascitur enim in maritimis. Repertur verò non modò in Italia, aut Gallia, verum & in Zelandiæ insulis, Flandriæ, ac Hollandiæ littoribus. Aestiuus mensibus floret. Calida autem & sicca temperie est, & tertio quidem excessu, uti amara salislaginem cum acredine quadam referens, gustabilis eius qualitas ostendit. * Alum purgat: cruda & aquosa detrahit: hydropticis censetur utilis: aduersatur tamen ventriculo: torsiones & molestias adfert: plus subinde incommodi, quàm auxiliij confert. Testatur hæc quoque Dioscorides: Tota inquit, herba stomacho incommoda est, acris, alum maximè soluit cocta in ciboq; sumpta. Coquunt cum ea quidam, ad obtundendam acrimoniam, pingues carnes. Conseruatur per annum. *Dioscor.*

VERSA PASTORIS (Germ. *Tescheltraut* & *Hirs*

tenschel vocant.) planta omnibus vulgò notissima est. Nascitur prope vias, & in parietinis. Iunio & Iulio mensibus legitur. * Ex refrigerantium, exiccantium & adstringentium genere est. Quapropter prodest attrita, & emplastri more imposita, inflammationibus & factis ignibus. Decoquitur pluuiali aqua cum plantagine & Armenio luto, bibiturque eius decoctum ad intestinorum difficultatem, & ad cruentas excretiones. Herba succis recentia vulnera glutinat, & auribus purulentis infusus medetur. Si sit mensium abundantiam, si eius & perficariæ decocto insideant mulieres. Esturque ad idem, & contra denique omnes sanguinis fluxiones efficax est, tenui pulicula circumlita, & in oleo fixa. Additur in emplastris, quæ ad capitis vlcera componuntur, & in vnguentis compluribus. *Marshallus.*

EQVISETVM, officinis cauda equina. Germ. *Schaffbein*. Gall. *Quene de cheval*. Ital. *Coda di cavallo*, *asprella* Hisp. *Cola de mula*, *rabo de mula* nominatur: in riguis & scrobibus nascitur. cauliculi prodeunt inanes, geniculati, in se facti, rubescentes, leniter scabri: & iuncea circa eos folia, crebra, exilia. In sublimi attollitur vicinis arborum caudices scandens, obuolutumque dependet, comis multis, nigris, ut equorum cauda: radix lignosa, dura. * Vis herbæ, spissare: quare sanguinem naribus erumpentem fucus ipse sistit: prodest dysentericis in vino potus: vrinam dicit. Sanguinolenta vulnera glutinantur, tritis folijs & illitis. Radix cum sua herba ruffim, orthopnoeam, ruptaque adiuuat. Folijs in aqua potis, dissectiones vesicæ & intestinorum, enterocelæque in vnum coalescere cogique feruntur. Alterum equisetum caulis est rectus, cubito maior, inanis: comis per interualla breuioribus, candidioribus, & mollioribus. Id cum aceto tritum, vulneribus remedio est, eademque fungitur facultate. Vtrunque ætate suis in locis copiosè

prouenit. *Dioscorides.*

GINGIDIVM (Germ. *Herbestrout*. Gall. *Du cerfueil*.) in Syria & Cilicia plurimum nascitur. Apud nos hodie passim in hortis colitur. Herbula est sylvestris pastinacæ similis, tenuior & amarior: radice parua, candicante, subamara. Maio mense floret, & subinde semen profert. * Ovis hoc crudum, coctum conditumque estur, magna stomachi vtilitate: vrinam cit. Decoctum ex vino potum, vesicæ prodest. *Dioscorides.*

VIRGA PASTORALIS, seu Dipsacus, German. *Kartendistel*. *Webertarten*. Gall. *Chardon à carder*, *Verge à Berger*, ou *Chardon à Faulon* nominatur) aculeatarum generis est. Caulem habet album, spinis horridum: folijs lactucæ, spinosis, binis, genicula singula complectentibus prælongis, ceu quasdam bullas intus & extra aculeatas, in dorsi medio habentibus, concauo alarum sinu, in quo imber aut ros asseruetur: vnde dipsaci, quali sicutis, nomen traxit. In cacumine caulibus, singula surculis capicula insunt, oblonga, echinata spinis: que arefacta, candida spectantur,

diffecta; medulla tenuis, vermiculos ostendunt. * Sanat rimas sedis, fistulasq;, si tusa & decocta in vino radix, vsque dum sit crassitudo ceræ, immittatur. Medicamentum ærea pyxide recondendum. Aiant formationibus, verrucisq; pensilibus remedio esse. Vermiculi capitulorū in folliculo alligati collo, aut brachio appensi, produntur quartanis febribus remedio esse, Dipfaci spinæ radix secundo ordine exicatoria est, habetque nonnihil absterfiorum. Nascitur in campestribus, in agrorum & serobium aggeribus, in vijs iuxta sepes. Colligitur tempore autumnii. *Dioscorides, & Galenus.*

SICCANT quoque in secundo Arthemisia, Anethum viride, Cassiatha, Intybum, Plantago, Mentha, Menthastrum, Spica nardi, Verbenaca, &c. de quibus vide suprâ.

De folijs sicca in tertio.

FILIX (Germ. Farntraut/Waldtsfar. Gall. Fenichere. Ital. Felice. felle. Hisp. Helecho dicitur) mas, folijs sine caule, sine fructu, sine flore, ex vno pediculo cubitali longitudine exeuntibus, multifidis, & lateribus pinnatis, subgravi odore: radice per summa cespitum, nigra, oblonga, filices multas fundente, tubastringente gustu. * Radix latas tineas excutit, sumpra drachmis quatuor ex aqua mulla: melius, si cum scammonia aut veratri nigri totidem obolis detur: sed qui sumit, alia prægustare debent. laborantes lienis incremento recreat. Radix & potu, & illitu cum axungia, vulneribus sagitea harundinis factis, est auxilio. cuius rei probatio talis fertur. Peribit filix, quam per ambitum sata copiosior harundo coronet: & contra, euanescens abibit harundo, quam obsepiens multa filix in orbem cinxerit. Filix foemina folijs est filicis, surculosis, altioribusq;, & quæ non singulari, vt illa, pediculo fulciantur: radicib. longis, pluribus, obliquis, quæ ex nigro in luteum flauescunt: aliquæ etiamnum rubræ inueniuntur. Pellunt lata interaneorum animalia, cum melle, eclemate sumpto: potæ cū vino drachmis tribus teretes tineas eijciunt. Data foeminis sterilitatem faciunt: & prægnantibus abortum, si supergrediantur. Farina humidis vlcerebus & cicatrici repugnantibus inspergitur: iumentorum ceruicibus medetur. Folia recentia in oleribus cocta manduntur, vt ventrem emolliant. Nascitur vbique, sed maxime frigido solo, vt in montibus, syluis & saxosis. Effodi debent radices Vergilij occidentibus, hoc est, Autumno. Siccarum autem eas sole oportet. Conseruantur per annum. *Dioscor.*

MILLEFOLIUM, Stratiotes, Myriophyllum, Germ. Garben/Schaffgarbe/Schaffrapp/Zausentblatt. Gall. Millefeuille, ou Cumin, ou Aneth sauvage nominatur: caulis est tener, singulari, vnica nixus radice: plurimis folijs, læuibus, foeniculo similibus, vnde nomen accepit. Caulis flauescit, varius, ac veluti ex industria delineatus. * Vulnera recentia ab inflammatione vindicat, si vel viride, vel siccum ex aceto oblinatur: præcipitatis in

A potu cum aqua & sale datur. Nascitur in palustribus & agris asperis. Per integram floret ætatem, quo tempore etiam colligitur. Conseruatur autem per annum. *Dioscorides.*

QUINQUEFOLIUM, Græcis Pentaphyllum, Germ. Fünffinger traüt. Gall. Quinefeuille vocatur: ramulos fert festucarum similitudine, tenues, do drantales, in quibus semen: folia menthæ, quina singulis pediculis, raro plura, in ambitu serrata: florem, ex candido pallescentem, auri æmulum. Subrubram habet radicem, oblongam, veratro nigro crassiore. Plurimis pollet remedijs. * Ius radicis decoctæ ad tertias, si in ore continetur, dentium dolores sedat: putrida oris vlcera, collutione sistit: arteriæ scabritias, gargarizatu læuigat: contra alui profluuiâ & dysenterias auxiliatur: item articulorum, coxendicumque cruciatibus potum. Cocta in aceto, & illita, serpentina vlcera cohibet: strumas, tumores, duritias, abscessus & collectiones discutit: ignes sacros, reduuias, condylomata, psorasque sanat. Teneræ radicis succus, contra ictericis, pulmonumque vitia prodest: item aduersum venena. Cum hydromelite autem, vel diluto vino, & pipæis exiguo, bibitur folia contra febrim circuitus: in quartana quidem, quaternum ramulorum folia: in tertiana verò, ternum: in quotidiana, vnium. Ea quoque folia tricenis pota diebus, comitialibus profunt. Foliorum succus tribus cyathis aliquot diebus potus, celerrimè regio morbo medetur. Illita cum melle & sale, tam vulneribus, quàm fistulis remedio sunt: enterocelicis auxilium præstant. Quinquefolium sanguinis profluuiâ & potu, & illitu sistit. Ad expiationes, castimonias, & incantamenta inciditur. Nascitur in riguis & aquariis ductibus. Floret Maio & Iulio mensibus potissimum, quo tempore etiam carpitur. Conseruatur autem per annum. *Dioscorides.*

Quinquefolium vulgaris est notitiæ: neq; fraudem admittit: nisi quod fortasse aliquis peculiariter Tormentillam vsurpare pro eo velit, existimans verum esse quinquefolium: cum dubium non sit, vsitatum illud esse legitimum. Eligitur collectum in montibus aut collibus, & in vsu est radix eius in vmbra siccata, quanquam & folia quoque vitia sint.

POLLI duo genera. Montanum, cui reuthrio nomen est, & cuius est vsus, tenuis frutex est, candidus, dodrantalis, semine refertus: capitulo in cacumine quandam corymborum speciem præseferente, paruo, cano hominis capillo simili, grauius olente, non sine quadam suauitate. Alterum fruticosius, non vsquæ ad valens odore, & viribus infirmius. * Potum seruefacti ius auxiliatur serpentinum ictibus, hydropticis, morbo regio: & lienosis ex aceto: stomachum male habet, caput doloribus afficit: aluum & menses ciet. Substratum suffrutumque serpentes abigit: illitum vulnera conglutinat. Amarum est gustantibus, & modicè acre. Itaque viscera omnia obstructione liberat, vrinamque ciet. Vtrunque polij

polij genus, in pluribus Italia locis prouenit. A Colligitur mense Iunio. Conseruatur autem per annum. *Dioscorides & Galenus.*

Polium montanum quoque ab omnibus cognoscitur. in usu sunt cymæ cū frondibus, quando seminibus refertæ sunt vnâ cum floribus cōmittis. Neque adulterari potest: de montibus tamen siccis & petrosis, & regione pariter sicca & calida est colligendum. Amaro & acris sapore, & odore valido debet esse præditum.

TRIFOLIUM, quod Græci oxitriphyllon, B aut asphaltion appellant, quoddam bitumen redolect, Germanis Giebigkeit, motriedender flee/multas habet virgas tenues, cubitum aut amplius longas: folia magna, acuminata, terna singulis germinationibus exeuntia, quibus recenter enatis rutæ odor inest: vbi autem adoleuerunt, bitumen olent: florem edit purpureum, semine latum, hirsutum, ex altera extremitate exertum corniculi modo: radix longa, tenuis, dura. Copiosè nascitur circa Elbam & Petram sanctam C Hetruriam. Vfus eius esse debet, non trifolij pratensis, quod à vero trifolio maximè differt, à Græcis descripto. * Semen & folia in aqua pota pleuriticis, vrinæ difficultati, comitialibus, & ijs qui aquæ inter cutem principia sentiunt, sceminis quoque vulgè vitij opportunis auxiliantur: menses ciunt: ternæ drachmæ de semine dari debent, è folijs verò quaternæ. Contra serpentium istus trita folia, & ex aceto mulla pota, præsidio sunt. Tradunt aliqui, totius fruticis, radices, foliorumque decoctum fotti dolores eorum finire, quos serpentes percussissent. qua autem aqua sanatus quis fuerit, si ea quispiam alius foueatur, qui vlcus habuerit, perinde afficitur vt à serpente demorsus. Quidam terna folia aut semina, in tertianis, cum vino potui dedere: & in quartanis quaterna, vt quæ febrim circuitus discuterent. Radix antidotis inseritur. *Dioscorides & Medici Florentini.*

SICCANT quoque ordine tertio, Abrotanum E vltum, Anethum vltum, Apium, Afarum, Ammi, Absinthium, Calamintha, Chamædry, Hyssopum, Iuniperus, Maiorana, Marrubium, Origanum, Peucedanum, Petroselinū, Ptarmica, Rhus obsoniorum, Ruta, Sabina, Salix, Syymbrium, &c. de quibus omnibus vide supra.

De folijs ficcis in quarto.

VOCANT etiamnum SYLVESTREM RY- TAM, quod in Cappadocia & Galatia Asiæ finitima Moly dicitur. Frutex est, qui ab vna radice multos emittit cauliculos: folijs multò quàm alterius rutæ longioribus, teneribusque, odore graui: flore candido: capitulis in cacumine paulò maioribus, quàm satiuæ rutæ, quæ tribus maximè partibus constant: in quibus triangulum semen, subrusum, gustu amarum recluditur. cuius est vsus. Semen autumno maturefcit. * quod cum melle, vino, croco & feniculi succo, ac galinaceo felle, teritur contra retusam oculorum aciem. Sunt, qui cam harmalam vocent, Syri be-

A fahan: qui Cappadociam incolunt, moly, quoniam quædam cum moly seruet similitudinem: radice nigra, flore candido. In collibus & læto solo prouenit. *Dioscorides.*

SICCANT quoque in quarto, Allium, Nasturtium, Sinapi, &c.

De folijs astringentibus.

CYRESSVS Germ. Cypres, Gall. Cypres. Ital. Cipro. Hispan. El cypres dicitur. Huius genera duo: mas scilicet & foemina: hæc meta in fastigium conuoluta: ille verò ramos in latus spargens. Harum patria, ac proprium natale solum Creta insula est. In Idæis etiam montibus, qui ad Troadem spectant, cupressus numerosa sponte profilit: alibi non nisi tempore, & perquam diligenti cultura proueniens, & cultorem magnopere fastidians. Mira est cupressi fecunditas: etenim trisera est. Colliguntur eius coni mensibus Ianuario, Maio & Septembri. Semen ijs in nascitur, grans ad eò pusillis ac minimis, vt atomis comparari possit. Tradiderunt veteres, cupressum Diti sacram: & ideo funebri signo eius ramos ante domos ponere solebant, vbi aliquis defunctus iaceret. * Cupressus refrigerat & astringit. Cuius folia ex passo, & exiguo myrrhæ pota, vesicæ rheumatismis, & vrinæ difficultati auxiliantur. Pilulæ autem ex vino tusæ in dysenteria, alui fluxione, tussi & orthopnœa, aut si reijciatur sanguis, conuenientissimè bibuntur. Earum decoctum eisdem præbet effectus: tusæ cū fico duritias emolliunt, nariumque polypo medentur: in aceto coctæ & cum lupinis detritæ scabros vngues eijciunt: hernias intestinorum prolapsu erumpentes illitu reprimunt. Folia eadem præstant. Pilulæ cum arboris coma suffitæ, culices abigere existimantur. Folia trita, & imposita, vulnera conglutinant, sanguinem supprimunt: trita ex aceto capillum tingunt: illinantur per se, aut cum polenta ignibus factis, vlcerebus quæ serpunt, carbunculis & oculorum inflammationibus admota cū cerato stomachum corroborant. *Dioscorides & Matthiolum.*

EBVLVS (Germ. Uti. Gall. Hyeble. Ital. Ebulo. Hispan. Tezgo yerna nota) longè humilior est sambuco, magisque herbaceo generi assignandum: caule quadrangulo geniculato: folijs amygdalæ, ex intervallo longioribus, geniculatim expansis pinnatisque, graueolentibus, in ambitu ferratis: mucosario sambuci, flore & acino eiusdem: radice nititur longa crassitudine digitali. * Vis & vsus exiccans, aluo detrahens aquam, stomacho inutilis. Folia olerum more coquantur, ad pituitam bilemque detrahendam. Caules teneri in patinis cocti, eadem efficiunt. Radix in vino decocta, & in cibis data, hydropicos adiuvat: prodest viperarum morsibus, eodem pota modo, vluas emollit insidentium decocto: patetefacit eorum spiracula, & vitia corrigit. Acini in vino poti, eodem funguntur munere: denigrant capillos illiti. Folia, si prætenera ac mollia ex polenta illinantur, inflammationem mitigant: am-

bustis, & eorum moribus illitu profunt: vlcera quæ dehiscunt in fistulam, agglutinant. ijs qui po dagra tentantur, cum seuo taurino aut hircino profunt illita folia. Nascitur in opacis, asperis & campestribus. Colligitur mense Iunio & Julio, in Augusto verò baccas suas profert. Conseruatur per annum. *Dioscorides.*

CISTHVS, quem aliqui citharò, aut ciffaron, Ital. verò *Cisto*, Gall. *Ciste*, Hisp. *Cergacor* vocant, ramosus frutex est, sed improcerus, foliosus: rotundis folijs, acerbis, hirsutis. flos masculo vt malo punica, fœminæ albet. Nascitur in saxosis, asperis, & præterit in monte Apennino Hæturia. Conseruatur per annum. * Vis astringens: vnde flores in vino austero bis in die poti. profunt dyfentericis, & nomas perse illi cohibent: venustati vlcerum, & igniambustis cum cerato medentur. Hypocistis thobethron, aut Cytinus à nonnullis cognominata, iuxta cisthi radices nascitur, floris punici similitudine. Quædam rufa, altera herbacea, tertia candida. Præferitur subrufo. Liguatur acaciæ modo. Aliqui tamen exiccant, fractamque macerant, & in coquant, reliqua; vt in lyco prosequuntur. Anima duertendū est, ne hypocisthidis loco colligatur planta aliquantum ei similis, quæ vulgò cauda leonis vocatur: est enim orobanche Dioscoridis. Vires acaciæ habet, verum aliquantum magis siccatur, & astringit. * Prodest dyfentericis, cœliacis, sanguinem excreantibus: fœminarum profluuiū & pota, & indita. *Dioscorides.*

HIERACIUM (Germ. *Habitstrant*, Gall. *Cichoree ital.*) magnum caulem emittit, asperum, subrubrum, spinosum, cauum: folia ex intervallicis rariuscule diuisa, similia soncho per ambitū: luteos flores, in oblongis capitulis. * Vim refrigerandi habet, & modicè substringendi: vnde illitum, stomacho æstuanti, inflammationibusque prodest. Succus erosionem stomachi prohibitionē mitigat. Herba cum radice illita, vibratis à scorpione ictibus auxiliatur. Hieracium paruum, folia ex intervallicis habet, diuisa in ambitu: cauliculos teneros, virentes in quibus lutei flores, orbem circinantes, emicant. Vim suam ad eadem, ad quæ superior, impendit. Vtrinque vbi que nascitur. Floret Iulio & Augusto mensibus. *Dioscorides.*

LYSIMACHIA, quam aliqui Lytron appellant, caules emittit cubitales, altioresque, fruticosos, tenues: prodeuntibus geniculatim folijs, tenuibus, falcis figura, gustu astringentibus. flore rufo, aut aureo. Gignitur in aquosis & palustribus. * Foliorum succus astringente sua vi, sanguinis reiectionem supprimit: dyfentericis potui datur, aut infunditur: mensium abundantia sistit, in pello. sanguinis profluuiū subuenit, si nares ea herba obturentur: vulnere cruentem cohibet. Acerrimum nidorem suffusa reddit: qua de causa serpentes fugat, & muscas interficit. *Dioscorides.*

QUERCVS, Germ. *Enchbaum*, Gall. *Chesne*, Ital. *Quercin*, *Querc*, Hisp. *Encina arbol* dicitur: omnis

A adstrictoriā vim habet, præsertim liber, qui cortici & ligno intercedit: quinetiam tunica putamini glandis subiecta. Decoctum ex ijs datur dyfentericis, cœliacis, sanguinem excreantibus. Trita in pello fœminis, fluxione vuluæ laborantibus subijcitur. Glandes eisdem effectus exhibent: vrinam ciunt: capitis dolorem, & flatu in cibum sumptæ pariunt: resistenti sitatæ venentorum ictibus. Decoctum earum, & cortices cum lacte vaccino potum, prodest contra toxica. **B** Tritæ crudæ inflammationes illitu leniunt: ad duritias, quas cacœthe vocant, & malefica vlcera cum falsa axungia conueniunt. Lignæ glandes viribus quæmas antecellunt. Fagus & illex quercus generi assignatur, & cõsimile munus obeunt. Lignæ radices cortex cū aqua coctus, dum molitus intabescat, & tota nocte illitus, denigrat capillos, prius cimolia terra purgatos. Folia omnium tusa & trita tumoribus profunt, & imbecillas membrorum partes corroborat. *Dioscorides.*

C ASPERULA ODORATA, quibusdam Cordialis & Stellaria: Germ. *Sergend* / *Waldmeister* / *Lesbertraut*, id est, Iecoraria siue Hepatica dicitur. Rubiæ & Aparinæ hæc similis est, sed humilior ac odoratio. cauliculi eius breues, & pede vix altiores, folia è singulis geniculis sena septenarie stellatim radiata, aliquantum scabra, sed non perinde tamen, vt Aparines, flores albi, semen paruum, rotundum. radix tenuis, serpens, & stirpem ipsam facile multiplicans. Tota herba gratum suauemque expirat odorem, præsertim in atrijs cœnæculis que pedibus attrita. Apud Germanos in syluis, locis opacis, pingui solo gignitur. Apud Belgas hortensis. Iunio ac ferius floret. * Facilitatem Gallico aliquatenus similitudinem habet, sed tamè imbecillior. Ferrur in vinum coniecta hilaritatem efficere, cordi ac iecori prodesse. *Dodonæus.*

ADSTRINGUNT quoque Absinthium, Amomum, Agnus castus, Bursa pastoris, Brassica cocta, Equisetum, Hedera, Helxine, Intybum, Lauri folia, Melilotum, Myrthus, Mentha, Oxalis, Polygonum, Pentaphyllum, Psyllium, Plantago, Portulaca, Ruta, Rhu obsoniorum, Sempertiuum, Salix, Verbascum, Vitis, &c. de quibus singulis vide in superioribus, suis locis.

De folijs aperientibus.

CYCLAMINVS, vulgò panis porcinus dicitur. Italis *Pan porcino*. Hispanis nonnullis *Mazom de porco*. Germ. *Eweinbrot*, *Erdapffel*. Belg. *Verdes brot*, *Eueghenbrot*. Gall. *Pain de porc* seu. folia habet hedera, purpurea, varia, in quibus supra infraque albicant macula: caule nudo, quaternos digitos æquant: floribus in eo purpureis, rosarum effigie: radice nigra, & aliquantum lata, vterapum videri possit. * Quæ cum hydromelite pota pituitam, aquamque detrahit: menses potu, appositum cicit. Tradunt, si prægnans radicem transgrediatur, abortū fieri. Partum appensa accelerat: contra venena, præsertim leporis marini ex vino bibitur: illita contra serpentium ictus

Etus remedio est: immista vino, inebriat: regium morbum discutit, tribus drachmis pota, cu passio, aut distulo mullto. Sed oportet eum qui ebibit, multis vestibus contextum loco calido, & a persuffusionibus tuto, recumbere, quod facilius exudet: eiecti autem sudores fellei colore inueniuntur. Succus eius ad purgandum caput, naribus infunditur: ad deiicienda quoque alui excrementa, ja vellere sedi subijcitur: illito vmbilico, & imo ventre coxarum tenus, aluum emollit, & abortum facit: suffusionibus, & retus oculorum aciei, oblitus cum melle succus prodest. medicamentis abortum inferentibus admiscetur. Succus cu aceto illitus, prociduum sedem restituit. Exprimitur tusa radice succus, & ad mellis crassitudinem decoquitur. Radix cutem purgat, eruptiones papularum reprimat: vulneribus ex aceto perse, aut cum melle medetur, lienem absuntit: vitia cutis in facie, & alopecias emendat. Eius decocto luxata, podagras & capitis vlcuscula, perioniesque fouere congruum est: ipsaque in oleo vetere seruata, illito oleo vlcera ad cicatricem perducit. Cauata radix oleo expletur, & cinere feruenti imponitur, adiecto interdum Tyrhenice cerea mometo, vt frigmenti crassitudinem vnguētum contrahat, cum primis vitile perionibus. Radix, scylla modo, concisa teponitur. Narrant, ad amatorja assumi cotusam, & in pastillos diuisam. Nascitur passim in syluis, & vmbrosis. Colligitur mense Octobris. Conservatur per annum. *Dioscorides.*

DULCAMARA vitis modo lignosa promit sarmenta, & ab ijs ramulos complures, quibus scandendo vicinis sepibus fruticibusq; inquitur. cortex nouellorum ramulorum viret, sed vetustiorum ipforumq; caudicū asperior cineritio subcandicat colore, extrinsecus quidem: nam interioris pulchre etiam viret. lignum fragile, medullam fungosam habet. folijs vestitur oblongis lauibus, mucronatis, smilaceis minoribus, circa pediculum appendices vtrinque paruas ferentibus. flosculi in muscarijs exiguis, haud magni, exquinque; foliolis angustis, colore quandoq; albidis, Gesnero teste: in Belgio vt plurimum in cœruleo purpurei, in quoru medio lateus prominat apex: bacce oblongioris forme, molles, lenti, & ingrati gustus, eleganti corallij colore rubent: radix modica multis sibiris committitur. A quo sa & rigua amat. circa scrobes & fossas frequenter reperitur. Folia Vere erumpunt: flores Iulio exeunt: Augusto bacce siue acini maturi. Posterior etas Amaram dulcem, Amaro dulcem & Dulcaram, & Græci γλυκύπικρον, ἢ γλυκύπικρόν nominant, Germ. Je tengerie sieben, hysteraut. Belgæ *Afrance*. Sunt, qui Vitem syluestrem Dioscoridis esse existiment: alij Solani speciem faciunt, Solanum lignosum aut fruticosum cognominantes. Sed vitem quidem syluestrem suo loco ostendimus esse Tamum: Solano autem simile nihil habet. Falluntur idcirco maximè, qui Solanum rubrum, aut Solanum fruticosum appellat: ac eius baccis loco acinorum Solani vi-

gentorum nonnullorum refrigerantium compositionibus admisceat. Est enim fructus huius nequaquam frigidus vt Solanum, sed calidus, vt mox dicitur. Plus similitudinis cum Cyclamino altera habet. folium respondet, caules licet non manifestè articulati, non tamen absque geniculorum specie, in flore alicubi candido, & fructu acinaco corymborum hederæ modo dependente nihil desideratur, neque in ipsis similiter radicibus verè *αγγυρῖς*. Nam præter quod tenues, nullam quoque vtilitatem conferunt. Describitur Cyclaminus altera a Dioscoride, his verbis: Folia habet hederæ similia, sed minora: caules crassos, *ἡρατώδεις*, id est genicatos, vicinis se arboribus *ἐπιπροδῖς*, id est, modo capreolorum vitis, circumligantes: flores candidi, odorati: fructus vt acini vix similes hederæ, mollis, sapore leuiter acris & viscosus: radix inutilis. Dicitur autem Cyclaminus altera, Dioscoride teste *κισσῖφυλλος* & *κισσῖνῆμος*. conuenit vtraq; appellatio Dulcamaræ. nam folijs, floribus & fructibus hederam æmulatur. * Ceterum facultate, & folijs & fructu calida resicans, abstergens, & digerens est. Fertur foliorum decoctum ictericis fellisq; obstructionibus reserare, & aduersus regium morbum vtiliter bibi. Ruptis verò, & ex alto præcipitatis, aut cæcis etiam succus vtilis habetur. Creditur siquidem concretum alicubi in visceribus sanguinem dissolueret, & partium læsarū sanitatem procurare. Hieronymus Tragus ligno minutim conciso vini decoctum conficere docet, quod ictericos, & per vrinam, & per inferiorem ventrem elementer purgare refert. Haud dissimilis istis Dioscorides quoq; Cyclamino alteri facultates adscribit. Fructus, inquit, drachmæ vnus pondere potus, cum vini albi cyathis duobus, ad dies quadraginta, splenem liquat, ita vt per vrinam & aluum absumatur. Bibitur ad orthopnoeam: reliquias a partu purgat. *Dodonæus.*

APERIUNT quoque Cera & Allium, &c. de quibus vide supra.

De folijs emollientibus.

EMOLLIUNT Atioplex, Althæa, Cupressus, Laurum, Malua, Psyllium, &c. de quibus vide supra.

De folijs indurantibus.

LENS palustris (Germ. Wasserinsen) inuenitur in aqua non fluente, muscus lenticulæ similis, refrigeratoriæ naturæ. * Propter quod conuenienter collectionibus, igni sacro, & podagris illinitur per se, & cum polenta glutinat & proci-dentia puerorum interanea. *Dioscorides.*

INDVRANT quoq; Portulaca, Psyllium, Semperuium, Solanum, &c. de quibus vide supra.

De folijs extenuantibus.

EXTENVANT Artemisia, Chamomilla, Hyssopum, Iuniperus, Pulegium, Stœchas, &c. de quibus vide supra.

De folijs discutientibus.

DISCUTIUNT Abrotanum, Althæa, Anethū, Adianthū, Atriplex, Brassica, Chamomilla, Liliij folia, Malua, Mentha, Melilotum, Origanum, Ruta, Stoechas, Sampsuchum, &c. de quibus vide supra suo loco.

De folijs extrahentibus.

ANAGALLIS officinis Morfus gallinæ, Ger. Gauhheit Gall. *Mawron*. Ital. *Anagallo*. Hisp. *Murager*, dicitur. Eius duo sunt genera, quæ tantum flore distant. nam quæ cœruleo flore est, fœmina dicitur: mas quæ phœniceo. Frutices sunt parvi in terra iacentes: folijs in quadrangulo caule pusillis, subrotundis, ad helixinæ folia accedentibus: femine rotundo. herba vulgarissima, ita ut pedibus in aruis vineisq; ubique calcetur in vli-ginositas tamen lætior. Per ætatem vtriusq; proventus maximus est, potissimum autem mense Augusto. Florent autem à Maio mense vsque in Autumnum. * Vtraque vim habet mitigandi, inflammationem arceat, adactos corpori aculeos extrahit, noxas cohibet. Succus earum gargari-zatus, capitis pituitam purgat: & naribus infusus, dolorem dentium lenit, si in aduersam na-rem iniiciatur: argema cū melle Attico emēdat: retusæ oculorum aciei auxiliatur: contra viperarum morfus, iecinoris, & renum vitia, si ex vino bibatur, prodest. Tradunt eam, quæ cœruleum edit florem, prociuum sedem reprimere: quæ verò phœnicum, illitu euocare. *Dioscorides*.

EXTRAHUNT quoque Aristolochia, Dictamnus, Porrum, Thapsia, Cyclaminus, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

De folijs suppurantibus.

SMYRNIUM caulem habet apij, & stolones multos: folia latiora, suppinguia, ad terram infracta, robusta, odore medicato, cum quadam acrimonia iucunda, colore in luteum languescen- te: capitibus caulium orbiculatis, ut anethi: femine brassicæ, rotundo, nigro, acri myrthæ sapore, ita ut alterum alterius loco cedat. * Radix quoque odorata, gustu acri, fauces mordet, succosa, mollis. Cortex eius foris niger, intus viridis, aut subalbidus. Nascitur in saxosis & collibus, atq; squalidis, & limilibus terrenis, & hortis. Colligitur mense Iunio, vel Iulio. Cōseruatur per annum. Vis radice, herbæ & feminis, exaltacere. Folijs muria maceratis ad obsonia vtuntur: alium sicut. Radicem contra serpentium ictus bibere conuenit: tussis & orthopnoeas mitigat: urinæ difficultati medetur. Illita recentes tumores, collectiones, duritiasq; discutit: vulnera ad cicatricem perducit, partus abortu vitiat, si feruefacta subijciatur: tumores suppurat. Semen lienis, renum & vesicæ vitijs prodest: menses & secundas pellit. commode datur ischiadicis in vino: inflationes stomachi lenit: sudores ciet, & ructus. Peculiariter datur hydropicis in potu, & contra febrium circuitus. *Dioscorides*.

SUPPURANT quoque Althæa, Amomum, &c. de quibus vide supra.

A

De folijs abstergentibus.

LICHEN, qui faxis est familiaris, aliquibus Bryon, Germanis Stein/ oder Brunnen tebrant appellatur: asperginosis petris adhæret, vt muscus. Iulio mense ea qua picta est forma decerpitur. * Is illitus sanguinis profluvia sistit, inflammationem arceat, impetigini medetur. Iuuat regio morbo correptos, cum melle illitus: oris & linguæ defluxiones inhibet. Abstergentem, ac modicè refrigerantem facultatem habet, vtramque verò resiccantem. *Dioscorides & Galeus*.

ABSTERGUNT quoque Anagallis, Abrotanum, Asparagus, Asplenos, Atriplex, Absinthiū, Beta, Chamæpitys, Cassutha, Marrubium, Parietaria, Salicis folia, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

De folijs glutinantibus & cicatricem ducentibus.

FRAGARIA (Germ. Erdbeertraut. Gall. *Fraises*, *Cou herbe portant fraises*) planta nemini ferè non cognita. In syluis, dumetis, & in opacis montibus, ac secus vias sponte nascitur. In hortis interdum colitur. Floret vere & tota ætate. Fructus tamen eius fugax, raro nisi æstatis initio inueniri potest. * Refrigerat ordine primo, siccaturq; secundo. Folia & radix vulnera & vlcera sanant: muliebres fluxus & dysenterias cohibent, vrinam ciet, & lieni conferunt. Herba & radicem decoctum potum, auxiliatur iecinoris inflammationibus, mundaturq; renes & vesicam. Idem ore contentum, collutionisq; modo agitatum, gingiuas roborat, dentes commotos firmat, & destillationes sistit. At fraga præter id quòd gustui ætate in cibis arideant, biliosis astuantibusque ventriculis profant, siticulosisque sitim sedant. Vinum quod ex his elicitur, vlcusculis, quæ in facie à caliditate proueniunt, mirificè medetur: itemque varos, & oculorum nubeculas calidasque defluxiones impositum tollit. *Marshallus*.

ISATIS seu Glastum (Germ. *Weidt*. Gall. *du Guejde*, *ou passel*. Ital. *Guado*. Hispan. *Passel*.) satium, quo insectores lanarum vtuntur, folium habet plâtagini simile, verum pinguius, nigriusque: cuius caulibus cubitorum altitudinem excedit. Copiosè in Germania prouenit. * Illita folia tumores omnes discutunt, eruenta vulnera glutinant, sanguinis profluvia sistunt: ignem sacrum, phagedanas, putrescentia vlcera, & quæ serpunt, sanant. Syluestre glastum satiuo simile est. Folia fert maiora, lactucacis proxima: caules tenuiores, multifidos, quæ dantenus rubentes, in quorum cacumine folliculi multi dependent, quandam linguarum effigiem referentes, in quibus semē: flore tenui, luteo. In quibusdam Germaniæ locis nascitur. Eadem, quæ & supra dicta, præstat: potu & illitu lienosis auxiliatur. Maio ac Iunio mense florent, ac subinde semen proferunt. *Dioscorides*.

SANICULA (Germ. *Sanictet*. Gall. *Sanicle*, dicitur.) exit folijs pentaphylli maioribus: radice candida,

candida, tam miro naturæ ipsius artificio nodulis ac lacinijs quibusdam elaborata, vt non parum admirentur, qui tantum naturæ opus diligenter intuentur. * Huius vtuntur in potionibus ad enterocelas, & ad interna vulnera, præsertim ad ea quæ in thoracis cauitatem penetrauerint. Plura in super faniculæ ostendunt genera, quorum vnum folium fert plantaginis magnitudine, sed crassiora, veluti fabariæ vulgò vocatæ, lacinijs circum magno artificio factis à natura, colore in album flauescente. Hæc cæteris præferunt ad enterocelas, & thoracis vulnera, si quotidie in potu sumatur: quin & ad alia vulnera, tam intus sumptum, quam exterius illitum. Nascitur in campis tribus, syluis, montibus. Carpenda cum suis capitulis Maio & Iunio mensibus, &c. *Martholius.*

TORMENTILLA Germ. Tormentil, Gall. *Tormentille* dicitur: folio pentaphylli minore, septenis incisuris diuiso: radice breui, nodosa, compacta, rubeo colore, sapore adstringenti: cauliculis tenuibus, subrubentibus: flore melino, adeò vt in pentaphylli genere sit reponenda. Sunt, qui à septenis foliorum diuisuris Heptaphyllon hanc vocent. Nascitur in syluis ac locis montosis. Serò ac cum iam vites florent herba hæc apparere incipit. * Herbarij compertum habent, hanc ipsam pollere facultatibus, quibus Bistorta prædita est. Quamobrem vtræque vrinæ incontinentiam supprimunt: sicut mensis, si in earum decocto ad umbilicum vsque confederint foeminae. Idem præstant, (de radicibus tamen intellige) si trita, & ex melle atque spica subacta ventri ac pubi illinantur. Sanguinem è vulneribus manantem cohibent, superaspero earum puluere. Qui item potus biliosas coercet vomitiones, si odoratum albo exceptus super fictili tegula inasserit, mox comedatur. Aqua quæ ex his duplici organo elicitor, siue è radicibus decoctum, venenis omnibus remediò est. Ex quo tantum apud nonnullos tormentilla inualuit vsus, vt ex eius radicibus etiam medicamenta componant aduersus pestilentiam. Vtræque dysentericos sanant, & vulnera glutinant, præsertim quæ in intestinis & visceribus fuerint illata, non modò ipsis vulneribus illitæ, sed & in potionibus haultæ. Rebella, contumaciaque vlcera curant, & ea sicut, quæ serpendo corpora erodunt. *Martholius.*

HERNIARIA, herbula est in sabulosis nascens; ramulos multos in terram spargit, folijs minimis, & rotundulis, alis folliculis ex viridi flauescetibus, per ramulos sparsis, adstringente gustu, ex qua succus expressus subinde assualo vino albo, certissimum & aliquoties probatum remediò contra descensum intestini. Nam nouem diebus ita percurat, vt postea non redeat malum. Facilius inuentu Autumnò. *Hollerius.*

NICOTIANA. Gallis Hispanis *Tabaco*. Brasiliensis *Pesum*, antiquitus in vtu fuit Indis, Hispaniæ præsertim noua: accolis, ad vulnera curanda. Paucos ante annos in Hispanias delata,

magis ad ornandos hortos, quàm ob eius facultates: nunc verò multò celebrior est ob facultates, quæ propter elegantiam. Nomen legitimum apud Indos est *Picotis*: nam *Tabaco* nomen in Hispaniis illi inditum ab insula quadam eius nominis, vbi frequentissimè nascitur: Magna altitudine assurgit, & interdum malum Assyriam, quam Limonem vocant, æquat, caule recto, multis prægrandibus ramis brachiato: folio mali Assyriæ ferè, sed ampliore veluti oxylapathi, colore viridi diluore, & aliquantulum hirsuto, vt tota planta est. Florem fert in summis ramis campanulæ modo, candidum, medio purpurascens, quibus continetur semen valde exiguum, colore excinereo nigricante. Radix crassa est, & multifida, & lignosa, intus crocea, & amara, quæ facile cortice suo delibratur: non intelleximus tamen aliqua facultate præditam esse. Nascitur plerisque Indiæ locis, humidis præsertim & vmbrosis, & exultò leuiq; solo. Seritur omni tempore: cum verò prodijt, à frigore præseruanda est, & secundum parietes plantanda ad eorum ornatum: siquidem toto anno viuet, citriò non modo. Foliorum duntaxat est vsus, (tameñsi eorum defectu quidam semine vtatur) eaq; vt afferari possint, filo trajecta in vmbra suspendantur, & hęcatur: deinde ijs, aut integris, aut in puluerem tritis, vtuntur. Calida & hęcra est in secundo gradu itaq; calfacit, resoluit, mundificat, & aliquantulum adstringit, vt ex sequentibus facultatibus iudicare licebit. Folia huius plantæ calfacta & imposita, præsens in Cephalæa & Hemicerania sunt remediò, si morbus ex causa frigida, aut flatibus ortus sit: sæpius verò sunt reperenda, donec morbus tollatur: sunt, qui caput oleo florum mali arantij prius inungant. Idem remediò rigidis ceruicibus siue tetano vile est, & in totius corporis doloribus ab eadem causa ortis. Dolores detumidi à causa frigida non modo finit, dente prius deterso aliquo linteò eius succo delibato, & pilula ex eius folio confecta denti indita, sed etiã, ne corruptio serpat, prohibet. Pectoris vitij, tussi veteri, asthmatis & similibus, ex frigido humore ortis morbis foliorum decoctum ex aqua, & eclegma ex eius decocto, vtilia sunt. Serapium ex saccharo, & foliorum eius decocto paratum, paucaq; quantitate sumtum, putres humores pectoris eicit. Asthmaticis interdum fumus eorum ore exceptus opitulatur: sed necessarias euacuationes præcedere opus est, si mora ferre possit. Sub cineribus calefacta folia, & sordida non excussis cineribus, calidaq; sæpius imposita, ventriculo perfrictionibus, & flatibus laboranti auxilio sunt. Viridia folia alij manibus oleo inunctis confringunt, & sic imponunt. Ventriculi & lienis obstructionibus folia pauxillo aceto intrita, diu quæ illita, vtilia sunt: quibus deinde folia calefacta, aut lineus pannus succo foliorum calenti inungere, superimponuntur. Foliorum defectu, puluis communi vnguento obstructiones aperiente, excipitur, & pars obstructa, aut tumore affecta diu inungitur. Indiæ mulieres valde comen-

dant in puerorū, & etiā grandiorū stomachi cruditatibus : nā ventre inferiore prius inuncto oleo lucernarum & folijs sub cineribus calefactis altero ventriculi regioni, altero tergoi quæ ventriculum spectat, positis, eas concoquunt, & alium emolliunt, si quoties opus erit, renouentur. Latas & teretes ventris tinea expellit foliorum succus cum saccharo coctus, & depuratus, pauca quantitate sumptus : vmbilico tamē etiā imponēdum folium tritum, & alius deinde clystere eluendus. Nephriticis doloribus, folia sub cineribus, vt antē, calefacta, & quā calidē fieri potest, adposita, magnum adferunt leuamen, idē remediū quoties opus erit repetēdo. Commodē etiā clysteribus iniiciuntur, atque etiā fomentationibus & emplastris admiscebuntur. In suffocationibus vteri folia probē calefacta, & vmbilico, vterique regiōni imposita, præfens adferunt remediū: quōd si (vt fit interdum) animi deliquium subsequatur, fumus illorum naribus obijciatur, illiō liberabitur: quōd remediū Indicis mulieribus adēō vulgare est, vt ea de causa Tabaci folia diligenter adferēt, & magni faciant. Sunt verō, q̄ odorata vmbilico prius admouēt, deinde folium. Maximē autem conferunt aut Tacamahaca, aut oleum de Liquidambar, aut Balsamum, aut Caranna, aut ex his omnibus emplastrum constans, & in vmbilico assidū gestatur. Articulorum doloribus (modō humores frigidi sint, vel saltem non nimium calidi) efficacissimē folia calida adhibēt, aut eorum sacco pannus lineus intinctus: etenim humores resoluunt, & digerunt, ideo quē etiā tumouribus oedematosis foliorū succo calido prius elotis, vtilissimē imponuntur. Perniones sanare, si ter aut quater huius plantæ folijs fricentur, deinde pedes & manus aqua calida cum sale abluantur, experientia docuit. Venenis & toxico perniciosissimo, quo Canibales suas sagittas illinunt, resistere, paucis ab hinc annis experti sunt nonnulli: nam antē sublimatum vulneribus inspergere solebant. Toxica autem vires insringere hac ratione sciuerunt Hispani. Contigit, vt quidam Canibales in suis cymbis ad D. Ioannem de Portu diuite nauigarent, Indorum atq; etiā Hispanorum (si quos reperissent) telis suis venenatis, conficiendorum causa. Eō appellentes, Indos & nonnullos Hispanos conficiunt, pleroti quē autem vulnerant: cum verō sublimate carerent, à quodam Indo edocsi sunt, vt Tabaci succum expressum suis vulneribus imponerent, & ipsa deinde folia trita: sedati sunt illiō dolores, & ea symptomata, quæ huiusmodi venena subsequi solent. venenum superatum, vulnera deinde curata. Ex eo folijs huius plantæ aduersus venena vti cœptum est. Rex ipse catholicus, eius vires experiri volens, cani vulnus infligisse in gutture, & toxico, quo venatores videntur, illini, & paulō post foliorum Tabaci succum satis copiosē instillari, & ipsa folia trita supra vulnus ligari: liberatus est canis non sine omnium admiratione. Eodem modo venenatis

A pestiferisq; carbunculis imposita, crustas inducunt, deinde curationem adferunt: & adictus morsusq; virulentorum animalium præfens sunt remediū. Recentibus vulneribus imposita, illiō sanguinem sistunt, eaque glutinant: quōd si manifestata sint, vino prius eluuntur, & labijs vulnerum coniunctis, succus foliorum inspergetur, & ipsa folia trita supra vulnus alligabuntur: postmodum reliquis quē subsequētib; diebus idē ordo seruabitur, victusq; ratio necessaria. Vetera vlcera, Gangrenasq; succus instillatur, & folia trita imposita detergent, curant, & ad cicatricem perducent, purgato videlicet prius corpore ex medici consilio, & missione etiā sanguinis, si necessaria sit facta: deinde obferuata quæ conuenit victus ratione. Porro non modō in hominibus eiusmodi vlcera curare, sed etiā in animalibus ipsa experientia docuit: nam per vniuersam Indiam frequentia vlcera vaccae, boues, & alia animalia infestant, quæ facillē ob regionis humiditatem extremam, putrescūt, & vermibus scatent, quibus solebāt inspergere sublimatum, melioribus remedijs destituti: sed cum magno isthic vaneat, plerunq; quōd vlceribus inspergebatur, pluribus cōstabat, quā in animal, quōd curabatur, æstimari potuisset. Itaq; Tabaci facultates in hominibus experti, illius etiā vsum ad putrida, foetida, vermibus quē scatentia animalium vlcera transfulerunt, atque ad eōdē conasperunt, succum eius instillatum, nō modō vermes necare, sed etiā vlcera mundare, deinde ad cicatricem perducere: prodest etiā iumentorum exulcerationibus: ideoq; Indi Tabaci puluerem semper circumferunt. Quendam noui narium vlcere laborantem, è quo sanies manabat, non sine contagij suspitione meo consilio instillauit foliorum Nicotianæ succum, à secunda instillatione, multi vermes excederunt, deinde de paucioribus, & post aliquot dies sanatus est vlcus, sed quæ erosa erant, non restituta. Illius etiā folijs impetigines, & capitis scabies vtiliter confricantur. Hæc est celebrata illa Indicis sacerdotibus planta, qua vti solebant ad responsa danda. Erenim apud Indos moris erat Sacerdotes de bellorum euentu, alijsq; magni momenti negocijs consultare. Consultus sacerdos istius planta folia sicca vrebat, & eorū fumum tubulo seu cannula quadam in os excipiebat, deinde quasi in ecstasi quadam raptus, eadebat, omni motu priuatus, sicquē permanebat aliquandiu. Discussa eius summi facultate, ad seredibant, referebat quē negocium cum dæmone cōsulisse, & responsa dabat ambigua, vt, vtcumquē euentus succederent, illis facillē persuaderet, sic se prædixisse: eōq; modo barbaros illos homines misere decipiebant. Cæterum vulgus etiā Indorum cum fumum per os & nares recipit animi gratia, cum insomnia videre interdum, & extra se quasi rapi volunt, & etiā de suorum negociorum euentu, ex somnijs, quę illis apparuerint, pronunciat. At nō est recens, plantas quasdam inueniri, quæ manducatæ, aut iniō assumptæ, vanas species,

& imagines obseruari faciant. Si quidem Dioscorides cap. de Solano manico seu furioso, eius radicem drachma pondere ex vino potam, facere species vanas imagines que non iniucundas obseruari scribit, sed duplicatum eius modum ad tres vsq; dies, mentis alienationem afferre, quadruplicatum interimere. Anisum si quis dormiturus edat, somnia excitari iucunda & suauia: contra Raphani esu, grauiā & turbulenta, & sic de plerisque alijs. Garcias ab Horto refert. Bange plantæ succum alijs admixtum, mentis alienationem facere, insomnia excitare, & omni sollicitudine liberare, veluti etiam opium, quod Orientalibus Indis admodum familiare est. Sic & nostri Indi, oneribus ferendis, aut alijs laboribus defatigati, Tabaci fumum hauriunt, & illicò, quasi mente alienati, corrumpuntur: excitati verò, resocillatos eo somno, & vires recuperatas sentiunt. Eorum exemplum secuti Aethiopes pro mancipijs cò deducti, nimis frequenter eum hauriunt: quò fit, vt eorum domini egregie eos castigant, & illorum Tabacum exurant, quo illis aniam auferant sæpius illo vtendi. Vnus est etiam Tabaci apud Indos, famis sitisque sedandi gratia, hoc modo: Conchylia quedam cochlearum fluuiatilium vrunt, deinde atterunt calcis modo: huius & foliorum Tabaci æquas partes sumunt, manduntque, donec ex virisque massa quadam fiat, quam in pilulas pifio maiores contingunt: atque in vmbra siccant, & in vsum reponunt. Facturi iter per deserta, vbi neque cibum, neq; potum inuenturos se putant, eas pilulas secum deferunt, ex ijs vnam inter labrum inferunt, & dentes reponentes, eius liquorem assidue sorbent: ea absumpta, aliam reponunt, atque ita aliam, donec peregrinationem absoluant, triduanam interdum, aut quadriduanam: atque ea ratione toto eo tempore neque famem sibi molestam esse, neque sitim asserunt: cuius causam esse putato, quòd sorbentes assidue pilulas illas, etiam humores pituitosos è cerebro eliciunt, qui deglutiti, & in ventriculo demissi, naturalem eius calorem humectant, sed ab eo tandem absumuntur, aliorum ciborum defectu: vt in multis animalibus obseruari licet, quæ tota hyeme in suis laubulis se continent sine alicuius alimenti copia, quia calor naturalis occupatus est in pinguedine absumenda, quam æstatis tempore collegerunt. Hæc sunt, quæ de celeberrima hac planta, eiusque facultatibus scripsit *Nicolaus Monardus*. At *Carolus Clusius* de Nicotiana hæc habet verba: Est verò Pecum siue Nicotiana trium aut quatuor cubitorum altitudine, interdum amplior, multis alis, crassisque ramis concaua, folia numerosa, ampla, denia seu carnosa, pinguis, grani odore, seruido, & acrigusto. Flos extremis ramis nascitur copiosus, ex albo purpurascens, oblongus, & tubæ in modum concauus, extrema parte latus, & pentagonus, cuius color frigidus magis intendi solet. Huic succedunt siliquæ Digitali ferè similes, semine plenæ, ex rusto nigricante, pifillo papaueris modo mino-

re. Eius duo sunt genera. Nam vnum amplositòque est folio, interdum cubitali longitudine, pedali que latitudine, sine pediculo, caulem amplectente. Id altius assurgit, & flos ordine per ramulorum longitudinem illi nascitur, dilutor aliquid antulum. Alterum paulò minore est folio, Solano, quod Bellam donnam vulgò vocant, simili, sed acutiore, longoque pediculo ramis inhærens: flores huic veluti per vmbellas nascuntur saturiores aliquando. Vtriusque radix lignosa est, & multifida. Floret calidioribus regionibus Iunio & Iulio, semen Septembri maturescit: (vidi in Lusitania tota hyeme florentem) at hic à mense Augusto in hyemem vsq; floret, & subinde semè profert, deinde primo gelu flaccescit, peritque tota, neque hyeme asseruari potest, nisi nouella admodum, idque difficiliter. Nascitur omni solo, & semel sata, semenque ad maturitatem perducens, seipsam deinde ferit, nec opus habet alia satione. Si tamen serenda erit, Augusto aut Septembri id fiat, quoniam semen exiguum, diutissimè sub terra latet, antequam geminet: & Martio, aut vere sata primum Augusto germinat. Apud nos diligenter colitur, non tam ornatus gratia, quam ob insignes facultates, præsertim à nobilibus quibusdam matronis rei herbariæ studiosis, quæ folijs eius recentibus, aut in vmbra siccatiss, & stillatio illorum liquore vitreis organis extracto, frequenter vtuntur ad vlcera antiqua, putrida, maligna, gangrænas, scabiem, impetiginem, lichenes, oculorum nebulas, felici cum successu, multisque miseris rusticis auxilio sunt. Sunt, qui eius folia singulis diebus manè à ieiuniis mandi iubent, vt podagra liberentur, quoniam multà pituitam in os attrahat, eamque in partes inferiores defluere prohibeat. *Carolus Stephanus* in prædio rustico Gallico lib. 2. cap. 76. experientia comprobatum esse scribit, eius folia strumis vtiliter illino, eiusque stillatium liquorem asthmaticis auxilio esse. In summa Panæa quædam est ad omnes generis morbos. Aliud eius genus, per omnia minus, folio rotundiore, nec hirsuto, pinguius, licet succulento, flore minore, & per extremum rotundo, pallescens, ante viginti annos Europæ innotuit. *Dodon. Hyoschiamum luteum* nuncupauit. Ad pleraque conferre etiam existimat, verum superiore longe imbecillius. *Hæc Clusius.*

GLUTINANT quoque: Althæa, Anagallis, Cætaurium, Chamæpitys, Chamædryes, Equisetum, Eupatorium, Ebulus, Myrthus, Plantago, Quinquæfolium, Symphytum maius, Verbena, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

De folijs flatus discutientibus.

SESELI Massiliense folia fœniculi habet crassiora, caulem vegetiorem, vmbellam anethi, in qua semen oblongum, angulosum, degustanti statim acre: radix longa est, iucundi odoris. Optimum iuxta Massiliam Galliæ vibem nascitur. Provenit autem alijs quoque in locis calidioribus, nunc in plerisque Germaniæ hortis, sed

non nisi satum & cultum. Floret estate, & semen subinde producit. * Calcfacit & desiccet ordine secundo. Semen & radix exalfaciendi vim habent. Potu stranguriæ & orthopnoeæ medetur: suffocationibus mulierum comitialibusq; profunt: menses & partus trahunt: ad omnia interna mala polent: tussim veterem sanant. Semæ cum vino potum, cõ coquit, & tormina discutit: epialis febribus vtilè. contra perfrictiones in itineribus, cum pipere & vino bibitur. Capris ceterisq; pecudibus datur in potu, quò faciliùs suos fetus enitantur. Aethiopicum seseli, folia habet heræ minoræ, & ad periclymeni modum oblonga, frutex nigricat, palmitibus in bina cubita extensis: ramis sesquipedalibus: capitulo anethi semine in tritici morem denso, nigro, amaro, Massiliensi odoratiore & acriore, multũ suavi. Peloponnesi folia habet citiore, latiora & crassiora: caulem supra Massiliensis magnitudinem, ferulaceum: & latam in cacumine umbellam, in qua semen latius, odoratum & carnosius pedit. Eisdem viribus præditum est. Nascitur in asperis, riguis, & collibus. inuenitur etiamnum in insulis. Creticum seseli, iuxta Ciliciam in Amalno mote nascitur, herbula surculosa, semine duplici rotũdo, scutulorum effigie, odorato. subacri. Contra vrinæ difficultatem bibitur: potu citi mensis. Succo seminis, caulisq; yirentis, ternis obolis ex passo decem diebus hausto, renes sanantur. Efficax est radix ad ciendas pectoris excreationes, in delinctu cum melle. *Dioscorides.*

Seseli radices in vsu sunt & semen, secundum *Dioscoridem*. Nostra tamen etate semen potius vsurpatur: quando ita simpliciter reperitur scriptum. Liberum autem est vnicuique sumere ex quacunque specie quæ in promptu fuerit, excepto Cretico, quod etiam Tardylum vocatur: nam Massiliense, Aethiopicum & Peloponense eiusdem sunt naturæ. Quique studiosè inuestigabit, is Massiliense semen facillè habere potest. quare de eius succedaneo non est necesse loqui: cum istud in multis officinis legitimũ reperitur. Aetius nominatim Massiliense accipit, ad dens debere esse incorruptum.

DISCVTIUNT quoque flatus, Absinthium, Anethum, Apium, Chamomilla, Epithimum, Fœniculum, Iuniperus, Allium, Maiorana, Origanum, Petroselinum, Squinanthum, Spica nardi, Smyrnum, Ruta, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

De folijs semen generantibus.

HORMINVM, Sclarea, Matrisaluia, German. *Schartachtraut* dicitur, sativa herba est, folijs marubio similis: caule semicubitali, quadrangulo, circa quem eminentiæ siliquis similes prodeunt, quæ ad radicem spectant. in quibus diuersum semen recluditur. Siquidem in syluestri rotundum, fuscumque inuenitur: in altero nigrum & oblongum, cuius est vsus. Nascitur in hortis. Colligitur mense Iunij. Conferatur per annum. * Ad venerem stimulantam, cum vino bibi vo-

A lunt. Purgat cum melle argemas, albugines que: illitum ex aqua tumores discutit: eo etiam extrahuntur aculei ex corpore. Idem effectus est illitæ herbæ. Syluestre Galliticum officinæ vocant magis viribus pollet. quare vnguentis, præsertim gleucino, permiscetur. Nascitur passim ia pratis. *Dioscorides & Matthiolus.*

ERVCA tam sativa, quæ sponte nascens (Germ. *Weiß senf.* Gall. *de la Roquette* Ital. *Eruca*, *Rucula*. Hispan. *Oruga zerna*.) vulgaris admodum planta est, quod frequentissime in cœnis acetarijs inseratur. Sativa in hortis nascitur. Syluestris Italiæ & Hispaniæ familiaris, prope tamen aquas provenit magna copia. Sativa tora estate floret: syluestris autem circa Calendas Iunii potissimum erumpit. * Exalfacit manifestè. Venerem largiore cibo concitat. Semen eius idem præstat, vrinam cit, concoctioni prodest, alio perquam accommodata. Semine ad condimenta vtuntur: mutis aran ei moribus medetur. Ventis tuncas enecat, lienemque extenuat. Tritum & cum felle bubulo mistum, nigras vlcem cicatrices ad candorem reducit. Cum melle verò perunctum, vitia cutis in facie emendat, & lentigines emaculat. Herba, si sola edatur, caput magis dolere afficiet. *Dioscorides & Galenus.*

De folijs menses mouentibus.

ALISMA, Germ. *Wasser wegetich* & *Groschoffel*. Gall. *Plantein aquatique*. alij *Damaftion* appellat: folia ei plantaginis, nisi angustiora essent, laciniosa, conuexa; in terram: caule simplici, tenui, cubito altiore: capitibus thyrsi: flore tenui, candido, pallefcente: radicibus tenuibus, vt veratri nigri, acribus, odoratis, modicè pinguibus: a quosofos amat tractus. Aestate colligitur, tum enim floribus abundat. * Radix si drachma vna aut altera bibatur, his conuenit, qui leporem marinum deuorant, aut à rubetis ranis demorsi sunt, aut opium hauserunt: torminibus atq; dyfenteria per se, aut cum pari modo seminis dauici, potui datur. conuulsis, & contra vitia valuer prodest. Herba sistit aluum, menstrua pellit, tumores illita mitigat. *Dioscorides.*

HYPERICVM, Germ. *Sant Johanskraut* alij *Androsæmon*, alij *Corion*, alij *Chamepityn* appellant, quoniam semen odore resinam imitatur: surculaceo frutice, dodrantali, rubefcente: folio rutæ: flore luteo. leuico simili, qui digitis attritus sanguineũ succum remittit, qua ex causa androsæmon cognominatur: subhirsuta siliqua, & in rotundo oblonga, hordei magnitudinis: semine intus nigro, resinosi odoris, gignitur in locis cultis & asperis. Aestate floret. Colligitur mense Iunio & Iulio potissimum. Conferatur per annum. * Vrinam cit, menstrua pellit appositum: tertianis quartanisq; cum pino potum liberat. Semen quadraginta diebus haustum, ischiadidis medetur. Folia cum semine illita, ambusta sanant. *Dioscorides.*

HELLICHRYSON, quidam *Chrysanthemon*, nonnulli & id *Amaranton* vocant, quo deorum simulacra

simulacra coronant. Ramulum habet candidum virentem, rectum, firmum: folia intercedentibus spacijs angusta, abrotano similia: comam auream lucis in orbem: umbella rotunda, veluti sicis corymbis dependentibus: radice tenui. Nasctur in asperis, & torrentium alucis. * Contra serpentium ictus, coxendicium dolores: urinæ stillicidia, ruptaque, coma è vino pota opitulatur: ciet menses. Sanguinem concretum ventris ac vesicæ absumit, pota cum mulso: ieiunij trium obolorum pondere, sistit de stillationes, data in vino albo diluto. Vestibus inseritur, vt eas ab erodentium iniurijs tueatur. *Dioscorides.*

MENSES quoque mouent, Asarum, Abrotanum, Allium, Adianthum, Amomum, Absinthium, Arthemisia, Ammi, Brassica satia, Betonica, Centaurium, Chamomilla, Calamintha, Chamædrys, Castutha, Cyclaminus, Dictamnus, Daucus, Gingidium, Fœniculum, Lapathum, Maiorana, Marrubium, Melissa, Nasturtium, Origanum, Ocyum, Pulegium, Polium, Petroselinum, Oroscelinum, Raphanus, Ruta, Rosmarinus, Saluia, Sabina, Sefeli, Serpyllum, Scordium, Trifolium, Vitex, Vrtica, Thymus, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

De folijs menses sistentibus.

LIMONION (Germ. Wintergrün / Hochmangold / oder Waldmangold / oder Waldst. Gall. *Limonie*, ou *Bette de pré*, dicitur) folia habet bætæ, tenuiora & longiora, decem, sæpe plura: caulium tenuem, rectum, lilio æqualem seminibus rubris, scaturientem, quæ gustata astringunt. * Semen tritum, & ex vino acetabuli mensura potum, dysentericis, cœliacis quæ prodest: rubra femininum profluuia sistit. Nasctur in pratibus & palustribus. Iunio mense floret. *Dioscorides.*

RUBVS (Germ. Brambeer. Gall. *Ronce*. Ital. *Rubbo*, *rogo*.) notitiæ vulgaris est. * Vim habet siccandi & astringendi: capillum tingit. Ramorum decoctum, potu alium sistit, & femininum profluuia. presteris morsui accommodatissimum. Gingiuas firmat, & oris vitij medentur folia comanducata: cohibent vlcera quæ serpunt: vlceribus in capite manantibus, oculisq; proidentibus, remedio sunt: coadytomatis & hæmorrhoidibus folia illinuntur. cardiacis & stomachi doloribus, trita conuenienter imponuntur. Caulis cum folijs tunduntur, exprimiturque succus, mox sole cogitur, singulari remedio contra omnia, quæ modo dicta sunt: Morti in rubo nascentis quàm optimè maturi succus, ad oris medicamenta conuenit. Sicitur alius præmaturi cibo, nec nõ flore in vino pota. Passim in dumis prouenit. Folia in vere: flores æstatis initio: fructus, vbi iam maturuerint, per menses & extrema æstate decerpitur. *Dioscorides.*

SISTUNT quoque menses Bursa Pastoris, Fragaria, Hyofcyamus, Lyfimachia, Myrthus, Nymphæa, Plantago, Semperuium, Symphytum, Solanum, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

De folijs venenis resistentibus.

ERYSIMON, Latini TRIONEM, German. *Hederich* / & *Widenjess*. Gall. *Velar*, ou *la Tourrelle* vocant: iuxta vrbes, rudera, hortosque nascitur: folijs erucae syluestris: cauliculis in lori modum lentis & obsequiosis: floribus luteis: siliquis in cacumine gracilibus, vt scenograceo, corniculatis: semine nasturtij, exiguo, vrentis gustus. Per integram ætatem floret, autumno autem semen in siliquis profert. * Contra thoracis fluxiones efficax est, & si purulenta extulsiuntur: regio morbo & coxendicibus prodest: contra venena in delinctu cum melle datur. Illinitur ex aqua aut melle vtiliter cæcis carcinomatosis, parotidibus, duritijs mammarijs, & testium inflammationibus. In totum extenuat, & exalfacit. Mitius multo ad clysteres fiet, si a qua madefcat, atque torreatur, vel linteo illigatum, pinfita farina oblitum perasserit. *Dioscorides.*

LEVISTICVM, quod Dioscorides LIGVSTICVM, Galenus LIBISTICVM, Germ. *liebsstocck*. Gall. *Limeffe*, ou *Limeche* nominant. Quamuis pleræque plantæ multis partibus sunt similes: nulla tamen adhuc reperta est, quæ eius omnibus notis respondeat. Itaque loco eius Leuisticus vulgaris, aut Cuminum accipiendum est. Nasctur passim in hortis vulgaris. Floret æstiuo tempore. Colligitur mense Iulio. * Radicis seminisque veri ligustici vis exalfacatoria, concoquens. Prodest ad intestinos dolores, tumores, concoctiones: idem ad inflationes, præsertim quibus stomachus turgeat: & contra serpentium ictus: urinæ & menses potu trahit: Eisdem præstat effectus apposita radix. Semen cum radice oxyporis, & medicamentis decoquentibus admiscetur, ori per quàm vile: quare pro pipere vtuntur eo indigenæ ad obtonia. Adulteratur semine quodam simili: quod facillè gustu discernitur: amarum enim est. Alij semen sceniculi aut scseli admiscentes, ligusticum dolo vitiant. *Dioscorides & Florentini.*

VENENIS quoque resistent Abrotanum, Absinthium, Allium, Adiatum, Apium, Brassica, Betonica, Carduus benedictus, Chamædrys, Cyclaminus, Calamintha, Eupatorium, Fœniculum, Iuniperus, Marrubium, Origanum, Pulegium, Polium, Ruta, Scordium, &c. de quibus singulis vide supra.

De folijs strumas discentibus.

APARINE (Germ. *Kiebraut*. Belg. *Kleebruyt*. Gall. *Keble*, ou *grateron*. Ital. *Speronella*. Hisp. *Prejerra*.) ramis multis & paruis fruticat, asperis, quadrangulis, per interualla orbiculato foliorum ambitu, vt in rubia: flos albus: semen durum, rotundum, concavum, album, vmbilici figura, asperitate vestium tenaci. Exit Aparine iuxta margines agrorum, & quandoque in ipsis agris frugibus permixta: item secus vias, scrobes, sepes, & inter sentes. Aestiuus mensibus vbiq; frequens. * Ea pastores coli vice vtuntur ad extimentos è latte pilos. Seminis, caulium, ac foliorum succus, po-

tu contra viperarum, phalangiorumque morsus auxiliatur: insulu aurium dolori medetur. Herba cum axungia trita, strumas discutit. *Dioscorides.*

GALLIOPSIS, seu vrtica foetida, frutex in totum caulem & folia habet vrticę læuora, & quę grauem odorem trita reddant: flore purpureo, tenui. Nascitur circa sepēs, ædificiorum areas, ac femitas vbi que. Colligitur Iunio & Iulio mensibus. * Folia, caules, semens, fucusque, duritias & carcinomata dissipant: strumas, panos & parotidas discutunt. Oportet bis die tepidum ex aceto cataplasma imponere, & eius decocto fouere: ad putrescentia gangranas, & nomas cum sale efficaciter illinuntur. *Dioscorides.*

DISCUTIUNT quoque strumas, Adiantum, Althæa, Lupinum, Lapathum, Melissa, Nasturtium, Pentaphyllum, Scordium, &c. de quibus singulis vide suprā suo loco.

De folijs dolorem mitigantibus.

ASCLEPIAS, Latini Hirundinariam, Germ. Schwalbenwurz appellat, ramos emittit longos: folia hederæ longa: radices numerosas, tenues, odoratas: floris vitis graue: semen securidacę. Nascitur in montibus asperis & arenosis. Augusto mense florib. abundat. * Radices ex vino potę torminibus auxiliantur, & contra serpentium ictus. Folia aduersus vuluę, mammarumq; vlcera, quę cacothę vocant, illinuntur. *Dioscorides.*

DOLOREM quoque mitigant seu leniunt Anethum, Abinthium, Atriplex, Chamæmelum, Calamintha, Centaurium maius, Chamæpitys, Hyoscyamus, Libisticum, Lupulus, Peucedanum, Petroselinum, Rosmarinus, Ruta, Silymbrium, Serpyllum, Sampsuchum, &c. de quibus singulis vide suo loco.

De folijs seu herbis venenosiss.

ACONITUM (German. Dotwürg, Wölffskraut dicitur) statim in lingua inter bibendum, cum astrictione quadam dulcescit: & subinde, potissimum cum exurgere conantur, vertigines offundit: lacrymas ciet: grauitatem pectori & præcordijs adfert, simulque spiritus cerebri dissipantur. Quare venenum vomitione abigi, aut elytere per aluam egeri opus est. Vitum inter propinandum otigano, ruta, marrubio, vel abinthij decocto, cum vino abinthite, vel semperuiuo, vel abrotano, chamæla, aut aiuga. Prodest etiam num opobalsami drachma, cum melle aut lacte, cum castoreo, pipere & ruta, æquis ponderibus ex vino: coagulatum hædi, leporis, aut hinnuli cum aceto: ferri quoque stercus, item vinum, in quo aurum, ferrum, argentumue candens restinguatur, potum, lixiuaque cum gallina & vino decocta, aut carniū bubularum præpinguiū iura, cum vino sumpta. Festur & aiuga priuatim ipsis subuenire. *Dioscorides.*

CICUTA (German. Schwing. Gall. Cigue. Ital. Cicuta. Hisp. La cecua. appellatur) pota vertiginem excitat, oculisque caliginem offundit, ita ut de minimis cernatur: singultus ciet, mentem

turbat, extremi artus gelantur: denique conuulsi, suppresso arterię spiritu, strangulantur. * Quare inter initia, cicutam vomitu excutimus: postmodum deiectionem vomiemur, vt quod ad intestina prolapsum sit, excernamus: tum demum in meracam potionem, quę maximo est auxilio, deueniemus: repetendum per interualla, in quibus proderit lac asinum aut bubulum potui datum, vt absinthium cum pipere & vino, castorio, ruta, mentha cum vino, aut amomi, cardamomi, aut styracis vncia, aut piperis cum semine vrticę & vino, aut lauri folia. Item laser ex oleo & passo, & passum per sese longius potum proficit. *Dioscorides.*

DORYCNIVM, quod aliqui manicon Solanum appellatur, e potu, lactis saporem in gustu refert: * continētes singultus ciet, humor linguę vexat, sanguis confestim reicitur: mucosa quędam perinde quasi dyfentericis, aluo egeruntur. Itaq; antequā aliquid ex ijs eueniat, auxilio sunt vomitus, clyster, & quęcunq; potum venenum expellere possunt. Priuatim ijs opitulatur aqua mulsa, lac caprillum, aut asinum, dulce vinum, quod tepidum cum aniso bibatur, amygdalę amareę, gallinacę pectora decocta. Quinetiam conchylia omnia, tam cruda quam tosta esse, salutare est. Conueniunt & locustę marinę, & gammari, & pota eorundem iuscula. *Dioscor.*

HYOSCYAMVM (Germ. Düsantkraut. Gall. du Jusquiame.) potum aut comelum, similem ebrijs abalienationem mouet: sed facillē medicamentis cedit. * Auxiliatur aqua mulsa copiosę data, lacque, præsertim asinum: si id desideratur, caprillum, vel bubulum, vel aridarum ficuum decoctum. Faciunt ad id etiam nuclei pinci, aut cucumis semē ex passo sumtum, & vinum salsum, cum adipe suilla recenti, passoque: itidem vrticę semen, aut nitrum ex aqua, & intubus erraticus, & sinapis, & nasturtium, radix, cepa & allium: & hæc singula cum vino sumantur. Postea sinendi quiescere, quemadmodum qui vinum biberūt, vt excoquant. *Dioscorides.*

QUOD CORNICVLATVM PAPAVER, Germ. Gelboimagen appellat, & potu, & cibo eadem inferre confuevit, quę papaueris succus seu meconium: nec alio expugnatur auxilijs. Quare vide in Meconio.

QUOD PHARICON vocant, sapore syluestre nardum imitatur. * Resolutionem neruorum potum adfert, cum conuulsione & delirio. Oportet autem post vacuationes vinum abinthiten potui dare, cum cinnamomo, aut myrrha, aut nardo Gallico: aut spicę nardi duas drachmas & myrrhę totidem obolos, cum passo: aut irim cum croco ex vino: derafumq; caput illinire hordeacea farina cum aceto & trita ruta. *Dioscorides.*

SMILAX arbor, à quibusdam tithymalum, à Latinis Taxus appellatur. * Frigus vniuerso corpori strangulatus, & celere interitum infert: cui eadem quę cicutę conueniunt. *Dioscorides.*

THAPSIA strangulatus concitat, aut immodicas deiectiones. * Nimios deiectionum impetus

tus, medicamentis, quæ excrementa supprimunt, coerecebimus. Neque negligenda quæ parum quidem nocere videntur, interim verò vitam in discrimina agunt. Quo in numero sunt sylvestris ruta, gith, nouæ glacies, pappi recentes: flores autem sunt eius spinæ, quæ Cactos dicitur. Eos qui sumperit sola vomitio recreat. Strangulatis autem ea medentur, quæ infra in fungorum mentione retulimus. *Dioscor.*

T O X I C U M ex eo nominari videtur, quòd barbarorum sagittæ eo illinebantur. Qui biberint, labiorum & linguæ inflammatione torquentur. Incoercitus furor varias ijs imagines obuersat: quare vix medicinæ locus est, raroq; qui hauserunt, euadent. * Vinculis ergo cohibendi, aut vinum dulce cum rosaceo bibere, & reuomere cogantur: rari semen bibendum cum vino. Priuatim ijs conuenit quinquæfolij radix, & hircinus sanguis, aut caprillus, eodem modo sumptus: roboris, fagi, aut ilicis cortex cum lacte tritus: malaque cotonea trita esse, aut cum pulegio & aqua bibere, conueniet: amomum & balsami semen ex vino. Sed qui periculis defuncti sunt, diu lecticis decumbunt: & vbi surrexere, stupidi reliquum vitæ tempus degunt. *Dioscor.*

De folijs alterantibus qualitate occulta.

BARDANAE maioris folium (quæ & Arction & Personata dicitur) summo capite gestatum, matricem sursum tollit, sub planta pedis, deorsum. Quod remedium præstantissimum habetur ad uertus suffocationes, præcipitationes, ac dissolutiones matricis. *Mizaldus.*

BRASSICAE folium vertici capitis impostum, vuluam ex defluxu pendulam, vel aliter affectam, sursum rapit. *M. Caio.*

HEDERAE vis ac natura est caput ab heluco, hoc est, pridiâni vini oscitantia, & semisomno, defensare, vix nimirum discussoria, atq; exsiccante. Quæ etiam à crapula tutos reddere creditur capiti admota, vel præsumptis eius acinis aliquot. Atque hinc factum crediderim, vt Bacchus foliatis vis hederæ coronaretur, & ob id Corymbifer diceretur. *Tertullianus.*

HYOSCYAMVS pestiferis bubonibus admodum, illos fertur disperdere, vel vt quibusdam placet, dispergere. Et si quis ante illorum emersum plantam eam secum habuerit, nusquam à bubonibus corripitur. Radix trita, & podagræ ischiadice (calidæ) apposita, maximo perè iuuare fertur, quòd sit loui mancipata, qui vnus coxas ob sagittarium, & pedes propter Pisces sibi vendicat. *Ex vetustissimo scriptorum libro.*

E B V L I folia cum vino cocta, arthriticorum cruciatus valdè mitigant, si dolenti loco admoventur. Sunt, qui præferant, si miris laudibus extollant succum expressum ex folijs, radicibusque eiusdem coctis in vino & butyro mensis Maij, exceptum, ac vice linimenti affecto membro identidem inunctum, nimirum ter, quater in die. Ab experto hæc didicit *Mizaldus.*

A **TRIFOLIUM** herba hyacintho similis, quando flores vere emittit, & semen habet vixia æque simile, decocta multum, & morsibus phalangij aut viperæ ex aquæ fotu admota, illis medetur, & dolores statim sedat. Eodem verò fotu in alio non morfo, parti sanæ sensum similem, & dolores similes his quos morsus inuicit, omnes excitat: morsus itaque sanat, & ferarum modò partem affligit. *Syluius.*

B **ACONITUM** ex vino tepido datum percussis à vipera aut scorpione, saluti ferè esse expertum est à nonnullis medicis expertissimis. Ad eò venena plerunque venenatis sunt venena.

PENTAPHYLON Iouiali potestate venenis resistit: cuius folium vnum, bis quotidie, manè nimirum & vespere ex vino bibitur, ephemeram febrim curare traditur, tria tertianam, & quatuor quartanam. *Marsilius Sicinus.*

De folijs purgantibus bilem flauam.

C **LVPVS SALICtARIVS**, seu lupulus, Germ. Hopfen. Gall. du Houblon dicitur: folia habet aspera, cucumeris modo: flores exhib. folliculis squamatis compactos, racematimq; dependentes, colore subcinereo. Nascitur in sepibus. Colligitur mensè Martio, vel April. Augusto mensè floret, & Septembri. Dosis decoctionis magnæ est circiter ℥. iij. Et infusionis eius in aqua calæ portio est circiter ℥. j. * Flauam bilem detrahit, sanguinem ab ea expurgat, & eius inflammationes extinguit. Sero caprino maceratus, valentior red dicitur. Succus cum saccharo decoctus syrurij modo, regio morbo laborantibus medetur. Iecinis & ventriculi estus mitigat. Syrupus ex saccharo & eius succo paratus, vtilissimè exhibetur in febribus à bile & sanguine excitatis. *Mesue.*

MERCVRIALIS, Græcis Linozostis, Germ. Zingeltraut. Gall. Mercuriale. Ital. Mercorella. Hispan. Mercuriales, origa mueria, aliquibus Parthenion appellatur, folijs cõstat ocymi, helxinæ cognatis, sed minoribus: ramulis duplici geniculorum modo cinctis, alarum cauis multis. fructu foemina copioso, quandam racemorum speciem præbente: mari è foliorum sinu dependente, paruo, rotundo, eeu binis testiculis vnà cohærentibus: frutice dodrantali, aut maiore. Nascuntur passim in campestribus cultis vineisq; que. Colligitur æstate. Conseruatur per annum. Vtraque in oleribus manditur, ad aluum ciendam. cõsta in aqua, epoto iure, bilem aquamq; detrahit.

F Constat, vt mares gignantur, hunc facere: vt foemina, illam, si à purgatione bibantur, & trita folia genitalibus admouentur. Menses secundâsq; que ciunt, vuluæ cum melle, vel rosaceo, vel iuno admota. Epiphoris, stranguriæ & vesicæ, folia aluo imposta conueniunt. Aluo quidem soluendæ, vel in febrî, decoquitur, quantum manus capiat, in duobus sextarijs aquæ ad dimidias, bibitur sale & melle admixto, nec non cum vngula suis, aut gallinaceo decoctum salubrius. Thoracem purgat, bilem detrahit, sed stomachum laedunt. *Dioscorides & Plinim.*

PERSICA arbor notissima: * cuius folia & flores in aqua calida, sicut rosarium & violarum macerati, in zulapium, vel serapium rediguntur, ad ventrem subducendum, & bilem expurgandam efficaciter, vnciarum duarum instar. *Andernacus.*

PURGANT quoq; bilem flauam, Absinthium, Centarium, Malua, &c. de quibus vide suprâ.

De folijs purgantibus bilem atram.

SENA folijs constat glycyrrhizæ, crassis, subpinguibus, fabarû sapore, caule cubitali, à quo ramuli exeunt, in lori modum flexibiles. Flores emicant aurei, veluti brassicæ, purpureis intercurtantibus venulis: quibus succedunt folliculi falcati, adeoq; natura compressi, vt superior membrana inferiori cohæreat, in quibus semen continetur in nigro subuirescens, vuarum vinaceis vsque ad eodè simile, vt nõ facillè primo oculorum intuitu alterum ab altero discernatur: folliculi è ramusculis prominent, tenui pediculo appensiq; quò fit, vt maturescentes paruo ventorum flatu facillè decutiantur. Planta est frigoris impatiens, ob idq; feri vult Maio, nec vltra autumnum perdurat: si quidem prius sata facillè frigore deperditur, ferius verò hyemem similiter non tolerat. Præstat quæ ex Alexandria Aegypti, vel ex Syria afferat. Folia autem viridia sunt præstantiora subalbidis & tenuibus. * Calefacit initio secundi ordinis, siccatur primo. Terget, expurgat, digerit. Educt per inferna bilem tum atram, tum flauam, & pituitam. Mundat cerebrum, cor, iecur, D lienem, pulmonè, & omnes corporis sensus, confortatq; omnibus eorum incommodis. Viscerum obstructions aperit, auget iuuentutè, seniumq; retardat, & animi hilaritatem affert. Folia in capitis perfusionibus vtiliter decoquantur, præsertim addita anthemide. Roborat enim hoc modo cerebrum, neruos, oculorum aciem, & auditoriam facultatem. Optima est medicina morbis omnibus diuturnis, & melancholicis, vt delirio, amentia, scissuris totius corporis, resolutioni neruorum, pthiriasi, cephalalgia, scabiei, pustulis, pruritu & epilepsia. Coretiam roborat: si tamen ijs potissimum commisceatur medicamentis, quæ ipsum maximè confirmant, veluti viola. Datur commode prægnantibus, & pueris, & cuiuscunq; ætatis hominibus. Dilutum tamè magis præstat, quàm decoctum, quòd nulla ex parte exhalat: cuius vncia quinque, vel sex, aliuò modèstissimè, & sine molestia soluunt. Redditur medicamentum hoc in deicienda aluo præstantius, atque valentius, si cassia nigra, aut manna, aut rhabarbaro, aut rosarum diluto, aut syrupo rosato solutiuo commisceatur, aut si maceretur sena caprino sero. Corrigitur zingibere, vel sale gemmæ. Dosis eius diluti est ab ʒ. semis vsque ad ʒ. j. pulueris verò à ʒ. j. vsque ad ʒ. ij. *Marthiolus & Mesue.*

FY MARIA, Germ. Erdtrauch / Daubentropff. Gall. *Fumeterre*, ou pied de Geline, appellatur, herba vulgaris admodum notitiæ, officinis passim vocatur Fumus terræ: cuius descriptionem vide in

A præ. Præstat, quæ virentior, folijs extensis, non crispis, & quæ violaceo sit flore. Nascitur in hortis & segetibus. Colligitur verno tempore, & ex ea succus exprimitur. Cõseruatur autem per annum. Potio succi ipsius est ab vncia semis vsque ad ʒ. ij. & decoctionis eius ab ʒ. x. vsque ad ʒ. xv. & pulueris eius à ʒ. ij. vsq; ad ʒ. v. * Aluum soluit leuiter absque vlla noxa, bilem trahit atque humores adustos. Eius vis non modò ad hepar, sed ad venas diffunditur. Quamobrem sanguinem expurgat, omnibusq; incommodis medetur, à bile, aut exultis humoribus prouenientibus. Medetur elephantiasi, aduersus carcinomata efficax est: lichenas & alia cutis vitia, mirificè emendat: quin & omnibus morbis auxiliatur, qui ex viscerum infarctu originem ducunt. Roborat fumaria ventriculorum, iecur, & cætera interna viscera, biliosaque finit febres, quemadmodum & eas, quæ ex vasorum obstructione excitantur. Roboratur deiectionis eius facultas, quòd non admodum sit valentior, additis myrobalanis, sena, caprino sero, insectorio cocco, aut vnis passis. *Mesue & Marthiolus.*

EPITHYMVUM planta est cassuthæ similis, aut cassutha in thymo nascens, & illud cincinnis suis ambiens. Cùm autem hoc tempore thymi copiam non habeamus, caremus etiam epithymio. Illud autem quod vulgò in vsu est, epithymbra est, quòd in thymbra, quæ thymi nomine usurpatur, crescat. Hac autem hodie veri epithymi loco vi possumus: nam eadem facultates habet, aliquantò tamen debiliores. Quod ex Creta adfertur, epithymbra etiam videtur: epithymum enim non est, tamen si nostrate melior. Seruatur per annum. Potio eius in decoctione est à drachmis quinque vsque ad viginti: & pulueris eius à drachmis tribus vsq; ad septem. * Atram bilem cæteris medicamentis valentius excernit, idq; facillè, & citra vllam molestiam præstat. Efficax est ad morbos cerebri, nempe melancholiam, epilepsiam, diuturnos capitis dolores, aliasq; atrabiliaris ægritudines. Confert cordis tremoribus, & animi deliquijs. Præterea cunctis lienis affectibus mirè opitulatur: itè renum vitijs, & hypochondriaca melancholia vexatis. Frequens epithymi vsus: datur enim vtilissimè aduersus carcinomata, elephantiasin, & ad vlcera maligna & atra. quin & quartana febre detentos liberat. Corroboratur eius operatio, multiplicatione quantitatit ipsius, & additis myrobalanis F Indis, aut hellebori nigri momento, aut sero caprino. *Mesue, Marthiolus & Medici Florentini.*

PURGANT quoq; atram bilem, Cuscuta, &c. de qua vide suprâ suo loco.

De folijs purgantibus pituitam.

GRATIOLA nihil aliud est, quàm Mesuæ Eupatorium: herba est cubitalis, eximie amaritudinis, folijs centaureij parui, viridibus, asperis, incisis, caule tenui, quæ siccata si uestit, floribus subluteis, oblongis. Quibusdam herba pulicum dicta, ob lentorem ei adharentem: * calida est gradu

gradu primo, sicca secundo, duplici quoq; constanti substantia: calida tenui, qua bilem & pituitam facile purgat, tenuat, incidit, terget, expurgat, putredinem prohibet, resoluit sine attractione, obstructions tollit, & morbos ab his natos sanat, febrile, diurnis mirè subuenit. Altera est terrea, adstringens, qua vetriculum, hepar, & cætera viscera cogendo roborat. Cum sero lactis efficacius purgat, per se enim est imbecillum. Nascentur sponte in Italiæ plerisq; palustribus, humidis ac vliginosis pratis. Belgis hortensis est, vbi Julio ac Augusto cum flore reperiri potest. Herba colligitur, succus exprimitur, vt ex absinthio, sine veris. Decoctum eius datur ab vncijs iij. ad ʒ. vi. puluis à ʒ. ij. ad ʒ. iij. Eius penuria absinthij & asari ana pondus dimidium. *Adusue.*

PEPLVS, Germ. *Resueille*. Gall. *Resueille*. *maiti der vignes*, appellatur. frutex est lactei succi plenus, folijs paruis, vt rutæ, paulo latioribus: rotunda coma, ferè dodrantali, humi resperfa: semine sub folijs paruo, rotundo, minore quàm candidi papaueris. Pluribus scætet auxilijs. Vnicam radicem habet, superuacua, ex qua fruticat. Nascentur inter vites, & in hortis. Acetate viget, in hyemem vsq; perdurat. Colligitur messibus: siccatur in vmbra, & continuè versatur. Fructus iustus, & seruus factus reconditur. * Bilem ac pituita detrahitur acetabulo eius in hydromelitis cyatho potu. Obsoniis inaspera conturbat aluum, muria conditur. *Discozides.*

DAPHNOIDES, officinis laureola, German. *Zeitans* & *Zeitbas*. Gall. *de la Laureolle*. dicitur, cubiti altitudine fruticat, ramis flexilibus, obsequiosis que, multis à medio sursum versus foliosis: cortex supra modum viscosus ramos vestit: folia lauri, graciliora & molliora, fractu contumacia, quorum gustatu os & fauces incenduntur: flores candidi: bacca cum ematuræ erit, nigra: radix inutilis. Nascentur in montosis, incultis, asperis, vmbrosis, ac syluosis tractibus, vt apud Lemantum lacum, & non paucis iuxta Rhenum ac Mosam locis. Flores præmaturè geminant, paulò post Autumni æquinoctium: hyeme aut primo vere perficiuntur: fructus Maio ac Iunio. stirps est perpetuè vitens, & aduersus frigora hyemisq; iniurias obdurans. * Pituitam extrahit folium recens, vel aridum in potu: menses ciet, & vomitum: caput inanit commaducatum: sternutamenta mouet. Baccaë quindecim potæ aluum resoluunt. *Discozides.*

De folijs serofos humores purgantibus.

SAMBYCI duo genera. Vnum in arborem asurgit, Germ. *hoder*. Gall. *du Sus*, surculos spargens arundinaceos, teretes, cauos, candicantes, proceros: folia iuglandis, terna quaternaque, ex interuallis circa ramos exeunt, grauius odore, minutim in ambitu secta: & in ramulorum cacuminibus, cauliculisq; circinata vmbellæ, quæ florem candidum pariunt: mox acinum terebintho similem, in nigredine subpurpureâ, racemosum,

A succo madentem, vinosumq; Alteru genus Chamæste vocatur, Romanis Ebulus, Germ. *Utsch*: de quo vide supra. Nascentur in hortorū & vinearum sepibus. * Vis eadem ac Ebuli. *Dioscor.*

CHAMÆLÆA surculosa fruticat, ramis dodrantalibus: folia oleæ similitudinem habent, tenuiora, & amara, quæ gustatu linguam mordent, & arteriam deradunt. In Italiæ & Galliæ Narbonensis plerisq; incultis, asperis & desertis reperitur perpetuè viret. Semen Autumnò maturitatem assequitur. * Detrahit pituitam, bilemque, folijs præsertim in catapotio deuoratis. namq; duæ absinthij partes, adiecta chamæ-læa vna, hydromelite excipiuntur, & in catapotia coguntur. ea autem in ventre non liquecunt: siquidem quotquot fuerint deuorata, regeruntur. Folijs cum melle tritis, sordida vlcera & crustosa repurgantur. *Discozides, & Dodonæus.*

CHAMÆLÆA GERMANICA, frutex est surculosus, & lignosus, bicubitalis aut altior, si cultura accesserit: lentis ac dodrantalibus ramulis: folijs oblongis, latiusculis, mollibus & pallidè virentibus. flosculi secundum ramulos exeunt, odorati, colore dilutè rubentis purpuræ. baccaë rotundæ ochri ferè magnitudine, cum maturuè rubentes: resiccatæ nigricant. interior harum nucleus canabis semini similis, medulla refertus candida. radix longa, altè demittitur. In plerisque Germaniæ syluis reperitur vmbrosis, asperis, & desertis locis. Demittit hæc folia, vt plurimæ arbores, aduentante hyeme. florum verò germina statim post Autumnu promit, qui primo mox Vere, & subinde ipsa hyeme (si clemens fuerit) panduntur. folia post flores exeunt. baccaë æstate maturantur. Vulgò Germanorum *Zeitans* / *Zeitbas* / *Leustrant* / & *Kellerhais* appellatur. officinè nostrates Mezereon vocant. nos autem Chamæ-læam Germanicam dicere maluimus. Italo: um nonnullos fructu eius Piper montanum nuncupare accepimus. Sunt qui Laureolam & hanc stirpem nominant: sed alia est Laureola, de qua in Daphnoide dictum est. Quo autem nomine à veteribus appellata, & an ipsis cognita, explicare non est facile. Videtur quidem Cneitor alium Theophrasti esse, sed propter breuitatem huius nihil affirmare licet. *xxvij. ss.*

E inquit, duo genera: candidum & nigrum. Candidum folium habet *ἰσχυρὸν*, oblongum, figura quodammodo oleagino simile. Nigrum, vt Tamarix, carnosum. Humile autem magis candidum est, estque *ἰσχυρὸν*, hoc est, odoratum: nigrum verò *ἰσχυρὸν*, id est, absque odore. radix ambobus quæ altè descendit, grandis: ramuli permulti, crassi, lignosi, protinus ab ipsa tellure, aut paulò superius sparsi, lentè: quamobrem hisec ad colligandum iuncti modo vtuntur. geminant florentq; post æquinoctium Autumni, & multum denique temporis florent. hæc Theophrastus. Et Chamæ-læa quidem Germanica folio non multum dissimili est oleæ: flos odoratus, cuius, vt scripsimus, mox post Autumnum germina apparent: rami lignosi, obsequiosi, ra-

dix proluxa, alid descendens. Quæ omnia magnam eius cum Cneoro albo coniunctionem & affinitatem (si non ipsum est) ostendunt. Est autem stirps hæc in vniuersum etiam vehementer exalfactoria: fructus, folia & cortices acria admodum sunt, gustata linguam mordicant, & adustionis sensum in faucibus excitant. Officinæ Germaniæ & Belgij huius folijs (si quando opus est) pro Chamælææ vntur. Quod citra errorem fieri potest. Nam Chamælæa ista viribus & potentia alteri similis est: quamobrem eius loco substitui potest, & eodem similiq; modo præparari. *Dodonæus.*

E S V L A, German. *Teuffelsmich* / herbarum laetarium species, rusticorum purgatorium. Huius vna est magna, radicibus rotundis, magnis, densis, & graui cortice intertis. Altera parua, radiculis exiguis, cortice tenui intertis. Maior viscera vlcera, ob id perniciosa. Parua est præstantior, præsertim cortice radicis tenui, leui, fragili, subrubro cassiæ modo, ante sex menses collecto. Nam recens, quo mense collecta, mala est, vti & niger, & orta loco aliquo prope thermas. Colligenda est veris initio. Lac autem, quod calidius, acrius, ac valentius, sine veris. * Calida & sicca principio tertij gradus, substantia constat tenui, ignea, acri, incidente, tenuante, fundente, siccante, aperiente, & terrea styptica, etiam siccante materias altius immersas: purgat valenter pituitam, aquas, atram bilem etiam à iuncturis: ob id harum doloribus confert, & hydropi insigniter: sed nocet cordi, stomacho, hepatis viscera excoriat, venarum ora disrumpit, corpus immo die siccat, semen absumit, febres inflammando excitat, lacte suo maxime. Ob id miscenda ei sunt cardiaca, stomachica, hepatica: ad hæc glutinosa, cogentia, & astringentia, glutinantia, vt gummî, tragacanthum, bdellium, mucago psyllij, succus portulacæ: postremo refrigerantia, & calorem illum extinguentia. Infundatur ergo in acetum, præsertim quo cydonia sunt macerata, aut decocta, & succum intybi, vel sonchi, vel portulacæ, vel solani: additis autem myrobalanis, absinthio, aloë, præstantior euadit. Iudæus infundendo in acetum, aut lac sape mutando, & siccando corrigebat. Sic te autem immo die purgat, sede in aqua frigida, ex Rufi consilio. Frigus enim ambiens, & medicamenti virtutem in vnum cogit, ipsumque roborat, & per accidens inuat, protrusis à se materijs ad meatus, per quos sunt vacuanda, succurrendumq; est. Catapotia ex ea facta idem possunt. Recipiunt autem esulæ præparatæ, myrobalanorum citrinorum ana drachmas quatuor: aloës drachmas quinque, cum succo foeniculi, aut intybi misce. Dantur à drachma vna & dimidia ad drachmas tres. Quidam ex lacte eius, & farina, faciunt oblatas purgatorias. Alij ex lacte, aceto, saccharo: alij carne cydoniorum, & mastice. Datur autem cortex radicis à siliquis duabus, vsque ad siliquas septem: lac vero à siliqua vna vsque ad tres. *Misæ.*

TITHYMALI (German. *Wossemich*, Gall. *des*

A *Tithymale, ou herbe à laiff.*) gênera septem: quorum masculus Characias appellatur, ab aliquibus amygdaloides: alter myrrites: qui scemina existimatur, cumq; myrsinitem, aut caryitem vocant: tertius paralios, quem tithymalida appellant: alius helioscopius: quintus cyparissias: sextus dendroides: septimus platyphyllo dicitur. Characie caules supra cubiti altitudinem atolluntur, rubri, lacteo succo, atque acri madentes: folijs oleæ circum ramos, angustioribus, & longioribus: radice crassa, lignosa: pendet in cacuminibus caulium coma iunci, sub qua caeolæ foliolis balnearum similes, in quibus semen continetur. Nascitur in asperis & motibus. * Succus alium purgat, trahit pituitam, bilemque binis obolis in posca sumtis, & cum aqua multa vomitiones mouet. Appetente vindemiarum tempore succus, congestis ramulis, mox dissectis, & vase conclusis, excipitur. Aliqui adijciunt farinam erui, & in pastillos digerunt, qui erui magnitudinem impleant. Alij in aridas ficos ternas quaternasque guttas instillant, vt cum his increpant, quas ad vsus recondunt. Perse etiam tufus in pila, & in pastillos coactus reponitur. Porro cum extrahitur lac, neq; quod ventus aspiret, stare quenquam, neq; manus oculis admouere conuenit: sed antequam colligas, corpus, præsertim faciem, collum, serotumq; genitalis, adipe aut oleo cum vino perungere. Fauces autem exasperat: quapropter catapotia cera, aut decocto melle oblini par est, & hoc modo dari binas tamen ternasue ficos purgationis gratia sumfisse, satis est. Recens lac ex oleo, perunctos in sole capillos euellit, renascentesq; fluos & exiles efficit, deniq; omnes perimit. Dentium cauernis inclusum, leuat dolores: sed cera dentes oblinendi, ne suo delapsu fauces & linguam vitient. Tolle illitū impetiginos, formicantes verrucas, penfiles, & quæ thymi florem repræsentant. Valet aduersus pterygia, carbunculos, phagedanas vlcera, gangrænas, fistulasque. Legitur semen autumno, & siccatum sole leuiter tunditur, seruatumq; loco mundo reponitur. Folia item sicantur. Semen & folia lactei succi effectum præbent, dimidio acetabulo pota. Sunt qui inueterant, admisso cū lacte lepidio, & caseo confuso. Radix drachmæ pondere in hydromelite pota, per inferna trahit. Decocta cum aceto, dentium dolori auxiliatur, colluto ore. Fœmina, quæ myrsinitem, aut caryitem vocant, similis suapte natura daphnoidi: folijs myrti, sed maioribus, firmis, in cacuminea cutis, & pungentibus: ramulos ab radice mittit ad drantales: fructum fert alternis annis, nuci similem, mordaci gustu. Nascitur in asperis. Succus, radix, semen, folia, consimilem antedicto sortiunt facultatem: sed ad citadas vomitiones inualidior hæc est. Aliud tithymali genus dicitur Paralios, quem tithymalida, aut mecona aliqui appellauerunt. Nascitur in maritimis, ramis subrubentibus, palmum altis, quinis senisue à radice excutibus: folijs lini, angustis, paruis, oblongis, in versus quosdam digi-

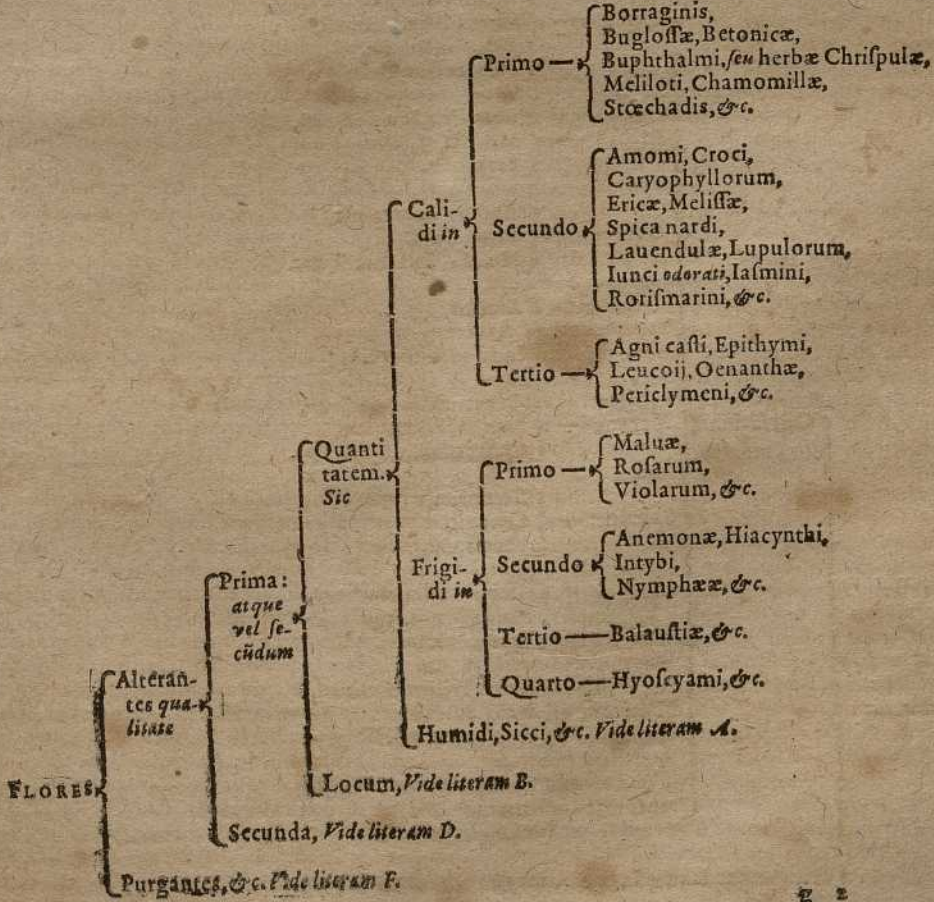
flis:capite in cacumine orbiculato, in quo semē, vt eruum, vario colore emicat. flos alnus. Frutex totus cum radice lacteo succo turget. Similes ad vsus reconditur. Helioscopius dicitur, folijs portulacæ, tenuioribus, rotundioribusque: ramulis prodeuntibus à radice quattuor aut quinque, rubentibus, dodrantali altitudine, tenuibus, lactis copiosi plenis: capite anethi: semine velut in capitulis incluso. Helioscopij nomen accepit, quoniam comas cum sole circumagat. Circa oppida nascitur, potissimum in ruderibus. Colligitur succus, semenque, vt aliorum. Eadem, quæ superioribus, vires, non tamen vsque ad eod validæ. Cyparissias in caulem exit dodrantalem, vel maiorem, subrubram: ex quo folia piai similitudine exoriuntur, molliora tamen, & tenuiora: & in totum nascentem pinum æmulatur, vnde nomen traxit. Candido succo madet. eni eadem vis, quæ superioribus. In petris nascentis dendroides cognominatur. Implet opacat, in cacumine frondosam spargens comam, succo lacteo prægnas,

A cauliculisq; rubentibus, folijs myrti tenuioris, fructu characiæ. Eiusdem effectus, cuius superiores: similiq; modo reconditur. Platyphyllos verbasco similis est. Radix, succus, & folia per inferna trahunt aquas. Pices necat, tufus & aquæ inspersus. Reliqua tithymalorum genera, quæ supra scribuntur, idem efficiunt. *Dioscorides.*

B PITYVSAM specie à Cyparissia differre constat, et si tithymalorum generi assignetur. Caulis supra cubiti altitudinem affurgit, geniculatus: folijs piceæ, acutis, exilibus: flore paruo, velut purpureo: semine instar lenticulæ lato: radice crassa, candida, succo referta. quibusdam in locis frutex hic prægrandis inuenitur. * Detrahit per aluum radix drachmis duabus, data in aqua multa: item seminis drachma. Succu cum farina subacti cochlearium in catapotio datur. modus foliorum drachmæ tres. *Dioscorides.*

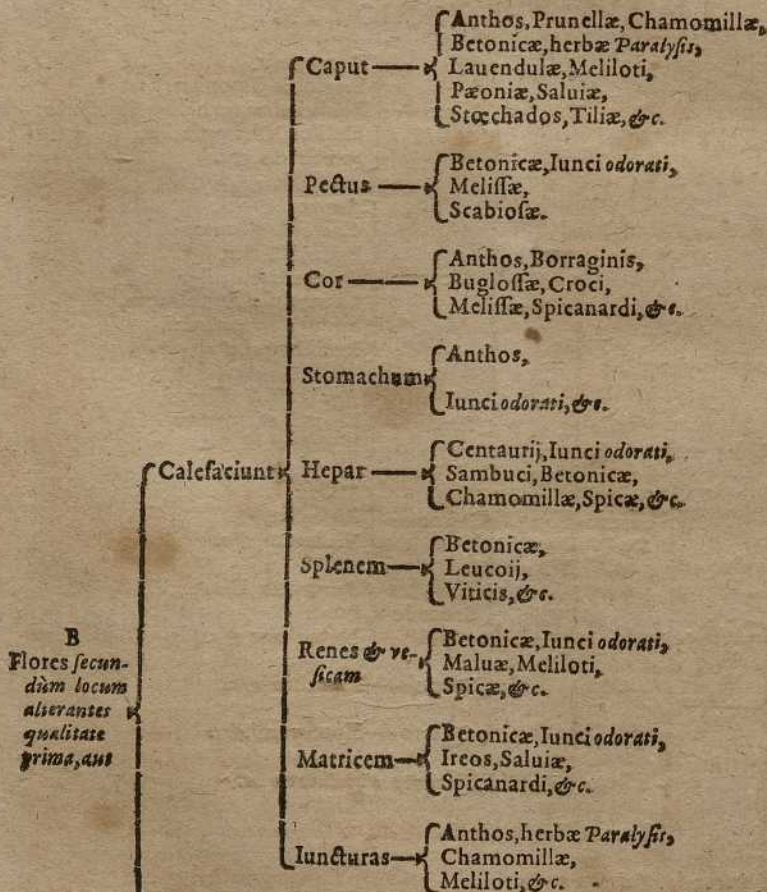
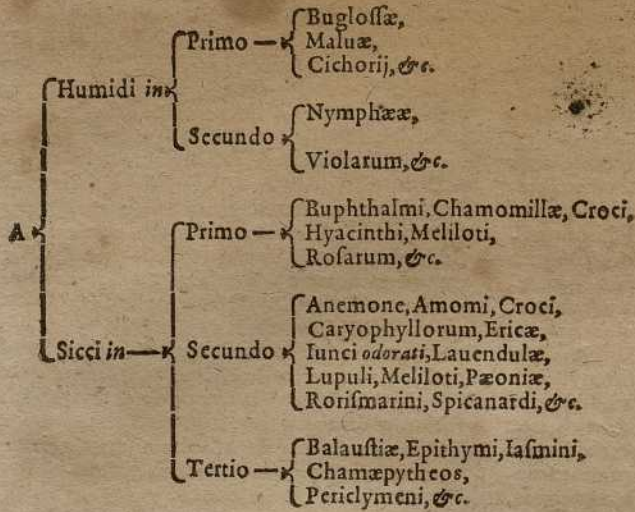
PURGANT quoq; serofos humores, Cyclaminus, Ebulus, &c. de quib. vide supra suo loco.

De Floribus Sectio IX.

Pityvsam specie à Cyparissia differre constat, et si tithymalorum generi assignetur.

Refrigerant, Humectant, Siccant, &c. Vide literam C.

C Refri-

C.	Refrigerant	Caput	{ Nenupharis, Papaveris albi, Rofarum, Violarum, &c.
		Pectus	{ Papaveris, Violarum, &c.
		Cor	{ Nenupharis, Rofarum, Violarum.
	Hepar	Stomachum	{ Rofarum, Violarum, &c.
		Hepar	{ Cichorii, Nenupharis, Rofarum, &c.
		Splenem	{ Cichorii, Nenupharis, &c.
		Renes & vesicam	{ Nenupharis, &c.
	Humectant	Matricem	{ Nenupharis, Rofarum, &c.
		Juncturas	{ Rofarum, Violarum, &c.
		Pectus, — Cor	{ Violarum, Borraginis, Buglossæ, &c.
Siccant	Cor	{ Anthos, Melissæ.	
	Pectus	{ Melissæ, Betonicæ, Scabiosæ, &c.	
D. Flores alterantes qualitate secundum usum	Adstringunt	vs	{ Balauftiæ, Croci, Cichorii, Meliloti, Rofarum, Verbasci, Viticis, &c.
		Discutiunt	{ Anethi, Chamomillæ, Maluæ, Meliloti, Stœchados, &c.
	Abstergunt	vs	{ Fabarum, Tiliæ, &c.
		Extenuant	{ Chamomillæ, Iridis Ilyricæ, Stœchados, &c.
	Emolliunt, Suppurant, Glutinant, &c. Vide usum E.		

E.	Emolliunt	{ Croci, Liliorum, Maluæ, &c.
	Suppurant	{ Croci, Liliorum alborum, &c.
	Glutinant & cicatricem ducunt	{ Balauftiæ, Centaurij.
	Menfes <i>momenti</i>	{ Betonicæ, Centaurij, Chamomillæ, Iunci odorati, Leucioj, Meliffæ, Pœoniæ, Rorifmarini, Saluæ, Viticis &c.
	Menfes <i>fixi</i>	{ Balauftiæ, Hyofcyami, Nymphææ, &c.
	Flatus <i>discutiunt</i>	{ Anethi, Chamomillæ, Iunci odorati, Spica nardi, &c.
	Ambuftis <i>medentur</i>	{ Liliorum alborum, Maluæ, Verbafci, &c.
	Venenis <i>refiftunt</i>	{ Betonicæ, Citri, &c.
	Dolorem <i>mitigant</i>	{ Anethi, Chamomillæ, Centaurij, Hyofcyami, Melitoti, Rorifmarini, &c.

F.	Purgantes	Bilem	{ Perficorum, Ceraforum, Rofarum, Violarum, &c.
		Pituitam & ferum	{ Carthami, Geniftæ, Sambuci.

De floribus calidis in primo.

FLORES BORRAGINIS & BYGLOSSAE (Germ. *Wurisch vnd Obseungun blümlin*) nascuntur passim in hortis, campestribus, & sabulosis. Colliguntur vere, & principio aestatis: ex quibus conferua, serapium, & aqua stillatitia parantur. Exiccantur etiam in umbra, & conseruantur per annum in ligneis arculis. * Corroborant cor, eiusq; affectibus maximè opitulantur, conducunt ad febres humoresq; adustos, &c.

BETONIAE flores idem, quod herba ipsa, efficiunt.

FLORES Buphthalmi, Germ. *Rindraugblümlin* / lutei sunt, anthemide maiores, oculi similitudine, vnde nomen traxerunt. Folia feniculi. Circa oppida nascuntur, & in campestribus. Colliguntur vere & aestate: sicantur in umbra, & conseruantur per annum. * Cum cerato triti, tumores, duritiasq; discutunt. *Dioscor.*

MELILOTVS flore est luteo, colore vicino croceo, odorato. Nascitur locis montosis, sterili solo. Colligitur in vere: sicatur & seruat per annum. * Vinum habet adstrictoriam & discutientem, &c. *Dioscorides.*

CHAMAEMELI flores (German. *Chamissenblümen*) in medio aurei, foris fuscis orbiculari ambitu candidi, melini, aut purpurei, magnitudine foliorum rutæ. Nascuntur in asperis, & iuxta semitas. Colliguntur vere: sicantur in umbra, & seruantur per annum. * Excalfaciunt, discutit, laxant, & rarefaciunt. Decoctum eorum febres citra viscerum inflammatione ortas concoquit, discutit, ac resoluit: præsertim quæ ex cutis densitate, & humoribus biliosis proueniunt: præcordijs grauissimi, lassitudini conueniunt: dolores sedant: tenas remittunt & resoluunt: modicè indurata emolliunt: densata rarefaciunt. *Dioscorides, & Andernacus.*

STROECHADOS summi apices, hoc est flores in officinis stoechados Arabici amari iuxta Gallicam in insulis eiusdem nominis è regione Massiliæ gignuntur: nec non in Arabia, quæ Gallica præstat. * Leuiter astringunt, extenuantque, abstergant, viscera obstructione liberant: eoque eam totum corpus corroborant. *Dioscor.*

De floribus calidis in secundo.

AMONI, hoc est flores pomi Hierosolymitani, quia rarè & parè admodum, sicut etiam tempore Galeni, ad nos ferantur: acorus eadem facultate præditus, in vicem illorum substitui potest. Quidam illud, vnam odoratam, alij aliud esse prouiderunt. *Andernacus.*

CROCVS German. *Saffran*. Gall. *Saffran*. Ital. *Zaffarano*. Hisp. *Azepan* dicitur. Huius cum multus sit vsus & sanis, & in Medicina, cura adhibenda est, vt optimus, recens, & sincerus deligatur. Nam varijs modis adulteratur: sed malificum ex colore, odore & pondere deprehenditur: siquidem nec adulteratur, nec vetus eam coloris gratiam habet, sed obcurior est, neque odoratus vt recens, sed situm redolet, & pòderosus est.

A Cæterum qui luteos quosdam flores admistos habet, odore & gustu dignoscitur, tum etiam quòd eam coloris venustatem in tingendo non habet, quam sincerus. Qui sapa subtilis est, sapore dulci, & colore obscuro est. Cui permixta lithargyros, iusto pòderosior est. Nascitur in Coryco monte Ciliciæ optimus. Proxima nobilitas ei, qui in Olympo Lyciæ monte prouenit. Deinde ei qui ex Argis Actoliæ vrbe affertur. Nunc in pleriq; Germaniæ locis plantari cœpit haud infeliciter, quòd viribus è locis iam commemoratis allatis haud cedat. Florem ante folium edit: per Autumnum namq; Vergiliarum occasu floret, neq; vltra mensis spacium flores durat. Postquam autem hi decidunt, statim folia angusta & oblonga prodeunt virentq; tota hyme. * Vinum coquendi, emolliendi, atq; substringendi habet: vrinam citè elegantem colore præstat: qui ex passo biberint, crapulam non sentient: è oculorum fluxiones illitum cum humano lacte cohibet.

C additur in potiones, quæ interancorum causa temperantur: ad vuluæ etiam, sedis que cataplasmata, vtiliter inditur: venereum stimulat: vergentes ad ignem sacrum inflammationes mulcet: auricularijs collectionibus vile. Quòd facilius conteratur, in calido siccili sole sicari oportet, celeriterq; versari. Vrinam mouet radix ex passo pota. *Dioscorides, Medici Florentini, & alij.*

Quamquam nos non habemus *Crocium Corycium*, id tamen non parùm refert: nam tamesi Galenus dicat, quòd sit illud magis vegetum non tamen quoq; odoratius alijs: propterea si *Crocium* habuerit odorem perfectum, & longo tempore durantem, parum interest an sit vegetum vel aridum: quod si istud etiam adfuerit, eò erit melius. si itaque sit recens, coloratus, & habeat in suis filamentis nonnihil albicantis, sitq; longum, integrum, non fragile, plenum, & quod madefactum bene tingat manus, non situm oleat, neq; sit humidum & nonnihil acutum, erit optimum. Quod si has notas non habuerit, aut erit exoleum, aut madefactum: cumque ita soleat ingeniosè adulterari, vt vix deprehèdi fraus possit, idèd per aliquot dies prius necesse est ad vsum transferamus: & si tum viderimus illud retinere colorem & odorem, quem primùm habebat, tenebimus pro bono: sin minus, pro adulterato, nam tale neq; odorem neque colorem diu retinere potest.

CARYOPHYLLORVM flores German. *Grasse negeten* dicuntur: aestate colliguntur: quo tempore ex eis acrum conficitur, pestilentia accommodatum. Conditum quoq; ex eis cum saccharo paratur. lecur, cor, & stomachum corroborant. Venereum augèt: quatuor scrupulorù pondere cum lacte ante assumti. *Andernacus.*

EERICA fruticosa arbor, myricæ similis, longè minor, cuius flore apes reprobum mel efficiunt. * Strumas discutunt, aliasq; duritias per habitum digerunt dissipantque. *Dioscorides & Andernacus.*

SQVINANTHYM, seu Scheenu anthos, id est,

iunci odorati flos, in Africa & Arabia nascitur. A Laudatissimum ex Nabathea: proximum Arabicum, quod aliqui Babylonium cognominant, alij Teuchitia: pessimum ex Africa. Eligendum rufum, intento colore, recens, tenue, rubentibus fragrem emittit, quod manibus confricatum rosæ odorem emittit, ignæ mordacitatis ad linguam. Floris, culmorum, radicesq; est vltus. Olim planta ipsa cum floribus aduchebatur, vnde Scheenu anthos nomen sumpfit: ideoq; eligebatur floribus referentem. Hodie tamen ad nos culmi duntaxat & radix adferuntur. Itaq; cura adhibenda est, ne alij culmi his admisceantur: quod ex iam dictis notis deprehendi potest. * Vim vrinæ ciundæ habet: menses pellet, dissecit inflationes, caput aggrauat, modicè adstringit, comminuit, excoquit, ac venarum spiracula laxat. Flos eius in potu vtilis sanguinem reijcientibus: doloribus stomachi, pulmonis, iccinoris, & renum miscetur antidotis. Radix adstringentior est: ideo fastidijs stomachi, hydropicis, conuulsis, drachma C vna cum pari pondere piperis, per dies aliquot datur. Decoctum vuluæ inflammationibus, ad defidentium fetus vtilis est. *Medici Florentini ex Dioscoride.*

Schenanthos est res nota: apud veteres in vsu erant flores eius, & summitates iunci, atq; etiam radix, vt Dioscorides docet. Flores tamè in maiore erant precio, cum rariùs haberi potuerint, non idè quòd olim Cameli in Arabia eos depascere, sicuti vult Galen. lib. 1. de Antid. cap. 14. sed quia non erat vsitatum illos ad alia loca deferri. Nunc verò copiosè afferri cœperunt, qui tamen deprehenduntur esse exigui odoris, & respectu ipsius iunci quasi nullius: quare simplicium periti omnes potius vsurpant iuncos quàm flores, quanquam illorum copia in promptu sit. Galenus quoq; laudat cymas eorum: sed videndum vt sint odorati: nam si non nihil veteres sint, amittunt odorem: quod non difficulter deprehenditur. Ad nos quoque ex Arabia, quales Andromachus commendat, afferuntur.

LAVENDVLA, Nardi Italice species est: adeò vt illa femina, hæc verò mas (vulgò spica nardi appellata) vocetur. Mas folio confat latiore, longiore, crassiore, robustiore, albidiorèque, quàm femina. Sed vtraq; planta fructuosa, & rorismarini modo, innumeris referta est folijs: è quorum medio iunci exeunt cauliculi, quadranguli, tenues, dodrantalem longitudinem excedentes: in quorum cacumine flores exeunt spicati, colore purpureo, quamuis in femina diluiores, patentioresque, odore fragrantè, verum vsque adeò acuto, vt nares feriat. Nascitur passim in hortis. Colliguntur ambo initio æstatis: siccantur in vmbra, & conseruantur per annum. * Excalciant & exiccant ordine secundo completo. Conferunt omnibus cerebri affectibus frigidis, conuulsis, & resolutis: ventriculum frigidum corroborant: iecur obstructum liberat: lienis infarctus aperient: vterum calefaciunt: vrigam, menstrua, & secundas educunt. Aqua ex il-

lis destillantur, oleumq; conficitur, quod oleum spica vocant. *Massibius.*

LVPVLI flores nascuntur in sepibus: colliguntur autumnò: siccantur & conseruantur per annum. * Obstructiones viscerum soluunt. Serapium ex viridibus confectum, & aqua stillantia, febribus conueniunt. *Andernacus.*

MELISSAE flores nascuntur passim in hortis, colliguntur æstate, siccantur in vmbra, & conseruantur per annum. * Excalciant siccantq; ordine secundo. Cor exhilarant, vitalesq; facultates roborant, odoris fragrantia deficientem animum reuocant, animi sollicitudines fugant. *Auscenna, & Serapio.*

RORISMARINI flores colliguntur vere: siccantur & conseruantur per annum. * Emolliunt, incidunt, digerunt & abstergiunt. Conditum ex eis viridibus & saccharo paratum, conserua anthos officinis dicitur, ventriculum roborat, & vtero accommodatur. Herba & radice eius succus melle mistus, hebetudinem oculorum à crassis humoribus ortam emendat. Decoctum eius regio morbo siue arquato auxiliatur. *Galenus, Dioscorides, & Andernacus.*

IASMINVM ex carum quoq; stirpium est numero, quæ adminiculis fulciuntur, non tamen amplexicaulis, aut vicinis se circumuoluens, sed alijs tantummodo innitens, veluti pergulis, hortensibusq; scenis, quibus facili opere inneditur. Cauliculi eius prolixè, teretes, ramosi flexibiles, geniculati, virentes, candida fungosaq; interius medulla: folia è singulis geniculis bina, ampla, alarū instar expansa, cõposita videlicet ex quinque aut septem alijs lauibus, oblongis, saturatè virentibus, fastigio acuminatis, eminentè in cacumine reliquis maiore. Flores in summis virgulis, rari, in muscarij specie coherent, suauolentes, colore albi, semen latum lupinis quadantenus simile, quod tamen rarò succrescit: radix fibris firmatur. Fertur huius esse species floribus E luteis: & alia cœruleis. Sunt autem, qui pro Iasmino luteo, Trifolium fruticans in frumetorum histor. cap. 89. depictum, & pro cœruleo Clematidem alterum ostendant. Quod si autem non aliæ quàm hæc pro Iasmini cæteris speciebus ostendi queant, tamen plures eius species affirmantur. Vtraq; enim harum multū à Iasmino abest. Colitur in hortis, topiarijs operibus experitur non modò in Belgio, verum & in Italia ac alibi: ex Africa creditur aduectum. Flores æstat evigent. Inter Arabes Serapio primi nominis hanc Zambach, interpretes verò Iesemin nominat: atq; inde passim Iasminum, Ieseminū, aut etiam Gelseminum. Apud Dioscoridē compositio est Iasmini olei, quod apud Persas ex albis violæ floribus fieri refert, quod non ex alterius stirpis, quam ex huius floribus conficiendum apparet. * Qualitate autem Iasminum, ac eius potissimum flores calidi sunt in initio secundi ordinis, vt Mesues apud Serapionem ait. Oleum ex his confectum crudos dissecit humores: frigidis ac catarrhosis cõfert: & hyberno vtile tempore. Quibus autem

temperatura cōtingit calidior, his dolorem excitat capitis, & si diutius odoretur, periculum adfert sanguinis è naribus profluuij in conuiuijs, ait Dioscor & post eū Aetius, odoris causa apud Perfas vsurpatur. Prodest & lotis à balneo corporibus, quæ laxari calefieriq; expedit, grauiorem autem suauolentiam habet, ita vt multi eo idcirco non libenter vtantur. *Dodonæus.*

De floribus calidis in tertio.

AGNI CASTI, seu viticis flores, quidam albi cum purpureo, quidam purpurei sunt. Nascuntur in palustribus campis. Calidi & sicci in tertio. * Flatus ventris discutiant. Veneris impetus cohibent. *Galenus.*

EPITHYMI flores eandem vim, quam herba ipsa, obtinent, de quibus vide supra.

LEUCOLION (Germ. *Weglin violetz*; *geib violetz*. Gal. *Cyrosé*. Ital. *Viola*.) vulgaris est notitiâ, sed in floribus differentia quadam: namq; aut cœrulei, aut albi, aut purpurei, aut lutei inueniuntur. Luteorum vero præcipui in medicina vsus. Nascuntur in hortis ac viridarijs, in ædium fenestris, & parietibus. Colliguntur vere: quo tempore oleū ex eis (keirinum) paratur. * Aridi flores feruefacti in defensionibus, valent contra vuluæ inflammationes, & menstrua expellunt: sanant oris vlcera, cum melle: cum cerato, rimas sedis, &c. *Dioscorides.*

ORNANTHAE, officinis labruscæ flos, fructus est vitis syluestris, & florescens; * attingit, & D stomacho familiaris. *Dioscorides.*

PERICLYMENE flores superius descripti sunt. Nascuntur in aruis ac sepibus, planta conuolvens se admiculis propè assidentibus. * Incidunt, vrinamque mouent: diutius poti, sicut etiam fructus eius, & folia, vrinam sanguinolentam cient, lienosos & difficulter spirantes drachma: vnius pondere cum vino assumpta iuuant. *Dioscorides.*

De floribus frigidis in primo.

MALVÆ flores, Germ. *Herbfrosen* nominantur effigie, floribus rosarū rubentibus, candidis, vel subrubris, nullo tamen odore fragrantibus. Nascuntur in hortis ac viridarijs. Colliguntur mense Maij, vel principio æstatis. * quo tempore ex eis fit mel maluatum, bonum pro asthma & tussi. *Saladinus.*

ROSA Germ. *Rosen*. Gal. *Rosa*. Ital. & Hisp. *Rosa* nominantur. Harum genera multa sunt. At vulgata similia sunt albicantes, puniceæ, & quæ ex albo rufescunt, quas Itali appellant *Incanase*. Præstantissimæ, quæ puniceo colore rubent: proxima laus est ijs, quæ in rufum candicant: vtilissimæ albicantes in quarum tamē genere ex odoratissimæ excipiuntur, quæ Hetruscis *Damaſcenæ*, & alijs *Mofchete* vulgò dicuntur. Nascuntur passim in hortis ac viridarijs. Colliguntur verò mense Maij, nondū penitus explicati, quo tempore dilatum iulapium, syrupus, confersua, mel rosarū, aqua stillantia, & oleū ex eis conficiuntur. Siccantur etiā in vmbra, folia conuulso venata,

A ne muceant, nec sitis in ijs infideant: & cōseruantur per annū in arculis ligneis. * Refrigerat, astringit, corroborantq; vires, tū vitales, tū animales. Aridis rosas, & in vino decoctis expressus liquor, facit ad dolores capitis, aurium, oculorū, gingiuarū, sedis, recti intestini, ac vuluæ, penna illitus, aut infusus. Eadem sine expressione tusa, præcordiorū inflammationibus, humidis stomachi vitijs, igni sacro illint prodest: siccis ac tritis semina aspergunt. Misceri solent vulnerarijs antidotis, atq; compositionibus, quos antheras vocant. Folia vruntur in calliblephara. Flores, qui in medijs rosis inuenitur, siccatus, gingiuarū fluxionibus efficaciter inspergitur. Capita pota citam aluum, & crucias reiectiones sistunt. Succus recentibus folijs exprimitur, defectis forſice vnguibus. (sic appellatur candidæ foliorū partes) reliquū in pila premi & teri debet in vmbra, donec cogatur, & ita ad oculorum circumlitiones recondi. *Dioscorides. & Matthæolus.*

Rose optimæ haberi possunt Neapoli, aut Salerni. Sunt autem præstantissimæ ruberæ, quinque, folijs constantes, coloris viuidi, nonnihil in purpureo nigrescentis: suntq; omnium primæ quæ aperiuntur. Debent autem à calycibus mundari, & cum forcipe ablata parte illa prius abscante, quam vnguē vocamus, in vmbra sicari, sapius verendo: nam faciliè mucorem contrahunt.

VIOLA purpurea (Germ. *Weglin violetz*. Gall. *Violette de Mars*.) folium habet hedera minus, tenuius, ac nigrius, nec multò dissimile: cauliculus à radice medijs prodit, in quo flosculus suauissimè olens, purpureus. Nascitur in opacis, asperis, pratis, & iuxta sepes. Colligitur primo vere, tempore sereno: quo tempore dilutum, serapiū, iulapium, confersua, aqua stillantia, atq; oleum violaceum ex eo conficiuntur. Siccantur etiam in vmbra, & cōseruantur per annum, in vasis ligneis. * Viola recentes refrigerant & humectant ordine primo, in summa soporiferæ sunt, calidos dolores mulcent, inflammationes extinguunt, leniunt, & soluiunt. Bilem educunt, eiusq; feruorem mitigant. Conferunt capitis doloribus, quos caliditas excitauerit: somnum conciliant: pectoris & asperæ arteriæ scabritiem leniunt: medentur anginæ, & columella vitijs: præcipuo autem auxilio sunt pectoris & lateris inflammationibus, sitimq; arcunt. Siccæ violæ minus refrigerat, & humectant: iccoris obstructions aperire: regio morbo succurrunt: inflammationes discutiant. In pulueterem redactæ drachma pondere, ex galli gallinacæ, vel pisorum modicè costorū iure, etiā ventrem subducit paulo ante cibum dati. *Diosc. & Mejerus.*

De floribus frigidis in secundo.

ANEMONES (German. *Ruchenschell* / *klein oder groß etaperros*. Ital. *Anemone*. Gall. *Coquelourdes*, ou *passifleur*. Hisp. *Amapolas de flor chiquita*.) duo genera, vnum syluestre, alterum in cultis nascens. Cuius multæ species: vna phœnicum florem profert: altera candicantem, aut lacteū, aut

purpureum. Harum folia coriandro similia, caeterum scissa tenuis in terram inclinantur: caules lanuginosi, tenuis, in quibus flores, ut papaueris, & in medio capitula nigra, aut coerulea: radix oleæ magnitudine, aut amplius paulo grandescit, ac veluti geniculis quibusdam cingitur. Sylvestris amplitudo prorsus maior latioraq; folia, & duriora: oblongius caput: flore puniceo: tenuibus & multis radicem capillamentis. Actior est, quæ nigra habet folia. * Vis vtriusq; acris. ea de causa succus naribus infusus purgat caput. Commanducata radix picuita trahit. decocta in passo, & illita, medetur oculorum inflammationibus: cicatrices corundem, & hebetu fines emendat: sordida vlcera abstergit. Folia & caules, si cum pitifana, decocti edantur, copiam lactis præbent: menstrua ciunt, velle apposita: illita quoq; lepras eximunt. Flores eandem vim habent, quam herba ipsa. extrahunt humores, & ora valorum aperiant. *Dioscorides.*

HYACINTHVS Germ. *Blaw Wergentblumlein.* Gall. *Yne lacinthe, ou Facies*; nominatur: in vineis in campestribus inter segetes, & in syluis prouenit: folijs & radicibus bulbaceis: caule dorantali, viridi, tenui, læuiq;: floret cum violis circa finem Martij, & Aprilis initium: florentem emittit comâ, ab ipso caulis medio vsq; ad summum purpureis circumdatam floribus, qui maturecentes ad terram incuruantur: perdurantq; diu antequam contabescant. * Refrigerant ordine secundo, siccant verò primo. *Mausbielus.*

CICHORII flores (Ger. *Wägwartensblumlein.*) nascuntur in campestribus, iuxta semitas. Colliguntur æstate: * ex quibus conficitur conserua, ad refrigerandum, corroborandumq; & potissimum hepar.

NYMPHÆAE seu nenupharis flores (Germ. *Seebumen*) lutei sunt, nitentes, rosæ similes. Nascuntur in paludibus, lacubus, & aquis stagnantibus. Colliguntur circa finem veris, vel principium æstatis: * quo tempore aqua stillatitia conficitur, fronti vel naribus admodum capitis ex bile dolorem lenit: somnum inducit, omnemq; ardorem extinguit. Scrapium ex eis, febribus pestilentibus & acutis peccorisq; columellæ, gutturisq; vitijs aptissimū. Cōditum cum saccharo ex eis factum semenciæ instar somnum affert: item vnguentum inde paratum cordis regioni, instar epithematis, cum opus est, ad refrigerium illinitur. *Andernacu.*

De floribus frigidis in tertio.

FLORES mali puniceæ sylvestris **BALAVSTII** vocantur, cytino similes. Quorum complura genera reperiuntur, candidi, tui, colore rosaceo. Nascuntur in Italia, Granata Hispaniæ regno. Colliguntur mense Iunij: siccantur & conseruantur per annum. * Attingunt, siccant, cohibent: sanguinolenta glutinant. *Dioscorides.*

De floribus frigidis in quarto.

FLORES **HYOSCYAMI** Ger. *Wissenblumlein.*) nascuntur in campestribus, rudibus: colligun-

tur prima æstate, vel circa finem veris: siccantur, & conseruantur. * Vis eadem, quæ herbæ inest.

De floribus humidis in primo.

FLORES **HYMIDI** in primo, sunt Buglossæ, Maluæ, Intybi, &c. de quibus vide supra suo loco.

De floribus humidis in secundo.

FLORES humidi in secundo, sunt Nymphææ, Violarum, &c. de quibus vide supra.

De floribus siccis in primo.

FLORES siccis in primo, Bupthalamii, Chamomillæ, Croci, Hyacinthi, Meliloti, Rosarum, &c. de quibus vide supra suo loco.

De floribus siccis in secundo.

FLORES **PAEONIAE** (Ger. *Deugneneros* Gall. *Paeonia.*) colliguntur mense Aprilis: * ex quibus conditum cum saccharo paratur, epileptiæ accommodatur.

SICCANT quoq; in secundo, flores Anemone, Amomi, Croci, Ericæ, Iunci odorati, Lauendulæ, Lupuli, Melliloti, Roristuarini, Spicanardi, &c. de quibus vide supra suo loco.

De floribus siccis in tertio.

SICCANT in tertio, flores Balauitij, Epithymi, Chamæpithyos, Peilycraeni, &c. de quibus vide supra suo loco.

De floribus calefacientibus caput.

FLORES **PRYNELLÆ** nascuntur in pratibus, riguis: colliguntur vere: * ex quibus aqua stillatitia conficitur, ad otis vlcera idonea.

FLORES **HERBÆ PARALYSIS**, German. *Echthessibanten.* nascuntur in pratibus: colliguntur verò primo vere: quo tempore conditum cum saccharo ex eis conficitur, nec non aqua stillatitia. * Conuulsionibus medentur.

TILLIA, German. *linden.* Gall. *Tille* dicitur: quadam mas est, quadam femina. Distant inter se tum materiæ, tum totius corporis forma, & quod altera sit fructifera, altera vero sterilis. Nā materies maris dura, flaua, nodosior, spissiorq;: feminæ candidior: & mas sterilis, nulloq; flore est: femina & florem & fructum gignit. Flos calycula interfectus præter folij pediculum, amentūq; futurū, pediculis altero annexus, viridis, dū in calycula est, detectus aut leniter fluit: floret cū vrbani. Fructus oblongus, orbiculatus, magnitudine fabæ, similis hederæ acino, quinis angulis, veluti neruis eminentibus, inq; acutum, cū sese contrahentibus partitus, quæ silicæ maiusculus est, minutusculus autem confusior constat. Folium & cortex dulcia, suauiaq;: folium forma hederaceum, nisi quod in angularem acutiorem rotundatur. Nascitur in campestribus, & asperis montibus. Colliguntur flores æstate: * ex quibus aqua stillatitia paratur, apoplexiæ idonea. *Theophrastus.*

CAPVT quoq; calefaciūt, atq; in eo pituitam concoquūt, flores anihos, Beronice, Chamomillæ, Lauendulæ, Meliloti, Pæoniæ, Saluæ, Stœchados, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

De floribus calfacientibus pectus.

SCABIOSA folijs constat laciniatis, subhirtis : caulibus tenuibus, cubitali altitudine, atq; etiam maiore : in quorum cacumine flores emittunt in coerulesco albicantes. Nascuntur in pratis & campestribus. Colliguntur in fine Maij, vel initio æstatis : siccantur in umbra, & seruantur per annum. * Pollent a duersis scabiæ. Profunt omnibus pectoris vitijs, & respirationi inseruientibus organis, &c. *Mauhiolus.*

PECTVS quoq; calfaciunt flores Betonicæ & Iunci odorati, Melissæ, &c. de quibus singulis vide supra.

De floribus calfacientibus reliquas corporis partes.

COR calfaciunt flores anthos, Borriginis, Buglossæ, Croci, Melissæ, Spicæ nardi, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

STOMACHVM calfaciunt flores anthos, Iunci odorati, &c. de quibus vide supra suo loco.

FLORES CENTAVRII supra descripti sunt. Nascuntur in riguis. Colliguntur mense Iunij: siccantur, & conseruantur per annum. * Bilem & crassos humores per alium expurgant: iccoris obstructiones aperiant: duratū lienem emolliunt, menstrua & foetum euocant.

FLORES SAMBUCI (Germ. Holderbust) nascuntur in hortorum sepibus. colliguntur mense Maij. * Emolliunt pectus: conferunt hydropticis: obstructiones hepatis, lienis, & renum auferunt : tertianæ medentur : sanguinem mudant, &c.

HEPAR quoque calfaciunt flores Betonicæ, Iunci odorati, Origani, Chamomillæ, Spicæ, &c. de quibus vide supra suo loco.

SPLENEM calfaciunt flores Betonicæ, Leucioj, Vitis, &c. de quibus vide supra suo loco.

VESICAM & RENES calfaciunt flores Betonicæ, Iunci odorati, Maluæ, Meliloti, Spicæ, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

MATRICEM calfaciunt flores Betonicæ, Iunci odorati, Ireos, Saluæ, Spicæ nardi, &c. de quibus vide supra.

LYNCTVRAS calfaciunt flores anthos, Herbæ paralytis, Chamomillæ, Meliloti, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

De floribus refrigerantibus singulas corporis partes.

CAPVT refrigerant flores Nenupharis, Papaueris albi, Rosarum, Violarum, &c. de quibus vide supra suo loco.

PECTVS refrigerant flores Papaueris, Violarum, &c. de quibus vide supra.

COR refrigerant flores Nenupharis, Rosarū, Violarum, &c. de quibus vide supra suo loco.

VENTRICVLVM refrigerant flores Rosarū, Violarum, &c. de quibus vide supra suo loco.

HEPAR refrigerant flores Cichorij, Nenupharis, Rosarum, &c. de quibus singulis vide supra.

A SPLENEM refrigerant flores Cichorij, Nenupharis, &c. de quibus vide supra suo loco.

RENES & VESICAM refrigerant flores Nenupharis, &c. de quibus supra suo loco.

MATRICEM refrigerant flores Nenupharis, Rosarum, &c. de quibus vide supra suo loco.

LYNCTVRAS refrigerant flores Violarū, Rosarum, &c. de quibus supra suo loco.

De floribus humectantibus pectus & cor.

PECTVS humectant flores Violarum, &c. de quibus vide supra suo loco.

COR humectant flores Borriginis, Buglossæ, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

De floribus siccantibus cor, & pectus.

COR siccant flores Anthos, Melissæ, &c. de quibus vide supra.

PECTVS siccant flores Melissæ, Betonicæ, Scabiosæ, &c. de quibus supra suo loco.

De floribus astringentibus.

VERBACI flores. (Germ. Wulstrancksumlein.) nascuntur in campestribus, asperis, & hortis : colliguntur æstate & autumno. * Morbis sedis subueniunt mirifice: astringunt, & exiccant: asperas verrucas delent, &c. *Mauhiolus, & Fuchsus.*

ADSTRINGUNT quoq; flores Cichorij, Balustij, Croci, Meliloti, Rosarum, Vitis, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

De floribus discutientibus.

DISCUTIUNT flores Anethi, Chamomillæ, Maluæ, Meliloti, Stæchados, &c. de quibus supra suo loco.

De folijs abstergentibus.

FABARVM flores (Germ. Zonenbust) in hortis & campis nascuntur : colliguntur verò mense Maij: * ex quibus aqua stillatitia conficitur ad faciem abstergendam & venustandam : fluxiones oculorum sistit.

ABSTERGUNT quoque flores Tilix, &c. de quibus vide supra suo loco.

De floribus extenuantibus.

EXTENUANT flores Chamomillæ, Iridis Illyricæ, Stæchados, &c. de quibus vide suo loco.

De floribus emollientibus.

EMOLLIUNT flores Liliorū, Croci, Maluæ, &c. de quibus vide supra suo loco.

De floribus suppurantibus.

SYPPVRANT flores Liliorum alborum, Croci, &c. de quibus vide supra.

De floribus glutinantibus & cicatricem inducentibus.

GLUTINANT & cicatricem inducunt flores Balustij, Centaurij, &c. de quibus supra suo loco.

De floribus menses mouentibus & sistentibus.

MENSES mouent flores Betonicae, Centaurij, Chamomillae, Iunci odorati, Leucioij, Melissae, Præoniæ, Rorismarini, Saluæ, Viticis, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

MENSES sistunt Balaustræ, flores Hyoscyami, Nymphææ, &c. de quibus supra suo loco.

De floribus flatu discutientibus.

FLATU discutiunt flores Anethi, Chamomillæ, Iunci odorati, Spica nardi, &c. de quibus vide supra.

De floribus qui ambusis medentur.

AMBUSIS medentur flores Liliorum alborum, Maluæ, Verbasci, &c. de quibus singulis vide supra.

De floribus venenis resistentibus.

VENENIS resistent flores Betonicae, Citri: de quibus suo loco.

De floribus dolorem mitigantibus.

DOLOREM mitigant flores Anethi, Chamomillæ, Centaurij, Hyoscyami, Meliloti, Rorismarini, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

De floribus purgantibus bilem flauam.

PERSICAE arboris flores, & folia in aqua calida, sicut rosarum & violarum macerati, in zuparium vel serapium rediguntur, ad ventrè subducendum, & bilem expurgandâ efficaces, vnciarum duarum instar. *Andernacus.*

EX CERASI arboris, quæ dulcia profert ce-

A rafa, floribus dilutum fit, sicut rosarum & violarum: * aliu deicit. Serapium ex ijs confectū, per totum annum asseruari potest. *Andernacus.*

EX ROSARVM persicarum floribus, quæ incarnatas vulgò appellant, succus conficitur: * duarum vnciarum instar, cum aqua saccharata potus, bilem cum alui excrementis detrahit. ad hæc serapium ex rosis in aqua calente maceratis paratur, quod vnciæ vnus, vel duarum instar, aluum mouet, bilemque educit.

Andernacus.

EX VIOLARVM floribus succus paratur, vnus vel duarum vnciarum instar: vel decoctū ipsarum adhuc recentium, copiosiore mensura potum, visis passis, & sacchari momento adiectis: item confectum inde, minimo pondere, vncijs duabus: summo, quatuor alui excrementa, & bilem educunt. Sic violæ ipsæ, cum saccharo & melle conditæ, fescunciæ modo: vel in puluerem redactæ, drachmæ instar sumptæ, idem præstant. Eodem pertinet serapium ex violis: quod etiam ex rosis in aqua dilutis factum tendit. *Andernacus.*

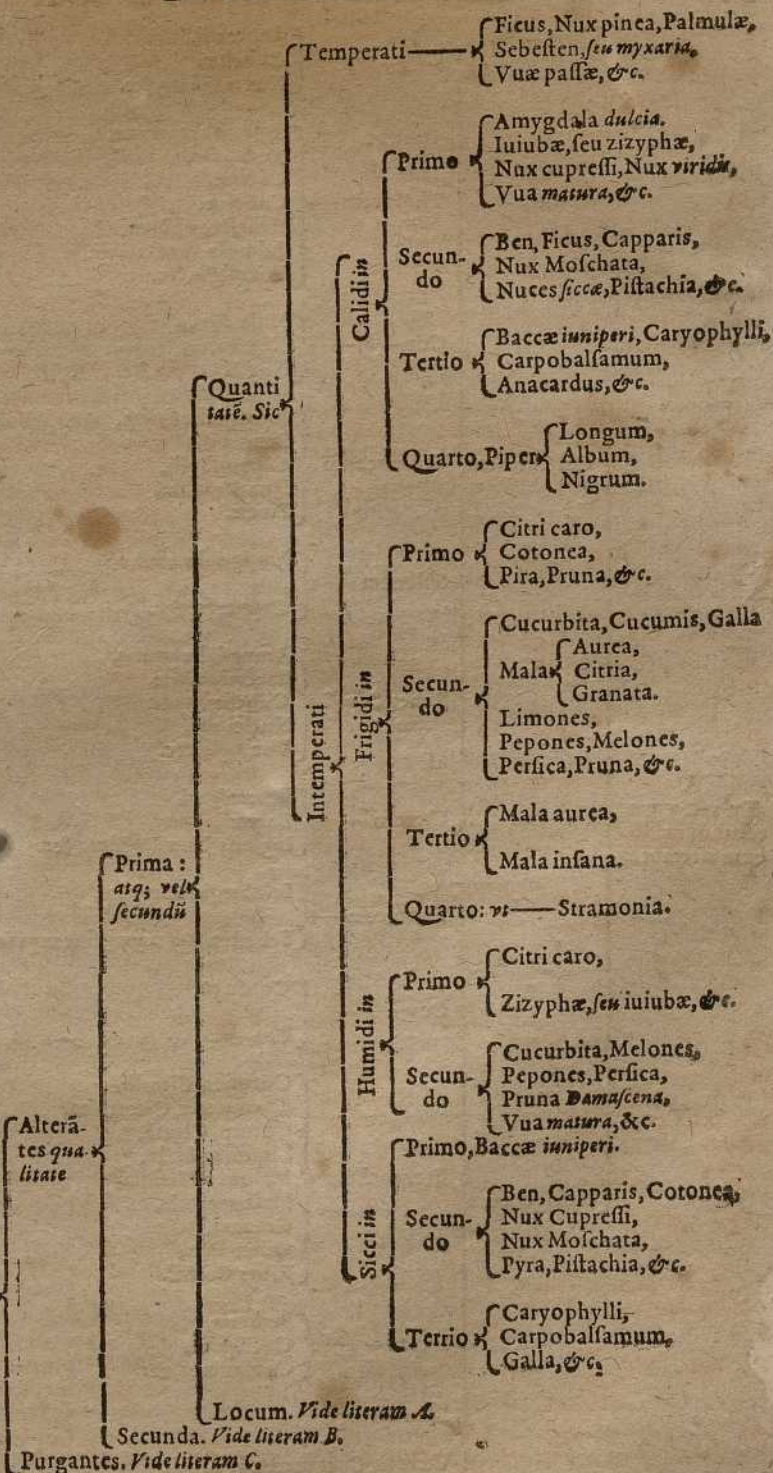
De floribus purgantibus pituitam.

FLORES GENISTAE (Germ. Ginst, oder Ginstbümlein nascuntur in campestribus collibus: colliguntur mense Maij & Iunij. * Aluum soluunt: succus virgarū valenter extrahit: herba ipsa arida, & in puluerem redacta in vino maceratur, potuique ad aquam inter cutem eliciendam datur: nec non puluis cum vino ad idem bibitur: sicut etiam lixiuum ex ipso & vino paratū eidem confert. *Andernacus.*

PITUITAM quoque purgant flores Carthami, Sambuci, &c. de quibus vide suo loco.

FRUCTVS est id quod vltimò planta profert ad speciei cõseruationẽ & propagationẽ, constans vt plurimũ carne & semine. Horum autem alij

A
FRUCTVS,
secundum lo-
cum alterantes

Calefaciunt	Caput	{ Anacardi, Cubebæ, Nux moschata, &c.
	Thoracem	{ Amygdalæ amara, Aucillanæ, Carycæ, Cubebæ, Ficus, Nux pinca, Palmula, seu Dactyli, Vuæ passa, &c.
	Cor	{ Mala Citria, Nux Indica, Nux Moschata, &c.
	Stomachum	{ Amygdalæ dulces, Ben, Caryophylli, Nux Moschata, Pinæ.
	Splenem	{ Amygdalæ amara, Cappares, &c.
	Renes & ves- cæ	{ Amygdalæ amara, Baccæ iuniperi, Cubebæ, Nuclei pini, Vuæ passa, &c.
	Vterum	{ Baccæ lauri, Baccæ iuniperi, Iuglans, Nux Moschata, &c.
	Thoracem	{ Iuiubæ, seu Zizyphæ, Sebesten, seu myxa, siue myxaria, &c.
	Cor	{ Cotonca, Pira, &c.
	Refrigerant	Stomachum
Hepar	{ Berberis, Cucurbita, Cucumeres, &c.	
Renes, Fraga,		
Vterum, Cucumeres, &c.		

B
S E C U N D A aut

Adstringunt	{	Baccæ Myrti, Berberis, Castanea, Cornus, Coronea, Galla, Glans, Mespila, Mala punica, Nux Moschata, Oliuæ, Omphacium, Palmulæ, Pyra, Persica, &c.
Discutiunt	{	Cappares, Piper, &c.
Extenuant	{	Amygdalæ dulces, Baccæ iuniperi, &c.
Glutinant	{	Glans, Palmulæ, &c.
Flatus discutiunt	{	Baccæ lauri, Baccæ iuniperi, Nux moschata, Piper, &c.
Semen generans	{	Ficus, Nux pinea, Nux Indica, &c.
Vrinam ciunt	—	Halicacabus, &c.
Menses mouent	{	Baccæ hederæ, Cappares, Nuclei Persicorum, Piper, &c.
Menses sistunt	{	Berberis, Vua passa cum nucleis, &c.
Venenis resistunt	{	Baccæ iuniperi, Iuglans, Mala Citria, Piper, &c.
Dolorem misigant	{	Baccæ iuniperi, Baccæ hederæ, Ficus, Iuglans, Piper, &c.

C
P Y R G A N -
T E S

Bilem	—	{	Cassia fistula, Myrobalana cirina, Pruna, Sebesten, Tamarindi, seu Oxyphœnica, Vua passa, &c.
			Atram, Myrobalana Inda.
Pituitam	—	{	Colocynthis, Cucumis asininus,
			Myrobalana, Chebula, Bellerica, Emblica, &c.

De fructibus temperatis.

Ficus vs Germ. Feigen. Gall. *Figue*. Ital. *Fici*. Hisp. *Figo frusa* dicuntur: in Gallia, Italia, & Hispania nascuntur. Colliguntur autumno, siccantur & conseruantur. Ficus passæ seu carycæ habentur præstantissimæ, quæ in calathio spartaceo digitis aut pugnis vtrinque pressæ, sic illis mollicie sua cedunt, vt mutuos partium dictarum motus sibi propè occurrèntes sentias: odore sunt iucundo, non calorem putredinosum, aut vermiculosum referente. Hæ verò si particulatim explorentur, pediculo sunt breuissimo, colore in candidum vergente, molles, tractanti facillè cedentes. cute tenui, molli, succo intus & semine flauo, & planè melleo sapore, odore antefum & inter edendum iucundo: graues, parua: si Massiliotides (quæ etiam saporis gratia cæteras longè antecellunt, siue albicantes tantum sint, siue intus & foris albæ, sed flauo semine) maximæ: si externæ sint, quales Hispania mittit, musto mersas, vt dulciores sint, post ne cohæreant farina aspersas. Vitiöse sunt duræ, tû in massa, tû per se singulæ vermiculosæ, graueolentes, foris nigrae, intus rubentes, vel alio præter naturæ colore prædita, cortice crasso, duro, sicco, intus alieno colore, sapore. Quædam tamen sunt nigrae, Prouincialibus & Narbonensibus dictæ, folijs nigricantes, intus ruberrime, omnium delicatissimæ, dum recentes sunt: nam siccata liquescunt. Aliæ ipsdem cinericæ, aquosiores, quàm vt siccati possint: hominibus ingratae, auiibus expetitæ. * Porro recentes ficus minus mali succi sunt, quàm reliqui fructus autumnales: facillè in corpus distribuuntur, & penetrant: eorû; renum calculos expellunt: flatu gignunt, sed minus durabiles: abstergunt etiam & incidunt: thoracem præcipuè purgant: tussi veteri, diuturnisq; pulmonum vitijs profunt: arteriæ asperæ, & suspiriosis idoneæ. Siccata, quæ carycæ dicuntur, incidunt, ventrem soluunt: renes expurgant: iccori autem & lieni inflammatis obsunt, sicuti alia dulcia. Extrinsecus tumores concoquunt, & discutunt: magis autem cum farina triticea, si concoquere studeas: hordeacea, si magis discutere: cum cera & rosaceo subacta, cicatricem ambustis obducit. *Matthiolum, & Medici Colonienfes.*

NUX PINEA, nuclei pinci, Germ. *Tannußten*. Græcis *πινδαί* vocantur: præstant recentiores, pleni, albi, sicci, vitentur flauï, aut pallidi, oleosi, rancidi. * Boni ac crassi sunt succi: multum nutriunt, viresq; reficiunt, & facillè coquuntur: peccatoris & pulmonis vitijs accommodantur. Resoluunt & concoquunt pituitam: ad dolores capitis non cõueniunt: quia illud vaporibus replent. Linctus inde fit, quem officinæ loch appellant. *Galenus, & Dioscorides.*

DACTYLI, fructus palmæ: in Creta & Iudæa nascitur. Probantur quæ in Iudæa proueniunt, & inter has maximè, q̄ in Hiericute nascuntur, magni, flauï, parû rugosi, molles, pleni tamè, & car-

Ane intus multa, subdura, ad nucleû candicante, ad corticem rubescente, non pertusi, non vermiculosi: & qui concussi nihil aut minimû sonent, sapore vinoso. Deteriores sunt graciles, flaccidi, duri, quia excarnes, excusso pediculo pertusi: idem fermè vermiculosi scatesunt. * Vis eorû adstrictioria: sistunt vlcera, quæ depascunt: laxatos artus cõmittunt: triti miscentur cataplasmatibus & malagmatis: profunt præcordijs, imbecilli stomacho, & iccori affecto, misti conferentibus. **B**cataplasmatibus. Eorum decoctû subinde deterfum, capillos denigrat: datur bibendum congruè renum, vesicæ & viscerum vitijs: vuluæ ac ventris fluxiones sistit. Concoctû sunt difficiles, capitiq; dolorem inferunt. *Dioscor. & Medici Colonienfes.*

SEBESTEN, seu Myxa, siue Myxaria in Syria & Aegypto nascuntur. Arbor est pruno valde similis, et tamè magnitudine cedens. Cortex caudici cãdicat, ramis verò viret. Folijs comatur rotundis ac firmis. Fructus adolefcit exigui pruni magnitudine, nucleo intus triagulari forma, qui satis bacca proportionè respondet. Fructus maturitatem adepti, in atrum virescunt, gustu sunt prædulci, ac lenta, tenaciq; pulpa. Præferuntur acuminata, parum rugosa, grauiâ, nigra, carne multa ex rubro nigricante, firmiore, glutinosa, dulci & subacida, osse prunorum Damascenorum inæquali, nucleo intus exiguo dul. i. * Ventrem molliunt, vt pruna. Dantur vtiliter ex bile febricitantibus, atque linguæ asperitatem mirificè leniunt: quin & pectori atque tussi opitulantur: ventris tinea pellunt: vrinæ ardoribus à bile, vel falsa pituita prouenientibus maximam opem præstant. *Matthiolum, & Medici Colonienfes.*

VVÆ PÆ SÆ nascuntur in Creta, Cypro, Damasco, Corintho, &c. * Ad thoracis & iccoris affectus, speciali quadam facultate, vel (vt ita dicam) à tota essentia valent: modò acinis, qui frigidi & sicci, exuta sint. nam hi pectus astringunt, obstructionsq; pariunt: ob quod Medici huius temporis yuas passas Corinthiacas, absq; acinis natas ægris præscribunt: quæ aqua aut vino elotæ, trium vnciarum vel etiam minorî, vel duorû aut trium cochleariû instar sumptæ ante cibum, aluum mouent, & purgant: quæ verò acinos adhuc habent, stomachum corroborent, & aluum à cibo integræ comestæ soluunt. Quineriam eadem siue per se, siue cum pipere comestæ caput leuiter purgant: nec non leniendo, detergendoque thoracis & pulmonis affectibus probè subueniunt. *Andernacus.*

De fructibus calidû in primo.

AMYGDALÆ dulces, Germ. *Mandeluß*, *Mandeln*. Ital. *Mandorla*. Gall. *Amande*. Hisp. *Almendra* nominantur: probantur flauissimæ, plenæ, integræ, non contractæ, neque erosæ, tamen læues, duræ & sicca, quantum illis datum est, ob id fragiles, intus albissimæ: sapore delicatæ propè indiebili, in castaneam tostam, & panis purissimi bene cocti qualitatem inclinantes, odore ante esum nullo aut per quàm exiguo, inter edendum

dum autem iucundo. Improbantur albescentes, nigrescentes, rugosæ, molles, tortiles, oleosæ, rancidæ, sapore ingrato. Calidæ & humidæ in primo. * Extenuant & absterunt, atq; viscera purgant: ex pulmone & thorace sputa educunt. Sed quia omnia amygdala ob pinguedinem æstuosa sunt, eoq; bilem commouent, febricitantibus aut certè his qui ventriculum habent biliosum, offerri nõ debent, quia in bilè cõuertuntur, adhæc caput replent: neq; lac, neq; succus eorũ illi prodest. Ideo ex cremore hordei, & lacte amygdalarum, cibus liquidior in febris parari debet, vt in Gallia solet. Viridia integra cum inuolucro comesta bonum reddunt ventriculum: humidum & frigidum emendant. *Galenus, Andernacus, & Medici Colonienfes.*

I V I V B A E, Zizipha, vel Zinzipha Græcis recentioribus dictæ, nascuntur in Syria: laudantur recentes, amplæ, oblongæ, passæ tamen tensæ, carne intus multa, succulenta, laxa, dulci, vinosa: plenæ, graues, sapore dulci & delicato, nucleo paruo, foris rufo, ac verius rubentes intus pallidæ aut albentes (nam foris albæ nobis nondum visæ) ossè prunorum rotundiore, paruo intus nucleo dulci. Improbantur vetustate nigricantes, læues, siccæ, puluerulentæ, friabiles, excarnes. * Sanguinem biliosum inspissant: densantq; humorem tenuiorè, ad pectus descendentem. Contra huiusmodi affectus etiam serapium ex Ziziphis, & decoctum cum alijs quibusdam pectori accommodatis, conficitur. *Andernacus, & Medici Colonienfes.*

N V C E S C Y P R E S S I, seu pilulæ, in Creta nascuntur: laudantur perfectæ, recentes, ob id molles, seminis plenæ, etiam in ipsis hiatibus. * Vlcera glutinant: in duris corporibus intestinorum ramices iuuat, torisq; partibus præ humore laxatis addunt. Pilulæ ex vino rusæ, in dysenteria, alui fluxione, tussi, & orthopnoea, aut si reiciatur sanguis, conuenientissimè bibuntur: eorum decoctum eosdem præbet effectus: rusæ cum fico duritias emolliunt, nariumque polypo medentur: in aceto coctæ, & cum lupinis detritæ scabros vngues eiiciunt. *Dioscorides, & Medici Colonienfes.*

N V C E S I V G L A N D E S Germ. Nux. Ital. Nucca, Gall. Noix. Hispan. Nux. nominantur: sunt concoctu difficiles, stomacho inuiles, biliosæ, capitibus dolore inferentes, tussientibus inimicæ: * ieiuno tamè stomacho comestæ, lutos lumbricos pellunt: cum sicbus verò & folijs rusæ, & grumo salis contra venenũ & pestilentiam manè assumptæ valent. Recentes stomacho innocentiores sunt, vtpote suauiores: itaq; allio mistæ eximunt acrimoniam. Liores in corpore illitu tollunt. Cæterum iuglandes virides decerpantur mense Maio, vel Iunio appetente, antequam earum putamina obduruerint, saccharo vel melle asseruatæ stomacho viles euadunt, & ori non ingrata. *Dioscor. & Matthioli.*

V V A E Germ. Weinrauben. Ital. Vna. Gall. Grappe de Raisin. Hispan. Vna dicuntur. recentes aluum

turbant, & stomachũ inflant. innocentiores, quæ decerpantur diu pependere, ideo quòd in eis copia humoris exiccat, vilesq; fiunt stomacho, & grisisq; atq; cibi aueritatem excitant. In vinaceis & ollis seruatur, ori & stomacho gratæ sunt. * Aluum fistunt, sed vesicæ & caput tentant: & sanguinè excreantibus conueniunt. Similesq; quæ in musto fiere. Sapa aut passo conditæ, stomachũ magis infestant. At quæ solem prius passæ, in aqua cœlesti condiuntur, minus vinosæ sunt, siticulosis, ardentibus & longis febris salubres. Reconditi vinacei inflammatis mammis, rigentibus, ac præduris, cum sale illinuntur. Decoctura eorum dysentericos, cœliacos, & foeminas fluxione vuluæ laborantes iuuat infusa: ad defecssiones ac fatus assumitur. Nuclei acinorũ adstringendi vim obtinent: stomacho viles sunt. Infrigitur farina tostorum, potentè modo, dysentericis, & cœliacis, & solutis stomacho. *Dioscor.*

De fructibus calidis in secundo.

C B E N, B A L A N V S M Y R E P S I C A, nux vnguentaria, auellanae magnitudinis, alba & triangularis vt plurimum, & cortice tenui prædita: intus autem nucleum pinguem continet, fungosa & alba tunica contextum. Laudatur ampla, vetus, cortice læui, tenui, pleno, medulla læui, pingui. Parua verò ex albo nigricans, vetus, plena, medulla alba, læui, pingui, est innocentior. Nascitur in Aethiopia, Aegypto, Arabia. * Ex nucleo oleum parari solet, quod Balaninum appellatur: aperit, mollit, & digerit. *Andernacus, & Medici Colonienfes.*

C A P P A R I S, Germ. Rappien. Ital. Caparri. Gall. Des Capres. Hispan. Accaparra dicitur: aculeatus frutex est, qui in terra stratus magis in orbem euagatur. Spinæ, vt rubus, habet in hamo modũ aduncas: folia mali cotoneæ, rotunda: fructum oleæ similem, qui cum dehiscens panditur, florem candidum promit: quo excusso nonnihil glandis oblongæ figura inuenitur: quod apertum grana acinis puniceorum similia ostendit, parua, rubicunda: radices lignosas spargit, grandes numerosasq; Tenui plerunq; solo, asperisq; locis, in insulis, & iuxta tuda nascitur. Præstantissima cappares ex Alexandria Aegypti Venetias aduehuntur. Caulis & fructus, cibi gratia cõdiuntur. * Aluum turbat, stomacho aduersatur, sitim gignit: cocta tamen stomacho, quàm cruda vtilior est. Fructus drachmis duabus in vino potus, quadraginta diebus, lienem absument, & vrinam eruentumq; excrementum emittit: bibitur vtilissimè in coxarum doloribus, & nervorum resolutione, item ruptis & conuulsis: menses ciet, caput purgat. *Dioscor.*

N V X M O S C H A T A, Germ. Muscamus/ arboris Indicæ fructus est persicæ arbori (vt scribunt) similis. In hac enim nux Moschata nascitur, maci suo inuoluta, veluti auellana, membrana illa sua exteriori. Macis inuolucro tegitur, quemadmodum & in alijs nucibus, putamen durum, quod in se nactem Moschatam continet, qua-

vtitur. Eligenda est recens, nō exesa, grauis, succi plena, oleosa, odorata. * Excalfacit ordine secundo completo. Adstringit, oris suauitatē commendat, & fortentis animæ virus cōmansa abolet: lentigines in facie emendat, visum acuit, ventriculū & iecur roborat: lienem absumit, vrinā ciet, fluentem aluum sistit, flatūs discutit, & frigidis vteri affectibus mirificè prodest maximè saccharo condita recens, qualis ex India adfertur, mane & vesperi ante cibum sumpta, scrupuli instar. E recentibus prius contulsis, & in cacabo calefactis prælo exprimitur liquor, qui refrigeratus ceræ nouè instar concreuit, fragrantissimum spirans odorem, neruorum & articularum diurnis doloribus à frigore excitatis vtilissimus. *Mathiæolus, & Medici Florentin.*

PISTACIA ex Syria Venetias importari solet. Eliguntur recentia, nucleo intus herbaceo, sapore iucundo. * Stomacho sunt amica. Iecinoris obstructions auferunt: ventriculū & hepatis roborant: ad venerem incitant: impingunt. *Dioscorides, & Mathiæolus.*

CALIDA quoq; in secundo ordine sunt ficus, nuces sicæ, &c. de quibus vide suprâ suo loco.

De fructibus calidis in tertio.

BACCÆ IVNIPERI, Germ. *Wethholbarbeer*: in syluis asperis nascuntur, rotundæ, nigrae, odoratæ, in mandendo dulces, subamaræ. Colliguntur mense Decembri. * Modicè calfaciunt & astringunt, stomacho vtilis: contra pectoris vitia, tussim, inflationes, tormina, & serpentium ictus efficacissimè bibuntur: vrinam ciet, vnde ruptis, conuulsis, & vuluæ strangulati subueniunt: sed caput tentant. Oleum ex baccis fit longè præstantissimum, cuius guttæ pauca ex vino potæ, calculos è renibus pellunt: ore calidum retentum, dentium dolores tollit, si ex frigida defluxione contracti sunt: resolutionibus neruorum, extrinsecus adhibitum confert. *Dioscorides, & Andernacus.*

CARYOPHYLLOREM arbor prouenit in Orientali plaga, quibusdam Indici pelagi insulis, non longè à Badan. Huius caudex buxo simillimus est, eademq; materies. Folia verò cinnamomi instar habet, sed rotundiora. Fructu est paruo, ex atro rufescente, in clauimodum capitato, exertis in aduersum quatuor denticulis, sese stellatim decussantibus. prominulo apice, quadrati aluoculi sinu medio umbilicatum prodeunt. Cultores arundinibus flagellant arborem, confrato prius circumquaq; tegetibus palmeis solo. * Calidi & sicci in tertio: iecinori, stomacho & cordi auxiliantur. Cōcoctionem adiuant, & alui fluxiones cohibent. Quin etiam eorum puluis quatuor drachmarū pondere cum lacte sumptis, venereas vires adauget: oculorum visum exacuunt, & eorum umbeculas, argemasq; exterrunt. Oleum ex eis, sicut ex cinnamomo, multò est efficacius. *Mathiæolus.* Garcias verò ab Horto de Caryophyllis sic scriptum reliquit. Caryophyllum vocatur Arabibus, Persis, Turcis, & ple-

risque omnibus ferè Indis Calafur: in Maluccis verò, vbi solum gignitur, tum etiam in his regionibus dicitur Chanque. Nomina autem quæ in pandectariis sunt Arnufel, & Carrumfel, aut imperitia librarij Arabici corrupta sunt, aut ætatis vitio. Nascitur duntaxat Caryophyllon in Maluccis insulis, quæ sunt quinque numero (quarum primaria est Gilolo) nec procul nimum à mari, nec etiam locis mari nimis vicinis. Nascitur etiam in Zeilan, nonnullisq; alijs locis, sed nullibi fructifera est arbor, quàm in Maluccis. Porrò arbor est lauri forma, & magnitudine, folijs etiã laurinis, sed angustioribus, multis prædita ramis, copioso flore, primum candido, deinde virescente, postremū rufescente, qui induratus, est Caryophyllū ipsum (Clauum vocant) quod capitatus fit in modum clauī, exertis in aduersum quatuor denticulis sese stellatim decussantibus. Prouenit in extremis ramulis Myrti modo. Est autem flos hic viridis (vt à fide dignis viris accipi) ad eò odoratus, vt reliquos flores odoris suauitate superet. Cultores flagellat altiores ramos arboris, emundato prius circa arborem solo: siquidem nullum genus graminis sub hac arbore nascitur, omnem succū suæ humorem ad se attrahente arbore. Decussit Caryophylli biduum, aut triduum siccantur, deinde asseruatur, & Malacam aliasq; prouincias mittuntur. Ij Caryophylli, qui in arbore hærent, crassiores sunt, neque ab alijs, nisi vetustate differunt, tamen si falso existimant Auicenna lib. 2. cap. 318. crassiorem hunc marem esse. Magni prouentus augurium est, si arbor plures flores produxerit, quàm folia: idcirco non debent nimij flagellari arbores: quia vehementes, & nimia flagellatio steriliores efficit. Pediculi oblongi, è quibus dependent flores, vulgo Fusti vocantur. Folia tanta odoris suauitate non fragrant, vt ipsum Caryophyllū, sed neq; ipsi rami odori sunt, nisi aliquantulū liccati. Nascitur aut ipsa arbor sponte ex Caryophyllis decidentibus. Nam cum nunquam huic desit pluuia, quæ fructui alimentum præbeat, qui in terram decidit, enascuntur arbusculæ, quæ intra octennium quidem adolefcunt, in annum verò centesimum perdurant, quemadmodum ipsi incolæ testantur. Collectio Caryophylli fit à 15. Septemb. vsq; in Ianuariū & Februariū, non manu, vt nonnulli volūt, sed violenta flagellatione. Falsa est eorū opinio, qui Caryoph. arborem cum Mofchatæ nucis arbore eandem esse putāt. Nam nux folia ferè rotunda habet, pyri folijs similia. Caryophyllum verò folio est Lauri. Præterea Caryophyllum defertur in Bandam insulam procul inde distitam, quæ nucem profert. Nullius autem precij fuisse Caryophylos intelligo apud Maluccanos, donec eo delati nauibus Chineses, inde magnam eorū copiam in suam regionem exportarunt, & inde in Indiam, Persiam, & Arabiam. Conseruari aut in sua bonitate audio Caryophylos, si marina aqua aspergantur, alioqui tere dinē sentire. Multiplicis vsus sunt Caryophylli tū ad obsonia, tū ad medicamenta, magic

magis tamen expetitur in Iava crassiores illi, & A
annorini Caryophylli: à nobis verò tenuiores
qui adhuc virides aceto, & sale apud Malucea-
nos condiuntur, sed his teneriores saccharo af-
servantur: hi mirum in modum palato grati sunt.
Lusitanicæ mulieres, quæ istic habitant, e Caryo-
phyllis viridibus aquam stillatitiam organis eli-
ciunt mira odoris suavitate fragrantem, & cor-
dis affectibus vitalem. Nonnulli sudores mouent
ijs, qui huc venere diuexantur, Caryophyllis,
nuce moschata, maci, pipere longo, & nigro. Alij
Caryophyllorum puluerem capiti admouet ad-
uersus capitis dolores à frigida causa proueni-
entes. Mulieres Indicæ tam etiam Lusitanicæ
eos mandunt commendandi halitus gratia. Na-
scuntur flores, qui à Caryophyllorum odore
Caryophyllati nuncupantur, etiam in Chinaram
regione, sed nequaquam odoris suavitate ita
commendati, vt qui apud nos asservantur.

CARPOBALSAMVM fructus balsami est. Ab
Alexandria comportatur. Optimum legitimum-
que flavum, fæctum, ponderosum, gustu mor-
dens, & feruens in ore: non autem nigrum, le-
ue, inane, non acre, & nullum spirans odorem,
quale, quod circumfertur, deprehenditur. Quod
si verum carpobalsamum haberi nequeat, cube-
bæ, vel grana iuniperi eius loco substitui pos-
sunt. *Matthiolum.*

ANACARDIA, sunt fructus cuiusdam arboris,
auicularum corculis non dissimiles, vnde & no-
men: colore etiamnum cordis modo rufesce-
te, cum scilicet ab arbore decerpuntur. Inest ijs
liquor mellis crassitie, sub cortice refidens, san-
guinis modo rubicundus: sub quo est & nucleus
parvæ amygdalæ effigie. Præstant pleniore &
habiliores, fusci, resina in cortice multa, acri, ni-
gra, nucleo, intus albo: quo in melle cocto fit
mel anacardinum. Hoc etiam tusto, potest oleum
exprimi: sed longè diversum ab eo, quod coctis
in aqua corticibus supernat, & conchis colligi-
tur, ad confectionem anacardinum. Ceterum
liquor ijs in medicina vnas est, etsi in yropo-
læ communi errore, & cortice & nucleo vtantur.
Nascuntur in Siciliæ montibus, qui continuè
igneas eructant flammæ. Magna eius est in Ca-
nanor copia, tñ in Calicut & reliquis Indiæ pro-
vincijs, veluti in Cambaya, & Decan. * Excalfa-
ciunt & exiccant tertio excessu. Labantes sensus
reuocant, memorie iacturam refarciunt, & ner-
uorum & cerebri affectibus, quos frigida causa
attulerit, auxiliantur. Serapio, *Aznarius, Paulus,*
Matthiolum, & Garcias.

De fructibus calidis in quarto.

PIPER (Germ. Pfeffer. Gall. Poivre. Ital. Pepe.
Hisp. Pimienta, d' Penne, nominatur) arbusculæ in
India nascentis fructus est: quæ inter initia (vt
ait Dioscorides) prælongum fructum, veluti sili-
quam, quod piper longum vocamus, profert:
habet intus aliquid tenui milio simile, quod de-
hiscentibus siliquis racemorum in modum pro-
dit. Eorum grana acerba candidum piper vocan-

tur: matura verò, piper nigrum. Qui verò in Iu-
diam nauigarunt, piperisq; plantã videntur, pi-
per in planta bryoniae simili nasci asserunt, di-
uersisq; ex plantis longum & rotundum colligi.
Nihil tamen interest. Nigrum digi debet re-
cens, grauissimum, plenum. Candidum præfer-
tur, non rugosum, candidum & grave. Longum
optimum, quod, dum frangitur, solidum intus
conspicitur, & compactum, gustu acerrimo, lin-
guamq; mordens. Adulteratur longuam herba si-
mili: sed fucus deprehenditur, si in aquã immi-
tatur: nam adulterinum liquefit, legitimum ve-
rò solidum manet. * Omnia piperis genera ad-
uersus venenum valent. Longum præcipuè co-
licæ medetur: eo quod calefaciat, & crassos hu-
mores incidat. Album magis astringit, & stoma-
chum confirmat, sed raro apparet. Nigrum ad
condimenta vtilius. *Medici Florentini.* Porro ma-
xima piperis quantitas prouenit in Maluar to-
ta ea maritima regione, quæ à promontorio
Comorin ad Cananor vsq; pertingit. Nascitur
etiam in Malacæ maritimis, sed bonitate supe-
riori cedens, & magna ex parte inane. Prouenit
similiter & in insulis Iauæ vicinis, & Sunda, &
Cuda, alijsq; locis. Sed id totum in Chinaram
regionem deportatur, & loco natali contumi-
tur, præter id, quod in Pegu & Martaban expor-
tatur. Potissima etiam eius pars, quod in Mala-
uar gignitur, in vsum incolarum cedit, tamen si
regio admodum ampla non sit, non nihil etiam
à maritimis eius regionis populis absorbitur.
Pars eius defertur in Balagare bubulis corijs. Et
magna copia à Mauritania per mare Erythraum
exportatur, id suffragantibus ipsis incolis. Eæ sunt
regiones, quæ Piper gignunt, quãquã & inueni-
tur supra Cananor, qua Septentrionem spectat:
sed ad eam exigua quantitate, vt ipsis incolis non
sufficiat, & externo importato opus habeant. E-
tenim nõ gaudet hæc planta locis desertis & me-
diteraneis. Quam verò procul à Caucaaso mon-
te distite sint hæc regiones, ex topographicis char-
teris satis patet. Nomen est Malaurica lingua Mo-
langa, Malacitana verò Lada, Arabibus Medicis
tum vulgo Filfil, tamen si Aucenna Fulful, & Pi-
per longum Darfulful appellat, & Fulful, quem se-
quutus est Serapio. In Guzarate & Decan Meri-
che, & in Bengala Morois: longum verò, quod
solummodo istic prouenit, Pimpilim. Scitur au-
tem Piperis plãra ad radices alterius arboris (ma-
gna certè ex parte iuxta Faulfel arborem, aut Pal-
mam plantatum vidi) ad cuius vsq; fastigiũ sese
conuoluendo scãdere solet: folijs raris, mali Ac-
syrj effigie, sed minoribus, & per extremum acu-
tis, virentibus, gustu calidis aliquantulum, & fo-
lium Betre siue Bedle, sapientibus. Fructus vna-
rum modo racematim cohæret, minores tamen
sunt Piperis racemi, & ipse fructus minor, sem-
perq; virens, donec siccetur, & plenam maturita-
tem cõsequatur, quæ incidit circa mediũ Ianua-
rium. Radix pusilla, non costo similis, vtoluit
Dioscorides, quandoquidẽ Costus radix nõ est,
sed lignum. Inter verò eam plantam, quæ Piper

nigrum fert, & eam, quæ candidum, tam exigua A
est differentia, vt à nemine, quàm ab incolis di-
gnosci possint: quemadmodum vitem, quæ
vnam fert nigram ab ea, quæ candidam fert, non
dignoscimus, nisi cum vvas habent, & eas qui-
dem maturas. Quæ aut longū piper profert, lon-
gè alia est planta: etenim non plus habet simili-
tudinis cum superioribus, quàm faba cum ovo.
Præterea Piper longum & Bengala nascitur, quæ
regio quingentarū leucarū spacio à Malauar di-
stat, vbi candidum, & nigrū gignuntur. Precium B
longi piperis in Bengala est vnius Lusitanici au-
rei cū semisse, in singulas cētenas libras. In Cou-
chin verò, vbi plurimum Nigrū nascitur, quinque;
Lusitanici aureis emi solebant centenæ libræ:
sed abhinc quadriennium, aut quinquennium,
quòd in alias etiam regiones importari cœpe-
rit, quindecim, aut viginti Lusitanici aureis e-
mende sunt. Piperis autem nigri precium in cen-
tenas libras est duorum Lusitanicorum cum se-
misse natali loco: at in Bengala duodecim Lusit-
anicis emuntur totidem libræ Nigri. Candidi
plantæ rariores sunt, nec nisi certis Malauar, &
Malacæ locis rarè nascuntur. Solet Magnatum
mensis inferri: eo enim vtuntur quemadmodum
nos sale. Venenis resistere & ocularibus medica-
mentis vile esse asserunt. Conditur aceto & sa-
le virentes adhuc & immaturi Piperis nigri rac-
emi, & vsui asseruntur. Arabes & Persæ medici
Piper calidū tertio ordine constituunt. Sed Em-
pirici, cuiusmodi sunt maxima pars Indicorum
medicorum, frigidum Piper faciunt, vt & pleraq;
alia aromata, quæ exalfaciunt. Oratos autem
omnes Medicos volo, vt Piperis candidi loco
(quod calidius est & odoratius) Nigrū non præ-
scribāt, nisi candidi sit penuria. Similiter ne lon-
gum Piper candidi, aut nigri loco substituunt, cū
prorsus diuersæ sint plantæ, & nigrum cum can-
dido magis conueniat. *Garcias.*

Toto Cōtinentis tractu in quo Nata, Cartha-
go, & etiam Noto regno, magnus est vsus Pi-
peris cuiusdam oblongi, quod maiori acrimo-
nia præditum est Orientali, magisq; aromati-
cum, & iucundiore odore spirat, quàm Capsi-
cum, quinetiam præfertur Piperi nigro, cum sa-
poris tum suavitate causa. Altræ cuiusdam plan-
tæ fructus est oblongus, crassitie quidem funicu-
li, at dimidij pedis longitudine, constans veluti
multis granulis, circa pediculum oblongū, con-
tinuo, & coniuncto ordine dispositis, seminis
plantaginis modo. quibus ademptis, pediculus
nudus conspicitur. Recens viridis est, Sole ma-
turefcit, & nigrescit. Calidum est tertio gradu.
N. c. Monardis.

Nec præmittendum est Piper ex Indijs no-
stris missum, quandoquidem non modò in me-
dicum vsum receptum est, sed planta est excel-
lentissima, & toti Hispaniæ notissima. Nam nul-
lus est hortus, in quo nō seratur ob fructus pul-
chritudinem. Vidi aliquando in hac vrbe plan-
tam ad arboris altitudinem exerecentem. Folio
est viridi, ocymo latifolio simili, flore albo, ex

quo pullulat fructus diuersæ formæ, oblongus,
rotundus, Melopeponis forma, aut cerasorum, sed
immaturus viridis est, maturus verò colore ru-
bro gratissimo. Particulatim concisum, & iuscu-
lo maceratum, meliorem saporem edulij concil-
liat, quàm Piper vulgare, idemq; eius vsus est
in omnibus, in quibus aromata ex Maluccis in-
sulis, & Calecutto delata commendantur, in eo
solum differens, quòd illa multis aureis emun-
tur, hoc sola ratione acquiritur. Nā in vna plan-
ta colliguntur aromata in totius anni vsum, mi-
nore dispendio, & maiore commodo. Flatus
discutit, vile pectori, & perfrictionibus cale-
facitque & roborat partes internas. Calidita-
tis & siccitatis in quatto ferè gradu particeps,
Idem.

Piper longū tempore Galeni dupliciter adul-
terari solebat, vt tradit quarto libro de conserva-
da bona valetudine cap. 5. & 6. qua ratione hoc
nostro seculo fasce quoque poterit adulterari.
C Quare animaduersione diligenti opus est. Pri-
mo modo adulterabatur Alexandrie nescio qua
mitione, quæ proximè accedebat ad legitimum
Piper, nam & longitudine & crassitie planè e-
rant similia, ad saporem verò aciem illi concil-
liandum, miscebant aliquid Pyrethri, aut semi-
nis Napi. Alter modus erat, quòd pro eo aliud
germen cuiusdam herbæ ex regionibus longin-
quis allatum formam quidem planè referens Pi-
peris, sed non saporem eius, vendebant. Ratio
dignoscendi hæc erit. Primum gustu diligenter
est deprehendendum, an saporem habeat Pi-
peris: nam facillè internoscitur an acrimonia eius
sit à Pyrethro, aut alia herba acris saporis, aut ab
ipso Pipere, cuius ob continuum vsum in cibo-
rum condimentis sapor omnibus est cognitus.
Neque hac nota contenti, in aquam insuper in-
fundamus. Nam vel primo vel secundo modo
adulteratum, non vnum integrum diem in ea
perdurat, sed statim liquecet, quod in vero pi-
pere non accidit. Præterea pediculi consideren-
tur, nam facillè apparet an naturaliter vel artifi-
cio aliquo parati adhæreant. Eligatur itaq; pro
legitimo integrum, & vegetum, boni odoris &
non cariosum. Nam facillè solet exedi. Piper ni-
grum, quod ab Astuario vocatur Piper commu-
ne, debet esse ponderosum, crassius, cortice sub-
tili, non nimis crispum, plenum, non friabile,
nigerrimum, & selectum ab illis granulis mar-
cidis & leuibus, quæ in illo reperiuntur, quæ
apud veteres Brasnic nominabantur, vt Diosco-
rides tradit. Nostro tempore inuenitur quasi
perfectum, sine omni ruga, & facillè comparari
potest.

De fructibus frigidis in primo.

CITRIA MALA nemini non cognita. Arbor
ipsa omnibus anni temporibus pomifera, alijs
deciduis, alijs subnascensibus. Malum oblongū
est, rugosum, colore aurum imitans, cum gra-
uitate odoratum. Semen habet pyri. Princi-
pem locum obtinet, quæ in lacus Benaci ripis
proueniunt.

proveniunt. quæ verò ex Liguria viridarijs, & Adriatici & Aegæi pelagi insulis, alijsq; locis in cibis non æquæ ac illa, præstant. Seruantur diutius incorrupta, si hordeij vel milij aceruis obruantur. * Venenis aduersantur, maximèq; semen eorū. Citrij decoctum collutione, oris halitum commendat, suauitatemq; accersit. Ipsa aut̄ integra vestiarijs condita, veites non modò gratissimo odore perfundunt, sed eas etiam à tineis & blattis vindicant. Cruda commansa, non facillè coctioni obediunt: quin & crassum generant succum: ob hoc vesici ijs melle aut sacchari conditis satius est, quòd venterculum commodè calfaciant, ac roborent. * Aduersus atram bilem, & morbos mæstos, quos illa excitat, opitulantur. Semen priuatim scorpionum icibus & potum, & appositum misericordè medetur. Acidus eorū succus flauam reprimit bilem, arectq; pestis contagia. *Dioscorides, & Matthiolus.*

MALACOTONEA, German. Quittenapffel. Ital. *Pomo cotogno*. Gall. *Pome de coing*. Hispan. *Membrillo*, nominantur. * Stomacho vitia, vrinam cient: verum tosta mitiora habentur. Profunt cœliacis, dysentericis purulenta extussionibus, cholericis præsertim cruda. Maceratorum liquor commode in stomachi aut ventris fluxionibus, potui datur. Succus crudorum assumptus orthopnoicis salutaris est. Decocto fouetur vulua, & sedes: si prociat̄ Coronea, quæ melle coctiur, vrinã mouent: mel aut̄ sibi constringentem illorū vin, & inspissantem adsciscit. Quæ cum melle coquantur, stomacho atque ori gratiora sunt, sed minus inspissant. Cruda cataplasmatibus adijciuntur, ad cohibendū aluum, aut si stomachus æstuet, aut in vomitiones effundatur: ad mammarū inflammationes, præduros lienes, & condylomata. Fit vinū ex ipsius tuis, expressisq; sed quò perdetur, quindecim sextarijs succi vnus mellis adiungitur, alioquin in acore degenerat. Prodest ad omnia, quæ dicta sunt. Fit & oleū ex eis, quod melinū vocatur: quo vrimur, quoties adstringenti oleo est opus. Eliguntur vera, rotunda, parua & odorata. quæ verò Struthia dicuntur, magna quidem sunt, sed minus vitia. *Dioscorides.*

PYRA, German. *Pyrr*. Ital. *Pera*. Gall. *Poire*. Hispan. *le Pere*. nominantur: horum multa genera, quorum facultates ex saporibus gustu digno sciuntur: cum dulcia natura distent ab acerbis, acidis, austeris, & ab his, quæ vnū vel plures præse ferunt vapores & contra, hæc deinceps ab illis sunt diuersa. * Pyra esu stomacho grata sunt: quin & vim habent exiccandi. Atqui syluestribus magis adstringendi facultas inest: ob id etiam magis præstant contra fluxiones. *Galenus, & Matthiolus.*

PRVNA (Germ. *Pflaumen* Gall. *Prune*. Ital. *Sofini*. Hispan. *Criueli*) dulcia * aluum soluunt, bilis feruorem reslingunt, sed stomachum malè habent. Acida stomacho vitia sunt, & aluum astringunt. Præferuntur Damascena, Vngarica, grandia, & oblonga. *Matthiolus.*

De fructibus frigidis in secundo.

CUCURBITA, Germ. *Kürbis*. Gall. *me Courge*. Ital. *Zucca*. Hispan. *Calabaza*, dicitur. * Refrigerat & humectat ordinem secūdo: sitim sedat, phlegmonas refrigerat, febres resingit. Cruda, trita illitu tumores & abscessus mitigat. Ramenta eius infantibus contra capitis ardorem, quam syriam vocant, in syncipite illinuntur: oculorum inflammationes, podagrasq; refrigerant. Succus à ramentis tuis, per se aut cum rosaceo infusus, aurium doloribus auxiliatur: adustiones cutis in ardenti febre illitu adiuuat. Totius seu esactæ & expressæ succus, cum melle exiguo & nitro potus, aluū leniter resoluit. Vinū in cucurbitam recentem excavatam infusum, si mistum sub dioteneatur, potum aluum læuigabit. Amat rigua & aquoſa loca. *Dioscorides.*

CUCUMIS, German. *Cucumber*. Ital. *Cucumero*. Gall. *Concombre*. Hispan. *Colombro* dicitur: satiuus * aluo & stomacho perquam vitia habetur: refrigerat, qui corruptionem non sentit, vesicæ prodest: olfactu reuocat, quos animus liquerit. Semen modicè vrinam mouet: cum lacte aut passo, vesicæ exulcerationibus subuenit. Illitum cum vino folia, morsus canum sanant: & epinyctidas, cum melle. *Dioscorides.*

GALLA (Germ. *Eichapffel* oder *Gallapffel* Gall. *Noix de Galle*. Ital. *Galla*. Hispan. *Elagalla para tintar*, nominatur.) fructus est quercus. Aliqua omphacitis, id est, immatura appellatur: altera plana, leuis, perforata. Eligitur omphacitis, parua, noſa, grauis, solida, non perforata: minus vitia magna, rotundissima, polita, leuis, laxa, perforata, flaua, aut saltem rufa. Gallia Narbonensis & Lugdunensis præfert rosmarinas vulgò dictas omnium minimas: graues, solidas, asperas, preciosissimas. * Vtriusq; vis, vehementer astringere. Tritæ excreſcentia in carne, fluxiones gingiuarum, & vuæ atque oris vlcerationem cohibent. Nucleus dentium calueris inditus, dolorem sedat. Crematæ carbonibus, donec igne flagrent, & vino, aut aceto, aut acida muria extinctæ, sanguinem supprimunt. Decoctum quibus insidere expedit, efficacis est, & cõtra vulvas prociuentes, fluxionesq; Capillos denigrant, aceto, aut aqua maceratæ: dysentericis, cœliacisq; cum vino aut aqua tritæ conuenienter illinuntur, aut bibuntur: obſonijs addi debent, aut intergræ in aqua præcoqui, in qua nonnihil excoquendum est, quod his affectibus conferat. In summa his vtendum ad astringenda, aut sistenda, aut siccanda, quæ opus sunt. *Dioscorides.*

AVRANTIORVM malorum tria in Italia obseruantur genera: dulcia, acida, & vinolenta siue mixta. * Dulcia in omnibus partibus exalfaciunt. Aliorum verò succus refrigerat, prout maiore seu minore referta sunt aciditate. Quocirca febricitantibus ad reslingendam sitim, acida quidem & vinosa, non autem dulcia sunt exhibenda. Cortex amara est, ob id calidior limoniorum cortice censenda. *Matthiolus.*

LIMONIA mala gustu Citrijs & Aurantijs malis acidiora sunt: ob id succo & frigidiora & sicciora esse, argumento duci possit. * Fit ex succo, sicut & citriorum, serapium ad resingendum bilis feruorem non frutile. Item & ad pestilentes febres, & eas, quæ contagione non vacant. Aqua quæ è Limoniorum succo calentis aquæ balneo, & vitreis organjs extrahitur, præterquã quòd mulieribus expeditur pro fuceo ad faciem expoliendam, vitiliginis vbicunq; sint, & totius corporis maculas emendat, varos delet, & acaros interimit. Serapijs admixta, febribus acutis & contagiosis mirè succurrit. Epota ventris tineas enecat: id quòd etiã præstat succus recenter expressus, vnciæ pondere potus. *Massiholus.*

MALA PUNICA (Germ. Granat apffel. Ital. *Pomigranati.* Gall. *Pome de granade.*) in Italia, Hispania, in hortis, vinetis & vitidarijs nascuntur. Triplici distinguuntur specie: alia namque dulcia, alia acida, alia vinosa sunt. Eliguntur cortice seu corio integro, rufo. duro, & denso, graui, matura, granis intus rubris, vel roseis, succo prægnantibus vinoso plenissima. * Malum Punicum omne boni succi est. Stomacho vtile, perexiguum sufficiens alimentum. Dulcia stomacho vtiliora habentur, sed aliquantulum in eo calorem gignunt, inflationes pariunt, vnde in febris abdicantur. Acida adstringunt, æstuanti stomacho auxiliantur, & multò magis contrahunt, ac vrinam cient: ora, gingiuasq; lædunt. Vinosa verò mediam fortitudinem naturam Nuclei acinorum acidi panici in sole siccat, & obsonijs inspersi, còco còctiue, fluentem aluum, stomachumq; sistunt. cœlesti aqua mædescunt, bibunturq; commodè sanguinem excreantibus: ad defessus dysentericorum, fœminarumq; fluxione vuluæ laborantium vtilis sunt. Expressus nucleorum succus coquitur cum melle, ad oris, virilitatis, & sedis vlcera, nomas, reduvias, & ea quæ in corpore extuberant, aurium dolores, & narium vitia: præstent acidorum. Huius flores cytini vocantur: qui astringunt, siccant, cohibent: sanguinolenta glutinant: quas punicum, præstant vtilitates. humida gingiuarum vitia, mobilesq; dentes decocto colluuntur: hereniam prolapsu intestini erumpentem, cataplasmate repellunt. Memorij tradunt, qui tres quam minimos cytinos deuorauerit, nullam in eo anno lippitudinem passurum. Eliquatur hypocistidis exemplo. Malicorium asperum est mali panici putam: quod aliqui Sidion appellant. Id spissandi vim habet, & quos cytini, præbet vsus. Decoctum radices potu latas ventris tineas expellit, & easdem euocat. Balaustium syluestris panici flos est: de quo supra suo loco. *Dioscorides.*

PEPONIS * caro in cibis, vrinam cit: inflammationes oculorum illita sedat. Ramenta eius contra aduersionem infantum, quam syriasin vocant, synicipiti imponuntur: fronti admota oculorum fluxiones auertunt. Succus cum semine adiecta farina, siccatus in sole cogitur in smegmata, quæ faciem repurgant, & nitorem

Afferunt. Radix sicca, & ex hydromelite pota, drachmæ pondere, vomitionem mouet. Si quicquam moderatè secundum cœnam vomere cupiat, geminis obolis fit contentus. Sanat quoq; illita cum melle, vlcera concreta in modum faui, quæ ceria vocant. Easdem quoq; vires obtinent Melones. *Dioscorides.*

PERSICORVM plurimæ reperiuntur species. nam quædam rubent, alia aureo colore fulgent, alia virescunt, alia candida sunt, alia sanguinea, alia duracina, alia cotonea vocantur. Ad hæc quædam habentur dulcia, quædam acida, quædam vinosa, quædam amariuscula, & quædam etiam austera. Prima laus in cibis duracinis, sic ex re dictis, quòd caro tam pertinaciter hæreat ossi, vt nullo pacto ab eo auelli queat. Præcipua autem in hoc genere illis laus, quæ ab aurei coloris nitore, & odoreq; perquam iucundo cotonea cognominant. Secundas sibi vendicant partes, quæ cortice detracto sanguineum succum fundunt, non propterea modo, quòd sine gustu reliquis suauiora: sed etiam, quia magnitudine & colore sunt speciosa. Proxima sunt, nec prædicto generi fortasse cedunt, quæ à nucis similitudine Nucipersica cognominantur. hæc enim cum colore & sapore non refragentur persicis cotoneis, tum etiam non ingrata dentibus duritie, gustum mira efficiunt voluptate. Sunt præterea Armeniaca, quæ à Latinis præcocia dicuntur, minoræ prædictis. * Persica poma matura tam stomacho, quàm ventri vtilia sunt, acerbæ aluum cohibent, sed sicca vehementius. Decoctum è siccis alui, stomachiq; fluxiones sistit. Armeniaca stomacho sunt vtiliora. *Massiholus, & Dioscorides.*

De fructibus frigidis in tertio.

MALA AVREA caules habent rotundos, bicubitales, aut ampliores, multis alis ramosos, succi plenos, facile collabentes. folijs luxuriant multis, multipliciter dissectis, agrimonie ferè foliorum modo, singularibus eorum incis. flosculi lutei sub folijs prodeunt. excipiunt hos fructus rotundi, profundis crenis, striati, mediocri, mali magnitudine, per maturitatè aut pulchre rubentes, aut auri luteo relucentes colore, in quibus copiosa humens medulla succi instat, qua semen conditur. Tota herba grauem fetidumque odorem spirat, è viridi colore in albicat, & aliquantulum hirsuta est. Seritur subinde in hortis. Eodem quo sata est anno fructum, & quidem Autumnò perficit. Nostra ætas Aurea mala appellat, Itali *Pomi d'oro.* Germani *Gotte apffel.* Gall. *Pomme d'amours,* id est, amoris poma. Alia sunt aurea mala, de quibus fabulantur Poetæ, hortorum filiarum Hesperij, quibus custos adhibitus fuit Draco, quem ab Hercule interfectum ferunt. Facultate autem hæc mala aurea cum vniuersa ipsa herba refrigerant, aliquantò tamè minus, quàm Mandragoras. Poma à nonnullis cum pipere, sale, & oleo præparata ac cocta eduntur. Præbent autem corpori

alimenti quidem perquam exiguū, & hoc ipsum A prauum ac vitiosum. *Dodonæus.*

MALA INSANA appellata humilis producit herba, cauliculus breuis est, pauci ramuli, sed lata sunt folia, maiora, crassiora, candidioraque, quam Solani, ambitu nonnihil sinuata, ad Xanthij nonnihil accedente. flosculi albicante, aut purpurascente colore speciosi, stellæ modo radiati, luteis in medio staminibus. fructus calyci inherens à medio crisi longitudinis pediculo dependet, subinde oblongus gallinæ cuius forma & magnitudine, quandoque mali instar rotundus, nonnunquam candidus, sæpius purpurascens. Annuæ & hæc stirps. Sata Vere, Autumno fructifera est. Peregrina quoq; Germania ac Galliæ. Sed in Aegypto passim in arenosis campis vel sponte gignitur, fructus adferens duplo aut triplo maiores, quam in Gallia, aut Germania: ut quidem Petrus Bellonius in singularium suorum libro vndecimo scriptum reliquit. Iudicauit idem Theophrasti Malinathallam esse. Apud Insules Melongena: ab Heruisis verò Petranciani, ut quidem ait Matthiolus, dicuntur. alij Malanzana uocant, Latine Mala insana: Germania *Melanzen* / *Doutapffel*. Galli *Pommes d'amarons*, & *Veranagenes*. posterior appellatio Hispanis & Belgis innotuit. De Malinathalla autem sic Theophrastus: locis arenosis (in Aegypto) haud procul à flumine nascitur terrenum, quod *μυελινωδης* appellant, figura rotundum, magnitudine mespili, sine nucleo: folia ut Cyprios mittit. hæc (radicem nempe Loti Corthum appellatam & Malinathallam) incolæ legentes in *βέρτε* hordaceo coquunt, dulcia admodum redduntur, hisq; pro bellarijs vtuntur. Quæ sanè verba, Mala insana, haudquaquam Malinathallam, sed differentem omnino esse stirpem ostendunt. Malum etenim ipsum Mespilum magnitudine excedit: folia autem herbæ non sunt Cyprii. Ceterum mala insana apud Aegyptios, teste Bellonio, cocta sub cineribus, vel in aqua, aut etiam sicca singulis ferè diebus & mensis inferuntur, & eduntur. Hermolaus Barbarus ex oleo, sale & pipere fungoram modo coqui, & mandi refert. Qualicumq; autem tandem vel cocta, vel præparata modo elicientur, mali sunt succi, & nullum aut omnino exiguum præbet alimentum. *Dodonæus.*

De fructibus refrigerantibus in quarto.

STRAMONIAE caulis cubito non raro altior, digitū crassus, in pauculos ramulos diuiditur: folia eius lata, sinuata & acuminata, maiora longioraq; quam Solani, aut Malorū insanorū. flos ex oblongo denticulato calyce exit, magnus, candidus, calathi effigie, conuoluuli maioris floris æmulus, sed tamè omnino maior ac amplior, & peroras angulosus, staminibusq; aliquot albidis in medio fructus succedit singulis rotundus, breuibus, crassis, nō tamè acutis spinis asper, magnitudine ferè nucis regie, putamine suo nondū *cuta*, aut maior, in quibus semina, & magnitu-

dine, & forma Mandragoræ. Olor herbæ caput nonnihil aggrauat: floris gratia Lilio accedit, sed tamen est soporiferus. Rara & peregrina stirps est. Vere scriitur: si feruens serenaq; æstas fuerit: fructus Autūno in Belgio Germaniaq; perficitur: secus non facile. Stramoniam nuncupant, & Pomum siue Malum spinosum: nonnulli Coronam regiam: alij Melospinum. Græci nostri termpis *παροξυσαλον*, aut potius *βαρυνόκρηλον*, quasi nucem grauantem, & torporem ac molestiorem somnum inducentem: Itali hinc, ut quidem apparet, *Paracoculi*. Germ. *Stechapffel* vocant. Belgæ *Doren* appel. Gall. *Pomme de Peru*: Valerio Cordo Hyoscyamum Peruanianum: Matthiolo verò atq; alijs Nux Methel Arabum esse videtur. Nucem autem Methel Serapio cap. 375. fructum esse scribit similem Nucis vomicæ, cuius semen sit veluti Mandragoræ: cortex asper, sapore gratus, ac virtuosus: qualitas quarto ordine frigida. Aloysius Anguillara Stramoniam Hippomanes illud Theopriti esse suspicatur, quo in Pharmaceutria equos in furorem agrefert. Crateuas siquidem, quem eius citat interpres, Hippomanis plantam fructum habere scribit, ut Cucumeris syluestris spinosum. Facultate autem Stramoniam suporifera ac narcotica, frigida etiam quarto ordine, Mandragora non inferior. *Dodonæus.*

De fructibus humidis in primo.

HUMIDI in primo sunt caro Citri, Ziziphæ, D &c. de quibus vide supra suo loco.

De fructibus humidis in secundo.

HUMIDI in secundo ordine sunt Cucurbita, Melones, Pepones, Persica, Pruna Damascena, vna matura, &c. de quibus vide supra suo loco.

De fructibus siccis in primo.

SICC I in primo sunt Baccæ Iuniperi, &c. de quibus vide supra suo loco.

De fructibus siccis in secundo.

E BALANVS Myrepfica, glans vnguentaria, Arabes Bēn appellant: auellanæ magnitudinis, alba, & triangularis: laudatur ampla, vetus, cortice læui, tenui, pleno, medulla læui, pingui: parua verò ex albo nigricans, vetus, plena, medulla alba, læui, pingui, est inno centior. * Ex hac oleum parari solet, quod Balaninum appellatur: aperit, mollit, & digerit. *Coloniensis.*

SICC I quoq; in secundo recessu sunt Capparis, Cotonca, Nux Cupressi, Nux Moschata, Pyra, Pistacia, &c. de quibus vide supra suo loco.

De fructibus siccis in tertio.

SICC I in tertio gradu sunt Caryophylli, Carpobalsamum, Galla, &c. de quibus vide supra suo loco.

De fructibus calefacientibus caput.

CYBERAE, quarum in officinis vsus sunt fructus piperi similes, ex Orientali plaga, nobis peregrini allatæ. Appellatur hic fructus ab Arabib. Medicis Cubebe, & Quabebe, à vulgo Quabebechinit: in Iasæ, vbi frequens nascit Cunius, à reliq;

In dis præterquam in Malayo, Cubabchini. Non est autem fortitus hanc appellationem, quòd in China nascatur, quandoquidè ex Cūda, à Iaoa, ubi plurimus est, in Chinam perferatur: sed quoniam Chineses, qui Oceanum Indicum nauigabant, hunc fructum, quem in iam enumeratis insulis emerant, cum alijs mercibus in alios maris Indici portus & emporia deferebant. Cæterum similis est hæc planta Malo vulgari, minor tamen, folijs Piperis sed angustioribus, per arbores hæderæ modo repit, aut, vt verius dicam, Piperis modo: non est Myrti effigie, aut folijs similibus Myrto. Fructus racematim cohæret, non quidem vt in vna coniunctim, sed singulis granis ex suis pediculis dependentibus. Flos est odoratus. Syluestris est hæc planta, & sponte nascens, non domestica, neq; multorum generum, vt falsò Monachi cõmentatores in Meium putarunt. Tanta autem in æstimatione est fructus hic etiam ubi nascitur, vt eum incolæ decoquât, antequâ afferri sinant, metuentes ac alibi satius, enascatur. Hinc fieri puto, vt corruptioni magis sit obnoxius, cum hic, tum in Europa. Hæc à Lusitanis fide dignis accepi, qui longo tempore in Insula Iaoa habitauerunt. Porò eliguntur corpulentæ, plenæ, graues, acres, minus tamè quàm piper, subamaræ, admodū aromaticæ, subdulces: annis decem seruantur. Non sunt autem Cubebæ Arabum, neq; earum loco in Arabum præscriptionibus vsurpari debent, sed canella: arbitratur enim Serapio, cubebas esse carpesium: ex Galeni sententiâ eas facultates cubebis tribuens, quas Galenus carpesio tribuit, corticem cinnamomo similem esse asserit: imò cinnamomi loco carpesium maiore quãtitate substitui voluit. * Cæterum exalfaciunt cubebæ initio ordinis tertij, siccant verò in fine eius. Quamobrem languentem ex pituita ventriculium, vel etiam ex flatu roborant: pectus à lentis, crassisq; humoribus expurgant. Lienem iuuant, flatu discutiunt, & frigidis vteri affectibus auxiliãtur. Diu cū mastiche mansæ, pituitam à capite trahunt, & cerebrum roborant. Apud Indos præterea magnus earum in vino maceratarū est vsus ad excitandã venerem: tum etiam in Iaoa ad calefaciendum ventriculū. *Garcias, Medici Florent. & Matthioli.*

CALEFACIUNT quoque caput, Anacardia, aux Moschata, &c. de quib. vide suprà suo loco.

De fructibus calfacientibus thoracem.

AVELLANÆ (Germ. Haselnuß Ital. Nocciuola, Nofella. Gall. Noisette, Aveline, Noix de baye. Hisp. El auellana) sunt aut syluestres, aut domesticæ. Ex domesticis aliæ oblongæ, aliæ rotundæ sunt: veruntamè oblongas & præstantiores, & gustui gratiores esse constat: & illæ præsertim, quæ putamine vehementer rubent, & fractu minimè sunt contumaces. * Avellanæ plus habent essentiæ terrestri, ac frigide, quàm iuglandes. quin & plus præbent alimenti: minus tamen amygdalis alunt, cibus in ventriculo supernatant, largius esatæ caput tentant: innocentes tamè virides,

A quàm aridæ. Ipsæ tamen aridæ tritæ, & in aqua multa potæ, tussi veteri medentur: tostæ, & cum extiguo pipris potè, destillationem concoquunt. Crematarum cinis cum axungia, aut adipe vsi perunctus, alopecij capillum reddit. Aiunt nonnulli, vsta earum putamina, & in cineris speciem redacta, cum oleo, castorum oculorum pupillas infantibus denigrare, peruso sincipite. *Matthioli, Dioscorides & Galenus.*

AMYGDALÆ amaræ (Germ. Bittermandel) probantur flauissimæ, plenæ, integræ, duræ & sicca. * Calida in primo, & sicca in secundo: magis abstergunt, quàm dulcia: meatusq; viscerum expurgant, aperitq;: humores extenuant: crassos lètosq; ex pectore & pulmone mirè educit: colli & renū dolores ex similibus creatos perfanat.

ZIBIBÆ sunt vucæ passæ grandiores: quæ ex Damasco, Cypro & Creta apportantur. * Eiusdè facultatis sunt cū minoribus vuis passis dulcibus.

CALEFACIUNT quoq; thoracem Carycæ, C Ficus, Nux pinea, Palmulæ seu Daçyli, Vucæ recentes, &c. de quibus vide suprà suo loco.

De fructibus calfacientibus cor.

NYCES INDICÆ myropolij omnibus vulgatissimæ, fructus sunt arboris cuiusdam, palmig effigie, prægradès, magnorum melonum instar, ab arbore dependetes: namq; magna inuolucrorum mole obteguntur. Cortex ijs extimus colore constat in atrum rufescente, subdurus, tenax D callosusq;: intus verò villosa materie cõpactus, quæ in capillamenta manibus exterius fatiscit. Subtus est putamen triquetrum, villosum, barbaturq;: cornu instar prædurum, eiusdem ferè coloris nucleum continens, oui asferini magnitudine, intus concavum: substantia illi pinguis, crassitudine semidigitali, duriuscula, tenax, callosaq;: albicans, sapore dulci, butyrum referens, tenui, sed aspero obtecta cortice, putaminis colore. Probantur recentes, eæq; præsertim in quarum concavitate liquor quidam dulcis includitur: siquidem hoc argumento recentiores facillè cognoscuntur. * Exalfaciunt secundo excessu, humectant verò primo. In cibis sumptæ, etsi noxium admodum succum non gignant, ventriculo tamen laborem inferunt: semen augèt, & venerem excitat. Nux Indica lætiore sagina corpora reficit. Idcirco strigofas mulieres mitù in modū impingnat, & ad crassitiè reducit. *Matthioli.*

CALEFACIUNT quoq; cor Mala Citria, Nux Moschata, &c. de quib. vide suprà suo loco.

F De fructibus calfacientibus stomachum.

STOMACHVM calfaciunt Amygdalæ dulces, Ben, seu Balanus Myrepica, Caryophylli Nux moschata, Pineæ, &c. de quibus vide suprà suo loco.

De fructibus renes & vesicam calfacientibus.

RENES & vesicã calfaciunt Amygdalæ amaræ, Baccæ iuniperi, Cubebæ, Nuclei pini, Vucæ passæ, &c. de quibus vide suprà suo loco.

De sensu.

De fructibus calfacientibus vterum.

LAVRI baccæ mense Decembri colliguntur. Magis quàm folia calfaciunt.

VTERVM calfaciunt Baccæ iuniperi, Iuglās, Nux moschata, &c. de quibus vide suprà suo loco.

De fructibus refrigerantibus thoracem & cor.

THORACEM refrigerant Iuiubæ siue Ziziphæ, Scheften, seu Myxa, siue Myxaria: de quibus singulis vide suprà suo loco.

COR refrigerant Cotonea, Mala aurantia, Pyra, &c. de quibus singulis vide suprà suo loco.

De fructibus refrigerantibus stomachum.

CERASA (Germ. Rirschen. Gall. Cerise. Ital. Ciriegie. Hisp. Cereze dicuntur) dulcia magis quàm in intestinis sunt, subducunt, sed minus vitia stomacho sunt. Contrà austera. Quæcunq; verò acida sunt, ea pituitosis, excrementosis quæ stomachis conueniunt, siquidè austera magis desiccant, & non nihil etiã incidunt. Iunio ac Iulio potissimùm mensibus fructus maturitatem consequitur. Gal.

MALA * acerba astringunt: matura verò longè secus. Melimele siue dulcia ventrem emolliunt, & ab eo animalia expellunt: stomacho negotium exhibent: æstuationem faciunt. Epirotica mala, quæ Latine orbiculata dicuntur, stomacho vitia, sistunt aluum, vrinas euocant: malis tamen coto necis inualidiora. Syluestria mala similia sunt vernis, & astringunt. Verna bilem gignunt, neruos omnes lædunt, inflationes pariunt. Dioscor.

MESPILVS, quæ à nonnullis aronia vocatur, spinosa arbor est, folio pyracanthæ, siue oxyacanthæ. Fert pomũ suauem, quod Germ. Mespel. Gall. Mesle, Messle. Ital. Nespolo. Hispan. Mespelo dicunt: exiguo malo non dissimile, tribus intus ossiculis: qua ex causa id nonnulli tricocon appellauerunt. Tardè maturefcit: * esu adstringit, stomacho gratum est, aluumq; supprimit. Dioscor.

OLTVIS muria asseruatis vtitur in cibis. Laudatissime ex Hispania apportantur. * Astringunt & refrigerant. RIBES fruticosa est, folio paruo, vitigineo, perinde de ac albæ populo. Ramuli sunt ei lenti ac flexibiles, è quibus fructus, Ger. Sanct Johans trübel/ paruorum vuarum modo, racematum dependent rotundis, simulq; cohærentibus acinis magnitudine piperis, qui maturitatem adepti, maximè rubent, sapore in bacido admixto etiam dulci. Vulgaris est planta, in hortisq; frequens. * Febribus acutis opitulatur, æstuantem ventriculum refrigerat, sitim restinguit, nauseam & vomitiones sistit, cibi appetentiam incitat, cœliacos & hœtericos iuuat, & biliosis de fluxionibus vexatos sanguinis feruorem demulcet, bilis acrimoniam retundit, impetumq; domat. Maubiolus.

CORNVS arbor vulgaris est notitiæ. * Fructus, Germ. Thiertm/ oder Hertm Kirsen. Ital. Cornola. Gall. Le fruit d'un Cornouille/ cornouille. Hisp. La ceriza/ syluestre, in cibo adstringit: profluuium alui, atque dyfentericæ salutare, siue in edulio, siue in defruto exhibeantur. Dioscor.

SORBA. Germ. Spierling/ Sperberlin/ Erbsspffel. Gall. Pa Cormier. Ital. Sorbo. Hisp. Vne Corme,

A fructus sunt vulgatissimi, nullisq; non cogniti. * Eandem astringendi naturam præstant quam mespila, sed imbecilliore effectu. Vtraq; tamè in medico vsu magis, quàm in cibis expectatur. Gal.

REFRIGERANT quoque ventriculum Cotonea, Citrulli, Cucumeres, Cucurbita, Limones, Melones, mala aurantia, Punica, Pyra, &c. de quibus singulis vide suprà.

De fructibus refrigerantibus hepar.

BERBERIS, Germ. Saurich/ Erbsst. Gall. Espine vinette, eu du Berberis, fructus est fruticosus, acinis oblongis, racemo pendulis, qui maturitate maximè rubent, punicæ mali acinis haudquaquam ab similes, quanquam figura longiores, gustu acido, & subaustero, paruis reconditis intus nucleis. Nascitur in syluis, frutetis, campestribus, montanis, siccis & aquosis locis. Septembri atq; Octobri mensibus colligitur. * Sitim restinguit, sed biliosas, pestilentes quæ exhalationes supprimit. Datur vtiliter cœliacis, cibum reijicientibus & dyfentericis, & vbi bilis à iecinore in ventriculum regurgitans cholericos excitauerit affectus, mensum profluuium cohibet. tinea ventris enecat, prodest cruentis excretionibus: firmat commotos dentes, si eo sæpius foueantur: gingiuas roborat, &c. Maubiolus.

HEPAR quoq; refrigerant Cucurbita, Cucumis, &c. de quibus vide suprà suo loco.

De fructibus refrigerantibus renes & vterum.

FRAGA, Germ. Erdbeer. Gall. Fraises vocantur: fructus sunt nemini non cogniti. * Aestate in cibis arident, biliosis, æstuantibus quæ ventriculis profunt, striculisq; sitim sedant. Vinum quod ex ijs elicitor, vlcusculis quæ in facie à caliditate proueniunt, mirificè medetur: item quæ varos, & oculorum nubeulas, calidasq; defluxiones impositum tollit. In syluis, vnicis, & in opacis montibus, ac secus vias sponte & in hortis nascuntur. Aestatis initio colliguntur. Maubiolus.

VTERVM refrigerant Cucumeres, Cucurbita, &c. de quibus vide suprà suo loco.

De fructibus astringentibus.

MYRTI baccæ probantur recentes, plenæ, succulentæ, odoratæ, grandes, & bene nutritæ. * Restringendi vim habent.

ASTRINGUNT quoque Berberis, Castanea, Cornus, Cotonea, Galla, Glans, Mespila, Mala punica, Nux moscata, Oliuæ, Omphacium, Palmulæ, Pyra, Persica, &c. de quibus singulis vide suprà suo loco.

De fructibus discutientibus.

DISCUTIUNT Cappares, Piper, &c. de quibus singulis vide suprà suo loco.

De fructibus extenuantibus.

EXTENUANT Amygdalæ dulces, Baccæ iuniperi: de quibus suprà suo loco.

De fructibus glutinantibus.

GLUTINANT Glans, Palmutæ, &c. de quibus

bus singulis vide suprâ suo loco.

De fructibus statû discutiensibus.

FLAVVS discutit Bacca lauri, Bacca iuniperi, Nux moschata, Piper, &c. de quibus supra suo loco.

De fructibus semen generantibus.

SEMEN generant Ficus, Nux pinea, Nux Indica, Pistacia, &c. de quibus vide suprâ suo loco.

De fructibus vrinam cientibus.

HALICACABVM, seu vesicaria (Germ. Juden hûten / Judenstesen / Schtuten / Voberellen / No. Dsch. schatten. Gall. *Bagueaudes* dicitur) solani species est: folijs hortensii solano similibus, verum latioribus: cuius caules, posteaquam adoleuerit, pro na terram spectant, folliculis orbiculatis, vesiculis similibus, in quibus semen continet fulaum, rotundû læue, acinorum vix figura: quo coronari vtuntur, corollis intexentes. In Vineis copiosissimè prouenit. Vesicas suas in fine Augusti, & inter initia Septembris mensis colore primum viridi, mox paulatim rubescente profert. * Vin vsumq; hortensis solani habet: verum cibus nequaquâ expetitur. Regium morbum purgat semine potu, & vrinam pellit. *Mathiolus.*

De fructibus menses mouentibus.

NUCLEI persicorum, Germ. *Pfeeshteru en* / in cidunt, extenuant, resoluunt, & digerunt: * vnde viscerum obstructions aperitunt, renes affectos iuuant, hæmorrhoidum dolores sedant: tum in cibo, tum potu ex vino assumpti. *Andernacus.*

MENSES quoque mouent Bacca hederæ, Cappares, Piper, &c. de quibus singulis vide suprâ suo loco.

De fructibus menses sistensibus.

MENSES sistunt Berberis, Vua passâ cum nucleis, &c. de quibus supra suo loco.

De fructibus venenis resistensibus.

VENENIS resistunt Bacca iuniperi, Iuglans, Mala Citria, Piper, &c. de quibus supra suo loco.

De fructibus dolorem mitigantibus.

DOLOREM mitigant Bacca iuniperi, Bacca hederæ, Ficus, Iuglans, Piper, &c. de quibus supra suo loco.

De fructibus purgantibus bilem flauam.

CASSIA Arabum, est cassia illa nigra solutiva, vulgò notissima. Vulgariter dicitur Arabibus *Hiarxamber*, tametsi *Auic.* *Chiarfamdâr* corrupto nomine vocet: in Malauar Comdaca: in Canara, cuius prouincia est Goa, Bauasimga: in Decan, & à Bramenis Bauasimgua: in Guzarate & à Mauritanis regnum Decan in colëtibus Gramalla, arbor ipsa in Canara Bahoo. Est autem hæc arbor Pyri magnitudine, folijs mali Persicæ, angustioribus tamen aliquantulum, & virescentibus, floribus Genistæ perquam similibus, luteis, Caryophyllum odore æmulantibus, quibus decidens, exiliunt oblongæ filiquæ virentes admodum ante maturitatem (non autem tuben-

tes, vt scripsit Lacuna) quæ per maturitatem nigrescunt, longitudine interdum quinque palmorum, nunquam verò infra binos palmos. Nascitur per vniuersas has prouincias, præstantissima tamen, & durabilior locis ad Septentrionem magis vergentibus, vt in Cambaya. Inuenitur & in Cayro, & in Malaca, & in Sion, totoq; eo tractu. Nascitur & apud Lusitanos tanta copia, vt vnus Canal, hoc est, quingentarum & viginti duarum librarum precium nõ excedat decem regales castellanos, qui cõstitunt aureum Indicum Pardoaa nuncupatum. Eligatur Alexandria, amplis siliquis, grauis, plenior, quæ cõcussa, clausis intus granis non strepat, cortice læui, & purpurascente: pulpa intus pingui, splendente, succulenta, non situlenta, nec putri, sapore pranorum delicato. Vtendi tantum tempore extrahenda: nam extra cannas promptè corrumpitur, & in vasis seruata peior euadit. In Græcorum medicamentis, si cassia præscribatur, eius loco cancella fumenda est: tum etiam in Arabum scriptis, vbi Græcorum remedia recensent, & ijs etiam medicamentis, quæ corpus non soluunt. Sin autem remedia ab Arabibus descripta sint: aut in eum vsum præscripta, vt corpus purgent, cassia nigra vti debemus. Datur omni ætati: imbecillioribus quidè drachmæ duæ vel quatuor: robustioribus autem & adultis vncia, vel fescuncia, vel drachmæ decem, cum sacchari momento, mane, vel ante cœnam. Calido frigido temperata est, nisi quòd paulò est calidior, humida primo gradu: * elementer & innoxie à ventriculo bilem & pituitam purgat leniendo, febribus lenit ipsa morsus expertis, sium sedat, præsertim sumpta cum succo intybi, vel cichorii, vel solani arte depurata. Intemperiem denique renum calidam mitigat, cum diureticis sumpta, & glycyrrhizæ decocto, ob id que calculum in his gigni prohibet. Quòd si viscera fuerint sicciora, cassia lubricitas agenda est oleo amygdalarum dulcium, si debilia & lubrica sint, minuenda myrobalanis, vel rhabarbaro, vel aqua cum masticæ cocta, vel spica addita: si ad vias vrinarias ferream volumus, vretica miscèatur. Quoniam verò tardius & imbecillius purgat, acre aliquid (quale thymum, hysopum) actionem eius intendens miscèatur, aut potius aliquid medicamentorum valenter purgantium: efficaciusq; purgat hæc, si ex sero lactis propinetur. *Garcias, Mesjors, & Medici Florentini.*

C

D

F

ficcio, per annos tres. Potio eorum est ab ζ ij. vsq; ad ζ v. Est medicamentum excellens atq; innocens, frigidum sicum ordine secundo. Ob id humorum acrimoniam repurificat, bilem purgat, eiusq; & sanguinis feruorem furiosumq; compefcit, febres acutas lenitione egentes, & regium morbum sanat, sitim ac omnem vetriculi hepatisq; ardorem extinguit, vomitum sistit. *Mesues & Medicis Florens.*

VVAE passæ acinis exemptis, è vino aut aqua lotæ, vnciæ vnius, vel alterius instat, ventrem laxant. *Andernacus.*

De fructibus purgantibus bilem atram.

MYROBALANI Indæ optimæ sunt nigrae, magna carne densa, graues sine ossibus. Dosis pulueris à ζ ij. ad ζ ß. Infusionis verò ab ζ ß. ad ζ x. Sunt frigidae in primo, siccae in secundo. * Bilem vtramque praesertim exustam purgant: tremoribus membrorum confluentem colorem nitidum pariunt: elephanticos iuuant: mærores auferunt: & quartanam fugant. *Mesues.*

De fructibus purgantibus pituitam.

COLOCYNTHIS (Germ. Wilde Kürbis, Gall. Des Coloquinter.) est cucurbitæ syluestris fructus, mali instar rotundus. Huius medulla in vsu est. Laudatur pilæ medioeris in speciem conglomerata, vehementer amara, matura, ampla, rara, ob id leuis: & quanto leuior, tanto melior, alba ad modum, lenis, eadem foemina. Immatura, & his notis destituta, mala. In calidis regionibus feritur & perficitur: sed in Germania ac Belgio ægrè ad maturitatem peruenit. Colligitur autumno cum flauescit, abeunte iam virore. Conseruatur per annos tres. Datur saltè robustis, & ætate florentibus, à siliquis sex ad decem, frigus & æstus vitantibus. Corrigitur eius malitia, mastiche, gummi, tragacantho, vel bdellio. Calida & sicca ordine tertio. * Pituitam & alios humores crassos & glutinosos magis ex profundis partibus, & distantibus, vt cerebro, neruis, musculis, iuncturis, pulmone, thorace, quam ex venis attractos, purgat, ac etiam bilem flauam. Quapropter cephalalgia, dolori crani totius, hemicrania, epilepsia, apoplexia, vertigini, aquæ fluxioni in oculum, podagra frigida, ischiadi, ac reliquis nervorum iuncturarumq; affectibus mirifice subuenit: item asthmatis, ac tussi antiquæ, dyspnœæ ex thoracis repleti angustia. Ac præterea summè omnium prodest colico dolori tam è pituita, quam flatibus & hydropi. Omnia autem hæc siue sumpta, siue clystere, aut balano intestinis immissa præstat: vtero autem imposita, foetum necat. Eadem cum aceto forti affricata, alphas, psora sanat. Oleum deniq; super cineres calidos incoctum cortici eius inanito, capillos illitu nigrat, eosque necadant, si mat, canitiem tardat. Idem auri instillatum eius dolorem ac tinnitum sanat. Acetum autem similiter incoctum collutione dolorè dentium sanat: incidit. n tenuat, terget ac digerit. *Mesues.*

Colocynthis sarmenta foliaq; satiuu cucumeris emittit, per terram repentia, diuisa fructum in speciem medioeris pilæ conglomeratum, vehementer

ter amarum: quem legere oportet, cum cœperit in pallidum colorem permutari. Medulla fructus purgatoriam vim habet, si quatuor oboli cum aqua malsa, melle cocto, myrrha & nitro excipiatur, & cogantur in catapotium. Arefactæ pilæ teruntur, & infusæ clysteribus profunt nervorum resolutioni, coxædicum doloribus, & coli vitijis, vt quæ bilem, pituitam & strigmenta, interdum etiam euorem eliciant: foetus admotæ necant: dentium dolorem tollit, si vna repurgetur & luto oblita cum aceto & nitro inferuescat, hocque iure decoctis dentes colluatur: si aqua malsa aut passum in eadem incoquantur, & sub dio refrigescat, potu crassum humorem & strigmenta alui detrahit: stomacho supra modum aduersatur: subdita ex ea balano, alui excrementa efficiuntur. Virentis succo vtilissimè ischiadi perficitur.

CVCVMS syluestris, seu asininus, Ger. Wilde Cucumer, vel Esels Cucumer. Gall. Cocombre sauvage appellatur: fructu solo distat à satiuo cucumere, quem longè minore parit, oblongis glandibus non dissimilem, folia atq; sarmenta satiuu refert, radice candida, magna. Nascitur in sabuletis, & ruderbis, frutice in totum amaro. Colligitur succus ex fructibus per maturitatem pallentibus, exente ætate: siccat, vt scammonium: & triennio feruatur. Datur à gr. xv. vsq; ad ζ ß. Corrigitur bdellio, aut tragacanthi lachryma, aut aqua malsa cum falis modico adiecto, aut lactis portione. Calidus est & siccus ordine tertio, substantia ignea & terrea vsa constat. * Purgat potenter pituitam vomitu, & deiectione, & interdum bilem, si vacuari parata est: ferofum quoq; excrementum, etiam euulsu contumax, atque adeo à iuncturis mirifice trahit. *Mesues & Dioscor.*

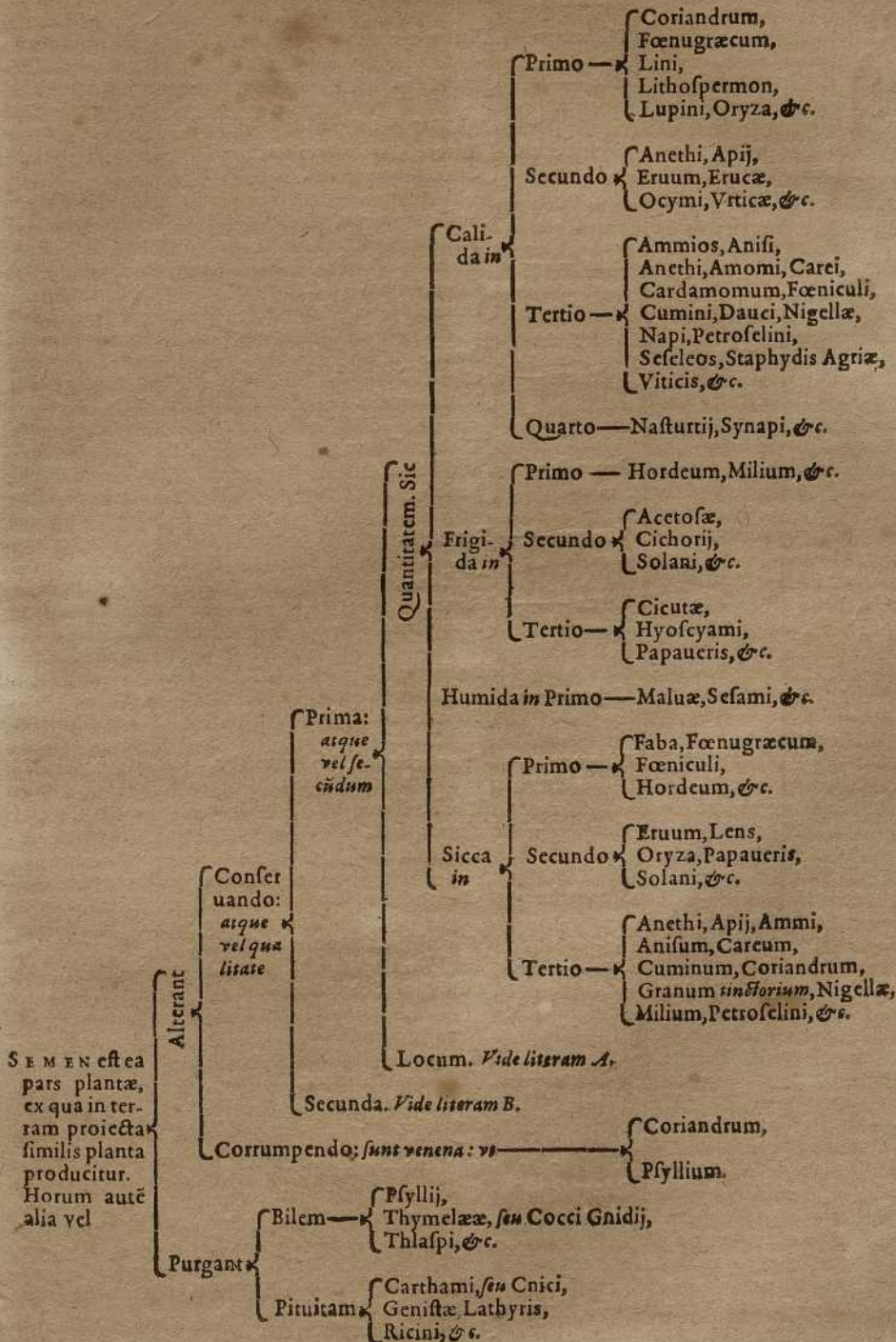
MYROBALANI Chebuli quòd maiores, eò meliores, subnigrae, in rubrum inclinantes, graues, quæ aquæ impositæ statim merguntur, cortice crasso. Ex Memphiticis nundinis adferuntur. Dosis pulueris est à drachmis duabus ad quatuor. Infusionis verò à drachmis quatuor ad decem. Humectati saccharo condiuntur. * Pituitam expurgant: mentem exacuunt: visum reddunt clariorem. Saccharo verò conditi ventriculum tum purgant, tum corroborant: hydropi & febribus diuturnis conducunt. *Mesues.*

MYROBALANI Emblici præstantiores sunt magni, carnis multæ, densi, graues, ossium paruum. Ex Syria apportantur. Dosis pulueris est ab aureo vno vsq; ad tres. Infusionis verò ab aureis tribus vsq; ad sex. * Purgant pituitam, cerebrum, neruis, ventriculū & cor corroborant: intellectū augent: stomachum à pituita & putrefactione mundificant: cordis tremori conferunt appetitum excitant, & vomitum sedant. *Mesues.*

MYROBALANI Bellirici meliores sunt magni, densi graues, & cortice crasso. Quæ his notis carent, aut vetustate exoleti sunt, aut aliud incommodum passi sunt. Ex nundinis Memphiticis feruntur. Dosis, vt Emblicorum. * Frigidi sunt primo, siccique verò secundo: cætera emblicis viribus proximi. *Mesues.*

De Seminibus Sectio XI.

A
Semina secundum locum alterantia, aut

Calcfaciunt	Caput	{ Fœniculi, Maioranæ, &c.	
	Thoracem,	— Vrticæ, &c.	
	Cor	— Ocymi, &c.	
	Stomachum	{ Anifi, Cumini, Ameos, Cardamomum, Grana Paradifi, &c.	
	Iecur	{ Anifi, Ammeos, Amomi, Apij, Asparagi, Cumini, Carei, Dauçi, Fœniculi, &c.	
	Splenem	{ Anifi, Carei, Nasturtij, &c.	
	Renes & vesicam	{ Ciceres, Eruçæ, Saxifragiæ, Vrticæ, &c.	
	Vterum	— Rutæ, &c.	
	Artus	{ Nasturtij, Rutæ, Sinapi, &c.	
	Refrigerant	Caput	{ Lactucæ, Iusquiami, Papaueris albi, &c.
		Thoracem	— Papaueris albi, Violarum, &c.
		Cor	{ Coriandrum, Semen Citri, Acetofæ, &c.
		Stomachum,	— Coriandrum preparatum, &c.
		Iecur	{ Cucurbitæ, Cucumeris, Citrulli, Endiuicæ, Lactucæ, Melonum, Portulacæ, Scariolæ, &c.
Splenem		{ Citrulli, Cucurbitæ, Cucumeris, Endiuicæ, Lactucæ, Melonum, Portulacæ, Scariolæ, &c.	
Renes & vesicam		{ Cucurbitæ, Citrulli, Cucumeris, Melonum, Endiuicæ, Portulacæ, Lactucæ, Scariolæ, &c.	
Artus		{ Cucurbitæ, Citrulli, Cucumeris, Endiuicæ, Lactucæ, Melonum, Portulacæ, Scariolæ, &c.	

B.
Semina quali-
tate secunda
alterantia, aut

Adstringunt	{ Anthera, Berberorum, Bursa pastoris, Granum sinctorium, Miliun, Nuclei acinorum, Portulacæ, &c.
Discutiunt	{ Anethi, Dauçi, Fœnumgræcum, Lini, Nigellæ, Sefami, &c.
Abstergunt	{ Faba, Eruum, Hordecum, Lupini, Vrticæ, &c.
Emolliunt	{ Fœnumgræcum, Ligni, Maluæ, Nigellæ, &c.
Indurant	Portulacæ, &c.
Suppurant	{ Fœnumgræcum, Hordecum, Lini, Lolium, &c.
Glutinant	{ Eruum, seu Orobus, Lolium, Lupinus, &c.
Flatus discutiunt	{ Anisi, Anethi, Apij, Carci, Cumini, Dauçi, Fœniculi, Nigellæ, Petroselini, Sefelecos, Santonici, &c.
Semen generant	{ Cicer, Faba, Erucæ, Lini, Fraxini, &c.
Menses mouent	{ Amomi, Asparagi, Anisi, Ammi, Cicer, Dauçi, Apij, Fœniculi, Petroselini, Sefelecos, Leuistici, &c.
Calculum frangunt	{ Maluæ, Milij Solis, &c.
Menses restituunt	{ Anthera, Cuminum, Pæoniæ, Lappæ, &c.
Venenis restituunt	{ Ammi, Anisi, Apij, Cardamomum, Citrij mali, Fœniculi, Rapæ, &c.
Dolorem mitigant	{ Anethi, Amomi, Cardamomum, Cuminum, Dauçi, Eruum, Fœnugræcum, Lini, Hyoscyami, Miliun, Panicum, Petroselini, &c.
Strumas discutiunt	{ Althææ, Coriandrum, Hordecum, Lentescum, Lupini, Lolium, Lithospermum, &c.

De seminibus calidis in primo.

SEMEN CORIANDRI, Germ. Coriander. Gall. *Coriandre*, nominatur: nodosum est, intus cauum nascitur in hortis: colligitur Autumno: seruaturn repurgatum, & exiccatur in loco siccato, non calido, per annos duos. * In quibus parum calefaciendum, magis autem siccandum est conuenit, vt in puluere ad caput & ventriculum, sicut in tragematis à cibo sumatur. Quia verò exhalationes ad caput excitat, acetò macerari debet, quod sesplasiarj præparari dicunt. In vertigine & doloribus capitis, ex consensu factis, vitare profus oportet. *Mesues, & Andernacus.*

FŒNIGRÆCI semen, Germ. *Bockshorn / oder Röhren*. Gall. *Fenegrei, ou Fenegres*, dicitur, profert planta trifolio similis corniculis quibusdam inclusum. Nascitur passim in campestribus. colligitur semen mensè Iulio, vel Augusto. Seruatur à festucis & paleis repurgatum & exiccatum per annos duos, in loco siccato. * Fœnigræci farina vim habet emolliendi, discutijndique: in aqua multa decocta aduersus tam internas, quàm externas inflammationes, efficaciter illinitur: lienem cum aceto & nitro trita extenuat. Succus decocti eius fœminarum malis subuenit: & siue tumor, siue præclusio sit vulvæ, fouentur, & insident. Fœnigræci in aqua decocti cremor expressus, capillos, furfures, & manantia capitis vlcera purgat: locos dilatat, & emollit, si cum anserino adipe pelli vice subsiciatur. Viride cum aceto vtilissimum imbecillibus locis, & vlcera sentientibus. Decoctum eius prodest aduersus tenesmos, foetidamque dysentericorum proluuiem. Oleum quod ex eo exprimitur, & myrto capillos & genitalium cicatrices abstergit. *Mesues & Dioscor.*

LINI semen, vulgò *Stachysfaemen*. Gall. *Semen de Lin*, notum est. Nascitur in campestribus, cultis, & pinguibus. Colligitur ætate, cum maturum est. Seruatur repurgatum & exiccatum in loco siccato per annos duos. * Eisdem, quas fœnigræcum vires habet. Discutit & emollit omnem intus, forisq; inflammationem, cum melle, oleo, exiguaque aqua decoctum, cum melle cocto exceptum: vitia cutis in facie, varosque crudum tollit: illitum cum nitro & ficulneo cinere, parotidas, duritiasque discutit: vlcera quæ serpunt, fauosq; cum vino decoctum expurgat: vngues scabros eximit, cum pari modo nasturtij & mellis: vitia pectoris extrahit, si ex melle in clegmatis vicem substituat: rursim lenit: venærem stimulat, si farina pipæris & melle exceptum, pro placenta largius adsumatur. Huius decoctum interancorum, vulvæque erosionibus immittitur, alui excrementa euocat, ad vulvæ inflammationes in deflectionibus perquam vtile. *Dioscorides.*

LITHOSPERMUM, Germ. *Weerhies*. Gall. *des Grenit*, à seminis duritie nomen accepit. Folijs est oleæ longioribus & latioibus, mollioribus, iscent humi, quæ ab radice exiliunt: ramulis re-

Aëtis, tenuibus, firmis, crassitudine acuti iunci, lignosis: in quorum cacumine bifidi exortus cauliculorum speciem exhibent: folijs longis, inter quæ paruum semen rotundum, erui magnitudine, duritia lapidea. Nascitur in asperis & editis locis. Colligitur mensè Iunio & Iulio. Conseruatur per annos duos in loco siccato. * Vim hanc habet, vt semine cum vino albo potò calculos frangat, pellatq; vinam. *Dioscorides.*

SATIVVS LVPINVS, Germ. *Feigbonen*. Gall. *Lubin*, appellatur: notus est. Nascitur in campestribus, & hortis. Colligitur mensè Iulio, vel Augusto, cum maturum est. Seruatur per annos duos. * Huius farina cum melle delinctu, aut potu, ventris animalia expellit. Ipsi quoque macerati, & cum sua amaritudine estati, eadem efficiunt. Decoctum eorum idem munus præstat, cum ruta & pipere potum: quare lienosis prodest. Eodem vlcera tetra, quæ theriomata vocant, gangrenas, incipientem sibiæm, eruptiones pustularum, vlcera in capite manantia, vitiligines, maculasque fouere vtilissimum: menses & partus extrahit, cum myrrha & melle subditu in vellere. Eorum farina cutem, liuoresq; corrigi: inflammationes cum polenta & aqua mitigat: tubercula & coxendicum cruciatus, ex aceto lenit: strumas in aceto cocta, illitaq; dissipat: carbunculos rumpit. Decocti cœlesti aqua, donec in cremorem lentescant, faciem abstergunt: medentur peccorum scabiei, cù radice nigri chamaeleontis, ita vt tepente decocto abluantur. Lupini triti, vbi macerata dulcescere cœperint, cum aceto poti, fastidium detrahunt, & cibi auiditatem faciunt. Gignuntur & sibiæstres lupini, fatiuis similes, sed omnino minores: qui eadem que fatiui possunt. *Dioscorides.*

ORYZA, Germ. *Ris*. Gall. *Rizum*, frugum generis est, in palustribus, riguisq; nascens. * Mediocriter alit: sed aluum supprimit. *Dioscor.*

De seminibus calidis in secundo.

ANETHVM, Germ. *Dyten / & Fohstrau*. Gall. *Anet*, hortis omnibus frequentissimum, omnino ad eò ex parte sceniculum æmulatur. Colligitur semen mensè Iulio vel Augusto, cum maturum est. Seruatur expurgatum in loco siccato, per annos tres. * Huius decoctum potu lac euocat: inflationes & tormina sedat: aluum, vomitionesq; sistit: viuas ciet, singultus lenit, oculorum aciem hebetat, genitura restinguit, assidue potum. Fœminis vulvæ malo opportunis, ad deflectiones vtile. Condylomata illius seminis cremati cinis tollit. *Dioscor.*

APPII semen, Germ. *Eppichsaemen*, nascitur passim in hortis, & riguis. Colligitur mensè Iulio. Conseruatur expurgatum & siccatum, per annum vnum in loco siccato. * Urinas & menstrua mouet, flatusque discutit. Venenis resistit, & dolores infernos sedat: venarum, articularum, & renum obstructiones, detergendo, extenuando discutit: comitialibus, grauidis & sætui inimicum. *Dioscor. & Galenus.*

OROBVS, siue **ERVVM**, Ger. Ernen. Gall. Noer *vesse, ou des ers*. in Hetruria *Aloco* vocatur, vulgo q̄, cum sit notissimum, seritur. Hoc itaq; vtendum, nō alio. Aliud supra dicto simile Creta adfertur. Orobus illic nominatum, hoc nonnulli verum esse existimant: folijs est phaeoli vulgaris, sed angustioribus & minoribus: in semine subflauo: quod cum difficile reperitur, supra dicto vtendum est. Colligitur Iunio & Iulio mensibus. * Ammarum est, incidit, extergit, atque obstructions viscerum expedit. Si sumatur copiose, sanguinem per vrinas euocat. ex linctu cum melle crassos pulmonis thoracisq; humores educit. cutis asperitatem laeuigat, pruritum, lentulas, maculas & vlcera cum melle detergit. *Galenus, Dioscorides & Medici Florentini.*

ERVCAE semen, Germ. Weisf saamen. Gall. *semence de la Roquisse*. in hortis nascitur. Colligitur Iulio mense, conseruatur verò per annum. * Vrnam cit, venerem concitat, semenq; auget. Ventris tinea enecat, lienemque extenuat. Syluestris erucae semine pro sinapi quidam vtuntur. Vrnam vehementius pellit, & multò fatiuo acrius. *Dioscorides & Galenus.*

OCYMI seu **BASILICONIS** semen, Germ. Basiltsen saamen: nigrum est. Nascitur in viridarijs. Colligitur mense Iulio: conseruatur autem per annum. * Cor exhilarat: eius defecionem tollit: humidum stomachum corroborat. Potum conuenienter atram bilem gignētib; diffi cili vrinae, inflatisq; naribus. haustum subinde mouet sternuta menta. Sed oculis premi necessum est, cū sternutamentum auget. *Dioscorides & Crescennus.*

VRTICAE semen, Germ. Weisf saamen: Iulio mense colligitur: repurgatur & conseruatur per annum loco siccò. * Potum ex passo venerem stimulat, & vuluæ ora patefacit: cum melle delinctum orthopnoeae, lateris & pulmonum inflammationibus prodest: thoracem expurgat. Erodentibus medicamentis admiscetur. *Dioscorides.*

AMMI hodie à nonnullis ostenditur folijs foeniculo tenuioribus, caule gracili, vmbella in quadam candidi flores, & semen minutissimum, cumino similis, non per omnia respondens veterum descriptioni. Plerique existimant semen quoddam ex Hispanijs sub Amomi nomine allatū, verum esse Ammi, aut saltem eius loco vsurpari posse. Quod si Ammi in promptu non sit, eius loco cuminum vel anisum accipiendum est. * Vis ei excaustoria, seruens & exsicicans. Facit ad tormina, vrinae difficultatem, serpentium ictus, cum vino potum: menstrua ciet. Miscetur derodentibus cantharidum medicamentis, quae Ecdoria vocant, vt inde exortis vrinae difficultatis resistat. Sugillata cum melle tollit. Colorem potu aut illitu mutat in pallorem. Sufficium cum vna passa, aut relina, vuluas purgat. *Dioscorides & Medici Florentini.*

ANISI semen, Germ. Anis. Gall. *de l'Anis* appellatur: vulgo notū est. Melius semper recens, plenum, non farsuosum, odore praestans. Passum in hortis prouenit. Colligitur mense Iunio,

vel Iulio: expurgatur à pediculis, festucis: siccat & conseruatur per annum loco siccò. Excaustificat & siccat. oris halitum in eundiorē facit, doloris leuamentum praestat. Vrnam ciet, distentiendi vim habet: hydropicis potum sitim extinguit. Animalium venenis aduersatur: valet ad inflationes: aluum & alba foeminarum profluuia sistit: lac ad mammas elicit: venerem stimulat: dolores capitis leuat, suffitum naribus. Cum rosaceo tritum, in leuillatumque fractis auribus medetur. *Dioscorides.*

ANISI semen vsurpatur siccum, sed recens: plenum optimi odoris, sapore acri & dulci, non furiosum: praestantissimum crescit in Creta: potest tamen commemoratis iam notis praeditum aliud ex nostris accipi.

AMOMVM hodie passim desideratur, videlicet semen candidum vel fulvum, simplici tamen colore, non vario, &c. Quod autem officinae ostendunt, nigrum est semen, & censetur esse Sion Dioscoridis. Proinde eius loco, Asarum, aut Calamus aromaticus substituendus est. *Medici Colonienses.*

CARVM, Germ. Mattkümich, oder Weisf kümel. Gall. *des Carotes*, dicitur, semen est vulgaris notitiae. Nascitur in pratis & collibus. Colligitur mense Iunio: mundatur, exiccatur, & ad vsutum seruatur in loco siccò per annum. * Excaustificat, vrnam concitat, stomacho vtile, os commendat, concoctionem adiuuat. Vtiliter miscetur antidotis & oxyporis. anisi vicem praebet. *Dioscorides.*

CARDAMOMVM Graecorum, quod est eodem Arabum, tametsi multi dubitent, quidnam sit illud tamen quod officinae cardamomū maius appellant, cardamomi Graecorum loco vsurpari posse videtur; quia aromaticam quandam acrimoniā, nec nō amaritudinem quamuis obscuram, habet. Aliud verò est cardamomum Arabum, à Graecorum cardamomo: eiusq; duo genera constituunt, maius & minus, vtrumque nobis incognitum: nisi maius illud intelligatur, quod Melligetam, aut granum Paradisi nuncupāt. Semen est angulosum, acre, linguam vellicans, non admodum aromaticum. Cardamomum minus officinarum nullo modo conuenit cum cardamomo minori Arabum, neque ad aliquod cardamomi genus referri potest: sed est melanthij genus. * Calcafit, discutit, lumbricos enecat: scabiem ex aceto sanat: ex vino sumptum, renibus & vrinae difficultati medetur. *Dioscorides & Medici Florentini.*

CARDAMOMVM aroma est ijs in regionibus probè cognitum, in quibus magnus eius vsus est. Eius etiam magna pars in Europam, Africam, & Asiam euehitur. Ab Auicenna Saccollaa nominatur, quod deum est generum: alterum Saccollaa quebir, id est, magnum: alterum verò Saccollaa ceguer, id est, minus. His nominibus cognitum est vtrumque Cardamomum, cum Medicis Arabibus, rum Mercatoribus. In Malauar vocatur Eremelli: in Zeilan Encal: in Bengala verò Guzarate, & Decan, interdum Hil, interdum E-

lachi, idq; inter Mauritanos. Nam ab gentilibus indigenis omnium prouinciarum enarratarum Dore nuncupatur. Quæ diuersitas summam illam nomenclationem confusione inter Arabes scriptores peperit. Etenim nonnulli Indicis vocabulis vsi sunt, alij verò Arabicis, & multis errandi occasione præbuit. Nam quod alterum Serapio Saccolaa, alterum Hilbane vocat, mendosum est exemplar, & Hil duntaxat scribendum erat. Etenim si Bane omnino adijciendum volumus, potius Bara dicendum erat, quod lingua Canarina magnum sonat. Nihil igitur aliud est Saccolaa omnibus Arabibus nuncupatum, aut Sacule Auicennæ, aut Elachi, quam quod Cardamomum vulgò appellatur, veteribus cum Grecis, tum Latinis planè incognitum, vt ex eorum monumentis colligere licet. Siquidem Galenus lib. 7. Simpliæ medic. Cardamomum scribit non esse tam calidæ facultatis, quam Naturstium, sed suauius, & magis fragrans, cum quadam amaritudine: quæ omnes notæ nostræ Cardamomo non conueniunt vt experientia docet. Dioscorides verò lib. 1. cap. 5. commendat, quod ex Comagene, Armenia, Bosphoroque deuehitur (tametsi in India quoq; & Arabia prouenire dicat) eligendumque scribit plenum, frangenti contumax. gustu acre, subamarum, odore caput tentans. Nostri contra Cardamomum in illas regiones defertur, è quibus Dioscorides suum deuechi scribit. Sed neque id frangenti contumax est, neque caput tentans, neque amarum, neque gustu adeò acri, vt Caryophylli. Plinius lib. 12. cap. 13. quadruplex esse Cardamomi genus scribit, sic inquires. Simile his & nomine, & frutice Cardamomum, semine oblongo. Meritur & eodem modo in Arabia. Quatuor eius genera. Viridissimum, ac pingue, acutis angulis, contumax fricanti, quod maximè laudatur. Proximum è rufo candicans. Tertium breuius atque nigrius. Peius tamen varium, & facile tritu, odorisq; parui: qui verus, Costo vicinus esse debet. Hoc & apud Medos nascitur. Hæc Plinius; tametsi tam Dioscoridi, quam cæteris Græcis vnicum tantum extet Cardamomi genus. Sed nullum ex prædictis cū nostro quicquam commune habet, quod fragile esse debet, siliqua candicante, granis intus nigris. Sentitur verò id leguminum modo, altitudine, quando summa, cubiti, in quo dependent siliquulæ granula interdum vsque ad viginti continentes, non vt Cordus in lib. 1. Dioscoridis scripsit, glandis, aut auellanae magnitudine. Huic autem errori occasione præbuit Dauus ille Terentianus, omnia perturbans, Gerardum Cremonensem interpretem intelligo, qui cū hoc medicamentum ignoraret, nomē illi ex Græcis pro arbitrio indidit, tametsi legitimū Arabicum nomen in integro, & non mutatum reliquisset præstitisset. Quam Ruellij lib. 2. cap. 5. opinio sit erronea, qui nobis Capsicon, aut Siliquastrū pro Cardamomo Mauritanorum proponit, omnibus notissimum est. Ad ea verò, quæ Lacuna libro 1. cap. 5. commentarijs suis in Dioscoridē scri-

bit, satis proteruè in Arabes inuectus, sic responsum volo. Neq; eius Megetham Cardamomum esse Dioscoridis, siquidem ignota fuit Dioscoridi: neque Cardamomum maius coloris est cinerei: neque nigella tertium id genus quod in officinis asserit haberi. quandoquidem Nigella totis his prouincijs non nascatur. Cæterum non multum forte refragaborijs, qui Cordumeni Arabum, Cardamomum Græcorum esse putant, quandoquidem Serapionis & Auicennæ Saccolaa Græcis est ignota, vt supra diximus. Quod verò Saccolaa vtendum negent: quoniam Græci de eo nihil scripsere, non concedo: multis enim experimentis comprobatum est plerique morbis perutile esse: eoq; vtendum censeo in omnibus compositionibus Arabum, & Recentiorum, qui Arabes sequuti sunt. Quod verò Melegetha Cardamomum minus non sit, satis ex vtroque genere, quod in his regionibus nascitur, manifestum est: quorū alterum Cardamomum, vt vocant, maius est: aliud minus, eiusdem tamen formæ, & duntaxat magnitudine differentia. Optimum autem censetur minus, quod odoratus est altero, & secundum facultatem maius dici potest. Prouenit vtrumque in India, præsertim verò ab emporio Calecut vsque ad Cananor, tametsi alijs etiam locis Malanar & in laoa nascatur, non tamen adeò copiosum, neq; cortice adeò candido. Multus eius vsus est in his prouincijs, siquidem vnā cum Betre (veluti supra diximus) manditur, pituitaque caput & stomachum expurgat, & serapijs admiscetur. Falsum autem est, quod Matthæus Syluaticus capite 117. scripsit: Indos eius radices aduersus febres circuitus vti, nascique in tuberibus quarundam arborum. Nam exili est admodum radice, nec nisi satum prouenit, solo antè ignibus perusto, vt facilius enascatur. *Garcias ab Horro.* Cardamomum arbitror apud Græcos esse siliquam quadam forma & magnitudine inflar ficus, pediculo crassiore & duro, cortice anguloso & solido, interius semine non nihil rotundo, colore in superficie, inter rubescentem & fuscum medio & albo in parte interiore, acri gustu cum nonnulla amaritudine, suauis odore & non ingrato sapore, cui semina in membranjs vnā cum medulla fungosa & alba adherere insunt. Cū itaque ex pluribus locis Galeni colligatur, Cardamomum folliculis vel Siliquis esse inclusum, & huic iam à me descripto conueniant omnes notæ à Dioscoride allatæ, videtur mihi, rectè nos asserere posse, hoc esse verum Cardamomum, & alias species esse Cardamomum Arabum, cū istud Græcorum Cardamomum ab ipsis vocetur Cordumeni. Primi quidem generis nullum vidi, nisi duas aut tres Siliquas apud Ferdinandum Imperatum, quæ illi reliquæ adhuc erant de alijs, quas ad Theriacam vsurpauerat: quæ satis magnam similitudinem habent cum Nigella, alio nomine Melegetta dicta, & de alijs grana Paradisi: quæ non in folliculis, sed extra illos in granis asseruntur. Vnde aliquis concludere poteret,

set, quod illa sit semen huius Cardamomi. Qui tamen cautius agere velit, studere debet ut ipsas siliquas, si fieri possit, cuiusmodi iam descripsimus, acquirat, modò copia earum ad manus sit, in quorum tamen penuria è duabus speciebus officinarum, (quas credo esse Arabum Cardamomum, quemadmodum alibi prolixius demonstrauimus) minus vocatum Cardamomum assumatur, quod alij granum Paradisi vocarunt (quanquam in officinis hoc nomen confusè & huic attribuitur, & Nigella, alio nomine Melegretæ dictæ, quæ nos putamus semina esse, ut diximus, veri cardamomi) quæ est Siliqua alba, nonnihil rotunda, & angulosa. in reliquis maiori similis. Sed quia acrius est & validius maiore, & inter gustandum aliquid amari quoque saporis depræhenditur, magis videtur conuenire, quàm matius.

FOENICULI, Germ. Fenckel. Gall. du Fenouil. Ital. Finocchio. Hisp. Hi. 1010. Semen vulgare est notitiam. Nasctur passim in hortis. Colligitur mense Septembris: exiccatur, mundatur, & seruatur per annum, in loco sicco. * Excalfacit ordine tertio, exiccatur verò primo. Lac procreat: suffulis auxiliatur: vinas mensesq; ciet. *Galenus.*

CYMINUM, Germ. Kümmel. Gall. du Coumin. Ital. Comino. Hisp. Cominos. farium omnibus notum est: ori gratum. Colligitur mense Iunij. Seruatur per annum. * Excalfacit, astringit, exiccatur, ad tormina inflationesq; conuenit, coctum, & cum oleo inditum, aut cum hordeacea farina illitum. orthopnoicis datur in posca: demorsis à serpente, in vino. testium collectionibus auxiliatur, impositum cum vna passa, aut lolij farina, ce ratò ue: mensum abundantiam inhibet. Contritum autem in aceto, & naribus obiectum, sanguinis profusioa sistit. Colorem bibentium aut perunciorum mutat in pallorem. *Dioscorides.*

DAUCI tria sunt genera: primum Italicum, *Weiß Hühnwurz*, quod syluestrem pastinacam iriatur: alterum Creticum, Germ. *Deerwurz*, Gall. *Carotte sauvage*, quod legitimum est. Id crescit etiam in Delphinatu. folia fœniculi habet, & radicem valde odoratam. huius loco pastinaca syluestri vti possunt. Tertium coriandri folijs apparet, Germ. *Schwarze Hühnwurz*, Gall. *Ces deux autret.* * Omnia venetem iritant, quanquam syluestris semè statu careat, eoq; vrinam & menstrua ciet. Commune officinarum, species quædam syluestris pastinacæ existit. Quodlibet à deo mēstrua promouet, ut etiam secundas, fœrumq; pel lat, & strangulatam sedet, calculosque expellat. Foris impositum, multum discutit, & œdemata dissoluit. Iunio & Iulio mensibus florent. *Ander næus ex Dioscoride & alijs.*

DAUCUS non est Pastinaca syluestris, quemadmodum vulgus Pharmacopœorum & Medicorum existimat, & decepti fuerunt, eò quod Galenus dicit, Daucum à nonnullis vocatum esse pastinacam: non enim propterea re ipsa est Pastinaca, quamuis à quibusdam ita fuerit vocatus, idque confirmatur ex eo, quod Dioscorides &

A Galenus seorsim de vtraque herba loquantur: imò Dauci tres species Dioscorides constituit, cum pastinacæ syluestris tantum vna reperitur. Abijciendum itaque semen est pastinacæ syluestris, quæ passim Neapoli crescit, & tantum laboris subeundum, ut Venetis & alijs ex locis verum semen Dauci conquiratur, quod sæpius habui communicatum mihi à Luca Ghino, pusillum, album, hirsutum, acri sapore, & inter mandendum suauissimi odoris. Semen eius in vsu est, quanquæ secundum Dioscoridem radix Cretici quoque Dauci accipiebatur.

NIGELLA, quam Dioscorides Gith, aut Melanthium, Germ. Schwarz Coriander / Schwarz Kümmel. Gall. Nelle, ou *Poirvette*, nominat: herbula est exilibus furculis fruticans, binos do drantes aut amplius altis: folijs minutis, aliquantulum ad senecionis similitudinem accedentibus, sed multò tenuioribus: capitulo in cacumine tenui, paruo, ceu papaueris, oblongo, intercurfantibus iatus membranis, quibus semen includitur nigrum, acre, odoratum. Quæ hodie vtuntur nigella, non est verum melanthium, sed cumini fortè syluestris apud Dioscoridem genus. Verum hodie reperitur, sed non passim: itaq; adhibenda est diligentia. Melanthij genus est, quod vulgo cardamomum minus creditur, nigellaq; citrina vocatur, quæ præter colorem, omnino cum melanthio supra descripto conuenit. eius itaque vsus esse poterit veri melanthij loco, potius quàm vulgare nigella, quæ non est odorata, ut vera esse debet. Nasctur melanthium verum in hortis, viridarijs, atque etiam in alijs locis satum. Syluestre autem in agris sua sponte prouenit. Colligitur æstate: siccat & seruatur per annos duos. * Capitis doloribus illitum fronti, subuenit: discutit recentes oculorum suffusiones, tritum ex iuno, & infusum naribus: tollit lepras, lentiginis, duritias, tumores que vetustos, cum aceto illitum: circumscarificatos clauos excutit, cum vetere vrina impositum. Dentium doloribus, cum aceto & teda decoctum & colutum prodest: teretes ventris tinea expellit, peruncto ex aqua vmbilico. Destillatione laborans adiuuat, tritum in linteo, & olfactum. Vrinam & menstrua ciet multis diebus sumptum, & lac extrahit: difficultatem spirandi cum vino potum, leuat: phalangiorum moribus ex aqua, drachmæ pondere haustum auxiliatur. In cense serpentes fugantur. Tradunt largius epotum ceneare. *Dioscorides.*

NAPI, Germ. *Steckrub*. Gall. *Nauet, ou Nauan.* Ital. *Nauoni.* Hisp. *Nauit.* non vbiq; nascuntur. Colligitur semen mense Iunio: siccat & seruatur per annos duos. * Potum semen venenorum vires hebetat: antidosis admiscetur: decoctum eius purgationibus sceminarum, & vesice conuenit, menstrua & vinas prouocans. *Dioscorides.*

PETROSELINI semen, Germ. *Peterlin säamen.* Gallis *Senence de Persil.* Ital. *Seme di Petroselino.* passim in hortis nascitur, gustu acre, cum amaritudine. Colligitur mense Iunio & Iulio: exicca-

tur, & seruatur per annum. * Excalcacit ordine tertio: incidit. Hinc menses & vrinam largè pro-uocat. Flatus quoque discutit. *Galenus.*

SESELLIOS, vulgò Sileris montani semen, hoc est, Massiliensis: nam aliud ad nos non conuehitur. Inuenitur Parisijs, Monspeffuli, & alibi, quod est Peloponnesiacum & Aegyptiacū, Massiliense verò præcellit: proximum huic, quod in montibus calidis & siccis nascitur. Quando autem in compositionibus Sesseli citra adiectione ponitur, Massiliense intelligi debet. Colligitur mense Iulio, & conseruatur per annum. * Optimum medicamentum in discutendis flatibus: vrinam mouet, extenuat: coque comitialibus & orthopnoicis opitulatur. *Andernacus.*

Seelis radices in vsu sunt, & semen, secundum Dioscoridem. Nostra tamen ætate semen potius vsurpatur: quando ita simpliciter reperitur scriptum. Liberum autem est vnicuique sumere ex quacunque specie, quæ in promptu fuerit, excepto Cretico, quod etiam Tardylum vocatur: nam Massiliense, Aethiopicum & Peloponense eiusdem sunt naturæ. Quique studiosè inuestigabit, is Massiliense semen facile habere potest: quare de eius succedaneo non est necesse loqui: cum istud in multis officinis legitimum reperitur. Actius nominatim Massiliense accipit, ad-dens debere esse incorruptum.

STAPHYS AGRIA, siue herba pedicularis, Germ. *Leßtraut* / *Wismus*. Gall. *l'Herbe au poux*. Ital. *Staphysaria*, *Semenza de fraxi*. Hispan. *Fabax*, *Hauarrax*: folia habet labruscæ, diuisa: & cauliculos rectos, molles, nigrosq; fert florem glauis: & folliculos virides, similes ciceri, & in his semè triangulum, scabrum, ex nigro subfuluescens, intus album, gustu acre. In Istria, Dalmatia, Apuleia & Calabria frequentissima prouenit. Nunc passim in hortis plâatur. Colligitur semè mense Iulio. * Grana quindecim si trita in aqua mulsantur, crassum humorem per vomitum purgant: sed qui hauserunt, ambulare debent. Prudenter tamen attendere oportet, & aquam mulsam continuò potui dare: quoniam pericula strangulationis inferunt, & fauces adurunt. Trita, & ex oleo illita: phthiriali prodest, item prurigini & psoris. Cit plurimam pituitam comman-ducata: decocta in aceto, dentium dolori, colluto ore subuenit: rheumatismum gingiuarum sistit: vlcera oris manantia cum melle sanat. Vren-tibus malagmatis imponitur. *Dioscorides.*

SEMEN VRTICIS colligitur mense Septem-bri: conseruatur autem per annum. * Flatus discutit, veneremq; compescit: venenatis ictibus, aquæ quæ eutem subijte licenosisq; auxiliatur: lac euocat, menses ciet drachmæ pondere in vino potum: caput tentat, & soporem affert. *Dioscor.*

De seminibus calidis in quarto.

NASTVRTII semen, Ger. *Kressig saamen*. Gall. *Semence de Cresson*. Ital. *Semenza d' Agresto*, vulgò notum est. Nascitur passim in hortis. Colligitur mense Iunio & Iulio: siccat, mundatur, & con-

A seruatur per annum in loco sicco. * Semen est-ere: excalcacit, stomacho aduersatur, alium tur-bat, tinea excutit, lienem imminuit, partus exanimat, menses ciet, venerem stimulat, sinapis & eruce simile intelligitur: lepras & impetigines ab-stergit. Illitum cum melle licenem extenuat, fauos expurgat: pulmonem vitia extrahit, sorbitione⁹ incoctum, serpentium venenis potum resistit, at-que eas suffitu fugat: capillarum defluuia cohibet: carbunculos ad suppurationem perducit, & rumpit: coxendicibus cum poleata commodè ex aceto illinitur: tumores, collectionesq; discutit: emittit furunculos illitum cum muria. *Dioscor.*

SINAPI (Germ. *Senff*. Gall. *Senene*. Ital. *Senau-ra*, *Sonope*. Hisp. *Moflaxa*), colligitur mense Iulio. Eligi debet adultum, valde rufum, non magno-pere siccum, sed quod fractum internè virescat, & veluti quodam succo madeat, cæsum colore. siquidem recens id genus, tempestiuū habetur. * Ad calefaciendum, extenuandum, extrahendum efficax est. Ad eliciendam capitis pituitam manditur: contra præduros tonsillarum tumo-res, ac veterè, callosamq; arteriæ scabricem suc-cus ex aqua & melle conuenienter gargazatur: sternutamenta ciet, tritum & naribus admotum: comitialibus quoque auxiliatur: foeminas vultu strangulatu oppressas excitat: lethargicis de raso capite illinitur. Cum ficis admistum donec rubescat locus, & ad coxendicum cruciatos imposi-tum ad lienes, & ad omne genus dolores confert,

D cum permutantæ valetudinis causa ex alto vitia extrahenda sunt: alopecijs illitum medetur: faci-em purgat: fugillata cum melle, adipe, aut ce-rato rapitur: seræ impetigines & lepræ eo cum aceto perunguntur: contra febrium circuitus aridum bibitur, aut potui, polentæ modo inspergitur: extrahentibus emplastris, scabiemque exte-nuantibus vtiliter admisceri solet: tritum grauitati aurium, & sonitui, cum fico impostum prodest. Succus ad hebetudines oculorum, & gena-rum scabities magna vtilitate illinitur. Expres-sus recenti semine & succus in sole siccat. In hor-tis satum prouenit. *Dioscorides.*

De seminibus frigidis in primo.

HORDEVM, Germ. *Gersten*. Ital. *Orzo*. Gall. *Or-ge*. Hisp. *Cenada* dicitur: vulgaris est notitiæ. Est candidum, purumq;. Id minus quàm triticum al-lit. Pifana tamen ob cremorem in decoctione redditum, plus alimenti præbet quàm polenta ex hordeo facta. * Contra acrimonias, atq; gut-turis scabritias, exulcerationesq; pollet: quibus etiam triticea pifana præsidio est: sed plus alit, magisq; vrinam mouet. Lac abundè suppeditat, si cum foeniculi semine cocta fordeatur. Hordeū absterget, vrinam ciet, inflationem parit, stomacho aduersatur, tumores coneoquit. Farina hor-deacea decoquitur in mulsâ aqua cum fico, vt inflammationes collectionesq; discutiat: duritias cum resina & fimo columbarum coecoquit: cum meliloto autem, & papaueris calyce dolo-res finit, qui latus excruciant: aduersus intesti-

nonum inflationes cum lini semine, scenogreco, & ruta illini iuuat: strumas cum pice liquida, cera, oleo & impubis pueri yrina, ad concoctionem perducit: & cum myrto, aut vino, aut mali-corio, aut *Hellebri* pyris, aut rubo, alui pro-fluua sistit: podagricis inflammationibus cum cotoneis aut aceto prodest: decocta in acri ace-to, modo quo hordeae cum cataplasma, & cali-da imposita, lepris medetur. Cremor vero fari-nae ex aqua, atque cum pice & oleo decoctus, puri mouendo est: cum aceto subactus, eisdem & cum pice contra articulorum fluxiones pro-dest. Farina ex his alium cohibet, inflammatio-nesque mitigat. *Dioscorides.*

MILIVM (Germ. *Hirf*. Gall. *Du Millet*. Ital. *Miglio*. Hisp. *El. Mito*.) vulgaris est notitia. Frigidum in primo, siccum vero in tertio. In panes co-actum, minus caeteris frugibus alit: * sicut pulce sua aluū, yrinam cit. Torretur millium, feruensq; in sacco ponitur, vt torminibus, reliquis que do-loribus, si foueatur, auxilio sit. Satum in aruis C prouenit. Augusto mense demetendum. *Diosco-rides & Galenus.*

De seminibus frigidis in secundo.

ACETOSAE semen, Ger. *Saunampffer saamen*/partim in hortis & pratis nascitur. Colligitur mense Iunio, vel Iulio. * Ex aqua aut vino vili-ter bibitur, cōtra dysenterias & cœliacorum affe-ctus, stomachi fastidia, scorpionum ictus. Quod si quis in potu praesumat, nihil molesti exitu pa-tietur. *Dioscorides.*

CICHORII semen passim in campestribus nascitur. Colligitur mense Iulio, vel Augusto, siccatur, mundatur, & seruatur per annum, in lo-co calido. * Feruorem sanguinis & aliorum hu-morum lenit, ac venenis appetentiam extinguit: viscera praesertim iecur, obstructione liberat: bili-osi famque materiam in illis collectam discutit, viuidumque faciei colorem restituit: cō quōd a-marum sit, & detergens. Praeterea stomachum, magis autem iecur & renes astrictione quadam E corroborat. Cichorii vero semen adeo est salu-tare, vt etiam si assiduū vel edatur, vel bibatur, nihil incommodi adferat. *Andernacus.*

SOLANI VESICATORII semen, quod Graeci HALICABRYM, Arabes ALKAKNGI, Germani Schiuten samen vocant, * vrinę eicndę efficac est, misceturque medicamentis, ad iecur, renes & vesicam idoneis. In vineis copiosissimę prouenit. Colligitur Augusto vel Septemb. men-sibus. *Andernacus.*

De seminibus frigidis in tertio.

CICVTAE semen astringens est, & veneno-sum. * Porō internis remedijs non additur: in externis liberius, vbi stupefacere oportet, vt in mammis indurandis. *Andernacus.*

SEMEN IVS QVIAMI, seu ALTERCI, Germ. *Wisen saamen*/ mense Iulio colligitur: siccatur, mundatur, & conseruatur per annum in loco siccō. * Stuporem inducit, & colicis medicamē-tis admiscetur. *Dioscorides.*

A SEMEN PAPAVERIS, albi, rubri & nigri, mense Maio colligitur: siccatur, mundatur à se-flucis, pulueribus, & per annum seruatur, in lo-co siccō. * Album familiare magis est, dolo-res obtundit, & somnum medio critter conciliat. *Dioscorides.*

De seminibus humidis in primo.

MALVAE semen mense Augusto, vel Septem-bri colligitur: seruatur autem per annum, in lo-co siccō. * In vino potum, addito loti syluestris semine, vesicę cruciatus lenit. *Dioscorides.*

B SESA MI semen ex Græcia & Peloponneso ad nos conchitur. * Sesamum stomacho inutilis cibus. halitus grauitatem facit, quoties inter mandandum, com-missuris dentium inhæsit: neruorum crassitiem illitu discutit: medetur au-ribus fractis, ambustis, inflammationibus, coli doloribus, & cerastæ morsibus: capitis dolo-res, qui astrictione concitantur, ex rosaceo lenit. *Dioscorides.*

De seminibus siccis in primo.

FABA (Germ. *Bonen*. Gall. *Febur*. Ital. *Fava* Hisp. *La hana*), vulgaris notitiæ est. Passim in hortis sa-ta prouenit. Floret ætate. * Inflationem excitat, ægrę cōcoquitur, tumultuosa somnia facit, tussi confert, carnem gignit, media calidi frigidique natura. Decocta in posca, & cum suo cortice esi-tata, dysenterias & cœliacorum profluvia sistit: cōtra vomitiones conuenienter manditur. In-flatio leuior contrahitur, si aqua prior inter co-quendum abijciatur. Viridis plus negocij stoma-cho exhibet, maioremque flatum parit. Lomentum eius & per se, & cum polenta ill-tum, inflam-mationes, quas vulnus excitauit, mitigat: cicat-rices concolores facit: turgentes grumoso la-cte mammæ, etiam si inflammatione tentantur, adiuvat: lac reslinguit: furunculos, fugillata pa-rotidas que cum fœnigræci farina & melle discu-tit: cum rosa autem, thure, & oui candido, pro-cidentibus oculos, tumores, vnaq; reprimat: fuba-ctum vino, suffusionibus & ictus oculorū recreat. Manducata sine cortice faba, ad auertendas flu-xiones, fronti illinitur: decocta in vino, testium collectiones sanat: quōd tardius pubes erumpat, pueris imo ventri illinitur: viuliginem purgat. Fabarum cortice illiti capilli, qui post euulsi-ōnem renascuntur, gracilescent, & minus alimen-ti capeffunt: cum polenta, scisso alumine, & ve-tere oleo impositi cortices strumas discutunt. Decocto earum lanæ inficiuntur. Faba dempto cortice in illas partes diuisa, in quas suapte na-tura scinditur, imponi solet sanguinis defluxio-nibus ab hirudine concitatis: namque eas sup-primat, si semisecta apprimatur. *Dioscorides.*

F SICCANT quoque in primo semen Fœni-culi, Fœnigræci, Hordeum, &c. de quibus vide supra suo loco.

De seminibus siccis in secundo.

LENTES (Germ. *Unsen*. Gall. *Lenille*. Ital. *Len-ticchio*, *Lenis*. H. Ispan. *Lentero*.) * valenter astrin-gunt, corpus deliccant, ventrem sistunt: sed de-

coctum earum resoluit: ideo ipsarum iuris prior aqua abijcitur, vbi retentionis causa adhibetur. Somnia tumultuosa excitant: capiti, neruis, ac pulmoni inuiles. Contra subuersionem stomachi, triginta grana lentis debita deuorari proderit. Decocta cum polenta, & illita, podagras lenit: sinus cum melle glutinat, crustas rumpit, vlcera purgat. Decocta in aceto durities & strumas discutit. Passim in agris sate proueniunt: Iulio & Augusto colliguntur. *Dioscor. & Galenus.*

SICCANT quoque in secundo, Eruum seu Orobos, Milium, Oryza, semen Papaueris, Solani, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

De seminibus siccis in tertio.

COCCVM, GRANVM TINCTORIVM, KERMES, (Ital. *Grana Cocco.* Gall. *La graine de quoy on fait l'estarlate.* Hisp. *La Grana para tenir.*) quo infectores vtuntur, frutex est succulosus, paruus, cui grana ceu lentes adhaerent, quae electa congeruntur. Optimum gignitur in Galatia & Armenia: deinde Asia & Cilicia: vltimum ex omnibus Hispanicum. * Vis huic spissandi: vulneribus, neruisque praecisis, conuenienter ex aceto tritum illinitur. Nascitur quoque in Cilicia è quercubus, cochlearum exilium similitudine: quod illius regionis mulieres ore legunt, & coccum vocitant. *Dioscorides.*

SICCANT quoque in tertio, semen Anethi, Apij, Ammi, Anisi, Cari, Cumini, Coriandri, Nigellæ, Petroselini, Milium, &c. de quibus vide supra suo loco.

De seminibus calfacientibus caput, thoracem, cor & stomachum.

CAPVT excalfaciunt semen Fœniculi, Maioranæ, &c. de quibus vide supra suo loco.

THORACEM excalfaciunt semen Viticæ, &c. de quo vide supra.

COR excalfaciunt semina Ocyymi, &c. de quibus vide supra suo loco.

STOMACHVM, vel VENTRICVLVM excalfaciunt semen Anisi, Cumini, Amicos, Cardamum, Grana Para disij, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

De seminibus excalfaciuntibus iecur.

SEMINA ASPARAGI vulgaris sunt notitiæ. Nascuntur passim in hortis. Colliguntur æstate: & conseruantur per annum, in loco sicco. * Vrinam ciunt: regium morbum, renum vitia & coxendicium cruciatus persanant. *Dioscorides.*

HEPAR quoque excalfaciunt semen Anisi, Amicos, Amomi, Apij, Cumini, Cari, Dauci, Fœniculi, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

De seminibus excalfaciuntibus splenem.

Splenem excalfaciunt semen Anisi, Cari, Naktij, &c. de quibus vide supra suo loco.

De seminibus calefacientibus renes & vesicam.

CICER satiuum, Geim, Ruchern, Ziffererbo, Gal.

A **POIS CICER,** Ital. *Ceco.* Hisp. *Carnanco.*) vulgo notum est. Colligitur in fine ætatis, vel principio autumni: siccatur, & conseruatur per annum.

* Aluo idoneum est, vrinam ciere, inflationem parit, colorem commendat, menses ac partus expellit: lac auget: venereum excitat: calculos in renibus frangit dato cum roremarino hydropicis, aut regio morbo laborantibus, eorum decocto, cum eruo decoctum, illinitur ad inflammationes testium, verrucosas infornicationes: ad scabiem, vlcera capitis manantia, impetiginesque: item contra carcinomata, & vlcera quæ cacoethe vocantur, cum melle & hordeo prodest. Alterum genus nigrum, cæteris minus, quod Arictinum vocant. Idem quod album vel rubeum præstat. *Dioscorides & Galenus.*

SEMINIS SAXIFRAGAE albæ planta, mense Maio prouenit, saxosis, arenosis, asperis, sitientibusque locis: folijs humi procumbentibus, exiguis, rotundis, in ambitu serratis, vulgaris terris hedere modo: pinguioribus tamen, & mollioribus. Caulem profert tenuem, iunci modo, hirsutum, cubitalem: in cuius cacumine flores prodeunt albi, candidis violis non absimiles, qui mense Iunio absque semine decidunt. Radix huic exilis, granulis quibusdam coherens, coriandri magnitudine, quæ partim albicant, partim verò rufescunt, & pro femine seruntur, amaro gustu. * Tusa & deuorata vrinam ciunt, renum & vesicæ calculos pellunt. *Marshallus.*

D **RENES & VESICAM** quoque excalfaciunt semen Erucae, Viticæ, &c. de quibus vide supra suo loco.

De seminibus excalfaciuntibus vterum.

RUTA semen vulgaris est notitiæ. Colligitur mense Iulio, vel Autumno. * Potum contra intestina vitia efficax est. In antidota commodè additur: contra incontinentiam vrinæ tostum semen septenis diebus potui datur. Est & aliud rutæ genus, Harmel seu Harmala dictum, & Dioscoridi descriptum in ruta Galatica. Quibusdam dictamnum album vulgare creditur: non conuenit tamen illi semen subrotundum & triangulare. Hanc ob causam eius loco, dictamno albo vulgari, aut semine ruta syluestris vitilicabit, donec præstantius aliud reperitur. Maturescit semen Harmalæ Autumno. * quod cum melle, vino, eruco, & fœniculi succo, ac gallinaceo felle, teritur contra retusam oculosum aciem. In collibus & lato solo prouenit. *Dioscorides & Florentini.*

F *De seminibus calfacientibus artus.*

ARTVS calefaciunt semen Nasturtij, Rutæ, Sinapi, &c. de quibus vide supra suo loco.

De seminibus refrigerantibus caput.

LACTVCAE semen notum est. Colligitur mense Iulio vel Augusto: siccatur, mundatur, & seruat per annum in loco sicco. * Epotum, assiduas libidinum imaginationes in somno compescit, & veneri refragatur. *Dioscorides.*

CAPVT quoque refrigerant semen Hyoscyami Papaueris albi, &c. de quibus vide supra suo loco.

De seminibus refrigerantibus thoracem,
cor & stomachum.

THORACEM refrigerant semen Papaveris albi, Violarum purpurcarum, &c. de quibus vide supra suo loco.

CITRI semen vulgaris est notitiz. refrigerat & siccatur ordine tertio. * Contra venena plurimum valet: scorpionum icibus & potum, & appositum mirifice medetur. *Galen.*

COR quoque refrigerant semen Acetosæ. **CORRIANDRIUM**, &c. de quibus vide supra suo loco.

STOMACHUM refrigerat Coriandrum præparatum, secundum Auicennam, &c. de quo vide supra suo loco.

De seminibus refrigerantibus hepar.

CUCURBITAE semen notum est. Colligitur circa principium hyemis, cucurbita in vite sua ad hyemem vsque seruata, deinde insolata, aut in calido hypocausto posita, donec penitus fuerit siccata, seruatur per annum in loco sicco. Frigidum & humidum in secundo: * sanguinis & bilis feruorem, febimque extinguit. *Galen.*

CUCUMERIS & **CITRULLI** semen colligitur mense Julio, vel Autumno: siccatur, & conseruatur per annum. Refrigerat & humectat ordine secundo: * alio & stomacho vtile: vrinam mouet modice: cum lacte, aut passo vesicæ exulcerationibus subuenit: bilem & sitim extinguit. *Dioscorides & Galenus.*

MELONIS semen mense Julio vel Augusto colligitur: mundatur, siccatur & seruatur per annum, in loco sicco. Refrigerat & humectat excessu secundo: * sitim & febrium calorem extinguit: vrinam citè abstergit: vesicæ ac renem exulcerationibus subuenit. *Dioscorides & Galenus.*

PORTULACAE semen Julio mense & autumnii principio colligitur: siccatur, & conseruatur per annum. Frigidum in tertio. * Fluxiones repellit, & maxime biliosas & calidas, &c. *Galenus.*

SCARIOLOE semen Julio mense colligitur: siccatur, & conseruatur per annum. Refrigerat atq; exiccatur excessu secundo: * hepatis calorem extinguit, bilemque, &c. *Galenus.*

HEPAR quoque refrigerant semen Endiuiz, Lactucæ, &c. de quibus vide supra suo loco.

De seminibus refrigerantibus splenem.

SPLENEM refrigerant semen Citrulli, Cucurbitæ, Cucumeris, Endiuiz, Lactucæ, Melonum, Portulacæ, Scariolæ, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

De seminibus refrigerantibus renes
& vesicam.

RENES & **VESICAM** refrigerant semen Cucurbitæ, Citrulli, Cucumeris, Melonum, Endiuiz, Lactucæ, Portulacæ, Scariolæ, &c. de quibus vide supra suo loco.

De seminibus refrigerantibus artus.

ARTVS refrigerant semen Citrulli, Cucurbitæ, Cucumeris, Melonum, Endiuiz, Lactucæ, Portula-

CAE, Scariolæ, &c. de quibus vide supra suo loco.

De seminibus astringentibus.

ANTHERA semen rosarum est. Colligitur autumno: siccatur & seruatur per annum. Astringit: * vomitiones aliquid fluores cohibet.

BERBERORYM semen colligitur autumno, vel hyemis principio: siccatur, & conseruatur per annum, ad vsum. * Sitim restinguit, biliosas pestilentiesq; exhalationes supprimit. Datur coeliacis, dysentericis, & vbi bilis à iecore in ventriculum regurgitans, cholericos excitauit affectus. *Marshallus.*

BURSÆ pastoris semen colligitur mense Maio, vel Iunio: siccatur, & conseruatur per annum. Refrigerat, exiccatur, & astringit: * cruentitas excreationes sistit: vulnera glutinat: mensuram abundantiam sistit: contra omnes sanguinis fluxiones efficax est, &c. *Marshallus.*

NUCLEI ACINORVM astringendi vim obtinent: * stomacho viles sunt. Inspergitur farina tostorum, polentæ modo, dysentericis, & coeliacis, & solutis stomacho. *Dioscor.*

ASTRINGUNT quoq; Granum tinctorium, seu cocum, Milium, semen Portulacæ, &c. de quibus supra suo loco.

De seminibus discutientibus.

DISCUTIUNT semen Anethi, Dauci, Foenigræci, Lini, Nigellæ, Sefami, &c. de quibus vide supra suo loco.

De seminibus abstergentibus.

ABSTERGUNT Faba, Eruum seu Orobus, Hordeum, Lupini, semen Vrticæ, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

De seminibus emollientibus.

EMOLLIUNT Fœnum graecum, semen Lini, Maluæ, Nigellæ, &c. de quibus vide supra suo loco.

De seminibus indurantibus.

INDURANT semina Portulacæ, &c. de quibus vide supra suo loco.

De seminibus suppurantibus.

LOLIUM, Germ. Natten/oder Korn negete. Gall. *Turayc*, ou *Gasse* appellatur: in aruis è tritico & hordeo corruptis vligine seminibus nascitur. * Molitum nomas, putrescentia vlcera, gangrænasque compefcit, cum raphanis & sale illium: & ex aceto & sulphure viuo ferros lichenas & lepras sanat: stumas quoque discutit, cum fimo columbino & lini semine decoctum in vino. Decoctum ex aqua multa, vtilissimè ischia dicis illinitur: si cum polenta, thure, myrrha, aut croco suffiatur, conceptionem adiuuat. *Dioscor.*

SUPPURANT quoque Fœnum graecum, Hordeum, Lini semen, &c. de quibus supra suo loco.

De seminibus glutinantibus.

GLUTINANT Eruum seu Orobus, Lolium, Lupinus: de quo vide supra suo loco.

De seminibus flatu discutientibus.

SANTI, **SANTONICI**, seu **ZEDOARIAE** semen, German. *Wurmsamen* è Sinarum regione

vltra extremas Indiæ oras adfertur. Excalcificat: * flatus discutit, alui tinceas necat, &c. *Marshallius.*

FLATVS quoque discutunt semen Anethi, Anisi, Apij, Cari, Cumini, Dauci, Fœniculi, Nigella, Petroselinii, Seseleos, &c. de quibus vide supra suo loco.

De seminibus generantibus semen.

FRAXINI semen, seu lingua auis, * iccinoris & lateris doloribus in vino sumptum medetur: aquam, quæ subit cutem, extrahit: corpus obefum onere leuat, & ipsum sensim ad maciem reducit: venerem stimulat. *Plinius.*

SEMEN quoq; generant Cicer, Faba, semen Erucae, Lini, &c. de quibus vide supra suo loco.

De seminibus menstrua prouocantibus.

LIGUSTICI semen nascitur in altissimis asperis que montibus, & hortis: colligitur mense Iulio: sicatur, & conseruatur per annum in loco sicco. * Excalcificat, cœcoquit, flatus discutit, menses mouet, &c. *Dioscorides.*

MENSTRVA quoque prouocant, Amomi, semen Asparagi, Anisi, Ammi, Dauci, Apij, Fœniculi, Petroselinii, Seseleos, Cicer, &c. de quibus vide supra suo loco.

De seminibus menses sistentibus.

PAEONIAE semen vulgaris est notitiæ. Nascitur in hortis, & montibus altissimis. Colligitur mense Augusto: sicatur & seruatur per annum. Auxiliantur grana nigra suppressionibus nocturnis, vuluæ strangulationibus, & matricis doloribus, quindecim numero pota, in aqua mulsa aut vino. Rubra verò grana menses sistunt, decem vel duo decim pota in vino austero, & nigro: isto machicis & erosionibus ea esse prodest: a pueris pota, initia calculorum eximunt. *Dioscorides.*

MENSES quoq; sistunt, Anthera, Cuminum, &c. de quibus vide supra suo loco.

De seminibus calculum frangentibus.

SEMEN Lappæ minoris in pilulis & globulis inuentum, & in leuissimū puluerem redactum, cum pauco vino albo, eoq; generoso exhibitū, renes ab arenulis efficacissime repurgabit: sed aliquid celerius, si cum aqua vitæ hauiatur. Ab experto accepit *Mixalbus.*

CALCVLVM in renibus frangunt, Milium solum, semē Maluæ, &c. de quibus vide supra suo loco.

De seminibus venenis resistentibus.

RAPAE semen vulgaris est notitiæ: colligitur æstate, seruatur per annum. * Antidotis & theiariaci, præsertim quæ sensum doloris auferunt (anodyna vocant) idoneum est: potum contra venena salutare est: venerem cœcit. *Dioscorides.*

VENENIS quoq; resistent Ammi, semen Anisi, Apij, Citrei mali, Fœniculi, Cardamomum, &c. de quibus vide supra suo loco.

De seminibus mitigantibus dolorem.

PANICVM, Ger. *Gench*/ oder *Pfenich*/ *Heidelstorn*.

Ital. *Panico*. Gall. *du panis*, *semblable à miller*. Hisp. *El panizo*. milio specie simile. facultate exiccatoria. * Silit nonnihil ventris fluxus: astringit minus quàm milium. *Galenus.*

DOLOREM quoque mitigant semen Anethi, Amomi, Cumini, Cardamomi, Dauci, Eruum, Fœnumgræcum, Hyofcyami, Lini, Petroselinii, Milium, &c. de quibus vide supra suo loco.

De seminibus discutientibus strumas.

STRUMAS discutiant semen Altheæ, Coriandrum, Hordeum, Lêtes, Lupini, Lolium, Lithospermum, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

De seminibus venenosis.

CORIANDRYM ob odorem latere non potest. * Epotum autē vocem exasperat: insaniam adfert, a temulentis nō abhorrentem, qui sumperunt, pudenda dictu blaterant, totiusq; corporis odore venenum fatentur. Quibus post vomitionem irino oleo concitata, vt retulimus, merum & persescē, & ex absinthio potum auxiliatur: item oleum: nec fecus oia in eodem exinanita, si liquefacta in muria forbeantur & epota muria, & ius falsum ex gallina & anserē: passum quoque cum lixiuo sumptum. *Dioscorides.*

PSYLLION epotum, * corpori toti frigus, & torporem cum exolutione, & mœrore quodam adfert, ita vt animum despondeant. Cui omnia, quæ exhausto coriandro auxiliantur. *Dioscor.*

De seminibus purgantibus bilem.

PSYLLION, Ger. *Psyllentraut*. Gall. *Herbe à Pucier*. folijs est coronopo nō dissimilibus, hirsutis, longioribus. Sarmenosa fœni modo in totum herbula, ramis dodrantalibus: coma à medio caule exoritur, duobus tribusue conuolutis, in cacumine capitulis: in his femine duro, nigro, pulicem simili: cuius est vsus in medicina. Eligitur absolutum, amplum, tam graue, vt aqua mergatur. Nascitur in aruis & incultis. Colligitur Autumno semen. Seruatur ab vno anno vsq; ad duos. Dosis verò à drachma vsq; ad tres. * Aqua frigida maceratum purgat choleram, febribus biliosis est salubre, & inflammationibus thoracis. Thoracem quoq; lenit, sitim extinguit. Cum aceto autem agitato, phlegmonas, crysipelata, herpes, & cæteros tumores calidos extinguit, & horum dolorem sedat, præsertim cataplasmate impostum. Sic & cephalalgiam calidam mitigat. Frixum verò & conuassatum, fluorem biliosum, dysentericum, à medicamento acri, vt scammonio, excitatum, sedat cum oleo rosaceo sumptum vel iniectum. Et psyllio sic macerato cum aqua fontana frigida, & quassato, mucosa potio, præcipue cum oleo violato, aut syrupo violato, alium subducit. Non fumen dum autem, quibus viscera sunt imbecilla, neq; etiam tritum. *Dioscorides & Idem.*

THYMELAEAE feminis, seu grani Gnidij planta, virgas edit pulchras, multas, tenues, binum cubitorum: folijs chamelææ, angustioribus & pinguioribus, viscosis gummosisque, si mordeantur: flore candido: fructu myrti in modum rotundo, qui inter initia viret, & tandem rubescit: nouolucrum fructus durum, foris nigrum, intus album. Nascitur in montanis asperis, & incultis calidiorum regionum locis. Quouis anni tempore viret, sed fructus Autumnio perficitur. Conservatur per annos duos. Dosis à granis quatuor vsque ad viginti. Datur robustis ac fortioribus hominibus: imbecillioribus nequaquam. * Hoc per inferna, bilem, pituitam, aquasq; detrahit: verum fauces adurit. Itaque cum farina, aut polenta, aut in vix acino dari debet, aut mel le cocto obductum deuorari. *Dioscor.*

THLASPI herbula est angustis folijs, digitali longitudine, in terram versis, subpinguibus: binum do drantum cauliculo, tenui, non sine adnascens ramis: fructu circa ipsum totum ab extremo in latius se pandente: semine nasturtij, in cluso vasis in cacumine diuisis, lenticulæ effigie, nisi quod infringitur: vnde nomen accepit. Flos albicat. Nascitur in semitis, & sepibus, fossis que. Semè asperi gustus, excalescens: * bilem vtramque extrahit, potum acetabali mensura: prodest ischiadici infusum: sanguinem potu educit, internas suppurationes rumpit: menses ciet, sed partus enecat. *Dioscorides.*

Thlaspi semen est in vsu: cuius tempore Galeni ex Creta quædam species, formæ rotundæ, colore inter rubescens & flauum medio, minor, quam est milium, afferebatur. Quod tamen passim etiam crescebat, & arbitror esse illud ipsum, quod hodie ab omnibus Pharmacopœis accipitur, quoniam omnes eiusmodi notas habet. Sed Galenus multò magis laudat illud, quod colore nigricante ex Cappadocia habebatur, & ita rotundum erat, sicut prius: præcipuè quod in monte Tauro nascitur: non parum dissimile à Cretico, quod vbiq; proueniebat, & ex alijs Cappadociæ partibus quoque afferebatur. Sed istud ex Tauro erat grandius, & ex vno latere habebat nescio quid compressi, vnde etiam nomen Thlaspi obtinuit: & eiusmodi Thlaspi (qui diligentiam adhibent) in regno Neapolitano quoque haberi potest: & ego ex monte Polino Calabriae, atque etiam ex montibus in eo latere, quod Amasi vocatur, accepi, cum omnibus notis, quas illi Galenus attribuit, quod initio mihi à Luca Ghino felicissimæ memoriæ, dum Bononiæ esset, fuit transmissum. Sapore est amaro, & acerrimo, & cum terræ mandatur, facillè prouenit: quamquam non ita sit validum, quemadmodum quod sua sponte in montibus nascitur.

De seminibus purgantibus pituitam.

CARTHAMI, seu Cnici semen, Germ. Witde sassan saamen/ eligitur amplum, plenum, in medulla pingui, album, angulosum, leue. Nascitur in hor-

tis. Colligitur æstate. Conservatur autem per annos tres. Dosis est à drachmis quatuor ad aureos quinque. Corrigitur eius malitia aniso, galanga, macere & cardamomo. * Pituitam per ventrem & vomitum purgat, & aquas. Ob id morbis inde natis, vt colico affectui, & similibus confert. Thoracem quoq; & pulmonem expurgat. Stomacho noxium. Vnde eius noxa, vt supra corrigenda. *Mesues.*

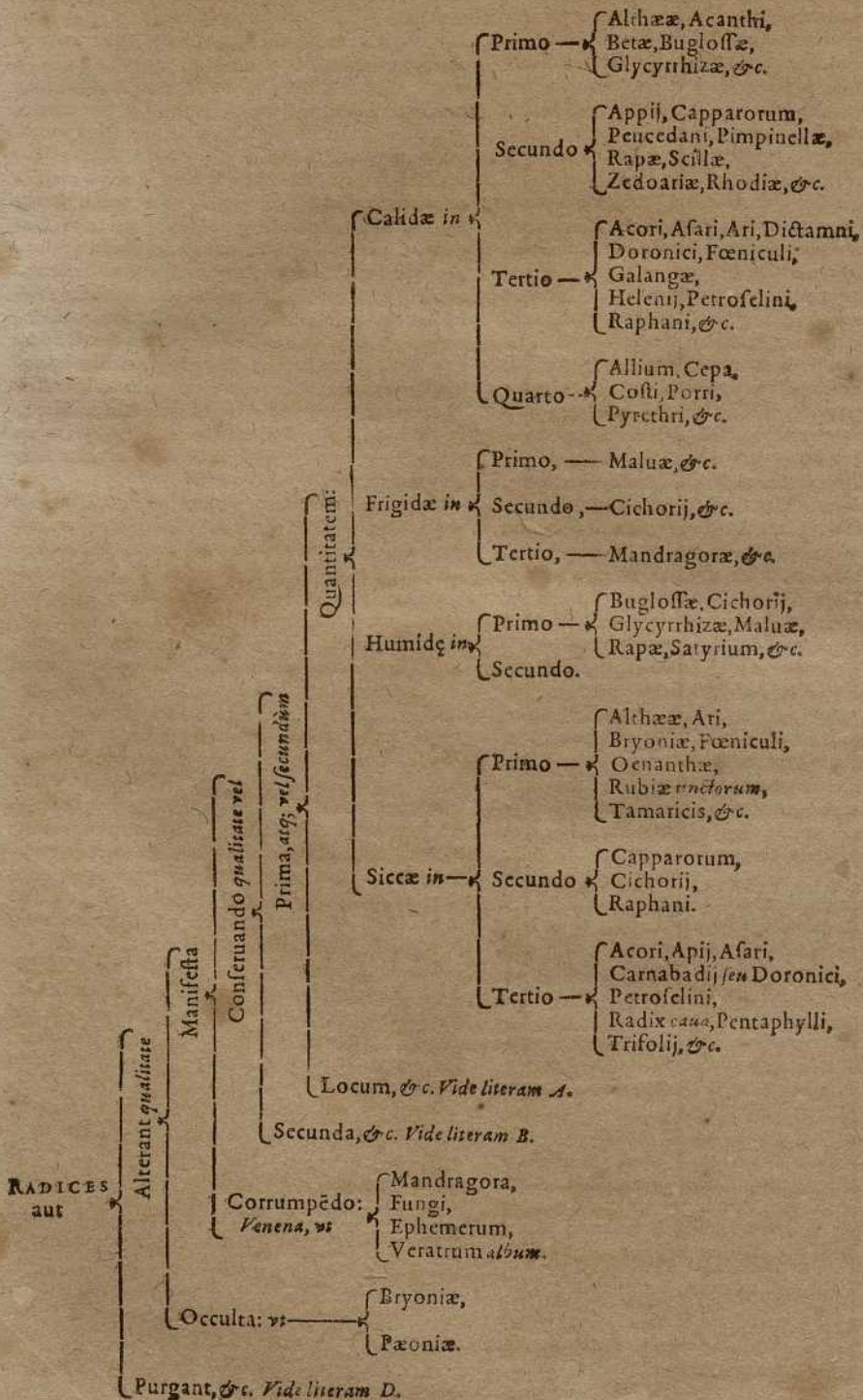
GENISTA arbor est montana, è cuius caudice quamplurimæ funduntur virgæ, rectæ, flexiles, fractu contumaces, quibus vites & alia ligantur. Flores edit flauos, lunari figura: è quibus siliquæ prodeunt, erui magnitudine: & semina in eis lenti similia, interuallis distincta. Dosis feminis à drachmis duabus ad quatuor. Corrigitur aniso, semine scœniculi & dactyl. * Epotum semen pituitam vtrinque valentissimè purgat. & ab articulis quoque humores trahit. Renum excrementa pellit, vrinam cit efficacissimè, & calculos disrumpit tam in renibus, quam in vesica: neque in his materiam figi, & in calculum durefcere sinit. *Mesues.*

LATHYRIS seminis planta, quam aliqui tithymalum appellant, vulgus Cataputiam minorem, Ger. Springtörner, Dreißtöner Ital. *Cataputz:* 22. Gall. *Esperge.* Hisp. *Tarrago.* caulem emittit cubiti altitudine, & digitali crassitudine, inanem. Gignuntur in cacumine alæ, & folia in caule oblonga, amygdalini proxima, latiora, & læuora: quæ autem in summis ramulis exierunt, minora conpiuntur, aristolochiæ, aut oblongæ hederæ figura. In cacumine fructum summis furculis gerit, triplici loculamento insignem, rotundum, ceu capparin, in quo grana intercurfantibus membranis, inter se distincta continentur, eruis maiora, rotunda: quæ dum corticibus exuuntur, cædida sunt, & gustu dulcia. Nullus radicis vsus. * Totus frutex lacteo succo turget, vt tithymalus. Grana sex, aut septem in catapotio, aut cum ficis aut palmulis deuorata, alium purgant: sed aqua frigida postea sorbenda, trahunt autem bilem, pituitam, & aquas. *Dioscor.*

RICINI feminis arbor, vulgo Palma Christi, item Cataputia maior, Germ. Wunderbaum. Gall. *Palme de Christ.* Ital. *Civajolo.* Hisp. *Figueria de l'Inferno.* dicitur: prouenit parvæ ficis altitudine, folio platani maiore, læuore, & nigriore, ramis caudicibusque cauis, in arundinis morem: femine in vuis asperis, quod corticibus exutum, ricinum animal repræsentat. ex quo oleum nomine Ricinum exprimitur, cibus scœdum, lucernis emplastrisq; vile. * Grana triginta numero purgata, trita potu pituitam, bilem, aquamque per alium extrahunt, vomitionesque mouent. sed iniucunda admodum est, & molestia purgatio: siquidem stomachum vehementer subuertit. Tusa & imposita, vitia cutis, varosque expurgat.

Dioscorides.

	Caput	{ Fœniculi, Pœoniæ, &c.
	Thoracem	{ Aristolochiæ, Enulæ, Bedeguar, Glycyrrhizæ, Ireos, &c.
	Cor	{ Ben album, Ben rubrum, Buglossæ, Zedoariæ.
	Stomachum,	{ Fœniculi, Calami aromatici, Caryophyllatæ, Galanga, Raphanus, Zingiber, &c.
Calefaciunt: vel	Hepar	{ Apij, Asparagi, Curcumæ, Fœniculi, Petrofelini, Rhaponticum, Rufci, &c.
	Splenem	{ Acori, Apij, Asparagi, Aristolochiæ rotundæ, Fœniculi, Capparorum, Fraxini, Gentianæ, Petrofelini, &c.
A. Secundùm Locum:	Renes	{ Pentaphylli, Apij, Petrofelini, Fragariæ, Saxifragæ, &c.
	Vterum,	Rubiæ tinctorum, &c.
	Juncturas	{ Costi, Zingiber, &c.
Refrigerant	Ventriculum,	Sonchi, &c.
	Hepar & splenem	Cichorii, &c.

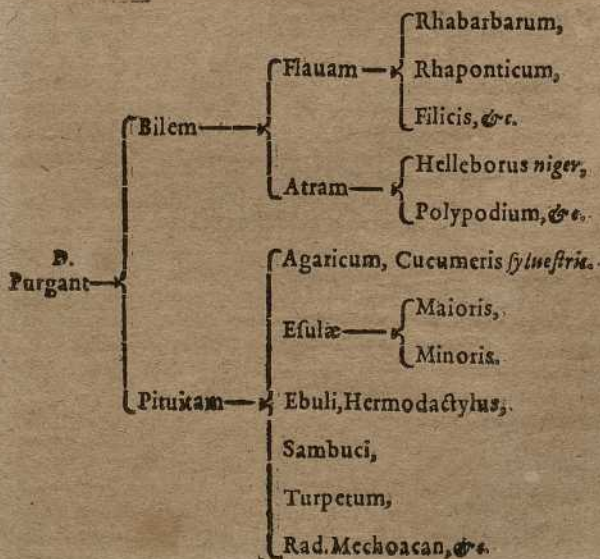
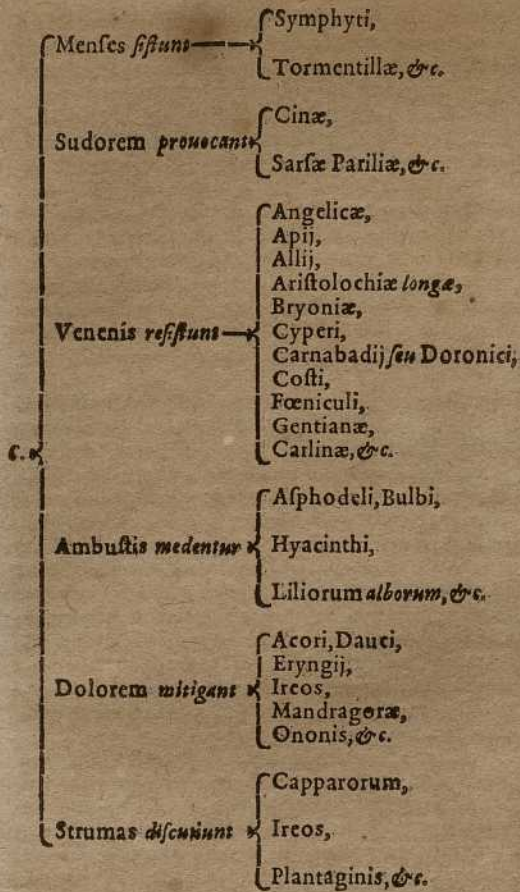

B.
Radices alterā-
tes qualitate
secunda, aut

Adstringunt	{ Ciperi, Bistorta, Gentiana, Pentaphylli, Rhapontici, Bolbocastani, &c.
Discutiunt	{ Aristolochia, Asphodeli, Bryonia, Capparorum, &c.
Abstergunt	{ Aristolochia, Ari, Asparagi, Asphodeli, Bulbi, Chelidonia, &c.
Aperiunt	{ Allium, Cepa, Curcuma, Rhaponticum, &c.
Extenuant	Iridis <i>Illyrica</i> , &c.
Adurunt	{ Allium, Pyrethrum, &c.
Emolliunt	Althæa, Malua, &c.
Suppurant	{ Althæa, Bryonia, Liliorum alborum, &c.
Glutinant	{ Aristolochia, Dracunculi, Gentiana, Sigilli Salomonie, Symphyti, &c.
Flatus discutiunt	{ Apij, Acori, Allij, Costi, Carnabadij, Dauci, Enula, Eryngij, Fœniculi, Galangæ, Petroselini, Peucedani, Zedoaria, Zurumbeth, Spica Celtica, Spica nardi, &c.
Semen generant	{ Acori, Bulbi, Eryngij, Galangæ, Satyrj, Secacul, &c.
Menses mouent	{ Asari, Ari, Acori, Aristolochia, Asphodeli, Allij, Bryonia, Centaurij maioris, Ciperi, Costi, Capparorum, Calami aromatici, Dauci, Dictamni, Eryngij, Filipendula, Fœniculi, Graminis, Helenij, Lilij, Ostrutij seu Mei, Petroselini, Pœonia, Raphani, Rubia, Ruscij, Valeriana, Fraxinella, &c.

Menses sstunt, Sudorem prouocant, &c. Vide litteram C.

De radicibus calidis in primo.

ALTHAEAE radix, Ger. *Eybiſchwuriz*/ vulgaris est notitiæ. Nascitur partim in hortis. Colligitur autumno: siccat in umbra, seruaturque in arca lignea per annum. * Magis quam herbæ ipsius folia discutit, extenuat, mitigat: difficiles affectus concoquit. Decoctum ad tormina inæstimatorum, ventris profluuium, & sanguinis eiectionem conuenit. *Galenus*.

ACANTI, seu **BRANCAE VRSINAE** radicis planta, Germ. *Bärenfaw*/ folia habet multo lactucaeis latiora & longiora, crucea diuisura, nigricantia, pinguis, læuis: caulem binum cubitorum, digitali crassitudine, læuem, prope verticem ex interuallis circumdatum foliolis, ceu nucamentata quædam oblonga referentibus, spinosis, & quibus flos prodit albus: semen oblongum, luteum: caput thyrſi speciei: radicibus nititur longis, mucosis, rubris, & glutinososis. Nascitur in hortis, petrosis, & riguis. Colligitur Augusto, vel Septembri: mundatur, siccat ad solem, conseruaturque per annum vnum vel duos. * Radix vitis igni, & luxatis artibus illita sruenit: pota vrinam cit, sed aluum cohibet: ruptis, conuulsis, tabem sentientibus, mirè prodest. *Dioscor.*

BETAE radix, Germ. *Mangoldwuriz*/ nota est: cuius decoctum, & foliorum suffures, lentesq; deterget: pernicioses motu mitigat. Radix abstergit, digerit. *Dioscorides*.

BYGLOSSAE radix nascitur in campestribus: colligitur Autumno. * Vino imposita, animi voluptates auget. *Dioscorides*.

GLYCIRRHIZA, seu radix dulcis, Germ. *Süßholz*. Ital. *Regolisia*. Gall. *Regolisse*. Hisp. *Regalza*. fruticosa est, ramis binum cubitorum altitudine assurgentibus: folijs lentisci, densis, pinguis, tactuq; gummosis: flore hyacinthi: fructu pilularum platani magnitudinis asperiore, qui siliquas lentium modo habet rufas & paruas: radicibus longis, vt gentiane, coloris bæxi, subacris & dulcibus: quæ densatur in succum, lycij exemplo. Nascitur plurima in Cappadocia, Ponto & Apuleia. Visitur etiamnum in viridarijs pluribus locis, in Italia, Gallia & Germania. Colligitur mense Augusto, vel Autumno: siccat ad solem, seruaturq; per annos duos. * Arteriae scabritiam lenit: æstuantem stomacho, thoraci, ac iccinori conuenit: vesicæ scabiem & renum dolores sanat: sitim extinguit. *Dioscor.*

Glycyrrhizæ succum, si quis dubitaret, an esset adulteratus, qui aliò affertur, ipsemet parare posset, acceptis radicibus quæ crescunt in Apulie aridis locis in magna copia. Extrahitur autem hac ratione: Primum radices tunduntur, deinde aliquot dierum spacio aqua macerantur, & coquantur, post coctionem eximuntur, & liquor ille rursus tandiu coquitur, donec instar mellis crassecat.

De radicibus calidis in secundo.

APII satini, seu vulgaris petroselinii radix, Germ. *Petererwuriz*/ nulli non cognita: colligitur

A mense Augusto, vel Autumno: mundatur, siccat in umbra, & conseruatur per annum. Recens suavis est, & stomacho grata: * vinas menstruaque mouet: flatu discutit, &c. *Galenus*.

CAPPARY radix nascitur in Alexandria, Aegypti & Apulia. Præstantissimæ Alexandrinæ. Colligitur mense Septembri, siccat in umbra, & seruatur in arcis ligneis per annum. * Abstergit, expurgat, incidit, discutitque tum amaritudine, tum acrimonia: acerbitate verò contrahit, stringit, & densat. quapropter lienes duratos, & pota, & extrinsecus iuuat: menstrua prouocat. pituitam per os educit: maligna vlcera sanat: dentium dolores mitigat: tumores digerit: & vitiliginis discutit: auriumque vermes eiecit. *Galenus*.

PEVEDANVM, (Germ. *Harſtrang*/ *Sawſenhet*. Gall. *Poucedame*, ou *queue de porcain*) caulem emittit tenuem, gracilentum, feniculo similem: comam habet statim ab terra copiosam, spissamq; flore luteo: radice nigra, crassa, graui odore, succosa. Eligitur recens, quæ cariem non senserit, firma, odoris plena. Gignitur in montibus opacis. Colligitur radix mense Septembri, siccat in umbra, & seruatur per annos duos, vel tres. * Digerit, extenuat, absumitq; lienem, præsertim induratum, ex aceto, aut oxymelite pota: perforatorum dentium dolores sanat, cavitati imposita: foris squamas celeritè ab ossibus detrahit: & arida illita vlceribus contumacibus medetur. *Dio cordes & Galenus*.

PIMPINELLAE (Germ. *Bibernellen*. Gall. *Pimprenelle*, ou *Pimprenelle*.) duo habentur genera. Maior radice niuri longa: folijs circumquaque solo procumbentibus, dissectis, per ambitumq; serratis: caule quadranguli: floribus in umbellam coherentibus, tenuibus, albis antibusque. Minor caule exit rubenti: folijs minoribus minus dissectis, minutiusque serratis. Vtraque tamen hircum redolet. Nascitur in campestribus & syluis. Colligitur mense Augusto: siccat, & conseruatur per annum. * Radix, in qua vis tota est, exalſcat, siccatque ordine secundo completo, aut sanè tertio incipiente. Præstat hæc ad renum & vesicæ morbos, quorum calculus est causa. Ob id enim renes a calculis expedit, & vrinam remorantem pellit. *Marſiliobis*.

RAPVM (Germ. em *Rüb* Gall. *Raberan*. Ital. *Rana*, *Rapa*. Hisp. *El nabo redondo*.) vulgè notissimum est. * Decocta radix alit, inflammationem parit, humentem ac fluxam carnem creat, venere stimulat. Decocto podagratæ, perniciosesque fouentur: contritoq; rapo, atque imposito iuuantur. Si excauata radice rosaceum ceratum adigatur, & seruenti cinere eliquescat, exulceratis perniciosis proficiet. *Dioscor.*

SCILLA (Germ. *Meerzwiebel*. Gall. *Scipoule*, ou *Charpentaire*. Ital. *Squilla*. Hisp. *La Cobolla albarana*.) vulgaris est notitiæ: sit bonæ habitudinis, (non tamen a ded magna & enormis) bene habita & nutrita, alba, recens ex terra sumpta, cum folia eius & caulis exactè arucrint, seu quando

triticum metunt, quia tunc potiffimum viget. Alba est mafculus, caq; vitior, quam femina; nigra. Scilla alba fegmenta, feu talcolæ cultello ligneo feperatæ, lino traiectæ, modicis interval- lis, ne fe mutuò contingant, in vmbra ficantur diebus fexaginta, vt ex his fiat acetum fcilliticu. * Scilla vim acetem atque feruentem habet: calida in fecondo. Incidit: vrinam mouet: ftomachi- cis, hydropticis, fufpiriofis, torminibus, & regio morbo fubuenit. *Diofcor. & Medici Colonienfes.*

ZEDOARIA, Germ. *Sittwen* faciem zingibe- ris repræfentat: odorator tamen, amariucula, neque adeò vt zingiber acris. Conuehitur è Si- narum regione, vltra extremas Indiæ oras. * Excoficient & ficcat ordine fecondo. Flatus difcutit, & pinguinem auget propria quadam facultate, non quidem elementari. Pòft fumpta, graue virus animæ, quod alium, cepa, vel vinum exci- tauit, abigit: venenoforum animalium moribus opitulatur: alui fluxiones fuffit, vteri abfcelfus re- foluit, vomitiones reprimat, & coli cruciatus tol- lit, itemque ventriculi. Alui tineas quafcunq; enecat, & in antidotis additur. *Massiolus ex Serapione.*

RHODIÆ radici cauliculi funt dodrantales, aut altiores paulò, rotundi, non nihil concaui, folijs circumueftiti plurimif, oblongis, latis, acuminatis, virentibus, carnofis, glabris, per am- bitum ferratis. Cræfulæ herbæ aliquatenus fimilibus, attamen minoribus, in cacuminibus vmbellæ parue apparent, in quibus flofculi exi- gui è luteo pallentes, tandemque rubefcentes: radix cræffa, inæqualis & tuberofo, quæ recens candida & fuccofa trita rofarum odorem fatis refert. In Apennino & Gargano Italiæ monti- bus, nec non in Germaniæ alpibus spontè gigni- tur: & vt Diofcorides, in Macedonia quoque. In Belgiæ hortis colitur, vbi æftate viret, & ali- quando floret: hyeme latet, fola radice viuaci, frigorisque patiente. Græci *Podran* *βίλαν* nuncu- pant. Germ. *Dofen wirtz*. Hifp. *Rayz Rhodia*. haud- quaquam à Rhodo infula, fed à rofis nomen ace- pit, quarum odorem attrita fpirat. Cæterum vilis hæc herbæ eft, auctore Diofcoridie, capitis doloribus, fi mædefacta fronti, & temporibus eum modico rofaceo imponatur. Galeno te- nuum eam partium digerentis que facultatis, & in calefaciendo fecondi ordinis cenfendam ef- fe, aut tertij incipientis: at nobis refrigerans & Rosif vti odore, ita & temperatura affinis vide- tur, & aduefus capitis ex calida caufa dolores, efficacem efle poffe. *Dodonæus.*

De radicibus excoficientibus in tertio.

ACORVS folia fert indid, radices non diflimi- les, fummo cefpite fparfæ, complicatæ, genicu- lis interceptæ, in obliquo actas, albicantes, gultu acres, & vt Galenus ait, modicè amaras & oforatas. Optima eft denfa, candida, carie non exefa, plena, odorata: cuiufmodi eft Cholcidi- ca & Galatica. Cæterum omnes has ferè notas

habet ea radix, quæ hodie vocatur Calamus a- romaticus. Hanc ob caufam, hæc femper pro a- coro fumenda eft, vel afari radix. * Acori radice vis excoficatoria. Decoctu potu vrinam cit. pro- deft lateris doloribus, & iecinoris atq; thoracis: item torminibus, vultus, ruptis. Lien em abfumat: vrinæ ftillitio, & ferpentum icibus auxiliatur: infidentibus ad muliebres affectus, iridis modo, vtiliter imponitur. oculorum caligines fucco difcutit. Antidotis radix magno vfù commifce- tur. *Diofcorides & Medici Florens.*

ASARUM, Germ. *Safewurz*. Ital. *Afaro*. Gall. *Cabaret*. Hifpan. *Afarabaccara* dicitur: hederae folijs, minoribus multò, rotundioribusque: flori- bus cyano hyofeyami fimilibus, purpureis, in- ter folia proximè radicem emicantibus, odoratis: in quibus fermen acinofum. Cauliculos ha- bet angulofos, afperos & molles: radices nume- rofas, geniculatas, tenues, obliquas, gramini nò difsimiles, longè tamen graciliores, odoratas, excoficientes, & quæ linguam vehemèter mor- dent. Vmbrofis montibus prouenit. Augufto mense colligitur, vel Autumno: ficatur in vmbra, & feruatur per annum in arcis ligneis. * Ad folutionem ventris, dofis infufionis eft ab au- reis duobus ad quatuor: pulueris verò à drach- ma vna vfque ad aureos duos. Excoficatoriam vim habet: vrinam cit: hydropticis & vetufto co- xædicum dolori prodeft. Radices fenis drach- mis ex aqua mulla potæ, menses trahunt: & ve- rati albi modo purgant. In vnguenta additur. *Diofcorides & Mefer.*

ARON apud Syros Lupa vocatur: nonnulli Serpentariam minorem vocant: Germ. *Waffen- pinn* & *Teufchen*. In Ital. *Gummo*. Hifpan. *Yaro*. Belg. *Caturoct*. Gall. *Pied de Veau*. folia emittit dra- cunculi, fed longiora, & paucioribus diftincta maculis: caulem fubpurpureum, dodrantalem, piftilli fpecie, à quo croceum fermen exit: radice dracunculi alba. Nafcitur in campeftribus, fyl- uis, iuxta vrbiū fossas, fub feptibus, locis vbiq; vmbrofis. Erumpit mox poft hyemem folia: pi- ftillus verò è vaginula Iunio exit, folijs marce- fcentibus: quibus corruptis, vna Iulio & Augu- fto maturantur. Colligitur mense Augufto: lic- catur, & feruatur per annum. Terrena effentia confat, fed calida: * proinde extergedi vim pof- fidet, verum nò valentem, ficut draconium. Ra- dices comefæ cræffitium humorum medio criter incidunt, a deò vt excreationibus ex pectore ido- neæ fint. Ex fimo bubulo podagris illinitur. *Dio- fcorides, Galenus & Dodonæus.*

DICTAMNUM, herbæ eft in fola Creta na- fcens, pulegio fimilis, fed maioribus folijs, cana lanugine pubefcentibus. Florem nullum aut fe- men profert, inquit Diofc. Theophræftus verò, cæteri- que auctores & caulem illi tribuunt, & flo- rem & femè: vt manifefte videre licet in dictam- no, quod hodie ex Creta adfertur: cui quidem conueniunt reliquæ Diofcoridis notæ, fed flo- rem & fermen profert. Alia eft planta dictam- num album vulgò vocata, aliàs fraxinella, plantæ

à dictamno Cretenſi diuerſa: quæ quamuis valde efficaciſſa ſit, dictamno Cretenſi ſubſtitui tamen non poteſt: hoc enim veteres intelligunt, cum abſolutè dictamnum ſcribunt. * Calfacit: partus accelerat. Omnia præſtat, quæ ſatiuū pulegium: quod eius loco ſubſtituendum eſt. *Medici Florentini ex Dioſcoride & Matthiolo.*

DORONICVS radices Ornithogali repræſentat. Affertur ex Alexandria Aegypti. * Ad cordis affectus commendatur: contra venena & deleteria medicamenta. Dilutum, colatum, pectoris & laterum humores expurgat, tuſſi confert. Doronicus Actuario Carnabadium dicitur. Eius loco Galanga, vel caryophylli ſubſtituendū ſunt. *Matthiolo.*

FORNICVLII radix vulgaris notitiā eſt. Naſcitur paſſim in hortis. Colligitur Auguſto menſe vel Aucumno. Lauatur, ſinduntur, & à medulla intrinſeca mundantur, deinde in vmbra ſiccantur, conſeruanturque per annum in arcis lignicis. * Menſtrua & vrinas prouocat: arquat ſi auxiliatur.

GALANGA eſt radix nodulis ſcatens, intus & foris rubra, per internodia contorta, odorata, & acerrimi ſaporis, odore & figura quadam cyperei: vnde quibuſdam Cyperus Babylonicus putatur. Elige eadē grauis, rubra, ſapore acerrimo linguam vellicans. Adulteratur Cyperei vulgaris radicibus repurgatis, & in aceto cum pipere maceratis: ſed abraſo cortice fucus deprehenditur: nam pars interior neque galangæ acrimoniam, neque ſaporem habet. Calfacit & ſiccit ordine tertio. * Proinde ventericulum roborat, & eius dolores tollit: ſi tamen à frigore vel ſtatu proueniant. Naribus admodum frigefacto cerebro vtilis eſt: ore reſerta anhelitum commendat. Facit & ad cordis palpitationem, ſi è plantaginis ſucco bibatur: coeliacos fanat, & coli dolores mulcet, qui à ſtatu oriuntur. Prodeſt ſtatuofis vteri affectibus: venere roborat: renes refrigeratos calefacit: & frigidis morbis omnibus præſtat. *Medici Florentini, ex Matthiolo.*

HELENIVM, officinis Enula, Ger. Mantowortz/ folia habet verbaſci anguſtioris folij aſperiora, oblonga: caulē quibuſdam in locis non emittit: radicem ſubalbidam, interdum ſubruſam, odoratam, ſubacrem, vegetam, magnam: ex qua agnatae propagines liliorum aut aui modo feruntur. Montanis, vmbroſis, & non omnino ſiccis locis prouenit. Frequens non modò apud Belgas, verum & alibi, vt in Italia, Gallia, Germania, &c. Flores Iunio ac Julio vigēt. Radices Autumno, & non rarò Aprili, & Maio menſibus leguntur, particulatimque diſſectæ ſiccantur, & conſeruantur ab anno vno uſque ad tres, in loco ſiccato. * Potum radicis decoctum, menſes & vrinas ciet. Ipſa que in eclegmate ex melle prodeſt tuſſi, orthopnoæ, ruptis, conuulſis, inſtationibus & ſerpentium morſibus. In ſumma excaſciens eſt. Helenij radix & ſtomacho vtilis eſt in paſſo condita. Trita potaq; ad cruentas excretaones efficaciſſa eſt. *Dioſcorides.*

PETROSELINI, ſeu **APII HORTENSIS** radix nota eſt, cum paſſim vbique in hortis proueniat. * Vrinas & menſes prouocat: ſtomacho non ingrata.

RAPHANVS (Germ. Mettich. Gall. Raue, ou Reſort) nemini non cognitus. * Excalfacit, ſtatus gignit, ori ſuauiſſus eſt: ſed ſtomacho aduerſatur, ruſtus ciet, vrinas pellit, aluo aprior: ſummo tamen cibo ſumi debet, quò magis eius diſtributionem adiuet: cum autem præſumitur, cibum ſuſpēdit. quare vomituris commo diſſimè datur ante cibum. ſenſuū aciem excitat. Decocta contra veterem tuſſim, & pituitæ craſſiſſimam in pectore, efficaciſſa eſt. Cortex ex aceto mulſo, celerius vomitiones mouet: hydropicis commo diſſimè illinitur: lienofiſ vtilis: ſugillata cum melle rapit, & nomas amolitur: cōtra viperarum iſtus auxiliatur: alopecias ad pilum reducit: lentiginē cum loliacea farina emendat: hiſ qui fungis ſtranguantur, tam cibo quam potu ſalutaris eſt. Sylueſtris Raphani, quem Romani amorciam nominant, folia ſatiuū ſimilia, ſed magis lampſanam imitantur: radix graciliſ, tenera, ſubacris. Tam folium, quam radix in olera recipitur: ſed hæc excalfacit, vrinas concitat, æſtuola eſt. *Dioſcorides.*

De radicibus calidis in quarto.

ALLIUM (Germ. Knoblauch. Ital. Aglio. Gall. Ail. Hiſp. Aio dicitur) quoddam ſatiuum atque hortenſe habetur. quod in Aegypto, ſingulari vt porrum, capite conſtat, dulce, in purpureo vergens, paruum: reliqua verò magna & candida, ex pluribus coagmentantur nucleis, quos aglithas, id eſt ſpicæ Græci nominant. Aliud eſt ſylueſtre, quod ophiſcorodon, id eſt anguinum vocant. * Vis alij acris eſt: excalfacit, mordet, excernit, aluū turbat, inſtationes facit, ſtomachum exiccat, ſitum gignit, flatum permouet, ſummam corporis cutem exulcerat: aciem oculorum eſu hebetat. Eoſdem effectus præbet anguinum, quod & elaphoſcorodon dicitur: latas ventris tineaſ in cibo ſumptum abigit: vrinas detrahit: contra viperarum iſtus, & priuatim hæmorrhoides prodeſt, ita vt non aliud magis, ſi cum vino iugiter aſſumatur, aut tritū in eodē ebibatur: contra rabioſorum morſum, & illitu, & cibo valet. Magnæ & allio vtilitates contra aquarum mutationes: vocem clarificat: veterem tuſſim crudum, coctū melle lenit: potum autem cum origani decocto, pediculos & lentes enecat: cremati cinis illitus ſugillationibus cum melle, & alopecijſ, cum nardino vnguinē, medetur: eruptiones papularum cum oleo & fale ſanat: vitiliginē, lichenas, lentiginē, vlcera capitiſ manātia, lepras & furfures, cum melle, eximit: cum thure & teda decoctum, dentium dolorem leuat, ſi in ore conſineatur: contra venenatos muris aranei morſus, cum ſiculis frondibus & cumino illinitur. Feruefactæ comæ ius, foeminarum deſeſſionibus additum, menſes & ſecundos partus extrahit. Allium eiſdem gratia ſufficit. Factum ex eo, & nigra oliua intritum, quod myttoton vocant,

cant, esu cit vrinam, ora venarum patefacit, hydropicis vtile. *Dioscorides.*

CEPA, Germ. Zwiebeln. Gall. Dignon. Ital. Cipolla. Hisp. Cebolla nominatur: longa acrior est quam rotunda, item flava quam candida, & sicca quam viridis, & cruda quam cocta, aut sale condita. * Omnes tamen mordent, flatu gignunt, appetentiam inuitant, sitim mouent & extenuant, fastidium pariunt & expurgant: aluo vtilis sunt. Eæ detractis purgantem in oleum coniectæ, hæmorrhoidas, reliquosq; excretionum exitus referant, subditæ pro balanis. Succus cum melle illitus, oculorum hebetudinibus, argemis, nubesculis & incipientibus suffusionibus auxiliatur: anginæ eodem perunguntur, suppressos menses pellit: caput purgat, naribus infusus: canis moribus cum aceto, ruta & melle illinitur: cum aceto autem perunctas in sole vitiliginis sanat: & cum pari spodio, scabras lippitudines sedat: varos cum sale reprimat: contra calceamentorum attritus, cum gallinaceo adipe vtilis est, citæ aluo prodest: in auribus sonitum ac grauitatem emendat: ad purulêtas aures, & eliciendam earundem aquam, valet: alopecie earum succo perfriantur, qui celesterius quam alcyonium pilos euocat. Largiore cibo cepa capitis dolores ciet, coctaq; vehementius vrinam pellit: eos lethargicos efficit, qui valitudinibus aduersis, ea etiam cocta, plus æquo yescantur. Elixæ & cum passis vis & sico illita, tubercula concoquit & celerrimè rûpit. *Dioscor.*

COSTVS (Ital. Costo. Hisp. El Costo, specia obrosa.) Dioscoridi radix est candida, leuis, eximia odoris suauitate, qualem Arabicè esse dicit, hic præcellit. Secundum locum sibi vendicant Indici, crassus, leuis, vt ferula niger. Tertius est Syriacus, grauis, colore buxeus, & odore nares ferrens. Optimus est recens, albus, abundè plenus, densus, aridus, at teredinibus nõ erosus, sine graueolentia, gustu acuto, ac linguam vellicans, & (vt ait Galenus) aliquantulum amaro. Omnes ferè optimi costi notæ in angelicæ radice, quæ satis nota est, reperitur. Hinc fit, vt nonnulli putent, eam pro vero costo substitui posse. Vt verum fateamur, præstat eam costi loco usurpare, quam costum vulgare officinarum, quod à iam dictis notis alienissimum est. * Vis ei excalfactoria, vrinam ciet, menses pellit: vitij quæ vuluam malè habent, tam impostu, quam fotu & suffitu auxiliatur. Contra viperarum morsu sextantem bibere prodest: itè aduersus pectoris dolores, conuulsa, inflationesque ex vino & absinthio: venærem ex multo stimulat, latas ventris tineas ex aqua pellit: horribilus ex oleo ante febrium accessiones, & neruorum resolutionibus oblinitur: vitia cutis in facie, cum aqua vel melle illitus, emendat. Additur in antidota & malagmata. Sunt, qui admistis helenij Comageni præduris radicibus, adulterent. Quod deprehensu facile est, si quidem neq; gustu feruet helenium, neque validum odorem vibrat, vt caput tentare possit. *Medici Florentini ex Dioscor. & Maschiolo.*

Costus, quo vulgò in officinis vtuntur, falsus

est, cuius loco ante aliquot annos Bononienses, & Patauini Zedoariam officinarum acceperunt: quæ olim quoq; non pro zedoaria, quia oblonga est, habebatur, nam zedoaria secundum Serapionem erat rotunda, similis Aristolochiæ. Sed quantum ego sciam, nondum experientia cognitum est, an exterioribus membris appositæ exulceret carnes, quod Costus, vt Galen. tradit, solet facere. Inde enim graduû conformatio constitui posset. Veruntamen cum in vulgari zedoaria appareat satis magna acrimonia, & notabilis amaritudo, videtur satis propè accedere ad qualitatem Costi, & credibile est apud me, quòd applicata exteriùs exulcerare etiam posset carnes. Cumque sit similiter radix vt Costus & pariter odorata, substitutio hæc non caret ratione. Sed hæc dubitatio sola relinquatur, quod postea cognitum est, longam zedoariam esse veram. Quamquam enim longa est radix, appendices tamen illius rotundæ sunt, quemadmodum apparuit in quibusdâ frustis, in quib. adhuc simul colligatæ erant, partim longæ, partim rotundæ, cum rotundæ zedoaria, quæ paulò ante hæc tempora afferri cœpta est, pro vera haberetur, vt diuersam speciem à vulgari longa minimè esse certum sit. At dubium est, quòd Serapion dicat, zedoariam esse calidam & siccam in secundo ordine: sed Costus cum exulceret carnem, erit potius in numero eorum, quæ excedunt gradu tertium, quare dici posset, quòd de vera hoc intelligatur & nõ de vilitata, quæ tanquam diuersa soletur substitui, quemadmodum aliqui dicebant: quanquam nos indicauimus esse vnam eandemq; rem. Sed hic etiam respõderi posset, regulam illam, quod ea quæ exulcerant carnem, sint calida in quarto gradu, nõ esse semper veram, cum sæpè illa qualitas calida sit alijs partibus, quæ saporem dulcem & aromaticum in se continent, temperata, sicuti possum pluribus, si locus hic esset, demonstrare. Sed cum verus Costus haberi queat, non opus est disputare de succedaneis: hunc ego primum vidi apud Ferdinandum Imperatum omnibus illis signis præditum, quæ Galenus & Dioscor. illi attribuunt, & præsertim Arabico, quem Ferdinandus aiebat se nactum esse opera amicorum Patauinorum. Quod si aliquis diligentiam adhibeat. Venetij, quò sub nomine Costi affertur, habere poterit: cuius etiam ante paucos menses excellens Melchior Guilandinus specimen misit.

PORRVM capitatum, Germ. Lauch. Gall. *Porreau*, * inflammationem parit, noxium succum creat, tumultu osum somnium parit, vrinam ciet, aluo accommodatur, extenuat, oculorum aciem hebetat, menses pellit: sed lædit exulceratam vesicam, renesq; cum ptisana verò coctû, esu pectoris vitia extrahit. Coma eius in aqua mans, & aceto cocta, in defcessionibus, ad plesiones vuluæ, & duritias, vtilis habetur. Porrû bis aqua mutata coctum, tum frigida maceratum, dulcescit, & multò minus inflat. Semen acrius est, & quâdam adstrictoriam vim habet. quare succus cum aceto, addito, thure, aut mâna, sanguinis profusio

sistit, maximè si naribus erumpat. Venerem stimulat, contra omnia thoracis vitia, tabemque, pro delinètu efficax est, arteriam esu purgat: sed si assiduè estur, visus obscuritatem inducit: stomacho aduersatur. Succus ex melle potus, aut illitus, cōtra bestiarum morsus auxilio est. Ipsum quoq; cum aceto aut thuris polline, lacte, aut rosaceo, vtiliter aurium doloribus & sonitui instillatur. Varos tollunt folia illita cum rhoë, qua ad obsonia vtantur: epinyctidi medentur, crustas ex sale illita rumpunt. Veteres sanguinis reiectiōnes cohibent, seminis drachmæ binæ, cum æqua li baccarum myrti ponderè potæ. *Dioscor.*

PYRETHRVM officinis omnib. notum (præfertim radix) Romani saluaream vocant: Germ. *Bertram*, à nonnullis *Geifferwurk*. Ital. *Pyrethro*. Hisp. *Pelitre*, aut *Pileire*. Gall. *Pied d'Angleterre* dicitur. Folia caulēq; emittit, vt daucum syluestre & foeniculum: umbellamq; anethi, circinnatæ rotunditatis. Radix longa est, pollicis crassitudine gustu feruidissimo. Nascitur in Orientalibus regionibus, ex quibus Venetias aduehitur. * Pituitam elicit: ideo in dolore dentium, decocta in aceto, colloto inde ore, auxiliatur: mania pituitam extrahit. Sudores ciet, peruncto ex oleo corpore: diuturnis horroribus efficax, contra perfrictiones membrorum, resolutionēque eximie conducit. *Dioscorides.*

De radicibus frigidis in primo.

MALVÆ radix, Germ. *Pappelnwurk*, vulgò nota est. * Huius decoctū vulvas in fessione molit: prodest erosionibus vesicæ & intestinorum, vulvæ sediq; clystere infusum. Contra omnia venena ius decoctæ cū radice sua auxiliatur, si continuo à bibentib. reuomatur, contra phalangiorum morsus remedio est. Digerentis paululum, & leuiter emollientis facultatis est. *Dioscor.*

De radicibus frigidis in secundo.

CICHORII radix, German. *Begwartenwurk*, vulgaris est notitiæ, quod nostratibus mēsis frequentissimè in acetarijs apponatur. * Refrigerat siccatur; ordine secundo, & moderatè atringit, quapropter hepar roborat: venarum hepatis oscula extergit, obstructionsq; aperit. *Galen.*

De radicibus frigidis in tertio.

MANDRAGORAM (Germ. *Utrann*. Gall. *Mandragore*. Ital. *Mandragora*. Hisp. *Mandragola*.) aliqui antimelum, alij circæam vocant, quoniam videntur radix ad amatoria conducere. Duo eius genera: niger, quæ fœmina existimatur, thridacias appellatur, angustioribus folijs, ac minoribus, quam lactuæ; virosi ac grauē colentibus, in terra sparsis, mala gerit forbis similia, pallida, odorata, in quibus semen veluti pyrorum; radicibus inhæret bene magnis, binis, ternisq; inter se cōuolutis, nigris foris, intus albis, crasso cortice vestitis: caulem non fert. Alter cæcidus, qui masculinante, iucundè cum grauitate quadam olentia, quorum pomorum cibo aliquantum opiliores soporantur; radix alterius similis, maior &

A candidior, orbata & hæc caule. Nascitur in montibus & viridarijs. Colligitur mense Augusto, vel autumnno. Delibratur radix, & traiectus lino cortex, ad vsum suspenditur. * Ex hoc vinum paratur, ijsq; exhiberi solet, quibus membrum aliquod præcidere aut vrere cogitant. in somnum namq; altissimum ægros deducit. *Dioscor.*

De radicibus humidis in primo.

SATYRII nomen apud Arabes omnib. orchios generibus commune est, eaq; distinguunt in testiculos canis, & testiculos vulpis: per vulpinos intelligentes, quæ propriè à Græcis satyria, Germ. *Stendewurk*. Gall. *le Satyrium*, vocantur, radice bulbosâ, mali magnitudine, foris fulua, intus candida. Nascitur in montosis, & apricis locis. Iunio mense potissimum apparet. Hodie testiculi canini pro vulpinis, Dioscoridisq; satyrio sunt in vsum: nam vero satyrio carere videmur: aut si habeamus, nondum tamen dignosci possunt inter tam multas testiculorum differentias. cum omnes, si cum descriptione conferantur, testiculi canis videatur: eis pro vero satyrio vti nos posse arbitramur. Hodie noti sunt. * Radix superior, quæ maior & plenior est, venerem stimulare: inferior verò, quæ mollior ac rugosior est, inhibere creditur. *Medici Florentini.*

HUMECTANT quoq; in primo ordine, radix Buglossæ, Cichorii, Glycyrrhizæ, Maluæ, Rapæ, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

De radicibus siccis in primo.

BRYONIAE duæ sunt: (præter syluestre nonnullis dicitur Bryoniam) vna alba: altera nigra cognominatur. Alba Bryonia multa longa, & tenuia samenta promit: clauiculos siue capreolos habet instar vitis: folia eius lata sunt, quinquantularia, & ad similitudinem vitium diuisa, sed asperiora, hirsutiora, candidioraque: flores exigui, candidi, racemosi: fructus in vuis paruis, quarum acini initio virent, maturi rubent: radix prægrandis est, longa, & crassa, altè descendens, ex albedo sublutei coloris, gustu perquam amaro, & ingrato. Sepimenta, dumos, frutices scandit, & superat, non tamè aliorum modo circumplicando se, sed clauiculis suis vicina omnia apprehendendo, ijsque se diuersimodè innectendo ac implicando. Similis huic Bryonia est nigra, tenuibus siquidem, & viticulosis cauliculis, folijs, capreoli, floribus, vuarum acinorumque figura, radicis mole, & quantitate priorem refert. Sed acini per maturitatem nigricant, radix quoque foris subnigra, interioribus buxeo pallet colore. Arbustorum hæc sepium dumorumque ramulos fastigiaque capreolis suis quoque tantum comprehendit, in omnes partes latè sese veluti prior explicans. Alba Bryonia multis in Belgio locis reperitur, & passim in Italia, secus vias ac agrorum margines: similiter in Suecia ac Rhenana Germaniæ prouincia. Nigram gigantem Haslia, Saxonia, Vuestphalia, Pomercania, Misnia, vbi candida non prouenit, vt Valerius Cordus scriptum reliquit. Vtriusque flores.

Maïus, vvas verò Autumnus suppeditat. Prior A
 Græcis ἀμπέλου ἰδοκή, id est Vitis alba. & ἀμπε-
 λου quidem dicitur, nō modò quòd folijs vitem
 referat, verum etiam quia fructū in exigua vva,
 acinis licet raris, similitudinem conformatum
 producat. Dicitur & βρωνια ἰδοκή ὀφιοσάφυλον,
 χελιδόνιον, μύλαθρον, ψιλῶθρον, ἀρχέλοισα ἀρχρωσις, ἢ κέ-
 θρωσις: à Plinio etiam Madon: ab Arabibus Al-
 phesera: à Matthæo Syluatico Viticella: in The-
 sauro pauperum Rorastrum. Apuleius Apiastel-
 lam, Vuam Taminiam, Agrifolium & Dentariā B
 appellat: Germ. Stuchwurts, hundertwirts, hunderabbe/
 teufelstirsfen: nostri vulgarem appellationem se-
 quentes, Bryonia: Gall. Couleuvre. Ital. Zucca sal-
 uatica. Hisp. Nuez blanca, & Norca blanca. Altera
 Græcis ἀμπέλου μέλαινα, ἢ βρωνια μέλαινα. Latini
 Vitis nigra, Bryonia nigra, à nonnullis χερσά-
 νου ἀμπέλου, βρωνίου. Galen. propriè βρωνια
 vocari ait. Idem Plin. affirmat, qui & à nonnullis
 Chironiam, γυνκαθίδου, & ἀπρίανου dici refert.
 Chironia autè cognominatur à Chirone inuen- C
 tore. Est Chironis, inquit Plinius, inuentum an-
 pelos, què vocatur Chironia. * Facultate autem
 Bryonia alba omnibus suis partibus calida & sic-
 ca est, tertium gradū, præsertim caloris excedēs,
 cum expurgandi potentissima vi, per quam non
 modò biliosos, ac pituitosos, sed & aquosos hu-
 mores educit. Asparagi, qui prima germina-
 tione prodeunt, si decocti edantur, aluum & vri-
 nam citè Dioscorides scribit. Galenus verò ab
 omnib. pro more per Verè dicit, edulium q̄; esse
 stomacho propter adstrictionem gratum. Quod D
 de vitis syluestris, siue Tami quidem, sed nequa-
 quam de huius germinib. veritatem habet. Nam
 albæ Bryoniæ asparagi, siue prima gemina ne-
 quaquam astringūt, sed aluum vehementius com-
 mouet, stomachoq; grauem molestiā inferunt.
 Dioscorides item radicis succum Vere exprimi,
 bibiq; cum aqua mulsā, pituitamq; ducere, ait.
 Ducit autem nō modò succus, sed & radice de-
 coctum, pituitā, bilem flauam, ac serosos aquo- E
 sosq; humores, & quidem validissimè, vnā ven-
 triculi ita sæpè numero perturbans, vt & eos-
 dem vomitione reddi procuret. Conferre huius-
 cemo di vehementis purgatio hydropicis posse spe-
 ratur, & quos conicialis morbus, aut capitis diu-
 turnæ, & pertinaces vertigines detinent. Sed tam-
 en epilepticis non quotidie, vt Diosc. monet,
 exhibendæ: subinde etenim dedisse satis erit mo-
 lestum. Validum enim, vt diximus, est remediū,
 violenter purgans, & naturæ vim inferens. Extra F
 hit eadem radix mortuos foetus, & secūdas sub-
 dita, idemq; in infessibus decocta potest. Cutim
 eadē extergit & erugat: maculas solares, varos,
 lentiginēs, cicatrices nigras, cum eruo & Chia
 terra ac fenogracæ depurgat, aut in oleo deco-
 cta vsq; dum colliquefat. Tollit fugillata: digi-
 torum pterygia compescit: cum vino imposta
 inflammationes discutit, ac abscessus rumpit: e-
 ducit & ossa trita & imposta: miscetur & com-
 modè erodentibus medicamentis: auctor Dio-
 scorides. Fructus ad scabiem & lepram facit illi-

tus, & impositus, eodem auctore. Galenus ijs,
 qui coria densant, vitalem perhibet. Plin. lactis a-
 bundantiam facere scribit. Videtur tamen magis
 lactis generationi aduersari. Nam acris est, & eo
 vellera ac coria, Dioscoride teste, depilantur. Ni-
 gra Bryonia supradicta, vt Galen. ait, ad omnia
 similibus, nisi quòd imbecillior. Dodonæus.

BRYONIA syluestris, seu Vitis syluestris, lon-
 gos, lignosos, mediocris crassitudinis, rimosi
 corticis, instar farmentorū vitis, obscure subru-
 bentes viticulosos promit cauliculos, quib. vicini
 quibusuis multis se amplius circūoluit,
 ac crebris intorquet circuitionibus ab imis ad fa-
 stigium scādens: capreolis siue viticulis caret: fo-
 lia hederacea, mollia, splendentia, Smilacis leuis
 haud ab similia: flores candidi, exigui, muscosi,
 odorati, racematim dependent: vva parua sunt:
 acini virent, maturi cocci modo rubent: radix
 crassa, longa & magna, succo glutinoso & lento
 plena, adeo vt friata digitis adhaereat. In sylui
 opacis, & similibus locis asperis, præsertim vbi
 aquæ subsunt, gignitur: reperitur & sub Coryllis
 prope Argentinam, vt Kyberus prodidit. Martio
 mense asparagi siue prima erumpunt gemina:
 flores Maio: vva circa vindemite tempus matu-
 rantur. Græci hanc ἀμπέλου ἀρχέλου, id est, vitem
 syluestrem dicunt. Differt tamen non parum à
 Labrusca siue vite vinifera syluestri, quæ & ἀμ-
 πέλου ἀρχέλου. Præbuit vtriusque ὀμωνομία Plinio
 occasionem, vt satis de his se explicare non po-
 tuerit, lib. 23. cap. 1. & vtramque inter se confu-
 derit. in quo sunt & Arabes notandi. Dicitur ve-
 rò & hæc syluestris Bryonia, Latinis Tamas, fru-
 ctusque eius Vva Taminia. Italis Tamaro. Vva
 Taminia autem, etiam Staphysagria est: sed hæc
 falsò ita nuncupatam, Plinius inquit. Germa-
 nis est Schmirwurz. Allobroges Latinam vo-
 cem retinent, & Tamum quoque, aut Tanum
 appellant. Plin. Salicastrum etiam vocat: Rucl-
 lius Sigillum B. Mariæ, in officinis quibusdam
 nominari refert. Non est hoc loco refellenda co-
 rum sententia, qui Cyclaminum alteram hanc
 esse volunt. Vel sola enim radice magnitudo fa-
 cile hos redarguit. Cyclamini siquidem radix
 ἀρχέλου, id est, nullius vsus ac exigua, huic au-
 tem magna & multi vsus. Cum eo magis vide-
 retur agendum, qui ἀμπέλου siue βρωνίου μέλαι-
 νου esse pertinacius tuerit: nisi reperta, & ab eo
 conspecta legitima Bryonia nigra, sententiam
 mutaturum speraremus. Sed tamen quid vetat,
 & in huius errorem animaduertere, & Tamum
 non esse Bryoniam docere? caret capreolis Ta-
 mus. fructum non nigrum, sed pulchre ruben-
 tem gignit. Bryonia verò nigra capreolos habet
 instar vitis, & acinos profert nigros. Ostendunt
 hæc differentiam satis euidentem. * Sunt au-
 tem Tami siue syluestris Bryoniæ radices cali-
 dæ & siccæ ordine tertio: fructus ad similes, fa-
 cultate attamen mitiore. Vtraque abstergunt,
 & digerunt. Dioscorides radices ait aquosa de-
 trahere, & hydropicis vtilēs, si in vino, quod a-
 quam marinam admixtam habeat, feruifiat,

& cum aquæ cyathis duobus bibantur: fructus siue acinos, cum à Sole, tum & alias cutis maculas expurgare. Abstergit autem non modò maculas, verùm & fugillatam partium liuores citissimè idem digerit, ac resoluit: quod & radices impositæ possunt. Recenter enata germina, muria conditi, atq; inter cibaria recipi, Dioscorides refert. Inferri mensis & nostra ætate in Heruria, Matthioli feribit. Idem quoq; in Hispania Bética fieri alij asserunt. Dicuntur à porcis huius radices quæri, erui, ac cum voluptate mandi, neq; minus esse gratæ, quàm Cyclamini orbicularis, quæ inde panis porcini nomen indeptæ sunt. Si quis autem hanc ob causam Cyclaminum alteram esse contenderit, hunc & plures alias Cyclaminis annumerare oportebit. Neq; enim huius tantummodò, sed & multarum aliarum stirpium radices quærunt, erunt, audivissimèq; deuorant porci, quarum nullæ ad Cyclamini genera pertinet. Temerarium idcirco fuerit, Tamum Cyclamini speciem asserere, quòd eius radices porcino generi gratæ sunt. *Dodonæus.*

OENANTHE folia habet pastinacæ: florem candidum: caulem crassum, palmi altitudine: semen atriplicis: radicem magnam, in multa rotunda capitula extuberantem. Nascitur in petris. Colligitur autumnò: siccat ad solem, & conseruatur per annos duos. * Radix è vino urinæ stillicidio conuenit.

RUBIA Græcis Erythrodanum, officinis Rubia tinctorum: Germanis. *Wotte.* Belgis *Mee,* & vbi comminutæ sunt radices. *Mee Crappen.* Ital. *Rubia* & *Robbia.* Hisp. *Ruuija, Roya,* & *Granxa.* Gall. *Garance* vocatur. Huius quidem propriæ species nullæ sunt. Sed si omnes illi folijs similes ad eam referantur, multæ occurrent, vt Aparine, Mollugo, Gallium, Asperula, Cruciatæ, quæ omnes folijs Rubiam referunt, & idcirco syluestres eius species videntur. Ramulis autem Rubia exit quadrangularibus, geniculatis, asperis, crassioribus, maioribusq; quàm Aparines: folijs angustis, oblongis, asperis quoque, è singulis geniculis quinque ferè, in radiantis stellæ modum dispositis. Flores in summis ramulis parui dilutè lutei. Semen rotundum, paruum, initio virens, inde rubens, postea nigrum, radices prælongæ, tenui medio neruo, cortice verò carnoso ac rubene, quo cum lanæ, tum & alia rubro inficiuntur colore. Seritur Rubia non paucis Italiæ, Hispaniæ & Galliæ, plurimis etiam Belgij locis, pingui fecundoque solo Dioscorid. quandam suæ spontis esse tradit: alteram verò in Thebana Gallia, & Rauenna Italiæ, nec non in Caria inter oleas feri. Valerius Cordus Rubiæ etiã iuxta Germaniæ Spiram spontaneam in sepibus nasci refert, satiuæ per omnia similem, maiore tantum radice. Æstate floret semènq; facit. Augusto radices leguntur, quæ resiccata, & attrita, in vsum & tinctorum, & medicinæ vaneunt. Rubiæ autem radices, vt potentiam ac vim haud obscurè adstringentem obtinent, ita quoq; natura ac temperamento frigida sunt ac sicca. Gustatæ liqui-

A dem acerbum saporem referunt, cum exigua tamen quadã dulcedine primò occurrente, quã acerbæ & adstringens mox excipit qualitas. Quod non modò à nobis, sed & ab experitissimo sui seculi medico Gulielmo de Salicero compertum & obseruatum quoq; est: qui pontici eam esse saporis scriptum reliquit. * Commendatur verò passim Rubiæ radicem decoctum, ruptis, caesis, vulneratis, & ex alto præcipitatis sanguinis fluores reprimere: inflammationes mitigare: offensas quassatasque partes ad sanitatem perducere creditur. Miscetur his de causis portionibus, quas vulnerarias recitiores appellant. In quibus tantam eam vim ac efficaciam, & Matthioli quoque esse refert, vt etiam thoracis, & intestinorù lethalia vulnera his curari posse speretur. Accedit nostræ sententiæ experitissimus ac clarissimus olim Louanij medicus Ioannes Spiringus, qui in Rhapsoidijs suis scriptum reliquit, Rubiæ decoctum cum Tryphera magna exhibitum valere aduersus fluxum mēstruorum, hæmorrhoidum, & dysenteriam: idq; euidētibus experimentis compertum, quòd Rubiam adstringentem esse confirmat. At Dioscor. Rubiæ radicem urinam ciete, ac multam crassamq; & nonnunquã sanguinem ducere tradit: & tantam ei aperendi vim adesse, vt apposita etiam menses, secūdās, & fetus extrahat. Fefellit autem eum urinæ intensus rubor, vsum Rubiæ mox consequēs, quem è permixto sanguine esse existimauit, qui tamen non aliunde est, quàm ab ipsò colore Rubiæ. Radix etenim huius quouis modo assumpta, mox urinam rubicundo inficit colore, nec fecus ac Rhabbarum eandem tingit luteo: substantiam interim eius non permutas, nec frastorem, quàm antea fuerat, reddens: in ijs scilicet, qui integra sanitate fruuntur: quod non aperire eam, sed adstringentis quoq; facultatis participem esse non minus quàm Rhabbarum, citius commōstrat. Propter adstringendi siquidem ipsius potētiam, colorem serosi humores aliquandiu retinent. Adstringentibus enim permixti, colore, diutius coloratis inhaerent, nec ita citò euanescent. Probè istud norunt, qui ex florum herbarumq; succis colores colligunt. alumen etenim vnã cum ipsis permiscunt, quòd in longius tempus coloris species alioqui citò peritura retineri ac conseruari posset. Ex his autem satis constat, extergendi aut aperendi potentiam Rubiæ nullam esse, & Dioscorid. huiusmodi vim ei temerè tribuisse: ac post eum Galenum, & posteros reliquos, in eius verba iuratos. Plin. contra serpentes Rubiæ ramos cum folijs imponi ait, & inuenire se apud quosdam (quod vanissimum) morbum regium sanari hoc frutice, etiam si adalligatus spectetur tantum. *Dodonæus.*

MYRICA, seu Tamaricis radix vulgò cognita est. * Elephantiasim ex lienis vitio obortam, huius decoctum, & cum passis vis epotum tanare tradidit Alcanzius Arabs, id quod se vidisse ait in duabus mulieribus. *Matthiolus.*

SICCANT quoq; in primo excessu, radix Althææ,

thææ, Ari, Fœniculi, &c. de quibus vide suprâ v
suo loco.

De radicibus ficcis in secundo.

SICCANT ordine secundo, radix Capparium,
Cichorij, Raphani, &c. de quib. suprâ suo loco.

De radicibus ficcis in tertio.

RADICES cauæ duæ sunt: vna maior, altera
minor. Maiori folia sunt Coriandri modo dif-
fecta, tenuia, dilute virescentia, cæsiò videlicet A-
quiliæ foliorum colore: quorum & formam a-
liquatenus referunt, minora tamè: pediculi tere-
tes, tenues & leues, palmum longi: circa quos su-
periori parte flosculi ordine digesti, oblongi, in
corniculum desinentes. Linariæ floribus confor-
mes, dilute in rubro purpurei, subinde albidii. se-
men in valvulis latiusculis exiguisque, nigrum,
paruum & splendens. radix tuberosa, inferiore
parte sessilis, & excavata, pulpa, dum recens, sub-
lutea, vbi verò exaruit, in vitore subnigricante,
gustu cum amaritudine quadam austera. Minor
species folijs, pediculis, purpurascētibus oblon-
gisque flosculis, siliquulis, & semine maiori si-
milis est: humilior tantùm, ac minor. radix hu-
ius non cauæ, verùm solida, globosa, verticilli
specie, colore subluteo, sapore cum amaritudi-
ne adstringente. Exit vtraque circa sepes, vepres,
agrorum, & vinearum margines, humilioribus
locis ac solo pingui latoque. Vnaq; in Germa-
nia, minor Belgis frequentior. Pimo statim Ve-
re vtraque erumpit: florem mox facit, semenque
breui perficit. Mense Maio eius præter radices
nihil superest: ita paucis hebdomadis apparet.
Germ. *Hoitz. wtz.* Belgæ *Spowortete*, id est radi-
cem cauam appellant. Officinas perperam hæc
pro Aristolochia rotunda vsas notius est, quàm
referri, aut refelli debeat: & similiter eorum ma-
nifestus error, qui temerè Pistolochiam iudica-
runt. Quo autem nomine dici debeat, (si modò
veteribus cognita fuerit) non parum ambigen-
dum videtur. Sunt qui Leontopetali speciem fa-
ciant: alij Eriphion: nonnulli Thesium: plerique
Capnoa Chelidoniaam. Cum Leontopetalo au-
tem tuberosis radicibus, & quadanteus folijs
conuenire videtur: sed caulicorum alæ pluri-
mæ, floresque Anemones in radice cauæ deside-
rata, discrimen adferunt. Leontopetali etenim
caulis ramosus in alas multas diuiditur, flos ve-
rò qualis Anemones, vt quidem Dioscorides, &
Plin. referunt. Eriphion autem si vsque *δωρο τῆ
ἡρῶ*, id est, Vere nomen habet, *ἡρῶ φλοῦ*, aut ci-
tius *ἡρῶ φλοῦ*, Veris que; planta non improprie hæc
radix nuncupari poterit. Veris siquidem tempo-
re tãtũmodo apparet, ac viret. Sed tamen *εξ-
φλοῦ* ab hæcò dictum ea propter non est. Eri-
phion siquidem istud, *ἰσγῆ* aliud est: vt quidem
describitur tum ab Apuleio, tum in libro ad Pa-
ternianum Galeno attributo. Apuleius, Eriphio,
ait, nascitur in Gallia, in monte Soracti: figuram
habet apij: florem purpureo similem: nascitur
septem radicibus toridemque ramulis. ipsa autem
patula humo omni florens tempore, semen ha-

bet tanquam faba. In libro autem ad Paternia-
num hæc verba leguntur: Eriphion herba est,
quæ in summis montibus inuenitur: folia habet
similia Apio, & thyrsulum oblongum, in cuius
summo flosculum quasi violaceum, & semen in
medio: radicem quoque ad magnitudinem, &
altitudinem cepæ oblongæ. habet & radices a-
lias, quæ radículas alias è radicibus emittunt, ni-
gro cortice vestitas. Ex quibus manifestum, ra-
dicem hanc nequaquam huiusmodi Eriphion est
se. De Thesio seu *Thesio*, pauca apud veteres ex-
tant. Theophrastus radicem eius amarâ esse, &
tusam aluum purgare ait. Plin. lib. 21. cap. 17. ra-
dicem quæ Thesium appellatur, bulbosus non
dissimilem, & gustu asperam refert. Athenæus
Timachidam citans auctorem, Thesium florem
tradit, ex quo Ariadnes corona composita fuit.
Conuenire hæc satis radici cauæ apparent. tube-
rosa siquidem radix, gustu non absque amare
austera, quæ ad purgationes facere creditur. Sed
in tanta veterum breuitate quid affirmandum?
Capnos Chelidonia, quæ iuxta sepes enascitur,
atque hinc *Φαρμακίτης* cognominatur, qualis sit,
Actius non exponit. solum nomen eius reperit-
tur Tetrab. 2. lib. 3. cap. 110. in collyrio Marciani:
& Tetrab. 3. lib. 2. cap. 1. inter calefacientia, & fir-
mitatem iccinori consentientia. Quòd si autem
Capnos chelidonia illa est, quæ à Plinio, lib. 25.
cap. 13. prima Capnos nominatur, & ad oculorũ
caligines commendatur, satis manifestum, Cau-
uam radicem non esse Capnon Chelidoniaam.
Prima etenim Plinij Capnos ramosa est, & vici-
nis sepimentis sese implicat: cauæ verò radix ra-
mulis adnatis caret, humilisque nullis sustinetur,
neque eget adminiculis. Si autem alia est, Actij
Capnos Chelidonia, quàm Plinij, (quod fortas-
se, Chelidonia cognominatio inuinit) non citra
aliquam occasionem Capnos Chelidonia ap-
pellari potest. Fumariam etenim folijs, tametsi
maioribus, aliquatenus refert: & Vere quidem
primo, circa videlicet *ἡρῶ*, id est, hirũdinum
aduentum. Sed tamen id citò veram & legitimã
Capnon Chelidonia esse non consequitur. Sunt
siquidem & aliæ eodem tempore prodeuntes,
breuique post pereuntes, quæ tamen Chelidoniae
nò appellantur. Ceterum Caua radix calida &
sicca potentia est, magis tamen sicca quàm cali-
da: vtpote tercio resiccans, secundo verò ordine
excalfaciens. addit ingit autem, & absterget, non-
nihilque digerit. Vtilis ad veteres diuturnosque ton-
sillarum fauciumque tumores. valet etiam aduer-
sus hæmorrhoidum cum tumore dolores cum
vnguento ex populo nigra, aut aliâ simili facul-
tate permixta. Ferit & hanc drachmæ vnius pon-
do sumptam aluum ducere, pituitamque detra-
here. *Dodonæus.*

PENTAPHYLLI, seu QVINQUEFOLII ra-
dix. German. *Fünffinggetraumburg.* Gall. *Racine de
Cinquesentilles*, est subrubra, oblonga, veratro ni-
gro crassior. Nascitur in siguis & aquarijs ducti-
bus. Colligitur Augusto mense: siccatur in um-
bra, & seruatur per annum. Jus radicis deco-

α ad tertias: si in ore contineatur, dentium dolores sedat: putrida oris vlcera collutione sistit: arteriæ scabritas gargarizata læuigari: contra alui Proflauia, & dyfenterias auxiliatur item articulorum, coxendicumq; cruciatibus potum. Cocta in aceto, & illita, serpentia vlcera cohibet: strumas, tumores, durities, abscessus, & collectiones dicitur: ignes sacros, reducias, condylomata, pforasq; sanat. Tenere radiceis succos, contra iccinoris, pulmonumque morbos prodest: item aduersum venena. Illita cum melle & sale, tam vulneribus, quam fistulis remedio sunt: enteroceliciis auxiliu præstant. *Dioscorides.*

TRIFOLII, OXYTRIPHYLLI, vcl ASPHALTII radix longa, tenuis, & valida est. Antidotis inferitur. * Laterum dolores ab obstructione natos iuuat: vrinam, mensesq; prouocat. *Dioscor. & Galenus.*

SICANT etiam in ordine tertio, radix acorifasari, apij, daronici, seu carnabadij, petroselinij, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

De radicibus excoficientibus caput.

PAEONIAE radix, Germ. Peonien wurz. Gall. Racine de Peonisie. Ital. Radice di Peonia, maris digitali crassitudine, & palmi longitudine, gustu astringens, alba. foeminae radicibus ceu glandes circiter septem aut octo inhærent, vt in hastula regia. Nascitur in altissimis montibus, & præruptis. Colligitur mense Augusto, siccatur & conseruatur per annos duos vel tres. * Feminis à partu non purgatis sicca radix datur, ciet menses amygdalæ magnitudine pota. ventris doloribus cum vino pota auxiliatur. valet contra regium morbum, & renum, ac vesicæ dolores. decocta in vino aluum sistit. Alligata radix, puerorum epilepsias sanat. *Dioscor.*

CAPVT quoq; excoficiunt, seu pituitam in capite concoquunt, radix Fœniculi, &c. de qua vide supra suo loco.

De radicibus excoficientib. thoracem.

ARISTOLOCHIAE, auctore Dioscoride, tres sunt: longa, rotunda, & clematidis. Plin. Pistorlochiam speciem annumerauit quartam. Posterior ætas quintam, Saracenicam dictam, adinuenit. Longa aristolochia multis à radice tenuibus ac vituculosus germinat cauliculis: circa quos folia hinc inde mollia, odorataque: flores iuxta folia oblongi, caui, vna parte longiores, coloris purpurei, odoris grauis: fructus turbinati, striati, exiguis pyris cõformes, qui semine maturato in quin; vt plurimũ partes dissiliunt, quod triangulum, ac nigricatũ est coloris. radix subest dodrantalis, aut breuior, digitalis crassitudinis, buxci flauescẽtis coloris: odorata, sed perquam amara, ac ori ingrata. Rotunda aristolochia cauliculis, folijsq; priorem refert, sunt tamen paulo rotundiora folia eius, cuius fructus turbinatur. flos vnus (differentia etenim in hoc non nihil) oblongior & angustior, colore subluteus: alteri breuior, & qua reflectitur parte, in purpura subnigricans. fructus huius pyri modo è latiore fe-

A de fastigiatur: illius in rotũdo oblongus: vtriusque striatus. semina qualia longæ radices orbiculata: ac tuberosæ, gustu & odore longæ. Clematidis longis, prætenuibus, vituculosisq; suis cauliculis, ac non rarò ramosis, vicina quæuis adminicula cõprehẽdit, quibus se Smilacis modo implicat, ac circumuoluit. folia longiori pediculo hærent, læuia, lata, acuminata, vti aliarum. flos similiter cauus, oblongus, luteus, aut ex purpura nigricans, fructus haud differẽtes. tenues autem radices sunt, & prælongæ, modò per summa serpentes, mox alius demissæ, colore præcedentium. Dioscoridis exemplaria, Clematitem folijs esse, habent *ἀειζῶς μικρῶν ἰσχύων*, sed legẽdum est *ἀειζῶν ἰσχύων, μικρῶν*. Deprauatus est de Clematite & Theophrasti locus. nam vbi legitur: *τῆ χειρὶ ἢ μέλαινα*, & mox: *φύλλον ἢ ἔχει πέντε μέρη τῆ ἀλτήρη*: restituendum est: *τῆ χειρὶ ἢ μέλαινα*, id est, colore melina, & *φύλλον ἢ ἔχει πέντε μέρη τῆ ἐλθίνη*. Aristolochias autem nasci pinguibus & camp estribus locis, Plinius refert. Hispaniæ agri harum trium feraces sunt. Longam & rotũdam in Italia, ac Narbonẽsi Gallia reperire quoq; est. Clematitem Petrus Bellonius in Ida Cretæ monte à se inuentam scribit. Carolus Clusius circa Hispalim, plurimisq; alijs Beticæ Hispaniæ locis, in dumetis, & veprib. offendisse sese hanc refert. Florent aristolochiæ in Belgio quidẽ Maio, aut Iunio: alibi & in calidioribus regionibus prius. Colliguntur autumnò: siccantur ad solem, & seruantur per annos duos, vel tres. Nuncupatur Aristolochia. Græcis *ἀριστολοχία*, quoniam *ἀρίστη ται λήχης*, id est, optima puerperis sit. Priorem *ἀριστολοχίαν μικρῶν*, id est, Aristolochiam longam, ab ipsius radicis forma, item & *δακτύλιον, καὶ ἄλλοις ποικίλοις* nuncupant, & Aristolochiam quoque marem. Altera foemina existimatur, & *ἀρίστη λοχία στρογγύλη*, siue rotunda Aristolochia dicitur: à nonnullis etiam *χαρμημύλον*, ceu terræ malum. Cyclaminus tamen, & terræ malum appellatur,

C camp estribus locis, Plinius refert. Hispaniæ agri harum trium feraces sunt. Longam & rotũdam in Italia, ac Narbonẽsi Gallia reperire quoq; est. Clematitem Petrus Bellonius in Ida Cretæ monte à se inuentam scribit. Carolus Clusius circa Hispalim, plurimisq; alijs Beticæ Hispaniæ locis, in dumetis, & veprib. offendisse sese hanc refert. Florent aristolochiæ in Belgio quidẽ Maio, aut Iunio: alibi & in calidioribus regionibus prius. Colliguntur autumnò: siccantur ad solem, & seruantur per annos duos, vel tres. Nuncupatur Aristolochia. Græcis *ἀριστολοχία*, quoniam *ἀρίστη ται λήχης*, id est, optima puerperis sit. Priorem *ἀριστολοχίαν μικρῶν*, id est, Aristolochiam longam, ab ipsius radicis forma, item & *δακτύλιον, καὶ ἄλλοις ποικίλοις* nuncupant, & Aristolochiam quoque marem. Altera foemina existimatur, & *ἀρίστη λοχία στρογγύλη*, siue rotunda Aristolochia dicitur: à nonnullis etiam *χαρμημύλον*, ceu terræ malum. Cyclaminus tamen, & terræ malum appellatur,

E ab Aristolochiis multũm differens. Tertia Aristolochia *κληματίτις*, veluti sarmẽtitia cognominatur. Reperiuntur porro & apud Apuleium Aristolochiæ & aliæ appellationes: vt *ἀδρόριζα, ἰφέου, πυξίου, ἀρόρον, ἰππίσις*, quæ cui speciei propriæ sint, non satis apparet, ac omnibus cornuales videntur. Facilitate autem omnes hæ Aristolochiæ excoficiunt, resiccantique, & ad tertium utriusq; qualitatũ ordinem pertinet, extendendi potentiam vnã habẽtes. Dioscor. longam aduersus serpẽtes, & mortifera, drachmę pondo cum vino bibi, & vtiliter imponi refert: ac cum myrrha pipereq; potum, excellere omnia in vteris à partu relicta, item & menses, & sætus: idemque cum pessõ impostam posse. Rotunda cum ad hæc omnia, tum ad alia reliqua venena facit: item ad asthma, singultum, rigorem, splenem, rupta, conuulsa, laterum dolores, cum aqua pota: aculeos, & spicula extrahit: ossium squamas in cataplasmatibus permixta admittit: putredines remouet: vlcera fordida expurgat, & caua cum iride melleque implet: gingiuas & dentes purgat.

Clema-

Clematitem Galenus fragrantiorē esse ait: itaque ea ad vnguenta vnguentarios vti, sed ad sana-
tiones infirmiorum. Ceterum Piftolochiā hanc
speciem nuncupari, *πυλωφύλλον* verò cognomina-
ri, Plin. lib. 25. cap. 8. scribit. Est, ait, & quæ Piftolo-
chia vocatur quarti generis, tenuior quàm pro-
ximè dicta (nempe clematidis) densis radicem ca-
pillamentis, iunci plenioris crassitudine: hanc
quidam Polyrrhizon cognomināt. At facultate,
& viribus hæc alijs reliquis haud ab similibus vide-
tur, excafcaciens similiter, & exsiccas, non ad eò
tamea intensè. Conuulsis, contusis, ex alto præ-
cipitatis, ex aqua potam vtilissimam tradi, Plin.
auctor est. Sarracenicā deniq; Aristolochia te-
nuibus folijs si nondolisq; ramulis, reliquis simi-
lis est, aliorum tamen, ac procerior, quàm lōga aut
rotunda. folia eius maiora, quàm Afari flores, cō-
caui, oblongi, vna parte prominētes, colore sub-
lutei. fructus pyrorū inftar turbinantur: semina
in his intersepta, triāgularia, fōrdidè nigricātia.
radix longiuscula, mediocris subinde crassitudi-
nis, lutea, buxi ligno colore similis, amaritudine
nec longa, nec rotunda inferior. Est autem has
interdum exiguas tenuesq; reperiti, vbi videli-
cet quandoq; & non ita dudum collectæ, & sub-
lata. Ex relictis siquidem radicem particulis no-
uella plantæ, tenellas initio ac sarmentitas ra-
diculas promunt. Multis in Germania, ac Bel-
gio, nec non in Italia, & alibi, locis huiusmodi
Aristolochia reperitur, iuxta vineas marginesq;
agrorum, læto ac restibili solo. In hortis feliciter
quoq; adolefcit. Quem semel occupauit locum,
ægrè deserit. Quanta cūq; etenim radicula pars,
licet, altè, atq; in profundo abdita, gemmæ tamē
emittit: ad eò pertinacis est vitæ. Huius æstate flo-
res: autumnò fructus colligi possunt. Vulgò Sar-
racenicam nuncupant: Gall. *Sarrasin*. Belgæ *Sar-
rasin crams*. Germ. *Wierwey* / ossificæ Aristolo-
chiam longam. Atq; pro hac olim ab omnibus
habita fuit, tandem Clematidis appellari cœpit.
Sed iam legitima Clematide reperta, quo hanc
nomina aliò quàm quintæ Aristolochiæ compel-
labimus: nisi fortè Clematitem alteram, vel Ari-
stolochiam longam maiorem eam nuncupari
magis placeat. Vi autem & potentia hæc Aristo-
lochia reliquis eia similis, insigniter amara, &
calida, longa non inferior: proinde & pro hac in
omnibus compositionibus succedere, & recipi
absq; vllò errore potest. *Dodonæus*.

IRIS (Germ. *Blau gigen* / *Blauewur*. Gall. *Flam-
be ou gleyent*. Ital. *Irida giglio azzuro*, *lilio celeste*.
Hisp. *Lirio cardeno*.) Jā cœlestis arcus similitudine
nomen accepit. Folia fert gladioli, sed maiora,
latiora, & pinguiora. Flores in summitate caui-
que caulis, æqualibus inter se spacijs distant, in-
curui, varij: siquidè candidi, pallentes, lutei, pur-
purei, aut cœrulei conspiciuntur: qua diuersi co-
loris specie, quæ dā cœlestis arcus imago repræ-
sentari videtur. Radices subjacent geniculatæ,
solidæ, odoratæ: qua frustatim dissectæ, in v-
bra siccantur, & traiectæ lino reconduntur. Pas-
sima in hortis prouenit. Melior est Illyrica & Ma-

A cedonica: & inter has laudatissima, quæ mutila
ferè, & densa constat radice, frangēti contumax,
subrufo colore, gustu amaro, odore perquā gra-
to & sincero, ita vt nullum profusus litum redol-
leat: quæ dum tunditur, sternutamenta mouet.
Secundum locum habet Africana, candicans, gu-
stu amara. Terebines in vetustate sentiunt: tunc
tamen odoratoris reddi solēt. Floret vere, Mai-
potissimum mense, quo sanè tempore flores col-
ligi debent. Radices autem autumnò. * Vis om-
nibus excafcatoria, extenuans, contra tussim ef-
ficax: humorum, qui ægrè reijciuntur, crassitiem
digerunt: bilem, crassamq; pituitam ex hydrome-
lic drachmis septem epotæ, purgant: somnum
conciliant, lachrymas ciunt, torminibus med-
catur. Eadem potæ ex aceto auxiliantur serpa-
tium icibus, lienosis, cōuulsis, perfrictionibus,
horroribus, & quibus genitura effluit: menses
ex vino potæ pellūt. Decoctum earum, semina-
rum fotibus vilitate imponitur, ad emolliendos
C locos, laxandaq; in eis venarum spiracula: ischia
dieis infūdatur: fistulas ac sinus carne explet. Ra-
dices ex melle glandis modo subdite, partus ex-
trahunt: quin etiam coctæ & illitæ, strumas vete-
resq; duritias emolliunt. Siccæ quoq; vlcera re-
plent, & cum melle purgant: nudata ossa corpo-
re operiunt: doloribus capitis cum aceto & ro-
saceo magna vilitate illinuntur. Ad motæ cum
albo veratro, & duabus mellis partibus, lentigin-
es & vitia cutis in facie à sole contracta emacu-
lant. Pessis, malagmatis, & acopis inferuntur.
D Succus hydropicis propinandus, quoniam re-
centi Illyrica destituimur, è nostrate elicitur, du-
citq; abundè aquas. Mansa oris halitū commo-
dat: dentium dolores mulcet, si radicis decocto
ijdem foueantur. Coquitur item, abstergit, digerit,
resoluit, lenit, referat, expurgat, & deiecit: vulne-
rarijs medicamentis immixta scarotica est. Radi-
eis expressus succus bilem flauam, pituitam, &
aquas cutem subeuntes pellit: hemorroidas fo-
tu elicit. Radix ipsa contrita, & ex aceto bibita,
E omnibus aduersatur venenis. Succus naribus
infusus cerebrum à pituita mirificè purgat: ven-
triculo tamen nocet, cum per se tantum bibitur.
Dioscor. & Matthiolus.

Idem ex Illyrica accipi vult Andromachus nō
sine ratione: nam si eam conferamus cum altera
quæ in Africa crescit, reperietur secundum Gale-
num 1. lib. de Antid. vnam alteri præferre, quan-
tum viuum corpus cadaueri. Quamquam quæ
F crescit in alijs quibusdam locis, nō multum Illy-
rica est inferior, & ex nostris Florentina est præ-
stantissima: nec in Illyriam eam ob causam ne-
cesse est nos mittere, cum alibi quoq; laudabilis
reperiat. Quòd si quis eam diligentiam adhi-
beat, vt ex Illyria afferendam curet, procul dubio
multum proderit: at si ex alijs regionibus eam
accipere necesse sit, operam det, vt hæc notas
habeat, nimirum, vt sit densa, dura, rubescens,
breuis, odorifera, gustu mordax, sine mucore, &
quæ inter terendum sternutationē excitet, quod
de Indè absolutè ita dictum intelligendum est

Sciendum quoque, quantum ad colorem, Florentinam esse albam, quemadmodum & alix, quas huc vsque in Italia vidit, vnde non nimis sollicitè colorem rubescentem, qualis in sola Illyrica apparet, nos requirere oportet. Neque refert quod Galen. cap. 23. lib. 4. de simplic. Medic. quasi generale regulam tradat, omnia, quæ colore fuluo, aut flauo, aut rubro sint prædita, esse calidiora albis: & exemplum affert de Iride, quoniam Damocrates, vt patet ex eodem Gal. lib. 8. de comp. Medic. secūdo loco, cap. 10. ad quoddam Malagma quod pro Epate conficitur, accipit Iridem albam.

BEDEGVAR, Dioscoridi **SPINA ALBA**, Germ. Weiß distel / oder Stechtraut. Gall. *thardon nostre Dame*, dicta, ex qua undam sententia ea est planta spinosa, quæ folia habet longa, angusta, maculis albis distincta, capitula spinosa, & in his flores purpurascens. Nascitur in montanis. Colligitur radix autumnis: siccatur & conseruatur per annum. * Pota coeliacis, stomachicis, & iis qui cruenta extussunt, efficax est. vinam cit, tumoribus illinitur. Decoctio eius dentes in dolore colli prodest. *Dioscorides.*

THORACEM etiam excalciant, seu pituitam in thorace coquant, radix Enulæ, Glycyrrhizæ, &c. de quibus vide supra suo loco.

De radicibus excalciantibus cor.

BEEN album secundum quosdam polemonium est Dioscoridis: ea, inquam, planta, quæ radice constat cubitali, candida, caule geniculato, betonicæ alibi vocatæ non dissimili, ex quo dependent vesiculæ, seu folliculi quidam rotundi & candidi, folia polygono mari similia, maiora tamen & longiora, & ex interuallis bina. Notissima est per Hetruriam. Been rubrū, aliqui Dioscoridis tripolium esse volunt: pro hac ostendit plantam quandam in maritimis nascentem, folijs glasti, magis viridibus, longioribusque: caule per summa diuiso, flosculisq; purpureis onusto radice rubra, palmū longa & contorta. Been rubrum cum hac descriptione magis quadrat, quam album cum polemonio: donec tamen certius de ea iudicium statuatur, radice pastinacæ sylvestris, aut satyrj, aut terebinthi summiatibus vtetur. * Ad cordis affectus conducunt.

Medici Florentini.

COR etiam excalciant, radix Buglossæ, Zedoaria: de quibus vide supra suo loco.

De radicib. stomachum excalciantibus.

CALAMVS odoratus in India nascitur. Melior est fuluus, densè geniculatus, & qui assulosè frangitur, plena araneorum fistula, albicatus, lentus in mandendo, & astringens, cum aliquanta acrimonia. Is hodie incognitus est: vulgaris autem calamus aromaticus, Acorum forte est, vt supra diximus. De eo nunc plura non dicemus, sed pro eo Schoenantho vtetur. * Calamus aromaticus vinam potu ciet: quare cum graminis, aut apij semine coctus, in alicui subter eum fute morbo, reum vitij, stillicidio vrinæ, tu-

A ptisq; commodè bibitur: menses & pota, & apposita pellic: tussi suffito medetur per se, aut ex resina terebinthina, hausto per arundinem fumo: ad muliebres infessus decoquitur, & clysteribus imponitur. Malagmatis & suffitionibus odoris gratia commiscetur. *Dioscorides.*

Calamus odoratus non affertur: vtendum itaq; eius succedaneo. Diximus autem supra, cū ageremus de regulis succedaneorū, de quibusdam simplicib. quæ nō sine errore illius loco assumuntur. Nunc verò hoc addendum, in eodem libro de succedaneis, qui Galeno attribuitur loco Agallochi sumi calamū odoratum: contrarium itaq; fieri etiā potest, fumendo Agallochum pro Calamo, quæ substitutio cæteris præferenda, tanquā melior. Nam Agallochum quoq; calidum & sic cum est in secūdo gradu, ut ex Serapione colligitur, & pariter astringens, amarum & odoratum, quemadmodū etiam Calamus: præterea vt plurimū est lignosum, quare omnes partes similes sunt: & tametsi nescio quid acrimoniæ in se Calamus contineat, quod in Agallocho non deprehenditur, nihil tamen minus, cū propterea gradus non mutetur, & tantum hoc augeat subtilitatem partium, inq; alijs omnibus proprietates sit eadē, hoc non multū curandum est, donec aliud simplex sese offerat, quod hac in parte illi adhuc magis simile sit: nam rarè admodū omnia simul inueniuntur. Potest equidè augeri nonnihil pondus, vt æquetur id quod in Calamo virium præterea reperitur, quæ admodum cum Cassia fieri solet pro Cinamomo: At non duplum accipiat (quoniā non ita longè differunt suis facultatibus) sed tertia pars tantum, quod etiā fecit Accius in sua Theriaca, sumēdo nouē drachmas Piperis nigri, loco sex drachmarū albi. Bononienses pro vero calamo receperunt in suam Theriacam, Calamum vulgarem: Nam iudicant, quanquam non ipsemet sit calamus, obtinere tamen in calido & secco, gradum quoq; secūdum, & alias de quibus diximus, proprietates, quod sanè à me quoque non improbat, non solū, quia verarationibus inquit, sed etiam quòd facilius Agallochū pro Xylobalsamo substituere possimus, vt paulò post dicitur. Nam non conuenit, vt bis vnum simplex accipiat, cū præsertim id necessitas minimè requiratur, quemadmodū etiam multi præstantissimi Medici sentiunt.

CARYOPHYLLATAE radix, Ger. Benedictenwurt/caryophylli spirat odorem, tenuis, nigra, & bene olens. Nascitur in montibus & in viis iuxta septa. Colligitur mense Martio: siccatur & conseruatur per annum. * Hac recentiores vtuntur pota ad thoracis interna vulnera. Quin & eius succum admixta arugine cuniculosis, contumacibusq; vlcibus vtiliter iniiciūt. Eadē olfactu spiritus recreat, & frigidum roborat cerebrum. Epota prodest coeliacis, dysentericis, foeminarū profluuijs, & cruenta exuentibus. Tam intus sumpta, quā foris illita, enterocelis auxilio est. Temperamentum ei excalcians & exicans, vt manifesto sunt indicio eius radices: quippe quæ gustu

gustu odorata, astringentesq; deprehendantur. Quibus qualitatibus nō modō attenuare, discutere, & astringere valent: sed etiam roborare. *Mausholus.*

GINGIBER, ZINGIBER, German. Ingwer. Call. *Gingembre.* Ital. *Genzero.* Hisp. *Gengibre* nominatur: planta est in Troglodytica Arabia magna ex parte nascens. Radix est herbæ graminis modo serpentis candida, odorata, piperis sapore & viribus, nisi quōd tardiùs, sed diutiùs calcificat, vt longam piper. Damnatur teredinibus excusum, puluerulentum, testorio quouis circumlitum ad pondus, & magis ad excisionem tegendam. Cibō conueniens est, & cum condimento assumitur. * Excafcatoria vim. & excoquentem habet: alium leniter emollit: stomacho utilis est: efficac aduersus ea, quæ oculis caliginem offundunt. in antidota addi solet. Viride in India saccharo conditum, senibus pituitosis, ac frigidis maleq; concoquentibus accommodatum est. *Dioscorides.*

Zingiber quidem notum est, sed quōd bonitatem summā præ se ferat, in exigua copia ad nos affertur: sed est penitus cariosum, & insectū pallida vel rubra aliqua terra, qualis est Bolus Armenus falsus, quōd non tam sic conseruandi sui causa (facile enim propter humiditatem excrementitiam cariem & teredinem suscipit) quàm occultandi eius defectum, & obturandi illius foramina. Eligendum itaq; est album, sine carie, & quod sapore & odore admodū sit acre. Quōd si ita perfectum haberi non queat, laudarem illud quod conditum ad nos affertur: modō certi sumus quōd viride sit collectum, & statim Saccharo impositū, non quōd prius siccum & coquendo emollitum fuerit, nam propter coctionem melior eius facultas in aqua remanet.

STOMACHVM quoq; excafciant, seu in eo pituitam concoquūt, radix Fœniculi, Galangæ, Raphani, &c. de quibus vide supra suo loco.

De radicibus excafciantibus hepar.

CYREUMA Arabum, radix est officinis nota. Creditur Cyperi genus esse, quōd Dioscorides in India nasci asserit: gingiberis effigie: * quod manducatū, croci vim reddit: gustu amaro sentitur, & illitū præsentem pilothri vim exhibet.

RADIX ASPARAGI vulgō nota est. Nascitur in hortis. Colligitur autumnō: siccatur, & seruatur per annos duos. * Cum uino aut aceto cocta, luxatos artus mulcet. Decocta cum fœcis aut ciccribus, sumpta, regiū morbum sanat: coxendicis cruciatus, stranguriamq; leuat. Alligata radix, aut haustum eius decoctum, conceptū adimit, & sterilitatem adfert. *Dioscorides.*

RHAPONICVM, quod vulgō Rheuponticum dicitur, radix est nigra, centaurio magno similis, sed minor, & rufior, sine odore, fungosa, leuis: quæ tria, manducataq;, colorem reddit pallidum, ad crocum inclinantem, à Rhabarbaro duntaxat (vt nonnulli putant) solo loco, in quo nascitur, differēs: nam rheū barbarū ex regione

A Meridionali aduehitur, rheū verō ponticum ex Septentrionali. Ad hæc rheū ponticū radice constat longa & tenui, rhabarbarū aut crassa & breui. Aliquorū præterea opinio est, eam plantā quæ hodie in hortis seritur, rumici similis, quæq; rhabarbarū existimata est, verum esse rhaponticum: feseq; expertos asserunt, eisdem quas rhabarbarum habere facultates, si detur dupla quantitate.

Adfertur ad nos verū rhaponticū, nō est autem centauriū maius. Optimū habetur, quod teredines non sensit, quod gustatu eū remissa adstrictione lentescat. Adulteratur decoctione: dignoscitur verō, quōd partes externæ nō sint densæ & compactæ, verum rara substantia, & gustu nihil, aut minimum adstringens. Colligitur mense Augusto: siccatur ad solem, & seruatur per annos tres. * Id epotum, facit ad inflationes, stomachi imbecillitatē, & omne genus dolores, ad conuulsa, rupta, lienosos, hepaticos, tormina, & renū, vesicæ & pectoris vitia, aduersus intenta præcordia, & vuluæ mala, coxædicū dolores, sanguinis excretionēs, suspiria, singultus, dysenterias, & cœliacorū affectus, contra febriū circuitus, & venenatorum morsus. Datur in singulis valetudinibus eodem, quo agaricum, pondere, & cum eisdem liquoribus: si febri careant, in mulso: si dissolutio est stomachi, id est, cum cibi tenax nō est, manditur, & sine sorbitione vlla deuoratur. Liuentia, lithenasq; tollit, cum aceto illitum. Inflammationes omnes veteres ex aqua oblitum dissipat. **D** Summa eius vis adstringens, cum aliquanto calore. *Dioscor. & Medici Florentini.*

In *Rhapontico*, cuius radix sola in vsu est, ait Galenus quoq; fraudem committi solere: Nam in locis illis vbi crescit, quàm primū ex terra erutum fuerit, excoquunt ad extrahendum succum, quo factō succū quasi ex Rhapontico sine adiecta aqua per se extractum, & radicem ita coctam antea, tanquam adhuc crudam & bonam vendunt: vnde opus est magno iudicio, quo naturam à cocta discernere queamus. Quod facile potest ab illo fieri, qui semel tantum crudam diligenter cōtemplatus fuerit: cocta enim per totam substantiā magis rara, nec ita densa & compacta est, & in gustu non præbet tam validam adstrictionē qualem habet cruda. Præterea breui tempore solet foraminibus exedi. Idem de Rhabarbaro Mesues dicit. Vnde nonnulli existimant Rhaponticū Græcorū, & Rhabarbarū Arabū esse vnā candēq; plantā. Sed hic locus non est vt hanc controuersiam discutiamus. Satis est scire, Rhaponticū legitimū ceptū esse asserri cum illis notis omnib. quæ Dioscorides illi assignat, & differre à Rhabarbaro vsitato. An verō illa differētia inde tantū oriatur, quōd differētiæ soli, & alioqui sint eiusdē generis, aut quōd sanè specie sint differentes, nunc tanquā nimis longā disputationem omitamus. Neq; opus est hic de succedaneo loqui, quandoquidem verum sine multo labore, qui modō velit, Venerijs inuestigare poterit. Quōd si eius loco Rhabarbarum etiam substitueretur, parū meo quidem iudicio

aberraremus. Nam tametsi magis aluum soluat quam Rhaponticum, non tamen in tanta copia hic accipitur, ut hanc suam facultatem exercere possit, quemadmodum in Agarico quoque accidit. Hæc aliàs secundum Paulū & Auicennam, magnam inter se similitudinem habent. Optimū est non cariosum, & quod inter mandendum sit mucilaginosum, & leniter astringens, colore pallido, aut quod propè accedat ad colorem Croci. Crudum Rhaponticum affertur radicibus oblongis, non ad eō crassis ut Rhabarbarū, sed colorem ferè similem obtinet. Vulgaris, Pharmacopœorū pro Rhapontici radice accipiunt centaury maius Dioscoridis: quod idem fit apud nonnullos, qui nimis pertinaciter Barbarorum sententiæ in hærent, Neapolised eō magis reprehendendi snt, quo minus peritorum Medicorū hac in parte monitis obtemperare volunt.

SYLVESTRIS MYRTVS, aliquibus **OXYMYRSINE**, aut **MYRTA CANTHA**, Latinis **RVS CVM** appellatur. Folium fert myrti, latius, in formam lanceæ mucronatam, baccæ per maturitatem rubescunt, rotundæ, à medio folio dependentes, offeo intus nucleo: cubitales ramuli ab radice exeunt, vitillū modo leni, fractu contumaces, foliosi, radice graminis simili, acerba, & subamara. In asperis & præcipitibus locis ena scitur. Colligitur radix autumnō: siccat & cōseruatur per annos duos. *Pota vinā cit: menses pellit, vesicæ calculos frangit, stillicidio vitinē medetur, dolores capitis sanat, & regiū morbum. *Dioscorides.*

HEPAR etiam excalfaciunt, siue pituitam in eo concoquunt, radix Apij, Fœniculi, Petroselinī, &c. de quibus singulis vide suprā suo loco.

De radicibus excalfacientibus splenem.

FRAXINVS arbor nota est. * Cuius radices, in vino potæ, lienis dolores auferunt.

GENTIANA German. Enspan. Gall. *Gentiane* nominat: huius inuentio prima assignatur Gentio, Illyricorum regi, à quo cognomen habuit. Folijs partim proximè radicem, in glandi, plantaginiue similibus, subrubris: partim à medio caule; & præsertim iuxta cacumen paulum dissectis, caule cauo & leui, digiti crassitudine geniculato, ex interuallis maioribus foliato. binum cubitorum altitudine, semine in calyceib. lato, læui, glumoso, satis ad spondilij semem accedente. radice longæ aristolochiæ, longa, crassa, amara. Locis gaudet ymbrosis, frequens in Italia, Illyrici, Germaniæ, Galliæq; montibus. Flores astate, semen autūno non raro perficit. Colligitur mense Augusto, vel autumnō: siccat ad solē, & seruatur per annos tres. Eligitur foris colore buxo, intus crocante, amarissima, dura, parum rugosa, frangi contumax. * Vis excalfactoria, & adstringens: contra morsus serpentium, duabus drachmis, cum pipere, ruta, & vino potæ auxiliatur. Extracti succi drachma, laterū dolorib. & ex sublimi deturbatis, raptis & conuulsis prodest: hepaticis & stomachicis, potæ eū aqua

A subuenit. Radix collyrii modo subdita, partus eicit: imposta, ut lyciū: vulneraria est, & vlcerū cuniculatim deapcentium medela. Succus præcipuè eodem effectū prodest: oculis inflammatione laborantibus illinitur: pro meconio collyrijs acris immiscetur. Radix vitiliginē absterget. *Dioscorides.*

Gentiana est notissima, cuius radice vitmur, quæ debet esse plena, densa, non rugosa, & sapore amarissimo: que sit collecta in montibus, non in palustribus locis. Talis ab vnoquoque Herbario facile haberi poterit.

SPLENEM quoque excalfaciunt, seu in eo pituitam concoquunt, radix Acori, Apij, Asparagi, Aristolochiæ rotundæ, Fœniculi, Capparorum, Petroselinī, &c. de quibus singulis vide suprā suo loco.

De radicibus excalfacientibus renes.

FRAGARIÆ radices & herba * decoctū, potum iccoris inflammationibus confert: renes & vesicam purgat: vulnera & vlcera sanat: muliebres fluxus, & lenitates intestinorū cohibet: cordis affectibus valde succurrit. *Anthracum.*

SAXIFRAGIÆ radix in petris & asperis locis nascitur. * Stranguriæ prodest: vrinam cit, reuina & vesicæ calculos pellit. *Dioscorides.*

RENES & VESICAM excalfaciunt quoque, radix Apij, Petroselinī, Pentaphylli, &c. de quibus vide suprā.

De radicibus excalfacientibus vterum

& iuncturas.

MATRICEM excalfacit, seu in ea pituitā concoquit, radix Rubiæ: de qua vide suprā suo loco.

IVNCTVRAS calefaciunt radix Costi, Zingiberis, &c. de quibus vide suprā suo loco.

De radicibus refrigerantibus stomachum, hepar & splenem.

SONCHI radix refrigerat, modicè astringit. * Vnde æstuantī stomacho & inflammationibus illiti profunt. Succus eorum stomachi tōsiones foribitione mitigat: lac elicit in vellere appositus, sedis ac vulgū collectionib. opitulatur. *Disse.*

STOMACHVM, **HEPAR**, & **SPLENEM** quoque refrigerat radix Cichorii, &c. de qua vide suprā suo loco.

De radicibus astringentibus.

CYPERVS iuncus est triangularis, interdum quadrangularis, cubitalis aut maior: folia fert porracea, longiora & angustiora, in summo caule minuta, semen completentia: radices, quarū in medicina vsus, inter se coherentes, oleis oblongis similes, vel rotundæ, nigre suauis odore, & amari gustu. Nascitur in palustribus. Duorum generū in Italia reperitur. Vnum enigum, cui radices oleæ similes: hoc præfertur. Alterum maius, cuius radices inæquales, & contorta. Optima ea est radix, inquit Dioscor. quæ grauior est, densa, plena, dura, aspera, odorata cum quadam acrimonia, qualis est Cilicia, Syriaca, & quæ à Cycladibus insulis pectur. Sic & hodie, quæ ex Oriente aduehitur,

a duchitur, melior est nostrate. Aliud Cyperi gēna in India nasci Dioscorides dicit, zingiberis effigie: quod croci modo tingit. Illud veterum Curcuma esse, nō abs re pleriq; existimāt. * Cypero vis calida inest. Venarū spiracula laxat: vrinā citi: ad calculos, aquamq; subter cutem vrilissimē bibitur: aduersus scorpionū ictus remedio est: perfrictionibus vuluæ, & præclusionibus fori prodest; pellit menses. Contra vlcera oris, etiam si depalcant, vorentq; fatina eius efficacax est. Malagmatis calfacientibus, & vnguentorū spissamentis bene adijci solet. *Medici Florentini ex Dioscoride.*

BISTORTA folia in longiusculis pediculis promit oblonga, lata ac acuminata, Lapathi similia, verum venenosa, & supernē quidem virētia, inferiū verō in cæso colore candicans: inter quæ medij exēūt caules pede altiores, rotundi minoribus aliquot folijs circūuestiti, spica in fastigio exiguis flosculis è dilutiore rubore purpurascēte, semina in qua tandem triangularia, splendētia, veluti oxalidis. radix subest crassa, oblongior, geniculata, nonnunquā retorta, multis fibris capillata, foris nigricās, interiore verō pulpa non intensē rubescēs, gustu adstringens. Fuchsius duas huius species facit: vnā folijs rugosioribus, aliam leuioribus: & radice hanc magis in se contorta, illam verō maiore, & minus complicata. multumq; fibrosa. Reperitur bistorta loeis humentibus, in opacis syluis, pingui ac lutofo solo. Matthioli in montib. exire refert. Adolefcit etiam feliciter in hortis perenni radice nititur. Maio ac Iunio flores spicati vident: semē postea maturēfcit. Ab intortis, & conuolutis radicebus nomen Bistorta habet. Germ. *Waterwurz*, Belgæ *Hersbonge*. Galli *Bistorse* appellant. Columbina & serpentaria à Germanica voce etiam dicitur: & à quibusdam Draunculus. Sed à Dioscoridis Dracontio multum differt. Plinianorū autem Draunculorum aliqua fortassis species est. Plinius siquidem lib. 24. cap. 16. id quod Greci Dracontion vocāt, triplici sibi effigie demonstratum refert: folijs betæ, non sine thyrsō, flore purpureo: alios radice longa, signata, articulosaq; monstrasse: tertiam demonstrationem fuisse folio maiore quā cornu, radice arundinacea. Deinde infra libro 25. cap. 2. in agro hospitis repertū ait, Draunculū appellatum, caule pollicari crassitudine, versicoloribus uiperarum maculis, quæ ferebant cōtra omnīū morsus esse remediū. Atq; primus horū Draunculorū Aro, auctore ipso Plinio, similis est. Tertium aequatilem esse Draunculum. Posterior, Dracontion maius Dioscoridis esse videtur, & Plinius hunc à reliquis tribus differentē etiā ostendit. Alius est, inquit lib. 25. cap. 2. quam nos in priore volumine eiusdem nominis diximus, sed huic alia figura. Superest secundus Draunculus, qui si id est eū eo cui cap. 16. lib. 24. statim initio, radicē tradit esse subrutilam, & draconis cōuoluti modo, multū cum Bistorta conuenit. Nā Bistortæ radix intorta, & cōuoluta est, ac colore, quē subrutilū

A dicere liceat. Est eadē & veluti geniculis articulata, vt secūdi Dracontij, quod coniecturā & suspicione auget. Sunt tamē ex recentiorib. qui Bistortā omnino aliā esse volūt. Matthioli siquidem in epistolis medicinalibus Behen rubrū esse scribit. Gesnerus ad Limoniū refert, alijs places Britannicā esse. Sed Behen tā rubrū quā albū (duplex etenim est) radices sunt odorare, potentia calidæ, ad venerea facientes: vt Aucenna, & Serapio memoratim prodiderūt. Bistortæ verō radix odore caret, refrigēt, adstringensq;, veneris aduersatur. Limoniū aut folia habet, Dio, scoride teste, Betæ tenuiora, & longiora, semēq; rubrum. Contrā Bistortæ minorā durioraq; sunt folia, & semen oxalidis. Britannica verō folio est Lapathi nigriore, & hirsutiore, radice tenui, & breui, Diolcoride & Plinio auctoribus. Bistortæ læuia folia, & inferna parte candidula, radixq; multo maior quā tenuis ac breuis appellanda sit. Iam & Britannicæ succū, & folia in hystem reponenda Apuleius suadet: causam addens quōd nō semper appareat. At Bistortæ viuax radice est, & nullo non anni tempore reperiri potest. Quæ Bistortā, & ab Arabū Behen, & à Dioscoridis Limonio, nec nō à Britannica differentem esse satis manifestē ostendunt. At facultate Bistorta frigida, & cū resiccatione validē astringens. Radix menses, & vndequaq; profluentem sanguinem supprimit: alium sistit: vomitū compescit: dyfenterijs medetur, quouis modo assumpta. Tonillarū, faucīū, & oris inflammationibus succurrit: gingiuas firmat, decocto aut succo eius ore colluto. Idē possunt folia, & semen, sed tamen minus efficaciter. *Dodonæus.*

BOLBOCASTANO folia sunt tenuia, dissecta, atq; diuisa, Apij tenuiora ac minorā, Cithmi, aut potius Anethi similia: cauliculis tenuis, & doctralis: flosculi parui in umbellis cādicantes: semen non magnū, oblongū, angustius quā fœniculi, odoratū, obsoleto Cymini colore nigricās. radix rotunda, exigui rapi forma, foris nigra, & vbi inaruerit, rugosa, intus pulpa cādida, sapore inter castaneam & pastinacam medio. In aruis & agris nonnullis Zelandiæ ac Holandiæ Bolbocastanon reperitur: item & in Græcia, Chio ac Rhodo, auctore Gulandino. Fertur & in Britannia siue Anglia provenire. Nec destituit eo quoq; Germania si non fallimur. Nam radices, quas ad Rhenū Mogutiē in aruis & hortis inueniri Lonicerus tradit, Bolbocastani sunt, non autē, vt ipse opinatur, Ornithogali. Scribit autem has esse rotundas, castanearum magnitudine, pullo extrinsecus cortice, intus carnē candida, gustu dulci, crudas tostasq; in aqua edic: cauliculum esse singulare tenerū, ab imo nudū, folia cumini, flores in umbellis veluti Anethi, quale Bolbocastanum esse iam diximus. Vident Bolbocastani flores Iunio: semen postea ad perfectionem venit. Meminit Bolbocastani Alexander Trallianus lib. 7. interea, quæ purulentis vitilia sunt, cibaria ipsam referens Quintilius ditionem existimauit corruptā, legendumq; ill

Βολβοκαϊτανόν: sed tam peregrina hæc vox est, quam *Βολβοκαϊτανόν*. Bolbocaitanum autè à forma bulbi, & sapore castaneæ nomen inuenit suum. Nostra etate pleriq; *Αγροκαϊτανόν* nuncupât: Zelandi Klein erdnoren. Germani Klein erdnuss. Est autem Bolbocaitani radix moderatè calida, & sicca, simul & adstringens: semè verò calidius & siccius. Editur illa cruda, sed suauius cocta: sanguinem spuentibus & mingentibus vtilis. Semè aperiendi vi præditum, & diureticum esse videtur. *Dodonæus.*

ASTRINGUNT quoq; radix Gentianæ, Penta phylli, Rhapontici, &c. de quibus vide §. suo loco.

De radicibus discutientibus.

ASPHODELVS, hastula regia, Gall. *Haste Royal* le. Germ. *Godwurz*; vulgaris est notitiæ: folijs maioris porri; caule leui, ferente in cacumine florem, quem anthericon appellant: radices subiacent oblongæ, rotundæ glandibus similes, gustu acres. Nascitur in montibus, syluis, nec non hortis satus. Colligitur radix autumnò. * Excalfacit: vrinæ & menses cit: lateris doloribus, ruptis, conuulsis, & tussibus, drachmè pondere pota ex vino medetur. Ea verò vomitiones adiuuat, ludicri tali magnitudine commanducata: à serpente demorsis datur aptissimè, trium drachmarum pondere, verùm folijs floribus, & radice ex vino morsus illinire oportet: item vlcera sordida, & depascentia: mammarū quoq; & testiu inflamationes, tubercula, furūculosq; decoctis in facie vini bulbis, recentibus inflammationibus ex polèta auxiliatur. Radicis succus adiecto veteri vino dulci, myrrha & croco, decoquitur, sitq; per quàm vtile oculis medicamentum: ad purulentas aures per se, & cum thure, melle, vino, & myrrha tritus, prodest in contrariâ aurem infusus: dentium dolorem mitigat. Cinis è radice illitus, alopecias ad pilum reducit oleum in excauatis radicibus igni decoctū, illitu exulceratis permionibus & ambustis igni, conducit: & sordiditati infillatum in aurem auxiliatur: Candidam vitiliginem, linteò antea perfrictam in sole, illita radix emendat. *Dioscorides.*

DISCVTIVNT etiam radix Aristolochiæ rotundæ, Bryoniæ, Capparorum, &c. de quibus vide supra suo loco.

De radicibus abstergentibus

BVLBVS ESCVLENTVS, vulgè cognitus, à nobis estur. Stomacho & alio vtilis, rufus, & qui ex Africa defertur. Amarum verò, & scyllinus, stomacho aptior est, & concoctionem adiuuat. * Bulbi omnes acrimoniam habent, excalfaciunt, venærem stimulant, linguam tonsillasq; exasperant, multum alimentu præbent, carnes creant, inflationem pariunt, luxatis, fractis, articulorum doloribus efficaciter illinuntur: spicula extrahunt: gangrænas, & podagras ex melle, aut per sese hydropicorum tumores, & canum morsus cum melle, & piperis polline illiti cohibet: sudores cõpescunt: stomachi dolores mitigat: furfures & vlcera, quæ in capite manant, cū tosto nitro

A abstergunt, fugillata, varosq; per se, aut ex oui luteo, & lentiginès cū melle, vel aceto, emendat: fractis auriculis, vnguibusq; ex polenta medentur. Idem calidis cineribus torrefacti, tollunt ficus: item cum cinere è mœnarum capitibus, impositi. Cremati verò & cum alcyonio missi, vitia cutis in facie, atrasq; cicatrices, in sole illiti emaculant: faciunt ad rupta, si cum aceto cocti edantur. Sed copiosiore eorum cibo abstinendum, quoniam neruos tentant. *Dioscorides.*

B CHELIDONTIÆ radix supernè singularis, infernè in multa crocea capillamenta fibratur, in qua succus croci. * Abstergit: cum aniso & vino albo pota, medetur regio morbo, & vlceribus quæ serpunt: imposita cum vino, aut manducata, dentium dolorem sedat. *Dioscorides.*

ABSTERGUNT quoque radix Aristolochiæ rotundæ, Ari, Asparagi, Asphodeli, &c. de quibus vide supra suo loco.

De radicibus aperientibus, extenuantibus, adurentibus, & emollientibus.

APERIUNT, Allium, Ceba, Curcuma, Rhaponticum, &c. de quibus vide supra suo loco.

EXTENUANT, radix Iridis Illyricæ, &c. de qua vide supra suo loco.

ADVRUNT Allium, Pyrethru, &c. de quibus vide supra suo loco.

EMOLLIVNT radix Althææ, Maluæ, &c. de quibus vide supra suo loco.

De radicibus suppurantibus.

LILIORVM alborum radix, Germ. *Weiß Giltgen zwibel*; colligitur quouis tempore, sed maxime autumnò. * Inasata, & ex rosaceo trita, igni ambusta sanat, vuluam emollit, menses ciet, vlcera cicatrice obducit. Cum melle detrita neruis præcis, luxatisq; medetur, vitilignes, furfures, & lepras emendat: vlceraq; in capite manantia expurgat: abstergit faciem, & erugat. teritur in aceto cum hyoscyami folijs, & farina tritici mulcendis testium inflammationibus. *Dioscorides.*

SVPPVRANT quoq; radix althææ, bryoniæ, &c. de quibus vide supra suo loco.

De radicibus glutinantibus.

DRACVNCVLVS maior, Ger. *Edstongentrack* Gall. *Serpentail*, ou *Serpentine* vocatur: caule habet rectum, lauem, duum cubitum, baculi crassitudine, versicoloribus draconum maculis, purpureis tamen tinctentibus. folia rursus sibi inuicem implicita. Fructum summo caule facit racemosum, coloris primum cineræci, mox per maturitatem in crocum & purpuram vergentis: radicem prægrandem, rotundam, candidam cortice tenui velutitā. Nascitur in sepibus umbrosis. Colligitur, dum maturecit, & succus exprimitur, siccatque in vmbra. Radix quoque messibus effoditur, elotaque particulatim conciditur, & furculo transixa siccat in vmbra. * Vis ei calefaciendi cum diluta vini potione. Crudam, coctā melle cum melle delingi prodest contra orthopnceas, rupta, conuulsa, tumum & desinilationes, pota cum vino vene-

rem stimulat: vlcera, quæ cacoëthe vocantur, A atq; phagædenica expurgat, præsertim cum vi. te alba, ex ea & melle, collyria ad fistulas, & partus euocandos componuntur. ad vitiligines cum melle, efficaciter illinitur: polypos & carcinomata absumit, &c. Dracunculus minor folio constat hederaceo, magno candidis notis insigni: caule recto, bicubitali, verò colore, maculis resperfo purpureis, ita vt anguem planè referat, baculi crassitudine: fructus summo caule racematim cohæret, colore primum herbaceo, & cum ematurus, croceo, gustu seruens, mordaxq; radice aliquantulum rotunda, bulbosa, arò non ab simili, tenui obducta cortice. Nascitur iisdem in locis, eademq; vires cum maiore obtinet. *Dioscorides.*

POLYGONATVM, SIGILLVM SALOMONIS, Germ. Weiswurz. *Hetruscis Fraxinella*, Gall. *Seau de Salomon*: nascitur in montibus, syluis, locis umbrosis, & iuxta margines, frutice cubito altiore, folijs laurilioribus, & lauioribus, sa- C pore mali cotonei, aut punici, cum quadam adstrictione. Flores per singulos foliorum exortus promit candidos, folijs numerosiores, incepta à radice supputatione. Radicem habet albã, mollem, longam, crebrò geniculatam, densam, graueolentem, digitu crassitudine æquantem. Maio ac Iunio flores, Augusto fructus colligi possunt. * Radix vulneribus efficaciter illinitur: quinetiã maculas in facie delet. *Dioscorides.*

SYMPHYTVM, CONSOLIDA MAIOR, Ger. D *Waidwurz* / *Echinardwurz*. Gall. *de la Consyre*. caulem emittit bicubitalem, aut maiorem, crassum, læuem, angulosum, vt sonchi inanem: circa quem breui interuacante spacio, folia exeunt angusta, buglosso proxima, oblonga, hirsuta: caule secundum angulos quosdam striato: folijs tenuibus, exalarum sinu prodeuntibus: in quibus flores lutei, & circa caulem velut verbasci semina emicant. Tam caulis, quàm folia aspera lanugine horrent, tactuq; pruritus concitant. Radices demittuntur foris nigra, intus candida, viscosæ: quaru est vsus. Locis aquis palustribusq; puenit. Per integram astatem floret. Radix tamen in autũno carpenda venit. * Tritæ & potæ cruentis excretionibus, ruptisq; proficiunt: recentia vulnera illitæ, conglutinant: carnes quoq; si cõcoquantur, cogunt additæ. Inflammationibus præsertim sedis, cum senescionis folijs vtiliter illinuntur. *Dioscorides.*

GLVTINANT quoq; radix aristolochie, gentianæ, &c. de quibus vide supra suo loco.

De radicibus flatus discutientibus.

ERYNGION, Germ. Mansdrew / Radiset, Gall. *Chardonnomme* / *Cent. iestes*, nominatur: aculeatarum generis est. Cuius folia in principio, sale cõdita, in cibos recipiuntur. Lata autem sunt & extremo ambitu aspera, gustu aromatica: sed vbi adoleuerunt, circa complures caulium eminentias in spinas aculeantur. in quorum summitatibus globosa capitula, durarũ, acutissimarũq;

spinarũ ambitu stellatim circumuallantur, quorum color aliàs viridis, aliàs albus, interdũ cæruleus inuenitur. Radix oblonga, lata, foris nigra, internè candida, pollicis crassitudine, odorata. Nascitur in asperis & cãp estribus. * Vim habet excalfactoriã. Pota menses & vrinas pellit: tormina inflationesq; discutit: cõtra iecinorũ vitia, serpentum morsus, & hausta venena, cum vino prodest: bibitur a duersus plurima, cum seminis pastinacæ ʒ. j. appensa. illitæue, tubercula discutere proditur. Pota cũ hydromelite radix, opisthotonicis, & comitialib. medetur. *Dioscorides.*

ZRYMBETH apud Arabes nihil aliud designat, quàm Arnabo apud Graecos. Est aut Arnabo, arbor procerã, in Oriente proueniens: folijs longis, colore viridi, in luteum languescente, falicis modo, sicuti & ramorum cortex. Infrugifera est, citreum odorem spirans. *Mathiolus.*

SPICA CELTICA exigua planta est, folia habens oblonga, in extremo lata, florem luteu: ad radices multa exigua habet adnata, spicis minus similia: hæc cum radiculis, abiectis folijs, in vsu sunt, & valde odorata. Adulterantur imposita herba simili, sed facilis cognitio: nam folia adnataq; breuiora habet, candidior est neq; amara, neq; odorata, vt vera Celtica est. Laudatur maximè recens iucũdi odoris radice numerosa cohærens, nõ fragilis & plena. * Vrinã mouet vehementer, & stomacho vtilis est. Inflammationibus iecinoris & suffulsi auxiliatur. Contra stomachi inflationes, cum absinthij decocto bibitur. item a duersus lienem, renum & vesicæ vitia, & venenatos ictus ex vino Additur in malagmata, potiones, & calfacientia vnguenta. *Medici Florentini ex Dioscoride.*

SPICANARDI teste Galeno, radix est, nõ spica. Nota est. Eligitur Syriaca dicta: cuius hæc sunt notæ: vt sit breui spica, largam genens comam, colore flaua, odorata, aliquantulum redolens cyperum sapore, linguam siccat, quæ diu in sua odoris gratia permanet. Adulteratur stibio cũ aqua, aut palmeco vino põderis causa inspirato. Sed ex præcedentibus notis dignoscitur. Madefacta etiam vendi solet: quod vitiu ex eo deprehenditur, quòd candida sit spica, squalida, nulloq; puluere obstita. Vim habet exiccantẽ & excalfactoriã. vrinã mouet. Naufcæ, stomachi rofionib. inflationi, iecinori, regio morbo, renũ vitijs auxiliatur, &c. *Medici Florentini ex Dioscoride.*

FLAVVS quoq; DISCVTIUNT, radix apij, acori, allij, costi, carnabadij, dauci, enulç, fœniculi, galangæ, petroselinij, peucedani, zedoariç, &c. de quibus singulis vide supra suo loco.

De radicibus semen generantibus.

SECACVL non est eryngium, neque Iringium, qui habet folia Cretami marini, neque Sigillum Salomonis: sed verum Secacul est veterum Sifer, hoc est, radix illa, quæ German. dicitur *Rügelmoos* / *Güngelein* / *Nudten* / & *Geyten* / Gall. *Eschernis* & *Seru-les*. * Semen generat, & venem stimulat. Si in promptu non sit, eius

loco radix pastinacæ sylvestris accipienda est. *A*

Cordus.

SEMEN quoque GENERANT, radix acori, bulbi, eryngij, galangæ, satyrij, &c. de quibus sin- gulis vide supra suo loco.

De radicibus mensis mouentibus.

CENTAVRIVM magnâ folia habet iuglan- dis, oblonga, viridi brassicarû colore, serrata in ambitu: caulê ceu rumicis, binû, aut ternû cubito- rum, multis ab radice adnatis, in quibus capita, *B* ceu papauerû, in rotunditate oblonga. Flos cœ- ruleus: semê Cnicò simile, ceu laneis floccis qui- busdâ inuolutû. Radix crassa, grauis, solida, tri- pedalis, succo prægnâs, cû adstrictione aliqua & dulcedine acris, & rubescens. Amat solû pingue & apriçû, ac sylvas & colles. Colligitur autûno: siccatû & conseruatur per annos duos. * Radix cõuenit ruptis, cõuulsis, pleuriticis, spirâdi diffi- cultati, veteri tussi: sanguinê expuentibus drach- mis duabus trita datur, si febris sit, in aqua, cæte- ris in vino: item ad tormina & vulnæ dolores, Ramenta eius in collyrij formam vulnæ subdi- ta, menses atq; partus extrahunt. *Dioscorides.*

FILIPENDVLÆ radix vrinæ stillicidio au- xiliatur: item renum tum calculus, tum dolori- bus: stomachi inflationes discutit. Medetur sus- spiriosis & anhelantibus, omnibusq; in vniuer- sum morbis, quos causa frigida excitauerit. Pro- dest comitialibus, insperfo cibis radicum pulue- re. *Matthiolus.*

GRAMEN vulgare est notitię: cuius radix dul- cis, articul. præcineta. * Hæc trita illitu vulnera conglutinat. Decoctum eius in potu, torminib. medetur, & vrinæ difficultatibus: calculosa et- iam vesicæ excrementa comminuit. *Dioscorides.*

MEON, OSTRIVM, MAGISTRANTIA, in Macedonia & Hispania plurimum gignitur, anetho folijs & caule simile, sed eo crassius: bi- nûm fermê cubitorû altitudine attollitur. sparsis in obliquum, rectumque radicibus, longis, tenuibus, odoratis, linguam excalfaciuntibus. Col- liguntur Augusto mense. * Quæ tenues factæ ex aqua, vel trite citra coctionem, præclusorum re- num, vesicæq; fractę vitia potu leniunt: vrinæ dif- ficultati medentur: stomachi inflationes discuti- unt. Torminibus, affectæ vulnæ, articularum doloribus, atq; fluxionibus pectoris, tritæ cum melle in eclegmate auxiliantur. Sanguinem per menstrua pellunt, desessioibus seruata: in- fantibus autem illitæ imo ventri, vrinas mouent. Quod si plus quàm deceat, ex his bibatur, caput dolore afficiunt. *Dioscorides.*

Meum ex sententia plurimum peritorum in sim- plicium cognitione existimatur ea planta esse, quam Herbarij Calabrenses appellant Impera- tricem: cuius copia in monte Calabria Polino prouenit. Radix nigricans est, numerosa & sub- tilis, boni odoris, & sapore, vt ego quidem ob- seruaui, initio dulci, deinde amaro, & in fine a- cri: Folia habet Anethi & in summa omnes no- tas à Dioscor. illi assignatas. Videtur mihi quidê

eadem esse planta, quâ depingit Matthiolus, mo- dò non sit malè representata. Vtrum radicibus siccatis in vmbra, non marcidis aut leuibus, nec cariosis, sed plenis, grauibus & odoratis.

VALERIANÆ tria genera passim occurrunt: vnû hortense, sylvestria duo. Reperiuntur verò & alię quædâ, sed nomie, non effigie reliquis simi- les, vt quâ Rubram cognominat, & quâ Græcâ. Satiua siue hortensis valeriana, prima folia edit oblonga, lata, læuia, virentia, atq; indiuisa: quæ verò secundum caules maiora, longiora, vtrinq; profundius laciniata. Elaphobosci siue Pastina- cæ maioris foliorum æmula, sed tamen minora: caulis cubito altior, læuis, & concauus & inter- uallis rarioribus articulatus, è cuius geniculis bi- na exeunt folia, & in fastigio flores in vmbellis aceruati, parui, ab oblongiore, & angustiore exi- guo veluti collo sese pendentes, narcissi quidem effigie aliquatenus exprimentes, sed tamê mul- to tenuiores, & magnitudine ipsis plurimû ce- dentes, colore è rubente diluta purpura albican- tes, radix digitalis crassitudinis, obliqua, fibris multis summa tertæ adhaeret, pluri- ma parte e- minens: quæ dum resiccatur, pinguis ac oleosa efficitur, & odore est suauiore, quàm recens. Syl- uestrium quæ maior, folijs cum prioribus, tum ijs, quæ circa cauliculos est, diuisijs, ac laciniosis, maioribus, & nigricantioribus quàm satiuę, cau- lis huius læuis quoq; inanis & geniculatus, cu- bitoq; procerior. flores in vmbellis similes & di- lute pauperei. radices tenues, & veluti multis ca-

pillamentis fibrosę, odore non omnino destitu- tæ. Altera sylvestris forma hortensem satis refert, sed longè minor est. prima eius folia indiuisa, reliqua in partes, ac lacinijs dissecta. cauliculus dodrantalis. flores in vmbellis aliarum similes ex læui purpura albicantes. radices tenues, obli- quæ, repentes, & tenuibus fibris capillatæ, odo- ris exigui. Seritur hortensis apud Germanos & Belgas. In Creta autê & Ponto suæ spontis esse fertur. Sylvestres humenib. locis, iuxta riuulos, fossas, & serobes aquas habêtes, reperiunt, ma- ior harû in hortos translata luxuriat: minor verò ægrè coalescit. Florent hæc Maio, Iunio, & Iulio æstiuis mensibus Valerianæ passim appellantur, & Græcè Phu. Et prima quidem Phu apud Dioscoridem descriptioni responderet: neque obstat flos paruus, & Narcisso minor. Quod si quidem maior scribatur, errore sit Græci exemplaris, in quo sic habetur: *ἡ φάρμακον τῆς ὑπερμαρτίας καὶ τῆς φάρμακον*. Sed pro *ὑπερμαρτίας*, id est maior, restituendum est *ἡ φάρμακον*, siue *ἡ φάρμακον*, id est minor, vt ante nos Ruel- lius quoq; annotauit. Id quod mox subsequens dictio *ἡ φάρμακον*, hoc est tenior, non modò in- nuit, verum & palam ostendit. Neq; enim maio- ra, sed minora, teniora esse solent. Atque sic se habent Dioscoridis lectioe, omnis adimitur serupulus. Sunt namq; Valerianę flores *ἡ φάρμακον* *ἡ φάρμακον*, quàm Narcissi. Appellatur præterea Valeriana satiuâ à Dioscoride *ἡ φάρμακον*, id est, sylvestris, aut rustica nardus: à Plinio Nar- dus Cretica: hac ætate à quibusdam Marinella,

Genicularis herba benedicta, & Theriacaria in officinis Valeriana domestica: Theophrasto Paracelso Terdina: Germ. Grosß Valerian. Gall. Valeriane. Altera species Valeriana sylvestris nuncupatur, & Germ. Wildt Valerian / Katzenwurz / Wugenwurz / Wendwurz / Denmark. Tertia Valeriana minima nominari ferè solet. * Excalfacti autem Phul legitimum, vt Dioscorides ait, sed tamen non intensè, neq; ipsa recens radix, sed arefcens tantum. Recentem siquidem exiguum omnino calous habere facilè deprehenditur. arefcentem verò calidiorem esse, & gustus & odor vterq; intensior ostendunt. Mouet aut, authore Dioscoride, sicca radix vrinas: menses citè prodest ad laterù dolores, & antidotis permiscetur. Syluestre autem Valerianam, ruptis cõuulsis, ex alto præcipitatis, recentiores vtilem censent. folia huius, tum & satius ad oris, & gingiuarum cum inflammatione exulcerationes, decocta, & gargarizata prodesse ferunt. Caterum Valeriana rubra duorum dodrantum caulibus, aut longioribus, ijsq; rotundis, læuibus & geniculatis assurgit. folia habet lata, longa, acuminata, læuia, & diluti viroris: è fastigijs caulium Valeriana prope modum similes umbellas, sed laxiores, & magis inconditas, in quibus flores oblongi, tenues, rubentes, & semen indè exiguum, oblongum, quandoq; summa parte barbatulum, radix subest candida, medio crassitudinis, & longitudinis. Huic similis alia reperit folijs quoq; oblongis, cauliculis circa superiore partem in ramulos cõplures diuisis: flosculis è diluto cœruleo purpurascens, breuioribus, quam superioris: radice medio crassitudinis. Vtraq; Belgij hortensis, & altera quidem rarior. florent æstiuis mensibus. Valeriana rubra à floribus umbellarumq; similitudine pleriq; nomen dedere, quod huic permittere maluimus, quam impropiam appellationem temere tribuere. Sunt etiã, qui Behen recentiorù speciè esse velint, id ipsum Behen rubrum nuncupantes, ad differentiã alterius Behen albi dicti, que quidem est herba multum à Behen Arabum differens, veluti & præsens. Alij inter Limonij genera referunt. Matthioli etiam secundam speciem pro Limonio depingit. Atq; hæc ipsam atidam ad nos pro Limonio misit præclarissimus vir, & in notitia stirpium, omniumq; simplicium versatissimus Iacobus Antonius Cortusius Patricius Patavinus. Et respõdet satis cum Limonij descriptione posterior. Sed Valeriana rubra non æquè: non modò quòd folia eius sint longè quàm Betæ minorã; ve um potissimū, quòd diemen eius rarè perficiatur, & hoc ipsum nequaquam rubeat. Nam Limonio folia sunt Betæ similia, tenuiora tamè, & minora: caulis tenuis, rectus, refertus semine rubicundo, vt Dioscorides refert. Quod autem ad facultates harum attinet, nullas quidem cõpertas habemus. Videtur autem vtraq; vnà cum radicibus refrigerantis esse naturæ. Porrò Valeriana Græca coliculos tres, aut quatuor promit rectos, concauos, inanes, tenues & cubitales,

A folijs circumueltitos compluribus, oblongis, alatis, ex alijs multis, medio intercurrente neruo, compositis, vicia folijs ferè conformibus, sed tamen virentioribus, quorum singula paruula sunt, latiuscula, oblonga, acuminata, dorsoq; aliquantulū emicante. flores nequaquam in umbellis, neq; etiam in alijs foliorum, sed in fastigijs eauliculorum sparsi prodeunt, pulchri, colore cœruleo, sed dilutiore splendentes, ex quinque foliolis, staminibus aliquot exiguis, & candidis in medio, à quibus apices parui subulteri dependent, sequuntur capitula parua, in quibus semen minutū. pro radicibus multæ tenuissimæ sunt fibræ. Nusquam suæ spontis in Belgio est, sed aliunde illata. plurima ætatis parte floret. Valerianam, vt diximus, Græcam, & Valerianam peregrinam, nec non Pseudophu appellat, tametsi nullam cum Valeriana similitudinem habeat. Nullius est vsus, nisi quòd hortorum exornet margines. Dodonæus.

C Phu verum crescit in regno Neapolitano, in Polino monte Calabriae & alijs locis, & Romæ, vbi in multis hortis colitur, abundè haberi potest. Radix est longa, & crassa vnum digitum, & in circuitu villosa ex obliquo, instar Hellebori, & in vno loco reperitur multæ radices interdum ad 30. inuicem sese oblique contingentes: odore planè refert Valerianam, attamen multò efficaciore. Andromachus Ponticū eligit. Quod si ad manus nostras peruenerit solida, nõ excelsa, odore fragrantissimo, perfectissima erit, æquè ac ea, quæ in Ponto crescit. Vulgaris Valeriana nõ debet illius loco accipi: cum veræ copia modò diligentia medio crassitudinis, haberi possit.

FRAXINE LÆAE complures exeunt cauliculi, rotundi, cubitales, aut altiores, inferius folijs, superius verò floribus supra inuicè digestis ornati: folia oblonga ex pluribus ad vnū pediculum vnita, Glycyrrhizæ similia, multò quàm fraxini minora. Singularia tamè eorum breuiora, duriora, magisq; acuminata, quàm Glycyrrhizæ florum color dilutè est rubentis purpuræ, vt siluestris malux: sed forma dissimilis. A quibus etenim vt plurimū striatis oblongisq; superioribus foliolis, stamina aliquot recuruata barbæ instar dependent. Odor horum grauis est, ac hircinum olet, & similiter earum, quæ sequuntur siliquarum. Succedunt autem singulis floribus quinque simul, asperæ, scabrae, & subrubetæ: in quibus semen gignitur rotundum, nigrum, splendens, minus quàm Pæoniæ, aut etiam Lentisci, radices ab vno capite plures diuariantur longæ, candidæ, carnosæ, tenui in medio acruo, cum obscura acredine aliquantulum amaricantes. Videntur autem huius duæ esse species, non tamen valdè differentes. Vnius folia maiora, virentiora, duriora, magisq; acuminata, alterius verò nigriora, minus dura, ac nõ æquè in acumè definita, flores quoq; huius aliquantò dilutiore: illius verò paulò rubicundiores. In Italiae ac Germaniæ montibus, ac collibus, lutofo ac saxoso reperitur solo apud Belgas hortensis est. Flo-

res Iunio: semē seriū prouenit. Recentiores Fraxinellam pleriq; *καλαμωλίον* quasi humilem Fraxinū appellant. officinā Diptamnū, & pro legitimo Diptāno, radicibus huius subinde vtūtur, vnde & à nōnullis Pseudodictamnū, & Dictamnū album nominatur. Non esse aut legitimum Dictamnū notius modō est, quā vltis refelli opus sit. Et Pseudodictamnū quoq; Dioscoridis nequaquā esse, non minū manifestū. Sed non esse Tragij veterum speciem, non æquē expeditum videtur. Nam cum Tragio, & quidem priore conuenire posse apparet. Habet autem istud prius Tragium, duo siquidem sunt, auctore Dioscoride, folia, virgas & fructus Lentisco similia, sed minora omnia & succum fert gummi similem: & in Creta tantū nascitur. Idem Plinius lib. 27. cap. 13. Tragonis siue Tragii, ait, nascitur in Cretā tantū insulā maritimis. Lentisco (exemplaria peperam Iunipero habent) similis, & semine, & folio, & ramis. succus eius lacteus in gummi spissatus, vel semē, impositione spicula & corpore eijcit. Et Fraxinella quidem Lentiscum non minus quā Glycyrrhiza folio refert, & odorem *πράγυ*, id est hirci spirat: quæ huius cum Tragio similitudinē quandā ostēdunt. Sed tamen quia frutex non est, non baccas, quales Lentiscus, sed siliquas ferat, adnatis ramulis careat, adhæc neq; lachrymam fundat, haudquaquā Tragium, sed aliā, atq; ab eo differentem stirpem esse cōsequitur, quam verisimile est veteres nō obseruasse, vel in nullo vsu, aut saltem negligentius habuisse. Facit huc, quod Bellonius lib. 1. Singularium refert, Tragii in Creta iuxta fluentē nasci, & flore esse luteo. Nam Fraxinella montes amat & flore rubet. Ex quib. Fraxinellæ cum Tragio discrimen fati apparet. * At Fraxinellæ radix exsiccatur, & refecit ordine secundo, digerentis, attenuantis, & aperientis est facultatis. Menfes & vrinas mouet: partus adiuvat: secundas educit: vteri frigidioribus morbis auxiliaris est. cōferre & stomachicis, & anhelosis fertur. Tradunt etiā aduersus istus morsusq; ferarum, lethalia medicamenta, & pestilentium morborum contagia prodesse, antidotisq; vtiliter permisceri. *Dodonæus.*

MENSTRVA quoque **PROVOCANT**, radix asari, ari, acori, aristolochiæ longæ, asphodeli, allij, bryoniæ, cypri, costi, capparorum, calami aromatici, dauci, dictamni, eryngij, sceniculi, helenij, lilij, petroselinij, pœoniæ, raphani, rubiæ, rusci, &c. de quibus singulis vide suprà suo loco.

De radicibus menses sistentibus.

TORMENTILLA folio pentaphylli minore, septenis incisuris diuiso: radice breui, nodosa, cōpacta, rubeo colore, sapore astringēt: cauliculis tenuibus, subrubentibus: flore melino, ad eodē vt in pentaphylli genere sit reponenda. Sunt, qui à septenis foliorum diuisuram Heptaphyllon vocent. * Vrinx incontinenciam supprimit: sistit menses, si in earum decocto ad vmbilicum

A vsq; confederint foeminae: vel si trita, & ex melle atq; spica subactæ, ventri, ac pubi illinantur. Sanguinem è vulneribus manentem cohibent, superasperso earum puluere. *Mathiolus.*

MENSTRVA quoq; **SISTUNT** radices Symphyti, &c. de quibus vide suprà suo loco.

De radicibus sudorem prouocantibus.

CHINA ex occidentali India defertur (quandoquidem vulgo Lusitani ex Orientali India eam adferant) est arundinis maioris radici similibus, nodosa, intus alba, interdum rubescens, foris rubra. Optima est recens, ponderosa, folida, pinguis, non cariota, sapore insipida. Nascitur in China, Orientalis Indiæ prouincia, Scythiæ atq; Sericiæ finitima, maritimis locis, arundinis, aut vluæ palustris modo. Solius radice est vsus apud Indos, ad curā dos difficiles morbos, apud quos magno in precio est. Propinatur eius aqua in diuturnis & acutis morbis, febribus præsertim: etenim sudores prouocat, cuius rei gratia multi sanantur. Triginta sunt circiter anni, quod Lusitani primū in has regiones eam intulerint. præclara de eius facultatibus prædicantes aduersus omnis generis morbos, sed maxime Luem Veneream, in qua mirabiles effectus præstitit. * Valde extenuat: sudorem mouet & exiccat, ideoq; putredini resistit: iecur cōfirmat, hydropi auxiliatur: vlcera maligna sanat, lepram & elephantiasin curat: Gallico morbo succurrit: corpus alimento destitutum refecit: scirrhis iecoris maxime prodest: ligno Guaiaco tamen à Sarfa infirmus exiit. *Nicotam Monardis, & Andernacus.*

SARSA PARILLA ex Peru, siue Hispania noua defertur, planta multis radicibus nitens, glycyrrhizæ non dissimilibus, duos cubitos, aut eo amplius longis, colore cinereo diluore, quæ interdum tam altè demittuntur, vt qui integras eruere volet, ei profunda fossione opus sit: ramis nodosis, & lignosis, qui facillè desiccantur: florésne an fructum proferat, ignoramus. Illa multo meliorem & efficaciorē nobis deinde protulit prouincia Honduras, à superiore differens, quod illa candidior est, ad pallorem tendens, & gracilior, hæc verò cinerea, nigrior, atque crassior. Deligitur nigrior, recēs, nō cariota, fractu contumax, quæq; assularim frangitur, & ponderosa. Nam quæ cariem sensit, & dum frangitur puluerulenta est, inutilis existimatur. Cum eam Hispani primum viderunt, Sarfæ Parillæ nomen indiderūt, propter cognationem, quam cum nostra Sarfa Parilla, quæ similax aspera est, habet. Certè nostratē expertus sum simili facultate præditam, cum ea, quæ ex Hispania noua adfertur, ad quam magis accedit, quā ad eam, quæ in Honduras inuenitur. Gustu insipido est, & sine acrimonia, nec eius aqua hordeacea sapidiore est. * Vnca eius in duabus libris aquæ cōcta, vini rubi turbidioris colorem refert, tenuemq; essentiā habet, & summè prouocat sudorem. Decoctū eius cum tenui victu potū, per dies

di es triginta, lucem veneream, plus quam lignū In dicum sanat, prodest morbis articularijs, vlc-ribus, laxis ex pituita & defluxione tumoribus: cerebri & capitis vitia emendat: iecur cōfirmat: lientem extenuat: incipientem elephantiafin dī-
cutit. *Nicol. Monardis, & Andermacus.*

De radicibus venenis resistentibus.

ANGELICA cubitatem excedit altitudinem, caule geniculato, inani, multis alarum cauis re-ferro: folia profert oblonga, per ambitū ferra-ta, in nigrum vitescentia: flores albos, in vmbel-lam cohærentes: è quibus semen prodit tenue, lentium modo compressum. Radix ei subest cra-ssa raphani modo, quæ in plures diuariantur ra-mos, gustu acris, & suauiter odorata. Nascitur in hortis. Colligitur autūno: siccatur, & cōseruatur per annos duos, vel tres. * Excalfacit, pariterq; deficcet ordine secūdo completo, aut tertio in-cipiente. Proinde aperit, attenuat, & discutit. Ven-enis mirificè aduersatur, quare pestilentiam ar-ctet hausta, aut frequenter commansa. Ipsa per se sumpta, pituitosos, lētosq; humores digerit. Idē præstat & radicis decoctū: quod etiam celerius ex frigore tussientibus auxiliatur: expectorat en-im efficaciter crassam, lentamq; pituitam. Sa-nantur eodem ex aqua aut vino interna viscerū vlcera, concretusq; sanguis dissoluitur, & robo-ratur ventriculus. Radix in puluetem trita, ani-mi deliquijs, & cæteris cordis affeētibus opem vnicè præstat. Valet ad rabiosorum & veneno-
forum morsus, exterius cū ruta imposta, intrō in corpus assumpta. *Matthioli.*

CARLINÆ, siue Cardopatij duæ species: vna humilis & absque caule: altera caulem promit. Vtriq; florem candidum videre contigit. Ges-nerus purpureum reperiri scribit, quod & Fran-ciscani fratres testantur. Humili folia sunt spi-nosa, & oblonga, inter quæ medius emicat or-biculatus flos, amplus, magnus, exteriore parte instar echini castaneæ valde spinosus: superius planus, & latè patens. cuius medium multus ca-pillaceis staminibus fæctum, oblonga, angusta ambiunt foliola, candida, aut purpurea, sereno hic explicatur coelo, nubilo verò & per noctem veluti se recludens contrahitur. radix huius ob-longa, & medio cras crassitudinis. Altera species folia similiter valdè habet spinosa, nō raro aspe-riora: caulem dodrantalem, aut altiore: flo-rem in capitulo vti prioris, sed minorē multo ra-dicem digitalis ferè crassitudinis odoratā, & vt plurimū rimosam. De vtriusq; nomine inter re-centiores nō satis cōuenit. Sunt, qui velint prio-rem Chamæleonem albū esse: alterū verò Cha-mæleonem nigrum: alij vtrumq; à Chamæleoni bus differe asserunt. Chamæleonem autem al-bum Dioscorides folia habere Scolymō similia ait, caulem non promere: è medio spinas erige-re echini marini aut Cinaræ modo: flores edere purpureos, veluti pilos papposos: semen Cnici: radicem interius albam, aliquatenus aromaticā, gravis odoris, & dulcem, circa quam viscum re-

A peritur. Nigrum verò Chamæleonem, idem in-quit, folijs quoq; esse Scolymī, sed minoribus, tenuioribus, ac rubro distinctis, caule dodrant-ali, digitalis crassitudinis, subrubente, & vmbellā habere, in eaq; florem tenuem Hyacinthi amu-lum, versicolore, radicem verò crassam, nigrā, densam, interdum exesam, quæ dissecta sublu-tea sit, & manducata mordeat. Et cum Chamæ-leone quidem albo Carlinam humilem conuc-nire posse apparet, si fructus, aut capitulum re-sponderet. Caule siquidem, & folijs spinosa, sed fructus non est veluti Cinaræ. Pini conum siqui-dem Cinaræ capitulum refert, ex squamis mul-tis fastigio acuminatis, ac spinosis coactus, qua-le nō est Carlinæ. Neq; enim satis est, quod cau-le careat, aut quod viscum ferat, sed reliquis et-iam adesse notas refert. Nam vt Franciscani fra-tres tradunt, plures Carduorū species reperiuntur caule viduæ: posunt & aliæ viscum ac gum-mi præbere. *Plin. lib. 21. cap. 16. ixinem raram vi-*

C & radice filiosam esse inquit, ex qua medium veluti malum extuberat. Est autē Ixine Chamæ-leon albus, Exemplaria Helixine peperā habent. Idem de Carlina altera dicendū: tamerit enim fo-lia fortè habeat Scolymī, & caulem dodrantalē, cum tamen flos non sit hyacinthi, id est, cœrulei coloris, desideratis & alijs, Chamæleon niger di-ci non potest. Accedit nostræ sententiæ in lib. Sing-ularium suorū primo, diligentissimus P. Bello-nius, qui ambas Carlinas à Chamæleonib; differ-re ostendit, & vtrumq; Chamæleonē Italiæ, Ger-maniæ, & Galliæ incognitum esse scribit. Albi Chamæleonis radicē perquam crassam esse ait, & pedalis, aut cubitalis longitudinis, multumq; odoratā, atq; ex ea lachrymā manare: Chamæ-leonis verò nigri florem esse pulcherrimū, cœru-lei, ac planè cœlestis coloris, quam Dioscorides *Uxus & Corym* appellat, ab Hyacintho non scripto, qui creberrimè cœruleus est *Dodonæus.*

VENENIS ETIAM RESISTUNT, radix Apij, E Allij, Aristolochiæ longæ, Bryoniæ, Cyperi, Car-nabadij, seu Doronici, Costi, Fœniculi, Gentia-næ, &c. de quibus vide suprà suo loco.

De radicibus ambustis conferentibus.

HYACINTHI radix bulbacea est. * Hæc pue-ris cum vino albo illita, pubertatem coerces, & non patitur erumpere: sistit aluum pota, & vri-nam impellit: phalangiotorum morsibus auxilia-tur. *Dios. ordes.*

F AMYSTIS quoq; medentur, radix Aspho-deli, Bulbi, liliorum alborum, &c. de quibus vi-de suprà suo loco.

De radicibus dolorem sedantibus.

ANONIS seu ONONIS ramos habet fruti-cosos, dodrantales, aut maiores, frequētibus ge-niculis cinctos cauis alarū multis, capitibus ro-tundis: folijs lenticulæ, renibus, pusillis, ad ru-tæ aut pratensis lori folia accedentibus, subhir-sutis, odoratis, non iniucundè olentibus. Muria cōditur, antequam spinosa fiat, cibus gratissima.

Rami acutioribus spinis, & veluti spiculis firmioribus horrent. Radicem mittit candidam. * Quæ exalfacic, & extenuat. Huius cortex ex vino potus vrinam erit, calculos comminuit, margines vlcerum erodit. Radix cum decoquitur posca, dolorem dentium collutione mitigat. Decoctum eius potu hæmorrhoidas sanare creditur. *Dioscorides.*

DOLOREM quoq; sedant, radix Acori, Dau-ci, Eryngij, Ireos, Mandragore, &c. de quib. vide supra suo loco.

De radicibus discutientibus strumas.

PLANTAGINIS radix * & mâducatu, & collutione, dentium dolores sedat, eadem cum folijs, vlceribus renû, & vesicæ in passo datur. Ferrur tres radices, cum tribus vini cyathis, & pari aque modo, tertianis auxiliari: & quatuor, quartanis. Sunt, qui radicis gestamine, discutiendis strumis vtantur. *Dioscorides.*

DISCUTIUNT quoque STRUMAS, radix C Capparorum, Ireos, de quibus vide s. suo loco.

De radicibus venenosis.

MANDRAGORA si bibatur, confestim sopor insequitur, exulatio, ac vehemens veterans, nihil temerè distans à lethargo. * Cui, antequàm aliquid ex ijs accidat, vomitus & aqua multa proderit: postea nitrum & absinthium ex vino dulci aut passo sumatur. caput rosaceo & aceto perfundatur. Proficat excitatio & motus corporis & olfactus eupatorij, & piperis, sinapis, castorij, & ruta, tritorum in aceto: & liquidæ picis, & odor è lucernarû exustione, & extinctu. Quòd si agrè ij reuocentur, sternutamenta mouere, alijsq; cõmunibus auxilijs vt conueniet. *Dioscorides.*

FUNGORVM alij genere, alij copia lædunt: omnes tamè strangulatus suspensio similes cõcitant. * Quibus confestim succurendum: communiter ex oleo vomere cogendi: mirificè iuat lixiua ex farmetis, aut pyrastrî furculis, epota cum sale, posca & nitro. Fructus aut folia pyrastrî cum fungis decocta, strangulantem illam vim auferunt, estataq; eiusdem auxiliantur. Aduersus fungos gallinaceo oua cum posca proficiunt, adiecta aristolochiæ drachma, item absinthium cum vino melleq; sumptum, & ex aqua porum: apiastrum ex nitro: panacis radix, & semen in vino: fax vini cremata, cum aqua: atramentum sutorû ex aceto: radix vel sinapis, aut nasturtium esu profant. *Dioscorides.*

SYMPTO EPHEMERO, quod aliqui syluestrem bulbum appellant, * pruritus in roto corpore excitatur, non secus arque ijs qui vitica aut scylla laceffuntur: interna rosionem sentiunt, stomachus cum ingenti grauitate exæstuat. cæterum inualefcente morbo, cruor strigmentis admistus, per aluum exigitur. Quibus, vt ijs qui salamandram hauserunt, vomitione aut clysteribus auxiliari conueniet: sed antea quam venenû inualefcat, dandû est decoctû frondium quercus, aut glandium, aut malicorij: lac bibere prodest, in quo serpillum sit decoctum: item succum sax

A guinalis herbæ, aut ramorum vitis, aut rubi, aut medullæ recentis ferulæ, aut myrthi cum vino. Baccæ autem myrthi tufæ tritaq;, & aqua macerata, vt liquor inde sumatur, opem ferunt. Media castancarum tuniula similem effectum præbet, si cruda in aliquo supradictorum succo sumatur: origanum quoque cum lixiua epotum eximè iuuantur a sinini lactis, aut bubuli calidi potu, etiam in ore contineant: ita vt quibus copia lactis huius adfit, non aliud desiderent.

B *Dioscorides.*

VERATRVM ALBYM * strangulatus concitat, aut immodicas alui deiectiones mouet. Quibus ea medentur, quæ in fungorum mentione retulimus. Nimios autem deiectionû impetus, medicamentis quæ excrementa supprimunt, cohercebimus. *Dioscorides.*

De radicibus alterantibus qualitate occulta.

NO VI mulierè, quotidie ferè per annos multos vuluæ strangulationi obnoxiam, quæ ex illo morbo optimè conualuit haurièdo semel per hebdomadam sub lecti ingressum, vinû album, in quo vncia radicis BRYONIAE efferveruisset. Et hoc medicamento per annum integrum vsa, hinc nihil amplius incommodi sensit, inquit Matthiolus.

PAEONIAE radix, quòd solaris sit, eruta Sole tenente Leonem, die & hora Solis, nec non Lunæ crescente lumine, portantem ab Epilepsia liberat. *Marfilus Ficinus.*

De radicibus purgantibus bilem flauam.

RHABARBARVM radix est inæqualiter crassa, nõ admodû longa, theo pontico perquam similia colore & substantia. Eius tres sunt differentiæ: vnû in dicu ex Sinarû regione omnium præstantissimû: alterum Barbarû, secundum locû obtinens, tertium Turcicum, omnium ignauissimû. Laudatur subnigrû in rubrum inclinans, recens, graue, pro raritate sua, confractû, ex rufo & glauco alternas, & croci modo tingens. Adulteratur, si aliquot dieb. in aqua macerat, vt facultas eximat. fucus verò deprehenditur, si in cõfracto ea varietas, quæ supra dicta est, nõ conspicitur, nec croci modo tingit, sed leuius est, & magis adstringit. Cõseruatur annos tres aut quatuor integrû in corruptûq;, si cera sola, vel cera cû terebinthina liquata circumlinatur, aut melle albo, aut psyllio, aut milio mergatur. Corrigitur tertia parte spicæ, vel squinathis, vel cinnamomi. Dosis infusionis à drachma vna cû dimidia, vsq; ad decem: pulueris verò à drachma vna, vsq; ad quatuor. Calidum & siccû ordine secundo. * Purgat clementer bilem flauam, pituitamq;, præcipuè à ventriculo & hepate, & in defanguinem purgat, obstructions liberat, & affectus inde sanat, ieterum, hydropè, splenis tumorè, febres putidas, etià diuturnas, dolorè hypocondriorû puncturium, &c. *Medica Florentini, ex Me/sue.*

FILICI folia sine caule, sine fructu, sine flore, cxvno

ex vno pediculo cubitali longitudine exeit, multifida, & lateribus pinnata, subgravi odore: radice per summa cespitum nigra, oblonga, filices multas fundente, substringente gustu. Nascitur in montibus & saxosis. Colligitur autumno, siccat & conseruatur per annum. * Radix laticincta excutit, sumpta drachmis quatuor ex aqua malsa: melius si cum scammonia, aut veratri nigri totidem obolis detur: sed qui sumunt, alia prægustare debent, &c. *Dioscorides.*

PURGANT quoq; bilem flauam Rhaponticum, &c. de quo vide supra suo loco.

De radicibus purgantibus bilem atram.

ELLEBORVM NIGRVM, vulgò à Germanis *Wassmieswurzel*, folia habet viridia, platani similia, minora, folijs spondilij proxima, pluribus diuisuris incisa, nigriora, & crassiora, subaspera: caulis asper. flores ex candida purpurei, cotoneis similes, racematis coherentes, in quibus est semen enico simile: radicibus nigris, tenuibus, elleboro albo similibus, quarum duntaxat est vfus. Reperitur in Germania plerisq; montibus, & alijs incultis, ac asperis locis. In hortis viuax est. Floret circa natalem Dominicum, si hiems clemens mitisq; fuerit: aliàs mox soluto gelu. Eligi debet bene nigrum, corpusculum, plenum, in quo tenuis sit medulla, acris gustu, feruensq;. Helleborum nigrum quo hodie plerunq; vtuntur, non est iam descriptum: veruntamen etiam in Herbaria reperitur cum prædictis notis, tamen si raro. Itaq; cura adhibenda est, vt id sumatur: quãuis non multũ errent, qui in veri loco vtuntur vulgari. Colligitur in vere vel æstate: seruatur verò per annos duos vel tres. Corrigit cinnamomo, fœniculo, aniso, mastiche, oxymelite, & passo. Solis animosis & robustis datur. Dosis pulueris à siliquis sex, vsq; ad ferupulum vnum vel duos, cum passo, vel oxymelite. * Bilem vtrâq;, & pituitam euacuat non citra difficultatem. Itaq; febribus circuitu repetentibus, & diurnis conuenit: item furore percutitis: altera capitis parte dolentibus: & quos cephalæa diu infestauit: infania & melancholia laborantibus, &c. *Medici Florentini ex Meisue.*

ELLEBORVM ALBVM (Germ. *Wassmieswurzel*, Gall. *Elleboire blanche*, Ital. *Elleboro bianco*.) radicebus nititur multis, tenuibus, candidis, ab oblongo & exiguo capite excutentibus cepearum modo: folia fert plantaginis: caulem palmo altiore, cauum, tuncis conuolutum: gaudet montanis, & asperis, & nõ modo in Græcia, Italia, aut alijs calidioribus regionibus, verum & in Germania ac Heluetiorum montibus videt. viuunt & in hortis. Floret æstate, melsibus, aut sub Autunnum legendũ est. Deligendæ sunt radices summis montib. collectæ, candidæ, medioeriter extentæ, friabiles, carnosæ, nullum in frangendo puluerem emittentes, quæq; sint medulla tenui, gustu feruente, nec tamen id vehementer: quæ enim nimium acres sunt, strangulant. Calidum & siccum in tertio. * Vomitu multo purgat, & ster-

A nutamenta violenter mouet. Vitandum aut hoc est, quod stragulet. *Medici Florentini ex Dioscorid.*

POLYPODIUM radice dulci, austera, digiti parui magnitudine, multum siccata, sed sine morfu. Probatur subdulce, subausterum, gustatu ad postremum subamaro, & non nihil aromatico, solidum, cirhis seu nodis plenum, ex rubro nigrescens, colore infusus herbaceo pistifici modo recens, quercuum & arborum aliarum glandiferarum truncis adnatum. Seruatur per annũ. Corrigitur aniso, fœniculo, zingibere, vel simili odorato aliquo. Dosis à drachamis duabus, ad aureos quatuor. Calidũ est in tertio: siccũ verò in secundo. * Humores crassos & lentos terget, digerit, siccat, bilem atram, & pituitã vel crassam vel lentam purgat, etiam à iuncturis. Affectibus ob hæc in melancholicis prodest, vt quartanis, præsertim cũ malsa, &c. *Medici Coloniaenses ex Meisue.*

De radicibus purgantibus pituitam.

AGARICVM oritur in magnarũ arborũ truncis, vteustare iam putrescentiũ, & crofurum tanquam earũ vel apostema, vel fungus. Est duplex, mas & fœmina. Mas est malus, præsertim qui longus, niger, durus, densus, grauis, & in fragmẽtis ceu villos neruorũ ostendit. Fœmina si rotundior, alba, porosa, & rara valde, & frangi facilis, leuis, dulcis primo gustatu, mox amara & styptica est melior, præcipuè summa corporis sui parte. Conseruatur per annos quatuor. Corrigitur

D tertia parte zingiberis, vel salis gemmæ. Dosis à drachma vna vsque ad duas: infusionis verò à drachmis duabus vsq; ad quinq;. Calidũ ordine primo, siccum verò tertio. * Pituitam crassam, lentam, putridam, & bilem flauam & atram purgat à cerebro, neruis, musculis, sensitijs, spina dorsi, thorace, pulmone, ventriculo, hepate, liene, renibus, vtero, iuncturis. Urinã quoq; mouet, ac menses vtrumq; expurgat. Cutis colorẽ horridum reddit, lumbricos necatischiadi, & cæterorum articulorum doloribus confert, & febribus diurnis, ex materia varia nata, &c. *Meisue.*

Agaricum, vt Galenus experientia docet, non admittit facum. Hoc vnum itaq; obseruandum est, vt seligatur illud, quod intus habet venas rectas: sitq; leue, rarè contextionis, tenerũ, friabile, album & splendens, quale est, quod fœmina vocatur. Densum, ponderosum, lignosum, rotundum, durum & nigrum, non solum laudabile non est, sed potius à Dioscoride inter venena in 6. lib. recensetur. Quod medium est inter hæc duo, quãtò pluribus notis vel ad hoc, vel illud accedit, tantò maiores habebit vires. Diosc. ait, quod in Galatia, Asia, & Cilicia in cedris creseit esse infirmum & friabile, quod tamen antea, vt bonum elegimus. Itaq; hæc vox friabilis rectè intelligi debet: vt scilicet Agaricum sit tenerum, nõ tamẽ eo modo, vt quatuor aliquod marcidũ per seipsum, aut leuiter manũ admouendo in multa frustra decedat. Debet ergo hoc modo copactũ esse in seipso, vt digito aut pistillo, aut lima faciliè in puluerem reducat: maiorq; illius pars

constet ex pulpa, non nervis & venis, hoc enim durius & grauius: & insuper, ne pauca istæ venæ, quæ in medio illius apparent, sint quoq; flaccidæ, vel friabiles, quia hanc ob causam quoq; Agaricus facile diuellitur: & ita Diosc. & Galenus intelligi debent. Atq; idè non sine ratione ex sententia Galeni superius diximus in preparatione Theriacæ, Agaricum per se solum terendum esse, quò istæ venæ tanquam nullius vsus abijci possint. At tamen illi, qui Agaricum propterea tundunt cum vino illum irrorando, ne subtiliores eius partes euanescant, non sint improbandi, nihilo tamen minus hallucinari mihi vident, quòd postea simul accipiant partes quoque lignosas & inutiles, quæ hac terendi ratione non abijciuntur, sed ibi remanent, vt bonæ. Nec satis est dicere, quòd si accipiamus Agaricum fœminam, nõ adesse istas venas: nam et si Galenus eligat fœminam, vult tamen in ea separari istas fibras: imò si non adessent, Agaricum non esse probũ, quemadmodum diximus eius probationis indicium esse. Ne verò periantur particula subtilissima inter terendũ, cauere id possumus eo modo quem Crito docet, de quo antea locuti sumus.

CYCVMERIS SYLVESTRIS radix in ple-risq; calidis regionib. in ruderib. sabulosis alijsq; incultis locis reperitur: apud Germanos hortensis: autumnò colligitur: siccat in vmbra, & cõseruatur per annos sex. Dosis deiectionis est à drachma vna vsque ad quatuor: pulueris verò à granis quindecim vsq; ad drachmã semis. * Pituitam & bilem deicit, præsertim in hydropicis: deiectiones autem citra stomachi iniuriam mouet. *Mesues, & Dioscorides.*

ESULA Græcis tithymallus dicitur. Sed veluti esulæ nomine tres plantæ intelliguntur, maior videlicet minor, & rotunda, sic etiam tithymalli genera septem à Dioscoride alijsq; pluribus describuntur. Esula maiore pytiufa Dioscoridis in telligenda est, & Alsebram maius Mesuæ: esula minore, tithymallus cyprissias & alsebrã minus: esula rotunda, peplos: quæ omnes plantæ hodie sunt cognitæ. Cognoscendæ sunt etiã reliquæ tithymalli species, præsertim characias, qui reliquis præferbatur, & Græcis erat in vsu, hodie cognitus est, quemadmodũ & reliqua tithymalorum genera, his præsertim, qui in his inuestigandis diligentiam aliquam adhibent: nam omnes in Hetruria reperiuntur. Eorum descriptio cum sit admodum proluxa, ex Dioscoride perenda est. Ceterum ex omnibus esule generibus minoris radicis cortex eligitur tenuis, leuis, fractu facilis, rubescens, Cassiæ fistulæ modo, post sex à collectu menses, ex loco libero collecta initio veris. Conseruatur autem per annũ. Corrigitur tragacatho. Dosis à siliquis duabus vsq; ad tres. * Purgat valenter pituitam, aquas, atram bilem, & à iuncturis. *Medici Florentini.*

EBVLI radix (Germ. *Uttich*. Gall. *Hieble*. Hisp. *Tezgor*) longa est, crassitudine digitali. Nota est. Nasctur in montibus, syluis, locis humenti-

bus, incultis, & campestribus, secus vias. Flores æstate, bacca autumnò maturantur. * In vino decocta, & in cibis data, hydropicos inuat. *Dioscorides.*

HERMODACTYLVS radix est officinis nota. Variæ sunt opinionones, cuiusnam plantæ radix sit à veteribus descripta. Verisimilior tamen est eorum sententia, qui colchi radicem esse existimant, tamen si Dioscorides venenosam esse affirmet: nam medicamentorum purgantium magna pars ferè est eiusmodi. Hermodactylũ vñ idemq; esse & Græcis & Arabibus credimus: itaque huius nostræ radicis facultatibus freti, cauetur hermodactyli veterum loco. Probat candidus, corpulentus, plenus, grauis, nõ cariosus. Nasctur in montibus. Colligitur vere: siccat in vmbra, & cõseruatur per annos tres. Corrigitur cinnamomo, mallice, zingibere, pipere longo, &c. Dosis ab aureo vno vsq; ad duos. Calidus & siccus ordine secundo, cum humiditate excrementosa, flatulenta, nauseabunda. * Pituitam crassam, præsertim à iuncturis trahit: ob id Podagræ, & alijs arthritidis differentijs confert. *Medici Florentini, & Mesues.*

SAMBUCI radix vulgaris est noticiæ. Nasctur in hortorum sepibus. * Aquam detrahit: stomacho inimica: hydropicos adiuuat, &c. *Dioscorides.*

TURBITH planta est radice neque magna, neq; longa, caulis dodrantalis, subinde longior, digitalis crassitudinis, hederæ modo per solum reptit. folia profert Althææ: flores etiam similes à candido rubentes, nonnunquam omnino exalbidos. Vtilis autem medicinæ caulis duntaxat pars inferior, radici proxima, quæ gũmosa. Atq; huius cortex est, quem officinæ ostendunt, crassior videlicet quidã ac inanis, caudicis inferioris exterior cortex, medio exèpto. Laudatur vauitũ, arundinosum, fragile & plani corticis Turbith: deinde cui gummi adhaeret concretũ, quod gũmosum dicitur, & albidũ. At gũmosum nõ est semper sua natura: sed Indi, quia viderunt à gũmositate optimi Turbith notas à nostris peti, solent eius stirpẽ, ac cauliculos prius quàm colligant, aut contorquere, aut leuiter vulnerare, vt liquor efflueret. quo tandem densato atq; concreto, cauliculos gummosos auferunt. Reperitur verò & quandoq; absq; contorsione gũmosum factum, sed tamen, quò facilius liquor emanare posset, vulnerari, ac contorqueri solet. Candidum etiam sit, in Sole resiccatũ: in vmbra etiam nigrescit. Prouenit in maritimis, verum non ad eo mari vicinis locis, vt vnda eius allui queant, sed duabus aut tribus interdum à mari leucis, siue milliaribus distantibus, & quidem in incultis, & potiùs humentibus quàm ficcis. Nasctur autem in Cambaya, Surratæ, Dio insula, Bazaim locisq; vicinis, & in Guzarate, vbi plurimum, atque vnde magna copia in Persiã, Arabiam, Asiã minorẽ, & Lusitaniam effertur. Præfertur aut in Cambaya natũ Arabib. Persis, & Turcis Turbith appellatur: in Guzarate verò Barcamã: in Cana-

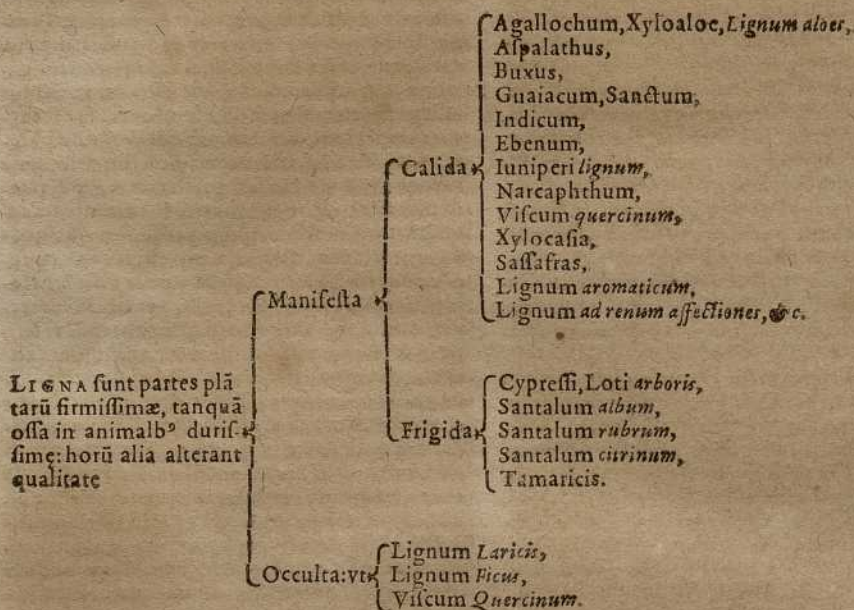
ra prouincia cuius ciuitas Goa, Tiquar. Habetur ab Indis Medicis pituitam deiciens, ac expurgans medicamentum: cui si febris abest, adijcere solent Zingiber, alioqui absq; hoc ex decocto pulli gallinæci, aut cum aqua exhibent. Mefues Turbith calidum esse refert ordine tertio, & crasam lentamq; pituitam vacuare: atq; hanc è ventriculo, thorace, neruis, atq; remotioribus artubus educere: sed tardioris facultatis esse, & ventriculum subinde eo subuerti perturbariq; quocirca Zingiber, mastichen, aliq; aromata ei permiscenda: addi & oleum amygdalorū dulcium, vel ipsa amygdala, aut saccharū, ne corpus huius vsu extenuaretur, aut emacresceret: ab alijs item cum palmulis, amygdalis dulcibus, alijsq; contemperari, inde componentibus antidotum (electarium, aut electuariū officinæ appellant) quod *Αλεφουρικόν* dicitur, officinis ipsis, & Medicis exercitatis in vsu frequens. Datur ipsius Turbith drachma (plus minus) vna. ad sum mū duæ. In decocto verò aut diluto tres, quatuorq; admittuntur. *Careas ab Horto.*

MECHOACAN radix est ante viginti annos primum reperta in prouincia Mechoacan dicta, quæ draginta miliaribus supra Mexico. quam de uicit Ferdinandus Cortesius, Anno 1524. iam vidimus apud Franciscanos huius vrbis nascentem ex ipsa prouincia Mechoacan nauī delatā, multis ramis luxuriantem supra terram expansis colore cinereo, qui vicinas periticas, aut pergulas scandunt, & multiplici nexu amplectuntur, folijs rotundis, in mucronem desinentibus, secundū pediculū amplis, fibrosis, ad eò verò delicatis, vt humiditate carere videantur: fructu coriandri sicci magnitudine, racematim coherente, qui Septembri maturescit: radice crassa vitis albæ seu Bryoniae modo, vt non defuerint, qui eandem plantam esse putarent; aut saltē ei congenerem: sed multum differunt. Nam Bryoniae radix viridis & sicca, admodū acris est. Mechoacan verò insipida, & sine acrimonia. Milij semine obruta seruat hęc radix, aut lino picato, seu resinato inuoluta. Cæterum nunc ex continenti aduehiunt Mechoacan, natum circa Nicaragua, & in Quito (vbi diligenter colitur, & magno in vsu est, ob eius mirabiles effectus) longē præstantius eo, quod ex noua Hispania adferri consuevit: cuius flos, semen, & ramuli etiam allati sunt. Erat verò is flos quasi mali aureæ,

quinque folijs constans maioribus, è cuius vmbilico protuberat calyx, siue vesicula quædam auellanae magnitudine, membrana constans tenui, albicante, quæ in duas cellulas tenuissima pellicula secretas diuiditur, & in singulis bina grana, ciceris exigui magnitudine, colore per maturitatem nigro, gustu insipido continebantur, quæ molli & spongiosa terra excepta, commodè nascuntur. Ex huius radice fit conserua varij generis, Cydoniorum modo, sed etiam gelatina ex saccharo, & illius succo, quæ in deliis esse possunt: nam vt radix est insipida, faciliè saccharum recipit, quo eunq; tandem modo paratur. Molesta non est huius radice sumptio, quia nullius mali saporis est particeps, ideoq; pueris, senibus, alijsq; qui vetera medicamenta respuunt, vtilis est. * Pituitam præsertim & aquas educit, Isterum, Cephalæam, strumas, & epilepsiam curat, veteresq; defluxiones silit articulorum, coli, & renum doloribus vtilis est. conuenit etiam veteri doloribus, asthmæ, tussi veteri, febrientibus, & luc venerea vexatis: huius autem radice sumendæ ratio talis est. Purgato prius corpore serapijs, clysteribus, aut sanguinis missione, & diæta, pro Medici iudicio: huius radice leuiter contrita puluis vino albo maceratus, aut aqua fœniculi, anisi, aut cinnamomi (si quis vinum non fer) summo mane propinatur, dimidia drachmæ pondere pueris, vnius drachmæ iuuenibus & adolescentibus, duarum verò drachmarum viris & mulieribus. Nec inutiliter datur ex syrupo nouem infusionum. Dimidia post sumptum hoc medicamentum hora, somnus conceditur, ijs præsertim, qui vomitibus obnoxij sunt. Facta purgatione datur iusculum, & paulo post cibum, qualis his dari solet, qui sese purgant. Fiunt nonnunquam ex eodem puluere catapotia cortandri sicci magnitudine. Mittit nobis promontorium D. Helena, quod in eodem, quo Nicaragua tractu est, aliud Mechoacan genus syluestris, quod graui symptomata excitat, vt vomitus immodicos, tormina, & alij profluvia: quam ob causam Scammonia nuncupatur, sed nemo (periculo semel facto) vitur. Simile est alteri cum folio tum farnentis, tum radice, sed per omnia minoribus: & ipsa etiam radix acrimoniae non nihil habet. *Nicolaus Monardi.*

De Lignis, Sectio XIII.

De Lignis calidis.

LIGNVM ALOES, Agallochum, Xyloaloes Germ. Paradiesholz lignum est, quod ex India atq; Arabia deportatur, varium, maculatum, odoratum, gustu adstringens, cum quodam amarore: cortex eius corio similis, colore aliquantulum versicolore. Arabibus præfertur id, quod ex India adfertur, crassum, nigrum, varium, solidum, graue, sine candore, & quod ignibus impositum diu perdurat. * Mansum animæ suauitatē commendat, pro thure ad suffimenta substituitur. Ramenta eius pota drachmæ pondere, languidum ex humore ventriculi, resolutumque confirmant: adhæc ictericis, dysentericis, pleuriticisque opitulatur. Hæc medici Florentini ex Dioscoride. Cæterum Garcias ab Horto Agallochi historiam sic describit: Arbor est olæ instar, interdum maior, fructum, aut florem videre non contigit, ob difficilem & periculosam huius arboris diurnam obseruationem, frequenter istic grassanibus Tigris. Allati verò mihi sunt à Malacarami cum folijs. Ferunt autem recens dissectum Agallochum nulla odoris fragrantia gratum esse, nec nisi siccatum odoratum esse: imò eum odorem per vniuersam ligni materiem non diffundi, sed in ipso arboris corde siue matrice co-

A acernari. Crassus est enim cortex, & ligni materies odoris expertis. Haud negauerim tamē, quin putrescente cortice, & ligno, oleosus ille, & pinguis humor fugiat, & ad matricem recedat. illamq; odoratiorem faciat, sed vt odor Agallocho concilietur, minimè putredine opus est. Multi enim sunt a deo experti, & dextri in Agallocho dignoscendo, vt etiam recens sectū iudicare possint, sit ne odoratum futurū, an nulla odoris incunditate spiraturū. Etenim in omni lignorū genere, aliud alio præstantius est. Solent autem Malacæ incolæ Agallochum repurgare antè quam negociatoribus vendant. Cæterum lignum Aloes, licet hic natum, tres aureos pendit in singulas libras.

B ASPALATHVM officinis incognitū esse creditur, eiq; substituitur lignū aloes. Syluio cōtraria est sententia, qui cæset lignū aloes officinarū, aspalathū veriū esse, quā agallochū. Optimus est grauis, detracto cortice rubescēs, aut in purpuram vergens, densus, odoratus, gustatu amarus. Est & alterum eius genus candidum, lignosum, sine odore: quod deterius habetur. Nascitur in Istro, Syria, & Rhodiorum insula. * Vim calefaciendi cum adstrictione obtinet. Vnde decoctum cū vino, ad tetra oris vlcera colluenda cōuenit: ad nomas genitalium, & sordida vlcerata iufunditur: subiectum in pesto, partum extrahit.

hit. Alum fistit eius decoctum: & sanguinis refectionem potu cohibet: vrinæ difficultatem inflationesque discutit *Dioscorides, & Medici Colonienses.*

Aspalathum verum existimarunt hucusque esse lignū quoddam coloris flauī, quod Venetijs & Florentia fuit apportatum, in quibus locis ex eo globuli pro recitandis precibus parantur, atque in eisdem Neapolim quoque afferunt, vbi vocarunt Santalum nonnulli, alij lignum Aloes, quanquā ab utroque multum differat. Imō aliqui volunt lignū esse Thuris. Sunt præterea, qui pro Aspalatho accipiunt speciem illam ligni Aloes, quæ ex Rhodo afferunt, quod quidem abitoris, si non legitimum, fuerit lignum Aspalathi, illius tamen loco saltem rectè accipi posse. Non diu quoque est quod Melchior Guilandius, peritissimus, si quis alius rerum simplicium, frustum ligni Aspalathi ad me miserit præditū omnibus notis, quibus illud auctores describunt, idque peculiariter spirabat nescio quid odoris de Castoreo, sicuti Pharus quoque vult idque si haberi vbi que possit non nobis de succedaneo esset multum laborandum. Neque dubito, quin alij quoque ab isto præstante inuestigatore simplicium impetrare possint, nam ego prius quoque specimen eius vidi apud Imperatorem.

Buxus, Germ. Buchsbaum. Gall. *du Bois*. planta est notissima: gaudet frigidis & apricis: spissima, densissima, atque ponderosissima, adeo ut in aquis non fluitet, nec cariem sentiat. Hæc est nullius sit in medicina vsus, ut veteres prodiderunt: non desunt tamē recentioribus, qui velint, non aliud esse Italis Buxum, quam Indis lignū, quod Guaiacum appellat: ea tantum ratione ducti, quod pluries experimento compertum sit, eius decocto etiam feliciter eos sanatos esse, qui Gallica lue affecti erant. Quod etsi experientia concedi possit, illud buxi lignum præstare: attamen quod buxus in Italia nascens & Guaiacum ab Indis petitum, vna & eadem sint planta, nunquam profecto crediderim. *Masticholus.*

LIGNUM GUAIACUM Sanctum, Indicum, ebeni genus esse creditur. Optimum est graue, densum, interiore parte nigra, exteriori, & illam ambiente, subflaua: cortice læui, simiter hærente, ligni scobe, si manibus comprimatur, simul cohærente (quod pinguedinis eius iudicium est): quod denique in sua decoctione multum odorem, saporem atque colorem relinquit: magnitudo autem, aut paruitas fragmentorum non sunt tam magni momenti, quam nota supra dictæ: sed in hac parte mediocritas laudari potest. Aduertendum est, cortice nos vti scorsim, quem plerumque fraxini cortice adulterari contingit aut similibus, qui tamen dignoscuntur sapore & odore quodam peculiari. * Exiccatur, attenuatur, liquefacit, expurgat, sudorem mouet: contagioni atque putredini resistit: quapropter morbo Gallico mirè subuenit. Eius decoctum vetustis vlceribus, scabiei, & impetigini con-

uenit, decenti victus ratione adhibita. Hodie per Chymiam, in aquam, in oleum, & in salem redigitur: quæ illius studiosi Mercurium, sulphur, & salem nominant: quibus multo tutius & celerius lues venerea curatur. *Medici Florentini, & Andernacensis.*

EBENUS optima habetur Aethiopia, & nigra, nullos habens venarū discursus, factiui cornus lauore: cum frangitur, densa apparet, mordens gustu, atque adstringens. Sufficit iucundo odore supra carbonēs sine fumi tædio. Recens autem ad ignem prolata, ob pinguedinem accenditur, & trita ad cotem, rufescit. Altera est Indica, internatis candicantibus, & modicè fuluis, item frequentibus maculis. cæterum prior bonitate antecedit. Apud quosdam sesamiam, aut spinea ligna consimilia pro ebeno vaneunt, quod discernitur ex eo, quod fungosa sunt, & in purpureas assulas resoluntur, nihil mordacitatis in gustu, nec redolentia in suffitu præferentia. * Caliginem oculorum absterget, ad veteres defillationes, pustulasque mirum in modum pollet: si quispiam facta ex eo cotica collyrijs vtatur, melius proficiet. Ad oculorum medicamenta efficax est, si scobes, ramentaue vino Chio die noctuque macerata, in collyria digerantur. Nonnulli præterea ipsa excolant, reliquaque eundem in modum peragunt. Alij pro vino aqua vtuntur. Vritur in sicili nouo, donec in carbonēs redigatur. Lauatur plumbi vsi modo: & ita scicis, scabrisque, lippitudinibus conducit. *Dioscorides.*

IVNIPERI lignum ad centenarios annos incorruptū perdurat: eiusque, carbo accensus, & succinere obrutus, ignem integro anno fouet. * Accensum serpentes fugat. Corticis cinis cum aqua illitus, lepras eximit. *Masticholus.*

NARCAPHYVM ex India defertur. lignum est corticosum, simile sycomori libro: & velut putridum, antiquitatem nimiam præ se ferens: quod iucundi odoris gratia sufficit. Miscetur thymiamatis compolitis. * Constrictionibus vultur suffitu prodest. *Dioscorides.*

VISCVM, German. Mistel. Gall. *du Guy ou de la Glu*, per se non est arbor, sed in arboribus nascitur, fronde plerumque perpetua. Laudatissimum, quod in quercu prouenit, recens, intus porraceū, extrā fuluū, quod asperi nihil, aut fursurosi conceperit. Fit acinis in quercu nascentibus buxo fruticis folio. * Lignum tritum, potatum, comitialibus prodest. *Dioscorides.*

XYLOCASSIA, XYLOCINNAMOMVM, Cassia Græcorum creditur esse cinnamomum, siue cancella crassior rudiore exannosis arboribus cinnamomi arboris, lauto similis, aut saltim ex trunco potius, quam ex tenerioribus eius ramis deceptus cortex. Quemadmodū enim cerdones coriarij ad operas suas grauatim admittunt cortices quercuum annosorum crassiores, expetunt verò tenellos tenellarū & nouellarum quercuum cortices: ita constat tenellos & subtiliores cortices cinnamomi logè magis aroma-

ticos esse crassioribus. Vnde tale cinnamomum Reges Portugaliæ ægrè etiam dimittunt, adeò vt præstantissimum cinnamomum etiamnum vix habeamus: imò & Actuarius leptocinnamomum, id est, tenue cinnamomum pro optimo habetur. Cassia itaq; nobis allata, præfertur longa, odorata, gustu cum acrimonia grato, rufescens. *Medici Colonienfer.*

SASSAFRAS ligni quoddam genus ex Florida noui orbis prouincia, quæ viginti quinque graduum altitudine potius habet, nunc recens in Hispaniam inuehitur, cuius ante paucos annos notitiam Gallus quidam mihi dedit eius facultates mirum in modum prædicans, aduersus varios morbos, vt ipse & alij Galli experti erant ab eius regionis incolis edocti. Profligatis ex ea regione Gallis, nostri Hispani in similes morbos incidere creperunt, ob praua succi alimenta, aquarum crudarum potationem, & sub dio dormitiones: at à quibusdam, qui remanserant, Gallis de huius ligni facultatibus moniti, eo vti sunt, & sanitati restituti. Dicitur hæc arbor in Indis Pa-uame, Gallis (quos imitati sunt Hispani) nescio quam ob causam, Sassafras. Arbor est magna, Pini mediocris magnitudine & forma, (tametsi minores inueniantur) vnicuius trunco nudo, ramis in cacumine expansis, vt Pinus repurgata, cortice, quem integri tenuis cinerea quædam pellis, ex cinereo nigricante, gustu aliquantulum acris, sed aromatico, non nihil ad sceniculi saporè tendente, odorato, ita vt pauca eius quantitas cubiculum suo odore impleat: materia trunci, & ramorum alba ad cinereum colorem tendente, non a deo aromatici saporis, & odoris, vt cortex: folio ficulneo, in tres angulos desinente, nouello verò folio pyri foliū æmulante, sed quod vestigia angulorum habeat, sempervirente, hoc est folijs nouellis semper eis, quæ decidunt, succedentibus, colore viridi obscuriore, odorato, præsertim si siccum sit: an florem fructumue ferat, incertum: radices nunc crassiss, nunc tenuibus, pro arborum magnitudine, leuibus, sed nõ adeò, vt lignum, per summos terræ cespites expansis, vt facillè euelli possint, quod fere commune est omnibus arboribus Indicis. (imò referunt Hispanicæ arbores eò delatas, steriles fieri, nisi in superficie terræ plantentur) cortex radice firmius inhaeret cinereus, ipsiusq; arboris cortice magis aromaticus, ideoq; radiceis decoctum odoratius & præstantius est, & ab Hispanis ibi huc usurpatur. Nasctur in maritimis & locis temperatis, hoc est neque nimium siccis, neque nimium humidis, vt in portubus sanctæ Helenæ, & sancti Matthæ: nam alibi per vniuersam Floridã haud facillè inuenias: istic verò sunt integræ syluæ, quæ ob suauissimum, quem spirant odorem, ab Hispanis primum eò venientibus, arborum Cancellæ esse existimabantur: nec immeritò, nam adeò odoratus est, & acris huius arboris, atque Cancellæ Cortex, & eodem effectus præbet eius decoctum, quos Cancellæ. Omnium optima est radix, deinde rami, tertio truncus, sed cortex qua-

A nibus præfertur. Arboris & ramorum temperamentum calidum & siccum est in secundo gradu, cortex aliquantum calidior, ad initium tertij gradus in calore, & siccitate accedens: quibusdam calidus in fine primi, siccus in tertio gradu. Licet corticis & ligni usus duntaxat in Medicina receptus sit. Indi tamen recentia folia trita, vulneribus imponunt, & sicca in alios medicos vsus seruant. Eius decoctum commendatur in omni morborum genere, præsertim verò in obstructionibus, & partibus internis roborandis: ad tertianas, & febres antiquas. Commode ex saccharo propinatur defluxione laborantibus, asthma, pectoris vitij ex frigidiæ prouenientibus, & consequenter doloribus nephriticis, & renum, è quibus calculum eicit, & status discutit: quæ etiã ob causam vterũ ad conceptionem præparat, & menses prouocat. Vomitus cohibet, conuulsionem iuuat, aluumq; subducit. Illius fragmentum assidue gestare, & odorari maxime prodest aduersus pestis contagia, præsertim nõ neglektis alijs remedijs. Deniq; ob ingentem siccitatem, & odoratum calorem, est remedium excellens ad omnis generis defluxiones, quoniam eas absorbit: sed ijs qui extenuati sunt, & imbecilles, non conuenit. Decocti verò seu aquæ præparandæ hæc est ratio. Radicis cum suo cortice assulatim contractæ vncia dimidia, in tribus aquæ sextarijs, ficitili nouo duo decim horis maceratur: lento igne ad duorum sextariorum consumptionem decoquitur: colatur, & in ficitili virato adseruatur. Postmodum supra ea fragmenta tantum aquæ superinfunditur, & decoquitur ad dimidij sextarij consumptionem. Ea est secunda aqua, quæ ordinarij potus loco erit. Illud verò obseruandum est, plus aut minus ligni in decoctionem inijci, viribus, & temperamento ægorũ consideratis: etiam minore quantitate, & minus cocta propinatur hæc aqua, biliosis, quàm pituitosis. Sed vulgariter quarta sextarij pars aquæ tepidæ sumitur mande, deinde sudatur, & vestis mutatur, nec quisquam eorũ, qui hoc medicamentum sumpserit, lecto se continere cogitur. Prandium sit media gallina assa, cum aliquot vuis passis, & amigdalis, & auellanis tostis: cœna sit eò conferuis conuenientibus morbo qui curatur, potus secunda aqua. Singulariter experimento didici, hoc decoctum, vt dixi, propinatum, vtilissimum ijs fuisse, qui pedes & manus podagra sic contortos habebant, vt ijs vti non possent. Ad iuicem Venerem non minus vtile, quàm aqua Guaiaci, aut Chinæ. Ligni fragmentum præmansum eò dente, qui dolet, & istic retentum, dolorem sedat. Porro qui tam exquisita victus ratione vti nolunt, aquam simplicem hæc ratione decoquant. Ligni assulatim contracti semuncia, plusue aut minus, pro conditionibus iam enumeratis, in tribus aquæ sextarijs ad dimidias coquitur: ea aqua diu vtendum cum in prandio, tum in cœna, & interdum. Qui vino abstinere non norunt, ea aqua diluere poterunt, etenim saporis & odoris gra-

tiam vino conciliabit. *Nicolaus Monardis.*

LIGNVM AROMATICVM. Bernardinus de Burgos pharmacopola, mihi ostendit ligni cuiusdam fragmentum, ligno sancto ferè simile, cuius corticis odor, & sapor adeo aromaticus, & excellens est, vt macis, aut nucem myrriticam longè superet, imo Canellam odoris suavitate, piper acrimonia. Magna huius ligni quantitas in monte quodam magna fuerat, & in nauem seu liburnicam delata, ignis struendi causa. Vnde per spicere licet, quàm multæ arbores, & aliæ plantæ in nostris Indijs inueniuntur, insigni facultate prædite, quandoquidem ignis struendi gratia odoratis, & aromaticis arboribus vtuntur, quarum cortice in puluerem redacto, cor & ventriculus roborari reliquaq; membra foueri possent, & aromatum ex Maluccis insulis. Arabiaq; & Perside vsq; petitorum, vires supplere. Sed nos accusandi sumus, qui eas diligentiùs non inquirimus, & inuestigamus, quandoquidem spontè montibus, locisq; incultis nascuntur. *Idem.*

LIGNVM ad renum affectiones, & vrinæ incommoda. Nobis etiam mittit noua Hispania ligni quoddam genus crassum, & enode, materie pin: cuius vltus iam diu receptus fuit in his regionibus ad renum vitia, & vrinæ difficultates, & incòmoda. Postea expertum est, eius aquam in iccoris & lienis obstructionibus vtilem esse. Fit autem hac ratione. Lignum assulatum & minutim concisum in optima & limpidissima aqua fontana maceratur, atque in ea relinquitur, donec aqua à bibentibus absumpta sit. Dimidia hora post iniectum lignum, aqua cœruleum dilutiorem colorem contrahit, qui sensim intenditur pro temporis diuturnitate, tametsi lignum eandem sit: cœruleum ideo dico, quoniam ad dulceratur alio ligno simili, quod aqua croceo colore inficit, ne quis fallatur. Hac aqua assidue vtuntur, ea vinu diluunt, & mirabiles experiuntur effectus, sine vlla humorum commotione: neque enim opus est alia victus ratione, quàm temperata: siquidem aquæ sapor non magis immutatur ligni iniectione, quàm si pura esset, & nihil in ea maceratum. Calidum & siccum est in primo gradu. *Idem.*

De lignis frigidis.

CYPRESSI patria Creta insula est. Perpetua coma viret, eiusq; materies nec cariem, nec vetustatem sentit, vt etiam cedri, ebeni, taxi, buxi, & olivæ. Lignum nulla temporis diuturnitate

A suauolentiam exiit. *Matthiolus.*

LOTI arboris lignum dysentericis vtile est, in scobem redactum, & in aqua ferrariorum maceratum, coctumq; & per clysteres iniectum, cum varijs oleis, quæ eiusmodi affectibus profunt. *Andernacum.*

SANTALVM in vtraque India syluis densissimis, ingentissimisq; nascitur. Cuius tria numerantur genera: quoram præfertur pallidam, secundum locum habet album, postremum rubrum, quod nullo commentetur odore, priora duo suaviter spirant. Refrigerat excessu tertio, siccatur verò secundo. * Rubrum priuatim defluxiones prohibet: incandescentibus inflammationibus podagrisq; ex succo solani, aut sedi, vel portulacæ vultiter illinitur. Candidum ac pallidum, ex rosarum aqua fronti imposita, capitis dolores mulcet. Aduersantur omnia calidis febribus: epota æstuanti ventriculo mirificè auxiliantur. Fiunt ex ijs & aqua rosarum epithemata, quæ ventriculo illita eius feruorem in ardentissimis febribus extinguunt. Ad hæc santalum non modò cordi efficacissimè lætitiã affert, sed & robur non paruum addit. Quare his immisceatur medicamentis, quæ cordi, & cordis palpitationi maximam opem præstant. *Matthiolus ex Asicenna.*

TAMARIX, seu MYRICA, arbor vulgò cognita est, cum apud pigras & stagnantes aquas enascatur, fructum quali florem ferens, compage muscosum. * Potorios calices è caudice lienosis moliantur, quò datus in his potus proficiat. Cinis huius omnia vlcera ignis exultione contracta, efficaciter exicat. *Dioscor. & Serapio.*

De lignis alterantib. qualitate occulta.

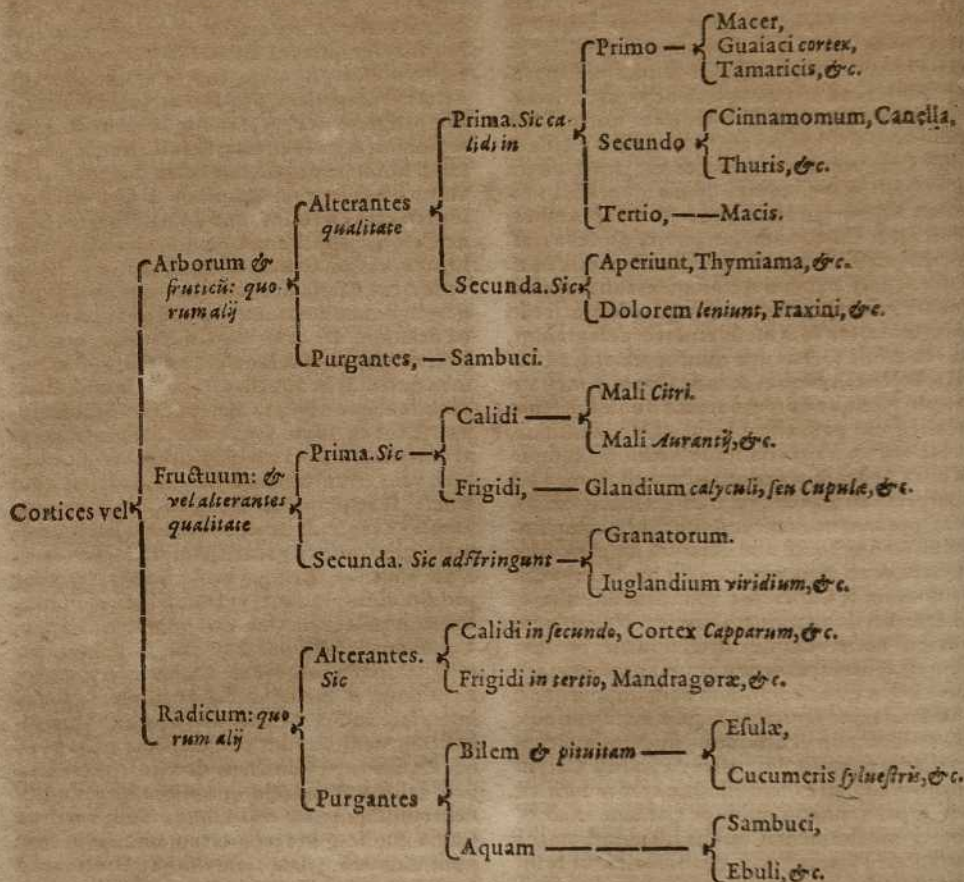
LIGNVM LARICIS alumine illitum non comburitur. Cuius rei specimem edidit Archelaus Mithridatis præfectus in lignea turri contra Syllam, quam frustra incendere conabatur, eodem modo quo Cæsar Castellum ex latigna materia constructum circa Padum. *Plin.*

EX LIGNO FICVLNEO cochlearia facta hoc habent peculiare, quòd carnes ad celerem coctionem adigunt, si elixationi earum sepius ad-moueantur, vel cum illis vnà elixetur. *Mixaldus.*

EX VISCO QVERNO orbiculi, vulgari filo transfixi, idem præstant in amolienda & præcauenda epilepsia, quòd Pæoniæ masculæ radix, aut Smaragdus è collo pendens. *Hollerius.*

De Corticibus, Sectio XIV.

De corticibus calidis in primo.

MA CER, Germ. Muskaßüß, ex Barbaria aduehitur: interior nucis moscate cortex censetur, qui nucleum ipsum proximè ambit: lignosus, flauescens, crassus, & gustu perquam adstringens: stomacho suavis. * Contra cruentas excreationes, dysenterias & alui fluxiones bibitur. *Dioscorides.*

CORTEX **G**VAIACI, annosis niger, iuuenibus verò subrutilus: melior atq; præstantior est, qui ex optimo ligno colligitur. * Vires easdem, quas lignum obinet.

TAMARICIS cortices cultello abraduntur: siccantur diligenter: & conseruantur in arculis ligneis per annum. * Dantur cruentæ excretioni in potu, & coeliaci, & contra profluvia foeminarum, regium morbum, phalangiorum morfus: illiti tumores inhihent. Decoctum cum vino, lienem absument, &c. *Dioscor.*

De corticibus calidis in secundo.

CINNAMOMUM, seu Canella, siue Cassia tã

A longa difficilique via olim petebatur, vt perfectam eius notitiam consequi veterib. haud facile fuerit. Hinc factum, vt innumera fingerentur fabule, quas Herodotus pro veris refert. Et quoniam ingens huius erat precium, maiorq; in hominibus lucri cupiditas, adulterabatur aromata huiusmodi, & hac ratione fiebat, vt diuersa illis inderentur nomina, tamen si plerunq; eiusdem essent generis. Propter locorum igitur distantiam, & minus frequentatas has regiones à negotiatoribus, probè cognita Cassiæ historia veteribus non fuit. Nam qui eam Omuuz & Arabiam deuehebant, Chineses erant. Ex Ormuuz deinde in Alep emporium totius Syriæ nobilissimum ab alijs negotiatoribus transferebatur. Qui verò inde eam ad Grecos deportabant, aut apud se nasci, aut in Aethiopia dicebant, multaque cum superstitionibus eadè, diuidiq; à sacerdote in temas partes, quarum vnam Deo poneret, alteram Regi, tertiam Sacerdotibus. Ceterum neque Cassiam, neq; Cinnamomum apud Aethiopes, aut Arabes nasci, nostrorum Lusitanorum

norum navigatione palam factum est, qui totam illam oram circumlegerunt, magnaque ex parte terrestri itinere peragrarunt, nullam autem cassiam, aut Cinnamomum vidisse affirmant. Huc adde, quod ipsimet Arabes Canellam dictam hinc petunt, eiusque precium apud eos intenditur, quoties hinc eò non defertur. Dicit aliquis, Canellam quidem apud eos non nasci, & propterea ab Indis petere, sed legitima Cassia & vero Cinnamomo eos non carere, fortè autem à Barbaris, & inconditis populis ignorari. Familiars habeo eruditos viros Medicos Arabes, Turcos, & Corazones, qui omnes Canellam crassorem, Cassiam ligneam appellant. Præterea nonnulli ex nostris totam Aethiopiã sub Aegyptu (quam nunc Guineam vocant) non solum secundum mare, sed & in Mediterraneis peragrarunt, alij ab insula D. Thomæ nuncupata vsq; ad Sofala, & Mozambique, & inde Goam penetrantes, alij perique à promontorio Bonæ Spei (cùm naufragium passi essent) vsq; ad Mozambique, & Melindam, ita ut vtramque Aethiopiã supra & infra Aegyptum perlustrarint: nulla tamen his conspecta est Canella vel Cassia. Cùm igitur orbis nunquam ita fuerit cognitus, præsertim Lusitanis, verisimile est non defutura huiusmodi aromata, & celebra medicamenta, qualia sunt Cinnamomum & Cassia: sed abundantiam ipsam, hanc nobis dubitationem parere. Neque enim (tametsi nostri minimè curiosi fuissent) credendum est, ipsos incolas tam nobilia aromata tacituros. Nam quemadmodum barbarissima gens, quæ insulam D. Laurentij incolit, mercatoribus, qui eò interdum deuehuntur, fructum quendam Auellanæ magnitudine ostendit, quod Caryophyllos redolet: eadem ratione credendum est Aethiopes Cinnamomum & Cassiam ad eò odorata medicamenta nostris demonstraturos fuisse. Porro Cassia lignea Arabibus, Persis & Indis Salihacha vocatur: à vulgo autem Indorum eodem nomine dicitur, quo Canella: nullam enim inter Canellam & Cassiam differentiam faciunt. Neque, ut verum dicam, quispiam Cassiam à Canellâ differentem vidit. Cæterum quod Canellæ diuersa Cinnamomi & Cassiæ nomina indita fuerint, occasione præbuisse puto Mercatores Chineses, (nam annales vrbs Ormuz produnt olim quadringentas naues à China vno eodemque tempore eò appulisse) qui cùm è sua regione aurum, sericum, porcellanas, moschum, cuprum, margaritas, aliasque huiusmodi merces eueherent, nonnullas ex eis in Malaca vendebant, sandalum, nucem myristicam, macerem, caryophyllos, lignum aloes, contra in suas naues inferentes, quæ rursus in Zeilan, & Malauar diuehebant, indeque sumebant Canellam, ex Zeilan videlicet laudatissimam, & ex Malauar minus selectam. similiter & ex Iaoa, vnde etiam Piper, Cardamomumque euehebant, eaque omnia deinde Ormuz, aut in Arabia oram maritimam perferebant. Interrogati autem isti Chineses, quæ nam essent hæc aromata, & vnde ea

adueherent, fabulas illas narrabant, quas recenset Herodotus, ut his commentis earum mercium precia auergerent. Cùm autem quæ in Zeilan nata esset Canellam, ab ea, quam in Iaoa, & Malauar sumpserant, differre cõspicerent, diuersa illis indidère nomina, cum tamen eiusdem generis essent cortices, pro soli cœlique varietate solum differentes, ut plerunq; idem fructus pro regionum & soli varietate suauior fieri, aut à naturali bonitate degenerare solet. Ementes ergo Ormuz incolæ eam Canellam à Chinesibus, idcirco eam Darchini, quod Persis lignum Chinesense sonat, appellarunt: deinde Alexandriam venientes, ut eam Græcis eò confuentibus carius venderent, Cinnamomum vocarunt, quod significat lignum odoratum, quasi Amomum ex China delatum. Deteriori autem Canellæ, quæ selicet ex Malauar, & Iaoa delata esset, idem nomen quo in Iaoa appellatur, indiderunt, scilicet *Calsmanis*, quod lingua Malaya dulce lignum sonat, (hanc corrupto vocabulo Cassiam Græci dixerunt) duò diuersa nomina eidem rei imponentes. Vfus est autem Auicenna lib. 2. cap. 128. cum Rhase, & reliquis Arabibus, vocabulo Persico, *Darchini*, ut plerisque et alijs Persicis solet. Nam canella cuiuscunque generis Arabicè *Quersaa*, & *Querfe* dicitur. Reliqua verò nomina Arabibus prodita corrupta sunt, ut *Darsihahan* & similia. Vocatur in Zeilan: *Cuuro*: in Malyo, ut dixi, *Calsmanis*: in Malauar, *Cameaa*. Nam quod *Serapio* Darchini arborè de China interpretatur, corruptum est exemplar, & hæc interpretatio ab interprete addita. Cæterum rogatos volo omnes cùm Medicos, tum Pharmacopœos, ut post hæc Cassiæ loco Canellam deteriolem præscribere desinant, & selectissima vratur, quandoquidem tanta nunc est eius copia. Tum etiam ne Cassiâ duplici pondere pro cinnamomo in compositionibus iniiciant, tametsi freti Dioscoridis & Galeni auctoritate. Scribunt nonnulli, canellam nostram veterum Cassiam nõ esse, quod (vt aiunt) nigricans sit, & in odora: aut si sit, Pseudocassiam Dioscoridis esse potius, quam legitimã. Fit interdum, vt etiam hic in India Cassiam admodum deprauatam cum alia inueniamus non exigua quantitate, (quoniam aut non bene parata fuit, aut non suo tempore caesa) quandoquidem vix Aroma reperias corruptionis magis obnoxium, quam Canella est, præsertim si diu in nauï perstitit. Est enim hæc regio putredini admodum obnoxia, maritimis præfictis locis, imò quotidiana experientia videmus, Canellam singulis annis multum de sua odoris & saporis suauitate deperdere. Si quis plura de Cassia requirit, legat *Manardum* lib. Epist. 8. epist. 1. & commentarios *Matthioli*, lib. 1. cap. 12. & 13. qui multis argumentis demonstrant, nostram Canellam, legitimam Cassiam esse. Sed quod Cinnamomum inueniri negent, in eo falluntur, cùm Cassia, Cinnamomum, & nostra Canella vnum idemque sint medicamentum. Annotauit *Lacuna* lib. 1. cap. 13. in verbis Indicis *Vlyssipone* te

omnia Cinnamomi genera à veteribus descripta obseruasse. Sed ego hic in India plura duob. non obseruauit, videlicet quod in Zeilan nascitur, & quod in Iaoa, & Malabar. Nam quod in Lusitaniam deuehi solet, Zeilaniticum omnino est. Poterit autem fieri, vt quinque genera bonitate differeta inuenerit, non autem genera diuersa. Quod verò deinde addit de Cinnamomocum Maria Sciliconis vxore reperto sub Paulo tertio, fabulosum prorsus videtur. Fatentur nonnulli, Cinnamomū quidem nos habere, sed non illud Mosylyticum, quod à Dioscor. lib. 1. cap. 13. cæteris generibus præfertur, quodq; Theophr. lib. 9. cap. 5. multis nodis consistere scribit. Sed his abundè satisfactum puto ijs argumentis, quæ antè protulimus. Porro Cinnamomum siue Canellæ arbor magnitudine est olæ, interdum minor, multis ramis prædita, non ijs quidem contortis, sed rectis fermè: folijs Lauri quidem colore, sed forma ad Citri folia accedente, (non verò folijs Iridis, vt fabulosè quidam scripserunt) floribus candidis, fructu nigro, & rotundo, auellanae ferè magnitudine, aut exiguis oliuis simili. Est autem Canella nihil aliud nisi secundus & interior arboris cortex. nam hæc arbor duplici cortice munita est, veluti suberis arbor, non eo tamè adeò crasso, & distincto. Exemptus ergo cortex crasso illo, & exteriori libro repurgatus: deinde in laminulas quadrangulas sectus, humi abijcitur, atque ita per se conuoluitur, vt trunci vnus rami integer cortex videatur, cum tamen duntaxat partes sint corticis in tubulos digiti crassitie conuolutæ, truncus verò interdum femoris crassitudine reperiatur. Roseum autem illum, siue ex cinereo vinosum colorem Solis calore contrahit: qui non probè paratus, candicans, siue cinerici coloris fit: nimis verò Solis ardoribus adustus, niger. Exempto cortice, tribus postea annis ab ea arbore abstinetur. Frequentes sunt hæc arbores in Zeilan, solebatque vili emi Canella: sed triginta ab hinc annis, nemo eam emere potuit, præter procuratorem regionum negotiorum: factorem vocant. Zeilaniciis minores sunt ex, quæ ignobiliorem Canellam præbent in prouincia Malauar, & in Iaoa siue Iaua, non tamen adeò pusille, vt eas Plinius lib. 12. cap. 19. & Galenus lib. 1. de Antidotis esse censent. Sunt verò omnes syluestres, & sponte nascentes. Nusquam alibi, quod sciam, nascitur Canella, tametsi Franciscus de Tamara scribat in freto maris Erythræi Cinnamomi arbores & Lauros maris estu interdum operas inueniri: quoniam nostri singulis annis per mare Erythraeum nauigant, nullam tamen huiusmodi arborem viderunt. Nam quod ad Occidentalis, quam vocant India historiam attinet, non verisimile videtur Canellam istic nasci, quando quidem eam dicit calyces glandesq; suberis modo ferre, cū legitima Canella veluti oliuas ferat: sed alia erit sui generis arbor. Nec, vt eadem refert, in China nascitur. nam è Malaca Chinam cum alijs mercibus deferitur. Intellego verò plurimam etiam Canellam, in insula Ma-

A danao nasci, & vicinis insulis, sed procul eà à China abfunt. Putarunt etiam nonnulli in Alep nasci Canellam, quod apud aliquot scriptores præscriptum inuenerint, Cinnamomum Alipitium: sed sciant, non magis istic, quàm in Hispanijs nasci. Verum cū ex his regionibus Ormuz, & inde Alep deuehat, factum est, vt incorruptam Canellam inde in Europam aduectam, ab ipsa vrbe Alep denominarint. Tametsi autè Zeilanitica reliquis præferatur, inuenitur etiam interdum ignobilis, qualis est, quæ crassiori cortice constat, minusq; in tubulos conuoluitur, quòd non sit eiusdem anni: quo enim vetustior cortex, eò deterior. Quæ verò in Malauar nascitur, tota ferè est ignobilis, tantumque à Zeilanitica differt, vt centena Zeilaniticae libræ, decem aureos pèdant, Malauaricæ verò libræ quadringentæ vnum duntaxat aureum. Extillat ipsa radix liquorem Capuram redolentem. Sed Rex vetuit radices vulnerari, ne arbores pereant. Elicitur aqua plumbeis, aut vitreis instrumentis ex ipsis floribus, sed quæ fragrantia & odoris suauitate ei cedat, quæ ex corticibus nondum exiccatis elicitur, tametsi ex solis floribus elici auctor sit La cuna lib. 1. cap. 12. * Vtilis est stillatitius hic liquor ad plurima: nam stomachi imbecillitatem roborat, colici dolores ex causa frigida prouenientes illico lenit, vt plerumque sum expertus, faciei colorem commendat, & oris halitum, præterea ad condiendos suauioresq; efficiendos cibos perquam idoneus. Ex Canellæ baccis oleum extrahitur, quomodòdum ex oliuis, seu acuum quodammodo, & saponi Gallico simile, inodorum, nisi calefactum sit, tunc enim Cinnamomum aliquantulum olet. Eo vtuntur aduersus ventriculi & neruorum frigidam intemperiem. Cæterum excalfacit Cinnamomum, emollit, & concoquit: vinam ciet, tam menses, quàm partus potum, aut ex myrrha impostum pellit: contra bestias, quæ virus ei aculantur, venenaq; conuenit: caliginem pupillis oculorum obuersantem diffcutit: crassitiam extenuat: lentigines, & vitia cutis, in facie, ex melle illitum detergit: contra tussis, defluxiones, aquam subter cutem fufam, renum vitia, & vrinæ difficultatem efficax est. Vnguentis preciosis inferi solet. Et in summa, magni ad omnia vsus. *Garctas ab Horro, & Dioscor.*

Cinnamomum aut quia nõ affertur ad nos, aut in tam exigua copia, vnà cum Cassia aduehitur, ideo fit, vt non ita cognoscatur. Cum verò Cassia magna copia in promptu sit, optimam facillè eligere, & ipsius duplū accipere possumus, propter eam rationem, quam supra attulimus: eligenda verò est subtilior, modo sit gustatu acuta admodum, & odorem rosarum referat, colore in purpureo nigrescente, quale illud facit, quod olim ab incolis zigir appellabatur. Bona etiam illa est, quæ non nihil habet rubescens coloris, vel potius coloris elegantis instar Corallij, vni odorem referens. Debet autem omnis Cassia esse cortice crasso, sed angusta per se, & subtilis & benè contorta, habens plures quam vnam can-

nulam, læuis, non aspera, aromatica, modicæ a-
 strictionis, & inprimis sapore acutissimo prædi-
 ta. Faciamus autem Cinnamomi quoq; nonnul-
 lam mentionem, quò lectores eò maiorem ha-
 beant occasionem de eo cogitandi. Vnde fortasse
 aliquando continget, vt verum tandem explo-
 retur. Galen. 1. lib. de Antidotis, cap. 13. inquit, A-
 drianum Imperatorem iussisse varia genera Cin-
 namomi ex Arabia cum integris plantis appor-
 tari, & quò tempore Seueri, qui & ipse Theria-
 cam parari voluit, ipse coactus fuerit propter pe-
 nuriam alterius, illud antiquibus Cinnamomum
 accipere, cuius formam describens ait, simile esse
 Helleboro, vel potius Damafonio, quò etiã
 Alifima vocatur. Vnde conijci potest, illum de
 albo Helleboro locutum esse, quia tam huius
 quàm Alifimatis frondes Dioscoridi præsentant
 plantaginem. Imò ambæ plantæ, Hellebo-
 rus & Alifima caules ferunt admodum similes.
 Vnde arbitror rectè nos posse affirmare, quòd
 frondes istæ, quæ à pharmacopœis vocantur Fo-
 lium Indum, aut Malabathrum, sint Cinnamo-
 mi, cum satis similes sint folijs Hellebori albi,
 Damafonij, aut Alifimatis, vel Plâtaginis. Quòd
 confirmatur quoq; ex sapore tam frondium quàm
 pediculorum, potissimum vbi trunco annexun-
 tur: cum planè gustu Cinnamomum vulgare re-
 ferant, nisi velimus dicere, esse frondes Cinnamo-
 mi, hoc antea ponentes, quòd Cassia frondi-
 bus & fructu similis sit Cinnamomo, quemad-
 modum etiam sapore & viribus. Et cum Gale-
 nus dicat Cinnamomum mutari in Cassiam, in-
 telligendo hoc de similitudine virgultorum, in-
 telligit in alijs quoq; similia inter se esse. Quæ
 coniectura quoque confirmatur ex eo, quòd vi-
 deamus de folio iam dicto copiam afferri, quem-
 admodum etiam Cassiæ: & si Cinnamomi fo-
 lium esset, verisimile esset in tanta abundantia
 frondium simul etiam virgultorum aliquid ad-
 uehi. Quicquid sit, hæc nota certè nos in cogni-
 tionem Cinnamomi perducere poterit, spernq;
 aliquam facere, vt illud aliquando inuestigemus.
 Galenus etiam ait, vnamquamque Cinnamomi
 plantam instar parui fructus producere, ex vna
 radice sex aut septem, plura paucioraq; virgulta,
 inter quæ maximum non excedat mensuram pe-
 dis Romani.

THYRSI cortex, qui ex arbore thurifera de-
 trahitur, præfertur pinguis, odoratus, recens, læ-
 uis, crassus, sine membranis. Adulteratur admi-
 sto pini aut nucis eius cortice: sed horum index
 ignis est: siquidem thuris cortex legitimum pau-
 latim ardet, & cum odoris fragrantia vaporem
 eiaculatur: adulteratus verò nequaquam incen-
 ditur, sed totus in fumum sine odore consumit-
 ur. Vis eadem quæ thuris, sed validior, adstrin-
 gentiorque. Quare potu cruentis excreationi-
 bus, vultus fluxione laborantibus in pello con-
 fert: ad cicatrices oculorum, & caua, sor-
 desq; efficax est. tostus scabris lip-
 pitudinibus auxiliatur.

Dioscorides.

De corticibus calidis in tertio.

MACIS, Germ. Muscabuss / nucis moschate
 exterior cortex est, in quo nux latet, quemadmo-
 dum auellana in suo putamine. Huius arbor Py-
 ri magnitudine est, folijs eiusdem, sed breuiori-
 bus, & subrotundis, siq; vt verius sicam, arbor
 est Persicæ malo haud ab similibus, breuioribus ta-
 men folijs. Maturo fructu, & desiccante, primo
 illo operimento calycum echinatorum, qui cas-
 taneas amplectuntur, modo, Macis Cocci, mo-
 do rubescens conspicitur, pulcherrimo aspectu,
 bene onustis præsertim arboribus. Exiccata nu-
 ce, desiccit etiam Macis, & flaccescente rubore,
 aureum quoddammodo colorem adquiret. Eius
 precium triplo maius quàm Nucis myristicæ.
 Nascitur autem hæc arbor in insula Banda. In-
 ueniri etiam tradunt in Maluccis, sed non est fru-
 ctifera, quemadmodum nec ea, quæ in Zeilan
 provenit. Præfertur crassum, plenum, odora-
 tum, sapore subacri: hodie notum. * Ventricu-
 lum roborat, & coctionem adiuuat. *Medici Flo-
 renini & Garcias.*

De corticibus aperientibus.

THYMIAMA ex India deferitur, corticosum:
 simile fycomorij libro: quò iucundi odoris gra-
 tia sufficit. * Constrictionibus vultus ex suffitu
 prodest. *Dioscorides.*

De corticibus dolorem mitigantibus.

FRAXINI cortex cultello abscinditur, sicca-
 tur & conseruatur per annum. * Lateris, licnis
 dolorib. medetur.

De corticibus purgantibus.

SAMBUCI cortex medijs abraditur cultello:
 siccat & seruatur per annum. * Aquas detra-
 hit: hydropicos iuuat.

De corticibus fructuum calidis.

MALICITRI cortex cultello abscinditur,
 siccat in vmbra diligenter, & seruatur in arcu-
 lis ligneis. * Venenis aduersatur. Decoctum col-
 lutione, oris halitum commendat, suauitatemq;
 accersit: ventriculum roborat, &c.

AVRANTII MALI cortex in vmbra sicca-
 tur, conseruaturq; per annum in arculis ligneis.
 Calidior quàm mali citri vel Limonij cortex.

De corticibus fructuum adstringentibus.

GLANDIS CALYGVLVS, qui vulgò cupu-
 la dicitur, * ad fluxorem muliebrem, & sangui-
 nis sputum valet.

MALICORIVM est mali punice putamen,
 quòd aliqui Sidion appellant. * Spissandi vim
 habet: sanguinolenta glutinat humida gingiuarum
 vitia mobilesq; dentes decocto colluantur:
 herniam prolapsu intestini erumpentem, cata-
 plasmate repellit. *Dioscor.*

IVGLANDES virides decerpuntur mense Iunio
 appetente, * antequam earum putamina obdu-
 ruerint, saccharo vel melle asseruata, stomacho
 vtilis euadunt, & ori nõ ingrata. Putamen com-
 bustum, tritumq; in oleo & vino, infantium ca-

pite peruncto, nutrit capillum, alopecias replet. A
Dioscor. & Marthiolus.

De radicibus corticibus calidis.

CAPPARIS cortex amarus, acer, acerbus,
 * abstergit, purgat, incidit, digerit, adstringit: ob
 quas vires lientem induratum, & coxarum affe-
 ctus adiuuat, tum intrò assumptus, tum extrinse-
 cus, tum idoneis remedijs admotus.

De corticibus radicibus frigidis.

MANDRAGORAE radix delibratur, & traie-
 ctus lino cortex ad vsu suspenditur. * Vinum,
 in quo cortex fuerit infusus, valet in peruigilijs
 & doloribus, & ante sectiones, vsionesque, ne
 sentiantur. *Dioscor.*

De corticibus purgantibus bilem.

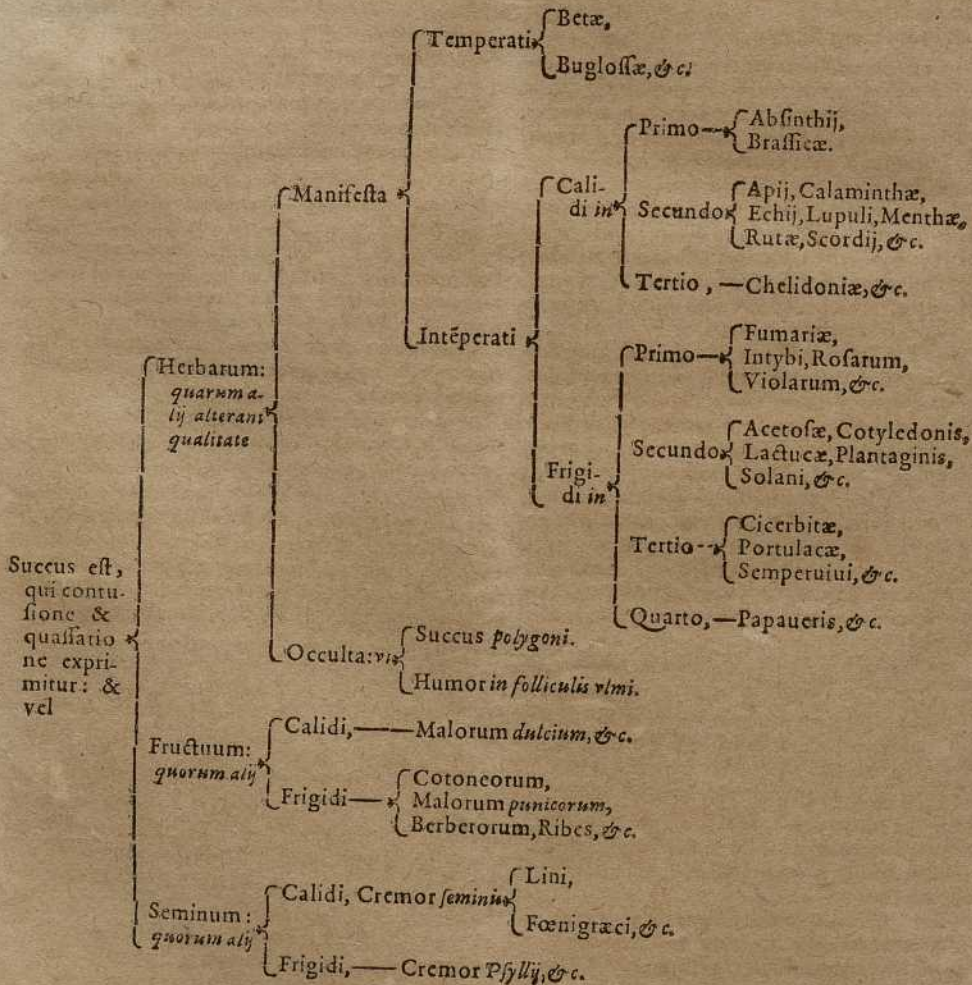
ESYLAE cortex * educit phlegma vehemen-

ter, & aquam citrinam, & humores melancholi-
 cos, & materias à iuncturis. Dosis est à siliquis
 duabus vsque ad septem.

CYCMERIS siluestris cortex * purgat po-
 tenter pituitam vomitu & deiectione, & inter-
 dum bilem, si vacuari parata est: serosum quo-
 que excrementum, etiam euulsu contumax, at-
 que adeò à iuncturis mirificè trahit, ob id earum
 dolores sanat, ischia dem etiam iuuat apertè ca-
 taplasmate impositus, vel clystere injectus. Do-
 sis est à granis quindecim ad drachmam semis-
 sem. *Meiser.*

SAMBUCI cortex idem praestat, quod sam-
 bucus ipsa: * nec non pituitam crassam & vis-
 cofam purgat. Ebulli cortex eandem vim
 cum sambuci cortice
 habet.

De Succis, Sectio XV.

De succis temperatis herbarum.

BETA succus recens parari potest: fit folijs viridibus tritis atque expressis. * Discutit, detergit, & per nares purgat: summam omnina præstat, quæ herba ipsa.

BYGLOSÆ succus ægrè exprimitur: parua coctione & residentia. purgatur ante repositionem: in vase pleno, vel oleo superaffuso reponitur. * Confirmare & exhilarare dicitur.

De herbarum succis calidis in primo.

ABSINTHII succus fit in vere vel autumno, folijs tritis atque expressis, deinde parua coctione & residentia purgatus ante repositionem: in vase angustioris, superaffuso oleo digiti crassitudine, vel in vesica inspillatus: seruatur per annum. * Succus differt ab herba: hæc enim adstringit: ille verò magis aquosus detergit.

BRASSICÆ succus fit recens, vt Betæ. * Vim habet purgatoriâ: coctus cum melle, linctu conuenit arteriâ.

De herbarum succis calidis in secundo.

APII succus adseruatur expressus liquidus superaffuso oleo, in vase vitreo angustioris. * Obstructiones aperit: menses & vrinas mouet.

CALAMINTHÆ succus eodem modo, quo apij, paratur, & conseruatur. * Ad anhelationem, tussim antiquam, frigidam viscerum intem periem: & lienosis cum saccharo coctus exhibetur. *Andernacur.*

ECHII succus fit addita aqua, aut alio liquori illi facultatibus simili, inter terendum, & expressione extrahitur, conseruaturque, vt absinthij. * Confortat atque exhilarat.

LV PVL I succus mense Aprili extrahitur, & conseruatur, vt apij. * Sanguinè purgat: obstructiones viscerum aperit: febrib. cõpositis cõfert.

MENTHÆ succus eodè modo, quo apij succus, extrahitur, conseruaturque. * Ventriculom frigidum corroborat: nauisem & vomitû sedat.

RVTAE succus eodem modo paratur. * Humores lentos incidit, digerit, siccat, aperit: id que magis quam herba ipsa acida. *Andernacur.*

SCORDII succus compositionibus additur: qua purgat viscera, obstructiones apparit, vrinas & menstrua citat: extrahitur & conseruatur, vt apij succus. *Andernacur.*

De herbarum succis calidis in tertio.

CHELDONIÆ succus folijs, caule, radice exprimitur in eunte æstate: seruatur, vt apij, vel in umbra siccat, & in pastillos digeritur. * Oculis claritatem affert. *Dioscor.*

De succis herbarum frigidis in primo.

FVMARIÆ succus mense Aprili vel Maio exprimitur, seruaturque in vase vitreo angustioris, oleo superaffuso. * Melancholiam, & serosa excrementa purgat.

INTYBI succus vere exprimitur, folijs ac radicibus tritis: seruatur in vitreo vase oris angustioris, superaffuso oleo, digiti crassitudine. * Ad iccoris calorem immoderatum valet.

A ROSARVM succus mense Maio, vel principio Iunij exprimitur folijs tritis: asseruatur liquidus superaffuso oleo, quod, tẽpore vsus, lana bombacea aufertur. * Ventrem laxat, stomachum roborat: iccoris calorem extinguit.

VIOLARVM Martio vel Aprili exprimitur, seruaturque, vt rosarum. * Bilis acrimoniam lenit: thoracis affectus calidos restinguit.

De succis herbarum frigidis in secundo.

B ACETOSÆ succus simili modo extrahitur & seruatur, vt rosarum. * Ad febres biliosas, & obstructiones viscerum valet.

COTYLEDONIS succus. * æstuanti ventriculo commodè imponitur: item ad erysipelata conducit: exprimitur & seruatur, vt rosarum. *Andernacur.*

LACTYCAE succus * ad stomachum biliosum valet: ardorem restinguit: somnum prouocat. Vt rosarum extrahitur, conseruaturque.

C PLANTAGINIS succus * astringit, refrigerat, omnem calorem præter naturam extinguit. Exprimitur & conseruatur, vt rosarum.

SOLANI hortensis succus * ad refrigerandum & astringendum utilis est. Extrahitur & cõseruatur vt præcedens.

De succis herbarum frigidis in tertio.

CICERBITHÆ succus stomachi rosiones lenit, & lactis copiam mulieribus suppeditat. Paratur & conseruatur, vt rosarum.

D PORTVLACAE succus æstate exprimitur, affusa aqua inter terendum, vt expressione vnâ cum ipso humore extrahatur: aut tusa calatho imponitur loco frigido, vt paulatim succus in subiectum catinum defluat: deinde seruatur, vt rosarum. * Pueris, quos vermes & febris infestant, magno commodo exhibetur.

SEMPERVIVI succus eodem conficitur modo, quo portulacæ succus: * ad erysipelata, herpetas, inflammationes à fluxione ortas accomodat.

De succis herbarum frigidis in quarto.

PAPAVERIS nigri succus, seu meconium, fit ex folijs, caulibus, herbaque ipsa tritis expressisque, ac in pastillos redactus. * Reliquorum medicamentorum vim obundit, quando eis admiscetur.

POLYGONI succus cum septem granis piperris ante accessione quartanæ hauustus, eam abolet. Sed aiunt, colligendam esse plantam, & exprimendum eius succum die Iouis, Luna decrescente. *Ex quodam isb. Secretorum.*

HVMOR in folliculis vlimi nascens faciem redit gratissimam, & perpolitam, si eo detergatur. Confert etiam mirum in modum pueris enterocelicijs, duplicatis linteolis in illo madefactis, & sub perizomate, seu femorali coaptatis. *A quodam Chyren.*

De succis fructuum calidis.

MALORVM dulcium succus fit, coctus & expressis, deinde saccharo conditus seruatur ad vsum. * Cor imbecillum roborat.

De succis fructuum frigidis.

CITRONIORVM succus extrahitur, vt Citiorum: conseruatur autem, vt rosarum. * Aduersus biliosa alui profluvia ex melle vel saccharo valet: ventriculum roborat.

MALORVM PVNICORVM succus * calidam intemperiem corrigit: vomitum cōpescit: & stomachum firmat. Fit, vt malorum dulcium.

BERBERORVM succus * vomitum ac fluorem alui sistit: saccharo conditus, conclususque cotoneati modo delicatus est: contra capitis defluxiones calidas accommodatus. *Andernacur.*

RIBES succus frigidus, acidus & acerbus est, * sitimq; extinguit. Contra sitim in febribus ardentibus cum Iulapio rosaceo, aut violaceo potissimum exhibetur: nec non ad biliosum vomitum coercendum, fluoremq; stomachicum re-

A stinguendum: sed frigidis, & pectoris angustijs aduerfatur. *Andernacur.*

De succis seminum calidis.

LINI cremor fit, aqua seminibus prius maceratis, deinde in eadem coctis, expressisque. * Dolores ex acri humore ortos mitigat, inflammationesq; partium corporis lenit. *Andernacur.*

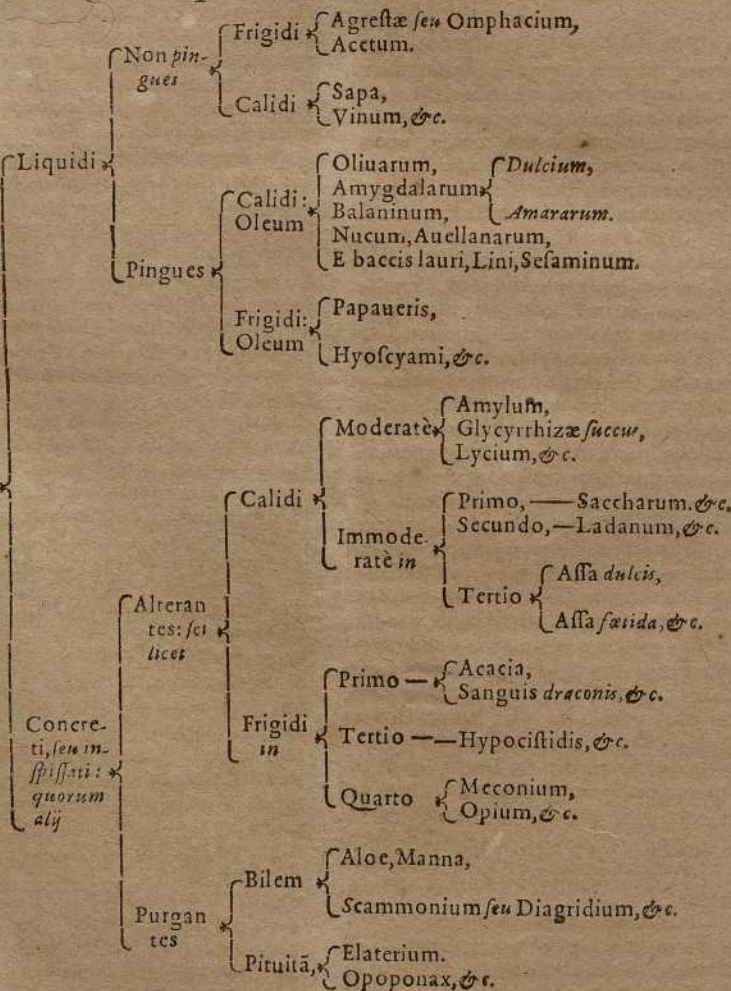
FOENIGRAECI cremor simili modo ac lini cremor conficitur. * Inflammationes minus calidas, sed duras magis sanat, magnas irritat & auget. *Andernacur.*

De succis seminum frigidis.

PSILLII cremor * omnibus membris ardore infestatis auxiliatur: eoque refrigerantibus medicinis conuenit. Eodem modo, quo lini cremor, paratur. *Andernacur.*

De Liquoribus Sectio XVI.

Liquor est, qui incisa, vel scarificata, aut terebrata plantę alicuius parte extillat, siue emanat. Liqueores autem vel sunt

De liquoribus frigidis.

OMPHACIVM, Germ. Agress. Gall. du Verjur. Ital. Agressu. Hisp. Cumo de agrax, dicitur: ex omni immaturatum vuarum genere paratur: pluribus diebus expressus insolatur succo cum suis vineis, in cado crasso linteamine cooperto, donec excrementa subleuentur, fæx verò subsidat, & inclarescat: deinde absque sale seruatur per annum, tam ad ciborum quam ad medicamentorum vsum. * Calidis morbis omnibus magno iuuamento adhibetur. Refrigerat, vnicèq; ardoribus prodest, siue ori ventris impostum, siue totis hypochondrijs, siue cuiuslibet alij, quod refrigerare velimus. *Matthiolum.*

ACETVM, Germ. Efig. Gall. Vinaigre. Ital. Aceto. Hisp. El vinaigre nominatur: fit ex vino, vel ceruisia putrescente. Quod ex vino acerbo erudoq; fit, magis astringit: quod ex optimo vino conficitur, magis aperit: quod ex ceruisia apud inferiores Germanos paratur, magis refrigerat. Acetum omne mistæ est substantiæ, nempe frigida pariter & calidæ, eiusq; vtriusque tenuium partium: cæterum calidam frigida exuperat. * Exiccatur ordine tertio, astringit: stomacho vtile, appetentiam excitat: erumpentem vndeunque sanguinem poru infessiuæ sistit. prodest alui fluxionibus, costum cum cibus: cruentis vulneribus inditur: inflammationes arceat, in succidis lanis, aut spongia impostum: reprimat proidentiam sedis, vuluæq; item abscedentes gingiuas, & sanguine manantes. Ad nomas & ignem sacrum, vlcera quæ serpunt, lepras, impetigines, pterygia, cum aliquo conuenienti efficacè est, phagedænas vlcera, nomasq; metu continuo cohibet: podagricis calido metu, cum sulphure auxiliatur: sugillationes rapit cum melle illitum. Contra capitis ardores cū rosaceo in succidis velleribus, aut spongia imponitur. Ad aquam inter cutem, grauitatem aurium, & sonitus, sibillosq; feruentis vapor proficit: instillatum quoq; aurium vermes necat. Panos coarctet tepidi foras, aut si imbuta aceto spongia admoueat: pruritus permulcet. Contra venenatos serpentium ictus, qui refrigerando nocent, calidum commodè fouetur: & frigidum ijs, quæ exurens virus eiaculantur calidum potum atque vomitionibus redditum, aduersus omnia venena efficacè est, præsertim contra meconium, & haustam cicutam. conglobatum in ventre sanguinem, lac coagulatum, fungos, ixiam, taxumq; cum sale: haustu voratas hirudines, si sorbeatur, eicit, tussim veterem mitigat, & recentem lacessit. In orthopnea calidum commodè sorbetur: gutturis fluxiones gargarizatum inhibet: anginis & vix procedenti conuenit: contra dentium dolorem calidum coluitur. Dosis in perfusionibus capitis ad dolorem ℥.ss. pro ℥.iij. olei rosati. *Dioscor. & Galenus.*

De liquoribus calidis.

SAPA, Germ. Besottenwein. Gall. Du vin cuis. Ital. Vin cotto, Sa. a. Hisp. Lameloxa ó arrose, vocatur: fit musto igni decocto. * Detergit leniter se-

A rapijs pectori idoneis accommodatur: nec non compositionibus Dia codion, ad defluxiones capitis sistendas, eadem mensura, qua saccharum, admisceatur.

VINO veterè* nerui læduntur, & reliqui sensus: quod tamen gustu suauius est: quare cauendum ijs, qui intestina alicuius partis imbecillitatem sentiunt. at tamen in secunda valetudine paucum cum aqua dilutum, innoxie sumitur. Nouum inflat, ægrè coquitur, in somnia parit graua, & vrinam ciet. Acetate medium vtraque vitia fugit: quare ad vitus sanorum, ægrorumq; vsurpatur. Album tenue, stomacho vtile est, ac facillè in membra distribuitur. Nigrum verò crassum est, & concoctu difficile, carnem alit, & ebrietatem creat. Giluum, vtpote qd medium est, medias inter vtrunq; vires habet. In secunda tamen & sinistra valetudine, cū primis laudatur album. Quin & vina sapore distat. siquidem dulce crassis partibus constat, & difficillius à corpore expirat: stomachum inflat, aluum & interanea vt multum turbat, sed minus inebriat: renibus & vesicæ aptissimum. Austerum per vrinam celerius transit: sed capita dolore tentat, & temulentiam gignit. Acerbum ad ciborum per membra digestionem accommodatissimum, aluum & cæteras fluxiones cohibet, minusq; vrinam expellit. Nouum neruos minus tentat. Vinum aqua marina factum, stomacho aduersatur, sitim stimulat, neruos infestat, aluo aptum, à valetudine se recolligentibus inutile. Passum, quod vuis sole siccatis in area, aut in sarmento torrefactis exprimitur, Creticum cognomine. Inter Italica vina Falernum principem locum obtinet: quod inueteratum per quam facillè coquitur: pulsus exuscitat, aluum adstringit, stomacho vtile: sed vesicæ nocet, atque ijs, qui visus hebetudinem sentiunt, & ad potus crebros minimè idoneum. Albana crassioribus constant partibus: dulcia, stomachum inflant, ventrè emolliunt, sed concoctionem non aequè adiuuant, & neruosa minus infestant: vetustate eadem austerum saporem concipiunt. Cecubum, cum sit dulce, est & albano crassius: corpus & colorem alit: ægrè tamen coquitur. Surrentinum valde austerum est: quare intestinorum, & stomachi fluxiones cohibet, & cum tenue sit, caput minus tentat: inueteratum suauius redditur, & stomacho vtile. Adrianum & Mamertinum in Sicilia æquè crassis partibus gignunt: modicè astringunt, & ocyssimè inueterantur, minusque ob suam tenuitatem neruos tentant. Parætypianum, quod ex Adriatico sinu defertur, odoratum, ac tenuius est, quare liberaliter epotum fallit, diu seruat ebrietatem, & foporem adfert. Istricum Parætypiano simile est, sed vrinam vehementius pellit. Chium tamen antedictis mollius, & aptum potui est: bene alit, & minus inebriat, fluxiones cohibet, oculorum medicamentis vtile. Lesbium facillè membra subit. Chio leuius, & aluo idoneum. Ephesium eandem vim habet, quod Phygelites nominatur. Verum Asianum è Tmolo monte,

Mefogites appellatū, capitis dolores ciet, & nervos lædit. Coum verò & Clazomenium, quoniam multam sibi maris aquam vendicant, facile corrumpuntur: flatus movent, alium turbāt, nervis officiūt. Vinum omnē (vt reliqua in commune dicantur) merum ac sincerum, & sua natura austerum, excalfacit, facile in membra distribuit, stomachum adiuuat, appetentiam ciborum inuitat: vires alit, ac robur auget: somnum conciliat, & commendat calorem. Potum liberalius auxilio est contra assumptam cicutam, coriandrum, pharicum, ixiam, meconium, argenti spumam, taxum, aconita, fungos suc: contra serpentium morsus, & omnium ictus, quæ refrigerando necant, aut stomachum in vomitiones effundunt. Facit ad longas inflationes, rosionesq; præcordiorum ac distentiones, stomachi resolutionem, & si venter, aut interanea rheumatismū sentiant. Conueniunt sudatoribus, & quibus corpus immodico sudore digeritur, maximè alba, vetera & odorata. Quæ tamen vetustate dulcescunt, renibus ac vesicæ accommodatiora redduntur: vulneribus, inflammationibusq; in succida lana imponuntur: tetra vlcera, & phagedænica, & fluxionibus obnoxia commodè perfunduntur. Quæ marinam non receperunt, austera, & alba ad sanorum victus vsurpantur. In his præstant Italica, Falernum, Surrentinum, Cecubum, Signinum, & permulta Campaniæ, & Parætypianum ab Adriatico sinu, & Siculum, quod Martertinum appellatur. Ex Græcis Chium, Lesbium, & Phygelites ex Epheso. Crassa verò & nigra stomacho negocium exhibent, inflationem pariunt, corpus augent. Tenuia tamen & austera stomacho profunt, & minus carnes alunt. Vetera valde tenuia & candida vehementius vrinam ciunt, & dolores capitis movent, nervosque largius pota tentant. In media ætate, vt à septimo anno, potui saluberrima sunt. Modus autem pro ætate, & tempore anni, & consuetudine, & qualitate vini definiatur. Non sitire, & modicè cibos proliui, optimum est præceptum. Nocet ebrietas omnis, & maximè assidua: siquidem obfessos nervos quotidie remittit: largiorque potus acutorum morborum adfert initia. Mediocris tamè vinolentia aliquot diebus, maximè post aquæ potus, utilis: namque modo quodam ex alto euocat, sensilesque expurgat excretus, & per cæca corporis ducit spiracula. Sed aquam post vinolentiam bibere oportet: siquidem valentius alicuius gratiæ factæ temulentia remedium adfert frigida. *Dioscorides.*

De liquoribus pinguibus calidis.

OLEVM, Germ. *Det.* Gall *Huilla.* Ital *Oglio.* Hisp. *Azeyre* appellatur: ex oliuis maturis expressum, fit colore rufo, purum, perlucidum, tenuè, odore exiguo, sed grato, sapore dulci, subacri, & indici-bili, recens, aut non ita vetustum, nisi vetusto egeatur: in quo videlicet vetusto trigenarium trimo, & quadragenarium quadrimo est plurimò valentius, vbiq; crassius, grauolentius, cali-

dius, acrius. * Calefacit omne oleum ex oliuis maturis, emollit ventrem, à perfrictionibus corpus tuetur, ipsumq; promptius ad obcunda munera reddit: alium emollit, vlcerantium medicamentorum vires permistum hæbetat: contra venena datur, assiduè potum redditumq; vomitionibus: soluit alium hemina mensura, cum pari pisanæ succo, aut aqua potum: ad tormina calidum simul decocta ruta tribus sextarijs: quod datur, ventris animalia pellit: idem maximè ilij intestini morbo laborantibus infunditur. Vetus magis calfacit, & vehementius discutit: oculorū claritati sublitum confert. Si vetusti non sit occasio, in vase decoquitur ad mellis crassitudinem, vt vetustatem representet. Oleum omphacinum ex immaturis oliuis expressum, ad viridè inclinatur: recens sit odoratum, morsus expers, sapore acerbum. Vnguentorum compositionibus idoneum est. Stomacho vile est, quod alstringit: gingiuas contrahit, dentes firmat, si contineatur in core: sudores cohibet. Oleum quod sylvestres oliuæ fundunt, vehementer alstringit, & ad sanorum vsus secundum sibi locum vendicat. In doloribus capitis vtiliter pro rosaceo substituitur: sudores arceat: desfluentes capillos inhibet: surfures, vlcera capitis manantia, scabiem leprasque abstergit: tardius canitium sentiant, qui eo quotidie perunguntur. *Dioscor. & Medici Columen. &c.*

AMYGDALAE dulces sicca, non tamen rancidæ, delibrate, contunduntur minutissimè, postea in sartagine aliquantulum torrefiunt, affuso aquæ rosaceo modico, postea prælo exprimuntur. * Lenit asperitates pectoris, gutturis & pulmonis, duriciem & siccitatem iuncturarum: est suaue in cibus, & confert hecticis & phthisicis: impinguat, auget sperma, sedat tussim, & ardorem vniæ, vesicæ & vuluæ excoriata, cum fistula iniectum. *Mesues.*

OLEVM AMYGDALARVM amararū eodem modo, quo ex dulcibus amygdalis fit. * Aperit oppilationes, & discutit ventositates & vapores, sed potissimum medetur surditati, sibilo, & dolori aurium: lenit duritiem neruorum, & delet maculas faciei. *Mesues.*

OLEVM BALANINVM fit ex Balano Myrsifica, id est glande vnguentaria, quam Arabes vocant granum Ben: fit autem ex rufo assatoq; affusa rosacea aqua, fructu isto. * Repurgat maculas, varos, lentiginis, cicatricum nigritias, fucos: alium soluit, sed ventriculo aduersatur: dolores aurium emendat. Item si sonant aures, vel strepitum, aut sibilum edunt, cum a dipe in fufum auxiliatur. *Mesues.*

OLEVM NVCVM fit, vt oleum amygdalinū. * Flatus crassos dissipat, tumores discutit, neruis attritis, vel punctis, præsertim cum calce lota confert, scabiem emarginat. *Mesues.*

OLEVM EX AVELLANIS fit, vt amygdalinū. * Dolores neruorū & arthriticos sedat. *Mesues.*

OLEVM LAURINVM fit ex bacis lauri maturis & recentibus tritis in pila, ex aqua in lebere coctis, post torculari plano, non cauo expressis: & aqua

& aqua supernatans oleum colligitur. Deinde affusa calente aqua iterum tritis, & torculari cauato expressis, colligitur oleum, & reponitur. * Ad partium omnium, cerebri, neruorum, articulorum, ventriculi, coli, hepatis, lienis, renum, vteri, affectus frigidus, & dolorem his succeden-
tem. *Mesues.*

OLEVM LINI sit vt amygdalinū. * Spasmo, duritici neruorum & iuncturarum, hæmorrhoidibus, sedis phlegmonis & nimis confert, ac dolori pulsatorio. Neruorū dolores sedat: vrinibus proximum est oleo chamæmelino. *Mesues.*

OLEVM SESAMINVM extrahitur ex Sesami semine, vt amygdalinum, nisi quod prius semen sesami excorticatum sic est. Id semen ab excrementis purgatum, aqua parum falsa irrigetur, cranibus fricetur: iterum irrigetur, donec madefiat: sicceetur, modicè affretur, sacculo aspero multum diuq; confricando excorticetur, corticibus expurgetur, molatur in farinam, oleum exprimat, vt ex amygdalis. Ex eodem semine nõ excorticato, sed allato, & molito in farinā oleum quoque extrahitur, vt prius. Affertur autem ex Alexandria Aegypti Venetias vbi ematur sincerum: nam adulteratur oleo nucum & papaueris: sed odore & sapore faciliè deprehenditur à peritis dolus. * Impinguat, semen auget, lenit guttur, & omnem asperitatem & duritiem, & clarificat vocem. *Mesues.*

De liquoribus pinguibus frigidis.

OLEVM PAPAVERIS vis ex vniuersque papaueris semine, tam albi quam nigri, eodem modo, quo ex amygdalis. * Impinguat, asperam artemiam lenit, febrium ardorem mitigat, & insomnium. *Mesues.*

OLEVM HYOSYAMINUM sic fit: Semen candidum, recens, ac siccum tunditur, & calida aspergitur aqua: dumque insolatur, sicceatur, quæ sub manu sunt, partes cū reliqua massa permisceantur: hoc autem fieri oportet, dum nigrescat, & grauitè oleat: mox pressum atq; excolatum reconditur. Fit quoque eo modo, quo amygdalinum. Ad aurium dolores efficax est: pellis miscetur, ad emolliendum vtile. *Dioscorides.*

De liquoribus concretis calidis moderatè.

AMYLVM, quod vulgò Amydum officinis vocatur, German. Ammetm. Ital. Amido. Gall. & Hisp. Amidon, omnibus notum est. Ex tritico conficitur. Probatum autem leuitate, ac laeuore, atq; vt recens sit, & candidum. * Vim obtinet læuigandi partes exasperatas. Contra fluxiones oculorum, pustulas, cauaque vlcera efficax est: sanguinis reiectiones potu cohibet, exasperata fauces lenit: lacti atque obsonijs admiscetur. *Dioscorides & Plinius.*

GLYCRRHIZAE succus ex Creta insula optimus, hoc est, dulcissimus, mollis, recens purus, tenax, & qui contractus splendet, nigerrimus, & q̄ linguæ subditus tandem totus clique-

scat. * In arteriæ scabritia efficax est: astuenti stomacho, thoraci, ac iecinori: sanat vesicæ scabiem & renum dolores, cum passio potus: idem eliquatus sitim sedat: vlceribus illitus accommodatur: comman ducatus stomacho prodest. *Dioscorides & Medici Colonienfes.*

LYCIUM succus est arboris cuiusdam Indiæ: Arbor autem ex qua hic succus extrahitur, magnitudine est fraxini, folio minuto Erica vel Tamario similimo, perpetuo virète: florere aiunt sed fructum ferre negant: multis spinis horret: materies ligni robusta, dura, densa, ponderosa, nec, vt aiunt, putredini obnoxia, siue solibus exponatur, siue aquis immergatur: quam ob causam ab incolis Lignum Sempetruuum nuncupatur. Ex eo propter duritiem & pondus pistilla fiunt, deglumandæ oryza & idonca, in mortarijs ligneis sex palmos in ambitu continentibus. Incolæ eam arborem Hacchie vocant. Porro succi extrahendi hæc est ratio: Ramulus huius arboris minutim concisos elixant, deinde contundunt, postmodum cum farina Nachani (sementis est nigra & minuta sapore secales, conficiendis panibus apta) & cuiusdam nigri ligni, quod istic nascitur, scobe, (interdum etiam sine eo) pastilli, aut tabellæ formantur quas in vmbra siccant, ne solis ardore earū facultas euaporet. Nostri succedaneum eius parant, non ex perilycmeno, sed potius ex bacis pyracanthæ, id est, nostræ vulgaris Hugendori. Diuersis partibus constat: tum dijs quæ extenuent, discutiantque: tum crassis & modicè adstringentibus. * Ideoque ad sugillata, oris inflammationes, vlcera, herpes, putredines, aures purulentas, intertrigines & paronychias valet. Indicum ad omnia est valentius. Huius loco Rhamnus syluestris, aut polygoni succus substituendus est. *Dioscorides, Medici Colonienses & Garcias.*

De liquoribus concretis calidis in primo.

SACCHARVM arundinum lachryma, seu liquor est, qui nimia succi copia aperto in latere calamo, perinde ac gummi, exterius concreuit. Vel saccharum fit ex sacchari calamis minutim incisis, ignisque calore tam diu decoctis, donec vniuersus liquor absumpta igni aqua diu effereuescens in saccharum salis modo, in vasis fundo concreuerit. Præstantissimum est, quod durum, solidum, & mutuo metarum allisu sonorum est, ligni ficci & solidi modo: tamen ob siccitatem & imperceptam raritatem leue, dulcissimum, candidissimum, & niuis in morem scintillans, cohærens: quare Valentinum in metas pyramydam æmulas (panes vocant) coactum paruas, ponderis libræ vnius & dimidiæ, vel circiter, carissimum, & confecturis siccis aptissimum, peniditis ob siccitatem nimis friabilem, ineptum. Illi dotibus & precio est proximum, quod Madere appellant, sed in metas ponderis librarum sex, septem, octo, nouem, decem formatur, confecturis expectitum: quia minus pro-

ejofum, nō multò tamen imperfectius. Tertium statuitur lentile, album quidem, sed pinguius, sed id vilius, neque confecturis ficcis aptum, sed penidijs idoneum. Quartū ex Canarijs nunc dictis insulis, olim Fortunatis aduehitur, etiam intus albicans, bonitate inferior prædictis, præstantius sequenti, metis constat maximis, pondere librarum decem, duodecim. Quintum ignobilissimum sancti Audomari dictum, foris albidū, intus subrubrum, tanquam alio factum, & foris dolò testū, metis æqualibus, omnium glutinosissimum, condituris ficcis ineptissimum: liquidis seruit & syrupis, opiatis, conseruis, & similibus, quia vilissimum, & vitiatum tegit aliorum mistura. Id si mare sentit, (nam eo naues ob grauitatem saburrāt) rubrū vulgò dictum fit: quantum sunt, qui subrum spumam & spurcitiam omnis sacchari se coquendo purgantis existimant. Ex micis horum collisu elisis etiam metas quidam cogunt, quæ simpliciu naturas sequuntur. Ex his quod generosissimum, minimam coctionem sustinet, ne puluerescat: ignobilissimū contrā: cætera pro accessu aut recessu variant. * Aluo idoneum, & stomacho vtile: detergit, digerit, linguæ asperitatem & siccitatē in febribus tollit: vexatæ vesicæ renibusq; auxiliatur. Illitum ea difcutit, quæ tenebras oculorum pupillis offundunt. Cæterum sacchari dosis in syrupis ferè æqualis quantitas tam sacchari quàm succi. In electuarijs verò pro ʒ. j. pulueris ʒ. j. sacchari cōmunitur. Si autem puluis fuerit laxatiuus, pro ʒ. j. β. pulueris. ʒ. j. sacchari. In conditis additur sacchari parum, si conseruæ odoratæ sint. Si verò amaræ, vel acres, ʒ. β. sacchari pro ʒ. j. conseruarum imponenda. In pulueribus acribus, ut ex pipere, & zingibere, pro ʒ. j. pulueris ʒ. j. sacchari ponitur: in dulcibus verò ʒ. β. In clysteribus saccharum rubrum ponitur ab ʒ. β. ad ʒ. ij. vel ʒ. iij. *Medici Colonienfes.*

*De liquoribus concretis calidis
in secundo.*

LADANVM liquor est, ex alterius cysti ledon appellati folijs exudans. Hodie & liquor & planta nota sunt. Optimum, minimeq; adulteratum, odoratū, esse debet, subuiride, faciliè mollescens, pingue, resinofum; arenularum aliarumque sordium expers, quale in Cypro gignitur. * Natura ei spissandi, calfaciendi, molliendi: ora venarum patefacit: capillum fluentem continet, addito vino, myrrha & myrteo oleo cicatricibus decorum reddit, cum vino illitum: medetur aurium doloribus, cum hydromelite aut rosaceo infusum suffitu secundas eijct pennis immitum, vulnæ duritiem sanat. In medicamenta quæ dolorem tussimque finiunt, & malagmata, vtiliter inferitur: aluum fistit cum vino vetere potum, & vrinam ciet. *Dioscorides.*

*De liquoribus concretis calidis
in tertio.*

ASA dulcis, aromatica seu odorata est Lase-

ris seu sylphij opos, siue liquor Cyrenaicus, seu potius Indicus hoc tempore. Etenim Indicus etiam à Mesue laudatur. Nam ex Taprobana insula in mari Indico maxima, hodie à Lusitanis conuehitur, teste Ludouico Romano patritio, Belzocindigenis dictus, & nobis inde Belzoin, & corruptius Benzoin. Est autè Laseferis, seu Lasepithij seu Sylphij herbæ liquor, caule ipsius erulaceo aut radice scarificata defluens, acer, mordax, digerens, optimus, modicè rufus non porraceus, colore translucens, myrrhæ æmulus, odoratus, suauis gustu dulcis, citò albescens. Hæc quidem Syluio ita cōpilata sunt, partim ex Dioscoride & Galeno, partim ex Ludouici Romani nauigatione: facius enim est fateri Laseferis, seu Lasepitiū, seu Sylphiū, & proinde eius succos, seu lachrymas non extare amplius: quod prægnantibus rationibus docet Ioannes Langius Lembergus Silesius in epistolis medicinalibus suis. Asa itaque dulcis, seu Belzoin, quod capud Serapionem & Auicennam à Græcorum Lasepitiō nihil differat, Laseferis succus esse nequit. Secundò Ludouicus Romanus refert, Belzoin esse gummi arboris: atqui Lasefer non arbor, sed *Вотешнъ дърво*, veteribus est. Tertio in Belzoin officinarum nulla ferè comperitur acrimonia, nedum tanta, quantum Galenus ei tribuit, dum Lasepitiij loco euphorbium non recens substituit. Quod verò officinarum Belzoin, siue Asa dulcis sit, indicabitur paulò post inter gummi & resinas sub Belzoin. *Medici Colonienfes.*

ASA foetida, planæ peregrinæ lachryma aut succus est. Sunt, qui existimant, Sylphij succum esse in Media aut Syria nascētis, qui teste Dioscorati odoris non erat, vt Armeniacus aut Libycus, quem nonnulli Asam odoratam esse arbitrantur, & Belzoin officinarum: sed non conuenit. Nam Dioscorides hunc vt præstantissimum & efficacissimum laudat: Arabes verò Asam foetidam calidiorem & potentiorem asserunt: multò minus Belzoin esse potest, quod tanta exalfaciendi vi præditum non est, quantum illi tribuit Galenus, dum Laseferi loco Euphorbium non recens substituit. *Medici Florentini.*

*De liquoribus concretis frigidis
in primo.*

ACACIA in Aegypto nascitur: planta est spinosa, è cuius fructu succus acacia exprimitur: quem cum nō habeamus, substituere possumus succum hypocistidis, aut pulpam rois, aut succum prunellorum vel baccas pruni sylvestris, in aqua maceratas. Fit mense Iulio, vel Augusto. * Refrigerat, adstringit & repellit.

Acacia tamen si nondū ad nos adferatur, idèoque non cognoscatur, videndum tamen est si ipsius succus, aut sanè gummi, quod sua sponte ex trunco suæ arboris refudat, ad Theriacam sit accipiendum: cum enim hæc duo sint diuersa, quemadmodum ex Dioscoride colligitur, aliud succedaneum pro succo, & aliud pro ipso gummi esset reponendum. Et quantum ex Andromachi pa-

chi patris descriptione conijcitur, videtur ipsum A
gummi esse sumendum, quod ipse aliter vocat
lacrymam in isto versu:

Atque aram lacrymam Nili, quam spina remittit.

Liquor enim eiusmodi, qui aut solus per se, aut
per incisionem arboris effluit, vocari iam lacry-
ma solet, iam gummi. Quod etiam pariter ille,
qui versibus Heroicis Theriacam conficiat, quā
Galenus exposuit, in fine lib. 1. de Antidot.
hoc modo:

Atque Parætonium fedit quem spina liquorem. B

In quo loco apparet illum intelligere cum liquo-
rem, qui sua sponte ex spina Aegyptia exit, & nō
de ipso succo, qui non per se effluit, sed arte vel
triura, aut igne condensatur. Ex altera parte vi-
demus Damocratem in sua Theriaca accipere
succum & non gummi ipsum, statuimus tamen
esse accipiendum succum: nam varias magis &
validiores facultates, q̄ gummi obtinet, vt patet
vnicuique ex Dioscoride. Nec verisimile est vo-
luisse Andromachum ad tam celebrem compo-
sitionem eligere plantā alicuius debiliorem par-
tem, & relinquere potentiorē. Idq; confirma-
tur ex Andromachi filij compositione, qui Aca-
ciam simpliciter ita nominatā adhibet: quod si
fit, nec alia vox illi adiungitur, semper de succo
est intelligendum: quemadmodum ipse quoque
intellexit. Huius rei fidem facit Plinius lib. 24. cap.
12. scribens, Acaciam vocari succum in pastillos
redactum: huc transferendo nomen arboris, vn-
de paratur, quanquam hoc in quibusdam exem-
plaribus non legatur. Præterea succus semper in
vsu fuit, nec vnquam vel raro admodum gummi
acceptum est: quod ap̄ patet in omnibus libris
Galeni de Composit. medic. secundum genera
& loca, & nos in commentarijs nostris ad Dio-
scor in Acacia notauimus. Quod cum omnibus
notissimum sit, nō laborandum in hoc est vlte-
rius, quanquam & aliæ rationes in medium af-
ferri possent: tantum respondebo ad duas illas
autoritates versus adductorum, qui videntur
expressē accipere gummi. At quæ melior respon-
sio, vt verum fatear, afferri potest, nisi quod ratio
carminis, aut, vt rectius dicam, genera poetica
Andromachum & alterum quicumq; fuerit, mo-
uerunt obscure exponere hanc rem, nominando
lacrymam, id quod verius succus erat dicendum?
Quæ licentia non solum à poëtis, sed qui prosa
quorū oratione scripserunt, videtur esse vsurpa-
ta, & peculiariter à Dioscoride nominando suc-
cum, quæ erat lacryma, & contra lacrymam, qui
erat succus: sicuti nos ex multis locis in lib. 1.
nostræ Methodi, cap. 7. demonstrauimus. At certē
in compositionibus magni momenti non con-
uenit talibus dubijs implicari: ideoq; quanquā
commoditatem ex eo genere scribendi quod
versibus constat, secundum Galenum istam reci-
piamus, q̄ non facile mendis deprauari possint,
sicuti fit in prosa oratione, potissimum quo ad
pondera, tamen contra incommoditas hæc illis
inest, q̄ propter stylum poeticum multæ res tam
obscure hæp̄ exponantur, vt sæp̄ numero Oe-

dypo ad diuinandum opus sit, & interdum du-
bium prorsus quem dimittant, in primis si alle-
goricè, vel per Metaphoras (vt Poëtis est pecu-
liare) loquuntur. Quod in ipsa Theriaca in mul-
tis rebus apparet: interque alia in Aristolochia,
quæ cum eligenda sit samentosa aut subtilis ni-
hilominus Andromachus simpliciter nominat:
quare potius de altera quauis specie, q̄ de illa in-
telligi solet: & sicuti alibi à me demonstratū est,
videretur rotunda esse semper accipienda, quia
non flectitur: ideoq; qui non consideraret alias
compositiones Theriacæ, facile decipi posset in
accipienda rotunda, cum tamen samentosa sit
accipienda. Idem apparet in Centaurio qd̄ sim-
pliciter ita nominat Andromachus (quem admo-
dum ipsemet Galenus notauit) cū addi debuisset,
minus: sic idem dicit, eum obcurè locutum
esse de Melle Cecropio, cum clariùs Atticum di-
ci potuisset. Obscurissima verò est illa descriptio
Acaciæ, quam indicauit dicendo lacrymam,
quam fundit spina Nili, & alibi spinam, quæ fun-
dit liquorem Parætonium, qui locus est in Aegy-
pto. Sed reuertentes ad rem ipsam concluda-
mus, quod succus Acaciæ sit recipiendus in The-
riacam, qui cum non afferatur, necesse est, vt a-
liud quippiam pro illo substituamus. Bononia
ses loco illius posuerunt succum Rhois, aut Su-
mach, quod & mihi plurimum probatur, cum
Dioscorides dicat eandem vim cum Acacia ha-
bere Sumach, & Galenus vtrique assignet ter-
tium gradum siccitatis, & secundum frigiditatis.
Alij sumunt Lentisci succum, at cum ille sit in pri-
mis qualitibus equalis temperiei cum illa, sed
in siccitate minus efficax, alteri illi erit preferen-
dus, quoniam cuiusmodi simplicia medicamen-
ta & similia, non propter aliquam actionem
occultam, vel aliam præcipuam facultatem in
Theriacam accipiuntur, sed ob ipsorum mani-
festam abstractionē & refrigerationem: & tamen
parum inter sese distent, notabilem tamen mu-
tationem propterea Theriacæ non introducunt:
ideoque visum mihi est, cum Diosc. pro succeda-
neo Acaciæ vsurpare succum Rhois: quanquam
Gal. Acaciæ lotæ frigiditatis secundum gradum,
quemadmodum & Rhoi, sed nō lotæ, attribuat,
quod quidem nonnullam afferat varietatē: quia
Acacia sine lotione in Theriacam assumitur, &
iā non erit ultra primum gradum frigida. Poter-
imus tamen doct̄ melius quippiam inuenia-
tur, hoc esse contenti: nisi si quis succum pruno-
rum syluicium, quæ est Acacia vulgaris, vsur-
pare velit: quod quidem non adeo improbo.

SANGVIS DRACONIS veterum & eadem
Cinnabaris vera (quæ res mineralis erat) hodie
ignoratur. Qui verò sanguis Draconis ostendi-
tur, factitius est ex sanguine chirci, bolo Arme-
nia, & succo sorborum, & alijs: quo tamen pro
sanguine draconis dicto rectius vti possis. Flo-
rentini præter hunc factitium sanguinem draco-
nis, statuant adhuc duo eius genera: nimirum
lachrymam cuiusdam arboris gummiā sui
generis, de qua Aloysius Cadamustus patritius

Venetus nauigationis suæ lib. i. cap. 4. dicens esse lacrymam proceræ cuiusdam arboris in insula Africæ, *Porto Sancto* dicta, genitæ, quæ quidem lacryma colore est intente rubro sanguineo, transparentis, friabilis: alter sanguis draconis illis est achillæ & syderitidis succus defæcatus atque siccat. * Refrigerat, adstringit & repellit. *Medici Colonienses.*

*De liquoribus concretis frigidis
in tertio.*

HYPOCISTIS, quæ sub veris finem radicibus cisti adnascitur, teritur, & succus expressus sole siccat. Nobis desideratur, nisi ex emporijs adferatur. * Vires Acaciæ habet.

Hypocistis succus ab vnoquoque Pharmacopœo facile acquiri potest: eiusque in primis Neapoli magna est commo ditas. Nascitur enim Hypocistis copiosissime Puteolis in locis siccis, ad radices Cisti formicæ initio ætatis. Modus verò extrahendi talis est: Hypocistis tunditur, & succus exprimitur: densaturque in umbra, quemadmodum in Acacia fieri solet, aut sicca & trita maceratur per biduum aut triduum in aqua, deinde parum ebullit aqua, quæ postea colatur, & fortiter exprimitur: quod refedit rursus coquitur, donec instar mellis, aut paulò durius crassescat.

*De liquoribus frigidis concretis
in quarto.*

MECONIUM succus est papaueris nigri, ex folijs, caulibus, herbaque ipsa tritis expressisque collectis, ac in pastillos redactis. Fit mense Maio. Granorū tantū pondere in colicis, arteriacis & narcoticis præscribitur. * Stuporem infert, doloremque sedat.

OPIVM succus est de capitibus papaueris nigri. Duum est generum: vnum ex capitibus & folijs expressum, Græcis meconium (de quo antè dictum) vocatur, quod ignauius: alterum ex capitibus paululum incisus extillans, verum est opium. Fit mense Maio. Optimum est densum, graue, amarum, odoratu soporiferum, quod facile aqua dissoluitur, lene, candidum, neque asperum, neque grumosum, quod colatum non statim ut cætera coëat, quod in sole diffundatur, & admodum lucernis, clara, non atra luceat flammata, & extinctum odoris vim conseruet. Adulteratus glaucio, hoc est, mentha, aut gummi, aut syluestris lactucæ succo. Verum glaucio facatum in dilutione croci colorem reddit: lactucæ succo deprauatum, in odorem est & asperius: gummi vitiatum, infirmum est, & splendet: nec desunt, qui adipem admiscant. * Granorum pondere præscribitur in colicis & narcoticis. Mirum est, quod de Asiaticis Turcis refertur, qui in Natolia sua, id est, Asia minore, magno studio & frequentia papaueri hodie colunt, & præparant Opium, quod vernacula lingua Matslac vocant: cuius vsus illis frequens satis est ad pisi magnitudinem de eo sumentibus, non pro somno ca-

tia, sed animositate comparanda: atque in prælia ruituri aliquanto copiosius sumunt, vnde vulgi infani, disturbato nimirum cerebri, feruntur in obuia quæque pericula, nihil quicquam timentes. Sed Iannicæ hæc plerunque faciunt, quibus summa militiæ virtus commissa est. *Medici Colonienses & Florentini.*

Opium quod communiter in vsu est, potius Meconium, quam verum opium repræsentat. Quæ autem sit differentia inter hæc duo, Dioscorides exponit, vocans Meconium succum papaueris extractum ex capitibus & frondibus qui contundantur & exprimat in torculari, & rursus in mortario contusus in Trochiscos formetur. Tameñ Plinius dicit, capita & frondes papaueris coqui, & inde succum densatum nominari Meconium. At quocumque modo fiat, certum est esse multò infirmius Opio. Quod secundum Dioscoridem hoc pacto paratur: Cum in eo ros euauerit, culro stellam in parte suprema capitibus Papauerini, non tamen profunde incidamus: deinde superficiem capitibus decussatim quoque culro aperiamus, & digito in concham liquorum residuam exprimamus: idque sepius paruo interiecto temporis spacio repetendum est, propter humorum, qui statim congelatus reperitur: idemque sequenti die faciendum: hocque omnem tandem in mortario contundendum, & inde formandi Pastilli: sed quando papauera inciduntur, à tergo accedendum est, ne vestibus liquor erumpens auferatur. Cum itaque maxima frustra nostro tempore Opii conspiciantur, non aliter possumus dicere, quam illud aut per expressionem, aut decoctionem esse factum: idque eò magis, quod notas à Dioscoride illi assignatas non habeat. Nam optimum debet esse densum, graue, amaro gustu, somnifero odore, quod in aqua facile dissoluitur, læue, album, non grumosum: aut granis simile: quod inter colandum non instat ceræ coëat, & soli expositum liquecat, atque accensum non flammam atram emittat, extinctumque retineat odoris pristini vires. At vulgare nigrum est, & impurum, asperum, inæquale, referunt frondibus, è quibus expressum vel decoctum est, & insuper multæ aliæ notæ suæ perfectionis desunt: præterea suspicandum est, ne aliud insuper quippiam, quam ex papauere illi admixtum sit: nam tempore Dioscoridis eò Glaucio, cum gummi & succo Lactucæ syluestris adulterabatur. Nonnulli eò quoque dementiæ perueniunt, ut seum admiscuerint. Vnde videndum diligenter ut lacrymam papaueris, & non succum, iam dictis modis extractam adipsamur, cum opium sit vnum ex præcipuis medicamentis, quæ Theriacam consistunt, & ob eam causam attentionem magnam requirant. Quod si omnibus iam enumeratis notis præditum Opium haberi poterit, non multum de Thebaico solliciti sumus, nam papauer quod in Apulia crescit, regione sicca & arida, in qua raro pluuie cadunt, perfectissimum est ad lacrymam parandam, modò diligenter secundum

secundum doctrinam Dioscoridis colligeretur. A
 Seritur autem copiose ibi, potissimum in duca-
 ta Barcensi, non quidem nigrum, vnde vult Dio-
 scorides fieri Opium laudabile, sed album, vnde
 lacrymam colligunt, quam tamen ipsi semet
 colligi non viderim, nihilominus conspiciuntur
 omnia capita albi papaueris, quibus in officinis
 nostris vtimur, esse notata quadam sectione in
 quatuor partibus eo modo quo solent secari Pe-
 pones ad lineas Parallelas. Vnde colligi potest,
 inde ablatum esse lacrymam. Cum vero ex albo B
 papauere sit desumptum, aliquæ notæ illi deesse
 videntur, quas Dioscorides legitimo Opio attri-
 buit, quanquam & ipsum sit validum somnife-
 rum, sicuti experientia testatur.

*De liquoribus concretis purgan-
 tibus bilem.*

ALOE succus plantæ eiusdem nominis notis-
 sima est. Eius apud Dioscoridem duo sunt gene-
 ra: quoddam arenosum, quod sedimentum pu-
 rissimæ videtur: alterum lecinoris modo concre-
 tum, ex quo nomen vulgare sumpsit aloes hepa-
 ticæ. Eligi debet Indica, pinguis, sincera, calcu-
 lorum & arenularum expers, nitida, rufi coloris,
 friabilis, lecinoris modo coacta, facillè liquefces,
 & eximie a maritidis. Improbatur nigra, diffi-
 cilè liquefces. Adulteratur gummi, quod de-
 prehenditur gustu: nam non valde amara est, ne-
 que tā validi odoris, neque digitis friata ad mi-
 nima vsq; frustra resoluitur. Nonnulli, teste Dio- D
 scoride, illam succo acacie adulterant, quod ma-
 leficium gustu deprehenditur minus enim ama-
 ra est, magisque adstringit. Colligitur mense Iu-
 nio. Conseruatur vsque ad annos decem, in lo-
 co sicco, & non humido, neque ventoso, neque
 ad solem, &c. Dosis est ab aureo semisse ad
 drachmas duas: in infusionibus vero ab aureo
 vno vsque ad drachmas tres. * Bilem & pituitam
 purgat: ob id affectibus ventriculi & cerebri, &
 reliquarum partium, inde natis, vt dolori, inflam-
 mationi, sic precauet, vt eius creber vsus sensuū
 instrumenta & corpus reliquum, nullo insana-
 bili affectu tentari sinat, sed sensus acuat, cogi-
 tationem reddat meliorem. Hepati confert, icte-
 rum tollit, hæmorrhoidibus & sedi nocet: ob id
 vitanda his, quibus istæ partes dolent: & aere sū-
 gido, quia tunc sumpta excorticatis sanguinem
 educit. *Mesues & Medici Florentini.*

MANNA ros est, qui ex aere in arbores, her-
 bas, lapides, terramque decidens, densatur, &
 cogitur in grana minuta. Præfertur Calabria, præ-
 fertim quæ ex folijs arborum collecta est: quæ
 ex hoc dignoscitur, quod grano constat exiguo,
 translucente, graui, similis mastiches granulis,
 candidis, & gustu dulcibus & suauibus. Secun-
 dum locum obtinet quæ è ramis colligitur. Ter-
 tium, quæ in lapidibus. Hæ crassiores sunt, &
 minus sinceræ, colore turbido. Syriaca si sit per-
 fectè granulata, masticheque assimilis, valde e-
 tiam probatur, dulcis & recens. Cum iam ex-
 huius, hoccorum bombatis refert imaginem, le-

nis concavaque est. Adulteratur amyli farina,
 rebusque similibus: sed maleficium facillè depre-
 henditur. Insuper & ea quæ simul concreuit,
 saccharo & sena adulterata esse solet, ac croco,
 carthamiue flore tincta: verum gustu deprehen-
 ditur, atque liquefcit, & tempore mollescit. Col-
 ligitur mense Maio. Durat & conseruatur per
 annum, bene obturato vase. Dosis eius à drach-
 mis sex vsque ad quindecim. * Temperata est,
 aut paulò calidior: guttur, thoracem, ventricu-
 lum lenit, terget, bilem elementer purgat, sicut
 sedat. Quoniam verò imbecilliter vacuat, thymo
 & hyssopo, vel alio vis eius intenditur. Valenti-
 bus autem medicamentis mista, eorum actionem
 reddit meliorem, cum suo dulci sapore, illa na-
 turæ magis familiaria reddat. Ob id eam Gale-
 nus scammonio miscuit, quod à posterioribus
 est addatū: alij deinde turbith, alij alijs. *Mesues
 & Medici Florentini.*

MEL roseidum, siue ærium, Manna appella-
 tur, vires habens alendi, atque medicamento-
 sas, siquidem alit: sed minus saccharo, quo est
 medicamentosisior manna, maiorem habens vim
 detergendi. Emollit quoque ventrem, qua in re
 mel atque saccharum superat, quamuis in deter-
 gendi & abluendi facultate superet saccharum,
 & superetur à melle. Inuenitur in arboribus,
 fruticibus, herbis & lapidibus, maximè in regio-
 nibus temperatis, & diebus vernis, serenis tem-
 poribus, vt æstiuis, pro ratione temporis, frigi-
 dioribus. Calabricum manna omnibus antefere-
 tur à Medicis, quo nos vtimur ad purgandos
 ventres infantium, & vtero gerentium, quanti-
 tate vnius aut duarum vnciarum dissoluto in iu-
 re pulli, aut aqua distillata, aut elixatione bu-
 gliosi. Id ros cœli siue aeris esse putat Galenus,
 aut de eius genere. Nos tamen referemus quod
 vidimus, atque experimento agnouimus. Anno sa-
 lutis nostræ 1532. & duobus sequentibus in a-
 moenioribus locis, æstatis tempore, manna in sa-
 licibus reperta est, copiosa atque optima, albissi-
 ma, sacchari dulcedine, quam licet ab colligere
 ex arboribus & lapidibus cuius volenti. Eram
 ego per id tempus huius disciplinæ auditor, in-
 tellexeram tamen à præceptoribus meis man-
 nam esse: quod diligenter perquirens an verum
 esset quod ab ipsis & reliquis cum Galeno fere-
 batur, locū in quo manna copiosior habebatur,
 consideravi, summo mane, Iulio mense, ad id
 profectus adductis nonnullis ex amicis, quibus
 cum ego solebam de similibus differere. Inueni
 tamē paruorum quarundam apum numerosam
 congeriem, non erant quidem apes, sed culices
 crassi, quos ob officium apes paruas dicerem,
 quibus inerat tria aut quatuor foramina, in par-
 tibus corporis, quæ in eisdem prominebant, ad
 paruorum veruicarum speciem. Per hæc itaque, fo-
 ramina guttæ quædam paruæ albissimæ, sudoris
 modo eliciebantur, quæ ros esse dixisses, si co-
 piam guttarū cadentium ex loco salicis in quo
 congelatæ apes erant, considerares. Erat autem
 non vnus tantum earum grex, sed plures quam

quingenta. In singulis autem gregibus innumerabiles apes, quæ locum vnum nõ ultra diem aut noctem tenebunt, deinde in aliud transfu- labant: semper tamẽ arboribus insidebant, cum quodam bomboso sonitu apu, à quibus sudor guttatim defluens, aut folia arborum, aut subie- ctos lapides tegebat: quod verò in arenam aut sordida loca delidebat, peribat, reliquum colli- gebatur ad vsus: miro namque modo solvebat ventrem. Erat autem hæc purissima manna, al- bedine, dulcedine, consistencia & efficacia pro- bata. Hęc referre merito placuit, vt intelligant na- turalium casarum indagatores manne genera- tionem, & eiusdem causas effectrices, antiquos etiam in eius generatione tradenda deceptos. Quòd si quis nostro huic testimonio & experi- mento consentire noluerit, non damnet verita- tem, nisi prius quod testamur aut cõtrarium as- sequatur, locum generationis manne adiens, & singula probè perpendens, quæ nos vidisse affir- mamus sæpè in prædictis annis. *Christoph. à Vega.*

SCAMMONIO multi ab vna radice exeunt longi, tenues & viticulosi cauliculi, quibus vici- nos frutices, pedamentum iuxta posita consecen- dit, ac multis circumuolutionibus amplectitur. Folia eius lata & acuminata, læuis smilacis æmu- la, flores similes calathi quoq; forma, candican- tes, paulò minores. Radix iubeft longa, crassa, candida interius, ex qua succus colligitur, qui densatus ad medicinæ vsus feruit. In calidis pin- gui exit solo, veluti in Asia Myfia, Syria, alijsque D similibus. Reperitur & in Creta insula. Verifimi- le est, vbi suæ spontis est, citò & plurima deinde ætatis parte florere: nam & in Belgio æstiuis mensibus subinde cum flore videri potest. Scam- monium non modò stirpem ipsam, sed & den- satum concretumque succum Latini nominant. Laudatur nitidum, rarum, leue, colore quàm si- millimum taurino glutini, fungosum, tenuibus fistulis. Addunt nonnulli, vt linguæ tactu albe- scat: huic notæ fidendum non est: hoc enim eue- nit adulterato, quod admisso fit tithymali lacte. hæc autem nota longè certior est, nempe si gu- statu linguam non vit, quem admodum tithy- malus. Adulteratur tithymali lacte, & farina oro- bi, sed ex notis prædictis dignoscitur. Colligitur mense Iunio. Ad annos quatuor, & plures ser- uatur: sed quò antiquius, eò imbecillius. Datur per se à granis quinque ad duodecim. Sunt, qui ultra duodecim grana, & etiam serupulum sine noxa dederunt. * Quinq; de causis corporibus lesiones inferre potest. Prima est, quòd status quosdam mordaces gignit, vsque adeò ventri- culum læssentes, vt iumentibus nauseam com- moueat. Noxa hæc tollitur, si in excavato cydo- nio malo, clibano, aut prunis inassectur, pasta vndique circumlita: præsertim additis aut fœ- niculi, aut dauci, aut apij semine, aut galanga. Inflammat deinde acedinis exuperantia corpo- ris spiritus: quò fit, vt faciliè febres excitet, ijs præcipuè qui obstructionibus viscerum, & hu- moribus putrescentibus obnoxij, sunt. Sed id

A nocumẽti aufertur, admittis inter coquendum, quæ refrigerant, & feruorem extinguunt: cuius- modi est psyllij seminis spissamentum, prunorum decoctum, seu potius pulpa, rosarum & viola- rum succus, aut dilutum, aut aqua: quinetiam ante coctionẽ maceretur oleo rosaceo, aut vio- laceo, aut coroncorum misti saporis succo, aut admisso hoc, aut factio spodio. Adhæc, quòd magna tum attrahendi tum aperienti facultate sit præditum, immoderatas alui fluxiones facit: vasorum enim oscula plus quàm par sit, aperit. Hæc læsio admittit admittis rebus adarin genti- bus, cohibentibusq; nempe mastiche, cydonijs malis, succoq; ab eis expresso, & myrobalanis, præsertim flauis. Abradit præterea acri succo, quo scæter, intestina: proinde & tormina, & dy- senteriam, & tenesimum excitat. Sed delectur hoc incommodum additis humidis pinguibus, len- tisque medicamentis: cuiusmodi sunt tragacan- thum, bdellium, amygdalinum oleum aut rosa- ceum: item prunorum pulpa per se, & saccharo asseruata, psyllij spissamentum, mastiche, cydo- niorum mala post sumpta, & calida aqua post bi- bira: vt pote quæ medicamentum ocus à ven- triculo & intestinis expellant, & ita simul noxã prohibeant. Hinc est, quòd prudentes medici, quò celerius scammonium à ventriculo & inte- stinis deiciant, hordei iusculum cum saccharo superbibendum præbent. Obest postremò scam- monium cordi, iecori, ac ventriculo, substantiæ suæ totius proprietate. Vitium hoc aboletur, si illitum calida, tum frigida admisceantur me- dicamenta, quæ cordi, iecinori, ventriculoq; opem suam præstant. Deicit scammonium valentissi- mè bilem, quàm à vasis & à sanguine exhaurit. Eius deiciendi facultas haud sanè alijs medica- mentis absimilis est, quæ purgant cum labore & molestia. *Dioscor. Mesues, Dodonæus & Matthiolus.*

De liquoribus concretis, purganti- bus pituitam.

E ELATERIUM succus est è fructu cucumeris sylvestris, plantæ notissimæ. Optimum est leue, non ponderosum, cum candore leniter hume- ctum, gustu amarissimum, quodq; lucernarum luminibus obiectum faciliè flagrat. Improbatur scabrum, turbidum, porracei coloris, medium crui & cineris colorem referens, & graue. Sunt, qui amyllum immisceant, vt candorem ipsum imitentur, ponderosiusque sit. Sic colligitur: De- cepti circa Autumnum cucumeres maturi, qui tacti protinus exiliunt, imposito supra vas ali- quod rariore cribro, sigillatim supino cultro sur- sum versus aciem habente finduntur, atque per cribrum humor in subiectum vas exprimitur, si- mulque carnosum, quod hæsit cribro, quo faci- lius excidat, eliditur coaceruata autem in cribro segmina, dulci aqua persunduntur, & denud præ- sa abijciuntur: humor in pelui agitatur, & linteò opertus duplicato, soli exponitur: dumque ste- terit, tota supernatans aqua cum spuma identi- dem effunditur: deinde conterendo cogitur in pastillos,

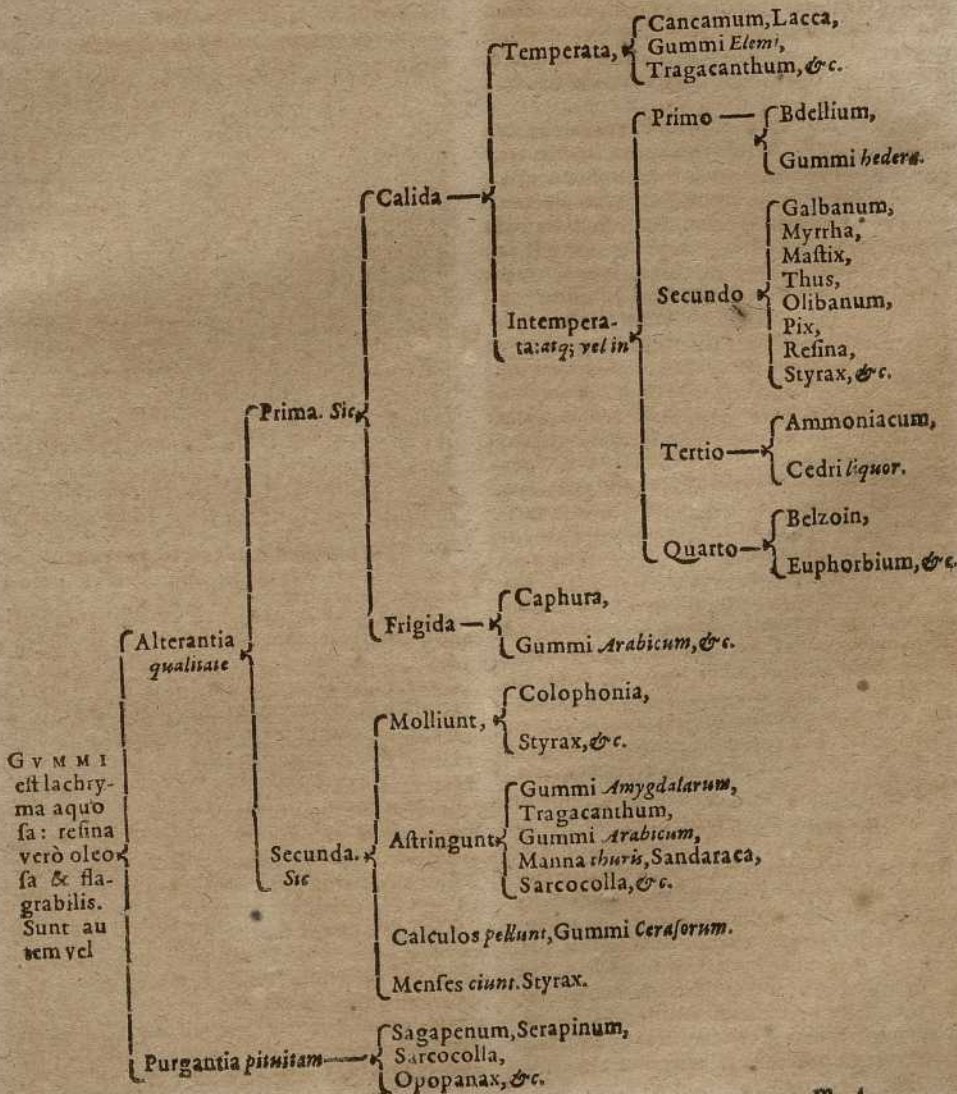

pastillos, & seruantur ab annis tribus vsque ad duo decim. Dosis est à granis decem vsq; ad 3.j.
 * Bilem ac pituitam extrahit. Optima suspensio est purgatio. Menses ciet, & partus enecat, in peiso subditum, morbo regio medetur. *Medici Florentini, ex Dioscoride.*

OPOPANAX, succus est effluens ex incisa radice aut caule panacis, quod Dioscoridi Heracleum dicitur. Hodie cognita est planta, & ipse succus, qui maximè probatur quàm amarissimus, internè albus, aut subfuluus, foris colore croci, leuis, pinguis, friabilis, tener, stauim in aqua cliquescens, graui odore. Niger improba-

tur, ac mollis. Adulteratur ammoniaco, aut cera: sed sinceri experimētum est, si digitis in aqua friatus resoluatur & laetescat. Cōseruatur annis quinque vel sex. Dosis eius est à 3.j. vsque ad ij. Corrigitur mastiche & spica. Purgat phlegma crassum & viscosum à partibus remotis, & iuncturis, & propriè mundificat cerebrū & neruos. Et confert ægritudinibus neruorum frigidis: pectus mundificat: tussi antiquæ confert: potum cum aceto hora vna ante accessionem, & cum succo api & oleo anethino spinæ illitum, rigorem febrilem prohibet. Ischiadi, podagræ, gonagriæ confert. *Medici Florentini ex Aetjue.*

De Gummi & resinis, Sectio XVII.

*De gummi & resinis calidis
temperatis.*

LACCA Arabum, Græcis Cancamum dictū, hodie nō reperitur: ideoq; eius loco Styra-ce vendū est. * Obælos extenuat: vinam & menstrua prouocat, &c. *Medici Florentini.*

GUMMI ELEMĪ, quibusdam Cedri lachryma est, aut oleæ Aethiopicæ, aut arboris ignotæ. Melius est Scammonio simile, resinofum, fuluum, stillis exilibus constans, mordax. Damnatur Ammoniaco vel gummi Arabico simile, colore nigricans, mortuus expers. Explora, an verum sit officinis: nam quod proferunt, est resinæ picæ, aut pinis, quam Burgundicam vocamus, colore & consistentiâ simile, & odore primum leui, deinde tamen valentissimo, & multis graui. Seruatur in loco sicco per aliquot annos. * In caluariæ fracturis, ac vulnibus mirificè vnguentis & emplastris additur, ad ò vt præstantissimum sit in his sanandis medicamentum. *Medici Colonienſes.*

TRAGACANTHYM Græcis Tragacantha, lachryma est, quæ à radice plantæ cuiusdam spinosæ eiusdem nominis manans, concreuit. Laudatur alba, perlucēs, gracilis, leuis, sincera, subdulcis: salua in ore diu lentescit. Quæ verò est antiquata, magis palleſcit primum, deinde rubescit, tandem etiam flauescit: (quòd lachrymis propè omnibus commune est) sit quæ tragacantha hæc annis amara, ob id quæ calidior, dulcior caterorum more. Ob id etiam multi tragacantham flauam antidoto auicæ Alexandri, antidoto Hadriani, & diacurcumæ maiori, & alijs quibusdam compositis miſcent, quæ calida sunt, præſentim vbi coſta sunt, & (vt dicunt) fermentata post annum scilicet dimidium: alijs verò frigidis aut temperatis albam aut pallidam. Porro Florentinis videtur gummi Arabicum esse vera tragacantha. Et tragacantha dicta videtur eis esse acacia: aiunt quæ proinde alteram alterius loco sumi posse, cum vires habeant similes. * Cuius spiracula, vt gummi, obſtruit. Huius increbuit vsus ad oculos medicamenta, ad tussim, exasperatas fauces, reſuſas voces, cæterasque deſtillationes, cum melle in delinctu: subdita quoq; linguæ liquescit. In passo madafacta, drachmæ pondere bibitur contra renum dolorem, & vesicæ roſiones, mixto cornu cerui vſto, & cloio, aut scilli aluminis momento. *Dioscorides, & Colonienſes.*

De gummi calidis in primo.

BELLIVM lachryma est arboris Saracenicæ, vel Sembrachenicæ. Probatuſt gustu amarum, translucidum taurini glutinis modo, intus pingue, & si tactu subigitur, molleſcens, ligni ac fordis expers, odore vaguè marini incensum. Facultate secundum, est veluti siccum, resinofum, liueſcens. Tertium est Indicum, fordidum, nigrum, grandioribus glebis in ossas conuolutū. Adulteratur gummi: sed id miſius est amarum,

A & suffitu minus odoratuſt. Et eo quod in vsu est, diligendum, quòd maximè accedit ad prædicti notas, donec præstantius aliquid aduehatur. * Calſcit & emollit: durities, & turgentia guttura, humidæque hernias diſcutit, cum iciuna salua diluim: vluæ spiracula laxat appoſitu & suffitu: & partus humiditatesq; omnes extrahit: calculos potu comminuit, vinam mouet: tuſſentibus & à serpente percuffis vtilissimè datur: valet ad rupta, vlla, laterum dolores, & discursantes spiritus. Malagmatis inſeruit, quæ contra durities & neruorū nodos profunt. Conuulsum reſoluitur affuſo vino, aut aqua calida. *Medici Florentini ex Dioscorides.*

GUMMI HEDERÆ, lachryma est ipsius hederæ. Colligitur menſe Maio. Philothrum est. * illitu pediculos enecat.

De gummi calidis in secundo.

GALBANVM ferulæ Syriacæ liquor est: vulgò notum est. Laudatur multis granulis constans, merum, thuris effigiem præbens, pingue, non lignosum, retinens nonnihil feminis & sua ferula, graue odore, neque humidum, neque aridum. Adulteratur resina, fabæ farina, & ammoniaco: quod ex notis iam dictis deprehenditur. * Excalſcit, vrit, extrahit, diſcutit: menſes ac partus trahit, appoſitu vel suffitu. Lentiginis aceto & nitro perunctas tollit. Deuoratur ad tuſſim veterem, difficultatem ſpirandi, **D**uſpiria, rupta, conuulſa. Aduerſatur toxicis, potum cum vino & myrrha: simili modo ſumptum mortuos partus extrahit. Imponitur lateris doloribus & furunculis: comitiales & vulgæ ſtrangulatus, & vertiginofos olfactu ſuſcitatur. *Dioscorides.*

Galbanum vbique cognoscitur: quanquam raro laudabile se offerat: sed ferè cuiusmodi, quod omni lignorum & lapillorum immundicie plenum est, & alijs quoq; rebus immundum: quod in primis eius odore, qui non adeò est grauis & ingratus proditur. Sed & hoc Venetijs selectum conquiri poteſt: optimum autem est granulis referunt, vt alij omnes interpretes vertunt, excepto Ruellio, qui Plinium imitatus, cartilaginofum interpretatus est. Sed quoniam Dioscorides addit, simile esse debere Thuri, quod ipse quoque Plinius adiungit aut Ammoniaco, videtur potius granorum inſtar, legendum esse. Nam quo pacto poteſt esse Galbanum cartilaginofum, & præterea simile Thuri, aut Ammoniaco (quod in lachrymis rotundis aſſertu) pingue, non lignosum, quod in ſe retineat nonnihil ex ſuis feminibus, & ipsis ferulæ ſarmentis, grauis & ingrati qdoris, nonnihil humidum aut ſiccum, & ſapore, vt alij adiungunt, retro & ingrato. Hoc Dioscoridis tempore adulterabatur faba ſieſa, resina & Ammoniaco. Itaque Galbanum ab omnibus ſordibus tam natuum quam arte factū purgari debet, si modò hoc poſtremum coaſti fuerimus aſſumere, & tamca acutiq; probò. Modus deputandi talis est. Gal-

est: Galbanum in linteo mundo & raro suspen- A
ditur in vase aliquo fictili, aut æneo, ne tamen
fundum contingat: & postea vas bene cooper-
tum in aquam feruentem collocatur, & hoc mo-
do sincerum liquefactum exillabit, & ligno-
sum in ipso linteo remanebit. Hoc Galenus tra-
didit 3. lib. de Medicamentis secundum genera,
cap. 5. ubi dicit, Galbanum in duplici vase esse li-
quefaciendum, quod vulgò vocamus Balneum
Mariæ: vnde etiam aliud ligamini minimè fallax
colligitur, vt verum dignoscamus: Nam Galba-
num in nullo liquore frigido, siue aqua, siue vi-
num aut acetum fuerit, quemadmodum maior
pars succorum facit, atque potissimum Ammo-
niacum, Sagapenum, Opopanax, & Myrrha dis-
solvitur: sed semper indiget ignis opera, vt Pro-
polis quoq; Ladanum, Cera & Resina. Hancq;
ob causam suprâ diximus, Galbanum liquefieri
debere in balneo vnâ cū Styraçe & Terebinthi-
na: quæ exempli causa tum quasi in vas aliquod
collocauimus cæruleum: seorsim in vino resol-
uentes Myrrham, succum Hypocistidis, Gly-
cyrrhizam, Sagapenum, Opopanax & Opium,
quibus vas nigrum assignauimus. Ideoq; Medi-
ci & Pharmacopœi diligenter obseruent, ne suc-
cum vnum pro altero accipiant.

MYRRHA Arabicæ arboris lachryma est. Huic
tametsi non quadrent omnes notæ à Dioscori-
de descriptæ, cum tamen multis sit prædita bonis
qualitatibus, existimant nonnulli pro vera D
posse vsurpari. Eligenda est pinguis, resinosa,
rubescens, densa & splendens. Sunt, qui affir-
ment storam liquidam, qua officina vtuntur,
stillatitium myrrhæ liquorem esse, qui stacte ve-
teribus dicebatur. Quod nullo modo conue-
nit: nam storax liquida fastidium potius quid-
dam videtur, cuius nullus vsus pro myrrhæ stac-
te esse debet. Quod verò de opocalpaso scribit
Galenus, quod myrrhæ similitudinem gerat, sed
venenosum & exitiale sit, multosque sua ætate E
mortuos esse, quod in medicamentis opocal-
pasum pro myrrha assumpsissent, nemini nostra
ætate contigisse audiuimus. Quod magnum ar-
gumentum est, nos vera myrrha carere. * Calfacit,
cohibet, soporem gignit, glutinat, siccat, as-
tringit, vuluam emollit, & præclusam aperit:
mentes & partus celeriter extrahit cum absin-
thio, lupinorum cremore, vel succo rutæ admo-
ta: tuberculo sabæ deuoratur in vetere ussi, or-
thopnœæ. in laterum pectorisque doloribus, in
alui profluuio & dysenteria: horrores discutit
duabus horis ante febrium accessiones, sabæ
magnitudine pota cum pipere & aqua: subdita
linguæ liquataque, febrilem arteriæ expolit:
obtusam vocem expedit, ventris tinea enecat:
contra grauem oris halitum mandatur, & aduer-
sus alarum tædia cum liquido alumine illinitur:
gingiuas & dentes stabilis, colluto cum vino &
oleo ore: vulnera capitis illitu glutinat: medetur
fractis auribus, ac ossibus nudatis, peruncta
cum cochleæ carnibus: item purulentis auribus,
inflammatisq; cum meconio, castorio, & glau-

cio: ad yaros cum cassia & melle illinitur: im-
pignines ex aceto purgat: defluentes capillos cum
ladano & vino myrteo illita firmat: diurnas
destillationes lenit, illitis penna naribus: oculo-
rum vlcera complet, albugines tollit, caliginera
discutit, scabritiem læuigat. *Dioscorides & Medici
Florentini.*

Myrrha & Bdellium, quæ in vsu habentur, tam
similia inter se sunt colore, & sapore, & substan-
tia, vt communiter omnes vtrunq; id vnam spe-
ciem faciant. Huius partes puriores sub nomi-
ne Bdellij, minus verò puras sub Myrrhæ ad nos
miserunt Mercatores. Vnde postea opinio fuit,
vtrunque Myrrham esse, & Bdellium hoc tem-
pore ad nos nõ afferri: cũq; opus esset Myrrha,
Medici puriorem partem Bdellij, falsò ita dicti,
sumebant. Et quanquam hoc legitiuum fuisset,
nihilò minus vna atque altera species est arida,
nec apparent in illo venæ illæ albicantes per me-
dium transeantes instar vnguium. Postea tamen
coceptum est apportari aliquid de Myrrha succu-
lenta, pingui & bona, cum omnibus illis notis,
quas perfectæ assignat Dioscorides. Sapore e-
nim est amaro & acri, bono odore prædita, quæ
fracta interiùs habet venas quasdam albas, in-
stas vnguium, & color est splendens & pallidus,
& hæc est seligendæ ipsius ratio. Nam quemad-
modum Rondeletius quoque rectè annotauit
in cap. de Gobio pisce, Græca dictio *βόρδρα*,
intelligi potest de colore subuiridi, & etiam pal-
lescente. Hic autem in secunda significatione
accipi debet: nam si Myrrham subuiridem quæ-
reremus, nunquam eiusmodi inueniremus. Ta-
lem speciem bonæ Myrrhæ primùm vidi apud
Ferdinandum Imperatorem, qui pro suæ officinæ
vsu, non sine labore, Venetijs eam sibi curauerat
apportari: atque idem quoque mihi Opocarpasum,
reperit inter Myrrhæ frustra monstrauit.
Ideoque dicit Galenus 1. libro de Antidotis, cap-
ite 11. Myrrham transfutari in Opocalpaso,
suscipiendo non solum ipsius figuram, sed vene-
natam quoq; ipsius qualitatem: quare Dioscor-
de Opocalpaso, hoc est, de succo carpasi (nam
ita vocat illud, non Opocalpasum, vt Galenus
loquitur) inter venena agit 6. lib. Cùm verò mul-
ti vidissent hanc Myrrhæ speciem mirabiliter
prodesse in morbis oculorum, putantes eiusdem
facultatis esse in interioribus affectibus, in cau-
sa fuerunt, vt multi qui illum assumpserint, inde
mortui fuerint. Hanc itaque transmutationem
F Myrrhæ in Opocalpasum, antè non à me vi-
sum, fateor primùm Imperatorem mihi monst-
rasse. Quanquam autem non vbique verum Opo-
calpasum ad manus sit, cum quo Myrrha confer-
ri possit, nihilominus si in Myrrha animadu-
cterimus multas esse glebas diuersas admodum,
quo ad odorem & saporem, differentes à vera,
non absque ratione iudicabimus, eam mutatam
esse in Opocalpasum: nã estis tam colore, quam
substantia repræsentet speciem præstantissimæ
Myrrhæ, cum venulis quoq; interioribus albis,
instas vnguium, tamen qui diligentius eam exa-

minauerit, non habebit amplius Myrrham: apparent tamen puncta quædam rubescencia & lucida. Et cum non sit Myrrha, quamuis primo intuitu esse videatur, statuatur esse succus iste per transmutationem ex Myrrha factus Opocalpsum. Vnde diligenter est aduertendum, ne dum Myrrham probam existimemus nos accipere, similitudine hac decepti, eligamus hoc venenum, quod antiquis temporibus ad ocularia medicamenta vsurpabatur, propter facultatem consummendi saniem, & quia initio suffusiones curabat, quanquam intra corpus venenatum planè esset. At certe magna vis est naturæ, quod rem quandam ita efficacem contra venenum, transmutet in perniciosissimum venenum. Ira quoque Galbanum mutatur in Sagapenum, & Cassia in Cinamomū, quemadmodum Galenus dicit in loco iam commemorato: vbi disserit quo pacto nonnunquam species quædam in alteram commutetur. De quibus admirandis certè transmutationibus verbosius locutus sum in 2. libro meæ Methodi, cap. 11. Vnde ad primum nostrum propositum reuertentes, dicimus Myrrham succiplenam, & pingue ad Trochiscos Hedychroi accipiendam, & adhibendum esse diligens studium, vt Venetijs vbi non ab vnoquoque cognoscitur, possit comparari.

Mastiche lentissima resina est. Optima & copiosissima in insula Chio provenit. Præfertur nitidulè modo, resplicè dens, & candore Tyrhenicæ ceræ similis, adulta, retorrída, friabilis, odorata, stridorem edens. Viridis autem inferior est. Adulteratur thuris resinæque pineæ nucis mistura. * Pota utilis est sanguinem reijcientibus, & thussi veteri stomacho auxiliatur, sed rictum mouet: additur in dentifricia, & illitiones faciei, ad nitorem cuti conciliandum: palpebras oculis incommodas replicat: manducata halitū oris commendat, gingiuas contrahit. *Dioscorides.*

Mastiche omnibus nota est: eligitur ea, quæ candida est instar ceræ Venetæ, pellucida, syncera, plena, sicca, fragilis, odorata & stridens. nigra, viridis, liuida aut impura, nullius est momenti. Adulteratur Thure & resina ex Pini corticibus, sed odore fraus statim deprehenditur.

Thvs, Olibanvm, lachryma arboris Arabicæ, pinguis, albus, emplasticum: flauus & siccius, & antiquatum magis. Quod foeminum vocant, resinofum magis est ac molle, citò ardens: masculum in thuris genere primatum tenet, suapte natura rotundum, guttarum formam retinens, in diuiduum, candidum, cum frangitur intus pingue, in suffitu statim ardens: primum quidem candicat, tandem etiam rufescit. Adulteratur resina picæ, & gummi: sed thus ardet: gummi non inflammatur: resina in fumum abit: idem masculicum odor prodit. * Ad calefaciendum & attringendum pollet: oculorū caliginem discutit, caua vlcera complet, & ad cicatricem perducit: cruenta vulnera glutinat, infrazpatque cunctas sanguinis eruptiones, etiam-

A si cerebri membranis effluat: vlcera quæ cacœthe vocantur, & sedis, & reliquarum partium permulcet tritum cum eo & lacte linamentum: formicantes verrucas inter initia, impetiginesque ex aceto & picæ illitum tollit, ambusta igni, per nionesque cum sullo adipe, aut asferino, & vlcera in capite manantia cum nitro, si infricetur, sanat: paronychijs cum melle, auribus fractis cum picæ, medetur: ad reliquos aurium dolores cum dulci vino infunditur: inflammata à partu **B** mammarum cum cimolia & rosaceo magna utilitate perunguntur: additur ad arteriæ, viscerumque medicamenta: prodest sanguinis excreationi potum. Sed in secunda valetudine haustum, infansiam mouet, & largius cum vino potum, interficet. *Dioscorides.*

Thvs adulteratur cum resina Pini & gummi. Quod tamè facile dignoscitur, quia gummi ad motum igni non præbet flammam, & resina statim in fumum dissipatur. Deprehenditur præterea fraus ipso odore diuersum aliquid redolente à Thure legitimum: præstantissimum est masculum, quod natura rotundis granis cōcretum est. Tale est integrum, album, & si frangitur, quasi pingue: idque ex Arabia affertur. Quod verò ex India venit, rufescit, & aliquid liuidi coloris habet, atque arte quædam ita in rotunda grana formatum est: cognoscitur autem ex colore, quia in ueterascens planè rufescit.

Pix è lignis pinguis & resinosis fluit, præfertur è pino. Quibusdam tamen in locis, propter pini penuriam ex picæ, cedro, terebintho, cæterisque similibus congregatur. Pix naualis vulgò vocatur, estque duorum generum: liquida & sicca. Liquida duorum item est generum: vna quæ primum effluit, aquæ perquam similis, qua in Syria vtuntur in condiciendis corporibus, & Cedriam appellant, quod ex cedro fiat: nam pinos non habent: altera, secundus est qui effluit liquor, qui vasculis collectis, densatur aceto, sicque coactus, Pix brutia appellatur: in hoc solùm à priori differens, quod concreta sit, colore fusco, & pinguior: hac picabantur vtres vinarij. Pix arida fit è liquida iterum coacta. huius sunt itidem duo genera: vnum, quod visci modo lentescit: alterum, sicum & friabile. Præter hæc aliud quoddam genus reperitur, quod piscæon appellant: exprimitur ex lana, qua excepti sunt vapores elati sursum, quandiu pix coquitur. Præfertur quod ex picæ brutia fit. Aliud picis genus Zopissam vocabant, ex derasa nauibus resina & cera constatam. Omnes hæc picis differentia reperuntur. Liquida præfertur splendens, leuis, sincera. Sicca probatur pura, pinguis, odorata, subruca, & resinosa. Improbatur adusta, sursum redolens, & acida. Probatur verò ea, cuius fragmenta splendent, quæ dentibus pressa lentescit, & gustu est suauis. * Pix liquida contra venena, phthisin, purulentam excreationem, tussis, suspensio & pectoris humores, qui difficilè exustuntur, efficacis est, eglemate cyathi mensura cum melle dato: tonsillarum

fillarum, & vix inflamnationes, anginæq; vilitate perunguntur: parulentis auribus infunditur cum rosacco, & illinitur, cum trito sale serpentium moribus: a diebus vero pari cera, scabros vngues extricat, impetiginosq; emendat: vulgæ durities, ac sedis tubercula discutit: cum farinaq; hordea, cæca & pueri impubis vrina decocta, strumas rupit: cohibet vlcera quæ serpunt, cum pineo cortice, aut sulphure, aut fursuribus illita. Cum thuris manna & cerato profundos vlcerum sinus conglutinatis: sedis & pedum magno auxilio illinitur: vlcera replet, & cum melle purgat: quin & cum vva passalæ & melle carbunculos & putrida vlcera emarginat, disrumpitq;. Erodentibus medicamentis, quas septas vocant, probè immiscetur. Pix arida dura emollit, pus mouet, tubercula panosq; discutit, vlcera replet: vulnerariis medicaminibus commodè permiscetur. Zopissa verò dissipandi naturam habet. Dosis in vnguentis & emplastris ab ℥.β. ad ℥.j. vel plures.

Medici Florentini ex Dioscoride.

RESINA liquor est expinu, picea, abiete, alijsque si miltibus sponte profluens. Eius duplex est differentia. Vna liquida, veluti terebinthina ex terebintho, larigna è larice, quæ vulgus Italiæ terebinthina: nam eius quæ è terebintho profluit, copiam non habemus. Altera arida, vt quæ ex pinu exit, & è fructu arborum resiniferum, thuri similis. Ex liquidis terebinthina resinas omnes antecedit, candida, perlucida, vitreo colore, & in cæruleū vergente, odorata, terebinthum olens. In huius locum successit, vt dictum est, larigna, quæ mellis colore & odore esse debet. Ex aridarū genere eligi debet odoratissima, translucens, non retorrida, neque nimium humida, friabilis, & quendam ceræ colorē præbens. Improbatur rubra & dealbata. Ex his resinæ è picea & abiete cæteras antecédunt, & thus odore imitantur. Omnes hæ resinæ vno nomine pix Græca vocantur: de qua inferius. Datur à ℥.j. ad ℥.ij. vel iij. cum dolorem leuare, aut renes detergere consilium est: si alium subducere, à ℥.ij. ad ℥.β. In emplastris vel vnguentis ab ℥.β. ad ℥.j. vel plures. * Nature omnibus calfacere, mollire, discutere, expurgare. Tussi ac tibi conueniunt perse, aut in eclegmate ex melle vitæ pectoris expurgant, vrinam cient, cruda cõcoquunt, ventrem emolliunt, palpebras comòdistimè repliunt: lepras tollunt, cum ærugine ac futorio atramento, nitroque: auribus saniem emanantibus cum melle & oleo: item in pruritu genitalium vtilis, malagmatis, acopisque admiscetur. Laterum doloribus perse, illic & appositu auxilio sunt. *Dioscorides & Medici Florentini.*

Terebinthina vera Venetijs haberi potest, quod cœpit iam afferri: nec qui diligentie & sumtibus non parcent, eam desiderare amplius possunt. Quanquã ante annos paucos Episcopus Catinensis Carracciolus, ex Sicilia quoq; attulerit, vbi ipsemet de Terebinthis, quibus abundat ea Insula, collegit: quo nomine illi magnæ gratiæ sunt habende: nam hoc modo consuluit multis,

ne ita ex longinquis regionibus illa sola esset petenda. Cognoscitur autem bona (quæ vulgò, ad differentiam vsitatæ, passim Terebinthos & non Terebinthina vocatur) sapore & odore referente Terebinthum: quæ arbor apud nos multis in locis reperitur: in primis verò circa Cassilianum Montem Viridem & Mineruinum. Andromachus laudat Terebinthinam Africam, vel Lybicam: Galeno verò magis placuit Chia, quia odore & sapore alias omnes superabat. Nunc Sicula quoque inter postremas non est habenda.

STYRAX hodie duorum est generum: vnum Styra calamita appellatur, Græcis simpliciter styra: alterum styra liquidus, qui myrrhæ factæ, quæ pinguisima myrrhæ pars est, plerisque esse creditur. hoc tamen falsum esse deprehenditur in eo, qui in officinis est. Styra calamita gummi est arboris malo cotoneæ similis. Præfertur flauus, crassus, resinofus, albicantibus grumis, quamplurimum in sua odoris gratia permanens, qui, dum mollitur, melleum liquorem reddit. Deterior niger, friabilis, & fursurosus. Adulteratur ligni ipsius scobe, melle, cera, adipe odoribus imbuto, & quibusdam alijs. Dignoscitur, quòd adulteratus inualido sit odore: sincerus verò admodum acer sit. Qui hodie officinis in vsu est, aliqua ex parte Dioscoridis descriptioni conuenit, eoque vtendum arbitramur, donec melior proponatur. * Calefacit, emollit, & concoquit: medetur tussi, destillationibus, raucedini, grauedini, & interceptæ voci: vulnæ præcluse, duritiæ laboranti conuenit: citi mensetur, appositæque: alium leuiter mollit, si exiguum cum resina terebinthina catapotij modo deuoretur. Miscetur vtiliter discutientibus malagmatis acopisque. Adoletur autem, & igni torretur, vt fiat ex eo veluti ex thure, fuligo: ad eadem conueniens, ad quæ thuris fuligo. Ex eo etiam in Syria Styra cinum oleum componitur, quod calefacit vehementer, & emollit: verum caput dolore afficit, aggrauatque, & soporem adfert. *Medici Florentini & Dioscorides.*

Styra, qui communiter in vsu est, sordidus planè est inuolutus, & in se bonitatis parum retinet. Tempore Dioscoridis fursuraceus Styra pro malo habebatur: & nostra ætate signum ex deteriore desumentes accipimus massam fursuraceam Styrae, quamquam in puluerulentum olim quoque facere solebant: nam cum rufus esset propter quædam, vt scribit Plinius, animalcula alata, in superficie gummosæ ipsius partis generabatur puluis, aut aliquid fursuraceum: apparebat tamè magna ex parte esse gummi: cum alterum planè ex fursuribus consistet, & tantum in interiore parte sint exigua frustula gummi ipsius. Quare de ista crusta tantum interior pars, quæ verum est gummi vel lachryma, accipienda est: idque colore pallido esse debet, eiusmodi enim odoratus est, & saporem validissimum retinet. Talisq; olim in Canaarum calamis ex Pamphyliæ apportabatur, ideòq; Styra Calamites vocabatur: quamquam exigua eius copia repe-

riebatur: & quemadmodum Galenus dicit, à vulgari tantum differebat, quantum Falernum ab altero, quod in tabernis venditur. Eligit Dioscorides pinguem, flauum, & resinofum, qui granulis albicantibus, quæ diu bonitatem odoris retineant, præditus sit, & inter emolliendum liquorem similem mellis fundat: atque talis fuit Cataballites, Piffidiacus, & Cilicius. Vituperatur niger, furfuraceus, friabilis & situ obductus. Vidi equidem apud Ferdinandum Imperatum magna frustra Styraçis, quæ proculdubidè erant ex illius genere, quod etiam tempore Galeni & Dioscoridis in pauca copia reperiebatur: eratq; pellucidum, Myrrham ferè representans, vel gummi aliquod. Quod à quodam mercatore Aleppino dicto Venerijs cõparauerat. Et filij quoq; voluerint esse diligentes, fortasse in magnis saccis, qui Venerijs aduehuntur pleni Styraçe, talem etiam inuenient, priusquam cum scobibus ligni aut carie ipsius adulteretur, quam egregiam operam nauare solent in eiusmodi mercibus adulterandis illius loci ludæi.

De gummi & resinis calidis in tertio.

AMMONIACVM, ARMONIACVM, ferulæ succus est, quem iuxta Cyrenem Aphrica gignit: cuius fructum cum radice Agayllim vocant. Probatur bene coloratum, ligni & calculorum expertus, thuris similitudine, minutis glebis densum, sine erum, nulla sorde spurcati, castoreum odore imitans, gustu amarum. Gignitur in Aphrica iuxta Ammonis oraculum, succum stillante ferulacea arbore. Colligitur mense Junio. * Mollit, extrahit, calfacit: tubercula duritiesq; discutit: potum aluum soluit, partus extrahit: lienem consumit, drachmæ pondere haustum: articulorum coxendicumque doloribus liberat. Auxilio est anhelatoribus, orthopnoicis, comitialibus: item quibus humor in pectore coit, si cum melle delingatur, aut cum pisanæ succo sorbeatur. Cruentam vrinam pellit, albugines oculorum absterget, genarum scabritiam absumit: tritum autem cum aceto, & impositum, iccinoris lienisque duritias sedat. discutit tophos, qui in artubus concaluerunt, cum melle aut cum pice illitum. Lassitudines & coxendicum dolores eo perungi vtile est, cum nitro & cyprino oleo, vice acopi. *Dioscorides.*

CEDRIA PIX est, ex arbore Cedri collecta. Optima est crassa, perlucida, graui odoris: quæ dum effunditur, guttatim non dissipata coit, * Cui ea vis inest, vt defuncta corpora cõseruet, & viuētia corrumpat: qua ex causa mortuorum vitam aliqui eam appellauerunt. Vestimēta quoq; & pelles eximia calfaciendi & siccandi dote, corrumpit: magni ad oculatitia medicamenta vsus: quippe illita oculis claritatem affert, albugines, cicatricesq; detergit: infusata autem cum aceto, vermes aurium necat: cum hisopi decocto infusa sonitus sibilosq; sedat: cauis dentium indita eos fragit, & dolores leuat: idem facit, cum

A ex aceto colluitur: peruncto ante coitum genitali, concipiendi vim adimit: anginae ea perunguntur, tonsillarum inflammationibus auxilio est, lentes pediculosq; illitu enecat: crassa moribus cum sale imposita subuenit: contra hausta leporis marini venena, in passu sumpta, auxiliatur: in elephātia aut linctu, aut perunctione proficit: pulmonum vlcera purgat, & si cyathus eius absorbeatur, per sanat: vermes & tineas subter indita necat, & partus extrahit. *Dioscorides.*

B De gummi & resinis calidis in quarto.

BELZOIN gummi est arboris peregrinae (nō autem Laferpitium) agallochi forsitan, vt quorundam est opinio, quod vulgare est lignum aloes. Optimum censetur translucens, albis præditum glebulis, thuris æmulum, rubescens, odore grato, & quando vitur, xyloaloes odorem referens: hanc enim ratione ab adulterino dignoscitur. *Medici Florentini.*

EUPHORBIVM est succus ex arbore Libyca ferulæ simili emanans. Duo eius genera: vnum sarcocollæ modo emicans, in granulū concretū, orobi magnitudine: alterum veluti fax quædam est, imbecillius. Adulteratur sarcocollæ & gummi Arabici mixtione, sed difficile experimentum, quod leui gustu os accensum diu deinceat. Eligendum translucens. Recenti, quia viribus est violentis, non vtendū, sed annotino. Annis quatuor integrum seruari potest cum milio, fabis, aut lentibus, ne clanguescat: quinto enim vel sexto anno vis eius exoluitur. Cæterum cum plerunq; contingat, vt ad nos magis aduehatur vetustate corruptum, quàm recens, maior cura in eo adhibenda est. * Illitu suffusiones discutit: potus tota die exurit, quare melli collyrijsq; pro acrimoniae ratione admisceri debet. Coxarum doloribus prodest in odorifera potione haustus: squamas ossium eadem die eximit: verum eo vtentes, necesse est liminētis, aut ceratis communitè corpus, quo ossa conuectiuntur. Aliqui memoriae prodiderunt, percussos à serpente nihil molesti passuros, si in cava ossis tenus capitis cute, intritus succus infundatur, vlnusq; postea consuatur. *Dioscorides, & Medici Florentini.*

De gummi & resinis frigidis.

CAMPHORA, vel **CAPHURA**, Arabibus Indicæ arboris lacryma est: alijs verò, Indici bituminis genus. Ferunt Indos id bitumen, quod ex Camphora natua stillat excoquere, quodq; tenuissimarum est partium, albescere, & sublatum opereulo adherere, caphuramque in hunc modum conformari, vt illam videntus. Hinc fit, vt mercatores Caphuræ bitumen plerunq; admisceant: sed non ita candicat, vt caphura illa modo iam dicto exacta. Eligatur alba, pellucida, sin cera, valde odorata, quæ pani calido imposita madescit, nam quæ spurca est, arefcit. Semine lini, aut psyllij, aut pipere sepulta conferuatur, ne acri imposita euascescat. Deterior est crassa, fusca, ni-

seca, nigra, affulis ligni sui implicita. * Refrigerat & siccat ordine tertio: tenuium adeo partium, ut sæpe per se in auram evanescat. Capitis dolores mulcet illita, in can defecetes inflammationes restinguit, præsertimq; iecinoris. Renes & semina-ria vasa refrigerat, sanguinemq; cogit. Circumli- tionibus imponitur ad cutis nitorem concilian- dum, & ad arcendas tam vulnorum, quam vlce- rum inflammationes. Erysipelas extinguit, & ad versus gonorrhœam & albas vulvæ fluxiones effi- cax est cum succino & aqua nymphæ hausta. B Idem præstat pubi, seu imo ventri, testibus reni- busque illita: quæ tamen antea pÿllij. seminis spissameto, aut omphacio, aut solani succo probe sit macerata. Sanguinem de naribus profluen- tem sistit, aut cum viticæ semine immissa, aut ex maioris sedi, & plantaginis succo fronti circum- lita. Collyriis ad calidas oculorum lippitudines vitiliter imponitur. Renibus ac testibus illita ven- nerem extinguit. Corpora à putredine præser- uat: proinde commo de antidotis admiscetur, C quæ contra venena, venenolorum animalium li- quum, & pestilentes affectus consiciuntur. In v- niuersum viribus innumera pollet, quas breui- tati consulentes prætermittimus. *Marshallus, ex Avicenna & Serapione, & Medici Colonenses.*

GUMMI ARABICUM vulgò dictum, & gum- mi absolutè, ex Acacia Aegypti spina: laudatur vermiculorum in speciem contractum, vitri mo- do perlucidum, purum: proximum est candidum: D sordidum verò ac resinofum inutile. * Vis ei ad spissandum, refrigerandumq; effi- cax. Cutis mea- tus obstruit, & medicamentorum, quibus admi- scetur acrimoniam hebetat: ambustus ex ovo il- litum, pustulas nò patitur erumpere. *Dioscorides.*

Gummi illud, quod in officinis vocatur Ara- bicum, est quædam miscella varij gummi ex plu- ribus arboribus collecti, q; ex coloris diuersitate apparet, atq; etiam ex descriptione Galeni, qui E absolutè gummi vocat eam lacrymam, quæ exit ab illis arboribus omnibus, quæ sunt resinifere, hocq; manifestum est, & à maxima parte pe- rito- rum rei barbariæ receptum, (nam pauci sunt qui vulgare gummi Arabicum existiment esse Aca- ciæ gummi) ut multis rationibus non indigeat.

De gummi & resinis emollientibus.

COLOPHONIA, seu PIX GRÆCA, pini al- teriusue arboris resina est, aqua costâ, donec perditio natiuo odore, friabilis & arida redda- tur: vocatur colophonia, quòd è Colophone adueheretur. Per colophoniam igitur semper pix Græca intelligenda est: non quòd resina in costâ non etiam colophoniam vocetur, sed quòd in me- dico vsu huiusmodi resinis non vitur nisi co- ctis, aut rarò admodum, præsertim cum liquidæ sunt. *Medici Florentini.*

De gummi & resinis astringentibus.

GUMMI AMYGDALARUM notum est. * Cal- facit & adstringit: reijcientibus sanguinem, po- tum auxilio est: impetigines, quæ summum cor-

pus occuparunt, illitum cum aceto tollit: tussis vetustæ cum diluto vino potum medetur: calcu- losis cum passo bibere prodest. *Dioscorides.*

MANNA THYRIS sunt minutissimæ thuris micæ ex magnis fasciulis concussa elisæ, à thure læuigato diuersæ. Laudatur alba, pura, mica- rumq; frequentia prædita. Sunt, qui cribrata pi- ni resina, ac polline, aut gummi, aut cortice thuris confusi adulterant: sed hæc igne deprehenduntur. Nam adulterata non æqualiter flagrat incensa, nec aereum vaporem, sed fuliginosum & impurum expuit, variatumq; odorem habet, quia gummi non inflammatur, resina in fumum abit. Hodie minutissimæ thuris micæ sunt in vsu. * Vim habet eandem, quam & thus, sed inuali- diusculum. *Medici Colonenses, ex Dioscoride.*

SANDARACHA Arabum est gummi iuniperi, vulgò vernia, quia verno tempore exudat, & ro- re verno magis concrevit, & legitur. Bonum est recens, perlucidum, pallidum: dum veterauit, fla- uescit, & fit friabile masticæ modo, quam toto habitu multum mentitur. In vsu frequentiore ta- men est scriptoribus & pictoribus, quam medi- cis, præterquam in suffitiis. Sandaracham autè Arabum euidenter diximus, propter sandara- cham Græcorum, quæ inter metallica enumera- ta est. *Medici Colonenses.*

SARCO COLLA lacryma est arboris in Per- sidi nascētis, pollini thuris similis, colore candi- do aut rufo, gustu amaro. Præfertur rufa, gustu amarissima: A adulteratur gumi, sed gustu depre- henditur: adulterina enim amara non est. Vulne- ra glutinat, oculoꝝ fluxiones inhibet: e pleas- tris inferitur. *Medici Florentini, ex Dioscoride.*

ADSTRINGUNT quoque gummi tragacanthum, Arabicum: de quibus vide supra suo loco.

De gummi calculos pellentibus.

GUMMI, quo cerasi resudarunt, cum vino di- luto, tussis vetustæ medetur: colorem, commen- dat, visum exacuit, appetentiam inuitat: idem ex vino potum calculosis auxilio est. *Dioscorides.*

De gummi purgantibus pituitam.

SERAPINVM, quod Græcis Sagapenum nua cupatur, ferulacæ herbæ succus est. Optimum est translucēs, fuluo forinsecus colore & intus albo, nescio quid inter laser & galbanum redolens, gustu acri. His addit Mesue, vt sit spissum & leue, odore porri, facile in aqua resolubile: quia quod has notas nò habet, adulteratū alijs gum- mis censetur. Præstantius est, quod ex Oriente aduehitur, quàm quod aliunde. Datur à drach- ma semisse ad drachmam vnam. Corrigitur mas- tiche & spica. * Purgat pituitam crassam, & alios humores lentos, & aquas à ventriculo, inte- stinis, cerebro, nervis, thorace, pulmone, iunctu- ris etiam longinquis & profundis. Morbis har- um partium & aliarum frigidis inde natis suc- currit, quouis modo vsurpatum: vt cephalalgia antiquæ, hemicrania contumaci, epilepsia, pa- ralyti, vertigini, spasmo cynico, tremori, dolori

ventriculi, aut colli pituitoso, aut flatuloso, cum succo rutæ & aceto dictis partibus illitum, & atritis musculis, vel cum liquore idoneo sumptum, & clystere iniectum: cum aqua rutæ verid, aut helenij nutritum & potum, crassa & lenta ex pulmonibus & thorace potenter educit. Illitum quoque tussi antiquæ, difficultati spirandi, dolori lateri prodest. Cum duplo item myrobalanorum citrinarum in hydropis aquas serofas mirè extrahit. Splenis quoque duritiem & inflationem dissipat potum, & cum succo caparis & aceto illitum, item cherasadas, nodos, & alios tumores duros. Nutritum quoque cum succo rutæ, aut fœniculi, & felle auis alicuius rapacis visum clariorem reddit. Fluxionem in oculum præcipue factum ab ea cohool sanat, hordeolum ex aceto illitum delet. Menses quoque potum & suppositum euocat, foetum necat: dolori vteri, & præfocationi prodest, quoniam tenuat, resoluit, dissipat, prouocat, soluit. *Medici Florentini ex Dioscoride & Meisue.*

Ex Sagapeno, vulgò Serapino, in vsu est succus, qui ita vocatur, ex planta eiusdem nominis, vnde colligitur, tametsi, vt Galenus notat, conuenientius esset illud nominare succum Sagapeni, & nomen simplex Sagapeni relinquere ferulæ suæ: sed hoc alijs multis quoque succis accidit, qui sibi vendicantur simplex nomen suæ plantæ. Verum Sagapenum Neapolim apportatur, modò qui curet emi, non parcat sumptibus, nam admodum crebrò adulteratum affertur. Qui etiam diligenter inquiret, Venetijs habere poterit. Adulterabatur autem Galeni quoque tempore Galbano, quem admodum ipse tradit cap. 2. lib. 1. de Antid. Imò dicit aliud præterea quod admiratione dignum est, Galbanum nimirum in Sagapenum transmutari. Sed facile internoscitur à vero Sagapeno, cum, siue sit transmutatum, seu adulteratum arte, aliquid odoris retineat olentis hircu, quod Galbano proprium est. Nec potest vniuersum Galbanum transmutari in Sagapenum: sed tantum pars eius magis spumosa, leuior & candidior, & quæ in aquam posita facile dissoluatur. Hoc, vt diximus, odorem hirci refert, & tametsi pro Sagapeno vsurparetur, non adeò multum noceret, in quamcunque Antidotum adhiberetur, nam, vt Galenus ait, facultate simile admodum prædita est cum vero: & tam Galbanum quam Sagapenum vtiliter vsurpatur cõtra morsus serpentum & alia venena. Nosque de simili transmutatione locuti sumus in expositione Myrrhæ. Sed etiam cum alijs mistionibus solebat adulterari, quod deprehendebatur ex eo,

A quia in aquam vel vinum posita non dissoluebatur, sicuti in vero fit, sed integrum permanebat. Hoc equidem nostro tempore diligenter est attendendum: nam tum sumebant Galbanum, & formabant ex eo certas pillulas instar lachrymæ, cuius magnitudinis solebant illas ex Sagapeno. Præstantius itaque Sagapenum erit durum, granulis minutis, colore Myrrhæ, sapore acri, & quod digitis adhæreat purum & mundum, foris fuluo, intus albo colore.

B SARCOCOLLA est arboris fruticosæ, spinosæ, ramis nodosis arbori appressis, gummi album, thuris modo, vel pallidum, idque amarius, & ob id valentius. Datur à 3. j. vsque ad ij. Corrigitur zingibere & Cardamomo. * Purgat pituita crudam, & humores alios crassos, præcipue à cerebro, neruis, iuncturis, vt ischio, pulmonibus. Ob id senibus pituitosis, asthmaticis, tussientibus prodest, sed caluitium accersit, corpus impinguat, sperma auget. Ophthalmiam, & lippitudinem, & alios oculorum morbos, mirè iuuat, nutrita in vase vitreo dies quinque in lacte asinæ, nouo quotidiè affuso. Aurium vlceri putrido & sanioso vtiliter imponitur, liminetum mulla mensum, & puluere huius inspersum. *Meisue.*

C OPOPANAX est liquor plantæ similis ferulæ, caule cubitali, vel bicubitali, pallido, folijs ferulæ, sed minoribus, floribus anethi modo in umbella dispositis, odoratis, flauis. Secto autem caule digitis duobus, aut circiter, supra radicem, liquor effluit. Flauus, qui coagulatus est opopanax optimum, si intus albus est, foris flauus, amarus, fragilis, in aqua mox solubilis, odoris boni, sed sui. Adulterant ammoniaco, iniectis scilicet ex ipso granis opopanax vero. Dolum prodit odor & albedo in fracturæ. Datur à 3. j. vsque ad ij. Corrigitur mastiche & spica. Purgat pituitam crassam & lentam clam à remotis partibus, cerebro, neruis sensorijs, iuncturis, thorace. Ob id prodest harum partium affectibus frigidis inde natis, visui imbecillo, tussi antiquæ, difficultati spirandi, ischiadi, gonagræ podagræ. Vinomultico incoctum post tres menses potu hydropem leuat, & lienis tumorem. Ex mulla valente potum, stranguriam sanat, menses mouet, arborum facit, alioqui ab vtero præuocationi & frigidis vteri affectibus saluber. Idem aceto solutum collutionis, dentium dolorem & erosionem sanat. Potum cum aceto hora vna ante accessionem, & cum succo apij, & oleo anethino spinæ illitum, rigorem febrilem prohibet. Ex ipso autem, F & succo apij, & aceto bono emplastrum lieni impositum ipsius duritiem dissipat. *Meisue.*

De Animatis aquatilibus, Sectio XVIII.

ESPONGIIS alias mares appellauere, tenui fistula spissas: quarum duriores tragos nominarunt: foeminas autem, que contrarias doctes habent. Vruntur eæ, vt aleyonium. * Recentes sine pinguedine vulnerariæ sunt, & tumores

reprimunt, recentia vulnera ex aqua poscæ conglutinant: veteres sinus ex decocto melle iungunt. Vtustæ autem inutiles. Arida ligatæ lino, si penicilli modo adigantur, oclusa vlcera, callosque laxant. Siccæ recentes, & vacuæ, senilia vlcera, &

cera, & quæ fluxione laborant, aut cuniculatim excedunt, impositu siccant, sanguinis profluvium sistunt. Crematarum cinis ex aceto, aridiæ lippitudini auxiliatur: & ubi quid abstergere, aut adstringere opus est. Vtilius in oculorum medicamentis laurare cinerem. Omnium cinis cum picæ crematarum, profluentem sanguinem sistit. Can-

A didæ cura sunt, è mollissimis recentibus per æstus vinctæ salis spuma, quæ petris coheret: insolantur in uerisæ, hoc est, parte caua sursum spectante, & qua abfessæ fuerunt, deorsum. Si verò æstiuâ serenitate ad lunam sternantur, persusæ salis spuma, aut maris aqua, maximum candorem referent. *Dioscorides.*

De Animalibus integris, Sectio XIX.

De terrestribus.

CIMICES, qui in cubilibus enascuntur, *cauis fabarum inclusi, si ante febrium significationes septeni deurentur, quartanis auxilio sunt: & citra fabas sumpti, percussis ab aspidæ profunt: vuluarum examinationes olfactu reuocant. Poti cum vino aut aceto, adhærentes sanguisugas abigunt: viui vrinariæ fistulæ impositi, vrinam ciunt. *Dioscorides.*

VERMICULI in medio echino plantæ diploci, reperti aduersus quartanas plurimum pollere traduntur, si in aluta clausi brachio alligentur, aut collo appendantur. Profunt etiam aduersus paronychia, si viui affectis vnguis circumligentur. Nam dolorem alioqui implacabilem, confestim tollunt. Expertum intellexit *Mizaldus.*

VERMIVM terrenorum cineres, aut stercoris mutium, vel ceruini dentis, dentium excoriorum cauernis immissi, illos absq; ferro, & machinulis eradiciant. *Idem.*

Vermium terrestrium aqua distillata cõfert ad hydropem, & ad infantulorū vermes necandos: apposti etiam viui profunt Panaritiis. *Quercet.*

MILLEPEDAE, quæ sub aquario vase stabulantur, animalia sunt multis pedibus nitentia, quæ contacta manu contrahuntur in orbem. * Hæ ex vino potæ, difficili vinæ, & regio morbo auxiliantur. Millepedæ cum melle anginis vtiliter illinuntur: tritæ, & in cortice mali punicî calfactæ, doloribus aurium addito rosaceo, conuenienter instillantur. *Dioscor.*

Vermium millepedum puluis ad affectus oculorum valet. *Quercetanus.*

SCORPIO NES terrestres, animalia sunt in Italia, & alijs in regionibus sub meridie sitis, nota sunt, quod in quacunque domo, non modò in cubiculis, & cellis vinarijs, sed vbique passim repertiuntur. * Triti crudi, & impositi, suæ plagæ remedium sunt. Quidam scorpionum cinere videntur, qui viui sunt exusti, ad vrinam ciendam, ijs præcipuè, qui renem aut vesicæ calculo obstruuntur. *Dioscor. & Matthiolus.*

LYMBRICI, seu VERMES terreni impositi, * præcisos neruos glutinant: tertianas discutiunt. Decocti cum aserino adipe, infusi affectis auribus medentur: cum oleo autem decocti: si in contrariam aurem instillentur, dentium doloribus præstant auxilium. Triti in potu ex passo vrinam ciunt. *Dioscor.*

COCHLEAE, seu LIMACES terrestres præ-

B feruntur, quæ in locis apricis, odoratis viciant herbis. Eruuntur è terra hyeme in sepibus & fruticetis, vnicis quibusdam ferreis, prope fruticum radices terra circûfossa. * Stomacho vtilis sunt, & non faciliè corrumpuntur. Venerem, cum pipere, sale, & butyro costæ, excitant. Cruæ cum regumentis impositæ, aquæ inter cutem tumores exugunt: sed non ante soluantur, quàm omnis hauriatur humor. Podagricas inflammationes leniunt: impactos corpori aculeos illitæ euocant: menses tritæ & admotæ ciunt. Cochleæ tritæ & fronti illitæ, sanguinè è naribus immodicè fluentem sistunt. *Dioscor. Matthiolus, & Mizaldus.*

EX FORMICIS alatis oleum conficitur, * ad venerem augendam idoneum.

VIPERINAE CARNES si costæ edantur, * claritatem oculis afferunt: neruorum vicijs auxiliantur: incrementis strumas reprimunt. Detracta autem cute, caput caudaque, quoniam carne vacante, amputari debent. Reliquum verò corpus, exemptis interantibus, elotum, dissectumque, discoquitur cum oleo, vino, salis exiguo, & anetho. Aiunt, eis, qui viperas esstet, pediculos procreari: quod planè à veritate abhorret. Adiciunt aliqui, longam senectutem agere, qui eo cibo vescuntur. *Dioscor.*

De aquatilibus.

SCINCUS aut Aegypti, aut Indiæ, aut Rubri maris alumnus, quâuis inueniatur in Lydia Mauritaniam. Est autem terrestris crocodilus, sui generis, sale inueteratus cum nasturtio. * Aiunt carnes, quæ renes amplectantur, id sibi virium vendicasse, vt si drachmæ pondere bibantur, venerem accedant. Verùm decocto lentis cum melle, aut semine lactucæ cum aqua potu, veneris cupiditates inhibentur. Additur in antidota. Siccata seruantur, corpulentis, & non strigosis. *Dioscor.*

ANGVILLAE in vino suffocata, abstemios reddunt homines, si ex eo bibant, qui plus satis mero indulgent, & hinc offenduntur, & delinquant. *Mizaldus.*

OSTREA viua pestiferos bubones loco transferunt, & virus omne ad se trahunt: sunt autem agglutinanda brachio, quæ axillaris decurrit, si quidem bubo in alis est: si verò inguen obfederit, lineamentis femotis, quæ vena cruris describit *Hollerus.*

CANCORVM fluuiatilium * exustorum cinis, qui duo cochlearia expleat, adiecto dimidio radices gentianæ modo, triduo potus cum vino,

magnopere prodest canis rabiosi moribus, rimas pedum sedisq; perniunculos & carcinoma ta, cum decocto melle lenit. Triti crudi, potique ex asinino lacte auxiliantur contra serpentium phalagiorumq; morsus, atq; scorpionum ictus. Decocti autē, & cum iure effrati, ijs profunt, qui tabe conficiuntur, aut leporem matinum hauserunt. Triti, tela ac spicula è corporib. detrahunt, fillis superponantur. *Dioscor. & Mizaldus.*

Cancrorum fluuijarilium calcinatorum ad albedinem cinis aduersus morbum canis rabidi laudatur. *Quercet.*

RANAE vulgaris notitiæ sunt. * Contra omnium serpētium venena pro antidoto sunt, si ex sale & oleo vel butyro edantur, iusq; earum itidem sorbeatur: contra inueteratos tendinum rigores pollut. Illitus earum cinis, profluētis sanguinis impetus sistit: splendis alopeciarum inanitatibus ex liquida pice illinitur. Inducit etiam vini fastidiū rana viridis, ex ijs, quæ in fontibus salūt, si viua in eo suffocetur. *Diosc. & Mizaldus.*

De aërijs & volatilibus.

HIRVNDINES, vti ficidulae. * in cibo, acivis medicamentum præbent. Tam pullorum, quam matrum in fictili olla crematarum cinis cum melle oblitus, oculis claritatem adfert: anginae commode perunguntur: viæ & tonsillarum inflammationibus hoc cinere succurritur. Et ipsæ, & pulli xocicati, si drachma pondere ex aqua bibantur, huc iuuant, qui anginae morbo consistantur. *Dioscor.*

Hirundinum aqua epilepticis cõfert. *Quercet.*

GALLYS ad ius purgatorium eligatur rufus plurimum annosus, sed tamē adhuc ad motum, pugnam, coitum alacer & in dimicando validus, macri & pinguis medius, hoc est, bene carnosus. Talis autem gallus fursure Galeno nutritus, alijs etiam melle & pauco sale, plurimum fatigetur, vel à nobis venantibus, vel potius dimicando decapitatus, & extenteratus, cum sale, aut sale gemma, igne lento, aqua sufficiente coquatur ad duarum aque partium consumptionem, alijs atque alijs simul incoctis, pro varijs medicorum scopis. *Medici Colonenses.*

GALERITA auicula est parua, apicem in vertice, pavonis modo gestans. * Hac assa, & in ci-

bo sumpta, coeliacos adiuuat. *Dioscorides.*

LOCYSTAE omnibus notæ. * Odoris suffitu vrinæ difficultates adiuuant, præsertim quæ foeminas malè habent. *Dioscorides.*

CICADAE passim in Italia cognoscuntur, atque ad eò inibi vulgaris notitiæ sunt, vt sæpe æstate assiduo cantu melleores, agricolos, ac viatores in campestribus obfundant. * Quæ si in assata mandantur, vesicæ doloribus profunt. Siccis quidam vtuntur ad colicos affectus, cum parib. numero piperis granis, dantq; aut tres, aut quinque, aut septem, per intermissionem scilicet, & ipsos etiam paroxysmos. *Dioscor. & Galenus.*

CANTHARIDES officinis notæ sunt. Probantur in frumento inuentæ, vericcolores, & quæ luteas in alijs transuersas lineas habent, corpore oblongo. Cribro aut fictili vase conduntur, cuius os raro lineo subtiligatum deorsum vertitur, vt excepto halitu aceti quam acerrimi feruentis æstu exanimentur. Postea siccantur, & pyxidibus ligneis, aut fictilibus vitreis reponuntur. Biennium durant. * In remedijs externis, tum ijs quæ vesicas excitant, tum alijs interdum totæ sumuntur. Recentiores autem alas & pedes auferunt semper. *Florentini.*

COLUMBORVM pulli occulta proprietate renum dolori conferunt, & in corruptum sanguinem emendant: sed dum interficiuntur capite truncari debent. Eorundem carnes facultatem habent sanandi tenesum, quem cucurbita frequenter comesta generare solet. *Rhasis.*

PASSERCVLVS troglodytes vocatus, qui omnium auicularum, excepto Regulo, minimus spectatur, & iuxta sepes ad muros victum quarit, volatumq; perbreuem facit, naturalem vim admiratione dignam habet. Sale enim cõditus, ac crudus in cibo acceptus, cõcretos calculos lotio expellit, & ne renascantur, prohibet, ac morbum perfectè sanat. Conditur optimè pennis euullis, atq; inde largo sale adobrutus, arefactus comeditur. Si plures ad fuerint, coqui possunt more aliarum auicularum. Possunt etiam nõ deplumes vii in olla operta, & cinis vnus vsti cū pauco pipere & cinnamomo exhiberi. Sunt, qui viuum pennis præuullis sale cõdiant, quod melius est. Alij assatos edunt integros, ita vt nihil ex eis præter pennas abijciant. *serius, & Aegineta.*

De Animalibus venenosis, Sectio XX.

QVIBVS datæ sunt CANTHARIDES, si magna eueniunt grauissima. Ab ore enim ad vesicæ vsq; cuncta erodi sentiuntur: picam aut simile quiddam cædriæ respiciunt: dextra præcordia inflammantur: vrinâ ægrè reddunt, & subinde cum lotio sanguinem emittunt: strigmenta non secus, atq; dysentericis, aluo deferuntur: fastidia vrgent: animo linquantur, abortaq; vertigine cõcidunt: postremò mente abalienantur. * Ergo antequam tale nonnihil accidat, dato oleo, aut supra dictorum aliquo, vomere co-

gantur: mox vbi vomitione plurima reiecerunt, halicæ, aut oryzae, tragi aut pisanæ cremor, aut decoctum maluæ, aut feminis lini, aut scenigræci, aut radicum althææ clystere infundatur. Præterea nitrum eisdem dandū, ex hydromelite, vt quæ stomacho adhuc, aut intestinis adhærent, eluendo excernantur, ac defendant. Quæ nisi sic discutiantur, ingesta in aluum ex nitro aqua multa vacuari debent. Detur deinde vinum, aut passum, in quò pineoli nuclej, aut cucumeris femina contrita sint, aut ex lacte, aut mulla, aut anserinus

serinus adeps in passo liquefactus. Inflammata autem partes, hordei farina cum mulla decocta perungantur. Ab initio admota cataplasmata nocent, quod citatus ab eis calor, illapsum virus ita remoratur, citò in principes fe partes insinuet: ipsa tamen interiecto tempore, molestissimis inflammationibus opitulatur, vipote quæ dolores & permulceant, & leniant. Tum ubi corpus calcificante oleo inunctum fuerit, in solum descendere oportet, ac lauare, vt per cutem summam, quæ corpori noxia inhaeserunt etiam excernantur. Et deiectionibus multifariam moliri oportet, ne affectus insigatur, & stabilitatem capessat. Gallinaceis carnibus, & hœdinis aut suillis, catulis maximè pinguibus, & tenerimis, ac cum lini semine coctis, vesici debent siquidem aluum cient, atq; venenorum acrimonia hebeant. Vinum dulce liberalius ebibatur. Prodest thuris cortex, & Samia terra, si quaternæ singulorum drachmæ cum passo sumantur: item pulgærum ex aqua trinum aut rosaceum cum ruta decocto: recentes vitis ramuli, cum passo detriti. Longè omnium potentissimè antidota auxiliantur, cum aqua mulla, drachmis quatuor pta. *Dioscor.*

Ijs qui ERVCAS PINORVM hauserint, illi cò dolor in ore & palato exoritur, vehemēs alui, linguæ, ac stomachi inflammatio, torquet: intestina dolor excruciat, ita vt pruinigine sentire videantur: corpus totum exaestuatur: falsidiū vrgit. * Quibus est succurrendum remedijs, quæ deuoratis cantharidib. dantur. Peculiariter tamen pro simplici oleo & irino, melini, quod è coronæ pomis & oleo temperatur, accipiemus. *Dioscor.*

Qui BVPRESTIN biberūt, non dissimile nitro virus sapiunt: stomachi, ventrisq; vehemens dolor insequitur: tam venter, quam stomachus mirum in modum, vt in aqua inter cutem distillatus, inturgescit. Vniuersa corporis facies còtenditur: vrina supprimitur. * Quibus eadem, quæ potis cantharidibus auxiliantur. Priuatim post vomitus & vacuationes, quas dysteribus molimur, arida ficus profunt: item earum decoctum, ex vino. Vbi verò iam serè pericula inclinantur, Thebaicarum palmularum cibo, aut earundem tritarum in mulso aut lactis potu iuuantur. Pyrorum etiamnum omne genus esse, & lac humanum bibere conuenit. *Dioscor.*

Si SALAMANDRAM hauserunt, linguæ inflammatio consequitur: mens & sermo præpeditur: tremor cum torpore, aut horrore quodã, ac exolutione accedit: partes nonnullæ corporis liquoribus circumquaq; fugillantur: sæpeque diutius immorante veneno, putrescentes desunt. * Quibus præstabis cuncta, quæ potis cantharidibus. Peculiariter verò remedia, resina, pinus, aut galbanum ex melle linctum, & aiugæ decoctum, in quo nuclei pinei conterantur: vtrique quoq; folia, cum lilij & oleo decocta. Prostric etiam oua testudinis marinæ, aut reuëstris cocta: item ramarum ius, cum quibus cryngij radix incocta sit. *Dioscor.*

Qui LEPOREM MARINVM bibent, pisciū virus olent: procedente tempore, aluus dolo afficitur, & vrina sistitur: & si quomodo eam reddere contingat, purpureum colorem referet: omne piscis genus auersantur, & odio habent: foetido ac graui sudore manant: biliosus vomitus, interdum sanguini promiscuus, subsequitur. * His dandum lac asininum, vel passum continuè, aut radicis maluæ foliorumque decoctum, aut trita cyclamini radix cum vino, aut veratri nigri, aut scammonij succi drachma, cum aqua mulla, punicij, maliacini, Cedria contrita cum vino efficacax est: anserinus sanguis, vt tepēbit, potus. Sed cum pisces omnes respuant, aspernenturque, solis fluuiatilibus cancris vesci possunt, bibuntq; eos admisto vino, adiutiue ab his percipiunt: cumq; appetere & comēse pisces cœperint, suæ salutis indicium habent. *Dioscor.*

RUBETA, aut RANA PALVSTRIS assumpta tumores ciet: pallor corpus vehementer decolorat vt planè buxeum spectetur: spirandi difficultas torquet, & grauis halitus oris, singultusque: inuita interdum genitura profusio consequitur. * Adiuuantur secundum vomitionem, multo meri potu, & arūdinis radicis binis drachmis, aut cyperi totidem. Breuiter cogendi sunt, vt vehementi ambulationi & cursui fe credant, ob torporem, quo corripiuntur. quin etiam quotidie lauandi sunt. Cæterum puluis rubetæ aridæ pestilenti buboni impostus, venenam mirè attrahit. *Dioscor. & Gesnerus.*

HIRVDINES cum aqua deuorata, si ori ventriculi adherent, tractione partium nonnullam suctionis imaginem præbent: eo enim argumto haulta hirudo deprehenditur. * Has muria sorbitione excutit, & Cyrenaicus succus, aut laserpitij folia, aut betæ, cum aceto, aut pota niuis glebula, cum posca: nitrum ex aqua gargarizatur, aut atramentū futorium aceto dilurum. Si faucibus hæreant, in aquam calidam ingressis, aqua frigida ore contineatur, & ad eam hirudines exiliunt. *Dioscorides.*

De RABIOSI CANIS morfu sermonem alij præposuimus, quòd id animal domesticum ac frequens esse consuevit, & in rabiem sæpius agitur, ac perit, ab eo que cauere difficile: inde periculum inueniabile hominem manet, nisi multis vtatur auxilijs. Canis plerunque flagrantissimis æstibus in rabiem effertur: interdum, quoties frigorafinescerunt. Rabiosus autem potum & escam auersatur: largam spumantemque pituitam naibus & ore proijcit: toruè & solito tristiùs intuetur: in omnes passim sine latratu irruit, & æquè feras hominesque, tam familiares quam ignotos mordet: nec protinus infestum quiequam infligit, nisi, vt vulnus, dolorem: exinde morbus ille, qui ab aquæ metu hydrophobicus Graia voce est appellatus, contrahitur. Euenit autem cum distensione neruorum, totiusque corporis rubore, præsertim faciei, cum sudore & languore quodam. Aliqui auræ splendore fugiunt: alij sine vlla doloris intercapedine

vexantur. Sunt etiam, qui canum more latratus edant, & obuiam factos morsu adorianur, ac mordendo simili vitio labefactent. Proinde ex ijs qui hoc vitium senserint, neminem seruatum vidimus, nisi forsitan ex historia vnum aut alterum euasisse audiamus. siquidem Eudemus superasse quendam affirmat. Themisonem aliqui demersum in hunc furorem incidisse, & euasisse fatentur. Alij ipsum cum amico aquam expauescenti morem gereret, & officium exhiberet, quodam naturarum concordia, similem contraxisse affectum: sed post multos tandem cruciatus seruatum extitisse. Molestissimum itaq; genus morbi, à quo multos, antequam ipsum experiretur, vindicauimus, & complures ab alijs medicis seruatos nouimus. * Ratio medendi duplex: vna communis, qua vtendum in omnēs morsus, quos virulentæ animantes impresserunt: alia peculiaris, priuataq; eorum duntaxat, quos rabiosissimi canes momorderint: quæ nonnullis quidem summam opem ferre consuevit: alijs verò inutilis, maximè qui ex multo iam tempore ictum acceperunt. Quæ ad hanc pertinent, primùm exponemus: deinde cursim perstringemus, quæ ad communem medendi rationem pertinent. Cancros itaq; fluuiatiles in farmentis albæ vitis cremare oportet, & cinerem eorum quàm minutissimè tritum habere reconditum: itidem gentianæ radicem tusam, cribratamq; reponere. Quoties autem canis rabiosus morsum intulerit, in quaternos cyathos meraci vini, bina cineris cancrorum cochlearia, vnumq; gentianæ conijcian tur: hæc in polentæ dilutionis modum subacta, quatri duo bibantur. Inter principia medicamentum hoc modo datur. Atq; si ab illato morsu bini terniue dies fluxerint, curationem auspicabimur à triplicato pōdere, supra id quod ab initio retulimus. Optimum hoc aduersus rabiosorum morsus auxilium: quod & plerisq; vnum satisfecit, eoq; cum fiducia vti licet. Sed vt alijs etiamnum auxilijs cōtra inenitabile periculum munitur, nihil cæteris vti prohibet. Satius autem multo fuerit, etiam si in vanum recidat, medicamentorum inhumanos tolerare cruciatus, quàm per inertiam cædesi dī in discrimen adduci. Nec ita in demorsis à rabioso animali maiora vulnera veteri oportet, vti minoræ, & vlcusculis cutis similia: quippe maiori vulnere cōfertim copiosus sanguis emanans, potest nonnihil virulentū liquoris exhaurire: quod in minoribus non accidit: quin à maioribus abscēdētes carnes line auferre, & labia acie scalpelli circumscribere, & prehensam hamulo aut vilsella carnem amputare oportet. In vtrisq; circumstantia loca altioribus vlcusculis scarificanda, vt copiosior sanguinis vacuatio arceat, ne venenum membratim infinetur. Cucurbitulæ cum multa flamma agglutinate id iuuamenti prestant, vt veneni vis extrahatur. Quæ verò ad communem medendi rationem pertinent, vide apud Dioscor. lib. 6.

IN TER ferientium venenatorum notas, nihil de VESPERIS, & APIBVS particulatim digessi-

mus, quòd conspicuæ omnibus sint, & nihil excellens, aut notatu dignum in his obseruetur: inter remedia tamen earum meminisse non fuit alienum. * Igitur aduersus vtraumq; ictus prod est illita malua, & hordeacea farina cum aceto, ficulneum lac in vulnus instillatum, & muriæ aut aquæ marinæ fatus. *Dioscor.*

DE MORSIS À PHALANGIIS locus quidem ipse quasi ab impactu aculeo rubet, non intume scens, nec per ambitum calidus est, sed medio criter humescit: vbi verò contrariorum occuifu refrigit, consequitur toto corpore tremor, distentiones poplitum in inguinum, conuulsionibus non dissimiles: in lumbis collectio exoritur, & perpetua vrinæ libido lacessit, multaq; reddendis excrementis colluctatio. Vniuersa cute frigidus sudor emanat, collachrymant oculi, offusisq; nebulis caligant. * Horum ictibus ficulneum cinerem adiecto sale trito. & vino imponere oportet: aut radicem syluestris punice quàm tenuissimè tritam: aut aristolochiam cum hordei farina & aceto subacta. Vlcera aqua maris proluenda, aut apiastrū decocto, foliaq; eiusdem illinenda. Lauacris perpetim vtendum, & propinandum abrotani semen, anisum, aristolochia, cicer syluestre, cuminum Aethiopicum, cedrides tritæ, platani cortex & trifolia herbæ semen: priuatim autem singulorum ex ijs binas drachmas dare cū vlni hemina conuenit: myricæ fructus, & chamæpityos, & viridium cupressi pilularum decoctum, admisto vino. Sunt, qui fluuiatilis cancri expressi succum cum lacte, assumpto apij semine, confectum molestijs liberare prodant. *Dioscor.*

Si SCOLOPENDRA, aut dicta ophioctene, morsum intulit, locus per ambitum liuore fugillatur, & computrescit: interdumque, licet raro, faeculentus atque ruber cenitur. A morsu ipso exulcerari locus incipit, vlcusq; id negotium exhibet, ferè remedijs inuictum: præterea toto corpore prurigo quoq; sentitur.

* Hæc vbi morsum infixit, sal quàm leuissimè tritus, ex aceto vulnere inspergendus, aut ruta syluestris superponenda. Locus acida muria fouendus, & danda in potu aristolochia cum vino, aut serpillum, aut calamintha, aut ruta syluestris. *Dioscorides.*

SCORPIONIS morsu inflammari statim incipit locus, & indurefcit, ac intensus rubet, vicissimq; dolore premitur: modò siquidem exaestuatur, modò frigore occupatur. Labor repentè fatigat, & aliquando meliuscule habet, aliquando recrudescit. Consequitur sudor, horroris sensus, & tremor. Extremæ corporis partes refrigerant, inguina extolluntur, per sedem flatus exeunt, capilli eriguntur, pallor membra decolorat, & dolor, tanquam ex pungente acu, per vniuersam eurem sentitur. * Percussis præsentī est auxilio ficulneum lac in vulnus instillatum. Scorpius ipse, qui ictum vibrauit, tritus, & percussio loco impositus, suæ plagæ remedium est, ob eam quandam naturarum (vt constat) discordiam: quæ antipathia appellatur. Præterea tritus, &

tus, & impositus cum sale, lini semine, & althæa A scorpium conuenit. Sulphur ignem non exper-
tum, resina cerebithina exceptum, & emplastri
modo adiectum, auxiliatur. Eidem galbanam
ad splenij formam ductum & calamintha, quæ
trita illinatur, & farina hordei in vino parata, in
decocto ruta. Semeu trifolix herbæ tritum, &
vulneri iniectum opitulatur. Hæc ad affectum
locum pertinent. Post hæc quàm efficacissimis
potionibus vtendum, cuiusmodi sunt aristolo-
chia, præsertim corticis, binæ drachmæ cum vi-
no, tula gentiana, & pulegium de coctum, & bac-
cæ lauri pauco numero tritæ, & calamintha cum
posca, in qua magnopere disco qui debet: cupres-
sus cum vino & ruta, nec secus ficulnæ lac: la-
serpitium, si adit: sin desideretur, pucedani suc-
co vtendum: efficax est potum trifolij & ocymi
semen. Horum autem omnium vicem etiam pen-
satiugis lauacri vsus, euocatus sudor, & diluta
vini potiones. *Dioscorides.*

Si MARINA PASTINACA percussit, protinus C
accidunt molesti dolores, assidue conuulsiones,
lassitudo, & imbecillitas: mens percussis labat,
postea obmutescunt: oculi caligant. Percussus
autem locus in ambitu cum vicinis partibus de-
nigratur, & ita obstupescit, vt tangentem non sen-
tiat: hunc si quis premat, atra sanies, crassa, & ma-
le olens excernitur. * Ei qui à marina pastinaca
icitur, omnia quæ de viperarum morsu paulo post
referemus, simili modo conueniunt. Peculiariter
autem ictus à marino scorpione, & dracone D
inferuntur, qui molestos cruciatus eient: interdum
autem, sed raro, nomas excitant. Quibus absin-
thij, saluig, aut sulphuris ex aceto triti potio sub-
uenit. Ipsi etiam dissecti, vulneribusq; impositi,
sui cuiusq; ictus remedio sunt. *Dioscor.*

A MYRE ARANEO percussis, circa morsum
in orbem inflammatio exoritur, nigraq; pustula,
diluta sanie turgens exurgit. proximæ partes li-
uent. Rupta pustula, depascens vlcus, non ei dis-
simile quod serpit, occupat. Intestinorum quoq;
tormina, difficultas vrinæ, & frigida asperginis
offusio cõsequuntur. * Huius moribus auxilia-
tur ex galbano splenium, per se vulneri exteriori
impositum, vt medicamenti modo aceto tritum,
& hordeacea farina cū aceto mulso illita. Quin-
etiam mus ipse, qui morsum intulit, si dissectus
apponatur, ictus sui veneficia luit. Resistit quo-
que acini dulcis punici decocti, & illiti: item por-
ri, & allia cõtrita, nec non aque calidæ forus: sed
hæc ad locum pertinent. Prodest potum abrota-
ni decoctum, maximè si in vino detur: præterea
serpillum & galbanum, & eruca vino madefacta:
recetis cupressi pilulæ cum aceto, & cyclaminus
ex aceto mulso, & pyrethrum cum vino, & cha-
mæleonis herbæ radix. Nec desunt, qui literarum
monumentis tradiderunt, tritum murem aranæ
contra suos ictus cõmodè bibi. Quam historiam
apud alios inuentam, dignam duntaxat censui-
mus, quæ adnotaretur. Alij asseuerant, demor-
sum non aliàs exulcerari, nisi prægnans mus ara-
neus fuerit: tum sanè auxiliari ferunt. *Dioscor.*

Si VIPERA mordit, corpus intumet, vehem-
enter arcescit, subalbidumq; colorem concipit.
Sanies à vulnere profunditur, primum subpin-
guis, mox cruenta. pustulæ adustis similes erumpunt:
& antea depascens vlcus, quod in proxima
repens, non summa modo corporis, sed intima
quoq; corripit. Gingiuarum ijs erupe suffundun-
tur: inflammatio circa icur erumpit: tormina, &
biliosi vomitus sequuntur. Sopor, tremor, & vri-
næ difficultas accedit, & frigidus sudor offundit-
tur. * Vbi verò vipera morsum impositum, finium
caprinum cum vino studiosè impositum opitu-
latur. item laurus, & abrotanum, & galbanum
splenij loco superiectum, & origanum viride in-
ditum: pulli gallinarum discreti, & confestim
admoti: erui farina vino subacta: radicis cortex
vsque cõtus, vt in puluerem solutus abeat, &
scilla tosta: detritum chamæmelum, hordeaceæ
farinæ cataplasma in aceto mulso præparatum:
sed locus antè eo calido fouetur: hæc loco im-
ponuntur. Contra viperinos ictus rubus cum vi-
no prodest. Aliqui anchusam tenui folio con-
stantem auxiliari produnt. Leporini coaguli in
vino terni oboli bibuntur, & porraci succi he-
mina in mero, & foliorum apiastri feccus, & syl-
uestris ruta. hæc in vino potari debent. Vinum
frequenter bibendum, allia mandenda, & cepæ,
& porri recentes, balsamenta acerrima, & opipa-
ra. simplicia hæc sunt. Percussis à vipera prædicte
auxiliatur medicamentum, quod myrthæ, pipe-
ris, castorij, floris portulacæ seminisq; dimidio
acetabulo constat: hæc omnia in Cretico pasto
teruntur, aut in alio probato. Erasistratus in eo
libro, qui de viribus inscribitur, pleraq; alia tra-
didit, quæ ictis à vipera auxilium ferre possunt:
inter quæ talia maximè laudantur: Gallinacea
cerebella cum vino pota, semen satiuæ brassicæ
tritum, & acetabuli mensura cum vino potum.
Quinetiam bonum est, digitum in liquidam pi-
cem intingere, deinde vinum, quo digitus fuerit
elutus, bibere. *Dioscor.*

CONSIMILIA supradictis in vipera conueni-
unt ijs, qui à CAECILIA nomine, & AMPHIS-
BAENA demorsi sunt, eademq; ferè auxiliantur.
quare hoc venenum priuatam descriptionè sor-
titum non est: neq; vilius est dignum, quod alio
genere comprehendantur. De ijs autem mentio-
nem hoc loco fecimus, quoniam ferè remedijs
ad vipersas scriptis, percussis ab eis adiuuari so-
leant. *Dioscorides.*

ADRYNO morsus pustulæ, molestiq; do-
lores incidunt, præsertim quæ diluta saniei emul-
sarium subest: quin etiam crosio, torminaq; con-
sequuntur. * Ab eo ictis conuenit aristolochia
cum vino pota, trifolium herbæ, radix hastule reg-
iæ similiter assumpta, & fructus ex omni glandi-
ferarum arborum genere: & tuse ilicis radices,
& illitæ parti ictæ auxiliantur. *Dioscor.*

Ab HAEMORRHOÏ ictis vehementes cru-
ciatus accidunt, qui angusta, contractaque cor-
pora ex continuo dolore reddunt. Ex plaga co-
pius sudor effluit, & quacunq; parte corporis

cicatrix vlla fuerit, ea sanguine manat. Excrementa per alium cruenta eijciuntur, profluensq; sanguis in globo coit. A' pulmone sanguinem extulsiunt, & in vomitiones effusi sine remedio commoriuntur. Quos verò diptas percussit, solutus ac non contractus tumor premit, sitis que vsq; eò pertinax, vt satiarum non possit, ac sine vlla intercapidine excruciet: & si potum pleno ore affatim trahant, illicò in eandem sitim relabuntur: proinde toto habitu similes sunt ijs, qui antea potus nihil hauserint. quare propter continuam sitim, & prester, & causon, aut diptas appellatur. Hemorrhoi, diptadis que mortus velut immedicabiles à plerisq; maiorum deplorati relinquebantur. quare si peculiaribus contra diptadem remedijs egeamus, communia experiri opere precium erit. * Protinus autem scarificatione vti, vitionem facere, & si locus patiat, extremorum amputatione opus erit: consequenter quàm acerrima cataplasmata admouere, de quibus sepe numero diximus. Nec me fugit, acres cibos, maximè à falsamentis, vitiles esse. Merace potiones, & lauacra profunt, que subinde interiecto breui spacio assumenda sunt, priusquam morbi genus emerferit. quo semel erumpente, opem ferre non potest vlla medici opera. In istu hemorrhoi eadem profunt. Insuper que in commune opitulantur, vt scarificationes, vitiones, acres cibi, meraci potus, & que nunc in diptade definiuimus. *Quinetiam decocta vitis folia, & cum melle trita. Dioscorides.*

Ab NATRICE demorsus vlcus dilatatur, & liuidum ac ingens euadit. Sanies ex eo multa, & atra, & malè olens, non secus atq; ijs que serpūt vlcerebus, expuitur. * Si ergo morsum natricæ degit, prodest origanum tritum, & aqua subactum: lixiua cum oleo indita, aut aristolochiæ cortex, aut querna radix minutim cōtrita, & hordei farina cum aqua & melle colliguata. Bibuntur etiam binæ aristolochiæ drachmę in potioneposce cyathis duobus, deinceps marrubij succus, vel decoctum alterius cum vino: fauus recens detur in aceto. *Dioscor.*

CENCHRI morsum, qui viperino istui similis est, putridum vlcus sequitur. carnes antea, vt in aqua inter cutem, pterumidę desluunt: lethargo corpiuntur, & veterino pressi somnos captāt. *Erasistratus* eos iecinore, interestuo ieiunio, coloraque conflictari, auctor est. quippe dissectis ipsis,

A omnes ferè partes corruptę reperiuntur. * Morfis à cenchro auxiliatur lactucæ fructus cum lini semine illitus, & saturcia trita, & sylvestris ruta, & serpillum, cum duabus hastule regie drachmis, & tribus vini cyathis, aut aristolochiæ radix, item cardamomum & gentiana. *Dioscor.*

A' CERASTE percussis locus attollitur, cum duritia pustulosus: è plaga sanies profluit, modò atra, modò pallidior, sed toto concretu varicosus, intumescit: genitale intenditur, mens labat, & oculorum caligo exoritur: deniq; rigore neruorum distenti commoriuntur. * Si cerastes percusserit, cita partis amputatio suffragatur. quare sine mora istam partē amputare, aut scalpro confestim circumcidere, & ijs similia profequi oportet. Vrenia insuper reliquis admouenda: siquidem virus hoc veneno basilisci simile est. *Dioscor.*

Ab ASPIDE istis vulnus exiguum profusum, quasi ab adacta acu citra tumorem conspicitur: C sanguis exiguus ille quidem, sed ater distillat: caligo velox oculos obnubit: labor in totum corpus multiplex, omnino leuis, & non sine voluntate consequitur. Ideo Nicander perpulchrè cecinit: At vir perit absq; labore, virens atq; discolor. mediocris stomachi dolor afficit: frons perpetuò refellitur: genæ contremiscunt, quasi sine sensu in fomno vellicent. hos mors tollit ad dici tridentem non dilata. * Cæterum ijs qui ab aspidē feriuntur, quæ de ceraste scripta sunt, auxilia dari debent. Nam venenum hoc, quemadmodum basilisci celerrimè in arterijs sanguinem cogit. *Dioscor.*

ERASISTRATVS in libro quem de medicaminibus & venenis condidit, de vocato BASILIS CO scitè ita refert: Cùm basiliscus momorderit, vulnus ad auri colorem effluauescit. Itaque in plurimis, que virus ei aculantur, comites notè ita se habent. * Ad basilisci morsum, vt idem Erasistratus auctor est, auxiliatur castorij drachma in vino pota: item papaueris succus. Ictuum remedia ita se habent. *Dioscor.*

TARANTULAE in Apulia innumeræ vagantur. Isti ab his diuersè torquentur. siquidem alij perpetuò canunt, alij rident, alij plorant, alij clamitant, alij dormiunt, alij vigilijs afficiuntur: nonnulli saltant, pleriq; vomitionibus laborant, fiuntque phreniticis ac maniacis similes. * Huiusce veneni vis musica mulcet. *Mausbiolus.*

De Animalium partibus, Sectio XXI.

CEREBELLA passerum vere & autumnocaptorum reponuntur cum vitello oui & melle: vel sole aut cinere siccata. *Medici Constantinenses.*

TERRESTRIS LEOPORIS inassatum cerebrum manditur, * inuandis tremoribus, qui valetudine contracti sunt: affrictu aut cibo facile in infantibus dentitionem praestat: exustum caput, & cum adipe vsino aut aceto illitum, alopecia-

F rum inanitatibus medetur. *Dioscorides.*

CAPVT LACERTAE parietaria, & rana secta tela ac spicula è corporib. detrahit. *Mozaldu.*

CAPVT CATI omnino nigri, in noua olla adurit, & incineratur, ex eoq; ad laeuorem, & tenuissimum pollinem deducto, nonnihill per tubulum pennæ mundæ, in oculum quotidie terinsuffilatur: ad oculorum vitia, vnguem, nebulā, albuginem, & alia remedium praestantissimum est. Si

est. Si quis verò ardor noctu maximè, oculum A infestet, folia quercus aqua madentia, bina, vel terna simul oculo superponuntur, & identidem inuertuntur. Dicebat secreti huius auctor, visum posse restitui hoc remedio post cæcitatē vnius duntaxat anni. *Mizaldus.*

CAPVT MILVI deplume visum, & quantum capi potest tribus digitis cum aqua sumptū, podagricis auxiliatur. *Galenus.*

CANCORVM oculi calcinati in reuerberio, exhibentur feliciter calculo laborantibus, & ad omnes pellentes viscerum obstructions conserunt. *Quercetanus.*

AGNINVS & Suillus, Vrsinusq; pulmo impostu, * attritus à calcementis contractos ab inflammatione tuetur. Præferuntur ex animalibus pinguibus & robustis. Recentes & siccī in visum veniunt. Siccantur exempta aspera arteria in vase figulino imposta clibano, & refrigerati, folijsq;e absinthij siccī inuoluti reponuntur in loco sicco per annum. *Dioscorides, & Medici Florentini.*

PVLMO VVLPI SICCATUR, & conseruatur, vt antè dicti pulmones. * Ad articulorum affectus curandos valet, item ad pulmonum vitia, & angustiam pectoris: vnde eclegma, quod Arabes loch vocant, in officinis paratum passim habetur.

IECVR ERINACEI, cæterorumq; animalium sumi debet ex ipsis animalibus nondum adultis, vinoq;e odorato lauari: deinde vasi impostum, fumoq;e probè siccatum, sed non exustum, vasis vitratīs reponitur, absinthio sicco inuolutum, ne putrescat. Seruatur loco sicco per annū. * Cum aceto mulso potum, renum vitijs auxilio est: item aqua quæ eutem subijti: conuulsionibus, elephantiæ, & malè habitis: viscerum fluxiones exiccat. *Dioscor. & Medici Florentini.*

HEPAR LYPINVM eodem quo iam dictum est modo præparatur. * In puluerem tritum, confert iecinoris fluxionibus, aqua inter eum laborantibus.

HEPAR ANATVM proprietatem habet sistendi fluxum, qui ex debilitate hepatis nascitur. *Rhasis.*

ASINI IECVR inassatum * esu comitalib. prodest, si ieiunis edendum detur. Capræ verò massatè decidua sanie, inungi lusciosis prodest: & dum coquitur, apertos oculos halitu eius vaporari: prodest in cibo tostū ad eadem. Tradunt hircini iecinoris cibo comitiales deprehendi. A prinum recens si arefactum teratur, ex vino potum, contra serpentium, volucrumq;e morsu auxilio est. Iecur canis, qui rabie exagitur, tostū, & in cibo ab emosis sumptū, ne tententur metu aque, tueri creditur. Vtuntur autem ad arcendos aquæ pauores dète eo, qui caninus dicitur hunc à cane, qui momordit, exemptū, & folliculo inditum, pro amuleto brachio annexum. Inueteratum autem sale mergi iecur, ex hydromelite binis ligulis potum secundas pellit. Eodem modo quo cætera præparantur. *Dioscor.*

IECORIS RANARVM puluis exiccatus, in accessione febrium quartanarū rectè assumitur.

COR RANARVM, & maximè fluuiatilium, febricitantibus spinæ adalligatum, febiles algores minuit. Sunt, qui cordis regioni etiam admoucant, ad mitigandos caufonum æstus, & incendia. *Mizaldus.*

CORCVLVM GALERITAE femori adalligatum, summè prodesse fertur aduersus colicum cruciatum. Nec defuerunt, qui illud recens, eam in rem etiam deuorant optatū successit.

TESTES GALLORVM nondum coentium, * deperditas in morbis vires mirificè restitunt: quam ob causam hæcticis, & marasmo laborantibus, morborumq;e diuturnitate macrefactis vtiliter exhibentur. Semen prolificum suppeditant, & veneras vires roborant. Recentes vsurpantur. *Dioscor.*

CASTORIVM, castoris seu fibri testes sunt. Eligi debent, inquit Dioscorides qui ex vno principio committuntur, liquore intus veluti seroso, odore graui & virus redolente, gustu acri, mordente, friabili, ac multis naturalibus tunicis circumdato. Adulteratur gummi ammoniacum, cum castoris sanguine & castorio subactō, deinde in vesiculam coniecto & siccato. Deprehenditur fraus ex notis prædictis, tum etiam quòd facitij testes, ipsis nariuis, qui plerunq; sunt exigui, amplores sunt. * Castorium serpentium venenis aduersatur, sternutameta mouet: menses ac partus ciet, duabus drachmis cum pulegio poti: partus, secundasq;e eiecit: contra inflationes, tormina, singultus, venena, ixiamaq;e ex aceto bibitur: lethargicos, & vtcunq;e veterno obdormiscentes excitat infulsum: cum aceto autem & rosaceo olfactu, & odoris suffitu, idem facit: potum & illitum prodest tremulis, conuulsis, & omnibus neruorum vitijs. In summa, callactorian vim habet. *Dioscor. & Florentini.*

Castoreum rarè & difficulter verum reperitur: quod non sit adulteratum: Nam quod assertur, quanquã odorem retineat, attamen ex alijs partibus, neq;e tatum ex testib. constat: aliqui dicunt ex renibus, nonnulli ex sanguine, alij ex alia corporis parte: vtiq;e maiorem similitudinē cum vero & legitimo seruet, quod colorem ceræ representat, addunt gummi aut Ammoniacum: sicuti quoq;e Dioscoridis tempore facere solebāt, commiscentes gummi priora, & aliquid ipsius sanguinis cum exigua quantitate boni & perfecti Castorei, sed necesse est nos esse hac in parte cautos, quod facile illi consequentur, qui verum semel diligenter inspexerint, aut saltem obseruauerint notas illas, quas Dioscorides plenius illi adscribit, inter quas potior illa est, quod oriatur ab vno eodemq;e principio, quare si geminum erit principium & origo diuersa, statim suspicio oritur, ne sint illius animalis renes in vesicæ inuoluti: quod etiam ex magnitudine eorum apparet: nam testiculū sunt, vt Plinius tradit, multo minores. Quòd si non ita grandes essent, & tamen principium esset diuisum, erant & ipsi ita

concinati: sed cum Gummi & Ammoniaco & sanguine, vt antea diximus: non enim fieri potest, vt duæ vesicæ reperiantur, & vnica tunica in clusæ, & præterea nullum animal reperitur, quod istius figuræ haberet testiculos. Legitimi Castorei liquor est resinofus, grauis & ingrati odoris, validi & mordacis saporis, fragilis, & circumdatus pluribus tunicis nariuis. Fugendum est nigrum & rancidum, nam (si verum est quod Auicenna scripsit) hoc spacio vnus dici, cum, qui intra corpus sumpfit, interficit. Nonnulli perhibuerunt, genuinum tam acuti esse odoris, vt vna tantum vice naribus appositum sanguinem eliciat. Dioscorides verò sternutationem ciere dicit: quod etiam signum est eius vehementiæ, quemadmodum patet in Helleboro albo, dum cõtunditur. Nec mirari debemus, inter tam multa alia medicamenta hoc vnicum quod opij frigiditatem summam recunderet, fuisse selectum: nam præter id quod calidâ habeat facultatem, partium quoque est subtilium, vt forsitan magis quàm alia omnia medicamenta penetret, & opio in æquali efficacia opponatur: quod si illi alia quædam calida & aperiens res adderetur, vt est crocum, piper, aut simile quippiam, tantum adiuuaret penetrationem, & dilatarer vias opio, at non ita validum esset, vt opij vires euidenter frangeret: quod tamen vtrunque Castoreum potenter præstat: quanquam magis propter alteram causam, vt nimirum refrenet eius malignitatem, illi addatur: ne aliàs (quod nonnulli faciunt) opium necesse sit leuiter comburi, vt eius vis non nihil minuatur. Quod tamen etiam Galenus lib. 3. de compof. Medic. secundum loca reprehendit cap. 1. vbi examinat Apollonij compositionem ad dolores aurium. Cum itaq; Castoreu tanti momenti sit, nec reperiat aliud quippiam quod illi substitui possit, curandum, vt o-

A ptimum & maximè genuinum habeatur, ne ipsius respectu Antidotus non assequatur suam perfectionem.

QVÆ interiore ventriculi gallinæ sinu fessidet membrana, secti in laminas cornus speciei similis (ea verò inter coquendum abijci solet) sicatur, * tritaq; in vino conuenientissimè stomachicis datur in potu. *Dioscor.*

B INTESTINA LVPI perlongū & pertransuersum digiti medij longitudine scindantur, & lauentur vino, aut aqua fœniculi, vel rutæ: inde in clibano, vt alia exiccantur. * Ad colicos efficacis est. *Colonienses.*

C GENITALE CERVI, sanguine prius probè expresso, vino aut aqua aliqua abluitur: deinde in furno probè exiccatur, reponiturque in loco siccato. * Tritum, & in vino potum, à vipera demorsis auxiliatur, remorantibus vrinis ac colicruatiibus affectis auxiliis est, si vbi aqua probè fuerit clotum, ipsa statim ablutionis bibatur aqua. Aiunt, in puluerem tritum, & ijs medicamentis inditum quæ venereis excitant, ea valentiora efficere. Quin & dysentericis mederi magno successu à nonnullis expertum est. *Dioscor. & Matthiolum.*

R ENES SCINCORVM, qui croco dili sunt terrestres, siccati seruantur. * Venereis excitant: sperma augent.

VESICA SVIS, quæ terram non attingit, pubi imposita, vrinam ciere fertur. *Plin.*

D VMBILICI INFANTIS recenter nati, portiuncula in annulo gestata, pollere fertur contra morbum caducum, & capitis, colique dolores. *Alberius.*

VESICA OVILLA, vel caprina, crementa, & ex posca bibita, vel leporis testiculus ex vino odoro coctus & potus: ijs qui vrinam inuiti reddunt, bene facit. *Galenus.*

De Osibus, Sectio XXII.

VNICORNVS Græcis monoceros dicitur. * Huius animalis cornu ramentu ex vino potum, iuuat partum, & secundas educendas nec non sudorem, ad venena, pestilentiamque abigendam, potu salubriter excitat. Datur à granis sex ad drachmam semissem, vel integram. *Andernacum.*

EBVR nihil aliud est, quàm Elephantinorum dentium materies. * Vim astringendi obtinet. Scobs illita paronychia sanat. Ad albas mulierum fluxiones præstat si in tenuissimum puluerem, lapide porphyreo redigatur, propineturq; ex lactucæ seminis cremore, aqua, in qua chalybs extinctus fuerit, prius macerato semine. Rara morbo regio laborantibus, ante cibum ex vino datur: si febris adest, ex aqua cichorij, & lupulorum. Singulariter etiam ad vermes in febribus valet: quia eos non, vt reliqua calfacientia, auget. Cõfert etiam diurnis obstructionibus,

E & stomachi dolores abigit: huius potu mulieres ad concipiendum foetum aptissimæ redduntur. *Dioscor. Matthiolum & Andernacum.*

CERVINVM cornu * tostum & clotum, binis ligulis epotum, prodest dysentericis, excreantibus sanguinem, cœliaciis, regio morbo, & vesicæ doloribus cum tragacantha: scæminis fluxione vuluæ laborantibus, cum liquore huic rei accommodato. Cerui cornu contusum, crudo fistilli, luto circumlito, & in furnum indito, vritur donec albefcat. Id eadem modo clotum, vlceribus oculorum, & defluxionibus salutare est: infrictum dentes expurgat. Crudi cornu suffiti nido serpentes fugantur: reuascatum in aceto, si eo gingiuæ colluantur, maxillarum à dentitione dolorem adimit. *Dioscor.*

OS DE CORDE CERVI, * omnibus cordis affectibus confert. contra omnia venena misericè præstat, antidotisq; admiscetur, quæ pestilentia

tia aduersantur. Sed cauendum est, ne huius loco seplasiarij bubulam tracheam arteriam accipiant in compositionibus, vt facere consueverunt. *Masbrotus.*

CRANII HOMINIS * in puluerem redacti drachma ex aqua betonicæ assumta comitialibus prodest. Primum autem aqua elui, deinde vino debet, vt facilius ad partem affectam penetrare queat. In paralyti ex aqua betonicæ, vel hyssopi lauandum est detritum & paratum diligenter. *Andernaeus.*

OSSICVLVM VERTICIS, triangulare, ad formam lapidis pifcis cyprini, vulgò carpionis dicti, in caluarie vertice, vbi futuræ comittuntur, intus subsistit. Id, vbi scalpello penetraueris, statim foras proflit, anatomicis hæctenus incognitum. * Idem (inquã ossiculū) nummi Germanici cruciferi appellati magnitudine, diuinum epilepsie remediū est: quod morbum hunc adeo efficaciter curat, vt is nunquã reuertatur: siquidem Paracelso fides adhibenda est. *Andernaeus.*

ACCIPITRIS ossa aurū attrahunt, vt Aelianus scribit. Ad hæc à Brusonio, adnotante Georgio Fabricio, gallinarum ossa auro liquefcenti admista, illud in se consumit.

A OSSA LVPI exiccata, & in puluerem redacta ad morbum intercostalem, ad ictus, & puncturas valent.

OSSA paruula, quæ inueniuntur in prioribus leporis pedibus, ad vrinæ potenter mouendas profunt, si puluis illorum cum vino albo exhibeatur.

Os Sepiæ ad eundem affectum feliciter præscribitur.

B DE OSSE brachij humani aliquid, & summitate aq̃ anseris gestatum, quartanam curat: item contra arthritidem & quoduis vlcus depascens, summè prodest humani brachij, vel tibie os cõbustum, factò puluere ex eo quod album intus manfit, & parti affectæ appposito. *Geber.*

DENTIS apri puluis exceptus oleo linino, cynanchen præsentissimè curat, si locus affectus tangatur, cum extremitate pennæ tali mistura imbutæ. *Auicenna & Arnoldus.*

C EX BVBALORVM cornibus annulus concinnatus, ac gestatus, guttam grampam, vt vocant, hoc est muscutorum suræ conuulsionem impedit. Idem etiam præstat, idq̃ certo certius, vngulæ Alces porticuncula nuda, vel annulo inclusa, & gestata. *Mizaldus.*

De Medullis, Sectio XXIII.

CERVINA MEDVLLA laudatissima est. Colligitur, præparatur, & reponitur, vt bubulina. * Ceruina perunctos venenata fugiūt. Mollit, rarefacit, vlcera explet, &c. *Dioscor.*

VITVLINA secundū locum in bonitate obtinet. Colligitur eodem tempore, eodemq̃ modo conficitur, vt bubulina. * Vim habet indurata & scirrhusa corpora emolliēdi, siue musculis, siue tendōnibus, siue ligamentis id accidat, siue etiam visceribus. Pessi ex hac componuntur, vterque emollientes. *Galenus.*

BVBVLINA medulla tertium in bonitate locum habet: ex florenti tauro fumitur, ex ossi-

bus, colligiturq̃ ætatis exitu, hyemis initio. Reponitur autem vel per se, lota tantum, & ab omni immunditia repurgata, loco sicco, in vase sigulino vitreato, & obturato: vel lento admodū igne, vel vase duplici liquata: postea per pannum densiorem colata, & in loco frigido seruata. * Calfacit, mollit, rarefacit, vlcera explet, &c. *Dioscorides.*

E HIRCINA medulla quartum in bonitate ordinem tenet: * actior ac siccior est. Colligitur atq̃ præparatur, vt præcedentes, &c. Dosis omnium medullarū est ab ʒ. β. ad ʒ. ij. vel ʒ. iij. pro remedij quantitate.

De Sanguine, Sectio XXIV.

SANGVIS cuius in medicina vsus, ex multis animalibus colligitur, dum adhuc ætate florenti sunt. Sanguis HIRCINVS in hunc modum paratur: Maturefcente vna hircus quadrimus, bene habitus, iugulatur, mediūq̃; effluens sanguis siccili bene coctio excipitur. (nã primus tenuior, postremus crassior putatur) deinde coctus in aqua, donec concreseat, arundine siccili secatur obliquè & transversim, vt quod in eo aqueum est, effluat: deinde linteo raro tectus soli exponitur, atque ita siccatur: curandum interea, ne pluuijs aspergatur: deinde tritus vase vitreo, aut siccili vitrato bene obturato reponitur. Alij hircum diebus canicularibus, herbis caliculis fragentibus nutriunt, & vino albo odorato, donec vrina nigrescat: deinde iugulant, &

in eum quem supra diximus modum preparant. Hoc preparatiōnis genus est inutile non videatur, necessarium tamen non est, cum apud Græcos sanguinis hirci non eo modo nutriti, etiam vsus fuerit: sed medicamēta calculū frangentia admiscebant. * Sanguis anseris, anatis, & hœdi, vtilissimè in antidota miscetur. Palubi aut, turturnis, & colūbe, nec nō perdicis, oculis cruore suffusis, & recentibus eorū vulneribus, lusciosisq̃; illinuntur. Peculiariter columbæ sanguis, cruore membranæ cerebri erumpentē inhihet. Hirci, capre, cerui, & leporis sanguis in affatus sartagine, dyenterias, & cœlicorū profluuiâ sistit: in vino potus cõtra toxica efficax est. Leporin⁹ sanguis ita vt repeti illitus, vicia cutis in facie, lentiginè que emaculat. Caninus commode ab his bibi-

tur, quos efferata in rabiem bestia momorderit: contra epotum toxicum auxilio est. Testudinis terrestris sanguinem epotum tradunt prodesse comitialibus. Marinæ autem testudinis cum vino, & leporis coagulo, cuminoq; contra serpentium morsus, & hausta rubetæ venena conuenienter bibitur. Taurinus cum polenta illitus, duritias discutit, emollitq;. Sanguis equarum quæ admissuram expertæ sunt, in medicamenta additur quæ erodunt: septica vocât. Sanguine chæmæleonis genarum palpebras euelli creditum est. Hoc idem vitidum ranarum sanguine præstatur. Menstruus sanguis fœminarû, circumlitu conceptum inhibere existimatur: aut si omnino mulier mēstrua supergrediatur, leuat podagra dolores, & ignem sacrum, illitus. Sanguis anatis & anseris, testudinis marinæ & terrestris & hœdi in remedijs internis, vt antidoto, datur

A ad ʒ.ii. Sanguis verò hirci à ʒ. j. β. ad ʒ. iij. vel vi. præscribitur. Testudinis autem terrestris, ad hœlicam, imperatur recens & crudus ad ʒ. j. In remedijs quidem externis, mensuram quantitatemq; definire nullo modo necesse est, sed ea arbitrio & necessitati relinquenda. Vt cum ad vulnera recentia oculorum, sanguinem columbæ, vel turturis imperamus, guttas aliquas in oculum traiciendas monemus. In emplastris autē vsurpamus eam quantitatem, quæ necessaria est ad puluerem excipiendum, vt in emplastro de pelle arietina. Cæterum humanus sanguis, morbo comitiali lapsos confestim liberat à conuulsione, si in paroxysmo eorum labia eo fuerint irrigata. Ad eod est salutaris humanus sanguis, vt elephantiassi conspurcati folia in balneis ex illo temp erauerint. *Dioscorides, Florentini, Plinius, Rondolessius, Orpheus, & Archelaus.*

De Pinguedine, adipe & seuo, Sectio XXV.

PINGVEDO seu adeps omnibus animalibus tribuitur, siue quatuor, siue duobus nitantur pedibus. Seuum verò cornutis quadrupedibus tribuitur. Sunt autem calida & humida vel

HUMANA ADEPS ex florentibus, autumno vel hyme colligitur. Reponitur autem vel per se, lota tantum, & ab omni cruento, alijsq; immudicijs repurgata, loco sicco ad aquilones spectate, siue figulinis vasculis vitreatis, folijs lauri vel nucum siccis cōuoluta & obturata: vel exemptis membranibus diligentissimè trita, & duplici vase liquata, fœcili vitrato bene obturato, locis siccis. * Ad ligationes neruorû, membra emaciata, cōtracta, indurataq; à chirurgis applicari solet. *Medici Florentini.*

SVILLA adeps, quæ tum Græcis, tum Latinis Axungia appellatur, eodem modo colligitur, præparatur ac reponitur, quo humana. Recens etiam & sine sale vsurpatur: & quando adipē absolūtè reperies, sumes adipem recentē illius an-

ni, & sine sale conditum: quia post illud tempus mutat qualitatem, alijsq; præditus est facultatibus. * Contra vuluæ & sedis vitia idonea est. ambustis igni medetur. E sue vetustissima, quæque sale condita, excalescit, & emollit: elota vino pleuriticis prodest: cinere aut calce excepta, inflammationibus, fistulis ac tumoribus succurrit. *Dioscorides, & Medici Florentini.*

ANSERINA adeps colligitur, præparatur & reponitur, vt humana & suilla. Calore suillam superat, & ob naturæ suæ subtilitatem magis penetrat. * eoque rectè per anum ijs injici potest, qui rosionem in alto corporis sentiunt. Conuenit muliebribus malis. *Dioscorides, & Galenus.*

GALLINARVM & CAPONYM adeps, vt præ-

vt præcedentes, præparatur ac reponitur. Media inter anserinam & suillam consistit: * mollit, horumque acrimoniam obtundit. Ad labiorum rimas, ad mangoizandam faciem, & contra aurium dolores conuenit. *Galenus, & Dioscorides.*

ANATVM & ANSERVM SYLVESTRIVM, vt suilla & humana, paratur & reponitur. * Efficacior est, quam domesticorum, & aliorum animalium.

VITVLINVM & HOEDINVM seuum, vt adipem præcedentes præparantur & seruantur. * Aliquantum astringunt, molliunt, &c. *Dioscorides.*

TAVRINVM & BVBVLVM seuum conficitur & seruatur, vt adipem prænominatæ. Efficacius quam vitalinum est: * ad risionem in recto intestino, aut colo, nec non difficultatem intestinorum, & tenesimum experiuntibus accommodatum. *Galenus.*

HIRCINVM seuum, vt prædictæ adipem, præparatur, eodemque modo reponitur. * Validissime discutit, proinde podagricis auxiliatur, cum simo capræ & croco impositum. Huic proportionem respondet ouillum. *Dioscorides.*

SEVVM CAPRINVM, vt præcedentia, paratur, conseruaturque. Astringentius est: * qua ex causa decoctum cum polenta, rho e, & casco, diftericis datur, & cum prisanæ succo infunditur. Ius decocti phthisicis in forbitionibus prodest. datur quoque vtiliter ijs, qui cantharidum venena hauserunt. Cæterum seuum omne datur in vnguentis ab ʒ. β. ad ʒ. j. Adeps vero omnis in linimentis & vnguentis ab ʒ. β. ad ʒ. iij. vel ʒ. iv. pro quantitate remedi. *Dioscorides.*

SEVVM CAPREOLI, DAMAE, & CERVI, eodem modo, quo præcedentia colliguntur, præparantur, & reponuntur. Alia superiorum enumerata vincunt, eoque magis sicæ, terreæque, naturæ, & scirrhis tumoribus emolliendis ex vsu esse consueverunt. *Andernacus.*

LEONINA adeps colligitur, præparatur & conseruatur, vt præcedentes. * In calore primas obtinet, & magis digerit: ob quod si medicamentis ad vlcera & inflammationes idoneis ipsam admiscas, plus offendet, quam iuuabis, maiore nimi-

rum adhibita acrimonia. Inueteratis autem tumoribus, atque scirrhis, induratisque neruorum tumoribus *αυραδίας* Græci vocant, maxime conuenit. *Andernacus.*

PARDI & VRSI adeps præparatur, vt prædictæ. Minus quam leonina sunt efficaces. Eisdem tamen vitis accommodari possunt. * Cæterum vrsinam constat raptos vitio alopecie capillos restituere, pernionibus subuenire. *Dioscorides.*

VVLPIANA adeps eodem modo colligitur, præparatur ac conseruatur, quo præcedentes. * Medetur aurium doloribus. *Dioscorides.*

VNGVLARVM ASINI combusturum * cinis per dies multos binis cochlearibus porus, proditur comitiales adiuuare. Eadem oleo subactæ strumas discutit & illitæ pernionibus medentur. Caprinarum cinere perunctæ ex aceto alopecie sanantur. *Dioscor.*

VNGVLARVM VACCÆ combusturum * cinis epotus, nutricibus lactis copiam præbet: muliarum vero, mulieres infœcundas reddit. Quinetiam mures earum suffitu fugantur, ipsis carbonibus impositis, & accensis. *Rhisi.*

VNGVLA ALCIS magna vi pollet aduersus comitalem morbum. Nam eius particula annulo inclusa, & digito, qui proximus est minimo, ita commissa, vt in palmam conuertatur, collapsos, & in ipso paroxysmo plurimum recreat, & confestim excitat. Idem efficit portiuacula eiusdem nuda, & manui in pugnum complicatæ inserta: repente enim morbum expellit, & prostratos erigit. Quod vno & altero experimento se probasse tradit Lemnius. Mizaldus vero portiuacula eiusdem in aurem sinistrâ missa, & aliquandiu veluti scalpendo, mota, id ipsum feliciter esse expertus in verè Epileptico, idque miraculi loco habitum est. Ioannes Agricola, Ammonius, idem effici tradit suspensa vel gestata particula eiusdem vngulæ, modo dō cutim attingat. Quod etiam amuletum ad præcautionem morbi plurimum valere: præterea ramenta, vel scobem aduersus eandem noxam in Polonia propinari scribit Mizaldus. Cæterum eligenda est vngula dextri pedis posterioris, cauendūque ab impostoribus, qui bubulas pro Aleinis vendunt.

De Excrementis vtilibus, Sectio XXVI.

HVMANVM lac dulcissimum est, * & maxime alit: mammis autem exuctum prodest tabi, & stomachi risionibus: cõtra haustū leporem marinum præsidio est: oculis cruore ex ictu suffusis, cum thuris polline instillatur: podagricis vtile est, cum meconio & cerato illitum. Bibitur per se ad ℥. β. *Dioscorides.*

Lac omne probatur eadēdum, æquali crassitudine, quod vngui instillatū cogitur. **VACCINVM** crassum est, * corpus alit: stomachum & intestina inflatione vexat: renem & vesicæ doli conuenit. Noet spleniticis, hepaticis, comi-

tialibus, vertiginosis, febriculosis, & capite dolentibus. Datur ad ℥. β. *Dioscorides.*

LAC ASINÆ parum nutrit: * eoque ad vlcerum in tabido abstergendum magis, quam in alijs conuenit. Idem etiam morbis ventriculi, renem, vesicæ prodest: nec non purgandi facultatem obtinet. Bibitur ab ʒ. iv. vsque, ad ʒ. x. Collutos dentes, gingiuasque, stabilis. *Galenus.*

LAC CAPRINVM * febris hectica laborantibus, & phthisicis, consumptisque, ac emaciatibus optimè conuenit. Post humanum, secundum in bonitate locum habet. *Galenus.*

OVILLVM LAC crassius est caprino, minus A que scorum, & præpingue: non autem vsque adeò vile stomacho. Datur ad ℥.iv. *Dioscorides.*

ELACTE pinguisimo fit BUTYRVM, agitato in vasis lacte, donec pingue separetur. Butyrum naturâ oleosum est, & emolliēs: * vnde largius epotum, ventrem resoluit: prodest, vbi oleū non adferit, contra venena. Cum melle si infricetur, dentitiones adiuuat: gingiuarum pruritus, & oris vlcera infantibus emendat. Illitum foris capaciora alimenterum facit corpora, & ab albidis pustulis per summa scatentibus asserit. Contra inflammationes & durities vlluxæ, quod nec virus respicit, nec vetustatem sentit butyrum, efficax est: dysentericis, & coli excruciationibus infunditur. In medicamenta addi solet, quæ pus mouent: vile præferim cum nerui, aut cerebri membranæ, vesicæ ceruix vulnera acciperit. Id autem purgat, replet, carnem creat: ab aspidē percussis vtilissimè imponitur. Recēs obsonijs additum olei vicem ponit, & adipis vice fungitur in bellarijs. Cæterum butyrum in remedijs internis (vt in eclegmatis) præscribitur ab ℥.β. ad ℥.j.β. In Linimentis, vnguentis, ac opis, superantibus, mollitibus, & laxantibus ab ℥.j. ad multas vncias apponi solet, pro remedij quâtitate. *Dioscorides.*

SERVMLACTIS macerationis materia est & perse quidem innocuum medicamentū. Præfertur, quod fit ex lacte nigrarum caprarum, in laudatis pascuis viciantium, recenterq; sœtatum. * Excalfacit atq; siccac ordine primo completo, & vsq; ad secundum. Quinetiâ attenuat, abluat, abstergit, & nitrosa, qua referta est facultate, aluū abiq; aliqua mordacitate leniter subducit. Bilem tum flauam, tum atram ab exultis humoribus genitam deiecit: quo fit, vt mirificè conferat maniacis, & melancholicis. Præstat itē ad viscerū infarctus, & morbis inde prouenientibus opitulatur: nimirum aqua intercute laborantibus, felle suffusis, & lienosis. Datur vtiliter febrientibus ex bile, & viscerum ac vasorum obstructionibus. Bibitur perse ab ℥.i.ij. vsq; ad ℥.x. Competit etiam vitijs in eute à bile, & perustis humoribus emergentibus. Quare lichenibus, vitiliginibus, alphis, psoriasis, leprisq; admodū conuenit. *Mesuer.*

MEL optimum flauum, odore & sapore iucundo, acre, purum, sincerum, totum pellucens, tam sibi coherens, vt continuitatem suam quasi linea longissima non intercisum seruet, si digito attollitur. Idem coquendo paucam spumâ emittit. Album etiam colore si fuerit, modo notarum bonitatis aliarū nulla dedit, nihilo deterius fuerit. Quin Hispani & Narbonenses mittunt albissimum & longè præstantissimum, idemq; prædurum, quale etiam flauum præferunt liquido: quippe quod humore aliquo est vitiatū. * Aluodonecum, & stomacho vile, si aqua dilutum bibatur: vexatæ vesicæ, renibusq; auxiliatur. Illitum ea discutit, quæ tenebras oculorum pupillis offundunt. Abstergēdi vim habet, ora venarum

aperit, humores euocat. qua ratione in sordida vlcera, sinusq; cōmodissimè infunditur. Primum tenet vernum, deinde æstiuū. *Dioscorides, & Medici Colonienfes.*

CERA notissima est. Optima est subuulua, modicè pinguis, pura, odorata, mellis habitū quadantenus referens. Secundum locum obtinet candicans, & suapte natura pinguis. Laudatur Pontica & Cretica. Estq; alba vel natura, vel ablutione. Fit viridis mista ærugine: rubea immissa anchusæ radice, cinnabrio tamen sæpe tingitur. * Cera omnis mollit, calfacit, modicè explet corpora: datur in sorbitione dysentericis: ac milij magnitudine decē grana ceræ hausta, lac in nutricibus non patiuntur coagulari. *Dioscorides.*

PROPOLIS in alucariorum foribus & rimis, cerosæ naturæ reperitur. eligi debet flaua, odorata, styraceum referens, mollis, & mastiches more ductilis. * Magnopere calfacit, & euocat aculeos, & omnia infixâ corpori extrahit: in vetere tussi suffita proficit: impetigines admota tollit. *Dioscorides.*

OVVM molliculum plus alit forbili, & durū plus molli. * Luteum oui contra oculorum dolores vile est: inasatum sedis inflammationibus prodest, cum croco & rosaceo: & condylo-matis, cum meliloto: cum vna autem fruticis eius, quem rhoa dicunt, aut galla in patinis frigitur, vt cibo aluos siliat per se etiam offerri solet. Candidum oui crudum refrigerat: spiramenta cutis occludit: inflammationes oculorum infusum lenit: ambusta, si statim eo perungantur, pustulas non sentiunt: faciem à solis adustione tuetur, fronti impostum cum thure fluxiones arceat, auertitq; inflammationes oculorum lana exceptum addito rosaceo, melle & vino mitigat: vtiliter contra hæmorrhoi serpentis mortuus crudum sorbetur: summè tepidum prodest vesicæ rosionibus, renum exulcerationibus, gutturis icabritiæ, reiectionibus sanguinis, destillationibus, & thoracis rheumatismis. Cæterum oua Noctuæ elixata, & infantibus pro cibo data, illos tota vita abstemios reddunt. *Dioscorides & Philostratus.*

SERICVM vermiculi, mori folijs vescentes conficiunt. Mirificè exhilarat. qua in re crudum eo longè præstat, quod ignem fuerit expertum: tamethi coctum quâdoq; in vsum veniat, verum antequam in insectorum cortinis immersum inficiatur. * Excalfacit sericum, resiccacq; ordine primo: exicat, & attenuat ea nature dote, vt cor recree, latumq; efficiat. Quapropter laxat, firmat, purificat, & illustrat spiritus: neq; eius facultas vni tantum assignatur spirituum generi in vna tantum dispositione, sed ei propriū est, omnibus æquè spiritibus opem ferre, ita vt spiritus tam vitales & animales, quam naturales referre valeat. *Mathiolus ex Auicenna.*

SPERMATIS RANARVM aqua ad repellendum & sistendum sanguinis omne profluuium, & faciei ruborem efficax est.

Quercetanus.

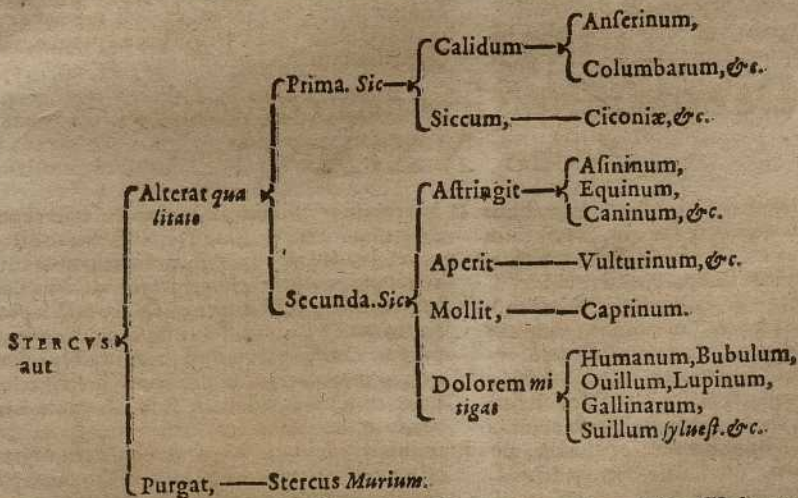

De excrementis inutilibus primæ coctionis, Sectio XXVII.

COAGVLVM LEPORIS omnium præstantissimum est: deinde hædi & hinnuli. Excipitur antequam ipsa animalia aliud quidquam præter lac maternum degustauerint. Vituli marini coagulum excipitur prius quam cum matre ad prædam natæ possit. Fumo aut sole exiccata, & loco siccò seruantur. Annum vnum, aut biennium durat. * Leporis coagulum tribus obolis ex vino, venenatorum moribus, cœliacis, dysentericis, & foeminis fluxione vuluæ laborantibus, ac reiectionibus à pectore, auxiliatur, sanguinem in grumos concretum discutit. Post menstruas purgationes appositum vuluæ cum butyro, præstat mulieribus, vt concipiant: potum vero partus enecat, & à puerperio, pariendi spem adimit. Equi coagulum, quæ hippacem aliqui vocant priuatim cœliacis, dissentericisq;

A conuenit. Hædi, agni, hinnuli, capræ laticornis, & dorci, aprî, vituli, bubaliq; coagula, similes naturas sortiuntur: contra aconiti potum in vino, & concretum lac in aceto cõuenienter assumentur. Hinnuli priuatim triduo à purgationibus ad motum, partus spem intercipit. Vituli marini, castorei vires representat: comitialibus, strangulatis vuluis, potu conferre existimatur. Sed si sit vituli marini, hoc experimentum est: aqua inspergitur, qua paulisper cum alterius animatis, tum præcipue agni coagulum, maduerit: nam si erit sincerum, statim liquefit in aquam: sin minus, consimile permanet. In summa, coagulum omne dissipata cogit, & coacta dissoluit. Datur à G. j. ad G. xij. in morbis internis: in externis vero à ð. j. ad ð. j. *Dioscorides, & Medici Florentini*

De Stercore, Sectio XXVIII.

STERCVS ANSERINVM exalfacit vehemēter: regium morbum curat, drachma vna cum vino albo potum, per dies octo continuos icinuo stomacho.

COLVMBARVM stercus vehementer exalfacit, & vrit: cum hordeacea farina mixtum, strumas ex aceto discutit: carbunculos emarginat, tritum cum melle, lini semine & oleo, ambustis igni medetur. *Dioscorides.*

CICONIÆ stercus * si ex aqua hauriatur, comitialibus prodesse credunt. *Dioscorides.*

ASININVM stercus, & EQUINVM siue crudum, siue crematum, * addito aceto, sanguinis eruptiones cohibet.

CANINVM stercus, * quod flagrantissimo canis sydere fuerit exceptum, cum vino aut aqua

C potum, alium sistit: fistula gutturi insufflatum, anginam curat: sicuti & dysenteriam ex lacte caprino haustum, in quo prius igniti calculi fuerint extincti, aut ignitum ferrum. Quinetiā periodicas, circularésue fugat febres, si cochlearis mensura in accessu ex vino præbeatur bibendum in scio patiente. Præstantius, quod cãdidius est, è canibus ossa comedentibus. *Galenus & Dioscorides.*

VVLTVRINI stercoris * nidore partus excuti produntur. *Dioscor.*

CAPRINVM stercus * ad sanguinis fluorem prodest: cum pipere, cumino, & similibus potum, ad morbum regium conducit cum pipere & cinamomo, menstrua prouocat, & aquam intercutem educit: splenis etiam duritiem discutit: ex aceto venenis aduersatur. Extrinsecus adhibetur

ad alopeciam confert, & ambusta ex aceto & oleo rosaceo curat: cum axungia autem coxendicum dolori medetur: ventri impositum hydropicis auxiliatur. *Andernacus ex Galeno.*

HUMANVM stercus * illitum, vulnera ab inflammatione vindicat, & obiter intumescere non patitur: sed ea statim glutinat: sicco ex melle anginae perungi commo dissimè traduntur. *Dioscor.*

BURVILVM stercus * si recens admoveatur, vulnere inflammationes mitigat: folijs autem inuoluitur, & calfactum cinere feruenti superponitur: coxendicis cruciatus foetu compefcit: illitum ex aceto durities, panos, & strumas discutit. Exiccantis, attrahentisque est facultatis: apum vesparumque morsus iuuat. Humidum vere collectum, cum boues herbas depascuntur, impositum aqua intercute laborantes iuuat. Priuatim suffitu simi, quod a masculo boue redditum est, pro cidentibus vulnere reprimuntur, accensum a dolore culices abiguntur. Noui, inquit Gesnerus, qui bubulum stercus aridum in iusculo ignarus bibit, & a colidolore statim euasit. Audiui etiam a viris fide dignis, non paucos rusticos eiusdem potu liberatos. Quidam non ipsum excrementum, sed expressum inde succum bibunt, & melius habent. *Dioscorides, Galenus & Gesnerus.*

OVILLVM stercus * ex aceto illitum sanat epi-
nyctidas, clauos, peniles verrucas, thymos, &

A ambusta igni, rosaceo cerato exceptum. *Dioscor.*
LVPINVM stercus * ex vino albo potum colicis confert. *Galenus.*

GALLINACEVM stercus * omnia cadè, quae columbinum praestat, sed inefficacius: priuatim tamen contra venena fungorum & coli cruciatus ex aceto aurvino bibitur. *Dioscor.*

STERCVS SVIS SYLVESTRIS aridum, * in aqua aut vino potum reiectiones sanguinis sistit: vetustum lateris dolorem mulcet, adrupta & conuulsa ex aceto aurvino bibitur: luxatis cum aceto rosaceo medetur. *Dioscor.*

MVRINVM STERCVS * detritum cum aceto, & illitum, alopecij medetur: cum thure & mulso calculos expellit: subditè infantibus muscerda, alui deiectionem promouent. *Dioscor.*

CROCODYLI TERRESTRIS stercus * mulieribus colorem nutrit in facie, nitoremque seruat. Optimum est candidissimum, & friabile, amyli modo, minimè ponderosum, in humore statim liquefcens: quod cum teritur, fermenti acoem quadantenus ferent. Adulterant id sturnorum stercore, quos captos oryza pascunt ipsumque non dissimile vendunt. Alij amyli aut cimoliam miscent, & adscito anchusae colore per raium cribrum paulatim exprimunt, vt se contrahat in vermiculorum speciem: qui siccati pro crocodylea venduntur. *Dioscor.*

De excrementis secundae coctionis, Sectio XXIX.

FEL omne desumendum est ab animalibus media aetatis quae neque fastem, neque sitim passa, neque exercitio nimium defatigata sint, neque irae nimium indulserint. Detractum a iecore, & praeligatis filo visis, quibus & admittitur & egreditur bilis, in feruentem aquam demittitur aliquanto tempore, mox exemplum siccatur loco sicco, & reconditur. Siccatur etiam camino suspensum, nec aquae feruenti demissum. Interdum eo viturum recenti, iam primum ab animali exempto, veluti felle gallorum, perdicum, piscium, & similibus, quae facile comparari possunt, nec magno constant. * Est autem omnis fellis vis acris, & ex calfaciens: intensis tamen, & remissis vitibus differunt. Si quidem praestantius in effectu esse videtur vel martini scorpionis, & piscis, qui Callionymus appellatur. marinae testudininis, hyanaeque: item perdicis, a quila, galinae candidae, & syluestris caprae: quod priuatim prodest contra suffusiones incipientes, & oculorum caligines, argemas & genarum scabritias. Ouillulo, uillo, hircino atque visino, taurinum multo efficacius. Felle omni perfacilem, praesertim in infantibus, deiectionem quis molitur, si intinctum eorum tomentum, aut simbram sedi subijciat. Priuatim taurino anginae cum melle perunguntur: sedis vlcera sanat, & ad cicatricem usque perducit. Idem auribus fractis, & purulentis cum muliebri lacte

D aut caprino insillatum, medetur: & sibilo eardem ex porri succo. Admittenti insuevit vulnerarijs emplastris, & circumliniuntibus, quae contra venenata parantur: phagadenicis vlceribus, colicis, & serotis doloribus ex melle prodest: lepras, furfures cum nitro & tera cimolia quam optime purgat. Ouillum & visinum contra eadem pollent, verum inefficacius haec praestant. Vrsuū elegmate comitiales adiuvat. Fel testudinum anginis, & in ore infantium nomis prodest: naribus indium comitales erigit. Syluestrium caprae felle peculiariter perunctis iulcosis sanantur. Hircinum idem obit munus: thymia abolet, & luxuriantes elephantiorum extuberationes, illitu reprimunt. Suillum autem contra aurium vlcera, reliquaque omnia magno usu assumitur. *Dioscorides, & Medici Florentini.*

VRI NA CATI destillata, ad surditatem valet. *Quercetanus.*

F **HUMANAM VRINAM** * suam cuique bibere contra viperam morsus, ac venena, incipientemque aquam intercutem proderit: scorpionis, viperam marinorum, draconisque morsus, ea conuenientissime souentur. Canina ad perfundendos canis morsus idonea est: pruritus & lepras nitro addito expurgat. Sed vetus vlcera capitis manantia, furfures, pitoras & feruidas eruptiones, multo magis abstergit: nomas, & praecipue genitalium,

liū, cohibet auribus infusa manans pus supprimi: decoctaq; in calyce mali punici earū vermiculos abigit. Pueri impubis resorpta vrina, orthopnoicis auxiliatur: decocta in greco vase cū melle emēdat cicatrices, argema, caliginēsq; ex ea & cupro, idoneū auri ferrumē cōficitur. Quod in vrina sub sidit, illitu ignē sacrum mitigat: feruē factum cū cyprino, in ditūq; vuluæ dolores mulcet, strangulatus leuat, genas deterget, oculorū cicatrices expurgat. Taurina si cū myrrha instilletur, aurū dolores lenit. Aprina viribus iisdem prædita est: priuatim cōminuit vesicæ calculos,

A & potu expellit. Caprina ad aquā quę cū terra subijit, cum nardi spica quotidie binis cyathis cum aqua bibitur, vrinamq; per aluū extrahit: aurū doloribus instillata medetur. A finina traditur renū vitis mederi. Lyn eis vrinā, quam lincuriū appellant, simulac excernitur, glaciari coirēue in calculi duritiā vulgō creditū est. quare quod de ea proditum est, vanum esse conuincitur. Est enim, quod à nonnullis vocatur succinum pterygophoron, ideo dictū, quod pennas ad se alliciat. Id potum ex aqua, stomacho, aluoq; fluxione laboranti conuenit. *Dioscorides.*

De Excrementis tertiæ coctionis,

Sectio XXX.

SVDOR omnis malus est, præsertim equi, asini & muli. * Siquidē potus, viridem tumidāq; reddit faciem: sudorem fœtidū in vniuersum excitat corpus, præsertim sub alis. Pœturbat præterea tum ventericulū, tum alium vniuersam, genitis excitatisq; flatibus in intestinis. Quod si bibatur ex vino, delirium facit. *Matthiolus.*

STRIGMENTA à balneis, calefaciunt, molliunt, discutunt, ad sedis rimas & condylomata illinantur. Illa verò quę ex plestris puluerem sibi asciderunt, in sordis speciem redacta, articulorū nodos imposita adiuuant: ischiadicis in fottus aut malagmatis locū, calida commodē sufficiunt. Dera sæ gymnasiōrū parietibus, simulacrisq; sordis calefaciunt: tubercula quę ægrē ad coctionem producuntur, dissipant: desquamatis, & vlceribus antiquis profunt. *Dioscorides.*

MOSCHVS excrementū est cuiusdam animalis, certo anni tempore circa eum vmbilicum veluti in tumorem quendam coneretur. Melior est Orientalis, subflauus. Adulteratur, quemadmodum & cætera, quę rara sunt: sed ex colore, odore & sapore dignoscitur, præterea etiam ex pondere: nam multa admiscetur in eo ad alterando. Verū cui sincerum & verum experientia cognitum est, ex his notis facillē fucum deprehendet. Seruatur melius pyxide plumbea, cera obturata per se. Excalfacit ordine secūdo, siccat verò tertio. * Cor frigidum ac tremulum roborat, & omnibus ipsius affectibus opem præstat potus atq; illitus. Deterget tenuēs oculorū albugines, & humidās defluxiones exicat: cerebrum roborat, & diuturnum capitis dolorem mulcet, si tamen è pituita redundantia proueniat. Coles ex eo cicino oleo macerato perunctus, promptius in venerem excitatur. *Matthiolus ex Ruellio, & Medici Florentini.*

OESYPVS est succidarum lanarum pinguitudo, quam vulgō hyssopum humidam appellant: cuius parandi ratio hæc est. Succidæ lanæ molles è collo feminibusq; aqua feruente macerantur, in eaq; lauantur, donec sordibus bene expressis, purgata extrahuntur: deinde aqua magno impetu lignea rude agitur: aut vasculo ex-

cepta in aliam ex alto infunditur, quod largius: sordida spuma supernatet: qua dissoluta, pingue supernatas aquæ, excipitur: rursus aqua agitur, pingueq; excipitur: & hoc deinceps tãtis per fieri debet, dum consumpta pinguitudine, nihil profus spumæ extet. Collecta pinguitudo agitatur, & aqua pura respergitur, perpetuoq; ad solem manibus miscetur, donec candida spectetur, & aquam nō amplius inficiat: tum in fictili vase densō & bene cocto reconditur, & in cella locōue frigido reponitur. * Emollit, resoluit, calefacit, dolores sedat. *Medici Florentini ex Dioscor.*

D SPOLIUM SERPENTIS, seu senectus anguim * in vino decocta, dolori aurium, infusio: & dentium collutione auxilio est. Addunt eam in medicamenta oculorum, sed præcipuē viperinam. *Dioscorides.*

ZIBETIVM in exteriori testiculorū vtriculo cuiusdam animalis, feli, qui veteribus ædificiorum ruinis oberat, nō ab similibus. Catos hæc animalia vocant, quo sæpius Venetij vidi ex Syria delatos. Est autem Zibetum, tanquam sudor inter huiusce animalis testiculos conerescens, calidæ humidæq; facultatis. Id cauernulæ vmbilicæ impositum, vuluæ strangulationibus mirificè prodest: proinde nec mirum est, si eo viri peni cit cum lito magnum mulieribus in coitu afferant solatium. *Matthiolus.*

ASPIDIS exuium tritum cum melle, suffusionibus multum cōducit, si oculis illinatur. Sed præter id, visum acutissimum reddit. *Galenus.*

LAPILLI in bouis vtriculo mense Martio inuenti, si assumantur cum vino albo, calculum soluant. Experientia sæpius comprobatum.

LAPILLVS in vesica fellis tauri mense Maio inuentus, qui si vino imponatur, colorem croceum, mutato paululum sapore, contrahit. De hoc vino quotidie recerā affuso singulis diebus ægri bibant, donec lapis vino impolitus omnino consumptus sit. Hac ratione calculum cōminui, & tandem consumi, experientia multis constat. *Querc.*

ANTIDOTARII SPECIALIS

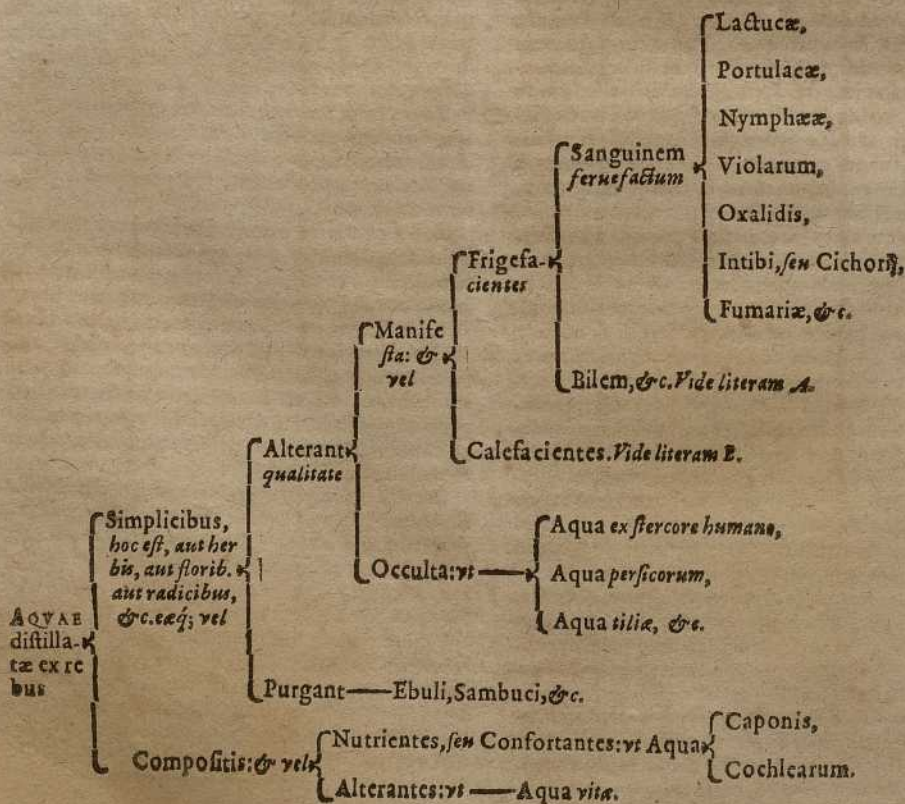
PER

Io. Iacobum Vveckerum
emendati & locupletati

LIBER II.

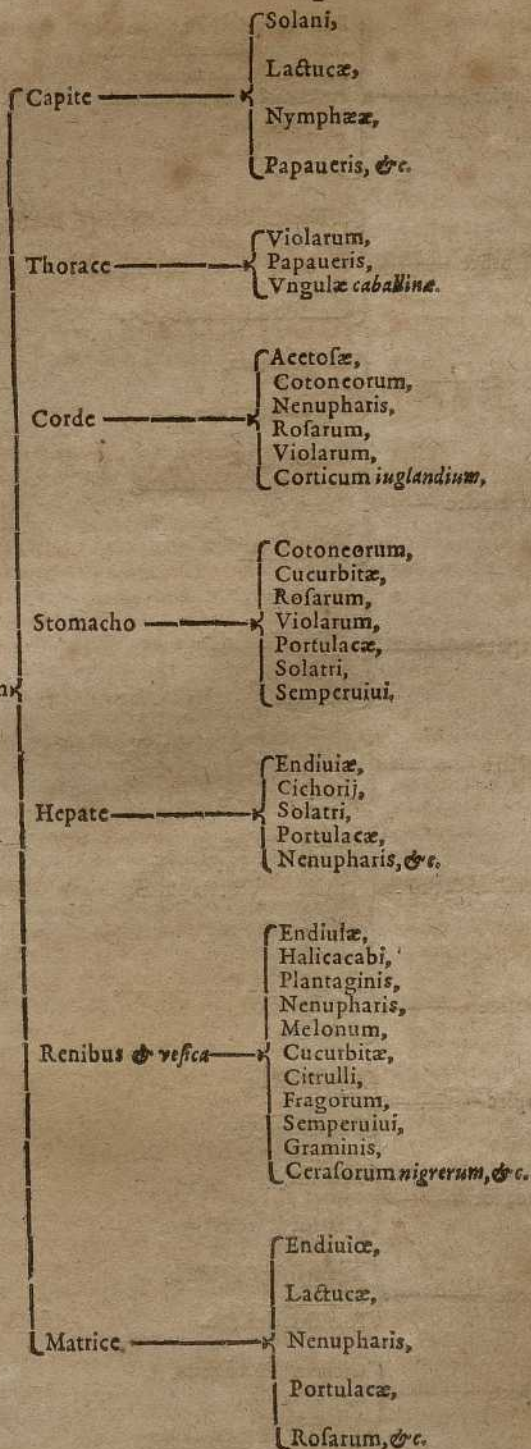
De Aquis distillatis, Sectio I.

ABSOLUTO primo libro, in quo de medicamentis natura procreatis egimus, ad secundum qui de artificialibus tractat, venire tempus est: initium ab aquis distillatis sumentes. Itaque

A
BILEM in

B
 AQUA de
 bilis calē-
 facientes, seu
 concoquentes

Pituitam in

- Capite — {
  - Betonica, Salvia,
  - Maiorana, Chamomilla,
  - Foeniculi, Calamintha,
  - Anthos, Liliorum *convall.*
  - Primulae *veris*,
  - Eupragia,
  - Tilia, &c.
- Thorace — {
  - Adianthi, Betonica, Hyssopi, Prassij,
  - Cardui *benedicti*,
  - Scabiosa, Ireos, Herbae *Pesi*,
  - Melissa, Prunella,
  - Consolidae *Majoris*, &c.
- Corde — {
  - Cinnamomi,
  - Melissa,
  - Rorismarini, &c.
- Stomacho — {
  - Abfinthij, Mentha,
  - Foeniculi, Cinnamomi,
  - Cerefolij,
  - Serpylli,
  - Calendula.
- Hepate — {
  - Abfinthij,
  - Origanj,
  - Centaurij *minoris*,
  - Eupatorij,
  - Foeniculi.
- Splene — {
  - Aristolochiae, Nasturtij,
  - Abfinthij, Calaminthae,
  - Gentianae, &c.
- Renibus & vesica — {
  - Eruca, Vrtica,
  - Saxifragiae, Parietariae,
  - Quinquefolij, Raphani,
  - Enulae,
  - Pimpinellae, &c.
- Matrice — {
  - Arthemisiae, Calaminthae,
  - Pulegij, Sabinae,
  - Leuistici, &c.

Atram bilem in

- Capite — {
  - Lupulorum,
  - Fumi *terrae*, &c.
- Thorace — {
  - Melissa,
  - Cardui *benedicti*, &c.
- Corde — {
  - Boraginis, Buglossae,
  - Melissa,
  - Rorismarini, &c.
- Hepate — {
  - Cichorij, Fumi *terrae*,
  - Lupulorum,
  - Alari, &c.
- Splene — {
  - Cuscutae, Scolopendrij,
  - Tamarisci,
  - Thymi, &c.

Aqua stillantia quomodo ex herbis & floribus extrahatur.

QUOD si quis ex herbis, & floribus aquam extrahere solummodo velit, prius omnia contundat in marmore, deinde putrefactis prius per aliquot dies in fumo, destillet in Bal. M. vaporoso per alembicum vitreum: aqua autem ad diversos vsus reseruetur. *Quercus.*

De aquis refrigerantibus sanguinem.

LACTUCA domestica Maio mense colligitur, tunditur, & destillatur in balneo Mariæ, vas vitreis: deinde per aliquot dies soli exponitur vase obturato linteo, vel membrana perforata, ut quicquid excrementosum est, resoluitur, simulq; expiret empyreuma: demum feruatur per annum loco aliquo frigidiore, sicco. * Refrigerat sanguinem feruifacium hepar, & caput somnum inducit: lac generat: sitim extinguit, &c.

PORTULACA mense Ianis in cineribus, vel vapore sicco feruente distillanda est: deinde insolanda, & seruanda in vase aliquo vitreo obturato, per annum. * Refrigerat sanguinem & hepatis sitim extinguit. Sanguinis sputo, tussi calide, & pestilentia confert, &c.

FLORES NENUPHARIS albi colliguntur cum sunt in vigore, atque in balneo Mariæ destillantur: deinde in balneo aqua: demum in vase vitreo conseruatur per annum. * Refrigerat sanguinem supercalescendum, & viscera omnia interna: morbo regio, tussi calidæ, pleuritidi, & capitis dolori confert: sitim & febrium pestilentialium calorem extinguit: hæcticæ medetur, &c.

VIOLARVM flores mense Martio, in balneo feruentis aquæ, vas vitreis distillandæ sunt: aqua in vase vitreo obstructo insolanda per aliquot dies: deinde conseruanda per annu. * Sanguinis feruorem, & cordis, hepatis, & pulmonis calorem, sitimq; extinguit, &c.

OXALIDIS substantia vniuersa contunditur mense Maio, distillaturque vitreis organis in balneo feruentis aquæ. Insolatur per aliquot dies. Conseruatur per annum. * Sanguinem, cor, hepar & splenem refrigerat pota, & forinsecus superposita. Cum theriaca bibita, pestilentie medetur, &c.

ENDIUA seu **CICHOIVM** vnâ cum radice usum mense Maio destillatur in balneo Mariæ. Insolatur & conseruatur per annum. * Contra ventriculi calorem efficax est, pota per quatuor dies, mane & vesperi ad quantitatem vnicæ vnus. Cor roborat, hepar refrigerat, foris applicata, &c.

FVMARIA cum radicibus, floribus & herba contusa, circa finem Maii distillanda est in balneo aquæ calentis: postea insolanda: demum conseruanda per annum. * Regio morbo, & scabiei conuenit. Sanguinem mundificat: sudorem prouocat: ventriculum roborat: adustus humores educit, &c.

A De aquis distillatis, refrigerantibus, seu concoquentibus, bilem in capite.

SOLANI folia cum acini sunt adhuc virides, contusa distillantur in balneo Mariæ: insolatur aqua, & seruatur per annum. * Capitis dolori ex calido confert: caliculum expellit, &c.

PAPAVERIS albi folia circa principium Iunii contundenda sunt, atque in balneo feruentis aquæ distillanda vas vitreis: insolanda postea: demum per annum conseruanda. * Somnum inducit: capitis dolorem mitigat: calorem omnem præter naturam extinguit: vltis à sele prodest, &c.

IN CAPITE etiam bilem concoquunt, aqua Lactucæ, Nymphææ seu Nenupharis: de quibus vide supra.

De aquis concoquentibus bilem in thorace.

TUSSILAGO seu **VNGVLA CABALLISTYNA** mense Maio, vel Iunio incipiente distillatur in balneo Mariæ, vel cineribus, moderato calore. Insolatur, & conseruatur vltra annum. * Contra vltionem efficax est. Phthisicis confert, &c.

IN THORACE etiam bilem concoquunt, aqua Violarum, Papaueris, &c. de quibus vide supra suo loco.

De aquis distillatis refrigerantibus cor.

MALA COTONEA matura, minutim concisa, in balneo calentis aquæ distillanda sunt: aquaq; postea seruanda ab anno vno vsque ad duos. * Cor & ventriculum confortat. cibum in ventriculo retinet, vomitum compefcit: alui fluxum sistit, &c.

ROSAE DAMASCENAE Maio mense vitreis organis in balneo Mariæ distillandæ sunt: postea aqua per aliquot dies insolata conseruatur ad annos duos vel tres, in vase vitreo, bene obstructo. * Cor refrigerat & confortat: syncopi confert, somnum inducit, &c.

IVGLANDES seu **NVCES VIRIDES** circa finem Iunii colliguntur, contunduntur, atque in vase duplici distillantur organis vitreis: aqua conseruatur ad annos duos. * Refrigerat, pestilentia atq; hydropi medetur, &c.

COR etiam REFRIGERANT, aqua Acetosæ, Nenupharis, Violarum: de quibus vide supra suo loco.

De aquis distillatis refrigerantibus stomachum.

CYCURBITAE matura, atq; contusa, in balneo Mariæ sunt distillandæ vas vitreis: deinde aqua per aliquot dies insolata, conseruanda ad annum. * Sitim, & calorem febrilem extinguit: ad caliculum renem vtilis est: renes atq; vesicam mundat, vrinamq; mouet, &c.

SEMPERVIVM seu **SE DVM** mense Maio vel Iunio distillanda est in balneo calentis aquæ, vel cineribus calidis: postea insolanda, ac per

annum conseruanda. * Refrigerat vehemen-
ter, &c.

STOMACHVM quoq; REFRIGERANT, aqua
Cotoneorum, Rosarum, Violarum, Portulacæ,
Solatri: de quibus omnibus vide supra.

De aquis refrigerantibus hepar.

HEPAR REFRIGERANT, aqua Endiuix, Ci-
chorij, Solatri, Portulacæ, Nenupharis, &c. de
quibus omnibus vide supra suo loco.

*De aquis refrigerantibus renes
& vesicam.*

PLANTAGO, siue maior siue minor, mense Ma-
io in balneo Mariæ distillanda est: postea per ali-
quot dies ad solem posita, cōseruanda ad annos
duos. * Phthisicis, hydropicis, dysentericis con-
fert: quartanæ medetur: vlcera renum curat, &c.

MELONES maturi minutim scinduntur, & in
balneo aquæ feruentis distillantur. * Renū cal-
culo prodest: vrinam mouet: renes mundificat:
hepar refrigerat: sitim extinguit, &c. Eodem mo-
do. Citrulli distillandi sunt.

FRAGA matura in duplici vase, organis vi-
treis distillat: aqua per aliquot dies soti exponi-
tur: deinde conseruat per annū. * Refrigerat: si-
tim extinguit: sanguinē clarificat: morbo regio
succurrit: hepatis prodest: calculos expellit, &c.

GRAMEN vna cum suis radicibus mense Maio
distillandum est, vitreis organis, in balneo Ma-
riæ: deinde insolanda aqua, & per annū seruand-
da. * Alui fluorem cohibet: renes mundificat:
vrinam ciet: obstructiones tollit: vermes necat.

CERASANI GRA matura in balneo aquæ
calentis vitreis organis distillantur: soli exponi-
tur aqua per dies aliquot: deinde seruatur per
annum. * Hydromi medetur pota, pro potu or-
dinario: paralyti linguæ, apoplexiæ conuenit:
vrinam ducit.

Ex floribus PAPAVERIS rubri, vel ipsorum
succo, aquam per alembicum elicies, ad refrige-
randum aptissimam. *Quercerasanus.*

De aquis refrigerantibus matricem.

MATRICEM REFRIGERANT aqua Endi-
uix, Lactucæ, Nenupharis, Portulacæ, Rosarum:
de quibus omnibus vide supra suo loco.

*De aquis distillatis calfacientibus caput,
seu concoquentibus pituitam
in capite.*

BETONICA mense Maio colligenda atq; di-
stillanda est, in vase duplici, vitreis vel stanneis
organis, deinde ad solem per aliquot dies expo-
sita, conseruanda per annū. * Contra hydropē;
omne genus febrium valet. Hepati insuper cal-
facto, lieni, pulmōni, & capiti confert: partus ac-
celerat: venenatorum animalium morsus per-
sanat, &c.

SALVIAM collige, dum flores profert, ac in
balneo Mariæ distilla: ad solem exponē & cōser-
ua. durat ad annos duos. * Apoplexiæ, paralyti
linguæ, spasmo conuenit: cerebrum roborat:
māstrua prouocat, &c.

MALORANAM mense Maio vel Iunio colli-
ge: distilla in aqua feruentis balneo, vasis vitreis
vel stanneis: & conserua per annum. * Refrige-
rato cerebro confert: vrinam mouet: vterum cal-
lescit: menses mouet: apoplecticos iuuat: para-
lysi linguæ medetur: memoriā restaurat, &c.

CHAMOMILLAM circa finem Maij collige,
ac distilla. * Dolores ventris, & maximē colicū
mitigat: calculum in renibus frangit: menses
prouocat: fetum mortuum expellit, capitis do-
lorem auferit, &c.

FOENICVLVM Maio mense vitreis organis
distillatur, & per annū seruatur. * Cerebrum &
cor roborat: pectus dilatat: tussim medetur: men-
ses ciet: lacrimas mulieribus auget: visum clarifi-
cat, oculos imponit, &c.

CALAMINTHAM Maio mense collige, atq;
in duplici vase distilla, & conserua. * Matricem
calfacit, mundificat: menses prouocat: capitis
dolorem mitigat, &c.

FLORES ANTHOS recentes collige, atq; di-
stillata per se vel cum vino, in balneo Mariæ, vitreis
organis: & serua ad annos duos, vel tres. Ath-
maticis, regio morbo laborantibus mirè opitu-
latur: concoctionem ventriculi adiuuat: sangui-
nem mundat, &c.

FLORES LILIORVM CONV. mense Maio
collige: in vino optimo macera, donec fundum
petant: deinde in balneo aquæ calentis, vitreis
organis distilla: atq; cōserua ad annos duos vel
tres, &c. * Cerebrum, cor, & sensus confortat.
Epilepsiam, paralyti linguæ per sanat, &c.

PRIMVLAE VERIS flores vnā cū herba ini-
tio veris collige, atq; distilla, &c. * Paralyti lin-
guæ curat: dolores capitis à frigore mulcet: mu-
lieribus grauidis conducit, &c.

EUPHRAGIAM florentē collige, atq; in bal-
neo vel duplici vase distilla, ac conserua. * Ocu-
los clarificat: imposita: visum exacuit, &c.

TILIAE flores recētes collige, atq; in balneo
Mariæ distilla moderato calore, & serua. * Apo-
plexiæ & paralyti linguæ medetur, &c.

Aqua Panis.

R. Medullam panis recentis, è furno extractā,
adhuc calentis: atq; vitreis organis distilla. Hu-
ius aquæ ꝑ̄ iij. epilepticis magno vsu præben-
tur. Nonnulli puluerem addunt, quæ illi affe-
ctui propriè aduersantur: cuiusmodi afferunt lu-
pinum dentem esse, ad drachmam exhibitum.
E *Kubew.*

Aqua panis alia.

Medullā panis recentem ex fornace extractā,
adhuc calidam pone in patina, vel alucolo, sic vt
fundum non attingat, lignæ crati superponens:
alio catino cōtege, & panno lineo, ne spiret, aut
citò frigescat inuolue. Sic namq; distillat aqua,
cuius est ad surditatem vsus, & ad restituend-
das vires, cerebri præsertim & cordis, si non-
nihil croci addatur. Potest & panis calens, vt di-
ctum est, generoso vino infundi, inde statim vi-
treis organis, repente Balneo, rimis optimè glu-
tine

rine stipatis, distillari liquor: quem plerique de-
nuò eiusdem calore balnei destillant: asseruntq;
opportunum huius aquæ vsum, stomachum ro-
borare, putredinem arcere, sanitatē tueri, quod
ob substantiæ familiaritatem non est absurdum:
necesse autem est pauco fermēto panem ad hos
vsus adferre. *Idem.*

De aquis excalfacientibus thoracem.

ADIANTHVM mense Maio distilla & cōser-
ua. * Hepar & pulmones mundat: sanguinem
purum reddit: calculos frangit, &c.

HYSSOPVM cum suis floribus mense Augu-
sto contunde, atq; distilla in aqua feruentis bal-
neo, & conferua. * Asthmaticis cōfert, tussi me-
detur: pulmones à phlegmate purgat, &c.

PRASSIVM, seu **MARRYBIVM** vñà cum ra-
dicibus Maio vel Iunio collige, atque in balneo
Mariæ vitreis organis distilla, & serua. * Ad tuf-
sim, pectoris angustiam valet: pectus, ventricu-
lum, pulmones, hepar & lienem corroborat: hy-
dropicos iuuat, &c.

CARDVVS BENEDICTVS circa finem Maij
est distillandus in balneo, vel vase duplici: deinde
vase vitreo conservanda aqua per annum. * Cap-
itis dolorem auferit: memoriam roborat: verti-
ginem & quartanam curat: sudorem prouo-
cat, &c.

SCABIOSAM vñà cum radicibus collige cir-
ca finem Maij: contunde, & distilla in balneo a-
quæ feruentis: deinde per aliquot dies pone ad
solem, & conferua per annum. * Ad laterū pun-
ctiones, & apostemata interna, tussim, pestem,
& pectoris angustiam valet.

FLORES IREOS mense Maio, radices verò
Martio collige, atq; distilla in balneo Mariæ vi-
treis organis: infusa, & conferua. * Hydropticis
& febricitantibus conuenit, pota quotidie, man-
nè scilicet & vesperi ad quātitatē vnciæ vnius.
Dolorem ventris, & tormina sedat, &c.

HERBAM PETI, ab insula Florida nuper alla-
tam collige mēse Iunio vel Iulio: contunde, atq;
distilla in vase duplici, vitreis organis: mox infu-
sa, ac conferua per annum. * Hydropticis opitu-
latur mirificè, pota quotidie stomacho ieiuno:
asthmaticos curat cum aqua euphrasiæ pota:
oris vlcera emendat: dentiumq; dolores miti-
gat, &c. *Lea Suauiss.*

In **MAIO** fume **MELISSAM**, contunde, atq;
in vino odorato optimo macera per aliquot
dies: deinde in balneo Mariæ distilla, atq; cōser-
ua ad tres vel quatuor annos, vase vitreo o-
ptimè clauso. * Memoriam lapsam restituit: sen-
sus omnes acuti: canicem arceat: cor, cerebrum &
ventriculum corroborat: lætitiā inducit: para-
lysi linguæ medetur: dentium dolores mitigat:
atque anhelitum bonum conciliat, &c.

PRVNELLA vñà cum florib. circa finē Martij
colligenda, contundenda atq; distillanda est, de-
inde conservanda. * Linguæ nigricanti in febrib.
ardentibus conuenit gargarizata. pectus expur-
gat: febribus omnibus conducit, &c.

A CONSOLIDAE maioris radix Maio mense
colligitur, & tusa in balneo Mariæ distillatur.
* Ossa fracta conglutinat: ruptis medetur: san-
guinem ex vulneribus manantem sistit, &c.

De aquis calfacientibus cor.

CINNAMOMVM crasse contunditur: dein-
de in aqua fontana, vel cotoneorū, vel rosarum
maceratur sufficienti, per diem vel noctem, & in
aquæ calentis vapore, vel balneo Mariæ distilla-
tur: aquaq; seruatur ad annos vsq; quatuor. *
Egregiè reficit vires.

CINNAMOMVM electissimum confringe in
tenuissimas partes: deinde in sacculum lincū in-
dito: suspendaturq; hoc sacculus in vase, in quo
aqua sit in fundo, ita tamē, vt aqua sacculum nō
contingat: ac clauso diligenter vase, immittatur
hoc vas in cacabum, plenum aqua calente: ita &
seruida, ita vt aqua illa, quæ in eo vase cōtinetur,
in quo cinnamomū dependet, bulliat: maneat
hoc modo aliquandiu cinnamomum in calido
illo vapore, quoad bene attrahat. Deinde cin-
namomum sic madefactum vapore aquæ bul-
lientis, contundatur, & fiat quasi pasta quædā,
& simul cum impresso liquore, quem assumpsit,
infundatur in alembicum. si opus videbitur, po-
teris adhuc aliquid calidæ aquæ affundere: sed
quanto minus aquæ affuderis, tanto habebis
præstantiorē aquam cinnamomi, ac etiam olei
aliquid. *Ioan Craso, Medicis Casariens.*

COR quoq; **CALFACIUNT**, aqua Melissæ,
Rorismarini, &c. de quibus vide supra.

De aquis calfacientibus stomachum.

ABSINTHVIVM circa finē Maij collige, con-
tunde, atq; in vini pauca quantitate macera per
duos vel tres dies: deinde in aquæ feruentis vapo-
re distilla: vel per se absq; vino distilla & confer-
ua. * Ventriculū excalfacit ac roborat, eius con-
coctionē iuuat, vomitū cōpescit: vermes in ven-
triculo & intestinis necat: dentium dolorem mi-
tigat: ad febres quasvncq; valet, &c.

Aqua ex absinthio, vitreis organis, & tepēte bal-
neo elicit, stomachi, & iecinoris infarctus me-
dioeriter expedit, quod in venis biliosum est per
vinas expurgat: iuuat arquatos, menses morātes
ciēt: stomacho negotium non facit: capiti non
nocet. *Rubens.*

MENTHAM Maio mense colligito, contun-
dito, atque in balneo aquæ calentis, vitreis or-
ganis distillato, & cōseruato. * Ventriculū,
hepar & splenem calfacit ac roborat: conco-
ctionem adiuvat.

CEREFOLIVM circa finem Maij collige, con-
tunde, distilla, atq; conferua. * Ruptis ex casu, &
calculosis prodest: sanguinem concretum diffu-
pat: ventriculo & cordi confert.

SERPILLVM circa finem Iunij collige, con-
tunde, atq; in balneo Mariæ distilla, ac conferua
per annum. * Caput, cerebrum, & ventriculū
corroborat: cibi appetentiam excitat: urinā mo-
uet, calculos expellit, &c.

CALENDVLA vñà cum floribus Iunio mēse

distillanda est, atq; per annū conseruāda. * Oc-
lis & capitis ferè morbis omnibus conducit.

VENTRICVLVM quoq; EXCALFACIUNT, aqua
Fœniculi, Cinnamomi, &c. de quibus vi-
de suprā.

De aquis calfacientibus hepar.

ORIGANVM Maio mense collige, contunde,
atq; in feruentis aque balneo, vitreis organis di-
stillā, ac conserua per annum. * Tussi, hydropi,
& quartanæ medetur, &c.

CENTAVRIUM minus Iunio mense tustum
distilla in vase duplici, & conserua in vitreo vase
per annum. * Lumbricos interficit: febres cura-
rat: stomacho refrigerato competit: tibi appeti-
tentiam excitat, &c.

EVFORIUM mense Maio vel Iunio distillā
in balneo aquæ calentis, & conserua per an-
num. * Ictericam curat: hepar corroborat, eiusq;
obstructiones aperit, hydropem curat, &c.

HEPAR quoq; EXCALFACIUNT, aqua Ab-
sinthij, Fœniculi, &c. de quibus vide s. suo loco.

De aquis splenem excalfacientibus.

ARISTOLOCHIAM circa Maij finem colli-
gito, contundito, ac in duplici vase distillato, &
seruato. * Ad spasnum, podagram valet, super-
posita: tormina ventris bibita curat, nec non epi-
lepsiam, punctiones laterum, &c.

NASTURTIUM Maio mense distilla in balneo
Mariæ, & per annum conserua. Variolas curat
cum melle superposita: lumbricos expellit: vrinam
mouet, &c.

GENTIANÆ radicem vnā cum herba recen-
ti, in Maio colligito, cōtūdito atq; vitreis orga-
nis duplici vase distillato, ac conserua. Vel radi-
ces saltē Iulio mense recentes minutatim incidi-
to, atq; distilla, vt suprā. * Vitam prolongat, quo-
tidie pota stomacho ieiunio ad seſcunciæ quan-
titate: febres curat: prouocat menstrua: appe-
titum excitat: stomachum mundificat, atq; ho-
minem in sanitate conseruat.

SPLENEM quoq; EXCALFACIUNT, aqua
Absinthij, Calamenthi, &c. de quibus vide suprā
suo loco.

De aquis excalfacientibus, renes & vesicam.

ERVAM Maio mense collige, atq; distilla.
* Excalfacit: vrinam mouet: semen generat: ven-
trem laxat: stomachum confortat.

VRTICAM Iulio mense cum floret, colligi-
to, ac distillato. * Ad ventris tormina, calculum,
tussim, asthma, & lumbricos valet.

SAXIFRAGIAM mense Maio collige, cōtun-
de atq; in balneo Mariæ distilla, & conserua per
annum. * Calculum frangit: arenas ex renibus
& vesica educit: vrinam ciet, &c.

PARIETARIA in fine Maij colligitur, cōtun-
ditur, ac vasis vitreis in aque feruentis balneo de-
stillatur, conseruaturq; per annum. * Hepatis &
lienis obstructiones reserat pota per dies ali-
quot: renes & vesicam mundat: menstrua com-
mouet: tormina ventris sedat.

QUINQUEFOLIUM, seu PENTAPHYLLUM

MAIO mense collige, contunde, atque in balneo
distilla, & conserua per annum. * Calculos ex-
pellit: renes mūdificat: ventrem laxat: febres pu-
tridas radicitus expellit, pota p aliquot dies, &c.

RAPHANI radices mense Septembri collige,
contunde, atq; in duplici vase, vitreis organis de-
stillā, & conserua per annum. * Calculos renum
frangit: renes mundificat: vrinā promouet: men-
strua ciet: regio morbo prodest.

ENYLAM vnā cum herba & radicibus Maio
mense contunde, & distilla. * Vrinam ciet: renes
& vesicam mundat: calculos, & arenas educit:
caput & ventriculum roborat, &c.

PIMPINELLA vnā cum radicibus & herba
mense Maio colligenda est, contūdenda, atq; in
balneo Mariæ distillanda, & conseruāda per an-
num. * Calculos expellit: renes mundificat: mē-
ses ciet: pestilentia medetur, &c.

De aquis excalfacientibus matricem.

ARTEMISIAM Maio mense colligito, con-
tundito, atq; in balneo distillato. * Ad tussim,
menstruorum suppressionem valet, somnum in-
ducit: ventriculum excalfacit: hydropem cura-
per 40. dies pota, &c.

PVLEGIUM cum flores profert, legito, con-
tundito, ac distillato. * Vterum excalfacit: men-
ses commouet: secundinā expellit: crassos in pe-
ctore humores incidit, tormina vētris sedat: phle-
gma consumit, &c.

SABINAM Septembri mense collige, contun-
de, ac in balneo distilla, & per annum conserua.
* Retentos menses prouocat: vertiginem aufert,
fronti superposita.

LEVISTICUM mense Maio distilla vitreis or-
ganis in balneo Mariæ: & conserua per annum.
* Calculos expellit: dolores capitis mulcet, su-
perposita: matricis vlcera curat, &c.

De aquis alterantibus bilem atram in capite.

LVPVLOREM summitates circa Aprilis finē
legito, contūdito, ac in balneo Mariæ distillato.
* Sanguinē ab a dustis & melancholicis humorib.
purgat: scabiei, lepræ cōfert: lienis obstructiones
aperit, &c. Cæterum bilem quoq; atrā in capite
concoquit, aqua sumi terræ: de qua vide suprā.

De aquis concoquentibus bilem atram

in pectore.

IN PECTORI bilem atram concoquūt, aqua
Melissæ, Cardui benedicti, &c. de quibus vide su-
prā suo loco.

De aquis alterantibus bilem atrā in corde.

BORRAGO, cum floret, legēda est, vnā cū ra-
dicibus herba & florib. contūdenda, ac in dupli-
ci vase, vitreis organis distillāda est. * Cor & ce-
rebrum roborat: sanguinem mundat, &c.

BVGLOSSAM Iunio distillanda est. * Syn-
copen, mœrorē aufert: lætitiā parit: cor & ce-
rebrum confortat, &c.

IN CORDE etiam bilem atram concoquūt,
aqua Melissæ, Rosmarini, &c. de quibus vide
suprā suo loco.

*De aquis concoquentibus bilem atram
in hepate.*

ASARUM mense Augusto, vel Septembri colligitur, contunditur, ac distillat. * Febres omnis generis pellit: partum vitium expellit, &c.

IN HEPATE quoque atrā bilem concoquunt, aqua Cichorii, Fumi terræ, Lupulorum, &c. de quibus vide supra suo loco.

*De aquis concoquentibus bilem atram
in splene.*

CYSCUTA, cum nodos vel semina profert, distillanda est. * Lienem, hepatis & pulmones mundat: regium morbum curat: lapidem ex renibus pellit, &c.

SCOLOPENDRIUM mense Maio colligitur, ac distillat. * Splenis & hepatis obstructions tollit: sanguinem mundificat: quartanam curat: cor corroborat.

CORTICES & folia TAMARICIS Maio mense legitur, ac vitreis organis, duplici vase distillato, & per annū seruato. * Lienis obstructions, & duritiem tollit: sanguinem mundat: splenem roborat, &c.

THYMUM Iunio mense distillandū est. * Cerebrum, ventriculū & splenē roborat: quotidianam febrem curat, cum absinthij aqua pota, &c.

*De aquis alterantibus qualitate
occulta.*

AQUA ex sanguine humano. Quod ad distillationem sanguinis attinet, nō vnus est eius distillandi modus. Pleriq; enim accipiunt sanguinem humanum, ex homine boni temperamento, & carnosū, ad annum trigésimum sextum, ex eoq; aquam lento igne, & organis vitreis eliciunt: idq; nonnulli ter repetunt. Alij sanguinem ipsum recentem, cum aqua ardente commiscēt, indeq; aquam extrahunt, & hunc modum alijs præferunt. Aliqui loco mundo ac pendenti sanguinem locāt, vt ab eo secum omne pereoleatur, ac separaretur: postea optimè conterunt, & lento igne distillant aquam: inde aucto nō nihil igne, non tamen admodum, distillare sinunt id omne, quod distillare potest: mox frigefacto vase, quod reliquum est in fundo, siccum, ponunt in furno reuerberationis appellato, igneque nō multum violento, in calcē redigunt, cui calci aquam superius extractam infundunt, duabusq; horis feruere supra cineres sinunt, & quod dissolutum fuerit, in aliud vas demittunt: nouaq; iterum superfusa aqua, idem efficiunt, ac repetunt, dum totum sal detractū fuerit: tumq; extracta, repente balneo M. aqua, in fundo sal candidissimum remanet, cuius mirabiles prædicant vires: quas non omnino à veritate abhorere, naturæ proprietates ac consensus suadet. Sanguinem alij exiccant, ac in puluerem redactū in cucurbita, cuius collum sit longum, ponūt, appositoq; rostrato pileo, cum recipiēt vase, igne lento distillant, dum omnis exhalet humiditas: aucto mox igne, sal in sublime effertur albissimum, cuius

A nequaquam minores esse vires asserunt, in pestilentia præsertim, malignisq; febribus, & viribus restituentis. Sunt qui cum sanguine miscent, medullam Tauri, & Sperma ceti, cuiusq; libram, moschi ꝑ. j. cineris oliuarum ꝑ. ij. aque vitæ optimæ ꝑ. ij. & cucurbita retorta aquam eliciunt, dum substantia omnis manauerit: quam denuo ter defillant calentis aquæ balneo, vt factorem omnem amittat, seruantiq; vitreo vase optimè clauso, vtunturq; intus atq; extra, guttam vnam, aut alteram cum iure, aut vino exhibentes. Sed

rerum ad eodiuersarum, ac dissentientium coniunctionem, nunquā probauit, præterquā quod distillationem sustinere moschum vix puto: Melius fieret, si in aqua ardente Diambrom Mesuæ infunderemus, & Sanguinis sal dissolueremus, de quo dictum est. Gordonius sperma ceti tantum, & medullam bubulā addebat, & quatuor elliciebat liquores, album, pallidum, flavum, postremū rubium, crassifeculum, cuius ad tuendas

C vires, restituentosq; ægrotos penè desperatos, quiq; alijs curari nō possent, & ad alia complura, incredibiles vires prædicat: est tamen incredibile, quod ait, cum Luna crescere, & decrescere. His autem stillatitijs è sanguine medicamentis rectè confectis, & interius exteriusq; adhibitis melius inuari elephatiz si, & huiusmodi morbis laborantes, crediderim, quam eo balneo, quod Galen. lib. 10. de simp. med. facul. deridet. quod tamen si purgato diligenter corpore, superataq; interna viscerū malignitate, fiat, fortasse

D ob sympathiā, qua tolli venenata qualitas partium posset externarū, nō omnino inutile videretur. Scribit aut egregius Medicus Guainerius, de febre hectica loquens, in restituentis, alendisq; ægrotis huiusmodi è sanguine liquores plurimum facere: Bartholomæumq; Montagnanum Patavij, eo, perinde ac maximo arcano vti maxime solitum: cum tamen parandi illius rationem ignoraret: quam sic ipse docet Guainerius: Sanguinem è sanguineis iuuenibus, optima uictus ratione utentibus, nuper detractū, vbi quiescere permiseris, sic vt enataus aqua abijciatur, cum modico sale trito agitabis: post vbi 40. dies fimo obrutus fuerit, vase accuratè clauso, distilla: aliquot vicibus aquam facibus superinfundens: aquam sic tandem habueris, è qua, adiecto saccharo, Zulapium confici potest, maximo auxilio, his qui hectica febre laborant. Quod si stillatitia eadem aqua, iterum fimo quadraginta diebus maceretur, melior adhuc esset, facibus, si

F quæ in fundo remanserint, reiectis. Fiar igitur in humo fouea, & tritica pasta circumliniatur: in ea fimum, in fimo vas locetur, sic tamen, vt vasis dimidium in aere extet. Vel loco fimi, vinaceæ adhibeantur: aut ad Solem appone, diebus canicularibus. Quod si dictamum, scordium, tormentillam, citria mala, cum radice borraginis, oxalidis, endiuie, & huiusmodi iungeremus, mirabiles haberet in pestilentia vires. Capitis etiā morbis auxiliari tradunt, & virtutem vitalem roborare. Hieron. Rubem.

AQVA ex stercore humano, chymicis organis distillata, auro & argento pondus adauget. *Hermes.*

Fit ex humano stercore vitreis organis, aqua, præsertimq; ex eo, quod homo rufus excreuit: quæ cuniculosis, exedentibus, sinuosis, & cõtumacibus vlceribus mirificè opem fert: delet & oculorum argemas, ac nebulas: quinetiã carcinomata sanat exterius adhibita. Intus verò sumpta, comitiales iuuat, lapidem in renibus ac vesica comminuit, aqua inter cutem laborantibus prodest: item & ijs auxiliatur, qui non modò a cane rabido demorsî sunt, sed etiam ab omnibus alijs animalibus isti, quæ venenum eiaculantur. *Marsholus.*

AQVA Ceraforum non multò ante ex arbore decerptorũ, vi medio eius ignis extracta, si in os epileptici immittatur, quoties cum paroxysmo contropi contigerit, impetum morbi violentissimi inhibebit. Dosis erant ʒ. iv. *Manardus.*

AQVA stillatitia ex floribus tilia, epilepticis pueris mirandum in modum confert, quo cunq; modo ministratur. Sunt, qui ei sociant viscum quercinum, successu admodum foelici & optato. Caudex betulae procedente vere incisus, vel castratus, ingentem copiam aque reddit, cui vis inest maxima ad comminendos renum calculos, si bibitur. *Marsholus.*

Aqua cancerorum.

CANCRI aut **GAMMARI** bulliant cum aqua semperuiui maioris in vase duplici, accuratè occluso per diem integrum: post distillentur igne subiecto. Aqua ter affundatur capiti mortuo: tum demum referuetur. Inflammationibus, ambustis, & carcinomati multum confert. *Quercetanus.*

Aqua spermatis ranarum.

SPERMA aut semen ranarum colligitur mense Martio. Distillatur autem per alembicum vitreum. Elicitur aqua vredini, & inflammationi oppportunissima. *Quercetanus.*

De aquis purgantibus.

EBVLYM, cum flores profert, legito, contundito, ac in balneo Mariae vitreis organis distillato: & conferua per annum. * Ventrem laxat pota ad ʒ. iij. quantitate: hydropem curat: quotidianam febrem tollit.

AQVA **CORTICVM** **SAMBUCI** * ventrem laxat, hydropem curat, &c. Aqua foliorum sambuci refrigerat, capitis dolorè mulcet. Aqua verò florũ sambuci pectus dilatat hydropicis confert, hepatis, lienis, ac renum obstructions aperit: tertianã febrem curat, ventriculum roborat, sanguinem mundificat, &c.

DE AQVIS PURGANTIBUS COMPOSITIS.

Aqua purgans.

R. Florum Persicorum, Scammonij, Turpenti, ana part. æquales.

A Destillantur in balneo Mariae, & feruetur in vase vitreo ad vsum. Modicè admodum soluit. *Hieron. Rubens.*

Aqua purgans, alia.

R. Rad. Helicbori nigri, purpureos flores habentis, q. s. est. Has recetes ardens aqua macerat: inde igne primum leui, mox auctiore, dum liquor ascenderit omnis, distilla. Aquam ardentem deinde ab ellebori substantia separa igne leuissimo Balneum in eo quod remanet, dissolue sacchari candi, quod satis esse videbitur. Datur epilepticis ad grana tria cum aqua mulsã, vel communi, in qua hippoglossum fuerit decoctum. *Hieron. Rubens.*

Aqua purgatoria alia.

R. Ligni aloes }
Cinnamomi } ana ʒ. j.
Turpeti }
Aloes hepaticæ }
Colocynthidis }
Caryophyllorum ʒ. j.
Croci ʒ. j.
Moschi opt. ʒ. j.
Iulapij violati Tʒ. j.

Aquæ ardentis circulatæ Tʒ. ij.

Macera 12. dierum spatio, cola, & ad vsum vase vitreo optimè clauso serua. Datur ad ʒ. ij. atque etiam tres, *Idem.*

Turpetum minerale.

D **R.** Calcis viuæ, Talci opt. calcinati, ana Tʒ. j. Fiat ex his forte capitellum, cum quo bulliat septem horarum spacio libra vna Mercurij, quinque prius exaltati, ac quaque vice reuiuificati, vt artis est: sicq; obtinebis perfectam mercurij purificationem, & fixationis verè initium ad omnia opera. Nam hæ calces aded sunt fixatiuæ, vt sublimationibus super ipsas reiteratis, tandè figatur Mercurius. Hunc præparatum Mercurium crudum solue cū regali fetido ac proprio menstruo. Solue etiam seorsum metallinæ Antimonij bene præparatæ ʒ. iij. Auri per stybium preparati, vt decet, ʒ. j. Has omnes solutiones in matratium vitreum impone, & obtenebrabitur vas: sepeliatur in Athanore, dando lentissimũ ignem, donec clarescat. Tunc aucto igne, distilla per rostratum alembicum aquam ex facibus ad siccitatem, reponendo ipsam quater super caput mortuum. Tunc nouam aquam fixatoriam denuò affunde, quæ supermatet materiæ: quatuor digitos: fac digeratur per duos, aut tres dies, tum demũ distillentur bis, aut ter super facces, dando etiam sub finem ignem sublimationis, vt quæ non sunt verè mortificata, resurgant, ac exalitentur: quæ referuentur separatim: non enim inseruiunt nostro operi. Massam illam mortuam cape, quam in puluerem reduce, huncq; in vase cõuenienti in secundo gradu reuerberij per duo decim horas examinato, agitãdo, ac mouẽdo baculo puluerem, donec prodeat in Salamãdram rubicundissimã, ex qua acrimoniã omnẽ ac totum venenum sic elicies:

R. Phleg-

R. Phlegmatis vitrioli, & aluminis añ. ℞. ij. β. A
 Aceti destillati ℞. ij.
 Calcis terræ nostræ pellucidæ, ac fixæ ℞. iv.
 Salis carnicoli cristallini ℞. j.
 Quorum album. num. xx.

Destillentur bis super feces per alembicum. Huius aquæ misce ℞. iij. cum libra vna pulueris tui Mercurij, vt supra preparatis, & in alembico destilletur, aqua à facibus quater: vltima vice pelle ad siccitatem. Hoc factò, puluerem còrunde super marmore, & noua aqua fixatoria iterum affusa, destilletur adhuc quater, vt supra: tum demum cum vini alcoole supra puluerem quinquies pestillato, nouum semper affundendo, fixabis, & dulcorabis tuum Mercurium, quem præcipitatum, aut Turbith minerale, quòd viscidos, & crassos humores expurget, Quymiatri nuncupant. Huius exhibentur grana octo cum conferua betonicæ, & aqua theriacali, debitis præcedentibus purgationibus, ad curationem luis Venereæ. Cum ℞. ij. extracti Cucumeris agrestis, ℞. j. extracti hermodactylorum, & ℞. β. dicti præcipitati, fit mixtura: cuius ℞. β. misceatur cum ℞. ij. aquæ theriacalis, & fit potio, quæ exhibetur podagricis quater, & quinquies, pro vetustate, siue duritie morbi, & egrotantis viribus, Vere, & Autumno. Nam sine vlla perturbatione, ferosa excrementa mirum in modum expurgat, & ex ipsis iuncturis educit. Si cum diaphoreticis permisceatur, sudores solummodo mouet, & multis etiam hac ratione affectibus medetur. Cù butyro solus permixtus, canerosa, & phagedenica, præsertim luis Venereæ vlcera curat, quemadmodum & fistulas, & callositates omnes. Ex triapharmaco, & prædicto præcipitato fit emplastrum, quod si cum tenui ceruo in vesicæ collum imponatur, vt decet, curat ipsius vlcera, & carunculam omnino sine vilo dolore, & periculo auferit. Aqua fixatoria pro dicto opere fit ex Climia, lapide Sedeneigi, lapide perlato, marchastarum sulphure rubicundo, lacerta viridi & rubra, halinitro, & sale aluminoso, ignis datur, more stygiæ communis. Inter omnes gradationum aquas hæc est præcipua, & valde fixatoria, si quis illam verè assequatur. *Quercet.*

Turpetum minerale.

R. Mercurij vini purificati ℞. β.
 Olei vitrioli ℞. j.

Misceantur & ponantur in cucurbita vitrea, & destillentur. Quod cum bis vel ter factum fuerit, mercurium tuum in fundo inuenies induratum & album, quem exime, tere, spirituque vini ablue, destillando tamdiu, donec acrimoniam prorsus exuat. Morbo Gallico vnicè prodest. *Innominatus.*

Diacatholicum Theophrasti.

R. Aloes succocitrinæ ℞. j.
 Colocythidis ℞. vi.
 Agarici electi, Hellebori nigri, Scammonij,
 Spec. Diarrh. d. Abb. ana. ℞. β.

A Eliciatursuccus vino rectificatus, more thymico. *Theophrastus Paracelsus.*

Liquor vomitum mouens.

R. Bryoniæ, Cyclamini ana ℞. iij.
 Ellebori albi ℞. vi.

Purgentur accuratè ac redigantur in puluerem: leniter siccentur in aere: his affunde Aquam vitæ, dum duobus digitis supereminet: digeratur aliquot diebus in balneo: hinc lentè destilletur, dū nil vltra elabatur: quod restibile fuerit iterum in puluerem redige, ac huic nuper extractam aquam iterum committe: id repetatur ter. Plumæ apicem huic liquoris immerges, ac vino maluitico elues, quod propinaturn illicò vomitum irritabit. *Heurnius.*

DE AQVIS COMPOSITIS confortantibus.

Aqua sacchari destillata.

R. Sacchari ℞. vi.
 Rhapontici ℞. j.
 Rhabarbari ℞. j.
 Florum Mercurialis ℞. j.

Vini generosi tantum, vt emineat parum. Contundantur omnia, & macerentur simul sex diebus tepentis aquæ balneo, vel fimo: deinde eodem balneo vitreis organis destillentur: inde feces diligenter prælo exprimantur, illisq; aquæ stillatitiæ, scabiosæ, fumi terræ, borraginis ana ℞. vi. affundantur: inde prælo denuò exprimantur: stillatitiæq; huiusmodi aquæ filtro excolentur, tum perspicuæ sint: cum prioriq; aqua coniungantur. Ad multa morborum genera valet, stomachi præsertim, & lienis imbecillitati, doloribusq; dentium, & capitis. Hæc autem eò efficaciora reddentur, si ad huius aquæ libram ℞. β. Olei vitrioli adieceris. *Rubens.*

Aqua sacchari destillata, alia.

R. Sacchari ℞. β.
 Fragorum maturorum ℞. j. β.

Terantur simul, & octo diebus tepētis aquæ balneo macerentur: inde eodem tepente balneo aqua extilletur: exibat aqua ad faciei istus cum inflammatione, ad lacrymantes oculos, ad visus imbecillitatem admodum vtilis. *Rubens.*

Aqua Mellis.

E Melle difficilè aqua elicitor, quòd facile ignis vi ferueat, & totum ascendat: quam obrem alij vitrum commiscunt, alij arenam: pleriq; oleo cucurbitam interius inungunt, sed melius sincerum destillatur, præsertim vbi etiam fecibus vti consilium est. lineatq; pannis aqua madentibus pileo & cucurbitæ affidè circumpositis, exiguoq; igne inferius admoto, tumentis, feruentiq; resistimus, multū vacui in ipsa cucurbita relinquentes, sic vt quinta solum parte impleatur, aut ad summum quarta. Quoniam autem igne fatis vehementi tandem opus est, idcirco optimè luto in crustari debet cucurbita, quam nonnulli etiam curuam accipiunt. Primò autem aqua exit alba:

auctiore mox igne, flaua: & tandem rubra, quæ seorsim colligitur, cum ignis odorem sapiat, & ad alia adhibeatur, quam duæ priores. Nam ad vlcera profunda, serpentina, sordida, cum vnguētis vtiliter miscetur, & capillos tinit. Superiores verò, alba & flaua, purgato iam corpore, suffusiones & albugines oculorum sanat: leniorem tamen ea putatur, quæ è melle rosaceo, deinde quæ ex melle communi, post etiam, quæ è scillitico. Quòd si oculares herbas infuderis nempe selseli, euphragiam, chelidonium, rutam, B summitates atq; etiam semen feniculi, tagapenum, modicum sacchari candi, ammoniacum, galbanum, multò efficacius medicamentum effeceris. Casui pilorum, ipsiq; producendis, ac rufandis, optime faciunt eandem aquæ, & earû, quas illis infuderis, rerum vires ad se trahunt, perinde ac aqua ardens. Sunt qui aquas omnes destillantes vnicò vase recipient, & vbi pars crassior ad fundum vasis, in quo seruantur, descenderit, perspicuaque aqua effuserit, tepentis aquæ balneo iterum destillant: idq; sexies aut septies repetunt. Ruso enim colore amisso, aureum acquireret hic liquor: cuius in tuèda valetudine, producendaque vita admirabiles penè vires prædicant: catarrho, tussi, lieni prodest: imbecillas vires restituit, stipitationes reserat: putredinem arcer, venenis resistit ac vrinam ciet: *Rubeus.*

De aqua caponis.

CAPO generosus in aqua pura decoquitur cû Folij Borraginis, Buglossæ ana M. j. D Conferuæ Violarum, Rosarum, Borraginis, Buglossæ ana ʒ. ij. Addito modico ex pulueribus cordialibus. Distillantur omnia in balneo M. deinde aromatiza cum puluere triafantali, & propina creberimè. *And. à Lacuna.*

Aqua caponis alia.

PVLPA vnius capi, detracta pinguedine & pelle, minutim incidatur, & cum aqua buglossæ abluatur. Deinde addita

Conferuæ violarum, Borraginis, Buglossæ ana ʒ. j. ʒ. Confèruæ rosarum ʒ. j. Foliorum auri num. vj.

Misceantur omnia diligenter, deinde in duplici vase reponantur, & secundum artem distillantur. * Huius liquoris frequenter cochlear vnum exhibitum per se, aut cum iusculis dissolutum, collapsas vires restaurat. *Gesnerus.*

Aqua caponis alia.

R. PVLPA vnius capi cursu fatigati, & venati antequam iuguletur, pelle & pinguedine detractis, & in aquis nenupharis & lactucæ abluatur, addendo

Conferuæ Violarum, flor. Nenupharis an. ʒ. j. Conferuæ Borraginis, Buglossæ ana ʒ. j. ʒ. Seminis Papaueris albi, Lactucæ ana ʒ. j. Pul. diamaragitonis frig. ʒ. j. ʒ. Succi pomorum odorat. ʒ. ij.

Misceantur omnia simul, & in duplici vase repo-

nantur: distillantur secundum artem. Vtatur vt supra. * Extremè dissolutis viribus à febre conueniens est. *Gesnerus.*

Aqua caponis alia.

R. Caponem euisceratum, atque in frustra incisum, deponit pinguedine, decoquat in sufficiente quantitate aquæ secundum artem.

R. Brodij colati lb. ij. ʒ. ʒ.

Aquæ Borrag. Aquæ Buglossæ ana lb. j. ʒ.

Flor. Rosarum, Violarum, Buglossæ,

Borraginis ana ʒ. ij.

Cinnamomi electi ʒ. j.

Distillantur in alembico vitreo secundum artem. *Arguſtani.*

Aqua caponis alia.

CAPONI plurimum à nobis fatigato & occiso pennæ sicæ euellantur citra vllam aquæ immersionem seu macerationem: cumq; caponem ita deplumatum, & exinde euisceratum, minutim vnâ cum ossibus, stomacho, hepate & corde C conscindatq; ad macerandum affunde

Aquæ rosarum lb. j. ʒ.

Aquæ puglossæ lb. ʒ.

Aquæ melissæ lb. ʒ.

Vini maluatici lb. j. ʒ. iij.

Cinnamomi electi ʒ. ij.

Croci. ʒ. j.

Seminum endiuivæ ʒ. iij.

Galangæ ʒ. ij.

Zingiberis, Nucis moschatae, Macis,

Santali citrini ana ʒ. j.

Cort. citri ʒ. j. ʒ.

Florum cordialium ana ʒ. j.

Coriandri præparati, Sem. melonum ana ʒ. ʒ.

Pinearum ʒ. j.

Florum arantiorum conditorum ʒ. ʒ.

Stent hæc omnia in infusione per horas viginti-quatuor super fornacem, vel in alio loco calido: exinde super imposito adaptato alembico distilla per balneum Mariæ, & in distillato liquore extingue aurum candens, præsertim tempore vsurpationis. *Coloniensifer.*

Aqua caponis alia.

CAPONES duos generosos sumito, quorum vnum tam diu, donec ab ossibus carnes separentur, coquito: exprimito, atq; ius ad vsum seruato: alterum verò caponem vnâ saltem bullitione coquito, deinde minutim scindito, quo factò, in vesice, seu cucurbitæ vitreæ fundo foliorum borraginis M. iij. ponito: mox supra hæc tantum medullæ panis, in supra dicto iure madefactæ, quantum ad sorbendum totum ius sufficiat, colloca- to: demum caponem indito, atque in cineribus, vel arena, vel balneo sicco, leui calore distillato, ac conseruato. *Florentini.*

Aqua cochlearum.

MENSE Martio vel Aprili cochleas quantum voles sumito: atque in loco aliquo per dies quatuor vel sex ad purgandum finito: postea in aqua coquito: extrahito, atque primum cum aceto, deinde

deinde cum aqua, demum cum vino mundato. Quo facto, minutim scindito, & vt supra distillato, ponendo prius in cucurbitæ fundo aliquot folia borraginis, vt antè dictum: absque tamen pane. *Florentini.*

DE AQVIS ALTERANTIBUS COMPOSITIS.

Aqua vite aurea.

R. Florum liliorum conuall. bonam partem: flores infundantur in vino bono veteri, per octo dies, deinde distillantur per balneum Mariæ lentissimo igne: deinde

R. Aquæ stillatiuæ ceraforum nigr. ℥. j. β.

Misce simul. Quibus aquis infunde

Florum laudulæ M. j. β.

Florum anthos M. j.

Caryophyllorum 3 j. vel ℥. ij.

Macis 3. β. vel ℥. ij.

Scillæ præparatæ 3. ij. β.

Diptami albi 3. ij.

Cubeborum 3. β.

Visci querecini 3. ij.

Rad. præoniæ 3. ij.

Incidenda incidantur, & conquassanda cõquassentur, & in vapore aquæ calentis ter distillantur: aquaq; in vase vitreo optimè clauso conseruetur. * Est optima atq; expertissima contra epilepsiam. *Ioannes Langius.*

Aqua alia valde bona.

R. Aquarum Buglossæ, Beticæ,

Aquæ florum Tiliæ ana ℥. j.

Aquæ ardentis optimæ ℥. β.

Flor. anthos, Rosarum rub. Maioranæ,

Flor. Buglossæ ana M. j.

Spec. confectiois Anacardinæ 3. ij.

Infundantur flores aliquantulum contusi in aquis, quilibet recens, suo tempore, dum haberi potest, & tandem species: stent ita simul in sole, vel loco digestiois per mensem, postea extrahatur aqua per alembicum in balneo. * Est medicina diuina ad memoriam confortandam. *Langius.*

Aqua mirabilis.

R. Flor. Primulæ veris, flor. Rosismatini,

Maioranæ, Iuæ arthetice ana M. j.

Spec. Diamoschi, Diaplisin, Diambre ana 3. β.

Spec. confect. Anacardi 3. j.

Cubeborum, Ligni aloes, Nucis moschatæ,

Caryophyllorum, Macropiperis,

Carpobalsami ana 3. j.

Rad. Acori, Ireos, Aristol. rotundæ ana 3. j. β.

Sem. Sileris montani, Præoniæ, Fœnic. ana 3. j.

Aquæ herbæ paralytiss. Saluiæ, Beton. an. ℥. j.

Aquæ florum tiliæ ℥. j. β.

Serapini, Opopanacis, Myrrhæ,

Gummi iuniperi ana 3. j. β.

Stent omnia simul mixta in infusione per dies octo: postea extrahantur per alembicum ter, in cineribus calidis, vel vapore siue balneo sicco. * Est mirabilis iuuamenti in præseruatione ab

A apoplexia, & omnibus egritu dinibus neruorū frigidis, curans paralytim, torturam, spasmus, & mirabiliter restituens loquelam, &c. *Langius.*

Aqua vita.

R. Cinnamomi electi 3. j. β.

Cingiberis 3. j.

Caryophyllorum, Nucis moschatæ,

Granorum paradisi ana 3. β.

Ligni aloes, Macis, Piperis longi ana 3. ij.

Florum saluiæ odoratæ ℥. j.

B Cardamomi, Masticis, Cubeborum,

Calami aromatici, Galangæ ana 3. j. β.

Florum rosarum rubrarum 3. ij.

Citrariæ 3. β.

Corticum citri 3. vj.

Baccarum lauri 3. β.

Stœchadis Arabici 3. β.

Rorismarini, Maioranæ ana 3. vj.

Laudulæ, melissæ, Beticæ ana 3. vj.

Rutæ 3. β. Castorei, Spicæ Indicæ ana 3. j.

C Puluerizentur omnia grosso modo, & infundantur per decem dies in

Vini maluatici destillati ℥. iij.

Vini sublimati optimi ℥. ij.

Distillantur lento igne in alembico bene obturato, & infundantur in petia

Ambre griseæ, Moschi Alexandrini ana 3. β.

seruetur optimè, ne euaporet. *Augustini.*

Aqua Bezouarrica.

R. Chelidonie cum rad. lotis M. iij. β.

Rutæ M. j. Scordij M. ij.

D Diptami Cretici, Cardui benedicti ana M. j.

Zedoariæ, Rad. Angelicæ ana 3. iij.

Cort. mali citri, Cort. limonum ana 3. ij. β.

Florum tunicæ, Rosarum ana 3. ij.

Cinnamomi 3. ij. β.

Caryophyllorum 3. ij.

Incidenda incidantur, & triduum macerentur in

lib. iij. vini sublimati fortissimi,

Vini maluatici, Aceti flor. tunicæ ana ℥. β.

E Tandem lento igne per balneum Mariæ distillantur. Cui adde

Theriacæ Alexand. 3. iij.

Mithridatij 3. j. β. Caphuræ ℥. ij.

Trochiscorum de vipera 3. j.

Macis 3. j. Cinnamomi 3. iij.

Caryophyllorum 3. ij. β.

Conseruæ florum tunicæ 3. ij.

Cardui benedicti 3. j.

Specierum liberantis ℥. v.

Vnicornu vel ceruini cornu 3. j. β.

F Macerentur in priore distillatione per biduum,

& lentissimo igne per balneum Mariæ distillantur bis, vel ter. * Optima est atque probata contra pestem. *Ioannes Langius.*

Elixir, siue aqua vite.

R. Caryophyllorum, Nucis moschatæ, Zingiberis,

Galangæ, Piperis longi, Zedoariæ, Granorum iuniperi,

Corticum arantiorum, Corticum citriorum,

Maioranæ, Rorismarini, Menthæ,

Baccarum lauri, Pulgij, Aristolochiæ rotundæ,

Stichiados, Sigilli beatæ Mariæ, Cardui benedi-

ſti, Florum cheiri, Flor. primulæ veris, Roſarum A
rubrar. Flor. ſambuci, Spicæ nardi, Ligni aloes,
Cubebarum, Cardamomi, Cinnamomi electi,
Calami aromatici, Saluix, Baſilici, Gentianæ, Ca
lamenti, Santalorum omnium. Rad. acori, Rad.
pæonia, Granorū pæonia, Macis, Nigellæ, Cor
nu Ceruini, Raſuræ eboris, Chamædryos, Cha
mæpityos, Melligetæ, Maſticis, Thuris albi, A
loes hepaticæ, Myrrhæ, Florum Chamomillæ,
Anethi, Artemiſiæ, Beticonæ ana ʒ. iij.

Florum borraginis, Florum bugloſiæ, Meliſſe, B
Seminis anisi, Fœniculi, Carui ana ʒ. ij.

Spec. elect. de gemmis, Diarrhodon, Triafan
dali, Aromat. roſ. ana ʒ. ʒ.

Spec. Diamoſchi dulc. Diambra, Diagemmæ,
Theriacæ, Diaconi, Dianthos ana ʒ. ʒ.

Florum lychnidis altilis rubr. Flor. calendulæ,
Radicum bardanæ, Radic. filicis ana ʒ. ʒ.

Chelidoniæ maioris cum radiculis à terreſtri
immūdia repurgatis, & reſectis folijs mar
cidis ʒ. j.

Rhabbari electi ʒ. j. ʒ.

Olei terrebinthinæ ʒ. j.

Omnia ſuprà dicta bene puluerizata ponantur
quælibet & ſingula ſuo tempore (incipiendo à
vere continuandoq; per aſtatem) in aqua vitæ
optima quæ facta ſit ex vino generoſiſſimo, per
alembicum vitreum, fermenteturq; in ea toto ſin
gulorum præſertim florum & herbarū colligen
dorum tempore, obturando quàm exquisitiſſi
mè vas vitreum, operculo vitreo circumlutato. D

Aqua autē vitæ, in qua macerabuntur diſtē ſpe
cies, ſit ad pondus librarum viginti ſex plus mi
nus. Si in tres diuerſas botias diuideres aquam,
ſimiliter ſpecies, & res ad ratam diuide: quia ſe
curius diſtillabis in tribus vicibus, quàm in vna.
Et pone botiam cum ſuper impoſito alembico
in balneo Mariæ ſub moderato igne. Primum
exibit elixir vitæ: & ſerua illud per ſe, bene obtu
rando vas vitreum, ne reſpiret. deinde ſtillabit a
qua groſſior, quæ ſolum ad viliores uſus valet. E
Fæces verò, quæ remanebūt in alembico, cucur
bita, vel veſica, æquivalent theriacæ, & ſeruiunt
pauperibus ad plures infirmitates. Colonienſes.

Liquor magnus magiſtrali, Fiorauanti,

R. Olei communis ʒ. xx.

Vini albi ʒ. ij.

Coquantur ſimul vſq; ad vini conſumptionem;
deinde addantur,

Florum Roriſmarini ʒ. iij.

Ligni aloes ʒ. vj.

Olibani, Bdelli ana ʒ. x.

Miſceantur in vaſe terreo vitreato, & menſe Au
guſto ſub terra maneat ſepelita per ſex men
ſes: inde eximantur, addanturque

Saluix, Roriſmarini, Rutæ,

Beticonæ, Millefolij, Rad. conſolidæ maior,

Tamaricis, Viticellæ ana M. j.

Galangæ, Caryophyllorum,

Nucis moſchata,

Spicæ nardi, Croci ana ʒ. j. Sarcocollæ,

Sanguinis draconis, Maſticis ana ʒ. ij.

Aloes hepaticæ,

Reſinæ pini ana ʒ. ix.

Picis Græcæ ʒ. j.

Ceræ flauæ, Axungia ſuillæ ana ʒ. xvij.

Hypericonis ʒ. ij. Moſchi ʒ. j.

Miſceantur bene, & balneo calentis aquæ co
quantur, vſque ad herbarum exiccationem: co
laturæ adde pro qualibet libra

Balfami artificialis noſtri ʒ. vj.

Fructuum, ſiue pomorum herbæ Balfaminæ
q. ſaris eſt.

Et ſerua in vaſe vitreo optimè obturato ad v
ſum. Conſert vulneribus omnibus, præſertim
neruorū, venenarū, & oſſiū: tincæ, catarrho, tuſſi;
capillos auget, eoſq; nigro colore tingit, & c.

Elixir vitæ, Leon. Fiorauanti.

R. Caryophyllorum, Nucis moſchata,

Zedoariæ, Zingiberis,

Galangæ, Piperis albi,

Piperis nigri ana ʒ. ij.

Baccarum iuniperi, Cort mali citri,

Cort. mali aurant. Saluix,

Baſliconis, Roriſmarini,

Menthæ, Maioranæ,

Baccarum lauri, Pulegij,

Calamint hæ, Flor. Sambuci,

Roſarum rub. & alb. Spicæ nardi,

Cubebarum, Ligni aloes,

Cardamomi, Cinnamomi,

Calami aromatici, Stæchados,

Chamædryos, Chamæpityos,

Granorum paradisi, Macis,

Thuris maſculi, Aloes hepaticæ,

Sem. Artemiſiæ,

Sem. Maioranæ ana ʒ. ij.

Ficum, Paſſularum,

Daſtylorum, Amygdalarum,

Pinearum ana ʒ. vj.

Mellis albi ʒ. j. Moſchi ʒ. j.

Sacchari albiff. ʒ. ij.

Aqua vitæ optimæ circulatæ ʒ. xv.

Terenda terentur, miſceantur, & macerentur per
dies decem in cucurbita vitrea optimè clauſa:
inde calore balnei deſtillentur: demum per men
ſes duos circuletur aqua: & habebis elixir. Quo
facto materia in cucurbita reſicta eximatur: &
denuo deſtilletur calore cinerum vehementiſſi
mo, & emanabit aqua rubra, ſicut ſanguis ſecti
da, ſumoſa, & turbida: quæ etiam circulanda eſt,
vt prima. Eſt enim pars ignea, & tantę virtutis, va
quaſi mortuos reſuſcitet. Atque hæ duæ aquæ
ſeorſum ſeruandæ ſunt in vaſis vitreis optimè ob
turatis. Prima à multis morbis hominem præſer
uat, ſi bis in hebdomada ʒ. j. ſumpta fuerit. Va
let ad vulnera: viſum conſeruat: Venerem exci
tat: mulierum ſterilitatem remouet. Secunda ve
rò, quæ rubra eſt, conuenit dolori matricis, pleu
riticidi, doloribus colicis, dentium: curat & ſana
omnia genera febrilium: loquelam amiſſam re
ſtituit, ſi ʒ. j. huius aquæ ſumatur.

Elixir vita.

R. Caryophyllorum, Nucis moschatae,
Macis, Zedoariae, Galangae, Piperis longi,
Pyrethri, Cort. Citri, Maioranae, Salviae,
Ammi, Nardi Indici, Xyloaioes,
Cubeborum, Cardamomi,
Cinnamomi, Menthae, Lauendulae,
Costi, Pulegii, Origani, Calaminthae,
Calami odorati, Stoechadis, Chamedryos,
Chamaepityos ana part. aequales.

In puluerem redacta, vino optimo macerentur, B
inde leuissimo igne, vitreis organis aqua exci-
piatur. Primus liquor perspicuus, optimusq; e-
rit: quem admodum & secundus: tertius abijci-
tur. Potest & non nihil Moschi lineo panno inuo-
luti, addi, assidue autem in ipsa aqua moschi no-
dulus appensus maneat. Cochlearis mensura
bibitur ieiuno stomacho: confert autem tremori,
paralyti, coli dolori, quae frigidus humor, aut
spiritus genuerit. Tardat canitiem, iuuentutis
robur conseruat, calculum in renibus minuit. *Tha-*
deus Florentinus.

Aqua vita optima.

R. Cinnamomi electi ℥. x.
Ligni aloes ℥. v.
Cardamomi, Cubeborum,
Caryophyllorum ana ℥. iij. ℞.
Galangae ℥. iij.
Santali citrini ℥. ij. ℞.
Ros. rub. sicc. ℥. iij. ℞.
Nucis moschatae,
Macis ana ℥. ℞.
Moschi ℥. j. Ambræ G. xl.
Aquae vitae circulatae ℞. xij.
Syrupi de Cort. mali citri,
Mittæ citoniorum ana ℞. j.

Puluerizanda puluerizentur, & misceantur in vi-
tro optimè obturato, agitando quotidie bis, vel
ter. Et cum per mensem sic steterint, coletur, &
seruetur ad usum. Amissam memoriam restituit,
sensus, cor, stomachum, & cerebrum corrobora-
t: mæsticiam fugat, præseruat à peste, & apo-
plexia: omnibus denique morbis frigidis sub-
uenit. *Lucas Ghinus.*

Aqua vita optima.

R. Cubeborum, Cinnamomi, Galangae, Nucis
moschatae, Caryophyllorum, Zingiberis
ana part. aequales. (plum.)
Salviae, seu athanasiae, aut ambrosiae, quadrupl.
Aquae ardentis optimae, circulatae, quantum
est pondus omnium. F

Misce, & distilla. Huius aquae vsu M. Gallum Car-
oli Imp. Medicum annos centum viginti qua-
tuor vixisse refert *Gesnerus*

Aqua vita, vitam prolongans.

R. Cinnamomi electi, Cubeborum,
Galangae, Caryophyllorum,
Nucis moschatae, Zingiberis ana ℥. iij.
Salviae ℞. j. ℥. ij.

Hæc omnia macera in duabus ℞. & ℥. iv. aquae

A vitae opt. & circulatae, & distilla. Hæc aqua M.
Gallus Caroli V. Imp. Medicus vsus, vixit annos
129. *Ranzivius.*

Aqua stillatitia odorata valde.

R. Aquae rosarum stillatitiae ℞. vj.
Rosarum Damascenarum recent. ℞. iij.
Flor. Lauendulae, recent.
Flor. Spicae recent. ana ℥. iv.
Flor. Periclymeni, flor. Iasmini,
Flor. Ligustri ana ℞. j. ℞.
Flor. mali aurantij sicc. ℥. iij. j.
Cort. mali citr. exicc. ℥. ℞.
Caryophyllorum ℥. j. ℞.
Cinnamomi, Ireos optimi,
Styracis calamitae, Belzoini ana ℞. ij.
Nucis moschatae ℞. j.
Vini Cretici, cyathum j.

Quae in puluerem redigi possunt, in pollinè ad-
ducantur omnia, aliquotque dierum, nempe v-
nius, aut alterius (sunt & qui plurium spacio) ma-
cerentur, inde calentis aquae balneo educatur a-
qua, cui addunt Moschi, Ambræ ana ℞. j. ℞. ser-
uantq; inde in Sole plerofq; dies: inde vtuntur.
Cordi & cerebro prodest exterius, interiusq; ad-
hibita, nec non & stomacho. Sunt, qui santalo
addant, & alia huiusmodi, quae vsus ipse, & sco-
pus vtentium suadet. *Hieron. Ruben.*

In Italia fragrantissima aqua extillatur ex flori-
bus malorum citriorum, limonum & arantiorum,
quorum cum apud nos inedia sit, ita imitabimur.
D Accipiemus illam abrafam flauedinem tene-
ram pomorum (in qua fragrantie focus resedit)
succo pomorum aspergemus (modo ad frigidum
vsu ducere velimus) aut vino: vel si calidiorib.
vsibus accommodemus, Cretico vino, imò &
Aqua vite, & diebus quibusdam digerantur, vel
illico excisa à pomo flauedo, sine attritione, extil-
letur balneo: ita cortices cotoneorum malorum.
Vtilis hæc aqua præter suauem odorem quem
spirat, vsibus quotidianis, & quoq; miscetur Sac-
charo. Veneno & pesti resistit, halitum oris com-
mendat, melancholiam discutit, stomachi pitui-
tam dissipat, oculorum crassitiem extenuat, icteri-
bus venenatis apposita prodest: epithemata cor-
di gratissima inde fiunt in populatum grassanti-
bus morbis. *Hernius.*

Aqua vita preciosa Fuckeri.

R. Radicum Ostrutij, rad. Chamæleonis,
Rad. Rosarum, rad. Valerianae,
Rad. Rapontici, rad. Angelicæ,
Rad. Rhabarbari, rad. Chelidoniae,
Rad. Morfus Diaboli, rad. Paeoniae, rad. Satyrj,
Rad. Polypodij, rad. Petroselinij, rad. Fœniculi,
Rad. Glycyrrhizae, rad. Apij, ana ℥. ij.
Rad. Leuistici, rad. Enulae,
Rad. Priamiæ Indicæ (petu forte)
Rad. Ranunculi (Maackbium)
Rad. Dictamni, rad. Pimpinelle, rad. Petasites,
Rad. Ferulae, rad. Anethi, ana ℥. j.
Rad. Gentianae, ℥. j.
Sem. Paeoniae, sem. Anethi ana. ℥. j.

Rad. Ideos (Ireos fortè) ℥. j.
Galangæ, Calami aromatici, Zedoariæ,
Hermodactylorum, Turbith ana ℥. j.
Allij ʒ. vj.
Rad. rub. tinctorum,
Ueram wurg (Acori fortassis) ana ℥. j.
Agarici, Mithridatii ana ʒ. vj.
Succini albi pul. ʒ. ij.
Rad. Pyrethri ʒ. vj.
Cin wurg Wenschlagenan ℥. j.
Been albi, Been rubri ana ʒ. vj.
Cin wurg genant Graffent ℥. j.

Etall wurg ʒ. j.
Nucis moschata, Macis ana ʒ. vj.
Caryophyllorum ʒ. β.
Spicæ ʒ. j. Croci ʒ. ij.
Flor. Carthami ʒ. ij.
Cinnamomi ʒ. j.
Granorum iuniperi ʒ. j.
Baccarum lauri ʒ. β.
Cumini Romani, Sem. Cinæ aqua ʒ. vj.
Sem. Apij ʒ. j. Sem. Anisi ʒ. vj.
Sem. Foeniculi, sem. Aquilegiæ,
Die förner von den wein rauten ana ʒ. vj.
Abrauten ʒ. j.
Sem. Flor. tilia ʒ. j.
Carpobalsami, Santali rubri ana ʒ. vj.
Ligni aloes ʒ. β.
Lap. canerorum crudorum ʒ. j.
Cornu ceruini præparati, & pul. ʒ. j.
Eboris ʒ. j.
Margaritarum perforatarum,
Coralli rubri, ana ʒ. vj.
Vnicornu ʒ. β.
Ossis de corde cerui ʒ. β.
Flor. frumenti, flor. Tritici ana ʒ. j.
Moschi q. s.

Aquæ vitæ ter destillata ein halb Wiener schaff.
Ponantur omnia in phiala magna per 40. dies,
&c. cola, & serua. Pesti medetur mirificè, & ad
omnia venena valet: pectus mundificat: pleuri-
tidi medetur, &c. Capitur cum saccharo, vel ta-
bularum forma.

*Aqua ad inuentutem conseruandam, &
senectutem tardandam.*

R. Ligni aloes,
Caryophyllorum,
Zingiberis, Galangæ,
Cinnamomi, Macis,
Nucis moschata, Piperis longi,
Calami aromatici, Cubebarum,
Rhabbarbari electi, Granorum Paradisi,
Cardamomi ana ʒ. ij.
Rorismarini, Chelidoniij,
Mercurialis, Cardui benedicti,
Imperatoris, Dictamni albi ana ʒ. j.
Aquæ vitæ optimæ ℥. vj.

Macerentur per dies octo: deinde destillētur. A-
que deniq; adde pro qualibet libra Sacchari al-
bissimi in aqua ros. dissol. ʒ. ij. moschi G. iix. &
serua in vase vitreo optimè obturato. Fiorauan.

A

Aqua Theriacalis

R. Theriacæ Alexandrinae ʒ. ij. β.
Myrrha electæ ʒ. j. β.
Croci ʒ. ij. Spiritus vini ʒ. vj.

Misceantur omnia, ac per cineres in alembico vi-
treato, subiecto igne lentissimo destillentur: destil-
lata circulentur in baln. Mar. per octo dies, & rur-
sus destillantur. Hæc aqua summam contra pe-
stem, & omnia venenata vim habet, & cor mai-
orem in modum roborat. Quercet.

B

Aqua Theriacalis alia.

R. Scobis ebeni ℥. ij. vino maluatico mace-
ra, & vino albo ana ℥. j. per duos dies in loco
calido, clauso vase, sæpe agitando.

Adde Cinnamomi, Granorum paradisi, Car-
ui, Caryophyllorum, Piperis ana ʒ. j. β.
Rad. pæoniæ, Nigellæ, Iuniperi ana ʒ. j. β.
Zingiberis, Rad. Angelicæ ana ʒ. ij.
Asari, Viscerentis ana ʒ. ij.

C

Croci ʒ. ij.
Cort. rad. Capparorum, Cort. Tamaricis,
Rad. Enulæ, Rad. Gentianæ, Polypodij,
Lapathi, Cort. rad. Fraxini, Epithymi,
Ceterach ana q. s.
Theriacæ Alexand. ℥. β.

Distilla. Da ʒ. ij. pro dosi cum sero lactis caprini,
purgato prius corpore. * Valet plurimū in mor-
bo Gallico. Sylius.

Aqua vitæ preciosissima.

D

R. Cardamomi, Piperis albi,
Piperis longi ana ʒ. β.
Galangæ, Macis,
Caryophyllorum,
Granorum paradisi ana ʒ. β. β. j.
Ligni aloes ʒ. ij. Zingiberis ʒ. iij.
Cinnamomi, Cubebarum ana ʒ. β.
Maioranæ, Rorismarini, Menthæ, Pulegij,
Rutæ, Saluiæ, Nardi Gallicæ, Asparagi,
Florum anthos, Ros. rubrarum ana M. β.
Sem. cumini syluestris ʒ. β.
Anisi, Foeniculi ana ʒ. j.
Coriandri, Sinapi ana ʒ. ij

E

Sem. pæoniæ ʒ. j.
Sem. cumini Romani ʒ. ij.
Rad. enulæ Camp. Rad. iridis ana ʒ. j.
Rad. Angelicæ ʒ. β.
Rad. Teucris, vulgò pimpinellæ ʒ. β.
Rad. pæoniæ, Doronici ana ʒ. β.
Dictamni albi ʒ. iij

F

Sacchari candi albi ℥. ij.

Singula inciduntur modicèq; conteruntur, & ex
vino generoso quinquies distillato, correctoq;
macerantur in fimo, vel aqua calente, diebus qua-
tuordecim, ampulla diligentissimè obserata. De
inde operculum rostratum superimponitur, &
commisuris luto oblitis, ex balneo cum modico
igne distillantur. Postea ampulla aperitur, &
liquor qui effluxit, rursus super fæces funditur,
iterumque euocatur, vt antea, isque labor quin-
quies repetitur. Tandem aqua ardens distillata
vitreo conditur, & a diectis

Croci Orientalis ℥. j.
Moschi, Ambræ ana ℥. j.
Fol. auri ℥. β.

optimè clauditur, siniturque dum omnis vis extracta fuerit. * Præstantissima est aqua vitæ ad morbû attonitum, comitiale, vertiginem, paralytism tum præcauendam, tum curandam: memoriam confirmat, roboratque c. omnes facultates reficit, iuuat, & auget. Dantur guttæ tres, vel quatuor, ex aqua tilix, betonicæ, melissæ, ceraforum, aut simili peculiari. *Andernacus.*

Alia minus sumptuosa.

℞. Calami aromatici ℥. ij.
Cinnamomi, Ligni aloes, Zingiberis ana ℥. j.
Caryophyllorum, Cardamomi, Macis,
Cort. citri ana ℥. β.
Florum rorismarini P. ij.
Florum laudulæ, flor. Saluix ana P. ij.
Florum stœchados P. iij.
Florum lauri, Saluix ana M. β.
Nardi ℥. j. Croci ℥. β.
Moschi optimi, Ambræ ana G. vij.

Omnia inciduntur, conterunturque, & ex vini stillatitij optimi ℔. j. β. macerantur diebus octo, postea distillantur, exceptis croco, moscho, & ambra, hæc enim in sindone ligata orificio operculi, aut vitro, in quo feruatur aqua distillata, imponere præstat. * Valet ad apoplexiam, paralytism, aliosq; frigidos capitis morbos: podagræ, & articularum doloribus salubris. *Andernacus.*

Aqua vitæ ad pestem.

℞. Rad. Angelicæ, Carlinæ, Gentianæ,
Tormentillæ, Zedoariæ,
Genitalis cerui ana ℥. ij.
Santalorum omnium ana ℥. j.
Theriacæ optimæ, Mithridati ana ℥. iij.
Caphuræ ℥. ij. Moschi ℥. j.

Radices inciduntur, miscenturq; reliquis: deinde vitro imposita, vini generosi optimè distillati libris tribus perfunduntur, & vase diligenter obferato, macerantur per mensem, sic vt quotidie commoueantur: postea colantur per linteum triplicatum, & vasi conduntur ad vsum. Præferuandi gratia sumuntur guttæ duæ manè cum pane albo: curandi verò datur vncia ex aqua cardui benedicti, hirundinariæ, scordij, vel simili. *Andernacus.*

Alia.

℞. Rad. angelicæ, Rad. tormentillæ, Zedoariæ,
Pimpinellæ, Enulæ Câpanæ, Dictamni ana ℥. ij.
Cinnamomi ℥. j. β.
Santali rubri & citrini, Cort. mali citri ana ℥. j.
Hæc per biduum macerantur ex vini spiritus, vel aquæ fontanæ calentis libris duabus: deinde in duplici vase distillantur, condunturque. Ex hac manè cochleare dimidium, vel per se, vel ex alio liquore sumi potest: in curatione integrum. *Andernacus.*

Aqua sudatoria ad pestem.

℞. Pimpinellæ, Tormentillæ, Dictamni albi,

A Serpentariæ, Gentianæ, Zedoariæ, Galangæ ana ℥. v.
Piperis longi, Caryophyllorû, Macis ana ℥. j.
Theriacæ Alexandrinæ ℥. ij.
Caphuræ ℥. j.
Cornu ceruini ℥. β.

Triduo ex vini generosi, & aquæ scabiosæ æquis partibus macerantur in duplici vase distillantur. Ex hac vncie tres, aut plures, pro ægri viribus & natura dantur. *Andernacus.*

B

Alia facilis.

℞. Angelicæ, Galangæ, Ligni Guaiaci, Zarcæ parillæ, Cinnamomi, Baccarum iuniperi contus. ana ℥. iij. In vini generosi, & aquæ sambuci ℔. j. β. macerantur: deinde in balneo Mariæ distillantur. *Andernacus.*

Alia efficacissima.

℞. Aquæ theriacalis caphuratæ ℥. j. β.
Liquoris tartari correcti ℥. j.

C

Spiritus chalcantini ℥. β.
Olei ynionum G. vj.
Olei coralliorum rub. ℥. j.
Olei terebinthinæ G. v.
Olei baccarum iuniperi G. iij.
Essentiæ chelidoniæ ℥. β.
Aquæ rad. tusfilaginis, Eryngij ana ℥. j.
Aquæ florum sambuci, Violarum lutearû ana
Vini rubri dulcissimi ℥. ij. β. (℥. β.)
Omnia miscetur, paraturq; potio sudorifera.

Vel.

℞. Theriacæ optimæ ℥. ij.
Myrrhæ ℥. ij.
Caryophyllorum, Zingiberis, Piperis ana ℥. β.
Cinnamomi, Croci, Euphorbij ana ℥. j.
Vini stillatitij ℥. x.
Liquoris tartari ℥. ij.

Miscentur, macerantur, colanturque. Huius liquoris cochlear ex coralliorum succi ℥. j. datur. *Andernacus.*

E

Liquor tartari.

℞. Tartari albi ℔. iv. In puluerem rediguntur: deinde retortæ induntur: hæc in fornacem locatur, & vase quod excipit amplo apposito, iuncturæ luteo ocludantur diligenter: postea igne per initia exiguo tandem auctiore vrgetur, donec nulli amplius spiritus appareant: tunc refrigeratis vasis liquor eximitur, infunditurq; ampullæ vitreæ crectæ, & in balneo calente corrigitur, separaturq; aqua ab oleo. Extrahitur autem ab vna libra tartari liquoris ℥. j. vel ℥. j. β. Hæc drachmæ instar ex aqua fumaris, chelidoniæ, vel simili instituto conuenienter, rectè ad pustulas gallicas, exanthemata, erysipelas, arquatum, aquam inter cutem, febres, menses, aliosq; meatus referandos datur. *Andernacus.*

F

Aqua theriacalis.

℞. Calendulæ, Verbenæ,
Scabiosæ, foliorum recentium ana M. ij.
Rutæ, Saluix ana M. j.
Rad. personatæ recent. ℥. ij.

Rad. enulæ campanæ recent. ℥. j.
Incidentur omnia, affunde vini optimi antiquif-
simi fului ℥. ij. Eliciatu aqua Balneo Mariæ di-
cto, vel igne cinerum. Seruetur ad vsum.

R. Huius liquoris ℥. ij.

Elect. pestilentialis (Med. Basiliensium) suo lo-
co descripti, ℥. ij.

Theriaca optimæ ℥. j.

Stent in vase diligenter obturato vitreo, in loco
tepedo per dies aliquot, quotidie agitando, do-
nec aqua aureo colore tinctâ, vim omnem me-
dicamenti in se traxerit, tunc sensim à facibus
subsidentibus effundatur in aliud vas vitreum,
in quo obturato diligenter ad vsum seruetur.
Vel materiem suprâ dictam mox post commi-
sionem in Balneo Mariæ vel cineribus destilla-
to, & aqua seruetur vsui. Dantur viris & mulie-
ribus ℥. ij. pueris vero ℥. j. ad sudorem elicien-
dum. *Medici Basilienses.*

Aqua in peste sudorem mouens.

R. Ligni Guaiaci ℥. β.

Rad. Angelicæ, Imperatoriæ,

Zedoariæ, Iridis, Gentianæ ana ℥. β.

Cinnamomi ℥. j.

Baccar. Iuniperi ℥. ij.

Fol. Distamini veri ℥. j.

Omnia minutim incisa macerentur in s. q. vini al

Rad. Caryophyllatæ, Helenij,

Valerianæ viridiana ana ℥. j.

Rad. Petasilitis ℥. vj.

Herbarum viridium Scordij, Rutæ, Pulgij,

Melissæ, Ocimi ana M. j.

Cardui benedicti, Boraginis, Scabiosæ,

Acetosæ ana M. iij.

Limonum, Malorum citri ana P. iij.

Omnia minutim incisa macerentur & destillen-
tur in Balneo Mariæ. *Iohan. Bauhinus iunior.*

Alia.

R. Rad. Buglossæ, Bardanæ, Carlinæ,

Cyperij, Angelicæ, Gentianæ ana ℥. ij.

Seminis Cardui benedicti, Oxalidis,

Citri, Portulacæ ana ℥. β.

Herbarum Scabiosæ, Pimpinellæ, Rosarum,

Oxalidis, Scordij,

Corticis nuclei Praxini,

Musci diaboli cum toto

Florum Verbasci ana M. j.

Contundantur omnia & macerentur in vino al-
bo & aqua Rosarum per noctem, addendo

Coralli rubri,

Cornu Cerui præp.

Rasuræ ebouis vsi ana ℥. ij.

Croci ℥. j.

Santali citrini ℥. β.

Destillentur vt artis est, deinde exponantur aqua
Soli per dies aliquot. Hæc est Geneuensium a-
qua. *Ioh. Bauhinus iunior.*

*Aqua vitæ mirabilis, contra grassantem
pestem probata.*

R. Rutæ recentis, Saluiæ, Lauendulæ,

A Libanotidis, Rosimarini,

Rad. Tormentillæ, Rad. Pimpinellæ,

Rad. Valerianæ, Rad. Bistortæ ana ℥. ij.

Baccarum iuniperi, Baccarum lauri ana ℥. j.

Terræ sigillatæ, Boli Armeni ana ℥. iv.

Rad. Pfeudodistamni, Sem. Sancti, sem. Bene-
dictæ. (na,

Rad. Caryophyllatæ rad. Enulæ, rad. Gentia-

Rad. Rhapontici, rad. Ciambet (fortè Zurum-
bet) ana ℥. iij. β.

B Coriandi præparati, Acetosæ, Basilicæ,

Pimpinellæ ana ℥. ij. β.

Trium santalorum ana ℥. j.

Flor. Borraginis, flor. Buglossæ,

Flor. Rosarum rub. ana P. ij.

Been albi, Been rubri ana ℥. j.

Contusis & incisis grosso modo, destillentur se-
cundum artem per alembicum in vino sublima-
to & rectificato ad sufficientiam quantitatis ℥. b.
viii. Postea

C R. Piperis albi, Cinnamomi, Granorum para-

Maceris, Nucis moschatæ,

Cardamomi ana ℥. β. ℥. iv.

Croci ℥. ij.

Galangæ, Cubebæ, Caryophyllosum,

Calami aromatici ana ℥. iv.

Spec. Liberantis, spec. Cordialium,

Spec. Contra pestem ana ℥. iij.

Spec. Diamoschi dulcis,

Spec. Diagemmæ ana ℥. j. β.

D Incisis & contusis, infundatur in præscripto de-
stillato vino, stent in loco tepido per horas 48.
Deinde destillentur simul per alembicum sa pi-
tiæ luto prælutatum. Aromatizentur, postea

Ambre griscæ G. xij.

Moschi Alexandrini G. xvij.

Croci ℥. v.

In rubra sindone ligata, proiciantur in vas, & be-
ne obturentur, ad vsumq; seruentur. *Gesnerus.*

Aqua vitæ alia contra pestem.

R. Caryophyllosum ℥. β.

Cinnamomi, Zedoariæ, Rad. Valerianæ,

Rad. Pimpinellæ, Rad. Tormentillæ,

Flor. Rosarum ana ℥. j.

Santali citrini, & rubri, Spodij, Cort. citri,

Doronici, Terræ sigillatæ, Distamni,

Seseleos, Melissæ, Maioranæ,

Rad. Enulæ, Sem. Seseleos, Carabe,

Rhabarbari, Nucis moschatæ, Macis,

Scabiosæ ana ℥. β.

F Flor. Buglossæ, flor. Borraginis, flor. Anthos,

Cornu Cerui vsi, Rutæ,

Coriandi præparati ana ℥. j.

Specierum Diagemmæ, spec. Liberantis,

Spec. Diacameron, pec. Lætitæ, Almanfois,

Spec. Diarrhodon Abbatis,

Spec. Diamargaritonis, Hiacyinthi,

Smaragdi, Margaritarû splendidarû ana ℥. j.

Mithridati, Theriacæ Venetæ,

Boli Armeni ana ℥. β.

Folij auri, Folij argenti ana n. vij.

Vini

Vini ardentis optimi ℞. viij.

Contundantur omnia optimè, & miscètur cum vino sublimato, ponantur in vas vitreatū: obruretur eius orificium optimè, ne quid exhalet. Stent in infusione tribus diebus, deinde destillentur lento igne secundum artem in balneo Mariæ. Detur de ea in peste cum electuario appropriato. *Gesnerus ex libro quodam manuscripto.*

Aqua cinnamomi contra pestem.

℞. Cinnamomi optimi contusi ℞. j.

Rad. Diftamni, Angelicæ ana q. s.

Vini Cretici odorati,

Aquæ rosacæ stillatiuæ ana ℞. iij.

Macerentur, stipatis optimè rimis: aqua balneo M. vitreis organis eliciatur. Hæc aqua pestilentie præcauendæ, aduersus item venena, ac venenatorum stus, & stomachi cruditates maximè laudatur. *Rubens.*

Aqua cinnamomi simplex.

℞. Cinnamomi electi, leuiter contusi ℞. j.

Aquæ rosacæ,

Vini Cretici ana ℞. iv.

Macera, & destilla balneo tepentis aquæ: manabit aqua frigidis omnibus affectibus idonea, si ad duas tresue uncias, pro ætatis, temperamenti, ac morbi ratione exhibeatur. Stomachum, icur, lienem, pulmonem, cor, cerebrum, neruosq; roborat: visum acuit, cordis affectibus optulatur, venenis, venenatisque ictibus, ac moribus prodest: halitus gratiam commendat: menstrua ac lotium educit, nauseam sedat: & si cum succo citri bibatur, fastidium stomachum iuuat: omnibus tandem morbis auxiliatur, vbi calefacere, referare, attenuare, digerere, roborare vclimus. *Marshallus.*

Aqua contra pestem.

℞. Tormentillæ recentis ℞. j.

Rad. herbæ tunicæ, Diftamni ana ℞. ℞.

Enulæ campanæ ℞. iv.

Oxalidis cum seminibus ℞. ij.

Fol. & flor. Borraginis, Buglossæ,

Rosarum rubr. syl. ana ℞. j.

Theriaca opt. ℞. ℞.

Pimpinellæ, Scabiosæ ana ℞. ℞.

Succi Limonum ℞. j.

Aquæ ardentis optimæ & circulatæ ℞. ij.

Sigilli Lemnij,

Boli Armeniana ℞. ij.

Santali albi, Santali rubri,

Spodij, Been albi & rubri,

Margaritarum splendidarum ana ℞. j. ℞.

Ossis de corde cerui ℞. j.

Rasuræ eboris ℞. ℞.

Crocij ℞. iij.

Caphuræ ℞. ij.

Fol. auri ℞. ℞.

Folia auri minutim forfice incisa: vel melle in porphyrite lapide diligenter & diu agitata. Nam in tenuissimum puluerem rediguntur, in aqua ar

A dente, cucurbita optimè clausa, per dies xv. macerentur. Margaritæ tenuiter tritæ in alia cucurbita ponuntur, cum succo limonum totidem diebus, optimè item clausa. Radices generoso vino abluantur: inde siccantur in umbra, in mortario terantur, & similiter herbæ, flores & semina: omnia tamen in vase vitreo, cum theriaca misceas, addasque ardentem aquam cum auri folijs, & succum limonum cum margaritis. Mox fossa tribus pedibus profunda facta: in cuius sit fundo,

B ad dimidium pedem, calx viua, in cuius medio vas optimè clausum, ne respiret, equino fimo circumdatum, & contentum locato: affunditque duas aquæ stulas: maneat ibidem per xij. dies, singulis tribus quatuorue diebus, mutato fimo. Postea omnibus in vitream cucurbitam transfusis, apposito rostrato pileo, stipatisque accuratè rimis, igne leui, aquam elicias, quam denuò facibus affundas & destilles: tertio verò absq; facibus in cucurbita colloces, & rursus tepente C balneo destillato, seruatoq; vitreo vase optimè clausam. Huius cochlear satis paruum exhibetur, cum guttis aliquot auri potabilis. *Guainer.*

Aqua alia contra pestem.

℞. Nucum recentium num. xxxv.

Rad. Helenij, rad. Tormentillæ,

Rad. Chamæleonis albi,

Rad. Zedoariæ ana ℞. ij.

Cardui benedicti ℞. ℞.

D Scabiosæ, Hiperici, Rutæ ana M. ℞.

Cinnamomi, Caryophyllorum,

Macis ana ℞. ℞.

Calendulæ, Diftamni ana P. ij.

Rad. Borraginis,

Rad. Buglossæ, Oxalidis ana ℞. j. ℞.

Aquæ ardentis ℞. iix.

Vini Cretici ℞. vij.

Terantur, quæ terenda sunt, macerentur, ore diligenter clauso, per dies decem: inde aqua igne

E leui extillet, repetita ter destillatione, facibus semper extillatam aquam affundendo: quarta vice, reiectis facibus, earum loco ponantur.

Theriacæ optimæ ℞. ℞.

Mithridati optimi ℞. iij.

Conseruæ Rosarum, conseruæ Borraginis,

Conseruæ de Nymphæa,

Conseruæ Violarum ana ℞. j.

Inde destillet liquor: cuius æstate ℞. ij. cum ℞. iv. aquæ axalidis: hyeme verò ℞. iij. cum ℞. iv. iuris

F pulli, præberi possunt: sic tamè, vt ne ætatis, temperamenti, ac cæterarum huiusmodi rerum ratio prætermittatur. *Hier. Rubens.*

Aqua contra pestem.

℞. Angelicæ, Carlinæ,

Gentianæ, Tormentillæ,

Boleti Ceruini, Zedoariæ ana ℞. ij.

Trium Santalorum ℞. j.

Caphuræ ℞. j.

Mofchi ℞. j.

Spiritus vini circulati ℞. iij.

Misce, & macerentur per mensem: coletur & ser-
uetur: aqua ad vsum. *Innomnatus.*

*Aqua Bezoartica, seu Alexipharmaca
contra pestem.*

R. Rad. Angelicæ,
Rad. Valerianæ ana ℥. iv.
Granorum Iuniperi, Dictamni albi,
Rad. Tormentillæ, rad. Serpentariæ,
Rad. Gentianæ, rad. Pimpinellæ,
Rad. Aristolochiæ rot. ana ℥. ij.
Rad. Enulæ, rad. Asclepiadis ana ℥. j. β.
Cort. Citri, Boli Armeni ana ℥. j.
Crocī, Zedoariæ,
Doronici, Sigilli Lemnij ana ℥. β.
Coralli albi & rubri, Sem. Thlaspi,
Sem. Oxalidis ana ℥. j.
Myrrhæ electæ ℥. ij.
Cornu ceruini vsti ℥. ij.
Saluæ, Rutæ, Pulegij,
Calaminthæ Italicæ, Scabiosæ, Basilicæ,
Veronicæ, Maioranæ ana M. ij.
Fumariæ, Scordij ana M. j. β.
Flor. Borriginis, flor. Buglossæ,
Flor. Violarum, flor. Rorismarini ana P. j.
Terantur omnia in puluerem crassiusculum, &
ponantur in vase vitreo mundo, addendo
Theriacæ Andromachi ℥. iv.
Mithridati ℥. iij.

Misceantur probè, & affunde
Vini sublimati, rectificati ℔. iix.
Aquarum Oxalidis,
Aquarum Cardui benedicti ana ℔. iv.
Misce, & pone ad solem per dies xiv. deinde di-
stillentur per vesicam magna diligentia, vel in
balneo M. Postea

R. Cinnamomi electi ℥. β.
Spec. Diamargaritionis frigidi, Macis,
Nucis moschatæ ana ℥. ij.
Santali rubri, Santali citrini, Zedoariæ ana ℥. j.
Caryophyllorum, Ligni aloes ana ℥. j.
Spec. Lætitie Galeni,
Spec. Lætitie Rhasis,
Spec. Diagemmæ ana ℥. j.
Moschi, Ambre ana G. ij.

Terenda terantur crassiusculè, & probè cum re-
liquis misceantur, & in sindone rubea colligata,
cum filo in prædictam aquam dimittantur. Do-
sis eius ℥. iij. per se. Misceatur item cum alijs me-
dicamentis. *Jacobus Theodor.*

*Aqua ad præcauendam pestem
& venena.*

R. Cinnamomi ℔. j.
Flauedinem Citreorum,
Summitates Melissæ,
Semen Angelicæ.
Extilla ex quatuor libris Maluatici, & rhodosta-
gmatis tantundem. *Heurnius.*

Aqua theriacalis capburata,

R. Spiritus chalcantini ℥. j.
Liquoris tartari correcti ℥. iij.

Aquæ theriacalis sequentis ℥. v.
Misceantur, digerunturque in balneo calido per
mensem. Datur ℥. j. ex vino generoso, vel alio hu-
more idoneo. Ad iam dictos affectus vehementius
valet. *Andernacus.*

Aqua theriacalis,

R. Theriacæ Alexandrinæ ℥. v.
Myrrhæ rubræ ℥. ij. β.
Crocī Orientalis ℥. β.
Mixta ampullæ vitreæ induntur, perfundantur-
que essentia, siue spiritus vini optimi ℥. x. oper-
culo diligenter superimposito: simul maceran-
tur: paraturque aqua, quæ vitro probè reconditur.
Andernacus.

Aqua theriacalis alia.

R. Scobis ligni Guaiaci ℔. j.
Theriacæ Alex. optimæ ℥. ij.
Conseruæ Rosarum, Buglossæ,
Borraginis ana ℥. ij.
Conseruæ Helenij, Anthos ana ℥. j.
C Spec. Diagemmæ, Lætitie Galeni ana ℥. ij.
Fiat infusio in vase oppleto vini albi & aquæ bo-
næ ana quartarijs iij. super cineres calidos distil-
lentur in vase duplici cum cinnamomo. Diluc in
eo quod distillatum fuerit, sacchari quantum sa-
tis est: cola per manicam Hippocratis: dato bi-
bendum his, qui conualecunt à morbo Galli-
co. *Rondeletius.*

Aqua theriacalis alia.

D **R.** Theriacæ veteris ℔. j.
Acetosæ M. iij.
Florum Chamomillæ, Pulegij, Gramminis,
Cardui benedicti ana M. ij.
Temperentur in vino albo, distillanturque: aqua
seruetur vsui: capiat æger ℥. ij. cum ℥. ij. aquæ ac-
etosæ, buglossæ: & hoc cum ingreditur lectum
vel stupham. * Hæc aqua curat dolores morbi
Gallici, si per se detur, vel cum decocto milij so-
lis, vel bardanæ. Ego, inquit, optimo successu cu-
raui multos pueros, senes & debiles hæc potio-
ne, vel addendo guttas aliquot decoctioni com-
muni Guaiaci: propter tenuitatem partium citò
penetrat, & ad extra propellit. Hæc aqua cum a-
qua extinctionis auri omne vitium argenti viui
emundat & castigat. *Rondeletius.*

Aqua theriacalis alia.

R. Ligni Guaiaci ℔. β.
Aquæ ℔. viij.
Vini albi ℔. ij.
F Aquæ Fumariæ, aquæ Cichorii, aquæ Chamo-
millæ ana ℔. j.
Macerentur simul per noctem super cineres ca-
lidos. Adde
Polypodij quercini ℔. β.
Epithymi ℥. ij.
Asparagi ℥. vj.
Conseruæ Rosarum, Cichorii,
Borraginis, Buglossæ ana quart. ij.
Theriacæ bonæ,
Conseruæ Enulæ ana quart. j.
Distillantur vase duplici bene obrurato. Dosis
℥. ij. vel

℞.ij. vel iij. Quòd si velis, poteris ℞. iij. aquæ theriacalis addere sacchari ℞. j. cinnamomi ℞. j. & rursus per manicam Hippocratis distillare. Datur in morbo Gallico manè in lecto, ad sudores prouocandos. *Syluius.*

Aqua contra venena lethalia

Et pestem.

℞. Antidoti Matthioli contra venena lethalia ℞. j.

Syrupi de cortic. Citri ℞. j.

Aquæ vitæ optimæ, in vitreis org. distil. ℞. v.

Misce in vase vitreo optimè clauso, magna cum dexteritate. Aquam in vase cum electuario ramdiu agita, donec totum dissoluatur. Tum in mensuram integram reponito, bis tamen in hebdomada agitandum. Exacto denique mense claram aquam aureoq; colore nitentem, electuario supernatante inuenies, & quæ iam omnè illius vim in se contraxerit. Tum itaq; vas ipsum aperias, & in vas aliud vitreum limpida aquam paulatim effundas, cuius os cum cera & membrana accuratissimè obtures. Tanta hæc aqua virtute pollet (quod milles expertus sum) vt quatuor drachmarum pondere pota vel per se, vel cum pari odore vini quantitate, vel cuiusuis aquæ cordialis vbi quis ictus, vel demorsus à quocunq; venenato animali, in tanto mortis discrimine versaretur, vt vocem, visum, ac reliquos ferè sensus amisisset, ægrum ingenti adstantium admiratione, à longo veluti in somno excitet. **Quin** & vomitione plurimam insectorum humorum copiam exhaurit. Valet etiam contra venena quæ per os sumuntur, & pestem. *Matthiolus.*

Aqua vitæ preciosa.

℞. Vini stillatij, seu aquæ vitæ ℞. x.

Succi Mellis, Olei chalcantini,

Liquoris tartari ana ℞. vj.

Melissæ, Chelidoniæ, Saluæ,

Rorismarini, Maioranæ ana M. j.

Zingiberis, Caryophyllorum,

Piperis albi, Piperis nigri, Piperis longi,

Cubebærum, Cinnamomi, Macis,

Myrrhæ rubræ, Malticis ana ℞. ij.

Cinerum Fabarum ℞. v.

Aromata leuiter conteruntur, herbæ inciduntur, omniaq; miscuntur, & ampullæ vitræ induntur, ipsaq; obferata diebus duodecim in balneo marcerantur: post lentissimo igne ex eodem distillantur, separanturq; deinde

℞. Pulueris Zingiberis ℞. j. β.

Pul. Zedoariæ ℞. ij. β.

Pul. Caryophyllorum ℞. ij.

Cubebærum ℞. j. β.

Amomi ℞. ij.

Granorum paradisi ℞. vi.

Nucis moschatæ ℞. j. β.

Cinnamomi electi, Macis ana ℞. ij.

Florum Sulphuris,

Florum Auri ana ℞. ij.

Zibetti, Ambreg ana ℞. ij. β.

Mofchi G. v.

A Hæc in puluerem rediguntur, & pômo sub cineribus cocto imponuntur: postea hoc aquæ vitæ supra distillatæ inijciuntur, maceraturq; in calido loco per dies tres, aut quatuor: tum iterum separatur, & ex aqua vase optimè recondita seruetur: dantur guttæ quinque. * Corpus penetrat, roborat, & renouat. *Andernacius.*

Aqua vitæ optima.

℞. Chamomillæ, Melliloti,

Flor. Lauendulæ, Sabinæ,

Flor. Anthos ana M. j.

B

Hæc in aqua vitæ ℞. iv. macerentur per horas viginti quatuor: deinde ex balneo distillantur, separanturq; ita, vt s libra exstillarit, hæc peculiari vase condatur: atque sic reliquæ deinceps excipiantur, referenturq; e. Prima omnium est præstantissima: hinc secunda: postea tertia. * Multi felicissimè hæc vti sunt in præcauenda apoplexia & paralyti hoc pacto. Si quis in balneo descendens, aquæ huius guttas tres ex aqua Maioranæ vel Saluæ sumat, hic à morbis hinc p mem fem integrum tutus erit: quinetiam eadem natus admota, turtiorè reddit. securè quoq; singulis mensibus semel guttæ tres, vel quatuor ex vino Cretico manè potui sumuntur. *Andernacius.*

Liquor auri.

℞. Auri finissimi calcinati q. s.

Tantum spiritus vini super hanc clotam calcem funditur, quantum sex digiti transfuersos supereminet: ac iuncturis vasis probè oblitis, macerantur in aqua temperatè calida, siue balneo Mariæ, diebus viginti aut triginta. Tum liquor citrinus, relicto in fundo vasis puluere candido effunditur, & spiritus vini ex ampulla vitrea per operculum à flauo auri liquore, modicè ex balneo separatur. Postremò idem liquor auri extractus, ad summum gradum vsq; eleuari, hoc est, quinquies per ampullam incuruatam (retortulam appellant) vrgeri debet: atque tunc quinta auri essentia absoluetè parata dicitur, summum Chemicorum mysterium. *Andernacius.*

E

Elixir vitæ.

℞. Caryophyllorum, Nucis moschatæ,

Zedoariæ, Zingiberis, Galangæ,

Piperis albi, Piperis nigri,

Baccarum Iuniperi, corticum Citri,

Corticum Arantiorum, Saluæ,

Basiliconis, Rorismarini,

Menthæ, Maioranæ,

F

Baccarum Lauri, Pulegij,

Gentianæ, Calamenthi,

Foliorum Sambuci, Rosarum albarum,

Rosarum rubrarum, Spicæ nardi,

Cubebærum, Aloes hepaticæ,

Sem. Arthemisæ, Sem. Maioranæ ana ℞. ij.

Ficum, Passularum, Dactylorum,

Amygdalarum, Pinærum ana ℞. vj.

Mellis albi ℞. j.

Mofchi optim. ℞. j.

Sacchari fini ℞. iv.

Misce, contusis omnibus contundendis, & in aqua vitæ lb. xv. infundantur. Stent ita in boccia bene obturata, decem diebus, aut amplius: postea in balneo distillantur vsque ad sæcum excitationem. Postea extrahæ aqua è recipiente ponaturq; in pellicano, & circuletur in fimo equino per duos menses continuos. Post circulationem tuam elixir habebis paratum. Post hæc accipe bociam cum reliquijs sæcum, & distillantur in cineribus fortissimo igne, & iam extillabit aqua rubra instar sanguinis, quæ admodum fœtet, & turbida est: quæ & ipsa circuletur, vt prior: & hæc est ignea substantia, quæ etiam semimortuos suscitare potest. Post circulationem seruetur.* De priori aqua, quæ per balneum est extracta, si tertio quoq; die per os ʒ. j. accipiatur, corporis integritatē conferuat, & à morbis tuetur. Si vulnera eā madefiant bis tēne ad summum, curantur: oculorum morbis omnibus apprimè conuenit, gutta vna instillata visum conferuat. Facies & pectus sæpius hac aqua lota, inuentum conferuat. Per os assumpta veneres stimulat, & mulieres infœcundas ad conceptum disponit. Posterior aqua rufo colore prædita, doloribus matricis medetur, per os sumpta: pondere duarum drachmarū assumpta, pleuritidem soluit: colicos dolores inunctione curat: similiter & lienis duritiem, dentium dolorem, anhelitus fœtorem, & alia huiusmodi sanat. Omnis generis febres tollit, quia potenter omnes humores discutit & dissipat. Si cui ægroto vocis acciderit priuatio, dabis huius ʒ. j. cum altera ʒ. prioris aque intra os, & loquetur: quod ego millicis, inquit author, expertus sum. *Fiorauanus.*

Aqua preciosa.

℞. Vini maluarici opt. mens. vj. ponatur in boccia, & distilletur suauiter igne per cineres septem vel nouem vicibus: aquam vitæ sic bene rectificatam pone in vitro cum sequentibus.

℞. Sperma ceti,

Ambræ electæ,

Rhabarbari optimi ana ʒ. ij.

Moschi fini ʒ. j.

Pone huiusmodi res in sacculum vel pilam de panno raro subtili & bene mundo. Huiusmodi sacculus postea ponatur ad vinum supra rectificatum, & bene claudatur orificium vitri: efficietur tale vinum aurei coloris. Possit & cinnamomi aliquid addi, & erit magis delectabile: virtutes huius aquæ: venena curat & expellit. Ad præseruandum contra pestem datur gutta vna manè cum modica medulla panis, factis prius alijs purgationibus & phlebotomia. Infecto vero da testam nucis moschatae plenam cum mica panis albi: deglutendo curat. *Enonymus.*

Aqua mirabilis.

℞. Terebinthine ʒ. j.

Thuris masculi ʒ. ij.

Aloes hepaticæ, Masticis,

Caryophyllorum, Galangæ,

Cinnamomi, Croci,

A Nucis moschatae, Cubebarum ana ʒ. j.

Gummi bederae ʒ. v.

Omnia subtilissimè puluerizentur: deinde in alembico bene lutato distillantur lento igne. Prima aqua erit clara & alba, donec incipiat croceari & inspissari: tunc remoue ipsam, & collige secundum, quæ erit crocea, spissa, & priori supernatat. Cùm autem color ille croceus magis intenditur, remoueat secundam, quia venit tertia: quæ est sicut mel clarum, & propriè balsamum vocabitur, & eius facultates quoque obtinet. Si eius guttam cum cuspide culicelli in fundo cyathi aqua pleni posueris, non dissoluitur, quem admodum verum balsamum: postquam steterit per vnam horam, venit in superficie aqua sine dissolutione. Ardet quoq;. Deinde congelat lac si in vna libra lactis ponatur vna gutta tepida, statim congelat illud, sicut balsamum.* Prima aqua balsamum dicitur, & hæc curat fistulam, sonitum aurium, si de ea duas vel tres guttas impo fueris. Secunda aqua vocatur oleum balsaminum: quæ curat oculos exalpebratos, leprosos & lacrymosos subito, si cum ea manè & sero laueris. Tertia vocatur balsaminum oleum artificiale, quod in facultatibus idem est, quod naturale. Curat & stringit omnem tinea, scabiem & superfluitatem, in quacumq; parte humani corporis acciderit: omnia apostemata, & omnia vlcera recentia euenientia, omnemq; tumorè oculorum, si cū ea laueris. Repercutissua est magis humorum frigidorum, quàm vlla alia medicina. Omnem dolorem dentium, vel ex verme, vel ex humore fluente, si cum ea laueris, curat, restringit, & interficit. Et in omnibus venenis frigidis, sicut bufonis, araneæ, serpentis, scorpionis, optimè valet: nec est possibile, vt hominem lædant, si aliquis ab illis punctus, guttam tepidam huius apposuerit. Omnia vlcera, quantumcunque profunda sint, siue in carne, siue in neruis & ossè, & apostemata saniosa, si cum ea laueris, sine aliqua tenta curat intra nouem dies, quantumcunque terribilia, seu immunda, fistulata seu cancrata fuerint, etiam Noli me tangere, & morbum Aegidij: habet etiã mirabiles effectus in dulcificatione corporum metallicorum. Omnem guttam frigidam, si cum ea laueris, & cum panno lineo supra locum doloris emplastraueris, curat & percussiones lapide, vel casu, læsione loci facta, panno lineo in eo tincto & superposito desiccatur & restringit, neruos quoque fortificat, vel confortat. Et scias, quod est calidissima supra omnem gradum, & nulla res calidior reperiri potest: & est tantæ penetrationis & caliditatis, quod si vnam guttam tepidam posueris super manū, statim penetrat sine læsione, & non senties. Tumorè pedum, tibiærum, & dolorem iuncturarum læsione ibi facta, superposito, curat ex frigida causa, vel ex sanguine corrupto. Dicitur hic liquor Mater balsami: quem si probare volueris, accipias pullum deplumatum, & mundatum à visceribus: postea calefacte eum ad ignem tantum, quod vix possit teneri in manu: postea line cum

cum dicto oleo, & expone soli per duas horas ad exiccandum, & iterum iteretur vngedo cum dicto oleo, & desicceetur: postea ubi vis reponc, quia nunquam putrefiet. & huius generis plures habet facultates. *Bertapalis.*

Aqua apoplectica, nostra.

R. Rorismarini, Betonica,
Saluic, Maiorana ana M.j.
Flor. Anthos, flor. Stœchados,
Flor. Borraginis, flor. Primulæ veris,
Flor. Lauendulæ ana P.j.
Sem. Sinapi, sem. Pœoniæ ana ʒ.ij.
Sem. Fœniculi ana ʒ.ij.
Nucleorum Persicorum ʒ.j.
Rad. Pœoniæ ʒ.j.
Scillæ ʒ.ij.
Visci Quercini ʒ.β.
Cubebærum ʒ.ij.
Nucis moschatae ʒ.ij.
Macis ʒ.j.
Spec. Diambrae, spec. Diamoschi ana ʒ.β.
Confect. Anacardi ʒ.i.
Aque vitæ opimæ, atque circulatæ T̄b.iiij.
Puluerizanda puluerizentur, macerentur, & per vesicam destillentur, vt artis est.

Aqua epileptica.

R. Fol. & flor. Saluicæ minoris T̄b.j.
Rutæ ʒ.j.
Flor. Lauendulæ ʒ.ii.
Nucis moschatae, Caryophyllorum,
Zingiberis, Cinnamomi ana ʒ.j.
Spicæardi, Castorei ana ʒ.i.
Granorum Paradisi, Olei Laurini ana ʒ.j.
Cort. mal. Citri ʒ.iiij.
Contundantur optimè omnia, vinoq; albo generoso macerentur aliquot diebus, cucurbita accuratè clausa: inde igne lento stillatitius liquor excipiat. *Rubens.*

Alia.

R. Hirundinum num. lx.
Castorei ʒ.ij.
Granorum Pœoniæ ʒ.β.
Aque ardentis T̄b.xv.
Macerentur cucurbita optimè occlusa. deinde adde
Liquoris primi è Chalcantio educti,
Aceti albi acerrimi ana T̄b.j.
Macerentur quindecim diebus omnia: mox igne cinerum moderato destillentur, dum liquor perspicuus manauerit: cuius manè & vesperi cochlear exhibeatur, dum totum sumatur. Quod si Castorei odor & sapor ingratus sit, G.xij. Moschi adiungantur, & totidem Camphore, & Sacchari candi T̄b.β.

Aqua epileptica Erasti.

R. Flor. Lilij conuallium T̄b.j.β.
Flor. Pœoniæ, flor. Lauendulæ,
Flor. Betonicae ana T̄b.j.
Flor. Tiliae, flor. Verbasci odorati ana ʒ.ii.β.
Rad. Aristolochiæ longæ ʒ.j.β.

Visci Quercini ʒ.xiv.

Visci Corylorum ʒ.iiij.

Cubebærum ʒ.j.

Piperis nigri Castorei pontici ana ʒ.β.

Incidenda incidantur, misceantur, infundantur in vini vel maluatici, vel alterius generosissimi mensuris duabus Germanis, per tres hebdomadas, maneatque loco calido, vel Soli exposito, & quotidie agitentur, demum balneo Mariæ destillentur. Vltus est, vt in paroxysmo diducto ore, cochlear plenum infundatur, fauces, & tempora & nares ea cõfricentur. Deinde, vt quo tempore insultus timetur, siue dum post breuia intervalia accessiones repetunt, vesperi & manè tantundem ægroto offeratur, vnà cum duobus trochiscis, quorum mentio fiet. Si mandere ægrotus nequeat, in aqua dissoluti exhibentur. Postremo vt tempore præseruationis singulis septimanis, eum Luna vel quadrata, vel plena, vel noua efficitur, cochlear vnum sumatur, cum duobus trochiscis manè & vesperi: & morbo remittente manè tantum deinceps metu plenè sublato, bis in mense, plenilunij & nouilunij tempore accipisse sufficit. Trochiscorum autem descriptio hæc ausmodi est:

R. Cinnamomi ʒ.j.

Rad. Pœoniæ, Sem. Pœoniæ ana ʒ.ii.

Zingiberis, Cubebærum,

Caryophyllorum, Macis ana ʒ.j.

Spec. Cordialium, spec. Aromat.

D Spec. Caryophyllorum ana ʒ.β.
Spec. Diambrae, spec. Diamoschi ana G.v.
Nucis moschatae conditæ ʒ.j.
Sem. Citri excorticati ʒ.ii.
Sacchari albiissimi ʒ. iix. in aqua supradicta dissoluti.

Ex his fiant iuxta artem trochisci, instar eorum, quæ Manus Christi vocantur. Pro ditioribus inaurari, & oleo stillatitio, vel anisorum, vel macis, vel alio simili aspergi poterunt, cum funduntur supra lapidem.

E

Aqua epileptica Langij.

R. Florum Lilij conuallium M. iix.

Superfundatur mensura vini Cretici, aut moscatelli, aut aliàs generosi, in eoq; per dies quinque infusi maneant, mox vitreis organis tepentis aquæ balneo destillet. Mox

R. Cinnamomi ʒ. vj.

Nucis moschatae ʒ.β.

Piperis longi ʒ.ij.

Flor. Lauendulæ ʒ.j.

Flor. Rorismarini,

Flor. Stœchadis ana ʒ.β.

Cubebærum ʒ.ij.

Visci Quercini,

Rad. Pœoniæ,

Rad. Dictamni nostratis ana ʒ.β.

Omnia crassiusculè contrita, rursus in superiore vino per dies octo macerentur, loco aprico postmodum destillentur, vt supra. Trochiscorum hæc forma est:

R. Sem. Pæoniæ excort. ℥. β.
Margarit. præparat. ℥. β.
Macis ℥. j.
Fol. Auri num. vj.
Sacchari albifs. aquæ iam dictæ dissoluti ℥. v.
Fiant trochisci. Vfus vt in præcedente dictum.

Aqua ad conuulsiones, optima.

R. Aquarum Lilij conuallij,
Aquarum Iuniperi ana ℥. j.
Olei Succini ℥. β.
Miscæ, *Quercosanur.*

Alia ad idem.

R. Aquæ Cinnamomi,
Aquæ flor. Tiliæ ana ℥. j.
Olei Iuniperi per ebullitionem aquæ extracti
gutt. iij.
Olei Succini ℥. β.
Spiritus Vitioli gutt. ij.
Miscæ, & potui exhibe. *Idem.*

Aqua ad melancholiam.

R. Zedoaria, Doronici, Cort. mali Citri,
Macis, Nucis moschatæ ana ℥. j.
Coralli rubri, Succini,
Limaturæ Eboris ana ℥. ij.
Been albi & rubri,
Caryophyllorum,
Zingiberis, Piperis longi,
Spicæ, Folij, Croci,
Heil, siue Cardamomi ana ℥. j.
Trochiscorum Diarhodonis,
Agallochi ana ℥. β.
Cinnamomi, Galangæ,
Zurumbet ana ℥. j. β.
Fol. Auri, fol. Argenti contus. ana aur. j.
Margaritarum ℥. iij.
Frag. Saphyri, frag. Hyacinthi, frag. Smaragdi,
ana ℥. β.
Moschi ℥. β.
Ambre ℥. ij.
Myrobalanorum emblicorum ℥. v.
Rosarum ℥. j.

Hæc omnia optimo vino macerata octo hora-
rum spatio, destillatione excipiuntur. Conuenit
ijs, qui ab ique manifesta causa tristantur: qui ca-
pite tremunt, aut corde, quibus solitudo experit-
ur. *Sauonarola.*

Alia aqua ad melancholiam.

R. Rosarum ℥. xv.
Glycyrrhizæ mundæ ℥. vij.
Agallochi, Santalorum ana ℥. iij.
Cinnamomi ℥. v.
Macis, Caryophyllorum ana ℥. ij. β.
Gurami Arabici,
Tragacanthæ ana ℥. ij. ℥. ij.
Nucis moschatæ, Cardamomi,
Galangæ ana ℥. j.
Spicæ ℥. ij. Ambre ℥. ij.
Moschi ℥. j.
Aquæ Rosarum stillatiuæ,
Vini optimi ana q. s. est.

A Macerentur omnia, deinde lento igne excipia-
tur vitreis vasis aqua. Quæ stomacho ieiuno, ob
frigiditatem, ac humiditatem languenti egregiè
succurrit, & coctionem iuuat, appetentiam exci-
tat, cordique mirificè opitulatur. Qui tamen ca-
lidiori sunt temperamento, cordis præsertim,
aut aliquarû in mesenterio, cæteris ac locis par-
tium inflammatione laborant, ea temerè non v-
tantur. *Rubeus.*

Aqua ad loquelam deperditam.

R. Aquarum Lauendulæ ℥. j.
Saluiæ, Pæoniæ, Pulegij, Maioranæ,
Ceraforum nigr.
Fol. Quercus ana ℥. β.
Miscæ, & teneatur in ore.

Alia.

R. Aquarum Lauendulæ ℥. j.
Saluiæ, Pæoniæ, Pulegij,
Maioranæ ana ℥. β.
C Miscæ. Retineatur in ore, non transglutiendo, vel
transfumendo.

Aqua somnifera.

R. Musci arborei, flor. Nymphææ,
Papaueris albi & nigri,
Lactucarum ana M. j.
Cort. Mandragoræ,
Sem. Lactucæ,
Sem. Papaueris nigri ana ℥. β.
Sem. Lolij ℥. ij.
D Sem. Papaueris albi ℥. iij.
Sem. quatuor frig. ℥. ij. β.
Cinnamomi, Nucis moschatæ,
Zingiberis, Caryophyllorum ana ℥. β.
Ligni aloes, Macis ana ℥. ij.
Myrrhæ, Thuris ana ℥. ij. β.
Croci ℥. iij.
Opij ℥. j. β.

Aqua ex omnibus eliciatur: cuius vsus fuerit ab
℥. β. ad ℥. j. vii vires ac vigilæ ægrotantis tulo-
runt. *Guainerius.*

Aqua ad somnum alia.

R. Succi Papaueris vtiusque ana ℥. j. β.
Succi Hyoscyami albi & nigri ana ℥. ij.
Succi Portulacæ,
Succi Lactucæ ana ℥. iij.
Succi Fabæ inuersæ ℥. β.
Succi Nenupharis ℥. iij.
Sem. Papaueris cuiusque,
Radic. Fabæ inuersæ ana ℥. ij.
F Sem. Lolij ℥. β.
Sem. Hyoscyami albi & rubri ana ℥. ij.
Xyloaloes, Nucis Methel ana ℥. j. β.
Portulacæ, Lactucæ ana ℥. j.
Scariolæ ℥. j. β.
Endiuæ ℥. j.

Contundantur & reponantur per dies tres in va-
se vitreo, & destillentur. Detur ℥. j. cum vino &
aqua. *Fumanellus.*

Alia.

R. Lolij, Sem. Hyoscyami,

Sem. Por-

Sem. Portulacæ ana ℥.β.
 Mandragoræ ℥.ij.β.
 Papaueris nigri, Sem. Crassulæ maioris,
 Cicutæ, Papaueris rubri,
 Halicacabi ana ℥.ij.

Vnumquodque seorsim in pollinem redigatur,
 inde in cucurbita diebus quinque aut sex mace-
 rentur: postea adde

Succi Crassulæ maioris,
 Succi fol. seu rad. Hyoscyami,
 Succi fol. Papaueris rubri ana ℥.β.
 Opii ℥.j.

Omnia simul misce, & destillet aqua: cuius est,
 vt superioris, vsus. *Rubens.*

Alia aqua somnifera.

R. Opii, sem. Hyoscyami ana ℥.β.
 Nucis moschata, Gallie moschatae,
 Agallochi ana ℥.j.
 Succi Coriandri virentis ℥.iv.

Simul omnia quindecim diebus mace-
 rentur, postea addantur

Nucis Metellæ ℥.β.
 Lactucæ, per diem ac noctem vino albo ge-
 nerofo infusæ M.ij.
 Cort. Mandragoræ recent.
 Sem. Lactucæ ana ℥.β.

Vitreis organis aqua eliciatur. *Rubens.*

Alia.

R. Nucis Metellæ ℥.β.
 Sem. Papaueris ℥.β.
 Sem. Hyoscyami albi ℥.β. Opii G.j.
 Sacchari opt. ℥.iv.
 Sem. Lactucæ,
 Sem. Papaueris nigri ana ℥.ij.
 Sem. Lolij. ℥.β.

Fiat aqua. *Idem.*

Alia.

R. Succi Fabariæ, seu Fabe inuere, &
 Lolij succi, Solani succi ana ℥.vj.
 Sem. Hyoscyami, sem. Fabariæ,
 Sem. Endiuie, sem. Lactucæ,
 Violarum, Rosarum ana ℥.β.
 Opii Thebaici ℥.ij.β.

Quæ teri possunt, terantur infundanturque in ℥.
 iix. aquæ ardentis: mox tepentis aquæ balneo
 pluribus vicibus liquor destillet: cuius exhibent
 ad ℥.ij. *Idem.*

Aqua mirabilis ad visum.

R. Succi Fœniculi, Chelidonij,
 Rutæ, Euphragiæ ana ℥.ij.
 Mellis ℥.x.
 Sarcocollæ, Antimonij,
 Thutiæ, Aloes ana ℥.β.
 Fellis Caponum, Gallorum,
 Gallinarum ana ℥.ij.
 Nucis moschatae, Croci,
 Caryophyllorum ana ℥.j.
 Sacchari candi de syrupo ros. ℥.vj.
 Hepatis Hircini sani ℥.ij.β.
 Arthos M.β.

A Contundenda contundantur subtilissimè, & he-
 par frustatim incidatur: deinde omnia miscean-
 tur, & ponantur in alembico vitreo, & secundum
 artem bis distillentur. * Visum caliginosum mi-
 rabiler clarificat, & sanitatem oculorum con-
 seruat, intra oculos posita. *Ioan de Vigo.*

Aqua ad visum alia.

R. Seminis Fœniculi, Petrosclini, Apij, Sileris
 montani, Anisi, Carui, Sem. Gallitrici, Rad. Che-
 lidoniæ, Rad. Acori, Beticæ, Agrimonie, Tor-
 mentillæ, Rutæ, Verbena ana part. æqual. Teran-
 tur & ponantur prima die in vrina pueri virgi-
 nis: secunda in vino albo: tertia in lacte mulie-
 ris, sine afinæ: quarta die distillentur hæc omnia,
 & serua, vt balsamum, & obtura vas, ne respira-
 re possit. * Visum acuit, & oculos clarificat, &
 maculas & panum delet. *Petrus Hispanus.*

Aqua vsualis ad oculos.

R. Aloes Hepaticæ, Sarcocollæ ana ℥.j.
 Caphuræ, Croci orientalis ana ℥.β.

C Puluerizentur omnia per se minutissimè, adde
 Vini maluatici, Aquæ Rosarum ana ℥.vj.
 Bulliant in duplici vase secundum artem. *Au-
 gustani.*

Aqua confortans visum.

R. Margaritas q. v. quas in tenuissimas parti-
 culas contusas excola per lineum cum aqua ro-
 sarum. Deinde aquæ istius aliquot guttas pluma
 oculis instilla. *Ranzoni.*

Alia.

R. Aquarum Verbenæ, Beticæ,
 Fœniculi ana ℥.j.β.
 Vini albi ℥.j.
 Thutiæ præparatæ ℥.j.
 Sacchari candi ℥.ij.
 Aloes hepaticæ ℥.j.
 Lactis mulieris ℥.ij.
 Caphuræ ℥.β.

Puluerizanda puluerizentur, & 24. horis in infu-
 sione permaneant, deinde colentur, & colaturæ
 oculi clausi abluantur. *Idem.*

*Aqua ad nebulas oculorum &
 suffusiones.*

R. Pilosellæ part. x.
 Chelidonij part. iij.
 Fœniculi part. ij.
 Mense Maio collect. dū rore adhuc madent.
 Distilla calore cinerum. Sunt qui Aloem ad-
 dant. *Rubens.*

Alia ad idem.

R. Zingiberis, Cinnamomi,
 Caryophyllorum, Nucis moschatae,
 Granorum Paradisi ana ℥.
 Fol. Saluie ℥.j.
 Cardamomi, Cubebarum,
 Masticis, Galangæ,
 Rorismarini, Maioranae,
 Lauendulæ, Melissæ,
 Beticæ ana ℥.ij.
 Vini optimi, aut aquæ vitæ ℥.ix.

Omnia bene tusa macerentur per dies decem: A donec librę quinque exierint: quam serua ad v-
 mox destillet aqua, cuius duæ trësue guttę ocu- sum. *Fiorananius.*

lis suffusione laborantibus instillentur. *Rubens.*

*Aqua ad oculorum vlcera, vbi ma-
 teria calida est.*

R. Aquarum rosaceę, Flor. Myrtilorum,
 Equiseti ana ʒ. ʒ. ʒ.
 Sacchari candi è syrupo rosaceo ʒ. ij.
 Sieff albi absque Opio,
 Sieff è plumbo ana ʒ. j.
 Sieff è thure ʒ. ʒ.
 Aloes hepaticę ʒ. ʒ.
 Myrobalanorum citrin. ʒ. j. ʒ.
 Album ouorum num. iij.

Tritis terendis, quassentur & misceantur omnia
 inde vitreis organis, slipatis accuratè rimis, a-
 qua destillet: quę vlcera purgat, & ad cicatricem
 perducit. *Ioan. de Vigo.*

Alia ad idem, vbi materia frigida est.

R. Sieff. è thuro ʒ. j.
 Sieff è plumbo ʒ. j. ʒ.
 Mirobalanorum citrinorum ʒ. ij.
 Cadmię, Stybij ana ʒ. j. ʒ.
 Myrrha ʒ. ʒ.
 Sarcocollę, Aloes hepaticę ana ʒ. j.
 Aquę Plantaginis, Rosarum ana ʒ. j. ʒ.

Terantur, quę terenda sunt, omnibusque mix-
 tis, eliciatur aqua vase vitreo, qua perinde ac col-
 lyrio vtare. *Idem.*

*Aqua ad oculorum nebulas &
 suffusiones.*

R. Succı Fœniculi, succı Chelidonij, ana ʒ. ij.
 Mellis rosacci ʒ. x.
 Rutę P. j.
 Euphragię M. ij.
 Felle venuecis ʒ. iv.
 Sarcocollę ʒ. ij. ʒ. Sagapeni ʒ. j.
 Caphurę ʒ. ij.
 Misce, ac destilla. *Idem.*

Alia optima Altomari.

R. Fœniculi, Rutę, Euphragię,
 Verbenę, Tormentillę, Betonicę,
 Rosarum, Endiuę syluestris, Callitrichi,
 Anagallidis, Pimpinellę, Chelidonij,
 Papyri, Pæonię, fol. Vitis, Apij,
 Agrimonię, Caprifolij ana part. æquales.
 Terantur, & prima die ponantur in vino albo:
 secunda in vrina pueri, vnerem nõ experti: ter-
 tia in lacte mulieris: quarta in melle optimo:
 quo tempore destillentur, & quod elicitur, vsui
 feruetur. Hęc autem omnia purgato corpore ex-
 hibere oportet.

Aqua visum conseruans.

R. Vini albi ʒ. xij.
 Panis albi recentis ʒ. iv.
 Chelidonij, Fœniculi,
 Scillę ana ʒ. iv.
 Caryophyllorum ʒ. ʒ.
 Misce in alembico, & balnei calore destillentur.

*Aqua ad oris halitum commendandum,
 atq; trem natium.*

R. Aquę rosaceę ʒ. j. ʒ.
 Aquę Violarum ʒ. j.
 Aquę Maioranę ʒ. ʒ.
 Nucis moschatę, Agallochi,
 Cinnamomi, Galangę,
 Zedoarię ana ʒ. ij.

B In puluerem redigantur, quę possunt redigi, &
 cū aquis misceantur, destilletq; aqua, cui addito
 Moschi G. iix.

Nam purgato capite, si ipsa aqua quotidie sto-
 macho ieiuno, emunctis que naribus trahatur,
 mirificè confert, dum è cerebro ortum habuerit
 malum. *Hier. Rubens.*

Aqua ad spura cruenta, & phthisim.

R. Carnium limacum in vini austri, & aquę
 plantag. coct. ʒ. ij.

C Conseruę Consolidę maioris,
 Rosarum ana ʒ. j.

Cum limacum defillatione fiat destillatio in a-
 lembico. Hęc aqua per manicam Hippocr. cole-
 tur, cum sacchari dissoluti in aquę plantag. ʒ. ij.
 Santali, Spicę ana ʒ. ʒ. exhibeatur. *Hier. Rubens.*

Aqua nostra ad phthisim.

R. Lima cum, seu cochlearum mundatarum,
 & incisarum ʒ. j.

D Carnis Caponis incisę ʒ. ʒ.
 Caudarum Cancrorum mund. & incis. ʒ. iij.
 Pinearum mundatarum,
 Amygdalarum dulcium ana ʒ. iij.
 Seminum Melonum, Cucurbitę,
 Citrulli, Cucumeris ana ʒ. ʒ.
 Sem. Papaueris albi ʒ. ij.
 Passularum, Ficum, Sebesten,
 Iuiubarum, Glycyrrhizę ana ʒ. ʒ.

E Gummi Tragacanthi,
 Gummi Arabici ana ʒ. ij.
 Thuris, Masticis ana ʒ. j.
 Boli Armeni, Ferrę sigillatę ana ʒ. ʒ.
 Rad. Consolidę maioris ʒ. ʒ.
 Herbe Nicotianę M. ij.
 Conseruę Rosarum, Violarum, Borriginis,
 Ileos, Enulę ana ʒ. j.
 Pulmonis Vulpini ʒ. vj.
 Sanguinis Draconis ʒ. ij.

F Spec. Diagemme, Diamarg. frig.
 Lætitię ana ʒ. ij.
 Ossis de corde Cerui ʒ. j.
 Rosarum rubr. ʒ. ij.
 Aquę Consolidę maioris, Tussilaginis,
 Nicotianę ana ʒ. ʒ.
 Aquę Mellissę, Buglossę ana ʒ. ʒ.
 Aquę Capillorum Veneris ʒ. ʒ.
 Medullę panis albi in vino Maluatico infu-
 sã q. f.

Contundenda contunde, misce, & in balneo Ma-
 rię, vcl cineribus lento igne destilla, ac conserua.

Alia ad idem cum virium debilitate.

R. Conferuę Rosarum, Cornorum,
 Consolidę maioris ana ʒ. ij.
 Spec. Diarrhod. Abb. spec. Diamarg. frig.
 Spec. Triafandali, spec. Aromat. ros. ana ʒ. ij.
 Spicę Cornu cerui, Coralli rubri ana ʒ. j. ʒ.
 Trochisc. ę Terra lemnia, ę Succino,
 E Spodio ana ʒ. iv.
 Sem. Acetosę, sem. Portulacę,
 sem. Plantaginis, Vini granatorum ana ʒ. iv.
 Decoctionis duarum turturum, & vnus per-
 dicis, quarum ventres astringere materia
 infarcti sint ʒ. iv.

Cum mica panis albißimi infusi in vino grana-
 torum, & cum carne vnus capi, fiat destillatio,
 quę coletur per manicam Hippocr. *Hier. Rubem.*

Aqua pro phthisicis & hęsticis.

R. Carnis Gallinę iuuenis incisi, & cū ossibus
 confusi q. s. est. Medullę panis tantundem,
 Scabiosę viridis M. j.
 Fol. Auri ʒ. j.
 Aquę stillatitię Myrti ad pondus omnium.
 Omnibus confusis & mixtis balneo calentis a-
 quę destillantur: pro qualibet libra aquę adde
 Aquę siue quintę essentię mellis ʒ. j.
 Seruetur in vase vitreo optimę obturato ad v-
 lum. *Fioranansus.*

Aqua ad phthisim, alia.

R. Conferuę Borriginis, Violarum,
 Rosarum ana ʒ. j. ʒ.
 Ireos, Helenij ana ʒ. ʒ.
 Elest. de Gemmis sine specibus,
 Spec. Diarrhod. Abb.
 Spec. Triafandali absque caphura,
 Spec. Diamarg. frigidi ana ʒ. ij.
 Margaritarum perforatarum, Corallorum,
 Succini ana ʒ. j.
 Passularum, Ficuum, Myxorum,
 Glycyrrhizę ana ʒ. vj.
 Pinearum mundat. Amygdal. dulc. ana ʒ. ʒ.
 Gummi Tragacanthi, gum. Arabici ana ʒ. ij.
 Sem. Anisi, sem. Fęniculi, sem. Vrticę,
 Quatuor sem. frig. com.
 Sem. Papaueris albi ana ʒ. j.
 Sigilli Lemnij, Boli Armeni,
 Rosarum siccarum ana ʒ. iv.
 Aquarum Pimpinellę, Tussilaginis ana ʒ. iv.
 Decoctionis Limaicum, Cancrorum,
 Gallinarum ana ʒ. j.
 Carnis vnus Capi iuuenis,
 Carnis vnus Perdicis,
 Mice panis in vino odorato infusi ana q. s.
 Sacchari albißimi ʒ. i.

Fiat destillatio. *Idem.*

Aqua ad hydropem, nostra.

R. Liquoris Tartari, Aquę Gentianę,
 Aquę Theriacalis ana ʒ. j.
 Spiritus Vitrioli, Olei Sulphuris ana gutt. xv.
 Misce. Capiat a ʒ. ij. vsque ad ʒ. ʒ. cum vino an-
 te ingressum laconicij, & sudet.

A

Aqua alia ad hydropem, nostra.

R. Eupatorii, Endiuie,
 Scolopendrij ana M. j.
 Herbę Peti M. iii.
 Flor. Ireos nostrat. Flor. Sambuci ana ʒ. j.
 Radicum Asparagi, Apij, Fraxini,
 Rubię, Tormentillę, Acori ana ʒ. ʒ.
 Ebuli, Ireos nostrat. ana ʒ. j. ʒ.
 Sem. Cucurbitę, Melonum, Citrulli,
 Cucumeris, Endiuie, Scariolę,
 Lactucę, Portulacę, Halicacabi ana ʒ. ij.
 Corticum Tamaricis, Capparorum ana ʒ. ʒ.
 Corticum Sambuci, Ebuli ana ʒ. ij.
 Hepatis Lupini ʒ. ij.
 Ventriculorum Gallinę sicc. ʒ. ʒ.
 Scyllę ʒ. ʒ.
 Acinorum Sambuci M. ij.
 Cantharidum ʒ. j.
 Succ herbę Peti ʒ. j.
 Aquę flor. Sambuci, Ireos, rad. Ebuli,
 Cort. Sambuci ana ʒ. ʒ.
 Aceti ʒ. ij.
 Mellis ʒ. iv.
 Cinnamomi electi ʒ. j.
 Spicę Indicę ʒ. ij.

C

Contundenda contundantur bene, misceantur
 & macerentur per horas 24. deinde in cineribus
 igne perquam lento distillantur. Aquę addatur
 salis Absinthij ʒ. ʒ. & seruetur. Datur quotidie ʒ.
 j. ʒ. vel ʒ. ij. manę stomacho ieiuno. Hac etiam
 vinum hydropicorum dilui potest.

D

Aqua hydropica, nostra.

R. Aquę florum Sambuci ʒ. iv.
 Acinorum Sambuci immatur. confus. ʒ. iv.
 Macerentur per horas 24. & destillantur. Huic
 postea aquę adde acinorum Sambuci maturo-
 rum confusorum ʒ. iv. macerentur iterum vt
 prius, & destillantur. Demum
 R. Huius aquę ʒ. ij.
 Aquę Theriacalis ʒ. j.
 Liquoris Tartari, correcti ʒ. iij.
 Olei salis Ebulini, vel Iuniperini ʒ. ij.
 Detur ʒ. j. vel ʒ. ij. stomacho vacuo ad sudorem
 eliciendum.

E

Aqua Tartarea.

R. Cinnamomi electi confusi ʒ. j.
 Aquę Rosarum ʒ. iv.
 Liquoris Tartari correcti ʒ. j. ʒ.
 Misceantur, & macerentur in balneo Marię per
 F horas 24 & distillantur: propria ei facultas inest,
 abstergeđi, torborandi ventriculum & iccur, atq;
 eorum compunctiones sedandi. *Th. Paracelsus.*

Aqua stillatitia arbritidi viliis.

R. Saluię, Rutę, Hyssopi M. j.
 Sulphuris, Salis ana ʒ. ʒ.
 Vini opumi ʒ. iij.
 Macerentur, & destillantur: & panni in ea aqua
 imbuti sæpe admoucantur. *Ant. Chalmersus.*

Alia ad idem.

R. Saporis Cyprij q. s. est. Destilletur in alem-

bico vitreo: & est optima ad arthritidem. *Idem.*

Aqua ad venena erodentia.

R. Theriacæ ꝑ. ij.
Condit. Helenij, Ireos ana ꝑ. j.
Succi Baccharum Lauri, succi Iuniperi,
Succi Betonicae, succi Centaurij minoris,
Succi Verbasci, succi Marrubij ana ꝑ. iij.
Florum Nymphææ,
Flor. Violarum,
Cortic. rad. Mandragoræ,
Sem. Alterci albi ana ꝑ. j.
Opij ꝑ. ij.

Excepta alembico, artificio resoluuntur, sed melius in diplomatibus. Neque solum prodest, venenosis, quod vrit corpus, sed internis doloribus, qui cum febre cruciant. *Rubens.*

Aqua ad morbum Gallicum, destillata.

R. Caryophyllorum,
Cinnamomi ana ꝑ. ij.
Colocynthidis ꝑ. j.
Nucis moschatae num. j.

Eqq; omnia in puluerem redacta, raroq; linteo inuoluta, bulliant in vini albi optimi ꝑ. i. x. aquæ fontis ꝑ. iv. ad consumptionem medietatis, clausis optimè rimis, foramine in summo operculi recluso, quo spirare possit. Vbi refrigit, expresso in vinum linteo, adde ligni Guaiaci incisi ꝑ. ß. macerenturq; horis xxiv. mox destillet, igne leui, aqua, qua tumores à Gallica lue, madescant, purgato prius corpore: & si robore virium valido ægrotus fuerit, sumat manè ad ꝑ. ij. sin infirmus ꝑ. j. Hoc eodem modo vtere ad hydropem, & ad venena: Sudorem enim ciet, neq; admodum exquisitam postulat victus rationem. *Hier. Rubens.*

Alia ad idem.

R. Sem. Ebuli,
Olei Sulphuris, vel Chalcanthi ana ꝑ. j.
Aque ardentis ꝑ. iij.
Fœniculi cum radic.
Petroselini cum radic. ana partes æquales.
Asparagorum recent. cum radic. duplum.

Vitreis organis lentissimo igne destillet aqua: in cuius libra dissolue sacchari candi ꝑ. iij. manè quantum capere cortex nucis potest, ex hac aqua, & tantundem superioris ardentis, sumitur, & per horam in horam in lecto quiescendum: idque octo diebus: admirabiles celebrant huius remedij laudes. Quod si ad viginti dies accipiat, lapidem in vesica & renibus frangere afferunt: lieni item prodest, & induratis Gallici morbi tumoribus, si dolentia aut tumentia loca madescant. *Idem.*

Aqua Philosophica, siue theriacalis ad morbum Gallicum.

R. Rasuræ ligni Guaiaci ꝑ. ß.
Vini albi ꝑ. ij.
Aque fontanæ ꝑ. iij.
Aque Fumariæ, aquæ Cichotij,
Aque Chamæ ana ꝑ. j.
Polypodij quercini ꝑ. ß.

A Macerentur simul horas duodecim, adde

Epithymi ꝑ. ij.
Asplenij ꝑ. vij.
Baccarum Iuniperi ꝑ. ij.
Corticis Citri ꝑ. j.
Confer. Rosarum, confer. Cichotij,
Confer. Borriginis,
Confer. Buglossæ ana ꝑ. ß.
Confer. Enulæ, Theriacæ veteris ana ꝑ. iv.

Destillentur in diplomate: postea adde Saccharum & Cinnamomum ad saporis suauitatem:

B dabisque huiusmodi aquæ ꝑ. iij. aut iv. aut v. pro viribus ægrotantis, ac morbi magnitudine, purgato prius corpore, iuxta humoris peccantis naturam. Nam ea sua tenuitate humores tenuat, poros aperit, sudores mouet, ac recondita facultate huic morbo aduersatur. Cui poteris addere conferuam Acori, Iridem, aut alia, quæ magis tuæ intentioni accommodata videbuntur. Liberum quoque erit longè à cœna cum ibit cubitum, totidem vncias illius aquæ sumere. Interea verò dum ea vtiatur, cubiculo non egredietur, nisi à prandio, coeloque sereno, & aëre calido, vitæ vteretur tenui & exiccante: vinum bibet oligophorum: mensuramq; integram ita viuet cum huiusmodi aqua, vel etiam diutius pro vinum & affectus magnitudine: cumq; aliud fuerit adstricta, clystere molliente subducetur. Nonnulli in principio passus ꝑ. iij. huius aquæ exhibent cum tanta vini albi quantitate: nec eam vesperi propinant. *Ant. Chalmers.*

Aqua pro leprosis ad faciem nostram.

R. Sulphuris, Salis tostii ana ꝑ. ß.
Caphuræ, Tuthiæ ana ꝑ. j.
Olei Tartari ꝑ. j.
Aque Rosarum ꝑ. xiiij.

Aqua ad strumas.

R. Olei Laurini ꝑ. ß.
Olibani, Masticeis, Gummi Arabici,
Terebinthinæ ana ꝑ. iij.

E Destillet vitreis organis aqua, in qua cineres quercus ponas, denuoque omnibus rectè commixtis, destillatione liquor eliciatur, quo vtere: prodest etiam acrochordibus, & huiusmodi morbis, si ex ante adhibeatur. *Rubens.*

Aqua ad vlcera corrodentia & sordida.

R. Cerussæ, Lithargyij ana ꝑ. j.
Plumbi, Lapidis calaminatis ana ꝑ. ß.
Boli Armeni ꝑ. j. ß.
Sanguis draconis,
Terræ sigillatæ ana ꝑ. j.
Aluminis combusti ꝑ. ß.
Calycum glandium,
Gallarum viridium,
Baccarum Myrti, Psidii,
Balaustrorum,
Sumach ana M. j.
Corian dri,
Sem. Plantaginis ana ꝑ. ß.

Rosarum rub. P. ij.
Bulliant omnia in aquæ fabrorum sufficienti quantitate, & cum omnia subsederint, vlcus ea aqua lauetur, ac foueatur. Hæc aqua mirum in modum siccatur. *Pitruanus.*

Alia ad idem.

R. Aquarum Plantaginis,
Aquarum Rosarum ana quart. j.
Aluminis ꝑ. ij.
Sacchari ꝑ. j.
Bulliant simul, donec alumen & saccharum liqueant, & lauetur vlcus. *Idem.*

Alia ad idem.

R. Aquæ Plantaginis ꝑ. vj.
Sublimati ꝑ. j.
Salis ammoniaci ꝑ. j. ꝑ.
Salis communis ꝑ. ij.
Aluminis ꝑ. j.
Bulliant in Phiala vitrea ad consumptionē quartæ partis. *Idem.*

Aqua ad cancrōsa vlcera, & faciei ruborem.

R. Plantaginem, Solatrum, Agrestam,
Albumen Ovorum duodecim,
Aluminis femilibram.
Mixta sint inuicem, & extilla, *Hernius.*
Aqua sordida & corrodentibus vlceribus conferens.

R. Succu Rubi, succi Sumach,
Succi Virgæ Pastoris,
Succi Plantaginis,
Succi Solani, succi Acetosæ ana quart. j.
Albumina Ovorum sex,
Aluminis triti ꝑ. iv.
Distillantur omnia in alembico plumbeo. *Antonius Chalmersus.*

Aqua ad vlcera pudendi.

R. Aluminis rochæ ꝑ. j.
Viridis æris ꝑ. j.
Aquæ fabrorum, ferratæ q. c.
Coquantur simul per horas duas, deinde coletur, in qua pannicali lieni intingantur, & virgæ superponantur. *A quodam Medico Veneto.*

Aqua ad ambuſſa precioſiſſima.

R. Phlegmatis Vitrioli,
Phlegmatis aluminis ana ꝑ. ꝑ.
Florum Tapi barbati,
Foliorum Hederæ nigræ ana M. j.
Linacum, Ranarum,
Aſtacorū, aut Cancrorum fluuiialium ana num. x.

Destillantur in alembico plumbeo, satis magno igne, Ex hac aqua foue aduſum locum quinquies, aut sexies in die. Aqua quoque spermatis ranarum mixta cum phlegmate vitrioli multum etiam confert. *Quercetanus.*

Aqua corrodens loco cantherij.

R. Salis Nitri ꝑ. ij.

A Vitrioli Romani ꝑ. j.
Cinnabaris ꝑ. iv.
Qualibet per se terantur, deinde simul miscantur, & per alembicum distillantur, & aquam collige. *Berapalia.*

Alia.

R. Vitrioli Romani ꝑ. vj.
Salis Nitri ana ꝑ. ij.
Gallarum, Salis ammoniaci ana ꝑ. iix.
Vitrioli non rubefacti ꝑ. ij.
B Omnia distillantur alembico, & in vase seruentur vitreo. * Est ruptorium, quo omnem contingit incidere tumorem, vel abscessum absque ferro. Vſus quidem est, vt Oliuæ sarmento lignoꝝ acuto in hac madente aqua, tumor incidatur: qua pariter & porri tolluntur. *Fumanellus.*

Aqua ad dentes.

R. Salis ammoniaci, Salis gemmæ ana ꝑ. iij.
Aluminis saccharini ꝑ. j. ꝑ.
Salis communis ꝑ. j.
C Trita distillantur in alembico vitreo. Extracto in deliquore dentes cum petra fricentur: deinde abluatur os modico vino albo. *Eponymus.*

Aqua fortis.

R. Salis Nitri, Vitrioli ana ꝑ. ij.
Aluminis vſti ꝑ. iix.
Omnia subtilissimè terantur: postea ponantur in cucurbitam vitream bene lutatam: da sibi igne, per horas decem semper augendo. *Eponymus.*

D *Alia.*

R. Auripigmenti, Floris æris ana ꝑ. ij.
Vitrioli Romani ꝑ. j. ꝑ.
Salis Nitri ꝑ. ij.
Aluminis ꝑ. iij.
Omnia puluerizentur, & fiat secundum artem distillatio. *Eponymus.*

Alia.

R. Salis petreæ, Vitrioli Romani ana ꝑ. ij.
Aluminis vſti ꝑ. ꝑ.
E Puluerizentur omnia, & in cucurbita ponantur, & distillantur. *Eponymus.*

Alia.

R. Aluminis rochæ ꝑ. ꝑ.
Vitrioli Romani, Salis nitri ana ꝑ. j. ꝑ.
Contundantur, & in alembico bene lutato distillantur. *Augustiani.*

Aqua cum Mercurio.

R. Mercurij sublimati ꝑ. j.
F Aqua fontis ꝑ. j.
Miscantur. *Augustiani.*

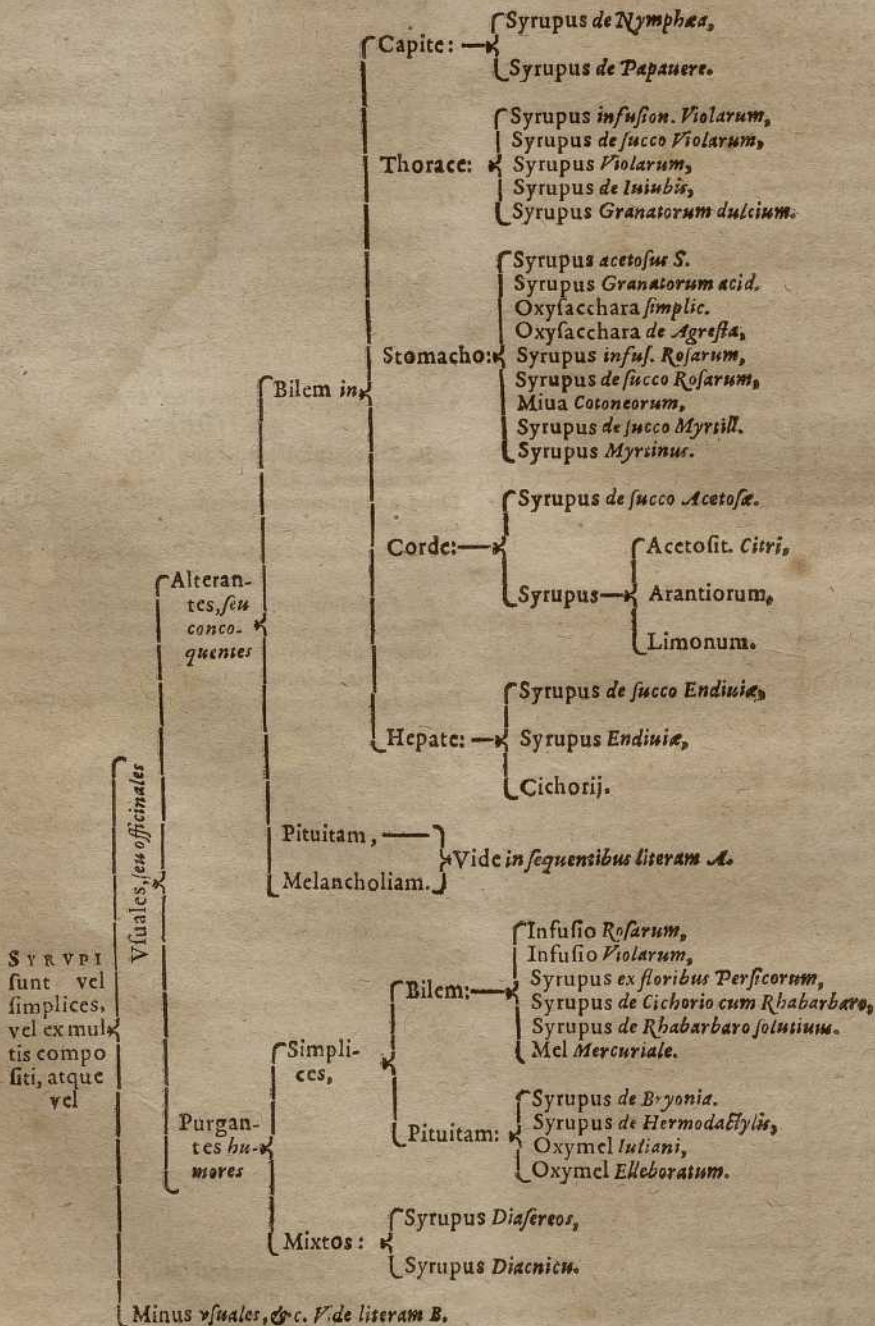
Lac virginicum.

R. Aluminis crudi ꝑ. iv.
Decoquantur ad tertias in aquæ fontanæ puræ libris duabus. Postea
R. Lithargyri ꝑ. ꝑ.
Aceti vini ꝑ. j.
Decoquantur ad remanentiam ꝑ. j. Colentur, & commisceantur ambæ aquæ, ac spatula ramdiu agitentur, donec albeſcant. *Augustiani.*

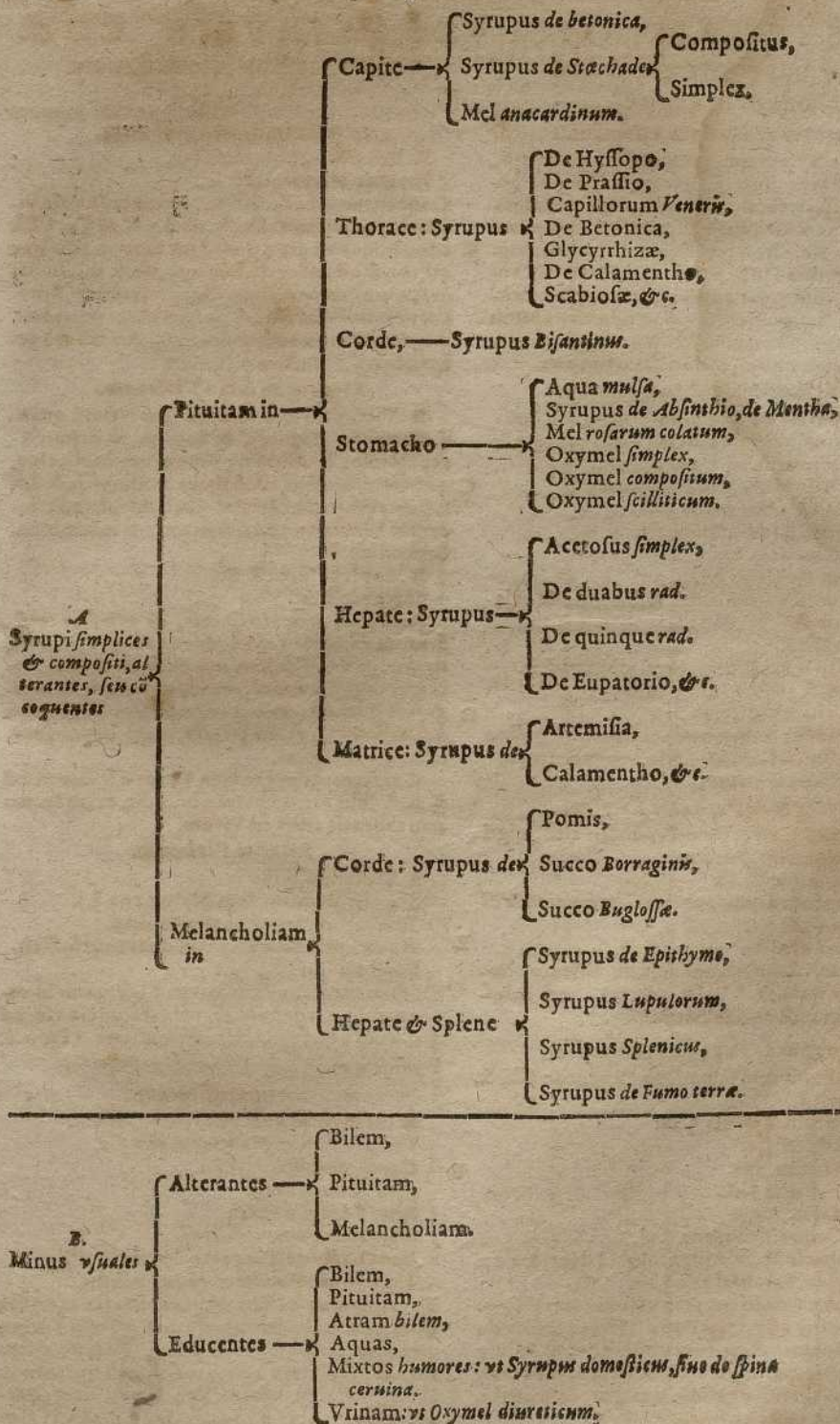

De Syrupis, Sectio II.

SYRUPVS est medicamenti forma liquidior, ex succis vel alijs plantarum partibus, cum humore aliquo percoctis, & mellitis vel saccharatis ad saporis gratiam, & custodiri diuturnitatem.

DE SYRVPIS OFFI-^A DE SYRVPIS CON-
cinalibus concoquentibus
bilem in capite.

Syrupus de Nymphæa simplex.

FLORES Nymphææ, quot volēs, macerato, ac ter flores mutato. horum infusionis accipies ℥.iv. sacchari quod sufficit. misceantur, & coquantur vsque ad syrupi consistentiam deinde in vase vitreo, vel figulino vitrato seruetur per annum. Dosis à fescuncia, vsque ad vncias duas, cum aquæ appropriatæ dupla quantitate. * Bilis flauæ feruorem extinguit, ideoq; mirificè ardentibus, alijs febribus acutis auxilia tur. Somnum quoque conciliat. *Nicolaus.*

Syrupus de Nymphæa compositus.

R. Florum Nymphææ albæ ℥.ij.
Flor. Nymphææ luteæ, Sem. Psyllij integri,
Sem. Acetosæ ana ℥.j.
Sem. Cucurbitæ, Citrulli, Cucumeris,
Melonum, Lactucæ ana ℥.℞.
Sem. Endiuizæ sat. Endiuizæ syl.
Portulacæ ana ℥.ij.
Radicum Fœniculi ℥.j.

Coquantur in aqua hordei sufficienti: & colaturæ adduntur
Sacchari ℥.j.

Vini granat. acidorum, Aceti albi ana ℥.ij.

Fit syrupus, & aromatizatur cum

Santali citrini, Spicæ Indicæ ana ℥.j.℞.

Conseruatur in vase vitreo vel vitreato figulino ad annos duos. Dosis & actio, vt præcedentis.

Franciscus Pedemontanus.

Syrupus de Papauere simplex.

R. Caputum recentium Papaueris albi, nigri & cum seminibus ana ℥.xl.

Aquæ pluuiæ, ℥.ix.

Decoquantur ad remanentiam libræ vnius & dimidiæ cui adde

Sacchari, Penidiorum ana ℥.iv.

Fit syrupus. Conseruatur in vase vitreato cooperito per annum. * Valet ad catarrhum & tussim, somnumque conciliat. *Mesuer.*

Syrupus de Papauere compositus.

R. Capitum cum seminibus Papaueris albi & nigri ℥.l.

Capillorum Veneris ℥.xv.

Glycyrrhizæ ℥.v.

Iuiubas num. xxx.

Sem. Lactucæ ℥.xl.

Sem. Maluæ,

Sem. Cydoniorum ana ℥.vj.

Coquantur in ℥.iv. aquæ vsque ad duas, & cum Penidiorum, Sacchari ana ℥.iix.

Fit Syrupus. Conseruatur in vase vitreo, vel figulino vitreato ad annos duos. Datur à fescuncia vsque ad vncias duas, cum dupla aquæ stillatitiæ appropriatæ quantitate. * Valet ad tussim siccam, phthisim, catarrhū calidū & acrem, somnumque conciliat. *Mesuer.*

coquentibus bilem flauam
in thorace.

Syrupus infusionis violarum.

R. Infusionis Rosarum ℥.v.

Sacchari clarificati ℥.iv.

Coquantur cum facilitate. Seruetur in vase vitreato per annum. Dosis ab ℥.j. ℞. ad ℥.ij. * Est conueniens ad extinguendam sitim in febribus acutis, & ad remittendum excessum caliditatis in eis, confortans stomachum relaxatum, & hepatis superelictum, & cor, resistens putredini, conueniens tempore pestilentie, & resistens venenositati.

Syrupus de succo Violarum.

R. Violarum recentium iamiam lectarū quantitatem satis magnam, & decerpe ab ijs purpurea foliola, & abijce virides eorum cauliculos, quoniam herbaceam habent acrimoniam, & floridum colorem hebetant. Continde, deinceps decerpta Violarum folia in mortario marmoreo, & exprime. Mox

R. Expressi succi ℥.ij.

Sacchari ℥.iv.

Saccharum prius clarificetur, & ad inflam consistentiam coquatur: amoto deinde ab igne saccharo, reperiens finis, & succum infundito, & rursum lento igne ad spissitudinem coquito, & emicantem in coquendo spumam continuò aufero. Quidam spumam non auferunt, ne color pereat: sed citò corrumpitur, cum spuma repositus.

Conseruatur per annum. Datur à fescuncia ad ℥.ij. * Bilis acrimoniam obtundit, ac ob lentorem thoracis vitij est aptum.

Syrupus Violarum.

R. Violarum ℥.ij.

Sem. citoniorum. Sem. Maluæ ana ℥.j.

Iuiubarum, Scabesen ana num. xx.

Aquæ cucurbitæ ℥.v. vel quantum sufficit.

Sacchari ℥.j.℞.

Coquantur secundum artem. Conseruetur in vase vitreato per annum. Datur à fescuncia vsque ad ℥.ij. cum aqua stillatitia appropriata. * Prodest pleuritidi & tussi à causa calida. *Mesuer.*

Syrupus de Iuiubis.

R. Iuiubarum num. lx.

Violarum, Sem. Maluarum ana ℥.v.

F Capillorum Veneris ℥.j.

Sem. Cotoneorum,

Sem. Papaueris albi,

Sem. Melonum,

Sem. Lactucæ, Tragacanthæ ana ℥. iij.

Liquiritiæ, Hordei mundati ana ℥.j.

Decoquantur in libris quatuor aut sex aquæ fortium secundum artem, vel aquæ pluuiialis vsque ad consumptionem medietatis. Deinceps colentur, & in colatura addantur sacchari clarificati ℥.iij. Et fiat syrupus debito modo decoquentis. Conseruetur ad annos duos. Dosis, vt præcedentium.

cedentium. * Syrupus de Iuiubis, confert ad rau A
cedinem vocis, & tussim, & pleuresim, & in vlce-
re veficæ mirè prodest. *Mefues.*

Syrupus de Iuiubis alius.

R. Iuiubarum num. c.

Aquæ T̄. iv.

Coque ad dimidias: adde Sacchari T̄. j.

Coque iterum ad syrupi consistentiam. Valet ad
asperitatem gutturis, & tussim iuuat: sputum te-
nuè increffat, & faciliùs expelli facit. Ob id rau-
citati & pleuritidi confert. *Mefues.*

Syrupus Granatorum dulcium.

R. Succi Granatorum dulcium T̄. v.

Sacchari albissimi T̄. iiij.

Coquantur secundùm artem. Conseruetur in
vasc vitreo per annum. Dosis, vt præcedentium.

* Sitim, tussim & pleuritidem iuuat. *Mefues.*

ANNOTATIO.

Male hodie faciunt Syrupum granatorum, indif-
ferenter cū dulcibus acerosa granata miscentes: oportet enim vtrunque Syrupum, tam acerosorum quàm
dulcium grandiorum seorsim conficere: nam diuersis
morbis, morborumq; accidensibus medetur. *Cordus.*

DE SYRVPIS CON-
coquentibus bilem flauam
in stomacho.

Syrupus acetosus simplex.

R. Aceti vini T̄. iiij.

Sacchari clarificati in aqua T̄. v.

Coquantur secundùm artem. * Est cõmunis
ad omnem materiam: digerit choleram, phle-
gma & melancholiam: rationeq; aceti attenuat
crassos humores, incidit viscosos, duos mollit,
ineptos euellit, vbique penetrat, oppilationes
aperit, prouocat urinã, putredini resistit, & cor-
rigit malitiam humorum. idcirco in febris pē-
niferis iuuat: sed ratione remissæ frigiditatis, re-
nues & subtiles humorum partes inspissat, adæ-
quat calorem, refrigerat, viscera lenit, & sitim se-
dat. *Mefues.*

Syrupus acetosus compositus.

R. Radicum Fœniculi,

Rad. Apij,

Rad. Endiuiz ana ʒ. iiij.

Seminis Anisi, Fœniculi,

Apij ana ʒ. j.

Seminis Endiuiz ʒ. v.

Coquantur lento igne in libris decem aquæ ad F
dimidias: adde colaturæ

Sacchari optimi T̄. iiij.

Aceti acerrimi T̄. ij.

Coquantur secundùm artem. Conseruetur ad
annos duos. Dosis à sescuncia ad vncias duas
cum aqua aliqua conueniente. * Syrupus aceto-
sus cum radicibus: cuius operatio est ad chole-
ram grossam, difficilem, & ad phlegma: incidit
enim & abstergit, aperit oppilationes quæ sunt
in hepate, & splene, & in renibus. *Mefues.*

Syrupus acetosus Diarrhodon.

R. Succi Intybi, Apij ana T̄. ij. ʒ. ʒ. ʒ. ʒ.

Rad. Apij, Fœniculi, Intybi ana ʒ. ij.

Rosarum ʒ. j.

Glycyrrhizæ ʒ. ʒ.

Spicæ Nardi ʒ. ij. ʒ.

Sem. Apij, Fœniculi,

Anisi ana ʒ. viij.

Aquæ T̄. vj.

Coque ad duarum partium consumptionem:

adde aceti T̄. ij. sacchari T̄. iiij.

Coque iterum & fiat syrupus. Datur ab ʒ. j. vsq;
ad iiij. valet ad febres complexas, & eas, quæ for-
mam corporis corrumpunt. Obstructiones epa-
tis & lienis idem aperit. *Mefues.*

*Syrupus acetosus de succis herbarum
cum aromatibus.*

R. Succorum Apij,

Fœniculi, Intybi,

Lupuli coct. & purg. ana T̄. ij.

Buglossi T̄. ij. ʒ.

Rosarum ʒ. j.

Spicæ nardi ʒ. iiij.

Glycyrrhizæ ʒ. j.

Seminis Apij,

Fœniculi, Anisi,

Rhabarbari, Euphatorij,

Absinthij,

Cassuthæ ana ʒ. v.

Sacchari T̄. ij. ʒ.

Aceti T̄. ij.

Condiatur galliæ aromaticæ drachmis duabus.
Obstructiones aperit: ob id febres putridas, &
implexas, & morbos alios obstructionibus suc-
cedentes curat. *Mefues.*

Syrupus Granatorum acetosorum.

R. Succi Granatorum acetosorum T̄. v.

Sacchari albissimi T̄. iiij.

Coquantur secundùm artem. * Febres biliosas,
& quæ ex pituitosis flammam multam inchoat,
iuuat. *Mefues.*

Oxyfaccchara simplex.

R. Sacchari albi T̄. j.

Succi malorū Granatorum acetosorum ʒ. iij.

Aceti ʒ. iv.

Coquantur cum facilitate, dum Syrupi crassa-
mentum adsciscat. * Digerit materias cholericas
phlegmati mistas, quæ grauant stomachum &
præcordia, & faciunt tertianas duplas inordina-
tas, quas vocant erraticas, & similes quartanis
duplis. *Nicolaus.*

Oxyfaccchara composita.

R. Capillorum Veneris,

Linguæ ceruinæ, id est, Phyllitidis,

Scolopendriæ, id est, Asplenij,

Polytrichi, Lichenis seu Hepaticæ,

Violarum, Rad. Fœniculi, rad. Rusci,

Rad. Asparagi, rad. Graminis ana T̄. j.

Hoc modo confice: In succo malorum granato-
rum herbas, radices triduum macerato, quarto

die parum bullire finito, cum forti expressione A percolato, postremò addito saccharo quod satis fuerit, ad iustam crassitiem coquito, & conseruato ad annos duos. Dosis, vt præcedētium. * Con calefacta corpora potum iuuat: longis febribus quas sanguis aut bilis creauit, & calori iecinoris auxilio est & lienis obstructiones tollit. Nicol.

Syrupus de Agresta.

R. Agrestæ T̄b. v.

Sacchari clarificati T̄b. iij. β.

Coquantur secundum artem. * In magnis æstibus ad sitim restringendam mirificè confert, vomitum & alui profluuium biliosum sistit, febribus biliosis succurrit, grauidarum vomitum etiam reprimat, ac ventriculū earundem firmat, venenisque aduersatur. *Mesues.*

ANNOTATIO.

Agresta est succus ruarum immaturarū, qui Græcè vocatur Omphacium, & inspissatum seruatur: hoc autem loco recipienda est Agresta nondum ad spissitudinem decocta.

Agresta exprimi debet ex genero sissimis vuis, apud nos paulò ante maturitatem. Cordus.

Syrupus infusionis rosarum.

R. Infusionis rosarum T̄b. v.

Sacchari clarificati T̄b. v.

Coquantur cum facilitate, & conferuntur per annum in vase vitreato coopto. Dosis, vt præcedentium. * Est conueniens ad extinguendam sitim in febribus acutis, & ad remittendum excessum caliditatis in eis, confortans stomachum relaxatum, & hepar supercalfactum, & cor, resistens putredini, conueniens tempore pestilentiae, & resistens venenositati.

Syrupus de succo rosarum.

R. Succu rosarum depuratarum T̄b. j. β.

Zucchari clarificati T̄b. j. β.

Fiat syrupus secundum artem, vt decet. * Aluum compressione soluit, vncijs tribus sumptis: sed multò clementius, quam qui ex multis rosarum recentium infusionibus paratus est. *Mesues.*

Miua Citoniorum simplex.

R. Succu citoniorum depurat. T̄b. xij.

Coquantur ad medietatem: & affunde vini albi veteris opt. T̄b. v.

Sacchari T̄b. iij.

Coquantur lento igne semper despumando, ad tertiae partis consumptionem. Postquam resederit, cola, & adde

Sacchari T̄b. iij.

Iterum coquantur ad iustam consistentiã. * Ventriculū roborat, & cibū in eo continet. *Mesues.*

Miua Citoniorum aromatica.

R. Succu Citoniorum acetosorum T̄b. xx.

Mellis despumati optimi T̄b. vj.

Vini veteris optimi T̄b. x.

Potest tamen etiam cū Saccharo fieri. Coquantur ad perfectionem, postea impone sequentiã aromata, in sindone ligata:

R. Cinnamomi electi,

Cardamomi maioris ana ʒ. iij.

Caryophyllorum ʒ. ij.

Zingiberis, Mastiches ana ʒ. j. β.

Croci ʒ. ij.

Xyloaloes, Macis ʒ. j. β.

Omnia præter crocum parum terantur, & nodulo ligata suspendantur, identidem conficando in ipso medicamento, donec crassescat. Tolle ab igne, & aromatiza

Mofchi ʒ. j.

Gallie Mofchatæ veræ ʒ. ij.

Fiat secundum artem. * Ventriculū, hepar, & cætera viscera roborat, appetentiam excitat, coctionem iuuat, vomitū & hienteriã iuuat. Nicol.

Syrupus de succo Myrtillorum, seu Myrtinus simplex.

R. Succu Myrtillorum depurati T̄b. viij.

Sacchari clarificati T̄b. iij.

Coquantur secundum artem.

Curandum est, vt effertur ex Italia, aut Narbonensi Gallia Myrtillorū succus, si quis volet hunc Syrupum conficere.

* Syrupus Myrtillorum ventriculū & viscera roborat, ob id fluorem alui antiquatum sistit, & tussim mitigat. *Mesues.*

Syrupus Myrtinus compositus.

R. Myrtillorum ʒ. xx.

Santali albi, Sumach,

Balaustiorum, Berberis ana ʒ. xv.

Mespillorum ʒ. ʒo.

Succu Granatorum vel cydoniorum,

Pomorum agrestium ana T̄b. β.

Omnia, exceptis succis, coquantur in aquæ fontis libris octo, ad medias, coletur, & fiat syrupus cum sacchari T̄b. iij. additis in fine succis. * Hic Syrupus sistit ventris fluorem, etiam antiquum, & screatum vnguis. *Mesues.*

DE SYRVPIS CONCOQUENTIBUS BILEM FLAUAM IN CORDE.

Syrupus de succo acetose.

R. Succu acetosæ depurati T̄b. iij.

Sacchari clarificati T̄b. ij.

Coquantur secundum artem. * Febribus biliosis & pestilentialibus saluber est, cordis & ventriculi flammeum calorem extinguit, ipsaq; roborat. *Mesues.*

Syrupus de acetositate citri.

R. Succu acidi mali citri, per pannum rarum colati T̄b. vj.

Sacchari albissimi T̄b. iij. vel T̄b. iij.

Coquantur secundum artem. * Ad omnes agri tudines biliosas ex pura bile valet, & pestilentes, vel quæ veneni naturam capiunt, & ad sitim extinguendam: ebrietati resistit, vertiginem iuuat. *Mesues.*

ANNOTATIO.

Rarè habent Pharmacopole Syrupū acetosatis Citri verè: nam plerunq; venditur pro eo Syrupus citri

rum conditorum. *Parrò cum quis bene conficere voluerit, oportet, vt per filtrum aut pannum destilletur acetositas citriorum, sine vlla vi aut expressione: alioquin coagulatur, cum refixerit, syrupus. Cordus.*

De syrupo Aranciorum acetosorum.

R. Succī Aranciorum acetosorum per pannum aut filtrum distillati ℞.vj.
Sacchari albi ℞.iij. vel ℞.iv.
Coquantur secundum artem.

Ad hunc modum potest etiam fieri ex succo Aranciorum dulcium.

Syrupus acetosistatis limonum.

R. Acetosistatis limonum maturorum, per filtrum destillatæ ℞.vj.
Sacchari albi ℞.iij. vel ℞.iv.
Coquantur secundum artem. * Vehementius infrigidat, & penetrat, quam syrupus acetosistatis citri: & valet contra putrefactionem, contra vermes, vehementiam caloris febrilis, & alios crudos humores.

DE SYRVPIS CONCO-
quentibus bilem flauam in
hepate.

Syrupus de succo Endiuia, vel Endiuia simplex.

R. Succī Endiuia depurati ℞.viij.
Sacchari Tebarzedi ℞.v.β.
Coquantur secundum artem. * Valet principaliter ad omnes supercalfactiones hepatis, & aliorum membrorum nutritiuorum: & in morbo laterali maxime conuenit.

Syrupus de Endiuia compositus.

R. Endiuia recentis, Borriginis, Scariolæ, Hepaticæ, Melissæ, Buglossæ, Lactucæ, Eupatori ana M.j.
Seminum frigidorum maiorum ana ℞.j.
Santali albi, rubri ana ℞.j.
Florum cordialium ana ℞.iij.
Coquantur secundum artem, in sufficienti quantitate aquæ: dein de cola: & colaturæ adde
Succi Endiuia depurati ℞.v.
Vini Granatorum ℞.iij.
Sacchari albi ℞.iv.

Fiat Syrupus secundum artem. * Valet præcipue ad supercalfactiones hepatis, cordis, & aliorum membrorum nutritiuorum: & generaliter confert cuilibet complexionī calidæ, & est aperitiuus oppilationum, & confortatiuus membrorum debilitatorum à mala complexionē calida: est etiam digestiuus materiarum cholericarum acutarum. *Genilis.*

Syrupus Endiuia compositus.

R. Succī Endiuia, Succī Hepaticæ ana ℞.iij.
Clarificentur prædicti succi ad ignem, vt expedit: addantur
Rosarum, Violarum,
Lenticulæ aquæ, Polytrichi,
Flor. Nymphææ ana ℞.β.

A Capillorum Veneris, Hordei mundati, Sem. frig. maiorum ana ℞.j.
Contusa & per horas 12 in dictis succis macerata coquantur, & colaturæ adduntur
Sacchari ℞.iij. vel quod sufficit.
Fiat syrupus, & aromatizetur cum santalis albis & rubris.

Berberis, Sem. cotonerum, Ligni aloës, Cinnamonomi, Cort. citri ana ℞.j.
Tunde & aromatiza secundum artem. * Valet
B ad suprâ dicta. *Genilis de Fulg.*

Syrupus de Cichorea sine rhabbaro.

R. Endiuie domesticæ & syluestris, Cichoreæ, Taraxaci, id est, seridis syluestris, ana M.ij.
Cicerbitæ, Hepaticæ,
Scariolæ, Lactucæ,
Fumi teræ, Lupulorum ana M.j.
Hordei non excorticati ℞.ij.
Alkekengi, Liquiritiæ,
Capillorum Veneris,
Ceteræ, siue scolopendriæ,
Polytrichi, Adianthos, Cuscutæ ana ℞.vj.
Radicum Fœniculi, Apij,
Asparagi ana ℞.ij.
Ferueant in aqua sufficienti, & colentur, & cum saccharo albo solido fiat syrupus. *Nicolau.*

Syrupus de Olibano Rbafis.

R. Aceti veteris ℞.iij.
Succi mal. granat. acet.
Acetosistatis citri,
Agrestæ, Acidulæ,
Mororum, in quo sumach fuerit decocti.
Berberis ana ℞.j.
Lactucæ, Endiuia syluest. ana ℞.iij.
Decoctiois Iuiubarum,
Infusionis lentium ana ℞.j.β.
Sacchari ℞.iij.
Fiat syrupus. Deinde
R. Spodij ℞.β.

E Caphuræ ℞.j.
Terantur in mortario, & incorporentur cum syrupo, donec fiat vnus corpus, & conspergatur ter cum frusto cucumeris. Oblatus ante originē variolarum & morbillorum abscindit eorum emersionem, quod si fortè apparuerint 20. non perficiuntur decem. refrigerando calorem & putrefactionem prohibendo, nisi quod videatur vehemens materia expulsio, quæ tunc iuuetur. Idem datus cum calida, confert omnibus ægritudinibus sang. cholerae, bubonibus, anthraci, anginae, & consimilibus.

DE SYRVPIS CONCO-
quentibus pituitam in
capite.

Syrupus de Betonica.

R. Succī betonicae crudi partes tres, Sacchari boni partes duas.
Coquantur simul, & despumetur, quoad syrupi consistentiâ acquirat. Vires ipsius herbe retinet.

Syrupus de Betonica compositus.

R. Betonicæ M.ij. Maioranæ M.j.β.
Thymi, Rosarum ana M.j.
Violariæ, Stœchadis, ana M.β.
Sem. Fœniculi, Anisi, sem. Ammeos ana ʒ.β.
Rad. Pæoniæ, Polypodij, rad. Fœnic. ana ʒ.v.
Fiat decoctio in f. q. aquæ ad medietatis consumptionem: colaturæ adde Succī Betonicæ T̄b.ij. Sacchari quātum fatis est. Fiat Syrupus. * Ad capitis & vteri vitia confert, menses mouet: & simplici potius vitimur, quā cōposito. *Augustini.*

Syrupus de stœchade simplex.

R. Florum stœchadis ʒ. xxx.
Thymi, Calaminthæ, Origani ana ʒ. x.
Anisi ʒ. vij.
Passularum purgatarum ʒ. iv.
Aquæ quod fatis est. Coquantur secundū artem, & colaturæ adde mellis, aut sacchari T̄b. iv. β.
Condiatur cum Cinnamomi, Calami aromatici, Zingiberis ana ʒ. j. β.
Ligentur in sindone, & in syrupo suspendantur.
* Iuuat omnes affectus frigidos cerebri & neruorum, vt paralyfim, epilepsiam, conuulsionem, spasnum cynicum, tremorem: ac ventriculū firmat.

Syrupus de stœchade compositus.

R. Florum stœchadis ʒ. xxx.
Thymi, Calaminthæ, Origani ana ʒ. x.
Anisi, Pyrethri ana ʒ. vij.
Piperis longi ʒ. iij.
Zingiberis ʒ. ij.
Passularum enucleatarum ʒ. iv.
Aquæ quantum sufficit.
Mellis aut sacchari optimi T̄b. v.
Coquantur secundū artem lento igne: & cūm reponis, tum condias sequentibus speciebus, in sindone rara & munda suspensis.
R. Cinnamomi, Calami aromatici,
Spicæ nardi Indicæ, Croci,
Zingiberis, Piperis nigri,
Piperis longi ana ʒ. j. β.
Contundantur grosso modo. * Idem quod præcedens efficit. *Mesuer.*

Mel Anacardinum Azarauj.

Anacardios recētes tere, & in aqua decoque, donec melliginem quandam in rubeo colore fuscam remittant, eam aquæ innatantem auferto, & reponito. * Memorij iacturam refarcit, labantes sensus refricat, obliuionem discutit, & mentem euacuat, morbis cerebri frigidis, & humidis confert, neruorumq; resolutioni opitulatur.

DE SYRVPIS CONCO-
quentibus pituitam in
thorace.

Syrupus de Hyssopo.

R. Hyssopi aridi, Rad. Apij, Fœniculi,
Petroselini, Glycyrrhizæ ana ʒ. x.
Hordei mundati ʒ. β.

A Sem. Maluæ, sem Citoniorum,
Traga canthæ ana ʒ. iij.
Capilli Veneris ʒ. vi.
Iunubarum, Sebesten ana num. xxx.
Passularum enucleatarum ʒ. j. β.
Ficum siccarum,
Dactylorum pinguium ana num. x.
Penidiarum albarum T̄b. ij.

Confice secundū artem. Conseruatur ad annos duos in vase vitreato. * Ad vitia thoracis & pulmonis efficax est, humoresq; excreatu diffuciles extenuat & educit. *Mesuer.*

Syrupus de Præstio.

R. Marrubij ʒ. ij. Glycyrrhizæ ʒ. j.
Capillorum Veneris, Hyssopi,
Calaminthæ, Anisi ana ʒ. vi.
Rad. Apij, Fœniculi ana ʒ. v.
Sem. Maluæ, Fœnigræci, Ireos ana ʒ. iij.
Sem. Cydoniorum, Lini ana ʒ. iij.
Vuarum passiarum purgatarum ʒ. ij.
Ficus passas pingues num. xvj.

C Penidiarum, Mellis ana T̄b. ij.
Aquæ quod sufficit. Fiat Syrupus. * Thoracem & pulmones expurgat pituita crassa, lenta, putrida hinc asthma, & antiquæ tussi prodeit: quales affectus senibus & natura frigidis sunt frequentes. *Mesuer.*

Syrupus capillorum Veneris simplex.

R. Infusionis capill. Veneris recentium ter factæ secundū artem T̄b. iij. Sacchari albi T̄b. ij.
D Coque & fiat Syrupus.

Syrupus capillorum Veneris compositus.

R. Capillorum Veneris M.ij.
Adianthi, Scolopendriæ,
Polytrichi ana M. j.
Iunubarum, Glycyrrhizæ ana ʒ. ij.
Fiat decoctio addendo Sacchari T̄b. iij. Fiat Syrupus.

*Syrupus alius capillorum Veneris
magistralis.*

E R. Capillorum Veneris ʒ. v.
Glycyrrhizæ rasæ ʒ. ij.
Macerentur in aqua horis 24. deinde coque ad dimidij consumptionem. Colaturæ adde Sacchari clarificati, Penidiarum, Aquæ capill. Vener. ana ʒ. viij.

Coque, fiat Syrupus. * Ad thoracis affectus calidos, destillaones & obstructiones efficax, vsu creberrimus. Pleuritidis initio conuenit, cum materia calida, aut calido & frigido mista, sua tenuitate gutturis tectoniam cludit. Eo syrupo ad obstructiones primorum vasorum in purgatorijs tentationibus securitatis gratia vitimur. *Antonius Musa, & Annuus Felsus.*

Syrupus de Glycyrrhizæ.

R. Glycyrrhizæ rasæ ʒ. ij.
Capilli Veneris ʒ. j.
Hyssopi ʒ. β. Aquæ plumiæ T̄b. iv.
Macerentur horis xxiv. Deinde coquantur ad dimidias. Colaturæ adde

Mellis.

Mellis optimi, Penidiorū, Sacchari ana ℥. vii.

Aquæ rosarum ℥. vi.

Fiat syrupus secundum artem. * Thoracem & pulmonem expurgat, ideoque diuturna tussis & pleuritiidi auxiliatur. *Mesues.*

Syrupus de Calamintha.

℞. Calaminthæ domesticæ,

Calaminthæ montanæ ana ℥. ij.

Sem. Leuistici,

Sem. Dauci, Schœnu anthos ana ℥. v.

Passularum enucleatarum ℞. ℞.

Mellis ℞. ij.

Fiat syrupus. In hoc syrupo sex aquæ libræ recipiantur, quæ bulliant primò passulas, deinde alia secundum præscriptum ordinem ponendo, vsq; ad consumptionem medietatis: deniq; addito melle fiat syrupus secundum artem. * Syrupus de calamintha, licentis plurimum confert, quibus durus est len. & penè irrefecibilis, & his qui frigida viscera habent, & asmate laborant, præsertim in senibus & in habentibus antiquas tusses: si quis enim vel pectus, vel ventriculum, vel intestina, crassa, tenaci, & irresolubili materia plena habeat, hoc syrupo sanatur. *Mesues.*

Syrupus de scabiosa succo.

℞. Succis scabiosa crudi ℞. vi.

Sacchari, Mellis Hispanici puriss. ana ℞. ij.

Coquantur initio cum succo media pars vtriusque, mellis scilicet & sacchari: atque cola. Deinde reliqua pars mellis & sacchari addatur, perficiaturq; coctio ad Syrupi formam. * Ad eadem, ad quæ herba ipsa, valet. *Medici Colonienfes.*

DE SYRVPIS CONCO-

quentibus pituitam in corde.

Syrupus Dinarij, sive de Bizantijs simplex.

℞. Succis Endiuæ,

Succis apij ana ℞. ij.

Succis Lupuli, Succis Buglossæ ana ℞. j.

Succis depurentur & despumentur, dum maneant ℞. iv.

Sacchari optimi ℞. ij. ℞.

Coquantur cum facilitate, donec fiat syrupus.

* Humores crassos & lentos incidit atque extenuat, obstructions aufert, morboque regio succurrit. *Mesues.*

Syrupus de Bizantijs compositus.

℞. Succis Endiuæ veræ,

Succis apij, Succis lupuli,

Succis Buglossæ ana ℞. j.

In succis decoquantur Flor. rosarum rubr. ℥. ij.

Glycyrrhizæ ℥. ℞.

Sem. Anisi, Foeniculi,

Apij ana ℥. iij.

Spicæ Nardi Indicæ ℥. ij.

Colaturæ adde

Aceti ℞. ij.

Sacchari albiss. ℞. iij.

A Coquantur secundum artem diligenter. Interdum ad singulas succi clarificari libras addunt Aceti ℥. vj. Est efficacior simplici. *Mesues.*

DE SYRVPIS CONCO- quentibus pituitam in sto- macho.

Aqua mulsa, seu Hydromel.

℞. Mellis ℞. j.

Aquæ pluuiæ ℞. iij.

Coque lento igne: donec amplius non spumet & ytere. Augetur quandoque mellis quantitas, & decoquitur ad iulapij consistentiã: nempe quando à Medico prescribitur, aut quòd ita illi visum est, aut quòd diutius seruanda sit: & aromatizatur cinnamomo, zingibere, maci, croco, & similibus.

Aqua mulsa alter modus.

℞. Mellis boni partem j.

C Aquæ fontana partes iij.

Teimenti pauxillū pauxillo eiusdem aquæ melite dissolutum, videlicet in singulas centenas facta mulsa libras indantur fermeti dissolui ℥. iij. quæ omnia ligneo vase relicto tum in digitorum spacio vacuo, in quod, dum musti modo feruebit, recipiatur, vbi feruere desierit, obturato vase modo deliorum vini, tertio post mense sit potabile. Durat ad annos aliquot. * Affectus frigidos cerebri, nervorum & iuncturarum iuuat, sitim sedat, puris & pituitæ crassæ expectorationem promouet, colicis prodest & calculum in meatibus vrinæ gigni prohibet. *Medici Colonienfes.*

Hydromel compositum.

℞. Aquæ fontis ℞. xx.

Mellis despumati ℞. j.

Saluæ, Origani ana ℞. ℞.

Anisi, Coriandri ana ℥. j.

Glycyrrhizæ ℥. ij.

Cinnamomi ℥. j. ℞.

E Bulliant ad consumptionem quartæ partis, & colentur. *Angustiani.*

Syrupus de Absinthio.

℞. Absinthij Romani ℞. ℞.

Rosarum rubrarum ℥. ij.

Spicæ Indicæ ℥. iij.

Vini clari veteris opt.

Succis Citoniorum ana ℞. ij. ℞.

Macerentur in vase marmoreo, aut fictili dense per noctem vnam: deinde decoquantur. Colaturæ adde

Sacchari ℞. ij.

Confice secundum artem. * Ventriculum roborat & iecur, aliq; instrumenta nutritionis, appetentiamque excitat: contra regium morbum prodest, flatus discutit, humoresque per vrinam pellit. *Mesues.*

Syrupus de mentha maior.

℞. Succis Citoniorum Muzorum,

Citoniorum dulcium,

Granatorum acetosorum, Granat. dulcium,

Granatorum Muzorum T̄b. j. β.
 In succis macerentur per horas xxiv. sequentia:
 R. Mentæ sicca T̄b. j. β.
 Rosarum rubearum ʒ. ij.
 Coquantur deinde cum facilitate, vsq; ad medietatis consumptionem: colaturæ & colaturæ adde Mellis vel sacchari T̄b. ij.
 Coquantur ad perfectionem: & quum reponis, aromatiza cum Galliæ Moschatae titæ veræ, & in sindone ligatae, atque ex orificio vasi suspensa, ʒ. ij. * Ventericulum frigidum roborat: ob id nauicam, vomitum, singultum, fluxorem alui sedat. *Mesues.*

Syrupus de mentha minor.

R. Succis menthæ depurati T̄b. j.
 Succis Granatorum dulcium,
 Granatorum acetosorum, ad medietatem coatorum,
 Sacchari vel mellis ana T̄b. j.
 Coquantur sensim secundum artem.
In hoc quoq; syrupo notandum est, quod in proximo syrupo de Mentha maiore diximus de melle.
 * Eandem ferè cum superiore facultatem habet. *Mesues.*

Melrosatum.

R. Rosarum rubearum nondum penitus appetarum T̄b. ij.
 Mellis optimi T̄b. vj.
 Coquantur lento igne secundum artem. * Stomachum confortat & mundificat, & est digestiuium materiarum phlegmaticarum in stomacho & meseraicis contentarum. *Mesues.*

Melrosatum aliud efficacius.

R. Foliorum rosar. rubearum nondum explicitarum contusorum T̄b. ij.
 Coquantur in aquæ cœlestis T̄b. iv. Colaturæ fortiter expressæ adde
 Succis rosarum rubearum depurati,
 Mellis optimi despumati ana T̄b. iv.
 Coquantur secundum artem.

Oxymel simplex.

R. Mellis optimi despumati T̄b. iv.
 Aceti vini acerissimi, Aquæ clarissime ana T̄b. ij.
 Mel cum aqua despumetur iterum diligenter: & cum aqua fuerit consumpta, tunc adde acetum, & coque secundum artem. * Humores crassos, lentos ac pituitosos incidit, extenuat, & abstergit, atque ad obstructions auert, spiritum educit, spiritumq; faciliorem reddit. *Mesues.*

Oxymel compositum.

R. Radicum Fœniculi, Apij,
 Rad. Petroselinij, Rusci, Asparagi ana ʒ. ij.
 Sem. Apij, Fœniculi,
 Petroselinij ana ʒ. j.
 Coquantur in aquæ clara T̄b. vj. aut quantum sufficit. Colaturæ adde
 Aceti acerissimi T̄b. j. β.
 Mellis optimi despumati T̄b. iij.
 Coquantur secundum artem. * Humores crassos & pituitosos incidit, extenuat & abstergit:

A obstructions tollit iccinoris, lienis, ac renum, vrinam mouet, sudoremq; euocat.

Oxymel Scylliticum simplex.

R. Mellis despumati T̄b. iij.
 Aceti Scyllitici T̄b. ij.
 Coquantur secundum artem. * Humores crassos, lentos, & vultu cõtumaces separat: ob id confort ventriculi, & aliorum viscerum affectibus hos humores sequentibus: ructum acidum sanat, & venicæ mollificationem, seu vrinæ incontinenciam. *Mesues.*

Oxymel Scylliticum compositum.

R. Radicum Apij,
 Fœniculi ana ʒ. iv.
 Radicum Petroselinij,
 Rusci, Asparagi,
 Sem. Apij, Fœniculi ana ʒ. j.
 Coquantur in aquæ T̄b. vj. aut quantum sufficit. Colaturæ adde
 Aceti Scyllitici T̄b. j.
 Mellis optimi despumati T̄b. ij.
 Fiat secundum artem. * Id potentius multò incidit, tenuat, terget, obstructa aperit, in diurnis quartanis, & quotidianis, quàm oxymel compositum de radicibus.

Oxymel Scylliticum Democriti.

R. Origani, Hyslopi,
 Thymi, Ligullici,
 Cardamomi, Stœchados ana ʒ. v.
 Aquæ T̄b. iij.
 Coque ad librarum duarum consumptionem: adde
 Mellis T̄b. ij.
 Mellis passul. T̄b. β.
 Succis Bryoniæ ʒ. v.
 Aceti Scyllitici T̄b. β.
 Coque iterum semper despumando. * Epilepsiam, vertiginem, cephalalgiam, hemisraniam cerebri, & pulmonis obstructions ab humoribus valenter impactis sanat. *Mesues.*

E

Oxymel nostrum, compositum.

R. Radic. Fœniculi, rad. Petroselinij ana ʒ. β.
 Sem. Fœniculi, Anisi, Petroscl. ana ʒ. j.
 Gentianæ trita ʒ. ij.
 Zingiberis ʒ. ij.
 Coquantur in aqua sufficiente vsq; ad remanentiam ʒ. v. Quibus adde
 Mellis ʒ. vj.
 Aceti Scyllitici ʒ. iv.
 Iterum coquantur ad syrapi vsq; consistentiam: * sanitatem conseruat: febrientibus confert.

Oxymel ex Ligustico.

R. Rad. Apij, rad. Fœniculi, rad. Petroscl.
 Calamintnes, Dauici ana ʒ. j.
 Zingiberis, sem. Ligustici, sem. Apij,
 sem. Fœniculi, sem. Anisi, sem. Cari,
 Eupatorii, Afari, Abinthij ana ʒ. β.
 Caryophyllorum, Galangæ ana ʒ. iij.
 Spicæ Nardi ʒ. ij.
 Aceti T̄b. x.

Coque ad dimidias : adde Mellis ℥.v.
Coque iterum ad syrupi consistentiam. Valet ad pituitam crassam, lentam, putrem, obstructiones epatis & splenis aperiendas, vrinam mouendam. *Mesues.*

Oxymel ex Calamintha.

R. Rad. Apij, rad. Foeniculi, rad. Intybi ana ℥.j.
Schœnanthi ℥.ij.
Sem. Apij, sem. Foeniculi, sem. Anisi ana ℥.vj.
Calaminthæ montanæ & domesticæ,
Spicæ, Afari, Cassiæ, Mastichis,
Dauci, Petroselini ana ℥.β.
Caryophyllorum, Ligustici,
Zingiberis, Galangæ ana ℥.ij.
Aceti ℥.iix.
Aquæ ℥.vj.

Coque ad duarū partium cōsumptionem, adde Mellis despumati ℥.v.

Coque. Datur ab ℥.j. vsque ad ℥.ij. Calefacit, incidit, terget humores crassos, lentos, putres: ob id intempერიem frigidā ventriculi & epatis corrigit, scirrhum lienis, & aliorum viscerum dissipat, febres diuturnas iuuat. *Mesues.*

**DE SYRVPIS CONCO-
quentibus pituitam in
hepate.**

Syrupus de duabus radicibus.

R. Rad. Petroselini, Foeniculi ana ℥.iv.
Aquæ quantum sufficit.
Sacchari clarificati ℥.ij.

Coquantur secundū artem.

Syrupus de quinque radicibus.

R. Radicum Apij, Foeniculi,
Petroselini, Ruscii,
Asparagi ana ℥.ij.
Aquæ fontis ℥.vj.

Coquantur ad tertie partis consumptionem, expressum coquatur denuo cum

Sacchari ℥.iij. Addendo ad finem
Aceti albi ℥.iix.

* Confert febribus pituitosis & biliosis, & ijs incipientibus.

Syrupus de Eupatorio.

R. Rad. Foeniculi, Apij, Endiuix ana ℥.ij.
Glycyrrhizæ, Schœnanthi, Cuscutæ,
Abinthij, Rosarum ana ℥.vj.
Capilli Veneris, Bedeguaris, Suchahæ, (Spicæ Arab. aut Aegyptiæ) Flor. aut rad. Buglossæ
Anisi, Sem. Foeniculi, Eupatorij ana ℥.v.
Raued seni, id est, Rhabarbari Orientalis,
Mastichis ana ℥.iij.
Spicæ nardi Indicæ, Afari,
Folij, pro folio pone Spicā Romanā ana ℥.ij.
Aquæ quantum sufficit, aut ℥.iix.
Succi Apij, Endiuix ana ℥.β.
Sacchari ℥.iv.

Coquantur secundū artem. * Frigidis iecinoris vitijs, ac eiusdem obstructionibus, aquæ intercutem, malo quæ corporis habitui succurrunt; hu-

A mores enim crassos extenuat, roborq; iecinori adijcit. Vrinam mouet, & hypochondriorum tensionem demolitur. *Mesues.*

**DE SYRVPIS CONCO-
quentibus pituitam in ma-
trice.**

Syrupus de Artemisia.

R. Artemisix M. ij.
Pulegij, Calaminthæ, Origani, Melissæ,
Dictamni Cretici, Perficariæ, Sabinæ,
Amaraci, id est Maiorane, Chamædryos,
Chamepityos, seu Luæ arteticæ,
Perforatæ, id est, Hypericonis,
Comarum Matricariæ, Centaureæ minoris,
Rutæ, Betonice, Buglossæ, Rad. Foeniculi,
Apij, Petroselini, Asparagi, Brusci,
Rad. Saxifragiæ (eius loco accipiantur radices
Pimpinellæ) Rad. Enulæ Campanæ, Cyperi,
Rad. Rubecæ tinct. Ireos, Rad. Peoniæ, an. M. j.
Baccarum Iuniperi, Sem. Ligustici,
Petroselini, Apij, Anisi, Nigelle,
Carobalsami (aut succedanei eius,) Costi,
Rad. Afari, Rad. Pyrethri, Casci lignæ aromæ
Cardamomi, Calami aromatici, (ticæ,
Phu, id est, radices eius ana ℥.β.
Aquæ quantum sufficit.
Sacchari ℥.iv.

Coquantur omnia magna diligentia, secundū artem, ne plus quàm necesse sit aromata bulliāt.
D * Medetur passionibus matricis, & retinet eam in proprio loco: resoluit frigiditatem, ventositatem, & dolores, corroborat neruos, aperit poros, sanguinem corrigit, mentis truis imperat, & prouocat. *Mathæus de Gradibus.*

**DE SYRVPIS CONCO-
quentibus melancholiam
in corde.**

Syrupus de pomis.

R. Succi pomorum dulcium, Succi pomorū acetosorum ana ℥.v.
Coquantur, despumetur, & coletur: deinde adde Sacchari ℥.iij.
Coquantur secundū artem. * Cor imbecillum roborat: ob id syncopen & cordis tremorem sanatur. *Mesues.*

Syrupus de pomis aliter.

R. Capilli Veneris, Ceterach,
Buglossæ, Borriginis ana M. j.
Flor. Buglossæ, Flor. Borriginis,
Fumariæ, Summitatum thymi ana ℥.ij.
Senæ, Chani, Stœchados ana ℥.j.
Chamed. Squinanthi, Ellebori albi,
Flor. Amarantii, Sefamoidis ana ℥.β.
Succi agrimonix, Fumi terræ ana ℥.iij.
Succi pomorum dulcium ℥.j.
Passularum, Polypodij ana ℥.ij.
Crocii ℥.j.
Fiat decoctio in aqua & aceto q. s. in qua dissol-

ue sacchari q. s. Fiat syrupus perfectæ coctionis. **A**
 Dosis ab ℥.j. ad ℥. iij. Prodest morbo comitali,
 melancholiæ, morbo gallico, & omnibus affe-
 ctibus, à melancholia & pituita, præsertim salsa.
Rondeletius.

Syrupus è pomis regis Saporis.

R. Succi pomorum dulcium ℞.ij.
 Borriginis, Buglossæ ana ℞.j.β.
 Folliculorum tenæ ℥.ij. Croci ℥.j.
 Sena contrita horis xxiv. succis maceretur semel
 aut bis feruefiat, coletur, expressum cum saccha-
 ri libris duabus percoquatur in syrupum. Cro-
 cus panno lineo ligatus inter coquendum infri-
 cetur. *Mesues.*

Syrupus de succo Borriginis.

R. Succi Borriginis deputati ℞. iij.
 Sacchari despumati ℞.ij.
 Coquantur in syrupum.

ANNOTATIO.

*Succus Borriginis prius est clarificandus cum al-
 buminiibus ouorum: alioquin plus sasis mucilagino-
 sus fiet. Syrupus.*

* Cor ipsum roborat, eiusq; tremorem & synco-
 pen sanat: maniacos & melancholicos iuuat.

Syrupus de succo Buglossæ.

R. Succu Buglossæ deputati ℞. iij.
 Sacchari ℞.ij.
 Coquantur vsq; ad syrupi consistentiam. * Cor
 confortat, latitiamq; generat.

ANNOTATIO.

*Succus Buglossæ difficulter exprimitur: nam sit mu-
 cilago, dum tunditur buglossa: ideo tusa dimitrenda
 est per noctem in frigido loco, & post die exprimen-
 dus succus, atq; cum albuminibus ouorum clarifican-
 dus. Cordus.*

**DE SYRVPIS CONCO-
 quentibus melancholiam in-
 hepate & liene.**

Syrupus de Epithymo.

R. Epithymi ℥.xx.
 Myrobalanorū Citrinorum, Indorū ana ℥.xx.
 Cuscute. Fumiterræ ana ℥.x.
 Thymi, Buglossæ, Calaminthæ,
 Myrobalanorum, Emblicorum,
 Bellericorum, Glycyrrhizæ,
 Polypodij, Agarici, Stœchados ana ℥.vj.
 Rosarum, Fœniculi, Anisi ana ℥.ij.β.
 Prunorum num. xx.
 Passularum enucleatarum ℥.ij.
 Tamarindorum ℥.ij.β.
 Aquæ ℞.x. vel quantum sufficit.
 Bulliant secundum artem: colaturæ adde
 Sacchari ℞.iv. Sapæ ℞.ij.
 Fiat syrupus.

Saps est mustum optimum ad versius decoctum.

* Attram bilem, & alios humores vstos vacuat:
 ob id morbos ex his nascetes, elephantiam, can-
 crum, vlcera maligna, fistulosa, pforam, lepram
 præcauet, curatque. *Mesues.*

Syrupus de lupulo.

R. Succu lupuli depurati ℞.iv.
 Succu fumiterræ depurati ℞.ij.
 Sacchari ℞.vj.
 Coquantur secundum artem.
 * Refrigerat, & collectionum impetus lenit, bil-
 lem regio morbo laborantibus detrahit, pitui-
 tam in aqua inter cutem exigit per aluum.

Syrupus de Scolopendrio.

R. Scolopendrij veri, seu Ceterach.
 Phyllitidis, id est, Linguae ceruinæ,
 Endiuæ, Hepaticæ,
 Absinthij, Cichorij ana M.β.
 Cuscute P.β. seu ℥.j.
 Sem. communium frig. maiorum ana ℥.ij.
 Flor. Borriginis,
 Flor. Buglossæ, Capillorum Veneris ana M.j.
 Rad. Fœniculi, rad. Petroselinij,
 Rad. Ruscij ana M.β.

C Cū sufficiente quantitate aquæ & sacchari, fiat
 syrupus secundum artem, qui aromatizetur cū
 Lacæ, Cassiæ lignæ, Maceris pro. Folio ana ℥.ij.
 Ligentur in panno raro, & bulliant in syrupo.
 Prodest in affectibus iccoris, & lienis, eorundem
 obstructionibus, & morbis inde enatis.

Syrupus splenicus.

R. Epithymi, Cort. rad. Capparorum,
 Linguae ceruine, Fruetuum Tamarici (pro qui-
 bus substituit cort. med. Fraxini) Cort. med.
D Rad. Salicis, rad. Rubiæ tinctorum,
 Ircos Florentinæ, rad. Acori vulgaris,
 Rad. Afari, Sem. Anisi, Fœnic. Cymini ana ℥.j.
 Macerentur simul omnino in ℞.iv. aquæ, & libris
 duabus aceti, horis 24. Deinde coquantur omnia
 ad consumptionem tertie partis, reducendo sci-
 licet ad libras quatuor. Expressioni colatæ adde
 mellis Hispanici despumati ℞.ij.β. Coquantur
 secundum artem ad syrupi consistentiam. *Fran.
 Pedemontanus.*

Syrupus de succo fumiterræ maior.

R. Myrobalanorum Citrinarum,
 Chebularum ana ℥.xx.
 Flor. Borriginis, Buglossæ, Violarum,
 Absinthij, Cuscute ana ℥.j.
 Glycyrrhizæ, Rosarum rub. ana ℥.β.
 Epithymi, Polypodij ana ℥.vij.
 Prunorum num. c.
 Passularum enucleatarum ℞.β.
 Tamarindorum, Pulpe cassiæ fistulæ ana ℥.ij.
F Aquæ fontis ℞.x.
 Coquantur omnia præter Cassiam & Tamarin-
 dos secundum artem ad tertias: deinde cola, &
 colaturæ adde

Cassiam & Tamarindos, & Succu fumiterræ
 deputati, Sacchari albiissimi ana ℞.ij.
 Coquantur lento igne ad iustam consistentiam,
 & reponet. * Syrupus fumarie maior ventricu-
 lum & hepar roborat, obstructiones aperit, cutis
 morbos, præcipue ab humore falso vel vsto na-
 tos, vt pforam, lepram, impetiginem, serpigini-
 nem curat. *Mesues.*

Syrupus fumarie minor.

R. Myrobalanorum flauarum ℥.ij.
 Violarum, Cassuthæ, Absinthij ana ℥.j.
 Aquæ T̄b. viij.
 Succi fumarie costi & purgati, Sacchari ana T̄b. ij.

Coque omnia vsque ad partem tertiam. Expressum cum succo fumarie & saccharo percoque. Quidam scammonij ℥. β. panno lineo raro ligatam, in eo suspendunt. * Syrupus fumarie minor hepatis obstructionem aperit: ob id icterū sanat, pituitam falsam & bilem vitam vacuat: proinde p̄foram, lepram, pruritem, & alia cutis vitia inde orta sanat, & corporis colorem floridum reddit. *Mesues.*

Syrupus e succo fumarie, simplex.

R. Succi Fumiteræ crudi T̄b. iij.
 Sacchari boni T̄b. ij. vel T̄b. ij. β.

Coquantur simul, & despumentur, quoad syrupi consistentiam acquirant. * Ad eadem valet, ad quæ supradicti. *Medici Colonienses.*

DE SYRVPIS PURGANTIBUS BILEM.*Infusio rosarum, seu Syrupus rosatus solutiuus, siue Muccharum.*

R. Infusionis rosarum secundum artem novum iteratæ T̄b. x.
 Sacchari tantundem.

Coquantur in Syrupi consistentiam. Nonnulli cum Melle conficiunt. Dosis, ab vncijs duabus ad ℥. iij. * Bilem purgat. *Mesues.*

Infusio violarum.

Infusio violarum eodem modo fit quo rosarum infusio.

Syrupus ex floribus persicis.

R. Florum persicorum recentium T̄b. iij.

In aquæ vel roris maialis calefacti libris septem, & dimidia, per horas octo, septies aut nouies macerantur: deinde huius diluti libræ duæ, cum sacchari sesquilibra, aut duabus, ad syrupi spissitudinem incoquantur. * Hic Syrupus acres tenuesq; humores in biliosis febribus, vti rosarum trium vnciarum, vel quatuor instar exhibitus, educit. *Andernacus.*

Syrupus de cichorio cum rhabarbaro.

R. Endiuie domesticæ,
 Endiuie syluestris,
 Cichorij, Taraxacon ana M. ij.
 Cicerbitæ, Epaticæ,
 Scariolæ, Lactucæ,
 Fumiteræ, Lupulorum ana M. j.
 Hordei non excocti ℥. ij.
 Vesicariæ, id est, Alkekengi,
 Glycyrrhizæ, Capillorum Venenis,
 Asplenij, Polytrichi,
 Adianthi ana ℥. vj.

Rad Fœniculi, Apij, Asparagi ana ℥. ij.
 Coquantur in aqua sufficienti, & percolentur:

A deinde cum saccharo albo claresceto fiat Syrupus pro cuius vnaquaq; libra inter coquendum adijciantur

Rhabarbari optimi ℥. β.

Spicæ nardi ℥. iv.

Colligato in linteolo raro, quod sape exprimitur, dum Syrupus consistentiam iustam nanciscatur. * Valet contra omnem materiam venenosam in alterando & mundificando eam, & propriè in anthrace, & similibus: valet & in febre p̄tentiali. Confortat cor & nutritiua, mundificat materias per vtriam & secessum, & facit appetere cibum, ac inducit somnum. *Nicol. Florent.*

Syrupus de Rhabarbaro solutiuus.

R. Rhabarbari optimi ℥. ij. β.

Fol. Senæ ℥. j. β.

Florum Violarum M. j.

Cinnamomi ℥. j. β.

Zingiberis ℥. β.

Aquarum Betonicæ,

Cichorij,

Buglossæ ana T̄b. j. β.

Fiat omnium infusio per noctem, mane ebullitione & expressione facta, colatura decoquatut in Syrupum cum Sacchari albi libra, aut quantum sufficit. adde

Syrupi ros lax. ℥. iv.

Hic paratur Augustæ Vindelicorum ad prædicta omnia valentior, citra molestiam in pueris, & delicatulis alium subducens, vtramq; bilem deturbans, & est in vsu propemodum quotidiano. *Augustani.*

Mel Mercuriale, è succo herba Mercurialis.

R. Succi crudi Mercurialis T̄b. iij.

Mellis puri Hispanici T̄b. ij.

Simul coquedo, despumandoque ad Syrupum. *Medici Colonienses.*

DE SYRVPIS PURGANTIBUS PITUITAM.*Syrupus ex Bryonia & radicum succo.*

R. Succi crudi rad. Bryoniæ, Mellis Hispanici, vino generoso despumati ana partes æquales.

Coquantur leniter in vase terreo vitreato, donec fluxilis syrupi consistentiam habeat, continenter despumando. Exprimitur autem succus tempore Maij, cœli constitutione sicca: serius enim expresso, in luxuriantem herbam transfusa fuerit succositas radice.

Syrupus de bryonia compositus.

R. Succi bryoniæ ℥. v.

Aquæ decoctionis Origanj,

Hylsopi sicci, Libystici, Scelcos,

Cardamomi, Stœchados ana ℥. j.

Sapæ, Vuarum passarum ana T̄b. β.

Mellis T̄b. ij.

* Syrupus de bryonia idem valet, quod medicamentum. Dantur ℥. ij. *Mesues.*

Oxymel phlegmagogum.

Oxymel phlegmagogum fit vt oxymel de radicibus, si inter coquendum medulla seminis Cnici panno lineo raro ligata mergatur, & idem tidentem confricetur. Potentius vacuabit, si etiam turbith cum Zingibere nodulo prædicto addatur. *Mesues.*

Syrupus hermodactylis.

R. Quinq; radicum ana ℥.j.
Sem. 4. frig. maiorum ana ℥.j.β.
 Hyssopi, Capillorum Veneris,
 Aspleni ana M.β.
 Violarum M. j.β.
 Flor. Rorismarini, Borriginis ana M. j.β.
 Cyperi ℥. iij.
 Chamomillæ ℥. ij.
 Passularum ℥. j.
 Senæ ℥. ij. (an potius ℥. ij.)
 Hermodactylorum, Cuscutæ ana ℥.β.
 Anisi, Fœniculi, Carui ana ℥. ij.β.
 Polypodij ℥. iij.
 Agarici ℥. ij.
Coquantur in aqua ℔. iij. & colaturæ adde
 Sacchari ℔. j.β.
 Rosarum ℥. j.
 Rhabarbari ℥. iv.β.
 Turbith. ℥. iij.
Hæc tenuissimè trita, in q; panno ligata suspendes in syrupo cocto secundum artem. *Nicolaus.*

Oxymel vacuans melancholiam.

R. Thymi, Calaminthes, Agarici,
 Buglossi hortens. & erratici,
 Glycyrrhizæ ana ℥. j.
 Polypodij ℥. iij.
 Chamædryos, Chamæpityos,
 Stœchados, Spinæ albæ ana ℥. v.
 Passularum ℔. β.
Macera 24. horis: adde
 Aceti albi, Succu buglossi ana ℔. ij.β.
 Aquæ ℔. ij.
Coque igne lento ad dimidias, cola. & adde
 Mellis ℔. iij.
Percoque, inter coquendum autem epithymi ℥. j.
 Ellebori nigri ana iij. nodulo ligata mersaq; sæpè confricentur. *Mesues.*

**DE SYRVPIS PURGAN-
tibus humores mixtos.***Syrupus diasereos.*

R. Intybi, latifolij, Cichorij ana M. j.
 Adianthi albi, nigri, Agrimonix,
 Scolopendrij, Lupuli, Fumariæ ana M. β.
 Vesicariæ, id est, Alkekengi ℥. iij.
 Violarum P. j.
 Rad. Apij, Fœniculi, Asparagi ana ℥. β.
 Polypodij quercini ℥. j.
 Glycyrrhizæ ℥. vj.
 Sem. Cnici ℥. j.β.

A Sem. 4. frigid. maiorum ana ℥. ij.
 Hordei non excorticati P. ij.
 Sem. Endiuix, Cichorij ana ℥. j.β.
 Vuarum passerum ℥. j.
 Pruna Damascena paria x.
 Florum Borriginis, Buglossæ,
 Violarum ana P. j.
 Myrobalanorum Citrinorum,
 Chebulorum ana ℥. β.
Omnia in aqua ad tertias decoquantur. & in huius decocti iure colati libra & semisse, macerentur seorsim
 Rhabarbari electi ℥. ij.β.
 Agarici trochiscati ℥. j.
 Foliorum senæ ℥. j.β.
 Zingiberis, Cinnamomi ana ℥. j.
Expressis colatisque iterum adde
 Sacchari optimi ℔. j.
 Syrupi rosarum solutiui ℥. iij.
Mixta omnia rursus modicè coquantur ad iustam spissitudinem. * Ex hoc syrupo interdum cochleare vnum vel semunciam, cum modica hordei aqua, cui cinnamomi aliquid incoctum sit pueris bile suffusis, vel obstructionem & duritiem viscerū expertis, aut lumbricis infestatis ante cibum salubriter exhibuimus: prouentibus, tum viris, tum mulieribus. in similibus affectibus duo cochlearia, cum syrupo violacei, aut rosacei solutiui vno & quaternis aquæ intybi, aut hordei, aut alterius, morbo conuenientis, valentioribus vncias duas, cum vna syrupi ros. solutiui, & aquæ cichorij duabus. Quod si æger delicatus sit, & febris careat, aquæ ex cinnamomo distillatæ cochleare vnum aut alterum admisceatur. *Andernacus.*

Syrupus diacnicus.

R. Adianthi, Hyssopi, Thymi,
 Origan, Chamædryos, Chamæpityos,
 Scolopendrij, Buglossæ ana M. β.
 Cuscutæ, Vesicariæ ana ℥. β.
E Rad. Angelicæ, Glycyrrhizæ,
 Fœniculi, Apij, Asparagi ana ℥. j.
 Cort. Tamaricis ℥. β.
 Polypodij ℥. j.β.
 Sem. anisi, Fœnic. Ammeos, Dauici ana ℥. j.
 Sem. Cnici contusi ℥. iv.β.
 Passularum enucleatarum ℥. ij.
Decoquantur in aqua ad tertias, colentur: deinde adde
 Senæ Alexandrinæ ℥. j.β.
In iure decocti per noctem macerentur. ad hæc
 Agarici trochiscati ℥. β.
 Zingiberis ℥. j.
 Rhabarbari ℥. vj.
Hæc sequenti die colentur, valideq; exprimentur. postea
 Sacchari albi ℔. β. j.
 Syrupi ros. solutiui,
 Syrupi Violacei solutiui ana ℥. ij.
 Syrupi acetosi simpl. ℥. ij.
Misceantur, atque iterum modicè coquantur, **dua**

dum satis spiffescant. Ex hoc syrupo vnciæ duæ **A**
 a dulcis cum aqua stillatitia hysfopi aut thymi,
 aut pulegij vnciæ instar, cinnamomi semuncia,
 aut cochleari rectè exhibentur. Pueris & delica-
 tis mulieribus ʒ.ij. cum syrupo rosar. solutiui sem-
 uncia, & aqua cinnamomi stillatitia ex vino
 modica. * Idoneus est autumno, & hyemis ver-
 risq; initio: febribus longis, quotidianis, quar-
 tanis, & obstructionibus viscerum, lienis, &
 iccoris, ex pituita & crassis humoribus creatis,
 nec non & aqua inter cutem laborantibus. **An-**
deruacus.

DE SYRVPIS MINVS vsualibus alterantibus.

Syrupus alterans bilem flauam.

R. Scariolæ, Lactuca, Roſtri porcini,
 Bugloſſæ, Borriginis ana M.j.
 Prunorum, Sebeſten ana paria v.
 Sem. 4. frig. maior. ana ʒ.ij.
 Sem. Anifi ʒ.ij.

Flor. Borriginis, Violarum, Bugloſſæ ana P.j.
 Fiat decoctio, & in ʒ.ij. diſſolue ſacchari quan-
 tum ſufficit: & fiat ſyrupus. *Rondeletius.*

Syrupus contra pleureſin & peripneumo- niam, phtificos & hecicos.

R. Aquæ ʒ.ij. v.
 Violarum ʒ.ij. ʒ.
 Glyzyrthizæ, papaueris albi ana ʒ. ʒ.
 Sem. Citoneorum, ſem. Maluæ,
 Medullæ ſem. bombacis,
 Medullæ ſem. Citoneorum,
 Melonum, Cucumeris, Cucurbitæ,
 Portulacæ, Tragacanthæ,
 Portulacæ,
 Gummi Arabici ana ʒ.ij.

Omnia in ſacculo bene trita ponantur, & ſac-
 culus in prædicta aqua ponatur, & bulliat ad me-
 dietatem, & ſacculo abſtracto ab aqua ʒ.ij. **E**
 Sacchari ponantur, & fiat ſyrupus clarificatus.
Nicolaus.

Syrupus Ambroſij pronocans ſudorē & ſtim- extinguens, vtilis in febribus.

R. Milij excorticati quantitatem conuenien-
 tem, decoquatur, donec crepet. Deinde **R.** ʒ. v.
 vel circa eius inſculi bullientis & infunde vini
 albi odoriferi ʒ.ij. & ſic calidum da patienti, ac
 bene eum cooperias, tunc mirum in modum
 ſudabit.

Syrupus contra acutas & peracutas paſiones.

R. Succu portulacæ,
 Melonum ana ʒ.ij.

Vel cum aqua decoctionis citrul. melon. & cu-
 curb. vel cap. Ven. herbæ hepaticæ, polytrichi. a-
 dianti, Ceterach. In aqua iſta, vel in ſucco prædi-
 cto fac bullire

Liquiritiæ mundatæ & tritæ,
 Tragacanthæ, Violarum ana ʒ.ij.

Prunorum num. v.

Semperuiuæ aut Cotyledonis ʒ.ij.

Deinde coletur. & colaturæ adde Sacchari ʒ.ij.
 & fiat ſyrupus & clarificetur: deinde pſyllium &
 ſem. Citon. ana ʒ.ij. In ſacculo mitte ſantali albi
 & rub. ſpodij, berberis, roſ. portul. lact. ſcariol.
 ana ʒ. ʒ. pulueriſato, & horum puluerem in eo-
 dem ſacculo pone, & ibidem Rhabarb. puluer.
 ʒ.ij. Hæc ſimul bulire facias vſque ad decoctio-
 nem. Datur contra acutas & peracutas ſine **A**
 poſtemate cum aqua frigida. *Nicolaus.*

Syrupus contra omnem fluxum ventris.

R. Sacchari ʒ.ij.

Aquæ Roſarum, vel pluuiialis ʒ.ij. ʒ.

Myrti ʒ.ij.

Roſarum, Sumach, Acaciæ, Balauſtiæ,

Spodij, Hypociftidis ana ʒ. ʒ.

Sorbarum mundat. num. x.

C Meſpilorum viridium num. v.

Cornarum, vel prunorum immatur. num. x.

Tragacanthæ, Glycyrrhiæ

Gummi Arabici ana ʒ. ʒ.

Terenda terâtur, & bulliant in ſupra dicta aqua,
 donec ad quantitatem vnus libræ deueniant, &
 colaturæ ponatur ſaccharum prædictum, & fiat
 ſyrupus: & clarificetur. *Nicolaus.*

Syrupus de papauere contra omnem ventris ſolutionem.

D **R.** Capita papaueris recent. num. cx.

Plantaginis,

Balauſtiæ, Gallarum,

Prunellarum immatur. ana ʒ.ij.

Conficitur ſic: Omnia iſta in aquæ pluuiæ q. ſ.
 dimitte per biduum, in tertio verò die coque a-
 quam bene vſq; ad cõſumptionem medietatis,
 poſtea cola per pannū fortiter. Cùm autem co-
 lata fuerit, admisce illi colaturæ tertiam partem
 mellis & iterum coque, donec ad ſpiſſitudinem
 mellis redigatur, & tunc conde in vaſe vitreo &
 cùm opus fuerit, in ʒ.ij. aquæ mitte ʒ.ij. ſyrupi.
Nicolaus.

DE SYRVPIS ALTE- rantibus pituitam.

Syrupus ad Epilepſiam.

R. Succu cardui benediçti, depurati, & ad ſpiſ-
 ſitudinem cocti ʒ.ij.

Succu millefolij eodem modo parati ʒ.ij. ʒ.

Sacchari albi ʒ.ij.

F Decoquantur ſ. a. De quo ſumat in ſeptimana
 bis vel ter cochlearium vnum: vel cum ʒ.ij. The-
 riacæ, vel ſine. *Crato.*

Syrupus alterans pituitam.

R. Rad. Apij, Petroſelini,

Fœniculi, Aſparagi ana ʒ.ij.

Hysfopi, Betonice ana M.j.

Sem. Anifi ʒ.ij.

Paſſularum, Ficum ana paria xx.

Flor. Anthos, Stœchados,
Borraginis, Buglossæ ana P. j.
Glycyrrhizæ ʒ. i.

Fiat decoctio, & in libra vna & semisse, dissolue
mellis despumati vel ros. quantum satis est. *Rondelesius.*

Syrupus ex quinta essentia Fiorauanti.

R. Aquæ vitæ optimæ & circulatæ ʒ. xij.
Olei sulphuris ʒ. vj.
Olei vitrioli ʒ. ʒ.
Olei Tartarei ʒ. vj.
Zulapij rosacei lb. iv.
Moschi ʒ. ʒ.

Misce & fiat Syrupus. Magnarū virium est.

Syrupus Saccharatus.

R. Vini optimi lb. iij.
Sacchari albiff. lb. j.

Coquatur ad lentum ignem more Syrupi: serua
& vtere cum duabus partibus aquæ decoctæ.
Senibus frigidis & debilibus conuenit, & qui-
bus humor natiuus, & calor naturalis minuun-
tur. Nutrit enim & sanguinem generat & replet
partes principales spiritibus. *Rabi Moyses.*

Syrupus de Cinnamomo, noster.

R. Miæ Coroneorum, vel
Syrupi de Cort. mali citri lb. ʒ.
Quintæ essentiæ Cinnamomi ʒ. ʒ. vel
Olei Cinnamomi ʒ. ij.
Tincturæ auri ʒ. ij.

Misce optimè. Ad eadē valet, vt supradictus.

Syrupus de Cinnamomo, noster.

R. Syrupi de cort. mali Citri, vel miæ coto-
neorum ʒ. iv.

Quintæ essentiæ Cinnamomi, circulatæ ʒ. iij. vel
ʒ. ʒ. Tincturæ auri vitæ ʒ. ij.

Misce. Senibus debilibus confert.

Syrupus ad menses prouocandos.

R. Rad. Apij, Fœniculi, Petroselini,
Asparagi, Rusci ʒ. iij.
Radic. Rubiæ maior. ʒ. ij.
Radic. Quinquefolij, Eryngij ana ʒ. j.
Pulegij vtriusq; Calaminthæ, Orig. ana M. j.
Semin. 4. frig. maior. ana ʒ. j.
Florum Anthos, Leucoi ana P. ij.
Flor. genistæ P. j.

Fiat decoctio in aqua & vino, in quibus per no-
ctem radices macerentur: & in colaturæ lb. ij.
dissolue mellis despumati ʒ. iv. Sacchari quan-
tum satis est: fiat Syrupus arom. cum Cinna-
momi ʒ. j. Datur paulo antè quàm fluant men-
ses, aut cum instat tempus purgationis. *Ron-
delesius.*

ANNOTATIO.

Notandum, quòd si huiusmodi serapia non tam co-
piosum saccharum, vt syrupi veri, recipiant, & non
ad perfectam syrupi visque consistentiam coquantur,
sed diluitoria parientur, ea rectius apo-
zemata appellari.

A DE SYRVPIS ALTERAN-
tibus bilem atram.

Syrupus alterans bilem atram.

R. Endiuia, Scariolæ, Buglossæ, Borraginis,
Violarum, Lactucæ, Portulacæ, ana M. j.
Passularum ʒ. ij.
Sem. 4. frig. maior. ana ʒ. iij.
Flor. Borraginis, Buglossæ ana P. j.
Violarum P. ij.

B Fiat decoctio, & in colatura dissolue sacchari
quantum satis est: & fiat syrupus. *Rondelesius.*

Alius.

R. Rad. Buglossæ, Enulæ, Glycyrrhizæ ana ʒ. j.
Rad. graminis, Asparagi, Apij ana ʒ. ʒ.
Rad. Satyrionis ʒ. vj.
Passularum ʒ. j.
Capillorum Veneris, Violarum, Melissæ,
Cichorij ana M. j.
Calaminthæ, Chamædrysos, Chamæpitysos
ana M. ʒ.
Sem. 4. frig. maior. ana ʒ. j.
Sem. Bombacis ʒ. iij.
Sem. Apij, Petroselini ana ʒ. ij.
Flor. Buglossæ, Borraginis, Anthos,
Violarum ana P. j.

Fiat decoctio. In colatura dissolue sacchari quā-
tum satis est: & fiat syrupus. *Rondelesius.*

Syrupus ad atram bilem alius.

D R. Flor. Borraginis, flor. Buglossæ, flor. Melissæ,
Flor. Violarum, Capillorum ven.
Endiuia, Cuscutæ Polypodij, Senæ,
Epithymi ana M. j.
Prunorum Damasc. num. xx.
Pomorum Odoratorum num. x.
Passularum ʒ. j.
Glycyrrhizæ ʒ. ʒ.

Coquantur in aqua omnia præter Epithimum
& aromata, donec pars tertia consumatur. De-
coctio expressa postea cum Saccharo iterum &
Epithymo moderatè coquatur: postremò insun-
dantur aromata, scilicet cinnamomū atq; cro-
cus. Huius Syrupi aurora calfacti ʒ. iij. bibantur
simulq; ʒ. ij. aut ʒ. iij. aquæ Buglossæ. *Marsilius
Ficinus*

Syrupus ad Melancholiam.

R. Aquarum Fumiteræ, Lupulorum,
Absinthij, Capill. ven. ana lb. v.
Polypodij Quercini lb. j.
Fol. Senæ, Epithymi ana ʒ. iv.
Flor. Borrag. Buglossi M. j.
Capill. ven. M. j.
Glycyrrhizæ, Passularū, Cinnamomi ana ʒ. ij.
Quatuor sem. frig. ʒ. ij.

Fiat decoctio f. a. de Colatura R. lb. iv. qb. adde
Succi borraginis, succi Buglossæ, succi Lupu-
lorum ana ʒ. ij.

Mellis ʒ. vj.
Sacchari albi q. s. est.

Fiat syrupus secūdum artem: aromatizetur cum
moscho & ambra. *Fiorauanti.*

DE SYRVPIS PVR. A

gantibus.

Syrupus purgans bilem.

R. Rad. Cichorij ʒ. j.
Glycyrrhizæ rasæ ʒ. ij.
Cichorij, Scariolæ, Buglossæ, Borriginis,
Rostri porcini, id est, sonchi, Dentis leonis
ana M. j.

Prunorum, Sebæsten ana paria xx.

Passularum paria x.

Anisi ʒ. ij.

Thamarindorum ʒ. j.

Senæ Oriēt. Medullæ sem. Carthami ana ʒ. iij.

Flor. Borriginis, Buglossæ, Violarum ana P. j.

Fiat decoctio. In colatura dissolue sacchari quantum satis est: fiat syrupus, addendo post clarificationem, vel in clarificatione ipsa, succi rosarum ʒ. ij. vel syrupi rosati laxatiui ʒ. iv. cinnamomi ʒ. ij. Misce, & fiat syrupus. *Rondeletius.*

Syrupus purgans pituitam ex thorace.

R. Radicum Apij, Fœniculi, Apij, vel

Alparagi ana ʒ. j.

Hyssopi, Betonice ana M. j.

Marrubij M. ʒ.

Sem. Anisi ʒ. iij.

Passularum, Ficuum ana paria xx.

Florum Anthos, Stœchados, Borriginis,

Buglossæ ana P. j.

Glycyrrhizæ ʒ. j.

Fiat decoctio. In colaturæ ʒ. ij. adde

Polypodij ʒ. j.

Medullæ sem. Carthami contusi ʒ. ij.

Agarici trochiscati ʒ. ij.

Anisi, Fœniculi ana ʒ. j.

Concoquantur. colaturæ adde

Mellis violati, vel rosacci, quantum satis est: & fiat syrupus. *Rondeletius.*

Syrupus purgans melancholiam.

R. Radicū Buglossæ, Glycyrrhizæ rasæ ana ʒ. j.

Cichorij, Scariolæ, Borriginis, Buglossæ,

Fumiterræ, Violarum, Mercurialis ana M. j.

Passularum ʒ. ij.

Seminis Cucurbitæ, Melonum, Citrulli

Cucumeris, Anisi ana ʒ. iij.

Senæ Orientalis, Polipodij, Origani,

Epithymi ana ʒ. ij.

Thamarindorum ʒ. ʒ.

Flor. Borriginis, Buglossæ, Violarū ana P. ij.

Misce, & fiat decoctio. In colatura dissolue sacchari quantum satis est: & fiat syrupus. Addatur syrupi rosarum laxatiui ʒ. iv. * Bilem & melancholiam purgat. *Rondeletius.*

Syrupus de Polipodio fortis.

R. Polypodij recentis lib. j.

Corticum Ellebori nigri preparatorum ʒ. ʒ.

Foliorum Senæ ʒ. ʒ.

Epithymi,

Radicum Buglossæ.

Flor. Borriginis, Stœchados,

Passularum, Prunorum ana ʒ. j.

Liquiritiæ rasæ,

Sem. Fœniculi,

Turbith, Agarici ana ʒ. ʒ.

Fumariæ, Melissæ, Betonice ana M. j.

Cinnamomi, Nucis myristicæ ana ʒ. j.

Croci ʒ. j.

Fiat decoctio ex aqua: macerentur horis duodecim: colaturæ adde

Succi Fumariæ lib. x.

Lupulorum, Betonice ana ʒ. ʒ.

Pomorum lib. j.

Sacchari optimi quod satis sit.

Fiat Syrupus: hic validè Melancholiam purgat & fumantur ʒ. iij. bis aut ter in mense. *Heurnius.*

Syrupus de Elleboro.

R. Ellebori nigri ʒ. ʒ.

Succi pomorum dulcium ʒ. x.

Radicum Buglossæ, Borriginis, Polypodij,

Epithymi ana ʒ. j.

Folliculorum & foliorum Senæ,

Chamæpithyos, Stœchados ana ʒ. vj.

Flor. Borriginis, Buglossæ.

Fumariæ, Lupulorum ana P. j.

Capillorum Veneris, Agrimonie,

Chamædryos ana M. j.

Schoenanthi ʒ. ʒ.

D Fiat decoctio ad libras duas: huic decocto adde

Succi pomorum

Sacchari albi ana lib. ij.

Fiat Syrupus. Dosis est quantitas duarum vnciarum. *Heurnius.*

Oxymel Elleboratum maius Iuliani, purgans

Phlegma & melancholiam.

R. Rutæ, Thymi, Dictamni Cretici, Hyssopi,

Pulegij, Marrubij, Cardui benedicti,

Spicæ Celt. Cort. sambuci interior, ana M. j.

Calami montani P. ij.

Sem. Anisi, Ocyimi, vrticæ Rom. anethi ana ʒ. ij.

Rad. angelicæ, altheæ, ari seillæ,

Aristolochiæ longæ, rotundæ, Clematitidis,

Turbith ana ʒ. j.

Iris nostræ, Cossi. Polypodij ana ʒ. j.

Ellebori nigri, Esulæ ana ʒ. ij.

Cort. rad. Ellebori albi ʒ. ij.

Agarici ʒ. ij.

F Omnia trita infunde in aceti acerrimi ʒ. vj. vel quantum sufficit: triduo in sole, vel ad fornacem, in vitreo vase obturato. Tum decoquantur in olla vitreata ad dimidium ferè, tum colabis modicè exprimendo, addesq; mellis despumati, Sacchari ana ʒ. j. & ad consumptionem aceti decoques ad syrupi consistentiam. Dosis, cum mouendam aluum, ab ʒ. ʒ. vsq; ad ʒ. vj. cum decoctione senæ & polypodij, vel syrupo violato, alioue solutio. * Confert Epilepsiæ, asthma, & omnibus morbis, à materia frigida, crassa, tenaci, à phlegmate & melancholia dependento. *Gesnerus.*

Oxymel elleboratum, minus.

℞. Calamenthi, Thymi, Pulegij, Cardui benedicti,
Rosarum rubr. Menthe crispæ ana P. j.
Sem. anisi, Ocyini, Sem. Vrticæ Romanæ,
Sem. Anethi ana ʒ. j.
Rad. Angel. rad. Fœniculi, Althææ, Scillæ,
Iridis nostræ, Turbith, ana ʒ. ʒ. β.
Ellebori albi, Efulæ præparatæ ana ʒ. ij.
Rad. Asari ʒ. j. β.
Galangæ, Cinnamomi,
Calami aromatici ana ʒ. j.

Infunde in aceti fortissimi ℞. ij. β. vt prædictum est, & cum media pars bulliando fuerit absumpta, adde Sacchari, Mellis despumati ana ʒ. v. Fiat syrupus, qui aromatizetur, cum Croci, Cinnamomi, Macis, Zingiberis ana ʒ. j. in sacculo antus suspensis. Dosis ac vires, vt in Maiore Gesnerus.

Oxymel compositum Gesneri, valide Melancholiam purgans.

℞. Epithymi ʒ. x.
Polypodij ʒ. vj.
Buglossi ʒ. xv.
Thymi, Hyssopi, Chamæpityos ana ʒ. ʒ. β.
Capillorum Veneris ʒ. v.
Turbith ʒ. vj.
Ocimi, Melissæ, Caryophyllorum, Spicenardi,
Malabathri, Cardamomi ana ʒ. ij.
Radices & seminis Endiuicæ,
Seminis cassiathæ ana ʒ. xij.
Conferuæ rosatæ ad pondus omnium.

Infunde hæc in aceto puro, horis 24. (sit copia aceti, qua obruatur cuncta) postredie adde Aquæ libras quinq; leniter excoquantur, dū redeat ad Aceti primam copiam: fiat colatura, & adiecto Saccharo coquatur. Datur ad vncias duas cū semisse. Gesnerus, cuius descriptio epistolis eius annexa est.

Syrupus ad ascitem.

℞. Passularum ʒ. ij.
Fol. Brassicæ marinæ M. j.
Thymelææ vel Chamelææ M. β.
Seminis Hederæ, sem. Seseleos ana ʒ. ij.
Fiat decoctio. In libra vna dissolue,
Syrupi Endiuicæ simplicis ℞. j. vel
Syrupi Endiuicæ comp. ℞. β.
Fiat syrupus aromatizatus cum Cinnamomi ʒ. ij. vel Spicæ Celticæ ʒ. j. Loco syrui poni possunt species cichorii & herbe capil. atq; syrupus. F

Alius ad idem.

℞. Rad. Valerianæ, rad. Rubiæ maior.
Cyclaminis ana ʒ. ij.
Rad. Apij, Petroseliniana ʒ. j.
Endiuicæ, Scariolæ, Capill. Veneris,
Agrimoniæ ana M. j.
Seminis Hederæ ʒ. j.
Brassicæ marinæ M. j.
Chamelææ, Thymelææ ana ʒ. j.

A Passularum mundat. ʒ. iv.

Anisi ʒ. ij.

Fiat decoctio. & in ℞. j. β. dissolue sacchari quantum satis est, fiatq; syrupus: aromat. cū spice Cellicæ ʒ. ij. vel cinnamomi Dentur ʒ. iv. per se, si sit medicæ coctionis: vel cū aquis endiuicæ & cichorii, si sit coctus ad perfectionem. *Rondeletius.*

Syrupus ad anasarcam.

Si sit anasarca, prædictis adiungenda erūt medicamenta magis incidentia, attenuantia, & alterantia: vt Enulæ camp. rad. Apij, Petroselinij, Rubiæ maioris, in maiori quantitate: & pituitam purgantia: vt Agarici, semen Carthami, Sena, Polypodium: aut prædicta medicamēta trahentia aquas, decoquenda in syrupis ad pituita purgandam præscriptis. *Rondeletius.*

Syrupus ad tympanitem.

℞. Passularum ʒ. ij.

Sem. Petroselinij, Apij, Seseleos ana ʒ. ij.

Radicum Asari, Valerianæ ana ʒ. β.

C Menthe Absinthij, Beticæ ana M. β.

Marrubij M. j.

Mercurialis, Brassicæ marinæ ana M. β.

Sena Orientalis, Seminis Carthami ana ʒ. vj.

Florum Anthos, Genistæ ana P. j.

Fiat decoctio. In ℞. j. β. dissolue sacchari quantum satis est: fiat syrupus aromat. cum diagalangæ ʒ. ij. vel arom. ros. ʒ. j. De alternis diebus. *Rondeletius.*

- ANNOTATIO.

D Casterium s; hydrops est cum scirrho lienis, tunc incidentia & splenitica adiungimus: vt cori. rad. Caprarorum, Sambuci, vel Fraxini, Populi, aut Tamariacæ in aceto macerentur, & decoquantur, vt supra dictum. *Rondeletius.*

DE SYRVPIS PURGANTIBUS MIXTOS HUMORES.*Syrupus Hepaticus ad humores**mixtos.*

E ℞. Hepaticæ nobilis, Acidulæ, Cichorii,
Dentis leonis, Endiuicæ, Sonchi læuis ana M. j.
Capillorum veneris, Eupatorij vulgi,
Linguae ceruinæ, Lupulorum,
Fumi terræ ana M. β.
(addi potest Cassurha, Asarum, Anisum)
Florum cordi studentium ana P. j.
Radicum aperitivarum ana ʒ. β.
Fructuum alkekengi ʒ. β.
Polypodij quercini recentis ʒ. j.
Glyzyrrhizæ rasæ ʒ. vj.
Seminis carthami ʒ. ij.
Semin. quatuor frigidotū malorum ana ʒ. ij.
Hordei P. ij.
Sem. Endiuicæ, Cichorii ana ʒ. j. β.
Passularum ʒ. j. β.
Pruna num. xij.
Myrobalanorum citrinorum & Chebulorum ana ʒ. β.
Coque ex aqua ad tertias, in colati iuris sesquilibra, macerentur.

Agarici

Agarici recenter trochizati ℥. j.

Foliorum Senæ mundatorum à puluere & stipitibus ℥. j. β.

Zingiberis, Cinnamomi ana ℥. j.

Iterum expressis, adde Sacchari lib. j.

Syrupi rotati solutorij ℥. iij.

Iterū igni reddantur, dū lentefeat succus. Datur ℥. β. pueris cum Aqua hordei cui cinnamomū in coxit, in fœtero & viscero infarctu ac eorū duritie prouentioribus propinatur ℥. j. cū ℥. ij. Syrupi violati, aut rotati solutorij adiecto liquore Intybi aut Aqua hordei robustiorib⁹ ℥. ij. cū ana Syrupi rotati quod si febris implicatus eger non sit, cū ℥. j. Aquæ cinnamomi sumi poterit. *Heurnius.*

*Syrupus domesticus, siue de spina
insectoria.*

R. Baecarum fructicis illitus, quem spinam ceruinam vocāt circa finem Septembris, aut Octobris initio collectatarum, quantitatē sufficentem. Contundantur in pila lapidea, deinde exprimendo colentur. Succus expressus coquatur lento igne, donec quarta pars absumatur, atque iterum coletur.

R. Huius colati ℥. ij.

Mellis despumati ℥. xvj.

Coquantur vnā, donec syrupi bene cocti consistentiam acquirat, adiciendo in fine Masticeis ℥. iij. ℥. j. Alij Zingiber, Anisum, Cinnamomum addunt eodem pondere. Baecac semicōtusas quatuor diebus in fictili vitreato per se loco calido permittito, & efficacior succus reddetur. Cuius libras duas, sacchari vel mellis libram vnā & semis decoquant ad syrupi cōsistentiam: demū linteolo rariore colato, addunt Cinnamomi, Zingiberis ana ℥. β. Caryophyllorum ℥. ij. Fiat syrupus. Hunc ita Matthiolus in Dioscoridem, præparat. * Bilem, pituitam & serosos maximè humores purgat: vnde eius vsus præcipuus in cachexia & hydrope. *Augustani.*

Syrupus solutiuus Fiorauanti.

R. Saluæ, Rutæ, Rotifmarini, Absinthij, Cichorij,

Cardui benedicti, Vrticæ, Origani ana M. j.

Ficum, Passularum, Dactylorum,

Amygdal. dul. ana ℥. iij.

Salis gemmæ ℥. iv.

Colocynthidis, Aloes hepaticæ,

Cinnamomi, Myrobal. citrinorum ana ℥. ij.

Mellis communis ℥. ij.

Aquæ fontanæ ℥. xix.

Contundenda contundantur crasse, misceantur, & macerentur per noctem: deinde coquantur vsq; ad medietatis consumptionem: coletur, & aromatizetur cum Moschi ℥. β. aquæ ros. ℥. j. & seruetur in vase vitreo, optimè clauso. Dosis ℥. iv. vsq; ad ℥. vj. * Purgat humores crassos. Cōfert febribus, morbo Gallico, podagræ, arthritidi, catarrho, tussi, capitis dolori, & omnibus infirmitatibus, ab humoribus corruptis & putridis generatis, præsertim si quis eo per

xv. dies vtatur.

A

Alius solutiuus.

R. Fol. senæ ℥. ij.

Fumiterræ, Capill. Ven. Scolopendrij, Hepaticæ,

Epithymi, Polypod. quercini, Flor. borraginis, Flor. buglossæ, Clycyrrhizæ rasæ ana ℥. iij.

Colocynthidis, Ellebori nigri,

Aloës hepaticæ, Myrob. Indorum ana ℥. j.

Prunorum Damasc. num. xiv.

Sebestem num. xij.

Tamaricis ℥. j.

Aquæ fumiterræ ℥. x.

Contundenda contundantur, misceantur, & relinquantur in infusione per noctem, deinde coquantur vsq; ad tertiæ partis consumptionem: fiatq; colatura, cui adde Syrupi de stœchade ℥. j.

Mellis rosati col. ℥. vj.

Croci ℥. j.

Seruetur in vase vitreo obturato. Dosis ℥. ij. vsq; ad ℥. iv. * Purgat, & curat morbum Gallicum, *Fiorauanti.*

Alius in febre Biliosa cum pituita.

R. Endiuia nouæ, Cichorij, Adianthi, Scolopendriæ ana M. j.

Quatuor seminum frigid. malorum ana ℥. iij.

Sem. Carthami ℥. j. β.

Polypodij quercini ℥. ij.

Tamarindorum pinguium ℥. j. β.

Semin. Endiuia, Cichorij,

Liquiritiæ rasæ ana ℥. ij.

Passularum mundatarum ℥. j. β.

Pruna num. xv.

Trium florum cordialium ana P. j.

Fiat coctio ad libram: cui infunde

Foliorum Senæ ℥. j. β.

Agarici recenter trochizati ℥. j.

In expressione colata dissolue,

Syrupi violati & capill. venerici ana ℥. iij.

Sacchari albissimi ℥. ij.

E

Fiat Syrupus coctus lentissimo foco: expressioni inde Rhabbarbari electi β. vj

Fiat Serapion perfectè coctū & aroma illi afflatur & Cinnamomi ℥. j. β. & Santalorū ℥. j. Vtile est istud Serapion febribus omnibus. quæ citus sui principium agnoscent bilem pituita remixtam. Accipiant binas vncias cum sero lactis, vel cum aqua aut decocto endiuia: si segnius aliu euocarit, adijces diluti Rhabbarbari, vel Agarici drachmam. *Heurnius.*

F

**DE SYRUPIS EDVCEN-
tibus vrinam.**

Oxymel diureticum.

R. Mellis despumati ℥. xv.

Aceti, Aquæ ana ℥. ij.

Rad. raphani ℥. j.

Fœniculi, Apij, Petroselini, Genistæ,

Asari, Leuistici ana ℥. iij.

Sem. Fœniculi, Petroselini, Asparagi,

Rusci ana ℥. ij.

Coriandri præparati, Cumini ana ʒ.ʒ.
Coquatur secundū artem. Nostris non est vsui.
*vriam tamen impeditam, & calculos renum
promouet. *Ambrosius lung. senior.*

Syrupus diureticus.

℞. Apij, Petroselini, Feniculi,
Anisi, Ameos, Dauci, Bauciæ,
Pentaphylli Alexandriani ana ʒ. iij.
Asparagi, Brusci,
Peucedani, Meu,
Scolopendriæ,
Capill. Ven, Adianti,
Polytrichi, Splendilidon,
Capparis,
Tamarisci,
Seselcos, Fimerinæ,
Grana folis,
Sem. Melonis,
Sem Citrullorum,
Sem Cucumeris,
Sem Cucurbitæ,
Cictami, Saxifragiæ,
Sem. Citri,
Lapidis, spongiæ,
Pul. Cicadarum,
Ammomi, Thymi,
Chamæpityos,
Ossium Ceraforum, Pomorum,
Ossium persicorum,
Cardamomi, Ireos,
Spicæ Nardi,
Caryophyllorum, Costi,
Nucis moschata ana ʒ. iij.

A Galangæ, Thymi,
Epithymi, Philipendulæ,
Pimpinellæ,
Ciceris nigri ana ʒ. j.ʒ.
Aquæ, Sacchari ana q. s.
Fiat Syrupus s. artem.

Syrupus compositus aquas ducens.

℞. Radicum Valerianæ,
Quinq; radicum aperitiuarum ana ʒ. iij.
B Endiuicæ, Cichorii, Adianthi,
Eupatorii ana M. j.
Seminis Hederae ʒ. j.
Brassicæ marinæ M. j.
Foliorū daphnoidis rectè preparatorū ʒ. j.ʒ.
Passularum mundatarum ʒ. iij.
Anisi ʒ. ʒ.

Fiat decoctio ad ℞. j.ʒ. asperge Sacchari quan-
tum opus erit vt fiat Syrupus: aromatizetur Spi-
cæ celticæ ʒ. iij. vel Cinnamomi ʒ. ʒ. Propinan-
tur ʒ. iij. huius Syrupi. Pauperes coquant Succū
C C baccarū nigrarū sambuci cum Saccharo vt fiat
Syrupus: & in fine coctionis adijciant aliquod
Cinnamomi, Zingiberis, vel nucis myristicæ: su-
mant duo vel tria cochlearia ex decocto gratio
la, anisi & caryophyllorum *Heurnius.*

Syrupus ad calculum.

℞. Succū fol. & flor. anthemidis, Mellis colati
ana q. s.
Miscæ, & coquantur vsque ad syrumpi consisten-
D tiam. Dosis cochlearium vnum, in introitu bal-
nei aquæ dulcis stomacho vacuo. *Regina Maria,
Caroli V. soror.*

De Iulapijs, Sectio III.

De Iulapio rosaceo.

℞. Aquæ Rosarum ℞. iv.
Sacchari clarificati ℞. ij. vel ℞. iv.
Fiat Iulapium cum diligentia secundū artem.
* Febrium, thoracis, & ventriculi incendium, ca-
loremq; flammæum extinguit, sitim inexple-
tam sedat.

Iulapium violarum.

℞. Aquæ violarum ℞. iv.
Sacchari clarificati ℞. ij. vel iv.
Coque ad iulapij consistentiam. * Febres, phle-
gmonas, pleuritiem, asperitatē gutturis & tho-
racis, ac tussim mitigat.

Iulapium oxalidis.

Iulapium oxalidis fit ter coquendo herbam
acetosæ reiteratam seu renouatam ex aqua mo-
dica, quantū pro tegenda seu mergenda herba
sufficit: & postea decoque ad consistentiā, cum
æquali portione sacchari. Hoc albū permanet,
& est iucundum & vile: siquidem sub æstiuis
feruoribus aqua vel simpliciter vel distillata pro
libitu diluitur, grateq; bibitur. *Colonienses.*

Iulepus in calore flagrante Italis vsitatus.

E ℞. Aquæ limpidissimæ,
Sacchari optimi ana.
Quæq; Mbra Aquæ, accipiat Albumen oui re-
centissimi, vehementerq; quatiantur: hinc affun-
de Saccharum: lentoq; igne coquantur, vt tota
spuma abijciatur. Deinde bis tertie per filtrum
traiciatur: hinc iterum coquantur dum cereuisiæ
Gedanae crassitudinem referat. Aqua autem hæc
primo accipit vim Rosarum ex frequenti infu-
sione, vel quarumcumq; herbarum vim bibit.
F Ad ʒ. ij. huius Iulepi, remisce Aquæ limpidif-
simæ ʒ. iij. poterit etiam ex aquis componi: vt
Aquæ buglossi & Sacchari libra, eoq; dum spu-
mât & Satali lutei drachma imbuatur. *Heurnius.*

Aliud.

℞. Aquæ rosarum ℞. j.ʒ.
Sacchari ℞. j.
Oui albo perpurgetur & ad formam Iulepi co-
quatur. Accipe huius ʒ. j. Aquæ optimæ ʒ. iij.
Miscæ: gratissimum in febribus, & sitim restin-
guit, quo Franciscus rex Galliz utebatur. *Idem.*

Aliud.

Aliud.

R. Aq. Cichorei, Endiuix ana T̄b. β.
Syrupi de acedine citrinum ʒ. iij.
& vt gratius fiat adde Olei vitrioli guttulas ali-
quot: quidam aroma afflant cum ʒ. β. Santalo-
rum. *Idem.*

*Iulapium ad sistendum san-
guinem.*

R. Aquæ pediculi ros.
Aquæ sanguinariæ, id est, centinodix,
Aquæ burxæ pastoris ana ʒ. iv.
Sacchari albi T̄b. β.
Fiat Iulapium. *Rondeletius.*

*Iulapium ad hepatis refrigera-
tionem.*

R. Aquæ Cichorii, Lactucæ, Endiuix, Solani
ana ʒ. iij.
Sacchari clarificati T̄b. β. vel. j.
Coque ad iulapij consistentiam. *Rondeletius.*

Iulapium ad pectus.

R. Aquæ Violarum,
Buglossæ ana ʒ. iij.
Sacchari albi T̄b. β.
Fiat iulapium. *Rondeletius.*

Iulapium ad phtisis.

R. Aquarum Petroselinii, aquarum Helenij,
aquarum Althææ rad. ana T̄b. j.
Sacchari q. s.
Fiat Iulapium. Modus est, vt quolibet die, tribus
ante cibum horis ʒ. iv. dentur. Valentius reddi-
tur, si antea in ipsis ebullierint gummi Arabici.

De Succis, seu Rob, Sectio IV.

Rob de ribes simplex.

R. Succu Ribes T̄b. iix.
Coquantur per se ad spissitudinem mellis.

Rob de ribes compositum.

R. Succu Ribes T̄b. iv.
Sacchari optimi lib. ij.
Coquantur secundum artem. * Ventriculum firmat,
vomitus biliosum reprimit, sitim restin-
guit, aliasq; excretionibus biliosas sistit.

Rob de berberis simplex.

R. Succu Berberis T̄b. ix.
Coquantur per se vsq; ad mellis spissitudinem.

Rob de berberis compositum.

R. Succu Berberis T̄b. iv.
Sacchari optimi T̄b. ij.
Coquantur secundum artem. * Rob ex oxycan-
tha casdē quas præcedēs facultates obrinet.

Rob de cornis.

R. Succu pulpæ cornorum T̄b. ij.
Sacchari T̄b. j.
Coquantur secundum artem. Astringit: * vnde

A Tragacanthæ ana ʒ. iij. amyli ʒ. β. Glycyrrhizæ
ʒ. j. deinde fiat Iulapium. *Rubeus.*

Iulapium ad hecticam febrem.

R. Glycyrrhizæ rasæ ʒ. β.
Quatuor sem. frigid. ana ʒ. j.
Trium santalorum ana ʒ. j.
Sem. citoniorum,
Gummi Arabici,
Tragacanthæ ana ʒ. ij.
Coriandrorum ʒ. ij.
Caryophyllorum,
Cinnamomi ana ʒ. iv.
Caphuræ ʒ. β.
Pomorum Runcium q. s.

B Accipe deinde Carnem caponis, vel phasiani,
vel perdicis, vel testudinū nemoralium, q. s. est:
eamq; vbi viscera ex animali detracta fuerint,
cum fructibus optimè terito, mox pulueribus
commixtis atque agitatis, destillet aqua, è qua
C conficiatur Iulapium, vt lubet. *Rubeus.*

Iulapium Mercuriale.

R. Mense Maio, Succu herbæ Mercurialis fil-
trati T̄b. j.
Iulapij simplicis ʒ. iix.
Aquæ vitæ optimæ, circulatæ ʒ. vj.
Olei vitrioli ʒ. ij.
Moschi Orientalis ʒ. β.

D Misce, & in vase vitreo, optimè obturato po-
nantur ad solem, vel calore balnei circulentur:
& erit factum. Dosis ʒ. iv. manè quatuor horis
ante pastum, stomacho ieiuno, continuando
per menses duos, curat paralyticos. *Fioraninus.*

influxionibus ventris, dyfenteria, & cœliaca cõ-
fert. *Augustani.*

E Rob de agresta.

Eodem modo paratur vt Rob. de cornis. Eius-
dem propemodum facultatis est, vt Rob de cor-
nis. *Augustani.*

Rob nucum.

R. Succu corticū viridium iuglandium T̄b. iv.
Mellis optimi T̄b. ij.
Coquantur secundum artem. * Destillatione te-
nuum humorum à capite, & inflammationem
F excitantium confert. *Meiser.*

Diamoron vsitatum.

R. Succu Mororum Celi T̄b. β.
Succu Mororum rubi T̄b. j.
Mellis optimi despumati T̄b. j.
Sapæ ʒ. iij.
Coquantur secundum artem. * Contra depa-
scentia oris vicera, ad dentium affectus, & gin-
ginarum noxas, atq; ad omnia oris vicia garga-
rizatus proficit. *Nevolans.*

Diamoron simplex Galeni.

R. Succu mororum domesticorum, T̄b. β.
Mellis T̄b. j.

Clarificetur primum succus, deinde cum melle A
coquatur ad iustam consistentiam.

Diamoron compositum Galeni.

Præter supra dicta adde
Myrrhæ, Croci ana ℥.j. β.
Omphacij ℥.j.

Coquatur omphaciū cum succo, & melle, myr-
rha verò & crocus sub finem adijciatur, cum sci-
licet ab igne remotum fuerit medicamentum.

Diamoron Mesue.

R. Succi mororum domesticorum,
Succi mororum rubi ana ℥.j. β.
Mellis,
Sapæ ana ℥.j.

Coquantur igne lento ad spissitudinem mellis.
Reponantur. Phlegmonas oris partium, vt colu-
melle, faucium, & eas, à quibus impendit suffo-
cationis periculum, sanat. *Mesue.*

De Emulsionibus, Sectio V.

Lac amygdalarum dulcium.

R. Amygdalarum dulcium ℥.β.

Mundentur à corticibus, contendantur in mor-
tario lapideo optimè: deinde diluantur cum a-
quæ hordei mensura yna, & per pannum linte-
um mundum exprimantur. * Reficit, somnumq;
inducit.

Hordeatum.

R. Hordei mundati ℥.j.

Coque ex sesquialtera aquæ dum in pulcritudinem
vertatur: mox trajice per setaceum: tunc adde
Emulsionis 4. semin. frig. mai. sim papa. albi
ana ℥.j.

Cum Aquæ hordei ℥.iii. Fiat emulsio: adde Sy-
rupi de papauere. Sacchari albi ana ℥.j. Fiat Hor-
deatum. *Hernicus.*

Vel

Hordei mundati costi dum crepet ℥.iii.

Amygdalotū infusorum in aq. rosarum ℥.ij.

Sem. melonum & papaueris albi ana ℥.i.

Fiat emulsio in aq. Hordei ad semilibram: cui
adde Iulepi rosati ℥.j. Misc: bibat in introitu le-
cti, in febribus ad somnum conciliandum, refri-
gerandum, ardorem renum & vrinæ acrimoniã
temperandam. *Hernicus.*

Emulsio ad renum & vesica affectus.

R. Seminis Melonum, cucurbitæ, Citrulli,

B Cucumerū recentū & mundatorū ana ℥.β.
Amygdalarum dulcium mundatarum ℥.j.

Contundatur in mortario lapideo, ex aqua fon-
tana prius cocta: deinde coentur ad librã, quæ
vitreo vase condatur. * Vrinx ardorem restin-
guit triens huius, vel sextans, tribus vel quatuor
horis ante prandium assumptus. *Andernacus.*

Vel

R. Seminum frigidorum maiorum ℥.ij.

Sem. papaueris ℥.β.

Sem. lactucæ ℥.j.

Amygdalarum dulc. ℥.j.

Contundantur in mortario lapideo ex decocto
glycyrrhizæ coentur ad sesquialibrã. *Hernicus.*

Emulsio alia.

R. Seminis Papaueris albi ℥.β.

Quatuor sem. frig. maior ana ℥.iiij.

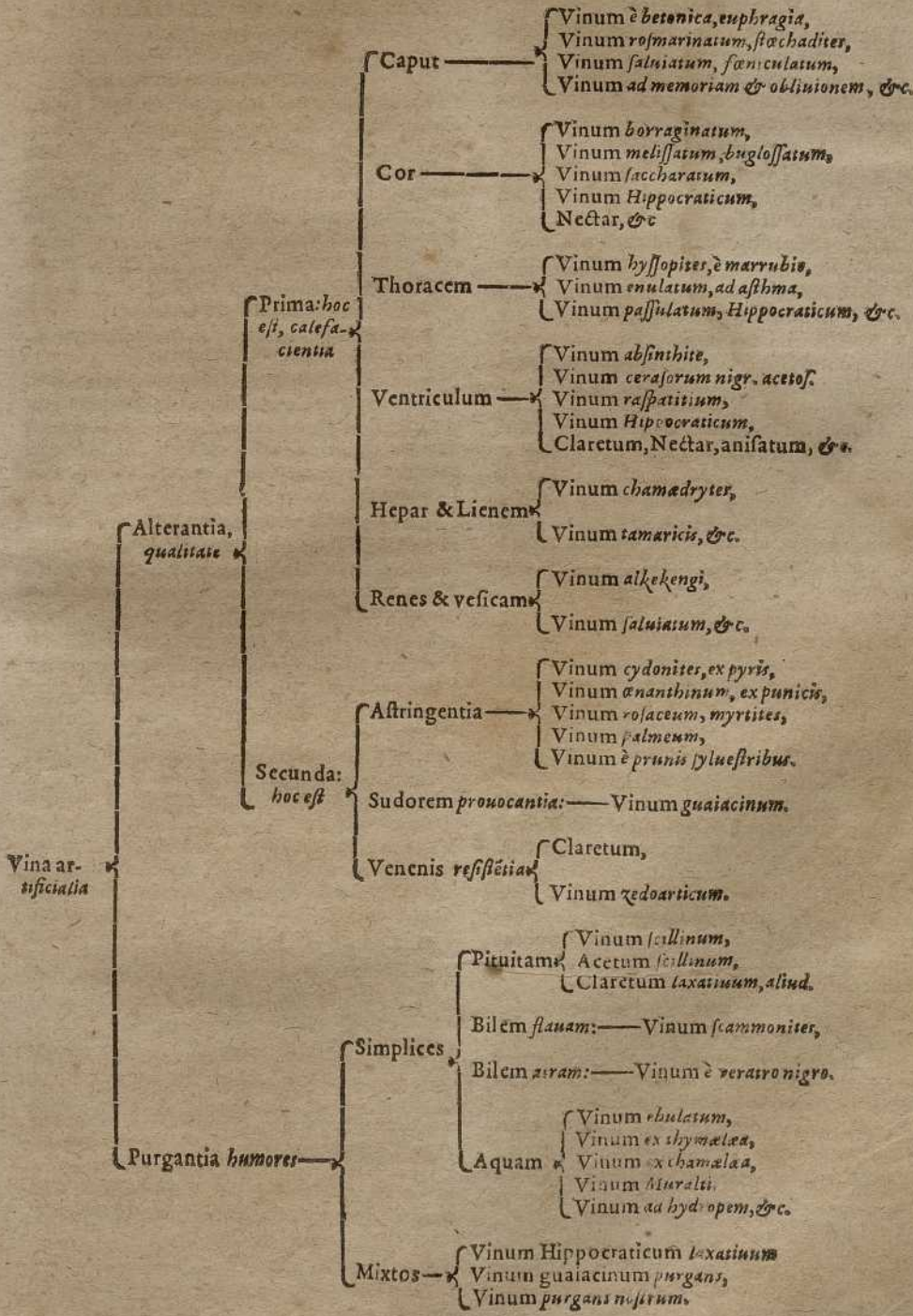
Amygdalarum dulcium ℥.β.

Omnia ex glycyrrhizæ decocti quadrâte in mor-
tario lapideo terantur: syrupi violacei, adianthi,
& myrtorum sing. ℥. β. in iure decocti colato
dissoluantur: ac emulsio duabus vicibus manè
horis quatuor ante prandium exhibeatur. * Si-
tim compefcit, pectorisq; & pulmonum
inflammationes restinguit.

Andernacus.

De Vinis

DE VINIS CALEFA-

cientibus caput.

Vinum è betonica.

HERBAM femine maturo prænantem, cum suis ramulis mine pondo, congijs duobus vini macerant, & post septimum mensem transfundunt. * Ad multa interaneorum vitia, vt frutex ipse, pollet. *Dioscorides.*

Vinum euphragie.

R. Euphragie quantum satis est. Ponatur in doliolo multo pleno, & fiat vinum euphragiatum. * Huius vsu oculi senum reiuuencunt, & aufert impedimentum eorum, & defectum visus in quocunque homine de quacunque ætate. *Arnoldus.*

Vinum rosmarinatum.

R. Rosmarini quantum voles. Pone in doliolo, superinfundendo mustum crudum sine coctum & despumatum, & in vinaria cella conserua. * Vrile est in omnibus ægri tudinibus frigidis. Confortat cerebrum, cor & nervos: appetitum rectificat: consumit phlegma: confortat dentes & gingiuas: cancerum ex eo sepe lotum sanat: phthisicis & hecticis prodest. Item quotidianæ, quartanæ, lethargo, paralyti & tremori mirifice confert: iuuentutem conseruat, & faciem iuuenilem reddit, si cum colaueatur. *Arnoldus.*

Vinum stæchadites.

Congijs sex stæchadis minam addere oportet. * Crassitiem, inflationes, laterum nervorumque cruciatum, & perfictiones discutit: comitialibus commode datur cum pyrethro & sagapeno. *Dioscorides.*

Vinum saluiatum.

Saluiatum vinum diuersi diuersimodè faciunt. Aliqui enim suspendunt fasciculum saluie in vafello: aliqui coquunt. * Quocunque modorum fiat, ita vt nec corruptum, nec alteratum, sed in sua permanens bonitate: reperitur mirabilis eius vsus in omni remolitione gingiuarum, & dolore dentium, & commotione eorum. Nervosa membra roborat: laxa rectificat, vt paralytica: epilepsie confert: stomachum, matricem, renes & vesicam confortat. *Arnoldus.*

Vinum feniculatum.

Feniculatum vinum proprie fit ex femine eius. * Valer contra caliginem oculorum: excitat venerem: hydropem soluit, & Elephantiam: obuiat venenis: multiplicat lac & sperma: tussi medetur: lateris dolores sedat, & menstrua mouet. *Arnoldus.*

Vinum ad memoriam & obliuionem.

R. Zingiberis, Piperis longi, Galangæ ana ʒ. i. Caryophyllorum, Cubebarum ana ʒ. ʒ. Nucis Indicæ ʒ. iij. ʒ.

Fiat puluis, qui ligetur lentè in sacculo, & ponatur in vini boni bullientis lb. iv. & cooperiatur

ne respiret, & permittatur clarificari: & cū opus est, assidue tur: nec sacculus de vino remoueatur.

Arnoldus.

DE VINIS CALEFA-

cientibus cor.

Vinum borraginatum.

Vinum borraginatum & melissatum, cordialia sunt vina. * Valent proprie contra cordiacam, maniam, melancholiam & tremorem cordis: munitificant sanguinem: malas auferunt suspiciones: vtiliaque sunt in omni specie corruptionis & scabiei & lepræ: inducunt lætitiã, & ventrem ad lubricitatem inclinãt. Et fiunt hoc modo. In lb. ipsius ponatur multi lb. xiv. & bulliant donec resideant & clarificent. *Arnoldus.*

Vinum buglossatum.

R. Rad. Buglossæ mundatarum quantum satis est.

C Macerentur in musto, vel vino, donec vinum saporem & virtutem eius sumat, & assidue tur bibere. * Humores melancholicos adustos per vinam educit: cerebrum rectificat: dementes & fatuos sanat, & ad sensum & discretionem reducit. *Arnoldus.*

Vinum saccharatum.

R. Vini optimi vel Creici lb. iij.

Sacchari albi ssimi lb. ij.

D Coquantur ad lentum ignemore syrupi. serua & vtere cum duabus partibus aquæ, vel aliter, vt vsus postulat. * Senibus, frigidis & debilibus conuenit, & quibus humor natius & calor naturalis imminuuntur. nutrit enim, & sanguinem generat. *Arnoldus.*

Vinum Hippocraticum.

R. Vini austri odorati sextarium,

Sacchari albi lb. ʒ.

Cinnamomi, Zingiberis ana ʒ. ʒ.

Galangæ ʒ. j.

E Misce, & cola secundum artem. Sunt, qui cum lacte amygdalarum dulcium clarificat. * Valet ad cardiacos. *Alexand. Benedictus.*

Infusum pro vino Hippocratico.

R. Cinnamomi ʒ. j. ʒ.

Zingiberis albi ʒ. iij.

Caryophyll. Nucis moscha ana ʒ. ʒ.

Granorum paradisi ʒ. ij.

Piperis ʒ. j.

F Pulueriscentur crassiuscule, ac macerent in semilibra Aquæ vitæ, & probe obturato vase luto ex farina & aqua, fiat infusio dies sex: ac in cella vinaria interim ponatur, & quotidie bis concutiat, vt se motu res variæ mixtæ seriant. Guttulæ aliquot huius liquoris remixtæ cyatho vini, Hippocratico vini illico præbet. Hæc infusio Chemicis, Cælum philosophorum nominat. *Heurnius.*

Nectar.

R. Cinnamomi ʒ. j. ʒ.

Zingiberis ʒ. iij.

Cardamomi ʒ. ij.

Folij, Galangæ ana ʒ.ij.
 Spicæ nardi, Carui ana ʒ.ʒ.
 Piperis longi ʒ.ij.
 Caryophyllorum, Nucis moschatæ,
 Macis, Granorum paradisi ana ʒ.ij.
 Mellis despumati, pintam.
 Vini boni lotum Burgenſe.

Et si potes, loco mellis, pone sacchari librâ. * Valet ad effectus frigidos: vitilisq; senibus, ac illis qui imbecilliores sunt ad venerē. Cōuenit phlegmaticis & melancholicis mirificè. Tristitiâ soluit, latitiâ cōfert. Splenis & hepatis obstructiōnes aperit. Hydropem curat: & lapidem de renibus potenter educit, si addatur parū saxifragiæ & lapidis lycnis. *Euonymus.*

DE VINIS CALEFACIENTIBUS THORACEM.

Vinum hyssoptes.

Vinum hyssopi virtutē habet diuretici, dissoluenti, consumendi, & attrahendi. Est vinū serū: * valet in tussi humida, & epilepsia, pulmones & matricē sanat, & aperit vias vocales, facitq; vocem claram: astmati confert. *Arnoldus.*

Vinum è marrubio.

Marrubij adulti folia tūdito, & sextarios octo in musti metretam demitto: & reliqua consimiliter facito. * Conuenit pectoris vitij, & omnibus quibus marrubium. *Dioscorides.*

Vinum enulatum.

Inulæ radices tessulatim incisas in olla fictili noua vitreata coques, in musti sextarijs duobus, aut amplius, donec partes aliquot cōsumantur. Deinde musti optimi dulcis sextarios viginiquatuor, aut amplius, in cacabo decoques donec dulcescat: postea inulæ radices vnâ cū musto in quo deferbuerunt, affundes, & cū adhuc aliquantulū simul bullierint, depones ac seruabis. *Alter.* In musto dulci despumato, & ad tertiaz partis consumptionē decocto, cū iam ferē satis cōstū fuerit, inulæ radices iniicies: (pro congijs viginiquinq; vel circiter, vncias nouem) & cū modicè adhuc bullierit mustū, depositū & refrigeratum serua: & inulæ radices (easdem scilicet, colando separatas) in sacculo intra vas suspēde. Debent autem radices colligi mense Octobri, crescente luna, aut ineunte æstate, & siccam in sole. * Confert cerebro, capiti, neruis: tussi medetur ad affectus thoracis frigidos valet: ventriculū roborat: concoctionem iuuat: menstrua & yrinam mouet. *Euonymus.*

Vinum ad asthma.

Vinum in quod transit virtus anisi, fœniculi, & liquiritiæ, ita vt liquiritia in duplo aliorum sit: * valet contra ventositatē, raucedinē, tussim, & asthma. *Arnoldus.*

Vinum passulatum.

Vinum passulatum fit passulis in vino vel musto decoctis, donec dulcescat, quod mox in vase conditur: & passulæ contuse in idem coniiciun-

Atur. subsidunt autem illæ in fæces. *Arnoldus.*

Vinum Hippocraticum.

R. Cinnamomi optimi ʒ.ij.
 Caryophyllorum ʒ.ʒ.β.
 Anisi, Fœniculi ana ʒ.ij.
 Glycythizæ ʒ.ij.
 Macis, Cardamomi, Ireos ana ʒ.ʒ.β.
 Sacchari albiss. ʒ.ij.

Singula diligenter trita infundantur cum sequentibus:

R. Vini maluatici ʒ.ix.
 Aquæ Borraginis ʒ.β.
 Aquæ rosaceæ ʒ.ij.β.
 Aquæ Mellissæ ʒ.ij.

Per tres horas iuxta fornacem relicta, tandem sæpius per saccum filtri colato. fiat Hippocraticum vinum clarum. * Valet ad thoracis & pulmonis vitia. *Euonymus.*

DE VINIS EXCALEFACIENTIBUS VENTRICULUM.

Vinum absinthite.

Absinthium in dolio vini seu musti pleno immitti debet antequam ferueat, vt per eius feruorem in vase, herbæ vis ei commisceatur, deinde per hyemem in vase relinqui, semper implendo iterum vas, si quod inde exhaustum fuerit. Alij diuersas herbas admiscunt: vt carduum benedictum, melissam, centaureum minus, hyssoptum, & borraginem. * Stomacho frigido prodest, flatu discutit, colicam phlegmaticam, & ex flatibus natā sanat: febribus omnibus, & regio morbo confert: ventriculū confirmat: vermes necat, &c. *Arnoldus.*

Vinum pro senibus, nostrum.

R. Vini optimi defæcati Menſ. xv. Syrupi cotoneorum, cum melle facti, Menſ. ij.
 Vuarum passulatum ʒ.β.
 Ponantur in dolio paruo.

Vinum cerasorum nigrorum acetosorum.

Alij per æstatem nigra cerasa acida integra, alij trita imponūt in vas, quartā partē relinquendo vacuā, superfluo veteri viuo albo, quod breui rubeum colorem trahit. Solent aut cū aliquid inde hauserint, mox iterum vas implere. * Cor & stomachum roborat, sitim mitigat, refrigerat, siccit, astringit. Potest & quouis anni tempore ex aridis fieri. *Euonymus.*

Vinum raspaticum.

Vinum raspaticum (nostri vocant *νεππης*) id est linguam quadam acuta stypticitate mordēs, * prouocat appetitum, villos stomachi astringendo. Medetur corpori ob calorem dissoluto potissimum æstate, cholericis, & sanguineis vtile. Fit autem sic. Ponantur aliquæ vuę acerbæ cum maturis in torculari, vt simul exprimantur. Vel, quod melius est, referentur vuæ, & conteratur vnâ cum raspaticis suis, & immittantur vasi cum

musto. Contrahet autem mustum illud à succo A
raspatorum illorum, & vinaceorū in vuis, quæ
sunt acetosa, ponticitatem quandam & altri-
tionem. *Arnoldus.*

Aliud.

Nostri racemis integris bene maturis dolia
implent, & mustum, vel vinum vetus superin-
fundunt, & quotiescunq; vinum inde hauserint,
rursus implent. * Stomachum recreat, sitim re-
mittit. *Euonymus.*

Vinum Hippocraticum.

R. Cinnamomi electi ʒ.ij.

Zingiberis vel Galangæ ʒ. j.

Non quassentur, sed iudè tenuissimè ceu lami-
natim consciadatur, stentq; per noctem in infu-
sione duorum sextariorum vini, & inde percole-
tur per manicam Hippocratis, cui insint sacchari
albi ʒ. viij. subinde reasfunde percolatū. *Coloniens.*

Aliud.

R. Cinnamomi electi ʒ. ʒ.

Zingiberis albi ʒ. ij.

Caryophyllorum, Piperis longi,

Nucis Moschatæ ana obolos iij.

Bene tusa cum albi sacchari selibra, in meri albi
congio commisceto, ac percolabis. * Summum
dissolutis stomacho remedium est. *Alexander
Benedictus.*

Aliud.

R. Cinnamomi ʒ. j.

Zingiberis ʒ. ʒ.

Galangæ ʒ. ij.

Granorum paradisi ʒ. ij.

Caryophyllorum ʒ. j.

Sacchari albi ʒ. viij.

Vini optimi quantum sufficit.

Misce, cola, & cum lacte amygdalarum dulcium
clarifica secundum artem. *Euonymus.*

Aliud.

R. Cinnamomi electi ʒ. j. ʒ. v.

Zingiberis ʒ. vj.

Caryophyllorum, Galangæ ana ʒ. j.

Macis, Nucis moschatæ ana ʒ. ij.

Granorum paradisi, Cardamomi, Coriandri
ana ʒ. j.

Anisi ʒ. ʒ.

Sacchari ʒ. ij.

Vini rubri mensuras ij.

Fiat secundum artem vinum Hippocraticum. *E
Vannes Langius.*

Vinum Hippocraticum aliud.

R. Cinnamomi electi ʒ. j.

Galangæ ʒ. ij.

Zingiberis ʒ. j.

Caryophyllorum ʒ. ij.

Nucis moschatæ ʒ. j.

Sacchari ʒ. j.

Vini mensuram j.

Fiat vinum Hippocraticum, vt artis est. *Ioannes
Langius.*

Potus Hippocraticus.

R. Cinnamomi ʒ. j. ʒ.

Zingiberis ʒ. ʒ.

Caryophyllorum ʒ. ʒ.

Cardamom Macis, Granorū paradisi ana ʒ. j.

Galangæ ʒ. j. ʒ.

Sem. Anisi ʒ. ʒ.

Vini ʒ. x.

Sacchari albi ʒ. j. ʒ.

Fiat potus secundum artem. *Augustani.*

B

Alius.

R. Cinnamomi electi ʒ. ʒ. ʒ.

Zingiberis ʒ. ʒ.

Caryophyllorum ʒ. ij.

Granorum paradisi, Galangæ ana ʒ. j.

Sacchari ʒ. j. ʒ.

Vini rubri mensuras ij.

Misce, & fiat Hippocraticum. *Euonymus.*

Claretum.

C

R. Zingiberis, Galangæ ana ʒ. j.

Cinnamomi ʒ. ij.

Caryophyllorum ʒ. ij.

Granorum paradisi,

Piperis longi ana ʒ. j.

Mellis ʒ. j. ʒ.

Sacchari ʒ. ij.

Vini albi mensuras iij.

Alij cum solo melle parant, & aliquid spicæ &
nucis moschatæ addunt, & cum albumine oui

D

clarificant. *Euonymus.*

Aliud.

R. Vini albi optimi ʒ. iij.

Sacchari albi ʒ. iij.

Cinnamomi ʒ. j.

Coriandri præparati ʒ. iij.

Caryophyllorum ʒ. ij.

Granorū paradisi, Zingiberis albi ana ʒ. j. ʒ.

Piperis longi ʒ. ij.

Zedoariæ ʒ. ʒ.

E Omnia trita subtilissimè, & colata referuētur in
vase stanneo. *Philippus Hispanus.*

Aliud.

R. Zingiberis ʒ. ij.

Cinnamomi ʒ. ʒ.

Caryophyllorum ʒ. j.

Vini albi mensuras iij.

Mellis ʒ. j.

Sacchari albi ʒ. ʒ.

Fiat claretum secundum artem. *Arnoldus.*

Aliud.

R. Zingiberis ʒ. ij.

Cinnamomi ʒ. iij.

Caryophyllorum ʒ. ij.

Galangæ ʒ. ij.

Singula subtiliter trita, cibrataq; miscēantur. De-
inde croci Orientalis vnciā bene tritam seorsim
seruabis. Claretū facturus, mellis ʒ. ij. ad ignē,
in fictili nouo seruafacis & um bullire cape-
rit, auferat igne, & parua mora interposita de-
spumato. Deinde mensuras duas vini optimi ac-
cipies,

cipies, & admiscebis ei de speciebus prædictis ℥. ij. & croci ℥. j. aut amplius. Deinde per sacculum colabis, cuius pars superior linea sit, inferior lancea per vnam tertiã totius sacci, aut paulò plus. Cùm vinum satis colatũ fuerit, fæces infundere poteris in hydromeli siue apomeli, vt vulgò paratur, vt quod reliquũ virium est in id deponat. Hoc vino si mulier vti debeat, aut delicatus aliquis, pro melle saccharum pones. *Euoonymus.*

Species pro Claretò.

℞. Zingiberis ℥. vij.
Cinnamomi ℔. β.
Caryophyllorum, Piperis longi,
Nucis moschatæ ana ℥. β.
Cardamomi, Melegetæ ana ℥. j.
Vini mens. ij.
Sacchari ℔. j.

Fiat Claretum.

Alia species pro Claretò.

℞. Cinnamomi electi ℥. x.
Nucis moschatæ ℥. ij.
Zingiberis albi ℥. j.
Caryophyllorum, Granorũ paradisi ana ℥. j.
Macis, Galangæ ana ℔. j.
Cardamomi, Coriandri præparati ana ℔. β.

Fiat puluis: De quo ℞. ℥. x. ad Mens. ij. β. vel iij. vini boni.

Alia species pro Claretò.

℞. Cinnamomi electi, Zingiberis albi ana ℥. ij.
Caryophyllorum, Nucis moschatæ ana ℥. iij.
Granorum paradysi ℥. ij. aliàs ℥. ij.
Macis, Cardamomi ana ℥. β.
Galangæ, Coriandri præparati ana ℔. j.

Fiat Puluis.

Alia species pro Claretò.

℞. Cinnamomi electi ℥. vj.
Zingiberis ℥. iij.
Granorum paradisi, Caryophyllorum,
Nucis moschatæ ana ℥. ij.
Calami aromatici, Macis,
Cardamomi ana ℥. j.

Fiat puluis: de quo ℞. ℥. vj.

Sacchari albi ℔. β.
Vini boni ℔. ij.

Per manicam Hippocratis fiat Claretum.

Alia species pro Claretò.

℞. Cinnamomi electi ℥. ij.
Zingiberis ℥. ij.
Caryophyllorum Galangæ ana ℥. j.
Granorum paradisi ℥. β.
Sacchari ℔. j. β.
Vini Mens. ij. β.
Fiat Claretum.

Alia species pro Claretò.

℞. Zingiberis ℥. ij.
Cinnamomi ℥. j. β.
Caryophyllorum, Nucis moschatæ ana ℥. j.

A Granorum paradisi ℥. β.
Galangæ ℔. ij.
Sacchari ℔. j. β.
Vini opt. ℔. ij. β.

Misce & fiat Claretum.

Alia species pro Claretò.

℞. Cinnamomi electi ℥. ij.
Zingiberis ℥. iij.
Galangæ ℥. j. β.

B Caryophyllorum ℥. iij.
Granorum paradysi ℥. ij.
Nucis moschatæ ℥. j.
Sacchari albi ℔. j. β.
Vini opt. Mens. iij.

Per manicam Hipp. fiat Claretum.

Claretum vel nectar bonum.

℞. Cinnamomi ℔. j.
Galangæ, Zingiberis,
Cardamomi, Granorum paradisi,
Caryophyllorum, Cubebarum,
Macis ana ℥. ij.
Piperis longi, nigri ana ℥. β.
Spicæ nardi, Nucis moschatæ ana ℥. iij.
Squinanthi, Croci ℥. j.

Terantur omnia minutissimè, & misceantur. Sic habes species pro medietate oneris vnus equi, id est, pro barili vno. Nectar autem sic facies. Pone vinum totum in vasis. Deinde species pone in aliquo panno lieno satis amplo: & in barili, in quo nectar facere volueris, pannum intro mitte cum speciebus, ita quòd latera panni superemineant aliquantulum supra os barilis. Postea in aliquo vase pone ℔. iij. mellis, & fortiter cum vino misce, ita vt totum satis clarum sit. Tum vinum supra species colando infunde & postremò vinum cum melle. Demum clauso barili species in eo relinque cum panno per biduum. Tandem aufer fortiter comprimendo: & habebis nectar optimum. Si verò pro principe aut prædiuite aliquo parare volueris, adde supradictis, ligni aloes optimi, folij, ana ℥. β. moschi ℥. β. & loco mellis pone saccharum minutissimè tritum in mortario, deinde solutum in vno. *Euoonymus.*

Aliud nectar optimum.

℞. Cinnamomi ℔. β. ℥. β.
Zingiberis, Galangæ,
Granorum paradisi,
Caryophyllorum, Cubebarum,
Macis, Cardamomi ana ℥. ij.
Piperis longi ℔. j.
Spicæ nardi, Squinanthi ana ℔. β.
Nucis moschatæ ℔. β.

Croci ad pondus denarij Turonensis. Hæc omnia minutissimè trita misce. & habebis species abundè pro loto nectaris ciuitatis Burgenfis. Deinde accipe librã mellis cum pinta aquæ fontanæ decoctam, vsque ad consumptionem aquæ: & refrigerandam seponit. Tunc accipe

circiter lotum boni vini, & succo cum prædictis speciebus in vas immisso, vinum percolando, infundito paulatim, mel etiam cū vini parte prius mixtum paulatim infundendo, ita vt succus non comprimatur. Quod si præciosius facere voles, saccharum pro melle pones in vino dissolutum, similiter pondere libræ, aut amplius. Percolabis autem ter vel quater, vt fortius & melius euadat vinum. Adde etiam prædictis agallochi optimi, folij ana grana duo, & moschi aliquantulū.

Enonymus.

Neſtar aliud.

R. Cinnamomi ʒ. ix.
Zingiberis ʒ. iv.
Nucis moschatae, Piperis longi ana ʒ. iij.
Galangæ, Granorum paradisi, Macis, Cubebarum ana ʒ. ij.
Caryophyllorum ʒ. ij.
Spicæ nardi ʒ. j.
Crocij ʒ. ʒ.
Sacchari Tʒ. j. vel Mellis pintam j. quod bullerit in pauca aqua aliud ad consumptionem aquæ, bene despumati.

Misce in sesquilotum vini. *Enonymus.*

Aliud.

R. Aristolochiæ rotundæ, Cinnamomi ana ʒ. j.
Zingiberis ʒ. ʒ.
Galangæ, Granorū paradisi, Caryophyllorū, Cubebarum, Macis, Nucis moschatae ana ʒ. ij.
Piperis longi ʒ. iij.
Spice nardi ʒ. j.
Crocij ʒ. ʒ.
Sacchari Tʒ. j.
Vini, lotum.

Quod si pro diuite fuerit, adde agallochi optimi grana duo, & moschi granum vnum. Vel secundum alios:

R. cinnamomi electi ʒ. ij.
Zingiberis ʒ. j.
Granorum paradisi, Piperis longi ana ʒ. ʒ.
Nucis moschatae, Caryophyllorum, Macis ana ʒ. ij.
Cubebarum, Cardamomi ana ʒ. j.
Spicæ nardi, Squinanthi, Calami aromatici ana ʒ. j.

Trita commisce cum Tʒ. iij. mellis, & loto vini, vt dictum est. *Enonymus.*

Claretum cum melle.

R. Cinnamomi ʒ. j.
Zingiberis, Granorum paradisi ana ʒ. ʒ.
Caryophyllorum, Cardamomi ana ʒ. ij.
Nucis Moschatae ʒ. ij.
Fiat puluis: cuius R. ʒ. j. ʒ.
Mellis opt ʒ. xx.
Vini Tʒ. iij.

Misce, & fiat Claretum per sacculum.

Aliud Claretum cum melle.

R. Zingiberis, Cinnamomi electi,
Granorum paradisi ana ʒ. ij.

A Nucis moschatae,
Caryophyllorum ana ʒ. j.
Macis, Cardamomi ana ʒ. ʒ.
Coriandri præparati ʒ. j.
Mellis ʒ. x.
Vini boni Tʒ. ij.
Misce & fiat Claretum, vt artis est.

Aliud cum saccharo.

B R. Cinnamomi electi ʒ. vj.
Zingiberis ʒ. ʒ.
Caryophyllorum ʒ. iij.
Nucis moschatae ʒ. ij.
Macis, Cardamomi ana ʒ. ʒ.
Coriandri præparati ʒ. j. ʒ.
Sacchari albi Tʒ. j.
Vini opt. Tʒ. iij.
Misce & f. a. fiat Claretum.

Aliud cum melle, & saccharo.

C R. Cinnamomi electi ʒ. j.
Zingiberis ʒ. ʒ.
Caryophyllorum,
Piperis longi,
Cardamomi ana ʒ. j.
Vini albi odoriferi Tʒ. vj.
Sacchari Tʒ. j.
Mellis albi despumati quart. iij.
Misce, & fiat Claretum secundum artem.

Vinum anisatum.

Vinum de aniso * aperit oppilationes meatuum & viarum interiorum: præseruat à colica, à ventositate: & restituit digestionem, & ructuationē ventosam tollit vsus eius: & proprie competit mulieribus nutritibus: quoniam aperiendo poros, & subtiliando sanguinē, atq; calefaciendo multiplicat lac: & ipsum lac aquosum restituit: & quandoq; maceratur, & est melius. Tollit dolorem renum: & ipsum quidem vinum potest fieri cum igne, & absq; igne. *Arnoldus.*

DE VINIS EXCALEFACIENTIBUS hepatis.

Vinum chamadrytes.

Toliorū chamæ dryos tusorū libra in amphioram musti coniecta, linteolo raro cum quibusdā lapillis folia inoluuntur, vt degrauius pondū seculo fasciculus fidat: vinum post quadraginta dies desecatū elutriat. * Excalfacit, discentit: conuulsis, regio morbo, vuluæ inflationibus, tardæ concoctioni, incipienti aquæ inter cutem subuenit. Inueterascens melius redditur. *Dioscorides.*

DE VINIS EXCALEFACIENTIBUS splenem.

Vinum tamaricis.

Corticibus tamaricis in doliolo positis, mustum recens dulce superinfunditur, atq; ad vsum seruat. * Sanguinem à melancholia mundat: quartanæ, ictero nigro confert: hepatis & lienis obstructions tollit.

DE

DE VINIS EXCALEFACIENTIBUS renes & vesicam.

Vinum alkekengi.

Vinum alkekengi eodē modo fit, vt absinthite, super ijs contritus vinū colando. Pro dosi vna accipies ā quinq; ad decem. * Educt materiam calculosam ā renibus & vesica manifestē, & vrinam retentā ducit. Sunt, qui integra halicacabi grana in mustū ponant vase paruo, vt simul bulliant: & ad vsum seruant. *Euonymus ex Arnoldo.*

Vinum saluiatum.

Saluiz vnciā vnā in mustū amphor ā, quod idē cum ceramio est, mittito. * Valet contra renum, vesicę & laterū dolores, reiectiones sanguinis, tussim, rupta, vulla, & suppresos menses. *Diosc.*

Vinum nostrum, ad calculum.

℞. Rad. Ononidis ℥. ij.
Rusci Asparagi, Rubię tinct ana ℥. j.
Fol. betonica, Fol. Saxifragię ana M. iij.
Flor. Ononidis, Flor. Saxifragię ana P. ij.
Sem. Alkekengi ℥. iij.
Sem. Vrticę ℥. j.
Baccarum iuniperi, Cicerum rub. ana M. j.
Vini, vel musti Mens. xv. vel j. β. Ohmen.

Incidenda incidantur, contundenda contundantur, & ferueant simul in dolio paruo. Dosis, haustus vnus, stomacho ieiuno.

DE VINIS ASTRINGENTIBUS.

Vinum cydonites.

Mala cotonea exemptis seminibus, frustatim rapi modo scinduntur, & duodecim minarum pondo, in mustū metretam, triginta diebus macerantur: postea defæcatū vinū ponitur. * Astringit: prodest stomacho, dysenterię, hepaticis, renum vitijs, & vrinę difficultati. *Dioscorides.*

Vinum ex pyris.

Fit & ē pyris perinde atq; cotoneis, vinū apertes nomine, sed ita vt pyra non magnopere maturescat. Ex siliquis etiā, mespilis, sorbis, simili modo temperatur. * Omnia hæc genera acerba sunt, & astringunt. Stomacho viuia sunt, atque intestinas fluxiones cohibent. *Dioscorides.*

Vinum oenanthinum.

Fit ē feraci vite syluestri, quod vocatur Oenanthinum. [Sicci flores minis duabus] mustū cado macerati: post triginta dies mutatur: mox colatū vinum reconditur. * Facit aduersus stomachi imbecillitatem, cibi fastidia, cœliacos & dysentericos. *Dioscorides.*

Vinum ex punicis.

Fit ē punicis malis maturis, succo expresso ab acinis eorum, quibus lignosus nucleus abest, ac decocto ad tertias, & ita reposito. * Efficax est contra fluxiones internas, & febri cū alui profluuiū exortam: stomacho vtile, astringit aluū, & vrinam mouet. *Dioscorides.*

Vinum rosaceum.

Rhodites sic fit. Rosarum siccarum, tufarumq; minam linteolo deligatā in sextarios octo musti demergito. & post tres menses defæcatū vinū transfundens, recondito. * Vtile ijs qui febris carent, & ad stomachi coctiones, & dolores, à cibo potum: & contra humiditas aluos, & dysenterias. *Dioscorides.*

Vinum myrtites.

Myrtites vinū fit, bacca nigris, quę maturitatem excesserint, tufis, & organo expressis. Aliqui ad tertias coquūt. Alij baccas prius sole torrent, & quateris sextarijs cōtularū, ternas aquę heminas adijciūt, & vini vterius partē modum: postea exprimūt, & seruāt. * Magnopere adstringit stomacho vtile: fluxionibus ventris ac stomachi prodest, & contra intestinas vlcerationes & profluuiā: denigrat capillos. *Dioscorides.*

Vinum palmeum.

C Palmulas maturas in vrcocolum in imo pertusum, & obstructum picata arundine, demittito: lino foramē sit obturatum, & quadragenis sextarijs ternos aquę congios infundito. Quod si ipsum ita dulce esse non libeat, quinq; congios infudisse satis est. Post decem dies detracto ab arundine linteo, assumito vinum crassum & dulce, & reponito. Suae illud quidē, sed capiti noxium. * contra fluxiones, propter adstrictoriam vim efficax: stomachicis, cœliacis, sanguinē expuentibus conuenit. *Dioscorides.*

Vinum e prunis syluestribus.

Vinum ē prunis syluestribus eodē modo fit, vt cerasorum, per autumnum, vbi iam satis mollia & bene matura fuerint. * Astringit vehementer, alui fluxiones cohibet. *Euonymus.*

DE VINIS SVDOREM prouocantibus.

Vinum guaiactinum.

℞. Ligni guaiaci præstantissimi, lima in scobem tenuissimam attriti ℔. v.
Corticum guaiaci ℔. ij.
Cardui benedicti ℔. j. β.
Adianthi, Aspleni, Florum borraginis, Florum buglossę ana ℔. j.
Cassię odoratę ℥. vj.
Seminis anisi ℥. j. β.
Sacchari ℔. v.

F Coniiciantur omnia in cado vinario mūdo aptę capacitatis, desuper affusus vini albi quā optimi & seruētis, bis centum, & quinquaginta: mox diligēter vas operculetur, omniaq; sic macerari triduo dimittatur. Post tridū verō linteo percolentur, asserueturq; huiusce macerationis vinū in alio vase ad ægotantium potum. Si quidē bibitur hoc tam in prandio quā in cœna, secundi guaiaci decocti loco: non manē neq; vesperii, serapij vice, quę eadem modum temperē multū facere consueuerunt. Hoc idem vinum longē etiā melius, & maiore quantitate vindemiaiū tempore confici potest admixtis ligno: cortice, cæ-

erisq; alijs, recentibus visis albis in multū compressis: ibiq; tam diu dimissis, quousq; multum effervescere desinat, & pellucidū clarumq; redatur: verutamen multiplicanda sunt omnia, quæ conueniūt medicamenta, pro vuarū quantitate. * Hoc vinum non modò medetur cuique acerrimo Gallicæ pestis incommodo: sed etiam diurnis articolorum, capitis, neruorum, ventriculi, iecinoris, lienisq; morbis à pituita genitis mirificè succurrit. Nec minus etiā podagra laborantibus opem fert, modò diurna admodū non fuerit egritudo. His tantum exhibendum est, qui pituita abundant, vel vere autumno, temporibus: præcedentibus prius. euacuationibus decentibus. *Martiolus.*

DE VINIS RESISTENTIBUS VENENIS.

Claretum.

- R. Vini optimi mensuram j.
- Anglica 3. β.
- Boli Armeni 3 j.
- Nucis moschatae 3. ij.
- Galangæ Piperis longi, Coriandri ana 3. β.
- Zingiberis 3. j. β.
- Cinnamomi 3. vj.
- Sacchari lb. β.

Misce, & fiat claretum, secundum artem. * Præseruat à peste. *Enonymus.*

Vinum zedoarticum.

- R. Zedoariæ, Cinnamomi ana 3. β.
- Galangæ 3. ij.

Misce, fiat puluis in sacculo ligandus, atq; in dohelo musti cocti pleno suspēdendus. *Enonymus.*

Species pro vino Zedoartico, qua sufficiunt pro mensura vini, qua Oma vulgò in Alsatia vocatur.

- R. Cinnamomi 3. iij.
- Caryophyllorum, Nucis moschatae,
- Granorum paradisi,
- Cardamomi ana 3. β.
- Zedoariæ 3. vj.
- Cubebæ, Piperis longi ana 3. ij.

Contunde crassiusculè, misce pro sacculo. *Enonymus.*

Species pro vino zedoartico alia.

- R. Cinnamomi 3. ij.
- Zingiberis 3. β.
- Caryophyllorum, Piperis longi,
- Cardamomi, Cubebæ,
- Zedoariæ ana 3. j.
- Galangæ, Granorum paradisi ana 3. β.

Trita crassiusculè misce pro sacculo. *Enonymus.*

DE VINIS PURGANTIBUS PITUITAM.

Vinum scilliticum.

Vinum scillinū potui datū * omnem sanitatē

A adfert: humores enim attenuat, sed maximè pituitā, neq; ipsam in stomacho, aut ventre, aut capite, aut iecore, aut liene, aut neruis, aut ossibus cōsistere permittit, neq; aliū id genus humorem tenacem obstructions facientē: sed omnia dissoluit, & ventrē lenit, atq; ita subducit, & vrinā mouet, & per ipsam causas attenuat, excernitq;. Aded verò caput purgat vt nates humiditate vacent. Commodū est podagræ, articulari, & comitali morbo: deniq; omnis sanitatis est author.

B Ex his cōstat: Scillam albā, montanā, circiter canis ortū accipito in librā pondere per dies decem in vmbra refrigera: deinde scillæ laminas refrigeratas in vitreū vas mitte, & vini albi veteris sextarios duo decim superinfunde, & suspensum vas per 40. dies habeto: postea scillam exime, & abijce. & vino ad antedicta vitia vttere, & eius vinu picipes. Subinde ante cibū, vini duas vncias exhibe: sin à cibo, vnciā mediam. Quod si ipsum potui cōmodū efficere velis, vt magis delectet, mellis sextarios duos aut tres admisceto. *Galen.*

Acetum scillinum.

Salubre optimū acetum Scillinū à Pythagora scribitur, quo omnes imperatores vsi sunt. * Ab ipsius aurore fertur, quicūq; hoc vtatur, longè vitæ fore, & eius extrema integra, vsq; ad finem permāsura. Et ipse quidem Samius senex huiusmodi exiit: quantum enim temporis vixerit, haud ignoras. de ipso in libro traditū est, quod cū suis cōsanguineis hęc facultatē communicauit, eumq; hoc medicamēto vt incepit 30. annum natus erat, & vsq; ad centesimum decimū septimū vitam produxit integer, & nulla vnquā aduersa valetudine tentatus. Hęc sanè medicamenti author differuit, quod fortasse vir philosophus erat, mentiri nescius. Nos verò viri huius fidei periculum fecimus, ac firmam, constantemq; huius medicamenti facultatem esse testamur. Oportet igitur sumere Scillam montanam libræ vnus ponderis, & dura circumcidere, & molliā minutatim concidere, & aceti acerrimi sextarios octo in vitreum vas mittere, atque obturare, ac per triginta dies in Caniculæ calibus, vt maceretur, permittere: deinde scillam extractā exprimere. Id genus aceti parū manē sobeto. Tibi autē hęc eueniēt, vt ne faucium orisq; partes vnquam remolleant, os ventriculi bene valebit, faciliē spiritum duces, vox rectè habebit, oculi acutissimè cernēt, aures in officio manebunt, nullusq; flatuosus vapor in ventre vnquam excitabitur, nullū viscus suspensum erit, & bene spirās, bene coloratus deges. Ad ciuilia negocia rectè affectus, non acidum, non falsum ructabis, si aliquid aceti huius assumpseris: & ieiunus, vt assamas præcipio, septemq; postea stadios deambules, ita enim dissoluetur. Hoc aceto qui vtitur, in vltu quāuis licentiosus esto: omnia enim cibaria cōficiet, & à nullo vnquā offensus patietur: neq; valde implebitur, sed in melius proficere videbitur. nihil superuacui in corpore residet, non flatus, non bilis, non sterces, non yrina, sed omnia faciliē excernit, atq; educit.

Alius lubrica omnino est totiusq; corporis purgatorium medicamentum, etiam in ossibus fordes inhæreant. Item phthisicos ab omnibus deploratos, hoc medicamento sanitati restitutos nouimus. Morbo comitiali diuturno efficaciter profuit, ut nisi post longa temporis interualla, non redierit incipientem verò ac nouum perfectè discutit, neq; reuerti amplius hunc affectum permittit. Ad podagras præterea, & articularum morbos, icteris, lienisq; duntias vehementer facit. Et particulares quidem aceti scillini effectus hi sunt. Cōmunes autem quàm plurimi, quibus nos commotum, salutare hoc medicamentum, sanitatis, integritatisq; causa, tibi tradidimus. *Galen.*

Clarectum laxatiuum.

R. Galangæ ʒ. vj. Cinnamomi ʒ. j.
Turbiti, Esulæ, Cataputiæ,
Hermodactylorum ana ʒ. ʒ. β.
Tere, fiat clarectum cum melle & saccharo. * Pituitam purgat. *Euonymus.*

Aliud pro epilepticis.

R. Radicis pæoniæ,
Seminis pæoniæ decort. ana ʒ. j. β.
Cinnamomi, Macis, Galangæ,
Zingiberis, Caryophyllorum ana ʒ. j.
Foliorum senæ ʒ. j. Turpeti ʒ. vj. vel
Rhabarbari ʒ. iij. vel Agarici ʒ. v.
Sacchari ʒ. vj.
Vini ʒ. xij. Aquæ ʒ. viij.

Macerata per horas 24. deinde addito saccharo quantum satis: per filtrum sæpius colentur. *Thomas Erastus.*

Vinum purgatorium in epilepsia.

R. Absinthij, Cardui benedicti,
Verbenæ, Betonicæ, vel Agrimonix,
Eupatorii, Aspleni, Tamarisci,
Rad. Capparorum ana M. j.
Cinnamomi, Macis, Galangæ,
Zingiberis ana ʒ. j. vel ʒ. ij.
Flor. pæoniæ, vel rad. & sem. pæoniæ an. ʒ. j. β. E
Sem. citri ʒ. β. Fol. senæ ʒ. ij.
Turpeti incisi, Agarici ana ʒ. β.
Vini veteris menij iij.

Misceantur in vase diligenter clauso. Capiat æger alternis diebus poculum vnum. initio paruos. *Erastus.*

DE VINIS PURGANTIBUS BILEM FLAUIAM.

Vinum scammonites.

Scammonite vinum sic fit: Radices scammonix per menses cossæ, tritæ, & linteæ colligatæ drachmas quinque in musti congiū mittito ad dies triginta. * Aluum purgat: bilem & pituitam extrahit. *Dioscor.*

DE VINIS PURGANTIBUS BILEM ATRAM.

Vinum è veratro nigro.

R. Veratri ʒ. xx. iunci odorati ʒ. xij. splæ Sy-

riacæ ʒ. xij. cribratas, & linteolo colligatas, in septem vini Coi sextarios, diebus quadraginta macerandas indito, postmodum colato, dabis in potu sesquiheminam. * Partus enecat. Atram bilem purgat. *Dioscor.*

DE VINIS PURGANTIBUS AQUAM.

Vinum ebullatum.

Grana ebulorum quando sunt matura, decoquantur, & propriè tempore vin demiarum cum musto: & remoueat spuma ebullitionis, donec tertia pars fuerit assumpta. In nocte ponatur ad aerem: in crastinum verò per colatorium lineū distilletur, vel per filtrum: demum recipiatur quantitas istius colati, & ponatur in alio musto albo, donec tibi placeat color & sapor: & mittatur in vase, & expectetur donec deferuescat & tunc clarificetur cū malaxatione clari ouorum, & sale, secundum artē. * Est simile in operationibus vino de radicibus ebulorum, & magis amabile: sed non sic operosum. Ventrem laxat: aqua hydropticorū per inferna ducit. *Arnoldus.*

Vinum è thymelæa.

Ramorum thymelææ cum suis folijs & fructu triginta drachmas mittito in cōgios tres musti, & leui igne coquito, donec congi duo supersunt: defæcatumq; recondito. * Aquosa purgat excrementa, & lienem absūmit. *Dioscor.*

Vinum è chamelæa.

Chamelæa dum floret, cum folijs tusa, & cribrata, decem drachmarū pondere in musti congiū additur: post duos menses vinum in vas transfertur. * Aquæ inter cutem, hepaticis, & lassitudine contractis, efficax est: item mulieribus, quæ à partu ægrè purgantur. Chamæpityinum simili modo fit, ad eadem conueniens. vrinam quoque cicit. *Dioscor.*

Vinum Murali ad hydropem.

R. Rad. quinq; aperientium,
Glycyrrhizæ, Cort rad. Cappar.
Cort. med. Fraxinæ ana ʒ. j.
Rad. Iridis recent. Calami aromat.
Cinnamomi ana ʒ. β.
Capil. Veneris, Ceterach, Fol. Tamarisci,
Flor. cordialium ana M. j.
Absinthij, Pontici, Cardui benedicti,
Hyssoij, Prassij ana M. β.
Sem. Anisi, Apij, Ameos, Fœniculi ana ʒ. j. β.
Senæ ʒ. ij. Ligni guaiaci, limati lb. j.
Sacchari lb. ij.
Vini generosi lb. xl.
Misce, & serua in vase obturato. *Muralis.*

Vinum absinthise purgans aquas.

R. Absinthij M. j. β.
Cardui benedicti M. j.
Agrimonix M. j.
Aspleni, Ericæ, Verbenæ ana M. β.
Rad. Ireos Florent. ʒ. j. β.
Rad. Capparum, Afari, Polypodij ana ʒ. β.

Rad. Cichorii ꝯ. j. ꝑ.
 Rad. Fœniculi ꝯ. j. Rad. Apij ꝯ. ꝑ.
 Sem. Fœniculi, Apij, Petroselinij,
 Anisi ana ꝯ. j.
 Calami aromatici, Cinnamomi ana ꝯ. ij.
 Senæ ꝯ. j. ꝑ. Soldanellæ M. ij.
 Rad. Iridis concisæ ꝯ. iij.
 Turpeti concisi ꝯ. v.

Vini albi generosi, in quo chalybs ignitus sæpius fuit extinctus ꝑ. xvij.

Misce. Vtere alternis diebus, initio pastus poculum unum. *Erasmus.*

DE VINIS PURGANTIBUS humores mixtos.

Vinum Hippocraticum laxatiuum.

R. Esulæ ꝑ. j. Epithymi ꝯ. vj.
 Polypodij, Cinnamomi, Passularum ana ꝯ. ꝑ.
 Masticis, Zingiberis, Zedoariæ,
 Caryophyllorum ana ꝯ. j.
 Sacchari quantum sufficit.

* Contra quartanam, quotidianam & tertianam notham valet: concoquit & præparat humores, & eosdem mox per alium educit. *Arnoldus.*

Nectar laxatiuum.

R. Rhabarbari electi ꝯ. ꝑ.
 Agarici opt. ꝯ. j.
 Cinnamomi electi ꝯ. iij.
 Cubebarum ꝯ. j.
 Sem. Fœniculi, Anisi ana ꝯ. ij.
 Spicæ Indicæ ꝯ. j.
 Zingiberis ꝯ. ꝑ.
 Vini optimi ꝑ. vij.

Feruant omnia lege artis in duplici vase per horas sex. Deinde permanceant in infusione per horas duodecim. Postea fiat fortis expressio, & colentur per saccum mundum sexties, aut septies. Tandem adde sacchari puri, & albi dissoluti ꝑ. j. ꝑ. & fiat in modum Nectaris. Dosis potest esse pro adultis ad ꝯ. iv. Pro infantibus ad ꝯ. ij. Vna aut vncia huius syrapi sumitur duobus cochlearibus mediocris magnitudinis. *Ranzovius.*

Vinum nostrum guaiacinum purgans.

R. Ligni guaiaci incisi ꝑ. iv.
 Cardui benedicti M. vj.
 Adianthij, Scolopendrij, Flor. Borriginis,
 Buglossæ, Rad. Cichorii ana M. iij.
 Betonicæ, Lupulorum, Cort. Tamaricis,
 Epithymi ana M. j. ꝑ.
 Polypodij ꝯ. ij.
 Seminis Carthami ꝑ. j.
 Seminis Anisi ꝯ. iij.
 Foliorum senæ ꝑ. j.
 Hellebori nigri ꝯ. j.
 Turbith ꝯ. iij.
 Cinnamomi electi ꝯ. vj.
 Macis ꝯ. j.
 Nucis moschatæ, Caryophyllorum ana ꝯ. ꝑ.
 Calami aromatici ꝯ. j.

Incidentia incidentur, contundenda contundantur crasse, in sacculo ligentur, suspendantur in

A cado vinario mundo aptæ capacitatis, superinfundendo musti optimi ꝑ. c. omniaq; sic macerari finito, donec deferveat, clarumq; euadat, &c. * Curat morbum Gallicum, & alios innumeros morbos. Dantur ꝯ. v. vel ꝯ. vj. manè stomacho ieiuno.

Vinum purgans nostrum.

R. Absinthij M. j.
 Centaurij, Cardui benedicti,
 Quinquefolij ana M. ꝑ.
 Gentianæ rad. ꝯ. j. ꝑ.
 Senæ ꝯ. ij.
 Rhabarbari ꝯ. vj.
 Agarici ꝯ. ꝑ.
 Rad. mechoacæ ꝯ. j.
 Spicæ Indicæ ꝯ. j.
 Zingiberis ꝯ. j.

Incisa omnia in sacculo linteo mundo ponantur, superinfundendo vini albi boni mensuram unam. Capiat æger poculum dimidium, stomacho ieiuno. Febres tertianas spurias radicitus tollit.

Claretum purgans.

R. Rusci, Asparagi, Acori,
 Fœniculi ana ꝯ. iij.
 Sem. 4. frig. maiorum ana ꝯ. ij.
 Sem. Endiuæ, sem. Cichorii, sem. Scariolæ ana ꝯ. j.
 Turpeti ꝯ. ꝑ.
 Hermodactylorum ꝯ. x.
 Polypodij quercini, Fol. senæ ana ꝯ. ij.
 Zingiberis ꝯ. j.
 Vini albi ꝑ. iij.
 Sacchari, ad placitum.

Fiat claretum. *Henricus Vuolffius.*

Claretum laxatiuum.

R. Fol. senæ Alex. mundat. ꝯ. j.
 Rhabarbari electi ꝯ. ij.
 Agarici opt. ꝯ. iij.
 Cinnamomi electi ꝯ. j. ꝑ.

Hæc omnia misceantur in duobus sextarijs vini optimi, ac in loco calido ponantur per horas 12. Deinde colentur per laneum saccum septies, & postea addatur sacchari albi ꝑ. ꝑ. & bene misceatur. Quotiescunq; igitur qui se purgare voluerit, sumat dimidium sextarium huius potionis. Reliquum in vitro bene obturato seruabit. *Fridericus de Medicis Regis Daniæ.*

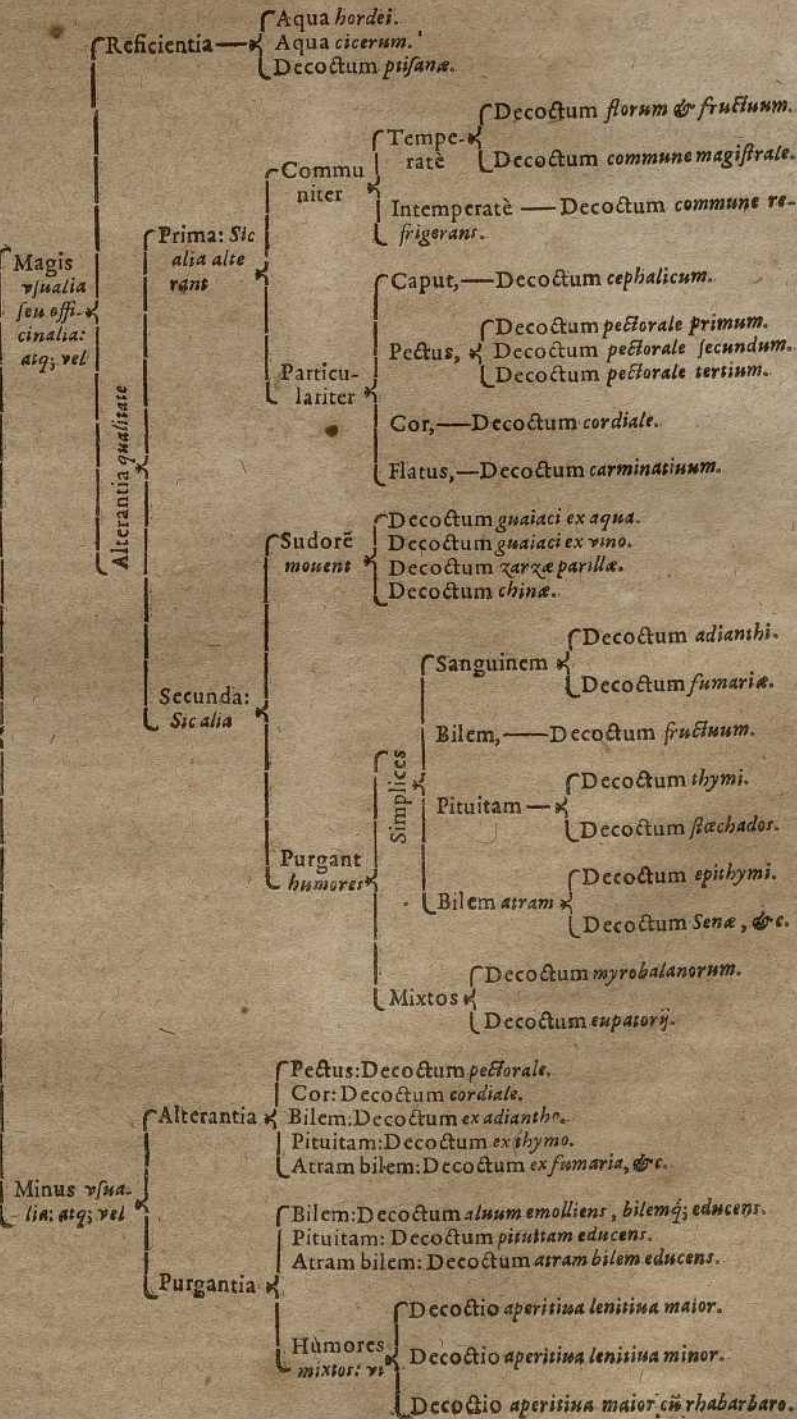
Claretum laxatiuum pro delicatis.

R. Vini optimi ꝑ. iv.
 Polypodij, Mellis ana ꝑ. ꝑ.
 Galangæ, Caryophyllorum,
 Cinnamomi, Zingiberis ana ꝯ. ꝑ.
 Agarici ꝯ. ij.
 Senæ ꝯ. vj.
 Piperis, Cardamomi ana ꝯ. j.
 Bulliat polypodium coctum cum vino & melle ad consumptionem terre partem; deinde alia purgantia addantur colentur per saccum bis, vel ter.

De Decoctis, Sectio VII.

DECOCTA seu apozemata, ex herbis, seminibus, fructibus, radicibus, & alijs quibusdam paratur. Si absque saccharo, decocta; si cum saccharo, licet non tam copioso, ut in syrupsis, apozemata rectius dicuntur. Sunt autem hæc vel

DE DECOCTIS OFFI. A cinalibus reficientibus.

De aqua hordei.

R. Hordei integri fricati cum panno aspero vsq; ad excussione tenuium corticum, id est palearum, partem vnam, verbi gratia librā vnam. Et sit hordeum substantia laudabili, ætatis mediæ inter antiquum & nouum, super quod non cecidit de odore corruptionis aliquid, nec de contagione fumī, aut pulueris, & conseruatum fuerit in loco aeris liberi, & iam habuerit perfectionem in maturitate sua, & pone illud electū in olla noua, mundata, lota, & exquisitè absterfa, vt non remanserit in illa de odore quidquam omnino: & proijce super ipsum aquæ circiter partes viginti: verbi gratia ℥b. viginti: & sit aqua fontana leuissima, dulcissima. Siet tamen prius hordeum in aqua per quatuor horas infusum: & inde facias cum igne claro & suauī ipsam feruere, primam abijciedo spumam. Et esto hordeum semper integrum, leuiter quidem fricatum panno aspero, & quasi depaleatum. si multam quæris absterfionem, atque exoppilationem valentio rem: integrè verò ab vitroque cortice mundatum, si aquam hordeaceam habere volueris ad sitim mitigandam, asperitatemq; leniendam, nec non inflammationem extinguendam. * Vnde talis aqua hordei conuenit in leniendo pectore atq; pulmone humectandisq; præcordijs. **C**o-ctio præterea continetur ad erepturam hordei, perfectam quidem in priorē illa intentione: perfectiorem verò & diuturniorem plus minus in posteriore hac intentione. *Coloniensēs.*

Aqua cicerum.

Decoque libram vnam cicerum conseruantū adhuc nitrositatē suam, cum libris viginti aquæ facili decoctione, vsque dum redeant ad libras decem. Tunc erit aqua eorum porus medicinalis. Et si vltiorem excipiat coctionem, & quidem cum plurima aqua, vsq; dum acquirat mediocritatem inter tenuē seu liquidū & vntum, est cibus bonus, præsertim colatus. *Mesues.*

Decoctum ptisana hordei.

Sed quando ptisana hordei, ac eduli vel sorbitionis vsum decoqui debet, tunc semper accipere oportet hordeum exquisitè excorticatum, quod vulgò mundatum dicitur: id quæ vel integrum, vel confractum, quod far hordei Latinis dicitur. Satius tamen fuerit, integrum quam confractum sumere, vt euitemus metum Manardi: quando quidem in hordeo integro absolutam, perfectamque coctionem animaduertere commodius est, quam in confracto: quia coctio eius semper perfici debet, vsque ad disperditionem & veluti tabem ipsius hordei, nunc in largiore, nunc in pauciore aqua, pro vario intētionis medici scopo. Nam quando non admodum tenui vsu vtendum erit, sed aliquando plenius cibare licet, quum scilicet totam ptisanam exhibemus (nam ptisana tota Galeno non est exquisitè tenuis victus, nisi omnino pauca assumpta fuerit (tunc verbi gratia suffecerint ad partem vnam hordei partes quing; aquæ, secundum placitum Auenzoar: sed si tenuius cibare propositum est, vt quando cremorem siue succum exhibemus, colatorio manibus vel cochleario expressum: tunc copiosiore aqua ptisanam decoquimus: verbi gratia, decem partes aquæ ad vnam hordei accipiendo. plus autem aquæ accipimus, quando tenuissimè nutrire volumus, aut saltem seruata proximè assignata aquæ quantitate, percoctam ptisanam sua sponte sentim per colatorium eliquari sinimus, sine adminiculo expressionis. vnde vulgus practantium, hanc vocant ptisanam colatam: illam verò quæ expressa est, vocant ptisanam hordei non colatam. Hac decisione constituta, putamus omnem caliginem & nubem Arabicæ perplexitatis seu confusionis discussam iri. *Coloniensēs.*

Bemus (nam ptisana tota Galeno non est exquisitè tenuis victus, nisi omnino pauca assumpta fuerit (tunc verbi gratia suffecerint ad partem vnam hordei partes quing; aquæ, secundum placitum Auenzoar: sed si tenuius cibare propositum est, vt quando cremorem siue succum exhibemus, colatorio manibus vel cochleario expressum: tunc copiosiore aqua ptisanam decoquimus: verbi gratia, decem partes aquæ ad vnam hordei accipiendo. plus autem aquæ accipimus, quando tenuissimè nutrire volumus, aut saltem seruata proximè assignata aquæ quantitate, percoctam ptisanam sua sponte sentim per colatorium eliquari sinimus, sine adminiculo expressionis. vnde vulgus practantium, hanc vocant ptisanam colatam: illam verò quæ expressa est, vocant ptisanam hordei non colatam. Hac decisione constituta, putamus omnem caliginem & nubem Arabicæ perplexitatis seu confusionis discussam iri. *Coloniensēs.*

DE DECOCTIS ALTE- rantibus communibus.

Decoctio florum & fructuum.

R. Caricarum num. v.

Prunorum Damascenorum num. xv.

Iuiubarum Sebesten ana num. xx.

Tamarindorum ℥. j.

Flor. Rosarum, flor. Violarum,

Flor Borrag. flor. Buglossæ ana ℥. ij.

Capil. Veneris, Lupulorū, Endiuicæ ana M. β.

Glycyrrhizæ ℥. ij.

Incidantur, & contundantur pro vsu. *Augustani.*

Decoctum commune magistrale, ad medicamenta maceranda.

R. Prunorum num. xij.

Sebesten num. x.

Passularum ℥. j.

Hordei decorticati ℥. β.

Glycyrrhizæ rasæ, Violarum,

Folliculorum Senæ, Polypodij,

Epithymi, Carthami, Anisi,

Dauci, Cinnamomi ana ℥. ij.

Coque in aquæ communis ℥b. ij. donec dimidiū absumatur: cola, & vttere. *Florentini.*

Decoctum commune refrigerans.

R. Prunorum num. xij.

Hordei mundi ℥. j.

Tamarindorum, Passarum ana ℥. β.

Sem. communium maiorum, Violarum ana ℥. ij.

Coque in ℥b. ij. aquæ, vt suprā.

DE DECOCTIS ALTE- rantibus caput.

Decoctum cephalicum calefaciens.

R. Stœchadis, Betonicæ, Saluicæ ana M. β.

Rad. Pæoniæ ℥. ij.

Passarum ℥. j.

Glycyrr.

Glycyrrhizæ, Anisi, Dauci ana z. iij.
Nucis moschatæ z. ß.

Coque, vt supra.

DE DECOCTIS ALTE- rantibus pectus.

Decoctum pectorale.

℞. Passularum z. j.
Sebesten, Iuiubarum ana num. xv.
Dactylorum num. vj.
Caticarum pinguium num. iij.
Hordei purgati z. j.
Glycyrrhizæ z. ß.
Adianti M. ß. Hyssopi z. iij.

Coque, vt supra. * Valet in vitijis pectoris, catarrho, tussi, asthma, pleuritide, & id genus alij. *Augustani.*

Decoctum pectorale aliud.

℞. Hyssopi sicci, Adianti albi, Ficum, Palmarum, Myxariorum, Ziziphorum, Vuurum passarum, Hordei mundi, Glycyrrhizæ rasæ ana partes æquales. In aqua fontana quanta conuenit, coquantur. * Horum ius ad excrementa pectoris, & defluxiones pituitosæ, sputaq. educenda singulare est remedium. *Andernacus.*

Decoctum pectorale aliud.

℞. Anisi, Fœniculi, Adianti ana partes æquales, Cinnamomi, Masticis ana z. j.

Omnia coquantur in aqua, donec quarta eius pars absumpta fuerit. * Huius decocti ius, faucium & thoracis asperitates lenit: excrementa ad excretionem promouet: nec non robur visceribus addit: ventriculi vires excitat, flatusq. intestinorum discutit. *Andernacus.*

DE DECOCTIS ALTE- rantibus cor.

Decoctum cordiale.

℞. Prunorum num. xij.
Passularum z. j. Sebesten num. xvj.
Iuiubarum num. x.
Flor. Borriginis, Buglossæ, Violarum,
Melissophylli, Capill. Vener. ana M. ß.
Seminis Basilici, Glycyrrhizæ,
Dauci ana z. ij.

Coque, vt supra. DECOCTVM verò cordiale refrigerans fit, additis feminibus communibus, iisque feminibus quæ decoctum refrigerans supra descriptum ingrediuntur. *Florentini.*

DE DECOCTIS ALTE- rantibus ventriculum.

*Decoctum status pellens, seu Carmi-
narium.*

℞. Anisi, Dauci, Fœnic. Cumin. Carui ana z. iij.
Glycyrrhizæ z. ß.
Flor. Chamomillæ M. ß.
Passularum z. j. ß.

Coque in libris duabus aquæ ad medietatem scilicet *Andernaci & Augustani.*

A

Potio muscata maior.

℞. Spicæ, Folij, Piperis longi,
Zingiberis, Zedoariæ, Confitæ rub.
Confitæ muscatæ, Caryophyllorum,
Ligni aloes, Rosarum, Violarum,
Anacardi, Acori, Corall.

Costi, Leuistici, Nucis moschatæ,
Rasuræ eboris, Margaritarum,
Antofili, Rhabarbari, Amomi,
Ossis de corde cerui, Croci,

B

Piperis albi, Ossium dactylorum,
Beliculi marini, Spodij,
Santali albi, & rub. Macis, Liquiritiæ,
Cinnamomi, Alyptæ, Anisi,
Tragacanthi, Blactæ bizantiæ, Cardamomi,
Ocymi, Limaturæ auri, & arg. ana ð. ij.
Moschi, Ambra, Caphuræ ana ð. j.
Sacchari candi z. ij.
Syrupi ros. q. f. est.

Datur manè & meridie & serò, stomachicis, & debilitatis cochlearium vnum cum vino, patien-
tibus in pulmone, cum aqua hordei. *Nicolaus.*

Potio moschata.

℞. Moschi, Caphuræ, Ambra ana ð. j.
Spicanardi, Folij, Piperis longi,
Zingiberis, Zedoariæ, Syracis rubei,
Aliptæ moschatæ, Caryophyllorum,
Ligni aloes, Rosarum rub. Violarum,
Anacardi, Rad. acori, Coralli rub.

C

Costi, Sem. leuistici, Nucis moschatæ,
Rasuræ eboris cum aqua ros. lotæ,
Margaritarum perforatarum, & nõ perforat.
Peucedani, Rhabarbari, Amomi,
Ossis de corde cerui, Croci, Piperis albi,
Ossium dactylorum, Lapidis berillorum,
Spodij, Santali albi, & rub. Macis,
Glycyrrhizæ rasæ, Cinnamomi, Anisi,
Tragacanthi, Blactæ byzantiæ,
Cardamomi, Sem. basiliconis,

D

Limaturæ auri, Limaturæ argenti ana ð. ij.
Sacchari candi z. ij.
Syrupi ros. q. sufficit.

Dosis eius est a z. ij. vsq. ad z. ß.

Seruatur annis duobus. Respicit propriè virtutem naturalè primæ digestionis: confortat cor, & subtilitat materiam grossam. Data cum vino remollitionis citri, confort cardiacis, & confort cardiacæ calidæ cum saccharo ros. Datum cum decoct. prassij, confort passioni pectoris frigidæ, & pulmonis. Data bis in die cum decoctione nucis moschatæ, & caryophyllorum, confort valde stomachicis, & ad omnè debilitatem stomachi ex causa frigida, & digerit materiam frigidam feotoris oris, confort appetitui canino, & frigido. *Arnold. Villanouanus.*

E

DE DECOCTIS SVDO- rem prouocantibus.

Decoctum ligni guaiaci, absq. cortice.

℞. Ligni guaiaci opimè incisi lb. j.
Aquæ fontanæ lb. xij.

Infundatur lignum in aqua calida per horas 24. A
in vase figulino vitreato obturato: deinde co-
quantur igne lento vsque ad libraru octo con-
sumptionem: coletur, & seruetur in vase vitreo
pro syrupo, ad sudorem mouendum.

Decoctum ligni, pro potu.

R. Lignum guaiacum prioris decoctionis,
Aqua fontanae lb. xij.

Iterum coque vsque ad consumptionem tertiae
partis: cola, & serua pro potu, in prandio & coe-
na sumendo.

Decoctum ligni guaiaci cum corticibus.

R. Ligni guaiaci optimi incisi lb. x.

Cortic. ligni guaiaci incisi lb. ij.

Aqua fontanae lb. xij.

Fiat, vt supra.

Potest maior vel minor corticis quantitas ad-
di, & cum aqua betonice vel fumiterrae, pro me-
dici scopo decoqui.

Decoctum ligni guaiaci cum vino.

R. Ligni guaiaci lb. x.

Cortic. ligni guaiaci lb. ij.

Aqua fontanae lb. xij.

Infundantur, vt supra: & decoquantur vsque ad
consumptionem librarum nouem: deinde ad-
dantur vini optimi lb. iij. & iterum seruire mo-
dicè finito, postea refrigeratum colato, & in va-
se vitreo, pro syrupo seruato. *Florentini.*

*Decoctum ligni guaiaci cum vino, pro
potu ordinario.*

R. Praecedentis decoctionis lignum,

Aqua fontanae lb. ij.

Coquantur vsq; ad consumptionem septem li-
brarum: deinde addantur vini albi optimi lb. ij.
& facta vnica sola bullitione, ab igne auferatur,
coletur, & in vase vitreo seruetur, pro potu ordi-
nario cibis associando. *Florent.*

Decoctum guaiaci Fiorauanti.

R. Cortic. Ligni guaiaci triti lb. j.

Aqua fontanae lb. xiiij.

Macerentur horis 24. deinde coquantur vsq; ad
quatuor librarum consumptionem: postea adde

Polypodij quercini lb. ij.

Cichorii M. j.

Aloes hepaticae lb. ss.

His iterum per horam decoctis, adde

Fol. Senae, Epythimi ana lb. j.

Colocynthidis lb. vj.

Sacchari lb. viij.

Denuo coquantur, dum pars dimidia fuerit con-
sumpta, & librae octo remanserint: coletur & ser-
uetur in vase vitreo obturato, ad vsum. Dosis
cyathus vnus mane & sero, & sudet: sicq; conti-
nuet per dies xv. & liberabitur. Pro potu autem
vtatur sequenti decocto.

R. Ligni Guaiaci incisi lb. j.

Vini albi lb. x.

Macerentur per noctem: deinde cum per horam
vnam bullierint, adde aquae lb. xv. Denuo co-
quantur non diu: & erit factum.

Decoctum ligni guaiaci cum corticibus.

R. Scobis ligni Indici lb. j.

Corticis eiusdem lb. ij.

Aquae purissimae lb. x.

Macerentur in fistili vitreato horas 24 coquan-
tur ad medias prunis luculentis quinque aut sex
horas, & percolentur: postea quotidie in aurora
illius aequae dabis lb. vj. & agrum cooperies vt su-
dores moueantur: moderatè tamen, ne vis cor-
poris dissoluatur: subinde sudor detergetur: cor-
pus fricetur, & caput cibum non sumat, nisi horis
sex à potu exactis. Eiusdem aquae totidem vn-
cias afferes quinq; horis à coena: sudores tamen
tunc non mouebis. Ceterum huiusmodi potum
post vniuersales purgationes solemus exhibere.
Ansonius Chalmetens.

*Decoctum ligni guaiaci cum corticibus,
pro potu ordinario.*

R. Remanentiam prioris decoctionis,

Aqua purissimae lb. xv.

Iterum coques ad tertias: sub decoctionis finem
addes

Glycyrrhizae rasae, & contusae lb. ss.

Passularum mundatarum lb. ij.

Absoluta decoctione, addes

Cinnamomi lb. v. ad saporis iucunditatem.

Eoque decocto vterur in pastu. Nonnulli sub fi-
nem primae decoctionis addunt

D Fumariae, Lupulorum, Borriginis, Buglossae
ana M. j.

Alij verò addunt

Cyclaminis, Cardui benedicti, Olibani ana lb. j.

Alij rad. enulae in pul. redactae, mumiae sing. lb. ss.

carabae lb. ij. ss. pulueris hermodactylorum lb. ij.

senae orientalis lb. ss. Alij mediam partem vini al-
bi: alij tres partes vini, & vnam aquae injiciunt:

quod profuturum putauerim corporibus pitui-
tosiss, ac robustis, atq; cum nerui ac redines non
afficiuntur. Cum verò corpora sint imbecilla, sa-
tius duxerim, magisq; profuturum, si decoctio
in sola aqua fiat: imò cum corpus imbecillum

E biliosum, aut ad tabem propensum, saepe guaia-
ci vsu ipsum contabescit: inflammantur vrinae,
dolores augentur. Itaque cum corpus est bilio-
sum, loco aequae communis, vtor aquis eichorij,
buglossae, violarum, fumariae in decoctione, qua-
rum vsu saepe sum expertus rem foelicis succi-
sisse. *Idem.*

*Decoctum ligni guaiaci, cum corti-
cibus, aliter.*

R. Ligni sancti lb. j.

Corticis eiusdem lb. ss.

Aqua purissimae lb. x.

Macerentur, vt dictu est 24. horas, atq; coquan-
tur ad tertiae partis consumptionem. Praeterea

R. Enulae campanae,

Dactylorum ab ossib. separatorum ana lb. j. ss.

Senae orientalis lb. j. Vini albi lb. vi.

Macerentur horas 24. super cineres calidos, ita,
vt propemodum viam ferueat: deinde exprimi-
mantur:

mantur: & huic vino miscetur præcedens decoctio: postea adde sacchari ℥.β. cinnamomi ℥.j. & exactis quatuor horis ab ea mixtione, traiciatur per colatorium vini aromatit, ac singulis minutis capiat ℥.v. aut vj. & ante cœnam, vel cum se in lectum recipiat, tantundem. *Idem.*

Decoctum ligni Guaiaci cum corticibus, pro potu ordinario.

R. Præcedentis decocti remanentiam, Aquæ purissimæ ℥.xv.

Bulliant ad tertias: adde sacchari & cinnamomi, quantum videbitur ad saporis gratiam. Animadvertendum verò non vnam eandemq; decoctionem omnibus temperaturis esse parandam, sed interdum valentiorē, interdum verò imbecilliorē, habita virum. ac morbi, & cæterarum rerum, tum naturalium, tum contra naturam, ratione. *Idem.*

Decoctum zarzæ parillæ.

R. Rad. zarzæ parillæ ℥.iv.

Aquæ fontanæ ℥.xij.

Radices primo vino albo lauentur, deinde minutim incidantur, & in supradicta aqua calida per horas duodecim infundantur, in vase figulino bene operculo & pannis obstructo, mox coquantur igne lento, vsque ad consumptionem librarum octo: postea coletur, atque in vase vitreo optimè cooperto pro syrupo seruetur. Secundum decoctum pro potu ordinario, fit, vt ligni guaiaci potus. *Florentini.*

Decoctum guaiaci cum zarzæ parilla pro syrupo.

R. Zarzæ parillæ, Cort. ligni guaiaci ana ℥.ij.

Polypodij quercini ℥.i.β.

Cinnamomi electi ℥.j. Aquæ ℥.xij.

Coquantur vsq; ad librarum octo consumptionem, coletur, & seruetur pro syrupo. *Incerius.*

Decoctum Zarzæ parillæ cum guaiaco, pro potu.

R. Materiam prioris decoctionis,

Aquæ mens. octo.

Coquantur vsque ad duas mensuras consumptionē, coletur & seruetur pro potu ordinario. In fine adde Cinnamomi electi ℥.β. vel ℥.j.

Aliud, quo Hispani vtuntur.

R. Zarzæ parillæ ℥.ij.

Cort. ligni ℥.j. Rad. chinæ ℥.ij.

Hermodactylorum ℥.j.

Polypodij, Rapontici, Turbith, Cap. Ven.

Rad. litorum alb. Apij, Asparagi,

Fœniculi, Petroselin, Glycyrrhizæ ana ℥.ij.

Fol. fenæ ℥.β.

Decoquantur omnia s.a. in ℥.xx. aquæ ad lib. v. & hoc pro syrupo. Capiat bis in die manè & vesperi ℥.vj. calidè. In residuo infunde ℥.xx. aquæ, & decoquantur ad ℥.xij. Et istam aquam bibat loco vini, & de octo in octo dies purget humorem peccantē: & debet sumi per dies xv. ad minus. *A quodam Hispano.*

Decoctum radicis cinæ.

R. Radicum cinæ opt. ℥.j.

Aquæ fontanæ ℥.xij.

Radices incidantur minutim, & in prædicta aqua tepida per horas duodecim infundantur in vase terreo vitreato: deinde igne lento coquantur vsque ad consumptionem tertie partis: postea cola, & serua pro syrupo. Aliqui vsq; ad librarum octo, aliqui ad medietatis consumptionem coquant. *Florentini.*

Decoctum radicis chinæ.

Alia ratione curatur morbus Gallicus, quæ non est præcedenti admodum dissimilis. Fit autem decocto radicis chinæ, quæ apios dicitur. Itaq; post vniuersales purgationes, præscribimus victum tenuem, non tamen vsque ad desiccum atq; cum decocto guaiaci. Siqui dem decoctum radicis chinæ vehementius siccat, quàm guaiaci, quod ex sui facili deprehenditur. Sic autem parabitur:

R. Radicum chinæ, inuenes orbiculosæ, festarum ℥.j. vel ℥.j.β.

Aquæ purissimæ ℥.x.

Coquantur in vase terreo vitreato ad medias. Vas verò ita exactè cooperiatur, vt nihil exhalet. Deinde coletur decoctum, ac super cineres continuè calidum seruetur. Huius decocti dentur ℥.vij. vel ix. pro viribus ærotantis. ac si det tres horas: sudor diligenter abstergetur: prandeat hora nona, vel decima. & rursum hora tertia à meridie eandem decocti dosinumat: lectū ingreditur, & sudet: cœnabit autem hora sexta: ac frugalior erit cœna, quàm prandium. *Antonius Chalmersius.*

Decoctum radicis Chinæ pro potu ordinario.

R. Fæces superioris decocti,

Aquæ purissimæ ℥.xij.

Coquantur ad tertias. Potest tertium & quartum fieri decoctum, si addideris radicis chinæ ℥.ij. Si tamen vino abstinere nō possit, eo saltem decocto vinum diluatur. *Idem.*

**DE DECOCTIS PVR-
gantibus sanguinem.**

Decoctum adianthi.

R. Adianthi veri recentis ℥.j.β.

Summitatum fumariæ, Summitatum lupuli,

Violarum siccarum ana ℥.j.

F Prunorum Damas. n.x.

Zizipharum num.x.

Iuiubarum num.xx.

Coque libris tribus aquæ lento igne ad duarum librarum consumptionem infunde tandem

Pulpæ cassiæ solutiæ ℥.ij.

Tamarindorum ℥.ij.

Mannæ ℥.j. Rhabarbari boni ℥.ij.

Frigidum manibus frica, cola, & propina. Sanguinem purgat, clarumque reddit, ardoremque ipsius ac fluxus bilis compescit. *Meuses.*

Decoctum fumaria.

R. Succī Cichotij, succī Endiuiz, succī Lupulorum, succī Borraginis ana ꝓ. iv.

Succī Fumiterræ ꝓ. viij.

Quibus coctis & purgatis, adde Myrob. citrinorum, Myrob. Indorum ana ꝓ. ij. Passularum mundat. ꝓ. j.

Tamarindorum ꝓ. iij.

Frica, cola, & serua. * Sanguinem bile flaua & adustis humoribus purgat, hepatis obstructio- nes aperit, ac inde natum icterum sanat. *Mesues.*

**DE DECOCTIS PVR-
gantibus bilem flauam.***Decoctum fructuum.*

R. Prunorum num. xl.

Sebesten, siue myxariorum num. xxx.

Iulubarum num. xxx.

Tamarindorum ꝓ. ij.

Cassia recens extracta ꝓ. iij.

Manna ꝓ. j.

Macerentur fructus in aquæ libris tribus: deinde adde cassiam, tamarindos, & mannam: fiat, vt supra. * Sanguinis & bilis flauæ feruorem reprimat, sanguinem clarum reddit, & bilem clementer educit. *Mesues.*

**DE DECOCTIS PVR-
gantibus pituitam.***Decoctum thymi.*

R. Thymi, Cassuthæ, Hyssopi ana ꝓ. j.

Passularum purg. ꝓ. xx.

Myrobal. Emblicarum, Chebularum ana ꝓ. j.

Turbith ꝓ. iv.

Stœchados, Polypodij ana ꝓ. v.

Eupatorii Mesuæ ꝓ. iij.

Rad. Apij, Fœniculi ana ꝓ. vij.

Absinthij Anisi, Dauici ana ꝓ. iij.

Coque omnia in libris tribus aquæ, ad librarum duarum consumptionem: cola. Colato adde

Turbith, Agarici ana ꝓ. j.

Zingiberis ꝓ. ß.

Macerati noctem sine: postredie cola, & vttere. * Phlegmagogum est: ob id senibus, & aliter pituitosis salubre: ventriculum firmat coctionem iuuat, flatu à visceribus & hypochondrijs dissoluit. *Mesues.*

Decoctum galli ad colicam.

Gallinaceum veterem quatuor annorum in F terrefacto, exinanito que, & repleto salis fossitij drachmis tribus, sem. enici, polypodij, hyssopi ana ꝓ. j. sem. dauici, anethi ameos ana ꝓ. ß. turpenti ꝓ. iij. Deinde resarto ventre, in xij. aquæ libris ad dimidias coquito, iuris decocti ꝓ. iv. aut sex potui exhibeto. *Andernacur.*

Decoctum stœchados.

R. Stœchadis, Origani Cretici ana ꝓ. iv.

Sem. Apij, Fœnic. Eupatorii Mesuæ ana ꝓ. iij.

Schœnanthi, Hyssopi ana ꝓ. ij.

A Passularum mund. ꝓ. j.

Turbith. ꝓ. iv.

Coque, vt supra, & vttere. * Confert pituitosis affectibus, vt febr. quotidianis, iuncturaru & neruorum, dolori, & frigida intemperici. *Mesues.*

**DE DECOCTIS BILEM
atram purgantibus.***Decoctum epithymi.*

R. Myrobal. Indarum,

Stœchados Arabici, Epithymi,

Passularum mundat. ana ꝓ. j.

Myrobal. chebul. Sumitatu fumarie ana ꝓ. iv.

Folliculorum senæ ꝓ. j.

Polypodij ꝓ. vj.

Turbith ꝓ. iv.

Agrimonie ꝓ. v.

Omnia præter epithimum coquantur in feri caprini libris tribus, ad duarum librarum consumptionem: tunc adde epithimum, & semel feru-

C fac: tolle ab igne & adde

Hellebori nigri ꝓ. j.

Agarici ꝓ. ß.

Salis Indi ꝓ. ß.

Frica, cola, & vttere. * Bilem atram vacuat: ob id affectibus melancholicis, vt cancro, elephantia- si, & cæteris confert. *Mesues.*

Decoctio Senæ D. Gereonis.

R. Folliculorum senæ ꝓ. j. ß.

D Foliorum senæ ꝓ. j.

Zingiberis ꝓ. j.

Flor. Borraginis, Violarum,

Rosarum rub. Arantiarum ana ꝓ. ij.

Polypodij quercini ꝓ. ß.

Passularum purgatarum ꝓ. ij.

Sebesten, Prunorum ana n. xij.

Aqua fontis T. B. iv.

Fiat decoctio s. a. Modò sena parum ebulliat, & vas optimè obruratum per sex horas dimittatur, deinde exprimatur. * In affectibus Melancholicis, Quartanis, Cancro, Luc venerea valet. *Augustani.*

**DE DECOCTIS PVR-
gantibus humores mixtos.***Decoctum myrobalanorum.*

R. Myrobal. Citrinarum, Chebularum, Indarum ana ꝓ. j.

Tamarindorum ꝓ. j. ß.

Comarum fumarie ꝓ. j.

Absinthij ꝓ. ij.

Prunorum num. xx.

Passularum mundatarum ꝓ. j.

Coque in libris trib. aquæ, ad duarum librarum consumptionem: cum imbecillum voles medicamentum, reliquæ libra dimidio adde

Pulpæ cassiæ ꝓ. ij.

Cum autem valentius, adde

Pulpæ cassiæ ꝓ. j.

Turbith, Agarici ana ꝓ. ß.

Frica, cola. Præstantius fiet, si in sero lactis caprini coquantur. * Bilem vtramque & pituitam purgat. *Mesues.*

Decoctum Eupatorii.

R. Eupatorii, Abfinthij,
Asari, Nardi Indicæ,
Capill. Veneris, Cypri, Rhabarbari,
Comarum Fumaricæ ana ʒ. iv.
Bedeguar, Secacul ana ʒ. iv.
Myrobal. Chebularum, Indarum ana ʒ. viij.
Passularum purgatarum ʒ. j.
Coque, & ytere. * Hepatis & lienis obstructions, & inde nascentes dolores, & febres compofitas iuuat. *Mesues.*

DE DECOCTIS MINÙS VSUALIBUS.

DE DECOCTIS ALTE-
rantibus pectus.

Decoctum Pectorale.

R. Hyssopi, Capill. Veneris ana M. ʒ.
Ficum, Palmularum, Zizipharum,
Myxariorum ana num. iv.
Vuarum passarum, Hordei,
Glycyrrhizæ, Anisi ana ʒ. j.
Decoquantur in aquæ mensura quanta conuenit, ad tertias. Quincunx vna vice datur * ad pectoris vitia, vt tussim, raucedinemque, donec totum absumatur. *Andernacus.*

Potio pro phthificis, nostra.

R. Cort. ligni Guaiaci ʒ. j.
Tussilaginis, Virgæ aureæ,
Plantaginis ana M. j.
Consolidæ maioris ʒ. j.
Passularum, Iuiubarum,
Sebesten, Glycyrrhizæ ana ʒ. ʒ.
Cinnamomi electi ʒ. ʒ.
Aquæ ferratæ Mens. iv.
Coquantur ad consumptionem quartæ partis, cui adde olei sulphuris, quantum ad acorem inducendum sufficit. Vfus in prandio & cœna, loco vini.

**DE DECOCTIS AL-
terantibus cor.**

Decoctum cordiale.

R. Prunorum Damasc. num. vi.
Palmularum Indicarum,
passarum ana ʒ. ʒ.
Glycyrrhizæ ʒ. j. ʒ.
Flor. Borriginis, Buglossæ, Violarum,
Hordei ana P. j.
Sem. 4. com. frig. ana ʒ. ʒ.
Aquæ fontanæ quantum alia medicamenta tres digitos superare possit: in qua reliqua omnia coquantur ad tertias: deinde ex iure colato datur triens, aut quincunx. Si sæpius exhiberi debet, maior tum aquæ, tum medicamentorū modus adhibeatur. *Andernacus.*

**A DE DECOCTIS AL-
terantibus bilem.**

Decoctum adianthi.

R. Adianthi albi, Fumaricæ,
Lupuli ana M. j.
Violarum siccarum P. j.
Prunorum num. xx.
Zizipharum num. x.
In aqua fontana, quanta sufficit, ad tertias vsq; coquantur: vnaque vice vnciæ quinque exhibentur. Vel
Adianthi M. ʒ.
Sem. Anisi,
Fœniculi ana ʒ. ʒ.
Cinnamomi,
Masticis ana ʒ. j.
Coquantur, vt superius. * Hoc etiam viscera roborat. *Andernacus.*

C Decoctum contra vrinæ ardorem.

R. Althææ, Maluæ,
Petroselin. rad. part. j.
Coquantur in aqua fluminis vsque ad tertie partis consumptionem. coletur. Dosis ʒ. ix. cum Butyro recenti, stomacho vacuo. *Fiascus Eques Ferrariensis.*

**DE DECOCTIS AL-
terantibus pituitam.**

Decoctum ex Thymo.

R. Thymi, Cassuthæ,
Hyssopi ana ʒ. ʒ.
Radic. Apij,
Fœniculi ana ʒ. vj.
Sem. Anisi, Dauci ana ʒ. j.
Passularum enucleatarum ʒ. ij.
Glycyrrhizæ ʒ. ij.
In aqua ad dimidias coquantur. In iure decocti, Zingiberis minutim incis. drachma semissis maceretur: manè vnciæ quinque singulis vicibus exhibeantur. *Andernacus.*

Decoctum prouocans menstrua.

R. Artemisicæ, Melissæ,
Cardui benedicti, Pulgij,
Serpilli ana M. j.
• Bulliant in vna mensura vini, & manè bibatur haustus.

**F DE DECOCTIS AL-
terantibus bilem atram.**

Decoctum ex fumaricæ.

R. Succ. Fumaricæ ʒ. ij.
Succi Buglossæ, Lupuli,
Endiuicæ, Cichorii ana ʒ. ij.
Passularum enucleatarum contusarumq; ʒ. j.
Glycyrrhizæ ʒ. ij.
Coquantur ad tertias, coenturque. Iuris vnciæ duæ cum recens est, aut quatuor, cum vetustior, propinantur. *Andernacus.*

DE DECOCTIS vulnerarijs.

Decoctio Vulneraria, nostra.

R. Virgæ aureæ, Saniculæ,
Polygonati, Plantaginî, Saluix minoris,
Pulegij, Aristolochiæ rotundæ,
Centaurij minoris ana M. j.

Coquantur in vino & aqua ana Mens. j. ß. vsque
ad consumptionem duorû digitorum, coletur,
& vtatur manè stomacho ieiuno, haustu vno.

Potio vulneraria, qua vulnera mirum in modum curantur.

R. Ceruix M. j.
Clematis M. j.
Arthemisix rub.
Peruincæ ana parum.

Decoque ad medietatem in vase fictili cooper-
to. Deinde excola in ollam lapideam, siue lague-
nam, sic vt orificium eius probe obstrui possit,
ne aer ingrediatur postea vsui serua. Ex hac po-
tione dabis homini vulnerato manè ieiuno ven-
triculo, in meridie post sumtum cibum, à vesperi
eum discuburus est cubitum: singulis vicibus ad
quantitatem trium cochlearium, iubebis que vt
lesus postea duabus aut tribus horis abstineat à
cibus: & quoties in de biberit, paululum instillet
in vasculum, & hoc vulnus abluat. Foliu etiam
brassicæ rubrum liquore huius potionis imbu-
tum vulneri imponat, ita tamen, vt asperus folij
latus versus vulnus sit coaptatum, quod linteo-
lo firmiter inuoluatur. *Ranzonius.*

Potio alia vulneraria.

R. Limonij syluestris,
Betonicæ ana ʒ. j.
Saniculæ, Pedis leonis ana ʒ. ß.
Vini opt. Mens. ij.

Coquantur in olla vitreata, bene obturata, per
spacium duarum horarum. Ex hac potione ho-
mini sauciato singulis diebus manè & vesperi
ad quantitatem vnus cochlearis exhibe biben-
dum: & loco affecto brassicæ folia, vel aliquod
emplastrum vulnerarium impone. *Ranzonius.*

Potio vulneraria.

R. Consolidæ vtriusque,
Veronicæ,
Cyclamini ana M. j.
Aitacorum expurgatorum num. iij.
Vini albi Mens. ij.

Circulentur in balneo per triduum. Exhibea-
tur primis septem diebus manè cochlear vnum.
Quercetanus.

Alia potio vulneraria.

R. Oculorum Cancrî pulueriz. ʒ. ß.
Mumix ʒ. ij.
Boli Armeni ʒ. j. ß.
Herb. Agrimonix, Ophioglossi,
Veronicæ, Cyclamini ana M. j.
Spermatis Ceti ʒ. j.

A Temperetur in vino albo per noctem in balneo
Mariæ. Capiat huius cochlearia duo manè & ve-
speri, si opus sit. Inflammationes plurimum ar-
cent, atque ambustus conueniunt. *Idem.*

Potio vulneraria, pro reliquis morbi temporibus.

R. Macis, Oculorum Cancrî,
Zedoariæ ana ʒ. iij.
Mumix, Galangæ minoris ana ʒ. ij.
Nucis Vomice ʒ. j. ß.

Crassiusculè confusa imponatur in vas vitreum,
affundendo vini albi Mens. j. ß. macerentur len-
tissimo calore per biduum. Dosis est cochlear v-
num manè, & vesperi tantundem. Huius potio-
nis vis tanta est, vt laudari vix satis possit. *Idem.*

Potio vulneraria.

R. Herb. Saniculæ, Virgæ aureæ,
Polygoni, Plantaginî, Saluix,
Pulegij, Centaurij minoris,
Aristolochiæ ana M. j.

Coquantur in vino & aqua ana Mens. j. ß. vsque
ad consumptionem duorû digitorum, coletur,
& vtatur manè stomacho ieiuno. *Innominatum.*

Potio venenatis vulneribus sclope- tarijs conueniens.

R. Flor. Vincæ peruincæ,
Flor. Liliij conuallij ana P. j.
Galangæ, Zedoariæ ana ʒ. ij.
Mumix, Boli Armeni veri ana ʒ. j.
Spermatis Ceti ʒ. ß.
Vini albi Mens. ij.

Digerantur & circulentur in balneo Mariæ per
quatuor dies. Dosis est cochlear vnum manè &
vesperi. *Idem.*

Potio vulneraria in fracto osse, ab istâ sclopetario.

R. Aristolochiæ, Cyclamini, Serpentariæ,
Consolidæ vtriusque, Geranij ana M. j.
Sabina M. ß.
Macis, Zedoariæ, Oculorum Cancrî ana ʒ. ß.
Mumix, Galangæ min. ana ʒ. j. ß.

Conquassata, ac minutim concisæ herbæ, &
reliqua in pulucrem crassiusculum redacta co-
quatur in duplici vase horis quatuor eû Mens. j.
vini. Vtatur manè & vesperi. *Idem.*

Potio vulneraria cephalica.

R. Flor. Liliij conuallij,
Betonicæ ana P. j.
Galangæ, Macis ana ʒ. iij.
Perlicariæ, Chelidoniæ,
Vincæ peruincæ, Veronicæ,
Centaurij ana M. ß.

Macerentur vt supra, & ad vsum seruentur. *Idem.*

Potio sanguinem ex vulneribus eru- pentem, cohibens.

R. Olei Croci Martis,
Essentiæ Coralliorum ana ʒ. j.
Cum aqua Spermatis Ranarû, vel Rosarum fiat
potio. *Quercetanus.*

Potio vulneraria pectoralis.

R. Succī Verbenæ, Betonicae,
Veronicae ana ℥.ij.
Aquæ Cinnamomi ℥.j.
Macerentur. *Idem.*

Potio inferioris ventriculi vulneribus conducens.

R. Boli Armeni ℥.β.
Consolidæ vtriufque ana M.j.
Galangæ ℥.ii.
Temperentur cum vino vt supra, & ad vsus seruentur. *Idem.*

Alia pro gregarijs, sed approbata.

R. Croci martis, nostro modo præparati ℥.j.
Calci testarum Ouorum ℥.j.
Syrupi Rosarum siccarum,
Syrupi Myrtillorum ana ℥.j.
Cum aqua florum Papaueris rubri, fiat potio, assumenda tribus horis ante cibum: pro quo capiatur hordeatum cum aqua Rosarum, & semine Papaueris, præsertim hora somni. *Idem.*

Potio alexipharmaca, contra vulnera sclopetica venenata.

R. Mithridatij, Theriacæ opt. ana ℥.β.
Margar. præpar.
Coralli rub. præpar. ana ℥.j.
Boli armeni ℥.β.
Syrupi de Limonibus ℥.j.
Aquarum Buglossæ, Scabiosæ, ana q.f.
Fiat potio. Reiteretur bis, vel ter, si opus videatur. *Quercetanus.*

Alia pro ditioribus.

R. Auri vitæ,
Essentiæ Margaritarum ana G.vj.
Essentiæ Corallorum G.iix.
Terre sigillatæ electæ ℥.j.
Aquæ theriacalis nostræ ℥.ij.
Fiat potus, statim sumendus. ab omni veneno & contagione tuetur. *Quercetanus.*

DE DECOCTIS PVR-gantibus bilem flauam.**Decoctum bilem educens.**

R. Intybi, Cichorij,
Eupatorij, id est, Agrimonie M.β.
Flor. Borriginis, Buglossæ,
Violarum ana P.β.
Tamatindorum ℥.j.
Prunorum Damasc. num.v.
Glycyrrhizæ rasæ ℥.j.β.
Decoquantur, vt supra, in aqua ad tertias. *Andernacus.*

Decoctum seu Apozema in febris tertiana vtile.

R. Cichorij cū radice, Aceto, Endiuæ ana M.j.
Semina quatuor frig. ma. ℥.β.
Rad. Graminis,
Asparagi maceratarum in aceto ana ℥.iiij.

A Fiat decoctio ex aqua, ad ℥.vnam colaturæ claræ adde

Sacchari albi,
Succi Arantiorum, vel Granatorum, aut
Syrupi de acredine Cirriorum ana ℥.iiij.
Vel in fine decoctionis, adde Aceti acerrimi & Mellis optimè despumati ana ℥.iiij.
Fiat Apozema clarum, quod Aroma trahat ex Santal. alborum ℥.ij. Aeger ter vel quater ex hoc bibat. *Heurnius.*

B Aliud mixtos potius educens humores.

R. Passularum ℥.β.
Galangæ incisæ ℥.j.
Flor. Borriginis, Violarum ana ℥.j.
Senæ ℥.vj.
Horū decoctio & infusio stet per noctem, & manè rursus ebulliat, & fortiter exprimatur. Pòst
R. Expressi ℥.iv.
Syrupi Ros. lax. Mannæ ana ℥.j.
Syrupi conferuæ Zingiberis ℥.j.
Aquæ Cinnamomi cochlearium vnum.
Miscet, & fiat potus. *Crato.*

DE DECOCTIS PVR-gantibus pituitam.**Decoctum pituitam educens.**

R. Hyssopi, Thymi ana P.β.
Sem. Cnici ℥.vj.
Sem. Anisi, Fœniculi ana ℥.j.β.
Polypodij ℥.β.
Glycyrrhizæ rasæ ℥.ij.
Decoquantur in aqua ad tertias, vt supra. *Andernacus.*

DE DECOCTIS PVR-gantibus atram bilem.**Galli decrepiti decoctum.**

R. Hyssopi, Calaminthæ ana M.j.
Passularum mundatarum ℥.j.β.
Anisi, Fœniculi,
Cari ana ℥.vj.
Sem. Carthami ℥.ij.
Polypodij quercini recentis ℥.j.β.
Trium florum cordi dicatorum ana P.j.
Flor. Chamæmeli, Meliloti ana P.β.
Includantur omnia in ventre galli decrepiti, præparati vt deest: in fine decoctionis adde
Foliorum Senæ ℥.ij.
Agarici trochiscati ℥.x.
Fiat colatura ad ℥.ij. ac reponatur. Accipiemus præscripti decocti ℥.iv. Serapij violati ℥.j. Fiat haustus: si robustior fuerit æger, adde ℥.ij. Diaphœnici aut Benedicte laxatiuæ. *Heurnius.*

Decoctum atram bilem vacuans.

R. Buglossæ, Scolopendrij ana M.β.
Senæ Alexandrinæ ℥.j.
Flor. Violarum, Thymi,
Epithymi ana P.j.
Sem. Anisi, Fœniculi ana ℥.β.

Zingiberis ℞. j. β.
 Passularum ℞. β.
 Prunorum Damasc. num. x.
 Decoquantur in aqua ad tertias. Ex iure hoc fumantur ℞. iv. *Andernacu.*

Decoctum Hellebori nigri.

℞. Cor. rad. Hellebori nigri præparati ℞. ij.
 Anisi, sem. Foeniculi ana ℞. j.
 Cinnamomi,
 Caryophyllorum ana G. ij.
 Fiat decoctio s. a. cuius dosis ℞. iij. cū confectio-
 nis Hamech ℞. β. *Augustiani.*

Aliud.

℞. Myrobalanorum omnium ana ℞. β.
 Committantur crasse, & macerentur per diem
 & noctem in Aqua Fumarie ℞. vij. & adde
 Polypodij, Grithymi Senæ ana ℞. j.
 Glycyrrhiæ, Sem. Citri,
 Hermodactylorum ℞. β.
 Caryophyllorum ana ℞. j.
 Corticum præparatorū Hellebori nigri ℞. β.
 Coquantur ad medietatis exhaustionem cum
 tenui expressione. Accipe huius decocti partem
 sextam.

Syrupi de Fumaria compositi,
 Syrupi Rosati solutiui ana ℞. j.
 De corticibus Citriorum ℞. β.
 Misce, bibat. Medetur Hypochondriacis & labo-
 rantibus ex malo venereo. *Heurnius.*

DE DECOCTIS PVR-
gantibus humores
mixtos.

Decoctio aperitiua lenitiua
maior.

℞. Herbarum Endiuicæ,
 Cichoreæ, Fumi terræ ana M. j.
 Herbarum Eupatorij,
 Borraginis, Buglossæ, Cuscutæ,
 Scolopendrij veri ana M. β.
 Glycyrrhiæ rare,
 Rad. Foeniculi,
 Rad. Apij, rad. Petroselinij,
 Passularum ana ℞. β.
 Sem. Anisi, Foeniculi ana ℞. ij.
 Comarum Thymi,
 Epithymi ana ℞. j. β.
 Cort. rad. Tamarisci ℞. ij.
 Cort. rad. Capparorum ℞. ij.
 Fol. Senæ ℞. ij.
 Polypodij quercini ℞. j.
 Agarici electi ℞. β.
 Incidenda incidantur, & quæ contundi debent,
 conterantur, & misceantur omnia simul, seruen-
 turque pro vsu. * In viscerum obstructionibus,
 & contumacibus eorum affectibus valet. *An-*
gustiani.

Decoctio aperitiua lenitiua minor.

℞. Herbarum Agrimonie,

A Lupulorum, Cichoreæ,
 Cuscutæ, Betonice,
 Ceterach, Endiuicæ,
 Fumi terræ ana ℞. ij.
 Rad. Apij, Foeniculi,
 Petroselinij, Acori,
 Glycyrrhiæ ana ℞. iv.
 Asari ℞. j.
 Sem. Anisi,
 Foeniculi ana ℞. j.

B Polypodij quercini ℞. xij.
 Prunorum Damascenorum,
 Ficum pinguium ana num. xxxij.
 Passularum ℞. iv.
 Senæ Alexandrinæ ℞. j.
 Florum Borraginis,
 Buglossæ, Violarum,
 Rosarum rubr. ana ℞. j.
 Incidantur & contendantur, & misceantur om-
 nia simul. *Augustiani.*

Decoctio aperitiua maior cum
rhabarbaro.

℞. Specierum decoctionis aperitiuæ maioris,
 Specierum decoctionis lenitiuæ minoris ana
 ℞. iij.

Decoquantur in aquæ libris sex, ad consum-
 ptionem duarum librarum. Colaturæ feruidæ
 infunde

Rhabarbari electi ℞. β.
 Cinnamomi ℞. ij.
 Salis gemmæ ℞. j.
 Spicæ Indicæ ℞. ij.
 Species Diarrhodon Abbatis ℞. iv.
 Sacchari ℞. xij.

Misceantur pro vsu. * Valet in hydrope, & cæ-
 teris morbis diuturnis, frigidis, pituitosis, ac bilio-
 sis, aut mixtis. *Idem.*

Decoctum laxatiuum in Maio.

℞. Fumi terræ M. iij.
 Lupulorum,
 Hyssopi,
 Rad. Cichorij ana M. ij.
 Abinthij M. j.
 Senæ ℞. j. β.
 Polypodij ℞. j.
 Seri Caprini Mens. ij.

Bulliant ad consumptionem tertiæ partis. pro-
 deest scabiosis & delicatis.

Potio purgans pro delicatis.

℞. Cinnamomi,
 Zingiberis ana ℞. ij.
 Nucis moschatae ℞. j.
 Anisi ℞. β.
 Fol. Senæ ℞. j. β. vel ℞. ij.
 Sacchari ℞. iij. vel q. f.

Stent simul per noctem in vino antiquo qua-
 tum satis pro tribus dosibus. postea bulliant pa-
 rum, & fiat haustus.

Alia.

℞. Senæ puluerizatae ℞. j. β.

Liquiritiæ,

Liquiritiæ, Zingiberis ana ℥.β.
Anisi ℥.ij.
Contundantur, & bulliant in dimidia vini men-
sura parum, addaturq; Sacchari q. s. *D. Meching.*
Alia.

R. Senæ ℥.ij.β. vel ℥.ijj.
Sacchari ℥.ij. vel Liquiritiæ ℥.j.
Anisi ℥.j.β.
Zingiberis ℥.vj.
Vini, Aquæ ana quart.ij.
Bulliant ad haustus quatuor ultra tertiam par-
tem. *Idem.*

Potio purgatoria.

R. Mannæ Calab. opt. ℥.vj.

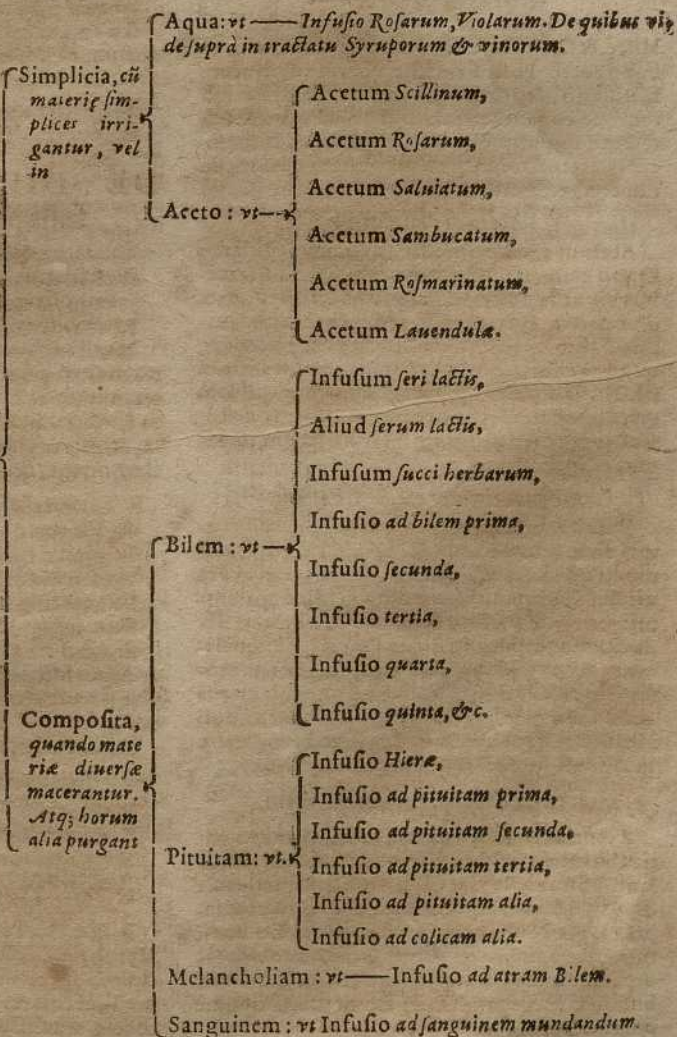
A Rhabarbari electi ℥.ij.
Spec Hieræ simpli ℥.β.
Aquæ Endiviæ ℥.iv.
Syrupi de Buglossa ℥.β.
Miscce diligenter. *Ranzoniur.*

Potio vomitoria sine molestia.

R. Corticis mediani iuglandis iuxta radicem
℥.ij. vel ℥.ijj.
Vini albi scyphum dimidium.
Macerentur per totam noctem. Bibatur mandè
post cibum, aut paulò ante cibum. Si verò post
dimidiam horam non eijcitur, tunc digitus aut
penna oleo tineta in fauces demittatur, & sta-
tim sequetur vomitus. *Ranzoniur.*

De Infusionibus, Sectio IIX.

INFUSIO, quæ & dilutio,
& maceratio & irrigatio nõ
nunquam appellatur. Infun-
duntur autem eadem ma-
teriæ, quæ in apozematibus
concoquuntur, pulveratæ,
confusæ vel solidæ: idque in
humore simili, sed ferè cal-
facto cineribus calidis, vel
sole, vel super fornacem, vt
medicamenti vires prom-
ptius trahat. Sunt autem in-
fusa vel

DE ACETIS. A

Acetum quomodo fiat statim.

℞. Oorum affatorum vsq; ad duritiem nu.ij.
Zingiberis, Spicæ, Piperis ana G.xx.
Hordei G.v.
Butyri ℥.β.

Passè de fermèto acriiij. vel.x.balotos ad quantitatem nucis communis, ponantur simul ad amphorâ in vino, & statim in acetum forte conuertitur.

Ad faciendum acetum statim.

℞. Tartari, Zingiberis,
Piperis ana part.j.

Pone per octo dies in aceto optimo: tunc siccæ. & quando vis habere acetum, pone in vino, & statim erit acetum.

Aceti conficiendi ratio.

℞. Vini optimi, Farinæ siliginis q.s. est.
Misce, & fiat pasta, ex qua fiant panes parui in clibanò cocti. Postea extrahe, & infunde in aceto fortissimo, & acutissimo: iterum fiat pasta: iterumque coquantur in clibanò: idq; toties reiteretur, quousque panes nō amplius dissoluantur in aceto. De istis panibus pone in vino, & statim conuertetur in acetum.

Acetum destillatum.

Acetum cōtrario modo ac vinum destillatur. Quod enim è vino primum exit, tenuius & melius est: at ex aceto, nequaquam. Itaque priores duæ partes, quæ exeunt, reijciuntur, quòd minus habeant acrimoniam, tertia pars colligitur, quæ vt acrior, ita minus frigida, quam acetum est. Tertiam partem, quam collegerunt, quidam ter, aut quater supra faces reponunt, ac destillant, vt euadat acrior, tum ipsarum fecum, tum ignis ratione. *Rubens.*

Acetum theriacale, destillatum.

Destillatur & acetum cum theriaca, addita aqua vitæ: exitque aqua multarum virtutum, mirabilis ad vlcera faucium & gutturis, cum ex prauis destillationibus, in morbo Gallico eroduntur: præcipuè autem valens, vbi profundius deduci vis medicamenti debet. Quod si bolum Armenum, aut sphragida in ea dissolueris, ac crofas partes tegeris, feminaria eius contagionis absumentur, & sanatur omnis erosio. Valet opime, si loca oblinantur, vnde pili cadunt, barba præsertim, supercilia, & caput. *Fracasorius.*

Acetum destillatum, vomitorium.

Acetum vomitorium fit, si pileo plumbeo, patinaque ærea, vt communis officinarum destillandi vsus inualuit, acetum destilletur, nulla reiecta parte, & eius aquæ stillatitiæ, quæ dulcem saporem præ se fert, ad ℥.iij. exhibeatur, cum vomitum citre animus est. Mirificè enim & nullo labore, aut molestia id ciet: in pueris, ac debilibus duæ uncie satis sunt: stomachum optimè purgat. *Rubens.*

Acetum Rosaceum.

℞. Rosarum rubr. mediæ maturitatis, præsectis & abiectis vnguibus, hoc est, imis foliorum partibus, absque rore sine pluuialectarum, in vmbra extra solem ad triduum, aut quadriduum expansarum & ressecatarum ℔.j.

Aceti sextarios iix.

Insolentur diebus quadraginta. Deinde reponantur, vel (quod melius est) abiectis folijs corruptis, acetum coletur, ac reponatur. Quidam sæpius mutant folia rosarum, nec ita diu stare in sole sinunt (verbi gratia ad dies viginta, vel pauciores) vt elegantius colore aspectuq; & sapore odoreque validius fiat acetum. Ad normam & exemplum aceti rosati parari etiam possent.

ACETVM SALVIATVM, ex floribus siccatis Saluicæ.

SAMBVCATVM, ex floribus siccatis Sambuci.

ROSMARINATVM, vulgò ANTHOSATVM dictum, ex floribus siccatis Rosmarini.

ACETVM LAVENDVLAE, ex floribus siccatis Lauendulæ.

ACETVM CARYOPHYLLATVM, ex floribus Caryophyllorum. *Medici Colonienfer.*

DE DILVTIS SEV INFUSIS PURGANTIBUS BILEM.

Infusum seri lactis.

℞. Fol. Rosarum recentium, completarum, mundatarum ℥.ij.

Rhabbarbari electi ℥.ij. G.xij.

Nardi Indicæ ℥.i.β.

Rhabbarbarum & Rosæ minutim incidantur, aut terantur, spica inciditur maceceatur per noctem in seri lactis, præsertim caprini libris duabus. Cola, leuiter exprime & propina. * Bilem flauam clementer educendo, sanguinem purgat. *Mesues.*

Aliud serum lactis.

℞. Florum Borriginis,

Buglossæ, Fumi terræ,

Epithymi ana M.β.

Polypodij quercini ℥.vi.

Fœniculi ℥.ij.

Folliculorum Senæ ℥.β.

Aquæ lactis ℔.iij.

Fiat decoctio ad tertie partis consumptionem addantur

Mellis Rosati ℥.ij. *Augustini.*

Infusi succi herbarum.

℞. Succu Intybi, Succu Lupuli,

Succu Borriginis, Purgatorum ana ℥.iix.

Myrobalanorum citrinorum ℥.j.

Rhabbarbari electi ℥.iij.

Tamarindorum ℥.j.β.

Pulpæ Cassiæ solutiæ ℥.iij.

Myrobalani & Rhabbarbari terantur, & per noctem in succis maceerantur: deinde manu compressum colatur, & propinatur. * Idem quod præcedens præstat. *Mesues.*

Infusio ad bilem prima.

R. Rhabarbari electi ℥.ij.
Cinnamomi ℥.β.

Myrobalanorum citrinorum ℥.β.

Macerentur in aquarum stillatitiarum Absinthij, & Fumarie ana ℥.ij. In iure colato Syrupi rosati laxat. ℥.j. additur, daturque egrotantibus potui. *Andernacus.*

Infusio ad bilem secunda.

R. Palmularum Indarum ℥.j.
Flor. Borraginis, Buglossæ,
Violarum ana P.β.
Glycyrrhizæ rasæ ℥.j.β.
Prunorum Damasc. num. vj.

Decoquantur in aqua libra. Palmulæ è iure decocti validè exprimantur, & vbi id colatum fuerit, Cassiæ fistularis recentis ℥. vel ℥. x. in eo diluantur, denturque potui.

Infusio ad bilem tertia.

R. Diaprunon simplicis ℥.β. vel ℥.vj.
Diaprunon solutiui ℥.j.β. vel ℥.ij.
Syrupi Adianthi ℥.j.

Sin autem metuas offensionem ex Diagyrdio, Rhabarbari expressi. ℥.j. vel ℥.iv. in locum illius surrogare poteris, & ex iure communi dilutum potui exhibere. *Andernacus.*

Infusio ad bilem quarta.

R. Cassiæ fistularis recentis ℥.j.
Rhabarbari minutim incisi ℥.ij.
Spicæ nardi G. iij.

Ex decocti communis, vel aquæ Intybi ℥.iv. diluito, additoq; Scrapij ex acero simplicis ℥.j. & propinato. *Andernacus.*

Infusio ad bilem quinta.

R. Vuarum passerarum ℥. iij.
Glycyrrhizæ rasæ, Anisi ana ℥.j.
Prunorum Damasc. num. iij.
Palmularum Indarum ℥.β.
Flor. Borraginis, Buglossæ, Violarum,
Intybi recent. Latifolij,
Cichorij ana P. j.

Decoquantur in aqua, colenturque. In iure huius decocti ℥. iv. Rhabarbari electi ℥. j. vel ℥. iv. macerato per noctem: manè exprimito, ac in iure eodem Cassiæ fistularis recentis ℥. vel ℥. vi. diluito: cui Syrupi violacei ℥. β. vel ℥. ij. admisceas. quinque vel sex horis ante prandium exhibeto. *Andernacus.*

Infusio ad bilem alia.

Catholici vnciam ex aqua Hordei, aut Violarum ℥. iij. diluito, additoque Syrupi violacei ℥. ij. ac propinato. Interdum licet Syrupum Rosatiuum copiosiore addere, vbi alium solvere cogitamus. *Andernacus.*

Infusio purgans bilem ac phlegma.

R. Rhabarbari ℥. j. β.
Agarici recent. trochif. ℥. ij.
Cinnamomi ℥. j.
Zingiberis ℥. β.

Infunde aquæ Endiuizæ ℥. ij. Vini ℥. j. β.

A Macerentur tota nocte: mane expressioni colatæ, adde Cassiæ, vel Electarij lenitiui, vel Diacatholici, vel Diaphœnici ℥. β.
Syrupi Ros. vel Violati, vel Capill. Veneris ℥. vi.
Misc. Fiat haustus. *Heurnius.*

Infusio in febris ardentibus.

R. Fol. Endiuizæ, Acetosæ,
Buglossæ ana P. j.
Aqua Hordei q. l.

B Fiat infusio in aqua Hordei feruente, & ilicò vas ocludatur, ac cineribus tepentibus, aut furentibus imponatur: postquam aqua vim cepit herbarum, fiat expressio diligens: huius

R. ℥. iv. & Syrupi de Acredine,
Citrorum ℥. ij. Misc. *Heurnius.*

DE INFVSIS PVR-
gantibus pituitam.*Infusio Hieræ simplicis.*

R. Hieræ simplicis, Aloes ana ℥. v.
Macerata decocto Eupatorij vel Epithymi supra descripto ad libram vnam. In vase vitreo in sola ad dies decem. * Ventriculum & caput purgat: proinde amborum doloribus assiduis & hemi-craniz confert, ac febris antiquis Macerantur etiam decocto Epithymi & Thymi. Sic purgat humorè crassum & melancholicū, & phlegmagogum est. *Mesuer.*

D *Infusio ad pituitam prima.*

R. Rad. Apij,
Fœniculi,
Petroselini,
Asparagi, Rusci ana ℥. j.
Rad. Ebuli ℥. ij.
Polypodij ℥. v.
Chamæpithyos M. β.
Flor. Sambuci,
Stechados ana M. j.

E Decoquantur in aqua libra ad dimidias. In iure decocti seminis Cnici ℥. iij. foliorum Senæ ℥. ij. Cinnamomi ℥. j. Zingiberis ℥. β. per noctem macerantur. Manè percolatis Syrupi Diacnicu ℥. j. β. additur, & horis duabus ægro ante cibum propinatur. *Andernacus.*

Infusio ad pituitam secunda.

Ex communi decocto Glycyrrhizæ, Vuarum passerarum, Anisi, singulorum vnciarum quatuor, instar Diaphœnici vnciam semissem, vel (si va lentior assumet) drachmas sex: Syrupi violacei vnciam diluito, datoque potui. *Andernacus.*

Infusio ad pituitam tertia.

R. Diaphœniconis ℥. β.
Syrupi violacei ℥. j.
In iure decocti communis, vel aquæ Hystopi, vel Menthæ pro vna dosi dilues, dabisque potui. Dosis autem iuris magna ex parte præter Syrupum & electuarium, vnciarum quatuor esse debet. *Andernacus.*

Infusio ad pituitam alia.

R. Decocti ad pituitam educendam, quantum satis est.
Agarici trochiscati ʒ. j. vel ʒ. iv. vel ʒ. j. β. macerato.

Ex eodem iure colato, Diacnicu, vel Diaphœnicon, vel Benedictæ ʒ. iij. vel ʒ. β. cum syrups Violacei ʒ. j. dilues, potuiq; propinabis. *Andernacus.*

Infusio ad colicam.

R. Hyssopi,
Calaminthæ ana M. j.
Passularum ʒ. j. β.
Anisi Fœniculi,
Carui ana ʒ. vi.
Sem. Cnici ʒ. ij.
Polypodij ʒ. j. β.
Flor. Borragnis Buglossæ,
Violarum ana P. j.
Flor. Chamomillæ P. β.

Omnia gallinacei cursu agitati defatigatiq; & præparati, vt decet, ventri imposita, ex aquæ sextarijs quinque ad tertias decoquito. In fine dum adhuc feruent, inijcito fol. Senæ ʒ. ij. β. Agarici trochiscati ʒ. x. finito per noctem macerari, dein de ius coletur ferueturq; vsui. Cum necessitas postulat, ʒ. iv. sumito, additoq; syrups Violacei ʒ. j. ac potui exhibeto. Si parum proficere medicina videbitur, quod æger fortè aluum habeat difficilem, Diaphœniconis, aut Benedictæ ʒ. j. β. aut ʒ. ij. adijcito. * Hęc potio ad morbos, tū ex pituita, tum ex atra bile ortos plurimum valet: verum præcipuus eius vsus est ad colicos dolores, partim ex pituita partim ex flatuosa materia creatos. *Andernacus.*

DE INFVSIS PVR.

gantibus bilem atram.

Infusio ad atram bilem prima.

R. Confectionis Hamech ʒ. β.
In aquę Fumariz, aut Mercurialis, aut Cysij vncijs quatuor diluito, addito syrups Lupulorum ʒ. j. & potui dato. *Andernacus.*

Infusio ad atram bilem secunda.

R. Catholici ʒ. β. vel ʒ. vj.
In decocti proprii vncijs quatuor dilues, addesq; syrups Violacei ʒ. j. & potui dabis. Confectio Hamech etiam ex aquis idoneis, vel decocto Mercurialis assumi potest. *Andernacus.*

Infusio ad atram bilem tertia.

R. Fumiterræ,
Lupulorum ana M. β.
Fol. Borragnis, Buglossæ,
Violarum ana P. j.
Passularum ʒ. iij. vel ʒ. β.
Polypodij ʒ. ij.
Cassuthæ,
Epithymi ana ʒ. iij.
Anisi, Glycyrrhizæ ana ʒ. j. β.
In aquę libra ad dimidias incoquantur. In iure

A decocti fol. Senę ʒ. iij. Catholici ʒ. j. macerabuntur, syrups Violacei tantundem adiungetur. Totipotio vna vice propinabitur. *Andernacus.*

Infusio alia ad scabiem.

R. Brassicę marinę M. j.
Passularum ʒ. j.

In iusculo gallinacei, vel pulli coquito & confectionis Hamech ʒ. iij. syrups de Fumo terrę ʒ. j. in iuris prædicti triente diluito, datoq; potui. *Andernacus.*

B *Infusio alia ad atram bilem, ex sero lactis.*

R. Foliorum Senę ʒ. β.

Macerentur in sero lactis per noctem. In iure expresso colatoq; diluito Diacatholici ʒ. j. vel ʒ. x. vel ʒ. j. β. ac potui assumentur. *Andernacus.*

Infusio alia ad idem.

R. Epithymi Cretensis ʒ. j.

C Inferuescat in sero lactis caprini. Hoc deinde coletur, & exprimat ur valide, addita syrups Violacei ʒ. j. quæ si parum solucere ventrem videatur, non nihil. Catholici reliquis adijci poterit. *Andernacus.*

Infusio vel potio alia ad idem.

R. Cort. Ellebori nigri ʒ. j. β.

Sem. Anisi, Fœniculi,
Citri ana ʒ. β.
Cinnamomi,
Zingiberis ana G. vij.

D Passularum ʒ. β.
Seri Caprilli ʒ. iix.
Fiat infusio: expressio bibatur cum Manna, vel syrupo Rosato solutiuo. *Heurnius.*

Alia.

R. Epithymi, Senę ʒ. j. β.
Fol. Lupuli, Alplei ana P. j.
Pruna num. x.

E Infunde sero, facta q; forti expressione, adde Confectionis Hamech ʒ. iij. Syrups de Polypodio ʒ. ij. Bibatur ad idem. *Heurnius.*

DE INFVSIS SAN-

guinem puriorem red-

dentibus.

Infusio purgans sanguinem.

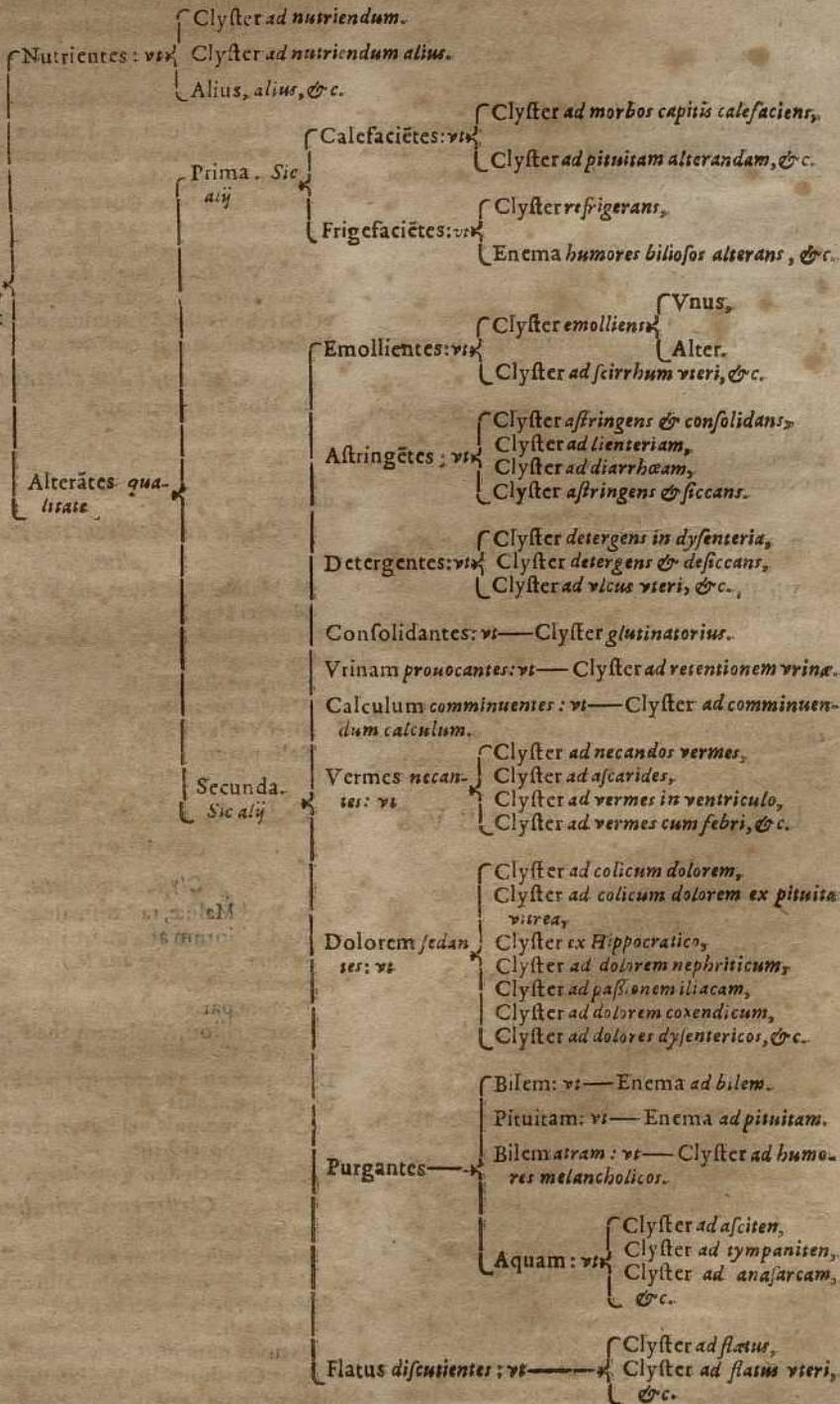
R. Capill. Veneis M. j.
Violarum P. j.
Glycyrrhizæ rasæ ʒ. ij.
Passularum ʒ. β.
Ficum num. iix.
Myxariorum num. vj.

F In aqua decoquantur ad dimidias. In iure decocti per noctem macerentur Rhabbarbari electi ʒ. j. Spicæ nardi ʒ. j. Senę ʒ. iij. Manè leuiter exprimantur, colenturq;: addatur lulapij Violacei ʒ. j. potuique detur. *Andernacus.*
De Cly-

De Clysteribus, Sect. IX.

Clyster, Latinis ablutio, Enema inieccio dicitur. Sūt autem alij

DE CLYSTERIBVS nutrientibus.

Clyster nutriens.

R. Aquæ distillationis Capi, vel decoctionis
℞. j. ℞.

Sacchari rosati ℞. ℞.

Misce, & iniiciatur post reiecta excrementa, vel
cùm dormitur: alioqui excrementa miscerentur,
& inficeretur id quod iniicitur. *Rondeletius.*

Clyster nutriens alius.

R. Lactis vaccini ℞. j. ℞.

Mellis ℞. iij.

Iniiciatur, vt suprâ. *Rondeletius.*

Alius nutriens.

R. Decoctionis Hordei mundati, in cremo-
rem conuersi ℞. j. ℞.

Vini quart. j.

Misce, & iniiciatur, vt suprâ. Vinum addendum
est ad distribuendum cremorem Hordei. tumq;
augenda est ipsius vini quantitas, pro crassitu-
dine cremoris. *Rondeletius.*

Alius nutriens.

R. Decoctionis Pulli, vel Hordei perfectè co-
cti ℞. j. ℞.

Vitellorum Ouorum num. iij.

Vini ℞. iij.

Misce, iniiciatur, vt priùs admonui. Optimè æ-
grotos nutrit. *Rondeletius.*

ANNOTATIO.

Ad nutriendum clysteres aliquando sunt ex usu,
eùm ægri ob imbecillitatem ætatis, vel morbi, vel te-
neram ætatem cibum deuorare, aut deuoratum resi-
nere non possunt. *Rondeletius.*

DE CLYSTERIBVS calfacientibus.

Clyster ad morbos capitis frigidos & intestinorum.

R. Mercurialis M. ij.

Origani, Calaminthæ, Rutæ ana M. ij.

Fol. Centaurij minoris, Anthos,

Stœchados, Chamomillæ, ana P. j.

Agarici in panno ligati ℞. ij. vel

Colocynthidis ℞. ℞.

Anisi, Fœnugræci ana ℞. iij.

Fiat decoctio in aqua maris vel fontis. In ℞. j. ℞.

decoctionis dissolue

Benedictæ ℞. j.

Olei communis,

Fiat clyster. *Rondeletius.*

Clyster ad pituitam alterandam.

R. Rutæ, Pulegij, Calaminthæ,

Origani ana M. j.

Sem. Fœnugræci, Carui,

Cumin, Sesleuos ana ℞. j. ℞.

Flor. Chamomillæ, Meliloti,

Anthos, Stœchados ana P. j.

ADecoquantur ex iure pingui interancorum ℞.
huic vini maluatici, vel albi veteris, aut rufi triës:
olei Anethini tantundem addatur, mixta aluo,
quando opus est, iniiciantur. *Andernacus.*

DE CLYSTERIBVS refrigerantibus.

R. Maluæ, Violarum, Lactucæ,

Fol. Cucurbitæ, vel Cucumeris, vel

Peponum ana M. j.

Sem. Cucurbitæ, Cucumeris,

Citrulli, Melonum ana ℞. ℞.

Prunorum Damasce. num. xx.

Flor. Violarum, Buglossæ ana P. j.

Decoquantur in aqua ad libram. In hac Mellis
vel Sacchari rubri ℞. j. diluitur: olei Violacæ ℞. iij.

Misce & iniiciantur. *Andernacus.*

Clyster ad bilem alterandam.

R. Hordei excorticati,

Sem. Lini ana ℞. ij.

In aqua coquantur. Iuris huius decocti libræ,
C. lei communis ℞. iv. addantur, & per inferiora in-
dantur. *Andernacus.*

Clyster ad bilem contemperandam, alius.

R. Maluæ, Violarum ana M. j.

Hordei M. j.

Fiat decoctio in aqua, de qua accipe libram v.
D nam, cui adde

Sacchari rubri ℞. j. ℞.

Vitell. Ouorum num. j.

Olei Violacæ ℞. iij.

Salis parum.

Misce, & fiat clyster.

DE CLYSTERIBVS emollientibus.

Clyster emolliens.

E R. Rad. Maluæ, rad. Bismaluxæ,

Rad. Liliorum ana quart. j.

Maluæ Bismaluxæ ana M. j.

Sem. Lini ℞. j.

Ficuum paria xx.

Flor. Meliloti, Violarum ana P. j.

Anisi ℞. iij.

Decoquantur in iure pingui, vel in aqua fontis,
& in ℞. j. dissolue

F Olei communis, vel Butyri recentis, vel axu-
giæ porci ℞. iij.

Misce, & fiat clyster. *Rondeletius.*

Clyster emolliens alius.

R. Parietariæ, Attriplicis,

Mercurialis, Maluæ ana M. j.

Rad. Liliorum alb. rad. Ebuli ana ℞. j.

Sem. Lini, Fœnugræci ana ℞. ℞.

Anisi ℞. ij.

Ficuum num. iv.

Flor. Chamomillæ, Violarum ana P. j.

Prunorum num. v.

Decoquan-

Decoquantur vsq; ad libram. In iure diluuntur A
 Cassiæ, Diapruni S. ana ʒ. j.
 Hieræ pieræ ʒ. v.
 Mellis Violaeci,
 Butyri recentis ana ʒ. j. β.
 Olei Violaeci, Liliacei ana ʒ. j. β.
 Inijciatur clyster tribus horis ante cibum. *Andernacus.*

Clyster emolliens & stimulan.

R. Herbarū quatuor emollientium ana M. j. B
 Sem. Carthami ʒ. j.
 Fœniculi, Anisoforum,
 Cari ana ʒ. iij.

Fiat decoctio ex aqua.

R. præscripti decocti Tʒ. j.
 Hieræ simpl. vel Diaphœnici, vel
 Benedictæ laxat. aut elect. In di maioris, aut de
 Citro ʒ. β.

Mellis despumati ʒ. j.
 Salis communis ʒ. j. vel
 Salis gemmæ ʒ. j. vel ʒ. β.
 Olei Chamomelini & Violarum ana ʒ. j. β.
 Miscæ, fiat clyster. *Heurnius.*

Clyster ad scirrhum vteri, emolliens.

R. Rad. Althæ ʒ. iij.
 Cort. rad. Vlmi ʒ. ij.
 Maluæ M. ij.
 Sem. Lini, Fœnigræci ana ʒ. β.
 Ficum par. xx.
 Sem. Apij, Petrofelini,
 Althæ ana ʒ. ij.
 Florum Chamomillæ, Meliloti,
 Violarum, Maluæ ana P. j.

Fiat decoctio in aqua, vel iure intestinorum porci vel veruecis, vel iure pingui. Decoctioni adde Pinguedinis porci, vel Butyri recentis, vel Olei T. i. Tʒ. β.

Inijciatur Tʒ. β. frequenter. *Rondeletius.*

DE CLYSTERIBVS
 astringentibus.

Clyster astringens & consolidans.

R. Hordei integri assi P. j.
 Bistortæ ʒ. iij.
 Plantaginis. Linguz passifinæ,
 Sumach ana M. j.

Fiat decoctio. In Tʒ. j. dissolue
 Seui hircini ʒ. ij.

Miscæ, & fiat clyster. Detur post clysteres deter. E
 forios, vel purgationem excrementorum. *Rondeletius.*

Alius astringens & consolidans.

R. Rad. Tapfi barbati Tʒ. β.
 Sumach, Plantaginis, vel Myrti, vel
 Caudæ equinæ, vel Herniaræ, vel
 Polygoni ana M. j.
 Cort. Mali granati, Balaustiorum ana ʒ. j.
 Ros. rubr. P. j.

Fiat decoctio in aqua ferrata. In Tʒ. j. dissolue

Succi Plantaginis ʒ. ij.
 Seui hircini ʒ. j. β.
 Miscæ. *Rondeletius.*

Clyster ad lienteriam & diarrhoeam.

R. Rad. Tapfi barbati,
 Rad. Bistortæ ana ʒ. iv.
 Hypericōnis, Myrti,
 Summitatum rubi ana M. j.
 Pyrorum syluestrium, vel Pomorum, vel
 Castanearum paria xx.
 Rosarum P. j.

Fiat extractio in aqua ferrata. In Tʒ. j. dissolue
 Acaciæ, vel Hypocistidos ʒ. β.

Miscæ: Inijciatur post aliquam detersionem, per
 medicamentum purgans & adstringens, vt Rha
 barbaro, vel Myrobalanis. *Rondeletius.*

Clyster ad lienteriam.

R. Rad. Cyperi, Tapfi barbati,
 Bistortæ ana ʒ. j.
 Absinthij, Fol. Cupressi ana M. j.
 Nucum Cupressi num. iij.
 Flor. Rosarum,
 Flor. Anthos, Stœchados,
 Saluæ ana ʒ. j.

Fiat extractio in aqua ferrata, & vino astringen-
 te. In Tʒ. j. dissolue

Hypocistidos, Ladani ana ʒ. β.
 Fiat clyster: inijciatur. *Rondeletius.*

D *Clyster astringens & siccans.*

R. Hordeitostli P. ij.
 Verbasci, vel Polygoni, vel vtriusque Planta-
 ginis, vel Myrti, vel Lentisci P. ij.
 Rosarum P. j.

Coquantur in aqua pluuiali, aut ferrata. In libra
 vna dissolue

Mellis rosacei colati ʒ. j.
 Succi Plantaginis ʒ. j.
 Seui hircini ʒ. j.

Miscæ: & per inferiora infundantur. *Andernacus.*

DE CLYSTERIBVS
 detergentibus.

*Clyster detergens in principio dysente-
 riæ & tenesmi.*

R. Hordei integri P. ij.
 Fiat decoctio in aqua. In Tʒ. j. dissolue
 Sacchari rubri, vel Mellis communis ʒ. j.
 Miscæ, ac fiat clyster. *Rondeletius.*

Clyster detergens ac siccans.

R. Hordei integri assi P. ij.
 Rosarum rub. P. j.
 Fiat decoctio. In Tʒ. j. dissolue
 Mellis ros. ʒ. β.
 Sacchari rosati tabulati ʒ. j.
 Miscæ, & fiat clyster. *Rondeletius.*

Clyster detergens valde.

R. Lentium, Lupinorum ana P. j.
 Fol. Myrti, Oleæ, Absinthij ana M. j.

Flor. Centaurij minoris,
Rosarum rubr. ana P. j.
Fiat extractio in aqua ferrata, vel lixiuio debili.
In libra vna dissolue
Mellis Ros. ℥. iij.
Misce: capiat manè. *Rondeletius.*

DE CLYSTERIBVS consolidantibus.

Clyster glutinatorius.

R. Succi vtriusque Plantaginis,
Succi Portulacæ ana ℥. iv.
Boli Armeni, Sanguinis Draconis,
Amyli ana ʒ. β.
Seui hircini vel caprilli ℥. j.
Mixa iniiciatur. *Andernacus.*

Clyster consolidans vlcera intestinorum.

R. Rad. Verbasci,
Consolidæ maioris ana ℥. ij.
Caudæ equinæ, Plantaginis ana P. j.
Rosarum rubrarum P. j.
Fiat decoctio in aqua ferrata In ℥. j. dissolue
Seui hircini ℥. ij.
Misce capiat redditis alui excrementis, & præce-
dente clystere deterforio. *Rondeletius.*

Clyster consolidans.

R. Hordei integri torrefacti P. i.
Plantaginis, Fol. Myrti ana M. j.
Flor. Rosarum P. j.
Fiat decoctio. In libra vna dissolue
Trochiscorum alborum Rhaf. ℥. j.
Amyli ʒ. β.
Misce, & iniiciatur. *Rondeletius.*

DE CLYSTERIBVS vrinam prouocantibus.

Clyster ad vrina retentionem.

R. Rad. Altheæ ℥. iij.
Violarum M. ij.
Maluæ P. ij. β.
Passularum, Iuiubarum ana ʒ. β.
Sem. Melonum, Cucurbitæ, Citrulli,
Cucumeris, contusorum ana ʒ. iij.
Flor. Chamomillæ, Violarum ana P. j.
Coquantur in aqua Hordei. In ℥. β. dissolue
Olei Violacei ℥. iij.
Adipis Cuniculi, vel butyri recentis ana ʒ. j.
Misce, & fiat clyster. *Andernacus.*

DE CLYSTERIBVS comminuentibus cal- culum.

Clyster ad comminendum calculum.

R. Rad. Graminis, Apij, Petroselini,
Asparagi, Altheæ, Glycyrrhizæ ana ʒ. ij.
Betonice, Saxifragiæ,
Foeniculi marini, Lunariæ ana M. j.
Sem. Alkekengi, Milij Solis,

A Sem. Palyurij ana ʒ. j.
Fiat decoctio. In libra vna dissolue
Succi Parietarizæ, vel Foeniculi marini, vel
Raphani ℥. j.
Olei Scorpionum ℥. iij.
Misce, iniiciatur. *Rondeletius.*

DE CLYSTERIBVS vermes necantibus.

B R. Absinthij, Abrotani ana M. j.
Lupinorum P. β.
Flor. Centaurij minoris part. i.
Fiat decoctio. In libra vna dissolue
Olei Amygdalarum amar.
Olei Lamini ana ʒ. iij.
Misce, iniiciatur. *Rondeletius.*

Clyster ad ascariides.

R. Rad. Gentianæ,
Aristolochiæ rotundæ,
Clematidis, vel Piftolochiæ ana ʒ. j.
C. Flor. Marrubij, Fol. Persici,
Absinthij ana M. j.
Lupini vel Orobi P. j.
Fiat decoctio in lixiuio & aqua, æquis partibus.
Iniiciatur, sed sensim & bis eadem hora. *Rondel.*

Ad vermes in ventriculo.

R. Hordei mundati P. j.
Ficuum paria x. Anisi ʒ. j.
D Fiat decoctio. In ℥. β. dissolue
Mellis, vel Sacchari ℥. iij. vel Sapæ ʒ. iv.
Fiat clyster sine oleo & sale. *Rondeletius.*

Clyster ad vermes cum febris.

R. Endiuizæ, Cichorii,
Scariolæ, Portulacæ ana M. j.
Fiat decoctio in sero lactis, vel decoctione pulli.
In libra vna dissolue
Mellis Ros. col. ʒ. ij.
E Succo Rosarum ʒ. β.
Misce, & fiat clyster. *Rondeletius.*

Clyster ad vermes cum alui fluore.

R. Summitatum Olcæ,
Myrti ana M. j.
Rosarum rubi P. j.
Centaurij minoris P. β.
Fiat decoctio, & iniiciatur. *Rondeletius.*

Clyster ad vermes cum alui fluore,

Alius.

F R. Cort. mali Granati ℥. j.
Myrobalanorum Citrinorum,
Chebulorum ana ʒ. β.
Fiat decoctio in aqua Hordei perfecte costæ, &
colaturæ libra vna iniiciatur. *Rondeletius.*

Alius.

R. Summitatum Portulacæ M. ij.
Cichorii M. j.
Lentium P. j.
Fiat decoctio, de qua libra vna iniiciatur. *Rondel.*

DE CLYSTERIBVS DO-
lorem sedantibus.

Clyster dolorem mitigans.

R. Chamomillæ, Meliloti,
Sum. Anethi ana P. ij.
Rad. Althææ ꝯ. j.

Fiat decoctio ex lacte: in colatura dissolue

Sacchari albi ꝯ. j. β.
Vitellos ouorum num. ij.
Olei Anethini, Chamomillæ ana ꝯ. j. vel ꝯ. j. β.

Misce, fiat Clyster, diu retineatur. *Heurnius.*

Clyster ad colicum dolorem.

R. Rad. Althææ Tβ. β.
Maluæ, Branchæ vrsinæ,
Absinthij ana M. j.
Ficuum num. xx.
Sem. Lini, vel Fœnigræci ꝯ. j. vel ij.
Anisi, Carui, Fœniculi,
Cymini ana ꝯ. ij. vel ꝯ. β.
Flor. Chamomillæ, Meliloti,
Sambuci ana P. j.

Fiat decoctio. In Tβ. β. dissolue

Benedictę ꝯ. j.
Olei Chamomillæ, vel Anethi ꝯ. iij. vel
Butyri ꝯ. ij.
Vini ꝯ. iij.

Misce, & fiat clyster. *Rondeletius.*

Clyster sedans dolorem colicum.

R. Sem. Anisi, Fœniculi ana ꝯ. j.
Sem. Apij, Petroselini,
Anethi ana ꝯ. β.
Florum Chamomillæ,
Meliloti, Sambuci, ana P. ij.

Fiat decoctio in aqua & vino. In Tβ. β. dissolue

Olei Chamomillæ, Rutacæ ana ꝯ. iij.

Fiat clyster. *Rondeletius.*

Clyster ad dolorem colicum à pi-
tuita vitrea.

R. Fol. Mynti, Pulegij vtriusque,
Marrubij, Calaminthæ ana M. j.
Fœnigræci ꝯ. j.
Sem. Seseleos, Carui,
Cymini ana ꝯ. β.
Flor. Chamomillæ, Lauendulæ, Sambuci,
Anthos, Stœchados ana P. β.

Fiat decoctio. In Tβ. j. vel ꝯ. x. decocti dissolue

Vini maluatîci, vel Vini albi veteris ꝯ. iij.
Olei Anethini ꝯ. iv.

Misce, & fiat clyster. Inijciatur bis in die. *Rondeletius.*

Clyster ex vino Hippocratico.

Mulier quædam nobilis, grauissimo dolore coli cum teneretur, vt nihil aliud ad manum esset, vinum Hippocraticum iniicendum imperauit: & paulo post curata fuit. Rusticus etiam, qui vinum emerat aromatites ex melle ad hylaria celebranda, curatus fuit. Vina autem hæc vel saccharum, vel mel ad deterfione: Hippocraticum

A verò vinum cinnamomum, piper, zingiber, grana paradisi recipit. *Rondeletius.*

Clyster ad dolorem nephriticum.

R. Rad. Althææ, rad. Graminis,
Rad. Asparagi,
Glycyrrhizæ rasæ, vel
Pedis columbini ana ꝯ. ij.
Betonicæ, Linariæ,
Fol. Fœniculi marini ana M. j.

Anisi, Sem. Lini, Fœnigræci ana ꝯ. β.

Flor. Chamomillæ, Meliloti ana P. j.
Fiat decoctio. In huius Tβ. j. dissolue
Butyri recentis, vel axungiæ porci recentis
ꝯ. ij.

Olei Scorpionum ꝯ. ij.
Mellis communis ꝯ. ij.

Misce, & fiat clyster. *Rondeletius.*

Alius clyster ad dolorem nephriticum.

R. Maluarum cum rad M. ij.
C Ficuum, Passularum ana par. xxx.
Sem. Lini ꝯ. j.
Sem. Maluæ, sem. Alkekengi,
Milij solis, sem. Apij,
Petroselini ana ꝯ. iij.
Baccarum Lauri, Iuniperi ana ꝯ. ij.
Flor. Hypericonis, Chamomillæ,
Genistæ ana P. j.

Fiat decoctio in aquæ & vini æquis partibus. In
Tβ. β. dissolue

D Olei Liliorum, Amygdalarum amar.
Scorpionum ana ꝯ. iij.
Terebinth abietis ꝯ. j.

Misce, & fiat clyster. *Rondeletius.*

Clyster ad passionem iliacam.

R. Rad. Althææ Tβ. β.
Maluæ cum rad. M. ij.
Violarum M. j.
Flor. Violarum, Chamomillæ ana P. j.

Fiat decoctio in aqua hordci. In Tβ. j. decoctio-
nis dissolue

Mel Violarum, vel
Cassie nouiter extractæ, vel
Cymini cum saccharo ꝯ. j.
Olei Violaecæ ꝯ. iij.

Misce, & fiat clyster. *Rondeletius.*

Clyster ad passionem iliacam, si maxi-
mus sentiatur astus.

R. Maluæ, Violarum ana M. j.
F Sem. Melonum, Cucumeris,
Cucurbitæ, Citrulli ana ꝯ. iij.
Pomorum acidorum par. x.
Flor. Violarum, Nenupharis, Buglossæ ana P. j.
Fiat decoctio. In Tβ. j. dissolue
Mucilaginis sem. Psillij ꝯ. j.
Olei Violarum, vel olei Nenupharis,
Album. Ouum fortiter agitatorum ana ꝯ. j.
Misce, & fiat clyster. *Rondeletius.*

Clyster ad dolorem coxendicum.

R. Pulegij vtriusq; , Erysimi, Iberidis ana M. j.

Foenigræci, Rutæ, Afari ana ℥.j.
 Flor. Chamomillæ, Meliloti, Sampfuci,
 Lauendulæ ana P. j.
 Fiat decoctio. In T̄b. j. decoctionis infunde
 Agarici trochifcati ℥.iij.
 Benedicte lax. ℥. β.
 Olei Liliorum, Amygdal. ana ℥.ij.
 Olei de Spica ℥. β.

Misce, & fiat clyster. *Rondeletius.*

*Clyster ad dysentericos magnosq̄
 dolores.*

R. Lactis vaccini T̄b. β.

Medullæ ℥.ij.

Olei communis, vel

Olei Violacei ℥.iij.

Misce, & fiat clyster. *Andernacus.*

Alius ad dolores dysentericos.

Cremorem pitisanæ, aut lactepidum, aut o-
 leum rosaceum & butyrum cum albumine o-
 uorum, aut decoctum seminis lini subter dato. C
 Si vigiliæ virgeant, decoctum rosarum foliorum
 cum vitellis ouorū aluo inijciantur. *Andernacus.*

*Alius clyster dolores dysentericos
 sedans.*

R. Tragacanthi ℥.ij.

In Rosarum decocti ℥. iv. soluantur. His cremo-
 ris Oryzæ tantandem per clysterem infundatur.
Andernacus.

Alius.

R. Lactis caprini cyathos vij.

Amyli ℥. β.

Lycij ℥.ij.

Mista omnia aluo indantur. *Andernacus.*

DE CLYSTERIBVS purgantibus bilem.

Enema ad bilem.

R. Hordei excorticati, Sem. Lini ana ℥.ij.
 In aqua coquatur. Iuris huius decocti librę adde E
 Olei communis ℥.iv.

Misce, & fiat clyster. *Andernacus.*

Clyster purgans pituitam.

R. Rad. Enulæ, Pyrethri ana ℥.j.

Marrubij, Pulegij,

Calaminthæ, Rutæ ana M. j.

Agarici trochifcati, in panniculo ligati ℥. β.

Flor. Chamomillæ, Rorismarini ana P. j.

Fiat decoctio. In huius T̄b. dissoluc

Benedicte laxat. ℥. j.

Mellis scillitici ℥.ij.

Diaphœniconis, vel Indi maioris ℥. β.

Salis fossitij ℥. j.

Olei Nucum, vel olei Rutę ℥. iij.

Vini maluatici ℥.ij.

Misce, & fiat clyster. *Andernacus.*

*Clyster humores melancholicos
 purgans.*

R. Maluæ, Bismalua,

A Parietariæ, Mercurialis ana M. j.
 Epithymi, Scolopendrij, Betę ana M. β.
 Rad. Apij, Petroselinij, Fœniculi,
 Asparagi, Rusci ana ℥.ij.

Polypodij ℥. j.

Flor. Borraginis, Buglossæ,

Lupulorum, Fumariæ, Meliloti,

Chamomillæ, Anethi ana P. j.

Sem. Carthami, Anisi, Fœniculi ana ℥. j.

Fiat decoctio. In cuius libra vna dissoluc

B Hieræ Rufi, vel Confectionis Hamech, vel
 Diacatholiconis ℥. j.

Sacchari rubri, vel Mellis Violacei vel antho-
 fati ℥. j.

Olei Anethini, Liliorum alborum,

Violacei ana ℥. j.

Misce, & fiat clyster. *Andernacus.*

DE CLYSTERIBVS purgantibus aquam.

Clyster ad ascitem.

R. Parietariæ, Pedis Columbini, Rutæ,

Fol. Sambuci, Ciclæ ana M. j.

Chamelæ, vel Brassicę Martineę, vel Thymæ-
 læ ana M. β.

Anisi, Fœniculi ana ℥. β.

Apij, Petroselinij ana ℥. j.

Flor. Anthos, Genistæ ana P. j.

Afari ℥. β.

D Fiat decoctio in aqua fontana. In libra vna hu-
 ius decocti dissoluc

Benedicte laxat. ℥. j.

Vring pueri ℥.ij.

Misce, & fiat clyster. *Rondeletius.*

Alius ad ascitem.

R. Rad. Apij, rad. Petroselinij,

Rad. Graminis, rad. Asparagi,

Rad. Rubiæ, rad. Pentaphylli ana ℥.ij.

Rad. Afari, rad. Iridis recent ana ℥. j.

Mercurialis, Brassicę marinæ,

Rutæ, Ciclæ, vel

Cucumeris sylvestris ana M. j.

Flor. Genistæ P. ij.

Fiat decoctio. In libra vna dissoluc

Vring pueri ℥. iij.

Benedicte laxat. ℥. β.

Salis parum.

Misce, & fiat clyster. *Rondeletius.*

Clyster ad tympanitem.

F R. Fol. Rutæ M. j.

Anisi, Fœniculi,

Carui, Cimini,

Baccarum Lauri ana ℥. β.

Flor. Anthos,

Stœchados ana P. j.

Afari, vel Agarici ℥. β.

Fiat decoctio. In libra vna dissoluc

Benedicte laxat. ℥. j.

Olei Rutacei, vel Anethini ℥. iij.

Vini ℥. iv.

Misce,

Misce, & fiat clyster. *Rondeletius.*

Clyster ad anasarcam.

R. Pulegij vtriusque, Calaminthæ,
Maioranæ ana M.j.
Agarici in panno ligati ℥.j.
Sem. Anisi, Fœniculi,
Sem. Rutæ ana ℥.β.
Flor. Anthos, Stœchados ana P.j.
Fiat decoctio. In libra vna dissolue
Murie piscium, vel Vrine pueri ℥.j.
Benedictæ laxat. ℥.ij.
Misce, & fiat clyster. *Rondeletius.*

Alus ad anasarcam.

R. Rad. Enulæ campanæ,
Rad. Ireos recent. ana ℥.ij.
Afarī ℥.j.
Fœniculi, Carui, Maioranæ, Rutæ, Pulegij,
Chamæpythios, Mercurialis ana M.j.
Sem. Apij, Petroselini ana ℥.ij.
Flor. Lauendulæ, Genistæ ana P.j.
Fiat decoctio. In libra vna dissolue
Benedictæ laxat. ℥.β.
Mellis Ros. col. ℥.ij.
Salis communis ℥.ij.
Misce, & fiat clyster. *Rondeletius.*

DE CLYSTERIBVS

flatus discutientibus.

Clyster ad flatus.

R. Decoctum Origani, Calaminthæ,
Rutæ, Chamæmeli, Anethi, cum sem. Anisi,
Fœniculi, Carui, Cumini,
Apij, Leuistici, Seseleos, Baccis Lauri.
In decocto soluat Mel Rositmarini, Elect. de
baccis Lauri, cum oleo Rutæ, Lauri, Anethi, vel
Chamæmeli, vel ex oleo nucum sineero, cum vi-
no maluatico, Hiera, Benedicta. *Heurnius.*

Vel.

R. Anisi, Fœniculi,
Apij, Petroselini,
Seseleos ana ℥.β.
Flor. Chamomillæ,
Melliothi, Rositmarini,
Stœchados ana P.j.
Omnia ex vino & oleo decoquantur. Iuris libra
aluo iniiciantur. *Andernacum.*

Clyster ad flatus vteri.

R. Mercurialis,
Arthemisiæ,
Matricariæ ana M.j.
Flor. Anthos, Stœchados,
Chamomillæ ana P.j.
Sem. Apij,
Petroselini ana ℥.ij.
Fiat decoctio. In libra vna dissolue
Benedictæ laxat. ℥.j. β. vel
Hiere ℥.j. β.
Olei Nardini ℥.ij.
Misce, & fiat clyster. *Rondeletius.*

A DE INIECTIONI-
bus in vterum.

Iniectio in vterum menses

prouocans.

R. Quinque rad. aperient.
Rad. Rubiæ maioris ana ℥.ij.
Rad. Eryngij, Ciclamini,
Iuniperi ana ℥.ij.
B Matricariæ, Sabinæ,
Mercurialis ana M.j.
Cinnamomi, Spicæ vtriusque,
Afarī ana ℥.ij.
Seminis Nigellæ ℥.β.
Fiat decoctio in aqua & vino albo, vel in vino &
oleo Chamomelino. Ex colatura fiat iniectio
per metrenchytam. *Rondeletius.*

Iniectio in vterum ad deterfionem vlce-
ris post fetum mortuum.

C R. Fol. Plantaginis,
Agrimonæ,
Ceterach, Myrti,
Lentisci ana M.j.
Fiat decoctio in aqua fontis, vel extinctio
plumbi, & in colatura dissolue pro libra
Sacchari rubri, Mellis ros. col. vel Syrupi de Ro-
sis ficcis ℥.ij.
Misce, & fiat iniectio per metrenchytam. *Ron-*
deletius.

D *Iniectio in vterum ad scirrhum*
ipfius.

R. Rad. Bismalæ, Lilliorum ana ℥.iv.
Pulegij, vel Origani, vel Arthemisiæ M.β.
Sem. Lini Fœnigræci ana ℥.j.
Flor. Camomillæ,
Violarum ana M.j.
Fiat decoctio in iure pingui intestinorum, vel in
aqua & in vino albo dulci, nõ astringente, aut sa-
E pa. Fiat iniectio per metrenchytam. *Rondeletius.*

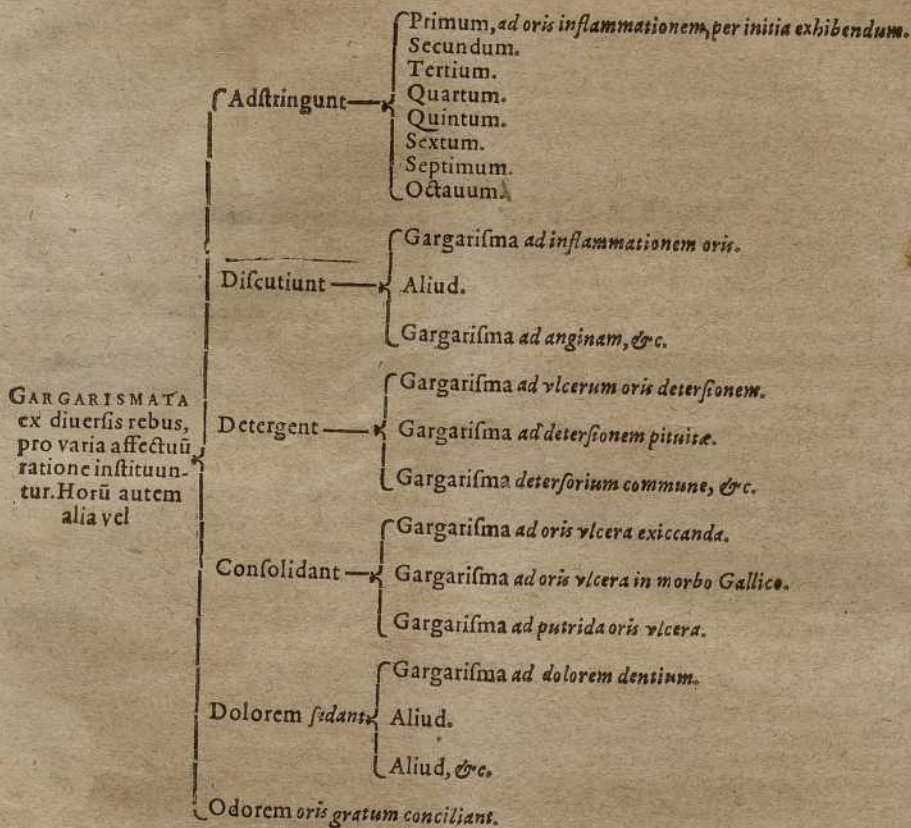
Iniectio in vterum ad suffocatio-
nem eius.

R. Galbani, Opopanacis ana ℥.j.
Olei Amygdal. dul.
Olei Violarum ana ℥.β.
Vini albi dulcis, vel
Sapæ ℥.j. β.
Macerentur in sapa, vel vino per noctem: deinde
liquefcent, & coentur: rursus liquefcat in oleis,
F & iniiciantur. *Rondeletius.*

Iniectio in vesicam ad vlcus eius.

R. Rad. Consol. maioris ℥.j.
Caudæ equinæ Plantaginis,
Ceterach, Pilosellæ,
Herniatiæ, Polygoni ana M.β.
Flor. Ros. P.j.
Hypericonis P.β.
Fiat decoctio in aqua hordei, vel extinctio
plumbi, aut ferri: fiat iniectio per metrenchy-
tam. *Rondeletius.*

A

*Gargarisma ad inflammatas tonsillas
per initia exhibendum.*

℞. Plantaginis, Oxalidis, Portulacæ ana M. β.
Cort. mali Granati, Rhus ana ℥. β.
Rosarum rubrarum P. j.
Cort. Glandium ℥. iij.

Decoquantur in aqua ad tertias. Iuri colato
addantur

Diamoron ℥. β.
Syrupi Myrthini,
Syrupi de papauere ana ℥. j.
Aceti ℥. j.

Misce, & fiat gargarisma. *Andernacus.*

Aliud.

℞. Lentium, Rosarum,
Palmularum ana quantum satis est.
Decoquantur in aqua, vt supra, & fiat gargaris-
ma. *Andernacus.*

Aliud.

℞. Aceti communis, vel Aceti Rosati ℥. iv.
Aque cisterne ℔. β.
Misce, & fiat gargarisma. *Rondeletius.*

Aliud.

℞. Aquæ Solani, Plantaginis,
Caprifolij ana ℥. iij.
Syrupi Rosolax ℥. ij.
Misce, & fiat gargarisma. *Rondeletius.*

Aliud.

℞. Succu Cotoneorum, vel
Succu mali Granati ℔. β.
Aquæ communis ℥. iv.
Misce, & fiat gargarisma. *Rondeletius.*

B

Aliud.

℞. Aquæ peculi Rosarum, vel aquæ Plantagi-
nis, vel aquæ Caprifolij ℥. iij.
Aceti Rosati parum.
Misce, & fiat gargarisma. *Rondeletius.*

Aliud.

℞. Cerasorum acidorum, vel
Cerasorum immaturorum M. ij.
Decoquantur in aquæ cisterne ℔. ij. Iuri cola-
to adde
Aceti ℥. ij.

Misce, & fiat gargarisma. *Andern. ex Rondeletio.*

Aliud.

Aliud.

R. Summitatum Rubi, vel Myrti, vel
Vitis, vel Pyri syluestris M. j.
Pisofellæ, Ceterach, Plantaginis ana M. ß.
Rosarum rubr. P. j.

Fiat decoctio in aqua pluuiali. In Tß. vna ß. dis-
solue

Sacchari ʒ. iij vel Syrupi rosati, vel Mellis ro-
fati, vel Diamoronis.

Misce, & fiat gargarisma. *Rondeletius.*

DE GARGARISMATIS discurientibus.

Gargarisma ad oris inflammationem.

R. Hyssopi, vel Saturciæ, vel origani M. j.

Glycyrrhizæ rasæ ʒ. j.

Pastularum, Ficum ana paria xx.

Fiat decoctio in aqua hordei integri. In Tß. j. ß.

dissolue

Mellis rosati col ʒ. iv.

Misce, & fiat gargarisma. *Rondeletius.*

Gargarisma ad anginam.

R. Spinæ Aegyptiæ ʒ. j.

Iridis ʒ. ß.

Glycyrrhizæ ʒ. ß.

Furfuris frumenti P. ß.

Palmularum num. vii.

Ex sapa vel aqua decoquantur. Iuri paululum
mellis. *Andernacus.*

Aliud.

R. Diamoronis ʒ. j. ß.

Mellis rosati,

Aquæ plantaginis,

Aquæ caprifolij ana ʒ. iv.

Ex his mixtis fiat gargarisma: coq; sapius æger
quotidie vtatur. *Andernacus.*

DE GARGARISMATIS detergentibus.

*Gargarisma ad vlcerum oris de-
terfionem.*

R. Agrimonie, Ceterach, Plantaginis,

Summitatum rubi, Fol. Arbuti,

Fol. Pyri syluestris, Myrti, Lentisci M. ß.

Fiat decoctio in aqua hordei. In Tß. j. ß. dissolue

Mellis rosati col. ʒ. iv.

Misce, & fiat gargarisma. *Rondeletius.*

*Gargarisma ad deterfionem pituita, qua
partibus oris adheret.*

R. Hyssopi, Origani ana M. j.

Glycyrrhizæ ʒ. iij.

Fiat decoctio in aqua. In Tß. j. ß. dissolue

Mellis scillitici, vel Oxymellis scillitici, vel

Syrupi de Glycyrrhiza, vel Syrupi de Stecha-
de ʒ. iv.

Misce, & fiat gargarisma. *Rondeletius.*

Gargarisma deterforium commune.

R. Pisorum P. ij.

A Decoquantur modicè. In Tß. ß. addo

Mellis rosati ʒ. j.

Misce, & fiat gargarisma. *Andernacus.*

*Gargarisma ad pituitam lentam de-
tergendam.*

R. Hyssopi, Saluizæ, Thymi ana M. ß.

Decoquantur in aqua ad tertias. In Tß. j. dissolue

Oxymellitis ʒ. iv.

Misce, & fiat gargarisma. *Rondeletius.*

Aliud.

R. Maioranæ, Saluizæ,

Hyssopi, Origani ana M. j.

Pastularum ʒ. i.

Cort. rad. Ebuli,

Cort. capparorum ana ʒ. ij.

Ex aqua decoquantur ad tertias. In Tß. ß. addo

Sem. Nigellæ, Condyli ana ʒ. ij.

Syrupi de prassio,

Mellis rosati col. ana ʒ. j.

Misce, & fiat gargarisma. *Andernacus.*

DE GARGARISMATIS consolidantibus.

Gargarisma ad oris vlcera putrida.

R. Plantaginis vtriusque, Prunellæ,

Fragariæ, Ligustri,

Rosarum rub. Maluzæ,

Flor. Intybi syluestris ana æqualis modus.

Decoquantur omnia in vase fictili nouo ex aqua,

D fiatq; gargarisma. *Andernacus.*

Gargarisma ad oris vlcera exiccanda.

R. Plantaginis, Myrti,

Rosarum rub.

Pyri syluestris ana M. j.

Fiat decoctio ad consumptionem tertie partis.

In Tß. j. dissolue

Aluminis ʒ. j. vel ʒ. ij.

Vini albi parum.

Misce, & fiat gargarisma. *Rondeletius.*

Ad vlcera oris in morbo Gallico.

In morbo Gallico frequenter vitur emplas-
tris aut vnguentis ex argento viuo paratis, vn-

de dentes, lingua, aliæq; partes inficiuntur. Ad

horum autem affectuum præcautionem vitur

gargarismatis ex oleo amygdalarum dulcium,

butyro, aut iusculo pingui. Prohibent enim hæc

gargarismata exulcerationem, & pituitæ deflu-

xum non impediunt. *Rondeletius.*

F DE GARGARISMATIS dolorem sedantibus.

*Gargarisma ad dolorem dentium in
principio.*

R. Rad. Pentaphylli ʒ. ij.

Hederæ M. j.

Radicum Cyperi,

Nucum cupressi ana ʒ. ß.

Fiat decoctio in aqua & aceto, fiatque gargaris-
ma: quod in ore retinendum est. *Rondeletius.*

Gargarisma ad dolorem dentium, fluxione iam facta.

R. Pyrethri ℥.β.
Radicum Quinquefolij ℥.j.
Caryophyllorum,
Cubebæ ana ʒ.ij.
Piperis longi ʒ.ij.
Hederæ M.ij.

Fiat decoctio in vino astringente, & aqua, fiatq; gargarisma: quo, vt priore, vt edum est. *Rondeletius.*

DE GARGARISMATIS odoratis.

Gargarisma ad oris fetorem.

R. Hordei integri torrefacti P. j.
Rosarum P. β.

A. Corticis citri ℥.i.β.
Caryophyllorum, Cinnamomi ana ʒ.iiij.
Fiat decoctio in aqua cisternæ, & paucò aceto, qua colluatur os. *Rondeletius.*

Aliud.

R. Rad. Cyperi ℥.j.
Ros. rub. P. j.
Santali citrini, Cinnamomi ana ʒ.ij.
Fiat decoctio in aqua cisternæ, vel chalybeata. Colluatur os. *Rondeletius.*

Alius ad oris fetorem.

R. Aquæ myrti, Aquæ rosarum ana ʒ.ij.
Aquæ flor. Genistæ, vel Aquæ Citri ℥.β.
Moschi, vel Ambræ G. vj.
Salis parum.

Quòd si ditiori paretur gargarisma, maior portio moschi vel ambræ poterit dari. *Rondeletius.*

De Errhinis, Sectio XI.

ERRHINA sunt, quæ naribus inferuntur: vulgus caput purgia vocat. Sunt autem vel

Purgantia	}	Bilem.
		Pituitam.
Detergentia: vt	}	Melancholiam.
		Errhinum detergens pituitam.
		Errhinum ad vlcis erosione detersionem.
Consolidantia: vt	}	Errhinum ad vlcera narium detergenda & exiccanda.
		Errhinum ad vlcera purganda, & consolidanda.
Erodentia: vt		Errhinum carnem excrecentem auferens.
Dolorem mitigantia: vt	}	Errhinum ad capitis dolorem à pituita.
		Errhinum ad vetustum capitis dolorem.
		Aliud, Aliud.
Astringentia: vt		Errhinum ad sanguinem reprimendum.
Odorata: vt		Errhina ad fetorem narium.

DE ERRHINIS PURGANTIBUS BILEM.

Errhinum purgans bilem.

R. Succi rosarum ℥.β.
Diagridij ʒ. j.
Mellis parum, Misce.
Si nimium liquida sint, adde ad inspissationē farinæ lupinorum parum, aut hordei, aut orobi.
Si autem ex syrupo ros. laxatiuo parare velis, mel erit superfluum.

Rondeletius.

DE ERRHINIS PURGANTIBUS PITUITAM.

Errhinum purgans pituitam.

R. Rad. Pyrethri, Ireos ana ʒ. j.
Pulegij, Calaminthæ,
Origani ana M. j.
Agarici trochiscati ʒ. iij.
Flor. Anthos, Stœchados ana P. j.
Fiat decoctio. In lb. j. dissolue Mellis Anthofati, Mellis Scillitici ana ʒ. iij.
Fiat caput-purgium. *Rondeletius.*

Aliud.

Aliud.

R. Succi Ciclae,
Anagallidis depuratorum ana ℥.iij.
Vini albi ℥.iv.
Mellis ℥.ij. Mifce.

Quòd si efficaciora optes, adde
Diagridium, vel Agaricum, vel Colocinthi-
dem, vel Veratrum. *Rondeletius.*

Aliud purgans pituitam.

R. Succi Cucumeris afinini, vel Ciclae, vel
Mercurialis, vel Ciclamini ℥.ij.
Agarici trochifcati ℥.ij. Vini parum.
Fiat decoctio, quæ coletur. In colatura dissolue
Mellis quantum fatis ad inspiffationem: aut
mel in decoctione ponatur sine vino, contritūq;
fit agaricum, & decoquantur simul. Decoctio in
spiffetur ad mellis consistentiam. *Rondeletius.*

**DE ERRHINIS PURGAN-
tibus melancholiam.**

Errhina ad melancholiam ex iisdem parantur,
quæ pituitam eliciunt: verum ijs adduntur
fena, polypodium, thymum, epithymum, & ve-
ratrum nigrum. *Rondeletius.*

**DE ERRHINIS DE-
tergentibus.***Errhinum detergens pituitam.*

R. Hordei integri P.j.
Lentium, vel Lupulorum P.β.
Marrubij, vel Pulegij M.j.
Maioranæ M. β.

Fiat decoctio. In ℥.j. dissolue
Mellis Anthofati, Mellis Squillitici ana ℥. j. β.
Mifceantur, & per nares attrahantur. *Rondeletius.*

Ad vlcis erosionis detersionem.

R. Decoctionis hordei ℥.j.
Mellis rosacei col. ℥.iij.
Mifce, & attrahantur per nares. *Rondeletius.*

*Errhinum ad vlcera narium detergenda
& exiccanda.*

R. Summitatum Myrti, vel
Lentisci M.j.
Malorum puniceorum integrorum, immatu-
rorum, contusorum num.ij.

Fiat decoctio cum aqua & vino, si non adfit in-
flammatiō: quæ si adfit, cum aceto contundatur,
deinde fortiter exprimantur. Colaturæ adde
Mellis rosati col. ℥.iv.

Fiat errhinum, quo vtiatur in tumoribus & vlc-
eribus malignis narium. *Rondeletius.*

*Errhinum ad vlcera purganda & con-
solidanda.*

R. Succi Plantaginis, Solani,
Rosarum ana ℥.iv.
Vini albi, aut Succi mal. puniceorum,
Mellis ana ℥.j. β.

Mifceantur, fiatq; errhinum. *Andernacus.*

A Errhinum ad carnem excrefcentem.

Omphacij in æneo vase parati quantum mor-
bi magnitudo, & partis affectæ sensus postulat,
humorib. iam supradictis diluatur, adhibeatur-
que: * detergit, & carnem imminuit. *Rondelet.*

**DE ERRHINIS DOLO-
rem mitigantibus.***Errhinum ad capitis dolorem ex pituita.*

B R. Succi Betæ, vel Ireos, vel Helenij,
Succi Maioranæ ana ℥.j. β.
Vini albi ℥.j.
Zingiberis, Pyrethri ana P.j.
Mifceantur diligēter, vti torq; ut superioribus.
Andernacus.

*Errhinum ad vetustum capitis dolorem
& tippitudinem.*

R. Nigellæ ℥.ij. β.
C Salis Ammoniaci ℥.j. Elaterij ℥.iv.
Trita excipiuntur oleo Sycionio, aut Irino, vt ce-
rati spiffitudinem habeant. Hoc medicamento
nares subungentem attrahere sursum iubeto.
Andernacus.

Aliud.

R. Decocti Maioranæ ℥.j. β.
Mannæ granatæ ℥.vj.
Mixa ante cibum per nares attrahantur. *Ander-
nacus.*

D *Aliud.*

R. Succi Maioranæ ℥.j. β.
Nigellæ torrefactæ ℥.j.
His tepesactis ante cibum manè vtendum est.
Quòd si narium vlcera ægrum infestent, eaque
sordida & foedi odoris fuerint, commifceantur
succu anagallidis, aut betæ, aut ciclamini qua-
drans, vini ℥.j. Mellis anthos ℥.iv.
Mixa naribus indentur. *Andernacus.*

E *Caput-purgium Auicennæ.*

R. Nigellæ, aur. ij.
Salis ammoniaci, aur. ij.
Succi cucum. afinini, aur. j.
Terantur, & cum oleo nigelle q. s. vel donec per-
ueniat ad spiffitudinem ceræ liquefactæ, fiat ca-
put-purgium, quo nares illinantur. Confert oph-
thalmiæ longæ, dolori capitis. Ex ipso namque
plurimum humiditatem trahit.

**DE ERRHINIS A-
stringentibus.***Errhinum ad sanguinem reprimendum.*

R. Thuris ℥.ij. Aloes ℥.j.
Contrita in puluerem, ex albumine oui subigan-
tur, & mollissimis pilis leporinis adiectis, in pe-
nicilli formulam redigatur. quod naribus inda-
tur, tanquam peculiare parti affectæ remedium.
Vel

R. Succu Polygoni,
Plantaginis ana ℥.j. β.

Succi stercoris afinini ꝯ ij.
Pollinis ꝯ. j. ꝯ.
Penicillum ex panno linceo formetur, quod his
imbutum, naribus indatur. *Andernacus.*

DE ERRHINIS odoratis.

Errhinum ad fetorem narium.

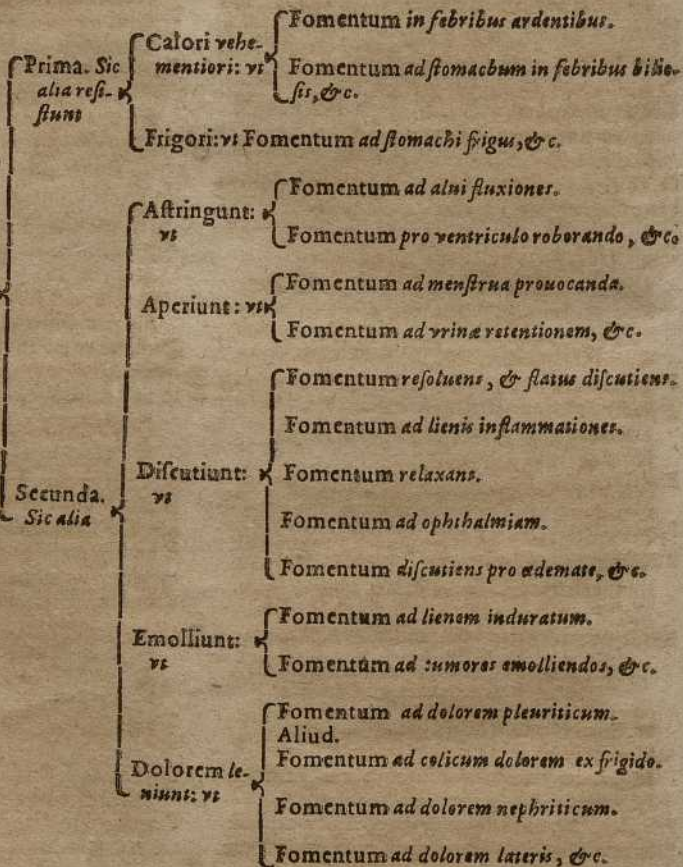
R. Succi rosarum, vel Maioranæ ꝯ. ij.

A Aquæ rosæ vel flor. Aranciorum, vel Myrti ꝯ. j.
Mellis rosar. colati, ad adhesionem, parum:
vel adde modicum gummi tragacanthi & Ara-
bici ad inspissationem: naribus admouentur.
Quod si fetor narium sit cum vlcere, ex succo
rosarum tantum, & aqua rosacea, vel aqua myr-
ti parari debet. Si verò à nimia humiditate, aqua
ex floribus citri, succus maioranæ, & alia
calidiora sunt vsurpanda.

Rendeleius.

De Fomentis, Sectio XII.

FOMENTA à fouendo dicta
sunt, quòd scilicet suo ca-
lore partes corporis qui-
bus applicantur, foueant.
His sæpe vtimur antequam
vel cataplasmate, vel un-
guentis viamur, quo pori
aperiantur, partes relaxen-
tur, & quodammodo viam
muniant alijs remedijs. Ho-
rum autem alia alterant vel
qualitate

Fomentum in febribus ardentibus.

REFRIGERATO lactuce succo, vna acer-
bæ, postulacæ, solani, & ymbilici Veneris, stoma-
chum aut aliam partem inflammatam, præser-
tim in febrî marcorem experta, linamentis tin-
ctis foueto. *Andernacus.*

Fomentum in febribus biliosis.

R. Olei Rosacei, Chamomelini ana ꝯ. ij.

Succi malorum aranciorum ꝯ. iij.

Vini austri ꝯ. j. ꝯ.

A His commixtis, calefactis quæ, stomachus per lin-
teum aut spongiam expressam foueri debet. *An-
dernacus.*

Fomentum in febribus quotidianis.

*R. Olei Chamomelini, Mastichini ana lb. ꝯ.
Vini ꝯ. iv.*

His calentibus stomachus foueatur. *Andern.*

Aliud ad stomachi frigus.

R. Chamomillæ ꝯ. ij.

Masticis, Nardi Gallicæ,

Abinthij,

Abſinthij, Anethi ana ʒ. j.
Coquantur in quinq; vncijs vini, olei omphaci-
ni vncijs quatuor. *Andernacus.*

DE FOMENTIS A- stringentibus.

Fomentum ad alui fluxiones.

℞. Gallæ, Malicorij,
Quinquefolij,
Rad. Baccarum cupreſſi ana ʒ. β.
Olei communis ℞. j.
Coquantur ad tertias. Spongia iure decocti ma-
dida ano admoueat. *Andernacus.*

*Fomentum ad ventriculorum robo-
randum.*

℞. Foliorum Althææ, Menthæ,
Abſinthij ſiccorum ana M. j. β.
Cort. Citri ʒ. β.
Spicæ nardi, Squinanthi ana ʒ. ij.
Roſ. ſub. P. ij.

Decoquantur omnia in vino ſtyptico, ex quibus
ventriculi regio foueatur. *Rondeletius.*

Aliud.

℞. Menthæ, Abſinthij, Labruſcæ,
Sumach ana M. j.
Sem. Plantaginis, Portulacæ ana ʒ. ij.
Balauſtiorum, Roſarum ana P. ij.
Cort. mali granati ʒ. β.
Fiat decoctio in vino ſtyptico, quo foueatur re-
gio ventris inferioris. *Rondeletius.*

Fomentum pro ſtomacho eructuoſo.

℞. Roſarum, Abſinthij,
Menthæ, Serpillij,
Flor. Sambuci, Caryophyllorum,
Zingiberis ana q. ſ. eſt.
Bulliant in vino rubro, fiatq; fomentatio.

DE FOMENTIS A- perientibus.

*Fomentum ad menſtrua prouo-
canda.*

℞. Rad. Rubiæ maioris, rad. Eryngij,
Rad. Fœniculi, rad. Apij,
Rad. Petroſelini, rad. Graminis ana ʒ. iv.
Rad. Liliorum, rad. Althææ ana ʒ. ij.
Pulegij, Matricariæ ana M. j.
Sem. Apij, ſem. Petroſelini, ſem. Seſelcos, Fœ-
nigræci,
Sem Althææ ana ʒ. j.
Flor. Chamomillæ, Leucoe ana P. ij.
Fiat decoctio in aquæ duabus partibus, & vna
vini albi. Foueatur vterus. *Rondeletius.*

*Fomentum ad vrinæ retentionem &
calculum.*

℞. Rad. Althææ ʒ. ij.
Calamenthi, Origani ana M. j.
Sem. Fœnigræci, Lini ana ʒ. j.
Sem. Apij, Petroſelini, Seſelcos ana ʒ. β.

A Flor. Chamomillæ, Meliloti ana P. j.
Rad. Apij, Petroſelini, Graminis, Asparagi
ana ʒ. ij.

Fiat decoctio in aqua & vino vel oleo, fiatq; fo-
tus cum ſpongijſ vel filtro macerato in deco-
ctione. *Rondeletius.*

DE FOMENTIS DIS- cutientibus.

Fomentum emolliens ac diſcutiens.

B ℞. Rad. Althææ, Liliorum alborum ana ʒ. ij.
Sem. Lini, Fœnigræci ana ʒ. ij.
Ficum pinguium num. vi.
Flor. Chamæmelorum, Meliloti,
Summitatum Anethi ana P. j.
Summitatum Maioranæ M. β.
Bulliant in vino & aqua ana: vel in duabus par-
tibus aquæ & vna vini, vel in lixiuo ſamentio-
cio vitis ad tertiam partem conſumptionem. Fiat
fomentum. *Heurnius.*

C *Fomentum reſoluens ac ſtatuſ diſ-
cutiens.*

℞. Maluæ cum rad. M. j.
Florum Chamæmeli,
Meliloti ana P. j.
Sem. Lini ʒ. j. Aniſi ʒ. β.
Ficum num. xl.
Decoquantur in aqua ad tertias. Veſicam iure
hoc calente repletam, lateri affecto ſemel atque
D iterum admoueto. *Andernacus.*

Fomentum ad lienis inflammationes.

℞. Thymi, Origani ana M. β.
Decoquantur ex oleo nardini, & vino: aut ex
roſaceo cum vino, & aceto, aut aſturo vino,
aut dulci, aut ſapa, ne caput offenſatur. Quod
ſi ex frigido humore prodierit inflammatio, pu-
legium, thymum, & origanum in oleis & vino
decoqui, & lienem ex iure illorum foueri oportet.
E *Andernacus.*

Fomentum relaxans.

℞. Rad. Liliorum, Althææ ana ʒ. iv.
Rad. Cucumeris ſylueſtris ʒ. ij.
Ficum num. xx.
Sem. Lini, Fœnigræci, Althææ ana ʒ. j.
Sem. Apij, Petroſelini ana ʒ. β.
Flor. Chamæmeli, Meliloti ana P. ij.
Fiat decoctio in aqua, qua foueatur pars affecta
calida. *Rondeletius.*

F *Fomentum ad ophthalmiam.*

℞. Fol. Euphragiæ M. j.
Paleæ auenæ M. ij.
Fœnigræci in aqua ſceniculi lot. ʒ. ij.
Sem. Aniſi, Fœniculi ana ʒ. j. β.
Flor. Stœchados P. β.
Fiat puluis: ex quo fiant duo ſacculi quadrati,
qui inſundantur in modico vini albi, & aquæ ſœ-
niculi: deinde foueantur oculi. *Rondeletius.*

Fomentum diſcutiens œdemata.

℞. Calamenthi, Origani, Betonice,

Flor. Rorismarini, Ros. rubr. ana P. j.
Fol. Lauri, Saluæ ana M. ß.
Lupinorum ʒ ij.
Calami odorati, Squinanthi,
Spicæ nardi ana ʒ ij.
Flor. vtriusque Stœchados,
Fol. Rorismarini, Ros. rub. ana P. j.

Fiat decoctio in aqua pluuiali: deinde adde acceti modicum: spongia fiat fodus. *Rondeletius.*

DE FOMENTIS EMOLLIENTIBUS.

Fomentum ad lienem induratum.

R. Florum Chamomillæ,
Stœchados, Meliloti ana M. j.
Flor. Genistæ, Anethi,
Scolopendrij ana M. j. ß.

Fiat decoctio in vino albo & aqua: fiatq; fodus. *Rondeletius.*

Fomentum ad tumores emolliendos lienis.

R. Rad. Althææ ʒ ij.
Rad. Ireos ʒ ß.
Fol. Althææ, Maluæ ana M. j.
Absinthij M. ß.
Sem. Lini, Fœnigræci ana ʒ ß.
Sem. Tamarisci, Stœchadis ana P. j.

Fiat decoctio in tribus aquæ partibus, vna vini albi, addendo acceti modicum: deinde foueatur lien. *Rondeletius.*

DE FOMENTIS DOLOREM SEDANTIBUS.

Fomentum ad dolorem pleuriticum.

R. Maluæ, Saluæ, Absinthij, Abrotani, Scabiosæ ana M. ß.

In sextario aquæ ad tertias decoquito: spongia ex iure decocti expressa, partem affectam foueatur. *E. Andernacus.*

Aliud ad dolorem lateris.

R. Maluæ cum radice M. j. ß.
Ficuum num. xl.
Flor. Chamomillæ, Meliloti, Violarū ana P. j.
Sem. Lini, Fœnigræci ana ʒ j.
Anisi ʒ ß.

Fiat decoctio in aqua pro fodu. *Rondeletius.*

Aliud in materia frigida.

R. Maluæ cum rad. M. j. ß.
Calaminthæ M. j.
Sem. Lini, Fœnigræci ana ʒ j.
Anisi, Fœniculi ana ʒ ß.
Flor. Anthos, Chamomillæ,
Meliloti, Sambuci ana P. j.

A Fiat decoctio, quæ vesicæ, aut cucurbitæ, aut vasi æneo infundenda, deinde parti applicanda. Vesica commodius lateri applicatur, vel spongia mollis expressa, pannoq; raro sicco inuoluta, ne odor ærotantis nares feriat. Frequenter autem mutandi sunt fodus, ne refrigerati ledant. *Rondeletius.*

Fomentum ad dolorem colicum.

R. Radicum Althææ ʒ ij.
Calamenthi, Origani ana M. j.
Sem. Lini, Fœnigræci ana ʒ j.
Sem. Apij, Petroselini, Seseleos ana ʒ ß.
Flor. Chamomillæ,
Meliloti, vel Flor. Sambuci ana P. j.

Fiat decoctio in aqua & vino, vel oleo: fiatq; fodus cum spongijs, vel filtro macerato in decoctione. *Rondeletius.*

Fomentum ad dolorem nephriticum.

C Fomentum ad dolores nephriticos ex panniculis lancis nunc oleo dulci, nunc chamæmelino madidis paratur, lumbisque imponitur. *Andernacus.*

Aliud ad dolorem nephriticum.

R. Rad. Althææ ʒ ij. ß.
Parietaræ, Maluæ, Althææ,
Petroselini Macedonici ana M. j.
Sem. Milij folijs ʒ ß.
Sem. Lini, Fœnigræci ana ʒ j.
Flor. Chamomillæ, Meliloti, Anethi ana P. j.

D Fiat decoctio in tribus partibus aquæ, vel vna vini albi: ex qua foueatur regio renū, & vterum dolentium. *Rondeletius.*

Aliud fortius.

R. Rad. Saxifragiæ, rad. Raphani ana ʒ j.
Rad. Liliorum alborum, Althææ ana ʒ j.
Senecionis, Parietaræ, Violaræ,
Sisymbrij aquatici ana M. j.
Maluæ, Branchæ vrsinæ, Althææ ana M. ß.
Sem. Saxifragiæ, Milij folijs ana ʒ ß.

Fiat decoctio, vt supra. His enim ad frangendos calculos vis non mediocri inest. *Rondeletius.*

Fomentum emolliens, doloresq; sedans.

R. Foliorum visci pomorum, minutim confisorum cum fructibus M. iij.
Rad. Althææ cum folijs,
Maluarum, Violarum ana M. ij.
Sem. Lini, sem. Fœnigræci ana ʒ ij.
Flor. Chamæmeli, flor. Meliloti ana P. ij.

F Decoquantur cum lacte, fiatq; fomentum. Inflammationes arcet, dolores mirum in modum sedat, partis que substantiam fouendo, pus exquistum citissime mouet.

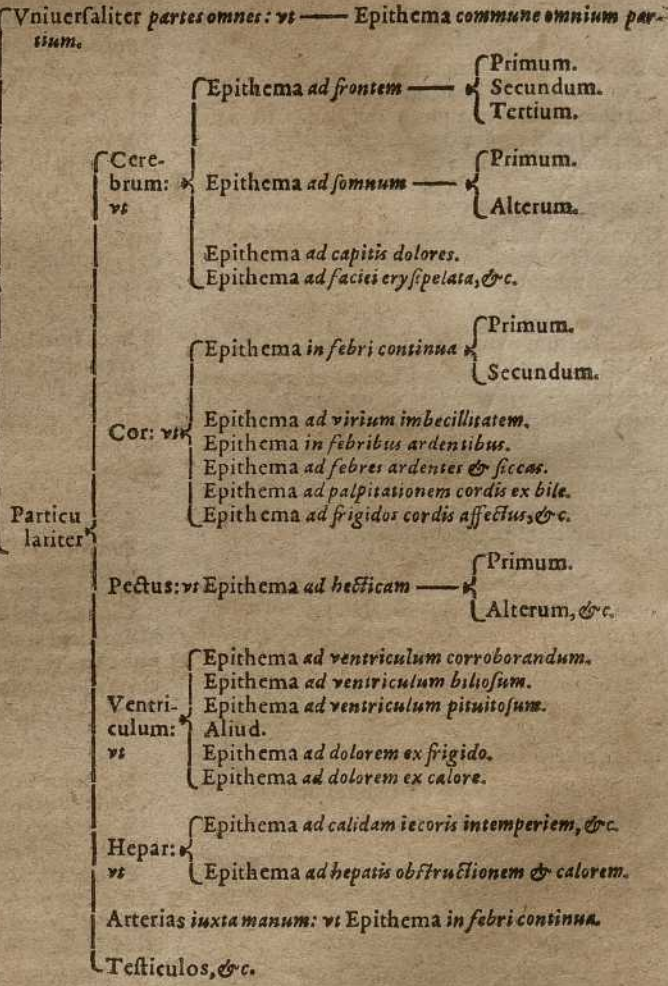
Quercetanus.

De Epi-

De Epithematibus, Sectio XIII.

EPITHEMATA, malagmata dicuntur, quæ visceribus, alijsq; partibus applicantur. Hodie irrigationem, vel humectationem vocant: foris modo supra cor, hepar & pectus totum accommodantur: in heciticis quidem & febribus, ardentibus, pestilentialibus, palpitatione & cardiaca. Fiunt autem ex aquis stillatijs & pulueribus: ita vt pro qualibet libra aquarum, ponantur ʒ. ij. pulueris seu specierum, vel ʒ. j. β. Horum autem alia alterant

DE EPITHEMATIBVS
ad omnes partes.

Epithema commune omnium partium.

R. Succu Lactuce, Vuæ immat. Portulacæ, Solani, Umbil. Vener. ana ʒ. iij.

His spōgia aut linteum imbutum partibus, quæ febris veluti fomites sunt, imponi debet. *Andernacus.*

DE EPITHEMATIBVS
alterantibus cerebrum.

Epithema ad frontem primum.

R. Rosarum rub. P. ij.

Macerentur in vino, ponanturque inter duo linteola tres digitos lata, longitudine autem ab v-

A na aure ad alteram tendentia: & fronti applicetur. *Galenus.*

Secundum.

R. Rosarum rubr. Flor. Nymphææ, Flor. Violarum ana P. j. Betonicæ, Meliloti ana P. β.

Reponatur inter duos sindones, vel duo linteola, fiatque splenium intersutum, quod fronti ac temporibus applicetur. *Andernacus.*

Tertium.

B R. Aquæ Rosarum ℥. β. Olei rosacei ʒ. β. Albuminis ouorum num. j. Aceti rosati ʒ. j. Misce, ac fiat epithema frontale.

Epithema frontale commune.

R. Olei rosacei ʒ. j.

Aceti ros. ʒ. iij.

Aquæ ros. ʒ. ij.

Album ouorum num. j.

Agitentur simul, & temporibus applica.

Aliud.

R. Olei rosati completi, ol. violacci,

Olei nymphæ ana ʒ. ij.

Aquæ lactucæ, nymphæ ana ʒ. iij.

Aceti (vel si vigiliæ vrgent, succi citri) ʒ. j.

Fiat frontale. *Heurnius.*

Vel

R. Farinæ hordei M. ʒ.

Cum lacte muliebri & aceto rosaceo, paucoque oleo rosato, pulsitis in forma, duabus sindonibus excepta admoue fronti. *Heurnius.*

Epithema ad somnum, primum.

R. Florum nymphæ, Violarum,

Meliloti ana P. j.

Fol. Lactucæ, Papaueris albi ana M. ʒ.

Sem. Papaueris, Lactucæ,

Anethi ana ʒ. j.

Sem. Alterci ʒ. ʒ.

Contendantur omnia, & fronti inter duo lintea, vel pannos sericos, interfutos, appositis ligaculis applicentur. *Andernacus.*

Alterum.

R. Aquæ Rosarum ʒ. iij.

Aquæ Lactucæ,

Papaueris ana ʒ. j. ʒ.

Olei violati, vel ros. ʒ. ʒ.

Aceti rosati ʒ. j.

Albumen oui vnum.

Misce, & fiat epithema, quo spongia vel linteam imbutum fronti applicetur tepidum.

Epithema ad capitis dolores à frigore.

R. Saluiæ, Rorismarini, Chamomillæ, Meliloti, Beticicæ, Bryoniæ ana M. j.

Coquantur in aqua: & fronti applicetur cum linteo imbuto in ea decoctione. *Andernacus.*

Epithema ad facies erysipelata.

Epithemata ex aceto & aqua dulci, vel rosarum, vel plantaginis, vel myrti, vel nenupharis fiunt. Ex succis permixtis aceto vel aqua ad augendam molē, vel ne nimis spissi sint succi. Tinguuntur panni rari, & applicantur. *Rondeletius.*

DE EPITHEMATIBVS alterantibus cor.

Epithema in febrī continua primum.

R. Aquæ rosarum ʒ. iij.

Aquæ Acetosæ, Nymphæ,

Buglossæ ana ʒ. iij.

Santalorum omnium,

Coralli vtriusque ana ʒ. j. ʒ.

Croci ʒ. ʒ. Aceti ʒ. ʒ.

Caphuræ G. iij.

Misce, & fiat epithema, cordis regioni applicandum. *Andernacus.*

A *Epithema in febrī continua secundum.*

R. Aquæ Rosarum, aquæ Intybi,

Aquæ Buglossæ ana ʒ. ij. ʒ.

Aquæ Cichorii ʒ. j. ʒ.

Spec. Diamarg. frig. ʒ. ʒ.

Spec. Diagemmæ, Santali citrini,

Coralli rubri ana ʒ. j.

Ramenti eboris ʒ. ʒ.

Marg. præparat. G. xij.

Croci G. ij.

B Vini, Aceti rosati ana ʒ. ʒ.

Linteam vel spongia his omnibus imbuta, hora vna vel sesquihora ante cibum, cordis regioni applicetur, per æstatem frigidum, sæpiusque mittetur. *Andernacus.*

Epithema in febrībus ardentibus.

R. Aquæ Buglossæ,

Aquæ Rosarum ana ʒ. iij.

Aquæ Violarum ʒ. vj.

Spec. Diamarg. frig. ʒ. j.

Crytalli ʒ. j. ʒ.

Succi citri ʒ. ʒ.

C Misce & fiat epithema. *Rondeletius.*

Epithema aliud in vehementi febre.

R. Aquæ Buglossæ, aquæ Acetosæ, ana ʒ. iij.

Aquæ rosarum ʒ. ij. Vini albi ʒ. ʒ.

Spec. Diamarg. frig. Ossis myrobalani ana ʒ. j.

Cinnamomi G. v.

D Misce simul cum pauco scarlatæ granatæ: fiat epithema, quod tepidum admoueatur regioni cordis. *Rondeletius.*

Aliud in febrībus ardentibus circa statum.

R. Aquæ Violarum, aquæ Acetosæ,

Aquæ Buglossæ ana ʒ. iv.

Aquæ Scabiosæ, Melissæ ana ʒ. ʒ. (ʒ. j.)

Spec. Diamarg. frig. Ossis de corde cerui ana

Cinnamomi G. v.

E Fiat epithema, quod eo tempore admoueatur, quo maius incendium ab ægroto percipitur. *Rondeletius.*

Epithema ad virium imbecillitatem.

R. Aquæ Melissæ, aquæ flor. Aranciorum,

Aquæ Buglossæ ana ʒ. iij.

Aquæ ex flor. Myrti, vel

Aquæ Rosarum ʒ. ij.

Vini Cretici ʒ. j.

Spec. Diagemmæ, vel

F Spec. Diamarg. calid. ʒ. j.

Trochiscorum de caphura ʒ. j.

Mixta cordi applicentur. Valcet etiam ad palpitationem ex flatibus contractam. *Rondeletius.*

Epithema ad febres ardentes & siccas.

R. Hordei mundati P. ʒ.

Sem. Melonum, Cucurbitæ,

Citrulli, Cucumeris ana ʒ. ij.

Flor. Violarum P. j.

Flor. Nenupharis P. ʒ.

Fiat decoctio. In colaturæ ʒ. iij. dissolue.

Olei

Olei Amygdalarum dulc. Violarum ana ℥.iiij. **A** fuso & calidus cordi imponatur. Confert etiam in Peste & Palpitatione cordis. *Idem.*

Agitentur simul, & fiat epithema: supra totum thoracem applicetur. Maximè conuenit febribus hæcticis & squalidis. *Rondeletius.*

Epithema ad palpitationem cordis ex bile.

R. Rosarum rubrarum,
Flor. Buglossæ, Borriginis ana ʒ. j.
Santalorum omnium ana ʒ. ij.
Coralli rubri ʒ. j. β.

Been albi, rubri ana ʒ. j. β.

Hæc minutim confusa, sacculo ex serico panno raro, qui pyramidis formam referat, insuuntur, & aqua rosarum & buglossi modicè irrigatur, cordique admoueat. *Andernacus.*

Epithema ad frigidos cordis affectus.

R. Flor. Rorismarini, Stœchados ana ʒ. ij.
Sem. Ocymi, Cort. Mali citri, Macis,
Caryophyllorum ana ʒ. iij.
Spec. Diamarg. cal. vel Diagemmæ, vel
Diathamaron ʒ. ij.

Redacta in puluerem excipiuntur gossipio. Hoc deinde sacculo indatur ex serico panno interfuto. Hic postea vino & aqua melissæ irroretur, & tepidus cordi admoueat: siccatus remoueri debet. In cordis palpitatione trochisci de caphura addantur. *Andernacus.*

Aliud.

R. Aquæ Rosarum ʒ. j.
Aquæ Buglossæ ℥. β.
Succi Melissæ, vel Scabiosæ, vel
Cardui benedicti ʒ. ij.
Puluer. Diamargariti frigidi ʒ. j. β.
Corticis sicci Citriorum ʒ. β.
Moschi & Croci ana gra.
Vini albi ʒ. j.

Fiat epithema. *Hernius.*

Epithema cor frigidum alterans, & corroborans.

R. Aquæ Melissæ, florum vel flauedinis Aranciorum Buglossæ ana ʒ. iij.
Aquæ ex folijs Myrti ʒ. ij.
Vini Cretici ʒ. j.
Pulueris Diamargariti calidi ʒ. j.
Trochisci de Caphura ʒ. j.

Fiat Epithema. *Idem.*

Vel

R. Caryophyllorum, Cinnamomi ana ʒ. ij. **F**
Ossis de Corde cerui, Corticis citri,
Ligni Aloes ana ʒ. j.
Specierum lætificantis Galeni ʒ. ij.
Moschi, Croci ana gra. iij.
Fol. Melissæ M. β.
Vini odoriferi ʒ. vj.
Aquæ Melissæ, Cardui benedicti,
Maiorana, Buglossi ana ʒ. iij. vel iijj.

Misce, fiat epithema, postquam infusa fuere per duodecim horas & expressa, & restibilis materia in sacculum cōsocietur, qui madescat ab in-

fuso & calidus cordi imponatur. Confert etiam in Peste & Palpitatione cordis. *Idem.*

DE EPITHEMATIBVS alterantibus pectus.

Epithema ad hæcticam febrem.

R. Hordei mundi P. β.

Flor. Violarum P. ij.

Fiat leuis decoctio, & in T̄. j. dissolue

B Olei violacei ʒ. iv.

Agitentur simul, & fiat epithema: supra totum thoracem applicetur. *Rondeletius.*

Aliud.

R. Hordei mundi P. β.

Flor. Violarum P. j.

Quatuor sem. frig. maior. ana ʒ. ij.

Flor. Nenupharis P. β.

Fiat decoctio. In T̄. iij. dissolue

Olei Violati, Amygdal. ana ʒ. iij.

C Miscantur bene, & fiat epithema supra rotum thoracem. Frequenter autem vtendum serò & manè. *Rondeletius.*

DE EPITHEMATIBVS alterantibus stomachum.

Epithema ad ventriculum corroborandum.

R. Rosarum rubr. P. ij. **D**
Plantaginis vtriusque ana M. β.
Comarum Absinthij M. β.
Santalorum omnium ana ʒ. ij.
Coralli rubri ʒ. iij.

Omnia sacculo imposta ex aqua cum momento aceti, cui aliquid vini adiectum sit, coquantur: lineum duplicatum hoc iure calido imbutum ventriculo admoueat. *Andernacus.*

Epithema ad ventriculum biliosum.

R. Acetosæ, Endiuæ fatiuæ ana M. j. **E**
Althææ cum rad. M. β.
Absinthij sicci M. β.
Rosarum rubr. P. j.
Coriandri præparati ʒ. β.
Santalorum omnium ana ʒ. j. β.
Baccarum berberorum ʒ. ij.

Decoquantur ex aquæ libris duabus in sacculo ad tertias: postea addantur succi cotoneorum ʒ. iij. vtitor vt superioribus. *Andernacus.*

Epithema ad ventriculum pituitosum.

R. Meliloti, Chamomillæ, Maluæ,
Althææ, Menthæ, Absinthij ana M. j.
Nardi M. j.

Omnia ex aqua in sacculo coquantur. Iuris decocti libræ addatur

Olei rosacei ʒ. j.

Olei absinthini,

Mastichini ana ʒ. β.

Adipis anserinæ ʒ. ij.

His omnibus commixtis lintea aut spongiæ imbutæ ventri applicentur. *Andernacus.*

Aliud ad ventriculorum pituitosum.

R. Origani, Calaminthæ, Silybrii ana M. j.
Menthæ, Absinthij ana M. ß.
Sem. Cumini, Anisi, Fœniculi ana ʒ. ij.
Caryophyllorum, Nucis moschatæ,
Cinnamomi ana ʒ. j. ß.
Decoquantur omnia in vino meraco, ac manè vesperique ante cibum ventri imponantur, vel spongia, vel linteo. *Andernacus.*

Epithema ad dolorem stomachi ex frigido.

R. Menthæ, Pulegij, Calaminthæ, Anethi ana M. j.
Flor. Chamomillæ, Meliloti ana P. ß.
Flor. Ros. rubr. P. j.
Nardi, Iunci odorati ana ʒ. ij.
Sem. Anisi, Carui, Dauci, Anethi, Fœniculi ana ʒ. j.
Sem. Lini ʒ. iij.
Galangæ, Zedoariæ ana ʒ. j.
Caryophyllorum, Nucis moschatæ, Ligni aloes ana ʒ. i.
In aquæ & vini æquis partibus decoquantur. Iure ipsorum calido lintea duplicia imbuta, aut spongiæ madentes, expressæque stomacho applicentur. *Andernacus.*

Epithema ad dolorem stomachi ex calore.

R. Acetosæ, Endiuicæ ana M. j.
Althææ cum rad. M. ß.
Absinthij P. ß.
Rosarum rubr. P. j.
Coriandri præparati ʒ. ß.
Santalorum omnium ana ʒ. j. ß.
Berberis ʒ. ij.
Decoquantur ex aquæ libris duabus ad dimidias, Spongiæ, aut lintea iure isto madida, & expressa, ventriculo imponantur. *Andernacus.*

DE EPITHEMATIBVS alterantibus.

Epithema ad calidam hepatis intemperiem.

R. Aquæ Endiuicæ,
Aquæ Scariolæ ana ʒ. iij.
Aquæ Absinthij ʒ. j. ß.
Aceti, Vini albi ana ʒ. ß.
Sem. Acetosæ, Portulacæ ana ʒ. ß.
Pul. Santalorum omnium ana ʒ. j.
Misce, & fiat epithema pro regione hepatis. *Rondeletius.*

Aliud ad calidam hepatis intemperiem.

R. Aquæ Scariolæ, Aquæ Solatri ana ʒ. j. ß.
Aquæ Acetosæ, aquæ Endiuicæ,

Aquæ Buglossæ ana ʒ. iij.
Aceti, Vini albi ana ʒ. j.
Trochiscorum de Spodio ʒ. ij.
Spicæ Nardi ʒ. ß.
Santalorum omnium ana ʒ. j.
Misce, & fiat epithema, vt prius. *Rondeletius.*

Epithema ad hepatis obstructionem & calorem.

R. Cichorii cum rad. Intybi recentis,
Agrimonie ana M. j.
Absinthij M. ß.
Flor. Cichorii P. j.
Quatuor sem. frigid. maiorum & minorum ana ʒ. j. ß.
Cyperij ʒ. ij.
Lupinorum ʒ. iij.
Santalorum omnium ana ʒ. j.
Iunci odorati ʒ. ß.
Hæc omnia in facculum coniecta ex octo aquæ vncijs, vini & aceti vtriusq; vncijs duabus, in vase fictili cooperto simul ad ignem inferuescant, & epithematis modo applicentur. *Andernacus.*

DE EPITHEMATIBVS alterantibus corpus per arterias iuxta manum.

Epithema in febris continua arterijs iuxta manum applicandum.

R. Caryophyllorum, Nucis moschatæ, Ligni aloes, Cinnamomi ana ʒ. j.
Aquæ Rosarum, Cyrsij, Buglossæ ana ʒ. j.
Aceti rosati ʒ. ij.
His commixtis linteam aut pannum sericum duplex imbutum obducitur. *Andernacus.*

DE EPITHEMATIBVS testiculos alterantibus.

Epithema ad testiculos refrigerandos.

R. Aquæ Nymphææ & Plantaginis ana ʒ. iv.
Vini ʒ. j. Misce & linteo admoventur. *Henr.*
Vel.
R. Aquæ Rosarum ʒ. ij.
Aquæ Solani ʒ. j. ß.
Vini albi ʒ. j.
Trochiscorum de caphura ʒ. j.
F Misce, & fiat epithema: admoventur testiculis, & ex decocto refrigerantium & adstringentium vel decocto florum nymphææ, vel rosarum rubr. ba laustiorum, & similibus, quibus in aqua decoctis paratur epithema. * Sanguinem & vniuersum corporis habitum refrigerant: sanguinem inhibent, & minus reddunt fluxilem: vnde in profluuiio sanguinis immoderato competunt. *Rondel.*
Epithema contra vlcera virgæ.
R. Aluminis rochæ ʒ. j.
Atris viridis ʒ. j.

Aquæ fabrorum q. ſ.
Coquantur ſimul per horas duas: fiat colatura,
in qua panniculi linei intinguntur, & virgæ ap-
plicantur. *A quodam liato.*

Epithema ad coitum.

R. Scammonæ ꝑ. vj.

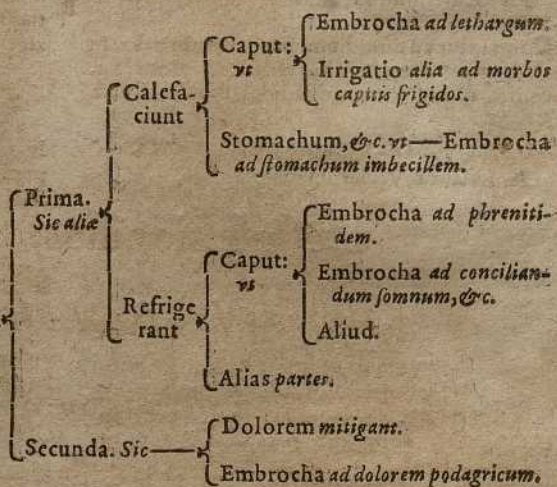
A Euphorbij ꝑ. j. ſ.
Ceræ albæ ꝑ. ix.

Coque modicum, agita fortiter, repone: & cùm
opus fuerit, reductum in pannum, teſticulis &
virgæ ſuperpone, cùm calefacta fuerit,
tollatur: & excitabitur coitus.

Arnold. Villan.

De Embrochis, Sect. XIV.

EMBRŌCHA, Latinis irrigatio dicitur:
eſtq; propriè, vbi ex alto, pluuiæ inſtar, in
partem aliquam fit deſtillatio. Vtitur ijs
in capitis malis, aliarumq; partium fractu-
ris & contuſionibus. Componuntur ex her-
bis, radicibus, ſeminibus, florib; & id ge-
nus alijs, decoctis in aqua aut vino. Irriga-
tionem autem aliæ alterant qualitate

DE EMBROCHIS CA- leſcientibus caput.

Embrocha ad lethargum.

R. Hyſſopi, Origani, Calamenthi,
Pulegij ana M. ſ.
Sem. Aniſi, ſem. Fcenugræci,
Coriandri præparati ana ꝑ. j.

Flor. Stœchados, Rorifmarini ana ꝑ. j.

Decoquantur ad lb. j. fiatq; embrocha, qua irri-
getur caput. *Rondeletius.*

Irrigatio alia ad morbos capitis frigidos.

R. Rad. Acori, rad. Cÿperi, rad. Ireos ana ꝑ. ij.

Betonicæ, Maioranæ, Saluiæ,

Origani, Calamenthi ana M. ſ.

Cort. Citri ſiccij ꝑ. iij. Sem. Aniſi ꝑ. j. ſ.

Coriandri præparati,

Granorum tinctorum ana ꝑ. j. ſ.

Flor. ytriuſque Stœchados ana ꝑ. j.

Coquantur in ſufficienti quantitate aquæ, vſque
ad conſumptionem partis dimidiæ, fiatque em-
brocha, qua caput irrigetur, addendo, ſi ſit con-
tumax morbus, aquæ vitæ ꝑ. ſ. *Rondeletius.*

Irrigatio caleſcientibus caput, alia.

R. Betonicæ, Chamomillæ,

Maioranæ, Serpylli ana M. ſ.

Laundulæ, Origani, Calaminthæ,

Hyſſopi ana M. ſ.

Coquantur in libris duabus aquæ fontanæ do-

B nec dimidiū abſumatur, fiatq; embrocha. *Fuchſ*
**DE EMBROCHIS ALTE-
rantibus ſtomachum.**

*Embrocha ad ſtomachum imbecillem
in febrī quotidiana.*

R. Vini ꝑ. v.

Omphacij ꝑ. iv.

Olei Chamæmelini ꝑ. ij.

C Olei maſtichini ꝑ. j.

Miſce, & fiat embrocha. *Andernacus.*

DE EMBROCHIS REFRI- gerantibus caput.

Embrocha in initio inflammationum.

R. Violarum, Roſarum, Nymphææ ana ꝑ. j.

Fol. Nymphææ, Solatri, Plantaginis ana M. ſ.

Sem. frigid. maiorum & minorum ana ꝑ. ij.

Fiat decoctio ex aqua plantaginis vel endiuivæ
ad libram: in fine coctioſis adde Auri acerrimi
ꝑ. iij. intillectur inflammationum initio. *Heurn.*

*Embrocha ad phrenitidem in
principio.*

R. Lactucæ, Violarum, Plantaginis,

Solatri, Semperuii,

Portulacæ ana M. j.

Flor. Violarum, Nenupharis, Roſarū ana ꝑ. ij.

Fol. Myrti M. ſ.

Fiat decoctio, quæ per clepsydram parua in ca- A
püt instilletur. *Rondeletius.*

Alia embrocha in augmento.

R. Violarum, Lactucæ,
Solatri, Plantaginis,
Portulacæ ana M. j.
Rosarum, Flor. Violarum,
Nenupharis ana P. j.
Fol. Myrti M. ß.
Flor. Chamomillæ, Anthos,
Meliloti ana P. j.

Coquantur ad dimidium, fiatque embrocha. In
declinatione verò additur huic decoctioni, be-
tonica, spondylium, origanum, & calaminthü.
Rondeletius.

Embrocha ad somnum conciliandum,

R. Lactucæ, Violarum, Plantaginis,

Solatri, Sempertuui, Portulacæ ana M. j.
Flor. Violarum, Nenupharis, Rosarü ana P. j.
Flor. Myrti M. ß.
Sem. Lactucæ, Papaueris albi ana ʒ. ij.
Cort. Man dragoræ ʒ. j.

Decoquatur in lb. ij. aquæ vsq; ad consumptio-
nem mediæ tatis, fiatque embrocha. *Rondeletius.*

Embrocha ad somnum inducendum.

R. Aquæ fontanæ q. s. est, pone in gutturnü,
iuxta lectum, & vase alio supposito, aquam gut-
tatim stillare permittite. * Somnum conciliat, vs
ait Doctor in giciffas.

Embrocha ad dolorem podagricum.

R. Thymi, Origani, Saluæ, Calaminthæ a-
na M. j.

In aqua decoquantur, iure eorum partes affectæ
perfundantur, aut foueantur. *Andernacus.*

De Inseffionibus, Sect. XV.

INSESSVS est quasi balneum ven-
tris, partiumque infernarum. Fiunt ex
decoctione herbarum, radicum, flo-
rum, seminum, quorum residentia
sacco imponitur, cui resideat æger.
Vtuntur his in affectibus vesicæ, co-
li, vteri, ani, renum, ventris, ob ægri
imbecillitatem, ob balnearum de-
fectum. Horum autem alij

DE INSESSIONIBVS astringentibus.

Inseffus ad anum prolapsum.

R. Plantaginis M. j.
Rosarum rubr. M. ß.

Decoquantur in aqua, cui chalybs antea extin-
cta fuerit. *Andernacus.*

*Inseffus ad nimium vteri fluorem, &
ani hæmorrhoidas.*

R. Plantaginis, Polygoni, Equiseti,
Rubi foliorum ana M. j.
Rosarum P. iv.
Malicorij ʒ. ij.
Rad. Symphyti ʒ. j.
Calycum glandium ʒ. j.

C Decoquantur in aqua chalybeata, fiatque insec-
sus. *Andernacus.*

Inseffus ad hæmorrhoidas.

R. Verbasci, Plantaginis ana M. j.
Flor. Verbasci P. j.
Sem. Lini ʒ. ij.
Cort. Malorum Punicorum,
Balauftiorum, Rhus obfiorum,
Baccarum Myrti ana ʒ. ß.

D In aqua & vino austero decoquantur ad insec-
sum. *Andernacus.*

Inseffus ad fluorem alui.

R. Rad. Bistortæ,
Rad. Consolidæ maior. ana ʒ. ij.
Nucum Cupressi, Nucum Pini,
Cort. Mali granati ana ʒ. ij.

Rosarum rubrarum, Balauftiorum,
Granorum myrti ana ꝑ. j. ꝑ.
Decoquantur omnia in vino rubro astringente.
Rondeletius.

Alius.

R. Plantaginis, Polygoni,
Burfæ pastoris, Equiseti ana M. ij.
Fol. Rubi, Lentifci, Sumach ana M. j. ꝑ.
Aluminis rochæ ꝑ. ij.
Rosarum rubrarum ana ꝑ. j. ꝑ.
Decoquantur omnia simul in vino rubro, aut a-
qua chalybeata : deinde huic decoctio infideat
æger. *Rondeletius.*

*Inseffus ad alui, vteriꝑ, nimium fluorem, de-
scensum, hemorrhoidas, exitum
ani, aliaꝑ eius vitia.*

R. Fol. Quercus M. v.
Rosarum rub. M. ij.
Glandium quercus ꝑ. iij.

Decoquantur in aqua pluuiali, vel fontana. In
decocta restinguatur chalybs, aut ferrum can-
dens ter, vel sæpius. Inseffus fiat manè ac vespe-
ni. *Rulandus.*

DE INSESSIONIBVS emollientibus.

Inseffus ad tenesnum.

R. Maluæ, Althææ Violariæ,
Verbasci ana M. j.
Flor. Verbasci ꝑ. j.
Sem. Lini ꝑ. ꝑ.

In horum decoctio ex aqua, æger ad vmbilicum
vsque sedeat. *Andernacus.*

Inseffus ad tenesnum alius.

R. Folia tapfi barbati M. iv.
Calculorum sem. lini ꝑ. ꝑ.

Fiat ex his in s. q. aquæ decoctio, & inseffus. *Ru-
landus.*

DE INSESSIONIBVS aperientibus.

*Inseffus ad menstrua prouo-
canda.*

R. Artemisiæ, Rorismarini,
Thymi, Marrubij,
Calaminthæ ana M. ij.
Sabinæ M. j.
Fol. Lauri ꝑ. iij.
Flor. Rorismarini, Sambuci ana ꝑ. ij.
Rad. Cyperi ꝑ. ij.
Granorum luniperi contuf. ꝑ. j. ꝑ.

Omnia incisa, sacculo que condita, coquantur
ex aqua fluuiali, quanta ad inseffum requiritur.
Andernacus.

Alius ad eadem.

R. Artemisiæ, Saluiæ, Betonicæ, Calaminthæ,
Origani, Pulegij, Chamæmeli, Meliloti,
Hyperici, Abrotani ana M. ꝑ.

A Rad. Iridis, Petrofelini ana ꝑ. j.
Coquantur pro inseffu. *Puchfius.*

Alius ad menstrua prouocanda.

R. Nepetæ, Artemisiæ, Thymi,
Saluiæ ana M. j.
Fol. Lauri, Filicis ana M. ij.
Flor. Sambuci ꝑ. j.
Rad. Valerianæ, rad. Apij, rad. Petrofelini,
Rad. Foeniculi ana ꝑ. ij.

B Ex his in aqua decoctis fiat inseffus, quo manè
& vesperi ante cibum vtendum est. *Andernacus.*

*Alius ad menstrua indurata, tumoresꝑ
& dolores naturalium.*

R. Foenigræci, sem. Lini, Pulegij,
Artemisiæ, Cucumeris syluestr.
Rad. Liliorum alb.

Fol. Dendromalachæ ana q. f.

C Decoquantur omnia in aqua, fiatꝑ; inseffus, vel
balneum simplex dulcis aquæ emolliens & hu-
meftans. Antea verò quàm vtaris, alius subdu-
ci, leuari que vesica debet. nam his oppletis, &
vterum qui medius inter illa consistit, premen-
tibus, menstrua nimia angustia cohibentur, taz-
dantur que. *Andernacus.*

Inseffus ad menses ciendos.

R. Pulegij, Sabinæ ana M. vj.
Rad. Afari ꝑ. iv.

D In sacculo inclusa coquantur ex aqua pluuiali,
vel fontana, quantâ postulat inseffus. Vtendum
hoc ante cibum manè, ac vesperi tempore men-
struationis.

DE INSESSIONIBVS discutientibus.

Inseffus ad vteri inflammationes.

R. Rutæ, Pulegij, Nepetæ, Marrubij, Thymi,
Artemisiæ, Althææ, &c. ana q. f.

E Decoquantur ad inseffum. Post huius vsum, v-
terus oleo laurino, vel nardino, vel anethino in-
ungatur. *Andernacus.*

Inseffus ad renes inflammatos.

R. Maluæ, Althææ ana M. iv.
Sem. Lini, Foenigræci ana ꝑ. ij.

Decoquantur in aqua. Hæc postea vasi ligneo
altitudinis pedalis immittatur ad inseffum. *An-
dernacus.*

F DE INSESSIONIBVS frangentibus calculum.

Inseffus ad calculosos.

R. Fragmentorum Rapatum,
Fragment. Pastinacæ,
Siferis, Chamomillæ, Flor. Verbasci,
Betonicæ, Prunellæ,
Aquilegij, Rutæ murariæ,
Artemisiæ ana M. j.

Coquantur in aqua pluuiali, quantum ad insef-
sum satis est. *Andernacus.*

Infessus ad calculum.

R. Saxifragiæ, Oenanthes, Helxines,
Maluæ, Althææ ana M. j.
Cicerum rub. ʒ. ij.
Sem. Petroselinii, Lini,
Fœniculi ana ʒ. j. ʒ.

Coquantur in aqua iustæ quantitatis ad tertias
pro infessione. *Fuchsus.*

Alius ad calculum.

R. Maluæ, Althææ, Chamomillæ, Meliloti,
Parietariæ, Scolopendrij ana M. ij.
Rad. Maluæ ʒ. ʒ.
Rad. Fœniculi ʒ. iij.
Sem. Lini ʒ. iij.
Fœnigræci ʒ. ij.
Rubeæ tinctorum ʒ. j.

Incisa omnia, sacculoque lineo indita, ad infes-
sum coquantur. *Andernacus.*

Alius ad calculum.

R. Radicis Althææ ʒ. iv.
Fol. Althææ, Maluæ,
Parietariæ ana M. ij.
Rad. Nardi M. ʒ.
Origani, Calamenthi,
Betonicæ, Abrotani,
Artemisiæ, Rosismarini,
Petroselinii ana P. ij.
Sem. Lini, Fœnigræci, Anisi,
Fœniculi ana ʒ. ij.
Furfuris crassi P. iv.

Sacculo indita ex aqua communi coquantur,
quæta ad infessum sufficere poterit. *Andernacus.*

*Infessus ad arenam, renumq;
calculos.*

R. Raparum num. v.
Nasturtij aquatici, Polygoni ana M. iv.
Incisa lineo sacculo indantur, ac incoquantur
aquæ, quantum satis est infessui. Utatur æger
tempore paroxyfmi, & vbi ingens surget dolor.
Rulandus.

*Infessus ad vesicæ calculum &
stranguriam.*

R. Raphani num. x.
Incidantur, sacculo imponantur, aquæ quanta
necessaria est, incoquantur, vt fiat infessus, cuius
frequens sit vsus.

**A DE INSESSIONIBVS
dolorem mitigantibus.***Infessus ad dolores colicos miti-
gandos, curandosq;.*

R. Althææ, Rutæ, Maioranæ,
Artemisiæ ana M. ij.
Fol. Lauri ʒ. ij. ʒ.
Seminis Apij, Anisi, Cumini ana ʒ. ij.

B In aqua decoquantur, quanta solum dimidium
repleat. *Andernacus.*

*Infessus ad colicam passionem, ven-
trig; torsiones.*

R. Florum Chamomillæ, Meliloti,
Anethi, sem. Lini ana M. ʒ.
Menthæ, Calamenthi, Absinthij, Pulegij,
Origani, Cumini, Granorum Iuniperi,
Baccarum Lauri ana M. j.

C Spicæ M. ʒ.
Sulphuris viui ʒ. j.
Salis nitri ʒ. ʒ.

Sacculo indita coquantur in f. q. aquæ fluuialis
ad tertias, vt fiat infessus, quo vtatur æger ma-
nè ac vesperi, & si opus sit, noctu ac sæpius, de-
nec ex toto remittat dolor. *Rulandus.*

*Infessus ad colicum & nephriticum
dolorem.*

D R. Origani, Calaminthæ, Anethi,
Chamomillæ, Sinonis, Lauri ana M. iv.
Fœnigræci, Sem. Carui, Cumini,
Anisi, Fœniculi ana ʒ. ij.
Baccarum Lauri ʒ. ʒ.

Quod si varij sint affectus, eorumque causæ di-
uersæ, plura medicamēta instituto idonea adij-
cere licebit: vt si emollitione opus sit, folia mal-
uæ, althææ, parietariæ, ac violarum addes. Sin au-
tem incisio quædam, aut meatuum apertio re-
quiratur, radices asparagi, rufci, api, adiungen-
tur. Ad vesicam calculosam eisdem vtendum, ita
ramen vt ruta addatur. *Andernacus.*

*Infessus ad vteri dolores & præ-
focationes.*

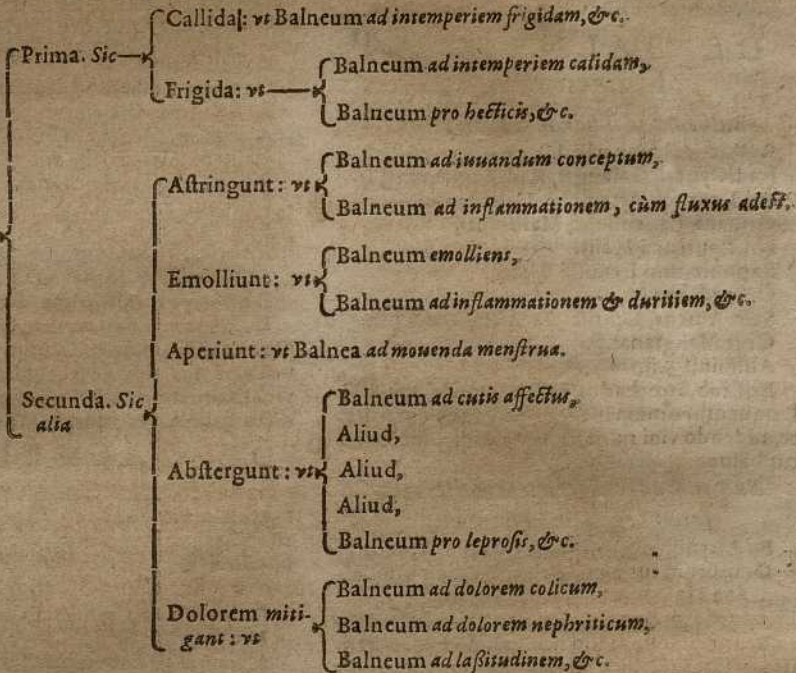
R. Melissæ M. x.
Pulegij M. iv.
Rosismarini M. iij.

Coquantur in f. q. aquæ fontanæ. Vfus eius est
ante cibum manè atque vesperi. *Rulandus.*

De Balneis, Sect. XVI.

BALNEUM ME-
medium est to-
tius corporis.
Horum alia alte-
rant qualitate

DE BALNEIS EXCA-
lescentibus.

Balneum ad intemperiem frigidam.

R. Pulegij, Origani, Hyssopi, Thymi,
Satureiæ ana M. j.
Saluiæ, Fol. Lauri, Rorismarini,
Chamæpityos, Pyrethri ana M. ß.

Hæc, vel omnia, vel plura ex eis, in aqua fontana
vel vino mixta coquantur, quanta ad balneum
fatis sunt. *Andernacus.*

Balneum ad paralyticos.

R. Baccarum Iuniperi contusarum M. xv.

Decoquantur in aqua fluuiali, quanta opus sit
ad lauacrum. In decocta aqua restinguatur sep-
ties chalybs candens. ac renouetur hoc modo
tertio quoque die. Insideat ægrotus misto bal-
neo ad collum vsque tot horis, quot ferre manè
& vesperi quotidie potest. *Rulandus.*

Balneum ad contractos & conuulsos.

R. Sambuci M. xx.

Decoquantur (pro diuitibus) in vino, pro paupe-
ribus verò in aqua quantum sufficit. Insideant
quotidie diutius in hoc lauacro, & post egres-
sum, in calido lecto benè contecti stragulis su-
dent diu multumque. Post sudorem perungan-
tur membra contracta isto vnguento.

R. Pinguedinis caxi ꝑ. iiij.

Pinguedinis vulpis lb. j.

Masticis ꝑ. ß.

Euphorbij ꝑ. ij.
Piperis vtriusque ꝑ. x.
Vini boni Mens. ij.

Fiat decoctio iuxta artem. *Rulandus.*

DE BALNEIS RE-
frigerantibus.

Balneum ad intemperiem calidam.

R. Flor. Violarum, Buglossæ ana P. iij.
Flor. Nymphææ P. ij.

B In aqua coquantur, quanta pro balneo sufficit.
Rondeletius.

Aliud.

R. Succu Solatri, Succu Cucurbitæ,
Succu Melonum ana lb. iij.

Misce aquæ balnei, quanta pro balneo satis esse
potest. *Rondeletius.*

Balneum pro heclicis.

In febribus heclicis conueniunt balnea ex a-
qua tepida, humectantia: quæ vt magis hume-
ctant, addimus libram vnam olei violati, aut bu-
tyrum recens in prædicta aqua dissoluimus, quæ
humiditatem æream partibus externis insua-
dit. *Rondeletius.*

Aliud pro heclicis.

R. Radicum Bismalæ lb. ij.

Maluæ, Branchæ vrsinæ,

Buglossæ cum rad. ana M. iij.

Flor. Violarum, Buglossæ, Borriginis ana P. iij.

Rosarum rubri. P. ij.

Humectantibus balneis admisceatur decocta pe
dum verucis, & intestinorum; quamuis illa ad
remolliendum potius vsurpentur. *Rondeletius.*

DE BALNEIS A-P. stringentibus.

Balneum ad iuuandum conceptum.

R. Rad. Valeriana^æ lb. j. ß.
Rad. Cypri, Galangæ, Rad. Enulæ ana ℥. ij.
Fol. Lentisci, Artemisiæ, Calamenthi,
Origan, Lauendulæ, Maioranæ,
Fol. Lauri ana M. iiii.
Summitatum Lentisci, Myrti,
Cupressi ana M. ij.
Sem. Amcos, Lentisei, Fœniculi ana ℥. j. ß.
Cort. Mal. granat. ℥. ij.
Aluminis ʒ. ij.
Ros. rub. Stœchados, Flor. Sampfuci ana P. iij.
Coquantur omnia in sufficienti aquæ quantita-
te, addendo vini rubri styptici modicum: & vta-
tur balneo. *Rondeletius.*

Balneum ad conceptum perutile, cale- faciens & roborans vterum.

R. Artemisiæ, Absinthij, Leuistici, Auenzæ,
Granorum Iuniperi, Origan, Chamomillæ,
ana M. ij.
Decoquantur hæc simul in aqua pluuiali, quan-
ta opus est. Infideat in isto balneo mulier steri-
lis, statim post fluxum menstruorum quotidie
bis, manè scilicet per horam, & tamdiu vespere,
idque continuet octo diebus, ac renouet tertio
quoque die. *Rulandus.*

Balneum ad inflammationem, cum fluxus adest.

R. Plantaginis, Polygoni, Fol. Rub. ana M. iij.
Malicorij ʒ. ij.
Coquantur in aqua, quantum ad balneum satis
esse putas. *Andernacus.*

DE BALNEIS E- mollientibus.

Balneum emolliens.

R. Maluæ cum radicibus, Branchæ Vrsinæ,
Violariæ, ana M. iij.
Mercurialis, Parietariæ, Betæ ana M. ij.
Sem. Lini ʒ. j.
Flor. Chamomillæ P. ij.
Fiat decoctio pro balneo, in quo æger bis quo-
tidie nater ad horam vnam. Hoc balneum valet
etiam in affectibus cutis crustosis, squamosis,
siccis & squalidis. *Rondeletius.*

Balneum ad inflammationem & du- ritiem membrorum.

R. Maluæ domesticæ, sylvestris,
Meliloti ana M. ij.
Seminis Lini ʒ. iij.
Fœnigræci ʒ. ij.
Ex his in aqua coctis balneum paratur. *Andern.*

DE BALNEIS A- perientibus.

Balneum menstrua prouocans.

R. Rad. Ireos lb. ß.
Galangæ crassæ, Rad. Rubiæ maior. ana ℥. ij.
Rad. Althææ, Ciclamini ana ʒ. iij.
Artemisiæ, Nepetæ, Matricariæ,
Origan, Mercurialis ana M. iij.
Pulegij, Psyllij, Maioranæ,
Fol. Lauri ana M. ij.
Sem. Petroselini, Seseleos,
Amcos, Cinnamomi ana ʒ. j. ß.
Sem. Lini, Fœnigræci ana ʒ. iij.
Flor. Sampfuci, Anthos, Stœchados,
Cicerum rub. Sabina^æ ana P. iv.
Coquantur omnia in duabus partibus aquæ, &
vna vini albi: deinde sedeat in balneo, frequen-
ter ad mouendo ventri inferiori plantas in præ-
dicto balneo decoctas. *Rondeletius.*

DE BALNEIS AB- stergentibus cutem.

Balneum primum, ad cutis affectus: hoc est, crustas & squamas duras emol- liens, & detergens.

R. Maluæ cum rad. Branchæ vrsinæ,
Violariæ ana M. iv.
Mercurialis, Parietariæ, Betæ ana M. ij.
Sem. Lini ʒ. j.
Chamomillæ P. ij.
Decoquantur pro balneo, in quo bis quotidie
sedeat ad horam vnam. *Rondeletius.*

Balneum secundum, cutis affectus de- tergens & exiccans.

R. Rad. Bryonia^æ, Lapathi acuti,
Cucumeris sylvestris, Ari, Serpentariæ ana lb. j.
Rad. Asphodeli, vel Gentianæ, & Squillæ lb. ß.
Saponariæ, Parietariæ, Absinthij,
Scabiosæ, Fumaricæ, Borraginis ana M. j.
Lupinorum, Fabarum ana ʒ. ß.
Flor. Centaurij min. P. iij.
Rosarum P. ij.

Fiat decoctio pro balneo: de qua decoctione adde
plus vel minus, pro morbi natura, vel corporis
habitu & viribus, & diutius vtatur. *Rondeletius.*

Balneum tertium cutim detergens, ac leui- ter astringens seu corroborans.

R. Fol. Myrti, vel Fol. Lentisci, vel Plantaginis,
Tapsi barbari, Pilosellæ, H. ppuris,
Polygoni ana M. ij.
Rosarum part. xx.
Rad. Iridis, Bistortæ, Pentaphylli ana ʒ. ij.
Fiat decoctio: in qua dissolue
Salis communis lb. ij.
Aluminis ʒ. iij.
Misce, & fiat balneum tepidum, & spongijs no-
nis detergatur diligenter. Ex lixiuio etiam fieri
possunt, modo non sit nimis acre. Hoc autē bal-
ne

neo non vtendum, nisi prius materia per præcedentia balnea fuerit insensibiliter resoluta, vel euacuata. *Rondeletius.*

Balneum ad maiores cutis affectus.

℞. Rad. Lapathi acuti ℥.ij.
Rad. Enulæ ℥.β.
Fumariz, Lupinorum, Borraginis, Buglossæ,
Parietariæ, Betæ, Saponariæ ana M.ij.
Sem. Cucurbitæ, Cucumeris,
Melonis, Citrulli ana ℥.ij.
Acetosæ, Lapathi acuti,
Lentiginis aquaticæ ana M.ij.

Misce simul, & pro balneo decoquantur: in quo potes addere farinæ fabarū ℥.ij. Sedit in hoc balneo æger.

Aliud ad idem.

℞. Rad. Bryoniæ, Cucumeris sylvestr. ana ℥.β.
Rad. Asphodeli ℥.ij.
Rad. Lapathi acuti, rad. Enulæ ana ℥.β.
Mercurialis, Betæ cum rad. Saponariæ,
Parietariæ ana M.iii.
Lupinorum, Fumariz ana M.ij.
Sem. Raphani ℥.j.
Sem. Melonum, Citrulli, Cucurbitæ,
Cucumeris ana ℥.j.β.
Lumbricorum per media dissectorum n.ij.
Fol. Senæ ℥.iii.
Fol. Borraginis, Violarū, Buglossæ ana P.ij.

Reponantur omnia pro balneo, in quo dissolue farinæ lupinorum, & ciceris rubr. ana ℥.β. fiat balneum, vt dictum est. *Rondeletius.*

*Aliud ad præduram prætumidamq;
scabiem.*

℞. Rad. Bryoniæ, Cucumeris sylvestr. ana ℥.ij.
Rad. Althiæ, rad. Lilliorum alb.
Rad. Lapathi acuti ana ℥.ij.
Rad. Serpentariæ, Hastulæ regiz ana ℥.ij.
Maluæ, Bismaluæ, Branchæ vrsinæ ana M.ij.
Lupinorum, Fumariz, Lapathi acuti,
Saponariæ, Acetosæ Endiuic, Cichorii ana M.ij.
Sem. Lini, Foenigræci ana ℥.j.
Sem. Raphani ℥.j.
Sem. Cucurbitæ, Melonum,
Citrulli, Cucumeris ana ℥.ij.
Flor. Chamomillæ, Meliloti ana P.ij.
Flor. Borraginis, Buglossæ, Nymphææ,
Hordei integri, Ciccrum rubr. ana P.ij.

Misce simul, & decoquantur in sufficienti aquæ quantitate pro balneo, quo præsidio vtimur ad prædiscutiendam scabiem crustosam & contumacem, & emollienda tubercula elephantiorum, quibus tota cutis scætet. Post hoc balneum vtendum erit tertio balneo, superius descripto in cutis affectibus. *Rondeletius.*

Balneum ad morbum Gallicum.

℞. Flor. Chamomillæ ana ℥.j.
Flor. Meliloti ana ℥.j.
Caudæ equinæ, Lauendulæ, Maluæ.
Aristolochiæ longæ, Centauræ ana M.ij.

Foenigræci P.ij.

Ligni Guaiaci, vel Iuniperini ℥.ij.

Bulliant in sufficienti quantitate aquæ, secundum artē, deinde coletur, vsuq; seruetur. Post egressum scabies abluatur mixtura præscripta, ex oleo ligni, & aqua plantaginis facta. Et sic æger sanabitur, corpore prius rectè purgato. *Rulandus.*

*Balneum abstergens, purgans, rarefaciens,
digerens, pro leprosis.*

℞. Bryoniæ, Cucumeris afinini, Serpentariæ,
Enulæ ana ℥.β. cum radicibus,
Lapathi acuti, Acetosæ, Borraginis, Buglossæ,
Saponariæ ana M.ij. cum radicibus,
Fumariz, Lupulorum, Endiuic,
Cichorii, Plantaginis ana M.ij.
Lupinorum, Cort. Fabarum,
Hordei integri ana P.ij.
Rosarum rubr. Flor. N. nupharis,
Trium flor. cordial.

C

Tamarisci ana M.ij.

Flor. Chamomillæ, Flor. Meliloti ana M.ij.

Fiat decoctio in aqua fontana & pluuiali, p balneo, quod ingrediatur manè venterico vacuo. Bis aut ter in secūda vice fumat tabellam vna Diamarg. frigid. superbibendo ℥.ij. aquæ borraginis. Item à prandio ingrediatur longè à cibo. Continuis tribus diebus peragat idiplum. *Rondeletius.*

D

*Balneum ad scabiem, lepram, vlcera, &
omnia cutis vitia, expertum.*

℞. Fol. Quercus, Pisorum ana M. x.

Coquantur in aqua fluuiali q. s. In hoc balneo insideat æger quotidie manè & vesperi. Et quādo egreditur, cutis infectione penna in sequenti mixtura intincta lauētur, & per se siccentur:

℞. Aquæ Plantaginis ℥.j.β.

Olei ligni Guaiaci ℥.ij.

E

Misce. Vlœra verò Emplastro Diasulphuris vinciantur. Hoc enim modo sanau omnē scabiem, vlœra quæcunque, ac lepram recentem, non ex parentibus contractam, cutisq; vitia cuncta. Renouandum est autem tertio quoque die, vt reliquæ artificiales balneæ. *Rulandus.*

*Balneum Theophrasti Paracelsi, certò sanans
(vt ipsemet edoctus experientia testatur) omnes morbos chirurgicos, eosq; qui per cathartica, abstinentiam, sudationes, & balneas curari solent aut possunt.*

℞. Aluminis ℥.x.

Salis ℥.xx.

Aceti stillatitij q. sufficit.

Commisceantur simul optimè, stetq; per quatuor dies in infusione, postea decoquantur ad consumptionem aceti. Cocta hæc massa, seu lapis, incoquantur in aqua pluuiali, quanta sufficit, quoad oleositas quædam appareat. Deinceps

insideat æger in hoc lauacro pro vulgari modo, & consuetudine, nec vlla alia vtatur a. medicina.

DE BALNEIS DO- lorem mitigantibus.

Balneum ad dolorem colicum.

℞. Rad. Althææ ℞. ij.
Mercurialis, Parietariæ, Violariæ,
Branchæ vrsinæ ana M. j.
Origani, Calamenthi,
Pulegij, Rutæ ana M. iij.
Anisi, Fœniculi, Petroselini ana ℞. β.
Flor. Anthos, Sampfuci,
Stœchados, Meliloti ana P. iij.
Cort. Citri sicci ℞. ij.
Lauendulæ, Fol. Lauri ana M. iij.

Decoquantur omnia in duabus partibus aquæ, & vna vini. Quod si vini maluatici copia suppetit, illius modicum permisceri poterit. *Rondeletius.*

Balneum ad dolorem nephri- ticum.

℞. Rad. Liliorum alb.
Bismaluz ana M. iij.
Parietariæ, Saxifragiæ, Petroselini.
Fœniculi marini, Fœnigræci ana M. ij.
Sem. Lini, Fœnigræci ana ℞. β.
Milij Solis ℞. ij.
Fol. Silymbrij, Violariæ,
Borraginis, Buglossæ ana P. iij.

Quibus addere potes
Rad. Raphani ℞. iij.
Fol. Senecionis M. ij.
Flor. Chamomillæ,
Flor. Sambuci ana P. ij. β.

Decoquantur omnia in sufficienti aquæ quantitate: deinde permisceantur vini albi ℞. iij. olei liliorum, & butyri ana ℞. iij. patetur balneum, in

quo sedeat æger, tantisper dum vehementibus doloribus torquetur. Quo vti post alias euacuationes est saluberrimū: & eo ipso tempore, quo æger in balneo residet, potiones calculum frangentes exhiberi possunt. *Rondeletius.*

Balneum ad lasitudinem.

℞. Hyssopi, Origani, Pulegij,
Thymi, Saturiæ ana M. β.
Saluæ, Fol. Lauri,
Rorismarini, Chamæpityos,
Pyrethri ana M. β.

Coquantur in aqua fontana, quanta ad balneum satis est. *Andernacus.*

Aliud balneum ad lasitudinem.

℞. Origani, Pulegij,
Chamomillæ ana M. iij.
Saluæ, Baccarum lauri ana M. ij.
Coquantur in aqua, quanta opus est. *Rulandus.*

C Balneum ad dolorem.

℞. Raparum num. vj.
Rutæ M. v.
Salis M. iij.

Incoquantur simul in aqua, quanta fuerit opus. Insideat æger manè ac vesperi, vbi non adest inflammatio. *Rulandus.*

Balneum ad podagram, chiragram, & sciaticam.

D ℞. Salis ℞. ij.
Aluminis ℞. j.
Sulphuris viui ℞. iij.
Baccarum lauri ℞. β.

Bulliant simul in aquæ duobus sextarijs. Atque ex hoc vnicuique balneo tertio quoque die renouando infundatur portio à ℞. β. ad ℞. j. Ac insideat in hoc lauacro æger quotidie per horam, manè & vesperi. *Rulandus.*

De Lotionibus, Sect. XVII.

PARTIVM quarundam sunt ablutiones, quæ balnei vicem gerunt, videnturq; balnea partikulana. Vnde lotiones

Trunci: vide
lices.

Artuum: sci-
lices.

Capitis: vi

Axillarum: vi

Manuum: vi

Pedum: vi

Lotio ad sordes auferendas.
Lotio ad vlcera.
Lotio ad pedicular.
Lotio ad tingendos capillos.
Lotio ad alopeciam.
Lixiuum ad cerebrum memoriamque.
Aliud: in frigido affectu.
Aliud.
Lixiuum ad destillationem sistendam, &c.

Lotio ad axillas.

Lotio ad manus.

Lotio ad somnum ciendum in febribus.

Lotio pedum polychrissos.

Lotio ad podagram, &c.

DE LOTIONIBVS A

capitis.

Lotio ad sordes capitis auferendas.

Caput ad sordes auferendas lixiuio, ex cineribus samentorum facto lauatur, corpore recrementis vacuo, & manè ante cibum: sic tamen, vt statim caput abstergatur linteis calidis, & exiccetur: capilli si adsint, extricentur: non autem expectandum, donec caput, capillique per se exiccetur. *Andernacum.*

Lotio ad vlcera.

In capitis vlceribus lixiuijs desiccantibus vtimur: vt abrotani, betonicæ, &c. *Rondeletius.*

Lixiuum ad Achoras.

R. Pisorum M. iiii.
Decoquatur in s. q. aquæ. Horum iuri admisceatur tantundem lixiuij fortis: & facta ebullitione referuetur vsui. Caput eo lauetur quotidie ante cibum, & mox siccetur. *Rulandus.*

Aliud ad pediculos.

R. Agarici ꝑ. β. Coquatur in lixiuij dulcis T̄b. iij. Et ex ea irrigetur, aut lauetur caput in dies. Si vlceratæ capitis partes illinantur parum oleo Balsami, commoriantur vno die omnes pediculi. *Idem.*

Lotio ad pediculos.

In pediculari morbo, amaris, vt lupinis, nitro, & fellibus, staphide agria, & ad vermes occidendos, & furfures detergēdos, & pilos tingendos. In furfuribus, detergentibus: vt melle, siccis herbarum amararum, aut herbis ipsis decoctis, vt cicla, parietaria, saponaria. *Rondeletius.*

Lotio ad tingendos capillos.

Capillis tingendis palca auctæ vtimur, cortice & ligno berberis, & floribus genistæ, & hyperici. *Rondeletius.*

Lotio ad alopeciam.

Ad alopeciam fit ex aleyonio potentissimum lixiuum, quod siccet & digerit potenter, & morbum curat. *Rondeletius.*

Lixiuum ad melancholiam, insaniam ac vigilas.

R. Maioranæ, Flor. Betonicæ, Chamomillæ ana M. β.
Condantur sacculo, & decoquantur in s. q. vini, quo crebrò lauetur caput. *Rulandus.*

Lixiuum roborans cerebrum, nervos, oculos, sensusq; reliquos.

R. Fol. Senæ ꝑ. i.
Rosarum rubr. ꝑ. j.
Lauendulæ ꝑ. ij.
Fiat ex his decoctio in s. q. aquæ, qua caput manè lauetur. *Rulandus.*

Lixiuum ad cerebrum memoriãq; iuuandam.

R. Chamomillæ, Saluiæ, Origani, Betonicæ ana M. j.
Submittantur cineri in fundum, & lixiuū super fundatur, cum aqua pluuiali: & pridie quàm caput lauetur, madescat in eo sacculus lincus ex Rosarum rubr. Maioranæ, Lauendulæ, Rosismarini, Spicæ, Betonicæ ana ꝑ. j. modicè incisorum, Agarici ꝑ. ij.

Inter lauandum sapo odoros in pomi figuram (pomarium vocant) addatur. *Andernacum.*

Aliud lixiuum ad frigidos affectus.

R. Saluiæ, Rosismarini, Origani, Calaminthæ ana M. j.
Fol. Lauri M. β.
Flor. Stæchados, Heliochrysi ana ꝑ. j.
Ex iure decocti caput irriget laueturq;. *Andern.*

Aliud ad memoriã.

R. Maioranæ, Rosismarini, Melissæ ana M. j. β.
Fol. Lauri M. j.
Flor. Chamomillæ, Flor. Stæchados, Pseudonardi, seu Lauendulæ ana ꝑ. ij.
Coquantur in lixiuio, sacculo condita horū iure caput, manè ante cibum, corpore purgato, lauetur: mox siccetur contegaturq;. *Andernacum.*

Aliud ad destillationem sistendam.

D R. Maioranæ, Betonicæ, Melissæ ana ꝑ. j.
Flor. Chamomillæ, Stæchados, Anthos, Heliochrysi ana ꝑ. ij.
Nigellæ ꝑ. ij.
Coquantur in lixiuio ex bucci cinere, & hoc caput rursus lauetur.

Lixiuum ad asthma, siccans & sistens destillationes ex capite ad subiectas partes.

E R. Saluiæ, Betonicæ, Hystopi ana M. β.
Flor. Chamomillæ, Rosarum rubr. Granorum Myrti contus. ana M. j.
Bulliant in q. lixiuij dulcis, condita sacculo Ex hoc caput singulis septimanis lauetur, semel aut bis ante cibum. *Rulandus.*

Lixiuum aquas ducens, quod in potu exhibetur.

F R. Cinerum Genistæ virginæ, Stipularum fabarum, Vitis albas vuas proferentis ana M. j.
Vini Renensis T̄b. iiii.
Ter cola per cineres: fiat lixiuum: adijce Nucem myrticam num. j.
Cinnamomi ad eius pondus, Baccarum Lauri num. vj.
Cymini Fœniculi, Anisi ana ꝑ. ij.
Crassè contusa sint semina, & adijce sacchari ꝑ. iij. ter die de hoc lixiuio bibat spacio menstruo. *Linsathan Kabi.*

DE LOTIONIBVS axillarum.

Lotio ad axillas.

Axillæ abluuntur lixiuio parato ex astrigentibus, vt oleastro, lentisco, additis quibusdam odoratis constringentibus, vt rosis. *Rondelesius.*

DE LOTIONIBVS manuum.

Lotio ad manus.

Manus abluuntur aqua & saponæ odorato, vel aqua & medulla panis, vel aqua & sulfuris: additis quibusdam odoratis, vt aqua rosarum, vel naphæ, vel oleo spicæ. Diuinitum verò manus abluuntur aqua, cui aqua rosata moschata fuerit permixta.

Lotio ad manus tempore pestis præseruationis causa.

℞. Rad Angelicæ, Zedoariæ ana ℥. j. β.
Garyophyllorum ℥. ii.
Calami aromatici vulgaris ℥. ij.

Omnia macerentur in ℔. β. aceti rosacci optimi postquam crassiusculè erunt contusa. *Iohannes Bauhinus Iunior.*

DE PEDVM LOTIONIBVS.

Lotio ad somnum.

℞. Maluarum, Lactucæ ana M. ij.
Capitum papauerum alborum num. x.
Corricum radicem Mandragoræ ℥. β.
Fol. Melissæ ℥. β.
Aquæ q. s.

Fiat decoctio ad quintæ vel sextæ partis consumptionem. Addi poterunt flores nymphææ, meliloti: folia salicis, vitis, cucurbitæ, semen Anethi. *Heurnius.*

Lotio ad somnum eiendum in febribus.

℞. Maluæ recentis, Lactucæ,
Fol. Cucumeris,
Cucurbitarum, Violarum ana M. j.
Flor. Nenupharis,
Violarum ana P. j.

Fiat decoctio, qua abluantur pedes, cū ibit dormitum: nec tergantur, aut panno humido inuoluantur. *Rondelesius.*

Lotio pedum polychristos.

℞. Chamomillæ, Rosarum rubr.
Betonicæ, Origani, Saluicæ,
Rutæ, Afari ana M. j.
Condita sacco coquantur in lauacro pedum:

A ubi verò iam fatis inferbuerint, sextarius nitri, & falis P. j. addatur. Vtitor in septimana semel vel bis, manè aut vesperi ante cibum, vel etiam ante somnum, in vsum adhibito. Capiti, pedibus, sanguini, & omnibus neruis salubris multos morbos alioqui futuros arceat. *Andernacus.*

Lotio ad podagram.

B In multis vstitata podagricis valdè profuit. Lixiuum ex fagi cineribus paratur, & ter aut quater colatur: deinde tantum vini admiscetur: aluminis ℥. ij. adduntur: omnia in fictili vitreato coniuncta calcantur ad ignem, sed ita vt non effervescant. Deinde transfunduntur in vas, in quo pedes consistere poterunt: hi autem tam altè lauacro insistent vt aqua supra talos excedat. Extrahit humidam pituitæ materiam in articulis hærentem: quam deinde linteo puro absterges. Tam calidum autem erit lauacrum, quàm pedes ferre possint: manèq; & vesperi ante cibum adhiberi debet. **C** Quin etiã cū malum hoc accessionem minatur, & post ipsam vtile esse potest, idque in septimana quater aut quinque: ne deterreat te, si pedes tumidos, rubentesq; fieri conspicias. *Andernacus.*

Lotio ad podagram, nostra.

℞. Rosarum rubr. Balauisticorum,
Flor. Myrti, Plantaginis,
Verbasci, Fol. Lauri,
Origani, Pulegij,
Calamenthi, Saluicæ,
Thymi, Flor. Rorismarini ana M. j.
Baccarum Iuniperi ℥. ij.
Aluminis rochæ,
Salis communis ana ℥. iij.

Bulliant omnia in aqua sufficienti, fiatque lotio. In hac immorandum ad horas duas vel tres. Continuetur autem triduum vel quadriduum manè stomacho ieiuno.

Lotio pedum ad dolores, & podagram.

E ℞. Salis M. iij.
Decoquantur in sufficienti quantitate aquæ: eaque vtatur æger manè, ac vesperi ante cibum. Postea abstergantur pedes linteo. *Rulandus.*

Alia ad lasitudinem.

℞. Origani,
Pulegij ana M. j. β.
Saluicæ M. j.

Decoquantur in aqua, quantum requiritur. Vfus eius est ante somnum. *Idem.*

Alia ad fxtorem pedum.

F ℞. Aluminis M. j.
Bulliat in sufficienti quantitate aquæ: in qua vsque ad talos imitantur pedes manè atq; vesperi, & diu multumque fricentur, lauaturque.

De Oleis, Sect. XVIII.

OLEA paran- tur mo- do	Crasso: eaque vel	Alterat qualita- te	Prima: Sic alia	Calefa- ciunt	Ventriculum: vt Oleum	Menthae, De absinthio, Mastichinum, Nardinum, &c.				
					Hepar: vt	Amygdalarum amararum, Nuculorum persicorum, De absinthio, Nardinum, Mastichinum, &c.				
					Lienē: vt Oleū	De capparibus, De spica, de behen, Liliorum, &c.				
					Vterū: vt Oleū	Irinum, Anethinum, Cheyrinum, De croco, Nardinum, De castoreo, &c.				
					Articulos: vt Oleum	De sulphure, Nardinum, Rutaecum, Nucum, De nucē Indica, Nucis Moschatae, &c.				
					Neruos: vt O- leum	Coslinum, De piperibus, Mastichinum, De euphorbio, Enulatum, Lumbricorum, Sampsuchinum, Ligustrinum, &c.				
					Refrige- rant	Secunda. Vide litteram A.	Siccant: vt Oleum	Humeſtant: vt Oleum	Caput: vt Oleū	De papauere, Mandragoræ, &c.
									Ventriculum: vt Oleum	Citoniorum, Myrtinum, Myrtillorum, Lentiscinum, Omphacinum, Rosaceum, &c.
									Pectus: vt Oleū	Violarum, Nenupharinum.
									Hepar: vt	Olea, quæ ventriculo conveniunt.
Renes: vt	Oleum Nenupharinum.									
Vterum: vt O- leum	Citoniorum, Nymphææ, Lentiscinum, Myrtillorum, Cucurbitarum, &c.									
Neruos: vt	Oleum Lentiscinum, &c.									
Subtili. Vide litteram B.	Purgant: vt	Oleum Cnicinum, Oleum Thymelææ.	Humeſtant: vt Oleum	Oliuarum recens, Amygdalarum dulcium, Sesaminum, Violaecum, Cucurbitarum, Melonum, Cucumeris, &c.						

A
Olea alterantia
qualitate secundum
da: ans.

Astringunt: vs Oleum	{ De absinthio, De mentha, Lentiscinum, Mastichinum, Myrrinum, Myrtilorum, Oenanthinum, &c.
Emolliunt: vs	{ Oleum Lini, Oleum Narcissinum, Styracis, &c.
Laxant: vs Oleum	{ Amygdalarum dulc. Oliuarum, Tasmimum, Sesaminum, &c.
Rarefaciunt: vs Oleum	{ Anethinum, Chamæmelinum, &c.
Digerunt: vs Oleum	{ Amygdalarum amararum, Nucum, Oliuarum antiquarum, Rutaceum, &c.
Detergunt: vs Oleum	{ De myrrha, De tartaro, De frumento, Oorum, Sambucinum, Balaninum, Ricinum, Raphaninum, &c.
Glutinant: vs Oleum	{ Myrrhæ, Nicotianæ, Balsaminæ, Liquidambar. Balsamum, &c.
Somnum inducunt: vs Oleum	{ Mandragoræ, Malorum aureorum, De papauere, Nenupharinum, Hyoscyaminum, &c.
Calculum frangunt: vs Oleum	{ E granis Cistri, Scorpionum, De cerasis, &c.
Coitum inuuant: vs Oleum	{ Formicarum, Ex pistacijs, &c.
Dolorem sedans: vs Oleum	{ Sambucinum, Cheyrinum, Chamæmelinum, Anethinum, Liliorum alborum, Laurinum, Hyperici, Liliorum consualium, Moschelinum, Populinum, Vulpinum, Ex granis ebuli, &c.

	Herbis.	
	Floribus: vt — Oleum Spicæ.	
	Fruſtibus: vt Oleum —	{ Ex baccis iuniperi, Ex baccis lauri, Ex baccis hederae, Ex nucleis pineis, Ex cepa, Ex nucibus cupreſſi.
	Seminibus: vt Oleum —	{ Anifi, Fœniculi, Cumini, Petroſelini, Ex granis ebuli, &c.
	Lignis: vt Oleum ex ligno —	{ Guaiaco, Iuniperi, Fraxini, Hederæ, &c.
	Corticibus: vt Oleum —	{ Cinnamomi, Ex cort. mali aurantiæ, Ex cort. nucum, &c.
	Aromatibus: vt Oleum —	{ Caryophyllum, Macis, Nucis Moſchatæ, Maceris, Piperis, &c.
Simplicibus: <i>ſciſces</i>	Refinis: vt Oleum —	{ Maſticis, Thuris, Myrrhæ, Succini, Caphuræ, Belzoinum, Ammoniæ, Ladani, Terebinthinæ, &c.
	Liquoribus: —	{ Vino, Aceto.
	Metallicis: vt Oleum —	{ Auri, Argenti, Perlarum, Coralliorum, Salis, Sulphuris, Vitrioli, Tartari, Stibij, Cupri, Aeris, Stanni, Plumbi, Ferri, Hydrargyri, Lithargiri, Auripigmenti, Talci, Calcinum, De lateribus, Cryſtallorum.
	Animalibus: & eorundem par- tibus: vt Oleum	{ Humano, Ex ſanguine Cervino. Ex offibus humanis, Ex maxillis equorum, Ex cornibus cervinis, Ex caluaria humana, Ex ſtercore humano, Taxi, Caſtorci, Ex melle, Scorpionum, Cerae, &c.
	Compoſitis: vt Balfama, &c.	

B
Olea præpa-
rata ſubtili
modo, ſunt
olea deſtilla-
ta, ex rebus
vel

DE OLEIS CRASSO A

modo paratis.

Oleorum officinariorum vera præparandi methodus.

R. Oleum omphacinū, quod abluc a aqua com muni distillata, ipsumque purifica in Bal. M. donec nullas amplius fæces seponat: deinde huius olei sic preparati cape Tb. j. rosarum rubr. recent. vnguib. expurgatarum, & tritarum in marmore Tb. j. β. indantur omnia in matratio vitreo bene obturato, vt putrescant in fimo præparato, & calenti per xij. dies: post expressis omnibus, & abiecto magmate, recentia & trita in marmore folia oleo referuato, denuò immittantur, ac in matratio obturato putrescant, vt prius in putri vtero calido per xij. dies: idque reiterabis tertio, vt perfectum & optimum oleum assequaris. Sic cætera olea refrigerantia pro topicis medicamentis optimè conficiens. Sic olea cytoniorum, & myrtillorum, quæ refrigerant & astringunt, anoque, ventriculo, iecori, cerebro, & intestinis imbecillioribus accomoda sunt. Eadem via olea Chamæmeli, & Liliorum, quæ neruos corroborant, modicè resoluunt, & dolores apprimè sedant, nisi quòd cum oleo dulci maturo præparato fiunt. Ex Mentha autem, Absinthio, Nardo, Ventrisco, & reliquis, quæ modicè calefaciunt, ventriculum, & alias partes illita corroborant, concoctionemque iuuant, cum omphacino extrahitur eodem modo oleum: sed prius præparatur, cum propria ipsorum aqua, & vino astringente, & ab omnibus fæcibus depurati debet in Balneo Mariæ per aliquot dies, vt dictum est. Quod si quis potentiùs per ipsa olea calefacere, attenuare, & digerere velit,umat æquas partes olei in Balneo M. depurati, & spiritus vini. Sic ex baccis Lauri, & similibus, præstantiora elicies olea, si per mensem in fimo calido omnia digerantur, deinde exprimantur, & ad vsus referentur. Conferunt autem frigidis cerebri, & neruorum affectibus, flatusque discutiunt. Præstantiora autem multò omnia hæc calidæ qualitatis olea fiunt, si perse cum solo vini spiritu per Bal Mar. vaporosum extrahantur, sine olei additione. *Quercæ anis.*

DE OLEIS CALEFACIENTIBUS VENTRICULUM.

Oleum menthe.

R. Menthe crispæ ꝑ. iij.

Olei omphacini Tb. j.

Macera & insola per dies octo: mentham exemptam bene exprime, atque aliam recentem impone, vt supra: atque ita tertium fac: cola, & serua. Nonnulli in tertia infusione mentham relinquunt. * Ventriculum refrigeratum & imbecillum calefacit, firmat, nauseam vomitumque reprimat, appetentiam excitat, colitionemque iuuat. *Innominaus.*

Oleum absinthinum.

R. Comarum absinthij ꝑ. iij.

Olei Omphacini Tb. j.

Insolato in vase vitreo, absinthiumque permutato ter, veluti de mentha in oleo menthæ dictum est. * Calefacit ac roborat ea quæ sunt refrigerata, potissimum verò ventriculum: excitat appetentiam, obstructiones aufert, lumbricosque enecat. *Innominaus.*

Oleum mastichinum.

R. Olei rosati omphacini Tb. j.

Mastiches ꝑ. iij.

Vini odoriferi ꝑ. iij.

Omnia in vase vitreo imposita coquantur in duplici vase ad vini consumptionem. * Cerebrum, neruos, iuncturas, ventriculum, hepar, corroborat, tumores duros lenit, dolores sedat. *Mesues.*

Oleum nardinum simplex.

R. Nardi Indicæ ꝑ. iij.

Vini, Aquæ ana ꝑ. ij. β.

Oleiloti Tb. j. β.

Minutim incisam macera, & coquantur in duplici vase, donec vinum & aqua per vaporem resoluantur: coletur deinde oleum, & reponatur. * Calfacit, tenuat, digerit, modicè adstringit: proinde affectus omnes frigidos & flatulentos cerebri, ventriculi, hepatis, lienis, renum, vesicæ, yteri, magnoperè iuuat: naribus injectū caput purgat, corporis colorem & odorem commendat. *Mesues.*

Oleum nardinum compositum.

R. Nardi Indicæ ꝑ. iij.

Maioranæ ꝑ. ij.

Ligni aloes, Enulæ,

Folij Indi, vel macis,

Calami aromatici, Fol. Lauri, Cyperi,

Schoenanthi, Cardamomi ꝑ. j. β.

Contundantur omnia leuiter, & illis adfunde

Vini, Aquæ ana quantū sufficit, id est vtriusque circiter ꝑ. xiiij.

Oleiloti Tb. vj.

Macerentur horis duodecim: deinde coquantur in duplici vase, secundum artem. * Idem, quod præcedens, potest. *Mesues.*

DE OLEIS EXCALEFACIENTIBUS HEPAR.

Oleum amygdalarum amararum.

R. Amygdalarum amararum, siccarum, non tamen rancidarum: contundantur minutissimè: postea in sarragine aliquantulum torrefacias, affuso aquæ rosacæ modico: postea prælo exprime. * Aperit oppilationes, & discuit ventositates & vapores: sed potissimum medetur surditati, sibilo, & dolori aurium: lenit duritiem neruorum, & delet maculas faciei. *Innominaus.*

HEPAR quoque excalefaciunt, oleum absinthinum, nardinum & mastichinum: de quibus vide supra.

Oleum

Oleum nucleorum Persicorum.

Oleum nucleorum Persicorum eodem modo fit, quo ex dulcibus amygdalis. Obstructa aperit, aurium, & sedis hæmorrhoidibus dolores ac tumores sanat, lumbricos necat. In tenum affectibus iniectum & epotum valere asserit *Maznardus*.

DE OLEIS EXCALEFACIENTIBUS LIENEM.**Oleum de Capparibus.**

R. Cort. radice Capparis ꝯ. j.
Cort. Tamarisci, Fol. Tamarisci,
Sem. Agni casti,
Ceterach, siue Asplenij, Cyperi ana ꝯ. ij.
Rutæ ꝯ. j.
Olei oliuarum ꝯ. j.
Aceti albi fortis, Vini albi ana ꝯ. ij.

Trita leuiter coquantur in duplici vase, vsque ad vini consumptionem & aceti. * Ad duritiem, obstructionem, & dolorem splenis vtile est, & omnem eius ægritudinem. *Innominatus*.

Oleum de Behen.

Oleum de Behen, seu Balaninum, fit ex tuso, affatoque, affusa rosacea aqua, fructu isto. * Repurgat maculas, varos, lentigines, cicatricum nigritias, fucos, aluum soluit, sed ventriculo aduersatur: dolores aurium emendat. Item si fonant aures, vel strepitum aut sibilum edunt, cum adipe infusum auxiliatur. *Innominatus*.

Oleum Liliorum simplex.

R. Flor. Liliorum alborum, abiecto quod croceum est, ꝯ. iv.
Olei veteris ꝯ. j.

Fit, vt oleum menthæ: ter lilia renouanda sunt. * Calfacit, resoluit, ob id à frigore dolores thoracis, ventriculi, coli, vteri, renum, vesicæ sedat, lenit & coquit. *Innominatus*.

Oleum Liliorum compositum.

R. Foliorum Liliorum alborum ꝯ. ix.
Masticis, Calami aromatici,
Costi, Carpobalsami ana ꝯ. ß.
Caryophyllorum,
Cinnamomi ana ꝯ. ß.
Crocij ꝯ. iij.

Omnia, præter liliorum folia, aqua sufficiente viginti quatuor horis macerentur, deinde paululum coquantur, & additis lilijs, oleiq; veteris ꝯ. ij. aliquantulum bulliant: tunc omnia iniecta in vas vitreum in sola dies quadraginta: post colatum & bene obstructum reponatur. *Innominatus*.

LIENEM quoq; excalescit oleum Spicæ siue nardinum.

DE OLEIS EXCALEFACIENTIBUS VTERUM.**Oleum Irinum.**

R. Rad. Ireos ꝯ. j.
Florum eiusdem ꝯ. ij.

A Macerentur in decoctione aliarum radicum ireos, quantum sufficit.

Olei veteris ꝯ. ij.

In vase duplici coque, exprime, radicesq; nouas, & flores immitte, coquantur denuo, & tertium: colatum seruat, & oburato. * Terget, tenuat, coquit, resoluit potenter: ob id à frigido dolores aurium, hepatis, splenis, vteri, articularum sedat, phlegmonas coquendo suppurat, materias thoracis & pulmonis coquit: istumas dissipat, & alios tumores duros: spasnum emendat, & narium fetorem. *Mesuer*.

Oleum Irinum aliud.

R. Olei veteris ꝯ. xiv.

Aquæ ꝯ. iv. ꝯ. ij.

Rad. Iridis ꝯ. iij. ꝯ. ij.

Flor. Liliorum alborum ꝯ. xv.

Rad. Cyperi recent. ꝯ. vj.

Rad. Helenij ꝯ. iij.

Rad. Buglossæ ꝯ. ij.

(ꝯ. j.)

Cinnamomi, Nardi Indicæ, Afræ odoratæ ana Contundantur radices, & aliæ species, & macerentur in oleo & aqua diebus quinque; ad solem, vel loco calido: postea in duplici vase coquito, donec aqua consumpta fuerit. Refrigerare finito, colato, exprimito, & reponito. * Vsurpatur ad diuturnum catarrhum, naribus illitum. Ozænas & putredines narium auferit, tinnitum aurium cum aceto & ruta ex amygdalis amaris commixtum, & auribus iniectum tollit, asthmaticis gargarismo adhibito opitulatur: hæmorrhoides veteres inunctum siue colo iniectum educit. *Nicolaus*.

Oleum anethinum.

R. Fol. & flor. Anethi contus. ꝯ. iv.

Olei veteris ꝯ. j.

Macera ad solē, vel in loco aliquo, diebus quindecim: deinde in duplici vase coquito: & abiecto anetho, recens iniecit, & iterum quindecim diebus macerato: postea simili modo coquito & exprimito, & tertio recens anethum inijce: macera, coque, & cola. * Sedat dolores, aperit poros, & resoluit vapores & apostemata, tumores & durities: mitigat dolores & rigores februm, prouocat somnum & sudorem. *Innominatus*.

Oleum Cheyrinum.

Oleum Cheyrinum fit ex leucoijs luteis, hoc est ex Cheyris citrinis, & oleo veteri elato, vt oleum Anethinum. * Dolores neruorum, aliarumque partium corporis mitigat, eaq; quæ in thorace, renibus, vesica & vtero sunt, discutit.

Oleum Crocinum.

R. Croci ꝯ. j. Myrrhæ puræ ꝯ. ß.

Cardamomi ꝯ. ix.

Calami aromatici ꝯ. viij.

Infundantur medicinæ in aceto diebus quinque, præter cardamomum. Die vj. proijciatur super ea cardamomum. Et dimitatur die vna. Deinde fundatur super ea olei ꝯ. j. ß. & coquatur igne:

lento vsque ad aceti consumptionem. Et sunt, qui loco aceti vinum ponunt. * Confert doloribus neruorum, & confortat eos, & lenit duritiam eorum: confert spasmo, & dolori matricis: coloremq; efficit bonum. *Mejues.*

Oleum de Castoreo.

R. Castorei, Styracis calamitæ, Galbani, Euphorbij, Calicæ lignæ veræ, Croci, Opopanacis, Carpobalsami, Spicæ nardi Indicæ, Costi ana ʒ.ij.
Cyperi, Schœnanthi, Piperis longi, nigri, Sabinæ, Pyrethari ana ʒ.ij.ʒ.
Olei T̄b. iv.
Vini T̄b. ij.

Galbanum & opopanacem in vini parte seorsim dissolues: deinde reliqua omnia contusa cum oleo, & reliqua vini parte coques ad vini consumptionem in duplici vase: postea cola, & gummi dissoluta oleo adfundes, & iterum coques in duplici vase, ad consumptionem vini, & sæpius miscens reponc. * Optimum est ad frigidos affectus partium omnium, præsertim neruosarum, medetur paralyti, spasmo, tetano: & sedat acerrimos rigores & frigora febrium, si spina dorsi liniatur. *Iacobus de Manijs.*

DE OLEIS EXCALEFACIENTIBUS articulos.

Oleum Sulphuris.

R. Sulphuris flui, Terebinthinæ ana ʒ.ij.
Olei rosacei T̄b. j.
Vini boni ʒ.ij.

Coquantur igne lento, vsque ad vini consumptionem. * Extenuat & attrahit admodum: hydragyron corpore demersum foras elicit, statim a balneis illitum: scabiem, lepras, & cutis fœditates sanat: morbo venereo commode adhibetur: fistulis & malignis oris vlcibus, altarumq; partium vitijis primo aut secundo contactu prodest. *B. assanulus.*

Aliud ad Podagram.

R. Sulphuris viui T̄b. ij.
Vitellorum ouorum num. xxv.

Terantur simul, & ponantur in patella ferrea, & lento igne coquantur: & quando incipit ardere, inclina patellam ferream ad alteram partem, & quod liquidius est, effluet. *Euonymus.*

Aliud oleum Sulphuris.

Accipe lixiuum forte clauellatum, aut etiam ex calce extincta confectum, ita vt ouum ei innatet. In hoc lixiuo decoquat sulphur tandiu, quoad pinguedo in superficie lixiui apparuerit, & fœces fundum petierint: tum despumando quasi, pinguedo auferatur. *Euonymus.*

Oleum Rutaceum.

R. Rutæ recentis, incisæ & contusæ ʒ. iv.
Olei veteris elari T̄b. j.

Macera ad solem, aut in loco calido aliquo diebus quindecim, deinde in duplici vase coquito,

A & abiecta ruta recentem inijecto, & iterum quindecim diebus macerato, postea simili modo coquito, & exprimito, & tertio recetem rutam inijecte, macera, coque, & cola. * Est calidum aperitiuum, resolutiuum, & mitigatiuum dolorum: calfacit renes, vesicam, matricem: & sedat dolores eorum, & maximè colicam, si venter vngatur, & fiat ex eo solo clyster: præterea opitulatur neruis, confert spasmo, & expellit frigidos humores. *Innominatus.*

Oleum Nucum.

Ex nucibus vetustis oleum prælo exprimitur, vt ex amygdalis. * Flatus crassos dissipat, tumores discutit, neruis attritis vel punctis, præsertim cum calce lota confert, scabiem emarginat. *Mejues.*

Oleum de nuce Indica.

Oleum ex nuce Indica, dolori neruorum confert, thoracem & pulmonem lenit, & inde claram vocem facit, impinguat etiam, & sperma auget. *Mejues.*

Oleum nucis Moschatæ.

R. Nucum moschatarum T̄b. j.
Contunde crasse, easq; ita contusas illiga arctè panno lineo, cumque in vase vitreato appende: quod demittatur seu demergatur in ahenum feruētis aquæ, vnde percalefiat aroma: deinde prælo subiectum fortiter exprime. nam hoc pacto copiosius emanat oleum. * Extrinsecus lentis aut pisæ instar ori ventriculi inunctum, mirificè ipsum corroborat. *Colonienfer.*

Alius modus.

Quidam nucem moschatam, macem vel crocum, vel caryophyllos crassum in puluerem redigunt, & aqua vitæ aspergunt, diu balneo in longo vase coquunt: setaceo excepta laminis calidis exprimunt. *Heurnius.*

Oleum ex Beniouino.

R. Beniouini quantum voles, maceretur balneo cum oleo ex nucleis cerasorum: deinde miscce ambram, muscum & zibettam, ferreis laminis candentib. bins exprime: hoc est oleum quo chirothecæ imbuuntur. *Heurnius.*

DE OLEIS EXCALEFACIENTIBUS neruos.

Oleum Costinum.

R. Costi amari ʒ. ij.
Cassicæ lignæ veræ ʒ. j.
Summitatum Sampsuchi ʒ. viij.
Vini, quantum sufficit.
Olei oliuarum, vel Sefamini T̄b. ij.

Trita macerentur biduo: deinde coquantur in duplici vase, ad consumptionem vini. * Calfacit, obstructa aperit, neruosum genus roborat, vt neruos, musculos, tendones, ligamenta, ventriculū: præter hæc, hepar & capillos: canitiem ob id moratur, & corporis colorem ac odorem commendat. *Mejues.*

Oleum de Piperibus.

R. Piperis longi nigri, albi, ana ℥.iii.
Myrobalanorum Chebulorum, Belliricorum,
Emblicorum Indorum ana ℥.v.
Radicum Apij, Fœniculi ana ℥.iij. β.
Sagapeni, Opopanacis, Hyofeyami albi ana
Turbitis ℥.ii. (℥.ij. β.)
Zingiberis ℥.iij.

Surculorum hyssopi, Rutæ viridis ana M. j.

Coquantur secundum artem in aquæ quantitate sufficienti ad tertias. Colaturæ adde olei de Cherna ℥. ij. & iterum coque ad consumptionem. * Iuuat morbos neruorum frigidos, vt paralytum, spasmus, spasmus cynicum, tremore, epilepsiam: ad hæc ischia dem, & cæteras arthritidis differentias, & vteri, coli renum, vesicæ affectus frigidos, quia calefacit, tenuat, terget: ob id obstructions aperit, calculum frangit. *Mesues.*

Oleum Piperis, nostrum.

R. Piperis Indici, contriti, Olei communis, vel amygd. dulcium ana q. s. est.

Misceantur, & digerantur in loco aliquo calido per menses duos. * Partibus refrigeratis mixum in modum conducit.

Oleum de Euphorbia.

R. Euphorbij ℥. β.

Olei Cheyrini ℥. v.

Vini odoriferi ℥. v.

Coque secundum artem, vsque ad consumptionem vini. * Iuuat maximè frigidos cerebri & neruorum affectus, cephalalgiam, hemicraniam, lethargum, naribus immisum: articulo quoque, & hepatis, & splenis dolores illitum iuuat. *Mesues.*

Oleum Enulatum.

R. Rad. Enulæ contusarum, Succi eiusdem,

Olei sesamini ana ℥. β.

Vini odoriferi ℥. iij.

Fiat, vt oleum myrtinum. * Calfacit, tenuat, digerit, ob id affectibus neruorum, vteri, & vesicæ frigidis prodest, & februm rigori, ac colo à flatibus dolenti. *Mesues.*

Oleum Lumbricorum.

R. Lumbricorum terrestrium ℥. β.

Probè lauentur in vino: dein de immittantur in

Olei rosati omphacini ℥. ij.

Vini ℥. ij.

Coquantur in duplici vase ad vini consumptionem: colatū reponc. * Neruo infrigidatos confortat, & vile est doloribus iuneturum.

Oleum Sampsuchinum.

R. Fol. Sampsuchi, id est Maioranæ M. ij.

Serpilli M. ij. Folior. Myrti M. j.

Abrotani, Sisymbrij, seu Menthæ aquaticæ ana M. β.

Cassæ lignæ veræ ℥. ij.

Olei omphacini quantum sufficit.

Concedito, & contundito omnia, & impone in vitreum vas, & insola diebus octo: postea exprime, & alias species infunde: coque rursus, & ter-

tiū idem facito: dein de colatū reponc. * Lassitudini vile est, & morbis cerebri & neruorum frigidis prodest: ob id spinæ in balneo iunctū, paralytin iuuat, & spasmus cynicum, vulgò torturam oris, naribus iniectum: vt auribus immisum, à flatu tinnitum dissipat, menses ciet, morsui scorpionis prodest.

Oleum Ligustrinum, siue de Alcanna, siue Cyprinum.

R. Florum Ligustri ℥. iv.

Olei veteris ℥. x.

Macera & insola per octo dies. Flores ligustri exemptos bene exprime, atque alios impone, vt supra: atque ita tertium fac, cola, & serua. * Partes neruosas roborat: capillos à canicie vindicat. *Mesues.*

Oleum, ad grauitatem auditus, nostrum.

R. Rutæ, maioranæ, hellebori albi ana part. j.

Olei scyllini, olei de colocynthide ana q. s.

Vini q. s.

Misceantur & coquantur, vsque ad consumptionem vini. Vtere euacuato prius corpore.

Oleum Regis David.

R. Bdellij ℥. x.

Ammoniaci, Serapini, Opopanacis,

Carpobalsami, Opij, Polypodij,

Hellebori albi, Zauri, Felicemati, Cassæ,

Amygdal. amar. ana ℥. vj.

Caryophyllorum, Nucis moschatæ,

Zingiberis, Galangæ, Cinnamomi,

Ladani, Castorei ana ℥. iij.

Kesile, Sem. hyofeyami albi, Seseleos,

Olibani, Nigellæ, Sem. Erucæ,

Sem. porri, Ameos, Costi ana ℥. v.

Cyperii, Gran. Harmel, Gran. myrti,

Gran. viridiū, Gran. alkerua, Sāpſuchi ana ℥. β.

Eupatorij, Vſnæ ana ℥. v.

Terantur contritione grossa, & proiciantur in vase & fundantur super eas ℥. vj. succi caulis, & decoquantur igne leui, donec redeat ad ℥. ij. & remoueat ab igne, & coletur & exprimaturn, vt non remaneat in eo aliquid de virtutibus harum medicinarum, & reducatur ad vas, & fundatur super ipsum

Olei oliuarum ℥. vj.

Butyri vaccini, Olei arazaki,

Olei de kerua ana ℥. x.

Olei addemest, decocti cum speciebus (& affertur hoc oleum de Aegypto) ℥. x.

Farijæ amygdal. amar. ℥. ij.

Granorum Lauri, Pinearum ana ℥. vj.

Olei de Lilio, Olei de eruca ana ℥. v.

Gran. viridium ℥. x.

Olei Sesamini, aut arazaki, in quò decoctæ sunt rutæ ℥. iij.

Vſnæ ℥. iij.

Olei de Alcanna ℥. v.

Mellis anacardi ℥. iij.

Et addatur super olea in vase, & dissoluatur cura

paucō illius aquæ de Sagzenca ʒ. x. Decoquantur lento igne, donec remaneat aquæ quantitas facraiatij. & auferatur ab igne, & coletur cum mantili spisso, & redatur ad vas, & projiciatur Ammoniaci ʒ. x.

Mellis ʒ. x.

Et ponatur supra prunas, donec liquefiat, & miscantur cum eo

Styracis liquidæ, Naphthæ albæ, Olei balsamiani ʒ. x.

Ponantur in ampulla, optimè obturata. Dosis eius à quarta ʒ. j. vsque ad aur. j. cum aqua ciceris tepida. Est iuuatiuum ad paralysis, torturam, podagram, tremorem, ad dolores iuncturarum, & dorsii, fistulas, hæmorrhoidas, colicam, & elephantiam. *Auscenna.*

DE OLEIS REFRIGERANTIBUS CAPUT.

Oleum de Papauere.

℞. Capitum Papaueris,
Fol. Papaueris,
Flor. Papaueris ana partes æquales,
Olei quantum sufficit.

Incola in vase vitreo per octiduum: deinde cola, & noua rursus immitte: idem tertio facito: postremò colatum reponc. * Intemperie calidam sanat, & inde ortum dolorem somnum quoque conciliat. *Mesues.*

Aliter.

E semine vtriusque papaueris, tam albi quàm nigri, exprimitur oleum eodem modo quo ex Amygdalis, Balano Myrepica & Cherua. * Impinguat, asperam arteriam lenit, febrium ariditatem mitigat, & insomnium. *Mesues.*

Oleum Mandragora.

℞. Olei communis ℔. ij.
Succi pomorum Mandragoræ ʒ. iv.
Succi Hyofcyami albi ʒ. ij.
Succi capitum Papaueris nigri ʒ. iij.
Succi Violarum, succi Cicutæ ana ʒ. j.
Opij, Styracis calamitæ ana ʒ. ʒ.

Succi cum oleo decem diebus ad solem macerentur, deinde coquantur in duplici vase ad succorum consumptionem: cola, & opium cum styrace dissolutum cum pauculo oleo probè misceto, & reponc. * Ad nimios capitis dolores valet, & phreneticis, malè dormientibus, fronti illitum, & naribus iniectum, vehementer opitulatur: pulsibus brachiorum & plantis pedum illitum, quocunq; modo vigilij fatigatum, celerimè obdormiscere facit. *Nicolaus.*

ANNOTATIO.

Quia non habentur apud nos Mandragoræ poma, ergo loco succi Mandragoræ pomorum, accipienda est corticum rad. Mandragoræ lib. j. qui contundendi & coquendi in aqua sufficiens, & colato deculto, reliqua addenda.

Oleum Mandragora, aliter.

℞. Olei ℔. v.

A Succum malorum Mandragoræ ʒ. viij.
Succi capitum Papaueris ʒ. vi.
Succi Hyofcyami albi ʒ. iv.
Succi Violarum, Cicutæ ana ʒ. ij.
Opij, Styracis ana ʒ. j.

Eodem modo, quo præcedens, conficitur. *Nicolaus Alexandrinus.*

DE OLEIS REFRIGERANTIBUS CORROBORANTIBUSQ; VENTRICULUM.

Oleum Cytoniorum.

℞. Cytoniorum præmaturorum cum cortice, Succum Cytoniorum ana ʒ. vj.

Olei oliuarum immaturarum ℔. iij.

Omnia in vas vitreum obturatum immittito, & dieb. quindecim insolato: deinde horis quatuor coquito in duplici vase. Cola, & exprime: in expressione caro & succus metetur rursus in soleatur, coquatur, & exprimat, vt diximus: tertium sic facito: postremò colatum recondc, ne perspiret. * Refrigerat, adstringit: ob id ventrem totum inferiorem, & neruos laxiores cogendo roborat, sudores immodicos sistit. *Mesues.*

Oleum Myrrinum.

℞. Foliorum Myrti ʒ. iv.

Olei Omphacini ℔. j.

Macera ad solem, aut in loco aliquo calido diebus octo, deinde in duplici vase coquito, & ab octis folijs, recentia iniecitō, & iterum diebus octo macerato, postea simili modo coquito, & exprimito, & tertio recentia myrti folia iniecitō, macera, coque, & cola. * Cerebrum, neruos, cor, & ventriculum roborat. *Aliuarium.*

Oleum Myrrinum, aliter.

℞. Succum foliorum Myrti ℔. j.

Olei communis ℔. ij.

Coquantur in duplici vase ad succi consumptionem: & adde

E Ladani ʒ. j.

Misce, & reponc. * Idem, quod præcedens, potest. *Mesues.*

Oleum Myrtilorum.

Oleum Myrtilorum fit ex myrtillis, hoc est, baccis veræ myrti, & oleo Omphacino, eodem modo, quo myrrinum. * Refrigerat & adstringit, ideoque cœliacis affectibus subuenit: sanat igne ambuga: pustulas erumpentes illitu emendat: attritus hyeme concitatos, & intertrigines illitum corrigit: sedis rimas, condylomata, laxatos artus per sanat, & sudores coarctat.

Oleum Lentiscinum.

℞. Racemosas lentisci baccas, à putaminibus cunctis expurgatas. quot voles: permittito aliquot diebus simul staccescere: deinde magnum in ahenum collo cato, affusa aqua: & igni tandiu feruere sinito, donec baccæ dehiscant: demum eas extrahito & saccis includito, præloq; subijcito, expressumq; oleum asseruato. * Oculorum aciem

aciem acuit, caliginesq; delet, cibis cōmixtum. Scabiem iumentorum, canuinque sanat: vtilissimum pessis, acopis, & leprarum medicamentis: sudores cohibet, dysenteria os iuuat. *Mathiolus.*

Oleum omphacinum.

Oleum Omphacinum ex immaturis oliuis exprimitur. Præstat recens, odoratum. * Stomacho vtile est: gingiuas contrahit, dentes stimat, si in ore continetur: sudores cohibet. *Dioscor.*

Oleum rosaceum vulgare.

R. Olei communis lb. iv.

Rosarum rubrarum purgatarum ℥. xvj. Macera, & infola per dies octo. Rosas exemptas bene exprime, atq; alias impone, vt supra: atque ita tertium fac: Cola, & serua. Nonnulli in tertia infusione rosas relinquunt. * Refrigerat & adstringit, inflammationibus præsidio est, æstuantem ventriculum restinguit: erosiones intestinorum clysteribus inditum, & dolores dentium, si eo colluantur, sanat.

Oleum rosatum completum.

R. Olei ex oliuis maturis, aqua fontana, multoties loti, quantum voles: deinde immitte folia rosarum rubrarum apertarum repurgata, quantum satis est, in vitreū vas: obturatur vas, ac per dies septē infola: coque tribus horis in vase duplici. Expressis folijs, & abiectis, noua immitte: infola iterum, coque in balneo, & exprime, vt prius: tertio noua immitte rosarum folia, quibus addes aquæ infusionis rosarum (eo modo cōfēctæ, vt in syrupo rosato dictum est) quartam partem: misce, infola dies quadraginta, in vase vitreo obturato: pōst excola, exprime, & addito rosarum succo, iterum diu infola. Alij partem infusionis sumunt, & succi rosarum partem alterā, & eo, quo supra dictum est, modo cōficiunt. * Roborat, resoluūt commodē, lenit & sedat. *Mesues.*

Oleum rosatum aliter.

R. Rosarum exemptis vnguibus ℥. iij.

Olei Omphacini ℥. vj.

Immitte in vas vitreum obturatum, ne expiret: dies quadraginta infolato. Alij non infolant, sed puteo imponunt, suspensum proximē aquam dies quadraginta. * Inflammationes extinguit, roborat, cogit, densat, fluxiones sistit, & materiarum per corpus fluxum cohibet. *Paulus.*

Oleum rosatum omphacinum.

R. Olei oliuarum immaturarum loti lb. j.

Rosarum rubrarum purgatarum ℥. iv.

Tritis rosis, & oleo impositis, fac, vt dictum est, ter rosas permutando. * Eiusdem cum superiori facultatis.

DE OLEIS REFRIGERANTIBUS PECTUS.

Oleum violaceum.

Oleum Violaceum paratur vere, ex floribus violarum, & oleo Omphacino, quemadmodum Rosaceum, & Rutaceum. * Refrigerat, incandescentibus inflammationum feruorib. vtile est.

A *Oleum nymphaatum, seu nenupharis albi.*

R. Flor. Nymphaeæ alb. ℥. iv.

Olei Omphacini lb. j.

Macerentur in sole diebus decem: deinde exprime, & nouos flores immitte: tertio idem facito.

* Vires habet Violati: refrigerat tamen magis, quàm Violatum: minus, quàm Papauerinū: hypnoticis, & intemperiem partium, vt renum, calidam sanātibus vtiliter miscetur, & Veneris tentionem prohibet, genitali inunctum: somnum etiam conciliat.

Oleum nenupharis citrini.

Hoc oleum fit ex luteis, siue citrinis Nymphaeæ, hoc est Nenupharis floribus, & oleo Omphacino, vt præcedens. * Ad eadem ferē, ad quæ præcedens, valet.

DE OLEIS REFRIGERANTIBUS HEPAR.

C Hepar refrigerant oleum Citoniorum, Myrtinum, Myrtillorum, Lentiscinum, Omphacinum, Rosaceum, &c. de quibus vide supra suo loco.

DE OLEIS REFRIGERANTIBUS VTERUM.

Oleum cucurbitarum.

D Oleum hoc ex semine cucurbitæ fit excorticato, quemadmodū oleum Sesaminum. * Phlegmonis viscerum, & ab his febribus ardentibus confert: urinæ ardorem valde mitigat. *Mesues.*

VTERVM quoq; refrigerant oleum Citoniorum, Nymphaeæ, Lentiscinum, Myrtillorum, &c. de quibus vide supra suo loco.

DE OLEIS SICCANTIBUS.

Oleum ricinum, siue de cherua.

E Oleum hoc fit ex pingui quodā semine, quod Arabes Cherua, Greci Crotona, Latini Ricinum vocant: fit autem eodem modo, quo oleum Amygdalarum. * Prodest psoriasis, vlceribus capitatis erumpentibus, sedis inflammationibus, vuluis, quæ oclusæ conuersæq; strangulant, cicatricibus scedis, aurium doloribus: potu aluum ciet, quæ aquis grauat: lumbricos eijcit. *Dioscorides.*

SICCANT etiam oleum Nardinum, oleum Nucum, &c. de quibus vide supra suo loco.

DE OLEIS HVMEFACIANTIBUS.

Oleum oliuarum recens.

Oleum oliuarum ex maturis oliuis exprimitur. * Humectat, & moderatē calefacit. Datur in clysteribus ab ℥. iij. ad plures. In vnguentis pro ℥. ij. ceræ, ℥. j. olei ponitur. In ceratis pro ℥. ij. ceræ, ℥. β. olei. In emplastris verō ferē æqualis mensura olei & ceræ. *Dioscor. & Galenus.*

Oleum Amygdalarum dulcium.

R. Amygdalarum dulcium siccarum, non tamen rancidarum, quantum voles: contundantur minutissime: postea in sartagine aliquantulum torrefacias affuso aquæ rosaceæ modico, postea prælo exprime. * Lenit asperitates peccoris, gutturis & pulmonis, duritiem & siccitatem iuncturarum: est suavis in cibis, & cõferthefticis & phthilicis: impinguat, auget sperma, sedatustissim, & ardorem vrinæ, vesicæ, & vulvæ: excoriatæ, cum fistula iniectum.

Oleum Sesaminum.

Oleum Sesaminum extrahitur, vt Amygdalinum, nisi quodd prius semen excorticandum sic est. Id semen ab excrementis purgatum, aqua parum salia irrigetur, manibus fricetur: iterum irrigetur, donec madefiat: siccetur modicè, affetur, sacco aspero multum diuq; conficãdo excorticetur, corticibus expurgetur, molatur in farinam, oleum exprimat, vt ex amygdalis. Ex eodem semine non excorticato, sed affato & molto in farinam, oleum quoq; extrahitur, vt prius. * Impinguat, semen auget, asperam arteriam lenit, & vocem ob id claram reddit: multorũ præterea oleorum aliorum est materia. *Mesues.*

De oleo Melonum & Cucumeris.

Hoc oleum ex semine exprimitur, vt sesaminum, &c. * Refrigerat atq; humectat. *Mesues.*

HUMECTANT quoq; oleum Violaecum, Cucurbitarum, &c. de quib. vide supra suo loco.

DE OLEIS ASTRINGENTIBUS.**Oleum Oenanthinum.**

Oenanthe è labrusca, optime olēs postquam emarcuit, deiecta in omphacinum oleum mouetur, voluiturque: & cum biduo manserit, exprimitur, & reconditur. * Astringit, proximum rosaceo effectum præbens: sed alium non resoluit, aut mollit. Probatissimum est, quod odore Oenanthen reddit. *Dioscor.*

ASTRINGUNT quoq; oleum Absinthinum, Mentha, Lentiscinum, Mastichinum, Myrrinum, Myrtillorum, &c. de quib. vide supra suo loco.

DE OLEIS EMOLLIENTIBUS.**Oleum Lini.**

Oleum Lini fit, vt oleum Sesami: sed lini semē non excorticatur. Paratur hodie à candelarijs & olearijs molitoribus, non à pharmacopolis.

* Spasmo, duritiei neruorum & iuncturarum, hæmorrhoidibus, sedis phlegmonis & rimis confert, ac dolori pulsatorio. Pleuritidi, tussi & dispnoeæ medetur, si tres aut quatuor vnciæ bibantur. *Mesues.*

Oleum Narcissinum.

Oleum Narcissinum fit, primo vere ex recentibus floribus narcissi, vt Rosaceum, vel oleum

A Mentha. * Valet ad emolliendas vulvæ duritias, præclusionesque: sed capitis dolores facit. *Dioscorides.*

Oleum ex Styrace.

R. Styracis ℥ iij.

Olei communis ℥b. j.

Vini quantum sufficit.

Coque in duplici vase ad vini consumptionem.

* Calfacit: ob id confert dolentibus à frigore renibus, vesicæ, vtero, neruis, musculis, tendonibus, iuncturis.

DE OLEIS LAXANTIBUS.**Oleum Iasminum.**

Oleum Iasminum, quod Arabes vocant Iesminum, & oleum de Zambach, fit ex floribus Iasminis siue Ieseminis siue Zambachi, & oleo veteri claro, vt oleum Rosaceum, vel Mentha. * Opitulatur corporibus, quæ calfactionem laxationemq; desiderant.

LAXANT quoq; oleum Amygdalarum dulcium, Oliuarum, Sesaminum, &c. de quibus vide supra suo loco.

DE OLEIS RAREFACIENTIBUS.**Oleum Chamæmelinum.**

R. Flor. Chamæmeli, depis folijs albis ℥. iij.

Olei oliuarum ℥b. ij. β.

Siccentur flores in vmbra horis vigintiquatuor, deinde immitte cum oleo in vas vitreum angustifloris, bene obturatum, & quadraginta dies insolato. * Initio colici, arthritici, & aliorum dolorum, præstantissimum est: parum enim repellit, & modicè digerit. Aperit poros, resoluit vapores, sifit fluentes humores, corrigit malas qualitates, confert neruis, & membris nervosis. *Paulus.*

RAREFACIT quoq; oleum Anethinum, &c. de quo vide supra suo loco.

DE OLEIS DIGERENTIBUS.

Digerunt oleum Amygdalarum amararum, Nucum, Oliuarum antiquum, Rutaceum, &c. de quibus vide supra suo loco.

DE OLEIS DETERGENTIBUS.**Oleum de Myrrha.**

R. Oua per decoctionem in durata num. x & scindantur per medium, & vitellum extrahere: & eius loco impone myrrham, quantum est medietas vitelli, aut minus. Tum rursus duas partes oui conjunge, & pone in vase vitreato, & reconde in cella vinaria. & ibidẽ permittite per dies quindecim, aut plus: & exhibe liquor, quem serua in vase vitreo, pro inunctione. * Virtutes habet balsami: nam conseruat & tuctur à putrefactione

stione omnia ea, quæ ei imponuntur, similiter faciei inunctum, pulcherrimam conferuat, & faciem iuuenilem conciliat, vulnera citissime consolidat, &c. *Eunonymus.*

Oleum Tartari.

R. Tartari puri ℥. iv.

Pone in ollam, & vre in fornace cum lateribus, aut tegulis, aut fictilibus, vel perse, donec omnino exandescat tartarum. Postea impone in faculum laneo panno factum, & suspende in celario: tum destillabit ex eo clarus quidam liquor, quem repone. * Valet ad faciem detergendam, & erugandam.

Oleum frumenti.

Fruento inter laminas ferreas modicè candentes presso, oleum excipitur: vel triticum cortice detractum, in vase duplici destillatur. * Cutem impetigine & asperitate infectam sanat. *Mesues.*

Oleum Ouorum.

R. Oua recentia num. c.

Coquito, donec penitus indurentur. Postea vitellos eorum exime, & comminutos assa in sartagine, donec ruffescant, & pinguedinem quandam remittant: deinde offam feruentem inde in sacculum pilis contextum, & exprime, quodque expressum fuerit oleum, repone. * Experientia plurima probatum est, cutim expurgare, impetiginem, serpiginem, & alia cutis vitia persanare, capillos regnere, & vlcera maligna & fistulosa curare.

Oleum Sambucinum.

R. Olei veteris ℥. j.

Florum Sambuci ℥. iv.

Fit, vt oleum Rosatum, ter Flores innouando. * Lenit, abstergit, & mundificat cutim, medetur ictericiæ, & maximè hepatis infirmo, obstructo: & plurimum confert doloribus iuncturarum.

Oleum Raphaninum.

Oleum Raphaninum, è raphani semine fieri solet, cæterorum more. * Phithiriasis mala valitudine contractas tollit: scabritias cutis in facie emendat. *Dioscor.*

Oleum Gentiana, nostrum.

R. Pulv. rad. Gentianæ, Olei communis ana q. s. est. Macerentur in loco calido per mensem: deinde exprimatur oleum. Vermes necat, atque educit. Sic quoque oleum scyllinum & de colocynthide parari poterit.

DETERGUNT quoque oleum Balaninum, siue oleum de Been, Ricinum, &c. de quibus vide supra suo loco.

Oleum ad Scabiem expertum.

R. Succu Oleandri ℥. j.

Olei rosati ℥. β.

Sulphuris puluerizati ℥. j.

Bulliant lentè, donec oleum remaneat, & coletur, & referuetur. Curat scabiem & prurium. *Arnoldus V. Hanouanus.*

DE OLEIS GLVTI- nantibus.

Oleum Nicotianæ.

R. Succu Nicotianæ, Olei communis ana ℥. j. Misceantur, & coquantur vsq; ad succi consumptionem. * Scabiei, vulneribus & vlceribus confert, dolorem capitis aufert.

Oleum Balsamina.

B Fructus Balsaminæ, exempto semine, insolan-
tur diu in oleo Omphacino, aut macerantur eodem Oleo in balneo calentis aquæ, aut equino calente simo: fitq; inde oleum. * Oleum hoc est præstantissimum ad arcendas vulnerum, mamillarumq; inflammationes, doloresq; mulcendos. Valet idem ad exculcratos, inflammationesq; vteros siphone iniectum. Dolorib. hæmorrhoidum mirè auxiliatur: in quem vsum macerantur fructus oleo amygdalino dulci, aut è semine lini expresso, addita ad vnamquamq; olei libram, li-
C quidè vernicis vncia. Medetur hoc ambustis tam igne, quàm aqua. Punctis, sauciatisq; neruis vtiliter illinitur: quin & vulnerū cicatrices tum attenuat, tum etiã profus delect. *Mastholus.*

Oleum Liquidambar.

Liquidambar ex America Hispaniam aduehitur subrufi coloris, cuius mirabiles prædicant effectus in omnibus vteri morbis: eius sanè odoris ferè, qui styracis odorem æmuletur. Id verò ex eo liquore exprimitur, quem de Ocofoel arbore stillare, Mexicana historia tradit in huc modum. Inter arbores Mexicanas memoratur & Ocofoel arbor prægrandis, & venusta, folijs hederæ similibus. Huius liquor quem Liquidambar vocant, vulnera curat, atq; cum corticis ipsius poliline permixtus, elegans, odoratumq; suffimentum præbet. *Carolus Clusius.*

Balsamum.

E LAVDATISSIMVS ille liquor, qui ob excellentes, & mirabiles effectus, Balsamum, ad veri Balsami (quod in Aegypto nascebatur) imitationem, nuncupatur, in Hispania noua elicitur ex arbore Punica malo maiore, cuius folia viticæ similia, serrata & tenuia sunt, Indi Xilo (Gomora Zilo) vocant. Fit autem duob. modis. Vno, multis incisuris vulnerato arboris cortice, qui tenuis est, è quib. liquor emanat, tenax, subalbidus, excellentissimus, & perfectissimus, sed ad eò pauca
F quantitate, vt ad nos non inferatur. Altero, In dis admodum familiari, in eliciendis succis ex quavis arbore Ramos, atq; etiam truncos arboris asfulatim, & minutim concisos, in lebetem amplissimum injiciunt; multa desuper affusa aqua, bulliunt omnia ac feruent, quantū satis esse putant, igne sublato frigescere sinunt, & conchylijs oleū supernatans colligunt. Id verò est, quod in has regiones aduehitur, & quo vulgò vitmur, colore ex nigro rubente, odoris suauissimi. Vasculis argenteis, vitreis, stanneis, aut fictilib. vitracis asferuatur, aliam omnem materiem penetrans. La

medicina huius vsus receptus est, nō nuperrimē, sed statim eo ferē tempore, quo Hispania noua nobis patefacta est: nam cūm Hispani Indos sua vulnera hoc succo glutinare animaducenterent, illos statim imitari cōperūt. Cūm primūm in Hispaniam allatum est, eo eius insignes facultates magna fuit, vt decet, æstimatione: eius vncia nūc viginti, nunc decem ducatis æstimabatur: at nūc temporis eius libra non pluris, quā tribus aut quatuor ducatis æstimari solet. Romā primūm delatum, eius vncia centū ducatis vānijs: postea, tanta eius quantitate illata, vilisescere cōpit, & etiam gratis quodammodo dari, vt solet in rerum abundantia siue raritate plerumque contingere. Nam cūm magno vāniere, omnes eius virtutes admirabantur, atq; requirebant: postquā verō eius imminutū est precium, non æstimatur, cūm tamen idem Balsamum sit, quod fuit, cūm centū ducatis vncia vēderetur. Et sanē, licet nihil aliud nobis intulissent Indiā, quā hoc mirabile Balsamum, Hispanorum tamē labor in illis inuestigandis, non inutilis existimāndus est: etenim iam multis annis perijt id Balsamum, quod in Aegypto nasci solebat, nec vsquam gentium amplius inuenitur: idcirco nobis Deus Opt. Max. eius loco Balsamum nouæ Hispaniæ dedit, quod meo iudicio inferius non est Aegyptiaco, si mirabiles eius effectus & vtilitates consideremus. Trifariā verō in medicum vsu recipitur: nam aut interiorius assumitur, aut exteriorius inducitur, aut medicamentis Chirurgicis admisceatur. Intus assumptum mane ieiuno ventriculo asthmaticis vtile est, & vesicæ doloribus: menses etiam ciet, vt & pelli modo subditum. Eius quatuor aut quinque guttulæ. vino aut aqua rosacea in cochleari exceptæ, & diluculo sensum in guttur instillatæ, sic vt linguam non contingant (nam Balsami sapor diutius in ore hærens forsitan nauisā etiam moueret) veteres stomachi dolores finiunt, eumque roborant, coloremque commendant, & anhelitum. Iocineri prodest, obstructions aperit, atq; iuuentam conseruat. Magnæ existimationis vir mihi probē notus, ab eius vsu nullos dolores sensit, & tamen si senex, tam validus est, vt iuuenis videatur. Phthisicos leuat, & steriliūm vterū expurgat, pelli modo adhibitum. Foris, calidum cum plumula illitum, omnes cruciatus ex humoribus frigidis proueniētes, tollit, presertim si linteum Balsamo delibutum adponatur. Tumores œdematodes discutit, & absumit: quamlibet corporis partem roborat. Capiti illitum, cerebrum reficit, & fouet, omnemque humorem noxiūm absumendo, dolores tollit. Paralyticis succurrit, cerebro, ceruicē, spina & ea parte, quæ paralyti tentata est, inunctis: eadem ratione, ad omnes neruorum morbos, & cōtractiones vtile est. Stomacho illitum, cum roborat, concoctionem adiuvat, & flatibus obstructionsque liberat, sicuti & Lienem, quem etiam emollit. Nephritidem, nec non ventriculi dolores à causa frigida, aut flatibus ortos, calidum, loco dolēti impositum, sedat: idem prestat pani calido inditum, sicq; ap-

positum. Vrinam ciet, & expellit, illitum. Summē laudatur in articularum doloribus, præsertim coxendicum, quōd omnem duritiam & tumorem residuum discutiat. Chirurgicis remedijs inditum, valdē vtile est: & quia molestum esset omnia enumerare, eius iudicio ea relinquo, qui eo vtetur, vt id scilicet alijs medicamentis cōmisceat, quæ ad rem vtilia esse iudicabit. Vulgare sanē à modum est eo in recentibus vulneribus vti: nam statim ea sine suppuratione glutinat. Quinetiam in ijs vtile, vbi contusio adglutinationem impedit, quōd statim digerat, & reliqua præstet, quæ ad vulneris vsque glutinationem necessaria sunt, vt non abs re Pauperū Chirurgia censerī possit: eaq; de causa pauca sunt in hac vrbe ædes, in quibus non seruetur Balsamum. Neruorum, iuncturarumque vulnera præ reliquis medicamentis ad cicatricem perducit, contractionemque prohibet. Capitis vulnera curat, modō cranium illæsum sit: sic etiam omnia recentia vulnera in qualibet corporis parte, modō sint simplicia. Antiqua vulnera per se, aut cum alio vnguento impositum, mundificat, & ad cicatricem perducit. In diuturnis febribus, spina eo calente inuncta dimidia hora ante paroxysmum, & illico quinque aut sex guttis eius in vino sumptis modo prædicto, horrores discutit, si ter, aut quater id remedium repetatur. Gustu est acuto, & aliquantulum amaro: vnde colligere licet adstrictionis particeps esse, calidum & sicū in secundo gradu. Nunc ex noui Orbis continenti magna quantitate inferri cōcepit Balsamum per incisionem extractū, ex arboribus ijs similibus, quæ in noua Hispania nascuntur, vbi Balsamum decoctione colligitur. Sunt autem ex arboribus vastæ magnitudinis, & ad radicem vsque ramosæ, duplici septæ cortice, altero crasso Suberini modo, altero tenui, interno materiem arboris amplectente. Ex eo quod inter vtrumque corticem est spacio, incisione Balsamum inducitur, E alba limpissimaque; lachryma, suauissimi odoris, qui insignes eius facultates statim prodit. Et certum est, eius guttulam potiore esse, alterius quod decoctione extrahitur libra, tamen si miraculosos videmus eius effectus. Huius fructus (qui penes me est) exiguus pro arboris magnitudine: etenim ciceris aut pisi grano maior non est, amari gustus aliquantulum, inclusus extrema siliqua angusta, digitum longa, alba, & tenui. Eo fructu sese suffiunt Indi, ad capitis dolores, & defluxiones. *Nicolaus Monardes.*

GLUTINAT etiam oleum Myrrhæ: de quo vide supra suo loco.

Oleum balsaminum preciosum.

R. Olei rosati ℥. ix.

Rhabarbari minutim contusi ℥. vj.

Hæc firmiter contexta in lagenâ stannæa per tres dies stare facito. Deinde lagenam vnā cum prædictis in balneum Mariæ immittito. & ad horæ mediæ ratem probē bullire sinito. Postea in lagenam injice.

Masticis subtiliter contusi ꝓ. vj.

Thuris, Bdellij,

Opopanacis, Caphuræ ana ꝓ. ꝓ.

Postea illud oleum per mundum panniculum laneum excolato, ita ut omnis virtus prædictarum specierum inde exprimatur, habebis que in hunc usum paratum oleum præstantissimum ad vulnera, quæ non capiti, sed alioqui corporis partibus sunt inflicta. *Ranzouius.*

Oleum Medicinale.

R. Olei communis veteris lb. iij.

Terebinthinæ Abiethinæ lb. ij.

Vini albi veteris, & electi lb. ꝓ.

Olibani triti lb. ꝓ.

Frumenti purgati ꝓ. iv. vel ꝓ. vj.

Hypericonis lb. ꝓ.

Valerianæ,

Cardui benedicti ana ꝓ. iv.

Infundantur herbæ in vino per 6. vel 8. horas, deinde addatur frumentum & oleum, & coquantur lento igne vsq; ad consumptionem vini: postea coletur, & exprimatur. Huic demum expressioni addatur Terebinthina & Olibanum, iterumque coquantur leuiter, donec omnia perfectè miscantur: & feruentur in vase vitreo ad usum, * Ad vulnera & contusiones plurimum valet. *Aparius de Zubia chirurgus Italus.*

Oleum Vulnerarium insigne.

R. Olei Oliuarum lb. ij.

Vermium terrestrium M. j.

Viui hi vermes musco quereino immittantur per diem, nam eo cuomunt quicquid fœdi à terra forspere: adde

Flor. Hyperici. vel potius hos nondum emittentes lb. ꝓ.

Flor. Centauri minoris & capitum Trifolij odorati ana ꝓ. ij.

Gummi Elemni ꝓ. ij.

Tota æstate soli æstanti exponatur: ac singulis annis flores recentes, abiectis antiquis, remiscantur: quidam & aliquid Terebinthinæ addunt: nonnulli quid Aquæ vitæ, in qua quid Benjoui solutum est, addunt. *Hournius.*

Oleum vulneri à machinis bellicis perutile.

R. Olei Violarum lb. iv.

Caniculos recens natos num. ij.

Coquantur simul perfectissimè, addito vermium terrestrium præparatorum lb. j. deinde percolato, & ad usum seruato. *Ant. Chalmereus.*

DE OLEIS SOMNVN inducentibus.

Oleum Malorum aureorum.

R. Mala aurea, quæ Italis *Pomi d'oro* vocantur, quantum voles: macera, & infusa in oleo Ompacino per dies quadraginta. * Somnum inducit, dolores omnes mitigat apprimè, modicè refrigerat, & digerit: vlcera antiqua, scabiem & impetiginem persanat. *Zuingerus.*

A

Oleum Hyoscyami.

Hoc oleum exprimitur ex Hyoscyami semine, eodem modo, quo ex papauere. * Febrium ardores mitigat, & infomniū.

SOMNVN etiam INDVCVNT, oleum Mandragoræ, de Papauere, Nenupharis: de quibus vide suprâ suo loco.

DE OLEIS FRANGENTIBUS calculum.

B

Oleum è granis Citri.

Oleum è granis Citri eodem modo fit, quo ex dulcibus amygdalis. * Dolori arthritico, & succedenti tumori confert, calculum vesicæ, & renem detrudit. In pestilenti statu, alexiterium optimum, lumbricos necat potum, antè illitum.

Oleum Scorpionum simplex.

R. Scorpiones num. xxx.

Olei Amygdal. amar. lb. ij.

C

Macerentur in vase vitreo stricti orificij, probè obstructo, & insolentur per dies triginta caniculares, vel aliàs tota æstate calidissimis diebus: postea colatum ad vsus reponere. * Lapidem renum & vesicæ frangit, & expellit, lumbis, pubi, perinæo illitum, aut per meatum vrinarium iniectum. *Mesues.*

Oleum Scorpionum compositum.

R. Aristolochiæ rotundæ,

Gentianæ, Cyperi,

Cort. rad. Capparis ana ꝓ. j.

Olei Amygdal. amar. lb. j. ꝓ.

D

Macerentur in oleo contusæ radices ad solem feruidum diebus viginti, in vase vitreo probè obturato: deinde coquantur aliquantulum in duplici vase, iniectis ad vltimum scorpionibus viuis num. xx. Iterum serenis diebus xxx. insolentur: postremò excolatū oleum reponatur. * Hoc efficacius est priore: præterea mirandarum est virium contra venena omnia & pestilentiam. *Mesues.*

Oleum de Cerasis.

Oleum de Cerasis eodem modo fit, quo oleum ex Amygdalis dulcibus. * Articularijs morbis confert, terget & expurgat, calculum è renibus & vesica pellit, panos faciei, lentigines, & cætera fœdæ cutis vitia delet. Efficacius est, quod ex nucleis Cerasi syluestris paratur.

F

DE OLEIS IVVAN- tibus coitum.

Oleum Formicarum.

R. Formicarum alatarum quantum voles.

Olei quantum sufficit.

Macerentur æstate ad solem diebus quadraginta, postea excolatum oleum reponere. * Valet ad confortandum coitum. *Nicolaus.*

Oleum ex Pistacijs.

Oleum ex Pistacijs eodem modo fit, quo ex Amygdalis dulcibus. * Hepatis & renem dolo-

res potenter lenit, impinguat, semen auget. Ven-
triculo non ingraturum. Tussim & thoracis dolo-
rem mitigat, & intempericem frigidam emendat.

DE OLEIS SEDAN- tibus dolorem.

Oleum Sambucinum.

Oleum Sambucinum fit ex floribus Sambuci,
& oleo veteri clarissimo, quemadmodum etiam
oleum Rutaceum. * Lenit, abstergit, cutim ex-
purgat, istero & hepatis obstructo confert, arti-
culorum & neruorum doloribus vtile, eos nam-
que roborat. Epotum, aut injectum, aluum irri-
tat, ferofaq; excrementa per inferna educit. Fit
quoque ex medio Sambuci cortice similiter ma-
serato oleum, quod ad ambusta Italici vsu est.

Augustiani.

Oleum Laurinum.

Oleum Laurinū apud nos non facile fieri po-
test: quoniam verò in magna copia affertur ex
Italia & aliunde, ideo facile emittitur à materialifi-
cis. * Calidum est, & aperitiuum: mitigat colicam
& frigidos dolores ventris, stomachi, capiti-
sis, hepatis, splenis, renum, matricis, neruorum,
iuncturarum: denique omnibus ægritudinibus
frigidis confert.

Oleum Hyperici.

R. Summitatum Hyperici ℥. iij.
Macerentur in vino odorifero diebus tribus &
nocibus: bulliant deinde in vase duplici, obtu-
rato orificio vasis postea exprime, & recētis Hy-
perici summitatum bene tritarum par pondus
inijce, & iterum macera dies tres ac noctes, co-
que, & exprime, tunc etiam tertio recens Hyper-
icum adde, & si vinum minuetur, adde aliquid.
Postea adde

Terebinthinæ ℥. iij.

Olei veteris ℥. iij.

Croci ꝑ. j.

Coquantur in duplici vase vsq; ad vini consum-
ptionem: cola, & reponc. * Calidum est, & sic-
cum, & tenuium partium: vulnera incisorū ner-
uorum consolidat, & combustionē ignis: sedat
dolores femoris & vesicæ, & prouocat urinam.

Oleum Hyperici magistrale.

R. Olei veteris ℞. iv.

Vini albi potentis ℞. j.

Flor. Hyperici cum semine recentium M. iv.

Tere, & macera in vase vitreo, obturato eius ori-
ficio, duos dies: coque in duplici vase, & forti-
ter exprime: in colaturam inijce alios flores, vt
dictum est, & tertio idem facito: deinde colato,
& ad singulas colaturæ libras adde

Terebinthinæ ℥. vi.

Olei Absinthij ℥. iij.

Distamni, Gentianæ, Cardui benedicti,

Tormentillæ, Carlinæ,

Calami aromatici ꝑ. ij.

Lumbricorum in vino pluries lotorum ℥. ij.

Terantur omnia, & insolentur, triginta aut qua-

A draginta diebus: & bene obturatum reponas.
* Ad eadem vtile: superiori tamen efficacius est.
Medici Florentini.

Aliud.

Accipe cacumina (cum se ex flore in semē col-
ligere coepit) Hyperici, contundantur: vino albo
maturo infunde, quo mergatur Hypericum, foli
per decem dies exponit: hinc adde olei, quo pon-
dere æquet & vinum & Hypericum, insolentur
dies decem: ad jec Terebinthinā, nempe vt quæ-
que libra olei binas vncias Terebinthinæ acci-
piat, & Croci diachinam: Nucis myristicæ, Car-
ryophyllorum, Myrrhæ cuiusque semunciam, re-
sinæ Pini semunciam ad dat libras, Rubiæ tincto-
rum vnciam, bulliant in balneo obturato vase:
vinum exstilletur: mox cola. Vulnera glutinat,
mundat, nec cicatricem fœdat, putredinem ar-
cet, contusa recreat, venenis reficit. Sunt qui An-
timonium addant, Millefolium, Caudam equi,
Beniouinum & Consolidam, Axungiam porci,
Cuminum, Rosas. Et quidam terræ info diunt di-
cta semestri spacio. *Hernius.*

Hyperici insigne Balsamum, quod per os sumitur, in capitis & internis vulneribus.

Accipe Olei baccarum Iuniperi libram: Olei
extusi ex semine Hyperici iv. ℥. his adde flores
Hyperici, vitroq; clauso insolentur dies duode-
cim, agitato quotidie vase: his exactis, noui flo-
res inijciantur, abjectis effœctis, idq; sapius repe-
tendum: Rubiæ hic addi poterit, vel Halosan-
thos. *Idem.*

Oleum Liliorum conuallium.

Fit ex floribus Liliorum conuallium, & oleo
veteri dato, vt oleum Liliorum simplex Priuatim
cōmendatur ad puerulorū tormina. *Augustiani.*

Oleum Moschellinum.

R. Olei puri ℞. iij.

Aquæ ℞. iij.

Folij (pro eo Macis) Nardi Indicæ,

Costi, Masticis ana ℥. iij.

Styracis calamitæ,

Croci, Myrrhæ,

Cinnamomi,

Cassia lignæ veræ ana ℥. j. ℞.

Carpobalsami, Caryophyllorum,

Bdellij ana ℥. j.

Moschi ꝑ. vi.

Nuces moschatas num. iij.

F Folium, Myrrham, Cassiam, Carpobalsamum &
Bdellium tere, & per biduum in aqua & oleo ma-
cera postea coque super lentum ignem in dupli-
ci vase, vsque ad consumptionem aquæ: deinde
cola, & reliqua in tenuissimum puluerem reda-
cta insperge, præter Moschum: iterū macera, &
coque parumper: vlt. mō Moschum addito: probè
omnia misceto, & reponc, & interdum vas a-
gitato. * Est optimum ad omnem frigiditatem
corporis, potissimum ventriculi, & ad dolorem
lateris foris inunctum stranguria & colico vexa-
tis, &

tis, & ad omne neruorum vitium illitum optimè facit: miscetur epithematibus & emplastris, quæ ad stomachi & renum affectiones asciscuntur. *Nicolaus Alexandrinus.*

Oleum Populinum.

R. Olei communis ℞.vij. ʒ.ij.
Vini ℞.iv.

Gemmarum Populi arboris recentium, Veris initio collectarum ℞.iij.

Gemma Populi diutissimè terantur, & macerentur in vino & oleo diebus septem: post coquantur in duplici vase vsque ad consumptionem vini: deinde exprimat oleum, & reponatur. * Ex pituita ad capitis dolorem, arthriticis, nephriticis, & podagricis, & vbiunque dolor fit. *Nicolaus.*

Oleum Vulpinum.

R. Vulpem integram, exemptis interaneis, Aquæ fontanæ, Aquæ marinæ ana ℞.j. ʒ.β. vel quantum sufficit,
Olei veteris clari ℞.iv.
Salis ʒ.ij.

Coquantur, & intercoquendum adde Anethi, Thymi ana ℞.j.

Coquantur autem, donec ab ossibus recedat caro, & aqua consumatur: deinde excolatur oleum, & reponatur. * Ad podagras reliquasq; arthriticis species, ac dorsumque dolorem est efficacissimum. *Mesues.*

Oleum ex semine Thuli.

Semen suis folliculis & sordibus probè repurgatum, in mortario pasta instar confunditur, deinde in caldarium iustæ magnitudinis ponitur, tantumque aquæ fluuiialis superfunditur, quantum ad facilem ebullitionem satis fuerit. Postea igne luculento coquitur tandiu, donec supra quam bona quantitas spumæ apparuerit: quæ cochleari colligitur, & vasi vitreo oblongo, quales sunt calices vitrei, basin angustam habentes, inditur, relinquaturque in loco tepido per triiduum aut quadriduum, dum resideat, & oleum à spuma paulatim separetur. Quod si intra dies tres aut quatuor non fiat, signum est, semen non satis coctum fuisse. Tunc itaq; rursus in vas conueniens ponitur, & aqua fluuiialis affundetur, ac denuò per quartam horæ partem mediocriter ebullire sinatur: atq; sic percocta, rursus ab aqua cochleari remoueri reponique debet, vt dictum est, donec oleum à spuma separatam ad fundum vasis subsideat vinide, pellucidum, & pingue. Notandum verò est, semè colligendum esse permaturum, & intra annum: postquam collectum illud est, parare oleum conuenit. Nam vetustate plurimum oleum amittit. * Præstantissimū balsamum est ad dolores arthriticos. *Inceruus.*

Oleum Auellanarum.

Oleum Auellanarum fit eodem modo, quo ex dulcibus Amygdalis. * Dolores neruorum, & arthriticos sanat, teste quoque Manardo, alij ad venena & morsus serpentum valere contendunt. *Augustini.*

A DE OLEIS PUR- gantibus.

Oleum Cnicinum.

Cnicinum oleum fit ex semine Carthami purgato, & tuso. * Aqua intercute laborantibus, viscerum obstructionibus, ventriculi & coli cruciatibus flatuositate genitis, efficax est. Suspiriosis mirificè prodest, & vocem clarificat. Eporum pituitam tum vomitionibus elicit, tum per inferna ducit. *Mesues.*

Oleum Thymelææ.

R. Fol. Thymelææ,
Succi Thymelææ ana ʒ.ij.
Vini albi ʒ.iiij.

Olei Amygdalarum amararum ℞.j.

Macerentur per horas 24. deinde coquantur vsque ad consumptionem vini & succi: colatum reponatur. * Hydropi confert, ac vlcibus malignis: cutis scorditarem terget: sudores elicit: vrinam retentam prouocat. *Rondelesius.*

Mesues loco vini aquam, & loco olei amygdalarum amararum, ponit oleum Sesaminum, & lac, &c.

OLEA EX BACCIS exprimendi elegans ratio.

Oleum ex baccis Iuniperi.

R. Baccas Iuniperi mediæ ætatis: misce parum aquæ vitæ, contunde in massam, adde & aliquid olei Terebinthinæ limpidissimæ: immitte vasi stanneo, ac claudatur, balneoq; imponatur vt æstuet. Ab horis tribus prælo subde, ac laminis ferreis tepentibus exprimat oleum. Id cochlearis copia sumptum excludit foetum, stomachum firmat, neruorum conuulsionibus ac resolutionibus medetur, colicos vterique dolores soluit, calculosis vitæ: scabiem & fissuras curat. Similiter baccæ Lauri, Hederæ, Sabinæ exprimuntur. *Heurnius.*

Secretus modus extrahendi olea ex omnibus floribus.

Accipies nucleos Cerasorū: siccantur in calido furno, quò mador vanescat: dein cultro crassiusculè incidantur: mox stratis vicissim & his & floribus vitro, in calido loco (vt in balneo) dies quinque foueantur, hinc contundantur minutum, ilicoque raro linteo leniter adducto torculari exprimantur. *Idem.*

DE OLEIS SVBTLI modo paratis, seu distillatis.

DE OLEIS HER- barum & florum.

HERBÆ vel flores earum inciduntur, contun-

dunturq; : deinde induntur vitro, miscenturque: postea si sicca valde sunt, aqua fontana perfunduntur: sin humidæ & aquosæ fuerint, per se vase occluso, in sole, alioue loco calido macerantur, quoad in superficie oleum appareat, quod in uerſo vitro, & cera perforata relictis facibus ſeiungitur. Hoc deinde cū aqua effluente ſimul, ampullæ imponitur, & ex ſerueſcente euocatur rurfus. Altis herbæ & flores ita macerati ex balneo pariter deſtillantur: poſtea oleum ſeparatur. * Eadem, quas herbæ vnde ſunt, vires obtinent, ſed multo efficacioreſ. *Andernacus.*

Eſſentia ſiue oleum Chelidonia, Meliſſa, Saluia, Valeriana.

Chelidonium contuſum in das cucurbitæ vitreæ optimè obturata ad digerendum per quindecim dieſ, in putri calido vtero: poſt appoſito roſtrato alembico, primò, lento igne, aquam ſeparabis ad ſiccitatem capitiſ mortui, quod contundes, ipſi reſſundendo elementū aquæ prius diſtillatum, vt ſupernatet quatuor digitis: obturato vaſe putreſcant omnia in balneo Mariæ per octo dieſ, poſt diſtillentur rurfus, dando ignem per gradus, donec nulli proſuſ prodeant ſpiritus. Hac autem ſecunda diſtillatione aquam & aërem obtinebis, phlegma, ſi voles, ſeparabis per balneum Mariæ, & deſtilla per alembicum, donec materia in lapilloſ alboſ prodeat: qui reiteratiſ ſolutionibus, & coagulationibus cum aqua propria, cryſtallini ſunt: ſicque terra optimè purificata, quæ quamuis alba ſit, ignem tamen & tinſturam intrinſecam continet. Huic ergo ſuperinijcitur priora duo elementa; vt ſuprà reſeruata, & circulentur ſimul in balneo donec appareat, & ſupernatet oleum, quod vera dicitur eſſentia, inſinitis prædita facultatibus. Eadem methodo Meliſſæ, Saluiæ, Valerianæ, & reliquarum cuiuſmodi omnium veras poteris aſſequi præparationeſ. *Quercetanus.*

Oleum Spica.

Oleum Spicæ ex maiorī Lauendula ſit, quæ Spica vocatur, in vino prius macerata, deinde per alembicum deſtillata. * Renibuſ inunctum gonorrhœam ſanat: lumbricoſ expellit, guttæ duæ ex vino ſumptæ. In ſumma, multuſ facultatibus præditum eſt. *Euonymuſ.*

Oleum ex floribus quomodo eliciatur.

Contuſas frondeſ, aut floreſ, ſimul, ſeuſimue, vt liberuſ, ponimuſ in matula, cucurbitæ uæ recta, aut curua: ad ſingulaſ ſorum libraſ, addimuſ olei Amygdalarum dulcium recentuſ, parum, nempe vt exempli cauſa dicam, ʒ. j. ſ. a. quæ etiam ardentuſ, quantum videbitur: poterit autem apponi ʒ. j. clauſoq; optimè vaſe, macerentur omnia decem, quindecimue horarum ſpatio, ſimo equino, aut balneo tepentis aquæ: inde impoſito pileo, vaſeq; ad cinereſ admoto, deſtillet lento igne. Nam aqua manabit, quæ vbi cœperit tubefcere, vaſe, quod recipit, mutato,

Augebitur igniſ: aqua enim & oleum ſimul deſtillabunt: auctiore autem facto adhuc igne, alio vaſe recipieſ ſolum oleum. Quod autem cum aqua ſimul deſtillauit, ſeparari facile poteſt. Oleo hac arte ex Abſinthio, aut Mentha, collecto, miſſicè congenituſ, hepaticuſ & ventriculi calor, atque aliarum partium iuuatur mirum enim in modum penetrat. Poſſemuſ etiam alio modo operari: Maceratiſ enim calentiſ aquæ balneo floribuſ, priuſ eodem balneo aquam ſolam elicere, inde quod remanet, ad cinereſ admouere: auctoque ſenſim igne, elicere aquam & oleum. Quanquam autem abſque aqua ardente elici huiuſmodi eſt floribuſ ac herbis oleum poſſet: tamen ſi addatur, magiſ odorem retinet: licet in floribuſ frigidiſ, cuiuſmodi ſunt Violæ, Nymphæ, Papaueriſ que meliuſ aqua ardente abſtineremuſ, ob qualitatem aduerſam naturæ, qua efficitur, vt aqua ipſa ardentiſ, aut nihil, aut certè parum recipere ac retinere earum virium, odoruſque poſſit. *Hieron. Ruberuſ.*

Oleum Chamæmeli, Meliloti, Anthoſ, Betonica, Menthe, Abſinthij, &c.

Ex floribuſ omnibuſ eodem modo, quo ex Chelidonia eſſentiæ extrahantur: vel hac via: Si addideriſ pro libro ſorum libraſ ſex aquæ pluuialiſ, vel diſtillatæ, digerendo omnia per aliquot dieſ, poſtea illa diſtillando per alembicum cum ſuo refrigeratorio. Præſertim autem eſſentiam elicieſ ex floribuſ, qui ſequuntur: Chamæmeli, Meliloti, quæ olea valdè anodyna ſunt: Stœchadoſ, Anthoſ, Betonica, hæc cerebri aſſectibus medentur: Abſinthij, Menthe, iſta ventriculo proſunt: Geniſſæ, Tamaricis, quæ lienis aſſectibus conducunt: Thymi, Epithymi, Origanuſ, quæ melancholiæ domant: & ex ſimilibuſ priuſ ad Solem, vt decet, exciccatiſ, quorum proprietateſ omneſ facileſimè medicuſ aſſequetur. *Quercetanus.*

Oleum e Roſiſ præſtantuſſimum.

Rofarum folia in vmbra aliquandiu aſſeruata, in matula vitrea magna ponuntur, cuiuſ ſit funduſ latuſ, & ad dimidiuſ vaſ impletur: inde aſſunditur ipſiſ Roſarum folijſ tantum aquæ roſaceæ ſtillatiuæ, quantum ſatiſ fuerit, vt optimè madeant: appoſito que pileo vitreo cæco, ſtipatiſ que optimè rimis cera gammata, quindecim diebuſ equino ſimo macerantur: ſic tamen, vt mutato, cum frigefcere cœperit, ſimo, caloræ qualiſ ſeruetur. Appoſito mox matulæ roſtrato pileo, igne moderato cinerum, aqua omniſ elicitur: quæ rurfuſ in eadem matula, optimè priuſ à facibuſ munda, abluta que ponitur, & calentiſ aquæ balneo lentuſſimo igne, elicitur, dum tota in vaſ recipiendū abeat. Nam in fundo matulæ remanebit oleum roſarum, colore rubrum, perſpicuum, & moſchi odore ſuauiſter fragranſ: viribuſ cordiſ, ac cerebri roborandiſ apprimè vitlic. *Hieron. Ruberuſ.*

DE OLEIS EX A

fructibus.

Olea fructuum.

Ex fructibus eodem modo olea, vt ex seminibus, vel herbis eliciuntur, vt ex nucē Cupressi, baccis Lauri, Iuniperi, quæ moderatè calefaciunt & roborant. Ex amaris & dulcibus quoque amygdalis, idque per balneum pro Asthmaticis, Nephriticis, Iliacis, & ardoribus vrinæ curandis, si ipsius aur. ij. aut iij. exhibeantur. Quæ quidem olea nostri Pharmacopola præparant, vel ignis expressione, aut saltem cum aquæ vaporibus.

*Quercetanus.**Oleum è baccis Iuniperi.*

R. Baccarum Iuniperi modium plenum: contundantur minutissimè: ijsque affundatur aqua pura, ea quantitate, vt optimè cooperiantur: postea in vesica cuprea, vt vinum sublimatum, per aquam frigidam destillantur: postremò oleum ab aqua separetur, serueturque. * Valet ad multa: ad tormina, ad gonorrhœam, ad coli dolores ex catarrho. Hoc oleum balsamo comparatur, guttarum trium aut quatuor instar assumptum, resolutionem neruorum, morbum attonitum, & alios cerebri affectus præcauet: corpus ab omni veneno & pestilenti aëre tuetur: sto machum debilitatum ex frigore restituit: vomitiones cohibet: viscerum abscessibus medetur: renes purgat: calculos frangit: vrinam promouet: colicos & vterinos dolores compescit: difficultati intestinorum, sanguinisque reiectioni, & pectoris pulmonumque vitijs conducit: morbo arquato, & aquæ inter cutem prodest: vermes necat. In summa omnibus membris læsis, vi sua penetrandi medetur, foris inunctum: conuulsis, tremore & conuulsione infestatis subuenit: scabiem, vlcera inueterata, maligna que, nec non condylomata curat: dolores lumborum, coxarum, podagræ & colicæ, vmbilico illitum, sedat: fissuras manuum sanat. *Enonymus & Andernacus.*

Aliter.

R. Baccas Iuniperi, contunde in massam, ligneo vasi impone, affunde aquam æstu bullientem, vt obruatur massa: iunge facis vini eam copiam, qua medijs pedis altitudinem superet: cooperito vase, diebus quatuordecim illis otium sit, dum nempe acorem instar fermenti ducat massa: quotidie bacillo hæc massa agitetur. Tandem fiat distillatio ex eo vase, quo Trebinthina eliquatur, excipulum amplum sit. Ignis lentior initio excludet spiritum Iuniperi: hinc substantiam vini, & granorum: hoc vinum apud Colonienfes maximi vsus & pretij est. Cochlear haustum eius partum accelerat, stomachum firmat, conuulsionibus ac resolutionibus medetur, colicos vterique dolores compescit, ab inquinato peste aëre tuetur, calculosis expetitū remedium, fissuras vlceraque manuum sanat. *Heurnius.*

Oleum è baccis Lauri.

Oleum è baccis Lauri, eodem modo, quo oleum ex baccis Iuniperi, destillatur. Ex Tb. vna baccarum, ʒ j. olei communiter extrahitur. * Valet contra colicam & iliacam, & sciaticam passionem.

Oleum è baccis Hederæ.

Oleum è baccis Hederæ, eodem modo quo oleum è baccis Iuniperi, destillatur. Vel etiam per descensum sic:

R. Ligna secca Hederæ,
Granorum Hederæ,
Gummi Hederæ q. s.

Frustatim decisa, ponantur in vas terreum perforatum in fundo, duobus vel tribus locis, & tunc supponatur alia olla, & ponatur in terra, & ligetur fundus superioris cum orificio inferioris: bene sigillabis cum argilla, vel pasta: & ita disponantur, vt olla superior tota sit super terram, cooperito orificio: & fiat ignis circumquaque, & destillabit oleum nigrum in vas interius. * Frigidis articulorū morbis singulariter prodest: menstua prouocat, calculos expellit, & vlcera expurgat, sanatque. *Rogerus.*

Oleum è nucleis Pineis.

Oleum è nucleis pineis per descensum, vt oleum è baccis Hederæ destillatur. * Valet ad erugandam mulierum cutem. *Manardus.*

Oleum è Cæpa.

Accipiat Cæpa alba: in medio euacua: etius vacuitas theriaca impleatur, & foramine obturato, circumdata panno lineo madente, per horam dimidium cineribus calidis obruta, alembico destilletur, & liquoris stillatitij dentur patienti ʒ. ij. * Sudorem euocat in peste. *Fumanelus.*

Oleum è nucibus Cupressi.

Nuces primùm in puluerem rediguntur: deinde ex aqua Betonice, vel aqua Vitis distillantur: postea oleum, quod inde manauit, in balneo Mariæ corrigitur, & ab aqua separetur. * Hoc ceruici, vel capitis vertici inungitur ad catharos retinendos, quos spinam versus singulari quadam vi retrahit: quare etiam antè oculos applicari non debet, vt quod illos attrahendis humoribus offendat. *Andernacus.*

DE OLEIS EX

feminibus.

Olea Seminum.

Seminum olea eadem methodo, vt olea ex floribus, eliciuntur, in puluerem prius redactorum: vt Anisi ad flatus discutendos. Foeniculi ad affectus oculorum, & suffusionis. *Quercetanus.*

Oleum Anisi.

R. Anisi Tb. j. vel ij.

Aquæ fontanæ Tb. x. vel xx.

Contundatur Anisum minutissimè, & maceretur in aqua per horas aliquot: deinde in vesica

ærea primò ignelento, deinde fortiore destil-
latur per aquam frigidam: postremò oleum ab a-
qua separatur. *Libra vna Anisi ex communiter*
3. ij. olei. * Ad vertiginem, angustiam pectoris,
capitis defluxu natam, præfocacionem, vomitio-
nem, cruditatem stomachi ex flatibus, aquam in-
ter cutem, aliosq; affectus qui ex frigore & ven-
tris proueniunt: præcipuè omnibus membris ex-
anguibus & neruosis opitulatur, vt stomacho,
intestinis, vesicæ, vtero: cuius fluorem albū exic-
cat, & omnes in totum actiones, quæ de Aniso
dicuntur, obit: oris halitusq; fœtorem emendat.
Vfus eius est, si aliquot guttatur inftar ex vino,
vel iusculo manè assumatur, vel quando necessi-
tas postularit: quin etiam tabellis ad pectoris vi-
tia rectè additur. *Andernacus ex Euonymo.*

Oleum Fœniculi.

R. Fœniculi contusi lb. ij.

Aquæ fontanæ lb. xx.

Misce, macera, & in vesica, balneo aëreo siccò
destilla per aquam frigidam: deinde oleum ab a-
qua separatim reponè. Est etiam à quibusdam
hoc oleum ex semine siccò extractum, sine vlla
alia additione, perquam odoratum & suauè: co-
lore autem est album, quod primò destillat. De-
stillatur autem ex lb. j. Fœniculi, 3. β. olei. * Ca-
piti conducit, præcipuè autem oculis, renibus,
vesicæ: pectoris angustie & difficultati spirandi
succurrit: stomachum iuuat: flatu dissipat: calculos
arenosos cõminuit: vrinam & menstrua pro-
mouet. Fieri ex eo tabellæ possunt ad eisdem v-
fus, aut per se quocunq; tempore, manè & ve-
speri aliquot guttæ sumi possunt. *Euonymus.*

Oleum Anisi & Fœniculi.

Semina Anisorum cucurbita curua locantur,
ad eorumq; libram adduntur aquæ fontis puris-
simæ 3. iij. & tepentis balnei calore macerantur:
inde educitur oleum odoratū, quod stomacho
roborando, flatibus dissecantibus, orisque hali-
tui commendando, plurimum præstat. Huius si
guttæ aliquot cum ijs pharmacis misceantur,
quæ ad coli dolores, pro deicienda aluo, adhi-
bemus, multum profunt. Quod si loco aquæ in
destillando vinum addideris, calidius oleum e-
nadat, sed minus suauè, minusque odoratum.
Sic quoque è semine Fœniculi oleum extrahi-
tur. *Rubens.*

Oleum Cumini.

Cumini oleū eodem modo, quo Anisi oleum
conficitur. *Libra autem vna Cumini dat 3. β. o-*
lei. * Vtile est vulneribus ad lienem pertingenti-
bus, inflationibus corporis ex frigiditate, quæ a-
liquando causa existit: cui vrina retineatur: tussi
medetur: anhelationi conducit: colicis dolori-
bus subuenit: vrinæ stillicidii impedit. Ad hęc
vsum gutta vna aut altera, in aqua filicis sumi po-
tèst, aut etiam in tabellis. *Euonymus.*

Oleum Petroselinii.

R. Sem. Petroselinii lb. ij.

Aquæ fontanæ lb. xx.

A Semina contunde, macera, atq; in vesica, balneo
aëreo siccò, vel arena destilla. *Ex libra autem vna*
seminis Petroselinii extrahitur communiter 3. j.
vel 3. β. olei. * Obstructiones aperit: menstrua &
vrinam mouet.

Oleum ex granis Ebulli.

Oleum ex granis Ebulli quomodo fiat, vide
suprà. * Podagricos dolores mirum in modum
lenit, curatq;e.

Oleum ex granis Catapatia.

R. Sem. Catapatia lb. ij.

Contundantur, & in retorta per arenam destil-
lentur. * Purgat mirabiliter. Idem facit oleum
Cnicinum.

Oleum Frumenti.

Frumentum in retortam impositum cum spi-
ritu vini diligenter per octo dies digeratur: tum
demum igne violento pellatur. Quod destilla-
tum est, capiti mortuo reddatur, denuo digerat-
ur, ac destilletur. Id si ter iteraueris, prodibit o-
leum præstantissimum ad gangrænam & carci-
nomata. *Quercetanus.*

Oleum è semine Lactuce & Hyoscyami.

Semina Lactuce aut Hyoscyami cucurbita cur-
ua locantur, ad eorumq; libram adduntur aquæ
Rosarum stillatitiæ 3. iij. vel paulò plus: & tepen-
tis balnei calore macerantur: inde educitur oleū.
Prodest autem Lactuce oleum, potum ad duas
vel tres drachmas, cum iure aut vino, manè, sex
aut septem diebus, gonorrhæa: Hyoscyaminum
idem facit, siccò inungantur renes: & si mulier
est, pessimo modo subdatur. *Rubens.*

DE OLEIS EX radicibus.

Olea radicum.

Vna eademq; prorsus via, vt herbarū, florū
& seminum, essentia radicum extrahitur: Ange-
licæ scilicet, Bistortæ, Gentianæ, Tormentillæ,
Caryophyllatæ, quæ pestilentibus affectibus con-
ferunt: Cyperi, Acori, Costi, ad roborandum ven-
triculum: Dictamni ad sedanda parturientium
tormina: Helenij, Eryngij, Glycyrrhizæ, Iridis Il-
lyricæ ad pulmonum affectus: Pæoniæ, epilepti-
cis conducens. *Quercetanus.*

DE OLEIS EX lignis.

Olea ex lignis & baccis.

E lignis odoratis, ac resinosis, nec non ex eo-
rum baccis, elici oleū potèst, ipsi non nihil con-
tulis, affuso vini albi modico, aut etiam aqua:
inde per noctem in cineribus calentibus, vitrea
cucurbita maneat: augeatur manè ignis, quo-
ad destillabit oleum. *Rubens.*

Oleum ligni Guaiaci.

Ex Guaiaco ligno oleum hoc modo elicitur:
Guaiacum aqua ardente, in qua sal Tartari dis-
solutum

Solutum fuerit, maceretur tandiu, dum colorem aqua contrahat: tunc enim ipsa in aliud vas transfusa, noua adficiatur, & maceretur, vt colorem contrahat: id quæ repetatur, dum non amplius coloretur aqua. Has omnes aquas coniunctas simul distillatione excipere: & in fundo cucurbitæ remanebit oleum. Vlcerebus malignis, doloribusque probatur. E Iunipero eiusque bacis simili modo educitur, ad eadem vtilè, & ad faciei vulnera ac maculas. E Corno arbore, qui educitur, pari ratione liquor, per se solus strumas discutit: maturat, aperit, purgat, glutinatq; nulla alterius medicamenti ope: si pili barbæ capitisq; cani, eo liquore calido madescant, præsertim si adiungatur secunda aqua, qua vtuntur mulieres ad fluuos reddendos capillos, eos tingit rubro colore, in obscurum vergente: duratq; color hic sex menses.

Idem, aliter.

R. Ligni Guaiaci quantum sufficit.

Incide in frustra, & imple ollam, vel dolium magnum vitreatum intus, cuius orificium sit arctum: & fac foueam in terra, & præpara parietes eius cum terra figuli: deinde pone ollam vitreatam in fundo ex directo foueæ, habentem orificium magnum, & cooperiatur lamina ferrea subtiliter perforata: deinde præpara ista duo vasa cum terra figuli, ne ex vtriusque orificijs respicit: deinde cooperi terra, & adde ignem per tres horas, vel amplius: finaliter resudabit oleum de ligno Guaiaco. * Ad vlcera & dolores ex morbo Gallico ortos valet. *Euonymus.*

Oleum ex lignis Iuniperi.

Oleum è lignis Iuniperi eodem modo fit, quo oleum è lignis Guaiaci. * Frigiditatis causas remouet, vel reprimi, & typum quartanæ. Sed magis singulare & speciale, facta inunctione ab vmbilico vsque ad muliebria, est renes & matricem confortare, & eius humiditatem exicare, & ad conceptionem præparare. *Rogerijs.*

Oleum è lignis Fraxini.

Oleum è lignis Fraxini eodem modo fit, quo oleum è ligno Guaiaco. * Vfus eius est in arthetica frigida: excoriationes cicatrizat, morpheam albam propriè soluit, & ipsam denigrat. Curat præterea paralyticos: lienicis confert, non solum inunctum, sed etiam ebibitum. *Rogerijs & Marcardus.*

Oleum è lignis Hedera.

Oleum è lignis Hederae quomodo fiat, dictum est supra, vbi docuimus oleum extrahere è bacis Hederae. * Contra artheticam frigidam valet. *Rogerijs.*

DE OLEIS EX corticibus.

Oleum Cinnamomi.

R. Cinnamomi electi quantum sufficit

A Contunde crassè: macera in aqua Rosacea, vel Citoniorum, vel Vino albo, per horas vigintiquatuor: deinde in vapore aquæ calentis, vel in balneo, vel in vesica per aquam frigidam distilla. Ex vna libra Cinnamomi extrahitur communiter 3.ß olei. * Oleum Cinnamomi, in vniuersum balsamum naturalis respondet, intus putrefactionem areet, extrinsecus omnia recentia vulnera, siue vlcera consolidat. Huius guttæ singulæ, vel duæ, per se ori inditæ in animi parturientis deliquijs præsentissimum sunt remedium, sicut etiam in accelerando partu, & senio debilibus rescindendis. Stomachi concoctionem iuuat, bonamque succum generat. * Cæterum è Cinnamomo parum (vt antea dictum) olei distillatione extrahitur. quare eius loco, vt plurimum vtitur aqua eiusdem, quæ primo loco extillauerit. *Euonymus.*

Aliter.

C **R.** Vini Maluatici optimi mensuras tres, & bis distillato. Postea rursus tertia vice distillato, vt tamen vna tantum mensura in cucurbita relinquatur. Rursus distilletur alia vice, vt in cucurbita minus remaneat. Tum rursus alia vice distilletur, vt mensura vna tantum super sit: sicque habebis vinum optimè rectificatum, quod seruandum. Quo facto, accipias de Cinnamomo quantum videbitur: concidas minutim, & in cucurbitam ponas vnâ cum vino rectificato, vt excedat Cinnamomum duobus digitis. Cucurbita cæco alembico diligenter claudatur, & in balneo Mariæ tribus diebus, lento igne ponatur. Peracto hoc termino, effunde vinum, cauendo ne quid fecum vnâ effluat: & vinum seorsum serua. Tum aliud vinum rectificatum affundito, & vt prius pergito. His peractis, vtramque aquam vitæ, in cucurbita commisce, & cum capitello claudatur diligenter, & in balneo lentissimè distillatio inchoetur, vt ad nouem tactus, guttæ distillent idq; continuabis, quoad vinum ascenderit: tum in fundo alembici habebis oleum, quod serua. *Euonymus ex schedis manuscriptorum.*

Aliter.

Marula fistilis, vitro interius oblongata impletur ad dimidium aqua fontis stillaticia, inde cortex Cinnamomi leuiter tritus imponitur, rimisque optimè stipatis, igne vehementi sic vt aqua bulliat, fumique in sublime tollantur, oleum educitur. Nam aquæ quæ distillauerit, innatabit oleum albū, vt lac, dulceque, & admodum odoratum, & non nihil acre, Cordi, cerebro, ac stomacho maxime salubre, halitumque oris commendat. *Rubeus.*

Aliter.

Oleum Cinnamomi etiam alia via fieri poterit: vt Sacchari candi, & Cinnamomi aquas potiones accipiamus, teramusq;, & in recurua cucurbita breui ponamus: inde ipsi affundamus aquæ Rosacæ stillaticæ 3.vj. si Sacchari & Cinnamomi cuiusque acceperimus: macerentur per

noctem, manè, moderato igne cinerum habebitur oleum triplex. Primum album est. Secundum colore flauum, sapore acerbum: pars est sacchari tenuior, cum aqua rosacea mixta. Tertium, quod est rubrum, acre, odore Cinnamomi, licet exiguo: partes igneæ sunt Sacchari & Cinnamomi. *Idem.*

Aliter.

R. Cinnamomi ℥. j.
Aqua Mellissæ, vel
Borraginis, aut
Endiuia ℥. ij.

Infunde ac macera dies quinque, per arenam distilla: in vltima consecutanea aqua Cinnamomi iterum infundi poterit nouum. Ita Caryophyllorum, Piperis, Angelicæ, Galangæ extorquentur olea. Ab aromatibus distillandis abfit vinum: nam antequam aromatum oleum sese surrigit, vinum exigitur: quare restibile aroma suo vehiculo defraudatur. At aqua non sine aromate effertur. *Herminius.*

Olea corticum & lignorum.

Ex corticibus & lignis omnibus præsertim calidis, vt ex Guaiaco, Iunipero, Sambuco, & similibus per descensum oleum extrahitur, fœtidum tamen, quo vtimur in externis affectibus. *Quercetanus.*

Oleum ex corticibus mali Aurantij.

Cortices malorum Aurantium prius ex humore aliquo macerantur: deinde vitreis organis vel in vesica per aquam frigidam distillantur, vt oleum Cinnamomi: demum oleum aqua separaretur, conserueturq;: * Est albicans & odoratum valde. *Euoynmus.*

Oleum ex corticibus Nucum.

R. Cortices Nucum aridas: contunde in mortario, pone in retortam bene perlutata, illam impone igni non nimium magno, & extrahes oleum & aquam de corticibus. Deinde separabis oleum ab aqua per balneum Mariæ. Postremò ter aut quater purgabis oleum, in arena distillando in vitro paruo. * Hoc ferè melius est oleo Vitrioli, maximè in peste & veneno. *Euoynmus.*

**DE OLEIS EX
aromatibus.**

Olea aromatatum.

Quemadmodum ex herbis vel floribus eliciuntur, sic quoque ex Cinnamomo, cuius oleum cor roborat, prostratasque vires reficit: ex Nuce moschata, Pipere, quorum olea assumpta, vel admota, imbecilliori ventriculo conducunt, matricemq; confortant: & ex Caryophyllis elicies olea, quæ vna prorsus & eadem methodo cum aqua distillantur, ipsique supernantant: separantur autem per infundibulum solum oleum Caryophyllorum fundum petit. Quoniam est inter reliqua minus acreum: aquam tamen membrorum pellit, & melancholicum purificat sanguinem, & conuenit imbecillitati visus, si huius gut-

tula vna, aut altera manè primo vini hauustu assumatur. *Quercetanus.*

Oleum Caryophyllorum.

Oleum Caryophyllorum paratur, vt oleum de baccis Iuniperi. Multò citius & facilius oleum habebitur, si cum aquis distillatio fiat, vt pluuiali, vel lacustri, aut alijs mollioribus. * Calidum est & siccum, tertio gradu: confert stomacho, hepati, cordi, diarrhœæ à causa frigida, & stomachi morbis omnibus frigidis. Spiritus melancholicos dissipat, & clarificat crassos. Omnes virtutes habet Balsami. Extrinsecus vulnera recentia sanant: vulnerum sanguinem fluentem & aquam sistit. Intrinsicus partes naturales confortat, sanguinem melancholicum purgat, confortat cor & caput: præsertim conuenit vertigini & debilitati visus, si manè tres vel quatuor guttæ à ieiuniis in cochleari cum ossa aut vino sumantur: iterum colicæ & vteri passionibus, eodem modo sumptum. Tabellæ ex eo paratæ, maneq; serò comestæ, capiti conferunt robur, & catarrhos sistunt. *Euoynmus.*

Oleum Macis.

R. Macis quantum sufficit.

Contunde, macera in aqua fontana quanta sufficit: deinde in cucurbita vitrea, vel vesica area per aquam frigidam (vt vinum sublimatum) distilla: & ita cum aqua ascendet oleum, quod postea separabis. * Calidæ est facultatis: ideoque commodus eius vsus est in colicæ à causa frigida, & à catarrho in capite descendente: confortat cor, vtriculorum, & matricem. In tremoribus cordis ex timore, aut ex vesicæ obstructione, aut matrice maximum auxilium præstat: valet in stranguria, & quicunque à frigiditate ortum habuerint, morbis. Possunt eius tres vel quatuor guttæ per os sumi, in cochleari ferreo cum ossa, aut in primo hauustu vini. *Euoynmus.*

Oleum Nucis moschata.

R. Oleum Nucis moschatae eodem modo fit, vt oleum Macis. * Ventriculum frigidum calefaciendo roborat, superfluosque eius humores consumit, & inflationem tumoremq; prohibet. flatu discutit: colicos dolores sedat: oris halitum commendat: vesicæ affectibus succurrit, trium aut quatuor guttarum instar ex primo cochleari iusculi, aut vno Cretico assumptum. *Andernacus.*

Oleum Nucis moschatae, aliter.

R. Tertiam vel quartam partem Aquæ vitæ distillatæ, & Noces moschatas minutim conscinde: imponentur bociæ omnia, ita vt per tres digitos Aquæ vitæ, Nucis moschatae partes cooperiantur: relinquuntur in infusione horis viginti-quatuor, & Aqua vitæ colorè flauum acquirere, quam in aliud vitru effunde: tunc aliam Aquam vitæ de nouo affunde, vt prius, idq; repetito toties, quoad colore nõ inficiat Aquam vitæ. Quo factò, Aquam vitæ sic coloratam omnem, in bociæ, in balneo Mariæ secundum artem distilla, vt ascendat Aqua vitæ, & oleum Nucis moschatae remaneat

remaneat in priore bociā in fundo : & sic habe-
bis oleum Nucis moschatæ paratum. Eodem pe-
nitus modo, potest ex omnibus aromatibus o-
leum distillari. *Euonymus ex quodam incerto.*

Aliter.

R. Noces moschatas quot voles, pulueriza, &
affunde duas mensuras aquæ simplicis : pone in
eucurbita vitrea, luto sapientiæ optimè perluta-
ta, vt solent ij eucurbitas perlutare, per aquam
fortem passiā: postea capitello imposito, eodem
luto perluta, similiter & recipientem (tantum in
iunctura) ne spiritus euanescent. Tum ita ad
ignem pone, & primò fac ignem lentum, secun-
dò maiorem, tertidò fortem, eo modo, quo solent
aquam fortem distillare: & habebis oleum opti-
mum, supernatans aqua in recipiente, quod col-
lige, & est magnæ virtutis. *Euonymus.*

Oleum Maceris.

R. Maceris quantum videbitur, pistetur gros-
so modo, & maceretur in aqua rosacea tamdiu,
quoad facultates Maceris penitus aqua extra-
xerit. Tum accipe Amygdalas decorticas cul-
tro: incide leuiter, eas que in prædictam aquam
imponere, vt odorem & saporem Maceris imbi-
bant, tum excidentur scorsim: quibus exiccatis,
rursus in eandem aquam ponantur, denuo que
exiccantur: idq; est quater iterandum. Tum de-
mum oleum exprimendum: quod vbi expressum
fuerit, in sole rectificetur. Et hoc quoque modo
multa alia olea non incommode fieri possunt,
vt ex Moscho, Ambra, Belzoino, Storace, Cin-
namomo, Caryophyllis. *Euonymus ex libro ma-
nuscripto.*

Oleum Piperis.

Oleum Piperis eodem modo fit, quo oleum
Macis & Caryophyllorum. * Omnibus faculta-
tibus, quibus & ipsum Piper, præditum est: nisi
quod ignea illa vis, quam lingua imprimi Pi-
per, in oleo eiusmodi non sentitur. Est enim o-
leum Piperis nihil aliud, quam elementum æ-
reum, separatum à reliquis elementis, quemad-
modum etiam in oleo Vitrioli & Sulphuris di-
stillato idem probauimus. Eodem planè modo
oleum Piperinum, à suo igne est separatum, &
maioribus facultatibus ipso Piperi constat: pe-
netrandi facultatem habet eximiam. In colicis,
& partibus multa tenaci pituita & lenta reple-
tis, dantur duæ vel tres eius guttæ cum iusculo,
ad incidendam eam, & dissipandam. Exhibui (in-
quit quidam) in tertiana febre, post purgationē,
& venæ sectionem, dando huius olei guttas tres,
cum ʒ. j. Myrrhæ, duabus horis ante paroxy-
smum, si quis & tremorem, ipsamque etiam fe-
brem prohibuit inuadere, si non prima vice, at
saltem secunda. Cæterum ℥. j. Piperis dat ʒ. ʒ.
olei. *Euonymus.*

*Essentia siue oleum Croci &
Camphuræ.*

Croci essentia, quæ ad omnes roborandos
spiritus conducit, fit cum vini spiritu, qui super

A ipsum iniici debet toties, donec tincturam to-
tam attraxerit, & remaneat terra subalba, cui cal-
cinatæ prius, vt decet, indas essentiam extractam
eum suo menstruo, omnia q; circulato in balneo
Mariæ, tum demum pelle per cineres. Quo facto,
separa vini spiritum in matratio, & in fundo re-
manebit Croci essentia, infinitas habes proprie-
tates, si guttula cum liquore aliquo, vel iusculo,
aut vino permisceatur: spiritus prostratos refici-
cit, & roborat mirum in modum. Sic elicitur es-
sentia Camphuræ. *Quercetanus.*

*Olea aromatum, lachrymarum, ligno-
rum & gummi.*

R. Caryophyllorum puluerorum ℥. j.

Aquæ simplicis, vel, quod melius est, Aquæ
vitæ ℥. vj.

Infundantur in vas vitreū ad digerendum in bal-
neo vel simo equino per quatuor dies: post ap-
posito rostrato alembico cū suo refrigerio destil-
lentur ex artis præscripto: oleum autem ab aqua
separetur per infundibulum, & ad vsus seruetur.
Eadem methodo elicies olea Saluiæ, Iuniperi,
Succini, Terebinthinæ, Myrrhæ, Thuris, Sarco-
collæ, Mastiches, Euphorbij. *Quercetanus.*

**DE OLEIS EX RE-
sinis & gummi.**

Oleum è Gummi.

D Vt è Gummi oleū eliciatur, accipito ad Gum-
mi libram, Aquæ ardentis ʒ. j. β. & in vitrea cu-
curbita maceretur sub simo diebus 4. vel 5. inde
lento igne pileo eucurbitæ imposito, stillet o-
leum. Fieri etiam facilius possit eucurbita recur-
ua. Alij ad ℥. Gummi, addunt Aquæ rosacæ
stillatitæ ℥. ij. inde lutatis optimè nimis, destil-
lant: primò enim exit aqua: aucto mox igne, o-
leum, quod alio vase excipitur. Sunt qui oleum
Tartari, cū aqua rosacea pari pondere miscent.
E Hacq; ratione Ladani, Belzoini, Styracis & cæ-
terorum huiusmodi olea eliciuntur. In Styrace
tamen Calamita, nō clauduntur vasorum rimæ,
cū in destillando respiratione indigeat. Quan-
doque etiam plura commiscantur, & oleum o-
ptimum emanat. Nec desunt, qui gummi tuiso,
aquam ardentem addant, siue aquam mellis, a-
cētumue stillatitium, aut aquam communem se-
xies destillatam, sic vt quatuor digitis pulueris
superet. Duabus diebus aquæ tepentis balneo
F macerant: inde aquam inclinato vasis ore, exco-
lant, aliamq; superfundunt, id toties repetentes,
dum aqua nullum amplius colorem contrahat.
Omnes hæ aquæ coloratæ simul commiscantur
in vitrea matula, pileoq; rostrato imposito, eo-
dem balneo destillat aqua, & in fundo vasis o-
leum remanet: quod si fortè tenacius esset, quam
velles, superferat denuò illi aqua, quæ extraxisti,
destillet. Euadet enim fluidum, ceu oleum Oli-
uarum. Cū Gummi quouis miscent alij sal tar-
tari æquis portionibus: inde simo, aut balneo ad
tres dies macerant: mox igne cinerum, vase re-

curuo oleū elicitur. His modis extractum, oleum Thuris, vulneribus conducit, partium nervo osatum, ac membranarum, ligamentorumq;. Quod verò ex Aloë, vulneribus capitis & pectoris optimum est. Ex succino doloribus colicis, atq; veteri, cæterisque frigidis affectibus conducit. Est enim perspicuum, aureoq; colore, ita calidissimum, & cum tetro odore sit, ad excitandos epilepticos & soporosos valiter adhibetur. Qui è Sagapeno & Galbano destillat, liquorem, cicatricè extenuare, ut vix appareat, si in vulnere ponatur, scribitur. Qui omnium simul oleū cuperet, curandis vulneribus aptissimū, idq; citò, ea cōtūdat, agitetq; cū quarta parte Ceræ virginæ, retorta; parva cucurbita, igne cinerū destillet. Mirificum enim oleū manabit ad omnia vlcera ferè ac vulnera. E Myrrha qđ elicitur oleū, opobalsami vires supplet in cōficienda Theriaca Andromachi. *Rubens.*

Aliter.

Nonnulli qui dura Gummi distillant, ut Thus, Mastix, Myrrha, duplum addunt Aquæ vitæ, & olei Tercebinthiæ quadrantem ad gummi: & balneo maris decem dies macerant, aut fino equorum. *Heurnius.*

Oleum Mastichis.

Mastiche primum in vino coquitur: deinde reponitur, maceraturq; ex eodem per dies aliquot: postea ampullæ crectæ, luto diligenter oblitæ inditur, oleumq; & aqua per operculum ex nudo igne proliantur. Hæc denuò cucurbitæ vitæ imponitur, & in balneo Mariæ distillantur, dum aqua ab oleo seiungatur: hoc deinde per cineres calidos à crassiore materia separatur, idemque effluit tenue, flavum & subtile: tandem quod crassius existit, à sæcibus suis in arena euocatur, & in solis calore corrigitur. Nobile est oleum propter vim penetrandi, quæ omnia membra reficit: stomachum corroborat, eiusq; concoctionem iuvat: viscerum inflammationibus conuenit: abscessus lenit: dolores sedat: omnes denique nervos confirmat. *Andernacus.*

Aliter.

Oleum è mastiche fit per descensum in retorta, ita ut ignis supra infraq; sit, & habebis oleum mastichis, quod postea rectificetur. Augustæ Vin delicorū quidam distillat, accipiendo Mastichen integram & solam in retorta lutata, vsq; ad partem eminentem extra fornacem, quæ quatuor ventilia habet, & superius tegatur, lento igne destilletur. * Balsamum est mirificum ad vulnera. *Euonymus.*

Oleum Mastichis & Thuris.

Reducatur lb. j. Mastichis in puluerem, quem indas vasi vitreo, superfundendo aquæ cōmunis distillate, & aquæ vitæ añ. ut supernentur quatuor digiti, occluso vase, putrescant in fimo per aliquot dies, post distillantur sepeliendo alembicum intra arenam, aut batturam ferri, dando ignem per gradus: primò distillabit cū menstruo oleum flauescens: illud seorsum referua, & augendo ignem prodibit oleum rubicundum: tum

A demum fortiori igne, crassum & adustū sapiens. Quod si cum vini spiritu à priori separato circuleur, & rursus distilletur, tum habebis verum oleum, affectibus externis vtilissimum, præsertim ad corroborandum ventriculum & intestina imbecilliora. Oleum autem flauescens, quod primò distillatum est, exhibetur cum vino, aut proprio decocto, ad eisdem affectus, & ad defluxiones prohibendas. Separatur facillimè tota aqua vitæ, & potest abluī oleum, si velis. Et si timeas empyreuma illius, cum aqua Rosarum, aut simpliciter præstantissimum parabis medicamentum. Et ex lb. j. elicies hac via olei puri ʒ. x. Sic ex Thure oleum facies vulnerarium. *Quercetanus.*

Oleum Thuris.

R. Thuris in puluerem redacti lb. ʒ. Ampullæ orificio magno præditæ indatur: deinde vitæ calcis modo formatum, quali in potu quotidiano vi consuimus, imponatur, ut in medio ampullæ consistat, idemq; aqua calida impleatur: postea operculum in vertice perforatum applicetur: cuius foramini infundibulum coarctetur, & oleum commissuris oblitis euocetur. Inter distillandum verò aqua calida per illud in vitrum, quod dixi, guttatim stilletur: ita tamen, ne hoc repleto, ita effluat. atque sic cum aquæ vapore oleum simul ascendit suavissimum, & odoriferum, odore Thuris, quod alioquin sine hoc vapore pessimè olet. *Andernacus ex Euonymo.*

Oleum Myrrhæ.

R. Myrrhæ electæ, & non adulteratæ ʒ. vj.

Aquæ vitæ sine phlegmate ʒ. xij.

Hæc duo in bocia vitrea coniunge, quæ in fimo equino calido diebus sex quiescat: postea distilla in balneo, vsquequò aqua tota ascendit, tum in fundo bocia videbis oleū Myrrhæ: quod per pannum lineum est colandum, sicq; seruandum. * Virtutes habet balsami: nā conseruat & ruetur à putrefactione omnia ea, quæ ei imponuntur. Similiter faciei inunctum, pulcherrimam conseruat, & faciem iuuenilem cōciliat: vulnera citissimè consolidat, & omnes alios morbos internos curat, exhibendo per os ʒ. ij. ad aurium surditatem, &c. Ad faciei splendorem & colorem conseruandum sic est procedendum. Fiat decoctum viticæ in aqua cōmuni, & dum ebullit, vapor in faciem recipiatur, ut fudet: postea exiccetur optimè, & postea statim vngt faciem oleo Myrrhæ. Et hic modus est seruandus in inungendis manibus, pectore, & alijs partibus. *Fioraninus.*

Aliter.

R. Myrrhæ in puluerem redactæ q. ʒ. include induratis ouorum aluminibus, abiecto vitello, ac iterum scdās partes committe: crati impone, vel stanneo in vase foraminibus perui, & cellæ include. Manabit liquor oleosus, qui vitro exceptus, & cum Aquæ vitæ pari quantitate remixtus, in equino fimo digeratur menses 3. vel 4. hinc vitro inclinato effundatur liquor, qđ crassamentum restat balneo maris imponatur, ut evanescat quicquid Aquæ vitæ in est, vel liquoris

ab uno eliquati: etenim in fundo remanebit oleum Myrrhae. Hoc Anchusae radice admixta vehementius enitescit, ac guttulis aliquot affusis olei Salviae, Caryophyllorum, vel Cinnamomi gratum odorem afflabis. *Heurnius.*

Aliter.

Qui in theriaca & caeteris antidotis vice opobalsami oleo Myrrhae vtuntur, ij sic illud conficiunt: Myrrham optimè tusam, in massam cum succo Rosarum cogunt, & loco calido, duobus diebus, totidemq; noctibus macerant: inde vase vitreo, stipatis diligenter rimis, sabulo optimè circumdato, destillant, igne satis valido: exit primò aqua, colore flauo, odore Myrrhae, & vbi interior siccari humiditas incipit, minuitur ignis, ne tetro odore inficiatur: vbi refrigerint vasa, iterum tepentis aquae balneo destillatur, & oleum elicitur, quoad vlcera colli vesicae, derugandamq; faciem vtuntur. *Rubens.*

Aliter.

R. Myrrhae, Aloes, Styracis vtriusque ana ℥. j. Mumiae, baecarum Lauri ana ℥. β. mediocriter terito, & in alembico vitreo lento igni destillato: eoque liquore vltor ad cicatrices, post vlcera, reparandas. *Ant. Chalmereus.*

Oleum Myrrhae, Sarcocolla, Cancami, Styracis, Belzoini, & Euphorbij.

Ex Myrrha, Sarcocolla & Cōcama, siue Lacea, quae vulneribus consolidandis, & carne replendis conducunt, parantur etiam praestantissima, variq; Balsama vulneraria, cum oleo Terebinthinae & Hypericonis. Item facies olea ex Styrace Calamita & Belzoino, quod prodest ischia dicis. Eodem modo oleum Euphorbij, quod cerebrum & neruorum affectibus multum conducit, surditati, aurium tinnitui, paralyti, tremori, spasmus: cuius praeterea, si guttula cum conuenientibus immittatur naribus, pituitam elicit. *Quercus.*

Oleum Succini.

Succinum modicè conteritur, & ampullae incuruatae (Retortam vocant) luto probè obductae imponitur, silicibus paruulis interim commixtis: hæc deinde in fornace locatur deorsum vergens, & oleum igne mediocri extracto elicitur. hoc postea aceto calido perfunditur, & ex cineribus calidis, vel arena per retortulam rursus euocatur. Alij panis cibarij crustam vesicae primam indunt: deinde Succino iniecto acetum affundunt: postea ex igne distillant, & à facibus feiungunt. Alij Succinum in puluerem redactum ex vino stillatitio macerant in cineribus calidis, mox extillant: dum rursus fundunt: idque tandiu repetunt, donec in fundo oleum appareat. Alij, licet nunc per descensum, nunc his, nunc alijs instrumentis eliciant: tu tamen si diligentem ignis curam habueris, iuxta illum quem antea recitauimus modum, oleum odore, sapore & colore praestantissimum parare poteris, quod ipsum Succinum longè viribus superat.

A Vnciae sedecim Succini dant ℥. x. olei. * Capitis affectibus, neruorum resolutioni, morbo attonito & comitiali occurrit, guttae vnus instar manè ex aqua Betonicae, Lauendulae, vel Filix potui sumptum: ab omni veneno & aere pestilenti praeseruat, naribus inunctum, vel medicamentis in id idoneis commixtum: singulari est remedium in renū & vesicae morbis discutiendis, calculis educendis, vrinariisque meatibus referendis, ex vino Maluatico, aqua Petroselini, vel simili humore exhibitum: colico morbo medetur: vteri strangulati prodest, naturalibus illitū: foetum euocat, parumque facilem reddit, si guttae eius ex aqua Verbenae parturiens propincentur omnes corporis facultates imbecilles reficit, roboratq; humores consumit, & cerebrum confirmat, aperitque: vnde oleum hoc, medicinis ad capitis defluxiones feliciter, sicut & alijs corporis partibus inscriptis, miscetur. *Andernacus.*

Oleum Caphura.

C Caphura in aqua calida dissoluitur, & oleum quod supernat, feiungitur: hoc vitro imponitur, vinoq; stillatitio perfusum in balneo digeritur: tandem igne distillatur. Alij oua ad duritiem vsque percoquunt, & vitellis exemptis, Caphuram non adulteratam includunt, reconduntque, & in cella vinaria suspendunt filo, vt oleum in vas subiectum defluat. * Datur ex humore idoneo ad febres ardentes, continuas, pestilentesque, & laterum inflammationes: extrinsecus expurgandis curandisque vlcetibus malignis cum oleo Caryophyllorum, aut baecarum Iuniperi vtiliter adhibetur. *Andernacus.*

Aliter.

R. Oleum Amygdalarum dulcium, cui miscetur Camphoram, & in massam coe, sole digeratur: hinc exprime oleum, cui Spiritus vini affundes quaternum digitum altitudinem, & octo dies alembico coeco digeratur. Hinc fauillis furrigatur Spiritus vini: etenim fundus retinet oleum Amygdalarum. Tandem tum eliquatum vini Spiritum, repente balneo auferes: nam fundus tenuissimum oleum habebit. *Heurnius.*

Oleum Belzoinum.

R. Aquae vitæ, Belzoini puluerizati ana partes æquales. Ponantur in retortam latam, & vnà cum suo capitello in iunctura clausam, distillentur in cineribus lento igne, quoad extracta fuerit aqua: quæ referuanda est ad suos vsus. Postea fortificetur ignis paulatim, vbi oleum apparuerit, magis magisque, vsque quò totum oleum extraxeris. Tandem in fine sequetur gummi quoddam, instar mannae: quò valet ad faciendam aquam odoriferam, vnà cum aqua puteali, aut Rosarum. *Fallopium.*

Aliter.

R. Belzoini ℥. j. Pulueriza subtiliter: pone in alembicum ad distillandum: tunc affunde pulueri, aquæ Rosarum

Tb.ij. obtura diligenter alembicum, & lento igne **A**
subtus accenso primò, quoad aqua coeperit di-
stillare, deinde augmentetur paulatim, vsque-
dum oleum conspexeris. Quo apparente mute-
tur recipiens, & fortiori igne elice oleum, quod
in sole rectificandum. Eodem penitus modo di-
stilletur oleum Syracis calamitæ & liquidæ.
Euonymus.

Aliter.

R. Benionini contusi ꝑ. vi.

Syracis calamitæ ꝑ. i.

Ladani ꝑ. β.

Nucis myristicæ ꝑ. ij.

Mofchi G. iv.

Aquæ vitæ ꝑ. ij.

Fimo macera, ac distilla oleum: omnes vires fir-
mat. *Heurnius.*

Oleum Ammoniaci.

R. Gummi Ammoniaci quantum sufficit.

Dissolue ex vino stillatio, vel ex aceto: deinde
lapillis iniectis per cineres aut arenam distilla:
postea corrige. * Valet ad tophos podagricos
discutiendos. Sic etiam paratur ex Colophonia,
vel picæ. *Andernacus.*

Oleum Ladani.

R. Ladani puluerizati quantum sufficit.

Pone in vas cupreum instagnatum: cui admisce
aquæ Ros. Tb. j. vel Tb. β. pro quantitate Ladani,
& olei Amygdalarum dulcium medietatem Po-
stæa capitello eiusdem materiæ cooperi vas, &
claude iuncturam: & sic in fornace ebulliat ali-
quandiu: id quod tuo relinquendum iudicio est:
prout enim multa fuerit materia, ita etiam diu-
tius erit coquendum. Antequam auferas mate-
riam, refrigerare permittito, ac tandem serua.
Quò autem melius conseruetur, adde aliquid a-
luminis vsui, aut ambra. *Fallopis.*

Oleum Terebinthina.

Oleum Terebinthina per cineres ex ampul-
la erecta, non alta nimis, vel ex incuruata po-
tius optimè distillatur, addita arena lota, ne e-
bulliat. Alij Terebinthina libras tres, Salis ma-
nipulum, & Vini stillatitij modicum prius mace-
rant: deinde distillant. * Frigidis neruorum af-
fectibus, ac omnibus ægri tudinibus frigidis ac
flatuosis conuenit: in asthma, & anhelitus dif-
ficultate mirificum est, si duæ drachmæ singulo
manè sumantur. Est & in empyemate proficuum,
& in omni praua thoracis affectione expituita:
colicis etiam doloribus & omnibus flatuosis
conuenit, cicatrices decorat, & corrigit. Penna
illitum naribus valet ad scabiem, & rimas ear-
um: cerebrum hoc modo calescit, & pituitam
absque sternutamentis detrahit: sanat & rimas
vberum in mulieribus. Ad memoriam, surditate-
m & spasmus principatum obtinet. Vt vulne-
ra citissimè consolidentur: recipe oleum Tere-
binthina, & calesctum iuxta ignem, commisce
ei viridis æris partem equalem, & serua vsui. *An-
dernacus & Euonymus.*

Aliter.

R. Terebinthina Tb. xij.

Aquæ fontanæ Tb. xxx. (ne vrantur spiritus)
ex organis Aquæ vitæ eliquetur oleum: Lentè
exardescat primo ignis: vnam olei libram præ-
bent libras quatuor: etenim quod relictum fue-
rit, ilicò antequam refrixerit, in aquam frigidam
effunditur, ac in Colophoniam abit. Hęc in oleū
vertitur hac arte: Libra eius remisceatur vncijs
duabus Butyri, ac tenui igne liquantur, inditaq;
B retortæ extillantur, efferetur oleum rubrum, ac
parum facis restibile erit. *Heurnius.*

Oleum Terebinthina aliter.

R. Terebinthina claræ, quantum videbitur:
& pro qualibet libra accipe Cineris deligno du-
ro ꝑ. iij. & in retorta fornaci accòmoda. A prin-
cipio fiat ignis lentus, ad humiditatis distillatio-
nem: postea augeatur ignis ad olei distillatio-
nem. * Vulnèra simplicia intra horas 24. sanat.
C Valet neruis contractis à frigiditate, accipien-
do ꝑ. j. cum vino: vrinam mouet, & omnes dis-
soluit corporis ventositates. Punctiones lateris
curat: mirabiliter febribus pestilentibus confert
eodem pondere, per os accipiendo: & vngendo
stomachi onusium, digestionem promouet.
Fallopis.

Aliter.

R. Terebinthina Tb. ij. in de retortæ, ac quar-
tam saltem partem eius impleat: arenæ siccissimæ
ꝑ. iij. sensim foco calefiant, nec efferuiscant.
D Primò, limpidus ac acidus liquor fluet. Secundò,
oleum limpidum, a quo candore. Tertio, ful-
uum manabit, maiori vi ignis tollendum. Quar-
tò, æstu foci, stillat crassum rutilans, plurimum
olei Terebinthina fundit. Sed vsui interno me-
lius id, quod ab affusa aqua elicitur. Similiter ex
qualibet Resina elici potest. *Heurnius.*

Aliter.

E Maximum secretum est apud quosdam oleum
ex Terebinthina extrahere absque periculo ef-
fusionis: ab effusione enim ingentis incendij
est metus. Destilletur itaque in vesica aenea, se-
miplena aqua, vt aromata extillantur: albū fan-
dit oleum: sed cinis vnde Sapo coquitur, vocant
Vnaische, remisceri debet. Huius enim duo vel
tres manipuli aquæ inieci debent, in qua distilla-
ri debet Terebinthina. *Idem.*

Aliter.

F Oleum Terebinthina elicitor leuissimo etiam
calore, præsertim per balneū vaporosum, quem
ego distillandi modum magnoperè probo. Hoc
oleū est calidum, ac tenue altq; penetrans plus
quàm ipsa Terebinthina: frigidisq; neruorum &
articulorum affectibus medetur. *Quercetanus.*

*Oleum Colophonia, Picis, &**Hederæ.*

Olea quæ ex Colophonia & Pice parantur,
valent ad eodè affectus, vt Terebinthina o-
leum. Fiunt autem, vt oleum Ceræ. Sic etiam ex
Hederæ

Hederæ lachrymis oleum elicies, ad vrinas potenter mouendas. *Idem.*

Oleum Bdellij, & reliquorum gummi.

Ex Bdellio autem sic oleum parabis: Bdellium temperetur in aceto destillato per duodecim horas, vt totum dissoluatur. Quo facto, per setaceum tranſcoletur, & seponantur ipsius fæces. Quod purum est, inde retortæ vitæ, addendo pulueris silicium calcinatorum mediam partem, & apposito recipiente, dabis ignem per gradus duodecim horarum spacio: atque inde prodibit oleum efficacissimum. Sic de Ladano, Galbano, Opopanaco, Sagapeno & Ammoniaco, olea conficies, quæ podagricos tophos emolliunt, & durities omnes hepatis, lienis & cæterorum membrorum potenter dissolunt, si simul omnia vel distillentur, vel per se singula præscripta methodo parentur. *Quercetanus.*

Oleum ex gummi compositum, optimum.

R. Belzoini contusi ℥.vj.
Styracis calamitæ ℥.j.
Ladani ℥.β.
Nucis Moschatæ ℥.ij.
Moschi G. iv.
Aquæ ardentis ℥.ij.

Macerentur fimo: & inde eliciatur oleum, igne primùm moderatissimo, mox austiore, quod odoratissimum est, cerebrumque & cor, ac stomachum plurimum roborat, & ignauam excitat venærem. *Rubeus.*

DE OLEIS EX LIQUORIBUS.

Oleum Vini.

Albertus Magnus lib. 4. Meteor. scribit, quod scilicet, vbi pars aquea è vino educta est, remanent partes terrestres vini, in fuscè humiditati pingui oleagineæ: & si substantia illa vltra sublimetur lento igne, egreditur oleum.

Oleum Vini, aliter.

Ex vino per reiteratas destillationes, & phlegmatum separationes oleum spiritui supernatans elicitur, multis rebus conducens, & corpora prius, vt decet, calcinata soluens, si in proprio sale seminetur, digeratur, & inde tandem destilletur. Aliud autem vel proprio etiam sale, vel melle acuitur, aptiusq; ad soluendum redditur. *Quercetanus.*

Oleum Aceti.

Destillato aceto per alembicum, resident fæces ipsius in fundo vasis: quæ prius igne violentissimo exiccata, si repellantur per retortam, exiit oleum rubicundissimum, & acerrimum. *Quercetanus.*

Oleum Sacchari Mercuriale.

R. Sacchari, Herbe Mercurialis ana partes æquales.

A Contundatur herba cum saccharo optimè: & in curua cucurbita octo diebus macerentur: inde duplici vase destillentur. Manat enim oleum album, quod optimum colorem faciei conciliat, epilepsiæ conducit, si quadraginta diebus, quotidie manè ʒ. j. exhibeatur. Quod si cum Castoreo sumatur, neruorum contractiones remouet cuiuscunque loci: sanat quoq; stuporem membrorum, visus hebetudini confert, in oculis positum. *Rubeus.*

DE OLEIS EX METALLICIS.

Oleum Auri.

Aurum per acetum in succum soluitur, separaturque: deinde maceratur in succo Chelidonij, & aqua vitæ præparata: postea per balneum extillatur, dum in fundo oleum crassum residet.

* Huius grana decem ex aqua vitæ dantur. *Andernacus, ex Paracelfo.*

Aliter.

Aurum per regale cæmentum ex plumbo in calcem redigitur: deinde purgatur, postea horis viginti quatuor in aqua vitæ digeritur: atq; tunc oleum prouenit, præstantissimum Chemiæ magisterium. *Paracelsus.*

Oleum Auri egregium.

Folia auri macerata in succo Limonum (an & D aceto, præsertim destillato?) & aqueo humore distillatione detracto (quid, si Margaritæ & Corallia addantur?) remanet in fundo quasi butyrum. Id vino mistum, aureum colorem ei conciliat, & acetosum facit. * Mirificè putredini resistit. Purgat etiam multos, & sudorem mouet: prodest leprosis, & qui inunctionibus Mercurialibus ab istis hominibus, qui impericia pecuniæ lucrantur, sunt perdit. *Gesnerus.*

Oleum Auri, aliter.

E Quod ad oleum auri attinet, potest & alio ingenio haberi. Nam in aqua ardente, quam acriorem efficaciorisque reddiderit sal è fæcibus vini, seu aquæ vitæ in sublime elatus, dissoluitur aurum, in calcem redactum, sic vt aqua videatur perspicua: hanc tepentis aquæ balneo, aut fimo, per mensem coquit, & circulo agunt, dum aurum in fundo ascenderit, perinde ac calx, quam, detracta aqua, fimo equino dissolunt, id toties repetentes, dum non amplius cogatur, cuius non est dubium vires esse plurimas in tueda valetudine, roborandoque corde, & aduersus venena, si rectè adhibeatur, aiuntque his, qui elephantiasis laborant, plurimum prodesse. *Quercetanus.*

Aurum potabile.

Aurum in folia redactum cum aceti spiritu distillatur, separaturque, & ex aqua vitæ præparata, per mensem digeritur, dum siccus appareat. * Huius scrupulus ex spiritu, vel humore alterius rei propinatur. *Andernacus.*

Idem, aliter.

Auri per regale cæmentum siue stibium purgati lamellæ, ex viridi salis liquore in puluerem resoluuntur: is deinde aqua pluuiali stillaritia tandem abluitur, donec nulla amplius fæsedo subesse percipiatur. Aut si celerius idem expedire cupias, auri laminæ cum plumbo in lamellas redactæ obteguntur, & per horas 24. cæmentantur, vt vocant, læuiganturque, dum calx auri subtilissima fiat. Postea tantum spiritus vini super elotum puluerem, vel calcem repurgatam funditur, quantum sex digitos transuersos supereminat: ac iuncturis vasis probè oblitis, macerantur in aqua temperatè calida, siue balneo Mariæ, diebus viginti, aut triginta. Tum liquor citrinus, relicto in fundo vasis puluere liquido, effunditur, & spiritus vini ex ampulla vitrea per operculum à flauo aut liquore modicè ex balneo separatur. Postremò idem liquor auri extractus, ad summum vsq; gradum eleuari, hoc est, quinquies per ampullam incuruatam vrgeri debet: atque tunc quinta auri essentia absolutè parata dicitur, summum Chymicorum mysterium. *Andernacus ex Paracelso.*

Aliter.

R. Limaturam auri purissimi, & combure in fumo reuercerationis in sulphure & argento viuo, & extingue cum aceto vini destillato, & cola acetum. Hoc fac toties, donec totum soluat, deinde destilla acetum, & solue aurum in surno, & congele. Hoc fac toties, donec non congelatur. Et pone in vnam vnciam auri mellis libram vnam destillati, & misce vt dictum est, & erit bonum ad omnes infirmitates corporis humani. Eodem modo fac de lapidibus preciosis, non ponendo argentum vinum, sed sulphur tantum. *Ex libro manuscripto antiquissimo.*

Aliter.

Sunt, qui succum Limonum perspicuum cum melle ac sale miscentes, tandiu feruere sinunt, dum spuma omnis è melle abierit, idque destillant, aucto ad extremum igne. Fæces vitrariorum igne, aut huiusmodi fornacum, tribus diebus in calcem redigunt: mox conterunt, illis que tertiam partem mannae, & sacchari candi addunt, superfusaque quam extraxerant aqua, & aquæ ardentis optimæ duplo, stipatis optimè rimis, moderato igne destillant: mox auctiore igne, quicquid elici potest, detrahunt. Huius aquæ stillaritiæ partem, auro in calcem redactò, affundunt, mox destillant: denuò partem aliam aquæ superfundentes, & detrahentes, dum tota aqua destillatione excepta sit: quo tempore tota simul ipsi auro imponitur, maceraturque tepente balneo ad viginti dies: mox destillatur, & in fundo liquor auri videbitur. Qui si fortè crassior fuerit, aqua eadem denuò superfusa, ac destillata, tenuior euadet, præsertim si id pluribus vicibus repetatur. Quod autem de auro dictum est, idem de argento dictum puta. Porro si rectè conficiatur Aurum potabile, mirabiles utilitates

A affert. Nam tenuitate substantiæ solidas fibrarum partes altius penetrare potest, & per omnes expandi: sinceritate verò temperamenti, calorem natium excitare, ac tueri: densitate, ac tenacitate, humidum radicale, ac primogenium solidius & fortius reddere, ne citò absumat. Cum enim longitudinis vitæ causa sit calor multus, itemq; temperatus, nec non & primigenium ipsum humidum, solidum ac copiosum, nulla ratione ijs consuli melius potest, quam ipsi auri qualitibus. *Quercetanus.*

Aliter.

E' melle, cucurbita vitrea, pileoque rostrato, aquam elicias, vt moris est, fæces verò in calcem redigas, mox in puluerem: inde aquam ardentem optimam, acrioremque redditam solutis in ea fæcibus vini, in sublime elatis, vt inferius docebo, affundas ipsi pulueri, sic vt quatuor digitorum spacio superet: positaque in tepentis aquæ balneo cucurbita, totum dissoluetur: quater aquam destilla, semper aquam denuò fæcibus, si in fundo remanserint, affundens, habebisque aquam optimam, quam cum aqua prima mellis coniunge, & denuò destillet. In hac destillatitia aqua solues aurum, in calcem cum hydrargyrio adductum, vt dicemus: & cucurbitam locabis in tepente balneo, aut fimo, quatuor dierum spacio: inde eodem balnei calore bis destillet, totidemque vicibus igne cinerum vocato: nam cum aqua destillabit aurum, quod cogi amplius nullo ingenio naturali poterit: quod summum hac in re quæritur. Nam si aqua Cinnamomi & Endiuicæ distillatitia, Cinnamomum, ac Endiuia, partes scilicet illorū tenuiores secum deuehit: idemque de ea, in qua ferum, aut aurum sæpius fuerit extinctum, quæ destillata, postea nunquam fæces aliquas derelinquit, & tamen eorum metallorum vires retinet, cur id in auro fieri non poterit. hac arte in maximam tenuitatem adducto: Fæces autem vini magno artificio in sublime attolluntur. Ipsæ enim siue aquæ etiam vitæ, sæpius destillantur: inde ignis adhibetur vehemens, vt quasi in calcem adducantur: illis superfunditur aqua ardens, vt soluantur: atque id ter reperitur. Destillata deinde aqua vitæ, augetur ignis, & fæces ipsæ in sublime euolant, ad collum cucurbitæ, albæ, vt nix: è quibus parum ponas in aqua ardente, & maiores vires acquirit, poteritque cum fæcibus mellis coniungi, & illæ dissoluentur: indeque accipiat, quod perfectius est. Sunt etiam, qui è tartaro salcem hunc albissimum educant, dum tartarum in calcem redactum, aquæ vitæ primæ destillationis solunt, repetita sæpius destillatione: oleo que, quod tandem in matulæ fundo remanserit, aquam ardentem superfundunt, ac ter destillant, sic vt purissima tantum pars accipiat, seorsum, quam deinde fæci ipsi, ac potius calci albissime paulatim combibendam infundunt, vt è siccata tandem fæce sal ad collum, ac latera matulæ ascendat vi ignis vehementioris. Sed de

his tot dixisse satis sit. Aurum in calcem reducitur, malagmate ex ipsius folijs & hydrargyro conflato, diu agitando in vase ligneo, aut vitreo, modico mellis addito: mox vase vitreo, luto incrustato, vi ignis moderata, euolet hydrargyron, & in fundo remanet calx auri. Hunc modum auri potabilis cōficiendi, omnibus præstare crediderim, sed optimo artifice in diget: quiq; plura, quam hic scripserimus, cognoscat: cum tamē omnia inuenerimus. *Ficomyas Kubew.*

Aliiter.

Aurum potabile aceto quoque stillatio conficitur. Ipsum autem acetum, antequam destillet, bulliat, dum eius medietas absumatur: postea bis tēue destillet, mox addatur Euphorbij in pulucrem redacti, octaua pars, ac iterum destilletur. In hoc aceto extinguitur auri calx, igne reuerberatorio candens: statimque vas, in quo acetum est, diligenter operculo contegatur: ne quid exhalet: ubi autem refrixerit, acetum detrahatur, mox auri calx candens denuō in eodem aceto extinguitur: idq; toties repetatur, dum acetum optimē redditum sit ipso auro prægnās: tum nouum acetum capias, in eoq; candentem calcem auri extinguas, donec eam auri partem solutam videas, quā postulas. Acetum hoc omne in vnum collectum, ac perspicuum (si quid enim crassioris facis in fundum demittetur, nequaquam accipiendum est) repente balneo destilles: & in fundo cucurbitæ remanebit aurum, instar mellis: cui communem aquam stillatitiam affundes, aut rorem destillatione exceptum, qui melior habetur, ea quantitate, vt totum aurum in ipso dissoluatur, quod noueris, cum nihil peti fundum: tunc destilles aquam balnei calore, & in fundo cucurbitæ reliquus erit sal auri, qui in quocunq; liquore facillē dissoluetur, æquē vt sal communis. Atque eadem ratione ex omnibus metallis, ac vitro fieri sal poterit: cuius est in medicina vsus. Quod si salē hunc in oleum conuertere velimus, ipsi denuō acetum suum affunditur, mox detrahatur destillatione: qua peracta, aqua communis stillatitia affunditur, mox detrahitur: inde ad acetum reuertimur, mox ad aquam hac ratione progrediētes, nunc acetum alternis vicibus affundendo, ac destillatione detrahendo, dum in fundo oleum maneat, quod verē oleum sit: cuius fuerit signum, si argentæ lamellæ candenti impositum, non concreseat, ac potius fluat. Nam si concreuerit, reperundum est aceti, & aquæ negotium: quod idem in argento, atque in cæteris metallis contingit. *Idem.*

Aurum vitæ.

Aurum vitæ fit multis modis. Calcinatum enim more spagyrico, lenissimum spongiosum, & quod reduci non potest, redditur: à quo cum aceto destillato elicitur semen, idque in balneo Mariæ: cuius vires circulationibus cum vini spiritu ita augentur, vt ad innumerabiles mor-

A bos sanandos propè incredibiles videantur. *Quercetanus.*

Idem, aliud.

Aurum in tenues bracteolas redactum calcinetur toties cum sale præparato (calcinatione philosophica) donec impalpabile reddatur. Salem ex alcoole Sole separato solutionibus tum ipsum rursus calcinato sale candidissimo, & saccharino. huic mixturæ affunde spiritus vini colifati cum proprio sale, vt ex artis præceptis traditur, tantum, vt quatuor digitos supernatet: fac deinde vt accendatur, & exardescat vini alcool: hocq; sæpius reiterabis. Deinde nouum affunde vini alcool, ac ritè & decetè omnia circuletur quatuor dierum spacio: tum demum separetur destillatione competenti menstruum: nouumq; rursus affundendo, totiesq; circulando, & destillando, vt factum est prius, donec auri tota substantia per alembicum efferatur. Separato menstruo, vt decet, remanebit in fundo Aurum vitæ arcanorum omnium summum & præstantissimum. *Quercetanus.*

Tinctura auri.

Tinctura Auri est ipsius color à corpore ita separatus, vt album omnino remaneat, sit autem ipsius præparatione per stybium, vt moris est, mortificatione reiterata per spiritum acerrimū, & sanguinem hydræ, vt in furno reuerberij reddatur corpus leue, ac spongiosum, & irreductibile, quod rursus reuerberatur, donec in purpureum prodeat colorem. Ex quo cum glaciæ corneoli alcoole, ipsi quatuor digitos supernatante, in matratio hermetice clauso, & per messem in balneo digesto, separatur color, qui spiritui commiscetur: illoq; separato, vt artis est, remanet in fundo optatus liquor, qui postea tandiu circulari debet, donec fixetur. Huius tincturæ drachma vna, mixta cum vncia vna aquæ theriacalis optimæ, ad scrupuli vnius quantitatē manē stomacho ieiuno sumitur, continuandumq; est decem dierum spacio: hoc medicamentum diaphoreticum est, per sudores, superfluos & noxios expurgans vniuersi corporis humores. *Quercetanus.*

Oleum seu liquor argenti.

R. Salis nitti ℥.ij.

Terræ lutæ ℥.iv.

Miscentur, destillanturq; vt oleum salis viride, igne primū modico, deinde paulatim adaucto, donec spiritus promanare desierint. Huius liquoris ℥.vj. super argenti purissimi, in lamellas redacti vncias duas funduntur, & vitro ocluso in cinerem modicè calidum, vel solem ponuntur, dum illæ exoluantur: postea quod solutum est, facibus relinquitur, in aliud vas percolando. effunditur, & cum aqua pluuiali stillatitia abluatur tandiu, quoad nulla amplius salis acrimonia percipiatur: hinc spiritus vini diluitur, rursusque seingitur & exicatur. Tandem aqua vitæ correctæ perfunditur, & vasculo bene obturato, in loco calido per dies quatuordecim

digeritur, paraturque liquor ea ratione, qua ex auro. Aliàs argentum ad calcem reducitur: deinde ex aqua vitæ in viscosum succum redigitur: postea is balneo per mensem digeritur, vsque dum liquor viridiusculus exurgat. * Singulare remedium in morbis ex cerebri inflammatione ortis, neruorum conuulsione, morbo attonito, mania, insania: nec non lienis, iccoris, menstruorumque vitij, ex obstructionibus natis. *Andernacus.*

Oleum Argenti, aliter.

R. Argenti calcinati quantum volueris: pone in acetum distillatum, & intra aliquot dies soluetur, & fiet cœruleum, tum lentè in balneo Mariæ euaporet acetum, & fiet oleum pulcherrimum. *Euonymus.*

Aliter.

R. Lunam fulminatam, quam calcina quater cum aqua salis metallici crystallini, donec in corpus rursus reduci non possit: puluerem dulcoratum reuerbera, ex quo extrahe proprium Alcali in balneo Mariæ, cum cœlesti menstruo (nobis sic dicto) & vini alcoole, omnia simul circula in pellicano, quindecim dierum spacio ad perfectam vsque graduationem: separato menstruo in balneo, remanet in fundo oleum Lunæ fixum: cuius exhibentur guttulæ duæ aut tres cum aqua florum Betonicæ, Saluix & Melissæ, ad morbum eaducum, & ad cerebri omnes affectus. *Quercetanus.*

Oleum Perlarum.

Margaritæ primùm in puluerem rediguntur, & vitro oris angusti induntur, perfunduntur acetum distillato optimo, ita vt hoc ad duos digitos supereminet: deinde in cineres calidos ponuntur, donec soluantur, postea quod solutum est, in balneo extillatur ad siccitatem vsque, & super calcem hanc vnionem aqua pluuiæ stillatiua funditur, rursusque distillatur, dum omnis humor emanarit: tunc iterum affunditur recens aqua stillatiua, rursusque detrahitur vt antea: atque is labor ter quaterue repetitur, quoad nihil acetum subesse percipiatur. Tandem puluis, siue calx vnionem, aut in loco humido supra marmor dissoluitur, aut ex spiritu vini maceratur, distillaturque, dum in liquorem olei instar redigatur. * Huius grana sena ex humore aliquo ad resolutionem neruorum, conuulsionem, marcorem senilem, & phrenitidem dantur: corpus sanum conseruat: læsum pristinæ sanitati restituit: lac muliebri emendat, augetque; naturalium partium vitia, & semen corrigit: abscessibus, vlcibusque exedentibus, cancro & hæmorrhoidibus medetur. *Andernacus.*

Essentia Margaritarum.

Margaritas solues vera solutione cum prædicto menstruo: sed si eo careas, vteris acido menstruo Alcoholisato cum debita proportione vini spiritus etiam Alcoholisati, succo etiam Limonium & Berberis depuratis, filtratis, & præpara-

tis, vt decet, eadem enim præstant. Ablutionibus auferes ex Margaritarum anima aciditatem, si aliqua remanserit ratione menstrui. Exhibentur autem huius essentia grana duo, aut tria cum iufculo competenti, quod statim lactis instar dealbatur, ad cordis corroboratiem, & vires rescindendas. Earum etiam essentia putredini cor obsidenti, pestique & venenis obsistit. Eadem ratione ex Hyacintho, Saphyro, Smaragdo, Granatis, Sarda, id est, Corneola & Iaspide, B essentiam propriam elicies, veramque ipsarum præparationem poteris assequi ad multos curandos morbos. Hoc etiam modo præparabis Spongiam lapillos, lapidem Iudaicum, Lyncis & Crystallus, ad calculos renum conterendos. *Quercetanus.*

Oleum Coralliorum.

Corallia eodem modo, quo Margaritæ in liquorem rediguntur. Alij vel vniones, vel Corallia minutim confusa in aqua ardenti, siue viridi salis liquore solunt prius in calcem: deinde hanc abluunt stillando, donec nulla amplius falsedo percipiatur: postea puluerem vini spiritu excipiunt, & per balneum sexies aut septies refundendo abstrahunt. Alij Corallia in calcem subigunt: hanc resoluunt, & ex vini spiritu nouies extillare sinunt, dum salis instar dissoluantur: quicquid autem in fundo remanet, id recenti vini spiritu perfundunt, & priore modo euocant, vsque dum tinctura Coralliorum perueniat: quam ipsi Animam appellant, summum medicæ facultatis mysterium. * Omnes interiorum partium affectus radicitus euellit, & corpus cœlesti quadam vi in temperatum habitum absolutamque & exquisitam commoderationem restituitur. Sic igitur quinta Coralliorum essentia quemlibet morbum comitalem à pueris, & ætate prouectioribus in quinq; septimanis profusus subtrahit. Sic etiam omne alij profluuium à quacunque causa ortum, tam in pueris, quam in adultis cohibet, etiam si morbus ad extremum peruenerit. Ita sanguinem à quacunque parte manantem coerces. quouis modo adhibita. Sic denique fluores vterinos quoscunque sistit, & ad probam naturæ temperationem reducit, ne quid mali recidui in reliquis corporis partibus vnquam, quemadmodum ex alijs medicamentis omnibus, consequatur. Ad hæc idem oculis superimpositum, eorū dolores sedat: defluxiones mirifice compefeit, & pustulas discutit. Intra corpus sumptum eadem propemodum, sed non tam efficaciter præstat, vt tinctura. hæc enim decem guttarum instar ex liquore aliquo idoneo exhibita, mirabilia tam in viris, quam sceminis, iunioribus & adultis efficit. *Andernacus.*

Oleum Coralliorum ad tremorem cordis.

R. Coralliorum lb. j.
Salis communis M. ij.
Conterantur in subtilissimum puluerem, & in vitrum

vitrum ponantur luto munitum, ex sequenti descriptione. Commune fume lutum, vel argillam, cineres ossium capitum animalium quadrupedum, limaturam ferri, vitrum pulverizatum, sal commune, cerussam, &c. quæ humectata misceto simul, &c. Lutatum vitrum cum sua materia ponas in cineres cupella contentos, vt nosti: succende primo lentum ignem, & augeto sensim, donec & spiritus & fumi se recipiant in vas submissum: & postmodum ignem vrgeto vehementius, donec amplius nullus humor exeat. Hoc oleum est excellentissimum ad tremorem cordis remedium, per se sumptum sine quavis additione. *Paracelsus.*

Oleum Salis.

R. Salis communis ℔.ij.

Terræ luteæ ℔.vj.

Salis nitri purgati ℥.xij.

Simul miscentur optime, & ampullæ collo longiore præditæ, argillaq; probè oblitæ induntur: deinde hæc in fornace ad latus locatur, & vase, quod liquorem excipiat, satis amplo apposito, commissurisq; diligentissimè cõglutinatis, ignis per initia exiguus extruitur, donec quod aquosum inest, stillare, & spiritus colorati apparere cõeperint: postea calore vehementissimo, repleto nimirum fornace carbonibus, in modum aquæ validæ, quod reliquum est expellitur. Tandem vasis refrigeratis, omnis eximitur liquor: qui infusus cucurbitæ vitreæ, ex calidis cineribus distillatur, dum phlegma ab oleo siue spiritibus separetur. Hoc vitro reconditur ad vsum.

* Foris cum oleo terebinthinæ, ceræ, chamæmelino, verbascino, & similibus commixtum, dolores podagricos egregiè sedat, topicosque discutit. Per os guttatim datur, sicut etiam illud præcipuè, quod purpurei citrinæve coloris per aquam toridam, ad soluendum aurum, morbosq; infinitos curandos paratur. Trium guttarum instar ex aqua vitæ singulis septimanis assumptum, hominem renouat: aquam inter eum consumit, morbum comitalem discutit, febres abigit, arquatam sanat, membra conuulsa si eo perficerentur, restituit, dolores podagricos mitigat, abscessibus medetur, ramices curat. *Andernæus.*

Idem, aliter.

Sal aceto stillatio sæpius irrigetur, moreque olei chalcantini distilletur. Vtile est ad dissoluendum aurum pro auro scilicet potabili parando. *Andr. à Glanven.*

Aliter.

Sal igne liquecat, in quod laterum fragmenta candentia injiciantur & cucurbita curua oleū distilletur. Plerique raphanum excavatum sale replent, qui loco humido in aquam abit, in qua fragmenta laterum candentia extinguunt, & simul distillant. Admisceant nonnulli cum sale, æquis portionibus, sal nitrum, hæcque exiccata, aliquaq; simul distillantur. Alij cum rore miscant saltem, quo stillatio aurum soluunt, varia-

A que morborum genera curant. *Rubent.*

Aliter.

Fac muriam ex sale, in quam injice calculos ignitos, vt ipsa imbibantur: eos autem sic imbutos indas retortæ, & dando ignem per gradus, prodit oleum salis feruentissimum. *Quercetanus.*

Oleum Sulphuris.

Vitreum vas tininnabuli non absumile, illitum figulari luto, à terra vnius cubiti mensura, aneo vel ferreo filo suspendes, sub quo metretam vitream imaioris circumferentiæ, in cuius medio inuersus fuerit cyathus, statues. Porro cyathi fundus ferreæ bracteam digitorum quatuor latitudinis ex igne candentem sustineat, ex qua sulphur accendatur. Hoc dum comburitur, recentius superaddatur. Inde fiet vt ex fumo ascendente suspensum vas breui temporis intervallo guttatim in inferiori paropside distillet oleum: quod diligenter collectum, vitrea cõseruabis ampulla. ℔.j. sulphuris dat. 3. j. olei. * Valet præcipuè ad fistulas, & ad curanda oris vlcera, quæ gangranas appellant: in quibus curandis maximè excellit, &c. *Matthiolus.*

Idem, aliter.

Ad partem vnã sulphuris triti, addunt partem alteram silicium, in puluerem itidem redactorum. Hanc mixturam in retorta ad leuissimum ignem apponunt, & oleum optimum eliciunt. * Vsurpatur in morbis frigidis, quorum causa sunt humores vel frigidi, vel putrefacti, aut in quibus flauum est copia: vt in febribus putridis, tertianis, quotidianis, quartanis, in peste, in vulneribus, in vlceribus maximè cauis & sinuosis, in affectibus plerisque cerebri, oris, dentium, ventriculi, hepatis, lienis, matricis, vesicæ, intestinorum & articularum, ijs videlicet, qui ex humoris abundantia, aut putrefactione proueniunt. Datur autem pauxillum huius olei, cum distillatio liquore, vel decocto herbæ conuenientis, pro cuiusq; partis & affectus qualitate. Mensuræ modus hic est. Gallinæ penna in oleum intingitur, atque inde mox extrahitur, & quod adhæret pinguedinis seu olei pennæ, id in liquore, seu decocto diluitur, & datur bibendum ægroti. In febre quidem quotidiana in vino decoctionis rosmarinum aut menthæ, paulò ante accessionem. In tertiana, cum decocto centaureij in vino. In quartana, cum aqua buglossi. In peste, cum vino decoctionis raphani, cui admixtum sit parum theriacæ & mithridati. In vlceribus & pustulis oris, penna aut gossipium oleo madens loco vlcerato admouetur leuiter: ita contactu olei aliquoties repetito, persanatur malum. Epilepticis in decocto betonicæ & pæoniæ propinatur. Tussientibus, cum semine viticæ & hyssopo coctis in vino. In anorexia, quæ redundancia phlegmatis existit, cum aqua absinthij. In dolore ventriculi & coli ex flatu, cum aqua chamomillæ. In hepatis frigiditate & hydrope, cum aqua indis, chelidonis, & melle. In

obstructionibus & dolore lienis, cum aqua fumaricis. In morbo Gallico, cum aqua fumiterræ & florum geniftæ. Contra vermes, in aqua graminis aut abfynthij. In dolore matricis, cum vino decoctionis betonice, & matricariæ. In vrinæ suppressione, cum vino decoctionis allij. Ad podagram frigidam, cum aqua chamæpityos. Atq; in his omnibus idem vtendi modus est: is videlicet, qui supra est expositus, de penna oleo imbuenda, & mox diluenda in idoneo liquore. In vulneribus autem & vlceribus, locus affectus oleo linendus est cum penna leuiter. Dens cum dolet, eodem leuiter attingendus. Sed si pariter omnes doleant, decoctum menthæ calidum, cui immixta sit olei guttula vna atq; altera, ore continendum est. *Euonymus.*

Idem, aliter.

Oleum Sulphuris facillè quidem & citò cum vitrea cāpana paratur, sed melior modus & perfectior hic est. Puluerizetur sulphur subtiliter, & de pumice tantundem pistetur: quæ duo miscantur simul, & ponantur in retortam, cui adiunctum sit satis amplum & magnum recipiens: & bidui spacio, leuissimo igne, oleum sulphuris distillabit, quod Ital. dicitur, *Oleum de gratia onero De regeſtro.* Additur autem pumex, ne sulphur ascendat, ac etiam citius vapores sursum mittat. * Eadem penè facultates assignantur ei, quas modò supra recensuimus: nisi quòd in paucissimis hanc diuersitatem notauimus. Valet ad vulnera accipiendò puluerè ex folijs quercus, pimpinellæ, agrimonix, consolidæ maioris, hyperici: quibus omnibus bene confusis, decoquatur in vino: & colaturæ admisceatur pauxillum huius olei, aut saltem quantum satis sit pro malitia & magnitudine plagæ. Cum hoc decocto laeuer vulnus recens, aut inueteratum vlcus, & subito curantur. In morbo Gallico post sufficientem purgationem, valet oleum eodem modo, quo supra. Atq; hæc quidem, & alia supra scripta quæ huc referenda, perhibentur experta à Medico Imperatoris Bononiæ, & ab alio Romæ. *Gesnerus à quodam Romano.*

Ego Sulphuris oleum sic parare soleo.

Pecciolas sulphure obductas ferreo vel æreo filo affixas, atq; igne accensas in vitream cucurbitam amplam conijcio, ita tamen ne fundum attingat sulphur, mox alembicum breui roſtro, cui recipiens vas amplum, aqua viæ semiplenū sit appensum, superimpono, vt fumi partim in recipiente colligantur, partim in fundo & lateribus cucurbitæ tanquam sal siue calx adhærescant: idq; toties repeto, donec sufficiens calcis quantitas fuerit collecta. Quo factò, materiam in recipiente in cucurbitam in fundo, vt omnem sale m imbibat: mox per pannum linteum collo: deinde in retorta, primò quidem igne lento, postea vehementiore destillo, quouitq; spiritus omnes exierint: demum aquam ab oleo per balneum Mariæ (vt in vitrioli oleo fieri solet) separo, atque sic acetum & non ingratum oleum

A (ex libra scilicet vna sulphuris, drachmas duas olei ad minus) colligo.

Idem, aliter.

R. Sulphuris calcinati ℥.ij.

Infundatur in aceto, quod quatuor vel sex digitis supernatet acetum in cucurbita: hinc in fimo equino sepeliatur quatuor hebdomadis: post distilletur igne forti, tunc ascendit spiritus sulphuris cum aceto: quod iterum sepeliatur in fimo equino per duos aut tres dies: post in vase lato, non stricti orificij euaporetur acetum: tunc manebit spiritus & oleum sulphuris in fundo. Idem oleum iterum sepeliatur in fimo ad octo dies, post distilletur per alembicum, & tunc vltimò in sine abscondatur per mensem vnum: & sic purificabitur oleum sulphuris. * Est magnæ virtutis. Exhibeantur guttæ tres ad summum. Idem fimo equi semper est renouandus. *Euonymus.*

Idem, aliter.

R. Sulphuris triti ℥.ij.

C Facularum vini in puluerem contusarum ℥.j. Calcis viuæ & contusæ ℥.iix. Miscentur simul, & in ampulla incuruata vrgentur. *Andernacus.*

Aliter.

R. Sulphuris ℔.j.β.

Salis Ammoniaci ℥.iij.

Calcis viuæ ℔.j.

D Miscentur, & aqua in qua salis modicum solutū sit, perfunduntur, oleumq; ex retorta distillatur: quod à phlegmate sciunctum, vitreo probè receditur. Efficacissimum quoq; oleum ex sulphure prouenit, quando totius essentia per acetum stillaticium, & facularum vini in calcem redactarum sale m, ita extrahitur, vt postea balsami instar ex operculo destillet: * quod non solum externis corporis vitijs, verum etiam ad interna potu assumptum saluberrimum existit. *Andernacus.*

Aliter.

Plerique oleum sulphuris ita eliciunt, accipientes vrinæ puerorum ℔.xvj. antea despumata, calcis viuæ recentis ℔.iij. simul ferucent ad tertias: mox per filtrum excolentur: tum addentes sulphuris viui, optimè in puluerem redacti ℔.j. simul ferucent, dum medietas absumatur, in vase vitreo, aut vitro oblitino: inde per filtrum percolatur: postea vase vitreo, pileoque rostrato imposito, destillat liquor, primò perspicuus, deinde oleum aureo colore, quo ad neruos contractos, ad cancerum, malignaque & antiqua vlcera, & ad frigidos affectus externi vsuntur.

Aliter.

Sulphur ignem non expertū cum vrina pueri octo diebus in fimo equino calido macerato; habcas deinde catinum magnum, valde cauum, in quo collocetur cucurbita, ad latus, luto incrustata, quæ sulphur continet, prius tamen intrato fundo catini cinere calidissimo, & prunæ addantur,

addantur, dum tota humiditas egressa sit: addatur deinde recipiens vas, & rimæ suspentur glutine, ex farina, & candido oui, linteo circumducto. Postea carbones flagrantissimi assidue supra cinerem illum calidum aggregentur, donec spiritus atque oleum egrediantur, quod colligendum est, vt oleum chalcantii: & similis est vsus. *Fallopins.*

Aliter.

Sulphur præparatum decoquatur cum oleo lini, lentissimo igne subiecto: & fiat concreti sanguinis instar. Refrigerata materia iniiciatur in retortam, & subijciendo ignem destillabit oleum sulphuris rubicundissimum. Fit etiam, si sulphuri furfur commisceatur, & destilletur. *Quercetanus.*

Oleum Sulphuris vitriolatum.

Cape sulphuris vini P. i. cum quo misceas, lento igne, liquefacti vitrioli puritantundem, vt vinum fiat corpus. Hoc depellatur per defensum, & oleum rubicundum in receptaculum descendit. *Quercetanus.*

Oleum Sulphuris terebinthatum.

Si florum sulphuris lb. j. admisceatur duabus, aut tribus olei terebinthinae, in calore sicco soluentur flores in oleum rubicundissimum: tum rite & artificiosè separato menstruo, sulphuris rubinus circuletur cum vini alcoole per octo dies: & habebis oleum sulphuris, quod naturalis balsami vires obtinebit. *Idem.*

Oleum Sulphuris acidum.

Acidum autem sulphuris oleum fit ipso acenso, & superposita campana, aut vitro satis capaci, ad retinendos vapores, qui in oleum illud acidum conuertantur. *Idem.*

Oleum Vitrioli.

R. Faeces siue caput mortuum, quod residet in fundo vasis, à quo phlegma vitrioli extractum est: ipso confuso, si salices permiscueris, igne violentissimo, oleum rubicundum emanabit. Fiat etiam cum simplici colcothare, pulso igne violentissimo trium dierum spacio, ac prodibit oleum feruentissimum, quod dulcificatur circulatione cum vini spiritu tartarato. *Idem.*

Oleum dulce Vitrioli.

Separato phlegmate ex colcothare rubro, vi ignis fit oleum acidum, quod dulcoratur circulatione cum vini spiritu, febribusque putridis cum aqua cichorii, aut ptisana exhibetur. Aciditate enim putredinem areet, quemadmodum & syrupus è succo limonum, & obstructions pellicularum tenuitate. Quapropter ad delendas viscerum obstructions, hepatis nempe, & lienis, valde efficax est. Misceatur aliquando huius guttae aliquot cum cõserua florum cichorii, sicq; gracillimi saporis medicamentum ad extinguendam sitim immodicam. Februm ardentium putredinem, pestilentiumq; malignitatem cohibet aciditate. *Idem.*

Aliter.

R. Vitrioli quantum volueris.

Vasi vitreo luto obducto inditur, & ex igne phlegma extollatur: deinde illud eximitur, contunditurque, & phlegmate rursus perfunditur, idemq; euocatur vt antea, vsq; dum nihil amplius emanet, & spiritus rubescant: postea ab igne remouetur, & calx rubicunda, in puluerem redacta, vel per se sola, vel laterum frustulis adiectis, ampullæ incuruatè imponitur, & vase amplo, quod excipit adaptato, commissurisq; diligentissimè luto obseratis, noctu dieq; luculentissimo igne virgendo oleum distillatur. (Ego lb. v. vitrioli rubificati quinq; diebus & noctibus perficio.) Vbi omnia refrixerint, totus liquor eximitur, infunditurque ampullæ vitreæ & ex arena calida primum aqua inspida, deinde acida aerisq; quam oleum appellant, separatur, purgaturque à sedimento. Ex lb. j. vitrioli rubificati ʒ. iij. s. haberi possunt, si rite paratur. Hoc oleum si sapius phlegmate perfusum distilletur, dulce redditur. * Valet ad apoplexiam, paralysem, epilepsiam, febres ardentes, pestilentesque: item ad sitim, stomachum bile æstuantem, morbos veterinos, aliosque innumeros, ex humore idoneo guttatum instar potionis assumptum. quin etiam medicamentis tum purgantibus, tum corroborantibus immutantibusque, vel illorum actionum promouendarum, vel saporis commendadi gratia rectè admisceatur. *J. Andern. & alij.*

D

Aliter.

Chalcantum (Romanum mitius est, Germanicum acrius) in olla exuritur igne fornacû, vel inter carbones, dum omnis exierit humiditas, & colore rubro euadat: inde vbi refrixit, in mortario optimè tunditur, moxq; in cucurbita, vel potio vitreo, seu leuco appellato, luto sapientum incrustato, in reuerberatoria fornace, sic vt cololum deorulum parum vergat, ponitur: adhibetur ignis primo lentus, vel ex carbonibus, vel ex lignis siccissimis, primum tenuioribus, mox solidioribus, crassioribusque, dum omnis siccetur humiditas, si qua fuerit, aut nisi antea fortè fuerit siccata: cuius illud fuerit signum, si detersum, siccatumque gladiolum ori cucurbitæ appones. Nam si adhuc quidquam fuerit humiditatis, reddetur gladioli superficies humida: si vero sicca permaneat, nihil humiditatis in erit. Tunc apponatur vas recipiens satis magnum, ne vis vaporum, quæ vehemens esse solet, illud frangat: optimeque stipatis rimis, ignis augetur, vt fumus ac spiritus ex chalcantio in recipiens vas transmittantur. Cumque egredi halitus coeperit, statim est recipiens vas lineo, aqua frigidissima madente, contegendum: & cum siccatum fuerit, repetendum, donec egredi spiritus desierit. Potest etiam lintei huius madentis vsus omitti, si metus sit, ne fortè ob tenuitatem vas recipiens frangatur. Quamobrem qui oleum hoc conficiunt, furnum exiguat loco humido, & sub dio, vt ambiens ac nullud, absque

fractionis periculo, agat, quod linteum faceret, A
 halitusq; denset ac colligat. Vbi nullus amplius
 halitus, seu spiritus egredietur, quod aliquibus
 biduo contingit, subtrahendus ignis, dimittend-
 daq; vt frigescant omnia: summaque diligentia
 disiungenda vasa, & colligendum oleum: quo
 inciduntur abscessus, & quævis durissima cato.
 Vfus est, vt conficiamus gladiolum ex ligno o-
 leæ, & cum illo, tacto vix oleo, secando, perfor-
 andoq; reliqua opportuna agamus. In pestilen-
 tia, pestilentibusq; febribus, ephemera excepta, B
 egregium certè remedium habetur, atq; vbi o-
 pus est corpora, phlegmate, malisq; referta suc-
 cis, à morbis tueri, idq; cum purgata prius fue-
 rint, sic vt vix quidquam possit efficacius repen-
 ri, ac valentius. Sic liquore indiget, quo cum mi-
 scatur, quiq; eius acrimoniam, ac vehemèti-
 am corrigat: stomachum roborat, appetentiam exci-
 tat, infarctus expedit, putredini resistit, & re-
 nnum affectibus prodest, qui ex stipatione ortum
 ducant. Pueris duæ, tresve guttæ cum aqua ace-
 tosa præberi consueverunt: grandioribus natu-
 ad quinque, & sex guttas exhibent. His qui sese
 à morbo resciant, mirificè conuenit, caloremq;
 instaurat. Sunt qui oleum hoc aqua ardente sæ-
 pius perfundant, & aquam abstrahant, vt effi-
 ciatur minus acre, ac magis tenue. Plerique ad
 chalcantii iam igne rubentis libram, aquæ vitæ
 optimæ libras quatuor addunt, & per tres dies
 balneo tepente macerant: igne mox cinerum
 molli, aquam eliciunt: deinde auctiore, oleum, D
 quod quinque, aut sex horarum spacio, nisi er-
 gaueris, prodibit. *Rubeus.*

Oleum Tartari.

R. Tartari albi, in puluerem redacti ℞. iv.
 Ampullæ incuruatæ, vel etiam erectæ, argillaq;
 obductæ induntur: hæc in fornacem locatur, &
 vase quod excipit amplo appposito, iuncturæ lu-
 teo occluduntur diligenter (facile enim expirare
 solet): postea igne per initia exiguo, tandem au-
 ctiore vrgetur, donec nulli amplius spiritus ap-
 pareant: tunc refrigeratis vasibus liquor eximitur,
 & funditurque ampullæ vitæ erectæ, & in bal-
 neo calente corrigitur, separaturq; aqua ab oleo.
 Idem ex cineribus vel arena iterum euocatur à
 sedimento crasso, & oleum aurei coloris proue-
 nit. Ex libra autem vna tartari communiter ex-
 arahitur olei ℞. β. * Ad curanda vlcera, præfer-
 tim ex lue Venerea orta, efficacissimum est: cui
 mumia siue oleum sæcularum dulce annuerari
 debet. hæc enim vlcera manantia ita curat, vt
 ipsorum malitia nocere amplius non possit. Ex
 vino hausta calculos renum & vesicæ conterit,
 & expellitque: vrinam mouet: vlcera purgat. *Ar-*
gernacius.

Aliter.

Salem Tartari crystallinum, si vitro imponas
 & in cella vinaria aliove humido loco colloces,
 intra perpaucos dies in oleum resoluatur lim-
 pidum, & ad faciei maculas, & vlcera detergen-
 da præstantissimum. *Quercetanus.*

Aliter.

R. Tartarum crudum, aqua vitæ optima affu-
 sum, & per viginti quatuor horas ibidem mace-
 ratum, destilletur, vase recuruo, igne primùm
 leui, mox vehementi, vt in oleo chalcantii ex-
 trahendo fieri consuevit, separando tamen, quæ
 primò exit, aquam. Hoc pacto oleum habebitur
 & copiosum, & pulcherrimo colore, phthisicis
 maximè probatum, si in iure ranarum optimè
 cocturum, huius olei gutta exhibeatur. Curan-
 dis expurgandisque vlceribus mirabile scribi-
 tur. Multum etiam facit, vt pestilentiam præca-
 ueamus, si summæ nares eo inungantur. Sunt
 etiam, qui tartarum in calcem redactum aqua
 communi calida dissoluant, quod facile fit: dis-
 solutum igne lento exiccant: idq; quinque re-
 petunt, semper tamen, vbi dissolutum est, filtro
 colant quodq; postremò siccum remanet, affu-
 sa aqua ardente aqua, tribus diebus equino
 simo, aut tepentis aquæ balneo, macerant: inde
 C aquam destillatione excipiunt, manente in fun-
 do vasibus, oleo, quod vrinæ ciendæ maximè pro-
 batur, ad drachmam exhibitum, cum ℞. ij. vini
 maluatici acerbioris. Tabidos etiam præseruat.
 Alij Tartarum è vino albo perspicuum accipiunt,
 adduntque resina terebinthina, & herbæ aloes,
 æquas portiones: cõterunt, consiciuntq; in ma-
 tulam vitreâ: mox addito pileo rostrato, aquam
 extrahunt, quam fecibus tritis affundunt, inde
 destillant, igne semper vehementer aucto in fi-
 ne destillationis: repetunt id vigesies ferè, dum
 totam fæces aquam cõbiberint, nullusq; exeat
 humor, & ipsæ sint fæces albißimæ: quæ loco hu-
 mido supra marmor positæ, in aquam abeunt,
 cuius ingentes vires prædicant. Nam eius ℞. j.
 cum iulepi violati ℞. ij. potum, valetudinem vi-
 resq; firmat, lumbricos enecat, iecoris ac lienis
 infarctus expedit, vrinam ciet, destillationibus
 prodest. *Quercetanus.*

Oleum Tartari, sœtens.

E Tartarum crudum in puluerem redactum, im-
 ponatur in retortam vitream, aut terream cum
 suo recipiète. Subijciatur ignis per gradus, qua-
 lis ad aquam fortem conficiendam adhibetur.
 Producet magnam copiam spirituum alborum,
 qui & in aquam, & in oleum crassum ac sœtens
 conuertuntur. Separetur oleum illud per infun-
 dibulum, atq; ad vsum referuetur. *Idem.*

Oleum Tartari.

F R. Tartari ad albedinem calcinati q. s. est.
 Soluatur aqua ardente septem dierum spacio bal-
 neo tepentis aquæ: inde igne primùm leui, mox
 vehementissimo, eliciatur cum aqua ardente o-
 leum, quæ postea baln. M. inuicem separantur.
 Quod reliquum est in fundo, in calcem iterum
 redigatur, mox distilletur, vt supra: idq; repeta-
 tur, dum totum tartarum in oleum abierit. Hoc
 autem oleum calore Solis in puluerem exicca-
 tur, quamobrem tunc spiritum ab eo, vti supra
 factum est, elicitur: & huius granum vnum cum
 ℞. β. Mithridati, & ℞. j. aquæ plantaginis, vel ci-
 chorij

chorij stillatitæ omnes funditus vlcerum radices tollit. Sed quo labore tartarum aqua arden- te dissoluatur, sentient, qui experientur. Non de- sunt, qui vt idem efficiant, illud distillent chal- canthi modo. Alij huic distillatio oleo aquam vitæ addūt, labore penè immenso, ne dicam ina- ni, cum facilius haberi res possit. *Rubeus.*

Spiritus Tartari.

Tartarum crudum si pellatur per retortam vi- tream, cum suo recipiente more stygiæ, produ- cit magnam copiam spirituum alborum, qui tan- dem in aquam, & oleum crassissimum & foetidum conuertuntur. Separatur autem oleum ab aqua per infundibulum: quod quidem vlcibus exic- candis & curandis confert. Aqua autem, si cum colchotare bis aut ter distilletur, ita purificatur, vt foetorem profus amittat: ad pellendas autem omnium vlcerum obstructions, lienis præfer- tum, & hepatis atq; ad omnes morbos tartareos valdè conducit. Cui medicamento, si vim & fa- cultatem adaugeri velis, ipsum circulabis cum vini spiritu in baln. M. per quatuor dies: deinde separato menstruo per Baln. remanebit tibi spi- ritus tartari, ad prædicta optimus. *Quercetanus.*

Oleum Stibij.

Antimonium in tenuissimum puluerem reda- ctum, ac cucurbitæ vitæ impoſitum, aceto vi- ni acerrimo & distillato maceratur super leui- gnis calore tantisper, donec rubro colore ace- tum inficiatur. Coloratum in aliud vitru trans- funditur, nouumq; facibus superaffunditur, do- nec rursum rufum colorem concipiat. Itæ au- tem transfusiones & additiones noui acetis su- per facies, toties sunt repetendæ, donec nullam amplius rubedinem pulueres ex se emittant. A- cetum verò collectum leui igne distillari debet, donec rubedo paulatim condensari incipiens, alembicum petere videatur. Tunc refrigeranda sunt vasa, ac liquor rubeus, quadraginta diebus fimo calido macerari debet, donec perfectam o- lei formam acquirat. * Illud sacchari instar, dul- ce affirmant, omnesq; vulnerum dolores seda- re, ac perfecte sanare dicitur: ac plures ad miran- das facultates in vlcibus cõtumacibus ac can- crosis præstare. *Quidam ad Gesnerum.*

Oleum seu potius essentia Stibij.

Stibium in puluerem contusum, per dies de- cem leuigatur igne, donec primum flos albus, mox luteus appareat: qui tandem è rubro in pur- pureum colorem transit. Huius ℥ij. in vini spi- ritu, quantum viginti digitos superet, dieb. duodecim, vase diligenter ocluso maceratur: post- ea separantur per balneum: atque tunc essentia stibij, instaurandis renouandisq; viribus dicata, fundo vasis subsistitur. * Huius grana quatuor ex aqua melissæ, chelidonij aut vino generosiss- simo dantur: febres curat: aquam inter entem discuit: morbis vterinis, arquato, comitiali, & similibus medetur: morbum Gallicum, omniaq; hinc orta vitia, mirabiliter sanat: humores per

A aluum educit, superfluos per cutis habitum ex- pellit. *Andernacus.*

Oleum Antimonij, aliter.

Oleum Antimonij ex aqua rorida, vel cum sulphure & sale fossitio paratur. * Huius grana tria ex vino vel liquore sæcularum vini & chal- canthi potui sumptæ, aquam subter cutem intra dies paucos curat: grana duo ex theriacæ drach- mis duabus deuorata, pesti morbisq; venenatis medentur: trium guttarum instar, vel amplius, ex aqua vitæ sumptum, conuulsioni, morbo at- tonito, alijsq; cerebri affectibus succurrit: dolo- res podagricos, solicosq; sedat: febres discuit: vesicæ vlcerata opitulatur: vlcera maligna, can- crum, fistulas, phagedænam, herpetem, omniaq; cutis vitia mirabiliter sanat. *Andernacus.*

Aliter.

Ex pulueris stibij, salis fossitij, vtriusque libris tribus: hæc super ignem in fictili vtuntur semper agitando, vsque dum virefcant: deinde tritis acci- ti stillatitij optimi additur, quantum ad vniend- um satis est: postea macerantur, & per ampul- lam incuruatam igne acerrimo oleum rubrum extillatur, quod à phlegmate ex balneo separa- tur. Vel stibij in puluerem detriti libra, cum salis communis torrefacti æquali portione conterit- ur, inditurq; retortæ luto obductæ, & ex igne vehementissimo oleum euocatur: quod licet ex- ternis corporis vitijs magis conueniat: non pau- ci tamen per os etiam exhibere non dubitant. *Andernacus.*

Aliter.

Ex ipso Antimonio extrahitur rubicundissi- mum sulphur cum tartaro & nitro, aut cum solo capitulo ex calce viua, & cineribus parato, eli- citurque oleum multis modis, quæ omnia ad curanda cancroſa vlcera multum proficiunt. *Quercetanus.*

Aliter.

E Antimonium saccharo & alumine miscetur, imponanturq; omnia in retortam vitream. Sub- iicies ignem per quatuor aut quinque horas lea- tissimum, quem postea augetis. Manabit oleum sanguinis instar rubicundissimum. Fit etiam cum Mercurio sublimato: sed cautio adhiben- da erit, ne quis in gradu ignis error admittatur. *Quercetanus.*

Idem aliter.

F R. Sacchari Candi, Stibij ana part. j. Terantur super marmore, ponanturq; in retor- tam luto obductam, destillenturque igne vche- mentiori, nullo cinere supposito & manabit o- leum rubrum sanguinem referens. * Epilepti- cis, omnique cerebri affectui prodest, bibitum. *Rubeus.*

Idem, aliter.

R. Mercurij sublimati, Antimonij crudi ana part. j. Terantur subtilissimè, & destillentur in retortæ Oleum collige, & iterum atq; iterum destilla, &

habebis oleum optimum, ad vlcera maligna. Ex **A**

lib. manuscripto.

Aliter.

R. Stibij lib. j. adde

Sublimati ℥ ij.

Retorta distillentur vehementi igne, ex cineribus tamen: malignis vlceribus causticum felix. Inferunt facibus aquam vitæ & quod restibile est oleum distillant: aqua illa herpes, verrucas, cancos, tophos arthriticos curat imposita. *Heurnius.*

Aliter.

R. Antimonij crudi, cui misce Acetum forte, & oleum Chamæmelinum & hyperici: digeratur in fimo, & per retortam destilletur. Primo effluat aqua ab aceto: vlcera venerea, & maligna rubrum hoc oleum mirè curat. *Idem*

Aliter.

R. Antimonij ℥b. j. adde

Tartari crudi ℥b. ℥.

Macerentur aceto distillato & oleum hoc exstillatum lepram eximere aiūt: primò manat aqua, secundò oleum vulnerarium. *Idem.*

Oleum Cupri.

R. Aeris adusti ℥b. ij.

Subtilissimè teratur, & ponatur in vitream cucurbitam optimè lutatam, & aceto imbibatur fortissimo: fac distillare per horas xxv. & habebis oleum fortissimum coloris rubri & viridis. *Galbus quidam empiricus.*

Oleum Aeris.

Oleum æris conficitur, quando illud in chalcanthum redigitur, resoluatur, & ex terra, colcothar vocat, oleum rubicundum paratur. * Ad cancrum, phagedænam, gangrænâ, fistulas, & reliqua vlcera maligna valet.

Aliter.

Aes calcinetur communi modo, tum ex ipso eum acida muria, vt decet præparata, & alcoholi **E** fata, extrahes viridem animam in Baln. M. donec amplius menstruum non virescat. Ipsum separa in Baln. quod relictū est resolve in humido, prodig; in oleum Smaragdinum: ipsum circulato cum vini dulcedine, vt acrimoniam ipsius menstrui totam abstrahas, & habebis medicamentum præstantissimum ad vlcera phagedænica, chironica, caeothica, putrida; omnia vlcera curanda, si cum butyro misceatur. *Quercetanus.*

Oleum Stanni.

Oleum ex stanno trium guttarum instar ex vino potum, aluum sine difficultate mouet, humoresq; educit: oculis membrana obductis per pennam illitum opulatur: morbum Gallicum, ex coque orta vitia: item vulnera curatu difficilia, vlceraque maligna sanat. Quinetiam stannum per ignem in calcem reductum leuigatumque, singularem efficaciam in arquato, ascite, & vermibus curandis obinet, ad hunc modum præscriptum.

R. Stanni præparati ℥. j.

Sem. Colocynthidis, Phlantaginis ana ℥. vi.

In puluerem rediguntur, miscenturq; huius vicia datur ad lumbricos enecandos, expellendosque. In ascite stanni læuigati ℥. ℥. sanguinis draconis ℥. ij. liquoris rapii ℥. j. miscentur, danturq; ℥. ℥. pondere. Stanni in calcem redacti ℥. v. aliptæ moschatæ ℥. j. bdellij ℥. ij. simul subiguntur, arquatoque infestatis exhibentur à scrupulo ad selsquiserupulum vsque. *Andermaçus.*

Aliter.

Stannum in calcem siue cinerem redigitur, perfunditurq; aqua valida, & dum lapilli crystal lini profiliant, in ampulla finitur: deinde humor omnis per arenam modicè extillatur: postea acetum distillatum affunditur, & in balneo macerantur omnia, donec soluantur, horisque decem aut duodecim coquuntur, & vbi refrixerint, quod clarum est, eximitur, destillaturq;: materia exicata aliud acetum admiscetur, coquiturque vt **C** antea, donec omnis eliquescat: atq; tunc acetum stillare finitur: idque iteratur, vsque dum illa olei modo in fundo subsitat: quod dum adhuc calet, eximi debet, ne mellis instar fiat spissum.

* Singularem quædam facultate vlcera & vulnera recentia adhuc, intra horas viginti quatuor sanare dicitur. *Andermaçus.*

Oleum è Stanno.

È stanno oleum elicitor in calcem redacto, & aqua forti soluto, ea ratione, vt lapilli gignantur: quos aceto stillatitium macerant, in aqua tepentis balneo: inde acetum destillat, aliudque **D** superfundunt: mox macerant, inde detrahunt, dum in fundo maneat, ceu oleum: * ad vulnera recentia, & vlcera citò sananda efficacissimum. Idem in plumbi calce effici potest, sed acui acetum debet. *Rubeus.*

Oleum Plumbi.

Plumbum in calcem vel in cinerem adurit, & super hunc aceti optimi stillatitij, quantum satis est, funditur, maceraturq; per biduum in cineribus calidis: deinde hoc relictis facibus effunditur, & recens admiscetur, finiturque, & eximitur vt antea. idq; toties repetitur, donec omnis dulcedo extracta fuerit: postea acetum quod collectum est, ampullæ inditur, & ex balneo distillatur, vsque dum in fundo materia, siue sal plumbi album remaneat: quod in oleum tandem sic deducitur. Sal plumbi in puluerè redigitur tenuissimum, ac in retorta vehementiori igne destilla- **F** tur, quousque spiritus omnes exierint, deinde aqua ab oleo per balneum separatur, ac oleum in cucurbitæ fundo colligitur. Libra vna salis dat circiter ℥. ℥. * Vulnera & vlcera quouis etiam deplorata intra dies paucos carne implet, sanatque: oleo terebinthina permixtum, ac membris conuulsis, resolutisq; inunctū, breui ea restituit tumorem ex calida intemperie natum ex oleo chamomelino & osiuarum discutit: inflammationes quouis modo ortas, & ambusta restinguit, si panus coeruleus eo imbutus superdetur.

Sunt

Sunt qui hoc oleum granorū trium aut quatuor pondere in colicis, alijsq; intestinorum doloribus, ex humore aliquo potui propinare soleant.

Oleum & Balsamum Saturni.

R. Plumbum optimè calcinatū, ex quo cum cœlesti acido alcoholato, præparato, vt decet, extrahes essentiam in Baln. M. idq; tantisper facies, donec totum plumbum solvatur, & à lepra, & omnibus suis impuritatib; hoc modo expurgetur. Separato per Baln. menstruo, quod remanebit in fundo vasis, rursus solues in vini alcoole tartarificato, & circula bis omnia simul per aliquot dies, vt menstrui acrimoniam tantum auferas: & hoc modo cōficiet ex plumbo dulcissimum saccharum & temperatum, ac nostræ naturæ amicissimum, infinitis affectib; inferuiens. Id autem soluitur in oleum humidum, ad quæuis vlcera maligna curanda præstantissimum medicamentum. Ex ipso etiã fit Balsamus præciosus ad ophthalmiam, & oculorum inflammationes, dummodo prius optimè dulcoretur. Sic facies de stāno: de Lithargyro: de Tuthia: de cadmia vera: de Spodio & Pompholyge: quæ omnia ita rectè possunt præparari: atq; mitia aded reddi, vt citra morsum, maculas, & excrescentias etiã oculorum tollant, inflammationes, doloresque summos sedent: vlcera omnia sine dolore vilo curēt, eaq; cicatrice obducant. *Quercetanus.*

Oleum Ferri.

R. Limaturæ ferri quantum vis. Imbibe vrinā: postea calcina toties in fornace reuerberationis, donec impalpabilis reddatur, colorisq; sanguinei: tunc pone in cucurbitam vitream optimè lutatam: imbibas quoq; vrinā, & fac distillare more aquæ fortis per horas vigintiquatuor, semper ignem augendo: & habebis oleum spissum rubicundissimum. * Experientia illius olei: rubificentur laminæ cuiusvis metalli, si extinguantur in isto oleo, statim accipient auri colorem. *Gallus quidam empiricus.*

Oleum Ferri, aliter.

Ferrum vel Chalybs in resinam siue oleum rubicundissimum per aquam aluminis redigitur: vel si chalybs per acetum stillatiuum lauigetur in puluerem, croco similem: atq; hinc sal armeniacus octies aut nouies eleuetur: postea in oleum resoluatur, idemq; aqua stillatitia diligenter lauatur, dum dulcescat. * Hoc oleum et si maiorem in Chymia, quàm in medicina vsum habeat, feliciter tamen in alui profluuijs etiã trium aut quinq; guttarum instar cum olei nucis moschatæ scrupulo dimidio ex vino rubro potui datur. *Andernacius.*

Oleum Martis.

R. Limaturam chalybis, quam ablues pluries cum muria, post cum aqua dulci, tum demum superfunde acetum acerrimum, vt supernatet quatuor digitos: stent omnia ad Solem per aliquot dies, nouum subinde infundendo acetum, quo limatura subtilietur: hanc reuerberabis per

A diem integrum aperto vase, donec prodeat vt ignis in puluerem rubicundissimum, & leuissimum, quo poteris vti. Vel ex illo, cum menstruo suo acerrimo, aut vini spiritu optimè preparato, elicies animam, vt ex ea conficias oleum: cuius guttula vna tantum exhibetur cum decocto conuenienti, aut permisceatur cum aliqua conferua astringenti. Est præstantissimum medicamentum ad diarrhœam, lenteriam, hepaticum fluxum, ad ventriculi corroborationem, & ad omnes hæc morrhagias internas, & externas. *Quercetanus.*

Oleum Martis, aliter.

Ex ipso Martis balsamo, cum vini spiritu alcoholato circulationibus conficies oleum rubicundum ad omnes hæmorrhagias interiores, & viscera nutritionis corroboranda præstantissimum, si guttula conferuæ rosarum, aut symphyti permisceatur, aut cum vino exhibeatur. Hac etiã ratione conficies oleum Veneris. *Quercetanus.*

Oleum Croci Martis.

C R. Limaturæ martis q.s. ponatur in cucurbita vitrea, cui adde olei sulphuris part. j. a quæ sunt tanæ part. iij. quæ cum in arena calida soluta fuerit, exicetur, donec rubicundissima fiat: mox oleo salis solvatur, rursusque exicetur: demum igne fortiori sublimetur crocus. Quod sublimatum est, super lapidem prophyrum in cella viniaria collocetur, donec in oleum transeat. *A quodam Chymico.*

Oleum ferri.

Soluunt aliqui ferri elimatam scobem aqua separationis seu quam fortem appellant, è chalcantio potissimum eductā, qua abstracta calcem illam ferri aqua communi toties abluunt, dum omni prorsus acrimonia destituitur. Exiccata calci, affundunt acetum stillatiuum, & tepente balneo macerant: inde destillant: iterum affundunt, macerant, destillant: idque toties repetunt, dum ferrum in fundo instar olei resideat: E ad vlcera manantia, & pleraque alia præstantissimum: & si rectè temperetur, multo quàm ferrum ipsum efficacius, ad ea omnia, quæ à Dioscoride, Galen. & Aëtio de ferro scribuntur, præsertim languenti stomacho. *Hieron. Rubens.*

Oleum Hydrargyri.

Oleum hydrargyri fit, dum hydrargyrum ex calce facularum vini exiccatarum purgatur: deinde per chalcantum sale nitri, & alumen in altum eleuatur: postea à vini spiritu correcto digeritur, donec in mucosam pinguedinem transeat: hinc liquor abstrahitur, & in arena igne fortissimo vrgetur, quoad humor lactis instar extillet: hic iterum affunditur, & oleum albissimum suauissimumque, omnis erodentis facultatis expers provenit. * Omnium metallorū olea præstantissima superati auri balsamo viribus respondet: vlcera & vulnera quæuis purgat, implet & percurat: per os assumptum vesicæ, faucium, aliarumque partium abditarum exulcerationes persanata: hæc vi sua penetratoria renum mor-

bos per sudores, yrinamq; discutit. *Andernacus ex Paracelso.*

Oleum Mercurij corporale.

Fac amalgama cum Mercurij crudi ℥.iv. & Iouis optimi ℥.i. Illud ipsum super laminam Martis extendito, & in humido collocato. Totum in oleum dissoluetur. Fit etiam cum solo Mercurio & lamina Iouis. *Quercetanus.*

Oleum Mercurij sublimati.

Mercurius cum chalcatho & sale, ut moris est, ter sublimatus, misceatur ad extremum cum æquali portione salis ammoniaci, & rursus sublimentur simul ter aut quater. Totum illud sublimatum in oleum resoluitur, ex quo spiritus salis ammoniaci eximendus est, omnia circulando cum vini essentia ipsaq; tamdiu destillando, donec oleum feruorem, & acrimoniam amittat, & ammoniacum separetur. Reducitur etiam per se in oleum lentissimo calore Athanoris, longoque temporis intervallo. *Idem.*

Oleum Lithargyri.

R. Lithargyri pulverizati q.s. Dissolve per decoctionem in aceto forti, pluribus vicibus, successivè: deinde eua pora acetum ad ignem, & remanet oleum nigrum in fundo, quod dissoluatur cum aqua calida per agitationem cum baculo parvo & mundo: tunc distilla per linguam lanceam, & remanet oleum in fundo, quod ab aqua separatum, est singulare. *Mirabile est in delèdis maculis, panis faciej, & subtiliat cicatricem, & rubedinem eorum delet. *Gesnerus ex libro manuscripto.*

Oleum Auripigmenti.

Auripigmentum cum duplo salis nitri pondere conteritur: deinde carbonibus sub dio accensis, catinus imponitur, siniturque dum exarescat: huic postea Chymicus affidens, auripigmentum immittit: quod lento igne liquefcere sinit, donec nõ amplius ebulliat, mox rursus tantum iniecit, idemq; ut prius exutere permittit: hoc tamdiu agit, usq; dum satis iniectum fuerit: atq; tunc consumpto iam sale nitri, igne vehementiore per horas quatuor aut quinque, quoad auripigmentum in fundo butyri instar, liquefactum residet, refrigeratumq; ærio nitore inalbescat: post conteritur, imponiturq; marmor, & in loco humidior ad liquorem resoluitur: qui tandem singulari artificio ex ampulla distillatur. * Hoc cum melle illitum crassitiam extenuat: terebinthina exceptum elephantiasim abigit: ani vlceribus, & ijs quæ cicatricem ægrè ducunt, prodest: purgat, extrahit, siccatur, suppurationes discutit: a dipi aut oleo comixtum, concoquendi emolliendique vim obtinet, crustas vrendo excitat: quæ excrefcunt, reprimit: pilos euellit: resina exceptum, alopecias explet: phtiria si medetur: narium, orisque vlceribus, & pustularum eruptioni cum rosaceo conducit: vlcera serpentina & maligna ad cicatricem perducit: carnosas partium excrefcencias absumit, oculorum cicatricem emendat, & lachrymas ciet: callos, fordidaq; vlcera purgat: inueterata, & manantia, quæ cicatricem non admittunt, nec non fungis similia sanat: luxuriantem carnem consumit, caua explet: contra graueolentia narium vlcera auxiliatur. In summa fistulis, carbunculis, gangranis, neruis præcisus, ramicibus humore contractis, carcinomati & fluxionibus subuenit, siue vnguentis, siue linimentis & oleis misceatur, vel vlcerum labia bis terque eo circumlinantur: quod si vlcus id ipsum fluere incipiat, & crusta obducatur: hæc vnguento ex butyro maiali (quod calidum super aquam fabarum, & decoctum lupinorum sigilliq; Salomonis effusum sit) peruncta resoluitur. Quinetiam ad vlcera & vulnera hunc in modum ut licet: Olei auripigmenti, olei myrrhæ, terebinthinæ singulorum ℥.ij. ad vlcera quæuis purganda, & carne implenda misceatur applicanturque. Sic olei arsenici, hydragyri vtriusque ℥.ij. olei ex vitellis ℥.j. terebinthinæ lotæ ℥.ij. lithargyri acetosi ℥.β. subiguntur, & canero, fistulis, vlceribusque narium expeditur: curandis bis quotidie adhibentur: vel olei auripigmenti ℥.ij. olei vitellorum ℥.x. terebinthinæ distillatæ ℥.j. misceatur, imponunturque vlceribus. *Andernacus.*

Oleum Arsenici.

Arsenicum qualitate sua maligna, & acrimonia venenum est. Prava verò illa qualitas in spiritu, siue in aura illa foetida, & atro fumo, quem minimo calore emittunt, consistit, ac acrimonia in solo sale. Igitur prolixus fixanda est. Fixatione enim ut etiam in capite de præcipitato diximus, venenum omne ex spiritibus, ut Arsenico, Mercurio, Auripigmento, & reliquis admittitur: acrimonia verò pellitur, salis extractione: quod proprijs fit ablutionibus. Verum huius Arsenici præparatio huiusmodi est: Arsenicum ter sublima cum sale preparato, & lacerta rubra, & stomomati scamate, ut ipsum purifices: quod deinde cum terrea muria fixabis, dando ignem per gradus viginti quatuor horarum spatio: fietque massa niue candidior & perlaram referens colorem, quam in calida solues. ut alkali inde extrahas: remanebit autem in fundo puluis albilissimus: quem exiccatum fixabis cum æquali pondere olei inceratiui ex talco confecti, eaq; omnia in reuerberio colloca per diem integrum: rursus in calida solue, ut remaneat puluis albilissimus, fixus, & dulcis, qui fluet in humido in oleum pingue, butyri instar, anodynum. Nam quemadmodum Arsenicum, si non præparetur, dolorificum est, & qualitate sua maligna venenum: sic contra fixationem hanc amittit, & doloris est prolixus expertus, ac venenatis curandis vlcneribus conducens medicamentum, si huius admiscetur vacua vna cum duabus vncijs olei myrrhæ. Nonnulli etiam Arsenicum ter sublimant cum calce fixa, & colchotæ. idq; dissolunt in aqua stygia fixatoria, & conuenienti, distillantq; aquam a facibus multoties, tum demum caput

mortuum reuerberant: quod prodit in puluerem altissimum, & fixum: à quo extrahitur alkalicum vini alcoole, & sic dulcoratur. Huius medicamenti vsus est ad fistulas, & caneros curandos. *Quercetanus.*

Oleum Talci.

Talci libra catillo imponitur, & in igne luculento horis quatuor excaudescere sinitur: deinde ubi refrigerit, fornaci, in quo panis iam coctus est, immittitur, & refrigerescere modicè permittitur: postea eximitur, humectaturq; oleo oliuarum, & fistili inditur, atque per descensum oleum extillatur. * Valet ad vlcera putrida sordidaq; curanda eorumq; tumores discutiendos, & dolores leniendos. *Andernacus.*

Oleum Talci, aliter.

Ex Talco ritè & artificiosè calcinato elicitur anima cum aceto destillato: hæc ipsa resoluitur in oleum pretiosum, humido in loco collocatū. *Quercetanus.*

Oleum Calcinum.

Calx integra oleo communi restinguatur, alembico vitro destilletur, & manabit oleum. * Ad ossa corrupta valet. *Sylvius.*

Idem aliter.

Calcis viuæ frustum integrum infundatur in oleo communi, donec calx in puluerem reducat: tum destilletur in alembico vitro, & emanabit oleum calcinum. *Leonardus de Priedapalia.*

Oleum de lateribus.

R. Laterem aut tegulam ruffam antiquissimam, ex ruffo luto ductam: eam confringe in frusta mediocria, & in prunis vrito, donec tota excauduerint: deinde è prunis exempta fragmenta restinguito in oleo claro veteri, & dimittito quousq; se oleo impleuerint: postea oleo exempta in tenuissimum puluerem contundito, atq; in retortam aut cucurbitam vitream indito, & secundum artem luto chymistico iuncturas vitrorum claudito, & subtus accensis prunis oleū elicito, & elicium reponito. * Conuenit omnibus morbis frigidis. Est enim calidum penetrantiū, resolutiuum: mollit dura, & discutit tumida: opitulatur, qui patiuntur epilepsiam, vertiginem, obliuionem, paralytim, spasmus, dolorem dorsi, genuum, podagram, vel alios iuncturarum & neruorum morbos: medetur spleni, vesicæ, & renibus. *Mesues.*

Oleum crystallorum:

Crytalli subtilissimè conteruntur, & vel æquali nitri, vel duplo sulphuris pondere commixti in calcem aduruntur: hæc deinde ex aqua plurius stillantia lauatur aliquoties: rursusq; siccat: postea spiritu vini perfunditur, maceraturq;: tū extillatur rursus, & quod in fundo remanet, iterum calcinatur, lauatur, destillaturq; toties, donec in vino eliquescat niuis instar: tandem in coquendo sal prouenit, quod in loco humido resoluatur in liquorem. * Huius diachma dimidia potur assumpta, singulare est remedium ad re-

num & vesicæ calculos atterendos, cōminuendos, expellendosq;, & viuinam promouendam. Atq; ad hunc modum oleum ex omnibus gemmis paratur. Ex Sarda quidem & hæmatice ad sanguinis profluvia: ex Saphyro, ad insaniam, pestilentiam, carbunculū, cordis palpitationem: ex granatis autem, ad timorem eius, sputumq; sanguinis. *Andernacus.*

Oleum è lapide Pyrite.

Lapidem Pyritem, ubi prunis incanduerit, in oleum vetus proiciunt, idq; quinq;, aut sex vicibus repetunt: inde lapidem optimè tritum, vitro vase destillat, & ubi manare liquor cessauerit, fæces conterit, illisq; eductum liquorem superfundunt, mox destillant: & quò sæpius id effecerint, eò efficacior reddetur, qui elicitur humor, ad offusam oculis caliginem, & suffusionem admodum laudatus: sed non imprudenter adhibendus est, cum sit vehemens, & oleum oculis inimicum habeatur. *Hieron. Rubens.*

C DE OLEIS EX ANIMALIBUS, & eorundem partibus.

Oleum ex sanguine humano, & ceruino.

Sanguis hominis sani & iuenculi, vel cerui iam capti dum adhuc calet ampullæ incuruatæ inditur, & igne ex cineribus vrgetur, quoad omnis extillat aqua: deinde ampulla refrigerescere sinitur, lutoq; obdusta, in arenâ locatur, & alio vase qd' excipit apposito, ignis augetur, donec oleū emanare desierit: hoc postea in aqua calida corrigitur macerando separandoq;. Sal quod inter distillandum lateribus vasis adhærescit, cum oleo abluitur, & vitro conditur. Alij sanguinem pellicano, quod appellat, infundunt, & in balneo digerunt, dum tertia pars vasis adimpleatur: deinde ex eodem balneo aquâ à subiecta materia abstrahunt: postea sedimentū ex ampulla incuruata distillat nouies. * Oleum sanguinis humani, ad comitalem morbum, aliosq; infinitos humani corporis affectus abigendos efficac. Oleū verò sanguinis ceruini, singulare in podagra discutienda est remedium. *Andernacus.*

Oleum ex ossibus humanis.

Ex ossibus magnis mortuorum hominū, coadantur frustatim: sine, vt excādescant in igne: ignita pone in cassula aut olla, in qua sit oleum comune antiquissimū, & ea extingue: & quamprimū in iniectis frustum in ollam olei, mox illicò opereulo claude, vt vidimus in oleo philosophorū. Hæc ossa aliquot horis imbibita contunde per se (absque illo oleo quod superfuit in olla) & pone in cornuram, & destilla vt oleum philosophorum: senua, ac vtere. * Res magna est ad omnes dolores iuncturarum. *Enonymus.*

Oleum ex maxillis equorum.

Maxillæ equorum in puluerem rediguntur: is aqua modica humectatur, & igne luculento vrgetur eousq;, donec oleum crassum & fœtidum effluat. Hoc aqua calida perfunditur, & ex cinere aliquoties extillatur: * peculiare in doloribus

podagricis sedandis remedium. *Andernacus.*

Oleum ex cornubus cervinis.

Cornua in mense Augusto collecta, lima in scobes rediguntur, coquanturq; ex aqua, quod satis est: deinde per balneum aqua detrahatur: postea illi eximuntur, laterumq; frustulis adiectis ampullæ incuruatæ induuntur, & ex arena oleum clarissimum euocatur, quod singulari artificio colligitur. *Andernacus.*

Essentia cornu cervini, monocerotis, osstrum de corde cerui, & Eboris.

Ossa vel comburuntur, vel decoquantur cum vehiculis conuenientibus, vt ex ipsis tandem elicet possit purior essentia cum vini spiritu, quod fiet eadem methodo, qua Cranium humanum, suo loco, præparandum esse scripsimus. Igitur sic extrahes essentia ex osse cordis cerui, quod hominis cor quadam substantiæ similitudine roborat, & ad cardiacam affectionem, syncopenq; in primis vtile est. In eo differt eius præparatio à superioribus, quod cum alcoholisato Chelidonie spiritu fiat, tanquam cum proprio menstruo. Pro illo osse in eisdem vsus cornu cerui substituitur, cuius essentia cum Hypericonis alcoole extracta, infantilis, lumbricis laborantibus exhibetur. Cornu Monocerotis, omnium præstantissimum, eodem modo præparabitur: tunc enim cor & omnem veneni vim obtundit: pestilentibusq; morbis confert. Proprium ipsius menstruum est alcohol Melissa. Ebur etiam sic præparatur, cuius vires sunt cordis robor tueri, & conceptionem iuuare. *Quercetanus.*

Oleum ex caluaria humana.

Caluaria in puluerem contuditur: is vino stillatitio, vel aqua betonica irrigatur paululum: deinde vasi fictili vitreato imponitur, quemadmodum supra de lignis distillandis diximus: & per descensum super aqua pæonia, quæ subiecto vasi infunditur, oleum extillatur. hoc postea in fimo digeritur, corrigiturq; & per cineres calidos rursus euocatur, dum claru fiat * Peculiare ad morbum comitiale auxilium. *Andernacus.*

Oleum cranij humani.

Elimantur primò tria, aut quatuor ossa cranij, aut conteruntur ferreo pistillo, cum difficile admodum terantur, & in recurua cucurbita ponuntur sexq; diebus fimo equino aut balneo calentis aquæ obruantur, deinde per retortam, igne primùm mediocri: mox vehentem. Oleum post aquam exit, colore quidem aureo, sed tetro odore: quod doloribus etiam ventris, coli præsertim, maximè laudatur. *Rubeus.*

Essentia Cranij humani.

R. Rasuram Cranij hominis, non humati, cui affunde spiritum vini saluati, vt supernatet sex digitos, digeratur simul in balneo per dies quatuordecim, vase clauso, deinde destillentur per retortam, dando ignem per gradus, more aquæ stigiæ, rursus infunde distillationem capiti mortuo prius cõtulo, putrescant per dies octo, & de-

A stillentur, vt prius, idq; ter facias. Demum circulentur omnia simul per aliquot dies, separatòq; tuo saluato menstruo, in fundo remanebit cranei essentia, coaguli instar: cuius exhibeas ʒ. ʒ. cum aqua florum tilia in paroxysmo, & ante paroxysmum epilepticum. *Quercetanus.*

Essentia Cranij hominis, aliter.

R. Rasuram non humati cranij: decoque cum melissæ spiritu, & betonica decocto, effunde seorsim aquam, iterumq; nouam affunde, donec nulla vis cranij amplius remaneat. Tum aquas omnes in Baln. M. euapora. Remanet in fundo coagulum, quod iterum resoluæ, euapora, & coagula, tantisper dum igne lentissimo materia in fundo remanens, sublimari possit. Hoc sublimatum multum confert epilepticis, & alium sine perturbatione (quamuis copiosè) mouet. *Idem.*

Tinctura Mumie sicca.

R. Mumie electæ, contusæ, & in frustula dissectæ ʒb. j.

Spiritus vini alcoholisati, Theribinthinati clari menstrui ana vt supernatet 4. digitos.

Indantur omnia conuenienti matratio hermetice clauso, & putrescant in calore primi gradus ʒ quindecim dies, donec menstruum instar rubini tingatur: separabis per balneum menstruum, quod reseruis ad eisdem vsus, & in fundo remanebit tibi mumie sicca vera tinctura, quam circulare poteris, si voles, cum vini spiritu per aliquot dies, & hac ratione purior ex ipsa mumia essentia elicies: quæ summo opere conducit ad curationem omnium venenorum per se: aut si cum theriaca permisceatur in peste præstantissimum est remedium, quod satis laudari non potest. A corruptione omnia corpora tuetur: cõmodè etiam ad curationem phthisis, & Asthmatis exhibetur, si cum conserua helenij, & violarum permisceatur: prodest etiam pluribus aliis affectibus. Fæces verò quæ remanent, ad sedandos dolores protopicis in vnguentis apponuntur. *Quercetanus.*

Tinctura Mumie liquide.

R. Mumie liquidæ puræ & electæ, Alcoholis vini ana ʒb. j.

Mixtis optimè, & vitro inditis, digerantur in fimo calenti, aut Bal. M. per duodecim dies, post distillentur, vt decet, reiterata bis distillatione: rursus digerantur per xx. dies, & distillentur tertia vice, relinquatur deinde vas in calore Balnei, aut fimi, donec binæ essentia percipiantur, vna aurei coloris, & albi altera. Hæ essentia eligantur, circulenturq; cum simili menstruo, in pellicano per plures dies, separando semper fæces, & impurum à subtili, & puro, reiteratis digestionibus & reificationibus, præstantissimum medicamentum fiet. Huius exhibetur ʒ. j. singulis mensibus in plenilunio Epilepticis. Morbum enim mitigat, & pellit, estq; illius proprium alexipharmacum: sanguinem quoque purificat. *Idem.*

Tinctura Mumie recentis.

Mumiam autem recentem, & electam scinde per minima quantum fieri poterit: indatur matratio

ratio oblongo collo, affundēdo menſtrū oli-
uarum: putrefac omnia per menſem integrū, va-
ſe claūſo hermetice, vt fiat ſolutio. Deinde aper-
to vaſe, transfunde materiā cucurbitæ vitreæ,
quam collocaſis in Baln. M. vt vaſe aperto, exha-
let Mercurius, quod fit cum incredibili ſœtore:
ſic remaneat, donec nullus exeat ſœtor, & Mu-
mia tota diſſoluta ſit: ſolutionē inſunde in aliud
vaſ, quod ſupereſt, digeratur denuō in Baln. M.
donec prodeat in oleum craſſum, & ſuſcum in-
ſtar ſyrupi. Quo factō, circulaſis omnia cum vi-
ni ſpiritu optimo in Baln. M. per xx. dies, ſepara-
to tandem ſpiritu, remanebit in fundo rubicun-
dum, & odoriferū oleum, omnes Baſami natu-
ralis habēs proprietates, quodq; venenatis om-
nibus, & peſtilentibus affectibus valde cōducit.
Cape huius ſci præparatē Mumixæ ꝑ. ij. vini al-
colis optimi ꝑ. ij. Circuletur in vaſe circulatorio
per menſem integrum: Menſtrū deſilletur per
alembicū: denuō digerantur in vaſe hermetice
claūſo, atq; vt ſuprà quater reitera, donec ſui cor-
poris naturā omnimodo materiā prædicta amit-
tat, & in tincturam prodeat: quæ quidem tanta
pollet facultate viuifica, vt nulla ſit particula,
quam iplā non penetret, nullum vlcus, nullāve
corruptio, quam nō curet, ſi iplius exhibeas bis
quotidie per aliquod tēpus grana quatuor, aut
quinque cum decocto convenienti. *Idem.*

Oleum ex ſtercore humano.

R. Stercoris puerorū, vel hominis rubei, q. ſ.
Diſtilla bis in alembico vitreo, & oleum emana-
bit: quod reſpōne. * Curat cæcum, & moriſſicat
fiſtulam: conſert alopecix, &c. *Euonymus.*

Oleum ex ſtercore humano, aliud.

Oleum, quod poſt ſtercoris ſtillatiū aquam
ab organo emanare ſolet, carcinomata, ſinus, a-
liāq; vlcera, quæ Græcis cacœthe dicuntur, etiā
valentiūſ ſanat. *Matthiolus.*

Oleum ex taxo.

R. Taxum, cui corium detrahe, abſciſſoq; ca-
pite & pedibus & reſectis interioribus, in ollam
inferiūſ perforatam pone: quam alteri ollæ im-
pones. Ollam inferiorem in terrā abſcondas, &
altera impoſita olla, vtramque optimē claude in
commiſſura, ne quid tranſpiret: idq; facies etiam
parte ſuperiore ollæ ſuperioris. Quo factō, ignis
fiat ex carbonibus circumcicræ, ita vt pinguedo
omnis ex ſuperiori olla in inferiorem diſtillet:
vbi totum diſtillat, quod cōieſturare licet: * ad
membra contracta ex neruorum retractione va-
let. *Gesnerus à libro Germanico.*

Oleum de ranis.

Ranas virides in arboribus, vel aquis puris de-
gentes in vas ſiſtile vitro illiū. mulisq; exiguis
in fundo foraminibus pertuſum, conſicito: ea-
rumq; ora butyro impleto: vas ne quid exhalet,
luto diligenter obſinito, & cooperito: cui alterū
effoſſa terra cōcluſum ſupponito, ignem in am-
bitu ad diſtillandum accendito: ol: um ſeu li-
quorem illum ſtillatitium colligito: & cum pul-
uere ranarum viridium, ſi vis, ad linimentū con-

ſciendum miſceto. * Cancrum abſumit. *Anton.
Chalmeteus.*

Effentia Viperarum.

Menſe Junio cape quatuor, aut ſex viperas, ex
quibus & caudam, & caput abijcies, cutem inte-
ſtināq; detrahes: carnem verō minutum præci-
ſam, in das cucurbitæ vitreæ, per tres, aut qua-
tuor dies, vt in calore Balnei vaporoſi, vel ſimi
calidiſſimi ſudorem iſparum pellas: (caue tamē,
ne ſumi huius aërem è viperarū exhalatu vitia-
tum, & venenoſum inſpires.) Quo factō, ſuper-
funde ſpiritus vini alcolifati, & terebinthinati
ſolutiui ana vt ſupernatet octo digitis: digeratur
vaſe oclūſo hermetice in Baln. M. vel ſimo cali-
diſſimo xij. dierum ſpatio, donec tota caro vipe-
rarum diſſoluatur in prædicto mēſtro: abiectis
ſcæcibus, ſeparetur menſtrū in calore Baln. &
fiat coagulum, cui denuō affunde ſpiritus vini
Caryophyllatum: fac circulentur in pellicano x.
dierum ſpatio: & ſeparato menſtro, remanebit
C caro viperarum optimē præparata, ac eſſenſifi-
cata, cui miſce ſub blandum ignem, olei anethi-
ni, & cinnamomi ana ꝑ. j. ſ. eſſentiæ croci, & mar-
garitarum ana ꝑ. i. cum mucagine gummi tra-
gacanthi ſinge pillulas: vel ſi vis, cum pane tri-
titiō arido, & trito, more veterum paſſillos. Hu-
ius medicamenti exhibitur ꝑ. j. ad lepram, peſtē,
& ad omnes venenatos affectus. Ex viperarum
cute, aut etiam ſerpentium ſpōliis exiccatis, &
præparatis ſecundum artem, puluis vulneribus
ſerpentum, & beſtiarum virulentarum appoſi-
tus multum conſert. Item vulneribus canerolis,
& malignis curandis. *Quercetanus.*

Oleum Scorpionum.

R. Olei antiqui quantum ſufficit.
Pone in eo de ſcorpionibus, menſe Julio colle-
ctis quot habere poteris, quibus ad iunge
Diptamni albi, Abſinthij, Bertonice, Verbenæ,
Rorismarini ana quantum ſufficit.

E Stent omnia per plures dies ſimul in infuſione:
poſtea in alembico diſtilla, & diſtillatum ſerua.
Gesnerus.

Oleum Caſtorei.

Caſtoreum in aceto diſſoluitur, aut ex vino
ſtillatiū maceratur, & igne lento oleum extil-
latur: hoc poſtea ex aceto corrigitur. Inter di-
ſtillandum interdum materia operculo adhære-
ſcere ſolet, caphuræ inſtar: hæc carbone canden-
te admoto, liquatur. * Egregium eſt oleum ad
F membra reſoluta, & ea quæ alimentum non ſen-
tiunt: ventrem excitat: colicos dolores ſedat: v-
teri ſtrangulatum diſcutit: partes naturales ro-
borat. *Andernacus ex Euonymo.*

Effentia Moſchi, Zibetta, & Caſtorei.

Ex Moſcho, qui languidas partes firmat, &
roborat, lipothymiamq; & vires reſolutas ſar-
cit, extrahitur preuoſa quædam eſſentia cū vini
ſpiritu terebinthinato, tanquā cum proprio ſuo
diſſoluciuo. Sic ex Zibetta, Caſtorei quoq; eſſen-
tiam extrahes eadem ratione: cuius guttula,
tremoti, conuulſioni, & omnibus neruorum vi-

tij, summa cum vtilitate exhibetur, cum decocto florum anthos, saluæ & betonicæ. Et foris apponitur in conuulsione præsertim si fiat, non ex inanitione, sed plenitudine, & quando, quæ in neruis continentur præter naturam, euacuare oportet. Cum aqua pulegij mensis mouet, partus & secundas eijcit: opiumq; aliàs mortiferum emendat. *Quercetanus.*

Oleum ex lateis ouorum.

Lutea ouorum centum prius cocta iniice in cucurbitiam: subiice ignem per gradus. Primò aqua exibat, post oleum flauescens aquæ supernatans, postremò oleum crassiusculû. Aqua maculis omnibus prodest: olea autem doloribus sedandis conferunt. *Idem.*

De oleis pinguedinum & axungiarum.

Ex animalium omnium axungijs Chymiatri, olea extrahunt per alembicum æneum igne lentissimo, in quibus maior reperitur vis attenuandi, resoluedi, & leniendi, quàm in solis axungijs non præparatis, quòd videlicet subtilium, & tenuium partium magis reddantur. Sic extrahuntur olea ex axungijs hominis, Taxi, Vrsi, Vulpis, Cerui, Cati, Anguillæ, Capi, Gallinæ, Anseris, Anatis, Vituli, Porci, & ex omnibus medullis, quæ omnia resoluunt, leniunt & multis affectibus curandis profunt. Ex Butyro eodem modo extrahitur oleum valde anodynum ad eosdem vsus & dolores sedandos. *Quercetanus.*

Oleum butyri & laridi.

Butyrum prius in vino albo liquefactum iniiciatur in alembicum, subiiciaturq; ignis mediocris. Destillabit oleum valde anodynum. Ex Tb. j. habebis ℥. x. Sic facies laridi, & axungiarum omnium. *Quercetanus.*

Oleum Butyri.

Butyrum destillatum maiore tenuitate acquirat, ac penetratione, qua expectorare humores, pulmonemq; expedit, & coquere etiã cruda possit. Destillatur autem cucurbita retorta, eum parum possit ascendere: faciliusq; ascendit, cum alijs rebus iungitur, vt ij faciunt, qui nimia macie extenuati pinguis scere student. Accipiunt enim butyri recentis Tb. ij. anatis & capi carnem, quæ in lib. xix. aquæ ad dimidias decocta fuerit, vna cum ipso iure, in quo albidissimi panis medulla infunditur, modicoq; facchari adiecto, vitreis organis aquam eliciunt: pleriq; plura addunt, vt res magis, minusve postulat. Ipsæ etiam mulieres stillatitio butyro, faciem, manus, pectusque inungunt vt ne rugas contrahant cutemq; emolliant: tametsi ipsæ quoq; oiyzam in pedum virulorum iure decoctam, panisq; micam lacti infusam, ouorumq; candida cum corticibus, & huiusce generis nonnulla adiungunt, simulque destillant, vt inuentutis speciem mentiantur. Plurimum autem stillatitius butyri liquor, venenis, præsertim exodontibus aduersari creditur, quòd ob tenuitatem penetret, facileq; cum veneno miscetur, & eius acrimoniam, ac malignitatem, motumq; ob pinguedinẽ, atq; vntuositatem com-

A pescere possit. Ad neruorum vlcera, & vulnera vtiliter etiam adhibetur. *Rubeus.*

Oleum mellis.

Mel cum fauis vasi fictili imponitur, & in fumo equi calido maceratur, dum cera à melle separata superuacua: qua ablata, melli silices minutissimi permissentur, & ampullæ induntur, distillanturque primùm aqua acerrima, deinde oleum. * Singulare est ad podagricos dolores sedandos, vulneraq; curanda, remedium. *Andernacus.*

Oleum & aqua mellis.

Ex melle in vitreum alembicum imposito aquam eximiam primùm elicies per Baln. M. post capiti mortuo, aut facibus relictis, arenam vel silices calcinatos addes, ne regurgitet materia, quam per retortam vitream pelles, subiiciendo ignem per gradus: ita destillabit oleum pellucidum & flauescens simul cum oleo crasso, & impuro. Omnia digeratur per quatuor aut quinque dies: post rursus destillentur per alembicum intra arenam, manabitque oleum purum, & rubicundum aquæ suæ supernatans. Hæc aqua acidissima est propè ad instar aceti destillati: & plurimum aduersus gangrænam conducit. Oleum autem, quod instar aquæ vitæ ardet, vires habet admirandas, præsertim si per dies aliquot circuletur cum vini spiritu. Separato enim illo postea, remanet oleum dulce & gratissimi saporis, vulneribus sclopetarijs, & phagedænicis vlceribus plurimum conducens. *Quercetanus.*

Aliud oleum mellis præstantissimum.

R. Mellis à sua cera non separati Tb. ij.

Tartari in puluerem redacti Tb. j.

Putrefiãt simul in fumo quindecim dierum spatio, & destillatur per retortam. Emanabit primò aqua candida tum flauescens. Hanc redde capiti mortuo, & putrefiãt rursus per quindecim dies. Post depelle iterum per retortam, idq; ter facito: ac tum oleum mellis præstantissimũ consequeris. *Idem.*

Oleum cera.

Ceræ nouæ odoratæ, in sartagine liquatæ, permiscetur arenæ à pulueribus repurgatæ quæ latis est: vbi refluxerit, ampullæ erectæ imponiunt, & igne primùm lento, postea auctiore vrgetur dum nihil effluat. * Præstantissimum est oleum, ad dolores præsertim podagricos sedandos, vulnera vlceraq; curanda. Ex gummi elemi, eodem modo quo ex cera oleum preciosissimum elicitur. Similiter etiam ex pinguedinibus animalium olea parantur. *Andernacus ex Eutyrimo.*

Oleum cera, aliter.

Ceræ oleum ad resoluendũ & attenuandum conducit scirrhosis, frigidisq; omnib. affectibus confert. Debet prius liquari ad ignẽ, donec nullo amplius crepitu emittat, antequam vasi imponatur. Si ad singulas Tb. addideris salisuginis terræ prius exiccata: lib. ß. extrahes prima vice oleum candidũ aquæ supernatans. *Quercetanus.*

Aliter.

Liquefiãt ad ignẽ cera, & decoquatur cum vino ad

no ad consumptionem ipsius: idq; tandiu, donec nullos crepitus amplius edat. Huius sic preparata

R. Cerae lb. j.
Aluminis calcinati lb. β.
Saluiae M. j.

Inijciantur omnia in alembicum cupreum, cui receptaculum sit subiectum, & destillentur igne mediocri. Prohibet primo crassiusculum oleum quod rursus destillandum est, vt antea, idque ter iterandum: atq; ita fit oleum Cerae praestantissimum ad omnes neruorum affectus. Eodem modo ex resina, & pice oleū conficitur. *Quercetanus.*

Aliter.

Eliquata cera in aquam comunem projiciatur: idq; ad octo aut decem vices repetatur, manibus semper agitando, macerandoq;: inde retorta cucurbita, absq; cineribus lento igne eliciatur oleū: quod cum primò exeat butyri modo, quinquies, sexiesve est repetenda destillatio, dum oleum exeat, quod non concreuit, nec coigitur: atq; id signum perfecti olei, repetitis destil-

lationibus expectandum est. Confert doloribus stomachi, & praecordiorū, tussi, humoribus crassioribus è pectore expurgandis, vulneribus quoq; cruentis, & partium neruofarum optimè conducit. Sunt qui, vbi mel, ac cera diligèter ex apibus expressa sunt apes siccant, & cum cera milcent, oleumq; destillatione eliciunt, podagricis vtilè. Vt tamen oleum è cera efficacius ad vlcera habeatur, pleriq; eliquatā ceram, vino albo generoso septies, osticsq; extinguunt: nam magis vinum extenuat, & ad partium separationem conducit, eodemq;, vt supra dictum est, modo oleū destillant. Ceram alij eadem ratione eliquatam, in vrinā conijciūt, laterumq; puluerem addunt, ac recurua cucurbita, optimè stipatis rimis, destillant, moderato primū igne, mox auctiore, vulneribusq; magno successu imponunt, praesertim vbi ter repetita fuerit destillatio, singula destillatione, quod manat oleum, seorsim asseruant. Alij ad ceram adiungunt thus, myrrham, & oleum, æquis portionibus, & oleum eliciunt ad vlcera, ac vulnera optimum. *Rubem.*

De Balsamis, Sectio XIX.

Balsamum artificiale.

R. Terebinthinae finissimae lb. j.
Olei laurini ℥. iv.
Galbani ℥. iij. β.
Gummi Arabici ℥. iv.
Thuris, Myrrhae, Gummi hederæ,
Ligni aloes ana ℥. iij.
Galangæ, Caryophylorum,
Consolidæ minoris, Nucis moschatæ,
Cinnamomi, Zedoariae, Zingiberis,
Distamni albi ana ℥. j.
Moschi, Ambræ ana ℥. j.

Contundantur omnia simul, & retortæ imponantur. quibus adde

Aquæ vitæ optimæ lb. vj.

In aqua vitæ madesiat pannus qui accensus imponatur retortæ, vt aqua ardeat, commiscendo materiam, sicq; relinquatur omnia in infusione nouē diebus, ac tandem in cineribus fiat destillatio: ita distillabit aqua candida, unā cum oleo, semper procedendo cum igne lento, donec colorem olei mutatum animaduertentis ad nigredinem quandam. Quo viſo mutetur recipiens, & a daucto igne destillatio perficiatur. Finita destillatione, aqua ab oleo separanda, & singula seorsim seruanda: id quod etiam de prima aqua esse intelligendum. Aqua prima candida, vocatur aqua balsami: & oleum primum separatum, dicitur oleum balsami. Secunda aqua nigricans, vocatur mater balsami: liquor verò separatus ab aqua nigra, est id quod balsamum artificiosum vocant: quod ceu preciosissimum, est diligenter custodiendum. * Prima aqua clarificat oculos, & visum conseruat. Facies lota ea aqua, reddit eam pulchram, & conseruat iuuen-

turem, calculos renum rumpit, vrinam propter carnositatem impeditam, mouet: omnis generis vulnera partium qualiumcunq; sanat mirabiliter, si ea lauetur & plumaceoli in eadē madesiāt & imponantur. Hæctis, catarrhosis, tussitentibus subuenit: dolorē ischia dicū auferit subitè somnō. Altera aqua, mater balsami dicta, scabiē sanat facillimè: idē facit in tinea, lepra, & omnib; vlceribus, modò sine corrosione sint. Oleū balsami infinitis morbis succurrit, imprimis capitis vulneribus cum ossium læsione, & membranarum, idoneū est. Mirabiliter pleuriticis prodest, si cum aqua bibatur ℥. j. pro vice. Balsamum verò ipsum, miraculum est huius mundi. Dolorē illorum, pondere duarū drachmarū sumtum, subitè leuat, tussi, catarrho, capitis refrigerationi & stomachi, vulneribus capitis, semel in die peruncto toto capite, prodest: penetrat enim facilè etiam ad partes longius remotas. Tumores corporis omnes dissoluit. Quarantam curat, vniuersione totius corporis, ita vt nulla pars intacta relinquatur. Infirmittates omnes tū calidas, tum frigidas, proprietate quadam occulta sanat. *Fioranantius.*

Balsamum artificiale aliud.

R. Resinae Terebinthinae, Abiegnæ ana lb. j.
Thuris albi, Laudani ana ℥. vj.
Nardi Indicae ℥. ij.
Rad. Valerianæ, rad. Iridis, rad. Acori,
Rad. Asari, Cyperi ana ℥. j.
Masticis, Galangæ, Caryophyllorum,
Castæ odoratæ, Zedoariae ana ℥. vj.
Nucis moschatæ ℥. iij.
Macis ℥. j.
Agallochi ℥. ij.
Lacrymæ, oleæ Aethiopicæ ℥. vj.

Aloes hepaticæ, Myrrhæ ana ʒ. j. ʒ.
 Castorei ʒ. x.
 Ossium cariotarum, Styrcis calamitæ,
 Laferis odorati ana ʒ. j.
 Lacrymæ sang. draconis ʒ. j. ʒ.
 Florum laudulæ ʒ. iv.
 Olei glandis vnguentariæ ʒ. vi.

Arida in pulcrè teruntur, liquoribusq; miscen-
 tur, & diligentissimè vi ignis commensurati di-
 stillantur. Primum aqua clarissima effluit, admo-
 dum subelis, quæ igni admota, admirabili quo-
 dâ modo flagrat, atq; balsami aqua vocat: mox
 oleum coloris auri emanat, quod balsamū ap-
 pellant: deinde profluit, ruffo colore præditum.
 * Aqua quæ prius extillauit, hausta, vetriculi im-
 becillitatè mirificè iuuatinâ tum pituitâ, tum fla-
 tus valenter consumit: quia verò acerrima exi-
 stit, sola per se dari nequit, nisi ex vino, aut iuscu-
 lo aliquo. Liquor qui secūdò distillauit, cæteris
 præfertur: neruorū vulneribus, articulorum cru-
 ciatibus, conuulsis, resolutis, comitialibusq; mi-
 rabili modo succurrit. Oleū postremò hæc om-
 niâ similiter præstat, sed imbecillius. *Andernacus.*

Balsamum artificiale aliud.

R. Terebinthinae lb. xiii. cum aqua ardente
 rectificata: & excipiat illud oleum, quod per
 balneum ascendit, clarissimum, tenuissimum, &
 leuissimum.

R. Huius olei lb. j. ʒ. iij.
 Florum Borriginis, Rosarum,
 Buglossæ, Stœchados, Spicæ,
 Rorismarini, Lauendulæ,
 Chamomilæ ana P. j.
 Sem. Fœniculi, Anisi, sem. Basiliconis,
 Sem. Pœoniæ ana ʒ. ʒ.
 Rad. Angelicæ, Enulæ, Phu, Ireos,
 Acori veri, Distamni, Glycyrrhizæ,
 Rad. Pœoniæ, Spicæ Ind. ana ʒ. j.
 Corticis Citri, Arantiorum ana ʒ. iij.
 Saluiæ, Maioranæ, Lauendulæ,
 Rorismarini, Hysopi, Menthæ, Betonice,
 Fol. Lauri ana P. j.

Hæc omnia contendantur, & incidantur secun-
 dum artem: projiciantur in bociam vitream per-
 lutatam, aut bociam cupream, vnâ cum distilla-
 to iam terebinthinæ oleo: hisq; omnibus affun-
 de aquam anisi aut caryophyllorum, aut postre-
 mam illam in cinnamomi distillatione, ita vt re-
 pleatur quasi bociâ. Deinde huic capitellum im-
 pone, & iuncturam luto obline. Tum excicatio
 igne fiat distillatio eo modo, quo anisum, aut
 aqua cinnamomi, transeunte canali per aquam,
 distillatur. Quo factò, hoc est, vbi aqua ascende-
 rit, auferantur feces herbarum, florum, & radi-
 cum: & denuò in bociam immitatur styrcis li-
 quidæ ʒ. iij. eiq; affunde, quidquid proxima di-
 stillatione extraxeris: & rursus distille vt prius.
 Quòd si aqua prioris distillationis, in quantita-
 te fuerit imminuta, plus erit affundendum. Vbi
 iam secūdò ita distillatio fuerit peracta, bociâ
 rursus mundetur, & imponantur

A Styrcis calamitæ,
 Myrrhæ ana ʒ. ij.
 Laccæ, Succini albi ana ʒ. j. ʒ.
 Masticis, Thuris, Assæ dulcis ana ʒ. j. ʒ.
 Quibus puluerizatis, & impositis, affundat iam
 distillatum oleum & aqua. Si non sufficiat, adde
 aquam, vt supra, donec satis videbitur, & fiat di-
 stillatio, vt supra de herbis dictum. Quo factò,
 auferatur quæ in bociâ fundo fuerit, & sequen-
 tia in locū reponatur. Notandū tamen hoc obi-
 ter, quòd nonnulli styrcem liquidâ simul cum
 gummis iam dictis commiscerent, vt peculiari di-
 stillatione non sit opus. Sunt autem hæc species:
 R. Zingiberis, Zedoariæ, Galangæ ana ʒ. ij.
 Rhubarbari ʒ. ʒ.
 Gentianæ, Cubebarum ana ʒ. j. ʒ.
 Croci ʒ. ʒ.
 Cinnamomi ʒ. j.
 Nucis moschatae, Macis,
 Caryophyllorum ana ʒ. vj.
 Calami odorati ʒ. ʒ.

C Puluerizentur, & cucurbitæ imponantur, vnâ cū
 oleo & aqua postremæ separationis, & distillen-
 tur vt prima vice. Quo sic peractò, separa oleum
 ab aqua, & serua oleum balsami in vitro. * Vim
 habet confortandi omnes neruosas & exangues
 partes, quales sunt stomachus, intestina, vesica,
 vterus. Peculiariter stranguriæ admodū confert,
 & calculosis, si de eo octo vel decem guttæ, in
 aqua silicis, aut vino bibantur. Omnes internas
 D oppilationes aperit, sanitatem præsentem tue-
 tur in statu, qualibet septimana bis, manè ali-
 quot guttæ in brodio sumptæ. *Joannes Mag.*

Balsamum magistrale.

R. Terebinthinæ lb. j. Olei veteris ʒ. vj.
 Olei laurini ʒ. iv.
 Cinnamomi, Spicæ nardi ʒ. ij.
 Tegularum recentium bene costarum ʒ. viij.
 Tritis tritrandis per alembicum distilla. * Vinū
 mouet, lapidem frangit, vermes enecat, aurium
 tinnitui à statu crasso, paralyti, spasmo cynico,
 E ischiadi, gonagræ, podagræ, & cæterarū iunctu-
 rarū doloribus prodest, potum aut inunctū: sed
 parua eius portio, a quæ affectui aptæ mista bi-
 batur. *Medici Florentini.*

Oleum balsami.

R. Myrrhæ, Aloes, Spicæ nardi,
 Sanguinis draconis, Thuris, Mumie,
 Opopanacis, Carpobalsami, Bdellij,
 Ammoniæ, Sarcocollæ, Croci, Masticis,
 Gummi Arabici, Styrcis liquidæ ana ʒ. ij.
 Ladani, Castorei ana ʒ. ij. ʒ.
 Moschi ʒ. ʒ.
 Terebinthinæ ad pondus omnium.
 Tritis conterendis, miscantur omnia, & alembi-
 co distillentur secūdum artem. * Eadem potest
 quæ præscriptum, & efficacius. *Petrus Aponensis.*

Aliud simile.

R. Rad. Angelicæ, Chamælonis albi, Valer-
 rianæ,
 Chelidonij, Enulæ, Cichorij ana ʒ. j. ʒ.

Herb. Chelidoni, Melissa, Adianti,
Chamædryos, Maiorana, Verbenæ,
Rorismarini, Salvia, Chamæpityos, Mentha,
Hyssopti, Stæchados, Fol. Lauri ana P. j.
Flor. Verbaſci, Hyperici, Centaurij min.
Violarum lutearum, Betonica, Chamomilla,
Nidula Celtica, Flor. Rosarum ana P. j.
Sem. Anisi, Ocyimi, sem. Card. benedicti,
Sem. Pæoniæ ana ʒ. j.
Baccarum iuniperi, Cort. Citri ana ʒ. ʒ.

Omnia inciduntur, & mixta induntur ampullæ,
maceranturq; ex olei è resina abiegna libra vna,
ʒ. iij. aquæ cinnamomi distillatæ ʒ. iij. deinde
distillantur vt oleum è semine anisi: postea

R. Styracis liquidæ ʒ. iij.
Styracis calamitæ, Myrrhæ ana ʒ. ij.
Thuris, Masticis, Lasericis ana ʒ. j. ʒ.

Hæc liquore superiore stillatitio perfunduntur,
vgenturq; ex ampulla. Tum

R. Rhabarbari ʒ. j.
Gentianæ ʒ. iij.
Zedoariæ, Galangæ ana ʒ. ij.
Cinnamomi ʒ. j.
Nucis Moschatæ, Caryophyllorum ana ʒ. vj.
Cubebarum ʒ. iij. Croci ʒ. ʒ.

Hæc conteruntur, imponunturq; ampullæ mun-
data, & oleo distillato permixta, iterū per oper-
culum euocantur, tandem separata aqua, oleum
reconditur vasi. * Dantur guttæ sex vel octo, ex
iure, manè aut vesperè in colicis, nephriticis q̄ue
doloribus cochlearis dimidij instar ex vino ge-
neroso, vel olei amygdalarum amararū vel dul-
cium recentis ʒ. ij. interdum vomitum mouet:
qui si, admoto ouo collo sub mento, impedi-
atur, aluū aliquoties ducit: vertiginæ, neruorum
resolutione infestatis cochlear ex aquæ vitæ se-
muncia, cum guttis aliquot liquoris chalcanti-
ni exhibetur vultur. humores namq; resoluit, &
per narium meatus expellit: membrum autem
resolutum balsamo perficitur: hinc si cutis exul-
ceretur, adipe taxi eam inungere prodest. In re-
num & vesicæ calculo guttæ octo aut decem ex
aqua raphani propinantur, dum æger infessū so-
uetur. *Andernacus.*

Balsamum Roma factum.

R. Terebinthinae ʒ. ʒ.
Olibani ʒ. vj.
Aloes succo citrini, Masticis, Galangæ,
Cinnamomi, Croci, Nucis moschatæ,
Caryophyllorum, Cubebarum ana ʒ. j.
Gummi hederæ ʒ. ij.

Puluerizentur, & miscantur cum terebinthina,
exponentur in alembico vitreo: & addantur

Caphuræ, Ambrae griseæ ana ʒ. ij.
& distillantur lento igne. Prima aqua est alba &
clara, & vinum balsami: secūda crocea, & voca-
tur oleum: tertia magis crocea, & est balsamum
verum. *Enonymus.*

Balsamum aliud.

R. Terebinthinae ʒ. ʒ.
Mellis puri ʒ. ʒ.

A Aquæ vitæ ʒ. ij.
Ligni aloes triti, Santalorū omnium ana ʒ. iij.
Olibani, Gūmi hederæ, Ossis de corde cerui,
Zedoariæ, Piperis longi ana ʒ. iij.
Gummi arabici ʒ. j.
Nucis moschatæ, Galangæ, Cubebarum,
Cinnamomi, Carui, Masticis,
Caryophyllorum, Spicæ nardi,
Croci, Zingiberis ana ʒ. iij. ʒ. j.
Moschi fini, pondus denarij.

B Destillantur, vt lento igne elicias primā aquam,
quæ clara est, vt aqua fontis: secūda erit ignita,
vt carbo: & tū auge ignē, & tertia elicitur nigra.
* Reuiuiscere & iuuenescere facit. *Enonymus.*

Balsamum aliud.

R. Terebinthinae abiegnae ʒ. xvij.
Cerae optima ʒ. vij.
Cinereum vitis ʒ. vj.

Ponantur singula in retortam lutatā, distillentur
C in cineribus, donec nihil amplius sequatur. Vbi
distillatio fuerit finita, videbis cerā circa retortæ
collum: & hoc ipsum signum est finitæ distilla-
tionis. Quod si distillauit, seruetur in vitro dili-
gentissimè clauso. * Iuuentum conseruat, si
quis bis in mense hoc oleo fuerit inunctus: om-
nia imposita à corruptione aut putredine custo-
dit. Vulnera qualia cunq; ter quaterq; eo illita
sanat. Cui vrina fuerit retenta, drachmæ duæ da-
tæ per os, vrinā prouocant: & simili modo datur
D cōtra vermes, puncturas lateris, tussim, catarrhū,
febres pestilentes, & similia. *Florauanus.*

Balsamum aliud.

R. Terebinthinae ʒ. iij.
Thuris ʒ. ʒ.
Ligni aloes ʒ. ij.
Masticis, Caryophyllorum, Galangæ, Cinna-
momi,
Zedoariæ, Nucis moschatæ, Cubebarū ana ʒ. ij.
Gummi elemi ʒ. j. ʒ.

E Miscæ, & distilla secundū artem. * Leptā curat
intrā & extrā sumptum: & multos alios morbos
incurabiles, vt canerū & fistulas, &c. *Enonymus à
quodam empirico.*

Balsamum aliud.

R. Terebinthinae ʒ. ij.
Myrrhæ, Cassorei, Masticis ana ʒ. iij.
Olibani, Aloes succo citrini ana ʒ. iij.
Rad. Consolidæ minor. ʒ. j.

F Tormentillæ, Gummi hederæ, Nucis Indicæ,
Zedoariæ ana ʒ. ʒ.
Cubebarum ʒ. j.

Macerentur ad ignem lentum per biduū: dein-
de distillantur. * Vulnera curat, cum linteo im-
positū, febres, ventriculum infra costas tumen-
tem, asthmaticos, phthisicos, tumores. Contu-
siones sedat, spasium & paralysem ex frigore,
moribundos data gutta recreat. *Enonymus à quo-
dam Anglo.*

Balsamum aliud.

R. Galbani ʒ. j.

Gummi hederæ ꝑ. iij.
Minutim conterantur, & misceantur terendo simul, & mittantur in bociam vitreatam cum suo alembico, & distillentur in balneo Mariæ: hoc distillatum commisce cum

Olei Laurini ꝑ. j.

Terebinthinæ lb. j.

Distillentur, & aqua ab oleo separetur. * Mirabilissima virtutis est in tremoribus, paralyfi. Vfus est, vt collocetur patiens paralyfim, contractiōnem, spasmus, & tremorem, resupinus, & infunde de hoc oleo calido temperatē in fundo ymbilici sui: & videbis mirabilissimam operationem, potius diuinam quā naturalem: & confert valde paralyfi post colicam. *Euonymus, & Villanovanus.*

Balsamum aliud.

R. Ligni aloes ꝑ. j.

Opopanis, Resinæ pineæ, Bdellij, Galbani, Myrrhæ, Masticis, Sarcocollæ ana ꝑ. β.

Olei benedicti ꝑ. j. β.

Ladani ꝑ. j.

Carpobalsami, Xylobalsami, Opopalsami ana ꝑ. β.

Olibani, Daphnelæi, Sanguinis drac.

Castorei, Spicæ nardi, Galangæ, Cubebaram,

Maceris, Cinnamomi, Cardamomi,

Melicetorum, Corticum Citri ana ꝑ. β.

Olei terebinthinæ ad pondus omnium.

Olei veteris lb. j. β.

Pistentur gummi subtiliter: deinde superinfunde tantum vini adusti, vt alia obruat, aut obtegat: postea ponatur in balneo Mariæ per triduum ad digerendum: post reliqua adde, puluerizanda puluerizentur: & addito oleo terebinthinæ, & oleo communi, iterum digerantur in balneo, vel fimo equino per dies quatuordecim: demum distillentur in cineribus igne lento, secundum artem. * Preciosissimum est ad paralyfim, & alia permulta. *Leonellus.*

Balsamum ad morbos diuersos.

R. Vini albi optimi macis. ij. β.

Lactis recentis ꝑ. iij.

Mellis ꝑ. viij.

Rad. Gentianæ ꝑ. viij.

Astrantiæ ꝑ. iij.

Angelicæ ꝑ. iij.

Baccarum Lauri ꝑ. j. β.

Rutæ, Iuniperi, Ros. rubrarum ana M. j.

Enulæ campanæ ꝑ. j.

Caryophyllorum, Cort. Citri

Calami aromatici, Cinnamomi, Anisi,

Fœniculi, Masticis, Belzoini ana ꝑ. β.

Concisa & contrita macerentur in phiala vel phialis vitreis, lutatis, per dies 7. vel 8. loco calido Deinde distillentur cum alembico lutato: cucurbitæ pars tertia aut amplius vacua sit. Distillentur in cineribus cribratis, lento igne: demum augeatur ignis. Puto tamen in alio vase scorsim & primo vinum & lac simul distillanda. Ex hac distillatione tres quoque liquores colliguntur.

A * Valet contra venena, pestem, calculum, quartanam, quotidianam, ad sudorem mouendum, &c. ad asthma, & viscerum obstructiones, ad omnes phlegmaticos, ad epilepsiam quoque, & preseruandū ab apoplexia. Pro conficienda theriaca non incommodè substitui potest. *Gesnerus.*

Balsamum aliud.

R. Thuris, Masticis ana ꝑ. ij.

Ligni aloes ꝑ. j.

Caryophyllorum, Galangæ, Cinnamomi,

B Zedoariæ, Nucis Moschatæ, Cubebaram ana ꝑ. vi.

Myrrhæ, Aloes, Ladani, Sarcocollæ,

Castorei ana ꝑ. β.

Baccarum Lauri, Nucleorum Pini ana ꝑ. j.

Gummi elemi, Opopanis, Belzoini ana ꝑ. ij.

Succi Iuæ, succi Herbaræ paralyfis ana ꝑ. iij.

Terebinthinæ ad pondus omnium.

Exhibi primò aqua, secundò oleosum quid, tertio quasi mel. *Hollerius.*

C

Balsamum mumie.

Pars humani corporis incisa, ex oliuarū oleo per mensem digri finitur: deinde ampullæ incuruata imponitur, separaturq;: postea huius liquoris libra j.

Theriacæ optimæ ꝑ. vj.

Moschi ꝑ. j.

Miscentur, maceranturq; diebus 30. atque tunc theriaca è mumia præstantissima prouenit. * Huius vicia ex oleo amygdalarū feliciter datur ijs, qui venenū hauserunt, aut peste correpti sunt, sic vt in lecto sudent: laterum inflammationibus, abscessibus, carbunculo, & similibus medetur, ad venena præcauenda, manè drachmæ vnius pondere sumitur. *Andernacius ex Paracelso.*

Balsamum Christi.

R. Olei oliuarum lb. j.

Vini nigerrimi pontici lb. iij.

Distilla: deinde adde

E Hypericonis ꝑ. vj.

Liquoris de mumia ꝑ. iij.

Iterum distilla ad mensem, & serua. * Valet articolorum vulneribus. *Paracelsus.*

Balsamum ad vulnera.

R. Galbani, Ammoniaci,

Masticis, Myrrhæ,

Gummi elemi, Bdellij ana ꝑ. β.

Terebinthinæ ꝑ. j. β. vel ꝑ. ij.

Olei oliuarum lb. ij.

F Viridis æris ꝑ. ij. β.

Puluerizentur omnia, & imbibantur in aceto fortissimo per sex vel octo dies: post distillentur per alembicum, prima die per balneum Mariæ, post per arenam: & si vis fortius habere, & melioris saporis, tum adde subseripta, & fiat eo modo, quo supra.

R. Storacis calamitæ, Gummi hederæ,

Spicæ nardi, Carabæ, Colophonæ,

Tragacanthæ, Scrapini, Opopanis ana ꝑ. β.

Euphorbij ꝑ. β.

Viridis æris ꝑ. iij.

Terebin-

Terebinthinæ ℞. j.

* Curat omnia vulneta antiqua in causa frigida & calida. Valet etiam contra ariditatem membrorum, & contractionem, si hoc fuerint inuncta. *Euonymus.*

Aliud.

℞. Galbani ℞. ℞.

Gummi hederæ ℞. v.

Terito, & alembico distillato, & cum ℞. j. sebesteni commista denuò distillato. * Expertum est ad neruorum mollificationem, seu paralyfin, & ipsorum contractionem, spasimumve, morbum comitalem, vel epilepsiam, tremorè, omnemq; morbum frigidum: memoriam etiam auget, atque intellectum, si occipit, ceruicq; somni tempore, eius momento liniatur. *Fusanelius.*

Balsamum seu oleum benedictum.

℞. Olei abietis ℞. j.

Albuminis ouorū ad duritiem costorum ℞. j.

Resinæ pini ℞. vj.

Gummi Elemi ℞. ij.

Ponantur omnia simul in retorta perlutata, & fiat in cineribus distillatio, quæ horis triginta sex perficitur. * In vulneribus contusis, maximè capitis, valet. *Fallopianus.*

Aliud.

℞. Terebinthinæ claræ ℞. j. ℞.

Ceræ flauæ ℞. j.

Nucis moschatae, Caryophyllorum ana ℞. j.

Cineris communis ℞. vi.

Ponantur simul in retortam lutatam, & fiat lento igne distillatio. Post distillationem ponatur in bociam cum capitulo & recipientem: eiq; impone de lateribus tritis ℞. iv. & rursus distilla: & habebis oleum coloris rubini. * Mirabile est in vulneribus neruorum: curat omnes catarrhos frigidos: prodest tussientibus pectori inunctum, &c. *Fallopianus.*

Aliud.

℞. Terebinthinæ claræ ℞. ij.

Olei lini ℞. j.

Resinæ pini ℞. vj.

Thuris, Myrrhæ, Aloes,

Masticis, Sarco collæ ana ℞. ij.

Macis, Ligni aloes ana ℞. ij.

Croci ℞. ℞.

Ponantur hæc omnia in retortam, distillentur primò lentissimo igne, & exhibit aqua clara: paulo post verò sequetur oleum rubicundum: tum augmenta ignem semper magis magisq; intendendo ad finem distillationis. Quo facto, separa oleum ab aqua, & utrumq; seorsim serua. Aqua succedente tempore rubescit, & oleum acquirit rubini colorem. * Oleum valet vulneribus, præcipuè verò partium neruofarū, ossium, venarū: citò enim & sine dolore consolidat. *Fallopianus.*

Aliud.

℞. Terebinthinæ ℞. j.

Thuris, Myrrhæ, Masticis, Sarco collæ ana ℞. j.

Aquæ vitæ ℞. iix.

A Ponantur omnia in retortā lutatam, & distillentur in cineribus: & oleum ab aqua separa. * Curat & consolidat breuissimo tempore sine dolore omnia vulnera, præsertim capitis, claudendo eo vulnus, & in superficie imponēdo, &c. *Idē Fallop.*

Aliud.

℞. Terebinthinæ ℞. j.

Euphorbij, Sulphuris ana ℞. ℞.

Salis ℞. j.

Olei ℞. j.

B Coquantur per horas duas lento igni, colentur, & eo oleo calenti vulnus fouebis. * Vulneta glutinat. *Anton. Chalmersus.*

Balsamum pro vulneribus consolidandis.

℞. Terebinthinæ ℞. j.

Galbani ℞. ij.

Gummi elemi ℞. ij.

Gummi hederæ ℞. ij.

C Thuris, Masticis, Myrrhæ ana ℞. ij.

Aloes, Xyloaloes,

Galangæ, Cinnamomi,

Caryophyllorum, Nucis moschatae,

Cubebarum ana ℞. ℞.

Aquæ vitæ ℞. iij.

Simul per diem macerentur & noctem: postea bis distillentur: & oleum illud stillaticium tanquam balsamum pretiosum seruabis. *Idem.*

Aliud.

D ℞. Terebinthinæ & Vinum rubrum, sit æqualis vtriusq; copia, bulliāt: & nondum absumpto Vino effundantur in Aquā Cyclaminis, sepiusq; lauentur dum frigescant: hinc misce mediæ quantitati Vitellorum ouorum. Efficax est in vulneribus. *Heurnius.*

Balsamum arte factum, insigni vi excellens.

℞. Olei terebinthinæ ea qua dixi arte extillati ℞. iij.

Florum laudulæ, maioranæ, Stœchados,

Flitrium cordialium, spice,

Foliorum lauri, melissæ hyperici,

Betonicæ, saluæ rutæ, menthæ,

Abinthij romani ana M. j.

Scordij, dictamni ana M. ℞.

Radicum Zedoarie, Peucedani, Angelicæ,

Enule, Iridis, Pæonie vtriusq;,

Calami aromatici, Valerianæ, Struthij,

Seminis citri, ocimi ana ℞. ℞.

Corticum citri, Cinnamomi, Galangæ,

Nucis moschatae, Macis, Caryophyllor. ana ℞. j.

Gentianæ, Rhabbarbari, Cubebarum ana ℞. iij.

Croci ℞. ij.

Styracis, Myrrhæ ana ℞. iij.

Masticis, Thuris, Beniouini ana ℞. j.

Camphoræ ℞. ij.

Moschi ℞. j.

Primo cucurbitæ impone herbas, flores & oleū terebinthinæ, adde Spiritus vini ℞. iv. digere ac stilla per balneum maris. Hinc injice huic liquo-

ri aromata, radices, semina & cortices, ac à digestionē, citra empyreuma, surrige arenoso igne. Achuc liquori inde gūmi præscripta ac lachrymas, iterūq; ad ignē reuoca. Moscus & Cāphora linteo cōmendari debent, ac in mediū cucurbitæ suspendi, ignis enim æstus reformidant. Hoc plurimis malis confert, sanitatem stabilit, ac rationi incomperta vi, cōtumaticissima mala perfanat. Finita distillatione, spiritus vini balneo euocetur. Fæces à prima & secunda distillatione restibiles aspergantur hoc spiritu, digerantur, ac vi ignis oleū per alembicū extundatur: rubicundū illud ac empyreuma redolēs, in vlcerebus deploratis mirificam efficaciam habet. *Houernius.*

Balsamum ad Paralyfin.

R. Rad. ireos, rad. Aristolochiæ ana ʒ. ij.
 Consolidæ maioris, lue artheticae,
 Herbae paralytis, Pimpinellæ,
 Rutæ, Saluiæ ana M. j.
 Baccarum lauri, Baccarum iuniperi ana ʒ. vj.
 Florū stœchados, Flor. rorismarini ana P. j. β.
 Galangæ, Zedoariæ, Zingiberis, Caryophyllorum,
 Nucis moschatae, Cinnamomi ana ʒ. iij.
 Ligni aloes ʒ. j.
 Thuris, Masticis ana ʒ. v.
 Myrrhæ, Aloes, Sarcocollæ, Bdellij,
 Galbani, Ammoniæ ana ʒ. j. β.
 Castorei ʒ. β.
 Gummi elemij ʒ. ij.
 Diachylonis ireati ʒ. iij.
 Aquæ vitæ ʒ. iv.

Constituantur omnia in alembicum, & destillentur lento igni, donec liquor crassus effluat, veluti balsamum. *Anton. Chalmeseus.*

Aliud.

R. Rad. angelicæ, acori, azari, cyperi ana ʒ. j.
 Masticis ʒ. j. β.
 Galæge, Caryophyllorū, Cinnamomian. ʒ. iij.
 Nucum myristicarum ʒ. iv.
 Ligni aloes ʒ. j.
 Gummi elemij ʒ. vj.
 Aloes optimæ, Myrrhæ ana ʒ. β.
 Castorei ʒ. x.
 Styraçis calami, Beniouini ana ʒ. j.
 Sanguinis draconis ʒ. β.
 Florum lauendulæ ʒ. iij.
 Olei nucis vnguentariæ T̄. β.

Trita hæc aliquot dies macerentur in Aqua vitæ, fiat distillatio, vt diximus in oleo terebinthinæ. *Houernius.*

Balsamum pro contusis capitis vulneribus.

R. Olei terebinthinæ,
 Ouum induratum albuminum ana T̄. j.
 Resinæ ʒ. vj.
 Gummi elemij ʒ. ij.

Fiat distillatio per cineres ex retosta: horis ʒ. 6. absoluitur distillatio. *Idem.*

Aliud.

R. Terebinthinæ T̄. j. β.

A Ceræ flauæ T̄. j.

Nucis myristicæ, Caryophyll. ana ʒ. j.

Retorta lente extillentur: distillato adde Laterū ʒ. iv. & iterum distilla. *Idem.*

Balsamum pro vulneribus Nervorum & tussi.

R. Terebinthinæ T̄. ij.

Olei communis T̄. iij.

Olei laurini ʒ. vj.

Cinnamomi ʒ. ij.

Euphorbij, Caryophyllorum, Baccarū lauri,

Gummi hederæ, Sagapeni, Ammoniæ,

Opopanacis, Galbani ana ʒ. j.

Thuris, Masticis ana ʒ. ij.

Fiat vt prius distillatio: neruorum prodest vulneribus, & tussi pectori illitum. *Idem.*

Balsamum ad articulorum dolores.

R. Resinæ terebinthinæ T̄. j.

Opopanacis, Galbani Sagapeni ana ʒ. β.

Granorum iuniperi M. ij.

Thymiamatis T̄. j.

Ignē primū leui: mox auctiore: tandem vehementi destillentur. *Rubeus.*

Balsamum aliud.

R. Resinæ terebinthinæ T̄. j.

Thuris, Masticis, Myrrhæ ana ʒ. β.

Ladani, Nucis moschatae, Caryophyllorum,

Galangæ, Zedoariæ, Carpesij ana ʒ. β.

Fol. Daphnoidis P. j.

Succi ebuli, Succi cucumeris agrestis an. ʒ. iij.

Rediguntur in puluerem, quæ redigi apta sunt, omnibus deinde mixtis, distillatione excipitur aqua. * Apum, vesparum, canum rabidorum, & reptilium venenosorum ictibus, si inunguntur, plurimum conducens: magna autem vtilitate Hydropticorum ventres inungi tradunt. *Hieronymus Rubeus.*

Aliud.

E R. Resinæ terebinthinæ T̄. ij.

Olei laurini ʒ. iij.

Cinnamomi, Spicæ ana ʒ. ij.

Caryophyllos ʒ. ʒ.

Folij ʒ. ij.

Euphorbij, Baccarum lauri, Gummi hederæ ana ʒ. β.

Galbani, Castorei, Cyperi ana ʒ. vj.

Tegularum bis coctarum, in oleo communi extinct. T̄. β.

Ponatur hic regularū puluis in fundo cucurbitæ, reliqua miscantur, & superponantur illi pulueri, appositoq; rostrato pileo, ac rimis accuratè stipatis, igne leui adhibito, primò exhibit aqua, quâ seorsim seruare debemus: aucto mox igne, habebitur oleum, quod Balsami vires æquare creditur. Calidum enim & siccum est, & minuscè penetrat, frigidisq; omnibus morbis, neruorum præsertim, apprimè conducens. Nam lingua paralytica, & oris, ac virgæ, ad hæc epilepsia, membrorum tremorē frigida orum causa, dolorem dorsi, renum, artuumq; potum, & illitum, pluri-

mum iunare scribunt: aduersus morsum scorpionum, serpentum, canis rabidi, & venenatorum, quæ virus ciculantur vtiliter adhibetur: eadem ratione, si quis hyoscyamum, opium, cicutam, & venena huiusmodi sumplerit, hoc oleum, vino tepido haustum, & illitum, conducet: vocè amissam restituit, strumis, & carni in vlcerebus supercrefcenti resistit: memoriam auget, occipite opportunè inuò: ad furiditatem facit. ad vteri dolores ac dentiù, quos frigiditas, aut status crassiores pepererint. Quæ primo loco manauit aqua melior censetur potu, sed sola nõ exhibenda est, quemadmodum neq; oleum, sed cum aliquo liquore, morbis, quorum quærimus curationem, proprio. *Hieronymus Rubens.*

Balsamus sulphuris.

Ex sulphuris floribus & Terebinthinato proprio menstruo, in calore sicco per aliquot dies digestis, extrahitur color instar rubini. Menstruũ separatur, & remanet oleum sulphuris rubicundissimum, quod circulan debet cum vino distillato, & alcoo lisato. Et hoc modo balsamus ex sulphure extrahitur: cuius guttulæ tres, aut quatuor exhibentur cum aqua hyssopi suspiriosis, & purulenta exussitentibus. *Quercetanus.*

Balsamus Tartari.

R. Tartari crudi lb. ij.
Salis petræ, Salis fuliginis,
Salis sæcum aceti ana ꝑ. iv.
Calcis viuæ ꝑ. vj.

Omnia minutissimè contusa, iniiciantur in vas non vitreatum, ac ritè obturatum. Calcinentur xij. horarum spatio: calcinata soluantur in calida, ac per filtrum destillentur, post coagulentur, & deinceps calcinentur: ter denique calcinationes, solutiones, & coagulationes fiant. Tum iniiciantur omnia in alembicũ, simulq; acetum distillatũ infundatur, vt digitos quatuor super nate. Destilletur acetum in bal. Mariæ, ac liquor dulcis emanabit. Tum infunde iterum acetum, vt destilletur, idq; tandiu, dum non amplius sit dulce, sed acidũ fiat, & quale prius infudisti, per alembicum efferatur. Tunc omnia valido igne destillato per retortam: & prodibit oleum feruentissimum, cuius vix satis prædicari vtilitas possit. Hoc eodem modo, si voles, totum sale tartari per alembicum pelles: ex quo præstantissimum, & saluberrimum oleum efficies. *Quercetanus.*

Balsamus Mercurij.

Sublimetur Mercurius toties cum simplici calore ouorum optimè præparata, donec omnino sit extinctus. Huic mixturæ affunde acetum destillatum alcoolisatum, vt supernatet quatuor digitos. Destilletur liquor à fæcibus quater, aut quinquies, donec Mercurius in puluerem rubicundissimum euadat: quem cum vini alcoole circalabis in pellicano per octo dies. Separato vini alcoole per alembicũ, remanebit in fundo balsamus Mercurij pretiosissimus, & dulcissimus. * Desperata omnia vlcera, atq; etiã carun-

culam in vesica sanat, & vulneribus istis sclopetarijs summo perè conducit. *Quercetanus.*

Balsamus & Oleum Mercurij.

Balsamus fit ex Mercurio cum aqua calcis testarum ouorum & tartari: itemq; oleum, ad fistulas, vlcera omnia, & callositates præstantissimum. *Idem.*

Balsamus Martis.

Limaturæ Martis lotæ pluries cum muria, superfundes acetum acerrimũ, vt supernatet quatuor digitos: ponatur super cineres calidos octo dierum spatio, quoti die mouèdo materiã, & separando acetum, quod colorabitur: & iterũ nouum affundendo: idq; tam diu, donec acetũ non amplius coloretur. Quo ad ignè euaporato, puluerẽ, qui subsidebit, sumito, cumq; cum æquali portione ammoniaci sublimate. Eundem sublimatũ toties super fæcibus repones, iterũq; sublimabis, donec rubini appareat color. Postea totũ in aquam feruentẽ iniice, vt sal dissoluatur: tum apponèdo statim frigidam, subsidebit in fundo Martis balsamus, calcis Solis instar. Aqua aut separetur, ac denuo recẽs affundatur, vt dulcis balsamus efficiatur. Hæc etiam metho conficies balsamum Veneris. *Quercetanus.*

Balsamum artificiale Fiorauanti.

R. Terebinthina purissima lb. j.
Olei laurini ꝑ. iij.
Galbani ꝑ. ij.
Gummi Arabici ꝑ. iv.
Olibani, Myrrhæ,
Gummi hederæ, Ligni aloes ana ꝑ. iij.
Galangæ, Caryophyllorum,
Consolidæ min. Cinnamomi,
Nucis moschatæ, Zedoariæ,
Zingiberis, Diætami albi ana ꝑ. j.
Moschi, Ambræ ana ꝑ. j.
Aquæ ardentis optimæ lb. vj.

Terenda terantur, misceantur, & macerentur per dies nouem: inde calore cinerum eliciatur liquor: primò igni mediocri, deinde aucto, quousq; omnis liquor emanauerit: oleum ab aqua separetur, & seruetur ad vsũ. * Ad vulnera capitis potissimum valet, aliaq; infinita.

Balsamum Vigonis.

R. Olei omphacini lb. ij.
Styracis calamitæ, Ladani, Croci,
Thuris masculi, Gummi Arabici, Rubæ tinctorum,
Gummi hederæ, Aloes succocitrini, Masticis,
Caryophyllorum, Galangæ, Cinnamomi,
Nucis moschatæ, Cubebarum ana ꝑ. ij.
Gummi elemi lb. j.
Myrrhæ, Bdellij ana ꝑ. j.
Sagapeni, Ammoniaci,
Opopanacis ana ꝑ. x.

Terantur omnia & cum oleo misceantur, rostrato pileo cucurbitæ imposito, stipatisq; optimè rimis, initio ad horas xij. ignis sit lætus: inde qui buslibet sex horis augendo, totus sit humor destillet: quem humorem fæcibus triis denuò affun-

des, & destillabistidq; tertia vice. Hoc oleū Bal-
fami vires, ac notas omnes habet. Nam dolori-
bus à morbo Gallico mirificè opitulatur: Epile-
ptiè quoq; si futura coronalis vngatur, & trigin-
ta diebus cum modico vini, & pulueris pæoniæ,
ad cochlearis mensurā sumatur: quæ fortè quan-
titas maior videri potest, quā deceat, tametsi ea-
dem mensura, quartana laboratibus præbeat,ur,
quatuor vicibus, imò ad dimidiam vnciam, cum
vino generoso, ijs, qui cor, & pulmonem robo-
rare, ac exhilarare student: frigidus omnibus af-
fectibus. conducit: & pânus purpureus hoc liquo-
re ma defactus, si ad tempora adhibeatur, hemi-
cranig, vertigini, stipationi venarum cerebri plu-
rimum conducit: vulneribus item recentibus,
surditati, conuulsioni, resolutioni, & huiusmodi
frigidis morbis.

Oleum miræ potentie polychreston.

R. Olei cōmunis, Terebinthinæ, olei Laurini
ana T̄b. j.

Misce, & cucurbitæ immittantur, lentoq; igne di-
stillētur: quæ prima emanat aqua inutilis est: re-
stibili materiæ adde Cinnamomi, Caryophyllo-
rum ana ʒ. j. ʒ. ij.

Euphorbij, Galbani, Ammoniaci,
Gummi hederæ Opopanacis, Thuris albi,
Masticis, Baccarum lauri detrusis corticibus
ana ʒ. iij.

Castorei, Ligni aloes, Ladani,

Olei spicæ, vel distillati ex Lauendula ana ʒ. ij.

Misceantur cuncta ac digerantur. Hinc lapidem
laterinū in sabaceas partes confringes, & in pru-
nis vrito, donec excauduerint, ac oleo restinguo-
to, & paulatim aucto igne destillētur. Studet ce-
rebro frigore madēti, nam memoriā roborat il-
litu, ac potu guttulis vino mixtis: refrigerato ce-
rebro narib. immittitur, illinitur hepau frigidu,
Bombace vtero immissum, fœtū mortuū extra-
hit, & menstrua euocat, grur. osum sanguinē il-
litu & potu dissipat: crassam pectoris materiā at-
tenuat, fistulas palpebrarū sanat, moribus vene-
natis cōuenit, epithematis modo ex vino impo-
sitū, vulnera antiqua sanat. Lienē illitu absūmit,
podagræ frigidæ ac lumborū doloribus opitula-
tur, cōuulsionibus succurrit: surditati ex frigore
medetur gutta auribus immissa, ac earū vermes
necat & fusurra dissipat: vrinæ difficultati mēde-
tur quæ à crassa est materia, calculū absūmit, ver-
mes necat: mollit dura, discutit tumida, epilepti-
cis prodest ac morbis frigidis. *Heurnius.*

*Balsamus Pati pretiosus, sar-
coticus.*

R. Visci herb. Pati, Visci consol. maior. ana
ʒ. iij.

Olei terebinthinæ T̄b. j.

Flor. Hyperici, flor. Verbasci ana M. ij.

Pomorum Vlmi ʒ. iij.

Acinorum populi arb. ʒ. iv.

Spiritus vini T̄b. j. ʒ.

Digerantur in fimo equino, vel relinquuntur in
calido hypocausto, in vase vitreo optimè clauso

A per mensem integrum, deinde exprimantur, &
colentur, adde

Thuris, Masticis,

Myrrhæ ana ʒ. ij.

Sanguinis drac. ʒ. ʒ.

Mumiæ ʒ. vj.

Terebinthinæ T̄b. ʒ.

Benioini ʒ. j.

Circulentur simul in pellicano octo dierum spa-
cio, deinde moderato calore destilletur vini spi-
ritus, & remanebit in fundo pretiosus balsamus.

Quercetanus.

Balsamum optimum.

R. Myrrhæ, Aloes hepaticæ, Nardi Indicæ,

Thuris albi, Sanguinis draconis, Croci,

Mumiæ, Opopanacis, Bdellij,

Carpobalsami, Ammoniaci, Sarco collæ,

Masticis, Styrcis calamithæ, Gummi Arabici
ana ʒ. ij.

Ladani, Castorei ana ʒ. ij. ʒ.

Mofchi ʒ. ʒ.

Resinæ terebinthinæ ad pondus omnium.

Destillet oleum, vt ars postulat. * Cor roborat,
ipsius vires restituēdo: ca dauera à putredine præ-
seruat: febrium rigores pellit, si ante accessionē,
eo tepente, vngatur spina. In vteri strâgulatu, epi-
leptia, & huiusmodi alijs morborum generibus
cū vino odorato præbetur: melancholicis quo-
que, & ijs, qui absq; causa tristantur, languidisq;
sunt viribus, & bello debilitati, ac lassitudine la-
borant. *Petrus Aponensis.*

Balsamus Hypericonis simplex.

R. Flor. Hypericonis minutatim concisorum
T̄b. ij. Olei terebinthinæ T̄b. j. Vitel. ouorū, num.
xx. aquæ vitæ T̄b. ʒ. mixtis omnibus putrescant
in fimo calenti per mensem integrū: post expri-
mantur, & ponantur ad Solem per duos men-
ses. *Quercetanus.*

Balsamus Hypericonis compositus.

R. Flor. Hyperici T̄b. j.

Visci rad. symphyti maior. ʒ. iv.

Florum chamæmeli,

Florum Verbasci ana P. ij.

Olei ouorum,

Olei terebinthinæ ana T̄b. ʒ.

Aquæ vitæ T̄b. j.

Thuris, Myrrhæ ana ʒ. ij.

Masticis, Mumiæ ana ʒ. ij.

Sacchari rubri ʒ. vj.

F Putrescāt simul in vase accuratè ocluso in fimo
per mensem: deinde exprimantur, & circulentur
in Balneo per triduum: tum demū lentissimo calo-
re decoquantur ad Balsami consistentiam. *Idem.*

Balsamus Visci pomorum.

Balsamus visci pomorū eadem methodo fiet,
vt Balsamus Hypericonis simplex: vel cum oleo
oliuarum prius depurato in Balneo. *Idem.*

Balsamus Visci pomorum compositus.

R. Foliorū visci pomorū minutatim conciso-
rum T̄b. ij. inijce in matratium vitreum addendo
Acinorum

Acinorum populi arboris lb.ß.

Olei axungiae taxi,

Olei butyri ana ℥.iv.

Olei Terebinthinae ℥.vj.

Olei lumbri corum lb.ij.ß.

Vini albi generosi lb.ij.

Digerantur omnia recte oclusa in fimo calidissimo per duos menses: post prælo exprimentur: tum circulentur, & ad ignem lentissimum decoquantur ad liquorum consumptionem. Ad dolores sedandos nullum præstantius inueniri medicamentum potest. *Quercetanus.*

Oleum diuinum.

R. Sanguinis humani, Spermatis ceti,

Medullæ tauri ana lb. j.

Moschi ℥. j.

Cineris oliuarum ℥. ij.

Misce & destilla per retortam: & primùm manabit aqua alba: mox oleum citrinũ demum oleũ rubrum, maximarum virium: cuius guttula vna aut altera exhibita ferè mortuos resuscitare facit. *Fiorauanus.*

Oleum ad capitis dolorem à causa frigida.

R. Resinæ terebinthinae lb. j.

Masticis, Cinnamomi,

Nucis moschatæ ana ℥. j.

Caryophyllorum, Galangæ,

Zedoaria, Ladani ana ℥. j.ß.

Succi ebulli, succi Cucum. syl. ana ℥. j.

Terenda terantur, & vitreis organis distillentur secundum artem. *Rubens.*

Oleum optimum ad memoriam augendam.

R. Aquæ ex flor. Rorismarini lb. j.

Nucis moschatæ, Caryophyllorum,

Granorum Paradisi, Cinnamomi,

Cubebæ, Macis, Zingiberis ana ℥. j.

Moschi ℥. ß.

Piperis longi ℥. j.

Croci ℥. ij.

Galangæ ℥. ij.

Terantur, quæ teri possunt, misceantur & macerentur per dies tres in loco aliquo calido: inde calore cinerũ destillentur, augendo ignem donec faeces comburatur. Huic deinde aquæ adde aquæ ex folijs Rorismarini lb. j. & coquantur simul in vase vitreo ad ignem. donec dimidia pars fuerit consumpta. Quo facto, adde

Olei veteris lb. j.

Olei de Been ℥. j.

Euphorbiæ, Castorei ana ℥. ij.

Sinapi ℥. vi.

Olei sesamini, Olei hypericonis, Olei Citri,

Olei Spicæ, Olei de Zebeto ana ℥. ß.

Misceantur omnia in cucurbita vitrea optimè obturata & macerentur ad solem per menses tres: & erit factum. Amissam memoriam mirabiliter restituit, vngendo cum eo caput torũ, & stomachum, vesperis, cum ieiunio dormitum. *Fiorauanus.*

A

Oleum ad paralyfin.

R. Terebinthinae lb. ij.

Laterum antiquorum in oleo Iasmino extract. q. s.

Macis, Stryracis ana ℥. j.

Belzoini ℥. ß.

Fiat destillatio in alembico vitreo. Tres fluēt liquores, quorum tertius erit optimus. *Rubens.*

Aliud cuiusdam eremita.

R. Olei de casto, & nucibus ana ℥. ij.ß.

Pinguetinis vulpis lb. ß.

Pinguetinis viperarum ℥. ij.

Primulæ Veris virentis,

Saluix virentis ana lb. ß.

Herbas cõtasas cum pinguedinibus, misce cum oleis addendo

Castorei ℥. ß.

Resina Terebinthinae lb. j.

Piperis, Pyrethri, Euphorbij ana ℥. ij.

Vini optimi lb. ij.ß.

Macerentur omnia: inde destillentur, cumq; tres liquores emanent, postremus omnium efficacissimus habetur. *Guainerius.*

Aliud ad idem.

R. Galbani, Gummi hederæ ana lb. ß.

Olei Laurini ℥. ij.

Terebinthinae lb. ij.

Destilla & tertio liquore vttere.

Oleum ad paralyfin & contracturæ

præcipuum.

R. Olei hypericonis lb. j.

Terebinthinae lb. ß.

Olei Laurini ℥. iv.

Olei Spicæ ℥. j.ß.

Granorum iuniperi lb. ß.

Castorei ℥. j.

Euphorbij ℥. ij.

Caryophyllorum, Macis,

Nucis moschatæ,

Cinnamomi ana ℥. j.ß.

Florum lauendulæ, flor. Saluix,

Flor. lilij conuallij ana M. ij.

Masticis, Myrtæ, Thuris ana ℥. ij.

Mumiæ ℥. i.ß.

Pingued. taxi ℥. ij.

Digerantur omnia per mensem in fimo, deinde destillentur in alembico æneo secundum artem. Hoc oleo inungantur membra paralytica, & contracta. Est enim medicamentum efficacissimum. *Quercetanus.*

Oleum benedictum Fiorauanti.

R. Albuminum ouorum ad duritiem coactum ℥. xij.

Terebinthinae claræ ℥. xiv.

Myrtæ electæ ℥. ij.

Misce & destillentur in retorta, primò calore leui, deinde aucto, quousq; omnis liquor manauerit. Oleum ab aqua separetur, & feruetur in vase vitreo, optimè obturato. * Valet ad omnis generis vulnera, praesertim capitis, neruorum, &c.

Oleum philosophorum.

R. Terebinthinæ claræ ℥. xiiij.
 Ceræ flauæ ℥. xij.
 Cineris vitium ℥. vi.
 Misce & calore cinerum per retortam destillentur.
 * Confert vulneribus: tussi, catarrho, vermibus: laterum puncturis. *Fioranantus.*

A

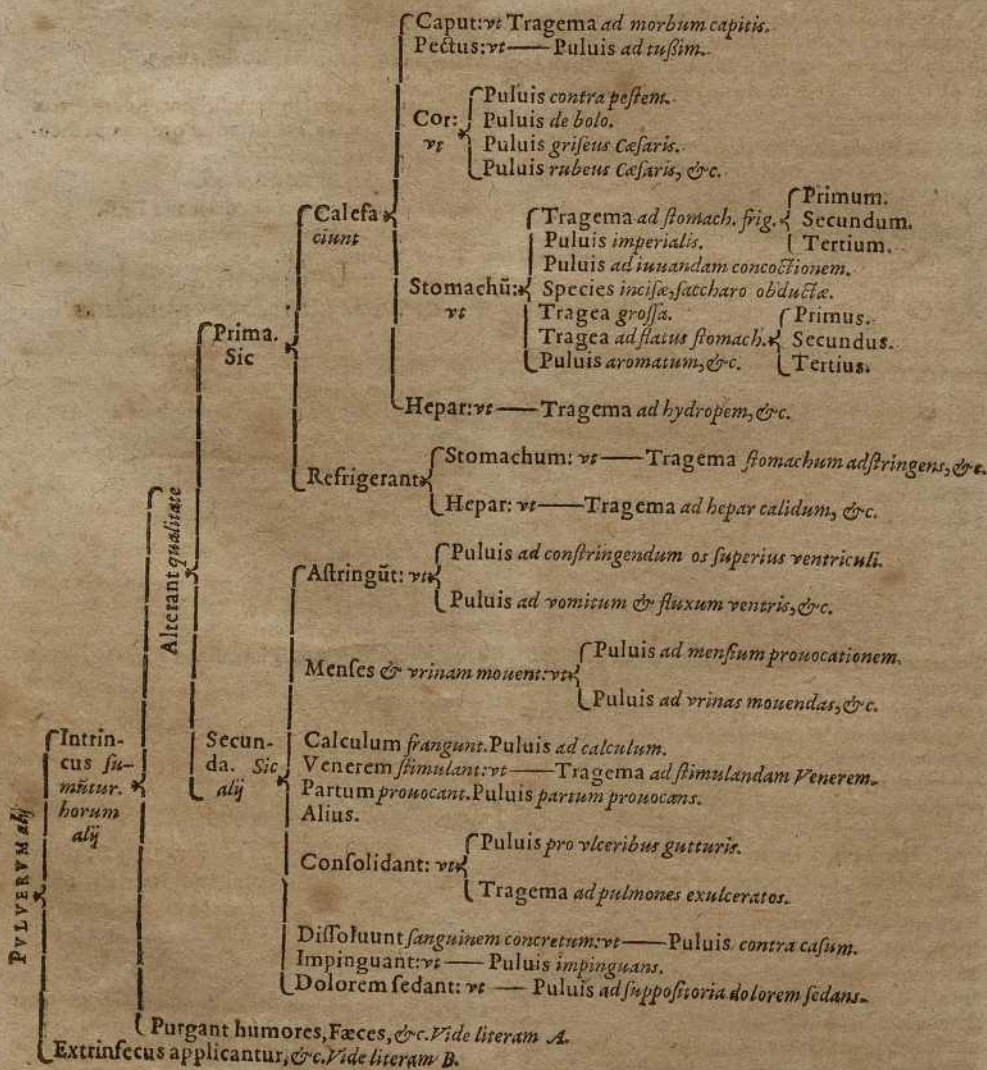
Oleum ad fistulas, optimum.

R. Antimonij ℥. iij.
 Mercurij sublimati ℥. j. β.
 Mellis ℥. vj.
 Mixtis omnibus, vt artis est, destillentur per retortam vitream, medio cri igne: exibat oleum ad callosa, & maligna omnia vlcera, fistulas, cancrum, & gangrænam curandam præstantissimum. *Quercetanus.*

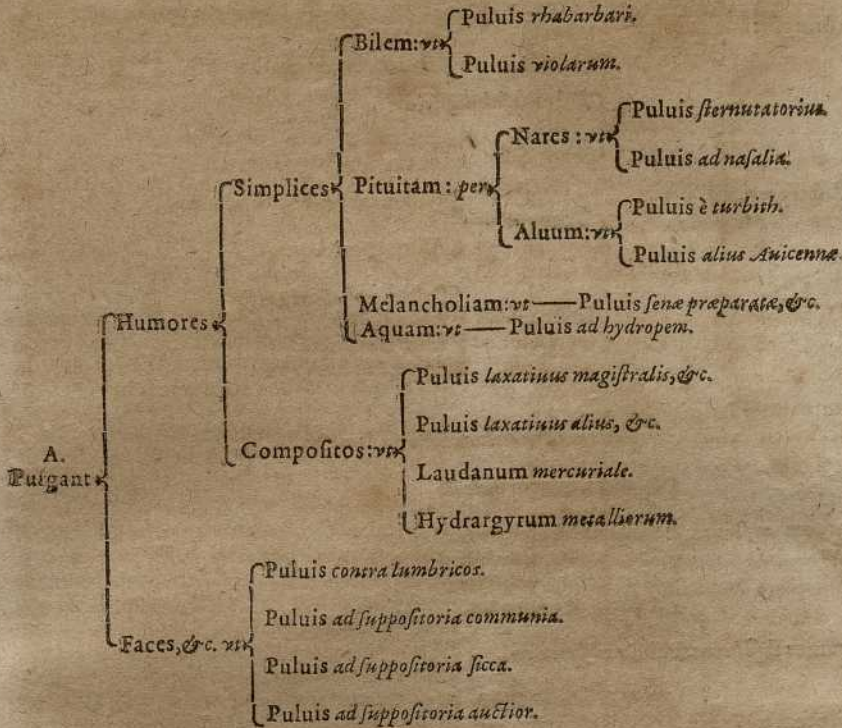
De Pulueribus, Sectio XX.

PULVERES Arabib. Suffuf dicuntur. Quod B si puluis ex varijs aromaticis rebus (quas Species peculiariter vocant) constet, Tragea dicitur, siue illa sit crassius, siue tenuius trita.

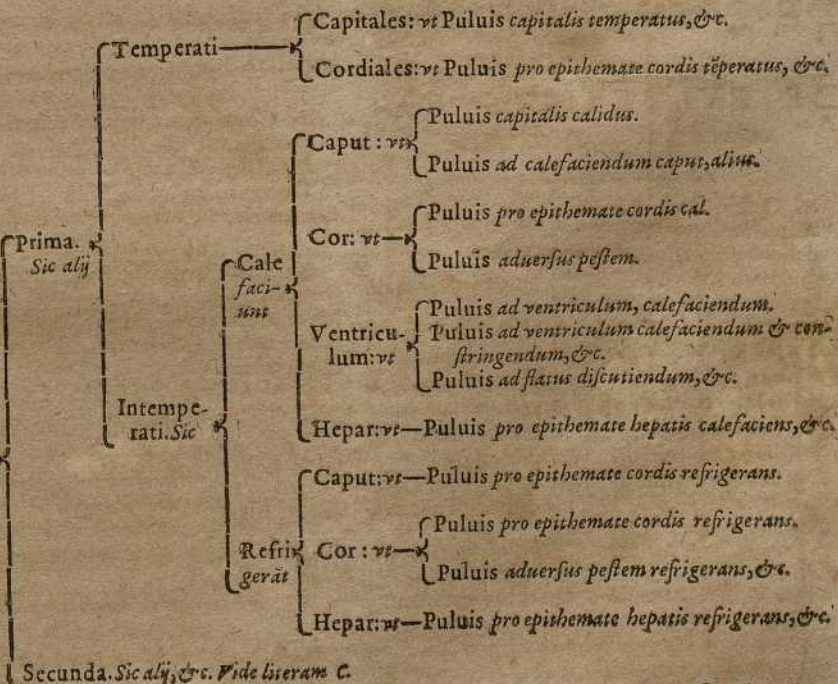
Differunt Species & Pulueres, sicut compositum & simplex. Sunt enim species, pulueres compositorum medicaminum mixti, sed nondum humida aliqua materia vniti. Cæterum

B
 Pulueres qui
 extrinsecus ap-
 plicantur, ex
 varijs commis-
 cionibus medica-
 mentis simpli-
 cibus: atq; vel
 alterantibus
 quantitate

C. Secunda. Sic alij	Astringunt:	}	Pulvis, <i>constringens Galeni.</i>			
			Pulvis <i>alius eiusdem.</i>			
			Crocus <i>Martis, &c.</i>			
	Abstergunt:	}	Dentes: <i>vt</i>	Pulvis <i>ad dentifricia.</i>		
			Alius.	Alius, <i>&c.</i>		
		}	}	}	Toto: <i>vt</i>	Pulvis <i>contra scabiem communem.</i>
					Alius, <i>Nicolai.</i>	
	}	}	}	}	Parte, <i>videli</i>	Pulvis <i>cephalicus Lucij.</i>
					cet <i>capite: vt</i>	Alius <i>Galeni.</i>
						Alius <i>Xenocratis.</i>
					Alius <i>Triphonis, &c.</i>	
Incarnant:	}	<i>vt</i>	Pulvis <i>incarnans.</i>			
		Cicatricem <i>inducunt: vt</i>	Pulvis <i>ad cicatricem induendam, &c.</i>			
Carnem auferunt:	}	}	Pulvis <i>causticus Galeni.</i>			
			Alius <i>eiusdem.</i>			
			Alius <i>carnis excrescentias minuens.</i>			
			Præcipitatum <i>Ioannis de Vigo.</i>			
			Mercurius <i>præcipitatus.</i>			
			Aurum <i>præcipitatum.</i>			
Strumas <i>dissolunt.</i> Pulvis <i>ad strumam.</i>						
Dolorem mirigant:	}	}	Pulvis <i>ad capitis dolorem ex frigore.</i>			
			Pulvis <i>ad capitis dolorem ex calore.</i>			
			Pulvis <i>ad capitis dolorem à vaporibus.</i>			
			Pulvis <i>ad dolorem lateris, &c.</i>			

DE PVLVERIBVS IN- trifecus sumendis.

DE PVLVERIBVS CA- lesfacientibus & siccanti- bus caput.

R. Cranei ꝑ. iv. Cineris euculi,
Hirundinis ana ꝑ. ij.
Cineris priapi tauri, vel Castorei ꝑ. ꝑ.
Galangæ ꝑ. ꝑ.
Sacchari quantum satis est.

Misce, & fiat pulvis. * Detur manè forbendo pa-
rum vini albi diluti aqua betonicæ vel gallitrici.
Rondeletius.

Pulvis epilepticus.

R. Seminis pæoniæ,
Visci quercini ana ꝑ. ij. Cardamomi ꝑ. j.
Cantharidum præparatarum ꝑ. ij.
Puluerizentur omnia, & cum melle conficiatur
bolus. *Hieronymus Mercurialis.*

Pulvis contra morbum caducum regi Daniae.

R. Cranii hominis furis suspensi, tostii ac tri-
ti ꝑ. j.
Sem. Pæoniæ Gr. ij.

A. Misce, & fiat pulvis. Detur cum aqua lauendulæ
ad quantitatem vnius cochlearis ægroto tempore
matutino. Postero & tertio die fac idem.

Pulvis epilepticus noster.

R. Coriandri præparati, Sem. sinapis,
Nucis moschatæ ana ꝑ. ꝑ.
Sem. Pæoniæ ꝑ. vij.
Diptamni albi ꝑ. ij.

Fiat pulvis. * Contra epilepsiam puerorū valet.
Alius noster.

B. R. Cranei hominis, Coralli rubri, Sem. pæo-
niæ ana ꝑ. j.
Misce, & fiat pulvis, de quo detur tribus vicibus,
mane, meridie, & vesperi, cum brodio, vel aqua
appropriata.

Alius.

R. Cranei hominis, sem. Pæoniæ, Sem. galli-
trici, vel radie eius, Radie tormentillæ.

Misce, & fiat pulvis. * Dosis ꝑ. j. cum brodio pul-
li, semel in septimana, præcedenti purgatione cū
pillulis cochijis. Probatum. *Angelus de Tarenis.*

DE PVLVERIBVS CA- lesfacientibus pectus.

Pulvis ad tussim.

R. Amygdal. dulcium, Sacchari ana ꝑ. ij.
Sem. fœniculi ꝑ. j.

Antidotus hæc à Cl. Medicis Ioanne Moibano, Ioan. Cratone, & Gesnero describitur. Nominis id habet, quia à Rustico quodam, qui eius vsum contra pestem, & venena secretissimum habuit, olim Duci Saxonix cõmunicata fuit, qui postmodum in secretis eandem habuit, & alijs Principibus communem fecit.

Pulus contra periculosos, pestiferos morbos purvorum.

R. Offis vnicornis, Coralli rubri, Succini albi, Margaritarum, Ramentorum auri, Vngulæ alcinæ ana æqual. port. Hæc omnia in mortario contrita misceantur simul, in morbis calidis cum aqua rosacea, in frigidis verò cum aqua laucudulæ detur. Exhibetur autem ad menturã cochlearij. *Ravenninus.*

Pulus contra toxicum, & omne venenum Medici antiquioris Regis Angliæ.

R. Pimpinellæ, Rad. tormentillæ, Cinnamomi ana ʒ. ʒ.

Ligni aloes, Granorum iuniperi, Zingiberis ana ʒ. j.

Interdum additur

Cardui benedicti, Angelicæ ana ʒ. ʒ.

Fiat ex his omnib. pulvis subtilis, & oclusus in pyxide vsui benecruetur.

Pulus alexipharmacus præstantissimus, & multo experimentis comprobatus, contra vulnera venenata sclopetica.

R. Rad. Aselepiadis ʒ. j.
Valerianæ, Tormentillæ ana ʒ. ʒ.
Polypodij quieti ʒ. ij.
Angelicæ sativæ ʒ. iv.
Angelicæ sylu. Althææ ana ʒ. ij.
Viticarum ʒ. j. Thymelææ ʒ. j. ʒ.
Scabiosæ, Valerianæ min. ana ʒ. ʒ.

Radices omnes euellantur intra 15. Augusti, & 8. Septembris, quæ postea incidantur, ac reponantur in ollam vitæatam sigillatam cum sufficiente quantitate aceti: atq; ita 12. horas macerentur, post coquantur spatio horæ vnus cum dimidia. Effusum tum aceto exiccentur, donec in puluerem redigere queant. Contusis omnibus, adde acinos herbæ paris num. 12. cum eiusdem folijs 36. fiatque pulvis: cuius dosis est ʒ. j. cum vino albo. *Iosephus Quercetanus.*

DE PVLVERIBVS CAlesfacientibus stomachum.

Pulus ligni Aloes.

R. Ligni aloes ʒ. ʒ. Gallix aur. j. ʒ.
Sacchari albi ʒ. j. ʒ.

Potatur ʒ. iij. cum mîna * Ventriculi humiditatem immodicam siccet, status dissoluit, coctionem iuuat. *Mesues.*

Pulus ligni Aloes alius.

R. Ligni aloes ʒ. iij.

A Cardamomi, Menthæ siccæ, Spicæ, Marrubij, Cyperi, Corticis citri ana ʒ. ij.
Gallix, Shœnanthi ana ʒ. j.
Masticis, Anisi, Apij ana ʒ. ij.
Sacchari ad pondus omnium.

Cor & ventriculum roborat, oris odorem commendat, coctionem iuuat. *Mesues.*

Pulus diarrhodon.

R. Trochiscorum Diarrhodon, Masticis ana ʒ. iij.

B Succu Menthæ siccæ, Ligni aloes ana ʒ. ij. ʒ.
Da ʒ. j. cum vino odorifero. Intemperiem ventriculi frigidam corrigit: ob id dolorem inde natum sanat, ipsumque roborat. *Mesues.*

Pulus optimus cum cibo sumendus.

R. Semin. Leuistici, sem. Amomi, Sem. Ameos, sem. Cardamomi, Sem. Anisi sem. Apij, sem. Rutæ, Flor. Origani, sem. Anethi,

C Sem. Carui, sem. Fœniculi, Zedoariæ, sem. Cimini, Saluix, Calamenthi, Thymi, Betonicæ, Sem. Sileris montani, Piperis longi & nigri, Hyssopi, Serpilli, sem. Petroseliniana ʒ. ij.
Pyrethri, Liguiritiæ, Nucis moschatæ ana ʒ. ʒ.
Cinnamomi ʒ. j.
Caryophyllorum, Galangæ, Croci ana ʒ. j.
Pulegij ʒ. ij. ʒ.

D Pulueritentur omnia, & sumantur cum omni cibo. * Cerebrum purgat: contra vertiginem vallet: visum conseruat: amissum restituit: bonam digestionem facit: intestinorum ventositates expellit: appetitum amissum restituit: cõualescentibus & frigidis morbis mirificè subuenit: pectoralia conseruat. *Stockfaldu.*

Pulus pro condiendis cibis.

R. Cinnamomi electi ʒ. ij.

E Zingiberis ʒ. j.
Piperis longi, Granorum paradisi, Galangæ ana ʒ. ij.
Cardamomi, Nucis moschatæ ana ʒ. j.
Caryophyllorum, Macis ana ʒ. ʒ.
Croci orient. ʒ. iij.
Santalii rubri, Ros. rub. ana ʒ. j.
Miscæ, & fiat pulvis.

Species ad carnes, & pisces.

R. Cinnamomi ʒ. j.

F Zingiberis ʒ. x.
Piperis, longi, Granorum paradisi, Galangæ ana ʒ. ij. ʒ.
Cardamomi ʒ. j. ʒ. j.
Nucis moschatæ, Macis ana ʒ. j.
Croci ʒ. ʒ. Sacchari albi lb. ʒ.

Miscæ, & fiat pulvis. *Bertholdus.*

Tragea optima.

R. Sem. Anisi, sem. Fœniculi, Sem. Carui, sem. Cimini, Sem. Apij, sem. Petroseliniana, Betonicæ, Calamenthi,

Hyssopi,

Hysopi, Pulegij ana ʒ. j.
Piperis longi.

Fiat puluis. Utatur in cibis, contra malam digestionem, v̄tositatem stomachi, visus defectum, vertiginem, obliuionem, & calculum. Si placet adde sacchari q. s. est.

Alia.

R. Cinnamomi, Zingiberis ana ʒ. β.
Coriandri præparati ʒ. j.
Nucis moschatæ, Caryophyllorum,
Macis, Galangæ,
Santali rubri ana ʒ. ij.
Sacchari T̄b. j. β.

Fiat tragea.

Alia.

R. Confect. Fœniculi, confect. Anisi,
Confect. Carui, confect. Coriandri,
Glycyrrhizæ rasæ, incisæ,
Semin. Sifami ana partes æquales,
Galangæ, Zingiberis,
Piperis longi incisorum ana parum.
Miscantur.

Alia.

R. Confect. Anisi ʒ. viij.
Confect. Fœniculi, confect. Coriandri,
Confect. Carui ana ʒ. iiij.
Glycyrrhizæ rasæ & incisæ ʒ. viij.
Zingiberis incisi ʒ. iiij.
Calami aromati. incisi ʒ. ij.
Galangæ, Zedoariæ ana ʒ. j.

Misce.

Alia communis:

R. Sacchari T̄b. v.
Zingiberis incisi ʒ. iiij. β.
Zingiberis puluerizati ʒ. iiij. β.
Cinnamomi incisi ʒ. j. β.
Caryophyllorum, Macis,
Nucis moschatæ ana ʒ. β.
Confect. anisi T̄b. j.

Misce & fiat tragea.

Tragea rubra:

R. Cinnamomi T̄b. j.
Zingiberis albi quart. j.
Caryophyllorum ʒ. j.
Nucis moschatæ, Macis ana ʒ. j.
Piperis longi, Galangæ ana ʒ. j.
Granorum paradisi ʒ. β.
Cardamomi ʒ. β.
Sacchari T̄b. ij.

Croci in vino sublimato per diem & noctem infusi ʒ. j.

Misce, & fiat puluis secundum artem.

Species pro Tragea simplicis.

R. Cinnamomi incisi,
Zingiberis incisi ana ʒ. j.
Zingiberis puluerizati ʒ. β.
Caryophyllorum incisorum ʒ. j. β.
Anisi integri ʒ. β.
Macis parum. Sacchari T̄b. j.

Misce.

A *Puluis pro Tragea communi.*

R. Nucis moschatæ,
Coriandri præparati ana ʒ. ij.
Cinnamomi ʒ. j.
Caryophyllorum ʒ. j.
Macis ʒ. β. Sacchari ʒ. vj.

Misce, & fiat tragea.

Tragea pro mulieribus in puerperio.

R. Cinnamomi electi ʒ. ij.
Macis, Nucis moschatæ ana ʒ. j.
B Coriandri præparati ʒ. j.
Spec. clareti ʒ. β.

Misce: de quo ex ʒ. vj. vel viij. Sacchari T̄b. β. addendo macis integræ ʒ. ij.

Tragea grossa communis pro stomacho & capite.

R. Confect. Fœniculi dulcis ʒ. j. β.
Coriandri præparati ʒ. ij.
C Sem. Anisi, semin. Carui ana ʒ. β.
Piperis Longi ʒ. ij.
Caryophyllorum, Nucis moschatæ ana ʒ. β.
Zingiberis ʒ. iiij.

Glycyrrhizæ rasæ & incisæ q. f.
Incidantur species, & miscantur. Potest addi cinnamomi ʒ. j.

*Tragea nobilis pro stomacho, capite, pe-
ctore, & hepate.*

R. Cinnamomi ʒ. j.
D Zingiberis, Galangæ, Anisi ana ʒ. ij.
Caryophyllorum, Macis, Cubebarum ana ʒ. j.
Nucis moschatæ ʒ. iiij.
Liquiritiæ ʒ. iiij. β.
Sacchari q. s. Misce, & fiat tragea.

Alia.

R. Spec. Aromat. ros.
Diagemmæ ana ʒ. j.
Dianthod. Abbatis, Diapenidi. ana ʒ. ij.
Diambriæ ʒ. β.

E Pinearum mundat.
Amygd. dulcium mundat. incis. ana ʒ. j. β.

Fiat confectio in Morcellis cum Saccharo & aqua Rosarum q. f.

Alia.

R. Cinnamomi ʒ. β.
Zingiberis, Caryophyllorum,
Macis, Galangæ ana ʒ. ij.
Cubebarum ʒ. j.
F Calami aromati. Zedoariæ ana ʒ. ij.
Santali rubri ʒ. j.
Rosarum rub ʒ. ij. Spodij ʒ. j.
Sacchari ʒ. xv. vel xij.

Misce, & fiat tragea.

Tragea specialis pro stomacho:

R. Cinnamomi ʒ. iiij.
Zingiberis, Caryophyllorum,
Macis, Nucis moschatæ, Galangæ ana ʒ. j. β.
Semin. Fœniculi, Carui ana ʒ. j.
Santali rubri ʒ. ij. Sacchari T̄b. β.

Misce, & fiat tragea.

Tragea pro stomacho eructuoso.

R. Cinnamomi ℥. β.
Galangæ, Zingiberis, Nucis moschatae,
Zedoariae, Cubebarum ana ʒ. ij.
Caryophyllorum, Macis ana ʒ. j. β.
Anisi ℥. j.
Sacchari q. l.

Fiat tragema.

Tragea grossa.

R. Cinnamomi electi ℥. β.
Zingiberis ʒ. iij.
Nucis moschatae ʒ. j. β.
Macis incisæ ʒ. j.
Caryophyllorum ʒ. β.
Confect. anisi integri ʒ. ij.

Misce, & fiat tragea.

Tragema ad stomachum frigidum corroborandum.

R. Coriandri præpar. vno operculo obducti,
Anisi, Fœniculi, Carui, Maceris ana ʒ. ij. β.
Cinnamomi ʒ. j. β.
Zingiberis albi ʒ. j.
Caryophyllorum ʒ. ij.
Nucis moschatae ʒ. j.

Omnia crassiore modo incidantur, misceanturq; : vnde vulgò puluis grossus dicitur. *Andernacus.**Aliud.*

R. Sem. Anisi, Ameos ana ʒ. ij.
Coriandri præparati, & simplici operculo obducti ʒ. j.
Cort. Citri præparati ʒ. iij.
Cinnamomi, Maceris,
Iunci odorati ana ʒ. ij.

Incidantur omnia, misceanturque : & cochleare vnum ex eis à cibo sumatur. *Andernacus.**Aliud.*

R. Sem. Anisi, Fœniculi,
Coriandri ana saccharo obductorum ʒ. ij.
Seminis Carui confecti ʒ. j.
Glycyrrhizæ purgatæ ʒ. ij. β.
Zingiberis, Calami aromatici ana ʒ. iij.
Galangæ, Nucis moschatae ana ʒ. j. β.
Caryophyllorum ʒ. j.

Omnia, exceptis feminibus, crassiore incidantur modo, misceanturque. *Andernacus.**Puluis seu species imperiales.*

R. Cinnamomi electi Zingiberis ana ʒ. ij.
Macis, Galangæ, Nucis moschatae,
Cardamomi, Granorum paradisi,
Piperis longi ana ʒ. j.
Calami aromatici ʒ. j.
Cubebarum, Caryophyll. incisorum ana ʒ. β.

Fiat puluis.

Puluis ad iuuandam concoctionem.

R. Anisi conditi ʒ. ij.
Galangæ Cinnamomi ana ʒ. iij.
Piperis longi ʒ. β.
Cort. Citri sicci ʒ. j.
Sacchari solidi ʒ. vj.

A Fiat puluis, qui sumi possit interdum ante, interdum post cibum, frequentius tamen ante, quam post. *Rondeletius.**Alius.*

R. Sem. Coriandri præpar. ʒ. iij.
Fœniculi ʒ. ij.
Anisi, Cinnamomi ana ʒ. j.
Sacchari rosati ad quadruplum.

Fiat puluis quo statim à cibo vtendum ad concoctionem & flatus discutendos. *Casparus Babinus.**Aliud.*

R. Semin. Anisi, Fœniculi, Coriandri obductorum saccharo ana ʒ. j.
Cinnamomi electi ʒ. ij.
Maceris, Noces moschatae ana ʒ. β.
Caryophyllorum ʒ. j.

Fiat puluis grossus, sumatur cochleare à cibo. *Idem.**Species incisa, saccharo obductæ.*

R. Glycyrrhizæ ʒ. j.
Cinnamomi ʒ. vi.
Zingiberis ʒ. v. ʒ. j.
Calami aromati. ʒ. β.
Macis, Nucis moschatae ana ʒ. ij. ʒ. ij.
Galangæ, Caryophyllorum ana ʒ. ij.
Cubebarum ʒ. iij.
Semin. Anisi, semin. Carui,
Semin. Fœniculi,

D Semin. Coriandri præparati ana ʒ. ij. Confiçantur omnia cum saccharo, vt artis est, fiatq; tragea grossa. *Augustani.**Tragea grossa pro stomacho incisa.*

R. Calami aromatici, Glycyrrhizæ,
Gentianæ ana ʒ. iij.
Rad. Tormentillæ Zedoariæ,
Granorum paradisi, Galangæ ana ʒ. j.
Zingiberis, Nucis Moschatae,
Piperis longi ana ʒ. β.

E Cinnamomi, Caryophyllorum ana ʒ. vj. Sem. Anisi Fœniculi, Carui, Coriandri præparati ana ʒ. j.

Incisis incidendis fiat puluis, & misce. *Medici Colonienfes.**Alia.*

R. Glycyrrhizæ incisæ,
Anisi confecti ana lb. j.
Confecti semin. Fœniculi,
Confecti Carui,
Conf. Coriandri præparati,
Zingiberis albi ana ʒ. viij.
Cinnamomi electi ʒ. ij.
Calami aromatici ʒ. j.
Nucis moschatae ʒ. β.

Concidantur grosso modo, & misceantur. *Augustani.**Puluis aduersus flatus, magistralis.*

R. Coriandri præparati,
Anisi purgati ana ʒ. ij.
Cinnamomi ʒ. ij.

Caryophyllorum ʒ. j.

Macis ʒ. ʒ.

Sacchari optimi ʒ. iij.

Misce, & fiat puluis tenuissimus. *Medici Florēni.*

Alius ad idem, magistralis.

R. Cinnamomi electi ʒ. j.

Zingiberis ʒ. ʒ.

Cymini, Piperis, Galangæ, Caryophyllorum

ana ʒ. ij. Sacchari optimi lb. j.

Fiat puluis tenuissimus. *Medici Florentini.*

Alius similis magistralis.

R. Cinnamomi ʒ. j. ʒ.

Zingiberis ʒ. j.

Macis ʒ. ʒ.

Nucis moschatæ G. viij.

Sacchari albi ʒ. ij.

Fiat puluis tenuissimus. *Florentini.*

Puluis aromatatum.

R. Anisi aur. xij.

Sem. Foeniculi aur. iv.

Glycyrrhizæ, Zingiberis ana aur. iij.

Caryophyl. Macis,

Cinnemomi electi,

Galangæ, Galliæ moschatæ ana aur. ij.

Ligni aloes, Cort. an. aur. j. ʒ.

Moschi boni ʒ. j. quartam,

Sacchari albi ad pondus omnium.

Sacchari cādefacti, dimidiū pondus omnium.

* Ventriculum roborat, coctionem iuuat, flatus dissoluit, halitus gratiam commendat. Dantur aur. ij. cum vino bono. *Mesues.*

Species dulces, pro cibarijs.

R. Cinnamomi ʒ. ij.

Zingiberis albi, Sacchari an. ʒ. j.

Croci orientalis ʒ. ij.

Caryophyllorum, Nucis moschatæ,

Galangæ, Macis ana ʒ. ʒ.

Misce, fiat puluis.

Hic puluis, vt & sequens Italis in cibarijs magno opere expetuntur, nobis non perinde familiares, etsi à nostris pharmacopœis parantur, *Augustani.*

Species fortes sine.

R. Piperis nigri ʒ. ij.

Zingiberis ʒ. j.

Croci orientalis ʒ. j.

Caryophyllorum, Galangæ ana ʒ. ij.

Pulueriscentur omnia tenuiter. *Idem.*

DE PVLVERIBVS EXCALFACIENTIBVS HEPAR.

Tragma ad hydropem & cachexiam.

R. Intestinatorum gallinæ, cum interna ventriculi tunica, à carne separata, & vino albo abluta lb. j. Vrantur in furno: deinde vino albo, & aqua abstinij extinguantur: pro qualibet vicia ponatur

Galangæ, Cinnamomi ana ʒ. j.

Sacchari ros. tab. ʒ. j.

A. Misce, & fiat puluis. * Datur manè ante pastum, vt ventriculum exiccet. *Rondeletius.*

DE PVLVERIBVS REFRIGERANTIBVS VENTRICULUM.

Tragma stomachum refrigerans & corroborans.

R. Spec. Triafandali, Diatrag. frig. an. ʒ. j.

Rosarum rubr. sicc. Coriandri præparati,

Coral. rub. ana ʒ. j.

Sem. Portulacæ ʒ. ʒ.

Sacchari ros. tab. ʒ. iij.

Misce, & fiat puluis subtilissimus.

Puluis de granis myrti.

R. Baccarum myrti,

Granorum granatorum, tost. an. ʒ. xx.

Cymini aceto infusi per hor. 24. & sicc.

Coriandri præparati torref.

Polentæ, Succ. mepilorum,

C Cerationum, Rhois, Glandium ana ʒ. x.

Acaciæ, Hypocistidos ana ʒ. v.

Confice & da. Ad ventriculi & aliorum viscerum imbecillitatem. *Mesues.*

Puluis stomachum roborans.

R. Coriandri præparati ʒ. v.

Diacyonitis sine arom. ʒ. iij.

Cinnamomi ʒ. ij. ʒ.

Macis ʒ. ʒ.

Pul. rosatæ nouellæ ʒ. j.

Sacchari ros. tabulati, ad pondus omnium.

Fiat puluis, quo vtatur à pastu. *Anon. Chalmereus.*

DE PVLVERIBVS REFRIGERANTIBVS HEPAR.

Tragma hepar refrigerans, corroborans & ʒ.

R. Spec. Diarrhod. Abb. Triafantali an. ʒ. j. ʒ.

Sem. Endiuizæ, Cichorii an. ʒ. j.

Sem. Melonum, Citrulli, Cucurbitæ ana ʒ. j. ʒ.

Rosar. rubrarum ʒ. ʒ.

Santalorum omnium ana ʒ. j.

Sacchari albissimi ʒ. v.

Misce, & fiat tragma. *Fuchsius.*

DE PVLVERIBVS ASTRINGENTIBVS.

F *Puluis ad constringendum os superius ventriculi.*

R. Coriandri præparati ʒ. ij.

Coralli rub. vsti & loti ʒ. ʒ.

Anisi ʒ. ij.

Ros. rub. Cort. Citri sicci. Carnium Cytoniorum, vel Sorborum, vel Pyrorum agrestium, excicatorum, vel pul. Diacitonites ana ʒ. j.

Sacchari ros. tab. quantum sufficit.

Misce, & fiat puluis. * Valet in affectibus cerebri per consensum ventriculi, & in vomitu factu à nimia relaxatione ventriculi. *Rondeletius.*

Tragma ad vomitum & ventris fluxum.

R. Carnis Cytoniorum exicatorum ℥. j.
 Coralli rubri ℥. β.
 Cort. citri ficci,
 Sem. Vuarum, vel
 Flor. Labruscæ ana ℥. ij.
 Cinnamomi crassi ℥. j. β.
 Rosarum rubr. P. j.
 Sacchari ros. tab. quantum sufficit.

Misce, & fiat tragema. * Ad fluxum ventris sumitur per dimidiam horam ante pastum. Ad vomitum verò post cibum: neque superbibit debet quicquam, neque in cibo liquido sumendus est puluis. *Rondeletius.*

**DE PVLVERIBVS MEN-
fes mouentibus.***Puluis ad mensium prouocationem.*

R. Myrrhæ, Cinnamomi ana ℥. j.
 Sabinæ ℥. β.
 Sem. Apij, Petroselinij, Spicæ nardi,
 Squinanthi, Afari ana ℥. j.
 Misce, & fiat puluis. * Capiat ℥. j. cum succo e-
 tyngij. *Rondeletius.*

**DE PVLVERIBVS MO-
uentibus vrinam.***Puluis vrinam mouens.*

R. Gummi prunorum, Carabæ,
 Cincris cancrorum ana ℥. j.
 Seminis Apij, sem. Petroselinij,
 Sem. Alkekengi ana ℥. β.
 Cinnamomi, Squinanthi,
 Afari ana ℥. ij.
 Misce & fiat puluis tenuissimus. * Sumatur ma-
 nê cochlear vnum superbibendo cyathum vini
 albi, vel ex aquis prouocantibus vrinæ: quales
 sunt aqua graminis & asparagi. *Rondeletius.*

**DE PVLVERIBVS
calculum frangen-
tibus.***Puluis ad calculum ex cineribus.*

R. Cinerum Vitri, cinerum Scorpionum, ci-
 nerum radic. Brassicæ, cinerum Leporis, cinc-
 rum Putaminum ouorum, è quibus pulli fue-
 rint exclusi, lapidis Spongiæ, sanguinis Hirci
 præparati, Lapidis Iudaici, Gummi iuglandis,
 acori ana ℥. j.

Petroselinij, Dauci, Pulegij, Gummi Arabici,
 seminis Althææ, Piperis nigri ana ℥. j. β.
 Terantur, & simul misceantur. Hic puluis in of-
 ficinis nostris non prostat, potest tamen parari
 necessitate exigente. *Auicenna.*

Puluis ad calculum, alius.

R. Sem. Milij solis, sem. Saxifragiæ ana ℥. j.

A Sem. Laſtuceæ, sem. Hyoscyami,
 Sem. Papaueris albi ana ℥. ij. β.
 Quatuor sem. frig. maiorum ana ℥. ij.
 Glycyrrhizæ ℥. iv.
 Trochiscorum haliacabi ℥. j. β.
 Rad. Pimpinellæ, sem. Genistæ ana ℥. β.
 Sacchari ℥. ij.
 Fiat puluis. *Augustani.*

Puluis contra calculum, alius.

B R. Semin. Fœniculi, Raphani,
 Petroselinij, Anisi, Anethi,
 Alkekengi Saxifragiæ ana ℥. ij.
 Cicerum rub. ℥. j.
 Cardamomi, Oculorum cancri,
 Dentium pisces lupi, Macis ana ℥. ij.
 Fiat puluis. Dosis ℥. j. cum vino. *Inommatius.*
Alius.

R. Gummi ceraforum, Milij solis ana ℥. ij.
 Sem. Petroselinij, Maluæ, Melonum,
 Liquiritiæ rasæ ana ℥. ij.
 Sacchari candi ℥. x.
 Fiat puluis. *Inommatius.*

Ad calculosus arenulas.

R. Sem. Petroselinij,
 Rad. Petroselinij ab interna animalia purgata-
 rum ana ℥. β.
 Florum Cardui stellati ℥. j.
 Furno teneri siccata in puluerem redigantur.
Heurnius.

**D DE PVLVERIBVS
venerem stimulantibus.***Tragma ad Venerem stimulamdam,
nostrum.*

R. Cinnamomi electi ℥. ij.
 Macis, Caryophyllorum ana ℥. β.
 Piperis longi ℥. v.
 Sem. Erucæ ℥. j. β.
 Sem. Raparum ℥. j.
 Sem. Pastinacæ ℥. j.
 Priapi tauri, vel cerui, Scincorum mar. ana ℥. j.
 Bolitorum Cerui, sic. ℥. j. β.
 Cantharidum Gran. vj.
 Sacchari albi ℥. j. v.
 Fiat tragema.

**F DE PVLVERIBVS
partum prouocanti-
bus.***Puluis partum prouocans.*

R. Cinnamomi ℥. j. Croci ℥. β.
 Casæ lignæ ℥. ij.
 Fiat puluis. *Augustani.*
Alius.

R. Cinnamomi, Croci ana ℥. j.
 Boracis ℥. iv.
 Fiat puluis. Detur ex aqua artemisiæ. *Holidius.*

DE PVLVERIBVS ^A DE PVLVERIBVS IM-
consolidantibus. pinguantibus.

Puluis pro vlceribus gutturis.

R. Sulphuris viui ℥. iv.
Myrrhæ rubæ, Aluminis saccharini ana ℥. ij.
Masticis, Thuris ana ℥. j.
Pyrethri ℥. vj.

Fiat puluis.

R. Huius pulueris ℥. j.
Vini sublimati ℥. j. Misc.

Hic puluis vltimatissimus est apud Augustanos in Xenodochio. *Augustani.*

Tragma ad pulmones exulceratos.

R. Cineris cancerorum,
Priapi tauri, in aqua ros. lotorum ana ℥. ij.
Boli Armeni, Terræ sigillatæ,
Gummi Tragacanthi,
Gummi Arabici ana ℥. j.
Sem. Papaueris albi,
Quat. sem. frig. maior. incisorum ana ℥. j.
Glycyrrhizæ ras. ℥. ij.
Sacchari ros. tab. ad pondus omnium.
Penidiarum ℥. j.

Misce, & fiat puluis. * Capiat cum lacte asinæ, aut capræ, aut vaccæ. *Rondeletius.*

DE PVLVERIBVS DIS-
soluentibus sanguinem
concretum.

Puluis contra casum.

R. Mumix, Scabiosæ, Pilosellæ,
Hyperici ana ℥. β.
Costi dulcis, Costi amari,
Nucis moschatæ ana ℥. j. β.
Terræ sigillatæ,
Boli armeni ana ℥. iv.
Rubix tinctorum, Rhapontici,
Sem. Nigellæ ana ℥. vj.
Rhabarbari, Spermatis ceti ana ℥. ij.
Trochiscorum de agarico, cum sale gemmæ
preparatorum, Cymini preparati ana ℥. j.

Fiat omnium puluis. *Ioannes de Theis.*

Alius.

R. Terræ sigillatæ aut Boli armeni,
Sanguinis draconis, Mumix ana ℥. ij.
Spermatis ceti ℥. j.
Rhabarbari ℥. β.

Misce & fiat puluis. Propinatur præcipitatis, ruptis, contusis, fractis, ex vino astringente, vel cui incoherint, quæ stringendi vim habent, vt rosæ, balaustia, cytini, malicorium, myrti, & rubi cacumina, sumach, & id genus alia. Hoc vino intincta lintea, & expressa calida laborati circumuoluta omnem exictu, & præcipitio offensionē miniscè curant, estq; celebre Hispanis nec contemnendum remedium. *Augustani.*

Puluis impinguanus.

R. Farinæ Cicerum in lacte infus. & sic. ℥. vj.
Orizæ lotæ ℥. ij.
Tritici excort. lacti infus.
Hordei excort. lacti infus. ana ℥. iij.
Amygdal. dulcium ℥. v.
Papaueris albi, panis bis cocti ana ℥. iv.

B Sacchari albi ℥. j.

Tere. Da sorbedas in die manè ℥. iij. coctas cum lacte, aut aqua cicerum. *Mesues.*

DE PVLVERIBVS SE-
dantibus dolorem.

Puluis sedans dolorem ad suppositoria.

R. Cymini, Rutæ, Castorij, Opii ana ℥. j.
C Misc. & fiat puluis, qui melle excipiatur. *Florens.*

DE PVLVERIBVS PVR-
gantibus bilem.

Puluis Rhabarbari.

R. Rhabarbari electi ℥. ij.
Spicæ Indicæ, Masticis ana G. vj.
Sacchari ℥. ij.

Misceantur, fiatq; puluis. * Bilem flauam purgat. *Fuchsus.*

Puluis alius, leniter purgans.

R. Pulueris Violarum purpurearum ℥. j.
Ex iure pisorum rubrorum modicè coctorum,
tutè ad aluum adstrictam exhibetur pueris, gra-
uidis & imbecillis. *Andernacus.*

Alius.

R. Senæ mundatæ,
Violarum purpurearum ana ℥. β.
Glycyrrizæ rasæ, Zingiberis ana ℥. j.
Tartari ℥. β.

E Singula in puluerem redigantur misceanturq;
& ex iusculo sumantur. *Andernacus.*

Alius.

R. Rhabarbari, Diagridij ana ℥. iij.
Zingiberis ℥. β.
Sacchari electi ℥. j.

Fiat puluis. Ex hoc quoq; tenues placentulæ seu pastilli confici possunt, addèdo tritici pollinem & aquam rosarum. *Fumanellus.*

DE PVLVERIBVS PVR-
gantibus per nares pi-
tuitam.

Puluis sternutatorius.

R. Maioranæ ℥. j. β.
Betonicæ, Pyrethri ana ℥. β.
Hellebori vtriusque ana ℥. j.
Pulegij ℥. j.

Fiat puluis. *Augustani.*

Pulvis ad nasalia.

R. Calaminthæ, Maioranæ, Rad. Ireos,
Castorei, Nigellæ, Staphisagriæ ana ʒ. j.
Hellebori albi, Pyrethri, Nucis moschatae,
Myrrhæ rubæ, Euphorbij ana ʒ. ij.
Conterantur singula, deinde cum Ladani ʒ. vj.
& melle modico formentur nasalia.

**DE PVLVERIBVS PVR-
gantibus pituitam, per
aluum.****Pulvis è turbith magistralis.**

R. Turbith boni ʒ. j.
Zingiberis albi ʒ. ij.
Hermodactylorum ʒ. ʒ.
Sacchari albi ʒ. ʒ.
Fiat pulvis. * Pituitam purgat. *Florentini.*

Alius.

R. Zingiberis albi, Masticeis,
Turbith electi ana ʒ. x.
Sacchari ʒ. xxx.

Trita misceantur. * Purgat humores phlegma-
ticos: datur pueris, mulieribus, senibus, & humi-
dis, delicatis, & ociosis. *Anicenna.*

**DE PVLVERIBVS PVR-
gantibus bilem atram.****Pulvis Senæ preparata.**

R. Fol. Senæ ʒ. ʒ.
Zingiberis, Macis ana ʒ. iij.
Cinnamomi, Tartari ana ʒ. j. ʒ.

Terantur tenuissimè. * Purgat caput mirabiliter.
Montagnanus.

**DE PVLVERIBVS PVR-
gantibus aquam.****Pulvis ad hydropem.**

R. Pulueris foliorum Soldanellæ ʒ. j. ʒ.
Senæ ʒ. ij.
Turpeti, vel Rhabarbari ʒ. j.
Sacchari ʒ. j.

Misce, & fiat pulvis. *Erasmus.*

Alius eiusdem, pro mulieribus.

R. Turpeti ʒ. j.
Rhabarbari ʒ. ʒ.
Soldanellæ ʒ. ij.
Zingiberis, Sacchari ana ʒ. j.

Fiat pulvis.

**DE PVLVERIBVS PVR-
gantibus humores mixtos.****Pulvis laxatiuus magistralis.**

R. Turbith ʒ. j.
Zingiberis, Cinnamomi,
Masticeis, Galangæ, Cardamomi,
Caryophyllorum, Anisi,
Hermodactylorum,

A Scammonij præparati ana ʒ. ʒ.
Fol. Senæ ʒ. ij.
Sacchari albi ʒ. ij.

Terantur omnia, & commisceantur.

Alius.

R. Turbith electi ʒ. ʒ.
Cinnamomi, Zingiberis ana ʒ. ij.
Caryophyllorum, Cardamomi,
Galangæ, Masticeis ana ʒ. ʒ.

Anisi ʒ. j.

B Hermodact. Diagridij, Senæ ana ʒ. ʒ.
Sacchari ʒ. iij.

Fiat pulvis. *Stoekfaldus.*

Alius.

R. Senæ ʒ. ix.
Diagridij ʒ. i. ʒ.
Salis Indi ʒ. ʒ.
Fæcum vini ʒ. ij.
Maceris ʒ. iij.

C Cinnamomi ʒ. j. ʒ.

Misce, & fiat pulvis. * Humores melancholicos
& adustos purgat, nec non pituitam & flauam
bilem. *Trincauell.*

Pulvis solutiuus de tribus.

R. Senæ ʒ. vj.
Turbith ʒ. ʒ.
Rhabarbari ʒ. ij.
Glycyrrhizæ, Anisi, sem. Foeniculi ana ʒ. j.
Spicæ Indicæ ʒ. ʒ.

D Fiat pulvis. *Augustani.*

**Pulvis passauant, cum Rhabarbaro,
vsualis.**

R. Flor. Borriginis, Violarum ana ʒ. ij.
Zingiberis, Spicæ nardi ana ʒ. j.
Glycyrrhizæ, Anisi ana ʒ. ij.
Diagridij ʒ. iij.
Rhabarbari electi ʒ. vj.
Turbith gummosi ʒ. j.
Senæ ʒ. ij.

E Misce, & fiat pulvis. *Colonienses.*

Laudanum mercuriale.

Hydrargyrum ex lixiuio coquitur, purgaturq;
cum sale, aceto, & aqua, vsque dum crystalli in-
star pelluceat: deinde cum chalcanti in calcem
redacti, & salis nitri pari pondere misceatur, exci-
pitur aceto stillatitio fortissimo, & pitillo li-
gneo diligenter subigitur: mox vasi indur. & in
altum euahitur, vt ars docet: postea eodem mo-
do per alumen in calcem reductum, & salem ni-
tri eleuatur: atq; tunc euacuationis magisterium
maximum prouenit. Hoc tandem detritum vino
optimè distillato perfunditur, digeriturque vase
diligenter obserato: hinc vinum extillatur, do-
nec in fundo olei albillimi instar remaneat: de-
inde exiccatur, teriturq; & supra marmor in lo-
co liquido liquefcere finitur, postremò exicca-
tum vitro conditur in vsum: atq; sic metallorum
Theriaca præstantissima absoluta est: cuius gran-
num vnicum ex Mithridatio vel Theriaca opti-
ma, vel præclaro vino exhibetur. *Andernacus.*

Hydrar-

Hydragryum metallorum.

Liquor Hydragryi exiccatur: deinde cū Chalcantho in humorem redactum imbuitur: eaque ratione, qua sæcularum vini exiccatarum spiritus solet, abstrahitur tandiu, dum Corallij instar rubescat. * Datur grani pondere ex Theriaca, vel Mithridato: idque pro ægri ac morbi ratione.

Andernacius ex Paracelso.

Pulvis purgatorius.

R. Fol. Senæ, Sacchari ana ʒ. vj.

Zedoariæ Zingiberis,

Liquiritiæ ana ʒ. ij.

Tartari ad pondus omnium.

Fiat pulvis. Dosis ʒ. j. β. per duas horas ante prandium. Purgat caput, stomachum, splenem, & renes. *Herman.*

Alius.

R. Violarum, Borriginis,

Rosarum, Liquiritiæ,

Anisi, Fœniculi,

Polypodij quercini ana ʒ. β.

Senæ ʒ. ij. β. Fiat pulvis.

Alius.

R. Senæ ʒ. iij.

Zingiberis ʒ. ij.

Cinnamomi, Tartari ana ʒ. j.

Misce, & fiat pulvis.

Alius.

R. Senæ ʒ. j.

Tartari ʒ. β.

Zingiberis ʒ. ij.

Caryophyllorum ʒ. β.

Diagridij G. x.

Misce, & fiat pulvis. Dosis ʒ. ij.

Alius.

R. Cinnamomi, Zingiberis,

Galangæ ana ʒ. j.

Caryophyllorum,

Nucis moschatæ,

Croci, Macis ana ʒ. β.

Tartari ʒ. β.

Senæ ʒ. j.

Diagridij ʒ. j.

Ros. rub. ʒ. β.

Misce, & fiat pulvis. Dosis ʒ. j. vel ʒ. ij. Francofordiæ in vsu. *Bassarius.*

Alius.

R. Turpeti electi ʒ. j.

Zingiberis,

Cinnamomi ana ʒ. β.

Galangæ, Masticis,

Calami aromatici,

Caryophyllorum ana ʒ. j.

Anisi ʒ. j.

Hermodactyl. præparat.

Diagridij,

Senæ ana ʒ. j.

Sacchari ʒ. j.

Misce, & fiat pulvis. Dosis ʒ. i. vel ʒ. ij. Augustæ & Vlmæ in vsu. *Ioan. Stockfal.*

A

Alius.

R. Senæ ʒ. ij. β.

Tartari ʒ. ij.

Croci ʒ. β.

Misce, & fiat pulvis. Dosis ʒ. ij. cum modico saccharo in brodio pisorum, caulium, vel vino. *Comradus de Sindelsingen.*

Pulvis laxatiuus delectabilis.

R. Turpeti electi & confricati ʒ. j.

Cinnamomi, Zingiberis ana ʒ. β.

Galangæ, Masticis,

Calami aromatici,

Caryophyllorum ana ʒ. j.

Anisi ʒ. j.

Hermodactyl. præparat.

Diagridij, Senæ ana ʒ. j.

Sacchari ʒ. j.

Misce, & fiat pulvis.

Pulvis purgatorius.

C R. Fol. Senæ ʒ. j. β.

Zingiberis ʒ. iij.

Tartari ʒ. vj.

Caryophyllorum ʒ. j.

Anisi, Carui,

Galangæ ana ʒ. β.

Misce, & fiat pulvis. Dosis ʒ. ij. vel ʒ. iij.

Pulvis laxatiuus.

R. Senæ ʒ. β.

Turpeti ʒ. ij.

D Zingiberis ʒ. j.

Tartari ʒ. iij.

Sacchari ʒ. j.

Misce, & fiat pulvis. Dosis ʒ. β.

Pulvis laxatiuus sine molestia.

R. Diapenidij ʒ. ij.

Turpeti electi ʒ. ij.

Spec. elect. de succo Ros. ʒ. iij.

Zingiberis ʒ. j.

Anisi ʒ. β.

E Misce, & fiat pulvis. Dosis ʒ. ij. vel iij. mand.

Pulvis solutiuus sine dolore.

R. Turpeti opt.

Rhabarbari electi,

Hermodactylorum ana ʒ. β.

Diagridij G. ij.

Zingiberis, Galangæ,

Anisi, Spicæ, Macis ana ʒ. β.

Rosarum ʒ. j.

F Sacchari ʒ. ij.

Misce, & fiat pulvis.

Pulvis laxatiuus.

R. Esulæ repressæ in aceto infusionis Tragacanthi ʒ. vij.

Caryophyllorum, Macis,

Nucis moschatæ, Zingiberis,

Galangæ, Anisi,

Cymini ana ʒ. j.

Sacchari ad placitum.

Puluerizentur, & detur vnum cochlear. Potest offerri omnibus de causa frigida laborantibus:

A

vt delicatis, constipatis, & cholericis, ante pran-
dium, in medio, & in fine absque abominatione.

Arnold. Villanovanus.

Pulus laxatiuus alius.

R. Turpeti electi ℥. iv.
Zingiberis ℥. β.
Sacchari ad pondus omnium.

Misce, & fiat puluis. Sumatur cum vino calido,
stomacho ieiuno.

Pulus laxatiuus.

R. Turpeti ℥. j.
Cinnamomi, Zingiberis ana ℥. β.
Galangæ, Masticis,
Cardamomi, Caryophyllorum ana ℥. j.
Anisi ℥. j.
Hermodactylorum,
Diagridij, Senæ ana ℥. j.
Sacchari ℥. j.

Misce, & fiat puluis. Dosis ℥. j. vel ℥. iv. *Stock-
staldus.*

*Pulus laxatiuus in curaretentionis men-
struorum à phlegmate.*

R. Turpeti boni & electi ℥. j. vel ℥. iv.
Zingiberis ℥. β.
Salis gemmæ G. v.
Sacchari ℥. ij.

Misce, & fiat puluis. Sumatur cum sero caprino,
vel brodio Pulli, vel Cicerum.

Pulus laxatiuus nofter.

R. Senæ mundatæ ℥. j. β.
Zingiberis ℥. iij.
Tartari ℥. vj.
Caryophyllorum ℥. j.
Anisi, Carui,
Galangæ ana ℥. β.

Misce, & fiat puluis. Dosis ℥. j.

*Alius valde bonus, & potest dari
in ferculo.*

R. Cinnamomi ℥. β. :: 31
Macis, Croci ana ℥. j.
Senæ ℥. vij.
Zingiberis ℥. j. β.
Sacchari ad pondus omnium.

Misce, & fiat puluis. Dosis ℥. j.

Alius.

R. Senæ mundatæ ℥. iij.
Turpeti ℥. j.
Tartari ℥. j. β.
Esulæ præparatæ ℥. j.
Zingiberis, Cinnamomi ana ℥. β.
Sacchari ℥. j.

Misce, & fiat puluis. Dosis à ℥. j. vsq; ad ℥. ij. cum
pane tosto, vel brodio Pisorū, stomacho vacuo.

Tragea laxatiua.

R. Cort. rad. Esulæ præparatæ & correctæ ℥. j.
Nucis moschatæ, Liquiritiæ ana ℥. j.
Cinnamomi, Anisi, Fœniculi ℥. β. G. v.
Masticis ℥. j.
Sacchari q. s.

A Fiat puluis. Educit aquam citrinam.

Tragea laxatiua, pro delicatis.

R. Cinnamomi electi,
Zingiberis sem. Anisi ana ℥. β.
Senæ mundatæ ℥. ij.
Sacchari ℥. iij.

Fiat tragea. Huius cochlea vnum bis vel ter mo-
uet alium.

Tragea laxatiua alia.

B R. Cinnamomi, Zingiberis ana ℥. j.
Nucis moschatæ, Galangæ,
Masticis, Caryophyllorum,
Cardamomi ana ℥. j.
Xyloaloes ℥. β.
Anisi ℥. β.
Turpeti optimi ℥. ij.
Hermodactylorum ℥. v.
Senæ ℥. ij.
Sacchari ℥. j. β.

C Fiat tragea. Dosis in principio ℥. j. vel plus.

Tragea soluens ventrem.

R. Turpeti ℥. j.
Cinnamomi, Zingiberis,
Caryophyllorum, Macis ana ℥. β.
Sacchari ad pondus omnium,
Spec. aromat. rosat. ℥. ij.

Fiat tragea. Dosis ad libitum.

Alia.

D R. Turpeti electi ℥. ij.
Agarici, Polypodij ana ℥. j.
Cinnamomi, Macis ana ℥. β.
Caryophyllorum ℥. j.
Zingiberis ℥. β.
Sacchari ad pondus omnium. Fiat puluis.

DE PVLVERIBVS
purgantibus fæces.

Pulus contra lumbricos.

E R. Comarum Centaurij minoris,
Lupinorum ana ℥. β.
Absinthij, baccarum Lauri,
Gentianæ ana ℥. iv.
Aristolochiæ rotundæ,
Pyrethri, Polypodij,
Petroselinij Macedonici,
Zedoariæ, Myrrhæ ana ℥. ij.
Abrotani ℥. j.
Sem. Athanasæ ℥. iij.
F Flor. Persicorum ℥. ij. β.
Coriandri præparati ℥. j. β.
Senæ Alexandr. Sem. Santonici ana ℥. ij. ℥. iij.
Aloes, Sem. Portulacæ,
Rad. Dictamni albi ana ℥. ij.

Misce, & fiat puluis. *Colonienses.*

Alius.

R. Sem. contra lumbricos ℥. j.
Lupinorum ℥. β. Absinthij ℥. ij.
Cornu Cerui vsti ℥. j. β.
Misce, & fiat puluis.

Alius.

R. Sem. Sancti ꝑ. iv.
Fol. Senæ ꝑ. j.
Coriandri præparati,
Cornu Cerui ana ꝑ. ꝑ.
Fiat puluis. *Augustani.*

Alius.

R. Corallinæ, Cornu Cerui vsti,
Rasuræ eboris, Coralli rubri,
Sem. Caulicum, Acetosæ,
Portulacæ, Coriandri præpar. ana ꝑ. ꝑ.
Rad. Dictamni albi,
Filicis mascul. ana ꝑ. ij.
Sem. Citri ꝑ. ij.
Sem. contra ꝑ. j.
Puluerata irorentur aceto acerrimo, & in um-
bra siccentur per tres vices. *Laurent. Iouberius.*

Alius.

R. Sem. contra ꝑ. j.
Fol. Senæ mundat ꝑ. vj.
Sem. Tana ceti, Portulacæ,
Lupinorum ana ꝑ. iij.
Sem. Acetosæ,
Rhabarbari opt.
Rad. Disclamini ac Zedoariæ,
Corallinæ, Cornu Cerui vsti ana ꝑ. ij.
Fiat puluis. Dosis ꝑ. j.

Alius.

R. Rad. Mecooch albif. ꝑ. ij.
Cornu Cerui vsti ꝑ. ꝑ.
Diagridij G. j.
Fiat puluis in lacte fumendus, tertio iterandus.
Casparus Baubinus.

*Puluis ad suppositoria communia
magistralis.*

R. Aloes, Cymini,
Salis gemmæ,
Rutæ ana ꝑ. j.
Terantur, & fiat glans cum mellis quantum suf. E
ficiat. *Medici Florentini.*

Puluis ad suppositoria sicca.

R. Spec. Hieræ picræ ꝑ. j. ꝑ.
Colocynthidis ꝑ. vj.
Hellebori albi ꝑ. j.
Salis communis ꝑ. iij.
Farinæ frumenti ꝑ. xliij.
Cum vitello Quorū & Melle despumato, quan-
tum satis est, fiat suppositoria. *Augustani.*

Alius acutior.

R. Aloes, Hellebori nigri,
Centaurij, Cymini,
Rutæ ana ꝑ. ij.
Fiat puluis, vt supra. *Medici Florentini.*

Alius adhuc acutior.

R. Hellebori albi,
Granorum Colocynthidos ana ꝑ. j. ꝑ.
Esulæ præparatæ, Hermodactylorum ana ꝑ. j.
Spec. Hieræ S. Galeni ꝑ. ij.
Misceantur puluerizata. *Cordus.*

A D E P V L V E R I B V S

extrinsecus applicandis.

D E P V L V E R I B V S

*capitis temperatis.**Puluis capitalis temperatus.*

R. Rosarum, Santali albi, Labruscæ,
Betonicæ, Stœchadis, Rad. Pœoniæ,
B Saluiæ, Maioranæ, Caryophyllorum,
Sandaracæ ana ꝑ. j.

Terantur tenuissimè. *Medici Florentini.**Puluis cordialis temperatus.*

R. Rosarum rubr.
Corallij rubri,
Corticum Citri Ossis de corde Cerui,
Sericigrano tinctorum infecti ana ꝑ. j.
Santali albi, rubri, citrini ana ꝑ. j.
C Croci, Caryophyllorum,
Cinnamomi, Ligni Aloes ana ꝑ. j.
Ambre ꝑ. ꝑ.
Caphuræ ꝑ. ij.

Terantur vt supra. *Medici Florentini.**Puluis cordialis.*

R. Coralli vtriusque, Sigilli Lemnij ana ꝑ. ꝑ.
Rasuræ Eboris, Cornu Cerui ana ꝑ. ij.
Margaritarum ꝑ. j.
Coriandri præparati, Spodij,
D Rosarum ana ꝑ. ij. ꝑ.
Oxalidis, Fragm. lapid. pretios.
Ossis de corde Cerui ana ꝑ. ꝑ.
Sacehari ꝑ. iij.
Fol. Auri, fol. Argenti ana num. xxv.
Per se trita probe serua. *Sylvius.*

D E P V L V E R I B V S

*calefacientibus caput.**Puluis Magistralis.*

R. Stœchadis, Nucis moschata, Betonice,
Rad. Betonice, Seseleos, Maioranæ,
Ligni Aloes, Caryophyllorum ana ꝑ. j.
Moschi, Ambre G. ij.

Fiat puluis. *Florentini.**Puluis ad calfaciendum caput, alius.*

R. Nucis moschata, Macis, Galangæ ana ꝑ. ij.
Granorum tinctorum, Cinnamomi ana ꝑ. j.
Flor. Stœchadis, Rosarum,
F Flor. Rorismarini, Chamomillæ ana ꝑ. j. ꝑ.
Cort. Citri ꝑ. j.
Schœnanthi, Spicæ Celticæ ana ꝑ. ꝑ.

Fiat puluis tenuissimus: quo vtendum in decli-
natione lethargi, aut in somno profundo, maxi-
mè si addatur Castoreum, vel Costus. *Rondelet.*

D E P V L V E R I B V S

*calefacientibus cor.**Puluis pro epithemate cordis calidus.*

R. Santali albi, rubri, citrini ana ꝑ. ij.

A 2

Been albi, rubri, Serici grano tinctorio infecti, A D E P V L V E R I B V S

Offis de corde cerui ana ʒ. j.

Croci, Cinnamomi, Caryophyllorum,

Ligni aloes ana ʒ. β.

Ambræ, Moschi ʒ. j.

Fiat puluis. *Florentini.*

Puluis aduersus pestem, magistralis.

R. Distamni Cretensis,

Coralli albi, Tormentillæ,

Boli, Gentianæ ana ʒ. j.

Terræ Lemniæ ʒ. β.

Fiat puluis tenuissimus. *Medici Florentini.*

D E P V L V E R I B V S

excalfacientibus ven-
triculum.

*Puluis ad ventriculum cal-
faciendum.*

R. Galangæ, Cyperi,

Caryophyllorum ana ʒ. ij.

Abinthij, Menthæ ʒ. β.

Misce, & fiat puluis. *Rondeletius.*

*Puluis ad calfaciendum & constringen-
dum ventriculum.*

R. Abinthij, Cyperi,

Masticis, Macis ana ʒ. β.

Coralli rubri, Balauistiorum,

Sumach, Myrtillorum ana ʒ. ij.

Piperis longi, Cinnamomi,

Sanguinis draconis ana ʒ. ij.

Fiat puluis tenuissimus, quo sinapisetur venter
& stomachus, prius facta inunctione cum oleo
mastichino, aut lentiscino, aut cytoniorum, &
paucio aceto, vel vino. *Rondeletius.*

*Puluis ad flatum discutiendos
ventriculi.*

R. Galangæ maioris & minoris,

Cinnamomi, Spicænardij,

Squinanthi ana ʒ. iij.

Cymini, Carui, Apij,

Petroselinij in aceto maceratorum ana ʒ. ij.

Sem. Rutæ ʒ. j.

Misce, & fiat puluis, quo inspergatur venter mel-
le perunctus, & paucio vino. *Rondeletius.*

D E P V L V E R I B V S

excalfacientibus hepar.

*Puluis pro epithemate hepatis ex-
calfaciens.*

R. Rosarum,

Santali albi, rubri,

Abinthij,

Schoemanthi,

Spodij,

Nardi Indicæ,

Cinnamomi ana ʒ. β.

Moschi ʒ. j.

Misce, & fiat puluis tenuissimus. *Florentini.*

refrigerantibus caput.

Puluis ad phrenitidem.

R. Coriandri ʒ. ij.

Flor. Nymphææ ʒ. iij.

Violarum, Rosarum ana ʒ. ij.

Sem. Lactucæ, Papaueris ana ʒ. j.

Coralli rubri ʒ. j. β.

Santali rubri ʒ. ij.

B Fiat puluis tenuissimus, quo sinapizetur pars ca-
pitis anterior. *Rondeletius.*

Alius.

R. Flor. Violarum, Nymphææ ana ʒ. j.

Rosarum ʒ. β.

Flor. Chamomillæ ʒ. ij.

Cap. Papaueris, vel Cort. Mandragoræ ʒ. j.

Sem. Papaueris albi ʒ. ij.

Sem. Anisi, Anethi,

C Granorum tinctorum ana ʒ. j.

Fiat puluis. *Rondeletius.*

D E P V L V E R I B V S

refrigerantibus cor.

*Puluis pro epithemate cordis re-
frigerans.*

R. Santali albi, rubri, citrini ana ʒ. β.

Been albi, rubri,

D Serici grano tinctorio infecti,

Offis de corde cerui ana ʒ. j.

Sericum minutim incidatur, reliqua per se teran-
tur: misce, conserua in pyxide vitrea. *Florentini.*

Alius, temperatus potius.

R. Santali rubri ana ʒ. β.

Cort. mali Citri, Santali albi,

Rosarum, Coralli albi,

Coralli rubri, Carabæ,

E Spodij ana ʒ. β.

Flor. Borraginis, Doronici,

Offis de corde cerui, Croci ana ʒ. j.

Spec. Lætitia, Spec. Diagemmæ,

Spec. Diamarg. frigid. ana ʒ. iv.

Caphuræ ʒ. j.

In puluerem redactæ species commisceantur.
Colonienses Medici.

Alius.

R. Flor. Buglossæ, flor. Borraginis,

F Flor. Melissæ ana M. β.

Santalorum omnium,

Rosarum rubr. ana ʒ. ij.

Cort. Citri, Sem. Acetosæ, Ligni aloes,

Caryophyllorum ana ʒ. j. β.

Frag. lap. pretiosorum ana ʒ. j.

Doronici, Been vtriusque, Succini,

Offis de corde cerui ana ʒ. iv.

Margar. præpar. Corallij vtriusque,

Spodij ana ʒ. β. Croci ʒ. β.

Caphuræ G. vj.

Moschi G. iij.

Trita omnia probè, vsui referuentur. * Mirificè in cordis affectibus, palpitatione, syncope, & concisis propemodum vitalibus facultatibus, melancholicis, splenicis, tristibus & desperantibus succurrit, in pessilitate cordis spiritus resocillat. *Augustini.*

Alius.

R. Flor. Buglossæ, Borraginis,
Melissæ ana M.ß.
Santalorum omnium, Ros. rubr. ana ʒ.ij.
Doronici, Been albi & rubri, Carabæ,
Ossis de corde Cerui ana ʒ.ij.
Cort. Citri, Sem. Acetosæ,
Ligni aloes, Caryophyllorum ana ʒ. j.ß.
Croci ʒ. j.
Margaritarum ʒ. ß.
Moschi G. iij.
Caphuræ G. vi.
Frag. lap. præc. omnium ʒ. j.
Coralli vtriusque, Spodij ana ʒ. ß.
Trita per se misce. *Sylvius.*

Alius ad pestem.

R. Santali citrini, Terræ Lemniæ,
Rad. Tormentillæ, Sacchari albi ana ʒ. ij.
Santali rubri, Dictamni Cretensis,
Cornu ceruini vsti, Margaritarum, Ros. rubr.
Boli, Aristolochiæ rot. Pimpinellæ,
Myrrhæ, Zedoariæ ana ʒ. j.
Caphuræ, Sem. Citri, Croci,
Hyacinthi ana ʒ. ß.
Misce, & fiat puluis tenuissimus. *Florentini.*

DE PVLVERIBVS
refrigerantibus hepar.*Puluis pro epithemate hepatis refrigerans.*

R. Santali albi, rubri, citrini ana ʒ. ß.
Rosarum Coralli,
Spodij ana ʒ. j.
Caphuræ ʒ. j.
Terantur vt supra. *Florentini.*

DE PVLVERIBVS
astringentibus.*Puluis constringens.*

R. Aloes, Mannæ Thuris, Corticis Pini,
Terræ Lemniæ, Boli Armeni,
Lapidis Hæmaritæ, Hypocistidis,
Croci, Gallæ omphacitidis ana ʒ. j.
Fiat puluis. *Galenus.*

Puluis emplasticus, & sanguinem sistens.

R. Resinæ frictæ, Pollinis farinæ triticæ,
Gypsi ana ʒ. iij.
Misce, & fiat puluis. *Galenus.*

Crocius Martis.

Limata scobes ferri, aqua calida ab omni spurcitia expurgatur, siccaturq; & aquæ regali impo-

sita, soluitur: deinde acetum valens additur: postea hinc inde circumagitata eximitur, soliq; exponitur, exsiccaturq;: post hæc rude ferrea reuerberata patellæ imponitur, additurq; aquæ Plantaginis: & hæc in arena cuaporare sinitur. Idem rursus fieri cum alijs aquis, vt Rosarum, Solani, & similibus licet. * Ad immodicum & intempestiuum, longumq; menstruorum fluxorem valet, dysenteriam, omneque aliud fluxionum genus, ʒ. j. vel plurium pondere, cum Rosarum conditi ʒ. j. vel duplici. Datur etiam lienosis, ex aqua Tamarisci & Enulæ campanæ. Cicatricem vlcibus inducit, &c. *Andernacus.*

Aliter.

Limaturam Martis priùs optimè lotam calcinabis cum floribus Sulphuris, vel ipsam dissolues cum Aqua stygia. Deinde superfunde acetum acerrimum, & in calore relinquatur per aliquot dies: tum demum reuerberentur igne aperto, vt ars præcipit, per integrum diem: colligendo semper flores, qui supereminent, donec totum conuertatur in puluerem rubicundissimum & leuissimum. Hac etiam methodo conficies Crocum Veneris. *Quercetanus.*

Aliter.

Calcina Limaturam ferri igne violento cum floribus Sulphuris, donec rubescat Limatura, & euanescat tota terra scetida. Hanc per diem integrum reuerberato, tum prodit in puluerem purpureum, & tenuissimum: & habebis medicamentum laudabile ad omnes fluxus.

Puluis ad omnem hamorrhagiam.

R. Thuris ʒ. j.

Aloes ʒ. ß.

Fiat puluis, qui cum Oui albumine subactus ad Mellis crassitiem, pilis mollissimis Leporis excipietur. *Galenus.*

DE PVLVERIBVS
abstergentibus dentes.*Puluis ad dentificia.*

R. Cornu ceruini vsti,
Pumicis, Tuthiæ præparatæ,
Cinnamomi,
Sideritidis tostæ ana ʒ. j.
Moschi G. vi.

Misce, & fiat puluis. *Florentini.*

Alius.

R. Salis communis ʒ. iij.
Panis hordeacci ʒ. j.
Cornu ceruini, vel
Dentium equi, vel
Elephantis ʒ. ij.

Extinguantur vino & aqua Rosarum. fiat puluis crassiusculus. Huic addi possunt Caryophylli, Cinnamomum & Moschum. *Rondeletius.*

Alius.

R. Cornu Cerui vsti, Pumicis,
Coralliorum rubrorum, alborum,

Tuthiæ preparatæ, Masticis,
Sandalacæ, id est. Vcrnicis,
Cinnamomi ana ʒ. j.
Rad. Ireos ʒ. β.
Moschi ʒ. vi.

Misce, & fiat puluis. *Augustini.*
Alius.

R. Corall. rubr. & alb. ana ʒ. j.
Pyrethri, Maceris,
Masticis ana ʒ. j.
Pumicis, Boli Armeni ana ʒ. j.

Misce, & fiat puluis subtilissimus. *Ranzonius.*
Alius.

R. Corall. rubr. Aluminis ana ʒ. ij.
Cornu Cerui vsti,
Santali citrini,
Sanguinis Draconis ana ʒ. iv.
Margaritarum ʒ. β.
Spumæ maris ʒ. iij.
Musci G. iij.
Caphuræ G. v.

Fiat puluis subtilissimus, quo fricentur dentes,
aut in pilulas formetur cum syrupo aliquo, aut
Melle rosaceo. *Ranzonius.*

DE PVLVERIBVS abstergentibus cutem.

Puluis contra scabiem communis.

R. Sulphuris flauī, Cymini,
Baccarum Lauri,
Staphidis agricæ ana ʒ. j.

Fiat puluis, qui oleo Rosato excipiat. *Florent.*

Alius efficacior.

R. Lithargyri, Hellebori nigri ana ʒ. j.
Sulphuris, Nitri, Maioranæ ana ʒ. ij.

Trita in pulucrem excipiantur, vt supra. *Nicolasus.*

Puluis cephalicus.

R. Iridis ʒ. iv.
Aristolochiæ rotundæ,
Pollinis Thuris ana ʒ. ij.
Corticis rad. Panacis ʒ. β.

Fiat puluis. *Galenus ex Lucio.*

Alius.

R. Iridis, Aristolochiæ rotundæ,
Erui, Pollinis Thuris ana ʒ. j.

Reducantur in pollinem tenuem. Nonnulli ad-
dunt rad. Panacis, & Cadamiam lotam. *Galenus.*

Alius.

R. Farinæ Erui, vel Orobī ʒ. iij.
Iridis ʒ. x.
Thuris clari, Aristolochiæ rotundæ,
Squamæ aris ana ʒ. v.

Terantur vt supra. *Xenocrater.*

Alius.

R. Cort. Picæ, Squamæ aris,
Pumicis combusti ana ʒ. vi.
Thuris, Iridis, Aristolochiæ rotundæ,
Resinæ Pini frictæ ana ʒ. β.

A Aloes, Myrrhæ ana ʒ. ij.

Conterantur in puluerē vt supra. * Aufert squa-
mas ossium. *Tryphonius.*

DE PVLVERIBVS incarnantibus.

*Puluis incarnans & sanguinem
restringens.*

R. Aloes, Myrrhæ ana ʒ. j.

B Sarcocollæ ʒ. j.

Thuris, Pollinis farinæ ana ʒ. ij.

Sanguinis Draconis,

Terræ Lemniæ ana ʒ. ij. β.

Tuthiæ, Lithargyri, Fragacanthæ ana ʒ. j.

Fiat puluis tenuis. *Ioan. de Vigo.*

Puluis incarnans Rhasis.

R. Olibani, Aloes, Sarcocollæ,

Sanguinis Draconis, rad. Ireos ana q. f.

C Terantur, & fiat puluis.

Puluis incarnans Lanfranci.

R. Thuris, Masticis, Foenigræci ana q. f.

Misce, & fiat puluis.

Puluis contra dissectionem nerui.

R. Oculis Canceri in subtilissimum puluerem
comminutos in patulo linteolo. Hunc puluerem
neruis insperge, & sicis facijs, ex linteolo con-
fectis, locum oblige, ne humiditas aliqua ad ner-
uos penetrare possit. Hanc ligaturam per spa-
cium viginti quatuor horarum intactam relin-
quito. Elapso prædicto temporis spacio, Chirur-
gus neruum inspiciat, ipsiusque conglutinationem
exploret, & deinceps vulnus illud calidis
vinculis deliget, instar alterius vulneris recentis,
& post diem vnum, aut alterum ligaturam dis-
soluat. *Ranzonius.*

DE PVLVERIBVS cicatricem inducen- tibus.

Puluis ad cicatricem inducendum.

R. Cort. Thuris, Myrrhæ, Lithargyri

Cort. mali Granati ana partes æquales.

Fiat puluis tenuissimus, & inspergatur modicè.

Rondeletius.

Puluis epuloticus.

F R. Calcis testarum Ouorum opt. calcinata-
rum ʒ. β.

Boracis, Aluminis vsti ana ʒ. j.

Croci Martis ʒ. j.

Fiat puluis. optimus est ad cicatricem obducta-
dam. *Quercetanus.*

Puluis cicatricem inducens.

R. Aluminis vsti ʒ. j.

Cretæ Vitrioli ʒ. iij.

Croci Martis, Croci Veneris ana ʒ. ij.

Misce, & fiat puluis, quo vti poteris per se, vel ex-
cipiatur Melle. *Quercetanus.*

DE PVLVERIBVS A carnem auferentibus.

Puluis causticus.

R. Chalcitidis ꝑ. c.
Chalcanthi ꝑ. l.
Misyos torrefacti,
Acris vsti ꝑ. xxv.
Acris non vsti ꝑ. xij. ꝑ.

Fiat puluis. *Galenus.*

Alius.

R. Chartæ combustæ, Plumbi vsti,
Acris vsti, Arsenici, Squamæ Ferri ana ꝑ. j.
Sulphuris viui ꝑ. ꝑ.

Fiat puluis. *Galenus.*

Præcipitatum.

R. Salis Nitri ꝑ. j. ꝑ.

Vitrioli Romani, Aluminis ana ꝑ. j.

Ex his per alembicum distillatis (quod fortius autem, eo melius) sumes ꝑ. j. Argenti viui ꝑ. j. In vas vitreum pone cum capello bene lutato. sic etiam recipiens lutabis, ne euaporet: & distillabis eousque, donec vas rubescat: aquam sepones, & fracto vase Argentum, quod superest, vltimum erit, quod Chymistæ Præcipitatum vocant. hoc tenuissimè terito in marmore, & cum aqua distillata, quam seposueras, rursus vasi vitreo imposito, atque distilla donec aqua distillata sit: tum contracto vase, Argentum quod superest, denuò teres in tabula marmorea, & ipsum in æneo vase repones: suppositoq; igne valido, cum æneo baculo misce, & agitata per horæ ac dimidij spacium: hoc enim pacto puluis melior efficitur, & ritè factus ipsum Minium coloris elegantia superat. *Ioan. de Vigo.*

Mercurius præcipitatus.

R. Aquæ fortis ꝑ. j.

Mercurij crudi ꝑ. iv.

Dissoluantur in aqua: postea in arena euaporet aqua, aut distillatione separa fortiter, vt rubescat & exiccetur: teratur deinde in porphyrio, & affunde ei aquam vitæ distillatam quinquies, vel septies: accende etiam, & sine, vt consumatur. Postea rectificetur aqua rosacea optimè permiscendo: ac tandem per filtrum aquam rosaceam separa, & relinque vt exiccetur. Tum rursus de aqua vitæ, vt prius affunde, & accende vt exiccetur. idque tertia vice repetatur: & habebis quod voles. * Si corpus fuerit robustissimum, da G. x. si medio cre, da G. iij. si debile, G. iv. si puerile, fac tu consideratione bonam. Sed aduerte, quod miscere cum debes cum theriaca: postea dabis infirmo venenato, & hydroptico, & pestilenti, vel alia infirmitate detento. Et plus, si sanus annuatim, vel triennio, vt opus fuerit, hoc præcipitato vtetur, cum prudenti humorum digestionem, hoc est, præparatione purgationis. *Enonymus.*

Mercurius præcipitatus vulgi.

Mercurius prius lotus, ac preparatus ex Gebe-

ri præscripto, soluitur cum duplo pondere aquæ chrysoleæ communis: deinde quater destilletur, ac super fæces totius effundatur: atque ita reducitur in puluerem rubicundissimum, ex quo reuerberato ad ignem, eliciuntur aquæ fortis spiritus, qui alio qui fummos dolores commouent. Satius erit si abluatur phlegmate aluminis & acetato destillato, & ouorum aqua. Acrimonia enim hoc pacto eximitur. *Quercetanus.*

B

Mercurius præcipitatus fixus, & dulcificatus.

Sed præstabit iteratis sublimationibus Mercurium prius præparare, ipsumq; rediuuium, & à terra sæculenta, & humiditate superflua depuratum fixare cum aqua forti, siue stygia vulgari, ter ipsi affusa, & abstracta: ac in puluerem rubicundum reducere: idque igne satis violento, vt acrimonia, & venenū mentruū totū eliciatur. Quod melius multò fiet, si sequens aqua ipsi commisceatur, & destillatione repetita separetur.

C

R. Aceti destillati ꝑ. ij. ꝑ.

Phlegmatis Aluminis ꝑ. j. ꝑ.

Calceis testarum Ouorum ꝑ. vj.

Destillentur omnia ad siccitatem, Huius aquæ R. ꝑ. ij.

Præcipitati Mercurij, vt supra, ꝑ. j.

D

Omnia optimè ex artis præscripto mixta, destillentur per alembicum, ter aquæ fæcibus reddendo. Postremo loco depellantur ad siccitatem: ac tum remanebit in fundo puluis, què super marmore prius contusum iniicies in alembicum, rursus affundendo aquam præscriptam, quam ter à fæcibus destillabis, vt supra. Postremò Mercurius præcipitatus circuletur cum vini alcoole per 24. horas. Destillato vini spiritu ad materiæ siccitatem, denuò nouum affunde, circula, & destilla: idq; quater aut quinques: ac tū perfectam Mercurij præparationē assequere: * cuius vires in varijs depellendis morbis, præsertim in morbo venereo, satis predicari nō possunt, siue per os assumatur, siue locis vulneratis applicetur. *Quercet.*

Mercurius præcipitatus cum Auro.

Fit ex Mercurio prius preparato, vt decet, cum Sole amalgama, quod inditur marratio oblongo collo, Hermetice clauso, atq; moderatissimo igne, viginti dierum spacio præcipitatur, & in puluerem subcroceum fixumq; reducuntur. Signum perfectionis est, quando vi ignis nō exhalat, nec in aqua animalis reuiuificatur. * Medicamentum istud diaphoreticum est, quod exhibetur ad prædictos affectus, præsertim ad curā dam lucem veneream solis sudoribus. *Quercetanus.*

Mercurius sublimatus.

Ex ꝑ. j. Argenti viui: libra altera Vitrioli crudi, & tantundem Salis cōmunis, omnibus ad blandum ignem rectè mixtis, & ductis diu in marmore, aut mortario, vt benè incorporentur, redactisque in puluerem, ac inditis sublimatorio vitreo, dando ignem per gradus 12. horarum spacio, fit Mercurius sublimatus. *Quercetanus.*

Mercurius auri. & quomodo præcipitetur.

Auri album corpus (à quo tinctura separata est, quod est vera Luna fixa) cum salibus resuscitatis, & mellacida muria, ut artis est, præparata digestionibus & exaltationibus ab experto Spagyro reducitur in Mercurium intra paucos dies. Illo in vase conuenienti imposito, præcipitatur per se in furno Aratoris, febrili calore, pro ditq; in puluerem rubrum: cuius exhibetur ℞ iix. cum vino, aut aqua themacali ad hydropem curandam, & lucem veneream, idq; solis sudoribus. Si hunc auri Mercurium, proprii Sulphuris debitæ proportioni superiniicias, semines, & philosophicè decoquas, facies medicinæ omnium præstantissimam ad lepram ipsam curandam. * Sanguinem enim corruptum purificat, & ab excrementis omnibus corpus vniuersum solis sudoribus expurgat, ipsumq; iuvenile quodammodo reddit. *Quercetanus.*

Aurum præcipitatum.

Hydrargyri per acetum & salem purgati ℞. ij. Auri Orientalis optimi, in lamellas tenuissimas redacti ℞. in catino triangulari calido ad mixturam subiguntur. hæc in aquam frigidam funditur, & si quid ex Hydrargyro reliquum fuerit, illud per corium exprimitur, ipsaq; ex sale & aceto lauatur, donec nullæ appareant sordes: cura interim adhibita, ne Hydrargyri quantitas immineatur: quod si accidat, augeri debet ea ita, ut ad auri drachmam, illius drachmæ septem vel octo remaneant: deinde ampullæ luto obductæ induuntur, affundunturq; aquæ validæ vnciæ duæ: & operculo superimposito, eadem rursus euocatur per arenam calidam: omnibus refrigeratis, aqua profecta iterum infunditur distillaturque ut antea: idque repetitur quinquies: atque tunc pulvis rubicundus prouenit, quem Aurum vitæ, & Aurum præcipitatum vulgò nuncupant. Postea idem in catillum ponitur, cooperiturque, & inter carbones candentes sinitur, dum excandescat: mox idem eximitur, & vbi resfixerit, aqua Rosarum humectatur, rursusque exiccatur. * Iunioribus denarij dimidij, adultis vero integri pondere datur: pesti medetur: morbum Gallicum curat: elephantiasim, aquam inter cutem, aliosque morbos difficiles abigit: viscerum obstructions referat: ijs qui venenum hauserunt, opitulatur: vlceribus malignis curandis tum intro sumitur, tum extrinsecus vnguentis & emplastris quæ purgant, feliciter ad fordida cauer-nosaque, non autem serpentina curanda admisce-tur. *Andernacus.*

DE PVLVERIBVS
strumas discutientibus.

Pulvis ad strumam.

℞. Spongiæ combustæ,
Pikæ maris tostæ, ossis Sepiæ,
Piperis longi, Piperis nigri,

A Zingiberis, Cinnamomi,
Salis gemmæ Pyrethri,
Galliarum, lapidis Spongiæ ana ℞. j.
Puluerizentur, & misceantur. *Arnol. de Villanova.*

DE PVLVERIBVS
mitigantibus dolorem.

Pulvis ad capitis dolorem ex frigore.

B ℞. Coriandri, Rosarum ana ℞. ℞.
Nucis moschatae, Macis,
Caryophyllorum,
Santalorum omnium,
Granorum tinctorum ana ℞. ij.
Fiat pulvis tenuissimus: quo vtendum in statu doloris capitis, & cum caput corroborare volumus. *Rondeletius.*

Alius.

C ℞. Coriandri ℞. ij.
Flor. Nymphææ ℞. iij.
Flor. Violarum, Rosarum ana ℞. ij.
Sem. Laetucæ, Papaueris ana ℞. j.
Coralli rubri ℞. j. ℞.
Santali rubri ℞. ij.
Fiat pulvis tenuissimus, quo sinapifetur pars anterior capitis. *Rondeletius.*

Pulvis ad capitis dolorem à vaporibus.

D ℞. Flor. Nymphææ ℞. ℞.
Coralli rubri, Balaustrorum,
Fol. Sumach ana ℞. iij.
Santali rubri, cort. Citri ana ℞. j.
Fiat pulvis tenuissimus. *Rondeletius.*

Alius.

℞. Cyperi ℞. ℞.
Flor. Anthos ℞. j.
Cort. Citri sicci, Granorum tinctorum,
Santali rubri, albi ana ℞. ij.
E Miscæ, & fiat pulvis tenuissimus. *Rondeletius.*

Alius.

℞. Cranij hominibus ℞. j.
Cornu Cerui ℞. iij.
Coralli rubri,
Caryophyllorum,
Macis, Cinnamomi,
Costi ana ℞. iij.
Cyperis, Squinanthi,
Stæchados,
F. Spicæ nardi ana ℞. iij.
Vrantur omnia simul in furno vasi crudo imposita, id est, fictili crudo nouo: fiatque pulvis. *Rondeletius.*

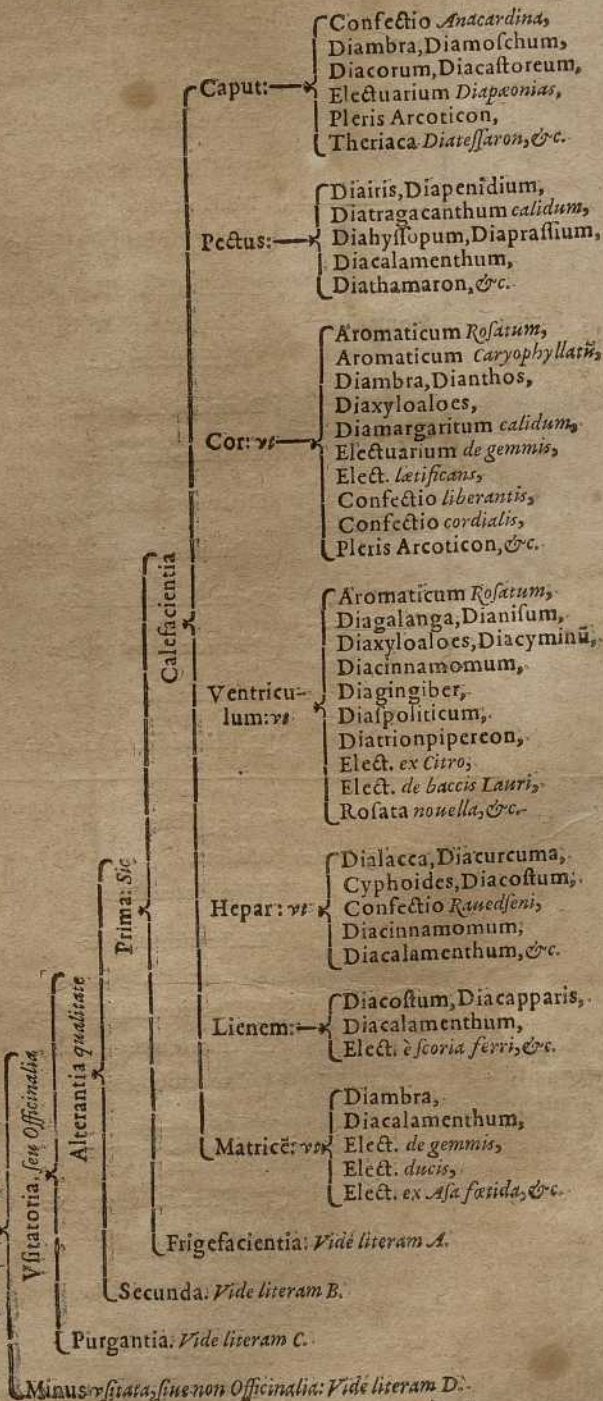
Pulvis ad dolorem lateris.

Ad lateris dolorem parantur pulueres ex priapo Tauri, cum defluxio cessauit. Nam sic digerit humor. Idem potest rasura dentis Apri, sumpta ex vino & aqua Cardui benedicti. Dabitur autem posteaquam confluxit humor. Materiam enim exiccando, curat inflammationem. *Rondeletius.*

De Electuarijs, Sect. XXI.

ELECTUARIA sunt, quæ Græcis Antidota, & vulgò Confectiones appellantur. Sic autem dicuntur, vel quòd ex electis consent aromatis, vel quòd præ cæteris medicamentis, tam in bona valetudine asseruanda, quàm mala abigenda eligantur. Sunt autem Electuaria, medicamina Melle aut Syrupò Sacchari excepta: atque vel

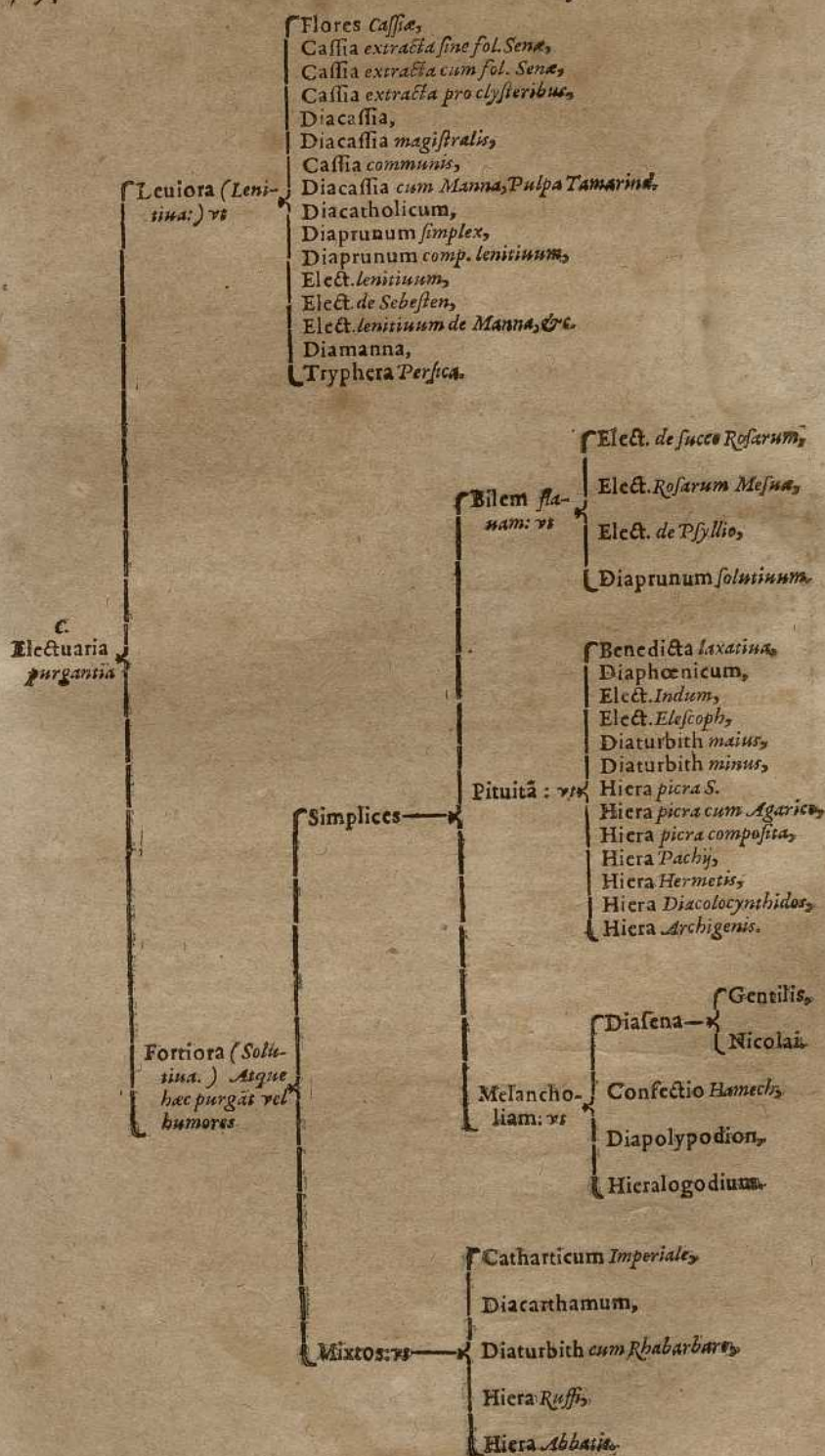

	Caput: —	Diacodion.
	Pectus: —	Diapapauer, Diatraca canthum frigidum, Diapenidion sine speciebus calidis, Electuarium resumptivum, &c.
	Cor: —	Diarrhodon Abbatis sine speciebus calidis, Triafantalum, Diamargariton frigidum, &c.
A. Electuaria fri- gescientia	Stomachum: —	Diarrhodon Abbatis sine speciebus calidis, Electuarium de Sorbis, Triafantalum, &c.
	Hepar: —	Diarrhodon Abbatis, Triafantalum, &c.
	Lienem: —	Diatrion santalon, Diarrhodon Abbatis sine speciebus calidis.
	Matricem: —	Diarrhodon Abbatis, Diatrion santalon, &c.
	Iuncturas: —	Triafantalum, Diarrhodon Abbatis, &c.

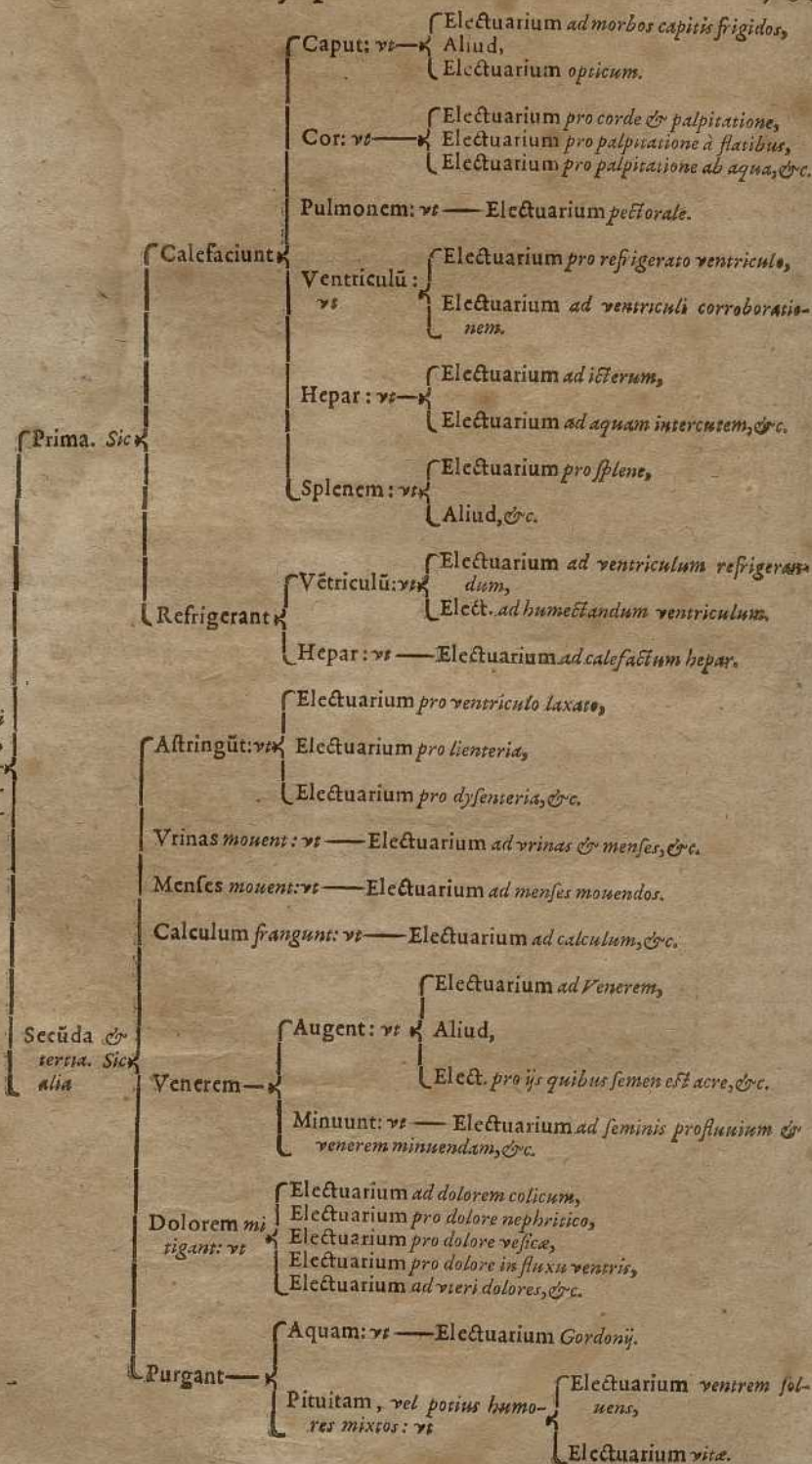
	Astringunt: vt	Diacodion, Micleta, Tryphera minor.
	Calculum fran- gunt: vt	Electuarium Reginae, Electuarium Iustinum, Electuarium de Cineribus, Electuarium diureticum, Lithontribon, &c.
B. Electuaria alte- rantia qualia se secunda seria, aut	Venerem stimu- lant: vt	Diasatyrium, Diacorum, Tryphera Saracenicæ, &c.
	Venena fugant: vt	Diarceuthidon, Electuarium de Ovo, Athanasia, Antidotum contra venena lethalia, Electuarium contra pestem Ferdinandi Imperatoris.

D.
Electuaria mi-
nus usitata,
seu non Offi-
cinalia alie-
rant aut qua-
litate

DE ELECTVARIIS A

calefacientibus caput.

Confectio anacardina.

R. Piperis nigri, longi,
Myrobalanorum Chebulorum,
Embllicorum, Belhricorum,
Indorum, Castorei ana 3.ij.
Costi, Anacardij,
Sacchari Tabarzerth, Melanthij,
Baccarum Lauri ana 3.vj.
Cyperij 3.β.

Anacardi per se terantur, & alijs tritis admisceantur: deinde omnia conficiantur cum Butyri recentis non saliti, Mellis despumati ana quantum satis est. * Est confectio sapientum, & eorum qui desiderant scire: acuit enim intellectum, subtilizat sensum, memoriam recuperat, & confert dolori stomachi & ventris ad frigiditate facto, & clarificat sanguinem, colorem bonum facit. Conseruatur ad annos duos, in vase fictili vitrato. Datur post sex menses ad 3. ij. cum aqua Foeniculi & Apij. quo sumpto vitabis laborem, iram, coitum, ebrietatem. *Mesues.*

Alia.

R. Aloes 3. j. β.
Iridis, Casiæ ana 3. vij.
Zingiberis, Anacardij,
Carpobalsami ana 3. iv. β.
Folij, Spicæ nardi,
Myrobalanorum Citrinorum,
Chebulorum, Indorum,
Belliricorum, Emblicorum,
Mei, Epithymi ana 3. iij. ʒ. i.
Caryophyllorum, Squinanthi,
Rhei Pontici, Mastice ana 3. ij.
Cort. rad. Foeniculi lotorum ʒ. j.
Aceti optimi ʒ. ij.

Contusa & macerata in prædicto aceto dies septem coquantur & colentur. Colaturæ bene expressæ, adde

Mellis despumati ʒ. ij.

Fiat electuarium vt artis est. Conseruatur per annos duos. * Valet ad vertiginem, obliuionem. Rheuma capitis desiccatur: vitium acuit, &c. Datur 3. j. vel 3. ij. cum aqua mulla. *Nicolaus.*

Diambra.

R. Cinnamomi,
Doronici, seu Zedoariæ,
Caryophyllorum, Macis,
Nucis moschatae,
Folij, aut succedanei, Galangæ ana 3. iij.
Spicæ Indicæ,
Cardamomi maioris, minoris ana 3. j.
Zingiberis 3. j. β.
Ligni Aloes, Santali citrini,
Piperis longi ana 3. ij.
Ambræ 3. j.
Moschi 3. β.

Excipiantur

Syrupi rosati, Aquæ rosacæ,

Sacchari albi ana q. s.
Cōseruatur in vase fictili vitrato, ad annos duos. Dantur ʒ. iij. vel iv. * Cerebrum, cor, ventriculū, ac ventrem reliquum inferiorum calefacit & roborat, exhilarat, coctionem iuuat, affectibus vterinis, & omnibus alijs frigidis prodest, senibus ob id ac mulieribus salubre. *Mesues.*

Diamoschum dulce.

R. Croci, Doronici, Zedoariæ,
Ligni Aloes, Macis ana 3. ij.
B Margaritarum albarum, Serici crudi vsti,
Charabæ, Coralli rubri ana 3. ij. β.
Basilici citrati,
Galliæ moschatæ ana 3. j. β.
Been albi, rubri, Folij, aut Cinnamomi,
Spicæ Indicæ, Caryophyllorum ana 3. j.
Zingiberis, Cubebarum,
Piperis longi ana 3. j. β.
Moschi ʒ. ij.

Excipe cum

Mellis crudi ʒ. j. ʒ. vj.

Coque: fiat electuarium, in vase vitreo conseruandum. Datur ad 3. j. ad 3. ij. * Ad frigidos cerebri affectus sine febre, melancholiam, & illi comitatam tristitiam sine causa manifesta, vertiginem, epilepsiam, resolutionem, oris torturam, cordis palpitationem, pulmonis affectus, & spirandi difficultatem conducit. *Mesues.*

Diamoschum amarum.

R. Croci, Doronici, Zedoariæ,
Ligni Aloes, Macis ana 3. ij.
Margaritarum albarum, Sericæ crudæ tostæ,
Charabæ, Coralli rubri ana 3. j. β.
Galliæ moschatae, Ocyimi citrati 3. ij. β.
Been albi, rubri, Folij, Spicæ Indicæ,
Caryophyllorum ana 3. j.
Zingiberis, Cubebarum,
Piperis longi ana 3. j. β.
Moschi ʒ. ij.
Absinthij, Rosarum rubr. ana 3. iij.
Aloes lotæ 3. iv.
Castorei, Ligustici ana 3. j.
Cinnamomi 3. j. β.

Excipiuntur mellis quantitate sufficienti. * Hæc confectio præcedenti efficacior est, & præterea ventriculi humores etiam patres potentius absumit. *Mesues.*

Diacorum.

R. Rad. Secacul, seu Siferis, Acori veri, id est,
F Calami aromatici, Pinearum ana ʒ. j. β. Radices
Secacul mundatæ & incisæ coquantur in aqua clara, donec aqua consumatur: postea optimè pistentur, & in minutissimas partes conterantur, donec pulsi similes fiât. Deinde affunde eis, Mellis odorati & optimè despumati ʒ. x. coquantur lento igne, donec tota aqua, quam radices Secacul imbibuerunt, in vaporem resoluta sit, diligenter agitando, ne ad vasis fundum adurantur radices: cum autem iustæ spissitudinis consistentiam acquiserit, ab igne deponito, & adde radices Acori tenuissimè tritas, & Pineas minutissimè

incisas, cum sequenti puluere optimè mixtas:

R. Piperis ℥. j.
Piperis longi, Caryophyllorum,
Zingiberis, Macis ana ℥. β.
Nucis moschatæ,
Galangæ,
Cardamomi ana ℥. iij.

Omnia simul cum melle & radicibus Secacul mi-
fecto, & vinito, diligenter agitando, ne gummi a-
liqui relinquuntur. * Confert mirum in modum
ægritudinibus neruorum, acuit omnes sensus & B
ingenium, sedat dolores capitis, est peculiare re-
medium frigidarum ægritudinum, senum, & ma-
ximè catarrhi. *Mesues.*

Acorus conditus, vulgaris.

R. Conferuæ rad. Acori ℔. j. β.
Mellis despumati (vel eius loco, brodij Zingi-
beris conditi) ℔. j.
Amygdalarum incisarum ℔. β.
Piperis nigri, Nucis moschatæ,
Zingiberis albi ana ℥. β.

Misce, & fiat conditum. *Augustani.*

Diacastorium.

R. Castorij,
Myrobalanorum Citrinorum ana ℥. iij.
Aloes ℥. i. β.
Folij, Pyrethri,
Glycyrrhizæ, Tragacanthæ,
Calami aromatici, Nitri,
Galbani, Spicæ Indicæ,
Schœnanthi, Opopanacis,
Cassîæ lignæ, Leucopiperis,
Macropiperis, Melanopiperis,
Xylobalsami, Carpobalsami,
Colocynthidis, Sagapeni,
Rheupontici, Styracis calamitæ,
Zingiberis, Cinnamomi ana ℥. j. G. ij.
Asæ fetidæ, Myrrha,
Euphorbij ana ℥. j. G. xvij.
Staphisaguriæ, Dauici, Fœniculi,
Petroselinij, Apij, Sileris montani,
Baccarum Lauri, Petrolei,
Sem. Sinonis, Styracis calamitæ rubæ,
Sanguinis Draconis, Cardamomi,
Thuris, Agarici, Masticis,
Salis Ammoniaci, Zedoariæ,
Anisi ana ℔. j. G. ij.
Thymbriæ, Hyssopi, Pulegij,
Chamædryos, Origani, Balsamitæ,
Ocyimi, rad. Branchæ vrsinæ,
Diôtami Cretensis, Sem. Rutæ,
Aristolochiæ longæ, rotundæ,
Mabathematicon, Azari,
Saluiæ min. Rosarum,
Bdellij ana G. xvij.
Epithymi, Polypodij quercini,
Opobalsami (loco eius oleum Caryophyllo-
rum) ana G. xiv.
Alpiados, rad. Capparorum ana G. xj.
Pucedani, Absinthij ana G. vij.
Anacardij, Sabinæ, Gentianæ,

A Cort. Mandragoræ ana G. xj.
Ireos G. iij.
Mellis despumati triplum.

Fiat electuarium in vase vitrato seruandum. Da-
tur in modum auellanæ in passionibus capitis.
* Confert cephalalgicis, epilepticis, vertigino-
sis hemieranicis paralyti omnium membrorum,
& omnibus frigidis ægritudinibus, tempore fri-
gido nocentibus confert. *Nicolasus.*

Electuarium Diapconias.

R. Rad. Proniæ ℥. j.
Macis, Spicæ Indicæ,
Crocij, Coralli rubri,
Margaritarum non perforatarum,
Masticis ana ℥. β.
Myrtillorum verorum ℥. j. β.
Cinnamomi, Nucis moschatæ,
Caryophyllorum,
Folij (loco eius Cassiæ lignæ veræ) Zingi-
beris,

C Piperis longi, Cardamomi,
Gran. Parad. ana ℥. ij.
Glycyrrhizæ ℥. v.
Anacardij ℥. i. β.

Moschi, Ambriæ ana G. vj.
Sacchari albilissimi quantum sufficit.
Fiat confectio in tabulis, in ætate. In hyeme ve-
rò adde speciebus triplum Mellis despumati, &
conficiatur electuarium. * Confert epilepsîæ.

Pleres archonticon.

D R. Cinnamomi, Caryophyllorum,
Ligni aloes, Galangæ,
Spicæ Indicæ, Nucis moschatæ,
Zingiberis, Spodij,
Schœnanthi, Cyperi, Rosarum,
Violarum ana ℥. j. G. xv.
Folij, seu Macis, Glycyrrhizæ, Masticis,
Styracis, Maioranæ, Menthæ aquaticæ, id est,
Silymbrij balsamines, Cardamomi,
E Piperis longi, albi, Sem. Basilici,
Baccarum Myrti cort. Citri ana ℔. ij. G. v.
Margaritarum, Been albi, rubri,
Coralli rubri, Serici vsti ana ℔. j. G. ij. β.
Moschi G. vij. β.
Caphuræ G. v.
Syrupi Rosati, Sacchari albi ana ℥. iij.

Fiat electuarium. Seruatur in vase fictili vitrato
per annos duos. * Tristibus, melancholicis, im-
becillo ventriculo, deliquio animi à corde nato
succurrit: eos qui ex diutino morbo extenuati
& imbecilles sunt, corroborat, memoriam amil-
sam recuperat, sensus acuit, comitialibus & asth-
maticis prodest, omnemq; cerebri debilitatem
aufert. *Nicolasus.*

Theriaca diatessaron.

R. Gentianæ,
Baccarum Lauri, Myrrhæ,
Aristolochiæ rotundæ ana ℥. ij.
Mellis despumati ℔. ij.
Misce, & serua vt suprâ. Datur ab auro dimidio
ad aureum vnum. * Ad affectus frigidos, tum
cerebri

cerebri, vt epilepsiam, paralyfim, spasmum Cy- A
nicum: tum ventriculi, vt inflationem, & ab ea
dolorem, tardam coctionem: tum denique he-
patis, vt hydropem, cachexiam, obstructionem.
Præterea moribus scorpionis, & potioni vene-
ni confert. *Messes.*

Opopyra.

R. Herbæ paralyseos Saluæ,
Rasuræ eboris ana ʒ. j. G. xiiij.
Opij Thebaici ʒ. ij. G. iij. ʒ. ij.
Cinnamomi electi, Spicæ nardi,
Galangæ, Croci, Costi, Zingiberis,
Zedoaria, Xylobalfami, Rhecupontici,
Pyrethri, Coralli rub. Caryophyllorum,
Tragacanthi, Myrrhæ, Castorei,
Opopanax, Piperis longi,
Piperis nigri ana ʒ. ij. G. vj.
Balsami, Moschi, Ligni aloes,
Schœnanthi, Medullæ cassiæ fist.
Styracis calamitæ, Styracis rubræ,
Masticis, Galbani, Serapini,
Assæ foetidæ, Melliloti,
Aristolochiæ longæ & rotundæ,
Dragontæ, Asari, Hellebori nigri,
Men, rad. Pæonia,
Rad. Raphani domestici,
Rad. Acori, cort. Peucedani,
Cort. Mandragoræ, Bëtonicæ,
Gentianæ, Chamædryos, Pulegij,
Centaurij maior. & min. Spicæ Celticæ,
Capillorum Veneris recent.
Absinthij recent. Sponsæ Solis,
Hyperici, Tormentillæ,
Prassij vitidis Millefolij, sem. Rutæ syl.
Calamethi, Fœniculi,
Sem. Hyoscyami albi, Cardamomi,
Carpobalsami, Leuistici, Farinæ Orobi,
Sem. Petrofelini, baccarum Lauri,
Sileris montani, Lupinorum,
Marathri ana ʒ. ʒ. G. xix.
Mellis despumati ℥. ij. ʒ. ij.

In cuius parte soluatur Cassia fist. & post pulue-
res cæterarum specierum, & vltimò imponatur
Balsamus in modico Melle vel Vino dissolutus,
incorporentur, & referuentur, vt decet. Respicit
propriè humores frigidios in remotis. Data cum
decoctione Primulæ veris & Castorei in modum
Auellanæ, aut membro inuncto cum ea, confert
valde paralyt. & sanat paralytim oculorum, o-
ris, gutturis, manuum, & pedum. Confert etiam
tremulosi, voci amissæ, epilepsæ, manicæ, me-
lancholiæ, pleuritidi, omnibus doloribus pectō-
ris & stomachi à frigiditate: item spleniticis, co-
llicis, calculosis, quotidianæ, & quartanæ, & plu-
ribus alijs, sudorem prouocando. Dosis eius à
ʒ. j. vsque ad ʒ. ij. Seruatur autem ad quinquen-
nium, & vltra. *Cosmus & Damianus.*

Hygja Græca.

R. Sem. Hyoscyami ʒ. ij. ʒ. ij.
Opij ʒ. ij. ʒ. ij.
Costi ʒ. j. G. xv.

Myrrhæ, Opopanax, Scordij,
Otigani ʒ. j. G. x.
Styracis calamitæ, Galbani, Agarici,
Gentianæ, Pigani, Stœchados,
Prassij, Cardamomi ana ʒ. ij. ʒ. j.
Balsami, Nardi, Croci,
Schœnanthi, Thymiamaris, Ammoniaci,
Terebinthinæ, Cassiæ lignæ, Mandragoræ,
Rad. Eryngij, Rosarum, Eupatorij,
Euphorbij, Melanopiperis, Leuistici,
Dauci, Fœniculi, Trifolij sem. ana ʒ. ij.
Mellis q. s. est.

Datur cum vino calido ad modum auellanæ. Va-
let propriè ad rheumatinguarum, & dolorem
dentium, fricata super eos, ore sæpe abluto cum
aceto calido: & fordidas nebulas ab oculis
aufert.

DE ELECTVARIIS
calefacientibus pectus.

Diaireos simplex magistralis.

R. Ireos ʒ. ʒ.
Sacchari candi,
Spec. Diatrageanthi frig. ana ʒ. ij.
Sacchari albilissimi quantum sufficit.
Fiat confectio.

Diaireos Salomonis.

R. Ireos ʒ. j.
Pulegij, Hyssopi Glycyrrhizæ ana ʒ. vj.
D Tragacanthæ, Amyli,
Amygdalarum amararum, Pinearum,
Cinnamomi, Zingiberis,
Piperis ana ʒ. iij.
Caricatum, Passularum enucleatarum,
Carnium Dactylorum ana ʒ. iij. ʒ. j.
Styracis calamitæ rubræ ʒ. ij. ʒ. j.
Mellis quantum sufficit.

Fiat electuarium. Conseruatur per annū. * Tūc-
ficulosi, difficulter spirantibus auxiliatur, ab-
E scissæ vocis iacturam refarcit, quæ refrigeratio-
ne contracta sit. *Nicolaus.*

Diaireos vsitata.

R. Spec. Diatrageanthi frigidi ʒ. j.
Rad. Ireos ʒ. ij.
Gummi Arabici, Tragacanthæ ana ʒ. ʒ.
Hec compositio magis grata est, quam Diaireos
Salomonis, proinde frequentius in vsu esse so-
let. *Angustani.*

Diapenidion.

R. Penidiarum ʒ. ij. ʒ. ʒ.
Pinearum, Amygdal. mundatarum,
Sem. Papaueris albi ana ʒ. iij. ʒ. j.
Cinnamomi, Caryophyllorum, Zingiberis,
Succi Glycyrrhizæ, Tragacanthæ,
Gummi Arabici, Amyli candidissimi,
Sem. enucleati Cucurbitæ, Citrulli,
Cucumeris, Melonis ana ʒ. j. ʒ. j.
Caphuræ G. vij.
Syrupi violati ℥. j. ʒ. ʒ. vel quantum sufficit.
Fiat electuarium in vase fictili vitrato conser-

uandum per annum. * Valet aduersus omnem A
thoracis noxam, tussim à frigore contractam, vo-
cis iacturam: tabidis denique & purulenta ex-
creantibus succurrit. *Nicolaus.*

Diatragacanthum calidum.

R. Gummi Tragacanthæ,
Hyssopi ana ʒ. iv.
Pinearum nucleorum mundatorum,
Amygdalarum ambarū purgatarum ana ʒ. vi.
Sem. Lini, sem. Fœno græci,
Cinamomi ana ʒ. ʒ. ʒ. ʒ.
Glycyrrhizæ rasæ, Succij Glycyrrhizæ,
Zingiberis ana ʒ. ij.

Sacchari quantum sufficit.
Fiat electuarium per annū conferuandum. * Va-
let tussentibus ex frigido phlegmate, & non va-
lentibus eijcere, asthmaticis, empycis, anhelosis,
suspensiosis, peripneumoniacis, phthisicis, & ad
omnem coarctationē pectoris: stomachum con-
fortat, digestionem procurat. *Nicolaus.*

Diabyssopum.

R. Hyssopi, Ireos, Thymi,
Melanopiperis ana ʒ. xxx.
Pulegij,
Thymbræ (eius loco sume Satureiam)
Rutæ, Cumini ana ʒ. xx.
Carnium Dactylorum, Tragacanthæ,
Glycyrrhizæ, Caricarum pinguium,
Passularum enucleatarum, Fœniculi ana ʒ. x.
Zingiberis, sem. Anisi, Carui,
Sem. Ligustici ana ʒ. ij. ʒ.
Mellis vel Sacchari q. c.

Fiat electuarium, in vase fictili vitrato conferuan-
dum. * Hoc accommodatum est ad capitis que-
relam ex frigido: uam exiccat, arterias purgat,
tussim compescit, omnes frigiditates pectoris &
stomachi emendat, digestionem procurat, pleu-
riticis & empycis mirabiliter opitulatur. *Nicol.*

Diaprasium.

R. Prassij ʒ. v. ʒ.
Tragacanthæ, Pinearum mundatarum,
Amygdalarum dulcium, Pistaciorum,
Carnium Dactylorum,
Caricarum pinguium,
Passularum enucleatarum ana ʒ. iij. ʒ.
Cinamomi, Caryophyllorum,
Nucis moschata, Macis,
Ligni Aloes, Galangæ, Spicæ Indicæ,
Zingiberis, Zedoanæ, Glycyrrhizæ,
Rhapontici, Anacardi, Styracis calamitæ,
Galbani, Terebinthinæ, Mastiches, Myrrhæ,
Rad. Ireos, Aristolochiæ rotundæ,
Cort. rad. Capparis, Gentianæ,
Melanopiperis, Anisi,
Sem. Fœniculi, sem. Anethi,
Sem. Apij, sem. Petroselini Macedonici,
Sem. Saxifragiæ ana ʒ. ij.
Hermodactylorum, Origani, Peucedani,
Schœnanthi, Cardamomi,
Leucopiperis, Carui,
Ligustici, Vincetoxici ana ʒ. j. ʒ. G. j. ʒ.

Balsamitæ, id est, Menthæ aquaticæ,
Pulegij, Dictamni, Cretici, Costi,
Pyrethri, Satureiæ, Basiliconis,
Pæoniæ radicum, vel seminis,
Macropiperis, id est, Piperis longi, Amomi,
Sinoni, Orobi, id est, Eruj ana ʒ. j. G. ij. & ter-
tiam partem alterius.
Xylobalsami, id est, Ligni Balsami,
Cassiæ lignæ, Corallij rubri,
Rasuræ Eboris, Carpobalsami, id est,
Sem. Balsami, Dauici Cretici ana ʒ. ʒ. ʒ.
Moschi, Ambræ,
Ossis cordis ceruini ana G. xij.

Mellis despumati quoad sufficit.
Fiat electuarium. Seruatur in vase fictili vitrato,
ad annos duos. * Sanat capitis vertigines, ocu-
lorum caligines abstergit, palatū & arterias pur-
gat, distillationem uæ astringit, dentium dolo-
rem mitigat, asthmaticis & suspiriosis peculiari-
ter opitulatur: pectoris & pulmonis causas faci-
lè amputat, stomachi & hepatis dolorem & de-
bilitates sedat, splenicorum & pleuriticorum
angustias paragorizat, omnium interaneorum
vitijs prodest, inflationes & torsiones ab eis au-
fert. Nephriticos, calculosos, stranguriosos, &
colicos purgat, & dolorem releuat: sæpius au-
tem sumptum, colorem pallidum emendat, men-
ses deducit, & in ordinem debitum redigit. Ty-
pos quotidianarios & quartanarios reprimat.
Qui autem hoc electuario vsus fuerit, à multis
D conferuabitur morbis. *Nicolaus.*

Diacalaminthon Galeni.

R. Calaminthæ montanæ,
Calaminthæ campestris,
Seselios (id est, Sileris montani)
Petroselini Macedonici ana ʒ. vj.
Zingiberis ʒ. iij.
Apij, id est, sem. Apij,
Comarum Thymi ana ʒ. ij.
Ligustici ʒ. vi.
E Piperis, id est, Piperis nigri ʒ. xij.
Mellis quantum sufficit.

Fiat electuarium. Seruatur per annum. * Auxi-
liatur ijs, quos cibi fastidium urget, appeten-
tiam reuocans: ægrè quoque spirantibus, ven-
triculo refrigerationem sentienti, & flatibus di-
stento confert.

Diacalaminthon aliud.

R. Calaminthæ montanæ, Pulegij,
F Sem. Petroselini, Seselios ana ʒ. j.
Sem. Apij, Cacuminum Thymi ana ʒ. ij.
Libystici seminis ʒ. iij.
Piperis ʒ. xxiv.
Mellis quantum sufficit.

Fiat electuarium. * Crassa & lenta attenuat
& discutit, vrinam mouet, ac muliebres menses.
Galenus.

Diacalamentum Nicolai.

R. Calamenthi, Pulegij,
Hyssopi, Melanopiperis,
Seselios, Petroselini ana ʒ. iij. ʒ. ij.

Leuistici ʒ. i. ʒ. j.
Semin. Apij ʒ. i.
Amcos, Thymi, Anethi, Cinnamomi,
Zingiberis ana ʒ. ij.

Confice. Datur post prandium & cœnam. Valet ad omne vitium pectoris ex frigidityte, maxime his, qui in senili sunt ætate: valet etiam tussientibus ex frigida causa, & quartanarijs, si ex eo vtantur post prandium & post cœnam, in sero cum vino.

Diathamaron.

℞. Anthophyllorum (id est, grandium Caryophyllorum) Zingiberis ana ʒ. v. ʒ. j. G. xvj.
Cinnamomi, Carnium Dactylorum, Caryophyllorum ana ʒ. iv. ʒ. j. G. xvj.
Galangæ, Spicæ Indicæ, Zedoariæ, Costi albi & aromatici, Pyrethri, Corall. rubei, Rheupontici (accipiatur rhabarbarum sic vocatum)
Spicæ Celticæ, Tragacanthæ, Anacardij, Ossium dactylorum, Carpobalsami seu Cubebarum, Anisi, Baccarum Iuniperi, Trium piperum ana ʒ. j. ʒ. ij. G. iix.
Margaritarum integrarum, & perforatarum ana ʒ. ij.
Blattæ, Bizantiæ ʒ. ij.
Limaturæ auri puri, limat. argenti meri, aut foliorum,
Ossium de corde Cerui ana ʒ. ij. ʒ. ʒ.
Rafuræ Eboris, Moschi ana ʒ. j. G. viij.
Ambra ʒ. j.
Mellis quantum sufficit.

Fiat electuarium. Dantur ʒ. iij. manè vel vesperi cum vino. * Efficaciter prodest difficulter spirantibus, arteriacis, tussientibus, tabidis, & omni thoracis & stomachi offensa, a quæ subter cutem fuscæ, renum doloribus: voluptatem parit, corpora ʒ; saginat. *Nicolaur.*

Diasulphur.

℞. Piperis albi & longi ana ʒ. vi.
Sulphuris flauï, Thuris, Mei,
Hyoescyami albi, Myrrhæ,
Styracis, Cardamomi ana ʒ. j.
Rutæ, Costi ana ʒ. j.
Cassia ʒ. v.
Opj, Mandragoræ ana ʒ. iij.
Crocij ʒ. ij. ʒ.

Melle despumato diuice, post sex menses vtere. Confert febribus diuturnis, vt melancholicis, phlegmaticis, thoracem & pulmones purgat pituita crassa, lenta, pure: ob id tussim antiquam, & difficultatem spirandi inde natam leuat. Splenis duritiem minuit, & inde natum hydropem: vrinam mouet: calculum frangit: moribus venenatis, & potio iam veneno prodest. *Mesius.*

Electuarium sulphuratum.

℞. Sulpuris flauï, puri, & triti ʒ. j.
Olei tartari ʒ. ij.
Cinnamomi ʒ. ʒ.
Crocij ʒ. j. Zingiberis ʒ. ij.
Moschi in aqua ros. dissoluti ʒ. ʒ.

A Mellis albi, & crudi ʒ. xiv.

Misce absq; igne, ac serua in loco sicco. Dosis à ʒ. iv. ad ʒ. vij. stomacho ieiuno. Scabiem exiccat: vrinam mouet, calculum in renibus frangit: tussim curat: oculorum lachrymas siccat: appetitum excitat. *Florauanus.*

Quadrimeron.

℞. Enulæ campanæ ʒ. j. ʒ. iij.
Cymini ʒ. iij. Piperis ʒ. ʒ.
Marathi, Mellis despumati ʒ. j. ʒ. j.

B Incorporentur. Dosis eius à ʒ. ij. vsque ad ʒ. iij. manè & serò. Seruatur per triennium. * Respicit proprie spiritualia. Datum cum decoctione hyssopi, confert asthmaticis, & tussientibus, & catarrho frigido. Datum cum decoctione masticis confert dolori stomachi à frigidityte. Datum cum decoctione nucis moschatæ & caryophyllorum, confortat digestiuam, læsam à frigidityte. Datum cum viuo rubro in decoctione zingiberis & galangæ, confortat tenes læsos à frigidityte. *Arnold. Villanovanus.*

C

Acharistum.

℞. Costi, Galbani, Opj,
Phœnici Indi, Hyssopi,
Semin. Lini ana ʒ. j.
Spicæ, Croci, Coralli,
Xylobalsami, Cassiæ fist. Xylocassie,
Calami arom. Rhapontici, Myrrhæ,
Styracis calamitæ, Opopanacis, Bdellij,
Ammoniæ, Olibani, Cicidon,
Spicæ Celticæ, Abrotani, Acori,
Asari, Brathyos, Roris Syriaci,
Scillæ, Diaphiridon, Pyrethri,
Amomi, Anisi, Psyllij,
Ocymi, Dauci, Leuistici,
Marathi, Meconis, Melanopiperis,
Macropiperis, Leucopiperis, Floris Syriaci a-
Elenij ʒ. j. ʒ. ʒ. (na ʒ. ij.)
Hellebori nigri, Zingiberis ana ʒ. j.

D

E Mellis q. s.
Sumatur cum vino calido in sero. Datur contra catarrhum, & omne vitium pectoris. *Nicolaur.*

DE ELECTVARIIS CALFACIENTIBUS COR.

Aromaticum rosatum Gabrielis.

℞. Rosarum rubearum ʒ. xv.
Glycyrrhizæ rasæ ʒ. vij.
Ligni aloes, Santali citrini ana ʒ. iij.
Cinnamomi electi ʒ. v.
Macis, Caryophyllorum ana ʒ. ij. ʒ. ʒ.
Gummi Arabici, Tragacanthæ ana ʒ. ij. ʒ. ij.
Nucis moschatæ, Cardamomi minoris,
Galangæ ana ʒ. j.
Spicæ Indicæ, Ambra griseæ ana ʒ. ij.
Moschi ʒ. j.

Trita & in pulucrem redacta permiscentur cum Syrupi rosati, Syrupi è cort. Citri, Sacchari albi ana ʒ. ix.

Coque fiat electuarium iustæ consistentiæ. Seruatur per annum, & vltra in vase fictili vitrato.

B

* Cerebrum, cor, ventriculum & omnia nutritioni famulantia membra roborat, appetentiam excitat, cōcoctionem iuuat, viscerum excrementosam humiditatem absumit, ac ex morbo conualescentibus auxiliatur.

Aromaticum Rosatum.

R. Rosarum rub. ʒ. j. β.
Ligni aloes, Macis, Galangæ,
Caryophyllorum, Zingiberis,
Trochisc. diarrhod. Nucis moschatæ,
Galliæ moschatæ an. ʒ. ij. β.
Glycyrrhizæ rasæ ʒ. j.
Cinnamomi ʒ. ij.
Cardamomi, Spicæ nardi an. ʒ. j.
Syrupi rosati,
Syrup. cort. citri an. q. f.

Fiat electuarium. Dosis à ʒ. iij. vsque ad ʒ. v.
Cor, ventriculum roborat, appetentiam excitat, cōcoctionem iuuat, nauscam, & vomitum sedat, viscerum humiditatem excrementosam absumit. *Mesues.*

Aromaticum Rosatum minus.

R. Rosarum rub. ʒ. x.
Ligni Aloes,
Santali citrini an. ʒ. ij.
Cinnamomi ʒ. β.
Masticis ʒ. iv.
Ambre ʒ. ij. Moschi ʒ. j.
Syrupi ros. q. f.

Cor & ventriculum roborat, & eorum inflatio-
nes sedat. *Mesues.*

Aromaticum Moschatum.

R. Ligni aloes ʒ. vij.
Cinnamomi crassi ʒ. x.
Ambre ʒ. iij.
Moschi ʒ. ij.
Syrupi rosati q. f.

Cerebrum, cor, & ventriculum roborat: ob id con-
fert epilepsie, palpitationi cordis, & syncopæ, E
suffocationi quoq; ab vtero, oris odorem com-
mendat. *Mesues.*

Aromaticum Nardinum.

R. Spicæ nardi ʒ. ij.
Rosarum rub. ʒ. β.
Cubebarum, Ligni aloes,
Masticis, Caryophyllorum,
Cinnamomi, Folij Indi,
Anisi, Cort. mali citri,
Trochisc. diarrhodon,
Galliæ Sebellinæ an. ʒ. iv.
Pinearum mundat.
Amygdal. purgat. an. ʒ. v.
Gummi Arab. Tragacanthi an. ʒ. ij.
Moschi ʒ. β.
Syrupi ros. q. f.

Cor, ventriculum, hepar, renes & cætera viscera
roborat, & vesicam cōcoctionem iuuat, ob id oris
& sudoris odorem commendat, flatus dissipat:
veneris appetitum excitat, & respirationem li-
betiorem facit. *Mesues.*

Aromaticum Caryophyllatum.

R. Caryophyllorum ʒ. vij.
Macis, Zedoariæ, Galangæ,
Santali citrini, Trochiscorum diarrhodon,
Cinnamomi, Ligni Aloes,
Spicæ Indiæ, Piperis longi,
Cardamomi maioris an. ʒ. j.
Rosarum ʒ. iv.
Glycyrrhizæ rasæ,
Galliæ Moschatæ veræ an. ʒ. ij.

B Folij (sumatur eius loco cassia lignea vera, aut
duplex pondus Cinnamomi)
Cubebarum an. ʒ. ij. G. v.
Ambre ʒ. j.
Moschi ʒ. β.

His tenuissimè tritis, & cum
Syrupi è citro, Sacchari albi ana quantum suf-
ficat

Permittis, fiat electuarium. * Cor, ventriculum,
& reliqua nutritionis mēbra roborat, nauscam
& vomitum reprimat, flatus dissipat, putredinem
humorum in ventriculo arceat. *Mesues.*

Dianthon.

R. Florum Rorismarini ʒ. j.
Violarum, Rosarum, Glycyrrhizæ an. ʒ. vj.
Caryophyllorum, Spicæ Indiæ,
Nucis moschatæ, Galangæ,
Cinnamomi, Zingiberis, Zedoariæ,
Macis, Ligni Aloes, Cardamomi,
Anisi, Anechi (videlicet feminis) an. ʒ. iv.
Mellis quantum sufficit

Fiat electuarium. * Prodest præter rationem
tribulatis, cardiacis: animi lætitiā auget. Eos
roborat, qui à longo morbo debiles adhuc se-
se recolligunt: ventriculum perpulchritè emen-
dat. *Nicolans.*

Diaxyloaloes.

R. Ligni aloes crudi, Rosarum an. ʒ. j.
Caryophyllorum, Spicæ Indiæ,
Macis, Nucis moschatæ,
Galliæ moschatæ Mes. Cubebarum,
Cardamomi maioris, minoris,
Masticis, Cinnamomi, Cyperi rotundi,
Schoenanthi, Zedoariæ,
Been albi, rubri an. ʒ. β.

F Folij, aut Macis, siue Spicæ nardi,
Serici crudi tosti, Margaritarum,
Corallij rubei, Carabæ,
Foliorum Citri, Cort. Citrei mali,
F Ocyimi caryophyllati, Sifymbrij,
Menthæ sicæ, Sampsuci, id est,
Maioranæ, Piperis longi,
Zingiberis ana ʒ. iv.
Moschi boni ʒ. j.
Ambre ʒ. j. β.
Mellis Emblicorum,
Miuæ aromaticæ ana q. f.

Fiat electuarium. Dosis à ʒ. j. vsque ad ʒ. iij.
Prodest malis ventriculi, cordis, & iecinoris fri-
gidis, animæ defectioni, concoctionique. Oris
fætorem abigit, lætitiāq; parit. *Mesues.*

Diamargaritum calidum.

R. Margaritarum non perforatarum,
Pyrethri an. ʒ.ij.
Zingiberis, Mastiches an. ʒ.ij.
Zedoariæ, Doronici, sem. Apij,
Cassici, id est, Cardamomi vtriusque,
Nucis moschate, Macis an. ʒ.ij.
Been vtriusque, Piperis nigri,
Macropiperis an. ʒ.ij.
Cinnamomi ʒ.v.
Sacchari quantum sufficit.

Fiat electuarium. Seruatur annis duobus vel tribus. * Valet mulieribus: restituit enim dispositionem matricis, & ventriculorum eorum.

*Anicenna.**Electuarium de gemmis, calidum.*

R. Margaritarum albarum ʒ.ij.
Saphyri, Hyacinthi, Sardæ,
Granatorum, Smaragdi an. ʒ.ij. ʒ.ij.
Zedoariæ, Doronici, seu Galangæ,
Corticum Citrei mali, Macis,
Sem. Ocyimi an. ʒ.ij.
Coralliorum rubeorum, Succu albi,
Limaturæ Eboris an. ʒ.ij. ʒ.ij.
Been albi & rub. Caryophyllorum,
Zingiberis, Piperis longi,
Spicæ Indicæ, Folij, Croci,
Heyl id est, Cardamomi maioris an. ʒ.ij.
Trochisc. Diarrhodon, Ligni Aloes an. ʒ.ij. ʒ.ij.
Cinnamomi, Galangæ, Zurumbet,
(id est, Zedoariæ rotundæ) an. ʒ.ij. ʒ.ij.
Foliorum auri & argenti ana ʒ.ij.
Moschi boni ʒ.ij.
Ambre ʒ.ij.

Confice cum melle Emblicorum, & colato melle rosato ana quantum sufficit. Datur ab aureo semisse ad aureum vnum, cum aqua buglossæ. * Malis cordis, ventriculi, cerebri, iecinoris, & vteri frigidis auxiliatur. Item palpitationi cordis, deflectioni animæ, ac concoctioni trilitiam de-

aiq; citra causam ortam amouet. *Mesues.*

Electuarium latificans Galeni.

R. Florum Ocyimi caryophyllati, aut seminum, Croci, Zedoariæ, Ligni Aloes, Caryophyllorum, Corticum Citrei mali, Galangæ, Macis, Nucis moschate, Styracis Calamitæ an. ʒ.ij. ʒ.ij.
Anisi, Rasuræ Eboris,
Thymi, Epithymi an. ʒ.ij.
Camphoræ, Moschi, Ambre,
Margaritarum perforatarum,
Ostium de corde Cerui an. ʒ.ij.
Auri foliati meri, id est, purissimi, seingord/
Argenti foliati meri an. ʒ.ij.

Sacchari albillimi quantum sufficit.

Fiat confectio solida. Si verò volueris facere in forma liquida, siue opiata, tunc adde

Succi Cydoniorum, Pomorum odoratorum dulcium, Borriginis, Vini veteris optimi, ana partes æquales, in tanta mensura, quanta despu-

mando & decoquendo saccharo satis fuerit.

A Nulla enim aqua saccharum dissolui aut decoqui ad spissitudinem debet in hac confectioe. * Lætitiam, colorisq; bonitatem efficit, concoctionem iuuat, & canitiem arcet.

Electuarium latificans Rhafis.

R. Seminis Melissæ, Corticum Citrei mali, Caryophyllorum, Galliæ moschate Mesuæ, Mastiches, Croci, Cinnamomi, Nucis moschate, Cardamomi maioris, Neremisc pro quo potest
B semen præoniæ accipi, Been albi, rubei, Zedoariæ, Doronici, seu Galangæ, sem. Ocyimi caryophyllati an. ʒ.ij.

Moschi ʒ.ij. G.ij.

Sacchari albillimi quantum sufficit.

Fiat confectio in tabulis. Si verò volueris forma electuarij, ea syrupo sequenti excipies, qui

R. Myrobal. Chebularum num. xx.

Myrobal. Emblicarum num. xxx.

Trita, & in T.ij. aquæ communis, ad duarum
C tertiarum consumptionem, cocta percolabis. Colaturæ adde

Mellis despumati T.ij.

Coque, fiat syrupus, quo prædicta excipies, & fiat electuarium. * Ad affectus cordis, ventriculi, iecinoris, quas partes etiam roborat, admodum confert: palpitationem cordis emendat, valenter exhilarat, & coctionem iuuat, coloremque viuidum efficit.

Electuarium latificans aliud.

D R. Rosarum, Ligni Aloes an. ʒ.ij. ʒ.ij.
Macis, Nucis moschate,
Galliæ moschate,
Cardamomi vtriusque an. ʒ.ij.
Cinnamomi, Croci an. ʒ.ij.
Cyperi ʒ.v.
Caryophyllorum, Mastiches,
Spicæ nardi, Afari an. ʒ.ij.
Melle emblicarum excipe,
Moschi G. xv. aromatiza.

Datur à ʒ.ij. ad ʒ.ijij. * Ad eadem, ad quæ præcedens, valet. *Rhafis.*

Electuarium latificans Mesuæ.

R. Rosarum ʒ.ij.
Cyperi ʒ.ij. ʒ.ij.
Caryophyllorum, Mastiches,
Ligni Aloes, Spicæ, Afari an. ʒ.ij. ʒ.ij.
Cinnamomi, Croci, Melissæ,
Alfelengemisch, Margaritarum,
F Foliorum Indorum, Macis, Cardamomi,
Heyl, Nucis moschate, Corticum citri,
Galliæ moschate, zedoariæ,
Doronici, Ocyimi maioris an. ʒ.ij.
Moschi boni ʒ.ij. quartam.

Confice cum melle belliricorum, & melle emblicorum, quod sit quadruplum specierum. Sumatur sicut tryphera, & est magis conueniens in hyeme. Generat gaudium, & reuiuenscere facit: coloris pulchritudinem, & odoris bonitatem in toto corpore operatur: digestionem promouet, canitiemq; retardat. *Mesues cap. de Melanch.*

Confectio liberantis.

R. Radicum Tormentillæ, sem. Acetosæ,
sem. Endiuia, Coriandri præparati,
sem. Citri mali ana ʒ. j. ʒ. ʒ.
Santalorum omnium,
Distamni albi ana ʒ. j.
Boli armeni præparati, Terræ sigillatæ (loco
eius, bolus leuanticus, id est, Orientalis su-
matur) ana ʒ. ij.

Margaritarum, Corallij albi, rubei,
Succini albi, Rasuræ Eboris,
Spodij, id est, Eboris vsti,
Ossium de corde Cerui,
Been albi, rubei, Doronici, seu Angelicæ,
Cardamomi, Cinnamomi, Macis,
Ligni aloes, Casie lignee, aut succedanei eius,
Croci, Zedoariæ ana ʒ. ʒ.
Smaragdi, Hyacinthi, Granati,
Serici crudi torrefacti & incisi ana ʒ. j.
Penidij, Sacchari candi ana ʒ. ij.
Florum Nenupharis, flor. Buglossæ,
Rosarum ana ʒ. j.
Caphuræ G. vij.
Moschi, Ambræ ana G. iij.
Sacchari albi quantum sufficit.

Fiat electuarium. * Contra pestem plurimam
valet: tutatur corpus ne ledatur à pestifero aëre
& præseruat humores à corruptione. *Incertus.*

Confectio cordialis.

R. Margaritarum, Spodij, (id est Eboris vsti)
Granatorum verorum, Cinnamomi,
Tormentillæ, Boli Armeni ana ʒ. iij.
Santalorum omnium, Rasuræ Eboris,
Vnicornu ana ʒ. ij.
Hyacinthorum, Saphyri,
Coralli albi, rubri, Charabæ albi,
Valerianæ veræ, Distamni, Zedoariæ,
Ligni aloes ana ʒ. j.
Terræ sigillatæ ʒ. ij. ʒ. ij.
Serici crudi, torrefacti modicè ʒ. ij.
Ossis de corde Cerui ʒ. j. ʒ. ʒ.
Been albi, rubri ana ʒ. ij.
Fol. auri num. v.
Moschi, Ambræ ana G. x.
Sacchari albi quantum sufficit.

Fiat electuarium. * Præseruat cor in peste. *Mesues
noster Benedictus.*

Electuarium regium.

R. Pinearum mundatarum ʒ. iij.
Amygdal. mundat. ʒ. vj.
Ciunamomi ʒ. j. ʒ. ʒ.
Caryophylorum,
Santali citrini ana ʒ. iij.
Ligni aloes ʒ. ʒ.
Ambræ ʒ. j.
Moschi ʒ. ʒ.
Sacchari albi ʒ. ij.

Fiat electuarium. Cerebrum, cor, thoracem, &
ventriculū roborat. *Mesues.*

A Electuarium Regium alterum.

R. Pinearum mundat. ʒ. vj.
Amygdal. dulc. expurgat. ʒ. ij.
Aquæ rosatæ ʒ. j. ʒ. ʒ.
Rosarum rub. ʒ. j. ʒ. ʒ.
Santali citrini ʒ. iij. ʒ. ʒ.
Sacchari ʒ. ij.
Ambræ ʒ. j. Moschi ʒ. ʒ.

Fiat electuarium. Idem pollet. *Idem.*

B Cor quoq; CALFACIUNT, roborantq; Di-
ambra, Diamoschum dulce & amarum, Plerifar-
coticum, &c. de quibus vide suprâ suo loco.

**DE ELECTVARIIS EX-
calfacientibus ventriculū.****Diagalanga.**

R. Galangæ, Ligni aloes ana ʒ. vj.
Caryophylorum, Macis, Ligustici ana ʒ. ij.
Zingiberis, Macropiperis,
Leucopiperis, Calami aromatici,
Cinnamomi ana ʒ. j. ʒ. ʒ.
Calaminthæ siccæ, Menthæ siccæ,
Cardamomi maioris, Spicæ Indicæ, sem. Apij,
sem. Foeniculi, sem. Anisi, sem. Carui ana ʒ. j.
Sacchari albi ʒ. x.

Mellis despumati quantum sufficit.

Fiat electuarium. * Valet aduersus crassiores
status, acidus rictus, prauamq; concoctionem:
item actiones ventriculi & iccoris à frigiditate
impeditas robustiores reddit, easdemq; emen-
dat. *Mesues.*

Dianisum.

R. sem. Anisi ʒ. ij. ʒ. ʒ.
Glycyrrhizæ rasæ, Masticis ana ʒ. j.
sem. Carui, sem. Foeniculi, Macis,
Galangæ, Zingiberis, Cinnamomi ana ʒ. v.
Piperis nigri, albi, longi,
Cassie lignee veræ, Pyrethri,

I Calaminthæ ana ʒ. ij.

Cardamomi maioris ana ʒ. j. ʒ. ʒ.

Caryophylorum, Cubebarum,

Croci, Spicæ Indicæ ana ʒ. j. ʒ. ʒ.

Sacchari albi ʒ. ij.

Mellis despumati quantum sufficit.

Fiat electuarium. * Intemperiem frigidam ven-
triculi à pituita cruda, vel etiam flatibus sanat, &
tussim diuturnam à frigida causa genitâ. *Mesues.*

Diacuminum.

R. Cymini pridie in aceto macerati, & cinde
siccati ʒ. x.

Zingiberis, Cinnamomi ana ʒ. ʒ.

Caryophylorum, Ligni aloes,

Macis ana ʒ. ij. ʒ. ʒ.

Galangæ, Piperis longi, Cardamomi ana ʒ. ij.

Moschi ʒ. ʒ.

Mellis despumati quantum sufficit.

Fiat electuarium forma conuenienti. Conser-
uatur annis duobus. * Ventriculū & viscera
reliqua calefacit: concoctionem iuuat: status in
dictis visceribus natos dissipat. *Mesues.*

Diacy-

Diacyminum aliud.

R. Cymini in aceto præparati ʒ. iij. ʒ. j.
Cinnamomi, Caryophyllorum ana ʒ. ij. ʒ. β.
Zingiberis, Piperis nigri ana ʒ. ij. G. v.
Galangæ, Thymbæ, Calaminthes ana ʒ. j. ʒ. ij.
Ammi, Ligustici ana ʒ. j. G. xiiij.
Piperis longi ʒ. j.
Spicæ nardi id est, Indicæ, Cardamomi,
Nucis moschatæ ana ʒ. ij. ʒ. β.

Omnibus tritis, & in puluerem redactis, mellis q̄;
despumati q. s. exceptis, fit electuarium. Serua-
tur ad annos duos in vase fictili vitrato. Fit etiã
forma solida cum saccharo, hoc est ad singulas
specierum dimidias vncias, libram sacchari com-
miscendo. * Confert frigiditati thoracis, stomachi,
inflatis, colicis, febre quartana laborantibus,
& ventriculi coctionem iuuat. *Nicolaus.*

Diacyminum aliud.

R. Cymini in aceto macerati & siccat. ʒ. xx.
Zingiberis, Thymi ana ʒ. iij.
Piperis, Cinnamomi ana ʒ. ij.
Ameos ʒ. j. ʒ. β.
Fol. rutæ sicce. Nitri ana ʒ. ʒ. β.

Excipe melle despumato. * Valet ad dolorem
stomachi, & ventris à frigiditate aut à crassa ven-
tositate, aut ex pituita crassa: & ad dolorem coli-
cæ ad singultum, obstructiones aperit: & mem-
bra nutritionis calfacit. *Mesues.*

Diacinnamomum.

R. Cinnamomi ʒ. xv.
Cassie lignæ, Cymini,
Rad. Enulæ ana ʒ. ʒ. β.
Galangæ ʒ. vij.
Caryophyllorum, Piperis longi,
Cardamomi maioris, minoris,
Zingiberis, Macis, Nucis moschatæ,
Ligni aloes ana ʒ. iij.
Croci ʒ. j. Sacchari ʒ. v.
Moschi ʒ. ij.

Excepta mellis despumati ʒ. ij. ʒ. iij.

Coque, fiat electuarium. Dosis eius est à ʒ. j. vsq;
ad ij. * Concoctionem iuuat, etiam pituitæ pu-
tredinem prohibet, distributionem alimenti in
corpus promouet. *Mesues.*

Diazingiber.

R. Zingiberis, Galangæ, Caryophyllorum,
Cinnamomi, Nucis moschatæ,
Granorum paradisi, Piperis longi,
Macis, Cardamomi,
Spicæ Indicæ, Rhabarbari,
Rosarum rubrarum ana G. xv.
Pincarum mundatarum ʒ. ʒ. β.
Pistaciorum ʒ. ij.
Sem. Anisi, sem. Fœniculi,
Glycyrrhizæ rasæ, Croci ana ʒ. ʒ. β.
Sacchari albi quantum sufficit.

Fiat electuarium. Conservatur per annum.

* Stomachum confortat, digestiuam virtutem
adiuuat, vitio pectoris ex frigiditate valet, renes
confortat, libidinem potenter incitat. *Nicolaus.*

A

Diassoliticum.

R. Cumini in aceto macerati & vsi, Piperis
longi, Comarum rutæ ana ʒ. j.
Nitri ʒ. β.

Teratur crassius, & cum mellis despumati, quod
fatis est, fiat electuarium in bona forma. * Al-
uum deicit, cibos qui in ventre corrupti sunt, e-
ducendo: ijsque conuenit, quibus ventri frigi-
dus est, aut ad frigus propensior. siquidem pitui-
tam extenuat, & spiritum flatulentum expellit.
Galenus.

Diatrion piperoneo.

R. Piperis nigri, albi, longi ana ʒ. l.
Anisi, Thymi, Zingiberis ana ʒ. j.
Mellis quantum satis est.

Fiat electuarium. Recipit etiam vniuscuiusque
generis piperum ʒ. iij. * Ventriculi refrigeratio-
nibus, acido ructui, quartanis, resolutis, iceno-
rosis, & inflationibus auxiliatur. *Galenus.*

Aliud.

R. Trium piperum ana ʒ. v.
Zingiberis, Thymi, Anisi ana ʒ. ij.
Spicæ Indicæ, Ammi, Amomi,
Cinnamomi ana ʒ. j.
Cassie lignæ, sem. Apij, Seseleos,
Asari, rad. Enulæ ana ʒ. ʒ. β.

Mellis quantum sufficit. Fiat electuarium. * Hoc
magis fluxionibus, quæ à capite ad thoracem
descendunt, conuenit. *Mesues.*

C

Electuarium ex citro.

R. Corticum Citri aur. xx.
Caryophyllorum, Ligni Aloes,
Cinnamomi, Macis, Galangæ ana ʒ. ij.
Cardamomi, Zingiberis ana ʒ. j.
Moschi ʒ. ʒ. β.

Mellis quantum sufficit.

Fiat electuarium. Datur ad ʒ. ʒ. β. * Cor & ventri-
culum roborat, coctionem iuuat, oris halitum
commendat, flatus crassos dissipat. *Mesues.*

D

Electuarium de baccis Lauri.

R. Fol. Rutæ ʒ. x.
Sem. Ammi, sem. Cymini,
Sem. Nigellæ, sem. Ligustici,
Sem. Carui, sem. Dauci, Origani,
Amygd. amararum, Piperis nigri, longi,
Menthastri, Baccarum Lauri,
Castorij ana ʒ. ij.
Sagapeni ʒ. ʒ. β.

E

Opopanacis ʒ. iij.
Mellis ʒ. j. ʒ. iv. ʒ. vij.

Tritis diligenter quæ triturada sunt, fiat ele-
ctuarium: additis circa finem lachrymis in vino
dissolutis. * Valet ad colicam & iliacam passio-
nem, & doloribus intestinorum ex causa frigi-
da, vel flatuosa. *Rhasis.*

Rosata nouella.

R. Rosarum viridum,
Glycyrrhizæ ana ʒ. j. ʒ. ii. ʒ. β.
Cinnamomi ʒ. ij. ʒ. ij. G. ij.

Caryophyllorum, no 3. iij.

Nardi, id est, Spicæ Indicæ,
Zingiberis, Galangæ,
Nucis moschatæ, Zedoariæ,
Styracis calamitæ, Cardamomi,
Sem. Apij ana ʒ. j. G. iij.

Sacchari albiſſimi quantum ſufficit.

Fiat electuarium. Seruatur per annum. * Con-
fert apprimè calori & ſiccitati ſtomachi, cordis,
hepatis & pulmonis: ſuum compeſcit & vomit-
um: abſcindit debilitatem ſtomachi, astringit
laxa: cardiaciſ ſubuenit: ſudorem diaphoretic-
um reprimi, ex chronica infirmitate debiles re-
creat. *Nicolaus.*

Electuarium de Aromatibus.

R. Ligni Aloes crudi, Roſarum ana aur. xij.
Calami aromat. aur. iij.
Galliæ moſchatæ, Macis, Dōronici,
Piperis longi, Nucis Moſchatæ,
Menthæ ſiccæ, Spicæ nardi, Caſſiæ,
Maſticis, Cinnamomi,
Caryophyllorum, Aſari ana aur. iij.
Crocī, Cardamomi maioris, Card. minoris,
Trium ſantalorum, Rhabbarbari,
Coſti, Cubebarum, Zingiberis,
Sem. Fœniculi, ſem. Aniſi,
Sem. Ligultiſci ana aur. iij.

Sacchari ʒ. vj.

Miux aromaticæ ʒ. xij.

Mellis deſpumati q. ſ.

Fiat electuarium. Doſis à ʒ. ij. vſque ad aur. vj.
Ad ventriculi, & hepatis affectus frigidos, ex pi-
tuita craſſa, & flatibus efficaciſ: ſtatus enim diſſi-
pat, coctionem iuuat, ob id acidus ruſtus, nau-
ſeam, cibi ſtultidum compeſcit, colorem cutis
ſloridum aſſert, canitiem tardat, oris, & ſudoris
odorem commendat: ſed hepar & renes im-
modicè calefacit, ac inde ſemen, ſiue coitum pro-
mouet. *Galenus.*

Electuarium Petri.

R. Roſarum rubrarum ʒ. ij. ʒ.
Aniſi, Marathi, Maſticis,
Schœnanthi, Caſſiæ lignæ ana ʒ. ij.
Glycyrrhizæ mundæ, Reu,
Spicæ nardi, Aſari ana ʒ. j. ʒ.
Sem. Apij, ſem. Scariole, Nenupharis,
Sem. Melonum mundat. Cinnamomi,
Trochiſc. diarrhod. Cufcuthæ, Polij ana ʒ. j.
Crocī ʒ. j.
Caphuræ ʒ. ʒ.
Sacchari ʒ. iij.

Fiat electuarium cum aqua decoctionis iſtorū.

R. Rad. Sacchari ʒ. iij. Bedegar. ʒ. ij.

Rad. Fœniculi ʒ. ij. Roſarum rub. ʒ. j.

Doſis eius à ʒ. ij. vſque ad iij. cum decoctione,
vel ſucco diſtorum. Seruatur per biennium. Pro-
priè reſpicit virtutem naturalem, quo plurimos
curauit à febris phlegmaticis, tertianis nothiſ
chronicis, propriè quibus forma corrumpitur:
oppilationes aperit & prouocat vrinam, ſtoma-
chum confortat, & hepar. *Arnold, Mellanor.*

A

Electuarium Meſue.

R. Ligni Aloes, Galliæ moſchatæ,
Spicæ nardi, Cyperi,
Calami aromatici ana ʒ. ij.
Cymini, aceto per 24. hor. infulſi, & aſſati ʒ. iij.
Sem. Porri torrefacti ʒ. j. ʒ.
Myrob. emblicarum, & belliricarum, ſucco ia-
tybi infulſarum, & toſtarum,
Nucis moſchatæ ana ʒ. ij. ʒ.
Sem. Naſturtij toſtorum ʒ. vj.
Sem. Vuuarum ʒ. v.
Sem. Myrti tritorum ʒ. xxvj.
Balauſtij, Concharum vſtarum,
Thuris, Fructus tamaricis ana ʒ. ij. ʒ.
Amcos ʒ. iij.

Tere omnia & frige in vino odorato, & ſicca: ſri-
ge iterum aqua cydoniorum, aut baccharum myr-
ti, & ſicca: iterum tere ſubtiliſſimè: excipe miua
aromatica. Dantur ʒ. iij. cum ſyrupo cydonio-
rum, aut myrtino. Ventriculorum, & cætera viſce-
ra roborat, & calefacit: ob id lienteriam, diar-
rhœam, dyſenteriam hepaticam, & alios diſta-
rum partium affectus frigidos ſanat, & im-
modicam medicamenti purgantis vacationem ſi-
ſtit, & hæmorrhoidas, ſtatus quoq; diſcutit.

Electuarium aliud euſdem.

R. Nucleorum myrti tritorum ʒ. j. ʒ.
Roſarum, Spodij, Rhu,
Trium piperum, Santali, Balauſtij,
Gum. aſſi ana ʒ. j. ʒ.

D

Granorum granatorum aſſorum ʒ. vij.
Coriandri præparati & aſſi ʒ. ʒ.
Semin. Roſarum, ſemin. Acetoſæ,
Semin. Plantaginis ana ʒ. ij.

Trita probè omnia frigrantur ex omphacio, vel
ſucco myrti, & aceto, ſiccanturque: excipiantur
deinde miua acetofa. Dantur ʒ. ij. vel iij. cum
ſyrupo cydoniorum. Confirmat ventriculorum,
& viſcera alia roborat: ſtuorem alui à cauſa cali-
da, vel medicamento nimis purgante ſiſtit: ap-
petentiam excitat.

E

Electuarium Alcanzi.

R. Roſarum, Coſti, Spicæ ana ʒ. ij.
Flor. Granati ſylueſtris ʒ. j.
Nucis moſchatæ, Calami aromatici,
Caryophyllorum, Macis,
Cardamomi ana ʒ. ij. ʒ.
Zingiberis ʒ. ij.
Myrob. Indorum, Emblicorum, Belliricorum
ana ʒ. vj.

F

Granorum myrti ʒ. j.
Balauſtij, Thuris, Cort. Citri,
Fructus tamaricis ana ʒ. ʒ.

Ferueſcant ſemel omnia in vino generoſo anti-
quo: poſt ſiccantur: ferueſcant deinde ſemel in
ſucco cydoneorum, excicenturq; in vaſe terreo
vitreato: terantur, & miua excipiantur. Dantur
ʒ. iij. cum ſyrupo cydoniorum. Ventriculorum ca-
leſcit & roborat: ob id appetentiam excitat: co-
ctionem iuuat, ſtatus diſſipat, vomitum pituito-
ſum, & ab eo virium diſſolutionem emendat.

Electua-

Electuarium vite.

R. Vuarum passarum mundat. ℥.ij.
Glycyrrhizæ mundæ & contusa ʒ.ij.
Aqua ℥.ij.β.

Coquantur bene, postea colentur, & exprimantur, colaturæ addantur

Myrob. Chebulorum, Citrinorum, Indorum enucleatorum & conquassatorum an. ʒ.ij.
Emblicorum, Belliricorum ana ʒ.ij.

Coquantur, exprimantur, & colentur: post addatur

Sacchari albissimi ℥.ij.

Coquantur ad decoctionem syrupi: tunc addatur

Cinnamomi electi ʒ.β.
Caryophyllorum, Galangæ ana ʒ.ij.
Nucis moschatæ num.ij.
Fœniculi, Anisi ana ʒ.ij.

Fiat electuarium: & reponatur in pyxide lignea.
* Stomachum roborat, & aptat, & superfluitates humorum ex nutrimento preterito remanentes, reprimendo purgat: vsus eius facit coloratos homines: canities per illud retardatur. *Arnolæus Villanovanus*

Electuarium de seminibus.

R. Semin. Cymini, Anisi, Fœniculi, Cari Dauci, Ameos, Apij, Amomi aceto horis 24. macerat. & siccata ana ʒ.ij.

Cinnamomi, Zingiberis, Macropiperis, Seseleos, Galangæ ana ʒ.ij.
Cardamomi, Spicæ nardi, Caryophyllorum ana ʒ.β.
Libylici ʒ.ij.

Melle despumato excipiuntur, vel duplo sacchari dicto, puluis ficulissimus. * Cognitionem iuat, obstructions aperit, lienteriam sanat: dolores viscerum à flatibus excitatos placat.

DE ELECTVARIIS EX-calfacientib. hepar.

Dialacca maior.

R. Laccæ lotæ, Rhabarbari ana ʒ.ijij.
Spicæ nardi, id est, Indicæ, Masticis, Sem. Apij, succi Absinthij, Succu Eupatorij Mesuæ, id est, Agerati, Sem. Ammi, Sabinæ, Amygdal. amararum, Costi, seu Zedoariæ, Myrrhæ, Rad. Rubiæ, sem. Fœniculi, Anisi, Asari, Rad. Aristolochiæ rotundæ, Gentianæ, Croci, Cinnamomi, Hyssopi, Cassiæ lignæ veræ, Schœnanthi, Bdellij ana ʒ.ij.β.
Piperis, Zingiberis ana ʒ.ij.

Myrrham & bdellium in vino infunde, cætera tenuissimè tere, & melle despumato quantum satis est, excipe: fiat electuarium. * Ventriculorum & hepar roborat, hepatis obstructions aperit: eius scirrhum dissolvit, & ex his nascentem cachexiam & hydropem sanat, vrinam mouet, lapidemq; renum & vesicæ frangit. *Mesues.*

A

Dialacca minor.

R. Laccæ lotæ, Croci, Costi, Schœnuanthos, Rubiæ, Aristolochiæ longæ, Glycyrrhizæ, Piperis ana ʒ.ij.β.
Rhabarbari ʒ.ij.
Myrrhæ, Bdellij ana ʒ.ij.

Confice. Eadem potest, vt maior, sed inefficacius. *Mesues.*

B

Dialacca Isaac.

R. Laccæ mundæ ʒ.ij.
Costi dulcis, Spicæ nardi, Xylobalsami, Cassiæ lignæ, Asari, Cinnamomi, Flor. Schœnanthi, Rhabarb. Masticis an. ʒ.ij.β.
Aristoloch. longæ & rotundæ ʒ.ij.β.
Myrrhæ, Rubiæ tinct. Gentianæ, Marathri, Apij mont. Caryophyllorum, Cymini, Absinthij recent. Eupatorij, Nucis moschatæ, Cardamomi, Cubebæ ana aur.ij.

C

Mellis despumati ℥.ij.

Seruat per biennium in pyxide ex ligno tamarisci. Dosis eius est ʒ.ij. vel iij. cum apozemate radicum. Respicit propriè virtutem naturalem, secundariò humiditates, facientes oppilationes hepatis ex frigida causa: ratè melius isto, quam cum alio aliquo antidoto curantur scirrhi, apozemata hepatis, stomachi & splenis: & stomacho confert in frigidato, & omni suspicioni hydropisis subuenit, de quo inquit Albucaasis: multoties fui expertus, & inueni magnam efficaciam: quod citius consequitur suum effectum, quam alia medicina.

D

Diacurcuma magna.

R. Tragacanthæ ʒ.ij.
Croci, Asari, sem. Petroselini, sem. Apij, Sem. Dauci, sem. Anisi ana ʒ.ij.
Rhabarbari optimi, Meui, Spicæ nardi, id est, Indicæ ana ʒ.ij.
Costi seu Zedoariæ, Myrrhæ, Cassiæ lignæ, Schœnanthi, Carpopalsami seu Cardamomi, Rubiæ tinctorum, succi Absinthij, Succu Eupatorij Mesuæ, Olei Caryophyllorum ana ʒ.ij.
Calami aromatici, Cinnamomi ana ʒ.ij.β.
Scordij, Ceterach, id est, Aspleni, Succu Glycyrrhizæ ana ʒ.ij.β.

E

Trita, & melle despumato quantum sufficit, excepta, fiat electuarium. * Ventriculi, iecoris, lienis morbos frigidos, ob id que diuturnos sanat: & hinc orta symptomata, vt hydropem, cachexiam, colorem corporis scedum, humorum in ventriculo corruptelam, renum & vesicæ vitia frigida, vrinamq; tuocat. *Mesues.*

Diacurcuma minor.

R. Spicæ nardi, id est, Indicæ, Myrrhæ, Cassiæ lignæ, Croci, Schœnanthi, Costi, Cinnamomi ana ʒ.ij.
Mellis despumati quantum sufficit.

B 4

Fiat electuarium. * Idem pollet quod superior, A
sed imbecillius. *Mefues.*

Diamorufia.

R. Croci, Acori ana 3.ij.
Myrrhæ 3.iiij.
Baccarum lauri 3.ij.ß.
Dauci, Cymini, Cinnamomi, Caffiæ,
Carpobalsami, Schœnu anthos,
Sem. Apij, Anisi, Cardamomi, Spicæ nardi,
Menthæ siccæ, Marrubij, Ameos ana 3.ij.
Costi, Trium piperum ana 3.ij.

Melle despumato excipi. ur. * Præstat eadē quæ
Diacurcuma. Nam affectus ventriculi, hepatis,
lienii frigidus: proindeque chronicos sanat, hy-
dropem, frigidam ventriculi intemperiem, ac in-
de natam crudorum succorum copiam, & dolo-
rem. *Mefues.*

Cyphoides.

R. Pulpæ passarum pinguium 3.iiij.
Croci, Calami aromatici,
Bdellij ana 3.ij.ß.
Caffiæ lignæ, Cinnamomi ana 3.ij.ß.
Spicæ nardi, id est, Indicæ 3.iiij.
Schœnanthi 3.ij.ß.
Myrrhæ 3.ij.
Rad. Aspalathi 3.ij.
Terebinthinæ 3.ij.

Mellis, vini odorati ana quantum sufficit.
Coque, fiat electuarium, vt artis est. * Ad hepa-
ticos, & thoracis affectiones utilis est. *Andro-
machus.*

Diacostum.

R. Costi candidi, aromatici, amari, Caffiæ li-
gnæ veræ, Cinnamomi ana 3.v.
Sem. Apij, Anisi, Schœnanthi,
Rhabarbari ana 3.iiij.
Afaris 3.ij.
Croci, Aristolochiæ rotundæ,
Myrrhæ ana 3.ij.
Sacchari vel mellis quantum sufficit.

Fiat electuarium. Seruetur per annum. * Valet
ad dolorem viscerum, & oppilationem in eis, &
ad principium hydropis. *Mefues.*

Confectio Rauedseni.

R. Rhabarbari, succi Eupatorij Mefuæ,
Succi absinthij ana 3.v.
Myrrhæ, Croci ana 3.ij.
Spicæ nardi, id est, Indicæ, Afaris,
Caffiæ lignæ, Schœnanthi, Fumariz,
Sem. Anisi, sem. Apij,
Amygdal. amararum ana 3.ß.
Mellis despumati quantum sufficit.

Fiat electuarium. * Obstructiones potenter a-
perit, & inde natos affectus, icterum, febres pu-
tridas etiam inueteratas, formæ corruptionem
sanat. *Mefues.*

Hæ PAR quoque EXCALFACIUNT, Dia-
cinnamomum, Diacalamenthum: de
quibus vide supra suo
loco.

DE ELECTVARIIS EX-
calfacientib. splenem:

Diacapparis.

R. Capparis 3.ij.
Scyllæ, Afari Centauriæ,
Pyrethri, Piperis nigri, Thymi,
Apij feminis Gith,
Agrimoniz radici ana 3.ij.
Mellis quantum sufficit.

B Fiat electuarium. * Ad vitia splenis valet. *Gil-
bertus de Anglia.*

Electuarium è Scoria ferri.

R. Myrobalanorum Indorum,
Myrobalanorum Belliricorum,
Myrobalanorum Emblicorum ana 3.ij.
Spicæ Indicæ, Schœnanthos,
Cyperi, Zingiberis, Piperis,
Ammios Thuris ana 3.ß.

C Scoriz ferri in fuscæ aceto per dies septem, po-
stea torrefactæ 3.iiij.

Mellis decocti cum apozemate emblicorum
3. xvj.

Misce, fiat electuarium. * Leuiter purgat, roborat,
confert ventriculi doloribus, & lienosis. *Rhasis.*

Triumphyllon Nicolai.

R. Piperis albi 3.ß.
Piperis nigri 3.ij. Cymini assi 3.ß.
Zingiberis, Nitri, Pyrethri ana 3.ij.
Piperis longi 3.ij.
Sem. Petrolini, Ameos Dauci,
Anisi, Helenij, Spicæ, Cyperi,
Apij, Seseleos, Costi ana 3.ß.
Caryophyllorum 3.ij. G. vij.ß.
Dactylorum mundat. num. xij.
Fol. rutæ viridis 3.ij.ß.
Mellis q. s. est.

Confice. * Valet propriè quartanarijs, & veræ
quotidianæ in hycme, & post prandium in sero
cum vino.

E SPLENEM quoque EXCALFACIUNT, Dia-
costum, Diacalamenthum, &c. de quibus vide
suprà suo loco.

DE ELECTVARIIS
excalfacientibus matri-
cem.

Electuarium ducis.

R. Anisi 3.ij. G. xvj.
Glycyrrhizæ, Masticis ana 3.ij. G. v.
Chamadryos, Cinnamomi,
Zingiberis, Galangæ, sem. Fœniculi,
Sem. Carui ana 3.ij. G. xv.
Xylocassiz, Calaminthæ,
Sem. Dauci, Pyrethri, Piperis albi,
Piperis longi, Cyperi, id est, rotundi,
Schœnanthi, rad. Ircos, sem. Amomi,
Folij. Afari ana 3.ij.
Spicæ nardi, id est, Indicæ, Croci,
Gummi Arabici, Tragacanthæ,

Sem. Anethi, Calami aromatici,
 Cubebaram, Caryophyllorum,
 Carpoballami, Cardamomi,
 Sem. Ligustici, sem. Olusatrici,
 Baccarum Juniperi, sem. Seseleos,
 Rad. Pentaphylli, id est rad. cius,
 Sem. Asparagi, sem. Citri, Aconiti,
 Sem. Ammii, Rhabarbari, Nucis moschatæ,
 Ligni aloes, Basilici caryophyllati,
 Milij solis, sem. Saxifragiæ,
 Nucleorum sem. Citrulli,
 Nucleorum sem. Cucumeris,
 Nucleorum sem. Melonis,
 Nucleorum sem. Cucurbitæ, sem. Scariolæ,
 Petroselinii Macedonici,
 Been albi, rubri,
 Styracis calamitæ ana ʒ. ʒ. G. v.
 Penidiorum ʒ. iv. ʒ. ij. ʒ. i.
 Sacchari, vel mellis despumati quantum sufficit.

Fiat electuarium. Conseruatur per annos tres.
 * Valet ad indigestionem & ventositatem stomachi & intestinorum, & ilci dolorem & lapidibus. *Nicolaus.*

Electuarium ex Asa.

R. Liquoris Cyrenaici, Piperis, Myrrhæ, fol. Rutæ ana ʒ. ʒ.

Mellis despumati quantum sufficit.

Fiat electuarium. Datur à ʒ. j. ad aurum vnum, in febre cum oymelite per horam ante accessionem, contra venenum cum vino calido. * Ad febres antiquas, & circuitu repetentes, vt quartanas, quotidianas, somnum grauem, tremorem, venenosos mortus. *Mesues.*

Panchriston.

R. Opii Thebaici ʒ. v.

Croci ʒ. ij. ʒ. j. ʒ.

Seseleos ʒ. ij.

Calami aromat. Castorei. Carpobalsami,

Cardamomi, Petroselinii ana ʒ. j. ʒ. j.

Zingiberis, Cassiæ, Sagapeni,

Piperis albi, Hyoscyami, semini lini,

Semin. rutæ syl. Marathi ana ʒ. ij.

Nardi, Pyrethri, Meu, Euphorbij,

Anisi, Trifolij acuti,

Dauci Cretici ana ʒ. j. ʒ.

Mellis quantum satis est.

Datur in modum auellanae in sero cum vino calido. Typicè febricitantibus datum cum mulla mirabiliter subuenit, cum hydromelite distemperatum, sine mora, menstrua prouocat. *Nicolaus.*

Electuarium imperiale, Fiorauanti.

R. Cinnamomi electi ʒ. j.

Macis, Caryophyllorum, Zingiberis ana ʒ. j.

Cassiæ ʒ. vj.

Diacytonij ʒ. xij.

Ligni aloes ʒ. ʒ.

Santali rubri ʒ. ij.

Aquæ vitæ ʒ. iij.

Moschi ʒ. ʒ.

Mellis cocti & despumati ʒ. j.

A Misce, & fiat electuarium. Dosis ab ʒ. ʒ. vsq; ad ʒ. j. * confert dolorib. matricis: menstrua prouocat: partes totius corporis debilitatas confortat. Utendum autem hoc electuario est, post usum pilularum aquilinarum.

MATRICEM quoque EXCALEFACIUNT, Diambra, Diacalamentum, Electuarium de gemmis, &c. de quibus vide suprâ suo loco.

DE ELECTVARIIS REFRIGERANTIBUS CAPUT.

Diacodion compositum.

R. Capitum papaueris flaccidorum num. x.

Aquæ cœlestis ʒ. ʒ.

Coquantur ad tertias: id est, tandiu, vsque quâ tertia pars aquæ supersit. Colaturæ expressæ adde Sapæ optimæ ad tertias coctæ ʒ. iij.

Mellis optimi ʒ. j.

Coquantur ad perfectionem: deinde addantur

Acaciæ, Hypocistidis, Croci, Balaustiorū ana Ramich ʒ. iv. (ʒ. j.)

Fiat electuarium: conseruatur per annos tres.

* Confert eis quibus ex capite ad pectus & ad pulmonē subtiles catarrhi defluunt, & sunt causa tussis. *Mesues.*

Diacodion aliud.

R. Capitū papaueris, neq; perquam viridiū, neq; etiam ariditate exuccorum num. xiiij.

Rosarum rub. ʒ. ij. ʒ.

Croci, Acaciæ, Glycyrrhizæ ana ʒ. j.

Boli Armeni ʒ. ʒ.

Cinnamomi, rad. Consolidæ maioris,

Hypocistidis, Balaustiorum ana ʒ. j.

Myrti, Dauci ana ʒ. j.

Coralli candidi, rubri, Sumach,

Sanguinis draconis,

Flor. Althææ ana ʒ. ij.

Sem. Portulacæ ʒ. j. ʒ.

E Capita papaueris in cœlesti imbre sufficienti duos dies macerato: postridie ad tertias coquito & decoctū expressum ad iustam consistentiā cum sufficiente quacitate sacchari vel mellis coquito. Postremò deposito ab igne vase, species subtilissimè tritas adijcero, & bene vnito. * Auxilio est cœliacis, dysentericis, leuitati intestinorum, alui profluuiò, cū aqua cœlesti, in qua spodium inferberuerit, aut succinum torrefactum, vel cum stillatitio rosarum liquore. *Actuarius.*

DE ELECTVARIIS REFRIGERANTIBUS PECTUS.

Diapapauer.

R. Succu Liquiritiæ, Tragacanthi,

Gummi Arabici ana ʒ. x.

Sem. Papaueris albi, Penidiorum ana ʒ. xx.

Amygdal. dulc. mundat. ʒ. x.

Amyli, sem. Cytoniorum,

Sem. Portulacæ ana ʒ. v.

Sem. Melonis, Cucurbitæ,

Cucumeris, Lactucæ, Maluæ ana ʒ. iij.

Fac puluerem, confice cum syrupo violarum vel sapa. * Mirabiliter prodest hecticis, phtificis, nimium vigilantibus. *Nicolaus.*

Diatrageanthum frigidum.

R. Tragacanthæ albissimæ ℥.ij.
Gummi Arabici ℥.j. ℥.ij.
Amyli ℥.β.
Glycyrrhizæ, sem. Cucurbitæ mundat.
Sem. Cucumeris, sem. Citrulli,
Sem. Melonis ana ℥.ij.
Sem. Vrticæ, sem. Papaueris albi ana ℥.iiij.
Caphuræ ℥.β.
Penidiorum ℥.iiij.
Sacchari albi quantum sufficit.

Fiat electuarium, conservatur per annum. * Medetur omnibus pulmonum & thoracis vitijs acutis, maxime tabidis, macie confectis: inflammatione lateris laborantibus, omnibusq; tussibus calidis & siccis, exasperationi linguæ & faucium: deuoratum tamdiu ægrotans in ore contineat, quoad liquesfactum perfectè exugatur. *Nicolaus.*

Diapenidion sine speciebus calidis.

R. Penidiorum ℥.ij. ℥.β.
Pinearum, Amygdal. dulc.
Sem. Papaueris albi ana ℥.iiij. ℥.j.
Cinnamomi, Caryophylli, Zingiberis,
Succi Glycyrrhizæ, Tragacanthæ,
Gummi Arabici, Amyli, sem. Cucurbitæ,
Sem. Citrulli, sem. Cucumeris,
Sem. Melonis ana ℥.j. β.
Caphuræ G. vij.
Sacchari albi quantum sufficit.

Fiat electuarium. * Valet aduersus omnem thoracis noxam, tussim, vocis iacturam: rabidis demiq; & purulenta excreantibus. succurrit. *Nicolaus.*

Electuarium resumptiuum.

R. Rosarum, Glycyrrhizæ,
Sacchari ana ℥.ij. G. vj.
Gummi Arabici, Tragacanthæ ana ℥.ij. ℥.ij.
Santali albi, rubri ana ℥.j. ℥.j.
Papaueris albi, succi Glycyrrhizæ,
Amyli, sem. Portulacæ, sem. Lactucæ,
Sem. Scariolæ ana ℥.ij.
Caryophyllorum, Spodij, vel Eboris vsti,
Cinnamomi ana ℥.j.
Zedoariæ, Zingiberis,
Styracis calamitæ ana ℥.ij.
Crocii G. v.
Penidiorum ℥.β.
Sem. Cucurbitæ mundat.
Sem. Citrulli, sem. Cucumeris,
Sem. Melonis ana ℥.ij.
Sem. Cytoniorum ℥.ij.
Amygdal. dulcium, Pinearum nucleorum,
Berberis, sem. Maluæ,
Sem. Cotisue Bombacis, sem. Violarum,
Sebesten pulpæ ana ℥.ij.
Syrupi violati quantum sufficit.

Fiat electuarium. * Restaurat humiditatem radicalem, lenit humectat, nutrit, & confortat, aperit poros, obsistit cholera, sedat febrem, tussim,

A & stim, restituit integras vires, & pristinâ sanitatem extenuatis, consumptis & hecticis. *Nicolaus.*

DE ELECTVARIIS REFRIGERANTIBUS COR.

Diarrhodon Abbatis.

R. Santali albi, rubri ana ℥.ij. β.
Tragacanthæ, Gummi Arabici,
Spodij ana ℥.ij.
Afari, Masticis, Spicæ nardi, id est Indicæ,
Cardamomi, succi Glycyrrhizæ,
Crocii, Ligni aloes, Caryophyllorum,
Cinnamomi Gallicæ moschataæ veræ,
Rhabarbari electi,
Berberis, id est, acinorum,
Sem. Anisi, sem. Fœniculi,
Sem. Basiliconis, sem. Cucurbitæ, sem. Citrulli,
Sem. Cucumeris, sem. Melonis, sem. Papaueris albi,

C Sem. Scariolæ, Portulacæ, Lactucæ ana ℥.j.
Margaritarum, Ossis de corde cerui ana ℥.β.
Sacchari candi, Rosar. rubratum ana ℥.j. ℥.iiij.
Caphuræ G. xv (Alij G. vij)
Moschi G. iiij. β.

Syrupi rosati Sacchari albi ana quātū sufficit.

Fiat electuarium. Conservatur per annum. * Valet aduersus ventriculi calorem, icteris, lienis, pulmonumque, contra viscerum dolores, & omnem totius corporis noxam à calore proficiscētem. *Nicolaus.*

D *Diarrhodon commune.*

R. Rosar. rub. ℥. xxx.
Trochisc. diarrhod. Trochisc. Spodio,
Glycyrrhizæ ana ℥.β.
Caryophyllorum, Triumfalorum,
Gallicæ moschataæ ana ℥.ij.
Spodij Crocii,
Masticis Ligni aloes ana ℥.ij.
Afari, Spicæ nardi Indicæ, Macis, Cardamomi ana ℥.j.

E Sem. Portulacæ, sem. Lactucæ, sem. Scariolæ,
Sem. Cucurbitæ, sem. Citrulli, sem. Cucumeris,
Sem. Melonis, Margaritarum alb. (tis,
Ocymi caryophyllati Rafuræ eboris,
Tragacanthæ, Gummi Arabici ana ℥.j.
Caphuræ ℥.j. β. Moschi ℥.β.

Confice cum Syrupo rosato, & aqua rosata. Dosis eius est ℥.β. Ventriculū & epas roborat, coctionem ob id iuuat, & dolorem horum à calcificatione & acris, ac mordenti bile mitigat. *Mesues.*

Diatrion santalon.

R. Santali albi, rubri, citrini, Rosarum,
Sacchari candi ana ℥.ij.
Rhabarbari, Spodij, succi Glycyrrhizæ,
Sem. Portulacæ ana ℥.vj. β.
Amyli, Gummi Arabici, Tragacanthæ,
Sem. Melonis, Cucumeris, Citrulli,
Cucurbitæ, Scariolæ ana ℥.j. β.
Caphuræ ℥.j. Sacchari quantum sufficit.
Fiat electuarium. * Aduersus hepatis & ventriculi calorem vtilis est: præterea mirum in modum

dam tabidis & regio morbo correptis prodest. A **DE ELECTVARIIS REFRIGERANTIBUS HEPAR.**

Nicolaus.

Diamargariton frigidum.

R. Sem. Citrulli, Cucurbitæ, Melonum, Cucumeris, Portulacæ, Papaueris albi, Santali moschatellini, Citrini, Ligni aloes, Zingiberis, Rosar. rubrarum, flor. Nymphæe, Borraginis, Baccarum Myrti ana ʒ. j. Coralli albi, rubri, ana ʒ. ʒ. Margaritarum ʒ. iij.

Sacchari quantum satis est.

Fiat electuariū. Scrutatur annis duobus. * Omnem virium imbecillitatem firmat, syncopem iuuat, asthmaicos, tabidos, tussientes, longo morbo extenuatos, & imbecillitate languentes recreat, & ad pristinum recuperandū robur conducit. *Nicolaus.*

Electuarium ex acetosa.

R. Xyloaloes, Cubebærum ana ʒ. ʒ. Ros. rub. Margaritarum, Santali citrini, Aucellanarum Indicarum ana ʒ. ij. Berberorum, sem. Cucumeris, Sem. Cucurbitæ, sem. Citrulli ana ʒ. ʒ. Sem. Oxalidis, sem. Portulacæ, Buglossi ana ʒ. iij. ʒ. Spodij, Charabæ, Gummi Arab. Tragacanthi ana ʒ. iij. Boli Armeni ʒ. j. ʒ. Caphuræ ʒ. j.

Excipe succo citri, aut omphacij, coctione inspissato. Datur a ʒ. ij. ad ʒ. ʒ. cum aqua frigida. Valet ad intemperaturam calidam totius, vt in febre æstiuosa, vel folius ventriculi, aut hepatitis, syncopen, cordis palpitationem, ebrietatem. *Galenus.*

DE ELECTVARIIS REFRIGERANTIB. STOMACHUM.

Electuarium de sorbis.

R. Carnis sorborum propemodum maturorum, costorum in aqua, cui rosæ prius incoctæ fuerint, & cortices granatorum ʒ. iv.

Mellis aut sacchari ʒ. ij. ʒ.

Coque ad crassitudinem, & recõde vase. Da ʒ. j. * Ventriculum roborat, immodicam purgationem sistit. *Mesues.*

Electuarium de baccis myrti.

R. Baccarum myrti tenuiff. critarum ʒ. j. Myrobal. nigrarum, Myrob. Belliricarum, Myrobal. Emblicarum in aqua cotontorum & vino coct. ana ʒ. vij.

Sem. Anisi, sem. Cymini sem. Apij aceto horis 24. macerat. & siccatur ana ʒ. v.

Conficitur cum mīa aromatizata. Datur cum syrupo decoctionis cydoniorum. Ventriculum & epas firmat, eorumq; coctione iuuat: ob id lientericæ, & dysentericæ hepaticæ confert. *Mesues.*

STOMACHVM quoque REFRIGERANT, Diarrhodon Abbatis, Diatrion santalon, &c. de quibus vide supra suo loco.

HEPAR refrigerat Diarrhodon Abbatis, Diatrion santalon, &c. de quibus vide supra.

DE ELECTVARIIS REFRIGERANTIBUS SPLENEM.

SPLENEM refrigerant, Diarrhodon Abbatis, Diatrion santalon, &c. de quibus supra.

DE ELECTVARIIS REFRIGERANTIBUS MATRICEM.

MATRICEM refrigerant, Diatrion santalon, Diarrhodon Abbatis, &c. de quibus supra.

DE ELECTVARIIS REFRIGERANTIBUS IUNCTURAS.

IUNCTURAS refrigerant, Diarrhodon Abbatis, Diatrion santalon: de quibus vide supra suo loco.

DE ELECTVARIIS ASTRINGENTIBUS.

Micheletæ.

R. Myrobal. Citrinorum, Chebulorum, Indorum, tostorum ana ʒ. ij. ʒ. Myrob. Belliricorum, Emblicorum, tostorum ana ʒ. ij.

Sem. Nasturtij ʒ. ij. ʒ. Sem. Cymini, sem. Anisi, sem. Foeniculi, Sem. Ammios, sem. Carui ana ʒ. j. ʒ.

Omnia cruda terantur, & macerentur in aceto vini modico horis viginti quatuor, exiccantur cum insperso aceto, postea torreantur supra prunas: tostis addantur.

Spodij, Balaustrorum, Pulpæ rhois, id est, Sumach, Masticeis. Gūmi Arabici ana ʒ. j. G. xv.

Omnia cum oleo rosato fricentur, & cõmiscantur cum syrupo myrtini triplo. * Proprie valet ad hæmorrhoides, & ad ventris torsionem, & rugitum lientericæ, & dysentericæ: & optima est omni solutioni ventris. *Nicolaus.*

Tryphera minor Phenonis.

R. Myrobal. Chebulorum, Belliricorum, Indorū, Emblicorū, Nucis moschatæ ana ʒ. v. Sem. Nasturtij, Asari, Origani Persici, Piperis, Olibani, Ammeos, Zingiberis, Fructus Tamarisci satiuæ, Nardi Indicæ, Schoenanthi, Cyperi ana ʒ. iv. Scorice ferri, quinq; diebus in aceto macerata, & siccata ʒ. xx.

Myrobalani cum butyro recenti nõ salito assentur modicum, reliqua oleo amygdalino dulci inuoluantur: deinde addantur

Moschi ʒ. j. Mellis despumati triplex pondus, vel quantum satis est.

Oportet aut̄ diligenter attendere, ne myrobalani comburantur, cum in butyro assantur. Post sex menses datur, a drachma vna ad drachmas sex.

* Valet ad corruptionē, ad abundantiam men-
struorum & hæmorrhoidarum, & ad corruptio-
nem formæ, & debilitatem stomachi, & destruit
humorem crudum, & clarificat colorem, & con-
fortat vesicâ, & abscondit fluxum ventris. *Mesues.*
ASTRINGIT etiam Diacodion.

Tryphera alia minor.

R. Myrobal. chebularum, Myrobal. Indarum,
Myrobal. Belliricarum, Myrobal. Emblicarum
ana part. æquales.

Hæ butyro vaccino inuolutæ frigentur, melle
emblicarum excipiētur, aromatizetur moscho.
Addunt alij

Cyperi, Thuris, Afari, Sem. apij, Sem. nastur-
tij ana ꝑ. j.

Scoriæ ferri nutritæ ꝑ. j.

Ventriculum & hepar firmat: lienterix confert,
& hemorrhoidibus malignis, & formæ corru-
ptæ. *Mesues.*

Electuarium consolidæ maioris.

R. Rad. cōsolidæ maioris, contus. & crib. ꝑ. j.

Cort. granatorum ꝑ. j.

Ligni aloes ꝑ. j.

Myrrhæ, Masticis, Sarcocollæ,

Sanguinis draconis ana ꝑ. ij.

Mellis communis ꝑ. xvj.

Misce, & fiat electuarium secū dūm artem. Sum-
ptum per os, & forissecus applicatur. Confert
rupturis: vulneribus præsertim pulmonis: ossi-
bus fractis, &c. *Fioranuanus.*

DE ELECTVARIIS CAL- culum frangentibus.

Electuarium Reginæ, magistræ

& vsuale.

R. Sem. Saxifragiæ, Milij solis,

Succi Liquiritiæ ana ꝑ. β.

Sem. Carui, sem. Anisi, sem. Fœniculi,

Sem. Apij, sem. Petroselinij,

Sem. Genistæ, sem. Petroselinij Macedonici,

Sem. Dauci, sem. Brusci, sem. Asparagi,

Sem. Leuistici, sem. Cumini, sem. Iuniperi,

Sem. Rutæ, sem. Sileris montani,

Baccarum Lauri, rad. Acori veri,

Pulegij, rad. Pentaphylli ana ꝑ. ij.

Spicæ Indicæ, Squinanthi, Peucedani,

Valerianæ, Carabæ, Lapidis Lyncis ana ꝑ. j. β.

Galangæ, Zingiberis, Turbith ana ꝑ. ij.

Senæ Alexand. ꝑ. j.

Sanguinis hirci præparati ꝑ. β.

Sacchari vel mellis quantum sufficit.

Fiat electuarium. *Medici Colonienses.*

Electuarium Iustinum.

R. Cinnamomi, Folij, Costi,

Spicæ nardi Indicæ, Cassiæ lignæ,

Aristolochiæ longæ, rotundæ, Enulæ cāpanæ,

Hysopi, Pulegij Artemisiæ,

Pentaphylli, id est, rad. eius, Leucopiperis,

Sem. Orobi veri, Sem. Petroselinij,

Sem. Leuistici,

A Sem. Olusatrij, id est, Petroselinij Macedonici,
Sem. Vrticæ, Milij solis, sem. Saxifragiæ,
Baccarum Iuniperi, sem. Asparagi, sem. Sileris
montani,

Sem. Apij, sem. Anethi, sem. Rutæ,

Sem. Citrei mali, sem. Fœniculi, sem. Anisi,

Baccarum Lauri ana ꝑ. j. β.

Sacchari albissimi, quantum sufficit.

Fiat electuarium. Conferuatur per annos duos.

* Valet ad dolorem renum, calculos frangit, &
B arenam expellit & stranguriâ dissoluit. *Nicolaus.*

Electuarium de cineribus.

R. Cinerum Vitri, Scorpionum,

Rad. Brassicæ, Leporis,

Putaminum ouorum (e quibus pullus exem-
ptus sit)

Lapidis Spongicæ, Sanguinis hirci præparati,
Lapidis Iudaici, Gummi Iuglandis, Acori
ana ꝑ. j.

Petroselinij, Dauci, Pulegij, Gummi Arabici,

Sem. Althææ, Piperis nigri ana ꝑ. j. β.

Mellis quantum sufficit

Fiat electuarium. *Asicenna.*

Electuarium diureticum.

R. Cineris putaminum ouorum, ex quibus
pulli sunt exclusi ꝑ. j. β.

Vitri combusti, Lapidis Spongicæ,

Lap. Iudaici ana ꝑ. j. β.

Sem. Apij, sem. Petroselinij, sem. Rusci,

Sem. Asparagi, sem. Leuistici ana ꝑ. j.

Anisi, Glycyrrhizæ ana ꝑ. β.

Sanguinis hirci præparati ꝑ. v.

Mucilaginis sebesteni ꝑ. j.

Sacchari rubri ꝑ. β.

Oxymellis compositi ꝑ. iij.

Pistaciorum depuratorum ꝑ. iv.

Infundantur pistacia in aqua cineris calidi per
duos dies, postea minutim incidantur, & coquan-
tur simul mucilagines, syrupus, & saccharum ad
spissitudinem, deinde in mortario incorporea-
tur cum pistacijs & alijs speciebus, fiat electua-
rium. * Confert in vrinæ retentione, dysuria, &
stranguria nam vrinam potenter prouocat, cal-
culos rumpit. *Barr. Montagnana.*

E *Lihontribon.*

R. Spicæ nardi, id est, Indicæ, Zingiberis,

Xylobalami, aut Xyloaloes,

Acori, id est, calami aromatici, Cinnamomi,

Peucedani, id est, rad. eius,

F Meu, (loco eius accipe Sefeli Cretici radice, id
est, Beerwurts) Melanopiperis, Macropiperis,

Leucopiperis, Saxifragiæ ana ꝑ. ij. β.

Opobalsami, (loco eius sum vntus oleū de gra-
nis iuniperi) Caryophyllorum, Costi,

Rheupontici, Glycyrrhizæ, Cyperi, Tragacan-
thæ,

Sem. Olusatrij, Chamædryos, sem. Apij, sem.
Ammeos,

Sem. Asparagij, sem. Orymi, sem. Vrticæ,

Sem. Citrei mali ana ꝑ. j. G xv.

Folij, aut Macis, Croci, Schœnanthi,

Cassiæ

Cassia lignea, Bdellij, Masticis,
Ireos, femin. Amomi, Semin. Ligustici,
Milij solis, femin. Petrofelini Macedonici,
Semin. Seseleos, Sinoni, Cardamomi,
Semin. Anethi, Euphorbij,
Lapidis Lyncis, Olei Nardini,
Olei moschellini ana ꝑ. j. Gr. xv.
Sacchari albissimi quantum sufficit.

Fiat electuarium, in vase fictili vitreato conser-
uandum. * Præclarum ad indigestionem stoma-
chi ex frigiditate: ciliorum lumborumq; dolorem
compefcit, lapides in renibus & vesica potenter
confcingit, & inde mirabiliter expellit: strangu-
riam & dysuriam euertigiò soluit. *Nicolaus.*

Philanthropos.

R. Folij, Schœnanthi, Cyperi,
Asari, Anethi, Euphorbij,
Semin. Petrofelini Macæ, Summit. thymi,
Semin. anethi, Milij solis, Lapidis lyncis ana
3. ij. ß.

Cinnamomi electi, Calami aromatici,
Polypodij, Philipendulæ, Macis,
Semin. Leuistici, Piperis albi, femin. vrticæ,
Sem. Citri, Saxifragiæ, Rad. barbanæ,
Baccarum hederæ ana ꝑ. ij.
Galangæ, Spicæ nardi, Zedoariæ,
Rad. Valerianæ, Menthæ, Bctonicæ,
Semin. Asparagi, Cardamomi min. sem. Apij,
Marathri, sem. Eruçæ, Sinapis,
Orobi albi & rub. ana 3. ß.
Caryophyllorum, Zingiberis, Cassiæ lignæ,
Costi, Pyrethri, Spicæ, Celticæ,
Cort. myrobal. citrinorum, Olibani,
Piperis longi, Carpobalsami, Carui, Cymini,
Baccarum lauri, Seseleos ana ꝑ. j.
Olei nardi, Pulegij,
Sambucini, Muscelini ana Gr. xv.
Mellis despumati quasi lb. ij.

Incorporentur. Dosis eius est à 3. ij. vsq; ad 3. iij.
Datù cum decoct. saxifragiæ, & milij solis, fran-
git lapidem mirabiliter, & fractum expellit po-
tenter absq; periculo à renibus, & à vesica. Da-
tum cum decoctione diureticorù, confert strangu-
riosus, & nephriticis frigidis. Datum cum de-
coctione scolopendriæ, & tamarisci, cõfert opi-
lationibus splenis, & hepatis ex humoribus fri-
gidis, & viscosis. Datum cum decoct. diagridij,
& euphorbij ana ꝑ. j. masticis, tragacanthi ana
ꝑ. ij. in media nocte, cum calida, est optima me-
dicina iliosis non constipatis. *Arnold. Villanovan.*

Nephrocatharticum.

R. Lapidis lyncis 3. ij. Gr. xv.
Croci 3. j. Gr. xv.
Zingiberis, Euphorbij, Myrthæ,
Olibani, Vesicæ apri siccæ,
Lapidis in hepate, vel vesica porci inueni,
Sem. hyoscyami albi, sem. Petrofelini,
Sem. Macæ, sem. Citri ana 3. j. Gr. vj.
Spicæ nardi, Costi, Schœnanthi, Pyrethri,
Cassia lignæ, Rheupontici, Prassij, Enulæ
campanæ,

A Maioranæ, Calamēthi regalis, flor. Rorismar.
Gentianæ, Saxifragiæ, Gummi hedera,
Cupularum cypræssi, Baccarum lauri, Piperis
nigri, albi,
Sema. rutæ domest. sem. iuniperi ana 3. ß.
Quatuor grana balsami, Syracis calamitæ,
Sanguinis hirci, Nasturtij, Asari,
Rad. acori, rad. Valerianæ, rad. Meu,
Rad. Arist. rotun. & longæ, Bctonicæ,
Sem. saxifragiæ, sem. Dauci ana Gr. v.
Sem. Petrofelini, suc. Asparagi,
Suc. Brusci ana Gr. v.
Sem. vrticæ ꝑ. ß. Gr. iij. ß.
Mellis despumati lb. j.

Incorporentur. Dosis eius est à 3. j. vsque ad iij.
Drachma vna ex eo data cum decoct. milij solis,
est expertum iliosis, difficultati vrinæ. Datù cum
decoct. saxifragiæ, expellit potenter lapidem de
renibus, & vesica. Datum cum decoctione arte-
misiæ, imperat menstruis. Propinatum cum de-
coct. costi sedat tumorem colic. *Arnold. Villanov.*

DE ELECTVARIIS venerem stimulantibus.

Diasatyrium.

R. Testiculorum Satyrii recentiu densorum.
Rad. Pastinacæ satiuæ recentium,
Rad. Secacul, id est, Siferis, Grigetmosen/
Nucis Indicæ, Pinicarù, Pistaciorum ana 3. vij.
Caryophyllorum, Zingiberis, Anisi,
Sem. Eruçæ, sem. Fraxini ana 3. v.
Cinnamomi, Caudarum Scincorum,
Sem. Bulbi ana 3. ij. ß. Moschi Gr. vij.
Mellis despumati optimi lb. iij.

Radices Satyrii, Pastinacæ, & Siferis priuatim, &
seorsim bene tritæ melli imponuntur, ac subi-
guntur, paululumq; mollisculo igne seruescat:
deinde pistacia, & nucis pinicæ repurgatæ ac tu-
sæ adijciuntur, vbi cum melle aliquatulum bul-
lierint, sublato ab igne lebetæ, tusa, & cribratæ
species adduntur: postremò moschus cum exi-
guo stillatitio aquarum liquore inferitur. Fit que
electuarium in fictili vase vitreato conseruandù
per annum vnum. * Pollet contra vesicæ & re-
num imbecillitatem: is etiam auxilio est, qui vrin-
am reddere nequeunt: venerem stimulat, eam-
que certa de causa cessantem, haud segniter re-
stituit. *Nicolaus.*

Diasatyrium aliud.

R. Rad. Secacul albi & mudi, & elixati in de-
cocto Cicerum, quorù prima aqua, in qua
decoquebantur, sit effusa, lb. j.
Testiculorum vulpis 3. viij.
Rad. Raphani 3. iij.
Rad. Loph plani 3. ij.
Terantur hæ tres radices posteriores, & infun-
dantur super eas lactis bubuli aut ouilli tantum,
vt lac duos digitos emineat, adijciendo
Olei Sesamini, Butyri recētis nō saliti ana 3. ij.
Coquantur cum facilitate vsq; ad consumptio-
nem lactis, & donec omnino remollitæ sint ra-

dices, & habeant suam spissitudinem instar pul-
tis crassioris. nam si aqueum quod in lacte & ra-
dicibus est, non consumatur, situm contrahit hoc
medicamentum. Postea ad funde omnibus hisce
prædictis radicibus

Mellis despumati optimi ℥b. vj.

Succi ceparum recentium ℥b. j. β.

Coque omnia simul ad perfectam decoctionē:
deinde ad igne deponē, & insperge subsequen-
tium specierum minutissimum puluerem:

Caudarum Scinci cum renibus & sumine ℥. j. B

Seminis Erucæ ℥. iv.

Zingiberis, Been albi, rubri, sem. Fraxini,

Sem. Nasturtij, Cinnamomi, Piperis longi,

Sem. Bauciæ, sem Napi,

Pulpæ sem. Alparagi, maximè recētis an. 3. iv.

Confice cum eist vltimo verò adiciantur subse-
quentia :

Pinearum mundatarum ℥b. j. β.

Pistaciorum ℥. x.

Cōfice, & misce omnia optimè, & aromatiza cū
Mosci boni ℥. j. * Valer ad erectionem virgæ:
multiplicat sperma, & desiderii cocūdi. *Mesues.*

*Diasatyriion analepticum & renu-
tritorium.*

R. Rad. Satyrii plenarum & recent ℥b. j.

Tere, coque exactè in lacte ouino q. s. est ad la-
ctis consumptionem. Postea tere pistillo ligneo
cum ℥. iij. olei recentis amygdal. dulcium. De in-
de syrupum ex succi buglosi cocti & despumati
℥b. ij. succi pomorum dulcium ℥. xij. cum saccha-
ri optimi ℥b. iij. coctum superfunde, misce perco-
quendo. Postremo ab igne deposito adde

Cinnamomi 3. v.

Been albi, Been rubri ana 3. ij.

Ligni aloes 3. iij.

Croci, Santali citrini, Tragacanthi,

Gummi Arabici, Oeymi caryophyllati,

Cubebæ, Macis ana 3. j. β.

Confice & pone in vase vitreo. Dosis ab aur. iij. E
ad aur. v. Confert phthisicis, hæcticis, vel aliter
consumptis, & emaciatis, semen auget, venerem-
que incitat. *Mesues.*

Tryphera Sarracenicæ.

R. Myrobal. Chebulorum, Indorum,
Belliricorum, Emblicorum, Citrinorum ana
3. v.

Cinnamomi, Leucopiperis, Macropiperis,

Melanopiperis, Secacul, id est Siferis,

Folij, sem. Maceris, Spicæ nardi Indicæ,

Cardamomi maioris, minoris, Cassiæ lignæ,

Seitaragi Indi, id est, Lepidij, Cyperi, Apij,

Lingæ auis, Caryophyllorum,

Been albi, rubri, Zingiberis ana 3. ij.

Nucis moschata, Macis, Sesami excorticati
ana 3. iij.

Amygdal. dulcium, amararum ana 3. v.

Ligni aloes, Masticeis, Rhabarbari, sem. Fœni-
culi ana 3. iij.

Oeymi caryophyllati, Menthæ siccæ,

Origani Perlici ana 3. j. β.

A Fricentur myrobalani tritæ cum butyro vaccino
recenti & non salito, aliæ verò species cum oleo
amygdalino dulci: & confice cum mellis despu-
mati optimi triplo: & serua in vase fictili vitrea-
to ad annos duos. Datur à 3. j. β. vsque ad 3. iij.

Addunt aliqui Turbith 3. v. Moschi 3. j. Gr. xv.
* Concoctionem ventriculi & hepatis suo calo-
re iuuat: ob id flatus dissipat, humores in ventri-
culo & alijs visceribus putres absumit: oris &
corporis odorem & colorem commendat, lassitu-
dinem tollit, sanitatem præsentem tuetur, &
morborum generationem prohibet, venerem
auget, hæmorrhoides sanat. *Mesues.*

Tryphera Galeni.

R. Myrobal. omnium, ana 3. x.

Zingiberis, Masticeis,

Cinnamomi, Caryophyllorum ana 3. viij.

Galangæ, Spicæ nardi, Afari,

Croci, sem. Fœniculi, sem. Anisi,

Sem. Apij, sem. Ameos ana 3. β.

Costi, Piperis nigri, & longi, Cassiæ ana 3. iij.

Nucis moschata, Cardamomi vtriusque,

Macis, Calami aromat. Ligni aloes ana 3. ij.

Been albi, & rub. Piperis, Cyperi ana 3. iij. β.

Ambra 3. j.

Moschi 3. j.

Fricentur myrobalani cum oleo amygdal. dulc.
Melle despumato omnia excipiuntur. Scoriam ferri
in aceto nutrita aliquando additur. Dosis eius
est à 3. j. ad 3. ij. Confortat stomachum & cale-
facit ipsum.

Tryphera muscata.

R. Myrobal. Chebulorum, Myrob. Nigrarum,

Myrob. Emblicarum, Myrob. Belliricarum,

Piperis nigri, & longi, Zingiberis, Cassiæ,

Spicæ nardi ana 3. v.

Sem. Anethi, sem. Porri ana 3. ij.

Sem. Dauci, Rosar. rub. Cinnamomi,

Nucis moschata, Caryophyllorum ana 3. j. β.

Macis, Cardamomi maior. Galangæ,

Ligni aloes, Moschi ana 3. j.

Sem. nasturtij 3. x.

Excipiuntur melle despumato. Datur à 3. ij. ad
3. β. Addantur interdū scorix ferri nutritæ 3. ij.
Eadem promittit, vt Sarracenicæ. *Mesues.*

DE ELECTVARIIS

contra venena.

Diarceuthidon Democratis.

F R. Baccarum Iuniperi 3. β.

Terræ Lemniæ 3. ij.

Trita excipiantur olei dulcis quantitate suffi-
cienti.

Alij butyrum recens loco olei sumunt. * Ac-
cipiatem turum à venenis reddit. nam si vene-
num non subsit, quæta manet: sin ad sit nauseam
conciat, & cu omere cogit, ita vt venenum quo-
que cum antidoto rejiciatur. *Galenus.*

Electuarium de ono.

R. Ouum gallinæ recens in altera angulorum
parte aperiat, vt albumen extrahi queat: vi-
tello

tello addatur croci contusi, quantum ad imple-
dum ouum sufficit: foramē suo opereulo & oui
albumine claudatur, atq; in cineribus calidis ad
perfectam vsq; coctionem assetur: deinde abla-
to cortice, teratur, addanturq;

Sem. Erucæ, Dictamni albi,

Tormentillæ ana ʒ.ij.

Trochiscorum bechicorum ʒ. j.

Theriacæ optimæ ad pondus omnium.

Cōtundantur simul optimè, & diutissimè, fiatq;
electuarium, quod in vase fictili vitreato seruetur
ad annos 30. Datur à ʒ.β. ad ʒ. j. Contra pes-
stem præsentaneum est remedium.

Electuarium de ouo, aliter, Maxim.

I. Imp.

R. Ouum gallinæ recens, & educto per apicē
albumine, id quod vacuū est Croco Oriētali nō
puluerizato imple, vitellum nō auferēdo, postea
cū alio putamine iterū occlude, ne quid transpi-
ret, & lento igne vel post fornacē tam diu assa in-
ollula, donec tota oui testa ad nigredinē deue-
niat. Exempta à testa materia, exiccetur, vt in
mortario exquisitissimè contundi & in pulue-
rem redigi queat, addendo pulueris sinapis albi
quantum prædicta omnia ponderant. Postea

R. Pul. dictamni albi, pul. Tormentillæ ana ʒ.ij.

Pul. Myrrha, pul. Comu cerui,

Pul. Nucis Vomica ana ʒ. j.

Pul. Angelicæ, pul. Pimpinellæ,

Pul. Granorum Iuniperi, pul. Zedoariæ,

Pul. Caphuræ an. ʒ.β.

Misce omnia simul in mortario, & tandē adpo-
ne Theriacæ optimæ ad pondus omnium, & lte-
rum pistillo foriter contunde & commisce per
tres quasi integras horas agitādo: fiat electua-
rium, vt artis est. *Medici Augustani.*

Electuarium de ouo, aliter.

Albumen per acutiorem oui partem educitur:
ouum croco repletur, pulve postea circumlini-
tur, sub cineribus, donec in puluerē redigi pos-
sit, coquitur, eius pulueri sequentia adduntur:

R. Rad. Tormentillæ, rad. Mosus diaboli, rad.

Angelicæ rad. Pimpinellæ, rad. Dictamni,

rad. Zedoariæ,

Theriacæ veteris ʒ. iij.

Aquæ scabiosæ vel rosarum diluuntur: puluis
oui prædictis miscetur: & eius mixtionis quoti-
die manè ʒ. j. vel ʒ. ij. tumuntur. Pesti medetur.
Anonius Chalmecus.

Electuarium de nucibus.

R. Nuces communes xv.

Caricas pingues xv.

Rad. Aristolochiæ vtriusq; ana ʒ. j. β.

Rad. Tormentillæ, rad. Dictamni albi,

Pimpinellæ ana ʒ. ij. β.

Absinthij, Rutæ, Scabiosæ, Afari an. M. j.

Baccarum lauri ʒ. ij. β.

Cortic. Citri, Galangæ, Macis ana ʒ. j.

Flor. borrag. ij.

Ossis de corde cerui, Boli Armeni, Myrrha
ana ʒ. j.

Mellis despumati lb. iij.

Misceantur fiatq; electuarium, de quo detur
manè instar lupini. Præseruat à peste. *Anonius
Chalmecus.*

*Electuarium præseruatiuum contra pestem,
& alios morbos.*

R. Cinnamomi electi ʒ. β.

Zedoariæ ʒ. j.

Boli armeni præparati ʒ. iij.

B Caphuræ G. vij.

Sem. citri excorticati, sem. acetosæ,

Cortic. mali citri ana ʒ. j. β.

Rad. Dictamni, rad. Tormentillæ,

Rad. Pimpinellæ ana ʒ. β.

Rasuræ eboris, Ossis de corde cerui ana ʒ. j.

Auri fol. Fol. argenti ana ʒ. β.

Frag. Saphyri, frag. Rubini, frag. Smaragdi,

Frag. Granati ana ʒ. j.

Misce, & fiat puluis, cui adde

C Conseruæ Rosarum, conf. Acetosæ, conf. Bu-
glossæ ana ʒ. ij.

Sacchari albis. in aqua bugloss. & endiuicæ
Dissoluti lb. j.

Fiat electuarium. Dosis ad quantitatem duarum
fabarum. In censo verò iam peste ʒ. β. cum vino
acetosæ detur omni die. *Priscianus de Corduba.*

Electuarium contra pestem.

R. Tormentillæ, Rubiæ tinct. Cardui bened.
ana ʒ. iij.

D Carlinæ ʒ. ij.

Terræ sigillatæ veræ, Boli Armeni ana ʒ. j.

Caphuræ ʒ. ij.

Moichi, Ambræ ana ʒ. β.

Theriacæ veteris, Mithridati ana ʒ. iij. β.

Spec. Diamarg. Nicol. ʒ. ij. β.

Aquæ vitæ optimæ atq; circulatæ lb. j.

Puluerizanda puluerizentur optimè, & pon-
in boecia vitreata cum dicta aqua vitæ, & c
E datur os boecia. ne exhalet, & ibi stēt infusa
24. horas, postea destillentur, per alembicū, q
vsq; faeces remaneant, tunc abijce, & aquā serui
in qua dissolue

Sacchari taberzet lb. j. β.

Croci ʒ. ij.

Bulliant omnia vsque ad spissitudinem syrupi,
cui addantur:

Zedoariæ ʒ. ij.

Boli Armeni ʒ. β.

F Terræ sigillatæ veræ ʒ. iij.

Carlinæ ʒ. j.

Vnicorni, Lapidis serpentini ana ʒ. j.

Frag. hyacinthi frag. Smaragdi,

Frag. Saphyri, frag. Granati ana ʒ. j.

Margaritarum Berillorum ana ʒ. ij.

Coralli albi & rubri ana ʒ. j.

Santali albi, citrin. & rub. ana ʒ. j.

Cortic. mali citri, Ossis de corde cerui an. ʒ. ij.

Been albi & rub. ana ʒ. j.

Fol. auri, num. 30.

Fol. argenti num. xxxvj.

Syrup. de acetofitate citri, syrup. de limonib. **A**

Syrupi de Ribes an. ʒ. ij.

Syrupi acetosi simp. ʒ. j. ʒ.

Confer. borrag. bugloss. rosarum an. ʒ. ij. ʒ.

Misce & fiat electuarium secundum artem. Est enim mirabile tempore pestis, tum ad præseruationem, tum curationem. *Nicolaus de Grassis, Med. Romanus.*

Electuarium contra Pestem, quod alij Electuarium Papæ vocant.

R. Granorum Iuniperi ʒ. ij. ʒ.

Caryophyllorum, Macis moschatæ,

Zingiberis albi, Zedoariæ ana ʒ. ij.

Gentianæ, Tormentillæ, Herbæ tunicæ,

Distamni albi, rad. Aristoloch. rotundæ,

Rad. Aristolochiæ longæ an. ʒ. ij. ʒ.

Saluiæ, Rutæ, Balsamitæ, Menthæ crispæ,

Rad. Chelidoniæ an. ʒ. j.

Baccarum lauri, Doronici, Croci orient.

Sem. acetosæ, sem. Citri, sem. Ocyimi, Masticis, **C**

Thuris,

Boli armeni, Terræ lemnicæ, Spodij præparati,

Ossis de corde cerui, Rafuræ eboris,

Marg. præparatarum, Corall. rubeorum, Frag.

Saphyri,

Frag. Smaragdi, Ligni aloes, Santali Citrini,

Santali Rubri, santali Muscellini an. ʒ. ʒ.

Conseruæ Rosarum, conseruæ Buglossæ,

Cõseruæ Nymphææ, Theriacæ electæ ana ʒ. j.

Sacchari optimi ʒ. ij.

D Dissoluatur saccharum cum aqua scabiosæ &

rosarum, addendo

Caphuræ ʒ. i.

Miscantur omnia vt artis est. *Guido.*

Diascordium.

R. Cinnamomi, Cassiæ lignæ an. ʒ. ʒ.

cordij veri ʒ. j.

istâni Cretici, Tormẽtillæ, Bistortæ an. ʒ. ʒ.

Galbani, Gummi Arabici an. ʒ. ʒ.

Opij ʒ. j. ʒ.

styracis Calamitæ ʒ. iv. ʒ.

Sem. acetosæ ʒ. j. ʒ.

Gentianæ ʒ. ʒ. Boli armeni ʒ. j. ʒ.

Terræ Lemnicæ ʒ. ʒ.

Piperis longi, Zingiberis an. ʒ. ij.

Mellis albi ʒ. ij. ʒ.

Conseruæ ros. ʒ. j.

Vini aromatici ʒ. ʒ.

Fiat electuariũ. Hoc feliciter vtũtur in ijs, in quibus Theriaca locum non habet, vt pueris & gravidis. In peste correptis ac extremè desperatis commendatur hoc modo.

R. Succu Liliulæ ʒ. j.

Succu Citri ʒ. j.

Diascordij ʒ. ij.

Spec. Cordialium, Spec. è gemmis an. ʒ. j.

Aceti ʒ. j.

Omnia misceto & totum haurito. *Hieronymus Præceptorius.*

Athanasia Mithridatis.

R. Piperis albi G. xl.

Costi, Mei, Acori, Agarici, Scordij,

Dauci, Petroselini ana ʒ. iv.

Croci, Myrrhæ ana ʒ. viij.

Cinnamomi, Cassiæ, Schœnanthi an. ʒ. xij.

Mellis quantum sufficit.

Compone, vt artis est. * Facit ad venena, & omnium venenatorum morsus, quibusque cibus in ventriculo acefcit, sanguinemque reiciunt: antiquas insuper tuffes hepatis, lienis, vesicæ & vteri morbos sanat. *Galenus.*

B

Antidotum contra Venena lethalia, & Pestem.

R. Rhabbarbari, Rhapontici, rad. Phu, Acori

Rad. Cyperi, Quinq; folij, rad. Tormentillæ,

Rad. Aristoloch. rotun. rad. Pæoniæ, Helenij,

Rad. Costi, Iridis, rad. Chamæleontis albi ana ʒ. ij.

Rad. Galangæ, rad. Imperatoriæ,

Rad. Distamni albi, rad. Angelicæ, Rad. Mil-

lefolij,

Rad. Filipêdulæ, rad. Doronici, rad. Zedoariæ,

Rad. Zingiberis ana ʒ. ij.

Agarici ʒ. ij.

Libanotidis maris, Gentianæ,

Morsus diaboli ana ʒ. ij. ʒ.

Sem. mali Citri, sem. Viticis, sem. Cocci infe-

storij,

Semin. Fraxini, sem. Acetosæ, sem. Pastinacæ

syluest.

D Sem. Napi, Nigellæ, sem. Pæoniæ, sem. Ocyimi,

Sem. Iriionis, sem. Thlaspis, sem. Fœniculi,

Sem. Ammi ana ʒ. ij.

Baccarum Lauri, baccar. Iuniperi, baccar. He-

deræ,

Baccar. Smilacis, Cubebæ ana ʒ. j. ʒ.

Fol. Scordij, fol. Chamædryos, fol. Chamæ-

pityos.

Fol. Centaurij min. fol. Stœchadis, fol. Nardi

Celtici.

E Fol. Calaminthæ fol. Rutæ ana ʒ. j. ʒ.

Fol. Menthæ, fol. Betonicæ fol. Verbenacæ,

Fol. Scabiosæ, fol. Cardui benedicti,

Fol. Melissa ana ʒ. j. ʒ.

Distamni Cretensis ʒ. ij.

Sampfuchi, Hyperici, Iunci odorati, Marrubij,

Galangæ, Sabinæ, Pimpinellæ ʒ. ij.

Caricarum, Nucum iuglandium, Pistaciorum

ana ʒ. ij.

Myrobalanorum emblicorum ʒ. ʒ.

Flor. Borraginis, flor. Buglossæ, flor. Rosarum,

Flor. Lauendulæ, flor. Saluiæ,

Flor. Rorismarini ana ʒ. iv.

Croci ʒ. ij. Cassiæ odoratæ ʒ. x.

Caryophyllorum, Nucis moschatæ, Macis ana ʒ. ij. ʒ.

Piperis nigri, Piperis longi,

Santalorum omnium, Agallochi ana ʒ. j. ʒ.

Cornu cerui ʒ. ʒ. Unicorni ʒ. j.

Ossis cordis ceruini, Ramentorum eboris,

Virgæ ceruinæ, Castorij ana ʒ. iv.

Terræ lemnicæ ʒ. ij. Opij ʒ. j. ʒ.

Margarita-

Margaritarum Orientaliū, rament. Smaragdi, A
Rament. Hyacinthi, Corallij rubri ana ʒ.β.
Caphuræ ʒ.ij.
Masticis, Thuris, Styracis, Myrrhæ, Gummi
Arabici,
Terebinthinæ, Sagapeni,
Opopanax, Lacerpitij ana ʒ.ij.β.
Moschi odorati, Ambræ ana ʒ.j.
Olei Vitrioli ʒ.β.
Specierum Cordialium, spec. Diamargarit.
Spec. Diamoschi, spec. Diabre spec. Diagemæ, B
Trochif. caphuræ ana ʒ.ij.β.
De vipera ʒ.ij.
De seilla ʒ.ij.β. (Echii,
Succi acetosæ, suc. Sonchi, suc. Scordij, suc.
Suc. Buglossi, suc. Melissæ ana ℥.β.
Hypocistidis ʒ.ij.
Theriaca electæ, Mithridatij optimi ana ʒ.vj.
Vini odorati ℥.ij.
Sacchari albis ℥.vii.

Fiat electuarium. *Martholus.*

*Electuarium contra pestem, Ferdinandi
Imperatoris.*

R. Boli Armeni præparati ʒ.β.
Rasuræ Cornu cerui, sem. Citri,
Sem. Arantiorum, sem. Limonum ana ʒ.ij.
Diptami albi, Cinnamomi electi ana ʒ.ij.
Caryophyllorum, Rosarum rubrarum,
Coriandri præparati, sem. Perforatæ,
Rasuræ eboris ana ʒ.β.
Xyloaloes, Nucis moschatæ, Maioranæ,
Granorū Iuniperi, Ossis de corde cerui, sem.
Anisi,
Sem. Perfoliatæ, rad. Tormetille, rad. Scabiosæ,
Rad. Buglossæ, Santalorum omnium ana ʒ.β.
Saphyri, Hyacinthi, Smaragdi, Rubini,
Granathi, præparatorum ana ʒ.j.

Misce. *Augustini.*

Electuarium pestilentielle.

R. Rad. Angelicæ domesticæ, rad. Imperatoricæ, E
Rad. Zedoariæ, sem. Angelicæ domesticæ,
Granorum iuniperi Rutæ, (ʒ.ij.
Boli optimi finissimi, Cinnamomi electi ana
Angelicæ sylvestris rad. rad. Tormentillæ,
Rad. Chamæleontis Carlinæ dictæ,
Rad. Asclepiadis siue chelidoniæ,
Rad. Pimpinellæ, rad. Morfus diaboli
Rap. Phu veri domesticæ, Acetosæ,
Sem. Citri, vel Limonum, vel Aurantiorum,
Sem. Cardui benedicti, Baccarum lauri,
Foliorum Sabine, fol. Cardui benedicti,
Florum Lauendulæ, Rosarum rubrarum,
Crocii, Opii, Myrrhæ optimæ,
Thuris, Rasuræ cornu cerui ana ʒ.j.
Rad. Aristolochiæ nostræ vulgaris,
Rad. Gentianæ,
Rad. Acori, siue Calami aromatici,
Cort. Laureolæ incisorum, & in aceto per no-
ctem maceratorum, rursusq; exicatorū,
Summitatū centaurij minoris, Pipcris longi,
Maceris, Euphorbij ana ʒ.β.

Fiat pulvis ad Electuarium conficiendum ex co,
adde

Nucum iuglandium non rancidarum,
Pulpæ ficuum optimarum ana ʒ.β.
Succi acetosæ, Vini præstantissimi ana ʒ.j.β.
Sacchari finissimi ʒ.ij.
Mellis purissimi ʒ.xvj.

Fiat electuarium. Ad tabulas formandas accipe
pro ʒ. j. Pulverum, sacchari ʒ. j. in aqua conuen-
nienti dissoluti, fiant Tabulæ. De electuario da-
tur ad præseruationem ʒ.β. singulis vel alternis
diebus ad curationem verò ʒ.j. *Medici Basilienses.*

Theriaca seu Antidotus contra pestem.

R. Rad. Angelicæ, rad. Gentianæ, Rad. Zedo-
ariæ,
Rad. Tormentillæ, rad. Distamni Cretici,
Rad. Pimpinellæ, rad. Valerianæ,
Rad. Ostrutij, rad. Morfus diaboli,
Rad. Arist. rotundæ, rad. Afari,
Rad. Serpentariæ, rad. Leuistici, rad. Cardo-
patij,
Rad. Petasitidis, herb. Scordij,
Herb. Rutæ, herb. Cardui benedicti,
Herb. Galengæ (cuius defectu augetur quan-
titas scordij) flor. Calendulæ, sem. Citri,
Sem. Acetosæ, Baccarum lauri, Ossis de corde
cerui,
Cornu cerui præparati ana ʒ.ij.

C
D
Crocii, Masticis, Thuris, Santalorum omnium
ana ʒ.j.
Cinnamomi, Myrrhæ, Boli armeni præparati,
Terræ sigillatæ, Florum Sulphuris,
Camphuræ ana ʒ.β.
Spec. Diagemæ cal. & frig.
Spec. Diamarg. cal. & frig. spec. Diabre,
Spec. Cordialium ana ʒ.j.
Succi Scordij, succi Calendulæ,
Succi Baccarum Ebuli ana ʒ.j.
Theriacæ Andromachi ʒ.vj.
Mithridati, Electuarij de ouo ana ʒ.ij.
Aque vitæ contra pestem ʒ.ij.

Commisceantur omnia & cum syrupo acetosi-
tatis Citri, vel cum Melle despumato optimo q.
f. incorporentur secundum artem ad formam
Opiatæ. Dosis à ʒ. j. ad ʒ. ij. pro ætatis ratione.
Adamus Lonicervus.

Electuarium præseruatiuum in peste.

R. Rad. Angelicæ, rad. Gētiang, rad. Zedoariæ,
Rad. Tormentillæ, rad. Pimpinellæ,
Rad. Valerianæ, rad. Galangæ, rad. Zingiberis,
Herb. Scordij, herb. Rutæ, herb. Saluiæ,
Herb. Maioranæ, herb. Cardui benedicti,
Flor. Calendulæ. Granorum iuniperi ana ʒ.vj.
Crocii ʒ.ij. Cinnamomi ʒ.j.
Myrrhæ flor. Sulphuris an. ʒ.β.
Thuris, Masticis an. ʒ.ij.
Boli Armeni, Terræ sigillatæ an. ʒ.j.
Caphuræ ʒ.β.
Conferue Rosarum, confer. Borriginis,
Confer. Anthos ana ʒ.ij.
Theriacæ Andromachi, Mithridati ana ʒ.j.

Theriaca Diateffaron ℥.vj.
Cum Syrup. acetos. Citri, vel cum Melle optimè
despumato fiat electuarium ad formam Opi-
acæ. Dosis quantitas auellanae, manè ante egres-
sum ex aëdibus. *Adamus Lonicerus.*

Aliud.

℞. Conser. Rosarum & Acetosæ ana ℥.j.
Conser. Florū borraginis buglossæ, cichorii,
Rob. de Ribes, de Berberis an. ℥.β.
Cortic. citri conditi saccha ℥.ij.
Rasuræ eboris,
Cornu cerui ana ℥. iij.
Corallor. rubeorum ℥.ij.
Semin. Citri ℥.j.
Sem. Portulacæ,
Fol. Dictamni veri,
Cinnamomi, Zedoariæ, Angelicæ,
Santali rubri an. ℥.β.
Rad. Tormentillæ ℥. iij.
Sacchari rosati tabulati ℥. iix. (q.f.)
Syrupi de Limonibus, de acetositate citri ana
Misce. Fiat Electuarium secundum artem. *Iohan.
Bauhinius Junior.*

Aliud pro pauperibus.

℞. Rad. Pentaphylli, Tormentillæ, Angelicæ
vel Carlinæ,
Gentianæ ana ℥. iv.
Zedoariæ ℥. ij.
Iridis ℥. β.
Corticis citri, arantiorum an. ℥. j.
Baccarum iuniperi ℥. iij.
Conser. flor. Rosarum & borraginis ana ℥. ij.
Herbarū rutæ, Cardui benedicti acetosæ, por-
tulacæ an. M. ij.
Boliabluti aqua rosarum ℥. ij.
Cum succo acetosæ & saccharo fiat Electua-
rium. *Idem.*

Antidotum de sanguinibus.

Antidotum de sanguinibus, conficitur ex san-
guine anatis, maris & sceminæ, sicco, hæc dino itè
& aserino: quod & posteriores Medici perpe-
tuo in pestilentia plurimum probarunt. Valet ad
venena venenatorū q̄, morsum. Videtur aut̄ san-
guinis vsus à magno illo Mithridate Rege origi-
nem habuisse: qui tamen Rex non omnem san-
guinem antidonis miscuit, sed tantum anatum
Ponticarum: quoniam veneno viuere. *Galenus.*

*Antidotus Regis Mithridatis contra omne
venenum & pestilentiam.*

℞. Nucum iuglandium siccarum ℥. vj.
Picuum siccarum ℥. iij.
Fol. rutæ sicc. ℥. β.
Salis ℥. ij.
Omnia hæc in minutas partes concisa, aqua ro-
sarum imbuitur, neq; ut quidam volūt terantur.
Aliqui hæc miscunt succo acetosæ aut aceto ro-
saceo. Nonnulli etiam addunt gran. iuniperi ℥.
β. Hoc antidotum ieiuno stomacho sumatur ad
quantitatem nucis castanæ, estq; aduersus ve-
nenum præseruatiuum.

*Antidotus Nicomedis regis con-
tra venena.*

℞. Baccarum Iuniperi ℥. ij.
Terræ Lemniæ ℥. ij. & obulos ij.
Hæc ubi in puluerem redegeris, oleo aut melle
commiscebis reponesq; atq; cum opus fuerit,
ex aquæ mullæ cyathis duobus in magnitudine
auellanae dabis.

**B DE ELECTVARIIS OES
ficinalibus lenitiuis.**

Flores cassiæ.

℞. Cannas seu siliquas Cassiæ ponderosas, &
quæ non resonant concussæ: aperi eas, & cōten-
tam in eis pulpam seu medullam cum laminis
& seminibus suis diligenter euacua: & exempta
proijce super inuersum & angustū cribrum, feris
equinis contextū. Cribrū deinde pone supra bul-
lientis aquæ vaporem, & auerso cochlearis con-
uexo medullā cassiæ hinc & inde ducito, ut per
cribrū paulatim excernatur: & si quid excretum
est, aut penetrauerit, confestim subinde auferto,
ne plus quàm necesse est, de vapore imbibat: id-
que tamdiu facito, donec quantū voles, college-
ris. Porro cum necessitas requirit, semper recen-
tes exprime cassiæ flores: repositi enim acefcunt.
Si quis cassiæ flores sine pulpam magis solutiua
reddere volet, in bullientem aquā proijciat folia
D Persici, aut flores Persici, & Prunellorum sylue-
striū, aut omnia hæc simul: horum enim vapor &
distillata aqua soluit aluū. * Mundificat sangui-
nem, & compescit omnem acuitatem, & sedat
stom, & propriè cum succo Endiuæ, aut Taraxa-
conis, in quibus aduenit de puratio secundum
artem. Eri ipsa quidem mūdificat stomachum, &
educit cholera & phlegma, & operatur illud si-
ne nocumēto & excessu: caret enim mordicatio-
ne. Eri ipsa quidem lenit pectus & guttur, & re-
E soluit apostemata acuta in eis. Et confert calefa-
ctioni renum, sumpta cum diureticis in infusio-
ne glycyrrhizæ, & prohibet generationem lapi-
dis in eis, & confert febribus calidis. Datur re-
cens à ℥. iij. ad ℥. j. si per os assumatur manè vel
ante cœnam, sed paulò ante partum: in clysteri-
bus verò ab ℥. j. ad ℥. ij. *Mesues & Cordus.*

Cassia extracta sine folijs senæ.

℞. Prunorum num. xij.
F Violarum M. j.
Hordei mundi, Anisi, Polypodij,
Sem. Carthami ana ℥. v.
Capill. Veneris, Thymi, Epithymi ana M. β.
Passularum ℥. β.
Sem. Fœniculi ℥. ij.
Sem. Portulacæ sem. Maluæ ana ℥. iij.
Glycyrrhizæ ℥. β.
Fiat horum decoctio in sufficienti quantitate
aquæ, colentur: in colatura dissolue
Pulpa cassiæ lb. ij.
Pulpa Tamarindorum ℥. j.

Cinnamomi ꝑ.ij.
Sacchari optimi ꝑ.j.

Coquantur ad perfectionem, secundum artem.

Cassia extracta cum folijs senæ.

R. Confectionis Cassiæ extractæ sine folijs
Senæ ꝑ.ij.

Pulueris foliorum Senæ ꝑ.ij.

Misce secundum artem. Facile soluit, lenit asperitatem intestinorum, remouet stipticitatem, & ventris onus; subducit, & morbis cholericis & melancholicis auxilia præbet.

Diacassia, sub nomine cassia condita.

R. Pulpæ Cassiæ ꝑ.j.

Pulpæ Tamar. Mannæ electæ, Penidorum,
Sacchari violati, Sacch. candi ana ꝑ.ß.

Syrupi violati ꝑ.ij.

Hæc omnia dissolue in decocto sequenti:

R. Prunorum, Violarum, Glycyrrhizæ, sem.
communium frig. maiorum enucleatorum,
Polypodij ana ꝑ.j.

Foliorum Senæ ꝑ.ß.

Anisi, Fœniculi ana ꝑ.j.

Coquantur in aqua ad tertiam partis consumptionem: & colaturæ bene expressæ addantur supradicta, ac in electuarij formâ educantur. * Cōfert ijs qui dura sunt aluo: hæc enim leniter & citra molestiam subducit, ac flauam educit bilem, ac febres inde natas mitigat. Thoracis, pulmonis, & asperæ arteriæ phlegmonas resoluunt, &c. *Nicolaus.*

Diacassia magistralis.

R. Iuiubarum, Prunorum, Capillor. Veneris,
Tamarinorum, Sebesten, Violarum ana M.j.

Coquantur in aqua, secundum artem: & in colatura dissolue

Pulpæ Cassiæ ꝑ.x.

Sacchari albi ꝑ.v.

Coquantur ad perfectam consistentiam.

Diacassia Mesue.

R. Succu Violarum, succu Betæ, succu Mercurialis.

Succu Maluæ, succu Muralis herbæ ana quart. j.

Succu Absinthij Pontici ꝑ.ij.

Mellis q. suff.

Coque ad iustam crassitiem: tunc adde Medullæ cassiæ ꝑ.j.

Vtile catharticum pauperibus, & diuitem clysteribus percommo- *Mesues.*

Cassia communis extracta.

R. Violaria, Maluæ, Mercurialis, Betæ, Parictariæ, flor. Violarum ana M.j.

Fiat horum viridium decoctio in Aquæ communis ꝑ.x.

Bulliant ad dimidij consumptionem: hæc colatura bene expressa extrahitur cassia, & ad singulas libras pulpæ adduntur

Mellis despumati ꝑ.vj.

Coquitur in formam electuarij. * Aluum leniter & citra molestiam omnem subducit, estq; pro delicatis ac mollioribus.

A *Diacassia cum Manna, incerti auctoris.*

R. Prun. Damas. ꝑ.ij.

Violarum M.j.ß.

Aquæ puræ ꝑ. xvij.

Bulliant, vt artis est, ad medietatis consumptionem, cola, & in colatura dissolue

Pulpæ cassiæ ꝑ.vj.

Pulp. tamarind. ꝑ.j.

Mannæ electæ ꝑ.ij.

B Syrupi violati ꝑ.ij.

Sacchari candi, Penidij ana ꝑ.j.

Sacchari violati ꝑ.ij.

Consee, vt artis est. Hoc medicamentum quamuis pharmacopœis nostris non sit in vsu, posse tamen aliquando in vsu reuocari, cum mite & suaue sit medicamentum leniens: cōfert ijs, qui dura sunt aluo, hanc enim leniter, & citra molestiam subducit, ac flauam bilem, febresq; inde natas mitigat. *Augustani.*

Pulpa tamarindorum.

Extrahitur eodem modo, vt flores cassiæ.

Diacatholicon.

R. Pulpæ Cassiæ, Pulpæ Tamarindorum,

Senæ mundatæ ana ꝑ.ij.

Rhabbarbari, Polypodij, Violarum, Aniana ꝑ.j.

Glycyrrhizæ rasæ, Penidorum, Sacchari Candi,

Quatuor sem. frig. maior ana ꝑ.ij.

C Conterenda conterantur, & sume

D Polypodij recentis ꝑ.ij.

Sem. Fœniculi ꝑ.vj.

Aquæ communis ꝑ.ix.

Coque ad dimidij consumptionem, & cola, colaturæ adde

Sacchari albi ꝑ.ij.

Coquantur ad syrupi consistentiam: & supraferri ptis additis, fiat electuarium. * Omnes corporis humores purgat. Cōfert acutis & peracutis morbis: emollit enim, alterat, roburq; addit. Iecinorosis, lienosis, podagricis, arthriticis, tertianis, quartanis, & quotidianis doloribus capitis succurrit. Datur ab ꝑ.ß. ad ꝑ.j. *Nicolaus.*

E *Diaprunum simplex.*

R. Prunorum magnorum acetosorum & vinosorum quantitate quam volueris, & exemptis nucleis in fistili vitreato magno coquito: deinde per cribrum setaceum exprimito: expressam

pulpam iterum lento igne ad perfectam & iustam spissitudinem coquito, & sine saccharo reponito. * Medulla prunorum vinosorum, calorem & sitim in febribus mitigat: & melius est vt conferuetur sine saccharo, cerasorum modo inspissata. Porro si medullam prunorum laxatiuam requiris, ex dulcibus prunis, aut prunis Vngaricis magnis exiccatis conficito. * Calorem & sitim in febribus mitigat. Datur eadem quantitate, qua Diacatholicon.

F *Diaprunum compositum, lenitiuum.*

R. Pruna Damascena electa num. c.

Coquantur perfectæ in aqua sufficienti, deinde

cribro raro transmittantur: & reseruata pulpa A
decoctioni affunde

Violarum ℥.β.

Bulliant sufficienter, & colentur: colaturæ ad-
dantur

Sacchari ℔.ij.

Pulpæ supradictæ ℔.j.

Pulpæ Cassiæ, pulpæ Tamarindorū ana ℥.j.

Coquatur lento igne, & addantur subsequentes
species, tenuissimè tritæ, semper commouendo:

Santali albi, rubri, Spodij,

Rhabbarbari electi, Cinnamomi ana ℥.iiij.

Rosarum rubrarum, Violarum,

Sem Portulacæ, sem. Scariolæ, sem. Berberis,

Succi Glycyrrhizæ, Tragacanthæ ana ℥.ij.

Sem. Cucurbitæ, Cucumeris, Melonū ana ℥.j.

Contundantur vt suprâ. * Facit ad acutas, ardē-
tes, omnesq; alias febres, nempe tertianas con-
tinuas, hecticas, marasmodos, lypurias, & in sum-
ma, ad omnem febrilem affectū. Datur ad mo-
dum castaneæ, omni hora diei. *Nicolaus.*

Electuarium lenitiuum.

R. Passularum enucleatarum ℥.ij.

Capil Vener. Violarum,

Hordei mundi ana M.j.

Iuiubarum, Sebesten ana num. xx.

Glycyrrhizæ ℥.β.

Prunorum, Tamarindorum ana ℥.vj.

Senæ, Polypodij ana ℥.ij.

Mercurialis M.j.β.

Decoquantur secundum artem in sufficienti a- D
qua, cola: & in colatura dissolu

Pulpæ Cassiæ, pulp. Tamarindorum,

Pulp. Prunorum, Sacchari optimi,

Sacchari violati ana ℥.xj.

Pulueris senæ ℥.iiij.β.

Confice secundum artem. * Vfus eius est in fe-
bribus humoralibus, & pleuræsi: lenit enim &
mollit intestina, & delet eorum stipticitatem: fa-
cilè soluit sine molestia & læsione cholera phle-
gmaticam & melancholicam. *Rhasis.*

Electuarium lenitiuum, magistrale.

R. Myrobal. flauorum, Chebulorum,

Indorum ana ℥.ij.

Myrobal. Belli corū, Emblicorum ana ℥.j.β.

Sacchari optimi ℥.β.

Terantur triduum in vase lapideo, singulis die-
bus bis vel ter aquam fontanā inspergendo, de-
inde siccata terantur in puluerem tenuem: cuius
fumes ℥.j.

Turbith boni ℥.iiij.

Zingiberis ℥.j.β.

Cinnamomi, Anisi, Santali rubri ana ℥.j.

Scammonij præparati ℥.j.β.

Sacchari quantum sufficit.

Fiat Electuarium. *Florentini.*

Electuarium lenitiuum de manna.

R. Capillorum Veneris,

Scolopendriæ, id est Ceterach,

Epaticæ id est Lichenis ana ℥.iiij.

Sem. Cucurbitæ, sem. Citrulli, sem. Melonis,

Sem. Cucumeris, Violarum ana ℥.j.

Prunorum Damascenorum num. xx.

Coquantur in aqua ad dimidias, deinde perco-
lentur cum expressione: in colato dissoluatur

Mannæ opt. puræ, Conferæ Violarum, Pulpæ

Cassiæ recens extractæ ana ℥.j.

Sacchari albillimi ℔.iv.

Coquantur ad mellis consistentiam: postremò
species sequentes inijciantur:

Nucleorum sem. Melonis,

B Item sem. Cucumeris, sem. Cucurbitæ,

Sem. Citrulli, flor. Violarum,

Flor. Nenupharis, sem. Lactucæ,

Sem Scariolæ, sem. Portulacæ,

Rhabbarbari electi, Foliorum senæ ana ℥.j.

His accuratè subactis conficiatur electuarium

* Vtile est ad purgandum sanguinem, ad chole-
ram reprimendam & melancholiam: valet etiam
ad hepar calefactum: & corpus vniuersum per-
purgat. *Nicolaus Alexandrinus.*

C

Electuarium de sebesten.

R. Sebesten sine nucleis,

Prunorum siccorum enucleatorum,

Pulpæ Tamarindorum ana ℥.v.

Aquæ Violarum ℔.j.

Aquæ Ireos, succi Anguriæ ana ℥.vj.

Succi Mercurialis depurati ℥.iiij.

Penidiorum ℥.viiij.

Diapruni simplici ℔.j.β.

Nucleorum sem. Cucurbitæ, sem Cucumeris,

Sem. Melonis, sem Citrulli ana ℥.ij.

Diagridij ℥.iiij.

Caro siue pulpa, Sebesten, Prunorum & Tama-
rindorum minutissimè teratur, & cum aquis ex-
trahatur. Semina verò minutissimè incidantur,
& reliquis misceantur, & fiat secundum artem ele-
ctuarium. * Confer febribus cholericis interpo-
latis, & continuis puris, & sedat acuitatem februm,
sicut & vigilias, & etiã amaritudinè remo-
uendo: & educit materias acutas à vijs vrinali-
bus, & vesica. *Bartholomæus Montagnana.*

E

Diamanna.

R. Mannæ electæ ℔.j.

Scammonij præparati ℥.j.

Succi Rosarum rubrarum ℔.j.

Dissoluatur in succo manna, & coquatur suffi-
cienter lento igne: deinde adde

Masticis puluerizatæ ℥.iiij.

Fiat electuarium. * Bilem flauam educit sine
F molestia, ob id omnibus morbis biliosis salu-
bre. *Galenus.*

Diamanna, aliter.

R. Mannæ bonæ ℥.iv.

Tamarindorum immat. ℥.vj.

Medullæ cassiæ, Sacchari violati ana ℥.xvj.

Succi intybi succi Apij, succi Mal. dulcium,

Succi Mal. acidorum, suc. Mal. acido dulcium,

Succi Citrorum acidorum ana ℥.iiij.

In quibus purgatis prædicta tria dissolue: & co-
la. Deinde

R. Radic. Intybi, rad. Apij ana ℥.iiij.

Fol. lupuli, Adianti albi an. ʒ. ij.
 Prunorum siccorum num. c.
 Violarum ʒ. j. ʒ.
 Rosarum ʒ. j.
 Spicæ nardi ʒ. ij.

Coque hæc libris tribus aquæ fontanæ ad dimidias: colato. adde

Sacchari ʒ. iij.
 Aceti boni ʒ. j.

Semel feruescant. Adde colatum prius, & percoque ad mellis crassitudinem: postremò adde

Santali citrini, Rosarum, Spodij, Succini, Berberorum, sem. portulicæ, sem. Oxalidis, Sem. Melonum, sem. Citrulli, Sem. Cucurbitæ, Sem. Cucumeris an. ʒ. iij.
 Ligni aloes ʒ. ʒ.
 Cubebarum ʒ. v.
 Caphuræ ʒ. j.

Repone vase vitreo. Datur æstate cum aqua frigida ab ʒ. j. ad ʒ. ii. * Valet ad febres acutas, & multum ardentes. Nam cordis, ventriculi, hepatis, sanguinis intemperiem calidam, & feruorē, & sicut extinguit. *Mesues.*

Tryphera Persica.

R. Succi Solatri, aut Solani, succi Endiuicæ & cæ succi Apij, succi Lupulor. depurat. an. ʒ. ij.
 Projiciantur de super

Violarum, Rosarum an. ʒ. iij.
 Folliculorum Senæ ʒ. ij.
 Agarici ʒ. j.
 Prunorum Damascenorum num. l.
 Cuscutæ ʒ. ʒ.
 Myrobal. Citrinor. Chebulor.
 Indorum, fricatorū in oleo amygd. dul. an. ʒ. ij.
 Spicæ Indicæ ʒ. ij.

Bulliant molliusculo igne, donec supersunt ʒ. ij. Et iniiciantur

Epithymi ʒ. xl.

Bulliant leuiter, deinde ab igne deponantur & E percolentur, atq; dissoluantur in vna parte istius percolati

Tamarindorum recentium ʒ. iij.
 Mannæ electæ ʒ. ʒ.
 Pulpæ Cassiæ ʒ. iv.
 Sacchari violati ʒ. j.

Percolentur & mundentur à granis & sordibus, atq; in aliam aquæ partem projiciantur

Sacchari albillimi ʒ. iij.
 Aceti vini ʒ. j.

Coquantur leniusculo igne: deinde projiciatur super illud quod dissolutum est in succis, & aggregentur simul in vnum, atq; coquantur, donec mellis crassitiem obtineat: postremò in puluerem redictæ, sequentes species inspergantur:

Rhabbarbari optimi ʒ. ij.
 Myrobal. Citrinorum ʒ. j. ʒ.
 Myrobal. Chebulorum, Indorum an. ʒ. j.
 Myrobal. Belliricorum, Emblicorum an. ʒ. ʒ.
 Sem. Fumitæ, Trochiscorum diarrhodon, Macis, Masticis, Cubebarum, Spodij, aut Ebonis viti,

A Santali citrini ana ʒ. ij.
 Nucleorum sem. Cucurbitæ, sem. Citruli, Sem. Cucumeris, sem. Melonis an. ʒ. ij. ʒ.
 Anisi ʒ. ʒ.
 Spicæ Indicæ ʒ. ij.

Inuoluatur in oleo violato, & reponantur in vase vitreo Datur ad ʒ. j. cum aqua frigida & succo intybi, vel solani. * Confert febribus acutis & inflammationibus stomachi & hepatis, ictericis calidis: deopilatione in columi: atē acquirit, visum à fumis cholericis deperditū reparat: sicut miugat, morbos adustionis fieri phibet. *Mesues.*

DE ELECTVARIIS OFFICINALIB. SOLVTIUIS, ac primùm de purgantibus bilem.

Electuarium de succo rosarum.

R. Succi Rosarum rubr. Sacchari albi an. ʒ. ij. ʒ. j. v.

C Scammonij præparati ʒ. j. ʒ.
 Santali rubri, albi, citrini an. ʒ. vj.
 Spodij ʒ. iij.
 Caphuræ ʒ. j.

Coquatur saccharum cum succo rosarum, deinde reliqua trita adjiciantur, & fiat electuarium. Seruatur per annos duos. Datur à ʒ. ij. ad ʒ. ʒ. * Expellit flauam bilem citra molestiā: ad morbos articulorū ex biliosis & calidis humoribus natos: ad febresq; tertianas confert. *Nicolaus.*

D *Electuarium rosatum Mesue.*

R. Succi Rosarum rubrarum ʒ. iv.
 Sacchari optimi ʒ. j. ʒ.
 Mannæ electæ & recentis ʒ. vj.
 Scammonij præparati ʒ. j. ʒ.

Coque igne lento ad mellis crassitudinem: tunc adde subsequentiā bene trita, & per cribrum transmissa:

Trochiscorum de spodio ʒ. j.
 Galliæ moschatæ, Croci an. ʒ. ij.
 Trochiscorum de Berberis ʒ. ʒ.

Confice secundū atem. Hoc electuario vrimur in catapotijs cōficiendis aggregariuis, & de hermodactylis. Dosis est ʒ. v. * Cholagogū est elementum, ob id salubre biliosis affectibus, arthritidī calidæ, cephalalgia calidæ, vertigini, oculo rum dolori, ictero. *Mesues.*

Electuarium de psyllio.

R. Succi Buglossi, siue Borriginis domesticæ, & Ilyestris, succi Endiuicæ,

F Succi Apj ana ʒ. ij.
 Succi Fumaricæ ʒ. iv.
 Clarificentur, & in his infunde Cuscutæ, Anisi, Senæ, ana ʒ. ʒ.
 Capill. Veneris M j.
 Asari ʒ. ʒ.
 Nardi Indicæ ʒ. j.

Miscerentur viginti quatuor horas: deinde semel feruescant, & adde Violarum recentium ʒ. iij.
 Epithymi ʒ. ij.

Rursus ferueſcant, colentur: colaturæ addantur. **A**

Pſyllij, id eſt, feminis ℥. iij.

Macerentur 24. horas, identidem agitando, poſt exprime totam muccaginem: in cuius ℥b. iv. coque igne lento

Sacchari optimi ℥b. ij. β.

Scammonij præparati ℥. iij. β.

Coctis omnibus adde ſubſtquentia ſubtiliſſime trita:

Trochiſcorum diarrhodon, Trochiſcorum de ſpodio, Rhabarbari ana ℥. j.

Trochiſcorum de Berberis ℥. β.

Fiat electuarium. * Flauam bilem euocat: ob id febribus ardētibus acutis, curatu difficilibus auxiliatur, dolori capitis, & vertigini à bilis vapore naſcenti, iſtero & intemperici calidæ hepatis. Datur à ℥. iij. vſq; ad aureos iij. *Mefues.*

Electuarium de pſyllio, Montagnana.

℞. Polypodij recentis ℥b. j.

Senæ, Violarum, Prunorum,

Tamarindorum, paſſularum ana ℥. iij.

Aquæ fontis ℥b. x.

Macerentur horis vigintiquatuor, poſtea decoquantur ad medietatem colentur, & exprimantur, colaturæ portio reſeruetur pro extractione Caſſiæ, & Tamarindorum, reſiduo adde

Seminum *Pſyllij* ℥. iij.

Maceretur rursus totidē horis ſemper agitando: poſt exprime mucilaginem, cuius libræ vni adde Sacchari ℥b. iv.

Decoquantur iterum lento igne, & addantur

Caſſiæ fiſtulæ, Pulpe Tamarindorum diſſolutorum cum prædicta decoctione, ana ℥b. β.

Diagridij ℥. iv.

Spodij, Rhabarbari, Santali albi, rubri,

Rofarum rub. Violarum, ſem. Papaueris albi,

Sem. Portulacæ, ſem. Endiuicæ,

Sem. Scariolæ, ſem. Lactuæ, ſem. Fœniculi,

Sem. Aniſi, ſem. Berberorum, Tragacanthæ,

Amyli, Gummi Arabici, Raſuræ eboris,

Fumiterræ, Glycyrrhizæ ana ℥. iij.

Myrob. Indorum, Myrob. Emblicorum ana ℥. v. β.

Miſce, & fiat electuarium.

Diaprunum ſolutiuum.

℞. Diapruni leniuini ℥b. j.

Diagridij ℥. j.

Miſce & reponē. Datur à ℥. ij. ad ℥. β. *Nicolaus.*

Oxylatiuum.

℞. Succii mali granatorum acet. & dulc. ana ℥. viij.

Prunorum ſiccorum ℥b. ij.

Coquant in x. ℥b. aquæ vſq; ad medietatē, & extrahant poſt de aqua, & ponantur in cibrū, catino ſuppoſito, tā diu fricentur manibus, donec tota pulpa exeat, & in aqua, in qua pruna fuerint cocta, bulliat ℥. β. viol. poſt fiat ſyrupus in hac decoctione, nō decoctus ad plēnū cum ℥b. ij. β. ſacchari, & prædicto ſucco, ſeu pulpa prunorum addito, bulliat ad ſpiſſitudinē, & addantur poſt

Tamarindorum mundat. à nucleis ℥. iv.

Caſſiæ fiſt. mundæ, & diſſ. cum aqua roſ. ℥. ij.

Ponatur cum ſyrupo, & cum inceperit inſpiſſari, ponantur ibi ſucci vitrorumq; granatorum, & agitetur cōtinuē, donec perueniat ad perfectionem cum ſpatula de oliua, & depoſito ab igne, adde pulueres harum ſpecierum:

℞. Santali albi, & rub. Spodij ana ℥. β.

Portulacæ ℥. vj.

Rofarum, Tragacanthi,

Berberis ana ℥. ij.

B Et ſi volueris facere laxatiuum, pone in vnaqueque libra diagridij puluerizati ℥. j. cum deponitur ab igne. Doſis eius eſt ab ℥. β. vſq; ad ℥. j. Et acuat quaſi ℥. iij. manē. Eductit cholera rubram, inſtigidat eam: ſecundūm aliquos etiam eductit cholera nigrā, & humores aduſtos. Datur cholericis omni hora diei cum frigida, ad mitigationē ſitis, & caloris. Datur propriē contra ſynochum cauſonem, & contra omnes acutas, & peracutas agitudines, & confert hepaticis, & dyſcrasiæ calidæ ſtomachi: cōfert tertianæ continuæ, & interpolatæ, & hemitritæ, & quotidianæ ex phlegmate falſo, & defectū appetitus ex cholera, & heſticis cum calida. Datum cum decoct. ſcariolæ confert iſteritiæ, & oppilationi hepatis. *Arnold. Filanoni.*

Al. antalum.

℞. Cort. myrobal. citrin. myrob. Emblicorū, Myrobal. Chebulorum ana ℥. xij.

D Myrobal. Indorum ℥. vi.

Sem. portulacæ, Violarum,

Sem. Scariolæ ana ℥. j.

Myrob. bellinorum ℥. j. Gr. vj.

Marathi ℥. ij. Gr. iij.

Calām aromat. ℥. ij. Gr. ij.

Cinnamomi, Spicæ nardi, Croci,

Coſti, Maſſici ana ℥. ij. ℥. j.

Tamarindorum mundat. ℥. ij.

E Nenupharis, Been rub. ana ℥. j. Gr. iv.

Medullæ caſſiæ fiſt. ℥. iv.

Syrupi violacei quantum ſufficit.

Conſcitur ſic. In duabus libræ aquæ dulcis bulliat ℥. j. violarum, donec aqua coloretur aliquātulum, poſt deponatur, & colentur, de qua accipiatur quart. β. cum aqua diſtemperes tamarindos, & caſſiam fiſt. & colentur per cochlear, & in alia colatura diſtēperetur ℥b. j. β. ſacchari, & bulliat vſq; ad perfectionē: poſtea addatur colaturæ caſſia fiſt. & tamarindi, & iterum bulliat vſq; ad ſpiſſitudinē, ſcilicet, vſq; quōd gutta poſita ſuper marmor adhæret, vt mel, & tunc deponatur ab igne & modicū inſtigidato incorporetur puluis ſupradictarum ſpecierū, agitando ſemper cum ſpatula. Reſpicit propriē membra naturalia læſa à cholera. Datum patienti febres acutas cum ſyrupo violaceo, purgat. Datum cum duabus, vel tribus drachmis rhabarbari, & ſi cum tepida diſtemperetur, mede ut mirabiliter. Confert hepaticis & iſtericis cum decoct. ſcariolæ vel fœniculi, & cap. Ven. ſcruat per annum, & plus.

Arnold. Filanoni.

*Electuarium frigidum secundum
Cophonem.*

R. Santali albi rubri Spodij ana ʒ. j.
Gummi Arabici, Amyli, Rafuræ eboris,
Rhabbarbari, Senæ, Rosarum,
Violarum, Fumiterræ, Berberis,
Sebesten, Sem. portulacæ, Marathri,
Anisi, Sem. papaueris, Glycyrrhizæ,
Semin. Lactucæ ana ʒ. iij.
Myrobal. citrinorum, Myrob. Bellinorum,
Capill. Venens ana ʒ. j. ʒ.
Myrob. emblicorum ʒ. j.

Conficitur sic. Psyllij ʒ. viij. ponuntur in suffi-
cienti aqua feruenti, in qua bullierit ʒ. ʒ. poly-
podij quercini, viridis, mundati, & triti, omnes
herbæ diureticæ vio. & primo, & tamdiu dimit-
tantur, donec bene congelentur, deinde coletur
fortiter per saccū: ad meliorem verò mucilaginis
contrictionē intromittatur in sacellū aliquan-
tulum aquæ feruentissimæ, & colaturæ addantur
scammonæ puluerizata ʒ. vj. prius tamen cum
aqua frigida inter manus fricatæ, & benè cum
eadem mucilagine fricentur manibus: deinde
apponantur sacchari in aqua polypodij dissolu-
ti ʒ. iij. Deinde super ignem positū bullire per-
mittatur: cumq; ad medium decoctionis peru-
nerit, addantur tamarindorum ʒ. ij. Cassiæ fist. in
decoct. prunorum dissolutæ ʒ. ij. & vsq; ad per-
fectam decoctionem bullire permittatur. Signum
autem decoctionis est, si super marmor positū,
& infrigidatum aliquantulum viscosum fuerit,
& digito adhæserit. Motione tamen baculi ab
ipso decoctionis principio non cessante. Cumq;
coctum fuerit, ab igne deponatur, & in morta-
rio posito puluis prædictarum specierum super-
aspargatur, & cum pistillo bene conteratur vsq;
ad ipsius viscositatis & gummositatis remotio-
nem: deinde recondatur. Detur colatura cassiæ
fist. in sero, vel media nocte. Optimè tertiana-
rios, & quotidianarios, & erraticas febres pur-
gando sanat, & etiam habentibus stomachum
cholericum familiare est. *Nicolaus.*

Euangelon.

R. Myrob. Citrinorum, Myrob. Chebulorum
ana ʒ. j.
Indorum ʒ. vij.
Semin. Portulacæ, Violarum, sem. Scariolæ
ana ʒ. ʒ.
Myrob. Bellinorum, Emblicorum ana ʒ. j.
G. vij.
Masticis ʒ. ij. ʒ. j.
Tamarindorum ʒ. iij.
Florum nenupharis, Berberis,
Ben rubri, Rhabbarbari ana ʒ. j. Gr. iij.
Medullæ cassiæ fist. ʒ. iij.

Conficitur sic: In duab. ʒ. aquæ pone syrupum
violatum ʒ. ʒ. & bulliat, donec aliquantulū co-
loretur aqua, postea ab igne deponatur, & cole-
tur. De eadem aqua accipiat, quod sufficiat ad
ablucendum cassiam fist. & tamarindos cola per
caciā, & cum alia aqua addatur ʒ. j. ʒ. Saccha-

ri, & bulliat vsq; ad aquæ consumptionem, po-
stea addatur lotura cassiæ & tamarindorum: &
iterum bulliat ad spissitudinem. Si vis probare si
coctum sit, ponatur super marmor, & si adhæ-
reat quæsi mel, coctū est. & tunc ab igne depona-
tur & aliquantulum infrigidari permittatur: de-
inde supradictarū specierum puluis superasper-
gatur, & cum spatula agitur, donec incorpo-
retur. Dosis eius est ʒ. iij. sero, & manè cum aqua
tepidata datur. Datur patientibus febres acutas
E cum syrupo violato cum duobus aut tribus seru-
pulis rhabbarbari: & datur contra caliginem ocu-
lorum patientibus ex fumo cholerae ruberæ, vel
ex acuta febre: hepaticis, istericis. Datur cum
succo scariolæ, vel sceniculi, aut cum decoctio-
ne cap. Ven. *Nicolaus.*

**DE ELECTVARIIS PVR-
gantibus pituitam.**

Benedicta laxatina.

C R. Turbith electi, Sacchari ana ʒ. x.
Diagridij, Esulæ preparata,
Hermodyctorum, Rosarum ana ʒ. v.
Caryophyllorum, Spicæ Indicæ, Zingiberis,
Crocī, Saxifragiæ, Macropipenis,
Amomi, aut calami aromat. Cardamomi mi-
noris,
Sem. Apij, Salis gemmei, Galangæ, Macis,
sem. Carui,
Sem. Fœniculi, sem. Petroselini, sem. Asparagi,
D Sem. Rusci, Milij solis ana ʒ. j.
Mellis despumati ʒ. iij.

Fiat electuarium. Seruatur annis tribus. * Humo-
res pituitosos, potissimum ad articulos decum-
bentes, elicit. A renibus quoq; & vesica purgat.
Nicolaus.

Diaphanicon.

R. Dactylorum mundatorum ʒ. c.
Penidiidum ʒ. l.
E Amygdal. dulcium purgatarum ʒ. xxx.
Turbith electi ʒ. xxxv.
Scammonij ʒ. xij.
Zingiberis, Piperis longi, Foliorum Rutæ,
Cinnamomi, Ligni aloes, Macis,
Anisi, Fœniculi, Dauci, Galangæ ana ʒ. ij. ʒ. ʒ.
Dactyli per triduum in aceto, & totidem noctes
macerantur, deinde in mortario contunduntur
cum amygdalis & penidijs. Reliqua tenuissimè
teruntur, & in electuarium reducuntur cū Mel-
lis despumati ʒ. vj. * Febribus compositis &
diuturnis auxiliatur: bilem enim flauam & pi-
tuitam ducit. Colicis cruciacibus mirificè con-
fert, item doloribus ventriculi, & id genus alijs
vitijs, ex crudis humoribus ortis. Datur à ʒ. ij. ad
ʒ. v. *Mesuer.*

Electuarium Indum maius.

R. Cinnamomi, Caryophyllorum,
Spicæ nardi Indicæ, Rosarum rubrar.
Cassiæ lignæ veræ, Macis, Cyperi ana ʒ. ʒ.
Santali citrini ʒ. ij. ʒ.
Ligni aloes, Nucis moschatæ ana ʒ. ij.

Turbith electi 3.l.

Sacchari optimi, Penidiorum ana 3.xx.

Galangæ, Cardamomi maioris, minoris,

Asari, Masticis ana 3.j.β.

Scammonij præparati 3.j.β.

Omnia tenuissimè cōterantur, & manibus oleo amygdalar. dulcium recens extracto, bene inunctis, fricentur, & fiat electuariū cum syrupo subsequenti, qui

R. Succi Apij, Fœniculi, Cydoniorum,

Granorum omnium depuratorū ana 3.vj.

Mellis despumati ℞. iij.β.

Allij ℞. iv.β.

Coquatur in formā syrapi. * Purgat ventrē totū inferiorem, atq; ad eodē iuncturas pituita etiā putri, flatuq; dissipat: & affectibus inde natis, dolori colico & nephritico, & ventriculi, & aliorū viscerum, vtile est. Datur ad aureos iij. vel à 3.ij. ad 3.v. *Mesues.*

Electuarium Indum minus.

R. Turbith electi, Sacchari ana 3.vj.

Macis, Caryophyllorum, Piperis, Zingiberis,

Cinnamomi, Nucis moschatæ,

Cardamomi ana 3.vij.

Scammonij præparati 3.j.β.

Mellis despumati ℞. iij.

* Ad eadē efficax est. Datur ad aureos iij. *Mesues.***Electuarium Elefscoph.**

R. Scammonij præparati, Turbith ana 3.vj.

Caryophyllorum, Cinnamomi, Zingiberis,

Myrobal. Emblicorum, Nucis moschatæ,

Polypodij ana 3.ij.β.

Sacchari optimi 3.vj.

Mellis despumati ℞. j. 3. iij.

Coquantur, fiat electuarium. * Bilem flavam & pituitam elicit, status quoq; toto corpore expellit, doloribus articularū laterisq; prodest, itē colicis cruciatibus: humores ad renes & vesicam decumbentes expurgat. Datur vsque ad 3. iv. *Mesues.*

Diaturbith maius.

R. Turbith albi & gummosi 3.x.

Zingiberis 3.v.

Masticis 3. iij.

Sacchari albi 3. ij.β.

Mellis quantum sufficit.

Fiat electuarium. * Pituitam, præsertim eam quæ est in ventriculo, elicit. *Zexar.*

Diaturbith maius.

R. Turbith optimi 3. j.

Diagridij, Zingiberis ana 3. iv.

Cinnamomi, Caryophyllorum ana ij.

Galangæ, Piperis longi,

Macis ana 3. j.

Mellis 3. viij. 3. v.

Fiat electuarium. * Ducit humores phlegmaticos, & purgat & calesfacit.

Hiera picra S.

R. Cinnamomi, Xylobalsami,

Rad. Asari, Nardi spicæ Indicæ,

A Mastiches Chiæ, Croci ana 3. vj.

Aloes electæ 3. c.

Omnibus tritis, & in puluerem redactis, deinde mellis quantitate sufficienti exceptis fit electuarium. * Præstantissimum medicamentū est ad vitiosos succos, qui in ventriculi tunicis hærent. Vituliter quoq; exhibet ijs, qui tussiforū imagines, & alia symptomata ex stomachi vitio patiuntur: & præterea ijs, qui aluo sunt affecta, & mulieribus, quæ nō probè purgantur. Datur ab 3. β. ad 3. j. in clysteribus à 3. vj. ad 3. j. β. vel 3. ij. *Galenus.*

Hiera picra Constantini.

R. Myrobal. Chebulorum, Myrobal. Indorum, Myrobal. Citrinorum, Violarum, Absinthij ana 3. β.

Myrobal. Emblicorum, Myrobal. Belliricorum, Cassiæ,

Epithymi, Agarici, Senæ, Cuscutæ, Schœnanthi,

Rhabarbari, Xylocassiæ ana 3. ij.

Spicæ, Anisi, Mastici, Xyloloes,

Salis gemmæ, nitri ana 3. j.

Mellis quantum sufficit.

Datur in fero cum vino calido. * Valet ad visum recuperandum, & retinendum. *Nicolaus.*

Hiera composita.

R. Colocynthidis 3. viij.

Scyllæ aslatæ, Agarici, Ammoniæ, Scammonij,

D Cort. Rad. Hellebori nigri, Stœchadis, Hyperici, Pulegij,

Gentianæ, Spicæ nardi, Schœnanthi ana 3. xvj.

Polij montani, Epithymi, Polipodij, Bellij,

Aloes, Chamædryos, Euphorbij,

Marrubij, Cassiæ ana 3. viij.

Myrrhæ, Sagapeni, Croci, Aristoloch. rotūdæ,

Trium piperum, Cinnamomi, Opopanacis,

Castorij, Petrofelini ana 3. ij.

Omnia tenuissimè contrita excipie melle ad specierum pondus. * Medicamentum est efficacissimum ad omnes morbos contumaces, & tutissimum. *Galenus.*

Hiera picra composita alia.

R. Cinnamomi, Spicæ Indicæ,

Croci, Schœnanthi, Asari,

Xylocassæ, Xylobalsami, Carpobalsami,

Violarum, Absinthij, Epithymi,

Agarici, Rosarum Turbith,

Colocynthidis, Masticis ana 3. ij.

Aloes non lotæ 3. x. 3. ij.

Mellis despumati 3. viij.

Fiat electuarium, in vase fictili vitreato seruandum per annos duos. * Facit ad diuersas capitis & aurium & oculorum distemperantias: stomachum quoq; optimè purgat, affectiones hepatis emendat, splenis duritiem & densitatem emolliat & extenuat: renibus & vesicæ prodest, & matricis distemperantiam emendat. *Nicolaus.*

Hiera picra composita alia.

R. Aloes 3. xv.

Epithymi, Costi ana 3. v.

Euphorbij,

Euphorbij, Croci, Spicæ nardi,
 Chamædryos ana ʒ.vj.
 Agarici ʒ. ix.
 Caryophyllorum ʒ. ij.
 Calami aromati, Masticeis, Cassiæ ana ʒ. vij.
 Xylobalsami ʒ. ʒ.
 Piperis albi & nigri, Gentianæ,
 Amomi ana ʒ. j.
 Diagridij ʒ. ij. Mellis q. f.

Confect. Datur aur. j. Purgat bilem vtramque, & pituitam, flatus crassos cerebri, & ventriculi, & corporis reliqui dissipat: ob hæc visioni imbecillæ confert, ac cæteris affectibus, causas illas sequentibus. *Mesues.*

Hiera picra cum agarico.

R. Specierum hieræ simplicis sine aloë,
 Agarici trochiscati ana ʒ. ʒ.
 Aloes non lotæ ʒ. j.
 Mellis despumati ʒ. vj.

Fiat electuarium.

Hiera Pachij.

R. Stœchados, Marrubij, Chamædryos,
 Agarici, Colocynthidos ana ʒ. x.
 Opopanacis, Sagapeni,
 Petroselinij, rad. Aristoloch. rot.
 Piperis albi ana ʒ. v.
 Cinnamomi, Spicæ nardi,
 Myrrhæ, Polij, Croci ana ʒ. ʒ.

Mellis despumati triplū, id est, ℥. iij. ʒ. iv. ʒ. v. Arida omnia in tenuissimum puluerem tundito: liquores verò opopanacem, sagapenum, electa & pura in mortario tundito: deinde in feruenti mortario cum melle despumato, feruenti adhuc vnitæ, ac reliquis misceto, cum omnino læuigata fuerint. Cum verò mel ad dissoluendos hos liquores accipies, de suprascripta quantitate sumito, nihil addendo. * Compositio hæc sanat morbo comitiali correptos, furiosos, scotomaticos, cephalalgicos: facit ad deprauatam in vtramlibet partem. Ad tetanum, & cynicum spasmodum, præcipuè verò ad pectoris & lateris dolores prodest, ex qualibet causa factos, siue latente & occulta, siue manifesta. Præterea nervorum tensionibus mirificè conuenit: prodest & ad articulare morbum, ad spinam & lumborum dolorem: duntias in mammis mulierum cum dolore consistentes, ex toto interdum sanat. Ad stomachicos euidenter conuenit. Remediatur enim eos, quibus frequenter inacescit ciuius, aut assiduè nauscant, aut salua abundant: præcipuè verò melancholicis benefacit, &c. *Nicolaus Alexandrinus.*

Hiera Archigenis.

R. Colocynthidos ʒ. j.
 Chamædryos Agarici,
 Marrubij, Stœchadis ana ʒ. x.
 Opopanacis, Sagapeni ana ʒ. j.
 Petroselinij, Aristolochiæ rot. Piperis albi ana ʒ. v.
 Cinnamomi, Spicæ nardi Indiæ,
 Myrrhæ, Polij montani, Croci ana ʒ. ij.

A Mellis despumati ad pondus specierum. Fiat Electuarium. * Confert affectibus melancholicis, & ex pituita crassa natis, vt vertigini, epilepsia, spasmo, difficultati spirandi, pforæ, lepræ, & cæteris tuberculis à crassa materia nascentibus, aut seroso excremento, item intestinis, ventriculo, vtero, à flatu dolentibus, aut prædictis humoribus. *Aetius*

Hiera Archigenis alia.

R. Pulpæ Colocynthidos ʒ. ij.
 Prassij, Stœchados, Hellebori nigri,
 Chamædryos, Scammonij, Leucopiperis,
 Macropiperis ana ʒ. ij.
 Scyllæ assatæ, Euphorbij, Aloes, Croci,
 Gentianæ, Petroselinij, Hammoniæ,
 Opopanacis ana ʒ. j.
 Polij, Cinnamomi, Sagapeni, Myrrhæ,
 Spicæ nardi, Schœnanthi, Calaminthæ mont.
 Aristoloch. rotundæ ana ʒ. ij.
 Melle sufficienti excipiatur omnia Epithymi decocto, & Vuarum passarum mundatarum. * Ad eadem confert. Datur ad aureos iv. *Mesues.*

Hiera Archigenis alia.

R. Prassij, Agarici, Chamædryos,
 Pulpæ colocynthidos, Stœchados ana aur. x.
 Opopanacis, Sagapeni, Petroselinij,
 Aristolochiæ rot. Piperis albi ana aur. v.
 Cinnamomi, Spicæ nardi,
 Polij, Croci ana aur. ij.
 E Sicea terantur, liquores frangantur, hydromelite infundantur, & omnia melle excipiantur. Datur ad aur. iij. cum salis triti ʒ. j. & aqua mulsæ. *Paulus.*

Hiera Hermetis cum dracunculo.

R. Aloes ʒ. j.
 Trochiscorum Alchandel aur. viij.
 Turbith, Agarici, Dracunculi vtriusq; sicci,
 Ireos, Sagapeni, Myrobal. Chebulorum,
 Citrinorum, Indorum ana ʒ. j. ʒ. ʒ.
 Zingiberis, Cinnamomi, Masticeis, Bdellij,
 Hellebori nigri, Euphorbij, Afari,
 Cassiæ lignæ, Salis Indi, Castorij, Croci,
 Apij, Ligustici, Cocci gnidij, Stœchados ana ʒ. j.
 Scyllæ assatæ ʒ. ij. ʒ.
 Scammonij ʒ. ij.
 Vini odoriferi quantum sufficit,
 Succu Cucumeris agrestis quantum sufficit,
 Mellis, Olei, quantum sufficit.
 F Curiosè omnia terantur, gummi & succi vino odoro dissoluantur, pulueres succo cucumeris agrestis comprehendantur. Siccentur iterum eodem succo & pauco melle, oleo excipiantur, & siccentur: postremò melle despumato omnia comprehendantur. Datur post menses sex à ʒ. j. ad ʒ. ij. * Hiera Hermetis cum dracunculo maximarum & certissimarum est virium ad cephalalgiam, hemicraniam, vertiginem, paralytiam, epilepsiam, tremorem, spasmodum cynicum, dolorem colicum, nephriticum, vterinum, arthriticum. Vacuat enim humores tam tenues, quàm crassos

& lentos, à capite, ventriculo, nervis, iuncturis, A
& reliquis partibus. *Mellus.*

Hiera diacolocynthidos.

R. Stœchados, Agarici, Chamædryos an. 3.x.
Colocynthidos 3. .xx.

Sagapeni, Opopanacis ana 3. viij.

Petrofelini, Aristolochiæ rotund. Piperis albi
ana 3. v.

Cassia 3. vij.

Cinnamomi, Croci, Spicæ nardi,

Myrrhæ, Polij ana 3. iv.

Vini, Mellis despumati ana quantum sufficit.

Myrrham vino infunde: cætera tere. & melle despumato excipe. * Caput, ventriculum, & corpus reliquum purgat humore crasso & lento, & atra bile: ob id mania, melancholia, epilepsia, paralyti, spasmo cynico, vertigini confert: ac vlceribus malignis, fistulosis, cancro, elephantia: flatibus quoq; discutit: ventriculum roborat, concoctionem firmat. *Risus.*

Hiera fortissima Galeni.

R. Colocynthidis, Scyllæ, Agarici,

Ammoniaci, Hellebori nigri,

Silphij, Hyperici ana 3. v.

Epithymi, Bdellij, Chamædryos,

Succi Brassicæ, Cassia ana 3. iv.

Smyrni, Sagapeni, Aristolochiæ longæ,

Piperis albi & longi, Cinnamomi,

Opopanacis, Castorei ana 3. iij. β.

Petrofelini, Absinthij, Piperis nigri ana 3. ij.

Aloes 3. j. β.

Mellis quantum sufficit.

Dentur ex ea 3. ij. vel. 3. iij. manè cum calida. Facit cephalalgicis, scotomaticis, epilepticis, melancholicis, apoplecticis, paralyticis, maniacis, alopeciacis, lethargicis, & qui in somno meditantur mortem: ad aurium auditus, & oculorum passiones, fauces, & arterias facit, dolorem dentium sedat, vocem claram facit, asthmaticos, orthopnoicos, & longinquas ægrotudines sanat, pleuriticis, hypopicis, ictericis, hepaticis, splenicis prodest, arthriticum, colicum, cœlicum, dysentericam leuat, medetur nephriticis, & ischiaticis, releuat phlegmaticum: quartanarios, & hemitritæos adiuuat, febres omnes auertit, elephathiosos purgat: venenis obstitit, & cancriosis proficit: vitia mulieris emendat. *Nicolaus.*

Blanca Nicolai.

R. Terebinthina, Opopanacis, Galbani,

Asse, Sagapeni, Castorei,

Antimonij, Sulphuris, Bdellij,

Asphalati, Ammoniaci, Styraçis liquidæ,

Carnis leonis, Diagridij, Euphorbij,

Agarici, Pulpæ colocynthidis, Ellebori nigri,

Polypodij, Thaphiæ, Pyrethri,

Schœnanthi, Peucedani, Asari,

Cyperij, Pæoniæ, Betonice,

Chamædryos, Polij, Amomi,

Leuistici, sem. Ruta, sang. Draconis ana 3. j.

Cinnamomi, Caryophyllorum,

Macis, Cardamomi, Anisi,

Marrathri, Balsami ana 3. β.

Ambræ G. v.

Mellis quantum satis est.

Confice. Dosis à 3. j. ad 3. iij. Datur cum vino, in quo cocta sit saluia, aut herba paralytis in sero, in modum castaneæ. Phlegmaticos purgat humores: Valet cephalalgicis, & oculorum doloribus, & sanguinolentis tumoribus, & lippis: opumè facit contra omnia, quæ turbant phantasiam rationem, & memoriam: utilis est tremulosis, epilepticis, paralyticis.

Electuarium Diabryonias.

R. Rad. Bryoniæ purgat, & tritarum lb. β.

Sapæ, siue mellis pasularum lb. iv.

Scyllæ ossatæ, Pinearum mundat. ana 3. j. β.

Nucis moschatæ, Cardamomi,

Macis, Zingiberis ana 3. ij.

Caryophyllorum Piperis longi,

Stœchados ana 3. j. β.

Scfeleos, Salis gemmæ, Gallia ana 3. j.

C Agarici 3. iij.

Datur post tres menses à 3. ij. ad 3. β. Cerebrum & nervos purgat excrementis: ob id epilepsia, paralyti, vertigini, & alijs cerebri, & nervorum frigidis affectibus medetur. *Democritus.*

Theodoricon anacardinum.

R. Aloes hepaticæ 3. j. β.

Ireos, Cassia ana 3. vi. minus G. xvj.

Zingiberis, Anacardi, Carpobalsami ana

3. iij. β.

D Folij Spicæ, Cort. myrobalanorum,

Meu, Epithymi ana 3. iij. 3. j.

Caryophyllorum, Rhapontici,

Masticis, Schœnanthi ana 3. j. G. iij. β.

Mellis q. s. est.

Conficitur sic: Accipe cort. rad. Fœniculi benè triti & abluti lb. j. & pone in ij. lb. aceti: & stet ibi per septem dies, & postea tere ipsas radices, & in eodem aceto coque vsque ad tertiam partem. Et cum omni diligentia cola per pannum, & pone in duabus libris mellis despumati, & bulliat vsque ad acetii consumptionem, cum tali melle confice. Supradictæ autem radices colligantur in Maio, vel Iulio: quia ante hoc tempus humidæ sunt, & post hoc siccæ sunt. Dosis est 3. j. vel ij. cum mulla. Memoriam reparat, vertiginem capitis, & maximè à posteriori parte auferit, phlegma quod ibi est, purgat, causis matricis mirabiliter confert, si eam purgare volueris. *Nicolaus.*

F *Theodoricon hyperiston.*

R. Aloes hepaticæ 3. iij. G. iij. β.

Cinnamomi, Chamædryos, Acori ana 3. iij.

Croci, Cassiæ lignæ,

Rapont. ana 3. ij. G. xvj.

Agarici 3. ij. β.

Nardi, Costi, Masticis,

Asari, Silphij, Scillæ, Asæ,

Ammoniaci, Bdellij, ana 3. j. β.

Hellebori nigri, Piperis, Epithymi,

Polypodij succi Brassicæ,

Piperis albi & longi ana ʒ. i.
 Schœnanthi, Zingiberis, Smyrnæ,
 Myrobalanorum, Colocynthis, Sagapeni,
 Opopanacis, Castorei, Absinthij,
 Aristolochiæ longæ, Petroclini,
 Gentianæ, Amomi ana ʒ. ij.
 Diagridij, Piperis nigri ana ʒ. j.
 Mellis q. f. est.

Datur manē & serō cum vino calido ʒ. iij. Facit
 cōtra dolorem hemigranum, & vertiginem ca-
 pitis, & contra fluxum phlegmatis, quod in fau-
 cibus & gutture decurrit, vnde fit homo quan-
 doque sine voce: valet etiam spleneticis sine fe-
 bre: colorem bonum facit, si simplex datur. Sed
 si purgationem facere volueris, adhibeas ʒ. ij.
 scammonæ, & fortius operabitur. *Nicolaus.*

DE ELECTVARIIS PVR- gantibus bilem atram.

Diasena.

℞. Senæ ʒ. iij.
 Auellanas tostas num. l.
 Serici vsti ʒ. ij.
 Lapidis Armeni loti ʒ. j.
 Lapidis Lazuli, lauari ʒ. iij.
 Sacchari ʒ. vj. Cinnamomi ʒ. j.
 Caryophyllorum, Galangæ,
 Piperis nigri, Spicæ nardi Indicæ,
 Folij, sem. Ocymj, Cardamomi,
 Croci, Zingiberis, Zedoariæ,
 Flor. Rorifmarini,
 Piperis longi ana ʒ. ij.
 Mellis despumati ℞. ij.

Fiat electuarium. Seruatur ad annos duos.
 * Succurrit melancholicis, manna vexatis, quar-
 tana laborantibus, tristitia affectis, lienosis, ele-
 phanticis, & omnibus vitijis ex atra bile procrea-
 tis. *Nicolaus.*

Diasena, alia.

℞. Foliorum Senæ ʒ. iij.
 Auellanarum num. l.
 Serici vsti ʒ. ij.
 Lapidis Armeni ʒ. j. Sacchari ʒ. v.
 Mellis despumati ʒ. vj.

Fiat electuarium secundum artem. *Gentilis de
 Fulgino.*

Confectio Hamech maior.

℞. Myrobal. Citrinorum ʒ. iij.
 Myrobal. Chebulorum, Indorum,
 Rhabarbari electi ana ʒ. ij.
 Agarici, Colocynthis, Polypodij an. ʒ. xij.
 Absinthij, Thymi, Senæ ana ʒ. vj.
 Violarum ʒ. j. ʒ.
 Epithymi ʒ. ij.
 Sem. Anisi, sem. Fœniculi,
 Rosarum rubrarum ana ʒ. vj.
 Succi Fumaricæ ℞. j.
 Prunorum num. lx.
 Passularum enucleatarum ʒ. vj.

Macerentur omnia in sero lactis caprini suffici-

A ente, in vase vitrato angustis oris, per dies quinq;
 Postea ferueant vna aut altera ebullitione, co-
 lentur, colaturæ bene expressæ adde
 Pulpæ cassiæ ʒ. iv.
 Pulpæ Tamarindorum ʒ. v.
 Mannæ ʒ. iij.

Frica manu, cola, & adde
 Sacchari albi ℞. j. ʒ.
 Scammonij præparati ʒ. j. ʒ.

B Coque ad mellis consistentiam, & adde
 Myrobal. Citrinorum, Chebulorum,
 Indorum ana ʒ. ʒ.
 Myrob. Belliricorum, Emblicorum;
 Rhabarbari, sem. Fumaricæ ana ʒ. iij.
 Spicæ Indicæ, Anisi ana ʒ. ij.

C Confectio electuarium. * Morbis omnibus ex fla-
 ua bile, & pituita falsa natis, nempe impetigini,
 scabiei, elephantia, & cancro succurrit: In sum-
 ma, omni sceditati cutis à biliosis & adustis hu-
 moribus procreata conuenit. Datur à ʒ. ij. ad
 aur. ij. vel ʒ. ʒ. vel ad ʒ. vj. *Mesues.*

Confectio Hamech minor.

℞. Myrobal. Indorum,
 Chebulorum, Epithymi ana ʒ. l.
 Fumi terræ, Absinthij ana ʒ. xx.
 Thymi, Calamenthæ, Polypodij,
 Agarici, Glycyrrhizæ, Buglossæ ana ʒ. x.
 Stœchados Arabicæ, Chamædryos,
 Chamæpitios, Bedeguri, Anisi an. ʒ. v.
 Prunorum, Iulubarum,

D Sebesten ana num. lxx.
 Passularum enucleatarum ℞. j.

Decoquantur in aqua sufficienti vsque ad ter-
 tias: colentur, & colaturæ addantur
 Sapæ ℞. ij.

Mellis despumati ℞. j.
 Scammonij præparati ʒ. ij.

E Coquantur lento igne vsque ad mellis spissitu-
 dinem. * Purgat melancholiam, & vltos humo-
 res alios: ob id cōfert mania, melancholiam, ver-
 tiginem, obliuioni & vitijis cutis: qualia sunt psora,
 id est, scabies, morphea, cancer, elephantia, im-
 petigo. *Mesues.*

Diapolypodion magistrals.

℞. Polypodij mundati ℞. ij.
 Mellis despumati ℞. vj.
 Aceti scyllitici ℞. j. ʒ. ij.
 Zingiberis ʒ. vj.

Fiat electuarium. *Medici Florentini.*

Hieralogodium.

F ℞. Colocynthis ʒ. xx.
 Scyllæ assatæ, Agarici, Ammoniaci,
 Scammonij, Cort. rad. Hellebori nigri,
 Hyperici ana ʒ. j.
 Epithymi, Polypodij, Bdellij, Aloes,
 Chamædryos, Marrubij, Cassiæ ana ʒ. j.
 Myrrhæ, Piperis albi, nigri, Cinnamomi,
 Croci, Opopanacis, Sagapeni,
 Castorei, Petroclini,
 Aristolochiæ ana ʒ. ʒ.

Mellis despumati, ad pondus omnium. * Ad ha-

ceris dolorem, epilepsiam, maniam, melancholiam morbum, scotoma, cephalæam, suspiria, subitam præfocationem, incubum, tetanum, spasum cynicum, contusum corpus ex ictu, lapsu, tremorem, paralytum, arthritidas, dolores spinæ, mammarum durities, canerosque earum, stomachi imbecillitatem, ructum acidum, inflationem, tormina, nauseam, colicum dolorem, menses suppressos. *Aesius.*

Hieralogodium aliud.

R. Pulpæ Colocynthidos, Polypodij ana. ʒ. ij. **B**
Euphorbij, Polij montani,
Sem. Thymelææ ana ʒ. j. ʒ. G. vj.
Absinthij, Myrrhæ ana ʒ. j. G xij.
Centaurij, Agarici, Ammoniaci,
Folij, Nardi Indicæ, Scyllæ,
Scammonij præparati ana ʒ. j.
Aloes, Comarum Thymi, Cassiæ lignæ,
Chamædryos, Bdellij,
Marrubij, ana ʒ. i. G xiv.
Cinnamomi, Opopanacis, Castorij,
Aristolochiæ longæ, Trium piperum,
Crocij, Sagapeni, Petroselinij ana ʒ. ʒ.
Hellebori nigri, albi ana G. vj.
Mellis despumati ʒ. j. ʒ.

Confice vt decet. Seruatur per annos duos. * Exterminat mala diuturna ex melancholia facta, epilepsiam, vertiginem, conuulsiones, hemicraniam, elephantiam, impetigines, lethargum: prodest spumantibus, & linguam mordentibus, his qui lethalia venena sumpserunt, iccinerosis, pleuriticis, ischiadicis, & lumborum dolore infectis: vitiosos humores educit, & mulierum menstrua. *Nicolaus.*

DE ELECTVARIIS
aquam purgantibus.

Electuarium Diacocci guidiu.

R. Fol. Thymelææ præpar. part. x.
Carnis cydoniorum in aceto coct. Sacchari ana part. lxxx. **E**
Mannæ, part. xl.
Olei ex cocco gnidio part. xij.

Saccharum & manna dissoluantur in sero lactis, cui infusus erit agaricus, part. xxx. misce carnem cydoniorum, coque igne lento ad mellis crassitudinem. Puluis foliorum thymelææ mistus prædicto oleo reliquis addatur. Datur ʒ. ʒ. Hydriogogum est, in hydropse efficacissimum. *Mesues.*

DE ELECTVARIIS PUR-
gantibus humores
mixtos.

Catharticum imperiale.

R. Scammonij præparati, Sacchari ana ʒ. j.
Cinnamomi, Spicæ nardi, rad. Saxifragiæ,
Polypodij, Zingiberis ana ʒ. ʒ. ʒ.
Spicæ nardi Celiæ, Piperis longi, albi,
Cardamomi, Amomi,
Caryophyllorum ana ʒ. iij.

A Terantur omnia tenuissimè, & fiat electuarium, cum

Mellis despumati quantum sufficit.

* Bilem vtramque; & pituitam sine molestia educit, caput opimè purgat, & oris spiritum commendat. *Nicolaus.*

Diacarthamum.

R. Spec. Diatragacanthi frigidi ʒ. ʒ.

Pulpæ Cydoniorum ʒ. j.

Pulpæ Carthami ʒ. ʒ.

Zingiberis ʒ. ij.

Scammonij præparati ʒ. iij.

Turbi h ʒ. vj. Mannæ ʒ. ij.

Mellis rosati col. Sacchari candi ana ʒ. j.

Hermodactylorum ʒ. ʒ.

Sacchari albi ʒ. x. ʒ.

Fiat electuarium liquidum. * Flauæ bili & pituitæ educendæ misce conduct. Datur à ʒ. j. ʒ. ad ʒ. vj. *Arnoldus Villanouanus.*

C *Diaturbith cum Rhabarbaro.*

R. Turbith, Hermodactylorum ana ʒ. j.

Rhabarbari ʒ. x.

Scammonij præparati ʒ. ʒ.

Santali albi, Rubri, Violarum, Zingiberis ana ʒ. j. ʒ.

Masticis, Anisi, Cinnamomi, Crocij ana ʒ. ʒ.

Sacchari albi ʒ. j. ʒ. ij.

Fiat electuarium, in forma competenti. * Flauam bilem & pituitam educit, atque aqua inter cutem laborantibus misce confert. *Montagnana.*

Hiera Russi.

R. Aloes ʒ. j.

Hellebori albi, nigri ana ʒ. ʒ.

Diagnidij, Colocynthidis inter. ana ʒ. iij.

Nitri, Euphorbij, Polypodij,

Salis Ammoniaci ana ʒ. ij. G xv.

Piperis, Chamædryos,

Crocij, Agarici, Masticis,

Epithymi ana ʒ. j. ʒ.

Cassiæ lignæ, Xylbalsami,

Opopanacis, Gith ana ʒ. ij.

Myrrhæ G xv.

Mellis quantum sufficit.

Fiat electuarium. Seruatur per annum. Datur ad modum castaneæ. * Datur propriè scabiosis phlegmatico falso, elephantiosis, serpigiosis: curat vtramque morpheam cum tepida: destruit antiquam cephalicam, & hemicranicam, & monopogiam, dolorem capitis vel stomachi: epilepticis, catalepticis, & ijs, qui ex fumo stomachi extenebrescunt, ita vt subitanum timorem vident, vel ventositatem stomachi tinnitum aurium patiuntur, vt in furias vertantur, deponitur cacochymia stomachi hepatis & splenis: elephantiticis, & podagricis confert auxilium: & menstrua educit. *Nicolaus.*

Hiera Abbatin.

R. Agarici, Colocynthidis, Turbith,

Epithymi, Cuscutæ ana ʒ. ij. G. v.

Schœnanthi, Carpobalsami, Xyloaloes,

Xylo-

Xylocassia, Croci, Asari, Cinnamomi,
Masticis, Rosarum, Violarum, Absinthij,
Rhapontici, Folij,
Lapidis Lazuli ana ʒ.ij.
Diagridij ʒ. i ʒ.
Aloes hepaticæ ʒ. iv. ʒ.
Mellis quantum sufficit.

Fiat electuarium, in vase fictili vitreato seruandum per annos duos. * Phlegma & melancholiam purgat, & ad guttam, quæ fit de frigido & sicco humore, vnde membra videantur contracta, valet paralyticis. *Nicolas.*

Antimoron Nicolai.

R. Aloes ʒ. v. ʒ. & G. vj.
Cassia fist. ʒ. j. G. vj. ʒ.
Marathri, Masticis ana ʒ. ij. G. v.
Croci ʒ. ʒ. Asari ʒ. ij. G. v.
Xylobalsami ʒ. ij. G. ij. ʒ.
Cinnamomi ʒ. ij. G. v.
Ireos ʒ. j.
Aronis, Dragontæ ana ʒ. j. G. ij. ʒ.
Agarici, Colocynthidis,
Nitri, Euphorbij, Castorei ana ʒ. ij. G. v.
Apij Macedonici,
Petroselini ana ʒ. ij. G. v.
Ellebori nigri ʒ. ʒ.
Diagridij, Coccognidij ana ʒ. ij. G. v.
Mellis quantum sufficit.

Datur ad modum cassiæ, in sero, cum aqua calida. Confert cephalalgicis, lethargicis, stomachicis, ischiadicis, podagricis, & de matrice laborantibus, discoloratis, nephriticis, & omnibus, qui de tenui, aut viscoso phlegmate affliguntur, & his, qui cibos non digerunt: phlegma & choleram purgat, & aquosos humores cum ventositate.

Electuarium Angelicum Fiorauanti.

R. Croci, Ligni Aloes, Cinnamomi,
Corallij rubri ana ʒ. j.
Ellebori nigri ʒ. j.
Elect. de succo ros. Mesuæ ʒ. vj.
Conseruæ ros. ʒ. iv.
Moschi ʒ. j.
Lapidis Philosophici nostri ʒ. iij.
Quintæ essentia nostræ ʒ. ij.
Mellis cocti & despumati q. satis est.

Misce & fiat electuarium leui ignis calore in vase terreo, vitreo: & feretur in vase vitreo. Dosis à ʒ. j. vsque ad ʒ. ij. manè stomacho ieiuno. Purgat egregie tum per vomitum, tum per aluum. Confert febribus omnibus: podagricis, arthriticis: tussi, catarrho: morbo Gallico, alijsq; quamplurimis affectibus.

Electuarium Albarif.

R. Myrobal. citrinorum, Chebulorum, Indorum ana part. æquales.
Tere, & cribra: oleum amygdal. dulc. superfundit, quantum sufficit, insola triduo: frica sæpe manibus: oleum nouum sufficit, quantum absumentur. Iterum eadem triduo conuenienter tere in aqua fontana, in qua sacchari partem decimam

A dissolueris, affusa identidem pauca aqua. Hoc fac, donec myrobalanorum sapor ingratus auferatur, post sicca in vmbra.

R. Huius massæ ʒ. xv.
Turpeti ʒ. vj.
Anisi, Masticis ana ʒ. ij.
Spicæ nardi, sem. Apij ana ʒ. j. ʒ.
Violarum sicæ ʒ. vij.

Sacchari albi, Sacchari candefacti ana ʒ. x.
Excipe melle despumato. Dosis ʒ. iij. cum aqua calida. Purgat ventriculum, hepar, & corpus reliquum: vsu corpus viuudum, & iuuenile reddit, & seruat. *Mesues.*

Electuarium Albarif aliud.

R. Myrobal. chebulorum,
Citrinorum, Nigrorum ana part. ij.
Embllicorum, Belliricorum ana part. j. ʒ.
Tere, cribra, vt suprâ. De hac massa

R. ʒ. xiv. Turpeti ʒ. vij.
Zingiberis, Cardamomi, Masticis,
Cinnamomi, Ligni Aloes, Caryophyllorum,
Piperis, Cubebarum, Galangæ,
Macis, sem. Apij ana ʒ. j. ʒ.
Spicæ Nardi ʒ. ij.

C Pinearū, Sacchari albi, Sacchari cadi ana ʒ. xij.
Excipe melle despumato. Earundem virium est: præterea ventriculum roborat, &c. partes nutritorias frigidas, appetentiam excitat, coctionem iuuat, propter hæc colorem corporis, & odorem commendat: iuuentutem tuetur, canos remouetur, & spiritibus tenuatis, & purgatis visum & reliquum sensum omnem. & cogitationem exauit, vnerem excitat. *Mesues.*

Electuarium Alsebram, id est esula.

R. Esulæ bonæ, Myrobal. citrinorum ana ʒ. ij.
Trita & creta mergantur succo feniculi, & insolentur dies quinque, affundendo sæpè succum nouum. Siccatū reponit vase vitreo. Datur à ʒ. j. ad ʒ. ij. cum saccharo, & aqua calida. Pituitam & melancholiam purgat, & aquas. *Mesues.*

Diaphysalidon.

R. Succij lupuli salictarij, Intybi,
Apij purgat. ana ʒ. iv.
Myrobal. citrinorum, Chebulorum ana ʒ. xij.
Embllicorum ʒ. l.
Indorum, Belliricorum ana ʒ. j.
Agarici, Ireos ana ʒ. x.
Absinthij, Casturæ,
Radicum apij, Feniculi, Anisi ana ʒ. ʒ.
F Vuarum pastarum ʒ. lxxx.

Coquantur igne lento ad consumptionem dimidij siccorum, frica probè manibus, cola. Vni huius parti adde

(ʒ. iix.
Tamarindorum, Cheyron, Cassia fistulæ ana
Mannæ ʒ. ij.)

Cola & munda. Alteri succorum parti adde
Penidiorum hordeatorum ʒ. iv.

Misce omnia simul: bis feruant: tunc adde
Olei sesamini recent. ʒ. xv.

Percoque ad mellis crassitudinem; ab igne depostis, adde

Trochiscorum Diarrhod. De Eupatorio,
De Absinthio, De rhabarbaro an. ʒ. j. ʒ.
Ireos ʒ. j.
Agarici, Fol. Thymelæę præparat. ana aur. iij.
Scammonij, Succ. Eupatorii, Absinthij,
Croc. Laccæ lotæ, Myrobal. citrinorum,
Chebulorum ana aur. iv.
Belliricorū, Emblicorum, Indorum an. aur. iij.
Turpeti ʒ. vi.
Olei Thymelæę ʒ. iij.

Omnia prius inuoluta prædictis misceantur. **Datur** à ʒ. iij. ad ʒ. ʒ. cum aqua cichorij. Efficacissimum ad hydropem, & cachexiam, & affectus epatis, lienis, iuncturarum. *Mesues.*

Electuarium de Eupatorio.

R. Succ. Eupatorii, Rhabarbari an. ʒ. ʒ.
Croc. ʒ. ij.
Laccæ, sem. Cuscutæ, Schœnanthi,
Sem. Citrulli, sem. Cucumeris,
Sem. Portulacæ, succi Absinthij an. ʒ. iij.
Diagridij ʒ. ij. ʒ.

Tere curiosè. Datur aur. j. cum lactis sero. Confecto, & hydropi incipienti. *Mesues.*

Antidotum hamagogum.

R. Asari, Acori, Amomi, sem. Atriplicis,
Marathi an. ʒ. j. G. vi.
Anisi ʒ. ij. Aristol. longæ, Artemisæ,
Cassia fist. ana ʒ. ij. G. xiv.
Centaureæ minoris ʒ. j. G. vij.
Centaureæ maioris, Dauici Cretici an. ʒ. ij.
Hellebori nigri ʒ. j.
Fol. Lauri ʒ. j. ʒ. G. iij.
Glycyrrhizæ ʒ. j. ʒ. j.
Lupini ʒ. ij. Melanthij ʒ. ij.
Myrrhæ ʒ. j. G. xiv.
Orobi ʒ. j. Stypteræ ʒ. ij.
Macedonici ʒ. ij. G. xiv.
Pyrethri ʒ. ij. G. xiv.
Piperis ʒ. j. ʒ. ij. G. vij.
Sem. Rutæ ʒ. ij. G. xiv.
Spicæ ʒ. ij. G. xiv.
Pulegij ʒ. ij. G. xiv.
Pæoniæ ʒ. j. G. vj.
Cyperij ʒ. j. Sinoni ʒ. ij.
Schœnanthij ʒ. j. G. xij.
Caryphyllorum ʒ. ij.
Rad. Capparis, Cymini ana ʒ. j.
Apij, Sabinæ an. ʒ. ij. G. xij.
Xylobalsami ʒ. j. G. xiv.
Mellis q. f. est.

Datur in modum auellanæ maioris cum aqua post balneum, si cum febre est: si verò sine febre, cum vino, aut mulso. Ad multas mulierum passiones valet: menstrua educit, & foetum in utero occidit, & postea extrahit, & post partum. quæ non sunt purgata, purgat, & ad salutem perducit, petram in vesica rumpit & purgat: vrinam mouet, stranguriam sanat, hepatis emphraxim curat, scilicet in splene sanat, & ad omnia interiora magnum bonum facit: & ad stomachi indigestionem, & eos sanat, qui colicam patiuntur.

A tur: nephriticis prodest, viam totius corporis aperit, & foetum mortuum, & secundinam educit, & vesicam purgat, stomachum calidum facit, ventositatem consumit, vomitum compescit. Cauendum tamen ab eius vsu in fluxu hæmorrhoidum, aut ventris. *Nicolaus.*

Vomitorium Andreae.

R. Cort. rad. Thapsiæ ʒ. vj.
Cartami excorticati ʒ. iij.
Cancellæ, Gummi Arabici ana ʒ. j.
Succi cucumeris asinini ʒ. ij.

Mellis asari, quantum sufficit, ad incorporandū. Confititur sic. Recipe duas partes mellis, & vnam succi asari, & fac bullire simul, donec possit bene despumari: quo despumato, & colato, in corpora puluerem specierum, denique referuetur in optimo vase ad vsum per annum. Est vomitorium leue, suauis, quod purgat omnes humores sine labore, principaliter datum cum calida per superiorem regionem, & cum frigida per inferiorem. Dosis eius est quasi ʒ. ʒ. *Arnold. Villanovanus.*

Vomitium Nicolai.

R. Thapsiæ Panormitanæ, vel Aragonensis in mense Maij, siue Iulij collectæ ʒ. iij.

Cort. rad. Raphani ʒ. j. ʒ.
Croc. Aphricani siue medullæ cartami ʒ. j. ʒ.
Nucis vomicæ ʒ. ʒ.
Asari ʒ. j. Mellis Asari q. f. est.

D In duabus libris mellis despumati adde ʒ. iv. succi asari, & bulliat ad succi consumptionem. Et si succum habere non volueris, pone thapsiæ, asari ana ʒ. ij. ʒ. & dimidiam catapuciarum, & totum deponere in aqua marina, & bulliat vsque ad medietatem, & aqua ponatur in Tb. ij. mellis despumati, & coque vsque ad aquæ consumptionem, & cum tali melle confice. Datur mane in modum castanæ cum tepida, vel oxysacchara, duris hominibus cum tota substantia. debilibus **E** colatura tantum. Frigidis & calidos purgat humores, cholera rubeam, & phlegma: datur quotidianè verè, & tertianæ nothæ: delicatis datur etiam cum syrupo acetoso: sedat veram tertianam, debilitatem & nauream à superfluis, & a cutis humoribus factam, aufert.

Vomitium Patriarchæ.

R. Thapsiæ Tb. j.
Croc. Aphricani siue sem. Cartami ʒ. iv.
Cinnamomi, Asari ana ʒ. ij.
Catapuciarum ʒ. ij. Mellis q. f. est.

Datur cum tepida ante accessionem. *Nicolaus.*

Aliud Patriarchæ.

R. Thapsiæ Tb. iij. Asari Tb. ij.
Castaneolæ vomicæ Tb. j.
Cancellæ ʒ. iij. Sem. Atriplicis Tb. j.
Granorum Catapuciarum excort. ʒ. iij.
Gummi Arabici ʒ. iv.
Mellis quantum sufficit.

Dosis eius est vsq; ad ʒ. ij. Seruatur per annum. *Arnoldus Villanovanus.*

Vomitium aliud.

R. Thapsiæ ʒ. iv. Asari baccari ʒ. j.
Cinnamomi ʒ. j.
Crocii hortulani ʒ. j.
Sem. Atriplicis ʒ. ʒ.
Mellis quantum sufficit.

Detur in modum castaneę cum calida. Valet tertianarijs, & quartanarijs, sed maximè competit quotidianarijs. *Nicolaus.*

Vomitium Scarpellæ.

R. Cort. rad. Thapsiæ ʒ. j.
Sem. Cartami excort. ʒ. iv.
Auellanarum, Asari ana ʒ. ij.
Gran. Cataputiæ excort. ʒ. j.
Mellis quantum sufficit.

Conferitur sic: Tollæ ʒ. ʒ. cort. thapsiæ & ʒ. ij. tere aliquantulum. & coque cum aqua marina vsq; ad consumptionem medietatis aquæ: deinde commisce aquam colatam cum duabus partibus mellis cocti, & despumati, & coque iterum vsque ad consumptionem aquæ: quo facto catapuciam cum aliquantulo melle adijce: deinde adde puluerem specierum, & commisce totum diligenter, & reconde, & si vis, adde gummi Arabici: & vtere sic ad omnes quotidianarios, & tertianarios, ad superius cum calida, & ad inferius cum frigida. Dosis eius ad ʒ. iij. Probatissimum febribus interpolatis post septem accessiones. *Arnold. Villanovanus.*

Electuarium ex Elleboro vomitorium.

R. Ellebori albi sicc. & incisi ʒ. j.
Aque lib. xij. vel xij.

Fiat insusio per tres dies naturales: hinc fiat decoctio ad medietatis exhalationem: factaq; diligenti expressione, abijciatur elleborum: adde Mellis libras tres: repetatur coctio tam diu dum mellis ideam & consistentiam induat: hoc electuarium in vitreo vase exceptum, vsui reponatur. Dosis est ab ʒ. j. ʒ. ad ʒ. ij. in tenuioribus à ʒ. ij ad ʒ. ʒ. exhibetur ex multa, vel aqua faccharata: & omnium optimè cum decocto anisi. Si quis boli consistentiam malit, coquatur prunis ardentib. in bolu. Quod si decipiendi sint ægri, placentulis aut pastulis illud includemus. *Henr.*

Vomitium ex Vitriolo.

Vitriolum Romanum exiccata vel Chalcantum dissolue in aqua, depuretur per resistentiã depuratam, evaporata: quod in fundo erit propinabis ad grana duo, cum conferuæ rosata, rosmarinum, vel buglossi drachma. Hoc vomitorium validè mouet: & à vomitu æger aqua carnis nutriendus. *Henr.*

DE ELECTVARIIS MINUS VSUALIBUS ac primùm de electuarijs calfacientibus caput.

Electuarium ad morbos capitis frigidos.

R. Conferuæ Capillorum Veneris ʒ. j.

A Conferuæ Anthos, Zingiber. conditi an. ʒ. iij.
Cineris hirundinis ʒ. ʒ.
Coralli rubri vsi ʒ. j.
Piperis tenuiss. puluerizati ʒ. j. ʒ.
Cum syrupo de stœcha de fiat electuariũ. *Rondelet.*

Aliud.

R. Summitatum Rosmarini,
Cinnamomi. Macis, Nucis moschatae,
Caryophyllorum ana ʒ. ʒ.
Hirundinum, Castorei, Priapi tauri ana ʒ. j.

B Simul colligata in olla perforata imposita in furnaceo vrantur, donec in cineres redigantur: qui postea lauantur, si timeatur odor vitiosis. Et ex cineribus istis cum pauco saccharo & syrupo de stœcha de fiat electuariũ. Valet ad paralysem conuulsionem, plenitudinem, & oculos rheumatismos, & aliarum partium, ad articulorum dolores à morbo Gallico, & alios affectus, in quibus multum exiccandum est. *Rondeletius.*

Electuarium opticum.

R. Spec. Plurifarcotici, sem. Fœniculi ana ʒ. j.
Macis, Cubebarum, Cinnamomi,
Piperis longi, Caryophyllorum ana ʒ. ʒ.
Euphrasiæ ʒ. ʒ.
Succi Saluæ, succi Rutæ,
Succi Chelidonij ana ʒ. j. ʒ.
Sacchari clarificati ʒ. j.
Mellis rosati ʒ. y.

C Coquantur succi cum melle ad spissitudinem, deinde species tritæ addantur. * Valet in visus imbecillitate vndeconq; proueniente, & suffusionibus. *Adolphus Occo.*

Electuarium ad memoriam.

R. Maioranæ, Melissa, Beton. Saluæ an. ʒ. iij.
Balsamitæ, Squinanthi, Marathri ana ʒ. j.
Baccarum Lauri, semin. Pæoniæ,
Anisi, Anthos ana ʒ. ij.
Semina ocymi, semina Sinapis, Sileris montani ana ʒ. j. Cyperi ʒ. ij.

E Tormentillæ, Cubebarum, Nucis moschatae, Cinnamomi, Piperis longi, Caryophyllorum, Zedoariæ, Cardamomi, Zingiberis ana ʒ. ij. Coriandri preparati in aceto passulato ʒ. ʒ. Glycyrrhizæ rasæ, Myrobal. Chebulorum, Citrinorum Indorum, Bellisicorum ana ʒ. ij. Polij, Masticeis, Been albi & rubri, Coralli ana Moschi ʒ. j. (ʒ. j.) Sacchari ʒ. ij.

Fiat puluis. De hoc puluere R. ʒ. j.

F Conferuæ anthos. Citri ana ʒ. j.
Carnium citoneorum, Vuarum pass. ana ʒ. ij.
Cum aqua mellissæ & maioranæ fiat electuariũ ad lentum ignem. Confortat memoriam, cerebrum, & omnes virtutes corporis. *Arnol. Villan.*

Aliud ad idem.

R. Myrobal. omnium, Piperis longi ana ʒ. ij.
Costi, Anacardi, Baccarum Lauri,
Butyri vaccini, Sacchari ana ʒ. vj.
Cyperi ʒ. ij.

Teratur anacardi per se, postea alia: & conficiat

tur cum butyro & melle in æquali quantitate prius bullitorum. Dentur ʒ.ij. cum aqua decoct. apij, foeniculi, & melissæ. *Idem.*

DE ELECTVARIIS calfacientibus cor.

Electuarium cor frigidum alterans & corroborans.

R. Zedoariæ, Carabe, Coralli rubri, Macis, Cinnamomi, Cardamomi, Caryophyllorum, Radicum Acori ana ʒ. j. Margaritarum, Stœchados ana ꝑ. j. Tormentillæ, sem. Basilici, Spodij, Piperis longi ana ʒ. j. Moschi parum, Sacchari quantum sufficit. *Fiat electuarium. Heurnius.*

Electuarium pro corde & palpitatione.

R. Confectionis Alchermes ʒ. β. Conseruæ rad. Buglossæ ʒ. j. Conseruæ flor. Anthos ʒ. β. Spec. Diamarg. frigidi ʒ. j. Cum syrupo de pomis redolentibus fiat electuarium: quo sumpto, superbibant parum vini, diluti aqua borraginis vel buglossæ. *Rondelotius.*

Electuarium pro palpitatione à flatibus.

R. Spec. Aromat. ros. ʒ. j. Spec. Diarrhod. Abb. Confect. Alchermes ana Corticis citri saccharo conditi ʒ. j. Conseruæ Buglos. conseruæ Anthos ana ʒ. iij. Cum syrupo conseruationis Citri fiat electuarium. Capiat ante & post pastum superbibendo parum vini, cum aqua menthæ & absinthij diluti. *Rondelotius.*

Electuarium pro palpitatione ab aqua.

R. Electuarij prædicti ʒ. ij. Coralli rubri vsti & loti, aquæ Melissæ an. ʒ. ij. Rafuræ Eboris ʒ. j. Pulu. Margaritarum ʒ. β. Cum syrupo conseruationis cort. Citri fiat electuarium. Capiat serò & manè. *Rondelot.*

Electuarium cordis.

R. Corall. rub. Macis, Ollis de corde Cerui, Ambre, Margaritarum, Crystalli, Auri cocti, Argenti meri, Ollis eboris, Saphyri, Rubini, Hyacinthi ana ʒ. v. Balsami ʒ. ij. Moschi ʒ. β. Anthos, Spodij, Santalorum, Caryophyllorum, Galangæ, Calami aromat. Cubebarum, Spicè Indicæ, Cort. phisticorum, Sem. basiliconis, Cardamomi, Piperis longi, Baccarum Lauri, Pyrethri ana ʒ. iij. Styracis calamitæ, Magnætis, Myrrhæ, Opij Thebaici ana ʒ. j. Sem. Pæoniæ in nouilunio collectæ, Flor. Lilifagi, Maiorana, Balsamitæ, Ameos Aristolochiæ, Anthos ana ʒ. iij. Croci orient ʒ. β. Ligni Aloes, sem. Papaueris albi ana ʒ. ij. Sacchari, quod sufficit.

Fiat electuarium. Dosis à ʒ. ij. vsq; ad iij. cum vino calido. * Conseruat totam naturam, & eam reddit hilarem, auferit lassitudinem membrorum principalium, subuenit tristibus, & melancholicis, iuuat paralyticos. *Petrus Aponensis.*

Electuarium confortans mineram omnium virtutum.

R. Roris Maialis collecti de mundiff. herbis destillati ℞. ij. Sacchari ʒ. lix. Coquatur lento igne vsque ad consumptionem roris: postea adde Aquæ stillatitiæ florum vel cort. citri, aquæ Melissæ ana ʒ. j. incorpora ad Solem fortissimè, benè agitando cum spatula: & sic permittite stare in vase panno subtili cooperto, per dies tres, donec inspissetur: postea **R.** Aquæ stillatitiæ sanguinis humani ʒ. ij. Sanguinis draconis ʒ. β. Distempera, & misce totum cum iam supradicto saccharo, & fortiter incorporetur ad Solem: deinde **R.** Croci orientalis ʒ. iij. Balsami electissimi ʒ. j. Moschi ʒ. β. Ros. siccarum ʒ. β. Ligni Aloes ʒ. j. Auri foliati ʒ. j. Coralli rubri ʒ. β. Margaritarum orient. ʒ. β. Incorpora fortiter, & sic permittite vas coopertū, donec exiccetur, & seruetur. Cor lætificat, calorem naturalem, & spiritus, & principalia membra adiuvat: confortat humidum radicale: ab ægritudineibus pestilentibus, & ab omnibus venenis conseruat: iuuentutem prolongat, & senectutem retardat: hominem in suo vigore tenet, & conseruat. *Arnold. Villanouanus.*

Electuarium.

R. Conseruæ rosarum ʒ. iij. Conseruæ buglossæ ʒ. ij. Cort. mali citri conditi ʒ. j. Chebulorum conditorum ʒ. ij. Cinnamomi electi ʒ. j. Santali rubri, Coralli rubri, Serici coccinei crudi, concisi, Croci, Margaritarum ana ʒ. β. Fol. Auri, Fol. argenti ana ʒ. j. Moschi, Ambre ana G. ij. Funde omnia simul succo citri, vel limonis saccharo cocti. * Spiritus fouet, nutrit, roborat, ingenium acuit atq; illustrat. *Marsilius Ficinus.*

Aliud.

R. Amygdal. dulcium ʒ. iij. Pinearum mundat. sem. Cucumeris ana ʒ. ij. Sacchari candidi ʒ. iij. Sacchari albisimi ℞. j. β. Funde cuncta hæc aqua ros. atq; limonis, & citri, in quam extinctum fuerit ignitum aurum, & argentum, simul coque suaviter, demum adde Cinnamomi, Been rubri, Coralli rubri an. ʒ. j. Margarit. alb. Croci, Serici crudi, trit. an. ʒ. β. Fol. Argenti, fol. Auri ana G. xij.

Hyacinthi,

Hyacinthi, Smaragdi,
Zaphyri, Carbunculi ana ʒ. j.
Moschi, Ambræ ana G. ij.

Fiat electuarium. *Idem.*

DE ELECTVARIIS excalfacientibus pul- monem.

Electuarium pectorale.

R. Succu Glycyrrhiæ ʒ. ʒ.
Hysopi, Capillorum Veneris, Ireos,
Sem. Viticæ, Aristolochiæ rot. ana ʒ. j. ʒ.
Piperis nigri, sem. Nasturtij,
Rad. Enulæ ana ʒ. ʒ.
Auellanarum,
Amygdal. dulc. ana ʒ. ʒ.
Pincarum ʒ. j.
Mellis ʒ. xiv.

Fiat electuarium. Hoc ego vsus sum in asthma, C
& præ cæteris mitam eius efficaciam expertus
sum. *Adolphus Occo.*

Electuarium ad tussim mirabile.

R. Enulæ campanæ,
Rad. Althææ ana ʒ. iij.
Cotoneorum ʒ. xvj.
Mellis albi lb. iij.

Contusa misceantur cum melle, & coquantur:
in sine decoctionis auferatur ab igne, addantur
que pro qualibet libra D

Croci ʒ. j.
Cinnamomi ʒ. j.
Sulphuris triti ʒ. iv.
Glycyrrhiæ ʒ. j.
Moschi ʒ. ʒ.

Misce. & serua ad vsum. Vfus eius est manè sto-
macho vacuo & vesperi. *Fiorouanus.*

DE ELECTVARIIS calfacientibus ventri- culum.

Electuarium pro refrigerato ventriculo.

R. Spec. Aromat. ros. ʒ. j.
Spec. Diagalangæ,
Spec. Diarrhod. Abb. vel
Rosatæ nouellæ ana ʒ. iij.
Sacchari parum.

Cum syrupo conferuat. cortic. Citri fiat electua-
rium. Sumatur ad quantitatem auellanæ, super-
bibendo parum vini diluti aqua Absinthij, vel
Menthæ. *Rondeletius.*

Aliud.

R. Zingiberis conditi cum Saccharo ʒ. j.
Spec. Aromat. ros. ʒ. ij.
Spec. Diarrhod. Abb. ʒ. iij.

Cum syrupo de Mentha fiat electuariū. Capiat,
vt antea dictum est. *Rondeletius.*

A

Electuarium ad ventriculi cor- roborationem.

R. Cort. Citri cum Saccharo conditi, loti in
vino ʒ. ij.

Spec. Aromat. ros. ʒ. j.

Anisi ʒ. iij.

Fœniculi ʒ. ij.

Sem. Rutæ, sem. Viticis ana ʒ. j.

Cum syrupo de Mentha fiat electuarium. *Rondelet.*

B

Aliud.

R. Menthæ siccæ ʒ. ij.

Sem. Viticis ʒ. iij.

Anisi, Fœniculi ana ʒ. ij.

Sem. Rutæ ʒ. j.

Cort. Citri sicci, Coralli rubri, vsi & loti in a-
qua Rutæ ana ʒ. ij.

Cum syrupo de Mentha fiat electuarium. Suma-
tur ad quantitatem Fabæ ante pastum.

Electuarium corroborans & constri- gens ventriculum.

R. Conferuæ Enulæ campanæ,

Conferuæ Anthos ana ʒ. ij.

Pul. Indis Venetæ ʒ. iij.

Sem. Viticis, Rutæ ana ʒ. ij.

Rad. Bistortæ, sem. Vuarum ana ʒ. j.

Rad. Cyperi ʒ. ʒ.

Cum syrupo de Mentha fiat electuarium. *Rondelet.*

Electuarium confortans stomachum & digestiuam.

R. Rosarum rubr. Nucis moschatæ,

Glycyrrhiæ rasæ, sem. Cucumeris ana ʒ. j. ʒ.

Flor. Violarum, Caryophyllorum,

Spodij, Amyli,

Sem. Melissæ ana ʒ. j.

Spicæ nardi, Santali albi & rubri,

Tragacanthi, sem. Citrulli ana ʒ. ij. ʒ. G. ij.

Margaritarum, Ambræ,

Limaturæ Auri, Argenti ana ʒ. j.

Sacchari lb. iij.

Fiat electuarium. Dosis est a ʒ. ij. vsque ad ʒ. ʒ.
manè cum vino remollitionis Galangæ & Zia-
giberis. *Arnoldus Villanovanus.*

Aliud.

R. Rad. Gentianæ,

Rad. Aristolochiæ rotundæ,

Myrhæ, baccarum Lauri,

Carui, Fœniculi ana ʒ. ij.

Caryophyllorum, Galangæ,

Zingiberis ana ʒ. j.

Mellis quantum sufficit.

Fiat electuarium. * Valet contra omnes morbos
à frigiditate, ventositate, & materia grossa, ex-
pertum stomacho, intestinis, colica, capite. Valet
etiam contra vermes & venenum.

Aliud.

R. Cotoneorum incisorum, Mellis albi ana
part. j.

Aquæ Rosarum part. dimidium.

Coquantur simul vsque ad consumptionem a-

quæ per setaceum pellantur omnia: & pro qualibet libra adde

Mellis ℥.vj.

Denuò coquantur: in fine adde

Zingiberis albi ℥.j.

Cinnamomi ℥.j.

Caryophyllorum, Nucis moschatae,

Ligni aloes, Calami aromatici,

Piperis nigri ana ℥.ij.

Croci ℥.j. Moschi G.v.

Quintæ essentia nostræ ℥.j.

Olei Tartari, olei Sulphuris,

Olei Vitrioli ana ℥.j.

Masticis ℥.β.

Misce, & fiat electuarium, & seruetur in vase vitreo optimè clauso. Ventriculum confortat: virtutem debilem restaurat: appetitum excitat: vrinam prouocat. *Fiorauancus.*

DE ELECTVARIIS

calfacientibus hepar.

Electuarium ad icterum.

R. Conferuæ capill. Veneris,

Conferuæ rad. Apij ana ℥.j.β.

Confer. flor. Cichorii, vel

Confer. flor. Calendulae ℥.j.

Spec. Triasandali ℥.ij.

Spec. Diarrhod. Abb. ℥.j.

Quatuor sem. frig. maiorum minutim incisorum ana ℥.ij.

Cum syrupo Endiuia fiat electuarium. Capiat vt supra, superbibendo aqua Graminis, vel Cichorii ℥.j. *Rondeletius.*

Electuarium ad aquam inter cutem.

R. Confer. flor. Cichorii,

Confer. capill. Veneris ana ℥.j.

Spec. Diarrhod. Abb.

Aromat. Ros. ana ℥.j.

Spec. Triasandali ℥.ij.

Hepatis Lupi ℥.j.

Cineris intestinorum Lupi ℥.ij.

Cum syrupo ex Eupatorio fiat electuarium. Capiat ad quantitatem auellanae, & superbibantur aqua Absinthij ℥.ij. *Rondeletius.*

Aliud.

R. Confer. Anthos,

Confer. rad. Apij ana ℥.j.

Spec. Aromat. Ros. ℥.j.

Spec. Diarrhod. Abb. ℥.j.

Trochiscorum de Eupatorio ℥.β.

Cum syrupo de Byzanthijs, vel de Mentha, vel de Eupatorio fiat electuarium. De hoc capiat, superbibendo vinum dilutum cum aqua Absinthij. *Rondeletius.*

DE ELECTVARIIS

calfacientibus splenem.

Electuarium pro splene.

R. Confer. rad. Apij ℥.j.

A Confer. Ceterach,
Confer. capill. Veneris ana ℥.β.
Spec. Diarrhod. Abb.

Trochisc. de Cappar. ana ℥.j.

Cum syrupo acetoso fiat electuarium. de quo capiat, superbibendo aqua Fœniculi, vel Fetitæ, vel Asparagi ℥.j. *Rondeletius.*

Aliud.

R. Conferuæ Ceterach ℥.ij.

Trochisc. de Cappar. ℥.j.

Spec. Diarrhod. Abb.

Spec. Diagalangæ ana ℥.j.β.

Limaturæ Chalybis, macerata in aceto, & tenuissimè trita ℥.ij.

Sem. Portulacæ ℥.j.

Cum syrupo acetoso simp. fiat electuarium. Sumatur quotidie ad quantitatem auellanae, superbibendo parum aqua Portulacæ, Tamarisci, vel syrupo acetosi simplicis. *Idem.*

C DE ELECTVARIIS

alterantibus cor calidum.

Electuarium cor calidum alterans

& refrigerans.

R. Pulueris elect. Diamarg. frig. ℥.j.β.

Margaritarum electarum candidarum puluerisatarum in mortario marmoreo, ne candorem deponant, cum pistillo ferreo ℥.j.

Camphoræ G.ij. vel

Trochiscorum de Caphura ℥.j.

Rad. Dictamni, Tormentillæ,

Cort. Citri ana ℥.j.

Confer. Buglossæ, Nenupharis,

Rosarum vnius aut omnium ad copiam binarum aut ternarum drachmarum,

Sacchari albi dissoluti in aqua Rosarum vel

Borraginis, quod satis fuerit, vt inde fiat electuarium in Tabulis. vel additis Scrapij, fiat electuarium liquidum. *Hernius.*

Aliud.

R. Diarrhodonis Abbatis sine mosco ℥.ij.

Spec. trium Sandalorum ℥.j.β.

Confer. Rosatæ,

Syrupi Violati ana ℥.j.β.

Fiat electuarium molle. *Idem.*

Elegans remedium in spirituum

euania vi.

R. Succorum densatorum Acetosæ,

Endiuia,

Rad. Quinquefolij ana ℥.j.

Limaturæ Auri ℥.ij.

Caphuræ ℥.j.

Serici crudi ℥.ij.

Sem. Citri ℥.β.

Confer. fol. Endiuia, Acetosæ ana ℥.j.

Cum syrupo de acredine Citriorum fiat electuarium. Datur à semidrachma ad semiciam. *Idem.*

DE ELECTVARIIS A ne Croci restaurat vires cordis, & humiditatem. Datur cum vino lymphato, confert impedimento conceptionis ex siccitate. *Arnol. Villanovanus.*

refrigerantibus ventriculorum.

Electuarium ad ventriculum refrigerandum.

R. Conser. Rosarum,
Conser. Nenupharis ana ʒ. ʒ.
Spec. Diamarg. frig.
Spec. Triasandali ana ʒ. ij.
Spec. Diarrhod. Abb. ʒ. ʒ.
Coralli rubri ʒ. j. ʒ.

Cum syrupo violato fiat electuarium. *Rondelet.*

Electuarium contra stomachi ardorem.

R. Conseruæ Rosarum veteris ʒ. ij.
Lapidum Cancrorum tritorum ʒ. j.
Boli Armeni parum. Misce simul.

Electuarium ad humectationem ventriculi, totiusq; corporis.

R. Conser. rad. Buglossæ, conser. Borriginis,
Conser. Violarum, conser. Satyriosis ana ʒ. j.
Pinearum infusum lacte,
Quatuor sem. frig. maior. mundatorum,
Sem. Bombacis ana ʒ. ij.
Carnis test. præparatarum, ʒ. j.
Anisi ʒ. j.
Cinnamomi ʒ. j.

Cum syrupo de Buglossæ, vel Borriginis fiat electuarium. *Rondeletius.*

Electuarium ad humiditatem refrigerandum.

R. Glycyrrhizæ rasæ, Rosarum rubri.
Anisi, Sacchari albi ana ʒ. ij. G. vj.
Gummi Arabici, Tragacanthi ana ʒ. ij. ʒ. ij.
Santali albi & rubri ana ʒ. iv.
Sem. Papaueris albi, succi Glycyrrhizæ,
Amyli, sem. Portulacæ,
Sem. Scariolæ, sem. Lactucæ ana ʒ. ʒ.
Quatuor sem. frig. mundat. ʒ. ij.
Sem. Cydoniorum mundat. ʒ. ij.
Amygdalarum mundat. Pinearum,
Sebelten, Cinnamomi,
Styracis calamitæ, sem. Bombacis,
Sem. Maluæ, Violarum,
Nenupharis, Berberis ana ʒ. ij.

Confice cum syrupo, quando queritur confortatio interiorum, vel cum syrupo decoct. Gummi Arabici, Tragacanthi & Rosarum, quando queritur humectatio spiritualium. Dosis eius est à ʒ. ij. vsque ad ʒ. ʒ. Seruatur per annum. *Vires corporis ex longa infirmitate, & spiritus, & humiditatem restaurat. Propriè respicit peccatum secundæ digestionis. Datum cū decoctione Violarum & Santal. confortat hepar, & stomachum à siccitate lassos, & à caliditate. Datum cum decoctione Hordei & Glycyrrhizæ, confert valde attenuatis, suppuratis & consumtis, & curat siccitatem pectoralium, & tussim. Datū in infusio-

Electuarium restauratiuum.
R. Conser. Rosarum ʒ. j.
Conser. Borriginis, conf. Violarum ana ʒ. ʒ.
Rad. Cichorij condit.

Cort. Citri condit ana ʒ. ij.
Spec. Diarrhodon Abb. ʒ. ij.
Spec. Diambæ ʒ. ʒ.
Spodij, vel Spicæ Indicæ,
Coralli rub. præpar.

Margarit. præparat. ana ʒ. j.
Cum syrupo Citri conditi fiat electuarium. *Rondeletius.*

DE ELECTVARIIS refrigerantibus hepar.

Electuarium ad calefactum hepar, cum obstructione.

R. Conser. flor. Cichorij,
Conser. capill. Veneris ana ʒ. ʒ.
Conser. Violarum ʒ. ij.
Spec. Diatragacanthi frig.
Spec. Triasandali ana ʒ. ij.

Cum syrupo Endiuicæ fiat electuarium. *Rondelet.*

DE ELECTVARIIS attringentibus.

Electuarium pro ventriculo laxato.

R. Myrobal. conditorum num. j. vel
Carnium Citoniorum,
Caralum Citri conditi,
Zingiberis conditi ana ʒ. j.
Spec. Aromat. rosati ʒ. ij.
Rasuræ Eboris,
Coralli rub. vsti, loti in aqua Menthæ ana ʒ. ij.
Cineris intestinorum Gallinæ,
Cineris intestinorum Lupi ana ʒ. ij.
Cum pauco syrupo conseruæ corticum Citri fiat electuarium. *Rondeletius.*

Electuarium pro lienteria.

R. Myrobal. Emblicorum num. j. vel
Carnis Citoniorum ʒ. j.
Corticum Citri conditi ʒ. j.
Pulueris Diacitonites ʒ. ij.
Spec. Diarrhodon Abb.
Spec. Rosatæ nouellæ ana ʒ. j.
Coralli rubri vsti ʒ. j. ʒ.
Conseruæ Aconi colatæ, & transmissæ per cribrum ʒ. vj.
Cum miva Cytoniorum fiat electuarium. *Ca-*
piat ante cibum Idem.

Electuarium pro dysenteria.

R. Carnis Cytoniorum conditæ ʒ. j.
Conser. Ros. antiquæ ʒ. j. ʒ.
Coralli rubri,
Boli Armeni ana ʒ. ij.
Spec. Diamarg. frig. ʒ. j.

Cum miua Cytoniorum fiat electuarium. Ca-
piat manè. *Idem.*

DE ELECTVARIIS vrinas & menses mo- uentibus.

*Electuarium ad vrinas & menses
mouendos.*

R. Conferuæ Eryngij,
Conf. rad. Pastinacæ agreftis ana ʒ. j.
Trochiscorum de Myrrha ʒ. iij.
Cinnamomi ʒ. ij.

Cum syrupo de Artemisa fiat electuarium. Su-
matur mane, deinde superbibendo cyathum vi-
ni Hippocratici, vel decoctionis Pulegij, aut Ca-
laminthæ. *Idem.*

Electuarium ad menses mouendos.

R. Succu Eryngij, succi Sabinæ,
Succi Pulegij, depuratorum ana ʒ. iij.
Cinnamomi, Afari,
Myrrhæ, Croci ana ʒ. j.
Sem. Nigellæ ʒ. ʒ.

Misceantur, & fiat electuarium. Ad dulcorandum
adde parum syrapi de Artemisa. *Idem.*

DE ELECTVARIIS fragentibus calculum.

Electuarium ad calculum.

R. Succu Portulacæ,
Fœniculi marini ana ʒ. ʒ.
Sem. Palyuri ʒ. j.
Afari, Ochra ana ʒ. iij.
Cinnamomi, Sefeli ana ʒ. j.

Cum syrupo de Byzantijs, vel de quinquerad.
fiat electuarium. Parantur etiam ex Lithontri-
bone lapide Indarò, additis succis vel syrupis
conuenientibus. *Idem.*

DE ELECTVARIIS venerem stimulantibus.

Electuarium ad venerem.

R. Conferuæ rad. Eryngij,
Zingiberis conditi ana ʒ. j.
Testiculorum gallor. decoct in lacte ʒ. ʒ.
Pinearum mundatarum, & in lacte macerata-
rum ʒ. j.
Amygdalarum dulcium,
Auellanarum maceratarum in melle per diem
ana ʒ. ʒ.
Sem. Bulbi ʒ. j.

Cum syrupo conferuæ cortic. Citri fiat electua-
rium, de quo sumatur ante pastum. *Idem.*

Aliud.

R. Conferuæ Satyrionis ʒ. ij.
Cort. Citri conditi ʒ. ʒ.
Auellanarum in melle maceratarum sum. x.
Pinearum,

Pistaciorum, in butyro breuiter frixorum a-
na ʒ. j.

Carnis Testudinis decocta cum eruca ʒ. ij.
Cinnamomi ʒ. ʒ.

Cum syrupo conseruationis Eryngij fiat electua-
rium. Sumat ad quantitatem nucis. *Idem.*

*Electuarium pro ijs, quibus semen
est acre.*

R. Pinearum conditarum cum Saccharo ʒ. ij.

B Rad. Pastinacæ agreftis ʒ. j.

Caulium, Lactuæ,

Carnium Cucurbitæ conditæ cum Sacchâro
ana ʒ. j. ʒ.

Carnis testudinis coctæ cum Oryza ʒ. iij.

Cum syrupo conseruationis Satyrionis fiat ele-
ctuarium. Sumat ad nucis quantitatem tribus
horis ante pastum. *Rondeletius.*

Electuarium ad venerem, Auicennæ.

R. Caudæ Scinci ʒ. j. ʒ.

C Sem. Napi, Baucisæ,

Allest, Cepæ albæ,

Vrticæ, Erucæ ana ʒ. j.

Melanopiperis, Leucopiperis,

Macropiperis ana ʒ. v.

Cepæ muris assæ ʒ. ʒ.

Pinearum ʒ. ij. ʒ.

Pyrethri ʒ. ʒ.

Linguae auis ʒ. vi.

Cerebellorum passerum ʒ. ʒ.

D Testiculorum galli ʒ. j.

Tere, & confice cum Butyro vaccino & Melle, &
sit Butyri tertia, & Mellis tertia duæ, & reponè
in vase. Dosis eius est ʒ. ʒ. cum vino dulci post
cibum. Sperma auget, & conuenit Regibus.

*Electuarium ad libidinem aug-
mentandam.*

R. Sem. Seseleos, Erucæ,

Anisi, Lini, Piperis,

Pyrethri, Sefami purgati,

Farinæ Cinerum ana ʒ. ij.

Tere, & confice cū oleo Sefamino recenti: adde
Penidiorum ad pondus omnium,

Mellis quantum sufficit.

Fiat electuarium. *Idem.*

*Electuarium ad coitum aug-
mentandum.*

R. Sileris montani, Cymini,

Semen Vrticæ ana ʒ. x.

Zingiberis ʒ. xv.

Satyrionis ʒ. v.

Pinearum mundat. ʒ. xx.

Anisi ʒ. vi.

Tere, & frica cum Butyro: tempera cum Melle
despumato. Dosis ʒ. ʒ. in introitu lecti. *Isaac.*

*Electuarium ad libidinem au-
gendam.*

R. Vuam passam

Daucum domesticum,

Et abijce interiora, tere diutissime cortices, & A
adiunge

Gummi Arabici ℥.j.

Pone in fixorium stanneum, & superadde

Olei Sefamini ℥.j. frica, & pone

Mellis ℥.iij.

Dimitte vsque quo condensentur: admisce Vitel
los ouinum. v. ab igne remoue: & adde

Galangæ ℥.ij.

Sem Vrticæ, Piperis longi,

Cinnamomi, Caryophyllorum,

Sem. Rapæ, Ceparum,

Dauci ana ℥.ij.

Commisce diligenter. Si volueris tingere, adde
Crocī ℥.ij. postea reconde in vase vitreo, & vsui
referua. *Arnoldus Villanouanus.*

Aliud venerem excitans.

R. Sem. Asparagi, Satyrionis ana ℥.j.

Bedeguar, Becc albi & rubri,

Zingiberis ana ℥.iij.

Sem. Erucae, sem. Dauci,

Sem. Ceparum, sem. Vrticæ ana ℥.ij.

Sem. Sileris montani assi,

Vmbilicorum scincorum ana ℥.℞.

Cardamomi ℥.iij.

Linguae auis ℥.j.

Sacchari quart. j.

Tere, & per tempora dabis ℥. ℞. cum lacte, vel
mulla, serò & manè. *Idem.*

*Aliud ad idem, pro ijs, qui non possunt
coire ex frigidityate.*

R. Spec. Diagalangæ ℥.j.

Cinnamomi, Caryophyllorum,

Satyrionis ana ℥.j.

Pyrethri, Piperis,

Sem. Vrticæ, sem. Dauci,

Sem. Lini, sem. Carui,

Sem. Sileris montani ana ℥.℞.

Penidiorum ℥.ij.

Tere, & tempera cum Melle, & repone. Dosis ad
modum auellanæ ante prandium, & post cœ-
nam. *Arnoldus Villanouanus.*

Electuarium contra sterilitatem.

R. Vitell. ouorum num. vi.

Butyri recentis, seui Capræ ana quart. j.

Priapi Tauri, Satyrionis, Zedoariæ,

Zingiberis conditi, Menthæ,

Testiculorum gallorum, testic. Vulpium,

Testic. Mutonis, testic. Verris ana ℥.j.

Cerebellorum Passerum assatorum ℥.ij.

Medullæ nucis Indicæ, Pinearum,

Pistaciorum ana ℥.j. ℞.

Fisticorum, Amygdalarum dulce.

Dactylosum, Auellanarū coctarum ana ℥.j. ℞.

Sem. Maluæ, sem. Mercurialis, sem. Erucae,

Caryophyllorum, Zingiberis,

Piperis longi, albi & nigri,

Sem. Linguae auis,

Cinnamomi ana ℥.ij.

Ista omnia mundificentur, temperentur, & co-

quantur in lacte ouino, vel vaccino, & post for-
titer conterantur, & addantur

Caudarum Scincorum ℥. ℞.

Mellis Ros. ℥.ij.

Panis Sacchari ℥.viij.

Conficiatur lento igne, diu agitando, decoquan-
tur ad electuarij consistentiam, quo cōtinuè ma-
nè & serò vtatur. *Arnold. Villanouanus.*

DE ELECTVARIIS
venerem minuentibus.

*Electuarium ad seminis profluuium, &
venerem minuendam.*

R. Conseruæ Nymphææ ℥.ij.

Caulium Lactucæ ana ℥.j.

Coralli rubri, Crytalli ana ℥.iij.

Caphuræ ℥.℞.

Sem. Agni casti ℥.℞.

Cum syrupo Myrtillorū fiat electuarium. *Idem.*

DE ELECTVARIIS
dolorem mitigantibus.

Electuarium ad dolorem colicum.

R. Opij ℥.ij.

Castorij, Euphorbij, Styracis,

Myrrhæ, Piperis longi, nigri ana ℥.j.

Sem. Apij, sem. Petroselinij,

Sem. Cumini, Cinnamomi ana ℥.ij.

Cum melle depumato fiat electuarium. *Idem.*

Aliud.

R. Galangæ, vel Aromat. rosati, vel

Diambra, vel Diamoschi ℥.℞.

Opij dissoluti in vino Maluatico, vel Aqua vi-
tæ ℥.j.

Crocī, Castorij ana ℥.j.

Cum syrupo de Stœcha de fiat electuarium, vel
opiata, de qua sumatur ℥.j. cum vino & aqua
E Hyslopi. *Idem.*

Electuarium pro dolore nephritico.

R. Glycyrrhizæ, Rosarum, Myrrhæ,

Styracis, Asari, Spicæ Celticæ,

Schoenanthi, sem. Paliuri,

Sem. Halicacabi, sem. Bismalux ana ℥.j.

Sem. Apij, Petroselinij,

Rubiæ maioris ana ℥.℞.

Opij ℥.ij.

Crocī ℥.j.

F Cum syrupo capillorum Veneris & pauca Tere-
binthina lota in aqua Graminis, vino albo fiat
electuarium, vel opiata. Capiat à ℥.j. ad ℥.j. Post
vomitus, vel detergentia medicamenta dentur.

Rondelerius.

*Electuarium ad dolorem vesicæ
cum vlcere.*

R. Succī Glycyrrhizæ ℥.℞.

Myrrhæ, Styracis, Thuris, Masticis ana ℥.j.

Gummi Tragaacanthæ,

Gummi Arabici ana ℥.ij.

Cort. Mandragoræ ʒ.ij.
Sem. Papaueris, Sem. Endiuiaë,
Sem. Alkekengi,
Sem. Bifinaluæ ana ʒ.ij.
Cum syrupo Iuubarum fiat opiata. Sumatur ʒ. j. longè à pastu, superbibendo decoctionis Hordei parum. *Rondeletius.*

Aliud.

R. Succu Glycyrrhizæ, Styrcis, Tragacanthæ,
Gummi Arabici, Amyliana ʒ.ij.
Boli Armeni ʒ.ij.
Opij ʒ. i. ʒ.
Cum syrupo Iuubarum fiat opiata. Capiat, vt supra. *Idem.*

Electuarium pro dolore in fluxu ventris.

R. Acaciæ, Hypocistidis,
Carnis Cytoniorum,
Sumach, Gallarum ana ʒ. j.
Coralli rubri vsti, & loti in aqua ros. ʒ. j. ʒ.
Opij ʒ. j.
Cinnamomi Crassi, Cyperi ana ʒ. ʒ.
Cum syrupo de Rosis ficcis fiat electuarium. Addi potest ʒ. j. ʒ. Boli Armeni, vel Terræ sigillatæ. *Idem.*

Electuarium ad vteri dolores.

R. Castorij, Myrrhæ,
Croci, Styrcis ana ʒ. ij.
Rad. Ireos, Spicæ Nardi,
Folij, Malabathri,
Asari ana ʒ. j.
Opij ʒ. i. ʒ.
Cum syrupo de Artemisia fiat electuarium, vel opiata. Capiat ʒ. i. superbibendo parum vini albi, diluti aqua ex floribus Citri. *Idem.*

Aliud.

R. Spec. Diamoschi,
Spec. Diambra ana ʒ. ij.
Castorij ʒ. j.
Opij ʒ. ʒ.
Cum syrupo de Artemisia fiat opiata. Sumatur ʒ. j. vt supra. *Rondeletius.*

Aliud ad dolores cum vlcere.

R. Bdellij, Myrrhæ ana ʒ. j.
Cort. Thuris, Sarcocollæ,
Masticis ana ʒ. j. ʒ.
Amyli, Styrcis ana ʒ. ij.
Sem. Papaueris albi, sem. Endiuiaë,
Sem. Plantaginis ana ʒ. j. ʒ.
Cum syrupo Iuubino fiat electuarium. Quòd si dolor non sedetur, augeatur quantitas Opij ad ʒ. ij. *Idem.*

DE ELECTVARIIS purgantibus bilem.*Electuarium Diacarthami, Choleagogum.*

R. Diagridij ʒ. ʒ.
Turpeti ʒ. j.

A Sem. Carthami medullæ ʒ. ʒ.
Cort. Citri sicci,
Carnis Cydoniorum ana ʒ. j.
Cinnamomi, Zingiberis,
Diatragacanthi frig. ana ʒ. ij.
Syrupi Ros. laxat. quantum satis est.
Fiat electuarium. Maxima dosis est ʒ. ʒ. *Fel. Plas.*
Aliud electuarium purgans.

R. Scammonæ præparatæ ʒ. j. ʒ.
Turpeti ʒ. ʒ.
B Sacchari candi ʒ. ʒ.
Zingiberis ʒ. j.
Cinnamomi ʒ. j. ʒ.
Galangæ ʒ. ʒ.
Pulpæ ficum extract. cum vino opt. ʒ. ʒ.
Syrupi Liquiritiæ ʒ. ij.
Fiat electuarium. *Idem.*

Electuarium aliud Cholagogum.

R. Diagridij ʒ. ʒ.
Cinnamomi ʒ. j.
C Santali albi, rubri ana ʒ. ʒ.
Conser. Ros. recent. ʒ. v.
Rob. de Ribes ʒ. j.
Succi Liquiritiæ ʒ. j.
Masticis ʒ. ʒ.
Miscæ, & fiat electuarium. *Felix Platerus.*
Aliud.

R. Scammonæ præparatæ ʒ. j. ʒ.
Turpeti ʒ. j.
D Zingiberis, Caryophyllorum,
Piperis, Cinnamomi,
Pulpæ Citoncorum coctæ cum Saccharo, quart. j.
Fiat electuarium. Dosis ʒ. ij. *Felix Platerus.*

DE ELECTVARIIS aquam purgantibus.*Electuarium hydragogum.*

E R. Succu Cucumeris asinini,
Succi rad. Cucumeris asinini,
Succi Laureolæ, succi Ireos purpurei,
Succi Absinthij, succi Eupatorii ana ʒ. ij.
Resideat: quæ supermatat aqua, abijciatur. Crasiori verò parti insperge
Rhabbarbari, Agarici ana ʒ. ʒ.
Spicæ Nardi Indicæ, Sem. Endiuiaë,
Sem. Scariolæ, sem. Portulacæ,
Masticis, Lappæ, Tragacanthæ,
F Salis gemmæ ana ʒ. j.
Mellis colati ʒ. ʒ.

In vase vitreo reposta agitur in sole, vt fiat veluti electuarium. Datur ʒ. j. per interualla hydropicis. *Gordonius.*

DE ELECTVARIIS purgantibus humores pituitosos & mixtos.*Electuarium fortiter pituitam purgans.*

R. Seminis Cnici ʒ. ij.

Turpeti

Turpeti gummosi,
Fol. Senæ ana ꝑ. j. β.

Diaerydij ꝑ. v.

Rhabarbari ꝑ. j.

Agarici trochiscati ꝑ. vj.

Mannæ ꝑ. ij. β.

Myrobalanorum Chebulorum ꝑ. iij.

Polypodij ꝑ. ij.

Zingiberis ꝑ. ij.

Crassius conterantur : & affundatur Aqua vitæ,
in qua Diambra vnciap per octo dies macerata
fuerit : macerentur tepide dies quatuordecim,
hinc prælo exprimantur : & exliquore Aqua vi-
tæ exstilletur, donec ad melleam crassitiem sub-
sidaat. Drachma adultis : dimidia iunioribus ex-
iure, cu Sympliciorum, & violati laxatiui semun-
cia diluitur, potuique datur. *Hernius.*

Electuarium soluens ventrem.

R. Acororum ꝑ. j. β.

Turpeti electi ꝑ. β.

Carthami, Hermodactylorum ana ꝑ. iij.

Stæchadis, Zingiberis,

Afari, Origani,

Anthos, Nucis moschatæ,

Caryophyllorum, Herbæ paralytis ana ꝑ. j.

Sem. Apij, sem Anisi,

Sem. Ligustici ana ꝑ. ij.

Mellis despumati ꝑ. j. β.

Fiat electuarium. Datur ꝑ. β. *Quod si vehemen-
tius optes, addito Diagridij ꝑ. β. Fumanellus.*

Aliud.

R. Cassiæ fistularis ꝑ. ij.

Mannæ electæ ꝑ. j. β.

Sacchari violacei ꝑ. j.

Succi Rosarum ꝑ. β.

Misce. Datur per horam ante cibum ab ꝑ. β. ad
ꝑ. j. *Fumanellus.*

Panchymagogon Phadronis.

R. Spec. Diambra ꝑ. j. β.

Spiritus Vini circulati ꝑ. ij. β.

Affundatur spiritus vini speciebus, & maceretur
diebus 14. commissuris vasis optimè oblitis, ma-
teria bis quaterue quotidie mota. Deinde spiri-
tus à speciebus defundendus est, & sequentibus
purgatorijs superfundendus:

R. Scammonij ꝑ. β.

Rhabarbari electi,

Colocynthidis ꝑ. β.

Agarici optimi ꝑ. iij. β.

Turpeti,

Hermodactylorum ana ꝑ. ij. β.

Sem. Ebuli tusi ꝑ. iij.

Hellebori nigri ꝑ. ij.

Fol. Senæ ꝑ. j.

Hæc postquam trita, macerataque fuerint, sac-
culo lino injiciantur, exprimanturque, in ex-
presso dissolue Aloes succo Citrini ꝑ. x. atque in
balneo Mariæ euaporentur, ad Mellis vsq; cras-
situdinem. Datur ꝑ. j. ex vino, vel iure: vel cata-
potijs admixtis. His adde etiam aliquot guttas
olei Chalcantiani.

A

Electuarium vitæ.

R. Vuarum passarum ꝑ. j.

Glycyrrhizæ rasæ ꝑ. β.

Aquæ fontis ꝑ. xv. aut q. s.

Coquantur bene, & exprimantur, quibus adde

Cort. Myrobalanorum Chebulorum,

Cort. Myrobal. Citrinorum,

Cort. Myrobal. Indorum ana ꝑ. j.

Cort. Myrobal. Emblicorum,

Cort. Myrobal. Belliricorum ana ꝑ. j.

Omnia confusa decoquantur, exprimantur, &
colectur, addendo

Sacchari ꝑ. β.

Coquantur ad formam syrupi: ultimo adde

Cinnamomi,

Caryophyllorum,

Galangæ, Nucis moschatæ ana ꝑ. j.

Sem. Anisi,

Sem. Fœniculi ana ꝑ. β.

Miscantur, vt est artis. * Ventriculum roborat,
C superfluitates humorum ex nutrimento præte-
rito remanentes purgat, vsus eius facit homines
coloratos, & caniciem retardat. *Arnoldus Villa-
nouanus.*

*Remedium præstantissimum contra
pestem.*

R. Pul. Antimonij præparati ꝑ. iij.

Doronicî Romani,

Terræ Lemniæ,

Boli Armeni ana ꝑ. j.

Cort. mali Citri, Croci, Caphuræ,

Tormentillæ, Sandali citrini,

Cornu Monocerotis ana ꝑ. β.

Eboris combusti ꝑ. xv.

Coralli rubri, Cinnamomi electi,

Spicæ Indiæ,

Margaritarum præparatarum ana ꝑ. v.

Aloes lotæ ꝑ. x.

Conseruæ Rosarum,

E Buglossæ ana ꝑ. iij.

Theriacæ electæ,

Mithridati optimi ana ꝑ. j. β.

Syrupi acetosi Citri quantum sufficit.

Fiat massa. Dosis ꝑ. β. * Medetur pestilentia, &
ijs qui venenum hauserunt. *Jacob. Theod. Taber-
nemonianus.*

*Electuarium, quo milites Hispani v-
runtur, affecti lue Hi-
spanica.*

F

R. Mellis optimi ꝑ. j.

Sariæ parillæ ꝑ. iv.

Panis biscotti ꝑ. iij.

Fol. Senæ ꝑ. j. β.

Puluerizentur tenuissimè, & passentur per stami-
nium, & omnia simul commixa coquantur leui
ebullitione, & foco remota decoctioni adde Vi-
ni caustici ꝑ. ij. De hoc electuario sumat patiens
manè & vesperi singulis vicibus ꝑ. j. ad dies 14.
præmittendo purgationem : & eandem die 7. &
14. renouando. *A quodam Hispano.*

Athanasia maior.

℞. Croci, Myrrha,
Opij, Castorij,
Sem. Iusquiami albi,
Costi, Cordumemi,
Sem. Papaueris nigri,
Spica nardi, Eupatorij,
Hepatis Lupi,
Cornu dextri Capræ vel Cerui ana partes æ-
quales.

Terenda terantur, & alia in vino liquefiant. Ex-
cipe omnia Melle despumato, & post sex menses
vtere cum vino dulci & grato, aut cum sapa &
fucco. Intybi & Apij. Seruantur annis tribus.
* Obstructionem hepatis & lienis liberat, dolo-
rem sedat tum ventriculi, tum renum, hæmor-
rhoidum, & c. thoracem pulmonesq; expurgat,
ob id asthma & veterem tussim iuuat, hæmor-
rhagiam, diarrhœam, lienteriam antiquam, dy-
senteriam cohibet. *Mesues.*

Athanasia alia.

℞. Cinnamomi, Cassiæ lignæ ana ʒ. iij, G. vij.
Croci, Schœnanthi, Styracis calamitæ,
Phu. Sefeli, sem. Hyoscyami, Betoniceæ,
Sem. Apij, sem. Dauici, Anisi,
Opij ana ʒ. j. β. G. iij.
Nardi Indicæ, Folij, Castorij,
Myrrhæ, Lapidis hæmatitis,
Carabæ, Sanguinis Draconis,
Coralli rubri, Costi, Boli Armeni,
Mumia, Consolidæ maioris,
Terre sigillatæ, Acori, Asari,
Cort. rad. Mandragoræ, Polij montani,
Pullegij, Baccarum Lauri,
Meu, Piperis albi, longi,
Sem. Petroseliniani ana ʒ. β.
Mellis quantum sufficit.

Confice, vt artis est: & serua in vase fictili vitrea-
to ad annos tres. * Dysenteria laborantibus: &
cœliacis confert, atq; ad fluxum muliebrem vti-
lis est. Facit ad profluuium sanguinis narium, &
eos qui cibum non retinent in ventriculo. San-
guinis præterea à quacunq; causa natis reie-
ctionibus auxiliatur. *Nicolaus.*

*Philonia Tharcensis antidotus, similis ei,
quem Mesues describit.*

℞. Croci ʒ. v.
Pyrethri, Euphorbij,
Nardi Indicæ ana ʒ. j.
Piperis albi, sem. Hyoscyami ana ʒ. xx.
Opij ʒ. x.
Mellis quantum sufficit.

Confice secundum artem. * Expertissima ad se-
dandos vehementes & lethales partium dolo-
res, ventriculi, coli, hypochondriorum hepatis,
lienis, renum, vteri, excitatos à crudis humori-
bus, aut flatu crasso, aut amborum causa intem-

A perie frigida: valet etiam ad suffocationis peri-
culum, singultum vehementem, & vrinæ diffi-
cultatem. *Galenus.*

Philonium Hamech.

℞. Melanthij, Castorei, Piperis,
Ameos, Baccarum Lauri, Cymini,
Fol. Rutæ, Calaminthes, Opij,
Hyoscyami, Cort. rad. Mandragoræ ana par-
tes æquales.

Excipe Melle. Datur à ʒ. ij. ad aur. ij. Ad eadem
B valet, vt præcedens.

Philonium maius, siue Romanum.

℞. Piperis albi, ~~Opij~~ *papaueris albi*
Sem. Hyoscyami albi ana ʒ. v.
Opij ʒ. ij. β.
Cassiæ veræ ʒ. j. β.
Sem. Apij ʒ. j.
Sem. Petroseliniani, sem. Fœniculi,
Sem. Dauici ana ʒ. ij. G. v.

C. Croci ʒ. β.
Nardi Indicæ, Pyrethri, Zedoariæ ana G. xv.
Cinnamomi ʒ. j. β.
Euphorbij, Costi ana ʒ. j.
Mellis despumati quantum sufficit.

Confice vt artis est. * Idem quod præcedens po-
test. *Nicolaus.*

Philonium Persicum.

℞. Piperis albi, Hyoscyami ana ʒ. xx.
Opij, Terræ Lemniæ ana ʒ. x.

D. Lapidis Hæmatitis, Croci ana ʒ. v.
Castorij, Nardi Indicæ,
Euphorbij, Pyrethri,
Margaritarum, Carabæ,
Doronici, Zedoariæ,
Trochisc. Ramich ana ʒ. j.
Caphuræ ʒ. j.
Mellis quantum sufficit.

Confice. * Ad sanguinem vnde decunq; manan-
tem confert: quapropter menses immodicè e-
rumpentes, hæmorrhoidas, & cruentas excretio-
nes per inferna, itemq; sanguinis sputum com-
pescit, ac scœtum in vtero retinet. *Mesues.*

Paulina.

℞. Cinnamomi, Costi, Galbani, Castorij,
Opij, Piperis longi, nigri,
Styracis ana ʒ. i.

Mellis quantum sufficit.

Tunduntur quæ tundenda sunt, & cribrantur
F per angustissimum cribrum: Galbanum in Melle
dissoluitur, & factum electuarium in consistenti
forma reponitur in pyxide vitream, aut argen-
team. * Facit hæmoptoicis, tussientibus, pthi-
siccis, peripneumoniacis, ad conuulsã, ruptã, sto-
machi subuersionem, bilem vomentes, ac fecer-
nentes, cœliacos, dysentericos, ad affectiones
circa vesicam, suffocationes vteri, febres per cir-
cuitum repentes, hora vna ante exacerbatio-
nem

+ papaueris albi

nem exhibita: facit in malum habitum delapsis, cibum non sentientibus, ac pharmaca lethalia & plagas venenum iaculantium bestiarum. *Galenus.*

Tryphera magna.

R. Opii ʒ. ij.
Cinnamomi, Caryophyllorum,
Galangæ, Nardi Indicæ,
Zedoariæ Zingiberis,
Costi, Styracis Calamitæ,
Calami aromatici, Calaminthæ,
Rad. Iridis, Peucedani, Acori,
Cort. Mandragoræ, Nardi Celticæ,
Rosarum rubrarum, Piperis,
Anisi, Apij,
Petroselinii, Fœniculi,
Dauci, Hyoscyami, Cymini,
Sem. Ocymi ana ʒ. j.
Mellis despumati q. f.
Confice vt artis est, & serua ad annos tres. * Auxiliatur dolori stomachi ex frigidityte: sumpta namque statim sudorem prouocat, phreniticis, mulieribus ex vteri dolore infomnibus, rheumaticis, peripneumonicis, & qui excrementa cum sanguine excernunt, vtilissima est. *Nicolaus.*

Requies.

R. Rosarum rubri,
Violarum ana ʒ. iij.
Opii, sem. Hyoscyami,
Sem. Papaueris albi, nigri,
Cort. Mandragoræ,
Sem. Scariolæ,
Sem. Lactucæ, sem. Portulacæ,
Sem. Pysyllij Nucis moschatae,
Cinnamomi, Zingiberis,
Sacchari ana ʒ. j. ʒ. ʒ.
Santali albi, rubri, citrini,
Spodij, Tragacanthæ ana ʒ. ij. G. v.
Mellis despumati q. f.

Confice secundum artem. Durat ad decennium. *E*
* Ad febres continuas & ardentes, omnemque febrilem affectum, ad febres deniq; acutas confert. Est autem vtilis temporibus & pulibus manuum inuncta, ac dolore mitigat, somnumque conciliat. *Nicolaus.*

Sotera.

R. Nardi Indicæ, Castorij ana ʒ. xxxix.
Myrrhæ ʒ. xxvij.
Croci ʒ. xxxvij.
Opii, Schœnanthi ana ʒ. xxxvj.
Petroselinii ʒ. xlv.
Anisi ʒ. ix.
Apij ʒ. vij.
Castiæ ʒ. xij.
Piperis longi, Amomi,
Seseli ana ʒ. xij.
Sisonis ʒ. vj.
Styracis, Hedycroi, Costi,
Asari ana ʒ. xiiij.
Mellis quantum sufficit.

Fiat opiata. Seruatur ad decennium. *Paulus.*

Musa Enea. siue Zazenea.

R. Castorij, Myrrhæ, Opii,
Piperis nigri, longi, Galbani, Costi,
Cinnamomi, Phu, Meu,
Dauci, Asari, Croci ana ʒ. ʒ.

Mellis Hispanici despumati triplum.
Misc. Seruatur ad annos decem. * Valet ad omnes passiones frigidas & ventositates crassas, & dolorem dentium, & corrosionem eorum, & ad frigus stomachi, & tarditatem digestionis, & colicam, & difficultatem vrinæ, & ad frigus & phlegma, & ad mucositatem vrinæ. *Meisnes.*

Diaolibanum.

R. Castorei, Opii, Hyoscyami ana ʒ. iv.
Castiæ lignæ ʒ. ij. ʒ. ij.
Folij, Croci, Thuris masculi ana ʒ. ij.
Rheupontici, Amomi ana ʒ. j. ʒ. ij.
Myrrhæ ʒ. j. ʒ. ʒ.
Spicæ Indicæ, Pyrethri,
Euphorbij, Leucopiperis ana ʒ. ij. ʒ. ʒ.
Pæoniæ, Styracis calamitæ,
Macropiperis ana ʒ. j.

Mellis despumati triplex pondus.
Fiat opiata. Seruatur ad annos tres. * Vtile est ad diuersas passiones capitis, hemieranicum dolorem placat, & supercilij lachrymas potèter stringit, fauces rheumaticas & arterias lenit, hæmoptoicis & tussientibus medetur, vomitum compescit, dolorem stomachi & nauseam aufert, peripneumonicis, pleuriticis, empyicis sine dubio subuenit, gonorrhœam & saryriam emendat, & menstruale sanguinem sistit. *Nicolaus.*

Aurea Alexandrina.

R. Asari, Carpobalsami,
Sem. Hyoscyami albi ana ʒ. ij. ʒ. ʒ.
Caryophyllorum, Opii Thebaici,
Myrrhæ (Baccarum Myrti Actuarij)
Cypeti rotundi ana ʒ. ij.
Opobalsami, seu olei Caryophyllorum,
Cinnamomi, Euphorbij, Folij,
Zedoariæ, Zingiberis, Costi veri,
Covallij, Castiæ lignæ, Tragacanthæ,
Thuris masc. Meu, Styracis calamitæ,
Spicæ Celticæ, Cardamomi minoris,
Sem. Sefelios, sem. Napi,
Sem. Saxifragiæ,
Sem. Anethi, Anisi ana ʒ. j.
Ligni Aloes, Rhabarbari,
Aliptæ moschatae, Castorei,
Spicæ Indicæ, Galangæ,
Opopaneis, Anacardi, Mastitici,
Sulphuris viui, rad. Pæoniæ,
Rad. Eryngij, Rosarum, Thymi,
Acori veri, id est, Calami aromatici,
Pulegij, Aristolochiæ longæ, Gentianæ,
Cort. rad. Mandragoræ, Chamædryos,
Rad. Phu, Baccarum Lauri,
Ammeos, Dauci Cretici,
Macropiperis, Leucopiperis,
Xylobalfami, Carui, Amomi,
Petroselinii, sem. Ligustici,

Seminis Rutæ,
Seminis Sinonis ana ʒ.ʒ.
Auri sincerij,
Argenti merij,
Margaritarum albarum,
Blattæ Byzantiæ,
Ossium de corde Cerui ana ʒ. j. G. xiiij.
Limaturæ Eboris,
Calami aromatici,
Pyrethri ana G. iix.
Mellis despumati triplum.

Fiat opiata. Seruatur annis quinque. * Contra defluxiones capitis, frigore conceptas, efflux est: oculorum lachrymas exccat, dentium dolores lenit, aduersus capitis cruciatum summo- perè prodest, illitum fronti, comitiales, insanos, vertiginosos, & in vniuersum omnem capitis noxam mulcet, tabidis, tussiculosis, humorem à thoraçe reijcientibus, cardiacis, sanguinem ex- creantibus præfenti est auxilio, ischiaticis, coli & renum cruciatibus. Aduersus iliorum noxam, difficultatem vrinæ, & eiusdem stillicidium va- let, calculos comminuit, omni ventris malo li- berat, quotidianis & tertianis febribus circa ac- cessionis initium, sub feruifaculo Stœchadis in- sculo medetur. *Nicolaus.*

Theriaca Andromachi senioris.

R. Trochiscorum Scilliticorum ʒ. xliix.
Trochiscorum Theriacorum,
Hedycroi,
Piperis longij,
Opij ana ʒ. xxiv.
Rosarum rubrarum purgatarum,
Iridis Illyricæ,
Succi Glycyrrhizæ,
Seminis Napi syluestris,
Scordij,
Opobalsami,
Cinnamomi,
Agarici ana ʒ. xij.
Myrrhæ,
Costi,
Crocij,
Cassia lignæ veræ,
Nardi Indicæ,
Schoenanthij,
Thuris electi,
Piperis nigri, albi,
Dictamni Cretici,
Comarum Marubij,
Rhapontici,
Stœchadis,
Seminis Petroselinij,
Calaminthæ montanæ,
Terebinthiæ,
Zingiberis,
Rad. Quinquefolij ana ʒ. vj.
Polij montani,
Chamæpityos,
Styracis calamitæ,
Mey, Amomi,

A Nardi Celticæ,
Terræ Lemniæ,
Plu. Chamædryos,
Folij, Chalcitidis tostæ,
Gentianæ,
Anisi torrefacti,
Succi Hypocistidis,
Carpobalsami,
Gummi Arabici splendidi,
Seminis Fœniculi,
B Cardamomi,
Seseli, Acaciæ,
Thlaspi, Hyperici,
Ammi, Sagapeni,
Acori ana ʒ. iv.
Castorij,
Aristolochiæ tenuis,
Seminis Dauic Cretici (Pimpinellæ nostræ)
Bituminis Iudaici,
Opopanis,
C Centaurij minoris,
Galbani ana ʒ. ij.
Mellis despumati lb. xiv. ʒ. v. ʒ. ij.
Vini optimi q. s. est.

Galenus ætate plus aromatum admiscebant ad singulas libras Mellis, & medicamentum soli- dius erit, quàm nunc fit. Iam enim sumunt Mel- lis lb. xx. Conficitur autem hoc modo secun- dum Galenum:

Herbæ, flores, fructus, semina, radices, cor- D tices, trochisci, terra Lemnia, chalcitis, & bitu- men diligentissimè conteruntur pistillo ferreo in mortario æneo, & cribro subtilissimo cribran- tur, semine Thlaspi, Napi syluestris, & Croco exceptis, quæ per se teruntur, vinoque rigantur, ne mortario interiori inhæreant, & vt commo- dius terantur. Gummi, succi, & Castorium per seteruntur, adfuso vino, vt etiam commodius teri possint. In ipso compositionis tempore, om- niumque rerum mixtura, primùm liquefit Tere- binthina in duplici vase cum Mellis pauxillo, deinde etiam Opopanax, Galbanum, Sagape- num, bene antea per se trita, adfuso pauculo Melle, vt facilius digitis explanentur, commi- sceanturque, atque vniantur. Postea coquantur in ipso duplici vase cum Terebinthina, donec ad iustam consistentiam redacta sint: his admisce- tur pars aliqua contritorum, tum etiam in vino dissolutorum, donec Mellis consistentiam con- sequantur: deinde in mortariū vastæ magnitudi- nis effunduntur in hunc modum. Primum, pars F aliqua eorum, quæ vino dissoluta sunt, & ad eam formam redacta: deinde Mellis nonnihil cœcti per se, & despumati: postremò pars aliqua eo- rum quæ in puluerem redacta fuerant: adhuc nonnihil eorum quæ liquefacta in duplici vase, eaque tepida: hæc omnia probè agitentur ru di- cula, & sic consequenter de residuo faciendum, donec omnia probè vnita sint: & hæc quidem ad solem, vt facilius fiat, continuò agitando, & tundendo pila ferrea, inuncta Opobalsamo, vt facilius agitari possint: & commisceatur etiam Opobal-

Opobalsamum reliquis: alioqui facile adharet. A
 ret pistillo medicamentum, & difficilior fieret
 agitatio. Hæc continuè per quatuor aut quinque
 dies agitata sunt: & rursus elapsis sex aut se-
 ptem diebus, iteranda agitatio per duos men-
 ses: deinde reponitur medicamentum vasculis
 plumbeis, aut terreis bene coctis & vitratis: &
 seruat per annos triginta.

Chalcitis, quæ in hoc medicamen venit, sic
 præparanda est. Illius bona quantitas in olla
 eruda, succensis carbonibus coquitur: eaque li- B
 quefacta, ubi bullas emisit, partem supernam
 in marmor effundit, atque illic fines in vmbra,
 donec frigeat. Hinc postea solummodò capies
 quod supernè spumeum fuerit, quodque cine-
 rei est coloris, aut præsili, non quod flauum est:
 theriacam enim colore flauo, non nigro infice-
 ret. * Extimalibus venenis, & ferarum virus eia-
 culantium ictibus aduersatur. Inueteratis capi-
 tis doloribus, vertigini, aurium grauitati, comi- C
 tialibus, attonitis, apoplecticisue, resolutis, o-
 culorum hebetudini, voci amissa, asthmaticis,
 recenti & vetustæ tussi, sanguinem reiciantibus,
 ægrè excreantibus, & non nisi recta ceruice spi-
 rantibus, ventriculi imbecillitatibus ac inflatio-
 nibus, colicis cruciatibus, ileosis, colericis, cœ-
 liacis, regio morbo correptis opitulatur: indu-
 ratum lenè liquefacit, calculos in renibus com-
 minuit, urinæ difficultati, & vesicæ exulceratio-
 nibus medetur. Febrium horroribus & rigori- D
 bus, hydropicis, elephantia laborantibus sæpe
 præsentis est auxilio. Menstrua cit, foetum mor-
 tuum excutit, articulorum doloribus adiuvento
 est. Non autem corpus modò, sed & animi
 morbos persanat. Melancholicis itaque, lym-
 phaticis aquæ panonibus, & id genus alijs malis
 iugiter data succurrit. Cæterum in pestifera lue
 vix aliud præsentius, magisque idoneum præli-
 dium hac ipsa inueniri potest. *Galenus.*

Theriaca Andromachi, à Medicis Romanis E
& Bonouiensibus correctæ, &
præparata.

R. Trochiscorum Scilliticorum ꝑ. vj.

Trochisc. de Viperis,

Trochisc. Hedycroi,

Piperis nigri ana ꝑ. iij.

Trochisc. de Caphura, Opij,

Succi infusionis Rosarum inspissati,

Scordij Cretici, & nostri,

Iridis Florentinæ,

Succi Glycyrrhizæ,

Agarici,

Cinnamomi,

Foliorum Cardui benedicti,

Balsami Indici,

Croci Orientalis ana ꝑ. ß.

Myrrhæ, Zingiberis,

Rhapontici veri,

Rad. Pentaphylli,

Radicis Tormentillæ,

Calaminthæ montanæ,

Comarum Marrubij,

Stoechas,

Radicis Costi,

Zedoariæ,

Piperis albi,

Piperis longi,

Distamni Cretici,

Thuris masculi,

Seminis Petroselinæ Macedonici, vel Smyrnijs,

Flor. Schœnanthos,

Myrobalanorum Emblicorum, vel Chebu-

lorum,

Terebinthinæ Cypriæ,

Castiæ lignæ,

Spicæ Indicæ ana ꝑ. vj.

Gentianæ,

Comæ Polij montani,

Stryacis calamitæ,

Sileris montani,

Abrotani,

Seminis Thlaspios, seu

Iberidis, seu

Nasturtij albi,

Seminis Ammios,

Chamædryos,

Succi Hypocistidis,

Succi Lentisæ,

Foliorum Malabathri, seu Mâcis,

Nardi Celticæ, seu

Spicæ Romanæ,

Seminis Anisi,

Seminis Fœniculij,

Radicis Meui, vel

Imperatoris,

Teræ Lemniæ veræ,

Chalcitidis femiassatæ,

Amomi, vel

Caryophyllorum, vel

Calami odorati,

Radicis Phu minoris,

Carpobalsami, seu

Granorum Iuniperi,

Cubebarum,

Comarum Hyperici,

Acaciæ, vel

Succi Lentisæ,

Gummi Arabici, vel Iuniperi,

Cardamomi maioris (minus melius),

F Radicis Angelicæ optimæ,

Rad. Imperatoris,

Rad. Vincetoxici,

Rad. Aristolochiæ rotundæ,

Rad. Asari, rad. Succisæ,

Rad. Serpentariæ,

Rad. Diptami albi,

Rosmarini, Saluæ minoris,

Scabiosæ,

Cornu Cerui vsti,

Enulæ campanæ,

Pimpinellæ, Origani Cretici ana ꝑ. ß.

Seminis Dauici Cretici, vel
 Seminis Pimpinellæ,
 Galbani, Opopanacis,
 Sagapeni, Asphalti, vel
 Succini albi,
 Rad. Cruciatæ,
 Castorei, Aristolochiæ longæ,
 Baccarum Lauri ana ʒ.ij.
 Mellis duplum,
 Vini Cretici quantum satis est.
 Conficiatur secundum artem. *Augustini.*

*Itheriaca Andromachi, à Bartholomæo
 Maranta correctæ.*

I. ORDO.

1. R. Trochisc. de Scilla recent. & non situ
 obductorum ʒ. xliix. id est, ʒ. vj.

II. ORDO.

1. R. Trochisc. Viperinorum recent. & non
 mucidorum.
 2. Trochisc. Hedychroi benè exiccatorum.
 3. Piperis longi, non excisi, neque adulterati,
 integri, bono odore, & acutissimo sapore prædi-
 ti ana ʒ. xxiv. id est, ʒ. iij.
 4. Opii collecti instar lachrymæ, & non per
 expressionem aut decoctionem facti, quod gra-
 ue sit, densum, amarum, purum, & facile dissol-
 uatur ʒ. xxiv. id est, ʒ. iij.

III. ORDO.

1. R. Rosarum rubr. quinque frondium, depu-
 ratarum, non situ squalidarum.
 2. Rad. Iridis Illyricæ, siue Florentinæ, quæ
 dura sit, densa, acuti gustus, brevis, non excisa,
 non situ corrupta.
 3. Succu Glycyrrhizæ non adulterati.
 4. Sem. Bunia dis: aut de Rapo recenti & ma-
 turo, acuti gustus.
 5. Scordij, id est, frondium, florum, & simul
 feminum, in sicco loco collecti.
 6. Opobalsami. Ipsius loco olei Nucis mo-
 schatæ per expressionem.
 7. Cinnamomi electi. Eius loco Cassiæ du-
 plex pondus.
 8. Aganici boni, friabilis, leuis, rari, & foemi-
 næ ana ʒ. xij. id est, ʒ. j. β.

IV. ORDO.

1. R. Myrrhæ succulentæ, pinguis & bonæ,
 saporis amari, actis, boni odoris, caloris splen-
 didi & pallidi, quæ fracta interius habet venas
 quasdam albas, instar vnguium.
 2. Costi. Eius loco Zedoariæ.
 3. Croci Orient. recent. colorati, longi, inte-
 gri, non fragilis, pleni, quod habeat in suis fila-
 mentis non nihil albicantis, & quod madefactum
 benè tingat manus, non situm oleat, neq; sit hu-
 midum, & non nihil acutum.

A 4. Cassiæ subtilis, & benè contortæ, haben-
 tis plures quàm vnâ cannulam, læuis, non a-
 speræ, aromatica, modicæ astrictiois, saporis
 acutissimi.

5. Nardi Indiçæ saporis & odoris nõ expertis.

6. Schœnanthi, id est, florum eius, & summi-
 rat. Iunci odorati.

7. Thuris nitidi, rotundi, integri, albi, intus
 pinguis, non adulterati.

8. Dictamni Cretensis, id est, frondium eius

B recentium odorati.

9. Rhapontici, id est, rad. recent. non exesa-
 rum, gustu non mucilaginosarum.

10. Stœchadis recentis, odoratæ, amaræ, id
 est, frondium siue spicarum eius, cum floribus
 & ramusculis.

11. Marrubij recentis, id est, foliorum cum
 seminibus.

12. Sem. Petroselini veri, recentium, odorat.
 amar. & acrium.

C 13. Calamenthi collecti in montibus, id est,
 foliorum cum floribus & seminibus.

14. Terebinthinæ veræ.

15. Zingiberis, id est, rad. albarum, non exesa-
 rarum, bono odore, & acerrimo sapore prædita-
 rum ana ʒ. vj.

V. ORDO.

R. 1. Quinquefolij, id est, radicum collecta-
 rum in locis siccoribus.

D 2. Polij, id est, sua coma cum floribus, semi-
 nibus & folijs, odoris validi, & collecti de mon-
 tibus.

3. Chamæpyteos florecentis: vniuersa plan-
 ta, excepta radice & lignosa eius parte.

4. Nardi Celticæ, id est, radicum recent. odo-
 rat. radicibus crebris, duris & plenis.

5. Amomi. Eius loco Galangæ maioris.

6. Stryracis, id est, gummi, & non fursura-
 ceum eius, pinguis, resinosa, albicantis, odo-
 E ratissimæ.

7. Mei, id est, radicum collectarum in mon-
 tibus siccis, odorat. non exesarum, in umbra sic-
 catarum.

8. Chamædryos, id est, frondium, florum &
 feminum cum ramis teneris, odorat. & ex mon-
 tibus siccoribus.

9. Phu Pontici & Calabrini, id est, rad. solida-
 rum, non exesarum, odoratarum. Vulgaris verò
 Valeriana non debet illius loco accipi.

F 10. Terræ Lemniæ. Eius loco Bolus Armena
 vulgo Orientalis dicta: coloris ruffi, aut Terra
 Meliensis: aut Bolus verus.

11. Malabathri. Eius loco Nardus, & tertia il-
 lius insuper pars.

12. Chalcitidis semiustæ, quadam peculia-
 ri arte.

13. Gentianæ, id est, radicis plenæ, densæ, a-
 marissimæ, de siccoribus montibus collectæ.

14. Gummi, id est, Arabici, puri & pellucidi.

15. Succu Hypocistidis veri, nõ mixti alijs re-
 bus & arte extracti.

16. Carpo-

16. Carpopalsami. Eius loco vulgares Cube-
bæ quæ adhuc in siliquis reperiuntur.

17. Anisi, id est, feminis recentis, pleni, æqua-
lis, odorati, acris gustatu, & dulcissimi.

18. Sefelis veri, id est, feminis, colore nigri-
cantis, quod Venetijs apportatur.

19. Cardamomi minoris, aut medij, id est, fe-
minum ipsius recentium, odoratorum, & sapo-
ris acris.

20. Fœniculi, id est, feminis æqualis, pleni, o-
dorati, acris gustu.

21. Acaciæ, illius succus. Et eius loco succus
Sumach.

22. Thlaspi, id est, feminis veri, recentis, acri
sapore præditi, & amari.

23. Hyperici, id est, virgulta tenera cum flori-
bus, frondibus, & seminibus.

24. Ammi, id est, feminis ipsius, Apio similis,
odorati, recentis, non pulverulenti, & quod Ori-
ganum non parum referat ana ʒ. ʒ.

VI. ORDO.

R. 1. Sagapeni, id est, succi, vulgo Serapinū
dicti, non adulterati, duri, granulis minutis con-
stantis, colore Myrrhæ, saporis acris, foris ruffe-
scentis, interioribus candidi.

2. Castoreij non falsi, resinosi, grauis odoris,
acris saporis, fragilis.

3. Aristolochiæ tenuis, aut vitita dicam, sar-
mentosæ, siccata ad vmbra, non mucore cor-
ruptæ, sed recentis.

4. Bituminis Iudaici, non adulterati, in nigro
purpurascens.

5. Dauci, id est, feminis recentis, odore suauis
præditi, veri.

6. Opopanacis, id est, succi non adulterati,
pinguis, læuigati, frangibilis, grauis odoris, a-
marissimi, & qui in aqua facile dissoluatur.

7. Centaurij minoris, id est, cymarum flore-
scentium, cum frondibus & stipitibus, veri.

8. Galbani, id est, succi, puri, granulosi, odo-
ris ingrati, sicuti & saporis: non lignosi, in se con-
tinentis adhuc semina aliquot ex sua ferula, qui
non liquefat, nisi ad ignem, debetque bene pur-
gari ana ʒ. ij.

9. Vini veteris, vinosi, dulcis, non austeri, non
fumosi, non corruptioni obnoxij, coloris flauis,
lucidi, transparentis, non crassi aut turbidi, odo-
re aromatico præditi: quale est Maluaticum vetus
non adulteratum, ʒ. xl. id est, sextar. ij. Vel
quantum satis est ad dissoluenda simplicia humi-
da, qualia sunt gummis, liquores & lachrymæ.

10. Mellis dulcissimi, acerrimi, nullo externo
sapore constantis, coloris flauis, relucens, & pu-
ri, odorati, mediocri crassitie, vniuersalis, æqua-
lis, tenacis, & quod silum ducat instar visci, aut
lini, grauis, firmi, collecti tempore vernæ: confe-
cti ab Apibus in loco Thymis frequentibus, Ros-
marino & alijs aromaticis, & calidis & siccis her-
bis confito: expressi de fauis semel tantum: non
resinosi: quod fit duorum annorum, neque re-
centius, aut antiquius: quale est Siphonium, aut

Tarentinum. Sumantur autem huius ʒ. x. vel
quantum satis est ad incorporanda sicca.

Theriaca ex Lilio Pauli, ab Armeno composita.

R. Piperis albi,
Sem Hyoscyami albi ana ʒ. xx.

Opij ʒ. x.

Croci ʒ. ʒ.

Euphorbij, Amomi, Pyrethri,
Castorei, fol. Dauci, sem. Rutæ sylu.

Rosarum rub. siccatur, Serapini,
Rhabarbari, Costi, Styrcacis calamitæ,

Myrrhæ ruberæ, Anisi, Carui,
Cassia lignæ, Mentastri, Cardamomi,

Baccarum Lauri ana ʒ. j.

Spicæ nardi, sem. Apij, Balsami,

Olei Rosacei, Cyperi ana ʒ. ij.

Mellis despumati quasi ʒ. ij.

Incorporentur, & referentur. Ab antiquis reper-
ta, cæteris theriacis præstantior ad morbus vipe-
rarum, & potiones venenosas, & mortiferas.
Confert iliosis, hepatis dolori, & pleuriticis, cū
Hydromelle: splenicis cum Oxyelite: stoma-
chicis cum Aceto: nephriticis, calculosis cum a-
qua calida, guttaurum mingentibus, ictericis & hy-
dropicis. Expellit secundinam cum decoct. Fœ-
nigræci, & prodest omnibus doloribus matricis.
Denti corroso imposita confert, & ad plura alia.

Theriaca communis.

R. Rad. Enulæ ʒ. xv.

Rad. Aristolochiæ rotundæ ʒ. x.

Granorum Iuniperi, Zedoariæ, Scordij,

Chamædryos, Chamæpithyos ana ʒ. ʒ.

Aristolochiæ longæ, comatum Hyperici,

Scabiosæ, sem. Rutæ, Saurinæ ana ʒ. iij.

Betonicæ, Saluæ domesticæ, Prassij,

Spicæ Romanæ, baccarum Lauri,

Gentianæ, Diptami albi, Tormentillæ,

Calami aromatici ana ʒ. ij.

Rad. Meu, rad. Phu, rad. Pimpinellæ,

Sem. Ammios, sem. Carui, Macis,

Santali rubei, Succini citrini,

Flor. Melissæ, Menthæ, Rubæ ana ʒ. j.

Castorei, Absinthij, Calamenthi montani,

Zingiberis, Piperis nigri ana ʒ. ʒ.

Nucum iuglandium num. x.

Olei Terebinthinæ ʒ. j.

Oxymellis Scyllitici ʒ. iv.

Mellis despumati triplum.

Hæc quoque Theriaca nobis vsui est. & paratur
facilis, non tamen minus efficax in constitutio-
ne pestilenti, cuius vsus est plebeis maxime, vt
minus pretiosa. Pro oleo Terebinthinæ simp-
licitatem, id est, ynciam semis, & addidi tan-
tundem olei bæccis Iuniperi, & suauis fit me-
dicamentum. *Augustani.*

Mihridatum Andromachi.

R. Glycyrrhizæ ʒ. iij. ʒ. ʒ.

Opij ʒ. iv. ʒ. ʒ.

Folij, Nardi Celticæ, sem. Fœniculi,

Gentiana, Meu, Rosarum siccarum,
 Cardamomi ana ʒ. iv.
 Castorij, Thuris, Myrrhæ,
 Succu Hypocistidis ana ʒ. vj.
 Polij, Costi, Sefeli, Cassiæ ana ʒ. v. ʒ. j.
 Nardi Indicæ, Scordij,
 Cyphi, Schœnanthi,
 Opopanacis, Terebinthinæ ana ʒ. vj. ʒ. j.
 Acori, Phu, Hyperici, Acaciæ, Gummi,
 Carpobalsami, Sagapeni ana ʒ. ij.
 Croci, Cinnamomi,
 Zingiberis ana ʒ. vij. ʒ. j.
 Styracis ʒ. v. ʒ. ij.
 Dauci ʒ. vj. ʒ. i. ʒ. j.
 Petroselinij ʒ. iv. ʒ. j.
 Piperis longi ʒ. iij. ʒ. j.
 Anisi ʒ. iij.
 Thlaspi, Opobalsami ana ʒ. vj. ʒ. ij.
 Galbani ʒ. vij.
 Scinci ʒ. ij. ʒ. j.
 Vini optimi, Mellis despumati q. s. est.

Componere in modum theriacæ. Seruatur per annos decem. * Ad eadem ad que theriaca valet, & ad pleraque pernicioſa medicamenta & venena est efficacior: in viperæ autem morsus curatione, theriaca inferior. Priuatim verò facit ad diuturnas ventriculi & thoracis fluxiones, & ad omnes inueteratas in profundo corporis exulcerationes & abscessus. Tabidis, ventrisque inflationibus medetur, appetentiam emendat & restituit, ac bonum corpori colorem conciliat. Calculos conterit, ac vrinæ difficultatem sanat, acuit visum eorum, qui illo crebrius vtuntur. Mortuum foetum eicit, & ad muliebria omnis generis mala frigida, atque ijs quæ non concipiunt, conducit. Item melancholiam non sinit consistere. Omne denique capitis malum, ex frigiditate ortum, dolores aurium, lachrymantes oculos dentium cruciatus, oris, palati auriumque omnia vitia, emplastrum forma imposita, sanat. *Galenus.*

Mithridatium Damocratis.

R. Myrrhæ, Croci, Agarici, Zingiberis,
 Cinnamomi, Nardi Indicæ,
 Thuris electi, Thlaspi ana ʒ. x.
 Sefeli, Opobalsami,
 Schœnanthi, Steechadis,
 Terebinthinæ, Galbani,
 Costi, Piperis longi,
 Castorij, succu Hypocistidis, Styracis,
 Opopanacis, Folij ana ʒ. j.
 Cassiæ, Polij montani, Piperis albi,
 Scordij, sem. Dauci Cretici, Carpobalsami,
 Cyphi, Bdellij ana ʒ. vij.
 Nardi Celticæ, Gummi, sem. Petroselinij,
 Opii, Cardamomi,
 Sem. Fœniculi, Gentianæ,
 Rosarum, Diſtamni Cretici ana ʒ. v.
 Anisi, Aristolochiæ rotundæ,
 Acori, Phu, Sagapeni ana ʒ. iij.
 Meu, Acaciæ, Scinci,
 Summitatum Hyperici ana ʒ. ij. ʒ. j.

A Vini quantum sufficit.
 Mellis despumati triplum.
 Confice secundum artem. *Damocrates.*

Mithridatium Damocratis, à Bartholomæo Maranta Venusino correctum.

I. CLASSIS.

- R. 1. Myrrhæ, id est, lachrymæ suæ recentis,
 B pinguis, succulentæ, venis in interna parte instar vnguium albicantibus præditæ.
 2. Croci recentis, colorati, non humidus, aut mucorem habentis, integri, longi, neque fragilis, odoratissimi, acuti saporis, & non exsiccus.
 3. Agarici foemine, rari, leuis, cædidi, friabilis.
 4. Zingiberis radicis, acutissimi saporis, odoratissimi, non exsiccus, albi.
 5. Cinnamomi, vel illius loco duplæ Cassiæ, cuius cortex sit crassus, fistula verò subtilis, optimo odore & sapore prædita.
 C 6. Spicæ Nardi, id est, eius radicis odoriferæ, recentis, & quæ secum terram odoratam retineat.
 7. Thuris lucidi, integri, rotundi, albi, pinguis interioris, & non adulterati.
 8. Thlaspi veri id est, feminis recentis, acutissimi, amari ana ʒ. x.

II. CLASSIS.

- R. 1. Sefeli veri, coloris nigricantis, quod
 D semen Venetijs affertur.
 2. Opobalsami, aut illius loco olei Nucis moschatae, factæ per expressionem.
 3. Iunci odorati id est, eius Cymarum recentium, & odoratissimarum.
 4. Steechadis recentis, odoratæ, amaræ, & acutæ: sumuntur frondes, spicæ cum floribus, & ramulis.
 5. Costi radicis veræ, aut illius loco Zedoariæ recentis, non exsiccæ, boni odoris.
 E 6. Galbani, id est, succi ipsius, depurati à granis, odore & sapore ingrato, non lignosi, cui sint commissa aliquot semina, ex propria serula, neque liqueſcat sine igne, debetque optimè purgari.
 7. Terebinthinæ legitimæ, & veræ.
 8. Piperis longi, integri, duri, non exsiccus, acutissimi saporis, boni odoris, non adulterati.
 9. Castorei Pontici, non falsi, grauissimi odoris, saporis acuti, resinosi, fragilis, cuius testiculi
 F ab vno principio exorti sint.
 10. Succu Hypocistidos veri, non misti, vera ratione extracti.
 11. Styracis gummi, & non furfurum, quod pingue sit, resinofum, albicans, odoratissimum.
 12. Opopanacis, succi nō adulterati, pinguis, frangibilis, grauus odoris, leuis, amarissimi, qui aqua facile dissoluatur.
 13. Folij Malabathi, vel suo loco radicis, aut stipitum Nardi Celtici, aut radicis Phu, aut Spicæ Nardi, cum tertia insuper eius parte ana drachmas octo.

III. CLASSIS.

R. 1. Cassiæ nigrae, cum signis indicatis in theriaca.

2. Pollij, id est, suarum cymarū cum floribus, seminibus, & folijs, perfecti odoris, & collecti ex montibus saxosis.

3. Piperis albi, pleni, sine rugis, odorati, & solidi, amarefcentis, & acerrimi saporis.

4. Scordij, id est, suarum frondium, florum, & seminum, ex siccis locis desumpti.

5. Seminis Dauci Cretici, recentis, odorati, & legitimi.

6. Carpobalsami, aut illius loco Cubebarum vulgariū, in siliquis existentium.

7. Cyphoeos, id est, trochiscorum.

8. Bdellij, recentis, amari, pinguis, pellucidi, instar glutinis taurini, quod facile liquecat, simileque sit vngui humano, atque accensum spirret gratum odorem, non adulteratum cum gummi. Hoc deficiente accipiat Ammoniacum Thymiana ana 3.ij.

IV. CLASSIS.

R. 1. Nardi Celtici purgati, id est, suarum radicū & stipitum recentium, odoratissimarum, quod plures habent radices, duras & plenas.

2. Gummi Arabici, pellucidi, & sine fordibus.

3. Petroselinij, id est, seminum recentium, odoratorum, & acrium: sitque legitimum.

4. Meconij, vel potius Opij collecti, ut la crymæ solent colligi, non per expressionem facti, vel decoctionem: sitque graue, densum, amarum, purum, & dissolubile.

5. Cardamomi, id est, minoris, vel medij: semina sint recetia, odorata, & acri sapore prædita.

6. Sem. Foeniculi, æqualium, plenorum, odoratorum, & saporis acris.

7. Gentianæ, id est, radicis plenæ, densæ, amarissimæ, collectæ ex montibus aridis.

8. Frondium rosarum, quæ habeant quinque frondes, purgatarum, non mucidarum.

9. Dictamni Cretici, id est, frondium recentium, odoratarum, non nimis tenerarum ana 3.v. boni ponderis.

V. CLASSIS.

R. 1. Anisi, seminis recentis, pleni, æqualis, odorati, puri, acris, saporis dulcissimi.

2. Asari, id est, radicis recentis, odorati, & solidi.

3. Acorij, id est, Galangæ maioris, radicis recentis, odoris boni, & acris saporis.

4. Phu, id est, radicū odoratissimarum, non exesarum, & solidarum.

5. Sagapeni, succi vilitati, minutis granulis, duri coloris ut Myrrha, puri, saporis acris, exterius suffescentis, interius albi, non adulterati.

6. Succu Glycyrrhizæ recentis, non falsi anadrachmas tres.

VI. CLASSIS.

R. 1. Mei Athamantici, id est, radicū colle-

A Charum ex montibus siccis, ponderosarum, gratissimi odoris, non carnosarum, & in umbra excicatorum.

2. Acaciæ, id est, ipsius succi: & ipso deficiente succus ex Rhu.

3. Ventrem Scinci veri, caudam rotundam habentis, caput oblongius, cum linea cæsi coloris per dorsum, aut cum alijs signis suo loco enumeratis.

B Sem. Hyperici, id est, cymarum cum floribus, seminibus & frondibus ana 3.ij. β.

Vini quantum satis erit ad omnia liquabilia dissoluenda: sitque vetus, quod diu durauerit, vinosum, dulce, non austerum, neque fumosum, incorruptum, colore flauo, claro, pellucido præditum, non crassum, vel turbidum, odoris aromatici: quale est Maluaticum, non adulteratum. Pondus legitimum est 3. xx.

Mellis quantum satis est. Sitque dulcissimum, acutissimum, expers omnis saporis externi, colore flauo & lucido præditum: odoratum, vnius formæ, mediocriter crassitie, tenax, æquale, quod instar visci fila demittat, ponderosum, firmum, collectum initio veris, &c. Quantum ad pondus, accipiuntur lb. vj. & eo plus, quanto plus requirunt simplicia duplicata pondere, propter substitutionem aliquam.

Ambrosia Archibij.

R. Anisi, sem. Apij ana 3. iv.

Myrrhæ, Opopanax ana 3. j.

Cinnamomi, seminis Loti amari.

Cassia, Spicæ Indicæ ana 3. ij.

Croci 3. ij. β.

Piperis 3. β.

Opij 3. iv.

Mellis despumati quantum satis est.

Confice secundum artem. * Ad omnes internas affectiones vtilis est pota: ad intestinorum tormina quidem ex vini Myrtini, & aque quarta hemina parte: ad hepar autem ex aqua mulsæ hemina dimidia. Item ad vigilias, ophthalmias: & lateris morbum ex aqua mulsæ: ad stomachi demum vitia, ex vini Granatorum cyathis duobus, & aqua totidem. Galenus.

Estra antidotum.

R. Amomi ʒ. xij.

Squinanthi ʒ. ix.

Pyrethri ʒ. vj.

Croci ʒ. xxxvj.

Cinnamomi ʒ. vj.

Myrrhæ troglodyticæ ʒ. xij.

Syracis calamitæ ʒ. xix.

Petroselinij, sem. Dauci ana ʒ. iij.

Tragacanthæ ʒ. vi.

Succi Hypocistidis ʒ. ix.

Ireos, Abrotani ʒ. xv.

Sem. Foeniculi ʒ. vi.

Bdellij ʒ. ix. Thuris ʒ. ij.

Sulphuris viui ʒ. vj.

Sem. Hyoscyami albi ʒ. xxvij.

Cassia lignæ ʒ. ix.

Sem. Papaueris ꝯ. xxx.
 Spicæ nardi ꝯ. xij.
 Sem. Rutæ, sem. Ocymini ana ꝯ. j.
 Rhœis culinarij ꝯ. iij.
 Sem. Anethi ꝯ. vj.
 Alari ꝯ. j.
 Cardamomi ꝯ. vj.
 Opij ꝯ. xxvij.
 Euphorbij ꝯ. vj.
 Piperis nigri ꝯ. xxx.
 Rosarum siccarum ꝯ. ix.
 Pſyllij ꝯ. xij.
 Opobalsami, seu
 Olei Caryophyllorum ꝯ. xxiv.
 Ventris Mergi ꝯ. vj.
 Lacæ, Lycij Indici,
 Caryophyllorum ꝯ. xij.
 Stercoris reperti in aluo Mergi ꝯ. vj.
 Flor. Nerij ꝯ. iv. ß.
 Rhabarbari ꝯ. xij.
 Mei Athamantici ꝯ. iij.
 Terræ Cimoliæ ꝯ. xij.
 Succu Artemisiæ ꝯ. xx.
 Fol. Cichoræ ꝯ. ix.
 Spicæ Celticæ ꝯ. xij.
 Castorei ꝯ. j.
 Costi, Gentianæ ꝯ. xij.
 Confect. Hædychroi ꝯ. ix.
 Anisi ꝯ. vj.
 Sifonis ꝯ. xiix.
 Thymiamatis Hammoniæ,
 Fol. Citri ꝯ. xij.
 Vini veteris odorati q. s. fuerit succis & liquo-
 ribus resoluendis.

Mellis despumati optimi lb̄. v. aut lb̄. vj.
 Arida omnia minutissime contundito. Opium
 verò & Myrrham, Hypocistidem, Bdellium, Ly-
 cium, Hammoniacum in vino dissoluito; Traga-
 cantham deinde seorsim per se affuso vino dis-
 soluito. Deinde omnia simul misceto, addendo
 etiam despumatum Artemisiæ succum. In vni-
 uersum hanc confectionem eodem modo con-
 ficias, quo theriacam, & eodem modo dimitten-
 da est vt effuset, non omnino repleto vase.
 Per septem annos melior iudicatur. * Mirificè
 contra lethalia venena prodest: aliosq; vsus mul-
 tos habet, quos apud Aëtium libro 13. cap. 101.
 Paulum lib. 7. cap. 11. Actuarium in lib. de Com-
 pos. medicament. reperias. *Aetius.*

Esdra, alter.

R. Mameræ ꝯ. j.
 Amomi ꝯ. ij.
 Squinanthi ꝯ. ß.
 Pyrethri ꝯ. iij.
 Croci ꝯ. j.
 Myrrhæ ꝯ. iv.
 Styracis ꝯ. ß. ꝯ. ij.
 Petroselinij ꝯ. iv.
 Tragacanthæ ꝯ. j.
 Succu Hypocistidis ꝯ. iv.
 Licos ꝯ. ß. ꝯ. ij.

A Sem. Fœniculi ꝯ. j.
 Folij ꝯ. iij.
 Rhabarbari, Rosarum siccarum,
 Glycyrrhizæ,
 Flor. sylvestris Punicæ,
 Cinnamomi ana ꝯ. iij.
 Nardi Celticæ ꝯ. j.
 Mellis despumati lb̄. vj. ꝯ. ix. ꝯ. vij.
 Myrrham & Hypocistidem in vino dissolue mo-
 dico, Tragacanthum verò per se etiam dissolue,
 B & confice secundum artem. *Actuarium.*
Mameræ loco sume Doronicum Romanis. Cordus.

Adrianum.

R. Opij Thebaici ꝯ. iij.
 Cassiæ lignæ,
 Hyofchyami ana ꝯ. ij. ꝯ. ij. ß.
 Euphorbij,
 Leucopiperis ana ꝯ. ij. G. vj.
 Seseleos, sem. Apij ana ꝯ. j. ꝯ. ß. G. ij.
 Folij, Origanij,
 C C Tragacanthæ ana ꝯ. j.
 Opobalsami, Petroselinij, Macis,
 Styracis cal. Zingiberis,
 Xylobalsami, Cyperi,
 Carpobalsami Maced. ana ꝯ. j. minus G. vj.
 Sem. Marathri ꝯ. ij. G. iij.
 Calami aromac. ꝯ. ij. G. ij.
 Cinnamomi, Croci, Costi, Rheupontici,
 Pyrethri, Acori, Dauici Cretici,
 D Anisi ana ꝯ. ß. G. vj.
 Castorij ꝯ. ß.
 Serapini, Myrrhæ, Rosarum,
 Cardamomi, Amomi, Rutæ agrestis,
 Sem. Ameos ana ꝯ. j. G. iv.
 Cassiæ fistulæ ꝯ. j.
 Mellis quantum sufficit.
 Fiat opiata, in vase fictili vitrato seruandum, an-
 nis septē. * Valet proprie ad omne vitium capi-
 tis ex frigidityte, & ad grauedinem oculorum, &
 obfcuritatem, contra hemigraniam datur, cum
 E vino calido, vbi cocta sit Saluia cum sero, in mo-
 dum auellane: datur etiam quartanarijs, cū de-
 cocto Gentianæ, vel Origanij ante horam accep-
 sionis. Cum vino data, in quo Saxifragia sit de-
 cocta, vel Miliū Solis, lapidē frangit. *Nicolans.*

Opiata sopiens sensus.

R. Pyrethri, Euphorbij,
 Spicæ nardi ana ꝯ. j.
 Croci optimi ꝯ. j. ꝯ. ij.
 Lachrymæ Papaueris ꝯ. iij. ꝯ. j.
 F Sem. Hyofchyami albi ꝯ. ij. ꝯ. j.
 Sem. Papaueris albi ꝯ. v. ꝯ. ij.
 Mellis optimi non cocti q. s.
 Miscantur, fiat opiata. *Ant. Chalmeus.*

Opiata.

R. Theriacæ optimæ,
 Mithridatij optimi ana ꝯ. ß.
 Opij Thebaici mund. G. ij. vel iij.
 Confer. Anthos ꝯ. j.
 Miscæ pro dosi. Vfus vehementissimis doloribus
 colicis. *Casparus Bauhinus.*

De Conferuis, Sectio XXIII

CONSERVAE
sunt flores,
vel herbe exa-
ctissime con-
cisæ, vel tufæ,
& saccharo
mixtæ: & vel

Calcfacientes	Caput: <i>Conserua</i> →	{ Anthos flor. Acori, Betonice, Eupragiæ, flor. Stœchados, Flor. Saluiæ, flor. Lauendulæ, Maioranæ, Pæoniæ, Primulæ veris, &c.	
	Pectus: <i>Conserua</i> →	{ Hyssopi, Melissæ, Capillorum Veneris.	
	Cor: <i>Conserua</i> →	{ Flor. Borriginis, flor. Buglossæ, Flor. Anthos, Aranthij, Lychnidis, id est, Flor. Caryophyllorum, Melissæ.	
	Ventriculum: <i>Conserua</i> →	{ Absinthij, Enulæ, Menthæ, &c.	
	Hepar: <i>Conserua</i> →	{ Absynthij, Fumiterræ, Flor. Sambuci, &c.	
	Splenem: <i>Conserua</i> →	{ Asplenij, Fumiterræ.	
	Vterum: <i>Conserua</i> →	{ Maioranæ, Melissæ, Anthos, &c.	
	Iuncturas: <i>Conserua</i> →	{ Florum Stœchados, Florum Anthos, &c.	
	Refrigerantes	Caput: <i>Conserua</i> →	{ Flor Nymphææ seu Nenupharis, Rosarum, Violarum, &c.
		Pectus: <i>Conserua</i> →	{ Violarum, &c.
Cor: <i>Conserua</i> →		{ Acetosæ, Rosarum, Violarum, &c.	
Ventriculum: <i>Conserua</i> →		{ Rosarum, Violarum, &c.	
Hepar: <i>Conserua</i> →		{ Florum Cichotij, Rosarum, Violarum, &c.	
Splenem: <i>Conserua</i> →		{ Rosarum, Violarum, &c.	
Renes, <i>Conserua</i> →		{ Rosarum, &c.	
Vterum: <i>Conserua</i> →		{ Rosarum, Violarum, &c.	
Iuncturas: <i>Conserua</i> →		{ Rosarum, Violarum, &c.	

DE CONSERVIS CAL- facientibus caput.

Conserua florum Anthos.

R. Flor. Anthos recent. ℞. β.

Sacchari albi ℞. iij. β.

Terantur simul in mortario marmoreo, pistillo ligneo: fiatque conserua in vase vitreo vel vitrato fictili, vel lapideo denso aliquandiu ad solem: deinde ad annum vel biennium seruanda. * Valet ad confortandum cerebrum humidum, & neruosa membra, & ad melancholiam, & ad phlegma.

Conserua Acori.

R. Radicum Acori veri ℞. j.

Bulliant in aqua vsque dum cocta fuerint, postea pistentur, & passentur per setaceum, deinde ponantur supra ignem, addendo

Sacchari ℞. iij.

Fiat conserua in modum opiatæ. Insoletur, & feruetur per annum. * Valet ægritudinibus cerebri & neruorum: valet in affectibus phlegmaticis. *Mesues.*

Conserua Betonica.

R. Betonica recentis & teneræ ℞. j.

Sacchari ℞. iij.

Folia in mortario lapideo terantur minutissimè: saccharum verò coquendum est, cum aquæ betonicæ ℞. ij. ultra syrupi consistentiam: deinde simul misceantur aliquandiu supra prunas, fiatque conserua, quæ per annum in vase vitreato conseruanda. * Caput & ventriculorum confortat, venena ex corpore pellit. *Florentini Medici.*

Conserua Euphrasie.

R. Mense Iulio vel Iunio, Euphrasiæ vnâ cum floribus ℞. β.

Sacchari ℞. j. β.

Contundantur simul in mortario lapideo minutissimè, deinde ponantur in vase vitreato aliquandiu ad solem quotidie agitando: postea feruetur ad annum vel biennium. * Cerebrum confortat, siccaturque: visum acuit ac clarificat.

Conserua florum Stæchados.

Conserua Stæchados eodem modo, quo conserua anthos, vel beton. paratur.

Conserua florum Saluie.

R. Florum Saluie recent. ℞. β.

Sacchari ℞. j. β.

Pistentur simul in mortario marmoreo minutissimè: deinde ponantur in vase fictili vitrato ad solem aliquandiu, quotidie agitando: postea feruetur ad annum. * Ad omnia cerebri vitia ex frigida causa, valet: ventriculorum corroborat: obstructions aperit: ventriculi superfluos & noxios humores absumit.

Conserua florum Lauendule.

Conserua florum Lauendule vel spicæ, fit floribus recentibus contritis cum saccharo, eodem

A quo conserua florum anthos modo: insolatur, & conseruatur per annum. * Cerebrum, ventriculorum, hepar, splenem & venterum excoquit: ad suffocationes vteri, ad splenem induratum, & apoplexiam prodest.

Conserua Maiorana.

Conserua Maioranæ paratur, vt conserua anthos, vel betonica. Insolatur, & conseruatur per annum. * Valet ad omnes frigidos & humidos cerebri, capitis & ventriculi affectus: icterici obstructions reserat: vitales spiritus fortificat, &c.

Conserua Pæonia.

R. In vere florum Pæoniæ recent. ℞. β.

Sacchari ℞. j.

Pistentur simul in mortario lapideo optimè: deinde ponantur ad solem in vase vitreato per menses tres, quotidie agitando spatula lignea: postea conseruetur ad annum. * Ad epilepsiam & vertiginem valet: menstrua prouocat: renum & vesicæ calculos expellit: terrores nocturnos sedat, &c.

Conserua Primulæ veris.

Conserua Primulæ veris tempore veris conficitur eodem modo, quo conserua Pæoniæ. * Capiti & cerebro frigidum conducit: hominem ab apoplexia tutum reddit, &c.

DE CONSERVIS CAL- facientibus pectus.

Conserua Hyssopi.

Conserua Hyssopi mense Iulio, vel Augusto ex floribus hyssopi & duplo sacchari conficitur, eodem quo conserua florum anthos modo Insolatur, & ad annum conseruatur. * Pectori & pulmone prodest: tussim curat: humores frigidos & crassos in pectore attenuat, & consumit: cerebrum & ventriculorum confortat.

Conserua Melissæ.

Conserua Melissæ conficitur vt conserua ex floribus rosmarini. * Cerebrum, cor, pectus, ventriculorum roborat: melancholicis & tristibus confert: memoriam confirmat: menstrua pellit: vteri dolores, & suffocationes tollit.

Conserua Capill. Veneris.

R. Capillorum Veneris ℞. j.

Sacchari albi ℞. iij.

Contundantur in vase lapideo, fiatque conserua, ad solem primò, deinde ad annum conseruanda. * Valet pleuresi, & affectibus pectoris & pulmonis: in affectibus etiam melancholicis, & cholera rubra: maximè prodest.

DE CONSERVIS CAL- facientibus cor.

Conserua florum Borriginis.

R. Florum Borriginis recentium, à capitulo, cui inferuntur, purgatorum 3 iv.

Sacchari

Conserua florum Saluie
 & Pæonia

Sacchari albi ℥. xij.

Contundantur simul bene in vase lapideo, pistillo ligneo: fiatq; conferua: insoletur, & in vase vitreato seruetur ad annum. Dosis est ad ℥. j.
* Datur in tremore cordis, & in syncope: gaudium enim generat, & confert melancholiæ.

Conserua Buglossæ.

R. Florum Buglossæ ℥. j.

Sacchari ℥. iij.

Terantur in vase lapideo, cum pistillo ligneo, fiatq; conferua in modum opiata: insoletur, & seruetur per annum. * Confortat cor, maniacis & melancholicis confert, etiam syncopei, & cordis tremorem aufert: valet etiam cholera.

Conserua florum Aurantij.

R. Florum mal. Aurantium recent. Sacchari albi ana ℥. j.

Contundantur vt supra, fiatq; conferua.

Conserua florum Persici.

R. Florum Persici recent. ℥. j.

Sacchari ℥. ij.

Contunde in vase lapideo: insola, & serua per annum. * Lumbricos necat, atq; expellit.

Conserua florum Caryophyllorum, id est, lychnidis coronar.

R. Florum Lychnidis, qui ab odoris imitatione caryophylli vocantur, ℥. ℥. j.

Sacchari albi ℥. j. ℥.

Fiat conferua ad modum opiata. * Cerebrum, caput & cor confortat: contra venena valet, atq; aeternum pestiferum: atq; parum facilitat, &c.

Co ro quoque calefaciunt & roborant, Conferua Anthos, Melissæ: de quibus supra.

DE CONSERVIS CAL-
ficientibus ventriculum.

Conserua Absinthij.

R. Thymi Venetiani ℥. ij.

Vini albi optimi ℥. j. ℥.

Coque thymum ad ℥. xij. vini: deinde exprimito, & adde

Sacchari albi ℥. j.

Coque ad formam syrupi crassioris, deinde cum infrigidatum fuerit, adde

Absinthij viridis, optimè incisi ac subtilissimè in mortario lapideo contusi ℥. xiii.

Misce, ac reponatur.

Conserua Enulæ.

R. Radicis Enulæ campanæ ℥. ij.

Bulliat in aqua, vsquedum cocta fuerit: postea pistetur, & passetur per seraceum, deinde ponatur supra ignem, addendo

Sacchari ℥. vj.

Fiat conferua in forma opiata. * Valet ad confortandum stomachum, & membra nutritionis, & ad phlegma.

Conserua Menthæ.

R. Menthæ crispæ ℥. ℥.

A Sacchari albi ℥. j. ℥.

Contunde, insola, & serua per annum. * Ventriculū calefaciat ac roborat: vomitum cōpescit.

DE CONSERVIS CAL-
ficientibus hepar.

Conserua Fumiterre.

R. Florum Fumariæ ℥. ℥.

Sacchari albi ℥. j. ℥.

B Contunde simul in mortario lapideo, & fac conferuam ad modum opiata: insola, & serua per annum in vase lapideo denso, vel vitreo. * Scabie infectis confert: sanguinem mundificat: sudorem mouet: ac regium morbum persanat.

Conserua florum Sambuci.

R. Flor. Sambuci recent. ℥. j.

Sacchari albi ℥. ij. vel iij.

Pista in mortario lapideo simul: insola, & conferua. Durat annum. * Hydropicis confert.

C **HEPAR** etiam **CALFACIT** Conferua Absinthij: de qua supra.

DE CONSERVIS CAL-
ficientibus splenem.

R. Asplenij seu Ceterach ℥. ℥.

Sacchari ℥. j. ℥.

Fiat conferua ad modum apiata. * Ad eadem, ad quæ herba ipsa valet.

D **DE CONSERVIS EX-**
calfacientibus vterum.

VTERVM excalfaciunt ac roborant, Conferua Maioranæ, Melissæ, Anthos, &c. de quibus vide supra suo loco.

DE CONSERVIS EX-
calfacientibus iuncturas.

IUNCTURAS excalfaciunt roborantq; Conferua florum Anthos, florum Stœchadis: de quibus vide supra.

E **DE CONSERVIS REFRI-**
gerantibus caput.

Conserua florum Nenupharis.

R. Flor. Nymphææ luteorū, recentium ℥. ℥.

Sacchari albi ℥. j.

Tere in vase lapideo, ac in formam opiata confice: insola, & in vase fictili vitreato conferua ad annum. * Febricitantibus, hæcticis & pleuriticis confert: cerebrum refrigerat, somnumq; inducit.

F *Conserua Rosarum.*

R. Rosarum rub. recent. exunguatarum ℥. j.

Sacchari albi ℥. ij. vel iij.

Teruntur in mortario lapideo, reponuntur vase vitreo, aut vitrato, pergamena operculato, mensibus trib. insolantur, in die sæpe agitantur, post aferuntur, seruatur ad biennium vel triennium. Sunt qui rosas omnino imperfectas condiunt,

vt valentius adstringant. Datur ad ℥ j. β. * Ventriculū & cor, & viscera reliqua firmat, ipsorumque intemperiem humidam emendat. *Mesues.*

Potest eadem cum oleo vitrioli confici: & fiet conferua vitriolata.

Conserua Violarum.

R. Violarum purpurearum recentium cauda & viridi seu calyculo purgatarum ℥ b. j.

Sacchari albi ℥ b. ij. vel secundum Mesue ℥ b. iij. Contundantur simul in vase lapideo, fiatque conferua. Annum durat. Datur ad ℥ j. * Bilis incendium, sitimque; extinguit, aluum subducit. *Sylvius.*

Quod si huic oleum vitrioli permisceatur, fit cōserua violarum vitriolata, ad supra dicta multo præstantior.

DE CONSERVIS REFRIGERANTIBUS PECTUS.

PECTVS refrigerat Conferua Violarum: de qua supra.

DE CONSERVIS REFRIGERANTIBUS COR.

Conserua Acetosa.

R. Acetosæ ℥ b. β.

Sacchari ℥ b. j. β.

Tere in mortario lapideo: deinde in sola, & serua per annum. * Valet cholericis.

COR etiam REFRIGERANT, Conferua Rosarum, Violarum, &c. de quibus supra.

DE CONSERVIS REFRIGERANTIBUS VENTRICULUM.

VENTRICVLVM refrigerant, Conferua

A Rosarum, Violarum, &c. de quibus supra.

DE CONSERVIS REFRIGERANTIBUS HEPAR.

Conserua florum Cichorij.

R. Florum Cichorij recent. ℥ b. j.

Sacchari albi ℥ b. iij.

Terantur in vase lapideo optimè, deinde in vase vitrato ponatur ad solem per aliquot hebdomadas, & seruetur conferua ad annum. * Valet melancholicis & cholericis.

HEPAR quoque REFRIGERANT, Conferua Rosarum, Violarum: de quibus supra.

DE CONSERVIS REFRIGERANTIBUS SPLENEM.

SPLENEM refrigerant, Conferua Rosarum, Violarum, Cichorij, &c. de quibus supra.

DE CONSERVIS REFRIGERANTIBUS RENES.

RENES refrigerat Conferua Rosarum, Nymphææ, &c. de quibus vide supra.

DE CONSERVIS REFRIGERANTIBUS VTERUM.

VTERVM refrigerant, conferua Rosarum, Violarum, Nymphææ, &c. de quibus supra.

DE CONSERVIS REFRIGERANTIBUS IUNCTURAS.

IUNCTVRAS refrigerant, conferua Rosarum, Violarum, &c. de quibus supra.

De Eclegmatis siue Loch, Sectio XXIV.

ECLEGMA, quod Arabibus Loch, Latinis Linctus dicitur, thoracicum & pulmonicum est præsidium, ex medicamentis ferè dulcibus & detergentibus, ac etiam glutinosis, interdum amaris & acris parcius coctis, quam electuario liquido, vel solido conueniat. Horum alia

Adstringentia { Loch de papauere,
Diacodion simplex Galeni,
Diacodion Montani,
Loch de psyllio.

Abstergentia { Loch de tusilagine simpl.
Loch de tusilagine comp.
Loch de pino,
Loch sanum & expertum,
Loch Passularum,
Loch Antipatri,
Loch de præfio,
Loch de eruo,
Loch de pulmone vulpis,
Loch de scylla,
Loch ad asthma,
Loch de caulibus.
Loch de carthamo,
Loch ex allys

{ Consolidantia: — Loch de pulmone vulpis.

{ Minus vsualia, &c. Vide litteram A.

Minus

A. Minus vsualia	Astringentia	Loch ad sputum sanguinis,
		Loch ad inflammationem laterum & pulmonis incipientem,
		Loch ad defluxionem tenuem,
		Loch ad acres & erodentes defillationes,
		Loch à portulaca,
	Loch ex tragacantho.	
	Abstergetia	Loch abstergens & concoquens,
		Loch ad humores pituitosos,
		Loch ad frigidas defillationes,
		Loch ad pus retentum,
Loch ad vlcus pulmonis, Loch ad asthma Gesneri, &c.		

DE ECLEGMATIS astringentibus.

Loch de papauere.

R. Papaueris albi ꝓ. xxv.
Amygdalarum dulcium depellatarum,
Nucleorum pinearum, Gummi Arabici,
Tragacanthi, succi Glycyrrhizæ ana ꝓ. x.
Amyli, sem. Portulacæ, sem. Lactucæ,
Sem. Cytoniorum ana ꝓ. iv.
Crocii ꝓ. j.
Penidiorum alborum ꝓ. iv.

Omnia contundantur, & fiat loch secundum artem cum syrapi papaueris ꝓ. iij. Seruatur in vase figulino vitrato per annum. Datur lambendo ad ꝓ. iv. hora vna post prandium: vel ad somnum hora vna, à cœna: vel omni tempore ad affectus sequentes. * Iuuat tussim & gutturis asperitatem à catarrho calido, tenui (quem sputum liquidum indicat) eum enim coquit, & crasfat. Confert etiam febribus ardentibus, dolenti thoraci, pleuritidi. *Mesues.*

Diacodion simplex Galeni.

R. Capita papaueris albi, mediocri magnitudine, nec nimium viridia, nec nimium maturanum. xx.

Aquæ pluuiæ aut fontanæ ꝓ. iij.

Macera horis viginti quatuor, post coque, donec capita contabuerint, cola, & adde

Mellis ꝓ. ij.

Coque ad iustam consistentiam. Fit cum saccharo eodem modo, item cum sapa hac ratione:

R. Decoctiois prædictæ ꝓ. ij.

Sapæ vini dulcis ꝓ. ij.

Succi Glycyrrhizæ ꝓ. ij.

Coquantur ad iustam consistentiam. * Vfus eius est in defillationibus tenuibus è capite in asperam arteriam, ex perpetua tussi in somniam parientibus. Quod si magna humoris copia ex capite circa pulmones consistierit, confectio ex melle melior est, quemadmodum somno opus habentibus, ea quæ ex sapa constat.

Diacodion Montani.

R. Capitum papaueris albi cum seminibus num. xx.

Siliquarum dulcium ꝓ. iij.

A Rad. Althææ, Glycyrrhizæ rasæ ana ꝓ. ij.
Aquæ fontis ꝓ. xij.

Eximantur è siliquis grana, postea decoquantur ad remanentiam librarum trium, deinde exprimentur, & colentur, postea adde

Sacchari candi ros. ꝓ. ß.

Penidiorum ꝓ. j.

Decoquantur ad mellis consistentiam. * Eo vtimur in tenuibus & acris rheumatismis, pulmones, & asperam arteriam fluxione tentantibus, & continenti tussi, peruigiliū excitantibus.

B

Loch de psyllio.

R. Mucaginis psyllij secundum artem extractæ ꝓ. ij.

Sacchari clarificati ꝓ. j.

Coquatur saccharum sufficienter, donec candidum fiat: deinde admiscetur mucilago, & tãdiu agitantur, donec probè vnita sint, & albescant. Seruatur in vase vitreato ad annum. * Tenues & acres humores in pectus defluentes inspissat, mitigatque, & excretioni præparat. Fit in hunc modum loch de semine lini, & alia huiusmodi eclegmata, quæ mucilagines recipiunt.

Loch de psyllio, aliud.

R. Psyllij, Granorum Cytoniorum ana ꝓ. v.

Sem. Papaueris albi ꝓ. x.

Sebesten num. l.

Iniubarum num. xxx.

Glycyrrhizæ ꝓ. vij.

Passularum exacinarum ꝓ. xv.

Cassiz fistulæ mundatæ ꝓ. j.

D Coque in ꝓ. iix. aquæ, donec impinguntur: deinde cola & projice super ea

Rob. ꝓ. ij.

Sacchari Saliemini, Syrupi violati,

Penidiarum ana ꝓ. vj.

Farinæ fabarum ꝓ. iij.

Tragacanthi, Gummi Arabici ana aur. iv.

Coquantur vsquedum transeant in consistentiam mellis: deinde

R. Sem. Cucurbitæ, sem. Melonis,

Sem. Cucumeris, sem. Citrulli ana aur. ij.

Sem. Papaueris albi aur. iij.

Sem. Anisi, Fœniculi ana aur. ij.

Confice, & conferua in vase vitreo ad biennium. *Mesues.*

DE ECLEGMATIS A abstergentibus.

Loch de tussilagine simplex.

R. Rad. Tussilaginis ℥.j.

Coquantur in aqua, donec dissolutæ sint, contundantur & colentur: deinde additis

Mellis ℥.ij.

Coquitur in iustam consistentiam: & seruatur per annum. Eodem modo fit loch de althæa, Bbaucia, & similia.

Loch de tussilagine compositum Magistrale.

R. Rad. Tussilaginis ℥.vj.

Coquantur in aqua: deinde contusis, & dissolutis in ipsa decoctione, additur

Sacchari ℥.j. β.

Igni deponuntur, & agitantur, donec in commoda formam redigantur: adde

Nucleorum pinearum denudatorum ℥.j. β.

Passularum purgatarum ℥.ij.

Contusis in mortario lapideo, & permixtis, adde

Croci, Caryophyllorum ana ℥.β.

Succi Glycyrrhizæ ℥.ij. β.

Cinnamomi,

Macis ana ℥.j.

Redigantur in puluerem tenuem: misce, & serua

per annum.

Loch de Pino.

R. Nucleorum pinearum mundatorum ℥.xxx.

Amygdalarum, Auellanarum assatarum,

Tragacanthi, Gummi Arabici,

Succi Glycyrrhizæ, Amyli,

Capill. Veneris, Ireos ana ℥.β.

Carnis dactylorum ℥.xxxv.

Amygdal. amararum ℥.iij.

Mellis passularum, id est, Sapæ,

Butyri recentis,

Sacchari optimi ana ℥.iv.

Mellis optimi ℥.iij. ℥.ij.

Fiat loch, quod annum seruatur. Sumatur velut lambendo ℥.j. * Tussi diuturnæ, difficultati spiritus, & asthma succurrit, humores in thorace crassos incidit & extenuat. *Mesues.*

Loch sanum & expertum.

R. Cinnamomi, Hyssopi,

Glycyrrhizæ ana ℥.β.

Iuiubas, Sebesten ana num. xxx.

Vuarum passarum, Ficuum pinguium,

Dactylorum pinguium ana ℥.ij.

Fœnigræci ℥.v.

Capillorum Veneris M. j.

Anisi, sem. Fœniculi, Ireos,

Calamenthæ, sem. Lini ana ℥.β.

Coquantur in ℥.iv. aquæ ad dimidij consumptionem. Colatura bene expressæ adde

Penidiarum albarum ℥.ij.

Coquantur ad perfectionem: postea insperge subsequenter minutissimè trita,

A Nucleorum pinearum mundatorum,
Amygdalarum mundat. ana ℥.v.
Succi Glycyrrhizæ,
Tragacanthi, Gummi Arabici,
Amyli candidi ana ℥.β.
Ireos ℥.ij.

Agitentur omnia simul in lebere, donec albescant. Serua in vase vitreato annum vel biennium. Datur lambendo à ℥.v. ad ℥.x. * Tussi vocisque asperitati à frigiditate natæ auxilio est. Crassos in thorace & pulmone humores extenuat. *Mesues.*

Loch passularum.

R. Radicum Pæoniæ ℥.β.

Hyssopi, Melissæ,

Scolopendrij ana M. β.

Glycyrrhizæ ℥.β.

Fiat omnium decoctio in ℥.q. aquæ pluuiæ, facta colatura cum forti expressione, adde passularum minorum in mortario bene contusarum, prius bene mundatarum à gigartis, & arillis ℥.j. Decoquantur, & per pannum lineum fortiter exprimentur, expressioni adde

Sacchari ℥.j.

Fiat loch, vt artis est. * In frequenti vsu est nostris ad tussim & pectoris vicia, maximè in puerulis, isdemq; epilepticis, propter Pæoniæ radices ingredientibus. *Augustani.*

Loch Antipatri.

D R. Nucleorum pinearum mundatorum ℥.xij.

Seminis Lini asii ℥.ix.

Tragacanthi, Ireos ana ℥.xij.

Carnis dactylorum ℥.xiiij.

Amygdalarum dulcium ℥.xvi.

Dissoluatur tragacantha in aqua violarum, & reliquis contusis, cum melle q. s. fiat loch secundum artem. Durat annum. * Earundem ferè virium cum superiori.

Loch de præsio.

E R. Comarum Marrubij, Iridis, Hyssopi,

Pulegij, Glycyrrhizæ, sem. Apij ana ℥.ij.

Ficuum passarum pinguium,

Nucleorum pinearum mundat. ana ℥.vj.

Macerata in aqua sufficiente per noctem, decoquantur: & percolatis addatur mellis pars media. Coquantur ad perfectionem. Annum durat. * Tabescentibus maximè conuenit. *Pantus.*

Loch de eruo.

R. Amygdalarum amararum ℥.β.

F Faring Orobi, Hyssopi ana ℥.j.

Iridis ℥.ij.

Nucleorum pinearum mundat. ℥.j.

Mellis quantum satis est.

Fiat loch. Conseruatur annum. *Pantus.*

Loch de pulmone vulpis.

R. Pulmonis vulpini præparati,

Succi Glycyrrhizæ, sem. Fœniculi,

Anisi, Capillorum Veneris ana ℥.j.

Mellis ℥.xvi.

Fiat loch. Seruatur biennium. * Abstergit & consolidat

solidat vlcera pectoris & pulmonis: & praferen A
dum est alijs remedijs in pthifis. *Mefues.*

Loch è succo scilla.

R. Succi Scillæ, diebus canicularibus exce-
pti T̄b. j.
Mellis T̄b. j. β.

Coque, fiat loch, ad annum vel biennium ser-
uandum. * Crassos & lentos humores, qui que
in thorace difficulter coquantur, incidit & exte-
nuat: ideoq; asthmaticis, & difficilè spirantibus
auxiliatur, thoracisq; dolorem leuat. *Galenus.*

Loch aliud.

Ipsum Scillæ corpus, è qua succus extractus,
libram vnâ terito, cum mellis T̄b. j. β.

Coque, fiat loch. * Hoc facultate posterius est
praecedenti.

*Loch de scilla compositum, seu ad
asthma.*

R. Scillæ in pane assatæ ʒ. iij.
Marrubij, Hyssopi ana ʒ. j.
Iridis ʒ. ij.

Myrrhæ, Croci ana ʒ. β.

Mellis quantum sufficit.

Fiat loch. Seruatur ad biennium. * Ad asthma
& diurnam tussim valet: humorem enim cras-
sum extenuat. *Mefues.*

Loch de caulibus.

R. Succi Caulium T̄b. v.

Lento igne coque, auferendo spumam eius, vs-
quedum redeat ad libras duas. Deinde deco-
quatur cum rob, id est, sapæ, vini & mellis ana
T̄b. j. vsquedum ingrossentur. agitur itaque di-
ligenter pistillo, fiatque loch ad annum seruand-
um. *Mefues.*

Aliqui pro rob accipiunt saccharum rubrum.

Loch de Carthamo.

R. Medullæ sem. Carthami ʒ. vj.

Amygdal. mundatarum ʒ. ij.

Nucleorum pinearum mundatarum ʒ. j.

Mellis cocti, Succi Scillæ ana quantum sufficit.

Fiat loch ad perfectionem. *Mefues.*

Loch de caulibus, aliud.

R. Succi Caulium rubeorum T̄b. j.

Croci ʒ. ij.

Sacchari Mellis ana T̄b. β.

Misce simul vt decet, & fiat loch. *Gordonius.*

Loch ex alijs.

R. Alliorum purgatorum T̄b. β.

In cicerum & hyssopi iure decoquetur: deinde
tundetur, medulla exprimitur, incerneturq; &
cum mellis & butyri recentis singulis libris, igne
lento ad eclegmatis spissitudinem percoquetur.
* Valet ad thoracis intemperiem frigidam, ma-
teriaque pituitosæ defluxionem, tussim humi-
dam, & diurnam: pectoris excretionem iuuat.

Loch de amygdalis.

R. Amygdal. dulcium, Amygdal. amararum,
Sem. Lini tortefacti, Pinearum,

Anisi, Tragacanthi, Gummi Arabici,

Glycyrrhizæ ana ʒ. j. β.

Sacchari, Penidiarum ana ʒ. iij.

Mellis, succi Fœniculi ana q. f.

Coque. * Valet ad intemperiem siccam pulmo-
nis & thoracis, & tussim inde siccam. *Mefues.*

DE ECLEGMATIS MI- nus vsualibus: ac primùm de astringentibus.

Loch ad sputum sanguinis.

R. Conseruæ Symphyti, conf. Rosarum anti-
quæ ana ʒ. β.

Gelatinæ Cytoniorū conditorū saccharo ʒ. j.
Trochiscorum de terra sigillata, vel de Cara-
be ʒ. ij.

Cum syrupo myrtyllorum fiat ad modum loch.
Rondeletius.

Aliud.

C R. Galatinæ Cytoniorum, vel succi corun-
dem ʒ. j.

Amyli, Tragacanthæ ana ʒ. iij.

Terræ sigillatæ, sang. Draconis ana ʒ. ij.

Carabæ ʒ. j.

Lapidis hæmatites ʒ. β.

Incorporentur simul, fiat loch. *Rondeletius.*

Aliud cum albumine oui.

R. Sanguinis Draconis ʒ. ij.

Amili, Tragacanthæ ana ʒ. j.

Sem. Portulacæ, sem. Papaueris,

Sem. Vuarum ana ʒ. j.

Terræ sigillatæ, vel Boli Armeni,

Rosarum rubrarum ana ʒ. β.

Fiat puluis tenuissimus: qui albumine oui crudo
fortiter agitato, vsq; tenuium partium, excipia-
tur sumaturq; eclegmatis loco: cui saporis gra-
tia saccharum ros. tabulatum addatur. *Idem.*

Aliud ex succis recentibus.

E R. Succi Bursæ pastoris,

Succi Herbæ sanguinariæ,

Succi Plantaginis, depuratorum ana ʒ. ij.

Amyli sanguinis Draconis ana ʒ. iij.

Coralli rubri, Tragacanthæ ana ʒ. ij.

Sacchari ros. quantum sufficit.

Misce, & fiat loch. *Idem.*

*Loch ad incipientem inflammationem la-
terum & pulmonis.*

F R. Spec. Diatragacanthi frig. ʒ. iij.

Sacchari candi, Penidiarum ana ʒ. j.

Syrupi iuiubarum q. f.

Fiat loch. Capiat lambendo. In progressu au-
tem, nimisq; tenui materia additur diaris sim-
plex, & pro syrupo iuiubarum violatus ponitur
Rondeletius.

Loch ad inflammationem declinantem.

R. Spec. Diaris simplicis ʒ. ij.

Spec. Diatrag. frigidi ʒ. j.

Sacchari candi ʒ. ij.

Syrupi Capill. Veneris,
Syrupi de Glycyrrhiza ana ℥. j.
Misce. *Idem.*
Loch ad defluxionem tenuem: in crassan-
dam & sistendam.

R. Pulpæ iuiubarum ℥. β.
Amyli ℥. ij.
Tragacanthæ, Gummi Arabici ana ℥. j.
Cum syrupo de papauere fiat loch. Sumatur
lambendo. *Rondeletius.*

Loch ad acres & erodentes defilla-
tiones.

R. Spec. Diatrag. frig. ℥. β.
Boli Armeni in aqua rosacea loti ℥. ij.
Trochiscorum de terra sigillata ℥. ij.
Cum syrupo de papauere fiat loch. *Andernacus.*
Loch è portulaca.

R. Succi portulacæ ℥. ij.
Trochiscorum de terra lemnia ℥. ij.
Trochiscorum de Carabe, Gummi Arabici,
Sanguinis draconis ana ℥. j.
Lap. Hæmatitis, Pilorum leporis vstorum a-
na ℥. ij.
Sacchari albi ℥. j.
Fiat Loch, vt est artis. * Commendatur in sputo
fanguinis, & alijs eiusdem, vel suprâ, vel infrâ e-
ductionibus. *Augustani.*

Loch ex Tragacantho.

R. Gummi Arabici, Tragacanthi ana ℥. j.
Infundantur in aqua rosacea, donec mucilago
fiat, adde
Terræ lemnia, Boli Armeni, Lap. hæmatitis
ana ℥. j.
Conferuæ rosarum antiquæ, Syrupi è rossis
ficis ana q. s.
Fiat Loch. Ad eosdem affectus, ad quos præce-
dens valet. *Idem.*

Loch ad caliditatem & asperitatem pectoris,
& ad tussim calidam.

R. Glycyrrhizæ ℥. xv.
Passularum ℥. ij.
Zizypharum, Myxarum ana num. xxv.
Coque igne lento in aquæ ℥. iv. ad librarum
trium consumptionem, adde
Cassie fistulæ ℥. j.
Colatum, & seminibus ac membranis purgatū
percoque cum penidiorum ℥. β. sapæ ℥. iv. ad
iustam crassitiem. Tunc misce farinæ fabarum
℥. ij. *Mesues.*

Aliud ad idem.

R. Sem. Papaueris ℥. x.
Glycyrrhizæ ℥. vij.
Myxarum num. xx.
Semin. Psyllij,
Semin. Cydoniorum ana ℥. v.
Aquæ ℥. ij.
Coque ad dimidij consumptionem: colatum
percoque cum
Sapæ, Penidiorum ana ℥. iv.

A Ad iustam crassitudinem: deinde misce
Tragacanthi, Gummi ana ℥. v.
Papaueris albi, sem. Melonum,
Sem. Citrulli, sem. Cucumeris ana ℥. ij.
Confice. *Mesues.*

DE ECLEGMATIS abstergentibus.

Loch abstergens & concoquens.

R. Pulpæ passularum ℥. j.
Mucilaginis ficuum extractæ cum decoctio-
ne hordei ℥. β.
Enulæ campanæ siccæ ℥. j.
Spec. Diareos simpl. ℥. j.
Cum syrupo de glycyrrhiza fiat loch. *Rondelet.*

Aliud:

R. Amygdal. dulcium ℥. j. β.
Pinearum infusarum in aqua decoctionis hor-
dei & glycyrrhizæ ℥. j. β.
C. Pulpæ passularum ℥. β.
Sem. Malug. sem. Bombacis ana ℥. ij.
Sem. Anisi ℥. j.
Succi Glycyrrhizæ ℥. j.
Cum syrupo de prassio, vel glycyrrhiza fiat loch.
Idem.

Aliud fortius.

R. Scyllæ in pasta inuolutæ, & in furno as-
sæ ℥. β.
D. Fortiter contundatur: cui adde
Succi Glycyrrhizæ ℥. ij.
Conferuæ Enulæ campanæ ℥. β.
Sapæ, Oxymellitis simpl. ana ℥. ij.
Auellanarum ℥. β.
Quatuor sem. Frig. incisorum ana ℥. iij.
Pinearum, Amygdal. dulcium ana ℥. j.
Pistentur simul, & fiat loch. *Idem.*

Aliud.

R. Marrubij, Hyssopi, Capill. Veneris,
Calaminthæ ana M. j.
Passularum, Ficum, Dactylorum ana n. xxx.
Anisi ℥. ij.
Glycyrrhizæ rasæ ℥. iij.
Quatuor sem. frig. ana ℥. ij.
Fiat decoctio in aqua hordei ad quar. j. cui adde
Pinearum ℥. iij.
Tragacanthæ, Gummi Arabici ana ℥. j.
Pulpæ Passularum, Dactylorum, Ficum a-
na ℥. β.
F Cum pauca quantitate sapæ fiat loch. *Rondelet.*

Loch ad humorem pituitosum.

R. Spec. Diareos Salomon.
Spec. Diareos simpl. ana ℥. ij.
Enulæ campanæ ℥. j. β.
Oxymellis scyllitici quantum sufficit.
Omnia commisceantur, ac ex radice glycyrr-
hizæ lingenda deglutiendaq; paulatim dentur.
Andernacus.

Loch ad frigidas distillationes.

Ex butyro, saccharo, & pauca terebinthina pa-
ratur:

ratur: quo in catarrho à materia frigida, & pesto- A
ris cōstrictione dilatanda, vtitur. Fundit enim,
expectorat, & detergit. *Rondeletius.*

Loch ad pus retentum.

R. Syrupi Rosati laxatiui ʒ.ij.

Succi Glycyrrhizæ ʒ.ij.

Farinæ hordei ʒ.β.

Tragacanthæ, vel Gummi Arabici ʒ.ij.

Fiat loch. Sumatur manè tantum. Serò autem
vtatur. cōstringentibus. *Rondeletius.*

Loch ad vlcera pulmonis.

R. Conseruæ Symphyti,

Conseruæ Ros. antiquæ ana ʒ.ij.

Tragacanthæ torrefactæ,

Gummi Arabici leuiter torrefacti, Cin. Can-

crorum fluuiat. lotorū in aqua ros. ana ʒ.ij.

Coralli rubri, Boli Armeni, Terræ sigillatæ:

ana ʒ.ij.

Sem. Papaueris albi, sem. Plâtuginis ana ʒ.ij.β.

Cum syrupo de rosic ficcis fiat loch. *Idem.*

Loch ad phthisim.

R. Sem. Papaueris albi, sem. Lini torrefacti,

Spodij, Croci,
Amygdalarum dulcium ana ʒ.ij.
Amyli, Tragacanthi, Gummi,
Sem. Cydoniorum, sem. Citrulli ana ʒ.ij.
Sem. Nasturtij torrefacti, Amygdal. amar.
Fabarum ana ʒ.ij.β.
Penidlorum ʒ.lx.

Hæ aqua fontana dissolutæ coquantur, deinde
cætera miscantur. Dantur ʒ.ij. cum hydrome-
lite Phthificis saluberrimum, sed etiam hec-
ticis, & aliter cōsumptis, pure & sanie pulmones pur-
B: gat, & tussim lenit. *Mesues.*

Loch ad Asthma Gesneri.

R. Fœnigræci ʒ.ij.

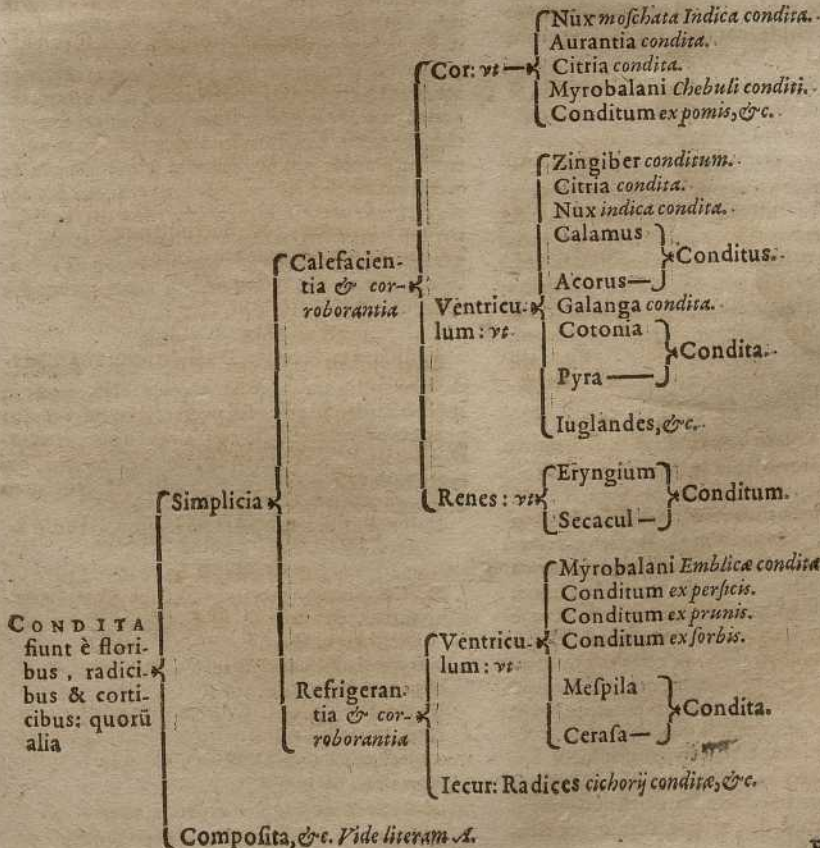
Anisi ʒ.β.

Sacchari ʒ.ij.

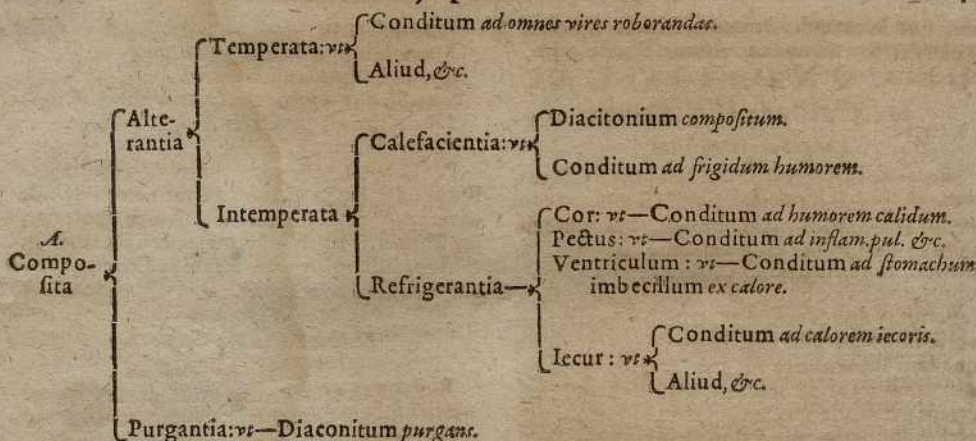
Aquæ Tb. ij.

Decoque secundum artem. Vfus eius est in de-
stillationibus tenuibus de capite in asperam arte-
riam, ex perpetua tussi infomniū
parientibus.

De Conditis, Sectio XXV.

DE CONDITIS CALFA- cientibus & corroboran- tibus cor.

Nux moschata Indica condita.

Nuces moschatae Indicae recentes conditae ad nos Lusitanorum navigationibus ex India conuehuntur, nostris iuglandibus amplioribus persimiles, cortice viridi, carnosio, & alio lignoso, inter quos est macis, & sub lignoso ipsa nux moschata. * Valer ad cordis & ventriculi robor, & intemperiem frigidam. *Sylvius.*

Aurantia condita.

Cortices Aurantiorum aqua frigida aliquoties mutata macerentur ad deponendum amarorem plus minus, pro intentione vsurpare volentis: & deinde modicè reficcati condiantur syrupo simplicis, vel mellis, vel sacchari, coniunctim vel diuisim, ad iustam crassitiem. Quidam à prædictis corticibus accuratè auferunt album illud quod sub flauo subest, veluti fungosum intermedium, vsque ad succum siue chylum ipsius fructus: alij contrà relinquunt, & pariter condiunt. * Ventriculum & cor roborant. *Colonienses.*

Citria condita.

Cortices Citriorum tam magnorum, quam vobis manus capere potest, carne purgati, lixiuo claro mergantur dies nouem, mutato ad diem quintum, post merge aqua clara, donec amaritudine deposita dulcescat: tunc vase mundo, aqua fontis plurima coquuntur, donec teneantur: aquosa deinde substantia ab his expressa in vase lapideo mergantur vigintiquatuor horas iulepo sufficienti ex saccharo albo, & aqua tripla constante: post coquatur igni lento, ad penidiorum consistentiam. Extracti ex iulepo cortices, vase vitreo reponantur, superfufo singulis vicissim velut incrustandis iulepo rosato ad mediocrè, seu sacchari candefacti crassitiem cocto. Sunt qui ambra & moscho aromatizant. Datur post mensuram. * Stomachum & cor confortant, coctio-

nem iuuant, oris halitum commendant. Eodem etiam modo condiuntur cortices Aurantiorum & Limonum. *Mesues.*

Myrobalani Chebula condita.

Myrobalani Chebulæ accipiendæ sunt, quot libet, humidæ & recentes, si harum est potestas, vel saltem arte & industria idonea humidatæ, quæ stylo passim punctæ coquatur ex aqua igni lento, donec teneantur. His in asserem immisissis, aqua exprimat. Deinde biduo hydromelite vel syrupo sacchari mergantur. Deinde igne lento clementer coquantur, vase vitreo recondantur, ac melle cui incoctæ fuerint, mergantur. Hodie ex Aegypto conditæ in Italiam adferuntur. Datur post sex menses. Dosis est vna de mane stomacho ieiuno. * Stomachum, cor & ventriculum firmant, appetentiam inuitant, coctionem promouent, rationalem animæ partem vegetam reddunt & sensificam: quapropter visum quoque clariorem, & vsu crebro iuuentutem diutentur. *Mesues.*

Conditum de pomis.

Poma odora nulla putredine vitata, depellata, intus purgata in frusta idonea secta coque in iulepo multum aquoso: postridie in iulepo alio propemodum perfectè cocto percoque, aromatiza moscho, vase vitreo reponere, eo iulepo, cui incoctæ sunt, superdato. * Confirmat, syncopen & cordis palpitationem sedant. *Mesues.*

Conditum, siue electuarium de pomis.

R. Carnium pomorum dulcium, & redolentium, intus & foris purgatorum, & in frusta incisorum ℞.vj.
Sacchari albi boni ℞.vj.
Aquæ rosatæ ℞.ij.
Ligni aloes ℞.v.
Santali citrini ℞.v.
Caryophyllorum ℞.β.
Cinnamomi ℞.iv.β.
Ambrae ℞.ij.
Moschi ℞.j.

Salubre ad cordis, & stomachi imbecillitatem, A
coctionemq; iuuandam. *Mesues.*

DE CONDITIS CAL- ficientibus ventriculū.

Zingiber conditum.

R. Zingiberis recētis, si haberi potest: sin minus, saltem arte humectati part. j. Coquitur cum mellis partibus tribus, & sacchari parte vna. Humectandum autem Zingiber album, purum, recens, aqua affusa primū, deinde arena humida B obutum quarto quoq; die renouata, aqua saepe superfusa, donec tumefiat, & humectetur: idq; vel in dolio, aut alio vase magno fiat, vel in fossa quadam subterranea magna, & loco humido. Alij zingiber aridū acerrimo lixiuio probemacerant, vt molle euadat: quod vbi factum est, perfundunt pura aqua frigida subinde mutata, donec omnis acrimonia & lentor lixiuij auferatur. Postea, vt supra dictum est, procedunt. Viri- C de conditum ex Arabia & Troglodytica in Aegyptum, & inde ad nos affertur. * Temperiem ventriculi frigidam & humidam sanat, & ab ea tardam & deprauatam coctionem, quæ cibos in acidam cruditatem corruptat. Viscerum lubricitatem corrigit, flatus dissipat, alimenti in hepæ & corpus reliquum distributionem celerat. *Mesues & Colonienſes.*

Calamus aromaticus conditus.

Calamus aromaticus seu acorus verus, vt zingiber conditur. Nostrum quoq; acorum officinae conditum habent, sed inutile omnino censemus. * Acorus conditus, cerebri & neruorum affectibus frigidis confert. *Mesues.* E

Cytonia condita.

R. Cytonia ampla, nulla putredine vitata, depellata, intus purgata, in frusta idonea secta: coque in iulepo multum aquoso: post die in iulepo alio propemodum perfecte cocto percoque: aromatiza moscho, vase vitreo reponere, eo iulepo, cui incocta sunt, superdato. * Fluxum alui, vomitumque sistunt, ventriculū roborant: ob id & coctiones iuuant. *Mesues.* D

Diacitonium simplex.

R. Carnium Citoniorū vapore aquæ dulcis coctorū, & ad spissitudinem coctorū T̄b. iix. Sacchari albiſſimi despumati, & ad spissitudinem iustam cocti T̄b. iix.

Coquantur ad solidam consistentiam, & extendatur in tabulam feruens massa, refrigerata in partes incidatur. Quiam octo libris carnium Citoniorum, addunt sex libras sacchari clarificati. Poteris etiam ita facere:

R. Citoniorum excorticatorū, & ab interioribus mundatorum T̄b. iix.

Sacchari clarificati, T̄b. iv.

Coque deinde cytonia super vaporem aquæ dulcis: deinde vnā cum saccharo ad iustam spissitudinem coque. Durat annum. * Peculiare remedium est fluxus, vel vomitus, quoniam stipitacat, & corroborat membra collapsa, debilia, confor-

tat stomachum, virtutem retentiuam & digestiuam: & summopere excitat gustum. Sed ad fluxum datur ante cibum, & ad vomitum compescendum post cibum. *Nicolasus.*

Diacitonium stybiatum nostrum.

R. Diacitonij ad perfectam consistentiam cocti T̄b. j.

Vitri antimonij ʒ. j. ʒ.

Tragacanthi ʒ. ij.

Misce. Dosis ʒ. j. plus minusve pro sumētis virib.

Pyra condita.

Pyra condita, cor, & ventriculū roborant. Condiuntur, vt Citonia. *Mesues.*

Iuglandes condita.

Iuglandes nondum maturæ macerentur nouē diebus, vel circiter in aqua pura mutata quotidie: deinde coquantur: coctæ ferramento tenui perfodiuntur transuersim secundum tres dimensiones, & leuiter resiccantur: deinde foramina Cinnamomo, Caryophyllis, & Zingibere, in festucas longas concisis expleantur: post hæc affuso syrupo adseruentur. Cauendum etiam atq; etiam, ne syrupus nimis calidus sit: alioqui enim contrahentur, & corij instar, lenti & tenaces euadunt. Quod si syrupus aquosior post aliquot dies euadat, & periculum, ne corrumpantur fructus, esse suspicaris, effundatur, & ad iustam spissitudinē recoquatur, ac iterū affundatur. *Colonienſes.*

DE CONDITIS EXCAL- ficientibus renes.

Eryngium conditum.

Radices Eryngij albæ, amplæ, teneræ, à cortice cinericio & ligno interno purgatæ, in frusta pollicaris magnitudinis sectæ, vno caryophyllo humectato & particula zingiberis humectati, factæ intus, vnde lignosa portio excedit est, coquantur in æquali pondere sacchari, & duplo melle, vel melle solo, sed triplo: coctis addatur aromatum pondus iustum. Datur ab ʒ. j. ad ʒ. ij. * Renes calefacit. Venrem excitat, flatus tamen ventriculi dissipat. *Mesues.*

Eodem etiā modo radices Secaculū cōdiunt.

DE CONDITIS REFRIG- erantibus ventriculū.

Myrobalani emblicæ condita.

Myrobalani Emblicæ aqua affusa soli exponendæ, donec teneſcant, & humectentur: tunc expressæ, hydromelite biduo macerantur: post igni lento coquantur: coctæ vbi parum refrixerunt, mellis albi quarta parte, vel sacchari, adiecta reconduuntur. Sunt qui aromatibus condiāt, cinnamomo, xyloaloe, cardamomo, croco, moscho, gallia, & similibus. Datur vna semel tota diebus aliquot. * Ventriculū roborant, eius substantiam & facultatem contrahendo, & intemperiem humidam corrigendo. *Mesues.*

Conditum ex persicis.

Persicæ condiūtur, vt Cytonia. * Ventriculū

calidum confirmant, sitim sedant, oris fetorem A
emendant. *Mesues.*

Conditum persicorum.

R. Persicorum propemodum maturorū, in-
tus & foris purgatorum,
Succi persicorum ana ℥. iij.
Sacchari albi ℥. ij.

Tere persica in medullæ consistentiam, coque
cum syrupo, ut in condito ex cydonijs diximus.

Vbi costum erit, misce

Ligni aloes, Santali citrini ana ʒ. ij.
Cinnamomi, Cubebæ, Macis ana ʒ. β.
Moschi ʒ. β.

Fit etiam sine aromatibus. Ventriculi ardorem
mitigat: stomachum confortat, sitim extinguit:
tctrum oris halitum emendat. *Mesues.*

Conditum ex fructibus.

R. Carnis cotoneorum, Carnis Pyrorum au-
sterorum, carn. Malorum acidorū ana ℥. j.
Coque ex aceto forti, in quo rhus viginti qua-
tuor horis maceratus fuerit: deinde adde
Omphacij ex acinis expressi lib. j.
Carnis Sorborum immaturorum ʒ. v.
Sacchari ℥. iv.

Coquantur omnia ad mellis crassitudinem: de-
inde adde

Succi berberorum ʒ. ij.
Spodij, Sem. acetosæ ana ʒ. j.

Percoctum conde vase vitreo. Datur à ʒ. ij. ad ʒ.
iij. cum aqua frigida, & succo citri, aut succo ri-
bes. Appetentiam excitat, & bilem flauam ex
ventriculo derubat: eiusque intemperiem cal-
lidam corrigit. *Idem.*

Conditum ex prunis.

R. Carnium prunorum nigrorum, oblongo-
rum, mediolorum, subdulciū, elixatorum in aqua
cui portulaca incocta fuit, ℥. j.

Sacchari albi ℥. j.
Aque violarum ℥. ii.

Coque igni lento ad crassitudinem: reconde vi-
treo vase. Da ab aureis iv. ad sex aureos. * Ven-
triculi ardorem, & inde natam sitim extinguit,
febres mitigat, aluum soluit. *Mesues.*

Conditum ex forbis.

R. Carnis sorborum propemodum maturo-
rum, coctorum in aqua, cui rosæ primum inco-
ctæ fuerint, & cortices granatorum ℥. iv.

Mellis aut sacchari ℥. ij. β.

Coque ad crassitudinem, & reconde vase. Datur
ʒ. j. * Ventriculum roborat, immodicam purga-
tionem sistit. *Mesues.*

Cerasa condita.

Cerasa acida recētia, antequam ad perfectam
maturitatem peruenerunt, auellantur, & saccha-
ro ad iustam spissitudinem cocto atq; clarificato
perfundantur, reponanturq;. *Colonienses.*

Mespila condita.

Mespila matura colliguntur, atque saccharo
ad syrapi consistentiam cocto, condiuntur, & in
vase vitreato reponuntur.

Radices Cichorij conditæ.

Radices Cichorij recentes & virides, primū
terra & cortice exteriore atq; matrice purgatæ,
deinde in partes sectæ, priusquam condiuntur,
coquantur, donec mediocriter mollescant: ita
tamen, ut nō obscurus remaneat amaror. Coctæ
leuiter resiccantur in aëre, à se mutuo, seiunctæ:
deinde saccharo ad iustam spissitudinem cocto
condiantur, & reponantur. *Colonienses.*

DE CONDITIS
temperatis.

Conditum ad omnes vires roborandas.

R. Conferuæ Anthos, Rosarum, Cirsij,
Buglossæ, Adianti, Cichorij ana ʒ. ij.
Cort. Citri conditi, Nucis Indicæ conditæ ana
ʒ. i. β.

Spec. Plirifarcoticon, Diamoschi,
Diarrhod. Abb. Triasantali ana ʒ. β.

Fol. auri num. vi.

Sacchari albiissimi quantum sufficit.

Fiat conditum auro cooperatum. *Andernacus.*

Aliud.

R. Spec. Plirifarcotici, Conferuæ Adianti,
Spec. Diamoschi,

Diarrhod. Abb. Triasantali ana ʒ. β.

Conferuæ Rosarum, Cichorij ana ʒ. ij.

Sacchari albiissimi, in aqua rosarum dissoluti
quantum sufficit.

Fiat conditum, instar electuarij solidi. *Idem.*

Conditum cardiacum.

R. Conferuæ Nymphææ, Buglossi, Rosarum,
Corticum citri conditi ana ʒ. β.

Pul. diambæ, de gemmis, diamarganti frigi-
di ana ʒ. β.

Ossis è corde cerui,

Sem. citrei & Cardui benedicti,

Radicum tunicæ & tormentillæ ana ʒ. j.

Scobis vnicornis gra. viij.

Folia auri minutim concisa num. vi.

Sacchari albi q. s.

Fiat conditum cardiacū quo utebatur *Fermelius.*

DE CONDITIS EX-
calfacientibus.

Diacitonium compositum.

R. Carnium Citoniorum cominutarum, &
coctura inspissatarum ℥. iiij.

Mellis despumati ℥. iv.

Coquatur simul ad iustam consistentiā, & post-
quam ab igne deposueris, antequam refrigeren-
tur, insperge subsequentes species, in tenuissi-
mum puluerem contritas:

Cinnamomi ʒ. j. β.

Zingiberis ʒ. j.

Piperis, Galangæ ana ʒ. β.

Caryophyllorum, Nucis moschatæ ana ʒ. iij.

Spicæ nardi, Ligni aloes, Macis, Cardamomi
ana ʒ. ij.

Zedoariæ ʒ. j.

* Excalfacit, resoluit ventositates, remouet fœ-
torem

tores corporis, restituit pristinum colorem, & A uat & retentionem, eam restringendo. *Mesues.*
magis restaurat. *Nicolasus.*

Diacytonum compositum aliud.

R. Carnis Cotoneorum in vino coctorum,
Mellis despumati ana ℥.ij.

Coque igne lento, tunc adde
Cinnamomi, Caryophyllorum,
Cardamomi, Galangæ ana ʒ. j.
Cinnamomi crassi ʒ. iij.

Zingiberis, Piperis longi, Macis ana ʒ. β.
Si autem affectus est calidus, coquenda sunt co-
ronea cum aceti parte tertia. Et quandoq; per-
miscetur succus granatorum: quandoq; succus
Citri: quandoq; adduntur spodiij, berberis, sem.
acetosę, trium fantalorum, ros. rub. partes æqua-
les. Ventriculum firmat, coctionem iuuat, vomitum
biliosum & pituitosum sistit: colorem cor-
poris floridum efficit. *Mesues.*

Diacitonium è succo citoniorum.

R. Succu Citoniorum despumati ℥. xij.
Mellis optimi despumati, Sacchari albillimi
clarificati ana ℥. ij.

Coquantur simul ad iustam spissitudinem: deinde
ab igne remotis, & adhuc tepentibus insper-
ge subsequenter pulueres minutissimè tritos,
& per cribrum excussos.

R. Cinnamomi, Nucis moschatæ ana ʒ. iv.
Caryophyllorū, Zingiberis, Galangæ ana ʒ. ij.
Nardi Celticæ, Piperis nigri, Ligni aloes,
Macis, Zedoariæ, Cubebarum,
Cardamomi ana ʒ. j.
Confice secundum artem.

Diacitonium aliud.

R. Carnis Cotoneorum, Mellis, Aceti albi
ana ℥. ij.

Piperis, Zingiberis ana ʒ. iij.

Petroselinij Maced. ʒ. j.

* Appetentiam languentem excitat, coctionem
ciborum iuuat, iecur & ventrem totum roborat:
ventriculi dispositiones propè omnes, exceptis
quæ ab æstu vehementi fiunt, modicè iuuat.
Galenus.

Aliud.

R. Succu Cotoneorum, Mellis Attici ana sex-
tario Rom. ij.

Aceti sextarium β.

Zingiberis ʒ. iij.

Piperis ʒ. ij.

At in calido ventriculo aufer piper & zingiber. *F*

Aliud.

R. Succu Cotoneorum,

Mellis despumati ana ℥. iij.

Aceti ℥. ij.

Piperis longi, Zingiberis, Cinnamomi ana ʒ. j.

Caryophyllorum, Ligni aloes ana ʒ. β.

Mofchi ʒ. iij.

Succū, mel, acētū igne lento coque, continenter
despumando ad mellis crassitudinē: tunc insper-
ge cætera. * Appetentiam languentem excitat,
ventriculum & hepatis roborat, coctionem iu-

Aliud.

R. Carnis Cotoneorum in vino coctorum,
Mellis despumati ana ℥. ij.

Cinnamomi, Caryophyllorum,

Cardamomi, Galangæ ana ʒ. j.

Cinnamomi crassi ʒ. iij.

Zingiberis, Piperis longi, Macis ana ʒ. iv.

Carnem & mel igne lento percoque: tunc adde
reliqua. * Firmat venericulum, coctionem iuuat,
vomitum biliosum & pituitosum sistit, colorem
corporis floridum efficit. *Mesues.*

Conditum ad frigidum humorem.

R. Trochisc. de Capparibus, Conditu Citri
ana ʒ. β.

Spec. Diagemmæ ʒ. ij.

Sem. Anisi, Cumini, Fœniculi ana ʒ. ij.

Sacchari quantum sufficit.

Fiat conditum, quod bracteis auri contegatur.
C deturq; cochlear. *Andernacus.*

Conditum pro Ventriculo laxo.

R. Corticis citri conditi siccij ʒ. β.

Carn. nucis moschat. condit. ʒ. j.

Nucis communis conditæ vnam,

Conseruæ rosarum ʒ. ij.

Sacchari rosati ad pondus omnium,
Fiat Conditum: dosis cochlear vnum, mane &
vesperi hora vna ante cibum. *Caspar. Bauhinus.*

**D DE CONDITIS COM-
positis refrigerantibus.**

Conditum Cor calidum alterans

& roborans.

R. Conseruæ Anthos, Rosarum, Borriginis,
Buglossi, Capillorum veneris ana ʒ. ij.

Corticum citrij conditorum ʒ. j. β.

Pulueris electuarij plerescarchō diarrhodonis
abbatis, trium fantalorum ana ʒ. β.

E Foliorum auri num. vj.

Sacchari quod sufficit vt fiat cōditum, auro co-
operiatur. *Heurnius.*

Conditum ad humorem calidum.

R. Conseruæ Buglossi, Rosarum, Nymphææ
ana ʒ. ij. β.

Spec. Diamarg. frig. pul. Coralli rubri ana ʒ. ij.

Pul. frag. lapidum preciosorum ana ʒ. j.

Sem. Oxalidis, sem. Portulacæ, sem. Cichorij
ana ʒ. j.

Fol' auri num. iv.

Sacchari albi quantum satis est.
Mixta redigantur in conditum, quod auellanæ
magnitudinis instar exhibetur. *Andernacus.*

Conditum ad inflammationem pulmonis.

R. Conseruæ violarum ʒ. β.

Conseruæ Buglossæ ʒ. ij.

Spec. Diatrag. frig. ʒ. j.

Spec. Diamargarit. frig. ʒ. β.

Sacchari candi, Sacchari albillimi ana q. f.

Fiat conditum. * Refrigerat, confortat, & hume-
stat. *Rondeletius.*

Conditum refrigerans & constringens
Stomachum imbecillum.

R. Conferuæ Rosatum ꝯ. j.
 Spec. Diamarg. frig. ꝯ. j.
 Coralli rubri ꝯ. ꝯ.
 Sacchari q. s.

Fiat conditum. *Rondeletius.*

Aliud à pastu conueniens.

R. Myrobal. Emblicorum, in aqua ros. ablu-
 torum num. x.
 Cort. Citri, Conferuæ Rosatum antiquæ,
 Carnium cotoneorum ana ꝯ. ꝯ.
 Coralli rubri, Margaritarum ana ꝯ. ij.
 Spec. Diarrhod. Diacitoniten sine spec. calidis
 ana ꝯ. ꝯ.

Sacchari rosati tab. quantum sufficit.
 Fiat conditū, de quo capiat post pastum. Ad spi-
 ritus fetorem additur aromaticū ros & parum
 moschi, & diamoschi vel ambræ, &c. *Rondeletius.*

Conditum ad calorem iecoris.

R. Confer. Cichorij, Violarum, Nymphæ,
 Buglossi ana ꝯ. ij. ꝯ.
 Conferuæ Ros. ꝯ. j. ꝯ.
 Spec. Diamarg. frig. Triasantalorum ana ꝯ. ꝯ.
 Fol. auri num. viii.
 Sacchari albißimi quantum sufficit.
 Miscantur, fiatque conditum. Detur cochleare
 vnum. *Andernacus.*

Aliud ad idem.

R. Spec. Triasantali ꝯ. ij.
 Specierum Diamarg. frig.
 Spec. Diarrhod. Abb. ana ꝯ. ij.
 Conferuæ Cichorij, Violarum ana ꝯ. j. ꝯ.
 Sacchari albißimi, ex aqua intybi, vel cichorij
 dissoluti quantum satis est, nempe ad ꝯ. ij. ꝯ.
 Finguntur hinc tessellæ, quæ drachmas duas aut
 tres pendeant. *Idem.*

**DE CONDITIS PUR-
 gantibus.**

Diacitonium purgans.

R. Succu Citoniorum ꝯ. ij.
 Mellis albi ꝯ. ij.
 Coque cōtinenter despumando, donec manus
 non inficiat, quæ forma est miuæ simplicis vsi-
 ratæ: deinde inijce sequentia: Scammonij in ma-
 lo Citonio correcti ꝯ. j. ꝯ.

Caryophyllorū, Zingiberis, Masticeis, Piperis
 longi, Cinnamomi, Nucis moschi. ana ꝯ. ij.
 Miscæ simul omnia. * Colico dolori & alijs par-
 tium nutritoriarum morbis salubre est. Datur ab
 aureo vno ad aureos tres. Aut

R. Scammonij ꝯ. v.

A Turbith ꝯ. xij.

* Cholagogum erit, simul & phlegmagogum.
 Aut abiecto scammonio, misce
 Turbith ꝯ. xv.
 Carthami ꝯ. v.

* Phlegmagogum solūm erit. Aut si bilem atram
 vacuare velis, horum loco

R. Helleborum nigrum, vel huius loco Epi-
 thymum. Quidam cum saccharo coquant: alij
 cum carnibus tantūm: alij cū ambobus. *Mesue.*

B

Pruna purgantis.

R. Foliorum Senæ mundatæ ꝯ. ij. ꝯ.
 Cinnamomi. Sem. Fœniculi ana ꝯ. ꝯ.
 Rad. Galangæ ꝯ. ij.

Fiat infusio per noctē: dein mane fiat leuis ebul-
 litio. Postmodum coletur & colaturæ addatur
 Prunorum Damascenorum ꝯ. ꝯ. coquantur. de-
 coctum clarificetur, dulcoretur cum Saccharo
 & ad perfectionem supra prunas coquatur.

Passulæ purgantis.

R. Passularum Corinthiacarū mundat. ꝯ. j.
 Infusionis Rosarum ꝯ. j. ꝯ.
 Foliorum Senæ ꝯ. iij.

Infundantur folia senæ secundū artem in in-
 fusionem Rosarum tepentem per noctem, dein
 bulliant parum coletur: colaturæ addantur Sac-
 chari rubri ꝯ. viii. coquantur ad constitutionem
 Syrupi: in cuius fine imponentur Passulæ: & pa-
 rum bulliant rursus. *Caspar. Bauhinus.*

D

Passulatum leniens.

R. Foliorum Senæ mundatorum ꝯ. iij.
 Anisi ꝯ. vi.
 Aquæ ꝯ. ix.

Infundantur per diem & noctē: & bulliant ynica
 ebullitione, fiatq; fortis expressio, cuius de
 Passularum Corinthiacarum ꝯ. vi.
 Bulliant ad exhaustiōē decocti: & in fine adde
 Sacchari rubri ꝯ. iij.
 Cinnamomi ꝯ. j. ꝯ.

E Serapij ænulam in ideam coquatur dum abeat
 Saccharū. Accipiat ꝯ. ij. antequam pastum in cat:
 affundi poterit aliquid Serapij rosati solutiui,
 quo vberius madescat. *Heurnius.*

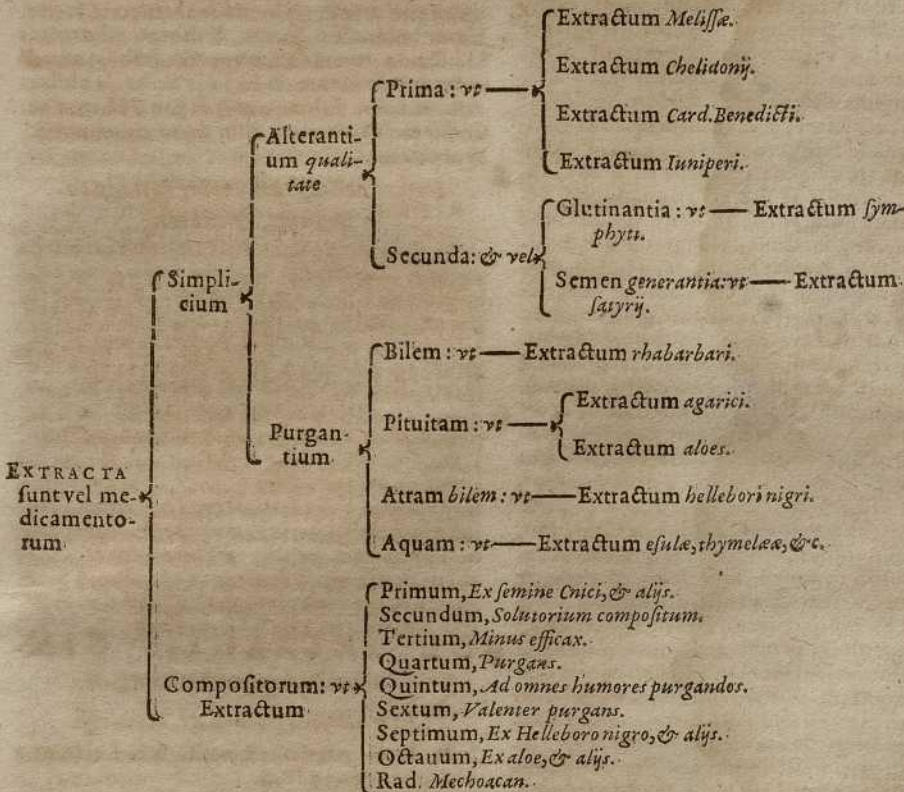
Aliud.

R. Radicum Polypodij quercini ꝯ. iij.
 Foliorum senæ,
 Radicum altheæ recentium ana ꝯ. ij.
 Anisi ꝯ. ii.

F Omnia infundantur in vase vitreato, & coquan-
 tur secundū artem, fiat expressio: adde pulpæ
 passularum per setaceum transmiffarum semili-
 bram. Sacchari albi ꝯ. ij. coquantur rursus ad ty-
 doniati crassitudinem: parum ante prandium
 accipiat drachmas sex vel yniciam. *Idem.*

De Extractis, Sectio XXVI.

DE EXTRACTIS SIM-
plicibus alterantibus.

Extractum Melisse.

Melissa minutim inciditur, in diturq; ampullæ vitreæ, & vino stillatio, quod duos digitos supereminet, perfunditur: deinde illa cæco operculo oclusa, maceratur in balneo, vel in sole, vel iuxta fornacem diebus aliquot: postea eximitur, & sub prælo valde exprimitur, facibusque reiectis, recens herba in idem vinum ponitur, maceratur, exprimiturque, vt prius: isq; labor ter quaterq; repetitur, prout extractum efficax desiderauerimus. Tandem vinū illud in balneo ex ampulla extillatur, dum extracti spissitudo in fundo mellis instar appareat, vel spiritu vini euocato, aquosum affluat. *Andernacus.*

Extractum Chelidonij.

Chelidonij herba recens adhuc cum floribus & radicibus simul, pulvis instar contunditur, inditurq; ampullæ, & in fimo equino per mensem maceratur: deinde in balneo humor ad faccum siccitatem vsque extillatur: postea hæc conteruntur in puluerem, & humore paulo antè prole-

cto, perfunditur, rursusque diebus triginta in fimo maceratur, vt prius: tunc ex cineribus calidis distillatur, separaturq; aqua ab oleo: quod Chemicis veram Chelidonij essentiam appellant. Ex facibus in cinerem redactis cum aqua sal elicitur. *Andernacus ex Paracel.*

Extractum Cardui benedicti.

Extractum Cardui benedicti cõficitur, vt Melisse. * Præstantissimum est remedium præferuatium ad pestem. *Craso.*

Extractum Iuniperi.

Baccæ iuniperorum recentes, maturæque, in Septembri mense collectæ, modij instar, in mortario conteruntur, dum nulla earum integra superstit: deinde lebeti, qui quatuor aut quinque vinas continet, induntur, coquunturq;, donec omnem vim exuisse videantur: postea ab igne remouentur, & quàm validissimè sub prælo per lineos densosq; sacculos diligenter & exactè exprimuntur: mox succus expressus iterum per lineum sacculum colatur: quò purior euadat, & materia terrestris, si quæ adhuc in est, ab eo separatur: tandem igni rursus superimponitur, incoquiturque, donec ad spissitudinem perueniat, &

purpureus quasi appareat. Illud autem aduertē. **A**
 dum est, ne dum coquitur, aut effluat, aut adu-
 sionem respiciat. Duplici igitur quidam lebere
 vtūtur, vt cum succus ferē incoctus fuerit, com-
 mutari possint, qui tamen coctionem diligenter
 obseruauerint, ij vnicui perficere poterunt: nimi-
 rum vt paulatim succum in lebetem infundant,
 neque singulis vicibus supra modum impleant:
 ne dum ille inflatur, præsertim in secunda ebul-
 litione, quādo ferē percoctus est, totus in ignem
 defluat, quare diligentiā adhibēda est, & cochlea-
 ri culinatio continēde subigi, commoueriq; de-
 bet. in prima quidem ebullitione à fundo vsque
 agitandus, ne aduratur: aliās ingratus fiet, & adu-
 sitionē referet. Præstat etiam, vt ad iustam cras-
 sitiem percoquatur. temporis namque processu
 per se magis ac magis extenuatur, gratioꝝ; eu-
 adit, quo purior seruatur: nisi enim mundus reti-
 neatur, perdurare nequit. * Præcellentissimū est
 extractum in curandis præcauendisq; morbis.
 Datur a dulcorib⁹, cochlearis instar manē & ve-
 speris: iunioribus, minore pōdere. Benefacit præ-
 cipuē calculosis, arenosis, colicis, vteri strangu-
 latui, menstruis suppressis, variis defluxionibus,
 angustisq; pectoris, tuissi, cruditati stomachi, pesti-
 lentiæ, syncopeæ, vertiginis, oculorum doloribus,
 phrenitidi, furdicati, oris foetori, aquæ subter cu-
 tem, morbo comitali, abfcessibus internis, &
 membrorum tremori auxiliatur: stomachumq;
 & caput corroborat: iecoris cōuenit: prodest mē-
 struis superfluis: præseruat ab omni morbo su-
 peruenienti: visum incolumē seruat: contra om-
 ne venenum, & aërem pestilentem singulariter
 efficax est, vt non immeritō Germanorum The-
 riaca dici queat. In autumno, hyeme & vere se-
 curē vsurpari potest. idque pro superuenientis
 morbi ratione semel aut bis in septimana, præ-
 seruationis gratia. Per æstatem, cum calor viget,
 vtendum eo non est nisi necessitas postulet. Ad
 duodecim annos seruari potest, si ritē sit conse-
 ctus. *Andernacus ex Euonymo.*

Extractum Symphyti.

Extractum Symphyti eodem, quo sequens ex
 Satyrij radicibus, modo paratur. * Ad ramices
 curandos efficacissimum est. *Idem.*

Extractum Satyrij.

Radices Satyrij repurgatæ contūduntur, & cū
 æquali medullæ panis portione probē subigun-
 tur, maceranturq; in calido fimo donec in cremo-
 rem rubicundū redigatur: deinde sub prælo va-
 lidè exprimuntur, & scæbis relictis, alius panis
 admiscetur, ponunturq; in firmū, & exprimuntur,
 vt antea: idq; tandiu reiteratur, quousq; omnia
 in liquorem lenti succi instar redacta fuerint: hic
 postea ampullæ indit, & in calore fimi aut aquæ
 finitur per dies aliquot: tandem distillatur, sepa-
 raturq; aqua ab oleo, siue succo, quem sangui-
 nem satyrij appellant, is proprio, vel melissæ sale
 imbutur, & ex vino, siue aquis stillaritijs datur.
 * Vterum confirmat, & ad concipiendum aptio-
 rem reddit: omnes facultates corroborat. *Idem.*

Extractum Scyllæ.

Ex rad. Scyllæ succum extrahes, quem eodem
 modo præparabis vt extractum Elaterij. Vel,
 quod melius est, cū mulso maluatico id facies.
 Humores crassos, lentos, & thoraci inhærentes
 incidendo, tenuando, tergendo, resolendo, &
 coquendo euacuat, & hepatis ac lienis obstru-
 ctiones tollit. Exhibentur ℞. ij. pro dosi cum de-
 cocto pectorali, aut cum aqua cinnamomi.

Quercetanus.

Extractio Sulphuris, vel essentia, in co- lore auri, & rubini.

℞. Sulphuris partes duas, liquefac in scutella
 vitreata: liquefacto sulphure inspergatur salis
 tartari pars vna, & agitur benè cum spatula su-
 per calorem lentum, donec inspissetur, & colo-
 retur in colore subrubeco. Postea euacua cū spa-
 tula super orbiculum madefactum, vt nō adhæ-
 reat ligno, & factum est. Deinde tere in puluere,
 & pone in vitrum. q. v. & superinfunde vini de-
 stillatum, vel spiritum vini, & in istu oculi colo-
 rabitur, in colore citrino, vel croceo: & cum per
 noctem resideat, colorabitur quasi rubinus: per
 inclinationem euacuatur in speciale vitrum. Hu-
 ius virtus est in morbis corroditibus, & hæmor-
 rhoidibus, & omnibus, quæ corrodunt corpus
 exterius. Ad vlcera Gallica, penis, manū exco-
 riationes, &c. *Alexius Pedemontanus.*

D DE EXTRACTIS SIM- plicibus purgantibus.

Extractum Rhabbarbari, Paracelsi.

℞. Rhabbarbari electi, crassiusculè triti ℞. j.
 Aquæ tartaræ ℞. iv.

Macerentur in Baln. Mariæ per dies quatuor, de-
 inde lēto igne decoquantur, donec superemineat
 rhabbarbarum: tum per lancem cribrum nouum
 coletur accuratè, & validè exprimatur. postremò
 colatum euaporet cum syrupo è floribus persi-
 corum nouis infusi, ad iustam spissitudinem, &
 in vitro recondatur diligēt. Dosis à ℞. j. ad ʒ. i.
 cum iure aliquo. Excellēs & clemens est chatar-
 ticum, quod deicit non modò bilem, sed & pi-
 tuitam ipsam, tam in pueris ætate tenellis, quam
 in prægnantibus.

Extractum Rhabbarbari.

℞. Rhabbarbari quantum satis est.

F Cui affunde spiritū vini, atq; sic relinque, quo-
 usq; plus satis coloretur: tū effunde, cola & spi-
 ritum paulatim in balneo separa: eundemq; rur-
 sus rhabbarbaro priori affundito, & aliquādiu in
 infusione relinquito in loco calido, quousq; co-
 lorem acquirat, tum cola, & rursus in balneo se-
 para per distillationem: id autem transper est
 repetendū, quoad spiritus à rhabbarbaro non co-
 loretur amplius. Id tum exprime fortiter, & per
 filtrum destilla: habet enim nescio quid tenaci-
 tatis aut lentoris à rhabbarbaro quæ in extractio-
 ne est inutilis, & simul multæ viles partes fluūt,
 quæ

quæ non sunt negligendæ: ideoq; ad hunc modum destillare oportet per filtrum.

Per rostrum seu nasum alembici, filo trahere filtrum, digiti vnus latitudine, quoad præ nasi angustia, filtrum amplius non sequatur: cauendo tamen ne nimia violentia dissiliat vitru: quo factò, impone spiritum filtrandum in alembicum obstructum charta humectata. Spiritum per filtrum destillatum extractioni que prius erat separata, rursus in vitro affunde (multum enim vitro adhareret, ideoque in primum vitrum, cui spiritus erat infusus, omnes spiritus rhabarbari percolandi sunt, & ad separationem infundendi) non curando, quòd extractio vna iam prius in vitro reperiat. omnes enim extractiones necessario coniungendæ sunt, & ad extremum aquæ destillatæ permiscendæ, & rursus separandæ, quoad aqua limpida extrahatur. *Euonymus.*

Extractum Rhabarbari aliter.

Rhabarbari electi fragmentorum libram minutim incide, & crassiuscule tere: & affunde succi depurati borraginis & buglossi, vtriusq; libras duas: relinque per horas vigintiquatuor. Postea coque ad lentum ignem, donec extet & emineat rhabarbarum. Exprime deinde fortiter, & expressam decoctionem per lincum colatorium transmittit & exprime, vt substantia in colatorio maneat. Colaturam coque ad mellis consistentiam, adiecti sacchari optimi vncia. Quidam in baln. Mariæ ad spissitudinem coquunt, ne aduratur: quod præstat, quemadmodum & in duplici vase. *Purgando da deglutendum cum gutta olei cinnamomi & anisi mixtum, & azyum inuolutum, faciendo in dosi periculum a scrupulo vsque ad duos. Suauissimè lubricat ventrem etiam in infantibus. Quidam, quoniam rhabarbarum per se nõ valde purgat, acunt totam extractionem cum modico diagrydij optimi: quod nihil obest. *Euonymus.*

Extractum Rhabarbari aliter.

R. Rhabarbari electi ꝑ. iv. Pulueriza, & infunde in aquas appropriatas: stet infusum per diem & noctem, deinde fortiter exprime. Illam expressionem adiecto saccharo candi, quantum videbitur, leuiter in arena exhalando, exicca ad crassitiem electuarij. *Euonymus.*

Extractum Rhabarbari aliter.

Rhabarbarij pulueriza, illud include vase vitreo, oblongo collo, affundendo vini alcool, vt supernatet quatuor digitis: obturato vase, fac digeratur in Baln. M. per tres aut quatuor dies, donec tandem menstruum coloretur: coloratum transfunde seorsim, quod reserua bis: nouum menstruum denuò factis. affundendo, donec nõ amplius illud tingatur, & magma, siue fæx Rhabarbari subalba remaneat. Circulatis ritè omnibus ex arte, separetur menstruum per Baln. M. & remanebit in fundo Rhabarbari essentia: cui adde pro oñ. j. Olei cinnamomi ꝑ. ij. Cuius si exhibeas ꝑ. j. cum cochleari vini albi, potentius purgabit, quam ꝑ. j. in infusione: idq; minori cum pertur-

batione. Potest exhiberi hoc medicamentum infantibus, prægnatibus senibus, & ex morbo iam imbecillis: purgat, & educit flauam bilem. Fæx siue terra, quæ remanet, est astringentis facultatis, qua ratione lienteria, dysenteria, & alui fluoribus præscribitur. Quod si quis potentius purgare cupiat, facit calcinet in reuerberio, tum per aquas, alkali extrahat, ipsumque reiteratis filtrationibus purificet crystalli instar. Essentiam extractam suo alkali superijciat, digerat, & demum distillet: hoc enim modo vis omnium medicamentorum augetur. *Quercetanus.*

Vel

Rhabarbari puluerem infunde Aquæ vitæ, ita vt aqua hæc supernatet quatuor digitis: balneo tepescat dies quatuor: coloratum vinum effunde & nouum infunde: id repete, dum color nullus reddatur: adijce aliquid Cinnamomi: detur cum vino hæc aqua vitæ. Alij exstillant aquam vitæ, & restibili in fundo succo ad dunt Olei cinnamomi scrupulos duos, ad vnciam succi. Dosis est scrupuli pondus cum vini albi cochleari: infanti & prægnanti innoxium. *Heurinus.*

Extractum scammonij.

Scammonium Spagyrica præparatione commodum vsui redditur, vt sine vilo periculo multis alijs medicamentis immisceri possit, & tuto exhiberi ad purgandam bilem & pituitam. Electum Scammonium soluat in oleo Mastice spagyricè extracto cum vini spiritu: quo factò, digerantur per octo dies in Bal. calido, in vase optimè clauso: quod vel clarum erit, & pellucidum, transfunde, affundendo rursus nouum menstruum, donec totam essentiam attraxeris: interim tamen omnes fæces seponito. Tum separato toto menstruo, affunde denuò vini spiritum coralifatum, vt supernatet quatuor digitis: circulentur omnia in Bal. per x. dies, aut amplius. Demum menstruum extrahe, & pro vnc. essentia relinquit in fundo vasis, adde essentia veræ corallorum, & margaritarum ana ꝑ. j. essentia Croci ꝑ. j. β. Olei anisi, & cinnamomi ana ꝑ. j. β. Fiat mixtura ad blandum ignem ad consistentiam debitam. Misceatur hæc essentia sic præparata cum essentia Aloes, & Myrobalanorum, & fiat mixtum medicamentum ad bilem expurgandam perutile, item serosa excrementa de capite educenda. Per se exhiberi potest ꝑ. β. cum ꝑ. ij. Olei amygdal. dulcium: sine vlla perturbatione, aut læsione cordis ventriculi, & hepatis, è vasis ipsis bilem educit. *Quercet.*

Extractum Elaterij.

Ex succo de cucumeris agrestis fructibus autumnali tempore extracto, dum præ maturitate pallente, sic præstantissimum medicamentum, si debite præparetur, ad serosa & biliosa excrementa euacuanda. Elaterij Græcis hoc medicamentum dicitur, quod efficacius multo reddetur, & sine periculo exhiberi poterit, si ita præparetur. Hic succus clemeter per expressionem extractus per filamenta distilletur, ita vt fæx omnino ab ipso separetur: deinde indatur vasi vitreo, ob-

longo collo: cui affunde spiritus vini ana æqua-
les partes, omnia postea digerantur in Bal. tepido
per aliquot dies, donec sæx & tota impuritas se-
cernatur: separato priori menstruo, blando igne,
alium vini spiritum, infusionis specierum Dia-
marg. frig. affunde, & circulentur omnia in pelli-
cano x. dierum spatio, vt vis medicamenti augea-
tur, & ab ipso omnis malignitas auferatur: sepa-
rato denique vltimo menstruo, coaguletur igne
lentissimo, quod fiet intra paucos dies. Huius
eape oñ. j. cui adde olei nucis moschatae, & cin-
namomi ana ð. j. fiet mixtura: & sic obtinebis
preparationem Elaterij Spagyricorū, siue ipsius
essentiam, misce serosa excrementa etiam e iun-
cturis trahentem & è cerebro euocantem arthri-
tidi, hydropi, cephalalgie veteri, & epilepsia val-
de conducentem. *Quercetanus.*

Idem, aliter.

Rhabarbarum eodem modo infundi possit,
quo ellebori nigri radices, vt infra dicitur: sed
in aqua cinnamomi, & cum syrupo rosato solu-
tuo fieri debet succus de rhabarbaro. *Medicus
quidam ad Gesnerum.*

Extractum Agarici.

Agaricum rectius maceratur & decoquitur,
quam ex vini spiritu, alioue humore extrahatur.
Si tamen omnino eius succum ad hunc modum
parare cupias, id quoq; per aqua anisi, cui oleū
ipsius ademptum sit, præstare poteris. * Ad ca-
pitis affectus, præsertim defluxiones eius effi-
cax. *Andernacus ex Euanymo.*

Extractum Agarici, Senae, Polypodij,

& Mechoaca, &c.

Agaricus eodem modo paratur, vt Rhabar-
barum: crassam pituitam maximè à ventriculo,
mesenterio, iecore, liene, & pulmonibus expur-
gat, à cerebro, & neruis debilius trahit, quod vis
ipsius sit imbecillior. Exhibentur eius ð ij. etiam
impuberibus, & senibus. Sed quoniam aliquan-
tum ventriculum offendit, cum oleo Zingiberis,
& Spicæ corrigitur. Sic ex Sena, Polypodio, Me-
choaca, Myrobalanis, & reliquis huiusmodi eli-
cies extracta, siue essentias: quæ omnia exhibe-
bis quando, & quibus cõferent, additis propriis
correctiuis pro morbi exigentia, & ægrotantium
viribus. *Quercetanus.*

Extractum aloes.

Aloe in puluerem redacta ex humore idoneo
maceratur in loco calido tam diu, donec is colo-
retur: deinde hic relictis sæcibus eximitur, & re-
cens iterum affunditur: idq; tantisper reiteratur,
quoad nullum amplius colorem extrahere vide-
bitur: postea omnis humor congregatur, per fil-
trū, vt vocant, colatur, & succus in fundo rema-
nebit: qui syrupo rosato solutorio, aut simili, ad
iustam spissitudinem coqui debet. *Andernacus.*

Extractum aloes, aliter.

Extractum Aloes præparabis, vt extractū Rha-
barbari: quod bilem pituitamq; crassam expur-
gat, sed lentè, præcipue è ventriculo & intestinis,

casq; partes, tū detergendo, tum vacuando, cor-
roborat. Extracto adde oleum Caryophyllorū,
& Macis, ad vim ipsius stimulantem, & oleum
massicis, ad acrimoniam, & erodentem vim re-
tundendam. *Quercetanus.*

Extractum Turpeti.

Turpetum albidissimū, gummosum, & medio-
criter recens, in puluerem tenuissimum reduca-
tur, quod indas matratio vitreo, oblongo collo,
& hermetice clauto, affundendo illi spiritū vini,
qui supernatet materia tribus aut quatuor di-
gitis, & sic omnia stent in Bal. M. tepido per du-
os, aut tres dies, quò essentiam totam, menstruū
attrahat: illud seorsim referuato, deinde nouam
affunde denuò, donec nihil amplius ex materia
elici possit: facies semper sepe, & quod pur-
rius est, elige, vt artis est. Quo facto, circulentur
omnia, vt iammum acquirant perfectionis gra-
dum: separato omnino menstruo, medicamen-
tum perfectius reddetur, si in cõfectione addi-
dens pro ꝑ. j. essentia, olei nucis moschatae, &
Zingiberis ana ð. j. Istis enim sic eius actio inen-
ditur, vt proprietate quadam mirabili, etiam si-
ne nauæa, & aliqua perturbatione, & iuncturis,
& remouissimis, ac profundissimis his partibus
pinitam viscidam, & crassam euacuet: quum
alias tenuem solummodo, idq; tarde per se addu-
ceret. Exhibetur huius essentia ð. j. cum vino ru-
bro, aut decocto pectorali. Hydropicis etiam &
pituitosis omnibus affectibus confert. *Quer-
cetanus.*

Extractum Colocynthidis.

Colocynthis puluerizetur tenuissimè: cui af-
funde vini alcool optimè præparati, vt superna-
tet sex digitis: digerantur in balneo M vase clau-
so hermetice tribus septimanis. Amittet enim
illo temporis spatio totam acrimoniam. Quod
si diutius digeratur, extractum dulcescet: si que
reddetur optimum medicamentū ad pituitam,
& ad alios humores crassos, & glutinosos à pro-
fundioribus partibus attrahendos: idq; sine no-
xa. Quare vertiginosis, hemieranicis, epilepti-
cis, apoplecticis exhibetur, cum syrupo Rosato
simplici, vel myrtillorum. Corrigitur autem cum
oleo Massicis, nucis moschatae, & cinnamomi.
Quercetanus.

Extractum Euphorbij.

Euphorbium, vt præparetur, resolui debet
prius in aceto rosato albo, in Bal. vaporoso di-
stillato, & per setaceum transmitti: hocq; ter fa-
ciendum, quò terrestreitas omnis separetur, &
purior remaneat hæc lachryma: abstrahatur a-
cetum, vt ipsius emendetur acrimonia, reitera-
tis ablutionibus in aqua rosarum. Itaque Eup-
horbio per acetum resolutum, vt iam dictum, &
abluto, affunde vini spiritum, quo essentiam ex-
trahes, facibus ac impuritatibus sepositis, om-
nia circulo cum nouo alcoole saccharino per
x. dies: deinde separato menstruo, coagula igne
lentissimo, addendo sub finem olei mastichini
ð. ij. Olei anisi ð. j. essentia corallorum ð. ß.
Fiax

Fiat mixtura. Dosis est ℥.j. cum decocto competenti. Paralyti, Arthritidi, Spasmo, Hydropi valde conducit, & pituitam quantūvis lentam, crassam, & impactam neruis ipsis, & iuncturis, sine aliqua perturbatione euacuat. *Quercetanus.*

*Extractum Opopanacis, Sagapeni
& Sarcocolla.*

Eodem modo, quo extractum Euphorbij, ex Opopanaco, Sarcocolla, & Sagapeno medicamenta præparantur, ad eosdem affectus vt lissima, quorum vim purgatricem per inferiora Gregi retineant, sed ab Arabibus inuenta fuit. Purgant autem ista clemētius, quàm Euphorbium: ex omnibus fit mixtura medicamenti, purgans crassam pituitam, & viscidam etiam à remotis partibus, cerebro, neruis, iuncturis, & thorace.

Extractum Hermodactylorum.

Ex radice Hermodactyl. ab elect. eodem modo vt ex Elleboro essentia elicitor, quæ pituitam crassam & lentam à iuncturis præsertim trahit: ob id arthritidi multum confert, corrigi tamen debet cum oleo cumini & caryophyllorum, ne suo humore situlento ventriculum lædat, & in ipso nauseam excitet. Exhibetur per se vel cum decocto competenti, pondere ℥.j. plus vel minus pro fumentis viribus. *Quercetanus.*

Extractum Hellebori nigri.

Cortices radices hellebori nigri, medulla exempta, infundantur in aqua anisi, de qua sit oleū separatum, & stet in infusione per horas viginti-quatuor, vel quandiu libuerit: deinde bulliant simul, quousq; extent radices ad aquæ scilicet ferè consumptionem: coletur postea cum forti expressione. Vltimo decoquatur expressum cum syrupo rosato solutiuo ad sufficientem spissitudinem: reponatur in vaseculo terreo vitreato, & vtete. Dosis est ℥.j. vel ℥.j. β. * Purgat sine molestia humorem melancholicum. *Medicus quidam Cesareus ad Gesnerum.*

Extractum siue essentia Ellebori nigri.

R. Rad. Ellebori nigri Autumnali tempore collectarum recentium ℞.j. Decoquantur cum aqua anisi & pulegij (ex quibus oleum Chymicè extraxeris) in vitro vase bene clauso in Bal. M. feruentissimo per integrum diem, quo facta, comprimendo succum omnino extrahit: Fæces autem abijcito: quod reliquum est, in das alembico vitreo, vt menstruum separaretur, & remanebit in fundo alembici viscidæ quædam substantia, cui affundit spiritum vini optimi, qui materia supernatet quatuor digitis: ponatur omnia in matratio oblongo collo, & bene obturato, digeraturq; in Bal. M. per duos, aut tres dies: quod clarum & pellucidum est, tamen amarum, affunde alio vase, nouumq; denuò vini spiritum infunde, faciendo vt prius, donec totam essentiam reiteratis digestionibus attraxeris, semper fæces seponendo, vt artis est. Quo facta, separa prius menstruum cum calore Balnei: ipso separato fac

A circulentur cum nouo vini spiritu, infusionis maceris, per aliquot dies. Rursus optimè separato vehiculo, remanebit in fundo Essentia Ellebori, mediocri consistentiæ, & fuscæ coloris: hanc ad multos vsus reseruabis. Huius essentiæ ℥.j. cui aliquot guttula olei anisi, & menthæ admixtæ fuerint, exhibetur icium stomacho, cum decocto competenti, vel aqua lumbricorum, hydropticis. Item cum aqua Betonice, cerebri affectibus, vt mania, melancholice, vertigini, epilepsia, & paralyti confert. Bilem enim vtamq; & pituitam sine vlla molestia: corpus deniq; totum excrementis corruptis expurgat, quod quidem incolome, & velut iuvenile reddit. Neq; solùm noxios humores, & excrementa è vasis attrahit, sanguinem purificando, sed à toto corpore, & cute ipsa: qua ratione epilepsia, cancro, erysipelati, malo mortuo, & phagedænis valde conducit. *Quercetanus.*

Aliud.

C R. Succu Fœniculi vel aquæ quæ reliqua fuit ab Olei Anisi destillatione lib. iij. his infunde Cinnamomi ℥.ij.

Sem. Anisi ℥.ij.

Maltiches ℥.ss.

Flauedinis corticum citriorum ℥.ij.

Macerentur tepidè per plures dies. dum omnis vis transisse in liquorem videatur: hinc fiat colatura, quæ effundatur super Cortices radicum Ellebori nigri, exempta prius medulla: & iterum quam diutissime macerentur, quod eorum vis tota ferè fuerit eliquata: deinde bulliant dum succus ferè consumatur: & cortices iam tum fortiter prælo exprimètur, & colatura iterum coquatur, adiecto paucis Syrupo rosati solutiuo, dum Opiatæ ideam inducat. Vel priusquam ita coquatur, nouæ confusæ Radices inijci poterunt, cum Manipulo Rosarum rubrarum, & quid vini rubri, ac repeti eadem historia. Datur cum vino albo aut ex iure aliquo à ℥.j. ad ℥.j. *Heurnius.*

Aliud.

R. Radicum Veratri nigri effossarum sub ortum Solis, incrementa ducente Luna, ac peragrante dodecatemion Capricorni, leonis, aut sagittarij, in pulpam contundantur, & distillantur, dum nil amplius liquoris fundant: hoc fiet vi validi caloris in arena. Hic cernis cum VINO liquefat in lixiuio: mox balneo exhausto liquore, Salem fundus dabit, qui omne vitium humani corporis antiquatum in caularijs abigit, ac in floridam iuuentam effectum corpus reuocat Solutur cum VINO, Croco & Ambra. Dosis est à ℥.j. ad ℥.j. *Heurnius.*

Extractum lapidis Armeni, & Cyanæ.

F Lapis Armenus & Cyanæ candentes extinguntur sexies in aqua ardenti, postea reducuntur in tenuissimum puluerem: quo facta, puluis hic abluatur aqua fontana, eijciendo terram,

& quod aquæ supernabit, hocque fac pluries: A demum ablue relictum puluerem prius exicatum aqua melissæ aut buglossi: euapora aquam à puluere igne lentissimo: quo exiccato, cum cœlesti nostro menstruo & spiritu vini digerantur in B. M. & circulentur per xx. dies ad summam graduationem: separato menstruo, coagulentur igne lentissimo: adde pro correctione essentiam margaritarum, corallorum, & croci, cum oleo cinnamomi, & caryophyllorum. Melancholicis omnibus affectibus, manæ, vertigini, epilepsia, cephalalgia, quartanarijs & cancro conducunt. Dosis est ℥. j. β. cum aqua melissæ, aut buglossæ: Purgat enim atram bilem, & quicquid crassum & tenax sanguini est immixtum. Lapis Cyaneus sic preparatus, poterit commodius multo exhiberi in confectioe Alkermes, ad cordis tremorem, syncopen, mœstitiam, ad spiritus omnes roborandos, & ad arcendum quoduis venenum.

Extractum esulæ.

R. Fol. esulæ, sic. & pulueriz. q. s. est.

Spiritus vini q. f.

Misce, cola, & in balneo destillentur, donec mel-
lis crassitiem acquirat. Per vomitum & aluum
purgat. Hac quoque ratione helleborus niger
extrahitur.

Extractum Esulæ, thymelææ, &

Chamelææ.

Radices Esulæ, thymelææ, & chamelææ, siue D
Mezerij & Thapsiæ succus, quæ partim pituitâ,
partim bilem euocant: non tamen sine mordacitate,
cum acria sint omnia & ignea, valdeq; periculosa,
eodem modo, quo Elleborus parantur: exhibeturq;
illorum extractû sine periculo, immixto mirobalanorum
extracto ad hydropem, & ad ferosa excrementa expurganda
etiam in articulis ipsi. Dosis est ℥. j. cum ℥. j. olei amygdalarum
dulcium. *Quercetanus.*

Extractum granorum Lathyridis.

Ex granis Lathyridis cõrussis extrahes eodem
modo essentiam, quo ex Helleboro nigro: cui
addes oleû Masticis, & nucis molchatae ad cor-
rectionem. *Quercetanus.*

Extractum radicum cucumeris

asinini.

Cucumeris asinini radix mense Maio colligi
debet, deinde contundi, denique ex ipsa succus
optimè exprimi. Qui quidem filtrandus est bis, F
vel ter, donec clarus distilletur, & benè depuratus
sit: cui affunde vini spiritum santalatum, & optimè
preparatum, colloando omnia in balneo M. per tres
aut quatuor dies: quod purum est, transfunde,
denuo vini spiritum affundendo, donec nullæ
fæces amplius seponantur. Tum circulentur omnia
simul ad maiorè graduationem per aliquot dies.
Quo factò, separato menstruo, congelatur
essentia igne lentissimo cinerum, donec inspissetur:
cui adde pro os. j. olei cinnamomi ℥. j. essentia
croci ℥. β. Hoc aut medicamen-

tum ferosa excrementa potenter euacuat: qua
ratione hydropicis: item isæro & obstru-
tionibus tum epatis, tum lienis summopere confert,
si ℥. β. aut plus pro ægruantis viribus exhibeas
cum vino albo, idque manè ieiuno stomacho.

Quercetanus.

Extractum ex semine Cnici, & alijs.

R. Medullæ sem. Cnici ℥. iv.

Turpeti albi, Fol. Senæ Alex ana ℥. j. β.

Diagridij ℥. v.

B Rhabbarbari electi ℥. j.

Agarici trochiscati ℥. vj.

Mannæ granatæ ℥. ij. β.

Myrobal. Chebulorum ℥. iij.

Rad Polypodij ℥. ij.

Zingiberis albi ℥. ij.

Minutum incidantur, vel crassius conterantur, &
in vini spiritum, ex quo pulueris confectiois
Diambrae ℥. j. per dies octo macerata fuerit, po-
nantur, sinanturq; stare in loco calidiore, diebus
quatuordecim: dein de sacculo indantur, & sub
prelo valde exprimantur: postea id quod expres-
sum est ampullæ infundatur, & operculo im-
positum, vinum extillatur, donec ad mellis spissitu-
dinem peruenerit. * Drachma dimidia iunioribus,
adultis integra, exiure, vel liquore peculiari,
cum syrapi rosacci aut violacei solutorij semuncia
diluitur, potuiq; datur. *Andernacus.*

*Extracta Hydragoga seu Aquam
ducentia.*

R. Turpetum, Hermodactylos, Thymelæam,
Chamelæam, Esulam, puluerem fac, cui affunde
Spiritus vini ea copia vt quatuor digitos super-
nater: macera tres dies in balneo: effunde vini
& aliud affunde: tandem euoca Spiritum vini, &
pro vncia restibilis essentia adde Olei nucis my-
risticæ & Zinziberis cuiusq; scrupulum. Quocat
viscosa ex corporis habitu, nec malè turbat. Datur
scrupulus cû vino rubro, aut decocto pectō-
E rali. Hermodactyli corrigantur cum Cinnamomi
oleo & caryophyllorum: sed esula, chamelæa,
thymelæa, & thapsie essentia castigatur extracto
myrobalanorum. Datur ex his scrupulus, cum
vncia vna olei amygdalini dulcis. *Heurnius.*

*Extractum solutorium com-
positum.*

R. Colocynthidis ℥. vj.

Agarici optimi, Diagridij, Hellebori nig-
ana ℥. iv.

Aloes electæ ℥. j.

Elect. Diarrhod. Abb. ℥. β.

Puluis electuarij ex aqua cinnamomi, vel spiritu
vini diebus aliquot maceratur: deinde relictis fa-
cibus, illa super medicamenta purgantia incisa
funditur, & in loco calido per dies octo, aut plu-
res macerantur: postea exprimuntur, & humor
abstrahitur per balneum, donec in crassitudinem
formandis catapotijs idoneam peruenerit. * Datur
℥. β. vel etiam G. v. tantum. Medicamentum
est catholicum, quasi dicas, generale. *Andernacus.*

Extractum

Extractum solutivum minus efficax.

R. Colocynthis ʒ. vj. ʒ. ij.
 Agarici ʒ. β.
 Rhabbarbari ʒ. j.
 Cinnamomi ʒ. iv.
 Afari, Nardi, Ros. rubrarum,
 Masticis, Xyloales ana ʒ. j.
 Syracis liquidæ ʒ. iv.
 Vini Maluatici mens. j.
 Fiat infusio, & extractio. *Magenbuch.*

Aliud.

R. Pulpæ Colocynthis ʒ. vj. ʒ. ij.
 Turpeti albi & gummosi ʒ. x.
 Stœchadis Arabicæ ʒ. β.
 Diagridij ʒ. iij. vel ʒ. vj.
 Agarici optimi ʒ. β.
 Rhabbarbari electi ʒ. iij.
 Cinnamomi ʒ. v.
 Rad. Afari, Spicæ nardi,
 Ros. rubrarum, Masticis,
 Ligni aloes ana ʒ. iv.
 Aloes hepaticæ ʒ. j. β. ʒ. ij.
 Syracis liquidæ ʒ. ij. G. iij.

Incisis & contulis, infundantur in vino sublimate: restificetur, & fiat secundum artem extractum. *Magenbuch.*

Aliud purgans, Norimberge in vsu.

R. Colocynthis ʒ. xij.
 Veratri nigri, Senæ Alexand. ana ʒ. β.
 Agarici optimi ʒ. j.
 Rhabbarbari electi ʒ. j.
 Diagridij ʒ. xiv.
 Cinnamomi ʒ. ij. ʒ. ij.
 Turbi h, Stœchados Arab. ana ʒ. ij. β.
 Ros. rubrarum, Ligni aloes, Masticis,
 Ligni parad. si, Myrrhæ, Afari, Spicæ nardi,
 Storacis liquidæ an. ʒ. v.

Fiat infusio vel puresfactio per aliquot dies, nē pe 10. 12. vel 14. cum essentia vini calida: & succus deinde expressus vniatur cum aloes præparatæ ʒ. iij. *Idem.*

Extractum purgans omnes humores.

R. Spec. Diambra ʒ. β.
 Spiritus vini ʒ. ij. β.
 Aquæ cinnamomi distil. ʒ. j.

Macerantur per dies aliquot vase probè obliato, ne quid expiret: quotidie verò vas vitreum agitari debet, quoad liquor rubescat: deinde super hæc quæ sequuntur, funditur, relictis facibus in fundo vastis:

R. Colocynthis ʒ. vj.
 Turpeti albi ʒ. vij.
 Agarici optimi ʒ. iv.
 Veratri nigri ʒ. iij.
 Eupatorii Mesuæ, siue Gratiolæ,
 Foliorum Senæ ana ʒ. v. β.
 Diagridij ʒ. v.
 Rhabbarbari electi ʒ. vij.

Omnia incisa macerantur in humore supradicto diebus quatuordecim: deinde sacculo lino injiciuntur, exprimenturq; sub prælo stanno. Li-

A quor excolatus effususq; in ampullam imponitur balneo, & extillatur, donec id quod in fundo subest, syrupi acquirat spissitudinem: tunc in hoc aloes præparatæ, rursusq; in puluerem redactæ ʒ. x. resolventur, & agitando vniuntur, quoad crassamentū mellis instar appareat. * Datur ʒ. j. vel ʒ. β. ex iure, aliòue diluto: vel in catapotia per se, aut medicamentis purgantibus admixtis, redigitur, exhibiturq; ad deutorandum in auro-ra, aut longissimè à cœna, ita vt somnus suble-

B quatur. *Andernacus.*

Aliud valenter purgans.

R. Vini spiritus ʒ. ij.
 Aquæ Cinnamomi ʒ. j.
 Spec. Diambra ʒ. j.
 Spec. Aromat. Caryophyll. ʒ. β.

Hæc per dies quatuordecim in aqua temperatè calida macerantur: deinde liquor facibus relictis, effunditur super hæc quæ sequuntur:

Diagridij ʒ. β. Rhabbarbari electi ʒ. j.
 Trochisc. Diacolocynthis ʒ. iij.
 Agarici Trochiscati ʒ. vj.
 Turpeti ex vino cotoneorum macerati ʒ. β.
 Veratri nigri, cum sapa, dauco, & cinnamom præparati ʒ. vj.
 Fol. Senæ Alexand. ʒ. j. β.
 Sem. Citri albi ʒ. j.
 Cort. Citri ʒ. β.
 Enulæ campanæ ʒ. j.
 Rad. Cichorii ʒ. vj.
 D Scolopendrij veri, Flor. Stœchados,
 Masticis, Myrrhæ,
 Rosarum rub. sem. Fœniculi,
 Semin. Anisi ana ʒ. j. β.

Singula contunduntur, maceranturq; vt dictum est, postea sub prælo exprimentur, & ampullæ imposita, distillantur, donec crassitudinem mellis acquirant: postremò aloes ʒ. xij. dissolutis, repurgatisq; ex vino stillatitio, vniuntur in modū extracti: quod oleo cinnamomi, aut Caryophyllorum imbuatur, ac vitreo vase conditur. *Andernac.*

Extractum Holagogum solutorium.

R. Foliorum Senæ ʒ. j.
 Colocynthis trochiscatæ ʒ. iij.
 Aloes ʒ. ij.
 Agarici, Turbith albi,
 Rhabbarbari ana ʒ. iij.
 Radicū Ellebori nigri Efulæ minoris ana ʒ. ij.
 Diacrydij ʒ. j.

F Attritis cunctis affunde Aquam vitæ: adijce Cinnamomi ʒ. iij.
 Anisi, Mastichis, Spicæ ana ʒ. j.
 Rosarum rubrarum M. ij.
 Spec. Diambra & Diarhodonis ana ʒ. j.

Macerentur dies x. vel diutius prælo exprimentur: balneo exhauriatur tenuior liquor, vt characterè mellis induat. Datur scriptulus. *Heurn.*

Extractum Pilularum.

Pari modo ex quaque massa Pilularum succus abducitur. Infunde Pilulas Aquæ cinnamomi: macera, exprime, euapora, fiat echyloma cum

pulvere Liquiritiæ si massa sit liquidior. *Idem.*

Novus modus extrahendi purgantia narcotica & alterantia.

R. Herbarum vel Radicum ℥. j.

Aquæ destillatæ, quæ vel corrigat extrahendorum vim, vel quæ eam promovet ℥. x.

In poculo ad focum macera dies quatuordecim vel viginis, vt res duriores vel molliores fuerint: dein per setaceum cola. Hanc colaturam, per impositam filtri partem aut partes distilla in vitrum angusti oris: distillatum liquorem testæ inditum ac tenui linteo obducta teste, euapora: semper quod margini adhærescit absterge ac cum sidente succo id remisce. Tenui foco exhauriat: vel testa cum liquore ollæ imponitur, quæ duos vel tres carbones ignitos habet. Tandem cum ad succi liquiritiæ crassamentum deuentum est, reconditur. Dantur gr. iij. vel quinq; vel plura, vt rerum extractarum vis fuerit. *Heurnius.*

Extractum ex Helleboro, & alijs.

R. Succu Buglossi Borriginis ana ℥. ij.

Depurentur, colenturq; vt purificetur. adde his Rad. Fœniculi, Cichorii, Asparagi, Petroseliniana ana ℥. iv.

A Sebesten, Iulubarum ana ℥. ij.

Sem. frig. minorum ana ℥. ss.

Decoquantur in aqua ℥. xvj. ad tertias. colaturæ adde succos præscriptos, bulliant ad ignem parum: permisce postea,

Rad. Hellebori nigri ℥. iv.

Coque donec radices emineant, fiat tandem colatura omnium, & decoquantur lento igne ad mellis spissitudinem. *Hieronymus Herold.*

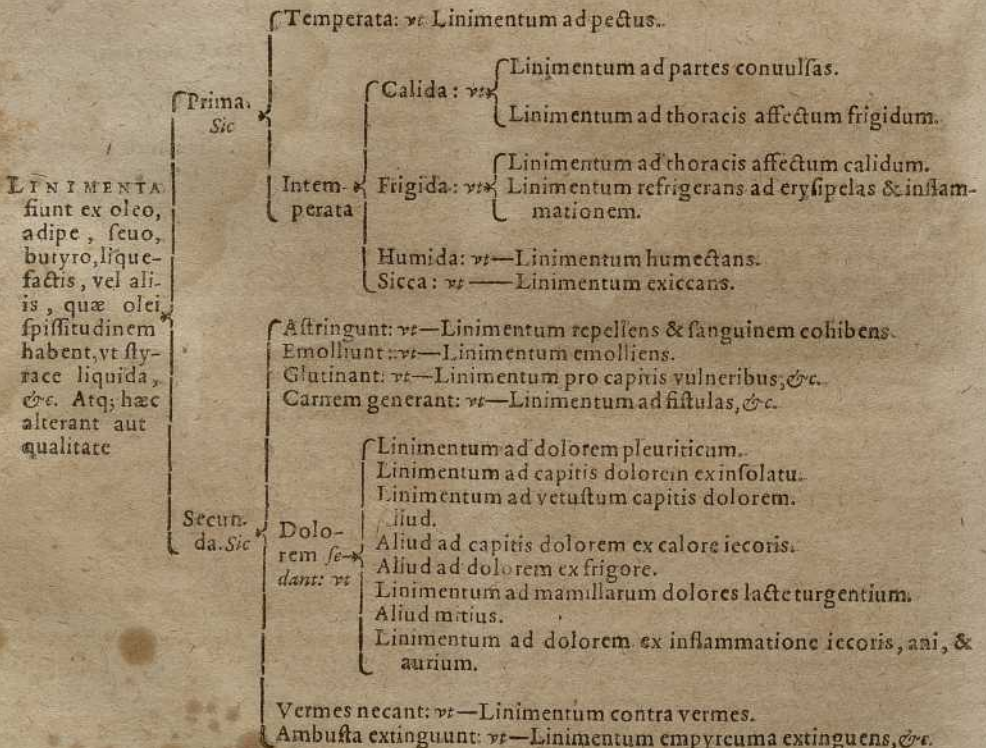
Extractum Aloes.

B Aloe in puluerem redacta ex humore idoneo maceratur in loco calido tamdiu, donec is coloretur: deinde hic relictis faecibus eximitur, & recens iterum affunditur: idq; tantisper reiteratur, quoad nullam amplius colorem extrahere videbitur: postea omnis humor congregatur, per filtrum colatur, & succus in fundo remanebit: qui syrupo ros. lax ad iustam spissitudinem coqui debet. *Andermaccus.*

Extractum rad. Mechoacan.

C Extractum radice Mechoacan, eodem modo conficitur, vt Rhabarbari extractum. * Purgat clementer pituitam & aquas. Confert epilepticis, cephalicis, ictericis, asthmaticis, febrientibus, &c. Datur ℥. j. ad ℥. ss.

De Linimentis, Sectio XXVII.

DE LINIMENTIS temperatis.

Linimentum ad pectus,

R. Olei amygdal. dul. ℥. iij.

Butyri recentis ℥. ij.

Axungia gallinae, vel anatis ℥. j.

Misce, & fiat linimentum. *Rondeletius.*

DE LINIMENTIS calidis.

Linimentum ad partes convulsas ratione nerui vulnerati.

R. Olei sulphuris terebinthinati ℥. ij.

Olei Sabinae, Olei terebinthinæ ana ℥. ij.

Olei vitellorum ouorum ℥. β.

Misce & applicentur calidè parti affectæ. *Quercetanus.*

Aliud ad idem.

R. Olei butyri, Olei resinæ ana ℥. ij.

Olei euphorbij destillati,

Olei baccarum iuniperi,

Olei terebinthinæ ℥. j.

Olei vitellorum ouorum ℥. j.

Misce. *Idem.*

Linimentum ad membra vulnerata, convulsa ex repletionem.

R. Balsami gummi hederæ, Bal. gummi ele-
mi ana ℥. ij.

Olei ceræ, Olei terebinthinæ,

Olei iuniperi ana ℥. β.

Olei caryophyllorum, Ol. Belzoini ana ℥. ij.

Misce, & fiat in formam linimenti, quo un-
gatur spina doisi, & pars affecta. *Quercetanus.*

Aliud ad idem.

R. Balsami visci pomorum, Bal. hederæ,

Bal. Hypericonis ana ℥. ij.

Olei Salviae, Olei terebinthinæ ana ℥. j.

Olei iuniperi ℥. β.

Ol. tartari foetentis ℥. iij. Axungia taxi ℥. iij.

Misce. Vere, ut iam dictum est. *Idem.*

Linimentum ad thoracis affectum frigidum.

R. Olei amygdal. amararū. Olei Liliorum, vel

Iuni, vel Olei Cheirini ana ℥. ij.

Butyri rancidi, loti ℥. j.

Axungia gallinae anatis ana ℥. β.

Mucilaginis sem. Lini,

Mucilaginis Foenigraci, extractæ cum aqua
hordei & pauco vino albo ana ℥. β.

Croci parum.

Misce, & fiat linimentum, quo pectus & latera
illinantur. *Rondeletius.*

DE LINIMENTIS frigidis.

Linimentum ad thoracis affectum calidum.

R. Olei amygdal. dulcium, Violarum ana ℥. ij.

A Butyri loti, in aqua hordei mundati ℥. j.
Misce, & fiat linimentum, quo unungatur pectus.
Rondeletius.

Linimentum refrigerans ad erysipelas & inflammationem.

R. Mucilaginis sem. Pflyllij extractæ cū aqua
semperuui, & pauco aceto ℥. iij.

Succi Plantaginis, vel Solani ℥. j.

Olei Nymphaeæ, vel de papauere, vel Hyoscy-
ami ℥. iij.

B Coquantur succi vsq; ad consumptionem: deia-
de adde Pomatæ ℥. β.

Misce, & fiat linimentum, quo illinatur pars fer-
uens. *Rondeletius.*

DE LINIMENTIS humidis.

Linimentum humectans.

R. Olei Violarum ℥. iij.

C Olei e sem. Cucurbitæ ℥. j.

Lactis mulieris recentis, vel Butyri recentis
ana ℥. j. β.

Misce, & fiat linimentum, quo pars humectanda
illinatur, tribus horis post pastum, præcedente
fotu tepidè. *Rondeletius.*

Linimentum exiccans.

R. Olei Irini, Costini ana ℥. ij.

Pinguedinis gallinae antiquæ, salitæ,

Butyri saliti rancidi ana ℥. j.

D Vini veteris & generosi parum, vel aquæ vitæ
parum.

Misce, & fiat linimentum. *Idem.*

Linimentum emolliens duritiem hepatis.

R. Ol. amygdal. dulc. Ol. Absinthij ana ℥. j. β.

Butyri recentis ℥. ij.

Pinguedinis gallinae ℥. j. Masticis ℥. ij.

Misce, & fiat linimentum.

E DE LINIMENTIS astringentibus.

Linimentum repellens, & sanguinem cohibens.

R. Boli Armeni Spagyrico more præparati ℥.

Croci Martis, Croci Veneris ana ℥. j. (i).

Olei rosati q. s. est.

Misce, & fiat linimentum. *Quercetanus.*

Aliud ad idem.

R. Colchotaris dulcificati, Cineris ranarum
adustarum ana ℥. β.

Album ouorum q. s. est.

Misce, & fiat linimentum. *Idem.*

Linimentum, seu potius nutritum, humo- rum defluxionem, & inflamma- tionem prohibens.

R. Succi sol. nymphaeæ, succi, ol. Semperuui,

Succi sol. Hyoscyami ana ℥. ij.

Aquæ Spermatis ranarum,

Aquæ florum tapfi barbati ana ꝑ. j.
Lithargyri, vel Salis eiusdem ꝑ. ij.
Olei visci pomorum,
Olei rosati omphacini ana ꝑ. ij. ß.
Aceti rosati ꝑ. j.

Ducantur diu in mortario plumbeo, cum pistillo plumbeo, & fiat instar nutriti, quo vtendum pro defensiuo. *Quercetanus.*

Linimentum defensiuum.

R. Boli Armenæ preparat. Sanguinis Draconis,
Coralli rubri ana ꝑ. ß.
Crocii mattis ꝑ. ij.
Baccarum myrti ꝑ. j. ß.
Olei ros. omphac. ꝑ. iij.
Aceti rosati ꝑ. ij.
Cera ꝑ. j. ß.

Fiat linimentum. *Iosephus Quercetanus.*

DE LINIMENTIS
glutinantibus.

*Linimentum pro capitis vulneribus cum
cranij fractura.*

R. Mellis rosati ꝑ. ij.
Olei ouorum ꝑ. j.

Misce, & ex eis santalum intinge, vel linamenta, & calida membranæ, siue meningi detectæ impone. *Quercetanus.*

Aliud.

R. Mellis rosati ꝑ. ij.
Olei rosati ꝑ. j.
Terebinthinæ lotæ ꝑ. ß.

Misce, & santalum imbue. Vbi verò dies septima, aut vndecima præterierit, sequentia remedia meningi detectæ applicanda erunt.

R. Mellis rosati ꝑ. ij.

Terebinthinæ ꝑ. j.
Aquæ vitæ guttas x.

Misce omnia simul, & calefac in lance, ac santalum intinge, & linamenta tenuissima, calidaq; meningi impone. *Quercetanus.*

Aliud ad idem pro ditioribus.

R. Mellis rosati ꝑ. ij.
Olei myrrhæ ex descript. nostra ꝑ. ß.
Olei terebinthinæ per Bal. destill. cum aqua vitæ ꝑ. j.

Misce, & vtere, vt supra, modo pars phlegmonæ non tentetur. Hoc medicamentum commodissimum est ad membranâ, ab omni putredine conferuandam, & cranij fracturis aptissimum. *Idem.*

DE LINIMENTIS CAR-
nem generantibus.

Linimentum ad callum & fistulas curandas.

R. Olei mellis distillati ignis expressione ꝑ. ij.
Olei Saturni,
Olei Mercurij sublimati ana ꝑ. j.
Olei petrolei, Ol. Caryophyll. ana ꝑ. j. ß.

Excipiantur terebinthina, & apponantur cum cl-

A lychnijs aut turundis parti affectæ. *Quercetanus.*

Linimentum ad intertrigines.

R. Medullæ ceruinæ ꝑ. iij.
Cerussæ lotæ ꝑ. j. ß.
Butyri recentis, aqua ros. abluti ꝑ. ij.
Lithargyri abluti ꝑ. ß.
Myrrhæ ꝑ. j.

Cum modico terebinthinæ lotæ fiat linimentum. *Hieronymus Mercurialis.*

*Linimentum ad ossa corrupta,
& cariosa.*

R. Olei myrrhæ destillat. per descensum, purificati cum vini spiritu ꝑ. ß.
Olei caryophyllorum ꝑ. ij.

Olei sulphuris cum colchotare destillati ꝑ. ß.
Misce omnia & cum vi uoles, os corruptum bis, terue contrectato: cum xylo in hoc medicamentum intincto, quod ad extremum specilli alligaueris: ac tum os à carie sanabitur, simulq; quod corruptum est, breui dilabatur. *Quercetanus.*

Aliud.

R. Olei tartari destillati per retortam,
Olei guaiaci ana ꝑ. ß.
Olei sulphuris, Olei vitrioli ana ꝑ. j.

Misce, & vtere, vt supra. *Idem.*

Aliud.

R. Balsami Mercurij ꝑ. ß.
Olei antimonij ꝑ. iij.

D Salis Saturni ꝑ. ij.
Misce omnia simul. Ossa corrupta & saniosa, nec non vlcera maligna, & deplorata mirum in modum persanat. *Idem.*

DE LINIMENTIS DO-
lorem sedantibus.

Linimentum ad dolorem pleuriticum.

R. Olei Irini, Chamæclini,
Adipis capi ana ꝑ. ß.
Butyri recentis non saluti ꝑ. ß.
Cera lotæ parum.

Misce, & fiat linimentum. *Andernacus.*

*Linimentum ad capitis dolorem
ex insolatu.*

R. Olei Chamæclini receter præparati ꝑ. ij.
Temporibus & fronti illinantur. *Andernacus.*

*Linimentum ad vetustum capitis
dolorem.*

R. Olei Chamæclini receter præparati ꝑ. ij.
Olei Rosarum ꝑ. ß.

Misce. Vel
R. Olei Rosacei ꝑ. ij.
Olei Chamæclini ꝑ. ß.

Misce, & fiat linimentum. *Andernacus.*

Aliud.

R. Olei Rosacei ꝑ. j.
Aceti ꝑ. ij.

Cera lotæ ex aqua frigida quantum satis est.
Misce, & fiat linimentum. *Andernacus.*

Aliud

**Aliud ad capitis dolorem ex calore
iecoris.**

Oleo rosaceo, aut melinò, aut hydrelæo, aut
cerato, frons & tempora illinantur. *Idem.*

Aliud ad dolorem capitis ex frigore.

Oleum rutaceum, aut laurinum, aut irinum,
aut nardinū, aut ea quæ ex pipere & euphorbio
constant, fronti imponantur. *Andernacus.*

**Linimentum ad mamillarum dolores, lacte
turgentium, & inflammationes.**

R. Vitellorum ouorum num. ij.
Pompholygis præparatæ ʒ. ij.
Olei Rosacei ʒ. ij.
Ceræ nouæ parum.

Misce, & fiat linimentum. *Idem.*

Aliud mitius, vsu crebro probatum.

R. Olei Lini ʒ. iij.
Ceræ nouæ ʒ. j.

Liquefiant, & linteis intincta mammis obdu-
cantur. *Andernacus.*

**Linimentum ad dolorem ex inflammatio-
ne iecoris, ani, & aurium.**

R. Olei Violarum ʒ. iv.
Cremoris radice Althææ, Cremonis psyllij,
expressi cū lacte mulieris, vel iure pulli, vel
aqua hordei purgati ana ʒ. j.

Butyri recentis, vel Axiugæ porcine: vel Medul-
læ porcine recētis, aut Medullæ vitulinæ ʒ. ʒ.
Misce, & fiat linimentum, quo partes affectæ ca-
lida illinantur. *Rondeletius.*

Linimentum dolorem leniens.

R. Succi fol. Hyoscyami, Semperuiui ana. ʒ. ij.
Olei visci pomorum,
Olei nenupharis ana ʒ. j. ʒ.
Butyri recentis ʒ. ij. Ceræ nouæ ʒ. j.

Misce, & fiat linimentum. *Quercetanus.*

**DE LINIMENTIS VER-
mes necantibus.****Linimentum contra vermes.**

R. Succi absinthij, succi Abrotani ana ʒ. j. ʒ.
Pulu. Scordij, Aloes ana ʒ. ij.
Olei communis ʒ. j.
Ceræ parum.

Misce, & fiat linimentum. *Hieron. Mercurialis.*

**DE LINIMENTIS AM-
busta extinguentibus.****Linimentum empyreuma extinguens,
valde effi. ax.**

R. Olei Lardi Olei Butyri ana ʒ. ʒ.
Succi fol. & baccarum hederæ ʒ. ij.
Succi cort. med. sambuci ʒ. j.
Olei Sambuci ʒ. iv.
Salis Petræ ʒ. ij.

Deo quantur simul ad aquæ cōsumptionem & c
cum modico ceræ fiat linimentum. *Quercet.*

A Linimentum ad ambusta vulnera.

R. Lardi liquefacti, & aqua solani excepti ʒ. ij.

Olei Saturni ʒ. ʒ.

Misce. *Quercetanus.*

Aliud ad idem.

R. Visci rad. Hyoscyami,
Visci Papaueris tubri ana ʒ. j.
Salis Petræ ʒ. j.
Mucilag. sem. Cydoniorum ʒ. iij.
Olei Caphuræ q. f.

B Fiat linimentum. *Idem.*

**Linimentum ad combustionem faciei, &
vulnera sclopetica.**

R. Succi Porrorum, succi Ceparum sub pru-
nis coctarum ana ʒ. ij.
Aquæ sem. Ranarum ʒ. j.
Olei è visco pomorum, Olei Populini,
Ceræ albæ ana q. f.

Misce, & fiat linimentum, quo bis quotidie par-
tem vltam & depilatam inunges. *Quercetanus.*

Aliud ad idem.

Butyrum liquefactum in aquam ex ranarum
femine extractam inijce, aut in aquam gamma-
rorum more nostro paratā, id decies, aut sæpius
repetendo, donec butyrum lactis instar albecat.
Eius ita præparati ʒ. iij. misce cum ʒ. j. olei lue-
torum ouorum, & fiat linimentum, quo partem
pulvere tormentario maculatam inunges. Est
enim ad id singulare remedium, & ad empyreu-
ma partis ambustæ tollendum. *Idem.*

**D Linimentum præstantissimum ad empyreu-
ma pulueris tormentarij resin-
guendum.**

R. Salis Saturni saccharini ʒ. j.
Olei vitellorum ouorum ʒ. ij.
Butyri præparati ʒ. iv.

Misce, & fiat linimentum, quo totus adustus lo-
cus inungatur ter, aut quater in die. Inflammationes etiā omnes arceat, & dolores compescit.
Quercetanus.

Linimentum ad ambusta.

R. Succi cepæ sub cineribus coctæ ʒ. ij.
Olei nucum ʒ. j.

Misce, & fiat in forma linimenti. *Quercetanus.*

Aliud ad ambusta.

R. Fol. Hederæ nigræ, cum aqua plantaginis
contusorum M. ij.

Olei T̄. j. Vini albi ʒ. iv.

Coquantur vsque ad vini consumptionem, ad-
de sub finem Ceræ q. f. est.

Fiat linimentum. *Idem.*

Aliud ad idem.

R. Lardi ad flammam liquati ʒ. ij.
Succi Betæ, succi Rutæ ana ʒ. ij.
Cremoris lactis ʒ. j.
Mucilaginis sem. Cydoniorum.

Mucilaginis tragacanthæ ana ʒ. ʒ.

Misce, & fiat linimentum. *Idem.*

LINIMENTVM AD A

Tophos in lue venerea.

Pro Diuitibus.

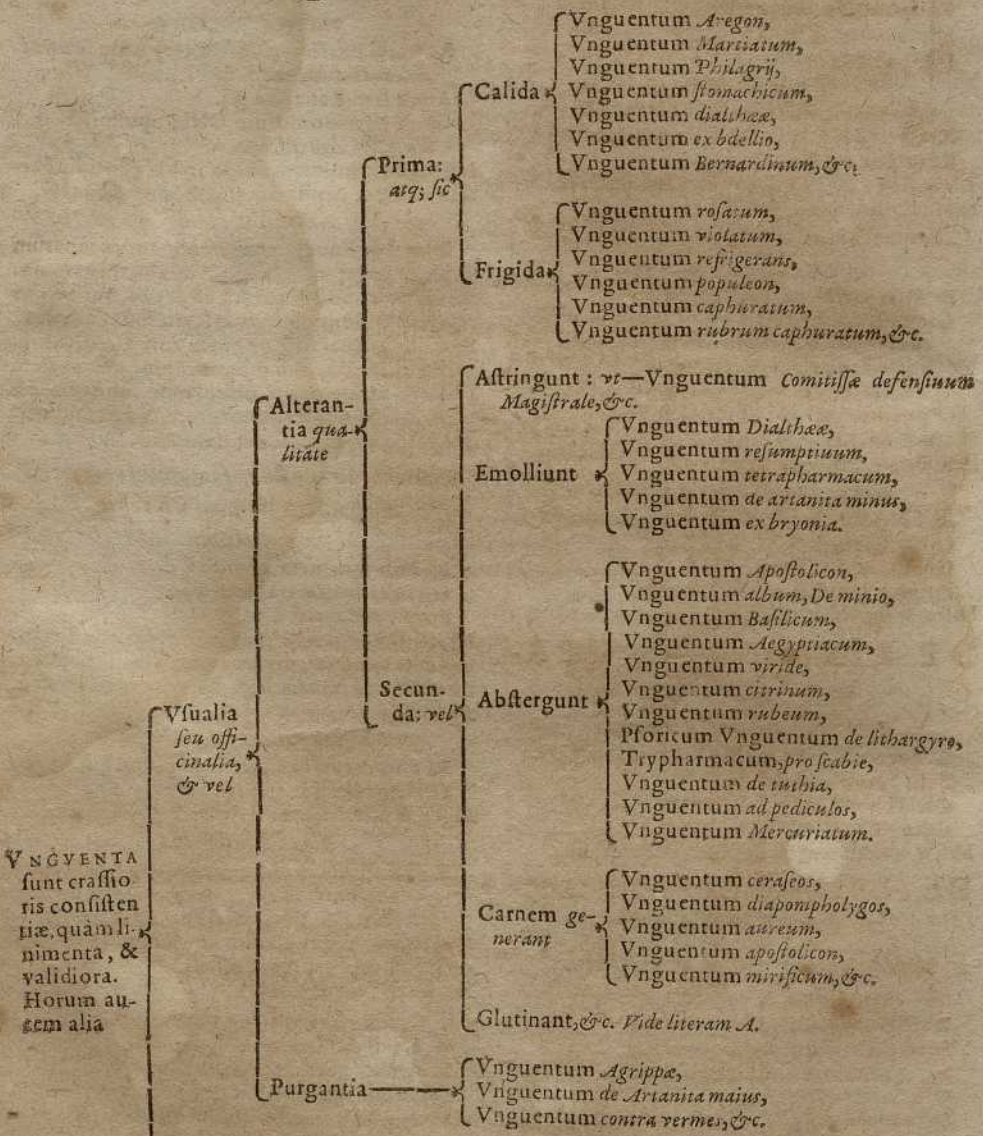
R. Argenti viui ℥.vi.
Pinguēdinis suillę nō liquatę neq; salitę ℥b.j.
Extinguatur Argēum viuum in prædicta Axungia secundū artem: deinde adde
Medullę cruris bouis ℥.β.

Olei ex Terebinthina ℥.j.
Olei ex Ligno sancto ℥.iij.
Crocī ℥.j.
Pulueris Iuæ & Betonice ana ℥.β.
Miscē, fiat linimentum. *Hercules Saxonia.*

Pro Pauperibus.

R. Vnguenti dialthę ℥.iij.
Argenti viui extincti in pinguēdine porci ℥.vi.
Miscē, fiat linimentum. *Idem.*

De Vnguentis, Sectio XXVIII.

Vnguentia minus vsualia, &c. Vide literam B.

A Gluti-

Glutinant, & cicatricem ducunt	}	Vnguentum portabile,
		Vnguentum aureum,
		Vnguentum curinum,
		Vnguentum desiccant. rubrum, &c.
Carnem auferunt	}	Vnguentum Aegyptiacum,
		Vnguentum apostolicum,
		Pforicon,
		Vnguentum ex cantharid.
Extrahunt:		Vnguentum fuscum, &c.
Dolorem sedant	}	Vnguentum D. Gereonis,
		Vnguentum ad hemorrhoidas,
		Vnguentum ad oculos,
		Vnguentum anodynum,
Somnum conciliant	}	Vnguentum populeon,
		Vnguentum somniferum.
Ambusta extinguunt	}	Vnguentum ad ambusta,
		Vnguentum ex calce.

B Vnguenta minus vsualia, seu non officinalia, vel	Alterant qualitate	Prima: Sic	Caput: vt	Vnguentum ad memoriam.			
			Pectus: vt	}	Vnguentum ad pectoris angustiam, & maturacionem,		
					Vnguentum ad sanguinis eruptionem,		
					Vnguentum ad phthisim, &c.		
			Stomachum: vt	}	Vnguentum ad ventriculum excalefaciendum,		
					Vnguentum ad iuuandam concoctionem,		
					Vnguentum ad henteriam calefaciens,		
			Calefaciunt	}	Vnguentum ad stomachi resolutionem, &c.		
					Hepar: vt	}	Vnguentum ad calefaciendum hepar,
							Vnguentum iccoris facultatem sanguificam roborans,
			Vnguentum ad scirrho: iccoris.				
			Splentem: vt	}	Vnguentum ad scirrhum splenis,		
Vnguentum ad tumorem lienis, &c.							
Renes: vt	}	Vnguentum ad mouendas vrinas,					
		Vnguentum ad vrinae retentionem aliud, &c.					
Vterum: vt	}	Vnguentum ad menstrua promouenda,					
		Vnguentum ad faciendum partum,					
		Vnguentum ad eiectionem secundam,					
		Vnguentum ad retentionem fetus,					
Vnguentum ad superpurgationem menstruorum, &c.							
Frige faciunt	}	Stomachum: vt	Vnguentum ad ventriculum refrigerandum,				
		Vnguentum ad henteriam.					
Hepar: vt	}	Vnguentum ad refrigerandum hepar, &c.					
		Secunda: Sic, &c. Vide litteram C.					
Purgant: vt	}	Vnguentum ventrem laxans,					
		Vnguentum ad vermes,					
		Vnguentum ventrem subducens, &c.					

C. Vnguenta alterantia qualitate se ormda, vel	Altringunt: vt	}	Vnguentum ad inflammationem oculorum. Vnguentum ad sanguinis impetum sistendum è naribus, pulu. thorace, renibus, &c. Vnguentum sanguinem cohibens aliud.
	Emolliunt: vt	}	Vnguentum ad humorem concretum, & schirrosium.
	Calculum expellunt: vt	}	Vnguentum preciosum (quod Fucherssalz appellant.)
	Digerunt: vt	}	Vnguentum ad inflammationem oculorum digerendam, Vnguentum ad parotidas, Vnguentum ad anginam.
	Abstergunt: vt	}	Vnguentum ad derersionem siessusionis, Vnguentum ad scabritiem, scabiem, &c. Vnguentum ad psoram, Vnguentum ad herpes, Vnguentum ad scabiem, Vnguentum ad prurium, &c.
	Carnem generant: vt	}	Vnguentum ad ulcera narium, Vnguentum sarcoiticum, &c.
	Consolidant: vt	}	Vnguentum ad phibisim, Vnguentum glutinans, Vnguentum ad vulnera, &c.
	Cicatricem inducunt: vt	}	Vnguentum epuloticum.
	Erodunt: vt	}	Vnguentum ad polypos exedendos.
	Dolorem sedant: vt	}	Vnguentum ad dolorem capitis ex calore, Vnguentum ad dolorem capitis ex calore in declinatione, Vnguentum ad dolorem capitis ex frigore, Vnguentum ad dolorem colicum, Vnguentum ad dolores capitis & articulos.
Somnum conciliant: vt	}	Vnguentum somniferum.	
Venerem excitant: vt	}	Vnguentum ad coitum.	
Ambusta extinguunt: vt	}	Vnguentum ad combustionem, &c.	

DE VNGVENTIS EX- calfacientibus.

Vnguentum Aregon.

R. Rorismarini, Maioranæ, radice Iari (id est, veræ serpentariæ) Serpilli, Rutæ, Rad. Cucumer. asinini ana ꝑ. iv. β. Fol. Lauri, Saluiæ, Sabinæ ana ꝑ. iiij. Pulicariæ maioris, minor. ana ꝑ. iv. Rad. Bryoniæ ꝑ. iiij. Laureolæ (pro eo radicem vel foliorū Cocci gnidi) ꝑ. ix. Fol. Cucum. asinini, Nepetæ ana ꝑ. vj. Mastice Olibani ana ꝑ. vij. Pyrethri, Euphorbij, Zingib. Piperis ana ꝑ. j. Adipis vrsini, Olei Laurini ana ꝑ. iiij. Olei Moschelini ꝑ. β. Olei communis ꝑ. v. aut plures, Petrolci clari ꝑ. j.

A Butyri ꝑ. iv. aut quantum sufficit. Herbæ & radices Maio mense collectæ in oleo macerentur diebus septem, deinde coquantur, & colentur. Colato oleo adijce reliqua, atq; adde Ceræ ꝑ. j. ꝑ. iiij. Durat annum. * Prodest malis corporis frigidis, conuulsionibus, resolutionibus partium: item dolori colico, renum, articulorumq;. *Nicolaus.*

Vnguentum Martiatum.

B R. Ceræ ꝑ. β. ij. Olei ꝑ. iij. vel quantum satis est, Rorismarini, Folior. Lauri ana ꝑ. iij. Rutæ ꝑ. vij. Fol. Tamarisci ꝑ. vj. Ebuli, Sabinæ, Balsamitæ, Saluiæ, Ocymi, Polij, Calaminthæ, Artemisifæ, Enulæ, Betonice, Brancæ vrsinæ, Spargullæ, Herbula venti, id est. Parietariæ, Pimpinellæ, Agrimonie, Abinthij, Herbæ paralytis, Herbæ sanctæ Mariæ,

Cymarum Sambuci, Herbæ Crassulæ,
Millefolij, Semperuiæ, Chamædryos,
Centauræ, Centumneruicæ, Fragulæ,
Tetrahit, id est, herbæ Iudaici, vel orobi,
Quinquefolij ana ꝑ.ij. β.
Rad. Althææ, Cumini, Myrrhæ ana ꝑ. iij.
Fœnigræci ꝑ. i. β.
Butyri ꝑ. i. β.
Seminis Vrticæ, Violarum,
Papaueris albi, Menthæ Saracenicæ, crispæ,
Lapathioli, Polyttichi, Carduncelli,
Matris sylvæ, Maturellæ, Herbæ Moschataæ,
Alleluiæ, Linguae ceruinæ,
Crispulaæ, Camphorataæ, id est, Abrotani,
Styracis calamitæ,
Medullæ ceruinæ ana ꝑ. β.
Adipis vrsini, Gallinacii,
Masticis Thuris ana ꝑ. j.
Olei Nardini ꝑ. ij.

Herbæ omnes in Maio mense colligantur, & in-
cisæ macerentur in vino odorifero per dies se-
ptem: octavo deinde die coquantur, donec ferè
consumatur vinum: postea cola: & colaturæ ex-
pressa adde oleum, & coque donec consumatur
vinum: mox adde ceram, & reliqua secundum ar-
tem. Seruatur annos tres. * Aduersus frigida cor-
poris mala, resolutionem coxendicum, nephriti-
um, conuulsionem, & id genus alia valet: tumo-
res reprimi, durities emolli, liuoremque cutis
emendat. *Nicolaus.*

Vnguentum Martiatum magnum.

R. Ceræ albæ T̄b. ix.
Olei sextarios vj.
Rorismarini, fol. Lauri ana T̄b. ij. β.
Amarici, Ebuli, Sabinæ, Balsamitæ,
Ocymi, Saluiæ, Polij, Calaminthes,
Artemisiæ, Enulæ, Betonice, Brancæ vrsinæ,
Herbæ venti, Pimpinellæ, Agrimonia,
Absinthij, Herbæ paralytis, Herbæ S. Mariæ,
Cymarum Sambuci, Herbæ Crassulæ,
Semperuiæ, Millefolij, Chamædryos,
Centauriæ, Centumneruicæ, Fragulæ,
Quinquefolij, Herbæ Tetrahit ana T̄b. j. β.
Rad. Althææ, Cumini, Myrrhæ ana T̄b. j.
Fœnigræci T̄b. β. Butyri ꝑ. v.
Sem. Vrticæ, Violarum, Papaueris rubci,
Menthæ Saracenicæ, Menthæ crispæ,
Lapathioli, Polyttichi, Carduncelli,
Matris sylvæ, Marathi, Herbæ Moschataæ,
Alleluiæ, Linguae ceruinæ, Crispulaæ,
Camphorataæ, Styracis, Medullæ ceruinæ,
Adipis vrsini gallinacii ana ꝑ. iij.
Thuris ꝑ. ij.
Olei Nardini ꝑ. j.

Fiat vnguentum secundum artem. * Ad frigiditatem & dolorem capitis, pectoris & stomachi, ad feliron hepatis & splenis, ad ilij dolorem, ad paralyticos, arthriticos, nephriticos, podagricos, ischiaticos, & ad omnes dolores, ad tumores, duriciem, spasmus, & febrientes, ad ignem vel solem inunctum. *Nicolaus Alexandrinus.*

A. Vnguentum Martiatum paruum.

R. Fol. Lauri, T̄b. iij.
Rutæ T̄b. ij. β.
Maioranæ T̄b. ij.
Rorismarini T̄b. j. β.
Myrti T̄b. j.
Esbrij, vel maioranæ summitates,
Balsamitæ, sem. Ocymi ana ꝑ. vj.
Butyri ꝑ. v.
Styracis, Medullæ ceruinæ, Adipis vrsini,
B. Adipis gallinacii ana ꝑ. iij.
Masticis ꝑ. iij.
Thuris ꝑ. ij. β.
Olei Nardini ꝑ. j.
Olei communis T̄b. vj.
Ceræ T̄b. iv.

Confice vt artis est. * Ad podagram frigidam siue calidam, paralyticos, arthriticos, nephriticos, ischiaticos, & ad omnia vitia, & dolores neruorum valet. *Nicolaus.*

C. Vnguentum Martiatum, aliud.

R. Masticis, Ceræ,
Styracis ana ꝑ. iij.
Oesypti ꝑ. vj.
Terebinthinæ ꝑ. j.

Confice vt artis est. * Ad articulorum morbos, & corporis languores ac resolutiones. *Paulus.*

Vnguentum Philagrios.

R. Ceræ ꝑ. iij.
D. Oesypti, succi Rutæ agrestis ana ꝑ. ij.
Euphorbij, Piperis, Ammoniaci, Croci,
Thuris, Castorei, Terebinthinæ,
Opopanax ana ꝑ. ij.
Styracis, Myrrhæ ana ꝑ. ij. β.

Fiat vnguentum secundum artem. * Spasmus & paralytim iuuat. *Mesues.*

Vnguentum stomachicum magistrale.

E. R. Olei Absinthij, Masticini, Nardini ana ꝑ. j.
Rosarum rubrarum, Coralli rubri,
Caryophyllorum, Cinnamomi, Ligni Aloes,
Masticis, Menthæ, Schœnanthi ana ꝑ. j.
Ceræ quantum sufficit.

Fiat vnguentum secundum artem. * Ventriculum & hepar roborat, horum dolorem a frigido lenit, appetentiam excitat, coctionem iuuat. *Medici Florentini.*

Vnguentum Dialthea, simplex.

F. R. Rad. Althææ T̄b. ij.
Sem. Lini, Fœnigræci ana T̄b. j.
Olei T̄b. iv. Ceræ T̄b. j.
Terebinthinæ ꝑ. ij.
Resinæ ꝑ. vj.

Radices sectæ, & cum seminibus confusæ, macerentur tribus diebus in aquæ T̄b. iix. deinde feruentiant, & mucilaginis inde expressæ T̄b. ij. sume, & coque cum alijs rebus, donec aquosum illud in mucilagine consumptum fuerit: & fac vnguentum Durat annos tres. * Emolliendi vim habet, calefacit & humectat. *Nicolaus.*

Vnguentum dialthea compositum.

R. Rad. Altheæ T̄b. ij.
Sem. Lini, Fœnigræci ana T̄b. j.
Scyllæ recentis ʒ. vi.
Olei T̄b. iv. Cera T̄b. j.
Terebinthinæ ʒ. ij.
Resinæ, Picis græcæ ana ʒ. vi.

Fiat vnguentum, vt superius: deinde addes gummi subsequentiâ dissoluta in aceto.

Galbani, Gummi hederæ ana ʒ. ij.

Misceantur probè, & reponantur. * Valet propriè ad dolorem pectoris ex frigiditate & pleurisi, & super pectus inunctum sanat omnia loca infrigidata: calefacit, mollificat, & humectat. *Nicolaus.*

Vnguentum ex bdellio.

R. Bdellij ʒ. vi.
Euphorbij, Sagapeni ana ʒ. iv.
Castorij ʒ. iiij. Cera ʒ. xv.
Olei lasmini, vel Keirini ʒ. x.

Bdellium & sagapenum dissoluantur aqua rutæ agrestis: cætera cum aqua calida vniantur, & fiat vnguentum. * Epilepsiam, paralytim, spasmus, cæteros nemorum affectus frigidos ac scirrhos iuuat. *Mesues.*

Vnguentum Bernardinum.

R. Granorum paradisi, Caryophyllorum,
Zingiberis albi ana ʒ. iij.
Sulphuris viui ʒ. vj.
Axungia porcina T̄b. j.
Moschi ʒ. ʒ.
Olei Spicæ ʒ. ij.

Terantur omnia subtiliter arida, ac commisce diligenter, fiatq; vnguentum.

DE VNGVENTIS REFRIGERANTIBUS.*Vnguentum rosatum Mesua.*

R. Axungia porcina T̄b. j.

Lauetur nouis aqua calente, & toties frigida: deinde addito

Rosarum rubr. recentium T̄b. j.

Probè terantur, & marcescant cum ea dies septem: coque igne lento, cola; rursus tantundem rosarum recentium cum ea tere, vt supra: idem fac tertio: quartò autem præter rosas affunde

Succi Rosarum rubr. ʒ. vj.

Olei Amygdal. dulc. ʒ. iij.

Coque igne lento ad succi consumptionem: cola & repone. Alij addunt Opij ʒ. j. * Phlegmonas, et si pelata, herpetas sedat, cephalalgiam calidam, & ventriculi ac hepatis intemperiem calidam mitigat. *Mesues.*

Vnguentum violatum.

Fiat vt Rosarum, sed ex violis nigris. * Idem quod rosarum pollet: præterea pleuritidi & thoracis inflammationi prodest.

Vnguentum refrigerans, Galeni.

R. Cera albæ ʒ. j.

Olei Rosati Omphacini ʒ. iv.

Aquæ fontis frigidissime quantum sufficit ad mul-

tum diuq; lauandum & subigendū ceratū: quod tadem ex aceto albo, pauco, claro, similiter subigendum est, addaturq; etiam aliquid aquæ rosacæ ad odoris gratiam acquirendam. Si qui fortè diutius asseruare debet, meminerint, vt subinde relauent posca bene acida, ne rancescat. *Mesues.*

Vnguentum populcon.

R. Oculorum populi arboris recentium, mensura Martio collectorum T̄b. j. ʒ.

Axungia porcina præparata T̄b. ij.

Oculi populi contundantur, & macerentur cum axungia, donec sequentes herbæ colligi queant: deinde,

R. Fol. Papaueris agrestis, fol. Mandragoræ,

Fol. Hyoscyami, Solani,

Vermicularis aut Crassulæ, Lactucæ,

Semperuini, Bardanæ, Portulacæ, Violariæ,

Vmbilici Veneris ana ʒ. iij.

Summitatum pruni tenerarum ʒ. iij.

Herbæ contundantur, & misceantur axungia & oculis populi: adde

Vini optimi quantum satis est.

Coquantur ad vini consumptionem: deinde cola, exprime. & fiat vnguentum. * Contra nimium calorem valet, & temporibus illitum somnum conciliat. *Nicolaus.*

Vnguentum caphuratum album.

R. Olei Rosati T̄b. j.

Cera albæ ʒ. iij. Cerussa ʒ. xij.

D Albi ouorum num. vj.

Caphuræ dissoluta cum aqua ros. ex arte ʒ. ij.
Fiat vnguentum secundum artem.

Vnguentum caphuratum rubrum.

R. Olei Rosati T̄b. j. ʒ.

Lithargyri ʒ. ij. Minij ʒ. iij.

Cerussa ʒ. j. ʒ.

Tuthiæ, Caphuræ ana ʒ. iij.

Cera ʒ. ij. in æstate: sed in hyeme ʒ. j.

Fiat vnguentum in pila plumbea cum pistillo plumbeo.

DE VNGVENTIS ASTRINGENTIBUS.*Vnguentum Comitissa.*

R. Cort. med. Glandium,

Cort. med. Castanearum,

Cort. med. Quercus arboris,

Baccarum Myrti, Caudæ equinæ,

Gallarum, Cort. Fabarum,

Acinorum Vuarum, Calycum, Glandium,

Sorbtorum immaturorum siccorum,

Mespilorum acerborum siccorum,

Fol. Capparis, fol. Prunioli syluest.

Rad. Chelidonij ana ʒ. j. ʒ.

Contundantur aliquantulum, & coquantur in decocti plantaginis quantum sufficit, ad dimidij consumptionem: cola, & in dicta colatura laua subsequentiâ nouem vicibus, semper recentem aquam decoctionis affundendo, quotiescunq; laueris,

R. Olei

R. Olei Myrtini, Mastichini ana T̄b. j. β.

Ceræ nouæ ʒ. iix. β.

Liqua & laua, vt dictum est: postea insperge sequentium rem tenuissimum puluerem:

Cort. med. Glandium,

Cort. med. Castanearum,

Cort. med. Quercus arboris ana ʒ. j.

Gallatum, succi Hypocistidis,

Cineris ossium crucis bubuli,

Baccatum Myrti, Acini uuarum,

Sorborum siccorum ana ʒ. β.

Trochisc. de Charabe ʒ. iij.

Misce, fiat vnguentum bonæ confidentiæ. * Inceptum abortum prohibet, hæmorrhoidas sistit, ac laxatos renes conciliat. *Variquana.*

Defensuum magistrale.

R. Boli Armeni, sang. Draconis,

Terræ sigillatæ ana ʒ. j.

Olei Rosati ʒ. vi.

Ceræ ʒ. j. β. Aceti ʒ. iij.

Coquantur simul oleum, cera, & acetum, donec acetum cōsumptum fuerit: dein de sublatum ab igne vbi refrigerari cœperit, adde reliqua in tenuissimum puluerem trita. *Florentini.*

DE VNGVENTIS emollientibus.

Vnguentum resumptiuum, vulgare.

R. Axungie porci recentis sine sale ʒ. iij.

Axungie Gallinacæ, Anseris, Anatis ana ʒ. iij. D

Oesypi humidæ ʒ. β.

Olei Violati, Chamæmeli, Anethini ana ʒ. j.

Butyri recentis T̄b. j.

Ceræ albæ ʒ. vi.

Mucilaginis Tragacanthæ,

Mucilag. sem. Coroneorum, Lini,

Bismalæ, Gummi Arab. ana ʒ. β.

Misce, & fiat vnguentum.

Vnguentum tetrapharmacum.

R. Picis nigre, Resinæ, Ceræ, Adipis vaccini ana ʒ. iij. E

Fiat vnguentum. * Calefacit, humectat, dolorem sedat, & pus mouet. Macedonicū ex iisdem constat: sed insuper additur thuris vna pars. *Galeni.*

Vnguentum de artanita minus.

R. Succi Artanitæ, siue succi Cyclaminis,

Succi glutinosi ex rad. Filicis extracti,

Succi Ebuli ana ʒ. ix.

Succi summitarum Tamaricis ʒ. iij.

Oesypi humidæ ʒ. v.

Olei Irini T̄b. ij.

Bdellij. Ammoniaci ana ʒ. j. β.

Aceti, quantum satis est ad ammoniacum dissolendum,

Ceræ citrinæ ʒ. vi.

Cort. rad. Capparis ʒ. j. β.

Spicæ ʒ. iij.

Consicæ secundum scitrem vnguentum. * Splenis humores etiam scirrhosos dissoluit, & strumas. *Mesier.*

A

Vnguentum ex bryonia.

R. Olei communis T̄b. iij.

Medullæ crurum bouis T̄b. j.

Butyri recentis T̄b. β.

Succi Bryoniæ, succi Cyclaminis ana T̄b. j.

At quia hic cyclamen recens in copia non habemus, oportebit radices siccas cyclaminis accipere, & diligenter coquere in sufficienti aqua, in qua tamen antea dies aliquot sint maceratæ: sicque succum fortiter exprimere, atque iterum si

B

libet coquere ad mellis spissitudinem (præsertim quando diutius asserrare studium est) eo ferè modo, quo paratur succus glycyrrhizæ. Bulliant simul ad lentum ignem, vsque ferè ad consumptionem succi, & coletur. Colaturæ adde

Pulueris Asplenij, cort. Capparorum,

Cort. Tamarisci, sem. Agni casti ana ʒ. iij.

Misce, & fiat vnguentum. *Ferrarienses.*

DE VNGVENTIS abstergentibus.

Vnguentum Apostolicum.

R. Ceræ albæ, Terebinthinæ,

Resinæ Hammoniaci ana ʒ. xiv.

Aristolochiæ longæ,

Thuris. Bdellij ana ʒ. vi.

Myrrhæ Galbani ana ʒ. iij.

Lithargyri ʒ. ix.

Opopanax, Aeruginis ana ʒ. iij.

Olei communis T̄b. iij. Hycme verò T̄b. iij.

Gummi in aceto albo soluta, coque cum oleo, cera, resina, terebinthina & lithargyro ad accenti consumptionem: deinde reliqua adde tenuissimè trita. * Efficax est contra vulnera & vlcera difficilia, & fistulas, consumit carnem mortuam, & cōsumptam restaurat, duram mollit, & plargas sanat. *Auicenna.*

Vnguentum album, vnguentum De cerussa dictum.

R. Lithargyri albi loti ʒ. j.

Cerussa aqua rosarum lotæ ʒ. v.

Ceræ albæ ʒ. viij. Olei ros. ʒ. iij.

Albuminis ouorum num. j.

Ceræ liquatæ in oleo rosato, lento igni, iniice cerussam & lithargyrum probe contrita: misce, & postremò adde albumen oui. Alij addunt capurræ momentum, & capuratum vocant. * Poller aduersus vlcera, scabiem, & adustionem. *Auic.*

F

Vnguentum album, aliter.

R. Cerusse, Lithargyri ana ʒ. vi.

Plumbi vsti, Scorix argenti ana ʒ. β.

Masticis, Thuris ana ʒ. iij. β.

Olei rosati, Aceti albi ana quantum sufficit.

Tritus omnibus in mortario, assunde paulatim nunc oleum, nunc acetum, semper mouèdo, donec pinguecant, velut nutrita. *Mesier.*

Idem, aliter.

R. Olei communis T̄b. ij.

Cerussa subtilis T̄b. j.

Ceræ albæ ʒ. viij.

Et quidam addunt caphuræ ꝑ. ij.
Fiat vnguentum secundum artem. *Rhafs.*

Aliter.

R. Cerussæ in aqua rosarum lotæ ꝑ. xiiij.
Lithargyri albi loti ꝑ. j. ß.
Olei rosati ꝑ. ij. ꝑ. ij.
Ceræ albissimæ ꝑ. xj. aut circiter.
Confice secundum artem.

Vnguentum de minio.

R. Minij læuissimè triti ꝑ. ij.
Olei rosati, Myrtini ana ꝑ. ij.
Coquantur lento igne cum Ceræ albæ ꝑ. ß. *Florenitini.*

Aliud de minio Caphuratum.

R. Minij triti ꝑ. ijij.
Lithargyri ꝑ. ij.
Cerussæ ꝑ. j. ß.
Tuthiæ, Caphuræ ana ꝑ. ijij.
Olei Rosati ꝑ. j. ß. Ceræ albæ ꝑ. ij.

Liquatam ceram cum oleo lento igne, misce in mortario plumbeo cum reliquis rebus tenuissimè tritis. * Valêt ad vlcera mala & antiqua. *Idem.*

Vnguentum Basilicon minus.

R. Ceræ flauæ, Resinæ pinguis, Picis græcæ ana ꝑ. j.
Olei communis quantum sufficit.
Fiat vnguentum lento igne. Alij terebinthinam addunt: alij verò terebinthinam picis loco ponunt. * Idem pollet quod Basilicon maius, sed imbecillius: recentibus tamen capitis & neruofarum partium vulneribus & vlcibus aptius e-rit. *Mesues.*

Vnguentum Basilicum maius: Galeni enneapharmacum est.

R. Ceræ albæ, Resinæ pini, Seui vaccini, Picis græcæ, Picis nigræ, Terebinthinæ, Thuris, Myrrhæ ana ꝑ. j.
Olei communis q. l.
Fiat vnguentum. *Mesues.*

Aliter.

R. Ceræ ꝑ. vj. Picis græcæ ꝑ. ijij.
Reliquorum ana ꝑ. j. ß.
Olei quantum sufficit.
* Vlcera phlegmone carentia, præsertim partium neruofarum, terget, carne implet.

Vnguentum Aegyptiacum.

R. Aeruginis ꝑ. v. Mellis ꝑ. xiv.
Aceti albi ꝑ. vij.
Coque igne, & tantisper moue, donec fiat rubrum. Alij sumunt eius medicamenti ꝑ. vj.
Chalcanti vsti ꝑ. ij.
Olei rosati ꝑ. ijij.
Ceræ quantum sufficit.
Fiat vnguentum. * Conferat ad vulnera antiqua, fistulasq; terget: carnis excessentia medetur, vehementerq; exicat. *Mesues.*

Aliud.

R. Aquæ Plantaginis,

A Vini Malorum granatorum, Mellis ana ꝑ. ij.
Aluminis rupis, Aeruginis ana ꝑ. x.
Coque, & moue, donec fiat rubrum. *Ioannes de Vigo.*

Aliud.

R. Mellis ꝑ. j.
Aceti optimi ꝑ. vj.
Aeruginis ꝑ. j.
Aluminis rupis ꝑ. v.
Coque, & moue, donec rubrum fiat. *Guido.*

B

Vnguentum viride, Andromachi.
R. Resinæ pini ꝑ. ij.
Ceræ ꝑ. j. ß.
Olei communis ꝑ. ijij.
Aeruginis æris ꝑ. ijij.
Resinam & ceram in oleo liquabis: deinde æruginem tenuissimè tritam addito. * Recentia vulnera, & quæcunque non magna sunt, sanat. *Galenus.*

Vnguentum mundificatiuum magistrale.

R. Mellis rosati colati ꝑ. j. ß.
Terebinthinæ claræ ꝑ. ijij.
Succi Apij, succi Prasilij ana ꝑ. ß.
Succi Absinthij ꝑ. ij.
Simul coquantur: deinde addantur
Farinæ Hordei, Fabarum ana ꝑ. xj.
Farinæ Lupinorum, Orobi ana ꝑ. ijij.
Sarcocollæ, Myrrhæ ana ꝑ. j. ß.
D Reduc in puluerem, & fac vnguentum.

Vnguentum citrinum.

R. Boracis ꝑ. j. (alij ꝑ. ij.)
Caphuræ ꝑ. j.
Coralli albi ꝑ. ß.
Gypsi ꝑ. j.
Vmbilici marini, Tragaanthæ albissimæ, Amyli, Crystalli, Enthali, Dentalij, Thuris albissimi, Nitri ana ꝑ. ijij.
E Marmoris albi ꝑ. ij.
Gersæ serpentariæ ꝑ. j.
Cerussæ ꝑ. vj.
Axungia porcina recentis non salitæ, sed præparatæ & mundæ ꝑ. j. ß.
Seui caprini præparati ꝑ. j. ß.
Adipis gallinacii præparati ꝑ. j.
Axungiam porcina atq; adipem gallinacium liqua simul, & impone tepidis adhuc, torticum citrei mali satis magnam quantitatem, & mactentur per mensam vnum. Postea eximito cortices, & eliquati porcini adipis recipe, vt dictum est, ꝑ. j. ß. Adipis gallinacii ꝑ. j. & adde seuum caprinum: deinde addantur reliqua tenuissimè trita: vltimò verò insperge Caphuram subtilissimè tritam. Notandum est in hoc vnguento, non concordare exemplaria in ponderum caracteribus. Nam quidam pro ꝑ. ponunt ꝑ. & e contra. * Faciei maculas emendat, scabiem in quacunque corporis parte exiterit, cicatrices extenuat, ruborem oculorum aufert, & ea quæ aspera sunt leuigat. *Nicolaus.*

Vnguentum

Vnguentum rubeum, capburatum.

R. Olei Rosati ℥. β.
Lithargyri ℥. ij.
Minij ℥. iij.
Ceruffæ ℥. j. β.
Tuthiæ, Caphuræ an. ℥. iij.
Cera ℥. ij. in æstate: sed in hyeme ℥. j.

Fiat vnguentum in pila plumbea cum pistillo plumbeo.

Vnguentum Pforicum Alexandri.

R. Ceruffæ, Lithargyri pforici,
Aloes, Croci, Cadmiæ argenteæ,
Argenti viui extincti ana. part. æquales,
Olei Oleandri, Aceti an. q. f.

Fiat vnguentum. * Pforam sanat, impetiginem à pituita falsa, cutis asperitatem, & alia cutis vitia terget. *Mesues.*

Aliud.

R. Lithargyri albi,
Calcanthi ana. part. j.
Aeruginis partem dimidiam,
Aceti acerrimi quantum sufficit.

Terantur die vno in sole æstiuo, paulatim affundendo acetum. Deinde in vase vitreo probè obstructo, condantur sub fumo diebus quadraginta. * Ad fistulas, caneros, scabiem siccam, lepram, carnis putridæ incrementum. *Mesues.*

Vnguentum pforicum, siue enulatum.

R. Rad. Enulæ campanæ coctæ cum aceto, & pistata ℥. j.

Axungia porci, Olei communis an. ℥. iij.
Cera nouæ ℥. j.
Argenti viui extincti,
Terebinthinæ lotæ an. ℥. ij.
Salis communis puluerizati ℥. β.

Incorporentur vt dect.

Vnguentum de Lithargyro.

R. Lithargyri ℥. ij.
Ceruffæ ℥. β.
Aceti ℥. j.

Olei rosati quantum sufficit.

Fiat vnguentum lento igne, potest etiam fieri crudum in mortario plumbeo. * Vlcera & excoitationes à calore solis, strictiore caleco, itinere, excoitatione, frictione & coitu sanat.

Tripharmacum crudum.

R. Lithargyri, Aceti fortis an. ℥. iij.
Olei communis ℥. vj.

Lithargyri tenuissimè tritus mouetur, cōtinuò paulatim affusis oleo vicissim & aceto. * Prodest scabiei, & cutis vlcerebus, vt superius. *Mesues.*

Vnguentum contra serpiginem, & impetiginem, atque elephantiam.

R. Sulphuris, Aloes, Lithargyri,
Arsenic, Argenti viui, Tartari,
Masticis, Olibani, Cymini,
Picula, Axungia veteris an. q. f.

A Quæ sunt terenda, tere, & tempera cum aceto, & oleo, & succo Lappaceoli, & succo Fumiterre quantum sufficit, & postea inungatur ad Solem, vel ad ignem. *Nicolaus.*

Vnguentum pro scabie.

R. Styracis liquidæ ℥. j.
Terebinthinæ lotæ,
Butyri loti ana ℥. ij.
Succi Limonum ℥. j. β.
Ceruffæ lotæ ℥. j.
Salis ℥. ij.

B Miscæ, fiat vnguentum in mortario plumbeo.

Vnguentum ad scabiem, aliud.

R. Axungia porci ℥. v.
Olei Laurini, Argenti viui extincti,
Cera mundæ, Masticis, Thuris albi an. ℥. ij.
Salis ℥. iij.
Succi Plantaginis,
Fumiterre quantum sufficit.

C Ceram, Oleum laurinum, & Axungiam pone ad ignem cum succis, & bulliant, donec simulliquefiant: deinde adde Salem, Olibanum & Masticen, & bulliant omnia simul, vsq; ad consumptionem succi: postea deponantur ab igne, & addatur Argentum viuum extinctum, vt supra, & vtere. Potens est. Sed caue, ne ob Argentum viuum attingat propè membra principalia, addeque Masticen. Syl. hoc vnguentum sine Argentum viuo paratum commendat.

Aliud pro pueris.

R. Terebinthinæ bene lotæ ℥. ij.
Butyri loti ℥. ij.
Salis ℥. j.
Succi Limonum ℥. j. β.
Vitellos ouorum num. iij.
Olei Rosati ℥. j.

Miscæ, & fiat vnguentum.

Aliud ad scabiem, nostrum.

E R. Seui hircini ℥. ij.
Olei Cera ℥. ij.
Olei Malorum aureorum ℥. j.
Olei herbæ Nicotianæ ℥. β.
Sulphuris triti, Salis ana ℥. j.
Succi Nicotianæ ana ℥. j. β. Miscæ.

Vnguentum de Tuthia, seu Diapompholygos, magistrale.

R. Olei Rosati,
Omphacini ana ℥. vj.
F Olei Myrtini, Vnguenti Populei an. ℥. ij.
Tol Plantaginis, Solani an. M. ij.
Herbas minutim incisas cum oleis miscabis, & diebus octo marcescere sinas: deinde coctas aliquantulum colabis, & colaturæ addes
Cera alba ℥. iv. β.
Coquantur igne lento, donec Cera liquata sit, semper agitando: aufer ab igne, & adde
Lithargyri ℥. vj.
Pompholygis, siue Tuthiæ præparata
Ceruffæ trite ana ℥. ij.
Plumbi vsti ℥. vj. Caphuræ ℥. j.

Omnia in pilam plumbeam iniecta, horis duabus continuis agitentur, deinde in vase vitreato reponantur.

Vnguentum Diapompholygos,
aliud.

R. Olei Rosati, Ceræ albæ ana ʒ. vi.
Succi Solani q. f.
Cerussæ latæ ʒ. ij.
Plumbi vsti & loti,
Tuthiæ præparatæ ana ʒ. j.
Thuris puri ʒ. j.

Ceram liqua cum oleo, lento igne, & in pilam plumbeam iniice, additis quæ terenda sunt, in tenuissimum pulchrè redactis: moue continuò, & paulatim succum suprâ dictum instillato, perpetuò mouens sex horis continuis. * Vtilia sunt ad exiccanda erysipelata, vulnera sordida purganda, & sananda tibiæ ulcerata: aliorum locorum concaua vel dissipata replent, refrigerat, & cicatrizant. *Nicolaus.*

Vnguentum ad pediculos.

R. Sem. Staphisagriæ ʒ. ij.
Hellebori albi ʒ. j.
Salis ʒ. ij.
Argenti viui ʒ. ij.
Aceti vini ʒ. ij.
Axungia porcinæ T̄. j.
Olei Laurini ʒ. ix.
Saponis Veneti T̄. β.

Fiat vnguentum secundum artem.

Vnguentum Mercuriatum cum
Theriaca.

R. Butyri ʒ. ij.
Axungia porci ʒ. iix.
Theriaca, Mithridati ana ʒ. β.
Argenti viui extincti ʒ. vij.
Lithargyri, Salis communis ana ʒ. vj.
Crocij ʒ. j.
Olei Vermium terrestrium ʒ. j.
Aquæ ardentis ʒ. j.
Moschi G. v.

Fiat vnguentum. *Adolph. Occo.*

DE VNGVENTIS CAR-
nem generantibus.

Vnguentum ceraseos magnum.

R. Hammoniæ ʒ. j.
Bdellij, Thuris masculi,
Aristolochiæ, Sarcocollæ ana ʒ. v.
Myrrhæ, Galbani ana ʒ. β.
Lithargyri ʒ. xv.
Aloes, Opopanacis ana ʒ. ij. β.
Aeruginis ʒ. iij.
Resinæ ʒ. xiv.
Ceræ albæ ʒ. ij.
Olei quantum sufficit.

Lithargyrum tere, & cum oleo coque, donec liquescat. Tunc depone ab igne, & dum modicè refruxerit, misce Hammoniacum & Bdellium A-

A ceto soluta: redde igni, coque ad iustam crassitiam, tunc; reliqua permisce. * Ulcera maligna, putrida, fistulosa, forde & carne mortua purgat, carne implet, glutinat, & cicatrice tegit. *Mesues.*

Vnguentum ceraseos paruum.

R. Aristolochiæ, Ireos, Sanguinis Draconis, Hammoniæ, Sarcocollæ ana ʒ. β.
Lithargyri læuigati ʒ. v.
Olei T̄. j.

B Coque Lithargyrum cum oleo, donec liquesciat: tunc cætera, vt in priore, misce. * Ulcera tam vetera, quam noua terget, carne implet, glutinat, cicatrice claudit. *Mesues.*

Vnguentum aureum.

R. Ceræ citrinæ ʒ. vj.
Olei boni T̄. ij. β.
Terebinthine ʒ. ij.
Resinæ Colophonianæ ana ʒ. j. β.
Thuris, Mastice ana ʒ. j.
Crocij ʒ. j.

C Confice secundum artem. Durat annos tres. * Vlnera certa & salubriter glutinat. *Mesues.*

Vnguentum mirabile.

R. Myrrhæ, Aloes,
Sarcocollæ ana ʒ. i.
Mellis despumati ʒ. vj.
Vini albi boni q. f.

Coque igne lento ad spissitudinem. * Ulcera putrida & fistulosa purgat, carne implet, glutinat, cicatrice tegit, putredinē arceat. Et si vlceri caro supercreuerit, adde vnguenti chalciteos ʒ. β. *Idem.*

Aliud.

R. Myrrhæ, Aloes ʒ. ix.
Vini albi quantum sufficit.

His tritis tenuissimè vinum paulatim affunde, semper miscendo, vsque ad Mellis crassitudinem: vtere. Addunt nonnulli Chalciteos ʒ. j. β. alij olei Myrrini & vini portionem paucam vicissim miscent. *Idem.*

E *Vnguentum è Caprifolio, magistrale.*

R. Caprifolij M. iv.
Caprifolium minutim incisum, & in vino optimo maceratum die vno, coques ad tertias, cola: & colaturæ adde

Olei Rosati T̄. vj.
Resinæ pinguis,
Terebinthina,

F Ceræ flauæ ana T̄. j.

Fiat vnguentum, vt artis est.

Vnguentum è Caprifolio, aliud.

R. Terebinthine,
Resinæ Pini,
Ceræ nouæ ana ʒ. iv.
Olei Rosati ʒ. iix.
Mastice, Thuris ana ʒ. j.
Gummi Elemi ʒ. ij.

Caprifolij, Betonicæ ana ʒ. iij.

Vini optimi T̄. x.

Caprifolium & Betonicam tenuissimè terito, & macera

macera vino horis 24 deinde reliqua adde, præter Gummi, Thus, & masticen. Coquantur luculento igni, donec vini pars dimidia consumpta sit, imò donec virefcere incipiat: cola, & concrefcere finito: deinde, effuso vino, rursus coquatur, donec quicquid remaserit vini, absumptum sit: iterum cola. & reliqua adde in puluerem tenuem redacta, & coque lento igne, donec calefcant, semper agitando: aufe r postmodum ab igne, & frigido loco reponere, donec refrigerit perpetuò mouens. * Ad capitis vulnera præstantissimum est. *Carpus.*

Vnguentum capitale.

R. Gummi Elemi ℥. iij.
Hammoniæ ℥. ij.
Terebinthinæ, Resinæ Pini ana ℥. iij. β.
Ceræ quantum sufficit.

Fiat vnguentum, gummi dissolutis secundum artem. Percoquitur etiam amplius, vt cerati formam sumat. *Conciliator.*

Vnguentum Diapalma.

R. Ceræ nouæ, flauæ, Terebinthinæ,
Masticis Cerasæ, Picis Græcæ,
Olei Rosati q. s. est.

Rad. Palmæi (Italis *Zaffaioni* vocatur) q. s. est. Misce, & coque, donec radices profus liccētur: cola, & serua ad vsum. * Vlcera sordida mundificat, sanat, & cicatricem inducit: tumores resoluat, discutit: dolores que lenit. *Fiorauantus.*

Emplastrum rubeum Græcum.

R. Olei T̄. ij.
Aceti T̄. j. β.
Lithargyrii, Aeris viridis ℥. j.

Coquatur Lithargyrium cum Aceto & oleo, donec ingrossetur, & tunc ponatur viride Aes, & coquatur, donec inspissetur, & rubrum efficitur: & fiat emplastrum. * Rectificat vlcera maligna, & difficilis consolidationis. *Galenus.*

Emplastrum viride herbarum.

R. Chelidonæ, Plantaginis, Scabiosæ,
Vrticæ, Leuistici, Centrum galli ana M. j.
Conquassentur, & cum libris duabus Olei per septem dies temperentur: deinde bulliant, & exprimendo colentur: cui addatur

Ceræ ℥. iij.
Terebinthinæ ℥. vi.
Resinæ ℥. ij.

Bulliant, donec parum spissentur, deinde aufertantur ab igne, addaturque

Thuris, Sarcocollæ,
Aloes ana ℥. j.
Aristolochiæ longæ,
Floris æris ana ℥. vi.

Misce, & fiat vnguentum. Plagas veteres mundificat: carnem superfluum consumit, consolidat, & sanat. *Dynus.*

Vnguentum diaireos.

R. Scui Vaccini T̄. β.
Olei Rosati ℥. iv.
Ceræ ℥. ij.

A Rad. Ireos ℥. j.
Thuris, Sarcocollæ,
Masticis, Aloes,
Aristolochiæ ana ℥. ij.
Terebinthinæ quart. j.

Fiat vnguentum. Carnem generat. *Dynus Florent.*

Vnguentum mirabile Nicodemi.

R. Myrrhæ, Aloes,
Sarcocollæ ana ℥. j.
Mellis despumati ℥. vj.

B Vini albi q. s.

Coque igne lento ad spissitudinem. Vlcera putrida & fistulas purgat, carne implet, glutinat, cicatricem tegit, putredinem arceat. *Mesues.*

Vnguentum alterum Nicodemi.

R. Myrrhæ, Aloes ana ℥. ix.
Vini albi quantum sufficit.

Tritis tenuissimè vinum paulatim affunde, semper miscendo vsque ad mellis crassitudinem: Vtere. Addunt nonnulli

C Chalciteos ℥. j. β.
Olei Myrtini, Vini parum. Misce.

Vnguentum ex panno lineo

Hebenzæ ar.

R. Opopanacis ℥. j.
Rasuræ panni linei, tenuis, puri antiqui ℥. β.
Vini, Mellis, Olei rosati ana ℥. v.
Lithargyrii, Aloes,
Sarcocollæ,

D Myrrhæ ana ℥. ij. β.

Tere paulatim, affundendo nunc Vinum, nunc Mel, nunc Oleum. * Mirabile ad vlcera maligna, fistulosa, carne implenda. *Mesues.*

Vnguentum de Lino.

R. Rasuræ panni linei benè mundati part. β.
Opopanacis part. ij.
Vini, Mellis, Olei rosati ana part. v.
Lithargyrii, Aloes,

E Sarcocollæ ana tertiam partem illius.

Fiat vnguentum. Carnem generat. *Anicema.*

DE VNGVENTIS
glutinantibus, & cicatricem
inducuntibus.

Vnguentum potabile.

R. Butyri recentis sine sale T̄. iij.

F Rubiæ tinctorum,
Castorei, Spermatis Ceti,
Tormentillæ ana ℥. j.

Bulliant simul in vino odorifero ad vini cōsumptionem, ac fiat vnguentum secundum artem. * Datur ad consolidandum casum ex alto.

Vnguentum desiccantium rubrum.

R. Lapidis Calaminaris,
Terre sigillatæ ana ℥. iv.
Lithargyrii auri, Cerasæ ana ℥. iij.
Caphuræ ℥. j.
Ceræ ℥. v.

Olei Rosati, Violati ana ꝑ. vi.
Fiat vnguentum secundum artem.

DE VNGVENTIS erodentibus.

Vnguentum ex Cantharidibus.

R. Cantharidum recentium ꝑ. x.

Axungia porci ꝑ. v. ꝑ.

Tere simul, dies septem marcescant: post coque, cola, serua vitro vase. * Cauticū phænigmon, & vesicas excitat, vlcera: alphos, panos, lentiginis, cutis maculas delet. *Mesues.*

CARNEM quoque auferunt, vnguentum Aegyptiacum, vnguentum Apostolicum, Psoricum, &c. de quibus vide supra.

DE VNGVENTIS extrahentibus.

Vnguentum fuscum.

R. Olei T̄. j. ꝑ.

Cera noua ꝑ. iv.

Picis Græca, Nigra ana ꝑ. ij.

Masticis, Thuris, Galbani, Thuris ana ꝑ. j.

Sagapeni ꝑ. ij.

Terebinthina ꝑ. j.

Fiat vnguentum. * Sanandi vim habet, & extrahendi. *Nicolaus.*

Aliud.

R. Olei communis, Seui hircini ana T̄. j.

Picis nigra T̄. ꝑ.

Picis Græca ꝑ. iij.

Masticis, Thuris, Galbani,

Hammoniacci, Opopanacis,

Sagapeni, Cera ana ꝑ. ꝑ.

Oleum, Seuum, & Picem liquabis: deinde Gummi dissoluta secundum artem adicies: deinde reliqua tenuissimè trita, semper agitando, donec percoquantur His ab igne sublatis, adde

Terebinthina ꝑ. ij.

Probè miscantur, & reponantur.

DE VNGVENTIS dolorem sedantibus.

Vnguentum D. Gereonis de Sapone, ad dolores iuncturarum, pro domo pauperum.

R. Saponis albi & mundi, minutim incisi ꝑ. iij. ꝑ.

Bulliant in aqua Fumiterræ ꝑ. vj. Ebullitione vana facta, adde

Olei de Euphorbio,

Olei Hypericonis ana ꝑ. ꝑ.

Olei Iuniperi ꝑ. j. ꝑ.

Olei Vermium terrestrium ꝑ. j.

Bulliant iterum ad consumptionem aquæ: deinde adde

Masticis, Thuris ana ꝑ. iij.

Sulphuris viui, Euphorb j,

A Pyrethri ana ꝑ. ij. ꝑ.

Misce, fiat vnguentum. *Augustani.*

Vnguentum ad hemorrhoidas.

R. Thuris ꝑ. ꝑ.

Lycij, Myrrha, Croci ana ꝑ. iij.

Opij ꝑ. j.

Decoquantur in lactis caprini ꝑ. vj. ad consumptionem tertiae partis, cui adde

Mucilaginis, Psyllij ꝑ. ꝑ.

Olei Rosati ꝑ. j.

Vitellum oui num. j.

Misce, & fiat vnguentum. *Augustani.*

Vnguentum ad oculos magistrale.

R. Carnis pinguis exiccata,

Vini maluatici ana ꝑ. iij.

Tuthia preparata ꝑ. j.

Cera albæ quantum sufficit.

Caro cum Maluatico coquantur vsq; ad vini Maluatici consumptionem: deinde cola, & Cera liquata, adde postremò Tuthiam: probè commi-

sceto, & reponc. *Medici Florentini.*

Aliud magistrale.

R. Butyri recentis ꝑ. iv.

Cera albæ ꝑ. j.

Liqua, & laua sæpius aqua Rosacea, & Prunorum, & adde

Tuthia preparata ꝑ. ꝑ.

Caphura ꝑ. j.

Fiat vnguentum. *Idem.*

D *Vnguentum anodynum.*

R. Olei Lilioram alborum ꝑ. vj.

Olei Anethini, olei Chamæmelini ana ꝑ. ij.

Olei Amygdalarum dulc. ꝑ. j.

Pinguedinis Anatis,

Pinguedinis Gallinae ana ꝑ. ij.

Cera albæ parum.

* Dolores quacunq; corporis parte mitigat. *Augustani.*

E *Vnguentum pectorale.*

R. Mucilaginis sem. Psyllij,

Tragacanthæ, Gummi Arabici,

Sem. Lini, Foenigræci, Adipis Gallinae,

Medullæ Vituli,

Butyri recentis, loti cum aqua Violarum ana ꝑ. j. ꝑ.

Olei Violati,

Olei Amygdalarum dulc. ana ꝑ. j.

Cera albæ quantum sufficit.

Fiat vnguentum. * Mitigat dolores pectoris, & tussim: digerit, maturat, faciliat sputum, & resoluat pleurelim.

Aliter.

R. Olei Amygdalarum dulc. ꝑ. iv.

Olei Chamæmelini,

Olei Violati ana ꝑ. ij.

Butyri recentis ꝑ. vj.

Adipis Gallinae, Adipis anatis ana ꝑ. ij.

Iridis ꝑ. ij. Croci ꝑ. ꝑ.

Cera albæ ꝑ. iij.

Ceram & adipem in oleis liquato, deinde sæpius lauato

auato aqua Capillorum Veneris, aut aqua Hor-
dei. His probe lotis, adde Iridem, & Crocum, in
tenuissimum pulcrem redacta. * Laterum do-
lores & pectoris mitigat, tussim sedat, maturat,
excretionē iuuat, & expectorat, humores cras-
sos digerit, & attenuat. *Augustani.*

Vnguentum magnum Fiorauanti.

R. Argenti viui ℥. vj.
Oxymellis scyllitici ℥. iij.

Misce bene in vase vitreo, & agitentur optimè
simul, dum Argentum in cinerem conuertatur,
& mortificetur: tum sensim effundatur Oxymel,
vt Argentum viuum siccum remaneat. Postea

R. Olibani albi tritici,
Cerusæ ana ℥. j.

Misce cum supra dicto Argento viuo, in morta-
rio lapideo, addendo liquoris nostri magni ma-
gistralis quantum satis est ad incorporandum.
Quo facto, adde, & misce

Pinguedinis Porci ℥. iij.

& erit factum. Valet ad morbum Gallicum, dolo-
res, plagas: oculorum ardores tollit impositum.

*Vnguentum Gleucinum An-
dromachi.*

R. Myrrhæ ℥. ij.

Nardi Indicæ ℥. ij.

Costi ℥. iij.

Styracis ℥. j.

Bdellij, Sampsuchi, Xylobalsami,

Lentisci, Cardamomi, Spathæ,

Iridis Illyricæ, Misyo,

Asari ana ℥. ij.

Melilori ℥. j.

Nardi Gallicæ ℥. j.

Aspalathi, Calami ana ℥. ℥. β.

Aristolochiæ longæ ℥. β.

Sem. Rorismarini sextar. ij.

Thuris ℥. iij.

Cassæ ℥. iij.

Fœnigræci sextar. ij.

Sphagni, Amomi ℥. ij.

Cort. Thuris ℥. j.

Rosarum siccarum ℥. ij.

Brathyos ℥. vj.

Fœniculi ℥. ij.

Fructus Balsami ℥. ij.

Croci ℥. iij. al. ℥. vj.

Baccarum Lauri ℥. j.

Piperis albi ℥. j.

Opobalsami, Vascula iij.

Malabathri fol. ℥. ij.

Pinearum ℥. ij.

Rutæ viridis ℥. ij.

Salis Ammoniaci Denar. iv.

Nitri Denar. iv.

Vini veteris sextar. ij.

Musti boni fidilia ij. β.

Olei veteris ℥. v.

Preparato diebus xl. Ad dolorem lassitudinē-
que longè est accommo datissimum.

**DE VNGVENTIS
somniaferis.**

Vnguentum somniferum magistrale.

R. Olei Papauerini, Nymphææ ana ℥. β.
Opij, Cassæ, Croci ana ℥. j.
Misce cum pauca Cera. *Medici Florentini.*

**DE VNGVENTIS
ad ambusta.**

Vnguentum ad Ambusta magistrale.

R. Olei Rosati ℥. iij.
Olei ex ouis ℥. ij.
Nitri albi puluerizati ℥. ij.
Cera albæ ℥. j. β.
Cort. medul. Sambuci M. j.

Fiat vnguentum lento igne secundum artem. *Me-
dici Florentini.*

Aliud ad idem.

R. Hederæ foliorum,
Baccarum Hederæ ana partes æquales.
Contunde, & succum exprime. Ex huius autem
succo ℥. j.
Olei communis ℥. j.
Cera quantum sufficit.
Fiat vnguentum. *Idem.*

Vnguentum ex Calce.

R. Calcis extinctæ ℥. iij.
Olei ℥. j. Cera ℥. iij.
Calx singulis diebus eluitur, & subsidere permit-
titur: aqua diebus decem spongia exprimitur:
deinde Calx aqua Rosacea lauari debet, & sic-
cari postea sineur. Vbi Cera ex Oleo liquefacta,
ab igne que sublata fuerit, & iam concrecere in-
cipit, eadem tenuissimè trita admiscetur, reponi-
turque. * Ad ambusta valdè efficax est.

**DE VNGVENTIS
purgantibus.**

Vnguentum Agrippæ Regis.

R. Rad. Bryoniæ ℥. ij.
Rad. Cucumeris asinini ℥. j.
Scyllæ ℥. β.
Ireos ℥. iij.
Rad. Filicis,
Rad. Ebuli,
F Tribulorum aquaticorum ana ℥. ij.
Cera albissima ℥. xv.
Olei albissimi ℥. iij.

Radices omnes istæ recentes incisæ & contusæ
macerentur in oleo per dies Octo, deinde co-
quantur, postea exprimantur, & in colato Oleo
& expresso, refoluatur Cera, & fiat vnguentum
secundum artem. Seruatur ad annos tres. * Hy-
dropicis, omnibus corporis œdematis succur-
rit. Neruorum mala sanat, vrinam mouet, extrin-
secus illitum ventrem subducit, doloriq; renum
vult. *Nicolau.*

Vnguentum de Artanita maius.

R. Succī Cyclaminis ℥. iij.
Succi Cucumeris agrestis ℥. j.
Olei Irini ℥. ij. Butyri ℥. j.
Pulpæ Colocynthidis ℥. iv.
Polypodij ℥. vj.
Euphorbij ℥. β.

Contundenda terantur, & macerentur succis & oleis dies octo in vase vitreo: post semel feru-
fac in duplici vase, cola. Colaturæ adde

Sagapeni ℥. vij. β.
Myrrhæ ℥. iij.

Dissoluantur hæc aceto, & coquantur in prædi-
cta colatura ad succorum consumptionem: de in-
de adde

Ceræ ℥. v.
Fellis Taurini ℥. vij. β.

Feruescat simul, donec Cera liqueat: tunc in-
spere paulatim subsequenti medicamento-
rum puluerem

Scammonij, Aloes, Colocynthidis,
Mezeri, Turbith ana ℥. vij. β.
Salis gemmæ ℥. iv. β.
Euphorbij, Piperis longi,
Zingiberis, Chamæmeli ana ℥. iij.

Misce, & fiat vnguentum: * Illitum stomacho, vo-
mitu purgat: hypogastrio autem inunctum, al-
uum deijci: ob id hydropicos mirè iuuat, scor-
fum excrementum largè vacuando: vermes quo-
que necat, & educit. Adhibetur non potentibus
sumere medicamentum purgans. *Mesues.*

*Medicamentum ad vermes,
magistrale.*

R. Succī Absinthij, Abrotani,
Centaurij minoris, Aristolochiæ rotundæ,
Persicariæ, fol. Persicæ, fol. Lupini: præterea
Ebuli, Balauftij ana ℥. j.
Succi Porri ℥. ij.
Succi Nasturtij aquatici ℥. j.
Olei Absinthij ℥. j. β.
Ceræ quantum sufficit.

Fiat vnguentum secundum artem. *Med. Florent.*

Vnguentum contra vermes.

R. Olei Amygdalamar. ℥. j.
Succi fol. Persici,
Matricariæ ana ℥. β.
Rosarum, Farinæ Lupinorum,
Cornu Cerui vsti ana ℥. j.
Aloes succo Citrini ℥. ij.
Quidam addunt Fellis taurini ℥. ij.
Modicum Aceti, & Ceræ q. s.

Aliud.

R. Succī Absinthij, succi Abrotani,
Succi Centaurij minoris, succi Persicariæ,
Succi fol. Persicæ, succi Lupini,
Succi rad. Ebuli ana ℥. j.
Succi Porri ℥. ij.
Succi Nasturtij aquatici ℥. j.
Balauftiorum ℥. j.
Olei Absinthij ℥. j. β.

A Ceræ quantum sufficit.

Fiat vnguentum. *Angustani.*

*Vnguentum de Colocynthide,
Auicenna.*

R. Pulpæ Colocynthidis ℥. j. β.
Turpeti, Scammonæ, Euphorbij ana ℥. j.
Sem. Anethi, Salis, Myrrhæ, Aloes,
Fellis vaccini, Salis Indi, Nigellæ,
Staphisagriæ montanæ, Piperis, Zingiberis,
Myrobalanorum citrinorum, Mezereon,

B

Myrobal. Bellinorum ana ℥. j. β.
Amygdalarum, Ammoniaci,
Opopanaeis, Serapini ana ℥. vij.
Bauræ, Sulphuris citrini ana ℥. j. ℥. vij.
Fœnigræci, Chamomille,
Sem. Lini ana ℥. x.

Storacis, Ceræ ana sext. x.

Liquefac ea quæ liquefunt cum Butyro vaccino:
& infunde, quæ ex eis infunduntur in vino, & te-
re quæ ex eis sicca sunt, & cribella ea: deinde tere

C

insula, & permiscet ea simul, donec fiat vnguen-
tum. Line ex eo stomachū & hepar: ipsum enim
facit descendere aquam citrinam. Et qui indiget
assellatione, & non potest bibere medicinam, li-
niat ipsum super stomachum: quoniam sol-
uet eum.

Vnguentum laxatiuum Nicolai.

R. Succī Cucumeris asinini, succi Scyllæ,
Succi Cyclaminis, succi rad. Anabulæ,
Succi rad. Ebuli, succi medul. cort. Sambuci,
Lactis Tithymalli, lact. Chamæmillæ ana ℥. ij.
Volarum, succi rad. Cucumeris asinini,
Succi pomorum asinini Cucumeris,
Polypodij succi, succi Laureolæ,
Succi Capill. Venenis, Cataputiæ,
Fellis Tauri, Aloes hepaticæ ana ℥. ij.
Diagridij ℥. j. β.
Nucis vomicæ ℥. j.
Euphorbij ℥. j.

E

Omnes supradictæ herbæ, & radices in men-
sæ Maij colligantur. Conficitur sic: Succos & cata-
putias tritas cum ℥. iij. Olei sex diebus immisce:
septimo verò die tandiu coque, donec succorū
quantitas consumatur: tunc adde Ceræ albæ ℥. β.
j. cum Felle taurino, & cum spatula agitando, do-
nec Cera & Fel liquefiant, & postea addatur pul-
uis terendorum. Ventrem laxat. Cum autem vo-
lueris inungere, post vntionem abstineat sex ho-
ris: valet etiam constipatis, & lapidosi, nephriti-
cis super pectinem, & ventrem inunctum. *Nicol.*

F

*DE VNGVENTIS
minus vsualibus.*

*DE VNGVENTIS
calfacientibus caput.*

Vnguentum ad memoriam.

R. Rad. Rutæ, Lingæ bouinæ,
Valerianæ cum suis rad. ℥. ix.

Castorei,

Castorei, Linguae auis ana ʒ.ij.
 Puluerizentur subtiliter, & misceantur. post
 R. Succo Euphrasiae, Cristae Galli,
 Verbenae ana ʒ.ij.
 Medullae Anacardi ana ʒ.ij.
 Axungiae Vrsi quantum sufficit.
 Fiat linimentum. Vngatur pars capitis posterior.
Arnol. Villanouanus.

Vnguentum pro epilepticis.

Accipe Lacertam viridem, abscisso capite & cauda, & ponatur in Oleo comuni, macera per dies 60. donec putrefiat: postea coquatur in ipso Oleo, & addito Asphalto, Cera rubr. fiat vnguentum, valens epilepsiae, paralyti, si ex eo spina dor si inungatur: valet etiam alopeciae ex humoris frig. putredine. *Placcarius.*

Vnguentum ad partes conuulsas ratione vulnerum, ex repletione.

R. Axungiae Cerui, axungiae Taxi,
 Axungiae Vrsi ana ʒ.ij.
 Olei Laurini ʒ.ij.ʒ.
 Olei Vulpini, olei Castorei ol. Terebinthinæ,
 Olei Iuniperi, olei Lumbri corum ana ʒ.ʒ.
 Vnguenti Agrippæ, vng. Althææ ana ʒ.ij.
 Terebinthinæ in aqua Liliorum lotæ ʒ.ij.
 Euphorbij ʒ.ij.

Cum modico Ceræ fiat vnguentum. *Quercet.*

Ad contracturas vnguentum.

Oleum Sulphuris ad contracturas minimè contemendum est, ac potius tanquam ad eas principale quoddam remedium. Hoc itaque fit, vt sequitur. R. Sulphuris optimè puluerizati ʒ.ij. xv. quas è cucurbita fistili sublimabis in vitreum alembicum. Quicquid sublimatum fuerit, ponatur in cellam penariam ad soluedum, & successu temporis in Oleum resoluatur. Postmodum subsequens compositio fiat:

R. Olei Sulphuris ʒ.ij.
 Saponis Vngarici ʒ.ij.
 Aquæ vitæ ʒ.v.
 Ol. Oliuarum, ol. Rosarum ana ʒ.ij.

Hæc omnia coquantur secundum artem: obseruato, ne flammam concipiant. Membra perungantur optimè per dies triginta, sed in balneo sicco sudorem excitare, contractis maximè confert membris. *Paracelsus.*

Vnguentum cor frigidum alterans, & corroborans.

R. Succo Cardiaci ʒ.ij.
 Caphuræ ʒ.ʒ.
 Croci ʒ.ij.
 Cum Cera fiat vnguentum: vel succus Buglossi cum Croci: in peste & palpitatione cordis quoque confert. *Herrnhus.*

DE VNGVENTIS
 calfacientibus pectus.

Vnguentum ad pectoris angustiam & maturationem.

R. Olei Amygdalarum dulcium,

A Butyri recentis ana ʒ.ij.

Axungiae Gallinae ʒ.ij.

Iridis, Croci ana ʒ.ij.

Ceræ nouæ quantum sufficit.

Fiat vnguentum, quo vngatur pectus. Quod si frigidior sit materia, addimus oleum Anethi, Amygdalarum amar. Liliorum, rad. Enulæ campanæ, Hyssopi, mucilag. Fœnugræci, sem. Lini, Dialtheam, Oesypum, & Sulphur: si affectus sit in masculis, Terebinthinam abietinam, & laticem B in laterum doloribus, quemadmodum & Picem summa cum utilitate. * Concoquant, digerunt, dolorem solunt. *Rondeletius.*

Vnguentum ad sanguinis eruptionem.

R. Olei Myrtillorum, vel Rosarum ʒ.ij.

Olei Mastichini, vel Lentiscini ʒ.ij.

Sanguinis Draconis, Cort. Thuris ana ʒ.ij.

Boli Armeni,

Coralli ana ʒ.ij.

Ceræ albæ quantum sufficit.

C Fiat vnguentum. * Sanguinem compescit. *Rondeletius.*

Vnguentum ad phthisim.

R. Olei Rosati, vel Lentiscini, vel

Mastichini ana ʒ.ij.

Sarcocollæ nutritæ in vino albo, vel lacte coctæ ʒ.ij.

Thuris, Masticis, Myrrhæ ana ʒ.ij.

Cineris Cancrorum ʒ.ʒ.

Farinæ Hordei tostæ ʒ.ij.

Terebinthinæ abietis,

Mellis ana ʒ.ij.

Misce, & fiat vnguentum. *Idem.*

DE VNGVENTIS
 calfacientibus stomachum.

Vnguentum ad ventriculū calefaciendum & constringendum.

R. Olei Mastichini, Citoniorum ana ʒ.ij.

Ladani, Hypocistidis, Acaciæ ana ʒ.ʒ.

Caryophyllorum, Nucis moschatæ ana ʒ.ij.

Myrobalanorum Citrinorum ʒ.ij.

Ceræ quantum sufficit.

Fiat vnguentum. *Rondeletius.*

Vnguentum ad iuuandam concoctionem.

F

R. Olei Mastichini,

Olei Menthæ ana ʒ.ij.

Spicæ nardi Indicæ, Nucis moschatæ,

Caryophyllorum ana ʒ.ʒ.

Rosarum rubr ʒ.ij.

Ceræ parum.

Misce, & fiat vnguentum, quo vngatur regio ventriculi duabus vel tribus horis ante pastum, addendo tempore inunctionis parum vini albi, vel clareti. * Moderatè calefacit, & astringit, calorem conseruat, & concoctionem iuuat. *Idem.*

Vnguentum ad lenteriam frigidam.

R. Olei Mastichini,
 Olei de Absinthio ana ʒ. j.
 Cyperi, Caryophyllorum,
 Nucis moschate, Vini maluatice,
 Limaturæ cort. Thuris ana ʒ. j.
 Ceræ albæ quantum sufficit.
 Fiat vnguentum. *Idem.*

Vnguentum ad stomachi resolutionem.

R. Olei de Absinthio, Nardi ana ʒ. ij.
 Galangæ, Caryophyllorum,
 Masticis, Cyperi ana ʒ. ij.
 Santali albi, Coralli vsti,
 Cort. Citri, Cinnamomi crassi ana ʒ. ʒ.
 Aceti parum,
 Ceræ quantum sufficit.

DE VNGVENTIS
excalfacientibus hepar.*Vnguentum ad calefaciendum hepar.*

R. Olei Nardini, olei de Absinthio ana ʒ. iij.
 Spicæ Nardi Indicæ,
 Schœnanthi, Asari ana ʒ. j.
 Antispodij facti ex Myrtho, vel ex Corallis rubris, vel ex cornu Cerui ʒ. ij.
 Flor. Anthos ʒ. ʒ.
 Sem. Apij, Petroselinii ana ʒ. j.
 Ceræ citrinæ quantum sufficit.
 Vini maluatice, quantum poterit bibere, vel id addatur tempore inunctionis. * Calfacit, roborat, exiccat, & aliorum penetrationem iuuat.
Rondeletius.

Aliud.

R. Olei de Absinthio ʒ. iij.
 Santalorum omnium,
 Coralli rubri vsti, & loti in aqua Absinthij & Cichorij ana ʒ. j.
 Sem. Endiuicæ, Scariolæ ana ʒ. ʒ.
 Sem. Apij, Petroselinii,
 Anisi ʒ. j.
 Ceræ quantum sufficit.
 Fiat vnguentum. Tempore inunctionis adde Vini maluatice parum. *Idem.*

Vnguentum iecoris, facultatem sanguificam roborans.

R. Olei Hepatis, Gelei ʒ. iv.
 Spicæ Nardi Indicæ,
 Schœnanti,
 Azari ana ʒ. ʒ.
 Masticis, Bdellij, Myrrhæ,
 Styracis ana ʒ. iij.
 Si scirrus adsit, dissoluantur in oleo quibus adde Terebinthinæ Abietis ʒ. j. Ceræ citrinæ nunquam calfactæ, vt extrahitur ex aluearijs, quantum sufficit. Fiat vnguentum. Tempore inunctionis adde Vini maluatice parum. *Rondeletius.*

A

Aliud ad scirrhus iecoris.

R. Aepatis Lupi terrestris num. j.
 Coquatur in oleo Amygdalarum dulc. cui adde Rad. Iridis ʒ. j.
 Colentur, & in colatura dissolue Propoleos ʒ. iij.
 Styracis, Bdellij, Myrrhæ,
 Ammoniaci ana ʒ. iij.
 Spicæ Celticæ,
 Schœnanthi ana ʒ. j.
 B Fiat vnguentum, quo inungatur hepar induratum. Tempore inunctionis adde vini albi parum. *Idem.*

DE VNGVENTIS
excalfacientibus splenem.*Vnguentum ad scirrhum splenis.*

R. Ammoniaci, Bdellij,
 C Opopanacis, dissol. in aceto scillitico ana ʒ. ij.
 Rad. Liliorum, vel Bismalux decoctæ in axungia Porci, vel oleo Amygdalarum dulcium, vel amararum ʒ. ij.
 Styracis, Myrrhæ, Iridis ana ʒ. iij.
 Mucilaginis sem. Fœnugræci extractæ in vino albo ʒ. ij.
 Terebinthinæ, Propoleos ana ʒ. iij.
 Sem. Viticis, Apij,
 Petroselinii ana ʒ. j.
 D Misce, & fiat vnguentum: quod non nisi post forum adhibeatur. *Idem.*

Aliud, quando exactè obduruit lien.

R. Rad. Mandragoræ quart. j.
 Diuisæ in partes decoquatur in oleo seminis Lini, vel Sesamini, vel Amygdalarum, addito pauco aceto contundantur, & per cribrum passentur. quibus adde
 Opopanacis in aceto scillitico dissoluti ʒ. ij.
 Styracis, Myrrhæ, Bdellij,
 Sem. Alchechengi ana ʒ. ʒ.
 Propoleos, vel Ceræ nouæ,
 Terebinthinæ ana quantum sufficit.
 Croci ʒ. ij.
 Spicæ Celticæ, Schœnanthi,
 Azari, vel Viticis ana ʒ. j.
 Misce, & fiat vnguentum, quo inungatur splea.
Rondeletius.

F

Vnguentum ad tumorem lienis ob flatu.

R. Olei Nardini,
 Olei de Absinthio ana ʒ. ʒ.
 Sem. Agni Casti, Portulacæ,
 Sem. Capparorum, vel
 Sem. Fraxini ana ʒ. ij.
 Sem. Apij, Petroselinii,
 Cumini in aceto macerati ana ʒ. j.
 Corallij rubri vsti,
 Scoræ ferri ana ʒ. j. ʒ.
 Ceræ quantum sufficit.

Fiat

Fiat vnguentum: cui adde tempore inunctionis **A**garicus, Colocynthis. Iuuant enim expulsi-
 Aceti q. f. vngatur regio splenis. *Idem.* nem cuiuslibet rei, irritando facultatem expul-
tricem. Idem.

DE VNGVENTIS excalfacientibus renes & vesicam.

Vnguentum ad mouendas vrinas.

R. Succi rad. Raphani,
 Succi Cressonum, siue
 Sisymbrij aquatici ana ʒ. ij.
 Succu Apij, succi Petroselini ana ʒ. j.
 Olei Scorpionum ʒ. iij.
 Olei Spicæ ʒ. β. j.
 Terebinthinæ,
 Ceræ ana quantum sufficit.
 Azari, sem. Apij, sem. Petroselini ana ʒ. j.
 Misce, & fiat vnguentum, quo inungatur regio
 renum, vesicæ & peritonæ. *Idem.*

Vnguentum ad vrinae retentionem aliud.

R. Axungie Cuniculi ʒ. j.
 Succu Fœniculi marini recentis ʒ. j. β.
 Azari, Spicæ Celticæ, Schœnanthi ana ʒ. j.
 Olei Scorpionum, olei Nucum ana ʒ. ij.
 Ceræ, Terebinthinæ ana q. f.
 Fiat vnguentum. *Idem.*

DE VNGVENTIS excalfacientibus vterum. *Vnguentum ad menstrua pro- uocanda.*

R. Olei Amygdalarum amararum,
 Liliolum ana ʒ. j.
 Olei Cheirini, vel Irini ʒ. ij.
 Spicæ Celticæ, Schœnanthi,
 Azari ana ʒ. iij.
 Sem. Apij, Petroselini ana ʒ. iij.
 Terebinthinæ,
 Axungie Anseris veteris ana ʒ. ij.
 Ceræ nouæ q. f.
 Fiat vnguentum, quo inungatur regio pubis, re-
 num & inguinum, addendo Vini maluatici pa-
 rum. Adduntur & succi herbarum calidarum, &
 tenuium partium, vt Apij, succus Pedis colum-
 bini, Artemisiæ, Pulegij, & similia. *Rondeletius.*

Vnguentum ad facilitandum partum.

R. Olei Amygdalarum dulcium,
 Butyri recentis ana ʒ. ij.
 Axungie Porci, Axungie Gallinæ ana ʒ. iij.
 Aristolochiæ rotundæ,
 Aristolochiæ longæ ana ʒ. iij.
 Cinnamomi tenuioris ʒ. j.
 Azari, Styracis, Myrthæ ana ʒ. j.
 Ceræ nouæ quantum sufficit.
 Fiat vnguentum, quo inungatur regio pubis in-
 guinum & renum, post vsum fomenti ex Maluis
 & Aristolochia. *Idem* vnguentum conuenit ad
 secundæ eiectionem, & fortiora adduntur, vt A-

DE VNGVENTIS refrigerantibus vterum.

Vnguentum ad retentionem sætus.

R. Olei Omphacini, vel
 Citoniorum, vel Myrti ʒ. iij.
 Rad. Bistortæ ʒ. j.
B Boli Armeni, Coralli rubri ana ʒ. β.
 Balauftiorum ʒ. iij.
 Ceræ rubræ quantum sufficit.
 Fiat vnguentum, a addendo Aceti quantum satis
 est. Vngatur regio ventris & renum frequenter.

*Vnguentum ad superpurgationem
menstruorum.*

R. Olei Nenupharis ʒ. j.
 Olei Citoniorum ʒ. iij.
C Boli Armeni, Acaciæ, Sanguinalis ana ʒ. iij.
 Balauftiorum, Spongiæ Bedeguaris,
 Aluminis ana ʒ. j.
 Ceræ, Aceti quantum sufficit.
 Misce, & fiat vnguentum. Efficacius fit cum suc-
 co Portulacæ. *Rondeletius.*

Aliud.

R. Ossium Sepiæ ʒ. β.
 Coralli vsti, Sanguinalis, Tuthiæ ana ʒ. ij.
D Aluminis ʒ. j.
 Olei Citoniorum, Myrtini ana ʒ. ij.
 Succu Plantaginis, vel Burfæ pastoris, vel
 Polygoni, vel Hemialis ʒ. iij.
 Aceti parum.
 Misce, & fiat vnguentum, diu agitando. Qui Ce-
 ram velit, addat albam. *Idem.*

DE VNGVENTIS refrigerantibus sto- machum.

*Vnguentum ad ventriculorum re-
frigerandum.*

R. Olei Rosati, vel Omphacini ana ʒ. iij.
 Coralli rubri, Coriandri, Santali albi,
 Flor. Labrufcæ, Cort. Citri ana ʒ. j.
 Ceræ albæ quantum sufficit.
 Fiat vnguentum, quo inungatur os ventriculi,
 addito pauco aceto, tempore inunctionis. *Idem.*
*Aliud ad refrigerandum & humectan-
dum ventriculum.*

R. Olei Violati ʒ. ij.
 Olei Nenupharis,
 Olei Amygdalarum dulcium ana ʒ. j.
 Ceræ citrinæ quantum sufficit.
 Fiat vnguentum. *Idem.*

Vnguentum ad lienteriam.

R. Olei Myrtini, Citoniorum ana ʒ. ij.
 Coralli rubri, Boli Armeni, Aloes,
 Rad. Bistortæ, Gallarum ana ʒ. ij.

Acaciæ, Hypocistidis, Ladani ana ʒ. j.
Ceræ albæ quantum sufficit.

Fiat vnguentum. *Idem.*

Aliud.

R. Olei Rosomphacini,
Citoniorum ana ʒ. ij.
Gallarum, cort. Mali granati,
Balauftiorum, Myrtillorum,
Spongiæ Bedeguaris, Bistortæ ana ʒ. ij.
Boli Armeni ʒ. ʒ.
Acaciæ ʒ. j.
Ceræ quantum sufficit,
Aceti parum.

Fiat vnguentum. *Idem.*

DE VNGVENTIS refrigerantibus hepar.

Vnguentum refrigerans hepar.

R. Vnguenti Rosati ʒ. ij.
Olei Violati ʒ. ij.
Santalil asbi ʒ. j.
Cerusiæ ʒ. ij. Aceti parum.

Misce, & fiat vnguentum. *Idem.*

Aliud.

R. Olei Myrtillorum, vel Cotoneorum, vel
Rosati omphacini ʒ. ij.
Sem. Portulacæ sem. Endiuæ,
Sem. Scariolæ ana ʒ. j.
Coralli rubri, Boli Armeni ana ʒ. ij.
Myrtillorum, Balauftiorum,
Spicæ nardi Indicæ, Santalil rubri ana ʒ. ʒ.
Antispodij ʒ. ij.
Ceræ albæ quantum sufficit.

Misce, & fiat vnguentum secundum artem. *Idem.*

DE VNGVENTIS astringentibus.

*Vnguentum ad inflammationem oculo-
rum cum deflexione.*

R. Vnguenti Ros. loti in aqua peculi Ros. ʒ. j.
Tuthiæ præparatæ, Acaciæ ana ʒ. j.
Incorporentur: fiat vnguentum, quo inungan-
tur palpebræ. *Idem.*

Aliud minus astringens.

R. Pulpæ Pomorum decoctorum in lacte, vel
cum aqua Rosarum ʒ. ij.
Contundantur diligenter: deinde adde
Aquæ peculi Ros. & Myrti ana ʒ. ʒ.
Mucilaginis sem. Psyllij,
Tuthiæ præparatæ ana ʒ. ʒ.
Incorporentur simul, & fiat vnguentum, quo inun-
gantur palpebræ. *Idem.*

*Vnguentum ad sanguinis impetum sisten-
dum è naribus, pulmone, thora-
ce, renibus, &c.*

R. Gallarum, cort. inter. Castaneæ, vel
Cort. Mali granati, vel
Balauftiorum ana ʒ. ʒ.

A Boli Armeni ʒ. j.
Sanguinis Draconis ʒ. iij.

Cum albumine Qui excipiantur: fiat vnguen-
tum. *Idem.*

Aliud.

R. Olei Myrtillorum, vel
Olei Rosati ʒ. iij.
Succi Bursæ pastoris, vel
Polygoni ʒ. ij.
Gallarum, Balauftiorum,
B Rad. Bistortæ ana ʒ. ʒ.
C Ceræ albæ quantum sufficit,
Aceti parum.

Fiat vnguentum. Hæc vnguenta non sunt ponenda supra os venæ fluentis, sed daulò infra, supra regionem, per quam venæ ad illud permeant, & potissimum in ea parte, in qua magis ad extra se prodit: veluti si sanguis insluit in caput vnguenta in lateribus colli, in quibus venæ & arteriæ positæ sunt, apponenda erunt, & circa emunctoria, quando in aliquod membrum descendit, vt in principio arthritidis, misso sanguine & non existente venenosa materia, aut in magna quantitate. Si sanguis è pulmone fluat, vtile erit imponi vnguentum supra renes, & totam spinam. Si è vulnere fluat, supra emunctoria illius partis & in circuitu partis læsæ. Sin per sedem, supra renes. Si per vesicam, circa peritonæum, vel arteriam, vnde fluit sanguis. *Idem.*

*Vnguentum sanguinem cohibens,
aliud.*

D R. Olei Myrtillorum, vel Rosarum ʒ. ij.
Olei Mastichini, vel Lentiscini ʒ. j.
Sanguinis Draconis, Cort. Thuris ana ʒ. j.
Boli Armeni,
Corallorum ana ʒ. ij.
Ceræ albæ quantum sufficit.

Fiat vnguentum, quo inungatur pars affecta.

* Sanguinem compefcit, è thorace fluentem, & E vlcus, quod sæpe fit, curat. *Rondeletius.*

*Vnguentum repellens & sanguinem
cohibens, aliud.*

R. Pulpæ Pomorum decoct. in lacte ʒ. iij.
Mucilag. sem. Psyllij,
Mucilag. sem. Cytoniorum ana ʒ. ʒ.
Succi Bursæ pastoris,
Succi Polygoni ana ʒ. j.
Acaciæ, Sanguinis Draconis ana ʒ. iij.
Terræ sigillatæ ʒ. ʒ.
F Olei Myrtillorum ʒ. iv.
Ceræ albæ q. f.

Misce, & fiat vnguentum. *Quercetanus.*

Aliud.

R. Succil fol. Caprifolij,
Succil fol. Quercus ana ʒ. ʒ.
Rosarum rubr. ʒ. j.
Boli Armeni, Sanguinis Draconis ana ʒ. ij.
Olei Rosati ʒ. iij.
Ceræ q. f.

Fiat vnguentum. *Idem.*

Aliud.

Aliud sanguinem stringens.

R. Croci Martis ℥.j.
Calcis testarum Onorum,
Colchotaris ana ℥.β.
Cineris Ranarum vsuarum ℥.ij.

Excipiantur oleo Visci pomorum. *Quercetanus.*

*Aliud paratu facile, nec minus
vtile.*

R. Colchotaris Aceto præparati ℥.ij.
Calcis Limacum ℥.β.
Butyri recentis ℥.iv.

Misce, & fiat vnguentum: vel excipiantur Ovi albumine. *Idem.*

Defensiuum optimum.

R. Pul. Ros. rubr Pul. Myrtilorum ana ℥.j.
Boli Armeni, Terræ sigillatæ ana ℥.vi.
Succi Plantaginis, succi Solatri ana ℥.j.
Aceti Rosati ℥.ij.
Olei Rosati omphacini,
Olei Myrtilorum ana ℥.ij.β.
Ceræ ℥.ij.

Misce pro defensiuo. *Idem.*

*Aliud sanguinem in vulneribus
cohibens.*

R. Croci Martis subtilissimè reuerberati ℥.ij.
Croci Veneris ℥.ij.

Excipiantur oleo Visci pomorū simplici, & fiat vnguentum. Sanguinis fluxionem sistit ad eò, vt propè incredibile videatur: vulnus quinetiam in meliorem statum disponit. *Idem.*

**DE VNGVENTIS
emollientibus.**

*Vnguentum ad humorem concretum
& scirrhosum.*

R. Opopanacis, Styracis, Bdellij ana ℥.β.
Dissoluantur in oleo Amygdalarum dulc. & Irino, quantum sufficit: quibus adde
Mucilag. Foenigræci & Ficum, extractę cum vino albo ana ℥.ij.

Rad. Iridis Venet. puluerizatæ ℥.β.

Rad. Gladioli eodem modo exiccatę & puluerizatæ ℥.j.

Propoleos veræ ℥.iiij.

Misce, & fiat vnguentum *Rondeletius.*

Aliud.

R. Nucis Cupressi num.x.

Ficum paria vj.

Rad. Cannæ ℥.β.

Fiat decoctio in Oxymelite: facta expressio: ne adde

Salis communis, Cineris Spongiæ,

Cineris Chalcitidis ana ℥.iiij.

Misceantur & fiat vnguentum, quo inungantur partes duræ. *Idem.*

Vnguentum ad mollificandum splenem,

R. Foenigræci, sem. Lini Caricam,

Tamarici, Farinæ Hordei, Aceti,

A Olei, Ceræ albæ ana q.s. est.

Omnia ista tribus diebus stent ad mollificandū: postea coquantur vsque ad consumptionem Aceti, & postea colentur, & reseruentur: & ex eis fiat vnguentum. *Nicolaus.*

**DE VNGVENTIS
calculum expellentibus.**

*Vnguentum preciosum (quod Fuckers-
salb appellat.)*

R. Seui Ceruini, seui Hircini sylvest.
Seui Vitulini, seui Capreoli ana ℥.iv.
Medullæ Cerui, medullæ Equi castrati,
Medul. Elephantis, si haberi potest, ana ℥.ij.
Pinguedinis Vrsi, ping. Porci sylvestris,
Ping. Taxi, ping. *Murmelmelschmalz*,
Ping. Lincis ana ℥.iv.
Ping. Vulpis, Ping. Lupi ana ℥.ij.
Ping. Cati sylvestris ℥.iv.

C Ping. Echini,

Ping. Vngularum Bovis ana ℥.ij.

Pinguedines minutim incidantur, & liquecant ad ignem: ita tamen, ne nimium in calecant, & seruentur in vase stanneo ad vsum. *Dein*

R. Prædistarum pinguedinum ℔.j.β.

Ping. Capi, ping. Gallinæ,

Ping. Anatis ℥.vj.

Ping. Anseris ℥.j.

Ping. Coturnicium ℥.j.

Butyri Maialis ℥.ij.

Olei (Zurung ö) olei Aucellanarum,

Olei flor. Hypericonis,

Olei Oorum ana ℥.vj.

Olei Macis, olei Nucleorum dactylorum,

Olei Lini, Canabini,

Olei Liliorum alborum olei Tanacetii ex flor.

Olei Laurini, olei Laurendulæ,

Olei Rosati, olei flor. Caryophyllorum sylvestrium (Weiß Wegetin ö) olei Croci,

Olei Alchechengi, olei Maioranæ,

Olei Menthæ, olei Rutæ ana ℥.ij.

Olei Basilici, olei Amygdalarum,

Olei Nucleorum Persicorum, olei Populei,

Olei Cheyrini, olei Irini,

Olei Liliorum conuallium,

Olei Chamomelini ana ℥.β. olei Violarum,

Olei Raparum ex semine ana ℥.β.

Stich pflaster ö ℥.ij.

Stattraue pflst ö ℥.β.

F Olei flor. Caryophyllorum ℥.β.

Misce omnia ad ignem, & serua in alio vase stanneo. Postea

R. Huius mixturæ ℔.β. Vienenfem,

Pilsch Schmalz ℥.j.

Mellis Rosat ℥.j.

Spermatis Ceti ℥.ij.

Olei Spicæ nardi,

Olei Sancti Quirini, (ist ein ö/so auff dem Zoger See umb Schwimbe)

Olei ex Rhabbaro,

Olei ex Cassia ana ℥.ij.

Misce omnia bene, & cū ferè frigidū fuerit, adde
 Aquæ vitæ precioſæ Fuckeri, ſuperius deſcri-
 ptæ ꝑ. iij.

Fiatque vnguentum. Calculum frangit, & expellit ſine dubio, ſi tota ſpina à nucha vſque ad imum, renes & epigaſtrium fuerint calidè inuncta manè & veſperi. Valet in colica, ſi venter circa umbilicum inungatur. Ad dolorem doſi iunſturarum, ab humorum deſfluxione, pleuriti- dem, peſtoris morbos, ex deſtillatione: ad aſthma, membra conſumpta, ſeſcicata & heſtica, podagram, chiragram cum ſale toſto: ad dolores poſt partum, puerorum tormina, menſtrua ſuppreſſa, conſtipationè ventris, umbilico inuncta: ſterilitatem mulierum & virorum, &c. Quod ſi morbus fuerit calidus, temperetur vnguentum cum frigidis.

Vnguentum pretioſum noſtrum.

R. Seui Hircini, ſeui Ceruini,
 Seui Vitulini ana ꝑ. iij.
 Pinguedinis humanæ, ping. Muris Alpini,
 Ping. Taxi. ping. Vulpinæ, ping. Capi,
 Ping. Gallinæ, ping. Anatis,
 Ping. Anſeris ana ꝑ. j.
 Olei ping. humanæ,
 Olei Butyri maialis ana ꝑ. ꝑ.
 Olei Malorum aureorum ꝑ. j.
 Olei Roſacci, Violaſci ana ꝑ. j.
 Olei Ceræ, olei Lini, olei Liliſorum alborum,
 Olei Chamomelini, olei Anethini,
 Olei ex baccis Lauri, olei Scorpionum,
 Olei Ouorum, olei Cheyrini ana ꝑ. ij.
 Mellis, Vnguenti Altheæ,
 Butyri maialis ana ꝑ. ꝑ.

Misce omnia bene, & cū ferè frigidum fuerit, adde

Aquæ vitæ ſequentis ꝑ. ij.
 Olei Spicæ ꝑ. ij.

Aqua autem vitæ huiusmodi eſt:

R. Sem. Alkekengi,
 Sem. Vriticæ, ſem. Aſparagi,
 Sem. Fœniculi, Anifi, Cumini,
 Sem. Petroſelini, ſem. Anethi,
 Sem. Milij Solis, ſem. Nicotianæ,
 Sem. Altheæ, ſem. Maluæ ana ꝑ. j.
 Baccarum Lauri,
 Granorum Iuniperi ana ꝑ. ij.
 Gentianæ, Glycyrrhiſæ,
 Rad. Ireos,
 Santali rubri ana ꝑ. ij.
 Rhabarbari electi,
 Agarici, Turpeti ana ꝑ. ij.
 Cinnamomi, Galangæ ana ꝑ. ij.
 Macis, Caryophyllorum,
 Nucis moſchatae, Croci ana ꝑ. j.
 Aquæ vitæ quantum ſufficit.

Misce, & macerentur per menſem, deinde coletur, & in vitro ſeruetur ad vſum. Dolores mitigat, calculum frangit & expellit, pleuritidi, podagram, &c. conuenit.

A D E V N G V E N T I S
 ſuppurantibus.

Vnguentum ſuppurans.

R. Rad. Altheæ, rad. Liliſorum ana ꝑ. iv.
 Betæ cum rad. M. j.
 Butyri recentis ꝑ. ꝑ.
 Lumbricorum vino præparatorum ꝑ. iij.
 Vitell. Ouorum num. xij.
 Medullæ Vituli,
 Terebinthinæ ana ꝑ. v.

Olei Oliuarum depurati à ſæcibus ꝑ. j.

Contuſis, quæ contundi debent, ac ritè omnibus mixtis, digerantur in ſimo calido per menſem: poſt prælo exprimantur, ac igne cinerum coquantur ad vnguenti conſiſtentiam. *Quercet.*

Aliud ad idem.

R. Succi herb. Tuſſilaginis,
 Succi herb. Oxalidis ana ꝑ. iij.
 C Caricarum pinguium num. xx.
 Thuris ꝑ. ij.
 Reſinæ Laricis ꝑ. j. ꝑ.
 Axungie Anſeris, axungie Gallinæ ana ꝑ. ij.
 Butyri recentis ꝑ. ꝑ.
 Olei Viſci pomorum comp. ꝑ. j.

Mixtis omnibus, decoquantur in duplici vaſe, luto ſapientie obducto, per horas ſex igne mediocri: calidè percolentur, & ruruſ Solis radijs exponantur, vel coquantur ad idoneam conſiſtentiam. Celeriter pus mouet, atque anodynum eſt, vulneribusque ſcleropetarijs accommodatiſſimum. *Idem.*

Aliud.

R. Succi rad. Liliſorum, coſtarum priuſ ſub cineribus ꝑ. iv.
 Axungie Gallinæ, vel Anſeris, vel Porci ꝑ. ij.
 Olei Lini, vel Oliuarum q. ſ.
 Vitell. Ouorum num. j.
 Ceræ q. ſ.

E Mice, & fiat vnguentum.

Vnguentum vulneris corruptionem prohibens, & ſuppurans.

R. Vnguenti Baſilici maioris Meſuæ ꝑ. ij.
 Butyri recentis ꝑ. j.

Præcipitati noſtro modo præparati ꝑ. ij. ꝑ.

Misce pro ellychnijs & turundis inungendis. *Idem.*

A D E V N G V E N T I S
 digerentibus.

Vnguentum ad inflammationem oculorum digerendam.

R. Mucilaginis ſem. Fœnigræci loti in aqua Fœniculi, & in eadem extractæ ꝑ. ꝑ.
 Sarcocollæ nutritæ cum lacte ꝑ. ij. ꝑ.
 Aloes, Myrrhæ,
 Croci ana ꝑ. ꝑ.

Misce, & fiat vnguentum: applicetur palpebris.

* Digerit, & detergit. *Rondeletius.*

Vnguen-

Vnguentum ad parotidas.

R. Olei Chamæmeli, vel Liliorum, vel Amygdalarum ʒ. iij.
Butyri recentis, vel Axungię porci ʒ. j. ʒ.
Pinguëdinis Gallinæ ʒ. j.
Farinæ sem. Fœnigræci ʒ. ʒ.
Flor. Chamomillæ,
Melilotiana ʒ. ij.
Ceræ nouæ quantum sufficit.

Misce, & fiat vnguentum. * Parotidas & strumas factas discutit, & emollit. *Idem.*

Vnguentum ad anginam.

R. Dialthææ,
Ocyphi ana quart. j.
Nidi Hirundinum ʒ. iij.
Rad. Iridis ʒ. ʒ.

Cum oleo Irino vel Liliorum, fiat vnguentum, quo inungatur ceruix. *Idem.*

Aliud.

R. Vnguenti resumptiui ʒ. j.
Butyri recentis,
Axungię porci ana ʒ. j.
Stercoris Hirundinum, vel Columbarum ʒ. j. ʒ.
Olei Irini, Liliorum, vel Chamomillæ ana quantum sufficit.

Misce, & fiat vnguentum, quo inungatur pars affecta. *Idem.*

Vnguentum sudores mouens in morbo Gallico.

Postquam videamus decoctum Guaiaci non sufficere ad morbum Gallicum profigandum, quod tenues humores absumat, crassos verò se quenter relinquat, post huiusmodi decocti, & purgationum vniuersalium vsum, leuioribus solemus vti vntionibus ex Hydrargyro, & alijs, quibus quod reliquum erat crassorum humorum absumitur. Ut autè ad rem veniamus, post vniuersales purgationes, poterunt sudores hoc pacto moueri:

R. Axungię Suillæ ʒ. j.
Pinguëdinis Gallinæ,
Butyri recentis ana ʒ. j.
Olei Chamæmelini,
Olei Liliorum ana ʒ. iv.
Olei Laurini, olei Anethini ana ʒ. ij.
Thuris, Masticis,
Myrrhæ ana ʒ. ʒ.
Argenti viui ʒ. v.
Terebinthinæ lotæ in aqua vitæ ʒ. iij.
Resinæ Pini ʒ. iv.

Misce, & fiat vnguentum. Quod erit doloribus profuturum, si addas vnguentorum calidorum ʒ. iv. aut plus, minùsue pro doloris vehementia, & Syracis liquidæ ʒ. ʒ. Proderit quoq; topis, & scinthosis tumoribus, si addideris Gummi, Bdellij, Ammoniæ, Galbani dissolutorum in vino albo, & Aquæ vitæ ana ʒ. j. Pinguëdinis Anseris, Anatis, & medullæ cruris Vituli ana ʒ. ij. Vlcera verò iuuabit, augendo dosim puluerum,

A & addendo Lithargyrum, & Cerussam, vel Minium. Ut tamen rem dilatemus, explicemusque magis perspicuè, poterunt vnguenta sequentia singulis affectibus particularia parari. *Antonius Chalmereus.*

Vnguentum in morbo Gallico cum pustulis, siue articolorum dolore.

R. Rad. & fol. Enulæ campanæ,
Lapathi acuti, Althææ Maluæ,
Scabiosæ, Fumarie, Lupulorum,
Rostri porcini, Agrimonie,
Buglossæ, Violarum ana M. j.
Lentium, Lupinorum,
Hordei parum contus. ana P. ij.
Hellebori nigri triti ʒ. ij.
Sulphuris viui ʒ. j.

Fiat decoctio pro balneo, quod ægrotus ingreditur vesperi longe à cœna, postea in lecto sudabit, & dormiet. manè verò vngetur sequenti linimento:

R. Radicis Enulæ campanæ,
Rad. Liliorum alborum ana ʒ. j. ʒ.
Summitatum Absinthij, sum. Lupulorum,
Sum. Fumarie, sum. Scabiosæ ana M. ʒ.
Cicerum, Lentium,
Hordei ana P. j.
Flor. Chamæmeli, flor. Meliloti,
Flor. Sambuci ana P. j.

D Fiat decoctio. Cape de colatura ʒ. j. ʒ. adde Olei Ros. ʒ. ij.

Olei Mastichini & Laurini ana ʒ. iv.

Butyri recentis ʒ. v.

Axungię Suillæ, salis expertis ʒ. ʒ.

Bulliant omnia simul ad decocti consumptionem: postea misce

Thuris, Masticis Myrrhæ ana ʒ. j. ʒ.

Sarcocollæ, Cerussæ ana ʒ. j.

Aluminis ʒ. vj.

E Lithargyri ʒ. j. ʒ.

Terebinthinæ ʒ. iij.

Styracis liquidæ ʒ. x.

Argenti viui in succo Limonum extincti ʒ. iij.

vel plu. minùsue, pro ægrotantis viribus.

Agitentur diligèter in mortario marmoreo, fiatque linimentum. *Idem.*

Vnguentum aliud ad morbum Gallicum, præsertim si dolor sine pustulis articulos & caput maxime afficiat.

R. Axungię Gallinæ Axungię Anseris,
Axungię Anatis ana ʒ. j.
Medullæ cruris Vituli,
Medullæ cruris Bouis ana ʒ. j. ʒ.
Axungię Suillæ ʒ. j.

Argenti viui in ea axungia extincti ʒ. v. vel vj. vel vij.

Thuris Masticis, baccarum Lauri ana ʒ. ij.

Sarcocollæ, Myrrhæ ana ʒ. j. ʒ.

Cinnabrij ʒ. ij.

Euphorbij ꝑ.β.
 Resinæ Pini ꝑ. ij. β.
 Terebinthinæ lotæ in Aqua vitæ ꝑ. iij.
 Sublimati ꝑ. j. β.
 Olei Lumbricorum, Amurcæ olei de Lilijs,
 Olei Chamæmelini,
 Olei Vulpini ana ꝑ. iij.

Agitentur in mortario marmoreo, addendo Sty-
 racis liquidæ ꝑ. x. *Idem.*

*Vnguentum aliud ad Gallicam luem, præser-
 tim si tophi in capite, & vlcera magna cum ca-
 rie ossium, vel sine carie, in diuersis cor-
 poris partibus fuerint: sit q̄, æ-
 grotus debilis.*

Solæ corporis partes extremæ sunt vngendæ,
 & adenes, atque à superiori linimento Cinna-
 brium sublimatum, & Euphorbium sunt detra-
 henda: miscere autem poteris aliquid vnguen-
 ti resumptiui, & Agrippæ, ac aliorum calidorum
 cum Bdelio & Ammoniaco. *Idem.*

*Vnguentum aliud sudores mouens in morbo
 Gallico, præcipuè si adest dolor ar-
 ticulorum cum tophis.*

R. Acoti, rad. Enulæ campanæ,
 Rad. Ireos, rad. Althææ,
 Rad. Hermodactylorum ana ꝑ. j.
 Betonice, Saluicæ, Iuæ arthetica ana M. j.
 Flor. Hyperici, flor. Stœchadis ana P. j.
 Coquantur in T̄. ij. vini, & colaturæ misce
 Axungie Suillæ, salis expertis T̄. j.
 Axungie Gallinarum, axungie Anseris,
 Axungie Anatis,
 Medullæ cruris Vituli ana ꝑ. j.
 Vnguenti Agrippæ, vng. Martiati,
 Vnguenti Dialthææ ana ꝑ. j. β.
 Olei Lumbricorum, olei Vulpini ana ꝑ. j. β.
 Olei Liliorum, olei Chamæmelini,
 Olei Anethini, olei Laurini,
 Olei Mastichini ana ꝑ. j. β.
 Thuris, Masticis ana ꝑ. j.
 Myrtæ ꝑ. β.
 Baccarum Lauri ana ꝑ. j. β.
 Euphorbij ꝑ. ij.
 Resinæ Pini, in oleo Lumbricorum liquefactæ
 ꝑ. iij.
 Terebinthinæ lotæ in vino albo ꝑ. ij.
 Mercurij, in aqua vitæ, & Saluicæ loti, exiccati, F
 & axungia extincti ꝑ. vj.
 Styrcis liquidæ ꝑ. β.
 Fiat vnguentum. *Idem.*

Aliud.

R. Axungie Suillæ T̄. j.
 Opopanacis, Galbani, Sagapeni,
 Bdelij dissolutorum in aqua vitæ ana ꝑ. j.
 Resinæ Pini liquefactæ ꝑ. iv.
 Olei Rutæ ꝑ. ij.
 Olei Lumbricorum, olei de Spica,
 Olei Chamæmelini,

A Olei Laurini ana ꝑ. iij.
 Vnguenti Dialthææ ꝑ. v.
 Thuris, Masticis,
 Myrtæ ana ꝑ. j.
 Euphorbij ꝑ. β.
 Cinnabrij ꝑ. iij.
 Hermodactylorum ꝑ. iij.

Fiat linimentum. Cæterum his vtendum erit, do-
 nec morbi materiam absumptam putaueris: ma-
 nentem autem tantum ieiuno ventriculo, vel alternis
 tantum diebus, si æger imbecillior. Quod si natu-
 ra tarda ad expellendum, & robusta fuerit in
 fine, bis in die sine periculo vngere poteris. Vn-
 ges verò partes extremas, & adenes, ac spinam,
 cauebisque regionem partium principum. Fiet
 autem vntio proximè ignem, vel in lecto, si æ-
 ger imbecillior. Denique his notis materiam sa-
 tis absumptam deprehendes: dentes dolebunt:
 lingua intumescet: vlcera nascentur in ore: sali-
 ua multa effluet: vlcera exciccabuntur: remittentur
 dolores: a dextris lafitudo ferè ad syncopen:
 distendentur nerui: & alius profuet. *Idem.*

DE VNGVENTIS abstergentibus.

*Vnguentum ad detersionem sus-
 fusionis.*

R. Fellis Vaccæ ꝑ. j.
 Fellis Vulturis, vel Milui, vel Galli ꝑ. β.
 Mellis Roscolati ꝑ. ij.
 Offis Sepiæ ꝑ. j.
 Stercoris Lacerti ꝑ. β.
 Fiat vnguentum, quod seruetur in vase æneo.
Idem.

Aliud.

R. Omphacij inspissati, vel coctione, vel solis
 exiccatione ꝑ. j.
 Amurcæ præparatæ ꝑ. j.
 E Sacchari candi ꝑ. ij.
 Mucilag. sem. Fœnugræci ꝑ. iij.
 Tuthiæ præparatæ ꝑ. j. β.
 Misce, & fiat vnguentum, quo inungantur pal-
 pebræ. *Rondeletius.*

*Vnguentum ad genarum scabritiem,
 scabiem & vlcera.*

R. Omphacij, Acaciæ ana ꝑ. j.
 Tuthiæ præparatæ ꝑ. ij.
 Cerussæ lotæ, Antimonij ana ꝑ. j.
 Vnguenti Rosati ꝑ. β.
 Misce, & fiat vnguentum. *Idem.*

Aliud ad lachrymarum fluxum.

R. Cort. Thuris, Masticis,
 Sarcocollæ ana ꝑ. j.
 Tragacanthæ,
 Gummi Arabici, torrefactorum ana ꝑ. j.
 Tuthiæ præparatæ,
 Antimonij ana ꝑ. β.
 Sanguinis Draconis, Acaciæ,
 Amurcæ inspissatæ ana ꝑ. ij.

Misce,

Misce, & fiat vnguentum, quo inungantur can-
thi oculorum, & totæ palpebræ. A

Vnguentum ad pforam.

R. Olei Iuniperi ℥. ij.
Olei Nucum ℥. j.
Tartari albi ℥. β.
Vitrioli, Salis communis,
Sulphuris ana ℥. iij.
Terebinthinæ lotæ cum succo Limonum ℥. ij.
Lithargyri ℥. j. β.
Ceræ parum.

Misce, & fiat vnguentum. Si morbus fuerit con-
tumax, adde

Argenti viui ℥. ij.
Sublimati æris ℥. ij.

Applicetur post balnei vsu. *Idem.*

Aliud.

R. Olei Iuniperini ℥. iij.
Lithargyri auri ℥. iv.
Olei Lucernarum, Olei Nucum ana ℥. ij.
Tartari albi ℥. j. β.
Vitrioli, Salis communis ana ℥. iij.
Succi Plantaginis, Limonum ana ℥. iij.
Aceti Scyllitici ana ℥. j.

Misce, & fiat vnguentum. *Idem.*

Vnguentum ad herpes.

R. Succi Plantaginis,
Succi summitatum Vitis, vel
Labruscæ ana ℥. ij.
Succi Polygoni ℥. iij.
Lithargyri ℥. j.
Turbiæ præparatæ, Antimonij ana ℥. β.
Aloes citrinæ ℥. iij.
Ceræ parum.

Misce, & fiat vnguentum, addito pauca Oleo
Myrtini, vel Rosato omphacino. Si verò her-
pes excedat carnem, vile erit omphacium adde-
re. *Idem.*

Vnguentum ad scabiem.

R. Lithargyri, Cerussæ lotæ ana ℥. j.
Myrrhæ, Stryacis liquidæ ana ℥. ij.
Salis communis ℥. ij.
Sulphuris viui ℥. iij.
Argenti viui extincti in succo Limonum ℥. j.
Olei Rosati quantum sufficit,
Ceræ parum.

Misce, & fiat vnguentum, quo inungatur vola
manuum, & postea fricetur totum corpus mani-
bus inunctis. *Rondeletius.*

Vnguentum ad pruritus.

R. Rad. Lapathi acuti,
Rad. Enulæ campænæ ana ℥. j.
Decoquantur in aceto, & contusa per cribrum
passentur, quibus adde
Olei Irini ℥. iv.
Salis communis ℥. j.
Myrrhæ ℥. ij.
Lithargyri ℥. j. β.
Ceræ parum.
Fiat vnguentum. *Idem.*

Aliud, eiusdem.

R. Vnguenti Diapompholygos ℥. ij.
Olei Hyoscyami ℥. j.

Fiat vnguentum, quo inungatur locus pruriens.
Post horum vsu, vtile est corpus balneo, vel la-
uacro detergente frequenter abluere: quia quæ
in cute remanent, pruritus excitant. Prima lo-
tio fit lixiuio, altera ex decoctione Fabarum,
Rosæ & Hordei, &c.

Vnguentum detergens.

R. Succi Centaurij,
Succi Chelidoniæ ana ℥. iv.
Mellis ℥. iij.
Flor. Verbasci P. ij.
Thuris, Myrrhæ,
Masticis ana ℥. β.
Olei Terebinthinæ ℥. vj.
Vini albi generosi ℔. j.

Putrescant in fimo calido, & coquantur ad vini
& succorum consumptionem, igne cinerum, do-
nec reducantur in formam vnguenti. adde pro
℥. j. huius vnguenti, præcipitati Mercurij dulci-
ficati ℥. j.

Aliud detergens validius.

R. Visci herb. Santiculæ,
Visci herbæ Pyrolæ,
Visci Aristolochiæ,
Visci Vincæ peruinæ ana ℥. ij.
Terebinthinæ lotæ ℥. iv.

D Croci Veneris ℥. β.
Balsami tartari ℥. ij.
Sulphuris, Antimonij ℥. j. β.

Imponantur igni cinerum, dum vnguenti consi-
stentiam acquirant. *Idem.*

Aliud detergens.

R. Fol. Plantaginis,
Fol. Apij ana M. j.
Rosarum rubr. P. ij.
Vini rubri ℥. lix.

E Decoquantur ad medias: colaturæ dissolue

Sacchari rubri ℥. ij.
Terebinthinæ ℥. j.
Farinæ Lupinorum
Farinæ Orobi ana ℥. j.
Aloes, Myrrhæ ana ℥. β.

Decoquantur rursus, & addendo Ceræ quanti-
tatem sufficientem, reducantur in formam vn-
guenti. *Idem.*

Aliud ad idem.

F R. Succi Plantaginis,
Succi Agrimonie ana ℥. ij.
Mellis Rosati ℥. iv.
Rad. Iris, Farinæ Fabarum ana ℥. β.
Terebinthinæ sub finem permixtæ ℥. j.
Fiat vnguentum. *Idem.*

*Vnguentum detergens, optimum
pro gregarijs.*

R. Vnguenti aurei ℔. j.
Terebinthinæ, Mellis Rosati ana ℥. β.
Farinæ Fabarum ℥. ij.

Boracis ʒ. j. Pul. præcipitati ʒ. iij.
Misce, & fiat vnguentum. *Quercetanus.*

*Aliud detergens vulnera, probatum,
pro ditioribus.*

R. Succî Persicariæ, suc. Symphyti ana ʒ. ij.
Olei Terebinthinæ, olei Thuris,
Olei Myrrhæ, olei Sarcocollæ, spagyricè de-
stillatorum ana ʒ. iij.
Rad. Aristolochiæ rot. ʒ. j. ʒ. ʒ.
Ceræ albæ ʒ. j.
Olei Hypericonis comp. q. f.
Misce, & fiat vnguentum: de quo
R. ʒ. ij. Mercurij præcipitati ʒ. j.
Misce pro inunctione ellychniorum. *Idem.*

Vnguentum aliud, ad idem.

R. Ceræ nouæ, Resinæ,
Picis naualis ana ʒ. iv.
Seui Hircini,
Medullæ cruris Vituli ana ʒ. ij.
Oesyphi humidæ ʒ. j.
Olei Oliuarum, vel Lini, vel Visci pomorum
ʒ. j.

Liquefactis omnib⁹, & tranſcolatis, fiat vngu-
entum. Huius cape ʒ. ij. Præcipitati nostri ʒ. ij. mi-
ſce. Præstantissimum est remedium, quo etiam
emplaftra sine Præcipitato sunt illinenda, & in
vulneris ambitu apponenda. *Idem.*

Vnguentum detergens.

R. Mellis ʒ. iij.
Farinæ Fabarum, farinæ Hordei ana ʒ. ij.
Decoquantur cum vino ad consistentiam vn-
guenti. *Quercetanus.*

*Vnguentum abstergens pro capitis vul-
neribus cum cranij fra-*

ctura.

R. Myrrhæ, Sarcocollæ,
Iridis Florentinæ ana ʒ. ij.
Mumiæ ʒ. j. ʒ.
Aristolochiæ long. & rot. ana ʒ. j.
Farinæ Orobi ʒ. ij. ʒ.
Mellis Rosati, Terebinthinæ lotæ,
Aquæ Betonice q. f.
Misce, & fiat vnguentum. *Idem.*

Aliud ad idem pro ditioribus.

R. Vnguenti de Peto nostræ descript. ʒ. iij.
Olei Myrrhæ ʒ. iij.
Olei Succini destillati & purificati ʒ. ij.
Pulueris rad. Aristolochiæ ʒ. j.
Misce, & vtere vt supra. *Idem.*

DE VNGVENTIS CAR- nem generantibus.

Vnguentum ad vlcera narium.

R. Aloes lotæ cum aqua Plantaginis ʒ. iij.
Myrrhæ electæ ʒ. ij.
Rad. Iridis, Sarcocollæ ana ʒ. j.
Cerussa, Antimonij, Tuthiæ, Minij ana ʒ. ʒ.
Olei Hyperici, Rosarum ana ʒ. ij.

A Mellis Ros. colati ʒ. j.
Succi mali Granati, succi Pilosellæ, vel
Lingæ passerinæ ana ʒ. ij.
Coquantur succi cum oleis, deinde mel: postre-
mò puluerizata diligèter inspurgantur, & ad vn-
guenti formā reducantur. Si diuini parctur, adde
Moschi ʒ. ʒ.

Musci arborum, vel Beniouini, vel
Cyperi, vel Rosarum ʒ. j. *Rondeletius.*

Vnguentum sarcoticum.

B R. Thuris, Masticis ana ʒ. ʒ. ʒ.
Colophonix ʒ. ij.
Olei Rosati, Mellis q. f.
Fiat vnguentum. *Idem.*

Aliud, eiusdem.

R. Aristolochiæ rotundæ,
Iridis, cort. Thuris ana ʒ. iij.
Masticis, Myrrhæ, Aloes, Cadmiæ ana ʒ. ij.
Mellis parum.

C Fiat vnguentum.

Aliud, eiusdem.

R. Fol. Consolidæ, Pilosellæ,
Betonicæ, Hyperici, Caudæ equinæ,
Verbenæ ana M. j.

Decoquantur in vino, & contundantur. dein-
de adde

Mellis, Terebinthinæ ana ʒ. iij.
Thuris, Masticis ana ʒ. iij.
Sanguinis Draconis,

D Myrthi ana ʒ. ij.
Fiat vnguentum.

Aliud, eiusdem.

R. Succî rad. Iridis ʒ. ij.
Vini parum,
Mellis ʒ. iij.
Cadmiæ vel Lithargyri ʒ. ʒ.
Aloes, Myrrhæ ana ʒ. iij.

Fiat vnguentum.

E *Aliud, eiusdem.*

R. Succî rad. Narcissi ʒ. ij.
Succi Verbenæ, Hyperici,
Caudæ equinæ ana ʒ. j.
Olei antiquissimi ʒ. ij.
Colophonix ʒ. j.
Gummi Elemi, Myrrhæ,
Sanguinis Draconis,
Masticis, Aloes ana ʒ. iij.

Coquantur succi cum Oleo & pauco Melle ad
inspissandum: quib⁹ admisce pulueres reliquo-
rum. * Efficacissimum est, replet vlcera concaua
carne, & recentia subito consolidat.

Vnguentum ad gangranas.

R. Mellis ʒ. ij.
Crocî Martis, Croci Veneris ana ʒ. ʒ.
Pulueris Myrrhæ, pul. Aristoloch. rot. ana ʒ. ij.
Caphuræ ʒ. j. ʒ.
Phlegmatis Vitrioli acidi ʒ. iv.

Decoquantur ad consistentiam vnguenti. Adde
Mercurij præcipitati ʒ. ʒ.

Inungantur ellychnia & turundæ. *Quercetanus.*

Aliud

Aliud præstantissimum.

R. Butyri arsenici fixi ℥.ij.
 Mercurij præcipitati ℥.ß.
 Olei myrrhæ ℥.iiij.
 Excipiantur melle, prius loto cum succo chelidoniae. *Idem.*

Aliud eiusdem.

R. Mannæ, Thuris ana ℥.ij.
 Farinæ Fœnigræci, far. Orobi ana ℥.j.
 Mellis, Vitell. ouorum ana q. f.
 Fiat vnguentum. *Quercetanus.*

Aliud sarcoticum.

R. Sarcocollæ in lacte solutæ ℥.iiij.
 Masticeis, Olibani ana ℥.j.
 Picis liquidæ, Terebinthinæ ana ℥.j.
 Misce, & fiat vnguentum. *Idem.*

Vnguentum sarcoticum.

R. Mucilag. sem. Fœnigræci ℥.ij.
 Viski herb. Cynoglossi, Persicariæ,
 Consol. maioris ana ℥.j. ß.
 Olei Thuris, olei Myrrhæ ana ℥.iiij.
 Olei Hyperici simpl. ℥.ij.
 Terebinthinæ lotæ vino albo ℥.ij.
 Stent ad Solem, vel ad calorem cinerum, donec
 incrascent. *Quercetanus.*

Vnguentum de Patro. sarcoticum.

R. Succi Patii ℥.j.
 Terebinthinæ ℥.v.
 Olei Hyperici compof. ℥.iix.
 Vini albi generosiss. ℥.ß.
 Digerantur per octo dies, post decoquantur ad
 vini consumptionem: tum demum adde
 Colophoniam, Cera ana ℥.iiij.
 Mumia, Carabes ana ℥.ij.
 Liquefiant rursus ad ignem, & fiat vnguentum,
 vt artis est. *Quercetanus.*

Vnguentum Regis Angliæ.

R. Cera albæ, Resinæ ana quart. j.
 Olei ℥.ij.
 Terebinthinæ lotæ ℥.j.
 Thuris, Masticeis ana ℥.ß.
 Fiat vnguentum. Incarnat, & consolidat.

**DE VNGVENTIS
consolidantibus.***Vnguentum ad phthisim.*

R. Olei Rosari, olei Lentiscini, vel
 Mastichini ana ℥.iiij.
 Sarcocollæ nutritæ in vino albo, vel lacte co-
 ctæ ℥.j.
 Thuris, Masticeis, Myrrhæ ana ℥.j.
 Cineris cancerorum ℥.ß.
 Terebinthinæ abietis, Mellis ana ℥.ij.
 Misce, & fiat vnguentum. *Idem.*

Aliud eiusdem.

R. Cinerum cort. Cucurbitarum ℥.j.
 Boli Armeni ℥.ß.
 Excipiantur butyro, & cremore hordei, fiatque
 vnguentum. Applicetur post expectorationem.

**A Vnguentum contra casum, & contusionem
partium internarum.**

R. Pimpinellæ, Lauendulæ, Spicæ Indicæ,
 Rutæ, Hyssopi, Saluiæ, Pyrethri, Pulegij,
 Fœniculi, Siliginis agrestis, Millefolij,
 Prunellæ, Ibsici, Consolidæ maioris,
 Virgæ aureæ, Amaraci, Verbeng, Abrotani,
 Epaticæ, Melissæ, Angelicæ, Veronica,
 Fœnigræci, Fragariæ, Clematidis,
 Cordialis, Pedis leonis, Rorismarini,
 Fol. Linguæ ceruinæ, Tormentillæ,
 Betonicæ ana M. j.

B

Hæc omnia custello in tenuissimas particulas
 comminuta, iniice in lebetem, & affunde butyri
 opt. in Maio confecti, & à sale purgati ℥. xxix.
 & hæc simul ad ignem ex carbonibus cōfectum,
 probè decoque tantisper, donec virtus egredia-
 tur: deinde cum hæc per mundum linteolum ex-
 presseris, affunde olei laurini ℥.ij. & habebis
 præstans vnguentum Valet contra internam le-
 sionem, ex casu aliquo ortam, quantitate nucis
 auellane in calido iusculo ceruisiano sumptum.
 Si primò non medetur, vsus eius bis, aut ter est
 iterandus. quin etiam externæ corporis partes
 affectæ apud ignem lentum sunt inungendæ.
Ranzouius.

Vnguentum ad rupturam osium.

Ossa quocunque modo rupta, per infra scri-
 ptum vnguentum optimè consolidantur, singu-
 lis ordinatè coniunctis.
 R. Mellis ℥.ij.
 Olei Antimonij, olei Vitrioli ana ℥.ij.
 Axungie taxi, Scui Ceruini,
 Axungie vrsinæ, Saponis ana ℥.j.
 Terebinthinæ ℥.j. ß.
 Cera ℥.ij.

E

Coquantur in vnguentum, pro more, quo ru-
 pturæ sunt ad ignem calida manu perungendæ,
 & c. Mirum in modum præ cæteris curat, & sanat
 optima consolidatione. *Paracelsus.*

**DE VNGVENTIS
glutinantibus.***Vnguentum glutinans.*

R. Pulueris constrictiui ℥.j.
 Incorporentur cum albumine oui agitato, vel
 cum ichthyo colla dissoluta cum vino astringen-
 te, vel succo citonij, vel plantaginis. Idem
 præstabit, si incorporetur cum mucilage gum-
 mi tragacanthæ vel Arabici. Quo autem melius
 id fiat, commodius fuerit pilos leporis addere,
 vel pappos floris falicis, vel arundinis, vel senec-
 ionis. Puluis autem talis fit constrictiuus:

R. Boli Armeni, sanguinis Draconis,
 Sarcocollæ, Masticeis, Aloes, Gallarum,
 Balanstorum, Blattæ Bizantiæ ana ℥.ß.
 Fol. Syderitis ℥.j.

Fiat puluis, qui cribretur: deinde pilorum leporum
 integrorum ℥.ij. vel tantundem lanuginis
 florum falicis. *Rondeletius.*

Aliud, eiusdem.

R. Olei antiquissimi ℥.j.
 Succi Narcissi, succi Syderitis ana ℥.iij.
 Florum Hyperici ℥.iv.
 Gummi Elemi ℥.v.
 Masticeis, fang. Draconis, Aloes ana ℥.ij.
 Blattæ Bizantiæ ℥.β.

Coquatur diu oleum per se, deinde succi addantur, demum hyperici flores ponantur in vase vitreo obturato, & soli exponantur per dies decem: vnde decima die addantur pulueres, & agitentur. Prius autem & colari debent, & flores auferri: rursus soli exponantur per viginti dies: deinde serua ad vsum. * Vlcera cutis & neruorum curat, si retineantur coniuncti, & quiescat, donec coierint.

Vnguentum ad vulnera.

R. Succi herbæ Peti (quam etiam Nicotiam & Piperinam vocant) ℥.j.
 Geræ nouæ, Picis, Resinæ, Olei communis ana ℥.iij.

Coquantur omnia simul vsq; ad succi consumptionem: deinde adde

Terebinthinæ Venetæ ℥.iij.
 Cola per linteum, & serua in pyxide. * Vulnera & vlcera indubitate curat. *A quodam Gallo.*

Vnguentum ad vulnera venenata.

R. Olei carabes, Terebinthinæ ana ℥.j.
 Iuniperi ℥.ij.
 Sem. Vrticæ, rad. Gentianæ ana ℥.ij.
 Olei sulphuris vitriolati ℥.j. β.
 Coralli rubri ℥.j.

Misce, & fiat vnguentum. *Quercetanus.*

Aliud ad idem.

R. Succi Pentaphylli.
 Scabiosæ, Rutæ ana ℥.ij.
 Olei Sulphuris rubei ℥.j.
 Olei Myrrhæ ℥.ij.
 Colophonix, Gummi hederæ ana ℥.vj.

Misce pro vnguento. *Idem.*

Vnguentum attrahens venenum ex vulneribus.

R. Succi anagallidis purpureæ,
 Succi cyclaminis ana ℥.j.
 Sulphuris viui, mixti cum salina hominis ℥.β.

Misce, & fiat vnguentum. *Quercetanus.*

Aliud ad venenata vulnera.

R. Lithargyri ℥.ij.
 Galbani ℥.β.
 Picis Græcæ, Terebinthinæ ana ℥.j.
 Olei q. s. est.

Misce, & fiat vnguentum. *Idem.*

Aliud ad idem.

R. Olei ℥.iv.
 Sagapeni, Mumix, Succini ana ℥.iij.
 Thuris, Masticeis ana ℥.ij.
 Terræ sigillatæ opt. Coralli rubri ana ℥.j.
 Picis ℥.ij. Ceræ q. s. est.

Fiat vnguentum. *Idem.*

A

Aliud ad idem.

R. Cepas duas, fol. Vincæ peruinæ,
 Scabiosæ, Ricini ana M. j
 Decoquantur sub cineribus, adde
 Theriacæ ℥.β.
 Terebinthinæ q. s. est.

Fiat vnguentum. *Idem.*

Vnguentum venenatis vulneribus conduens.

B R. Vnguenti Macedonici ℥.ij.
 Olei Myrrhæ, olei Terebinthinæ ana ℥.ij.
 Præcipitati nostri ℥.j. β.
 Butyri arsenici fixi, & dulcificati ℥.β.
 Olei Antimonij ℥.ij.
 Ceræ tantillum, vel q. s.

Misce, & fiat vnguentum. Abluit, & deterget quoduis è vulneribus venenum. Confert quoque carcinomatis, gangrenis, & alijs desperatis vlcibus. Nam sine vilo dolore operatur.

C *Quercetanus.***DE VNGVENTIS CICATRICIS DUCENTIBUS.***Vnguentum epuloticum.*

R. Aloes, Sarcocollæ, Myrrhæ, Iridis ana ℥.ij.
 Lithargyri, Cerussæ ana ℥.iij.
 Cort. Mali granati, vel Balaustiorum ℥.β.
 Cum melle crudo fiat vnguentum. *Rondeletius.*

Aliud, eiusdem.

D R. Lithargyri, Aluminis,
 Floris æris vsti & loti, Plumbi vsti ana ℥.iij.
 Balaustiorum, Boli Armeni, vel
 Cinerum ostreorum ana ℥.ij.
 Olei myrrini ℥.iij.
 Seui hircini, Colophonix ana ℥.ij.
 Vini parum. Fiat vnguentum.

Aliud eiusdem.

E R. Aristolochiæ vstæ & lotæ,
 Nucis Cupressi, Balaustiorum vstorum,
 Ostreorum vstorum ana ℥.ij.
 Aluminis, Floris æris vsti & loti, Chalcitidis ana ℥.iij.

Mellis, Vini astringentis ana quātum sufficit.
 Misce, & fiat vnguentum.

Vnguentum cicatricem inducens.

R. Cretæ albæ ℥.ij.
 Cineris corij adusti ℥.iij.
 Olei rosati q. s. est.

F Misce, & fiat vnguentum. *Quercetanus.*

Aliud cicatricem ducens.

R. Calcis viuæ, toties in aqua lotæ, dum omni destituatur acrimonia ℥.ij.
 Terræ Armenæ ℥.j.
 Olei Myrillorum q. s.

Misce, & fiat vnguentum. *Idem.*

Vnguentum cicatricem inducens.

R. Boli Armeni nostri modo præpar. ℥.ij.
 Calcis Cort. ouorum ℥.β.
 Succu Prunorum immaturorum ℥.iij.

Deco-

Decoquantur igne lento ad perfectam consistē-
tiam. *Quercetanus.*

DE VNGVENTIS CAR- nem auferentibus.

Vnguentum ad polypos exedendos.

R. Squamę æris, A cruginis æris ana ʒ.ij.
Omphacij ʒ.ij.

Incorporentur simul, & fiat vnguentum, quo il-
linantur tantum partes affectę. *Rondeletius.*

Aliud, eiusdem.

R. Sandaracę, vel Auripigmenti, Chalcedidis
pręparatę ana ʒ.ij.

Mellis quantum sufficit.

Misce, & fiat vnguentum. Vel si fortius velis, ad-
de omphacium: si mitius, addito multo melle,
vel succo mali granati, vel plantaginis. * Vtile
est ad ozęnas curandas in principio.

DE VNGVENTIS DO- lorem sedantibus.

Vnguentum ad dolorem capitis ex calore.

R. Olei Rosati, Omphacini ana ʒ.ij.

Coriandri, Ros. rubrarum,

Myrtillorum, Coralli ana ʒ. j.

Cerę albę quantum sufficit. Aceti parum.

Fiat vnguentum, quo inungatur pars anterior
capitis. *Idem.*

Aliud.

R. Succı summitatum vitis, succı Plantagi-
nis, Solatri ana ʒ. j.

Olei Ros. Omphacini, vel olei Citoniorum,
vel olei Nympharis ʒ.ij.

Decoquantur vsque ad consumptionem succo-
rum: quibus adde

Cerę albę quantum sufficit.

Sem. Berberis, Coriandri, Endiuizę ana ʒ. j.

Myrtillorum ʒ. ij.

Aceti parum. Misce pro vnguento. *Idem.*

Vnguentum ad dolorem capitis ex calore in declinatione.

R. Olei Anethini, Chamomillę ana ʒ.ij.

Flor. Chamomillę, Meliloti, Sambuci,

Anthos, Stęchados ana ʒ. ʒ.

Nucis moschatę, Macis ana ʒ. j.

Cerę nouę quantum sufficit.

Fiat vnguentum, addito vino pauco vel aceto
ad penetrationem. *Idem.*

Vnguentum ad dolorem capitis ex frigore.

R. Olei Nucum, Irini ana ʒ.ij.

Olei Rutacę ʒ. j.

Nucis moschatę, Caryophyll. Macis,

Piperis, Pyrethri, Castorei ana ʒ. j.

Cerę citrinę quantum sufficit.

Aquę vitę parum. Fiat vnguentum, quo in-
ungatur pars affecta. *Idem.*

Vnguentum ad dolorem colicum.

R. Olei Nardini, Rutacę ana ʒ.ij.

Sem. Apij, sem. Petroselinı ana ʒ.ij.

Flor. Chamomillę, Meliloti ana ʒ.ij.

Piperis, Galangę ana ʒ. j.

Cerę quantum sufficit.

Fiat vnguentum. Tempore inunctionis adde vi-
ni albi generosi, vel vini maluatıcı parum. Vn-
gatur manę reiectis recrementis, vel post clyste-
rem. *Rondeletius.*

Aliud fortius.

R. Olei Anethini, Rutacę ana ʒ.ij.

Olei de spica ʒ. i. ʒ.

Sem. Rutę, sem. Cumini, Baccarum Lauri,

Sem. Apij, sem. Petroselinı ana ʒ. j.

Spicę nardi Indicę, Galangę ana ʒ. ʒ.

Cerę quantum sufficit.

Fiat vnguentum, quo inungatur ventris pars me-
dia. Adde tempore inunctionis etiam parum vi-
ni generosi. *Idem.*

Vnguentum ad dolores capitis & articulos, in morbo Gallico.

R. Axungię porci non salitę ʒ. ʒ.

Butyri recentis, Axungię Gallię,

Axungię Anatis ana ʒ.ij.

Olei Irini, Laurini ana ʒ. iv.

Euphorbij ʒ. j.

Terebinthinę lotę in aqua vitę ʒ.ij.

Argentı viui extincti in axungia porci ʒ. v.

Cerę nouę parum, Lithargyri ʒ. ij.

Misce, & fiat vnguentum.

Vnguentum in pestifera febre.

R. Olei Amygdalini dulcis,

Olei Chamomalini ana ʒ. j.

Vnguenti de Althęa cum gummis ʒ. ʒ.

Axungię humanę,

Gummi elemni ana ʒ. ij. Croci ʒ. j.

Et interdū spiritus vini parum. Misceatur ad for-
mam linimenti. Hoc pro myracopo vsus sum in
pestifera febre, quę calamitosissimis symptoma-
tis postquam presserat ægros, tandē in tam acer-
bos dolores crurium labebatur, vt & hinc metus
mortis foret: hoc omnes recreabantur. *Heurnius.*

DE VNGVENTIS somnum conciliantibus.

Vnguentum somniferum.

R. Olei Nymphę, Violarum,

Vnguenti populconis ana ʒ. ʒ.

Opij ʒ. ij. Croci ʒ. iv.

Fiat vnguentum, quo nates & tempora inungan-
tur. *Ramozinus.*

Vnguentum lamiarum.

R. Pinguedinem puerorum, Elcoselinı, Aco-
niti, Frondium populi, Fuliginis ana q. s. est.

Misce, & fiat vnguentum. *Porta.*

Aliud.

R. Sij, Acori vulgaris, Pentaphyllonis,
Sanguinis vesperilionis,

Solani somniferi, Olei, vel adipis ana q. s. est. Miscæ, & fiat vnguentum. quo si totum corpus noctū inungatur, facit videri, ac si per aëra deferantur: conuiuia, fonos, tripudia, & formosorum iuuenum concubitus.

DE VNGVENTIS VENEREM EXCITANTIBUS.

Vnguentum Venerem excitans.

℞. Euphorbij, Galbani ana ʒ. ij.
Anethi ʒ. j.
Piperis longi ʒ. ij.
Pyrethri ʒ. ij. β.
Cerae ʒ. vj.

Tere species, & resoluæ ceram in oleo prædicto, & superadde puluerem specierum: agit fortiter: & circa locum coitus vngue. *Arnol. Pillarion.*

Vnguentum ad coitum.

℞. Euphorbij, Galbani ana ʒ. ij.
Macis ʒ. j.
Macropiperis ʒ. j. β.
Pyrethri ʒ. ij. β.
Sem. Erucae, Castorei ana ʒ. β.
Olei de narcisso ʒ. j. β.
Cerae q. s.

Fiat vnguentum, quo inungatur pecten, virga & lumbi. *Auicenna.*

DE VNGVENTIS AMBUSTA EXTINGVENTIBUS.

Vnguentum ad combustionem.

℞. Olei rosati ʒ. iix.
Olei ouorum ʒ. ij.
Vitri albiissimi tenuissimè puluerizati ʒ. j.
Corticis medij sambuci M. j.
Cerae albæ ʒ. j. β.
Coquantur simul, ac fiat vnguentum. *Acrisus.*

Vnguentum faciem ambustam leniens.

℞. Vnguenti citrini ʒ. ij.
Spermatidis ceti ʒ. j.
Olei Rosati, olei Liliorum ana ʒ. β.
Miscæ, & fiat vnguentum, quo facies post ambustionem lenienda est ter, aut quater in die. *Quercetanus.*

Aliud præstantius.

℞. Vnguenti pomaræ ʒ. ij.
Mucilag. sem. Psyllij, cū aqua ros. extracti ʒ. j.
Caphuræ ʒ. j.
Olei Amygdal. dulcium ʒ. β.
Miscæ, & fiat vnguentum. *Idem.*

Vnguentum refrigerans vulnera sclopetaria.

℞. Succu Plantaginis, succu Solatri,
Succu Semperuiui ana ʒ. j.
Boli Armeni ʒ. β.
Lithargyri loti aqua Plantag.
Tuthiæ præparatæ ana ʒ. j.
Olei Rosati omphacini,
Olei Nenupharis,

A Aceti rosati, Cerae ana tantillum.
Miscæ, & fiat vnguentum. *Quercetanus.*

Vnguentum pro gregarijs, empyreuma in vulneribus sclopetarijs extinguens, & pustulas prohibens.

℞. Olei Sambuci, olei Nucum ana ʒ. ij.
Olei ouorum ʒ. β.
Seui Ceruini, Medullæ cruris tauri ana ʒ. j.
Cerae coctæ num. ij.

B Cerae tantillum,
Miscæ, & fiat vnguentum. Apponatur parti affectæ. *Quercetanus.*

Aliud præstantissimum.

℞. Olei Mercur. corporalis ʒ. j. β.
Olei Sulphuris terebinthinati ʒ. iij.
Arsenicu dulcificati ʒ. ij.

Excipiantur butyro salem nō experto, & fiat vnguentum. Apponatur vulneri, cum ellychnijs, & turundis. Venenatis, gangrænæ, cancro, phagedænis & cacoethis vlceribus curandis confert. Superponatur autem in vulneris ambitu emplastrum aliquod, vel ceratum attrahens. *Idem.*

DE VNGVENTIS PURGANTIBUS.

Vnguentum ventrem laxans.

℞. Olei Liliorum, olei Amygdal.
Butyri rancidi ana ʒ. ij.
Agarici, Azari puluerizati ana ʒ. ij.
Cerae nouæ quantum sufficit.

Fiat vnguentum, quo inungatur os ventriculi. * Vomitum prouocat, & aluum laxat. *Rondelet.*

Aliud ad vomitum prouocandum.

℞. Fæcis olei Liliorum,
Olei communis antiqui, & foetidi an. ʒ. j.
Dialthææ ʒ. β.
Ammoniacci dissoluti in oleo ʒ. ij.

E Succu Cucumeris agrestis vel Raphani agrestis, vel Cyclaminis ʒ. j.

Cerae parum:

Fiat vnguentum, quo inungatur os ventriculi. *Idem.*

Vnguentum ventrem laxans, aliud.

℞. Succu Sambuci, succu Mercurialis an. ʒ. iij.
Mellis communis, farinae Orobi, vel Lupinorum ana ʒ. ij.

Miscæ, & fiat vnguentum. *Idem.*

Aliud.

F Terebinthinæ, Aloes ana ʒ. j.
Fell s Taurini quantum sufficit.
Fiat vnguentum. *Fumanellus.*

Aliud ad idem.

℞. Succu Cyclaminis ʒ. vj.
Succu Cucumeris syl. vel Mercurialis vel Ebuli ʒ. iij.
Farinae Lupinorum, Vini Maluatici q. s.
Fiat vnguentum. * Valet etiam ad tumores lienis. *Rondelet.*

Aliud

Aliud laxans.

R. Olei Cicini vel Sefamini, vel Irini ꝑ. ij.
Cielæ, Cucumeris sylueſtris Ebuli ana ꝑ. iij.
Coquantur leuiter: cum liquefacta cera appli-
centur. *Idem.*

Aliud.

R. Elaterij ſicci, Cataputiæ, Colocynthidis,
Succi Tithymali ana ꝑ. vi.
Succi Cucumeris agreſtis recent. ꝑ. ꝑ.
Hellebori nigri, Terebinthinæ ana ꝑ. ꝑ.
Sem. Laureolæ ꝑ. iij.
Succi Arthanitæ ꝑ. vj.
Scammonij ꝑ. iij.
Omnia trita ex melle commixta ad vſum ſeruen-
tur. *Fumaneſtus.*

Aliud potens.

R. Aloes, Fellis taurini ana ꝑ. j.
Pulu. Arthanitæ part. ij.
Cum oleo Violaſeo, aut Liliaceo & cera mix-
tis, fiat vnguentum. *Fumaneſtus.*

Aliud.

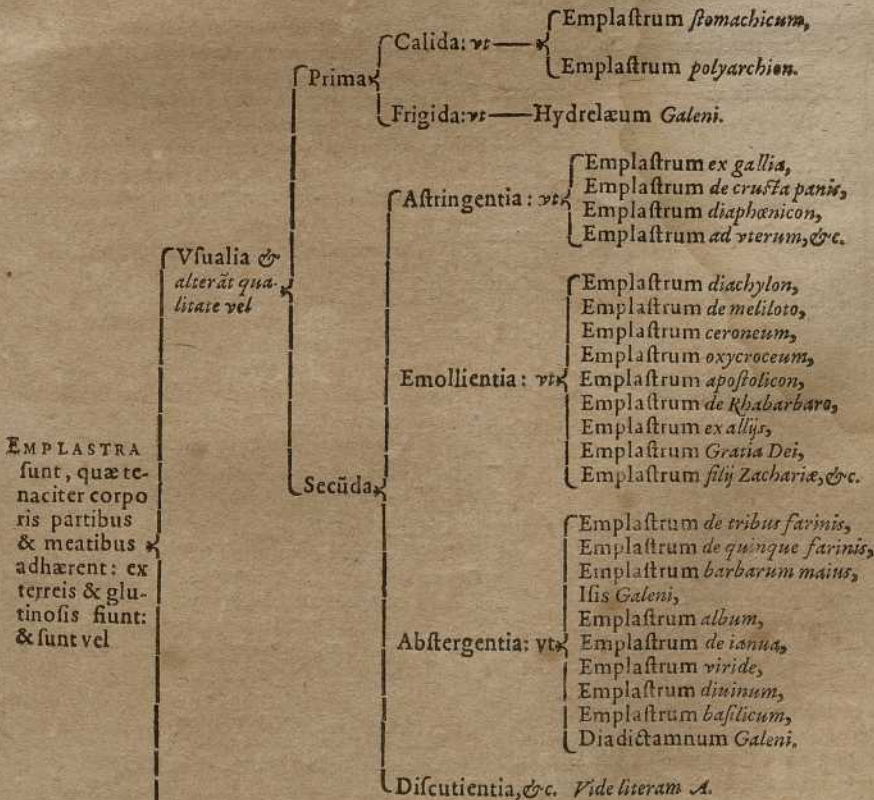
R. Olei Cheirini, vel Irini ꝑ. iij.

A Suc. Ariſtoloſchiæ, vel Cucum. agreſtis, vel E-
buli ꝑ. iv.
Ammoniaci, Bdellij, Opopanacis diſſoluti in
prædictis oleis ana ꝑ. ꝑ.
Terebinthinæ, Butyri ſaliti ana ꝑ. ij.
Cera nouæ quantum ſufficit.
Fiat vnguentum. * Attenuat, laxat, & emollit.
Rondeletius.

Vnguentum ventrem laxans, aliud.

B R. Succi Mercurialis, ſucci Cyclaminis,
Succi Cucumeris agreſtis ana ꝑ. iij.
Ellebori albi, nigri, Colocynthidis ana ꝑ. ꝑ.
Diagridij ꝑ. ꝑ.
Fellis tauri ꝑ. ij.
Farinæ lupinorum ꝑ. ꝑ.
Mellis parum.
Fiat vnguentum, quo inungantur partes vmbi-
lici & inguina, poſt forū ex relaxantibus & emol-
lientibus. Idem poteſt etiam aquas purgare,
maximè ſi ex ſucco braſſicæ marinæ, vel
thymelææ, vel chamelææ fiat.
Rondeletius.

De Emplaſtris, Sectio XXIX.

- A.**
- Discutientia: vt — Emplastrum ad Hydropem.
  - Consolidantia & glutinosa: vt
    - Emplastrum de Minio Vigonis,
    - Emplastrum triapharmacum,
    - Emplastrum contra ramicem,
    - Emplastrum diachalciteos,
    - Oxelaum Galeni,
    - Oxelaum Galeni,
    - Emplastrum nigrum, &c.
  - Cicatricem inducentia: vt
    - Emplastrum Griseum,
    - Emplastrum de lapide calaminari,
    - Emplastrum Diacadmia.
  - Dolorem sedantia: vt
    - Emplastrum de baccis Lauri,
    - Emplastrum de Meliloto,
    - Emplastrum Marcianum Pauli,
    - Emplastrum Ceroneum,
    - Oxycroceum, &c.

- B.**
- Emplastrum minus vsua lia sunt vel
- Astringentia: —————
    - Emplastrum ad fluxum venris,
    - Emplastrum ad fatum retinendum,
    - Emplastrum inflammationem reprimens, &c.
  - Emollientia: vt —————
    - Emplastrum commune ad durities & dolores iecoris, &c.
    - Aliud.
    - Aliud.
  - Concoquentia: vt ————— Emplastrum ad materiam concoquendam, &c.
  - Discutientia: vt ————— Emplastrum discutiens, &c.
  - Abstergentia: vt —————
    - Emplastrum ex salice,
    - Emplastrum abstergens, purgansq;, &c.
  - Consolidantia: vt ————— Emplastrum ad vulnera insignia, &c.
  - Extrahentia: vt —————
    - Emplastrum de Betonica,
    - Emplastrum ex fermento, &c.
  - Erodentia: vt ————— Emplastrum cutem aperiens, &c.
  - Ambusta extinguentia: vt ————— Emplastrum contra ambustionem.

DE EMPLASTRIS calidis.

Emplastrum stomachicum.

℞. Ligni Aloes, Absinthij, Mastice, Cyperi, Costi, Zingiberis, Gummi Arabici ana ℥. β.
 Calami aromatici, Thuris, Aloes ana ℥. iij.
 Caryophyllorum, Maceris, Nucis moschatæ, Iunci odorati, florum Nardi ana ℥. j. β.
 Omnia miua cotoneorum excipiantur, & extendantur super pannum, & suffumigetur super ligno Aloes, & superponatur. * Stomachum & hepar confortat, & calefacit. *Mesues.*

Emplastrum Polyarchion.

℞. Ceræ, Terbinthinæ, Bdellij, Ammoniaci,

A Cardamomi, Cyperi ana ℞. j.
 Amomi, Nardi, Croci, Myrrhae, Thuris, Cinnamomi ana ℥. xv.
 Olei Cyperini ℥. xvj.
 Vini odorati quantum sufficit.
 Fiat emplastrum. * Lienosis & hepaticis affectibus auxiliatur. *Galenus.*

DE EMPLASTRIS frigidis.

Hydreleon.

B ℞. Lithargyri argenti ℞. j.
 Aqua limpida, Olei puri ana ℞. ij.
 Lithargyrus laeuissimè terendus est, & reliqua diligenter mouenda in mortario lapideo: deinde coquenda lento igne, ex lignis acapnis, aut carbo-

carbonibus bene accensis. Ad solem conficien-
 dum est medicamentum, die serena, ut albefcat:
 percunte igne alij carbones imponendi sunt, sed
 bene accensis: coquatur autem semper agitan-
 do, donec cerati crassitiam adipiscatur. Potest
 autem in vnguenti formam redigi, si minus co-
 quatur. Fit etiam ex libris tribus olei & aquæ: e-
 tiam ex lithargyri ℥.iiij. olei tantundem, & aque
 ℥.ij. tunc enim candidius fit, citiusq; coquitur.
 * Refrigeratoriam habet vim mediocrem, cuius
 auxilio exulceratis partibus ne quid insuat, im-
 pedit, & quod iam influxit, ad partes circumiacen-
 tes retundit. hinc pruritus, desquamata &
 parua ulcera persanat. *Galenus.*

DE EMPLASTRIS astringentibus.

Emplastrum ex Gallia.

℞. Gallie moschatæ, iunci odorati ana ℥.j.β.
 Ramich, Rhus, Prunorum syluestrium,
 Hypocistidis, Ladani, Gallarum integrarum,
 Calami aromatici, Rosarum,
 Santalorum alborum,
 Santalorum rubrorum: Masticeis,
 Ligni Aloes, Caryophyllorum,
 Nardi, Thuris, Myrrhæ, Costi,
 Cyperi, Absinthij ana ℥.ij.
 Palmularum siccarum num. xij.
 Panis bis cocti ℥.ij.
 Succis Myrri, succi Lauri, Aquæ rosarum,
 Vini austeri ana ℥.j.β.
 Miua Citoniorum cum spec. ℥.iiij. vel ℥.iv.
 Gummi Arabici assati ℥.vij.

Omnia probè teruntur: deinde panis & palmu-
 læ vigintiquatuor horis ex succis macerantur:
 leuigata miua excipiuntur, gummiq; additis co-
 quantur igne lento, ad mellis spissitudinem: his
 in mortario pulvis superior admiscetur, donec
 tota massa fiat viscosa. Cùm vti voles, panno il-
 litum, suffitu ligni aloes imbuo. * Totum ven-
 trem inferiorem roborat astringendo, calefacien-
 do que: coque lienterias, diarrhoeas dysenterias
 que ex frigore contractas iuuat. *Mesues.*

Emplastrum de crusta panis.

℞. Matheis, Menthæ, Spodij, Coralli rubri,
 Santali albi, rubri ana ℥.j.
 Crusta panis tostæ & macerata in aceto per
 horam mediam ℥.ij.
 Olei Mastichini, Citoniorum ana ℥.j.
 Farinæ hordei quantum sufficit

Fiat emplastrum. * Valet in vomitu puerorum,
 & his qui cibum retinere non possunt. *Monta-
 gnana.*

Emplastrum Diaphænicum, calidum.

℞. Ceræ ℥.ij.
 Olei Rosati, Nardini ana ℥.ij.

Simul liquentur: deinde
 Dactylorum siccorum num. xl.
 Panis bis cocti ℥.vij.

Macerentur in vino odoro biduum: post
 Carnis Citoniorum in vino coctorum ℥.j.

A Permulum teres cum dactylis & pane bis co-
 cto: deinde misce cum cerato superiori ex cera,
 oleo rosato & nardino, & adde subsequencia in
 mortario bene contusa:

Masticeis, Thuris, Absinthij Romani an. ℥.ij.β.
 Ligni Aloes, Macis, Myrrhæ, Aloes lotæ,
 Spicæ nardi Indicæ, Acaciæ,
 Gallie moschatæ, Trochiscorum Ramich,
 Calami aromatici ana ℥.j.
 Ladani ℥.ij.

B Misce fiat emplastrum. * Ventriculum & hepar
 firmat: ob id lienteriam & dysenteriam hepati-
 cam adiuuat. *Mesues.*

Emplastrum Diaphænicum frigidum.

℞. Dactylorum maturitati proximorum, in
 vino austero coctorum ℥.v.

Panis bis cocti ℥.j.

Carnis Citoniorum in vino austero cocte-
 rum ℥.j.β.

Styracis calamitæ, Masticeis, Ladani,

Acaciæ, Omphacij, flor. Labruscæ,

Ros. rubrarum, Santali citrini,

Trochiscorum, Ramich,

Myrrhæ, Ligni Aloes ana ℥.β.

Ceræ ℥.iv.

Olei Rosati ℥.xv.

Vini austeri quantum sufficit.

Fiat emplastrum. * Ventrem totum inferiorem,
 ne aliarum partium recrementa suscipiat, robo-
 rat, coctionem iuuat: ob hæc vomitum, chole-
 ram morbum, lienteriam, dysenteriam hepati-
 cam iuuat. *Mesues.*

Emplastrum pro matrice.

℞. Rad. Bistortæ ℥.j.

Ligni Aloes, Santali citrini, Nucis moschatæ,

Berberis, Antheræ, Cinnamomi ana ℥.j.

Caryophyllorum, Schoenanthi,

Flor. Chamæmeli ana ℥.β.

Thuris, Masticeis, Aliptæ moscatæ,

Gallie moschatæ, Styracis calamitæ,

Styracis rubræ ana ℥.ij.

Moschi fini ℥.β.

Ceræ ℥.j.β.

Terebinthinæ ℥.β.

Ladani ℥.iv.

Picis naualis ℥.ij.

Fiat emplastrum secundum artem. * Vteri im-
 becillitati succurrit: eius precipitentiam reprimi-
 t, muliebribus vitijs ex nimia humorum mollitu-
 dine subuenit, fluxusq; immoderatos sistit.

DE EMPLASTRIS emollientibus.

Emplastrum Diachylon simplex.

℞. Mucilaginis Fœniculi, Mucilag.

Sem. Lini, Mucilag. rad. Althææ ana ℥.j.

Lithargyri ℥.j.β.

Olei antiqui clari ℥.ij.

Lithargyrium tenuissimè teratur, & cum oleo
 subigatur & miscetur: post igne lento coque,
 spatha semper agitâdo, donec probè mista sint.

Exime igni, paulatim frigeſcat. poſtea mucilagineſ affunde, permisce, & recoque igne ad iuſſa craſſitiem. * Scirrhos hepatis, lienis, ventriculi, & aliarum partium, ipſas chæradas & durities reliquas emollit, & iuvat. *Meſſes.*

Emplaſtrum Diachylon, compoſitum.

R. Mucilaginis radic. Althææ,
Mucilag. ſem. Lini, Mucilag. med. cort. Vlmi,
Mucilag. Fœnigræci ana ꝓ.iiij.
Olei Chamæmelini, Liliorum, Anethini ana
ꝓ. j. β.

Hammoniæci, Galbani, Opopanacis,
Sagapeniæ ana ꝓ. β.
Cera nouæ ꝓ. xx.
Croci ꝓ. ij.

Terebinthinæ ꝓ. ij.

Gummi reſoluantur in vino optimo, & conficiantur ſecundum artem. * Maturat apoſtemata, & mollit durities: partim reſoluit, & partim digerit, abſtergitque ſanem ruptorum apoſtematum, & ſanat phlegmones.

Emplaſtrum Diachylon magnum filij

Zachariæ.

R. Lithargyri mundi, tenuiſſimè triti, & per cribrum excuſſi ꝓ. xij.

Olei Irini, Chamæmelini, Anethini ana ꝓ. iix.
Mucilag. ſem. Lini, mucilag. Fœnigræci,
Mucilag. Althææ, mucilag. Ficuum pinguium,
Mucilag. Paſſularum, ſucci Ireos, ſucci Scyllæ,
Oeſypi, Glutinis Alchanach, ſiue Ichthyocol-
læ ana ꝓ. ij. β. (aliꝓ ꝓ. xij.)

Terebinthinæ ꝓ. ij.

Reſinæ pini, Cera citrinæ ana ꝓ. ij.

Fiat emplaſtrum ſecundum artem. * Reſoluit & maturat omnes durities & inflammationes.

Emplaſtrum Diachylon paruum.

R. Lithargyri ꝓ. vj.
Olei veteris clari ꝓ. j.
Mucilag. Pſyllij ꝓ. iv.
Mucilag. ſeminis Hyoſcyami ꝓ. j. β.
Mucilag. ſeminis Lini,
Mucilag. rad. Maluæ ana ꝓ. ij.

Fiat emplaſtrum ſecundum artem. * Tumores calidos digerit & maturat. *Meſſes.*

Diachylon cum gummi Vigonis.

R. Rad. Althææ ꝓ. β.
Seminis Lini, Fœnigræci ana ꝓ. j.
Violarum. ſem. Maluæ, ſem. Althææ,
Sem. Cydoniorum ana ꝓ. β.
Sem. Pſyllij ꝓ. ij.
Rad. Ireos ꝓ. ij.
Olei Chamæmelini, olei Anethini,
Olei Liliorum, olei Lini, olei Irini ana ꝓ. iij.
Pingued. Gallinæ, pingued. Anatis,
Pingued. Auferis ana ꝓ. ij.
Olei Amygdal. dulc. Oeſypi humidi,
Succi Glycyrrhizæ ana ꝓ. x.
Terebinthinæ ꝓ. i. β.
Seui vitulini ꝓ. β.
Lithargyri auri ꝓ. x.

A Bulliant omnia ſimul baculo agitando, vſque ad conſumptionem mucilaginis. Deinde cum cera alba, quantum ſufficit, fiat ceratum molle, addendo

Sagapeni, Opopanacis, Bdellij mollis, Galbani ana ꝓ. ij.

Hammoniæci ꝓ. v.

Diſſoluta in aceto, fiat emplaſtrum ſecundum artem. * Ad omnia præcedentia multò efficacius eſt.

B

Emplaſtrum de meliloto.

R. Meliloti ꝓ. vj.
Flor. Chamæmeli, Fœnigræci, Baccarū Lauri,
Rad. Althææ, Comarum Abſinthij ana ꝓ. iij.
Sem. Apij, Cardamomi, Iridis, Cyperi,
Spicæ nardi Indicæ, Caſiæ, ſem. Ammi ana ꝓ.
Maioranæ ꝓ. iij. (j. β.)

Hammoniæci ꝓ. x.

Styracis calamitæ. Bdellij ana ꝓ. v.

Terebinthinæ ꝓ. j. β.

C

Ficuum pinguium num. xij.

Seui hircini, Reſinæ ana ꝓ. ij. β.

Cera ꝓ. vj.

Olei Sampsuchini,

Nardini ana quantum ſatis eſt, vel ꝓ. iij.

Conſice ſic: Fit decoctio

Meliloti, Fœnigræci, Chamæmeli ana quantum ſufficit.

Coquantur ad medias: deinde in colaturam immiſſis triturandis ſubtiliſſimè puluerizatis, ruſum coquantur additis oleis, terebinthina, & ſimilibus, gummiq; in aceto diſſolutis: poſtremò addütur radices & ficus ſimul cocti & bene conuſi. Miſce, & fiat emplaſtrum. * Mollit duritiem omnem ventriculi, hepatis, lienis, viſcerum, & reliquorum. Dolorem item vehementer ſedat, hypochondriaq; tenſa ſanat. *Meſſes.*

D

Diameliton Andromachi.

R. Nardi Gallicæ, Cyperi, Iridis, Myrrhæ ana
Croci ꝓ. β. (ꝓ. viij.)

E

Meliloti ꝓ. xxv.

Hammoniæci, Terebinthinæ ana ꝓ. l.

Cera ꝓ. c.

Olei Cyprini ꝓ. vj.

Aceti quantum ſufficit.

Fiat emplaſtrum. * Eadem quæ præcedens poteſt. *Galenus.*

Emplaſtrum neruinum Vigonis.

R. Olei Chamomillæ, olei Roſarum ana ꝓ. ij.
Ol. Maſticheini, ol. Terebinth. ol. Lini ana ꝓ. j. β.
Terebinthinæ claræ ꝓ. iv.
Seui vituli caſtrati, ſeui Hircini ana ꝓ. ij. β.
Roriſinarini, Bertonicæ, Caudæ equinæ,
Centauræ ana ꝓ. j.
Vermium terreſtrium lotorum & purgatorū
in vino ꝓ. ij.

F

Coquantur ſimul in vino.

Rad. rub. tinctorum ꝓ. x.

Fol. Hypericonis, ſem. Hypericonis ana ꝓ. j.

Maſtiche triti, Gummi elemi ana ꝓ. x.

Picis naualis, Reſinæ ana ꝓ. j. β.

Sagapeni,

Sagapeni, Galbani, Hammoniacy ana ꝑ. iij.
 Dissolutis gummi in aceto, cum Cyatho vno vini odoriferi aliquantulum contūdantur, postea decoquantur, & exprimantur, cui expressioni addantur

Lithargyri auri, Lithargyri argenti ana ꝑ. ij. ꝑ.
 Minij ꝑ. ij.

Iterum bulliant, imprimis lento igne, baculo agitando; ignem deinde vigorando, bulliant donec acquirat colorem subnigrum, quo facto cum cera noua sufficiente, fiat emplastrum in bona forma. * Emollit, digerit, resoluit, neruosarum partium malis cumprimis vtile. Modus compositionis est vt herbe, rad. rubiæ, & vermes terrestres coquantur in s. q. vini odoriferi, & oleorum ad vini consumptionem: expresso adijciatur Terebinthina, seuum, mastiche per se trita & gummi diluti aceto: tum coquantur ad iustam consistentiam, addendo ceram sufficientem, & sub finem decoctionis, addenda lithargyrius, & minium.

Emplastrum ceroneum.

R. Picis naualis bene colatæ,
 Ceræ, ana ꝑ. i. ꝑ. iij.
 Sagapeni ꝑ. ij.
 Hammoniacy, Terebinthinæ, Colophonix,
 Croci ana ꝑ. j. ꝑ. iij.
 Aloes, Thuris, Myrrhæ ana ꝑ. j.
 Opopanacis, Styracis calamitæ, Galbani,
 Masticis, Aluminis, Fœnigræci ana ꝑ. vj.
 Fœcis Styracis liquida, Bdellij ana ꝑ. iij.
 Lithargyri ꝑ. j. ꝑ.

Confice sic. Sagapenum, galbanum, opopanax, hammoniacy, gummi aliquantulum tusa cum vino temperentur, deinde ad mediæ partis vini consumptionem bulliât: & vase stanneo posito super ignem, cum inceperit bullire, pix naualis bene colata addatur, & cum spatula bene agitur, donec liquefiat: liquesacta pice; addatur cera, & ea liquefacta ponat colophoniam: tum styrax cum pistillo calido trita frustatim imponatur: postea mastiche & olibanum, deinde myrrha cum bdellio: & interuallo facto ponatur terebinthina, & consequenter alumen & lithargyrium, & ad vltimum seuum græcum. Et cum decoctum fuerit, fundatur supra aquam tepidam, & ab aqua extracto, manibus exprimitur, donec tota aqua inde exeat: deinde puluis aloes super marmor inunctum cum oleo laurino malaxetur postremum croco puluerizato, & inunctis manibus cum eodem oleo laurino magdalcones informantur. Durat quinquennium. Emplastrum hoc à cera dictum est. * Valet præcipue ad omnem dolorem spatularum & pectoris ex frigidityte: frigidus humores soluit: splenem remollit: valet ad hydropem ex causa frigida hepatis: de eadem causa matricis frigidityti superpositum multum reficit. *Nicolaus.*

Emplastrum oxycroceum, commune.

R. Croci, Picis, Colophonix, Ceræ ana ꝑ. iv.
 Terebinthinæ, Galbani, Hammoniacy, Myr-

rhæ, Thuris, Masticis ana ꝑ. j. ꝑ. iij.
 Galbanum & hammoniacy in aceti sufficienti quantitate dissoluantur: coque dum dissoluta sint: cola, & rursus coque, donec acetum in vaporem euauerit: tunc adde picem, ceram, terebinthinâ liquata, deinde mastiches, thuris, myrrhæ puluerem tenuissimum continenter miscendo donec percocta sint ad cerati crassitiem. Infunde in aquam frigidam, exime, preme, & in tabula marmorea oleo laurino inuncta extende: postremò crocum in tenuissimum puluerem redactum admisce, & fiat emplastrum. * Prodest ossibus fractis, item partibus, quæ dolore aliquo affliguntur, duritiem deniq; omnem emollit & discutit. *Nicolaus.*

Oxycroceum Vigonis.

R. Olei myrrini, olei Rosarum, Ol. Omphaciani ana ꝑ. j. ꝑ.

Succi rad. Althææ ꝑ. ij.

Rad. & fol. Fraxini, rad. & fol. Consolidæ minoris, fol. Myrti ana M. j.

C Omnia prius aliquantulum contusa, bulliant in vino nigro quantum sufficit ad consumptionem medietatis, cum Myrrha, Thuris ana ꝑ. j. ꝑ.

Deinde fortiter colent, cuius colaturæ addantur Seui hircini ꝑ. j. ꝑ.

Terebinthinæ ꝑ. ij.

Masticis ꝑ. j.

Iterum cum prædictis oleis bulliant ad consumptionem decoctionis, postmodò colentur, addendo

D Lithargyri auri, Lithargyri argenti ana ꝑ. iij.
 Boli Armeni, Terræ sigillatæ ana ꝑ. ij.

Minij ꝑ. x.

Coquantur lento igne, & cum cera noua sufficiente, semper baculo agitando, fiat emplastrum. Ad prædicta efficacius.

Emplastrum Apostolicum.

R. Lithargyri ꝑ. xv. (alij ꝑ. vi.)

Ceræ fuluæ, Colophonix ana ꝑ. ij.

Propoleos, Visci quercini glutinis ana ꝑ. j.

E Hammoniacy, Lapidis calaminaris, Thuris ana ꝑ. vi.

Masticis, Mummix ana ꝑ. j. ꝑ.

Terebinthinæ, Bdellij, Galbani, Myrrhæ,

Aeris vsti, Squamæ aris, Viridis aris,

Sarcocollæ, Distamni Cretici,

Aristolochiæ rotundæ, Opopanacis ana ꝑ. j.

Olei veteris quantum sufficit.

Vini quatum galbano, hammoniaco & opopanaxo dissoluendis satis fuerit. Confice secundum artem & diligenter emplastrum. * Valet ad dolores ceruicis potissimum & renum: sagittas & furculos corpori infixos extrahit. *Nicolaus.*

Emplastrum Apostolicum, aliud.

R. Lithargyri ꝑ. xvij.

Ceræ rubæ, Colophonix ana ꝑ. vj.

Propoleos, Visci quercini ana ꝑ. iij.

Hammoniacy, Lapidis calaminaris, Thuris ana ꝑ. ij.

Masticis, Mummix ana ꝑ. j. ꝑ.

Terebinthinæ, Galbani, Bdellij, Myrrhæ,

Aeris vrsi, Sarcocollæ, Squamæ aris,

Oponacis, Dictamni Cretici,

Aristolochiæ, Aeris viridis ana ʒ.j.

Olei veteris quantum sufficit, vel ʒ.vj.

* Ad omnia vulnera recentia, siue antiqua, & ad necros præcisos, vel musculos, ad puncturas vel morsus terrestrium animalium vel maritimorum peculiariter congruit, educit ab eis humores & putredines intime immerfas, & cõcauitates eorum pura carne olet: repletisq; cicatricibus absq; detrimento inducit: sagittas, calamos, & similia alius mēbris infixas, sine dolore extrahit. *Nicolaus.*

Emplastrum de Rhabarbaro.

R. Rhabarbari electi ʒ.ʒ.

Aloes hepaticæ ʒ.j.

Lixiuij fortis ʒ.j.

Saponis Veneti ʒ.ʒ. Ceræ ʒ.ij.

Decoquantur ad duritiem iustam. Commendatur ad duros tumores, & tophos, præsertim in morbo Gallico. *Ioan. Manardus.*

Emplastrum ex alijs.

R. Ceræ ʒ.ij.

Picis Græcæ, Medullæ ceruinæ ana ʒ.vj.

Nitri albi ʒ.viii.

Olei ʒ.ij.

Allia num. xx.

Allia mūdāta coque oleo, & his colatis adde ceram, postremò nitrum bene pulueratū: fiat emplastrum. * Vim attractoriam habet: facit ad omnem duritiem, abscessus, furunculos, strumas, inguinum tumores, fistulas impetigines humidas, ac mammas induratas. *Aetius.*

Emplastrum Gratia Dei.

R. Terebinthinæ ʒ.ʒ. Resinæ ʒ.ʒ.

Ceræ albæ ʒ. iv.

Masticis ʒ. j.

Verbenæ, Betonice, Pimpinellæ ana M. j.

Fiat decoctio herbarum in vino albo generoso ad consumptionem tertie partis. Colaturæ dissolue ceram, resinam, masticem. Bulliant, donec incorporentur, & agitentur. Tunc ab igne dependantur, & terebinthina iniiciatur, agitando cum spatula, & fiat emplastrum. *Nicolaus.*

Emplastrum filij Zachariæ, secundum

Mesuem.

R. Ceræ flauæ, Medullæ cruris vaccæ, Adipis anatis, Adipis gallinæ, Mucilag. sem. Lini ana ʒ.ʒ.

Olei lini q. s. est.

Fiat emplastrum. Si autem valentius facere uolueris, adde

Mucilag. Altheæ, mucilag. Fænigræci ana part. æqual.

Olei Leucoij (pro oleo lini) quantum sufficit.

Adhuc valentius reddetur, si addantur

Macilag. Oesyphi Ichthyocolle ana q. s.

* Inuenturam tophos, ac nodos duros emollit, dissoluit, & crassa lentaq; pulmonis & thoracis excrementa, ad cictionem per sputum magis habilia reddit.

A Emplastrum de adipibus.

R. Adipis Agni, adip. Porci, adip. Vrsi,

Adip. Vituli, adip. Cerui, Adip. Hirci,

Adip. Asini syluest. adip. Anatis, adip. Gallinæ,

Adip. Vulturis ana ʒ.ʒ.

Olei sesamini, Olei de Kerua, Olei Lentiscini,

Medullæ cruris vaccini,

Olei amygdal. amar. Ceræ albæ ana ʒ.ʒ.

Ceræ rubræ, Butyri vaccini ana ʒ.ʒ.

Liquefiat, coletur, & administretur. * Emollit & dolorem leuat. *Galenus.*

Emplastrum Macedonicum.

R. Picis naualis ʒ. j.

Adipis suilli, expurgati ʒ. v.

Adipis Taurini, Oesyphi ana ʒ. ij.

Resinæ pini ʒ. v.

Liquefiant simul, & addantur ceræ ʒ. iij. * Confer furunculis. *Aetius.*

C DE EMPLASTRIS abstergentibus.

Emplastrum de tribus farinais.

R. Farinæ Fabarum, Orobi, Hordei ana ʒ.ʒ. ij.

Coque lento igne, & adde

Oxymellis simplicis quantum sufficit.

Fiat emplastrum. *Auicenna.*

Emplastrum de quinque farinais.

R. Farinæ Fabarum, Orobi, Cicicis, Lupinorum, Hordei ana part. æquales,

Lixiuij, Oxymellis simplicis ana quantum sufficit.

Misce, & fiat emplastrum. *Auicenna.*

Barbarum paruum.

R. Picis nigre, Ceræ Resinæ pini,

Picis Græcæ, Bituminis ana ʒ.ʒ. j.

Lythargyri ʒ. x.

Cerussæ, Aeruginis ana ʒ. v.

Opopanacis ʒ. ij.

Olei ʒ. ix.

Terenda contendantur in mortario cum aceto forti: reliqua liquentur misce, coque, quousque non amplius manus inquinet. Si uoles sedando dolori aptus reddere, adde

Succi Hyoscyami, Opii ana ʒ.ʒ.

* Ad recentia vulnera, tinus, canum hominumq; morsus, condylomata, inflammata, ad articulorum vitia in principio & podagrâ valet. *Galenus.*

Barbarum magnum.

R. Picis ʒ. iij.

Ceræ ʒ. vj. ʒ. iij.

Resinæ pini ʒ. v. ʒ. iv.

Bituminis ʒ. iv.

Olei ʒ. j. ʒ. vi.

Lythargyri, Cerussæ, Aeruginis ana ʒ. iij.

Thuris ʒ. vj.

Aluminis liquidi ʒ. j. ʒ.

Aluminis scissilis ʒ. iv.

Opopanacis, Squamæ aris, Galbani ana ʒ. xij.

Aloes, Opii, Myrrhæ ana ʒ. ʒ.

Succi Mandragoræ ʒ. vj.

Terebinthinæ ℞. ij.
Aceti ℞. v.

Confice, vt in paruo dictum est. * Eiusdem cum superiori efficaciam. Hoc autem ad maxima vulnera adhibetur, vt præcedēs ad minora. *Galenus.*

Isis.

℞. Ceræ ʒ. c.
Terebinthinæ ʒ. cc.

Squamæ aris, Aeruginis, Aristolochiæ, Thuris, Salis hammoniæ, Hammoniæ, Aeris vsi ana ʒ. iix.

Aluminis vsi ʒ. vj.
Myrrhæ, Aloes, Galbani ana ʒ. xij.
Olei veteris ʒ. x.

Coque vt supra: deinde subige manibus aceto forti lotis: fiant magdaliæ, quas in aceto repones diebus decem. Alij addunt radicis dracontij ʒ. iix. * Capiti accomdatum est, ad chironia vlcera & curatu difficilia: est item cruentis idoneum. *Galenus.*

Emplastrum album, sive è cerussa.

℞. Cerussæ ℞. j. β.
Olei rosati ℞. ij.

Ceræ candidæ ʒ. iv.

Cera in oleo liquata, adde cerussam tenuissimè læuigatam, & semper agitando coquantur, donec nigrescant. * Sanat ambusta, erysipelata, scabiem siccam, & vlcera calida.

Emplastrum de ianua.

℞. Succu Betonicæ, Plantaginis, Apij an. ℞. j.
Ceræ, Picis, Resinæ, Terebinthinæ ana ℞. β.

Fiat emplastrum. *Mesues.*

Emplastrum viride.

℞. Ceræ nouæ, Resinæ, Terebinthinæ an. ʒ. iv.
Olibani, Masticis, Viridis aris ana ʒ. iij.

Confice secundum artem.

Emplastrum diuinum.

℞. Galbani ʒ. j. ʒ. ij.
Hammoniæ ʒ. ij. ʒ. iij.
Opopanacis ʒ. j.
Lithargyri ℞. j. β.
Ceræ nouæ ʒ. iix.
Olei oliuarum ℞. j. β.
Olibani ʒ. j. ʒ. j.
Myrrhæ ʒ. j. ʒ. ij.
Viridis aris ʒ. j.
Bdellij ʒ. ij.
Aristolochiæ ʒ. j.
Masticis ʒ. j.
Magneticis ʒ. iv.

Misce omnia sicut decet, & fiat emplastrum.

Nicolaus.

Emplastrum Basilicum maius.

℞. Ceræ albæ, Resinæ pinæ,
Seui vaccini, Picis Græcæ, Picis nigrae,
Terebinthinæ, Olibani, Myrrhæ ana ʒ. j.
Olei quantum sufficit.

Fiat emplastrum. * Vlcerâ phlegmone carentia, præsertim partium neruofarum, terget, & carne implet. *Mesues.*

A *Emplastrum Basilicum minus.*

℞. Ceræ flauæ, Resinæ pinguis, Picis Græcæ ana ℞. j.

Olei communis quatum sufficit, fiat emplastrum. Alij terebinthinam addunt, alij verò Terebinthinam picis loco ponunt. *Mesues.*

Diadynamnum.

℞. Olei veteris ℞. ij. β.

Lithargyri ℞. j. ʒ. β.

Aeruginis ʒ. j.

Squamæ aris ʒ. vj.

Colophonæ ʒ. vj. ʒ. ij.

Pollinis thuris ʒ. j. β.

Hammoniæ ʒ. ij.

Aeris vsi ʒ. j.

Diphrygis, Gentianæ ana ʒ. vj.

Propolceos, Aloes anb ʒ. j.

Galbani ʒ. j. β.

Aristolochiæ rotundæ,

Dictamni Cretenensis ana ʒ. j. ʒ. ij.

Ceræ ʒ. xxxv.

Confice in hęc modum. Lithargyrum cum oleo mixtum coque tæuisper, donec probè coierint, continenter agitando, additis æruginè & squamæ aris, feruat aliquantulum: exime igni, & dum adhuc bullit, immitte resinam & hammoniacum in aceto dissoluta, & eousque mouebis, donec deferbuerit, tum ceram & æs vltimum immitte. Rursus coquatur igni, & cum non inficiet manus, exime igni, & adde reliqua tenuissimè trita: probè moueto, & confice magdalias. * Facit ad recentia vulnera, neruorum præcisiones, vetera vlcera, & cicatricem ægrè ductetia, abscessus, strumas, furculos, duritias: tela educit, aculeos, ossa ex capite: & ad cuiuslibet virulenti icus efficax est. *Galenus.*

Emplastrum Asclepiadis.

℞. Aeris squamæ ʒ. j.

Aeruginis rasæ ʒ. j.

Ceræ ℞. β.

Resinæ laticis ʒ. β.

Ea, quæ liquari possunt, aridis affunduntur, quibus exceptis, vitor: item platysma exiguum soli affectæ parti, vt vlcus tantum comprehendat, inijceto. Cæterum ambientes partes pharmaco, quod phlegmoneim arceat, circumdare oportet, ad Chironia, & curatu difficilia vlcerâ accomdatum est. *Galenus.*

F *Aliud Andromachi, ad vlcerâ maligna.*

℞. Chryfocollæ ʒ. ij.

Squamæ ʒ. ij.

Ceræ ʒ. vj.

Diphrygis ʒ. ij.

Squamæ argenti ʒ. j.

Olei rosacei vel myrrini, parum.

Misce, & fiat emplastrum secundum artem. *Galenus.*

Aliud eiusdem.

℞. Diphrygis ʒ. xiv.

Spumæ argenti ʒ. xl.

Ceræ ʒ. liij.

Olei myrtini ʒ. x.

Misce, & fiat emplastrum secundum artem. Ad eadem valet.

Melinum Serapionis.

R. Spumæ argenti, Denar. c.

Guttæ ammoniaci, Denar. xxiiij.

Ceræ, Denar. lvj.

Æruginis Cypriæ, Denar. ix.

Myrrhæ, Denar. j.

Colophonix, Denar. lvj.

Galbani, Denar. ix.

Olei, cyathos iij.

Argenti spumam, ac oleum coquito, cum inal-terata sunt, ammoniacum, deinde ceram: postquam deposueris cacabum, galbanum, æruginem, & reliqua addito, atque molliter incoquito. * Valet ad vlcera, & ad resoluendum, pugilibus vtilissimum. *Galenus.*

Emplastrum Diabotamum, Critonis.

R. Anagallidis cœruleum florem habentis, Papaueris erratici, Marrubij, Alterci ana Denar. lvj.

Hæc in pilam coniecta teruntur, quousq; contusa sint ac dissoluta duntaxat, ne eorum succus absumatur: postea iniecta in mortarium terantur: in alio autem mortario habentur

Squamæ æris rubri, Denar. xxvj.

Mannæ, Denar. iij. alij xx.

Resinæ pityinæ sicca, Denar. xvj.

Aloes, Denar. xvj.

Aluminis scissi, Denar. iv.

Aluminis rot. Denar. iv.

Hæc in sole læuigantur, vt sordium crassitudinem cum aceto habeant. Deinde herbæ mistæ, donec probè coëant, teruntur: postea ceratum facito, addendo

Ceræ Chix, Denar. c. al. Min. j.

Olei veteris. Hem ij.

Radito, & misceto. Facit ad carcinomata, strumas, putredines: ad suppuracionem perducit & exprimit: lepras amouet furunculos soluit, podagricis prodest, callosas durities emollit, &c. *Gal.*

Emplastrum ex Scylla, Critonis.

R. Chalcitidis,

Aristol. rot. ana Denar. xxx. alij xv.

Iridis Denar. xxx. alij xv.

Ammoniacci, Myrrhæ, Styrcis,

Squamæ æris rubri ana Denar. xv.

Scyllæ tostæ, Den. c. iij. alij xx.

Aceto acerrimo diebus 40. terito, quando caniculæ sidus oritur. Squama primū & styrax, paulatim ex vitro q; deinde gutta ammoniaci, & æs, & scylla iniiciuntur, vt elaborētur, paulò post resina: inde myrrha. Cum leuia facta fuerint, reliqua sicca miscentur. Expletis autem diebus, eiusmodi ceratum facito:

R. Ceræ Denar. v. alij Denar. ccxl.

Terebinthinæ Tb. j. alij pondo xxx.

Olei. Sctx. ij. β. alij Hem. vj.

Galbani, Den. xxx.

A Picis liquidæ, Denar. xxx.

Postremò galbanum indito, deinde vbi refrigeraueris, curiosè excipito. Syncero medicamine vitor, in capitis fracturis, fistulis, nomis, & excrecentijs: item ad ora venarum adaperta, & hypophoram, id est, vlcus dehiscens. *Galenus.*

Fusca Aegyptia, Andromachi.

R. Spumæ argenti ʒ. xlv.

Ricini, Hem. vj.

Ceræ, ʒ. cxliij.

B Guttæ ammoniaci ʒ. lxxij.

Terebinthinæ ʒ. xxxvj.

Lanarum combustarum ʒ. xliij.

Squamæ stomomatis,

Squamæ æris, Aristolochiæ,

Thuris ana ʒ. j.

Myrrhæ ʒ. β.

Opopanax ʒ. ij.

Aquæ marinæ ʒ. l. alij iij. ad ceram conspergendam.

C * Facit ad nomas, gangrænas, vlcera vetera & maligna. *Galenus.*

Emplastrum de stercore canis.

R. Stercoris canis comedentis ossa, triti ʒ. ij.

Farinæ lentium ʒ. ij.

Farinæ Fabarum ʒ. j.

Teræ sigillatæ,

Boli armeni ana ʒ. j. β.

Cerussæ, Lithargyri ana ʒ. x.

D Cum lacte caprino vel vaccino, in quo extinctū sit ferum ignitum, fiat emplastrum. Valet in vlceribus fraudulentis. *Ioan. de Vigo.*

Emplastrum Chalcanthinum, nostrum.

R. Colophonix ʒ. j.

Thuris, Myrrhæ ana ʒ. ij. β.

Masticis ʒ. ij.

Terebinthinæ lotæ ʒ. β.

Ceræ q. f. Olei vitrioli ʒ. β.

Olei mal. aureorum ʒ. β.

E Fiat emplastrum. Vlceræ sordida, antiqua, & curatu difficilia perfanat.

Emplastrum sulphuratum, nostrum.

R. Colophonix ʒ. j.

Masticis ʒ. j.

Thuris, Myrrhæ ana ʒ. j. β.

Terebinthinæ lotæ ʒ. β.

Aluminis vsti ʒ. β.

Olei hyoscyami ʒ. β.

Olei sulphuris per campanam destillati ʒ. j.

F Ceræ quantum sufficit.

Fiat emplastrum. Omnis generis maligna vlceræ quàm breuissimè curat.

Panacea Hera.

R. Chamæpityos, Symphyti,

Chamæleontis ana ʒ. β.

Marrubij ʒ. iv. alijs ʒ. vi.

Polij ʒ. vi.

Centaurij minoris ʒ. vi.

Helenij, Aristolochiæ ana ʒ. β.

Thuris ʒ. xij. β. Myrrhæ ʒ. iij.

Aloes ꝑ. vj.
Galbani ꝑ. vj. ob. ꝑ.
Olei ꝑ. clxxx.
Mellis ꝑ. xxx.
Propoleos ꝑ. xij. ꝑ.
Aluminis fiffi ꝑ. vj. Ob. ꝑ.
Chalcitidis, Terebinthinæ ana ꝑ. vj. Ob. ꝑ.
Bituminis ꝑ. l.
Teræ ampeliticis, Spumæ argenti ana ꝑ. l.
Gallæ ꝑ. iij.
Pulueris Iridis ꝑ. iij.

Contusæ pridie herbæ, rad. oleo immittuntur per noctem, manè argenti spuma, ampelitis, bitumen inijcitur, supra ignem leuem incoquantur, vbi spissitudinē adepta fuerint, olla ab igne tollitur. Sint autem in alio vase mel, resina, galbanum, propolis colliguata, quæ oportet simul commiscere, in ollam fundendo, deinde arida, quibus cum medicamen coquitur, donec non coinquinet. Rursus ab igne deposito myrrha læuis facta, & thus inspergitur. Est autem aduertendum, ne quādo effereat, & quantum fieri potest in amplo spatio coquatur. Difficulter enim restingui potest, si quid attingat. Valet ad omnem passionem, & malignitatem. Siftit autem nomas neq; cruentitas facit, neque circumpositis paribus duritiem conciliat: rumpit ac tabefacit omne corruptum, vt nihil à liquidâ staphide differat: cohibet sanguinis eruptionem, tum etiam, quæ per hæmorrhoidas fieri solet, myrteo dilutū. Item hæmorrhoidas ipsas tabefacit, & cōsumit: infuper fistulis medetur, & carbunculis: sanat ægylopas, & chironia vlcera, &c. *Galenus.*

DE EMPLASTRIS discutientibus.

Emplastrum ad Hydropem.

R. Stercoris columbini aceto macerati ꝑ. j.
Sulphuris viui ꝑ. j.
Nitri ꝑ. ꝑ.
Pul. Rad. Enulæ, pul. Baccarum lauri,
Pul. Anethi, pul. flor. Chamomillæ ana ꝑ. vj.
Sem. Nasturtij ꝑ. iij.

Decoquant omnia in vino ad spissitudinē, adde Mellis ꝑ. ij.
Terebinthinæ ꝑ. j. ꝑ.
Succi Ebuli ꝑ. ij.
Succi Iridis ꝑ. j.
Farinæ fabarum ꝑ. j. ꝑ.
Fiat emplastrum.

* Celebre & valde probatum medicamentum est in Hydrope. *Medici Parauini.*

DE EMPLASTRIS CONSOLIDANTIB. & GLUTINANTIBUS.

Emplastrum de Minio Vigonis.

R. Olei rosati odorati ꝑ. j. ꝑ.
Olei myrtini, Vnguenti populconis ana ꝑ. ij.
Pinguedinis gallinæ ꝑ. ij.
Seui Castrati Seui vaccini ana ꝑ. ꝑ.
Pingued. porcine ꝑ. vj.

A Lithargyri auri, Lythargiri argēti ana ꝑ. iij. ꝑ.
Cerussæ ꝑ. iv.
Minij ꝑ. iij.
Terebinthinæ ꝑ. x.
Ceræ quantum sufficit.

Fiat emplastrum secundum artem, tendens ad nigredinem. * Vulnera, & vlcera antiqua, & maligna potenter curat.

Aliud, Nicolai Massa.

R. Minij ꝑ. ij.
Olei rosacci ꝑ. xx.
Picis naualis ꝑ. iv.

Bulliant omnia simul, donec per cocturam redigantur ad formam Cerati, deinde adde

Terebinthinæ ꝑ. ij.

Misce postea sic: calidū projice in situlam aquæ frigidæ, & dimitte refrigerari, postea manibus ducatur ad optimam permissionem. * Ad vulnera pectoris penetrantia, & ad vlcera quæ plurima antiqua, & difficilis consolidationis.

Emplastrum diapharmacum.

R. Lithargyri subtilissimè triti, Aceti vini ana ꝑ. j.

Olei veteris ꝑ. ij.

Fiat secundum artem emplastrum. * Facit nasci carnem in vulneribus, & consolidat ea. *Mesues.*

Emplastrum contraramicem. siue rupturam.

R. Picis naualis, Aloes ana ꝑ. ij.
Lithargyri Ceræ rubræ, Colophonix,
Galbani, Ammonioci ana ꝑ. ij.
Visci quercini ꝑ. vj.
Gypsi. Aristolochiæ longæ, rotundæ,
Myrrhæ, Thuris ana ꝑ. vj.
Terebinthinæ ꝑ. ij.
Vermium terrestrium ꝑ. iv.
Gallarum ꝑ. iv.
Consolidæ vtriusq;,
Boli Armeni ana ꝑ. ꝑ.
E Sanguinis draconis ꝑ. j.

Confice sic. Primò ponatur viscus quercinus: & dimittatur diu bullire in aqua decoctionis pellis arietinæ, sicut remouetur ab ariete: quæ debet decoqui per diem & noctem. Postea deponatur ab igne, & ponatur terebinthina, lithargyrium & colophonia: postea mastix, thus, vermes, myrrha & galbanum, & ammoniacum: paulo post cōsolida maior & minor, gypsus & bolus Armenus. Postea super ignem ponatur, & ponatur sanguis draconis (alij, Sanguis humanus,) consequenter aristolochia longa & rotunda, & ad vltimum aloë, & semper agitari debet sine intermissione fortiter cū spatula. Signū decoctionis est, quando digitis nō adhæret. Postea ponatur super marmor vinctū oleo violato, & manibus malaxentur: postea teratur iterum in mortario assiduè per duos vel tres dies: deinde vtui referua.

Aliud, ex pelle arietina dictum.

R. Lithargyri, Lapidis hæmatitis,
Sanguinis draconis, Boli Armeni, Opii,

Masticis, Hammoniæ, Mumia, Galbani,
Thuris, Costi, Lumbricorum ana ʒ. ʒ. ʒ.
Picis nigrae, Picis Graecae, Ceræ albæ rubrae
ana ʒ. j.

Rad. Consolidæ maioris, minoris ana ʒ. iij.
Rosarum rubrarum, Myrrhae, Aloes an. G. xlix.
Succi Hypocistidis ʒ. vj.
Gallarum immaturarum, Balaustiorum,
Aristolochiæ rotunda ana ʒ. vj.
Visci quercini, Terebinthinæ ana ʒ. ij.
Sanguinis hominis rufi ʒ. ix.

Fit autem in hunc modum. Pellem arietinam in-
tegram cum omnibus pilis coques in aqua, do-
nec ferè omnino dissoluta sit in lentorem quen-
dam: quem colabis. Huius colaturæ sume ℥. j.
immitte in vas nouum, in quo viscus liquabis
igni lento, rudicula semper agitando: iniice de-
inde lumbricos, postea ceram, terebinthinam, &
masticem: his liquatis, adde gummi aceto disso-
luta: & coque ad cerati crassitiem: postremò in-
ijce, quæ terenda sunt, probè trita: probè misce-
to, & confice magdalias. * Magnæ est efficaciam
in rupturis. *Arnoldus Villan.*

Aliud ad rupturam.

R. Ceræ nouæ ℥. j.
Resinæ, Colophoniam, Olei ouorum,
Picis naualis ana ʒ. iv.
Terebinthinæ ʒ. ij.
Rad. Nenupharis,
Flor. Nenupharis ana ʒ. j.
Rad. Consolidæ maioris ʒ. ij.
Nucum Cypressi ʒ. j.
Gallarum ʒ. ij.
Boli Armeni ʒ. j.
Cort. Thuris ʒ. j.
Aloes ʒ. ij.
Lapidis hæmatitis ʒ. j.
Lithargyri vtriusq; ana ʒ. ʒ.
Masticis, Myrrhae, Mumia ana ʒ. ʒ.
Carabæ, Balaustiorum, Vermium terrestrium
combustionum, Rosarum rubrarum ana ʒ. ʒ.
Galbani, Ammoniæ ana ʒ. vj.

Dissolue gummi cum aceto, & fiat emplastrum.
Preparandi autem modus & ordo ita habet. Ha-
beas ad manum tres patellas, ynam maximam,
& reliquas duas minores. In maxima patella su-
per ignem medioerè, colliqua simul ceram fru-
stulatiim conssillam aut fractam, pariter & resi-
nam & colophoniam. Deinde in secunda patel-
la liqua picem, quam exinde colatam adde præ-
dictis, ad patellam nempe maximam. In tertia
verò patella dissolue cum aceto galbanum & am-
moniæ, & super ignem admodum valde len-
tum eliqua, ne vel minimam supercalfactionem
aut adustionem sentiant, & cola. Deinde & hæc
quoq; supradictis simul omnibus affunde, vide-
licet, quando illa quæ sunt in patella maxima,
quodammodo reflexerint, diligenter spatula cir-
cumagendo, & affunde simulac terebinthinam &
oleum ex vitellis ouorum: & illicò post, reliqua
omnia in tenuissimum puluerem læuigata, cau-
tissimè & diligentissimè cōtinuò spatula agitan-

A do, donec emplastri formam acquirat. Postremò
totum illud simul aggregatū projice super mar-
mor, manibusq; oleo vel aqua infectis & hume-
ctatis, malaxando fac magdalias teretes, &c.
Et si vis, esto tibi hic modus ceu norma forman-
di emplastra consimilia, vt oxyroceum, diachy-
lon emplastrum gryseum, &c. Vnum tamen ad-
huc notandum est, galbanum, quòd illius tertiam
partem amplius accipere debes, quàm pondus
præscriptum habet, propter sordes, quæ ei ple-
runque insunt, quæ in colatura retrò manere de-
bent, nec tamè decedat quicquam ponderi præ-
scripto, verbi gratia: In hac recepta habes galba-
ni ʒ. vj. tu modo recipe drachmas nouem. Simi-
liter & ammoniaci paulo plus quàm pro præscri-
pto pondere accipies, prout plus minùse impu-
rum fuerit. R. igitur hoc loco, ammoniaci ʒ.
vij. aut circiter. *Ex dispensario Coloniensi.*

*Emplastrum Diachalciteos, Palmeum
vnguentum dictum.*

C R. Axungia porci veteris, à membranis per
liquationem & colationem purgatæ ℥. ij.
Olei veteris, Lithargyri triti & cieti ana ℥. ij.
Chalcitidis vsta ʒ. iv.

Coque igni, & moue rudicula, ex ramo palmæ
recentissimo confecta: cum ferè excoctum erit,
adde tenerorum palmæ ramorum minutim inci-
sorum, & nodulo ligatorum M. iv. Coque ad
cerati crassitiem. Vtus eius est liquati cum varijs
rebus, pro Medici instituto. * Ad vulnera cruen-
ta, tumores pestilentes, & exituras, stas, rupta, cō-
tusa, & inde nata ecchymomata. *Galenus.*

Oxelaum.

R. Lithargyri argenti ℥. j.
Olei veteris, Aceti optimi ana ℥. ij.

Lithargyros leuissimè terendus est, & reliqua
diligenter mouèda in mortario lapideo, deinde
coquenda lento igne, donec cerati crassitiè ad-
ipiscantur. Componitur etiam ex olei & aceti ℥.
ij. ʒ. vel ex singularum ℥. iij. tunc enim nigrius
est, & valentius. * Exicat, fistulas quæ nondum
callum durum habent curat: vulnera cruenta glu-
tinat. *Galenus.*

Oenelaum.

R. Lithargyri argenti ℥. j.
Olei clari, Vini albi optimi ana ℥. ij.

Coque, & confice, vt supra. * Exicat, proinde
in rheumaticis dispositionibus vtile est, & cruen-
ta vulnera sanat. *Galenus.*

*Emplastrum nigrum, vulgò Stich-
paster.*

R. Olei rosarum ʒ. vij.
Colophoniam, Resinæ, Picis naualis ana ʒ. iix.
Ceræ albæ, Vitrioli Romani, Cerussæ,
Olibani, Myrrhae ana ʒ. iix.
Masticis ʒ. j.
Olei ouorum ʒ. ij.
Olei de spica ʒ. j.
Olei iuiperi ex granis ʒ. iv.
Mumia ʒ. ij.

Terræ sigillatæ, sang. Draconis ana ʒ. j.
 Vitrioli albi, Coralli rub. ana ʒ. ij.
 Axungia ardeæ ʒ. j.
 Axungia thymali ʒ. iij.
 Lap. magnetis præparati ʒ. ij.
 Lumbricorum præparatorum ʒ. j.
 Caphuræ ʒ. j.

Fiat emplastrum secundum artem. * Valde effi-
 cax ad recentia vulnera, & pūcturas, vnde deno-
 minationem etiam habet. *Augustani.*

Emplastrum ex salicibus.

R. Misys, Chalcitidis, Aetuginis, Cerussa,
 Gallæ,
 Aluminis scissi, & rot.
 Cretæ sutoriæ, seu melanteriæ ana ʒ. vj.
 Cera, Resinæ pityinæ, Picis,
 Bituminis, Fol. salicis ana ʒ. ij.
 Olei, Hem. iv. al. ij. ʒ. iv.
 Chalcanthi ʒ. vj.
 Maliconij ʒ. vj.
 Aceti sext. vj.

Salices ex aceto incoquantur, donec relictī fue-
 rint sextarii duo. Deinde aetuginis, cerussæ, & cre-
 tæ sutoriæ prius tritis folia immittito, simulq; ad
 læuorem terito, deinde sicca, læuigato. rursusq;
 exprimito, postea liquefacta superinfundito.
 * Prodest cruentis vlcibus impositum, articu-
 lis solutis, fistulis induratum, flaccidis carnibus hu-
 midisq; ac, præsertim quæ in extremis partibus
 extant. Valet etiam ad erysipelata, aliosq; pluri-
 mos affectus. *Galenus.*

Emplastrum Venatorum.

R. Spumæ argenti, Olei veteris, Squamæ æris
 rubri,
 Cera, Resinæ succinæ ana Min. j.
 Gutta ammoniaci, Trientem,
 Galbani, Minij synopici ana ʒ. ij.

Argenti spumam, squamam, & oleum ad spissi-
 tudinem vsq; incoquito, deinde ceram ac resinā
 iniijceto. Cum liquata fuerint, ab igne tollito, &
 ammoniacam dilatatam immittito. Vbi refrixe-
 rint, galbanum & ammoniacum indito, synopi-
 cum inspergens, ac in mortarium defusis, molli-
 tisq; vitior. * Facit ad quadrupedum ictus, & ad
 reliqua venenata. *Galenus.*

Emplastrum Tarentini.

R. Squamæ ʒ. β.
 Mannæ ʒ. β.
 Aluminis scissi, Mysios ana ʒ. ij.

Trita ex aceto in pastillos digerito, qui singuli
 pendent ʒ. ij. & reponito. Cum vsus poscit, ce-
 ræ ʒ. β. alias ʒ. xl. resinæ pityinæ ʒ. ij. seu taurini
 ʒ. β. liquata refrigerari sinito, pastilloq; misceto,
 * Vitior ad vulnera tanquam glutinatorio, &
 quod inflammationem arceat. *Galenus.*

Aegyptia Andromachi.

R. Argenti spumæ, Cera ana ʒ. cxlij.
 Gutta ammoniaci ʒ. lxxij.
 Terebinthinæ ʒ. xxxvj.
 Lana succidæ combustæ ʒ. xij. alij xix.
 Squamæ æris,

A Squamæ stomomatis, Thuris,
 Aristoloch. rotundæ ana ʒ. j.
 Olei ricinini, Hem. iij.

Argenti spuma, & oleum incoquantur, ac vbi
 mutata fuerint, cera, resinaq; adijcitur: cum non
 inquinant, ammoniacū indes dilatando, & tunc
 lanas succidas, ac reliqua. * Valet ad neruorum
 vulnera cruenta, facit ad neruos musculosq; præ-
 cisos: item ad puncturas, contusiones, attritus,
 artus fractos, &c. *Galenus.*

B *Aegyptium Philoxeni.*

R. Argenti spumæ, Cera ana ʒ. cx.
 Gutta ammoniaci, ʒ. lxxx.
 Propolcos, ʒ. xl.
 Resinæ sicca, Terebinthinæ,
 Squamæ æris, Thuris ana ʒ. xvj. alij xvij.
 Lana succidæ, Squamæ stomomatis ana ʒ. j.
 Opopanacis ʒ. β.
 Ricinini, Hem. iij.

C Omnia incoquantur, fiatq; emplastrum. * Valet
 ad prædicta vitia. *Idem.*

Emplastrum Icesij.

R. Terræ ampelitis, Bituminis,
 Argenti spumæ ana Min. ij.
 Cera, Thuris, Terebinthinæ,
 Propolis, ana Minam β.
 Galbani, Alum. fissilis ana Min. β.
 Myrihæ, Gallæ, Iridis ana ʒ. xij.
 Chalcitidis ʒ. vj.

D Olei omphacini Congios ij. alij Hem. ij.
 Ampelitis, bitumē, argenti spuma cum oleo co-
 quantur, humore prius expresso, vt fiant læuia.
 Incoquantur autem igne non acri, spatha ex tæ-
 darum ligno assidue mouentur, ne subsidant.
 Quæ liquari possūt, in alio vase liquefacito, mel-
 le prius seorūm cocto, vt coeant, ac in cacabo
 pulchrē cōtēntis misceto: rursus enim resoluuntur,
 his præmissis, deinde arida insperguntur aliqua-
 tenus refrigerata, postremō thus. Ac vbi in vni-
 tatem coeuerit, vitior. * Valet ad omne vulnus, re-
 cens, vetus, contusa, laxata, fracturas, phlegmo-
 nas, & omnem dolorem, quem protinus sedat.
 Facit ad abscessus, phymata, strumas, carbuncu-
 los, parotidas, ghygethla, condylomata, impeti-
 gines, clauos, nigritias, hæmorrhoides phlegmo-
 ne tentatas, fistulas, ambusta igne. Dilutum ro-
 faceo, valet ad vlcera, aculos, tela canū, homi-
 numq; morsus, ferarum ictus. *Galenus.*

Emplastrum viride Andromachi.

R. Resinæ lb. ij.
 Cera lb. j.
 Olei cyathi j.
 Aetuginis ʒ. ij. alij ʒ. iij.

Liquefactis, quæ liquari possunt, ærugo insper-
 gatur. Quidā vbi refrigerauerint, mox raserint,
 in mortario misturā molliunt. * Exiccet & glu-
 tinat vlcera. *Galenus.*

Emplastrum viride Aliud.

R. Plantaginis, Consolidæ maioris, & min.
 Betonice, Verbenæ, Pimpinellæ, Pilosellæ, Mil-
 lefolij, Linguae canis, Caudæ equinæ ana M. j.

Conquassentur, & cum ℥b. iij. seu mutonis A
coquantur, & colentur, postea addatur
Resinæ, Cerae, Galbani ana quart. iij.
Sarcocollæ quart. j.
Terebinthinæ quart. j. β.
Fundatur & fiat emplastrum. * Incarnat, & con-
solidat. *Petrus de Bonanto.*

Barbarum Andromachi.

℞. Cerae, Picis, Resinæ,
Bituminis ana Denar. cc.
Thuris ℥. xxiv.
Olei heminam j.

Fiat emplastrum. * Vulnere conglutinat. *Galen.*

Aliud ad idem.

℞. Picis ℥b. ij.
Bituminis, Cerae ana lib. j.
Gullæ ammoniaci, Manna ana ℥. vj.
Cerussæ ℥. iij.
Olei heminam dimidiam,
Aceti heminas iv.
Fiat emplastrum.

Gilium Galieni.

℞. Argenti spumæ, Cerae ana ℥. c.
Terebinthinæ, Mannæ thuris, Galbani,
Minij sinopici ana ℥. viij. alij ℥. c.
Olei Sex j.

Coquantur sa. & fiat emplastrum. * Facit ad cru-
enta vulnera & nervos præcisos: item ad vetera,
cicatricem agrè ducentia & fluxia vlcera: quin
& probè emollit duritias maxime in mammis D
obortientes. Vitimur eo ad canum, hominumq;
morsus: summè facit ad pastinacæ, draconis, alio
rumq; sæuorum piscium icus. *Galenus.*

Catagmaticum Andromachi.

℞. Argenti spumæ, Picis, Cerae,
Seui taurini, Thuris ana Minam j.
Picis liquidæ, Hem. β.
Liquoris fycamini, Hem. j.
Terebinthinæ, M. j.
Opopanacis, Denar. viij. al. xx.
Galbani, Denar. viij. al. xx.
Acruginis, Denar. viij.
Ricini, Hem. j.

Nonnulli addunt

Butyri Min. j.

Guttæ ammoniaci Denar. xxv.

Ex vino austero diluitur. fitq; emplastrum ad ca-
pitis fracturas. *Galenus.*

Emplastrum ex euphorbio.

℞. Euphorbij ℥. j.
Cerae ℥. iij.
Olei ℥. xij.

Omnia simul incoquantur, fiatq; emplastrum.

* Nervorum vulneribus accommodatum est.
Galenus.

Emplastrum Diasulphuris.

℞. Olci sulphuris ℥. iij.
Cerae ℥. β.
Colophonix ℥. iij.
Myrrha ad pondus omnium.

Cerae, Colophonix, oleoq; liquefactis, simul ac
benè commixtis inspergatur myrrha subtilissi-
mè trita paulatim, igneq; lento coquantur, spa-
tha semper agitando, donec permixta fuerint be-
nè. Postea nimirum post quartam horæ partem,
ab igne deponantur, & paulatim frigeant. Ha-
bebis emplastrum præstâtissimum, certum & in-
fallibile in curandis omnis generis vlceribus, &
vulneribus quibuscunq;. *Marinus Rulandus.*

Emplastrum de centaurea.

B ℞. Centauræ, in vino albo per noctem infu-
sæ M. vj.

Coquantur ad medias: & post colaturâ coque
iterum ad mellis crassitiem. De huiusmodi de-
cocto

℞. ℥. iij. Lactis mulieris ℥. ij.

Terebinthinæ ℥b. j.

Resinæ ℥. β.

Thuris, Masticis,

Gummi arab. ana ℥. j.

Cerae nouæ, quart. j.

C Misce & fiat emplastrum. * Capitis vulneribus
prodest. *Anon. Chalmereus.*

Emplastrum Comitii.

℞. Cerae albæ ℥. iv.

Ammoniaci ℥. ij.

Terebinthinæ ℥. iij.

Bulliant in vino albo & extrahatur, & cum lacte
mulieris malaxando fiat emplastrum. * Carnem
generat. *Americus de Alesso.*

Emplastrum de vermibus.

℞. Consolidæ maior. & min. Cynoglossæ, Pi-
losellæ Plantaginis vtriusq; ana M. j.

Vermium terrestrium ℥b. β.

Terantur omnia & ponatur in lib. j. β. olei com-
munis per septem dies, deinde bulliant parum,
& colentur & exprimentur, addaturq;

Seui arietini mundati ℥b. j.

Picis naualis ℥b. β.

E Picis græcæ quart. j.

Ammoniaci, Galbani, Opopanacis,

Terebinthinæ ana quart. j.

Thuris, Masticis ana quart. β.

Dissolutis gummi cum aceto, fiat emplastrum.
Incarnat, & consolidat membra nervosa. *Lan-
francus.*

Emplastrum incarnans.

℞. Pimpinellæ, Betonicæ, Melangianæ, Ver-
benæ, Vermicularis ana M. j.

F Bulliant in bono vino albo, vsq; ad cōsumptio-
nem duarum partium, coletur, cui addatur

Resinæ ℥b. j.

Cerae albæ ℥b. β.

Masticis ℥b. ij.

Coquantur, & proijciatur super lac mulieris, &
malaxetur, fiatq; vnguentum. * Incarnat, & con-
solidat. *Anselmus de Ianua.*

Emplastrum croceum.

℞. Seminis scenigræci quart. j. Infundatur per
9. dies in vino albo, donec macrescat. postea ter
fortiter,

fortiter, & cola, & adde seui hircini quart. iij. & A
simul conterantur, & coquantur: & post mucila-
go & pinguedo congregetur, quibus addatur
Cerae quart. j.
Resinæ Gr. ij.

Fundantur omnia, & coquantur, & fiat empla-
strum. * Carnem generat. *Petrus de Bonanto.*

DE EMPLASTRIS CICA- tricem inducentibus.

*Emplastrum griseum de lapide
calaminari.*

R. Lapidis Calaminaris præparati ℥. j.
Lithargyrii ℥. ij.
Cerussa ℥. ℞.
Turbiæ ℥. j.
Terebinthinæ ℥. vj.
Cerae albæ ℥. j. ℞.
Sui ceruini ℥. ij.
Thuris electi ℥. v.
Masticis ℥. iij.
Myrrhæ ℥. ij.
Caphuræ ℥. j. ℞.

Confice secundum artem. * Desiccat, replet, &
cicatrizat vlcera.

*Emplastrum de lapide calaminari, vul-
gò Zelten pflaster.*

R. Lapidis calaminaris, Tutia præparatæ
ana ℥. ij.
Terebinthinæ ℥. j.
Cerae citrinæ, Resinæ ana ℥. j.
Lithargyrii ℥. ℞.
Olibani, Masticis, Tragacanthi ana ℥. j.
Olei rosati, Olei myrtini ana ℥. ij.

Fiat emplastrum. * Idem ferè quod Griseum præ-
stat, eadem etiam penè compositio.

Emplastrum Diacadmia.

R. Cadmiæ præparatæ, Chalcitidis vstæ ana
℥. xvj.
Cerae ℥. lxxx.
Colophonis ℥. lxiv.
Olei Myrtini ℞. j.

Cadmia & chalcitis bene trita cum tanto vino
subigentur, donec mellis crassitiem adepta sint;
deinde cera & colophonis in oleo liquatis, co-
que aliquantulum: exime igni, & vbi refrige-
rit, adde reliqua. * Efficax est ad cicatricem du-
cendam in vlceribus. *Galenus.*

Panacea Andromachi.

R. Argenti spumæ, Denar. cl.
Cerae, Denar. xl.
Terebinthinæ, Denar. liij.
Aquæ marinæ veteris Heminas ij.
Strigmenti Heminas vj.
Squamæ, Denar. xvj.
Ricini, Hem. ij.
Cerussa, Denar. lxxx.
Guttæ ammoniaci, Denar. xxix.
Sui vitulini, Denar. lxxx.
Calcis viuæ, Denar. xxiv.

Aristolochiæ, Denar. xxv.

Coquito, fiatq; emplastrum. * Epuloticum est.
Galenus.

DE EMPLASTRIS DO- lorem sedantibus.

Emplastrum de bacis Lauri.

R. Thuris, Masticis, Myrrhæ ana ℥. j.
Baccarum lauri ℥. ij.
Cyperi, Costi ana ℥. ℞.

B Mellis despumati quantum sufficit.

Fiat emplastrum. * Ventriculi, intestinorum, he-
patis, renum, vesicæ, vteri, & partiū aliarum do-
lorem à flatibus aut intemperie frigida ortum
placat. *Mesuer.*

Emplastrum Marciatum, Pauli.

R. Masticis, Cerae, Styrcis ana ℥. iij.
Oesypi ℥. vj.
Terebinthinæ ℥. j.

C Fiat emplastrum. * Ad articulorum morbos, &
corporis languores, & resolutiones.

Emplastrum de Mastice.

R. Masticis ℞. j.
Thuris ℞. ℞.
Coralli rubri ℥. j. ℞.
Santalorum omnium ℥. v.
Caryophyllorum, Galangæ, Nucis moschatæ,
Menthæ, Absinthij ana ℥. ij. ℞.
Galliæ & aliptæ moschatæ ana ℥. j. ℞. ij.
Picis ℞. j.

D Cerae & terebinthinæ ana q. s.

Fiat emplastrum. * Confert dolori dentium, tem-
poribus applicatum. *Incertus.*

Emplastrum ad dolorem iuncturarum

& podagra, expertum.

R. Seminis hyoscyami kist. j.
Agarici, Foenigræci ana kist. j.
Bauarc ℥. j.
Cerae ℞. j.

E Resinæ coctæ, Olei antiqui ana ℞. j.
Medullæ ossium cerui ℥. iij.
Radiciis lilij ℥. iv.

Terantur medicinae siccae, cribellentur, & lique-
fiant ea, quæ liquefiunt, & dimittantur, donec
infrigidentur, & proiciantur super medicinas
siccas commisceantur, & reponantur ad vsum.
Avicenna.

DOLOREM quoque sedant, emplastrum de
Meliloto, emplastrum Cotoneum, emplastrum
F Oxyroceû, &c. de quibus vide supra suo loco.

DE EMPLASTRIS minus vsualibus.

DE EMPLASTRIS astringentibus.

Emplastrum ad fluxum ventris.

R. Cort. Mali granati, Gallarum, Balaustiorū,
Aluminis ana ℥. ℞.

Acaciæ, Sanguinis draconis, Myrtillorum, A
Cort. myrobal. Chebul sem. Vuarū ana ʒ. ij.
Fiat puluis, qui excipiatu r mīua citoniorum, &
mucilagīne gummi tragacanthæ extracta cum
aceto. fiat emplastrum. *Rondeletius.*

Aliud eiusdem.

R. Succī Citoniorum, succī Pyrorum agre-
stium, Acceti ana ʒ. iij.
Panis ʒ. ʒ.

Coquantur diligenter, & contundantur, & pas-
sentur, deinde adde

Masticis, Sang. Draconis,
Boli Armeni ana ʒ. ʒ.

Farinæ Lentium, farinæ Hordei ana ʒ. j.

Mucilagīn. Tragacanthæ ʒ. ʒ.

Misce, coquantur leuiter, fiat emplastrum, quod
applicetur supra ventrem.

Emplastrum ad fortum retinendum.

R. Olei Citoniorum, olei Myrtini, ablutorum
cum aqua plantag. & peculi ros. vel cum
decoct rad bistortæ ʒ. iv.

Ceræ rubræ ʒ. iij.

Sanguinis draconis, Boli Armeni

Acaciæ, Hypocistidis ana ʒ. ʒ.

Rad. Bistortæ, Gallarum, Balauftiorum,

Coralli rubri, Masticis ana ʒ. iij.

Cerussæ ʒ. j.

Terebinthinæ lotæ in succo burfæ pastoris
ʒ. iij.

Fiat emplastrum, decoquēdo in oleo cerussam, D
postea addendo terebinthinam & alia in fine.
* Fortum, sanguinis fluxum ex vtero aut renibus
retinet. *Rondeletius.*

*Emplastrum inflammationem
reprimens.*

R. Rad. Cyperi ʒ. j.

Chalcitidis ʒ. ʒ.

Cerussæ ʒ. iij.

Resinæ picæ, Picis ana ʒ. j.

Ceræ albissimæ ʒ. iv.

Fiat emplastrum. *Andernacus.*

DE EMPLASTRIS emollientibus.

*Emplastrum commune ad durities & do-
lores icoris, splenis, &c.*

R. Lithargyri auri tenuissimè triti ʒ. iv.

Nutrientur oleo Chamomillæ in mortario, de-
inde coquantur semper mouendo, donec inspif- E
sentur: deinde adde,

Ammoniāci, Bdellij, dissol. in vino, liquefa-
ctorum & colatorum ana ʒ. ʒ.

Ceræ ʒ. v.

Terebinthinæ ʒ. iv.

Iridis ʒ. j.

Māxentur manibus inunctis oleo liliorū. * Val-
let ad durities hepatis, splenis, tumorem in arti-
culis, vel alijs partibus: *Rondeletius.*

Aliud, eiusdem.

R. Fol. Chamæpityos M. j.

Rad. Maluæ, rad. Cucumeris agrestis ana ʒ. iij.
Incidentur, & macerentur in olei antiqui dua-
bus partibus, & vna vini, decoquantur: & in co-
latura decoquantur

Lithargyri ʒ. iv. ad consumptionem vini: de-
inde dissolue

Picis, Colophonix, Pinguedinis porci ana
ʒ. vi.

Galbani, Ammoniāci, Opopanacis, dissol. in
oleo amygdal. ana ʒ. j.

B Iridis, Myrrhæ, Styracis, Propoleos, Masticis,
Ceræ ana ʒ. ij.

Fiat emplastrum: malaxetur cum lacte mulieris.

Aliud.

R. Iuris decocti rad. Liliorū, item. rad. Altheæ
ana ʒ. ʒ.

Olei Laurini, Chamæmelini ana ʒ. iij.

Coquantur vsque ad consumptionem iurium:
deinde adde

C Galbani, Ammoniāci, Suffiminis, Bdellij, ex
aceto dilutorum ana ʒ. ʒ.

His iterum coctis, dum nihil humidi superfit,
admisceo

Propoleos, Cerussæ ana ʒ. v.

Vino generoso omnia subacta in vnum co-
gantur. *Ex Andernaco.*

DE EMPLASTRIS concoquentibus.

*Emplastrum ad materiam concoquendam,
& pus mouendum.*

R. Rad. Altheæ, Lapatij ana ʒ. iij.

Fœnigræci, sem. Lini ana ʒ. j. ʒ.

Caucarum albarum num. xx.

Vuarum passarum ʒ. ij.

Contusa concoquatur ad cremorem. Huius co-
lata libræ addito

Olei Liliorum ʒ. ʒ.

E Coquito iterum, donec omnis humor absum-
tus fuerit: postremò admisceo

Adipis suilli, Adipis vitulini purgati ana ʒ. iv.

Rad. Iridis tritæ, Farinæ tritici, Resinæ, Colo-
phonix ana ʒ. iij.

Ceræ quantum sufficit.

Fiat emplastrum. *Andernacus.*

DE EMPLASTRIS discutientibus.

Emplastrum discutiens.

R. Absinthij, Papaueris corniculati ana M. j.

Rad. Altheæ, Maluæ, Narcissi ana M. ʒ.

Sem. Fœnigræci, Erui, contusorum ana P. j.

Fiat decoctio: de qua

R. ʒ. j.

Olei Anethini, Hyperici ana ʒ. iij.

Adipis suilli veteris,

Adipis gallinæci ana ʒ. j.

Coquantur vsq; ad humoris consumptionem:
deinde adde

Salis vsii ʒ.ij.
 Coralli ʒ.ij.
 Sem. Anisi Cymini ana ʒ.ij.
 Farinæ Lolij, Hordei ana ʒ.ij.
 Croci ʒ.ij.

Ceræ quantum sufficit.
 Miscæ, & fiat emplastrum. *Andernacus.*

*Emplastrum ad hydropem,
 nostrum.*

R. Paris nigri, in lixiuo molliti q. f. est,
 Sulphuris viui & triti ʒ.β.
 Nitri ʒ.ij.
 Salis fabarum ʒ. j.
 Stercoris columbini, in aceto macerati q. f. est
 Olei laterini, Baccarum lauri,
 Anethini, Chamomeli ana ʒ.β.

Fiat emplastrum.

*Emplastrum ad membra conuulsa
 ex repletionē.*

R. Resinæ picis naualis ana ʒ. j.
 Colophonix, Ceræ nouæ ana ʒ. ij.
 Olibani, Masticis, Cerussæ ana ʒ. β.
 Salis nitri, sanguinis draconis,
 Terebinthinæ,
 Ol. rosati, Salis ammoniaci,
 Ol. vitellorum ouorum ana ʒ. ij.
 Caphuræ ʒ. j.
 Matris perclarum ʒ. j.
 Carabes ʒ. j. β.
 Magnetis ʒ. β.
 Vitrioli albi ʒ. ij.

Fiat emplastrum secundum artem. *Quercetanus.*

Emplastrum ad morbum Gallicum.

Qui vnctiones pati nolunt, poterunt vii cera-
 to, vel emplastro Vigonij de Ranis, quo post
 vniuersales purgationes circumuolentur om-
 nes articuli, vel brachia & crura tota, & in lecto,
 aut domi se contincbunt. Quod si pruritus na-
 scatur, fouendus locus vino decoctionis rosarū, E
 chamæmeli, meliloti, & simillium, deinde appli-
 candum emplastrū. Vis autem eorum si nimium
 fuerit imbecilla, vnam aut alteram vnctionem
 ijs adiunges. *Antonius Chalmereus.*

**DE EMPLASTRIS
 abstergentibus.**

Emplastrum ex salice.

R. Misys, Aluminis rotundi,
 Chalcitidis, Melantherij,
 Aeruginis,
 Aluminis scissilis,
 Gallarum acerbarum ana ʒ. vj.
 Cerussæ, Ceræ,
 Resinæ frictæ,
 Picis naualis, Bituminis,
 Olei Omphacini,
 Fol. Salicis tenerorum ana ʒ. ij.

Folia in aceto forti coquantur, deinde siccata in
 tenuissimum puluerem rediguntur, alia liquan-
 tur coquanturq; donec satis est: postea refrige-

A rantur, addūturq; pulueres. * Vlcera curatu dif-
 ficilia, erysipelata, & alios plurimos affectus si-
 ne adustione, & fistulas curat.

Emplastrum abstergens purgansq;.

R. Succi Solani, Murubij, Plantaginis, olei
 Rosati ana ʒ.β.

Coquantur omnia vsq; ad consumptionem suc-
 corum, deinde adde

Cinerum testaceorum, Stercoris caprilli vsi,
 B Calcis lotæ ana ʒ. iij.
 Aeruginis lotæ, Auripigmenti puluerizati,
 Aloes ana ʒ. iij.
 Terebinthinæ ʒ. ij.
 Ceræ viridis quantum sufficit.

Miscæ, & fiat emplastrum. *Andernacus.*

Emplastrum contra vermes.

R. Fol. Absinthij, Fol. abrotani ana M. j.

Lupinorum contusorum crasso modo P. j. β.

bulliant simul in aquæ ʒ. vi. & aceti scyllitici
 C ʒ. j. Deinde omnia simul pistentur diligentissi-
 me, & ventri apponantur. *Hieron. Mercurialis.*

**DE EMPLASTRIS
 consolidantibus.**

Emplastrum ad vulnera insigne.

R. Picis Græcæ, seu Colophonix, Sulphuris,
 Thuris albi ana ʒ. β.

D Ex albuminibus ouorū fiat emplastrū. * Labris
 vulnerū vnitis & sanguine absterfo, corio indu-
 ctum applicetur, fasciæq; obligetur. *Andernacus.*

*Emplastrum cephalicum optimum, ad
 vulnera capitis cum fractu-
 ra cranij.*

R. Succu peruinæ,
 Chelidoniae,
 Consol. maioris ana ʒ. j.
 Mumix, Myrrhæ,
 Sarcocollæ, Ireos ana ʒ. j.
 Rad. aristoloch rot. ʒ. β.
 Pul. succini flauj, opt. triti ʒ. ij. β.
 Terebinthinæ Mellis ana ʒ. ij.
 Croci martis subtiliss. ʒ. iij.
 Ceræ q. sufficit.

Miscæ, & formetur emplastrum, quo capitis vul-
 nera contegantur. *Quercetanus.*

**DE EMPLASTRIS
 extrahentibus.**

F

Emplastrum de Betonica.

R. Betonica viridis, Pimpinellæ,
 Agrimonij, Saluix, Pulegij,
 Millefolij, Consolida maioris,
 Callitrici ana ʒ. vj.
 Thuris, Masticis ana ʒ. iij.
 Ireos, Aristolochiæ rotundæ ana ʒ. vj.
 Ceræ albæ, Terebinthinæ ana ʒ. iij.
 Gummi oleæ, Aethiopicæ ʒ. ij.
 Resinæ pini ʒ. vj.

Olei Abietini, Vini albi ana quantum sufficit. **A**
 Herba in pila probè contusa, diebus octo ex vi-
 no albo maceratur, pluries agitantur, coquun-
 turq; Vino expresso, colatoq; & lento igne co-
 cto, dum tertia pars consumpta fuerit, oleū abie-
 tinum additur, deinde cera liquata, mox resina,
 & gummi, postea terebinthina: his iam paululū
 refrigeratis, reliqua trita, in cretaq; adduntur, &
 manibus assiduè subiguntur, dum totus humor
 exhalat: postremò lac caprinum ad formandos
 globulos admiscerur: medicamentum iterum **B**
 manibus subigitur continuè. * Ad caluarie fra-
 cturas vniendas, ossaq; carne contegenda, squa-
 mas ossium detrahendas, & ad ea quæ in alto
 latent, foràs euocanda efficax est: carnes amissas,
 durasq; restituit: valde abstergit, digerit, & sic-
 cat. *Andernacus.*

Emplastrum ex fermento.

R. Mellis, Fermenti ana ℥b. j.
 Ammoniæ ex aqua scæni græci, aut lacte Mo-
 ri arboris ℥ iij.
 Facis olei veteris quantum sufficit.
 Visci quercini ℥. β.

Fingatur emplastrum. * Ossa fractæ caluarie, ce-
 rebri membranæ etiã altius infixæ, & spinas, sur-
 culosq; extrahit. *Idem.*

Emplastrum attrahens, optimum.

R. Gummi cort. med. uliæ, extracti, vt doce-
 bitur ℥. ij.
 Magnetis præparati ℥ j.
 Succini flauî præparati ℥. β.
 Opopanacis repurgati cum succo serpenta-
 riæ ℥. iij.
 Terebinthinæ, Cera ana q. s. est.

Misce, & fiat emplastrum. * Venenum è vulneri-
 bus elicit, tum glandem, ferri, ossium, lignorum,
 & vestium fragmenta ad se trahit. *Quercetanus.*

DE EMPLASTRIS
erodentibus.

Emplastrum aperiens cutim.

R. Rad. Bryoniæ, Hermodactylorum an. ʒ. j.
 Arsenici, Aeruginis, Adipis Ranarū viridium,
 Olei veteris ana ʒ. β.

Propoleos, Terebinthinæ ana quantum suf-
 ficit,

Facis combustæ, Stercoris colubæ ana ʒ. j. β.

DE EMPLASTRIS
ambusta extinguen-
tibus.

Emplastrum contra ambustionem.

Accipe duo linteola munda quorum alterum
 lacteo cremore, alterum verò sero butyrino im-
 bue, & parti læsæ singulis diebus ter applica, do-
 nec feruor interior refrigeretur. Deinde lardo
 porcino masculino, auenam, nec non vnam aut
 alteram assulam infige. Hæc incende, & sic por-
 cinam pinguedinem ignitam in vas aquæ puræ
 ex alto cadere facito. Deinde sume sex ouorum
 vitellos abiecto albumine, quibus adde parum
 prædicti lactei cremoris, & deinde pinguedinem
 lardi liquatam, ac supernatantem adijce, & hæc
 vna probè decoque. Inde fiet emplastrum, quo
 ter de die partem affectam inunges, ac breui cam-
 sanam reddes. *Ranzonius.*

Emplastrum in cancrois.

R. Plumbi ʒ. iij.
 Mercurij crudi ʒ. j. β.
 Fundantur simul foco, & in puluerem vertantur.
 Adde Vnguenti de Tutia ʒ. vj.
 Cera ʒ. ij.
 Terebinthinæ ʒ. j.

D Misce, fiat emplastrum. *Hernius.*

Tela emplastrata.

Lintea quoq; detrita hodie vtrinq; intingunt li-
 quatis emplastris ad molliendum, purgandum,
 vel cicatrice muniendum, vt

R. Olei dulcis, Axungie porci, Lithargyri ana
 ʒ. j. β.

Cera odoratæ rec. Picis pul. ana ʒ. vj.
 Coque lentè: in fine adde

E Resinæ pul. ʒ. j.

Ceruse ʒ. iij.

Misce. euacuat, glutinat, coquit, purgat & cica-
 tricem inducit, mollit, excoiationi à longo mor-
 borū decubitu medetur maximè si crudi ac pul-
 uerisati misceatur decens copia. *Idem.*

<p>CATAPLASMA est, quod è plā- tis viridibus cō- tutis, vel iisdē ad mollitudi- nem vsq; in a- qua decoctis, additis oleis, adipibus & fa- rinis: interdum sine oleis & a- dipibus paran- tur. Horum au- tem alia</p>	Astringunt: vi	<ul style="list-style-type: none"> — Cataplasma ad ventris fluxum, — Cataplasma ad iecur inflammatum, — Cataplasma ad lienis inflammationem, — Cataplasma ad incipientem inflammationem, — Cataplasma ad sanguinis eruptionem è naribus,
	Emolliunt: vi	<ul style="list-style-type: none"> — Cataplasma ad induratos tumores lienis & iccoris, — Cataplasma emollens & discutiens.
	Consolidant: vi	<ul style="list-style-type: none"> — Cataplasma contra quemvis icctum.
	Abstergunt: vi	<ul style="list-style-type: none"> — Cataplasma detergens.
	Concoquant: vi	<ul style="list-style-type: none"> — Cataplasma concoquens, — Cataplasma ad maturandos tumores, — Cataplasma suppuratorium, — Cataplasma concoquens & maturans, &c.
	Discutiunt: vi	<ul style="list-style-type: none"> — Cataplasma discutiens, — Cataplasma ad hydropem, — Cataplasma ad anginam, — Cataplasma ad ascescentem inflammationem, — Cataplasma ad inflammationem in statu, — Cataplasma ad inflammationem in declinatione, — Cataplasma ad parosidas ex frigore, &c.
	Attrahunt: vi	<ul style="list-style-type: none"> — Cataplasma attrahitorium.
	Dolorē mitigant: vi	<ul style="list-style-type: none"> — Cataplasma ad dolores & inflammationes partium exteriarum, — Cataplasma ad dolores articularum ex materia calida, — Cataplasma in dolore colico & nephritico, — Cataplasma ad dolorem oculorum, — Cataplasma ad dolorem ventriculi, — Cataplasma ad dolorem podagricum, — Cataplasma mitigatorium ad parosidas per initia, — Cataplasma ad inflammationem, — Cataplasma stupefaciens, — Cataplasma ad oculos refrigerandos, &c.

DE CATAPLASMATIS Astringentibus.

Cataplasma ad ventris fluxum.

R. Micæ panis tostæ, & in aceto macerati ꝯ. vi.
Contundantur: cui adde
Caryophyllorum, Macis, Masticis, Galangæ,
Granotum Myrti, Acinorum Vuarum,

A Balaustrorum ana ꝯ. ij.
Olei Absinthij, Menthæ ana ꝯ. ii.

Fiat cataplasma: applicetur supra ventrem. *Ron delerius. Cap. de Ulcera moris. m. 141.*

Aliud.

R. Prunorū syluestrium, Prunellorū ana lb. β.
Decoquantur in aceto, per cribrum mitrantur: &
in colatura decoque

Micæ panis fordidi ℥.j.
Fol. Absinthij puluerizati,
Masticis, Coralli ana ℥.j.
Santalorum omnium,
Cort. Mali granati ana ℥.β.

Olei Rosati, olei Citoniorum ana ℥.iij.
Misceantur, & fiat cataplasma: quod applicetur
supra ventrem serò, cum ibi dormitum. *Idem.*

Cataplasma ad secur. inflammatum.

R. Mali cotonei ℥.ij.
Farinæ Hordeacæ, Farinæ Fœnigræci ana P. ij. **B**
In aqua decoquatur ad cataplasmatum formam.
Andernacus.

Aliud.

R. Palmularum pinguium contusarum ℥.j.
Glauci ℥.iij.
Crocij ℥.j.
Farinæ Hordei P. j.

Coquantur modicè in aqua, fiatq; cataplasma. *Idem.*

Cataplasma ad lienis inflammationem.

R. Farinæ Hordei ℥.ij.
Rosarum rubrarum P. ij.
Chamomillæ, Absinthij, Meliloti ana ℥.β.
Olei Rosati, Nardini ana quantum sufficit.

Misce, & fiat cataplasma. Si magnus fuerit calor,
adde succum portulacæ, & foliorum faliçis. *Idem.*

Cataplasma ad incipientem inflam-
mationem.

R. Parietariæ, Atriplicis, Laetucæ,
Cucurbitæ, Maluæ ana M. β.
Semperuiui P. j.
Cort. Mali punici ℥.β.
Glaucij ℥.iij.
Farinæ Hordei ℥.ij.

Decoquantur in aqua, quæ digitorum duorum
instar illa superet donec molliuscula fiat crassities:
deinde linamento inducta, membro imponantur. *Idem.*

Cataplasma ad sanguinis eruptionem
è naribus.

R. Boli Armeni, Sanguinis draconis ana ℥.ij.
Albuminis ouorum, succi Plantaginis ana quantum
sufficit.

Misceantur, fronti; & sineipiti applicentur: nec
nò testiculis, si masculus fuerit: mammis autè, si
fœminæ sanguis per nares eripat. *Andernacus.*

Cataplasma, quo fluxus sanguinis ex quo-
uis vulnere erumpentis colli-
beri potest.

In eute vere, cum ranæ semina prima, siue oua
proiciunt, tunc accipe crassioris linei panni vlnas
tres, vel quatuor, plus minusve quantum satis
est. Hunc pannum cum huiusmodi ouis ranarum
probè abluito; Soliq; siccatum exponito. Deinde
secundò tertioq; lotum, similiq; modo in sole
siccatum vsui diligenter seruato. Cum autè hoc uti
volueris, partem vulnere duplo maiore inde præcisam,
instar cataplasmatum vulnere imponito, sanguinis
effusio statim supprimetur, quod cer-

A to experimento in plurimis est comprobatum.
Ranzonius.

Cataplasma, sanguinem è naribus pro-
fluentem sistens.

R. Boli armeni, Farinæ volatilis molendinaria,
Albuminum ouorum, Aceti rosacæ ana q. s. est.

Fiat cataplasma, illudq; cum linteo canabino fronti
& arterijs capitis applicato. Et si sanguis non-
dum reprimitur, Lintheolum aceto imbutum collo-
circumuoluito. Quinimo ad eundem etiam modum
pudenda humectare poteris. *Idem.*

Cataplasma magistrale.

R. Florum Verbasci, Hyperici, Rosarum ana P. ij.
Foliorum Rutæ, Hyoscyami ana M. j.
Decoquatur cum aceto, & fiat in formam cata-
plasmatis. Est defensionis optimum, præsertim in
vulneribus venenatis: toti membro affecto im-
positum multum confert. Dolorem enim se-
dat, ac prohibet, ne phlegmone pars molestetur.
Quercetanus.

DE CATAPLASMATIS
emollientibus.

Cataplasma ad induratos tumores
lienis & iecoris.

R. Thymi, Pulegij, puluerizati ana ℥.j.
Fermenti ℥.ij. **D**
Aceti quantum sufficit.

Misce, & fiat cataplasma. *Andernacus.*

Cataplasma emolliens & discutiens.

R. Maluæ, Althææ cum radiana M. ij.
Flor. Chamomille,
Flor. Meliloti ana P. j.
Pulegij, Origani, Satureiæ ana M. j.
Coquantur in aqua, donec mollescant: deinde
contusa in formam cataplasmatum redigantur.
Andernacus.

Aliud.

R. Fol. Maluæ, Althææ,
Violarum ana M. ij.
Rad. Althææ, item Lilliorum alborum,
Tridæ ana ℥.β.
Flor. Chamomillæ, Flor. Meliloti,
Comarum Anei ana P. j.
Cumini ℥.j.
Baccarum Lauri ℥.ij. **Crocij** ℥.j.
F Adipis anatis, anseris,
Medullæ crurum vituli,
Euyrirecentis, olei Irini,
Lilliorum ana ℥.β. vel quantum sufficit.

Fiat cataplasma. *Andernacus.*

Aliud.

R. Maluæ, Violarum ana M. ij.
Radicum althææ & Lilliorum ana ℥.ij.
Ficuum pinguium num. v.
Coque ex aqua, ac cribro traieciant: deinde adijce
Florum Chamæmeli pulueris factorum,
Seminis Anisi ana ℥.j.

Farinæ

Farinæ Lini vel Fœnigræci ꝑ.ij.
 Adipis ascerini,
 Olei violacei vel chamæmelini ana ꝑ.ij.
 Coquantur in malagma. Emollit dura ac simul
 soluit. *Heurnius.*

DE CATAPLASMATIS consolidantibus.

*Cataplasma insigne, contra quemuis ictum,
 quo vsus est Christiernus rex
 Danie.*

R. Ceræ ꝑ.ij.ß.
 Colophonix seu picis græcæ,
 Pinguedinis Thymalli piscis,
 Mumix ana ꝑ.ij.ß.
 Myrrhæ ꝑ.ij. Mini ꝑ.ij.ß.
 Coralli albi ꝑ.ij.ij.
 Thuris, Masticis ana ꝑ.ij.
 Caphuræ ꝑ.ij.ß.

Fiat cataplasma secundum artem. Quibuslibet
 etiam vulneribus, siue cassim gladio secante, si-
 ue punctim mucrone sint inflicta, hoc cataplas-
 ma rectè adhiberi potest. *Ranzonius.*

Cataplasma prestantissimum.

R. Galbani, Ammoniaci, Opopanacis,
 Bdellij, Ceræ ana q. f.
 Olei communis lb.ij.
 Spumæ argenti lb. j.
 Olei laurini ꝑ.ij.ß.
 Myrrhæ, Thuris, Masticis,
 Aristolochiæ ana q. f.
 Terræ Cadmiæ siue lap. calaminaris præpar-
 Caphuræ ꝑ.ij.ß. (ꝑ.ij.)
 Terebinthinæ ꝑ.ij.

Redige in puluerem, quem fac igni excandescere,
 & quicquid dissoluen dum est, dissolue & in
 motem cataplasmatibus forma. Valet contra quæ-
 uis ictum, & ad vulnera à tormentorum globu-
 lis illata mirabilem curandi vim habet. *A quo-
 dam chirurgo.*

DE CATAPLASMATIS abstergentibus.

Cataplasma detergens.

R. Parietarix M. j.
 Flor. Chamomillæ, item Meliloti, Sambuci
 an. P. ij.
 Fiat decoctio: in decoctione incorpora
 Farinæ Fabarum, Farinæ Hordei, vel
 Furfuris macti ana lb. ß.
 Olei Chamomillæ,
 Olei Amygdal. amararum ana ꝑ.ij.
 Pinguedinis gallinæ ꝑ.ij.

Fiat cataplasma, permiscendo facem decoctio-
 nis. *Rondeletius.*

DE CATAPLASMATIS concoquentibus.

Cataplasma concoquens.

R. Rad. Bismalæ lb. ß.

A Rad Maluæ M. j.
 Panis candidi lb. j.
 Fiat decoctio: contundantur, & per cribrum trans-
 mittantur, fiatq; cataplasma. *Rondeletius.*

Aliud.

R. Farinæ Tritici lb. j. Sapæ ꝑ.ij.ij.
 Fiat decoctio: cui adde Vitell. ouorum num. iij.
 Fiat cataplasma. *Idem.*

*Cataplasma ad maturandos tumores
 inguinum, &c.*

B R. Medullæ panis ꝑ.ij.
 Vuarum passerum sine acinis ꝑ.ij.
 Butyri recentis, Axungix ana ꝑ.ij. vj.
 Fermenti ꝑ.ij. v.
 Lactis vaccini ꝑ.ij. Croci ꝑ.ij.
 Fiat cataplasma quo bis quotidie vtendum.
Andernacus.

Cataplasma suppuratorium.

C R. Farinæ Fabarum, Farinæ Tritici ana ꝑ.ij.
 Farinæ sem. Lini,
 Farinæ Fœnigræci ana ꝑ.ij. vj.
 Ficum contusarum ꝑ.ij. ß.
 Axungix veteris ꝑ.ij.
 Croci ꝑ.ij.
 Vitell. ouorum num. ij.
 Fiat cataplasma. *Andernacus.*

Cataplasma concoquens & maturans.

D R. Radicum Althææ vel Maluæ lb. ß.
 Foliorum Maluæ M. j.
 Panis candidi lb. j.
 Fiat cataplasma. *Rondeletius.*

*Cataplasma concoquens & maturans
 bubones pestiferos.*

R. Herbarum Maluæ, violariæ ana M. iv.
 Radic. Liliorum alb. Althææ, Ceparû ana ꝑ.ij. vj.
 Sem. Lini ꝑ.ij. v.
 Fœnigræci ꝑ.ij. ij.

E Florum Chamæmeli, Meliloti ana M. ij.
 Omnium fiat decoctio & residentia expressa pistetur
 & per cribrum cernatur: deinde addatur
 Farinæ Lini & Tritici ana lb. j.
 Fermenti lb. ß.
 Cantharidum ꝑ.ij. ß.
 Axungix porci lb. j.
 Olei Liliorum ꝑ.ij. ij.
 Misc. Fiat Cataplasma. *Iohan. Bauhinus Iunior.*

Aliud.

F R. Cepas costas sub cineribus num. iv.
 Fermenti ꝑ.ij. vj.
 Axungix porcine ꝑ.ij. ij.
 Croci ꝑ.ij. ß. Cantharidum ꝑ.ij. ij.
 Olei scorpionum parum.
 Misc. fiat Cataplasma. *Idem.*

DE CATAPLASMATIS discutientibus.

Cataplasma discutiens.

R. Parietarix M. j.
 Florum Chamomillæ,

Meliloti, Sambuci ana P. ij.
 Farinæ Fabarum, Hordei ana T̄b. ſ.
 Olei Chamomillæ,
 Amygd. amararum ana ʒ. ij.
 Adipis gallinæ ʒ. j.
 Fiat cataplasma.

Cataplasma ad hydropem.

R. Stercoris bouini T̄b. j.
 Stercoris caprini ʒ. iij.
 Anisi, Fœniculi, Carui ana ʒ. ſ.
 Fiat cataplasma. *Rondeletius.*

Aliud.

R. Sulphuris viui ʒ. ij.
 Cumini ʒ. j.
 Sem. Apij, Petroselinæ ana ʒ. ſ.
 Cum excrementis cochlearum fiat cataplasma.
Rondeletius.

Cataplasma ad anginam.

R. Stercoris Hirundinum, vel,
 Gallinarum, vel Canis ʒ. ij.
 Farinæ Fabarum ʒ. ij.
 Olei Liliorum, Chamomillæ ana ʒ. iij.
 Butyri recentis ʒ. ij.
 Fiat cataplasma. *Idem.*

Aliud.

R. Vnguenti Dialthææ, vel,
 Ocsypi ʒ. iv.
 Stercoris Hirundinum, vel
 Gallinarum ʒ. vj.
 Misce, & fiat cataplasma. *Rondeletius.*

Cataplasma ad augeſcentem inflammationem.

R. Rosarum rubrarum P. ij.
 Chamomillæ, Meliloti ana ʒ. ſ.
 Semperuiui, Cucurbitæ,
 Laſtucæ, Parietariz ana M. j.
 Cort. Mali punici, Rhus ana ʒ. ſ.
 Farinæ Hordei P. ij.
 Ex aqua decoquantur omnia, ad cataplasmatem
 spissitudinem. *Andernacus.*

Cataplasma ad inflammationem in flatu.

R. Lapathi, Parietariz, Chamæmeli,
 Meliloti ana M. ſ.
 Rosarum P. j.
 Palmularum num. x.
 Farinæ Hordei P. ij.
 Contusa decoquantur in aqua ad spissitudinem
 cataplasmatem. *Idem.*

Cataplasma ad inflammationem in declinatione.

R. Althææ, Maluæ ana M. j.
 Flor. Chamomillæ, item Meliloti, Rosarum
 ana P. j.
 Rad. Liliorum alb. item Althææ ana ʒ. j.
 Sem. Lini, Fœnigræci ana ʒ. ſ.
 Ficus pinguis num. x.
 Furfurum farinæ triticæ P. ij.

A Contusa decoquantur in aqua ad crassitiam: de
 inde addito

Olei Chamæmelini, Adipis suilli ana ʒ. j. ſ.

Andernacus.

Cataplasma ad parotidas ex frigore.

R. Farinæ Fœnigræci ʒ. iv.
 Farinæ sem. Lini, Farinæ Erui ana ʒ. j. ſ.
 Decoquantur ex vino tenui & calido, ad medio-
 erem spissitudinem: deinde addantur.

B Olei Nardini modicum: & Olei Cyprini pa-
 rum, si hyems est. *Idem.*

Aliud.

R. Stercoris caprilli ʒ. ij.
 Decoquantur ex vino: in ox adiciatur oleum ex
 lilio, & mel cū modica farina seminis lini. *Idem.*

DE CATAPLASMATIS
 attrahentibus.

Cataplasma attractorium.

C R. Flor. Chamomillæ P. j. ſ.
 Farinæ sem. Lini,
 Farinæ Fœnigræci ana ʒ. ij.
 Rad. Iridis puluerizata ʒ. iij.
 Stercoris columbini ʒ. j. ſ.
 Adipis gallinæ ʒ. ij.
 Olei Liliorum, Chamæmeli ana ʒ. j. ſ.
 Fiat cataplasma. *Idem.*

DE CATAPLASMATIS
 dolorem mitigantibus.

Cataplasma euporiston ad omnes dolores.

Accipe fursures, sapam & parum salis, adde flo-
 res Chamæmeli, fiat exigua ebullitio: præclare
 omnes dolores sedat. *Heurnius.*

Cataplasma ad Contusa.

R. Rad. consolidæ maioris & minoris ana
 ʒ. iij.
 Chamæmeli, meliloti ana ʒ. j
 Croci ʒ. j.
 Farinæ fabarum ʒ. ij.
 Farinæ fœnigræci ʒ. j.
 Coque ex aqua: & primo radices, adde Absin-
 thij & Cumini ana ʒ. ſ. præclarum est istud ad
 contusa. *Idem.*

Cataplasma ad dolores & inflammationes partium extarnarum.

F R. Rad. Althææ ʒ. iij.
 Flor. Chamomillæ, flor. Violarum pulueriz.
 Furfuris ana P. j.
 Maluæ cum rad. Violariz, Branchæ Vrsinæ
 ana M. j.

Fiat decoctio in brodio pingui, vt veruecis: vel
 adde Axungie porci T̄b. ſ.
 Contundantur omnia, & per cribrum transmit-
 tantur, & fiat cataplasma. *Rondeletius.*

Cataplasma ad dolores articulorum ex materia calida.

R. Medullæ panis medij T̄b. j.

Decoqua-

Decoquatur in lacte bubulo, è quo non sit extra-
ctum butyrum, q. s. Fiat cataplasma. Ad magnam
sedationem doloris, oleum violatum ponendū:
ad maiorem, oleum hyoscyami: ad maximū, o-
leum mādragoræ, addendo modicū croci. *Idem.*

Aliud ex herbis.

R. Solani, Violarum ana M. j.

Flor. Hyoscyami M. ij.

Flor. Violarum, Chamæmeli ana P. j.

Fiat decoctio in lacte, vel aqua. His cū axungia
porci confusis & cibratis, crociq; ð. j. addito,
fiat cataplasma. *Rondeletius.*

*Cataplasma in dolore colico & ne-
phritico.*

R. Stercoris bubuli ℥. ij.

Vini, Mellis ana parum.

Fiat cataplasma. *Rondeletius.*

Aliud fortius.

R. Stercoris Bopis ℥. j.

Stercoris Capræ ℥. iij.

Sem. Anisi, item Foeniculi, Carui ana ℥. β.

Mellis parum.

Misce, & fiat cataplasma. *Idem.*

Cataplasma ad dolorem oculorum.

R. Pomorum acidorum num. iij.

Decoquatur in aqua peculi rosarum, amotis se-
minibus & cortice, & duro quod inest: contun-
dantur, & facto cataplasmate applicetur frigidè
supra palpebras. *Rondeletius.*

Aliud, eiusdem.

R. Panis syncomisti ℥. β.

Temperetur in lacte, & parum coquatur, fiat-
que cataplasma.

Aliud.

R. Portulacæ M. ij.

Contusa diligenter apponantur supra partem af-
fectam. Eodem modo fieri possunt ex plantagi-
ne & solano. *Idem.*

Cataplasma ad dolorem ventriculi.

R. Rosarum rubrarum P. ij.

Carnis Cotoniorum, Palmularum ana ℥. β.

Abinthij Pontici, Iunci rotundi ficci,

Oenanthæ ana M. β.

Polentæ ℥. ij.

Rursus coquantur: postea adde

Masticis ℥. ij. Olei Melini ℥. ij.

Ex vino rubro incoquatur: deinde addantur.

Fiat cataplasma. *Andernacus.*

Cataplasma ad dolorem podagricum.

R. Farinæ Hordei P. ij. vel

Cassia fistularis ℥. ij.

Diluito oleo castino, vel succo, aquaue solani,
aut plantaginis. *Andernacus.*

Aliud præstantissimum, eiusdem.

R. Micæ panis fecalini ℥. iij.

Macerato in lacte bubulo, & modicè coquito:
deinde addito

Vitellorum ouorum num. ij.

Croci ð. ij. Fiat cataplasma.

*Cataplasma mitigatorium ad paro-
tiditas per initia.*

R. Farinæ Frumenti, vel farinæ Hordei, vel fa-
rinæ sem. Lini P. ij.

Ex mulsâ redigantur in cataplasma. *Andernacus.*
Aliud, eiusdem.

R. Althææ, Chamæmeli ana M. j.

Decoquito, & iuri farinam hordeaceam instar-
P. ij. misceto.

Aliud, eiusdem.

R. Cremoris Lini, item Foenigræci ana ℥. ij.

Vitell. ouorum num. ij.

Butyri recentis ℥. j. β.

Olei communis loti in aqua calente ℥. ij.

Mixta omnia membro dolenti admouentur sta-
tim.

Cataplasma ad inflammationem.

R. Succu Semperuiui ℥. j.

Vini crassi acerbi ℥. β.

Farinæ Hordei ℥. iij.

Corticis Mali granati, Sumach ana ℥. β.

Misce, & fiat cataplasma. *Rondeletius.*

Cataplasma stupefaciens.

Ad sensum stupefaciendum ex pomis man-
dragoræ decoctis in lacte, vel folijs hyoscyami
eodem modo coctis fiat cataplasma, addende
parum croci. *Rondeletius.*

Cataplasma ad oculos, refrigerans.

R. Succu Semperuiui ℥. j.

Vini crassi acerbi ℥. β.

Farinæ Hordei ℥. ij.

Corticis Mali punici, Rhus ana ℥. β.

Fiat cataplasma. *Idem.*

*Puls ad dolorem & tumorem rubrum
oculorum.*

R. Micam panis albi, maceretur aliquot ho-
ris in aqua rosarum & lacte receti muliebri, mox
in pultem vertatur, ac addatur medulla pomi to-
sti acidioris: ac adijce parum croci, quò flauedi-
nem ducat. Fiat puls: quæ sindone duplici, vel
tenui linteo excepta, tepidè oculo dolenti im-
ponatur. *Heurnius.*

Puls ad tumores maturandos.

Mica panis iniiciatur lacti, vel decocto Cha-
mæmelorum, hinc in pultem vertitur, adijciatur
vitello oui, oleo rosato, vel chamæmelino, aut
simplici oleo: croci quid remiscetur ac tumori
imponitur: dolorè sedat & coctionè promouet.

Interdum accipimus & mucilaginis seminis
althææ, fœnigræci, lini libram: & lento igne dum
coquantur, inspèrgitur hordei farina, & tandem
oui vitelli, crocus & butyrum, vel adeps & o-
leum adijciuntur. *Idem.*

Puls ad vermes.

Accipimus Abinthium, contundimus ex ace-
to, & expressioni addimus fel bubulum, & fari-
nam lupinorum: ymbilici regionibus inferimus.
Idem.

De Ceratis, Sectio XXXI.

CERATVM à cera nomen habet, & ex speciebus paulò crassioribus & oleis componitur, & cum cera aut resina terebinthina, aut vtriusq; simul in solidiorem consistentiam coit. Horum autem alia alterat qualitate

DE CERATIS CALIDIS.

Ceratum stomachale, Galeni.

R. Rosarum rubrarum,
Masticis ana ʒ. xx.
Fol. Absinthij siccorum ʒ. xv.
Spicæ nardi Indicæ ʒ. x.
Cera ʒ. iv.
Olei Rosati ℥. j. β.
Aquæ rosar. quantum sufficit ad lauandum.
Vini veteris austri,
Succi Citoniorum ana q. s. ad lauandum.
Aceti parum.

Omnia tenuissimè terantur: cera & oleum igne lento liquentur, & aqua rosarum diu lauentur: liquentur iterum, & lauentur vino, succo & aceto: post miscere reliqua, & fiat ceratum. * Ventriculum & hepar roborat: horum dolorem à frigido lenit, appetentiam excitat, coctionem iuuat, Mesues.

Ceratum Andromachi.

R. Styracis ʒ. β.
Masticis ʒ. j. β.
Folij, Spicæ nardi Indicæ ana ʒ. iij. β.
Euphorbij ʒ. iij.

A Cinnamomi ʒ. vj.
Cerae albæ ʒ. xx.
Olei Balanini ʒ. iij.
Olei Balsami ʒ. xv.

Fiat ceratum. * Ventriculum frigidum roborat, ne excrementa aliarum partium tam promptè recipiat: affectus nervorum & iuncturarum frigidos, vt duritiem, dolores, tumores, quos dissoluit, si digeruntur habiles: aut coquit, aut suppurat, si maturari possunt. Mesues.

Ceratum de Euphorbio.

R. Olei Cinnamomi, vel olei antiqui ℥. j.
Cerae flauæ ʒ. ij.
Euphorbij recentis ʒ. j.

Fiat ceratum. * Pro parte conuulsa mirabile est. Mesues.

Ceratum Matricale.

R. Galbani præparati (cius præparationem pete ex Cordo) ʒ. j. β.
Myrrha rubæ ʒ. ij.

C Bdellij ʒ. j.
Masticariæ,
Artemisiæ ana ʒ. β.

Gummi dissoluantur in aceto, & fiat ceratum. Augustani.

DE CERATIS

frigidis.

Ceratum infrigidans, Galeni.

℞. Cerae albæ ℥.ij.

Olei Rosati Omphacini ℥.iij.

Conquassentur simul cum modico albi & clari aceti. Oleum verò omphacinum antequam rosas recipiat, sæpius est lauandum cum aqua fontis gelidissima: deinde confice secundum artem. * Refrigerat febres ardentis, calorem hepatis, & sedat dolores capitis, circum tempora, super hepar, & per spinam dorsi linitum. *Mesues.*

Ceratum santalinum.

℞. Rosarum ℥.xij.

Santali rubri ℥.x.

Santali albi, citrini ana ℥.vj.

Boli Armeni ℥.vij.

Spodij ℥.β.

Caphuræ ℥.ij.

Cerae albæ ℥.xxx.

Olei Rosati ℥.j.

Confice secundum artem. * Phlegmonas & intemperaturas omnes calidas ventriculi, hepatis, & partiū aliarū potentissimè extinguit. *Mesues.*

Ceratum è Cerussa.

℞. Cerussæ ℥.j.β.

Olei Rosati ℥.ij.

Cerae candidæ ℥.ij.

Cera in oleo liquata, adde cerussam tenuissimè læuigatam, & semper agitando coquantur donec nigrescant. * Sanat ambusta, erysipelata, scabiem siccam, & vlcera calida.

Ceratum Cerinæ, Ctesiphontis.

℞. Cerae citrinæ, Terebinthinæ,

Olei antiqui, Salis niri ana ℥.β.

Aque communis ℥.iix.

Dissoluantur nitrum in aqua mortario imposita ad perfectam colaturā, postea ponatur ad ignē, semper agitandum cum baculo, ad perfectam coctionem, fiant massæ in bona forma. * Exiccet minuscè humores omnium corporis partium, & præsertim feroti. *Galenus.*

DE CERATIS EMOL-

lientibus.

Ceratum diapente.

℞. Cerae flauæ ℥.iij.

Styracis liquidæ ℥.iij.

Terebinthinæ ℥.j.

Muceaginis ichthyocollæ, vel

Gummi Hederae,

Olei Irini ana quantum sufficit.

Misce, & fiat ceratum secundum artem. * Spasmodum & neruorum iuncturatumq; tumores duros & nodulos lenit.

Ceratum Alexandri.

℞. Comarum Absinthij, Thuris ana ℥.x.

Hammoniæ, Styracis calamitæ ana ℥.xij.

A Spicæ nardi ℥.iij. Cerae ℥.iv.

Olei Chamæmelini quantum sufficit.

Hammoniacum & thus vino horis xxiv. maceantur: oleum & cera liquentur igne: reliqua trita & creta inspergantur. * Ventriculum & ventrem reliquum inferiorem roborat, ab hisq; duritiem dissipat. *Mesues.*

Alterum eiusdem.

℞. Castorij, Euphorbij,

Piperis longi, nigri, ana ℥.j.

Hammoniæ, Opopanacis,

Galliæ ana ℥.j.β.

Medullæ cruris Cerui, ite cruris Vaccæ an. ℥.ij.

Terebinthinæ ℥.vj.

Styracis liquidæ ℥.j.

Adipis Galliæ, item Anatis,

Anseris, Porci ana ℥.j.β.

Cerae ℥.j.

Olei veteris, item Nardini, Irini, Laurini,

Chamæmelini, Leucoij lutei,

C Naphthici ana ℥. iix.

Olei Balsami ℥.iv.

Vini veteris q. s. ad macerandum.

Oesyphi ℥.iv.

* Valenter seirrhos dissipat articulorum, & neruorum omnium, dolores & affectus diuturnos à frigido natos, & contractiones, & paralytin, & torturam.

Ceratum è Styrace, magistrale.

℞. Styracis liquidæ ℥.iv.

Cerae flauæ ℥.ij.

Thuris, Myrrhæ ana ℥.j.

Fiat ceratum secundum artem. * Neruorū iuncturatumq; tumores duros lenit.

Ceratum Gratia Dei.

℞. Galbani, Opopanacis, Aeruginis, Thuris,

Aristol. longæ, Mastiches, Myrrhæ ana ℥.j.

Hammoniæ ℥.j. ℥.ij.

Cerae ℥.iix.

Lithargyri, Olei communis ana ℥.xiix.

E Bdellij ℥.ij.

Lapidis Calaminaris,

Lapidis Hæmatitis ana ℥.j.

Olei Absinthij ℥.iv.

Terebinthinæ ℥.vj.

Fiat ceratum. * Mollit, tergit, glutinat.

Alter, Nicolai.

℞. Terebinthinæ ℥.β.

Resinæ ℥.j.

F Cerae albæ ℥. iv.

Masticis ℥.j.

Verbena, Betonicæ,

Pimpinellæ ana Mj.

Herbæ pistentur, & in vino albo odorato bulliant vsq; ad consumptionem tertiæ partis, colentur, & deinde herbæ abijciantur, ac cera, resina & mastiche cum colatura ponantur, & bulliant iterum, agitando donec optime incorporentur: & tunc deponantur ab igne, & addatur terebinthina, & totum agitentur bene cum spatula, & fiat emplastrum.

Ceratum oxycroceum.

R. Croci, Picis nigrae, Picis Graecae,
Cerae ana ℥. iv.
Terebinthinæ Galbani, Hammoniacy,
Myrrhæ, Thuris Mastiches ana ℥. j. ℥. iij.
Galbanum & hammoniacum in aceti sufficienti
quantitate dissoluantur: coque dum dissoluta
sint: cola, & rursus coque, donec acetum in va-
porem euauerit, tunc adde picem, ceram, tere-
binthinâ liquata: deinde mastiches, thuris, myr-
rhæ puluerem tenuissimum, continenter misceo-
do, donec percocta sint ad cerati crassitiem. In-
funde in aquam frigidam, exime, preme, & in ta-
bula marmorea oleo laurino inuncta extende:
postremò crocum in tenuissimum puluerem re-
ductum admisce: fiat ceratum * Prodest ossibus
fractis, item partibus quæ dolore aliquo affli-
guntur: duritiam deniq; omnem emollit & dis-
cutit. *Nicolaus.*

Ceratum œsypatum, Galeni.

R. Cerae flauæ ℥. iij.
Olei Chamæmelini, Irini an ℥. vj.
Masticis ℥. j.
Spicæ nardi ℥. ij. β.
Croci ℥. j. β.
Terebinthinæ ℥. j.
Resinæ ℥. β.
Ocsypi ℥. xxc.
* Emollit & digerit tumores duros hepatis, sple-
nis, uteri, neruorum, iunctorum, & aliarum par-
tium: estq; anodynum. *Mesues.*

Ceratum œsypi, Philagrii.

R. Croci ℥. v.
Bdellij, Masticis, Hammoniacy,
Aloes, Styracis liquidi ana ℥. vij.
Cerae flauæ ℥. j.
Terebinthinæ ℥. j. β.
Medullæ crutis vaccæ, Adipis asferis an. ℥. xv.
Ocsypi humidæ ℥. j. β.
Olei Nardini quantum sufficit.
Bdellium, hammoniacum & aloë dissoluantur
in aqua, in qua fœnumgræcum & chamemelum
sunt macerata: cum alijs misceantur in vnguen-
tum. * Post Philagrium addiderunt nonnulli
Succi Squillæ ℥. iij.
Seui vitulini ℥. xv.
Thuris ℥. j.
Cerae quartaria iij. seu ℥. ix.
* Ad eadem potens. *Mesues.*

Ceratum œsypatum, Pauli.

R. Hammoniacy ℥. x.
Bdellij ℥. v.
Styracis liquidi, vel Myrrhæ stactis ℥. β.
Croci ℥. j. β.
Aloes, Mastiches, Thuris ana ℥. ij. β.
Cerae ℥. iij.
Seni Medullæ vituli ana ℥. ij.
Ocsypi ℥. xl.
Olei Irini quantum sufficit.
Confice secundum artem. * Idem pollet.

A DE CERATIS A-
stringentibus.*Sparadrappum Vigonis.*

R. Hordei, Myrtyllorum, olei Rosati ana ℥. ij.
Vnguenti populinci ℥. ij. β.
Pinguedinis vituli, Pingued. Vaccinæ an. ℥. β. β.
Axungia porci ℥. v.
Plantaginis, Solatri, Matrisyluæ ana M. ij.
Vini granatorum ℥. iix.
B Omnia simul pistentur, & conuassentur, ac per
diem naturalem permancant: deinde bulliant
ad consumptionem vini: postremum colentur:
colaturæ adde sequentia:
Lithargyri auri, Lithargyri argenti ana ℥. iij.
Minij, Boli armeni, Terræ sigillatæ ana ℥. vj.
Bulliant iterum ac baculo agitentur, & cum ce-
ra alba quantum sufficit, fiat Sparadrappum ni-
grum, addendo in fine costuræ
Caphuræ ℥. ij.
C Terebinthinæ ℥. iij. β. Misce.

*Ceratum contra vomitum nimium
puerorum.*

R. Olei Myrtini ℥. ij.
Succi Omphacini ℥. j. β.
Vini austeri rubri ℥. j.
Bulliant in duplici vase, ad consumptionem vi-
ni, deinde adde
Masticis, Myrrhæ, Acaciæ,
Thuris ana ℥. β.
D Cerae, Resinæ ana quantum sufficit.
Fiat ceratum molle. *Hieron. Mercurialis.*

DE CERATIS CON-
solidantibus & glutinan-
tibus.*Ceratum ex pelle arietina.*

R. Lithargyri, Lapidis Hamatidis,
Sanguinis Draconis, Boli Armeni,
E Opii, Mastiches, Hammoniacy, Mumia,
Galbani, Thuris, Costi, Lumbrico:ũ ana ℥. β.
Picis nigrae, Graecæ, seu Colophonig,
Cerae albæ, rubrae ana ℥. j.
Rad. Consolidæ maioris, Minoris ana ℥. iij.
Rosarum rubrarum, Myrrhæ,
Aloes ana G. xix.
Succi Hypocistidis, Gallarum immaturarum,
Balaustrorum, Aristol. rotundæ ana ℥. vj.
F Visci quercini, Terebinthinæ ana ℥. ij.
Sanguinis hominis rufi ℥. ix.
Fit autem in hunc modum. Pellem arietinam in-
tegram cum omnibus pilis coques in aqua, do-
nec ferè omnino dissoluta sit in lentorem quen-
dam: quem colabis. Huius colaturæ sume ℥. j.
inmitte in vas nouum, in quo viscus liquabis i-
gni lento, rudicula semper agitando: iniice dein-
de lumbricos, postea ceram, terebinthinâ, & ma-
stichen: his liquatis adde gummi aceto dissolu-
ta, & coque ad cerati crassitiem: postremò iniice
quæ terenda sunt probè trita. probè misce, &
confice

confice magdalias. * Magna est efficacia in rupuris. *Arnoldi, Villanovi.*

Ceratum è betonica.

R. Terebinthina; Resina pini,
Cera flava ana ℥. iv.
Betonica puluerata ℥. j.
Masticis, Thuris ana ℥. β.
Mumia ℥. iij.

Misce, fiat malagma. * Ad capitis vulnera vtile est. *Carpenfis.*

Ceratum capitale.

R. Terebinthina, in vino maluatico saepius;
Resina pini, (lotæ,
Cera albæ ana ℥. iij.
Mumia ℥. j. β.

Terebinthina, resina, & cera liquatis, addé mumiam lauisimè tritam: coque igni, semper mouendo: deinde iniice in vas argenteum, aliud uertsum, in quo habeas acti rosati è vino maluatico ℥. iv. Macerentur horis xxiv. deinde manu exprime, donec acetum sit excolatum; repone vase vitreo. *Carpenfis.*

Ceratum viride, Machæronis.

R. Olei Rosati, Omphacini ℥. vj.
Aristolochia, Galbani, Opopanacis,
Hammoniaci, Aeruginis,
Myrrha, Iridis ana ℥. j.
Terebinthina ℥. vij. β. Cera tantundem.

Fiat ceratum. * Ad omnia recentia vulnera prodest, conglutinat, & phlegmonem arcet, vbi contusio fuerit: rabiosi canis morsum curat: item ad aurium, naturaliumque & narium vlcera facit, in ossibus denudatis carnem producit. *Galenus.*

Isis ex Galeno.

R. Cera albæ ℥. l.
Terebinthina ℥. c.
Squamæ æris, Aeruginis, Aristolochia,
Thuris, Salis Hammoniaci,
Ammoniacæ guttæ, Aeris vsti ana ℥. β.
Aluminis vsti ℥. iij.
Myrrha, Aloes, Galbani ana ℥. vj.
Olei veteris ℥. v.

Coquantur, deinde subigantur manibus aceto forti lotis, ac fiant magdaleones, quos in aceto repones diebus decem.

Alij addunt radices dracontij ℥. β.

Diadictamnium seu sacrum Galeni.

R. Olei veteris ℥. ij. β.
Lithargyri ℥. j. ℥. β. Aeruginis ℥. j.
Squamæ æris ℥. vj.
Colophonæ ℥. vj. ℥. ij.
Pollinis thuris ℥. j. β.
Hammoniaci ℥. ij.
Aeris vsti ℥. j.
Diphrygis, Gentianæ ana ℥. vj.
Propoleos, Aloes ana ℥. j.
Galbani ℥. j. β.
Aristolochia rotunda,
Dictamni Cretenfis ana ℥. j. ℥. ij.
Cera ℥. xxv.

A. Confice in hunc modum. Lithargyrum cum oleo mixto coques tantisper, dum probè coierint, còtènter agitando, & additis æruginè, & squama æris, ferueant aliquaptulùm: exime igni, & dum adhuc bulliunt, immitte resinam, & Hammoniacum in aceto dissolutum, & eo vsque mouebis, donec deferbuerint, tum ceram, & æs vstum immitte. Rursus coquantur igne, & cum non inficient manus exime, & addè reliqua tenuissimè trita, probè moucto, & confice magdaleones.

B. *Ceratum, fracturis omnibus cum vulneribus oportunitissimum, praesertim brachiorum, & tibiærum.*

R. Resina, Cera ana ℥. j.
Pulu. cort. Tilia ℥. iij.
Succi Geranij ℥. iv.

Coquantur ad ceroti consistentiam, quod super linteo prius oxyrhodine madefacto, apponatur vulneri cum fractura. *Quercetanus.*

Aliud, quo ipse semper vtor.

R. Gummi, rad. Consol. maior.
Visci pomorum, Visci populi ana ℥. iv.

Succi Geranij ℥. vj.
Lapidis fabulosi Rhenens. vel
Argillæ rubrae, aut Boli Armeni ℥. iij.
Pulu. cort. Tilia ℥. ij.

Vitellos ouorum num. xx.
Terebinthina, ℥. β.

Olei Lumbricorum ℥. iij.

Coquantur omnia bene permixta, vsque ad ceroti consistentiam. * Aptissimum est remedium ad vulnera fracturis complicata, atque ad arendos dolores, inflammationes, aliaque symptomata. *Idem.*

DE CERATIS ABSTERGENTIBUS.

E

Ceratum detergens vulnera, & vlcera.

R. Massæ emplastroi Diachalciteos ℥. vi.
Olei visci pomorum q. s. vt fiat cerati instar, quod vulneri superponatur. *Quercetanus.*

Ceratum contra vermes.

R. Myrrha, Aloes ana ℥. j.
F. Fulu. Scordij, sem. Absinthij,
Sem. Citri ana ℥. β.
Cera, Resina ana quantum sufficit.
Fiat ceratum. *Hieron. Mercurialis.*

Ceratum ad gangranas.

R. Cera, Picis naualis ana ℥. iij.
Liquoris myrrhae ℥. ij.
Colophonæ ℥. j. β.
Olei frumenti, olei Ouorum ana ℥. β.
Misce, & fiat ceratum f. a. quo vtendum, scarificata prius parte affecta. *Quercetanus.*

DE CERATIS AT- trahentibus.

Ceratum attrahens.

R. Ammoniaci,
Bdellij in aceto ros. dissol. ana ℥. ij.
Galbani ℥. β.
Mumia, Thuris, Mastice ana ℥. ij.
Caphuræ ℥. ij.
Coralli vtriusque, Magnetis preparati,

A Asphalti, Carabis ana ℥. β.
Rad. Aristolochiæ, rad. Serpentariæ,
Rad. Arundinis ana ℥. ij. β.
Cera, Picis nautalis ana ℥. ij.
Alabastris ℥. ij. Olei Terebinthinæ,
Olei ouorem ana quantum sufficit.
Misce, & fiat cerati instar. * Hoc medicamentum
rectè præparatum tum venenum elicit ex vulne-
ribus, tum glandem, ferri, ossium, lignorum, &
vestium fragmenta ad se pertrahit. *Quercet.*

De Dropacibus, Sectio XXXII.

DROPAX Latinis Picatio, à picæ vocata est, B
quæ membra externa omnia extenuata, resolu-
ta, frigida & humida oblini solent.

Dropax simplex.

R. Picis quantum sufficit.
Olei communis, vel Terebinthinæ parum.
Liquentur simul, & fiat dropax. * In extenuatis
commodissimum est. Calefacit & humectat, san-
guinemq; ad partes membrorum emaciatas at-
trahit, reficitq;. Quinetiam ijs, qui cibum solent
reuomere & cruditate experiri: item cœliaci,
& alijs alimentum non sentientibus conuenit.

Dropax compositus.

R. Picis, Cera, Colophoniæ ana ℥. iij.
Nitri ℥. j. β.
Bituminis ℥. j.
Sulphuris viui ℥. iij.
Piperis, Euphorbij, Adarcæ ana ℥. ij.
Cantharidum ℥. β.
Olei Cyperini ℥. i.
Fiat dropax. * Diuturnis vitijs conuenit, & ante
sinapismum corpus præparat: post illum
autem morbi reliquias discutit.

Actius.

De Sinapismis, Sectio XXXIII.

SINAPISMVS nihil aliud est, quàm cata- C
plasma, aut emplastrum ex sinapi confectum: qua-
lia sunt rubrificantia, &c.

Sinapismus Actij.

Ficus pingues in aqua tepida pridie maceren-
tur: in sequenti die valenter expressæ, læuigen-
tur curiosius: deinde acre sinapi priuatim tera-
tur, interq; teredum paululum ex diluto illarum
affundatur, quod commodius hoc teri possit, sic
tamen, vt non a quosum fiat: postea vtraq; seorsim
in massas redigatur, & inter se commiscean-
tur, prout vsus requiret. Nam si valentem sinapis-
mum inducere voluerimus, duas partes sinapis
cum vna ficuum temperabimus: si imbecillem,
vnam ficuum cum duabus sinapis miscbimus:
si medio crem, æquales vtriusq; portiones com-

mittemus. In delicato & tenero corpore, exter-
noq; affectu, panis vice caricatum sinapi admi-
scenti potest, aut id prius in aceto macerari. nam
hoc illius efficaciam imminuit. * Omnibus diu-
turnis affectibus prodest, vt comitiali, vertigini,
cephalææ, hemiplegiæ, arthritidi, coxæq; dolo-
ri, & alijs, qui ex frigidiore materia proueniunt.

Sinapismus alius.

R. Olei Costini ℥. j.
Olei à Castorio,
Olei Euphorbij ana ℥. j. β.
Sinapis ℥. ij. Calcorei ℥. j.
Euphorbij ℥. j.
Sagapeni ℥. j. β. Aceti ℥. j. β.
Cum cera quantum satis est ad emplastri confi-
sistentiam. *Fuchsius.*

De Ceris tingendis seu colorandis, Sectio XXXIV.

Cera alba quomodo fiat.

R. Cera quantum satis est.
Aque claræ part. ij.
Miscea tur duo hæc, & calefiat aqua ad ignem
clarum, vsquequod cera sit liquefacta: deinde pau-
lulum permittatur quiescere, donec tota cera na-
tet super facie aquæ: deinde accipe vas aliquod
vitreatum, cuius pars exterior sit lenis, madefac
id in aqua frigida: deinde infundatur ferè me-

E dietas eius in cera liquefacta, & extrahere cum ce-
ra, quæ sibi adhaeret, & permittit ceram illam in-
frigidari: deinde separa eam à vase, & tantum hoc
facias, quoad tota cera ab aqua fuerit extracta:
deinde dictam ceram taliter formatam, soli ex-
ponas & tori in mense Maii, & illam sæpe voluas,
& tandiu permittatur, donec fiat alba, vt cerussa.
Sunt qui ceram dealbant tribus diebus, seruando
prædictum modum. Verum id faciunt Iulio
mense.

menſe, quando ſol eſt in maiori calore. Et quia cera facile à ſolis calore liqueſcit, aqua munda frigida bis in die aſpergenda eſt. *Theſaurus Aromatariorum.*

Modus alius dealbandi ceram.

R. Ceræ quantum volueris.

Aquæ claræ part. ij.

Bulliant ſimul, & coquantur, donec nigreſcat aqua. Et tunc proijce aquam illam, & pone aliam, & ita ſæpe fiat, donec fiat alba: deinde collige ceram, & reſerua. *Idem.*

Cera flaua quomodo fiat.

R. Ceræ flauæ lb. j.

Terebinthinæ puræ ꝑ. iij.

Liquentur ſimul ſupra carbones. Quidam addunt puluerem curcumæ. quod non opus eſt, ſi cera cruda per ſeſe elegans ſumatur. *Coloniſes.*

Cera rubra quomodo tingenda.

R. Ceræ puræ lb. j.

Terebinthinæ puræ ꝑ. iij. in æſtate: in hyeme C verò ꝑ. iv.

Cinnabar̄is ſuper lapidem pictorū bene triti.

Olei communis ana ꝑ. j.

Liqueſcant cera & terebinthina, ad ignem: deinde remoueantur, & poſt aliqualem inſtigationem addatur oleum & cinnaberis ſimul trita, be-

A neque ſimul miſceantur, & in formulas ſculptas fundatur. Quidam minium ponunt, quod tamen non ita eleganter tingit, ſed minore quantitate: alij vtrunquæ. *Theſaurus Aromatariorum.*

Cera viridis quomodo fiat.

R. Ceræ nouæ lb. j.

Viridis æris triti ꝑ. j.

Olei oliuarum ꝑ. j.

Terebinthinæ ꝑ. iij.

B Liqueſcat cera & terebinthina, & poſt aliqualem inſtigationem, addatur viride æris, & oleum, & bene miſceantur: deinde fundatur in formulas ſculptas, & madida ſpongia humectatas. Sed prius ſpuma auferatur candente carbone, vel cerea candela ardente admota: ita enim abſumitur ſpuma. Cauendum autem, ne vel carbo in ceram incidat, vel cinere cera inſiciatur. *Theſaurus Aromatariorum.*

Cera nigra quomodo facienda.

R. Ceræ nouæ lb. j.

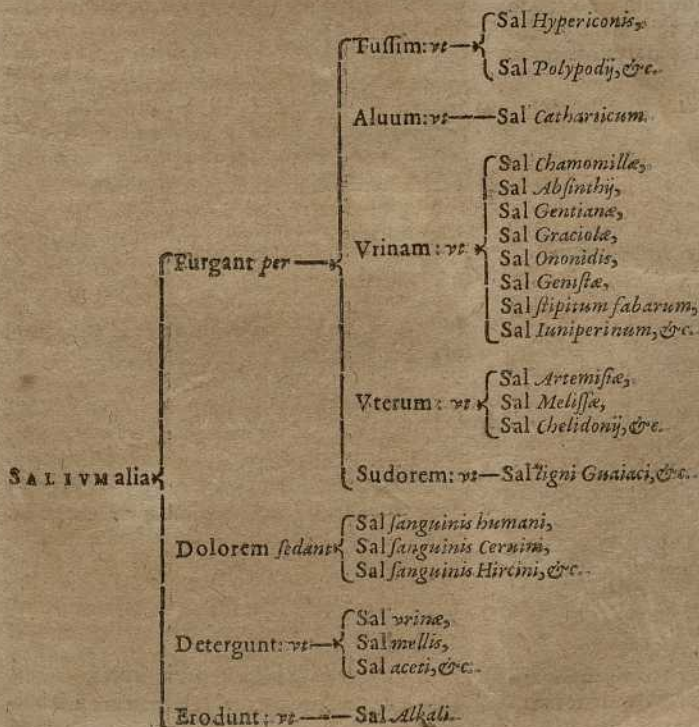
Terebinthinæ ꝑ. iv.

Terræ nigræ tritæ,

Olei communis ana ꝑ. j.

Liqueſcat cera & terebinthina, & poſt aliqualem inſtigationem addantur terra nigra, & oleum, & fiat vt ſuprà. *Theſaurus Aromatariorum.*

De Salibus, Sectio XXXV.

DE SALIBVS PURGAN-
tibus per tussim.

Sal Hypericonis.

Hypericonis plantam siccam in cinerem redige super foco: cinerem projice in aquam feruentem, & decoquantur, & partes terrestres ad fundum descendunt. Postea aqua in cucurbita in Balneo Mariæ consumatur, & remanebit in fundo eius sal: quem exicca bene. * In pleuritide probatissimum est. Datur patienti in vino calido, quantũ dimidio cortice nucis auellanæ continei potest. *Euonymus.*

Sal Polypodij.

R. Polypodij quantum sufficit.
Extrahatur eorum aqua per balneum Mariæ: fæces reliquæ in fundo calcinantur in furno reberationis: cum aqua propria fiat filtratio calcis sapissimè: aqua filtrata ponatur in pelui ad solem, vel cinerem calidum, vt aquositas exhalet, & sal remaneat. * Pleuritidi prodest. *Idem.*

DE SALIBVS PURGAN-
tibus per aluum.

Sal Catharticum.

R. Salis Armoniaci ℥. j. β.
Diagridij, Euphorbij ana ℥. ij.
Piperis, Cymini, Zingiberis, Marathri,
Anisi, sem. Apij, Ameos, Leuistici,
Petroselini, Cardamomi ana ℥. ij.
Fiat puluis, de quo detur manè cum vino calido quali ℥. iij. * Purgat caput, & caliginem oculorum, tollit dolorem aurium, paralyticos curat. *Arnold. Villanovanus.*

Sal Marcelli.

R. Salis Armoniaci ℥. iv.
Costi ℥. iij.
Piperis nigri ℥. j. ℥. ij.
Cymini, Zingiberis, Piperis albi,
Marathri, Cinnamomi electi ana ℥. j.
Caryophyllorum, Galangæ, Cubebarum,
Cardamomi ana ℥. j. G. v.
Hyssopti, Thymi, Organi,
Carui, Anisi, sem. Apij, Petroselini,
Leuistici ana ℥. iij.
Omnia puluerizentur, & de isto puluere vtatur in prandio loco salis, & si volueris facere laxatiuum, adde dosi ipsius ℥. ij. diagridij, & da manè cum mulla, vel vino ℥. j. * Expertum ad omnes humores capitis frigidos, phlegma de cerebro educit: hydropicis, sciaticis, & arteticis mirè subuenit.

DE SALIBVS PUR-
gantibus per vrinam.

Sal Chamomillæ.

R. Chamomillæ quantum satis est.
Exure in foco ab omni forde scopis mundato (aliqui prius insolant, alij in ymbra desiccant.)

A Modus vsionis est, quousque ambusta in quodam velut pane cohæreat: sed si vltra progrediaris vrendo vsque ad incinerationem, maiorem salis mensuram consequeris. Postea in scitili plumbato aquam huic pani vel cineri claram, limpidamq; superfunde, & igni, vt aliquot horis effervescat, admoue: demum effunde in aliud vas, vbi residet, fæcibus relictis: tandem transige per pannum lineum, & quod transactum erit, igne redde lento paucorum carbonum, quo exhalet aqua, sal in fundo subsideat. * Difficultati vrinæ prodest, si pugillus vnus ex vino calido exhibeatur. *Leo Suanius.*

Sal Absinthij.

R. Absinthij recentis quantum sufficit.
Tere, destilla aquam per alembicum, calcina fæces vase clauso igne mediocri, quousque in cinerem siccam vertantur. Sitque ignis cautio, ne materia priuetur propria & radicali humiditate, quæ non posset amplius nisi vitrificatoriæ dare fusionem. Redde aquam suæ terræ, inhuma in fumo vel balneo aliquot dies, effunde cautè, ne fæces turbentur, deinde filtra, postremò euapora filtrationem. * Omnibus ferè morbis exhibetur vtiliter, præsertim in peste. Aquam inter cutem educit: vrinam mouet: ventriculum corroborat. *Idem.*

Sal Gentianæ.

D Sal Gentianæ eodem modo, quo absinthij, fit.
* Febribus omnibus conducit: viscerum obstructions aperit, expurgat: vrinæ & menses mouet.

Sal Graciolæ.

R. Graciolæ quantum sufficit.
Exure in foco, vel in scitili obturato, longo & validissimo igni, donec in cinerem albissimum redigatur. Postea in aqua pluuia vel stillacitæ fac effervescat in vase vitreo, locato in scitili cinerum pleno, & effervescat vsque ad consumptionem quartæ partis aquæ. Deinde subsidat aliquo tempore, effundatur in vas aliud vitreum amplum, in quod immittas linguas filtri noui purique, per quas ascendet aqua clara salsa, descendetq; in alia vasa recipientia. Vbi cessauerit filtratio, euapora illam igne suauis in vase vitreo, & sal restabit in fundo clarum sincerumque. * Hydropi medetur. *Idem.*

Sal Ononidis.

F Sal Ononidis eodem modo fit, quo graciolæ sal, vel Absinthij, vel Chamomillæ. * Calculos cõminuit, expellit, vrinæq; difficultati succurrit.

Sal Genistæ.

Sal Genistæ fit, vt Chamomillæ vel Absinthij. * Calculos frangit, expellit, & vrinam mouet.

Sal stipitum fabarum.

Sal stipitum fabarum conficitur, vt chamomillæ. * Vrinx difficultati succurrit: calculos frangit, expellitq;.

Sal è baccis & lignis iuniperi.

R. Virgulta iuniperi arida, ynà cum suis bacis, in

cis, in magna quantitate, & in cinerem combure exactissimè. Cum hoc cinere fiat lixiuum cū aqua mediocriter calida: aut potest in vase ligneo cinis cum aqua relinqui, vt subsideat, ac postea aqua seorsim effundi, & cinis cum aqua turbida separari. His aqua alia affundenda, idque aliquoties, quoad nullus sapor lixiuij in aqua deponatur, ac postea aqua decoctione consumenda, ad exiccationem materiae, & eiusdem albedinem. Olore refert Boracem & vrianam: acris est, & penetrans. *Gesnerus.*

DE SALIBVS PVR- gantibus per vterum.

Sal Artemisise.

Sal Artemisise fit vt Chamomille. * Candidus & purus est, nec non, vt seuum, pinguis: menses mouet: *Euonymus.*

Sal Melisse.

Sal Melisse paratur eodem modo, quo Absinthij sal. * Menses mouet: vterum expurgat: suffocationi vteri succurrit.

Sal Chelidonij.

R. Radices Chelidonij mundatas à terra sine ablutione quantum volueris, tere diligenter in pila marmorea: pone in vase circulationis per diem naturalem, de super infunde aquam ardentem: postea sine per noctem in balneo Mariæ stare: demum manè extrahere sine vlla expressione. Postea fac vt separetur (exuperet) aqua ardens destillando, vt moris est, & colligatur. Et cum tota aqua ardens per balneum Mariæ fuerit resoluta, in fundo vasis remanebit puluis citrinus: quo vtere: pro qualibet dosi ℞. j. cum vino albo, loco & tempore necessario. * Menses euocat. *Euonymus.*

DE SALIBVS PVR- gantibus per sudorem.

Sal ligni Guaiaci.

Sal ligni Guaiaci fit vt Hypericonis, vel Chamomille vel Graciolæ. * Lucem veneream curat.

Sal Theriacum.

R. Viperas eodem tempore captas num. iij. Salis Ammoniaci, vel communis Modium j. Gentianæ concisæ ℞. j. β. Aristolochiæ rotundæ ℞. j. β. Centaurij minoris ℞. ij. Cardamomi, Marrubij ana ℞. β. Scordij montani, Chamædyos ana ℞. j. Sem. Rutæ ℞. j.

Hæc omnia melle Attico commiscebis. Harum rerum mediam portionem in ollam nouam, ex argilla confectam, conijce, postea Viperas quatuor viuas super immitte, & cū eis Scillas quinque recentes, concisas: in reliquum aliarum rerum dimidium, postmodò lutum ollæ diligenter inducito, vbi prius operculū impoueris, quod foraminibus quatuor aperies, vt per eam vapor

A egrediens affacionis mensuram significet. Nam fumus, qui primum exibat, obscurus admodum & valde turbidus, denotabit ignem ad Viperas iam peruenisse: quo tempore diligenter aduertat moneo, vt respirando, nō aërem attrahas infectum hoc fumo, qui à Viperis exhalat. His peractis, cum fumus desisset, & tenuem quandam flammam è foraminibus ascendere videris, tunc optimè tosta cuncta iudicato, itaque transfer olam ab igne in locum, vbi per integrum diem & noctem frigeat: inde vase adaperro, combustas res exime, quibus contusis atq; cribratis, adde

Sem. Rutæ syluestris ℞. ix.
Hysopi ℞. ix.
Sem. Foeniculi ℞. vj.
Nardi Gallicæ,
Stachyos Scythicæ ana ℞. vj.
Petroselini Macedonici ℞. iv.
Racemorum Amomi ℞. iij.
Origani Heracleontici ℞. ix.
C Sem. Hormini torrefacti ℞. iij.
Summitatum Thymi Attici ℞. ix.
Fol. Malabathri Indici ℞. iv.
Carnium baccarum Iuniperi Laconici ℞. ij.
Sem. Coriandri ℞. β.
Piperis albi ℞. ij.
Piperis nigri ℞. ij.
Rad. Silphij ℞. x.
Zingiberis ℞. ij.
D Rad. Satyrj ℞. β.
Pulegij montani ℞. β.
Sem. Seseleos ℞. vj.
Sem. Tordilij montani,
Mentæ ana ℞. vj.
Cassæ optimæ ℞. ij.
Cinnamomi ℞. j.

Hæc vbi semel contudi, & excussi, denuò contundere, & excutere molior, quò sepe numero cribrata in tenuissimū puluerem redigantur, quem in vasis vitreis positum, nō statim, sed à quadra gesimo die vtendum trado. * Morbos cutim infestantes curat, vitiliginem albam, lepram, impetiginem, & demum omnia sub cute posita resoluunt. Quamobrem magna pars eorum, qui salem hunc comedunt, plusquam consueverant, sudantes putridam materiam eiciunt: dentes præterea purgat, & ipsos à putredine seruat, nec erodi permittit: membra laxa densat, illucque descendentem fluorem supprimit. *Galenus.*

F *Sal Absinthij & Scabiosæ sudoriferum.*

Absinthium sicum & scabiosam combure, cineribus affunde aquam, coque sesquihoræ spacio: qua effusa, iterum nouam aquam infer, idq; toties dum insipidam aquā demittat. Hinc aqua depura per cilicium, vel inclinato vase effluat, & exhauriatur igne lento. Propinquantur huius Salis G. x. ex aqua Buglossi, cum vino albo, vel ex conserua Borriginis. Idem faciunt G. xij. Salis Fraxini cum aqua Cardui benedicti, vel scabiosæ, *Herennius.*

DE SALIBVS DO- A

lorem sedantibus.

Sal Sanguinis humani.

Sanguinem in fictili, operculo suo clauso, exu-
relongo & valido igne, donec in cinerem redi-
gatur. Postea cinis in aqua pluuiæ effruescat,
fiatque sal: vt in Graciolæ sale antea dictum est.
* Vesciæ, articulorumque morbis, vt chiragræ,
gonagræ, & podagræ medetur.

Sal sanguinis ceruini & hircini eodem modo
fit, ad eademque valet. B

Sal Sacerdotale.

R. Salis calcinati ꝯ. xvj.
Cinnamomi ꝯ. iv.
Zingiberis, Amomi, Pyrethri,
Cymini, Ameos, Piperis,
Sileris, Saturciæ, Hyssopi,
Origani, Pulegij ana ꝯ. j.

Quæ omnia terendo in puluerem redige: & in
omni cibo vtere: & vsui serua. * Dolorem capi-
tis, & oculorum caliginem sanat, & stomachi &
dentium dolorem, tussim & anhelitum emēdat,
eos odoratum reddit, & corpus humanum inco-
lume seruat. *Nicolaus.*

Aliud.

R. Salis calcinati,
Piperis ana ꝯ. j.
Cumini ꝯ. β.
Carui, Cinnamomi, Zedoariæ ana ꝯ. ij.
Zingiberis ꝯ. j. β.
Macis ꝯ. ij.

Misce, & fiat puluis. * Defluxionibus capitis cō-
fert: stomachum confortat, & exiccat. *Hemicus
Vuolfius.*

DE SALIBVS DE-
tergentibus.*Sal Vrinæ humana.*

Sal vrinæ humanæ summam ad detergendum
vim habet. Conficitur autem sic: Primum vri-
na filtranda est. tum coagulanda, post cum a-
ceto destillato dissoluenda, atque iterum coa-
gulanda. Nam ter aut quater hæc iteranda sunt.
Quercetanus.

Sal Mellis.

Ex fæcibus, quæ post olei Mellis destillatio-
nem remanserint, igne reuerberij prius calcina-
tis, extrahitur sal cum aqua propria, vel commu-
ni, soluendo, filtrando & coagulando: idq; ter:
Putridis omnibus vlcerebus confert. Hunc salē
cum oleo proprio, & adurente ex artis præscri-
pto commiscebis, atq; inde maiorem quàm di-
ctu fas est, opportunitatem auferes. *Idem.*

Sal Aceti.

Quod si caput mortuum (ex oleo aceti para-
to relictum) dissoluas in calida, filtris, & coagu-
les, subsidebit sal aceti ad phagedænica omnia
accommodatissimum. *Idem.*

Sal Saturni.

Ex Saturno calcinato sal elicitur dulcescens in
balneo, cum aceto destillato: toties ipsum in fæ-
ces affundendo, dum nihil amplius attrahat: e-
uaporato menstruo remanet in fundo sal, qui so-
lutionibus, & coagulationibus iteratis fit crys-
tallinus. Deinde facillè in oleum resoluitur, in
loco humido collocatum. Porro si hunc crys-
tallinum salē circules in pellicæa, cum vini al-
coole per quindecim dies: postea menstruum per
destillationem eximas, nouumque affundas, &
circules, addasque idoneum pondus salis tar-
tari ctytstallini, conficies balsamum saccharo dul-
ciorem, & qui a duerfus maligna vlcera, & ocu-
lorum affectus maiorem in modum conducit.
Quercetanus.

Sal Fuliginis.

Fuligo in tenuem pollinem redacta, dissoluat-
ur in aceto destillato, in balneo: separato toto
menstruo, quod in fundo subsidebit, denuò dis-
solues, deinde coagulabis: idq; tandiu, donec in
salē candidissimum abeat: qui in humido sol-
uetur in oleum ad gangrenam, & quænis mali-
gna vlcera curanda opportunissimum.

Sal Antimonij.

R. Antimonij crudi, Tartari,
Calcis viuæ ana q. f.

Terantur singula, & misceantur, ponanturq; in
vase terreo optimè lutato, vnico foramine in
summitate relicto, & in fornace figulino calcin-
entur. Quo factò, materia teritur, atq; cū aqua
fontana coquitur. qua deniq; exiccata, sal in fun-
do remanebit. * Vfus in alchymia. *Innominatus.*

Sal Tartari.

Porro Tartari salē extrahes ex fæcibus (quas
Caput mortuum appellant) in reorta relictis,
easque in aqua calida dissolues: dissolutum to-
tum postea bis terte filtrabis. Tum eundē coa-
gula ad ignem per euaporationem aquæ. Ita re-
manebit sal in fundo vasis, quem si rursus dissol-
uas, & coagules, sic expurgabis, vt crystallinus
cuadat. *Quercetanus.*

DE SALIBVS E-
rodentibus.*Sal Alkali.*

Fiat fossa, cui transfuersim imponantur ligna,
quibus supponatur acerrum herbæ Kali, & ac-
censò igne, fiat, vt in foueam stillet liquor ex her-
ba: qui liquor tandem concreuit, & fit sal Alkali,
coloris partim nigri, partim cineritij, valde acris
& saluus, vt etiam corrodat. *Ioan. Bauhinus senior.*

Cauterium potentiale.

R. Pæcularum vini calcinatarū, sine vstarum,
Calcis viuæ ana part. j
Misceantur, fiatq; lixiuum fortissimum, coqua-
tur in vase vitreo ad exiccationem vsque, atque
sal in fundo relictus, feruetur in vitro optimè
obturato, ad vsum. *Hugo Bauhinus.*

De Antimonij & aliorum quorundam Metallorum præparatione, Sectio

XXXVI.

Vitrum Antimonij.

R. Antimonij crudi ℥.ij. vel iij.
 Contere super lapide minutissimè: contritum immitte in fictile latum, non obductum vitro, atque admoue ad ignem lentum, vt ita mundificetur, ac agitur continuè cum spatula ferrea, vel cochleari ferreo, donec incipiat veluti conglomeratum remoueat, & rursus super lapide, vt antè, comminatur iterumq; igni admoueat: fiatque hoc per totè vices, donec puluis cineris subalbidi formam adipiscatur, puto decies, vel duodecies, vel amplius. Postea immittatur in crucibulo, quali vruntur Auifabri (ego aliquando ℥.j. salis Ammoniaci addidi) & cooperiatur, inq; copiosum ignem immittatur, atque obruat ita, vt carbones trium digitorum altitudine excedant ipsum crucibulum: ita liquabitur, & coquetur sufficienter inter dimidia horæ spacium: postea eximatur, & in pelui aurichalcea tenuiter diffundatur, & refrigeretur: & habebis vitrum Antimonij, quod Hyacinthi instar pellucet. Datur à granis tribus vsque ad nouem, vel decem, cum æquali mensura gummi Tragacanthæ, & Sacchari sufficiente quantitate, in forma vel tabularum, vel electuarij, vel pulueris, &c. * Tertianæ febri à stomacho laborantibus prodest, nec non colicis.

Flores Antimonij.

R. Antimonij crudi ℥.ij.
 Aquæ Salnitri, vel Salis quantum sufficit.
 Quibus mixtis & solutis, sublimetur. Quod sublimatū est collige, ablue, & ad vsum serua. Dantur à G. iij. vsque ad v & vii. cum conferua Rosarum. * Purgant per vomitū & aluum vehementer. *Chymicus innominatus.*

Aliter.

Cape tantum quod est purum in Antimonio, hoc ipsum extolle ter, dando ignem sublimationis, quo sublimetur totum sine vilo capite moruo; sic obtinebis totū ipsius Sulphur cum proportionato Mercurio, quod verum Liliū dicitur: istud in reuerberatorio vase hermetice clauso decoque, dando gradus ignis, donec albefiat, & rubini tandem color appareat, ex quo cum alcoole glaciati Corneoli, vt superneat octo digitis, extrahes preciosam tincturam, quam circula bis in pellicano, ad perfectam vsque graduationem, & fixationem. Cum terrea muria fixatur etiam, abluionibusque Alkali extrahitur, remanent tandem flores Antimonij albissimi, qui sudores potenter mouent, si illorum exhibueris cum aqua Cardui benedicti ℥.β. * Ad febres intermitentes optimum est medicamentum. *Quercetanus.*

A

Sulphur Antimonij.

Decoquat Antimonium puluerizatū cum capitello, præparato ex tartaro calcinato, aut cineribus clauellatis, & calce viuæ, per horæ vnus spatium. Tum finito illud infrigidari affundendo tantillum aceti, & rubor quidam apparebit supernatans, què colliges: post rursus ebulliant per horam vnā, aut alteram: iterumq; refrigerentur, ac denuò qd' supernatabit collige, id toties iterando, donec rubor nullus amplius appareat. Est enim Sulphur Antimonij, quod exiccatur igne lentissimo ad vsus bonos seruabis. *Idem.*

B

Aqua Antimonij.

Aquam è stibio nonnulli sic eliciunt. Stibio in sublime, vel alio modo vi ignis, elato, tantum aquæ ardentis, vt tribus digitis superet, affundunt, balneoque aquæ tepentis, duobus diebus, macerant. Alij sibi cum aqua Salnitri portione in calcè redigunt, ad ignem deinde reuerberationis, seu vitrearum fornacum, diebus quindecim, tritum in puluerem, sinunt huic tantum aquæ argentis superfundunt, quantum tribus digitis, vase optimè clauso, circulo agi permittunt. Huius aquæ ℥.j. si cum iure, aut vino sumatur, infra, supraq; corpus omnibus humoribus, minima molestia, liberat. * Febribus tertianis, simplicibus, ac nothis: assiduis, malignis, si tribus diebus ℥.j. quotidie fumatur, opportunè plurimum conducit. *Rubens.*

D

Vitriolum æris.

Ex ære calcinato, & reflexo crustuli azymi instar cū vitreolato aqoso proprio menstruo, vt supernatet decè digitis, extrahitur Vitriolum cæruleum & pellucidum, si circulentur simul in vase vitreo 15. dierum spatio in balneo, ac tandem menstruum destillatione per cineres separetur. * Illud æris Vitriolum, dulcoratum conuenienter latione, & refectione calcinatione, prodest ad curanda maligna omnia vlcera, ad callos detrahendos, si in fistulam callo obstruatam immittatur & ad delendas sine dolore omnes carnes excrefcentias: imò carunculam etiam in collo vesicæ existentē curat, si cum emplastro aliquo permisceatur, & cum tenui cereolo imponatur, vt decet Misy, Chalcitis, Chalcanthum vulgare, Sory, & reliqua eiusmodi, ita rectè poterunt preparari, ad omnia maligna vlcera curanda, fistulasq; potenter detergendas sine morfu & dolore. Amittunt enim hoc modo vim, quam habent exdentem, & cathæreticam. *Quercetanus.*

F

Magnetis præparatio.

R. Succu Aristolochiæ rotundæ,
 Succu Sabinæ ana ℥.iv.

Succi Serpentariæ ꝑ. ij.
Spiritus vini ꝑ. j.
Circulentur prius xxiv. horarum spatio, tum destillentur. Huius aquæ cape ꝑ. j. Magnetis electi, in puluerem redacti ꝑ. iv. Circulentur simul,

A & aqua à facibus destilletur: id quæ ter reiterabis. Atque hoc pacto Magnetis præparationem assequere. *Idem.*

Referatur huc boli Armeni præparatio, quæ postea habetur Lib. I. pag. 35. D.

Sulphur sublimatum, seu flores Sulphuris, Sectio XXXVII.

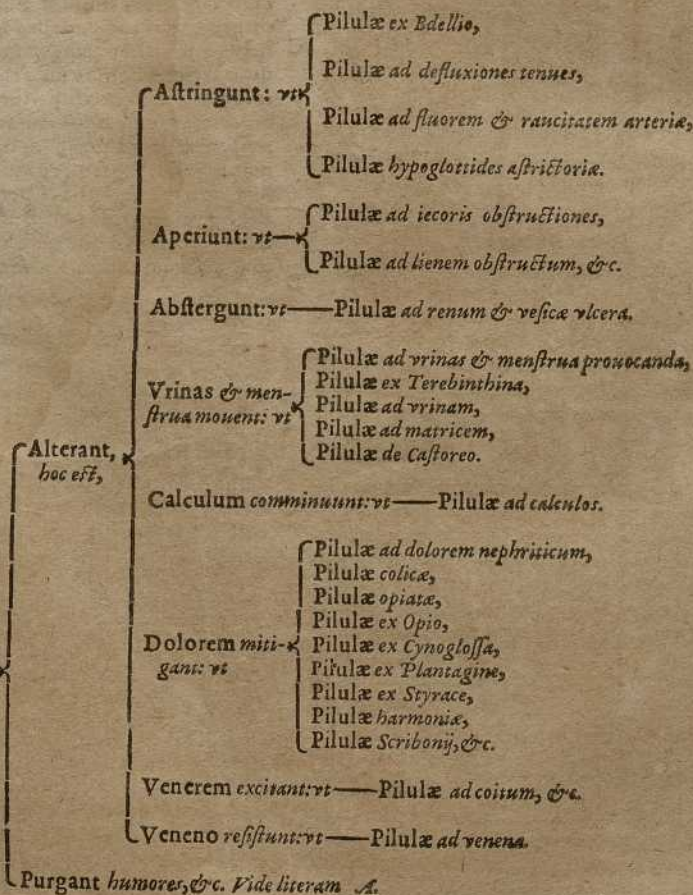
SULPHUR à sordibus probè repurgatum, **B** quadam facultate sanant. *Andernacus.*
Chalcantho in calcem redacto, & sale torrefacto commiscetur, inditurque vasi, & ex arena calida vrgetur, dum flores appareant citrini: qui per se vel in oleum redacti & exhibiti, plurimorum morborum medicina existunt. * Colicam, & membrotum resolutionem peculiari

Flores Sulphuris falsi.

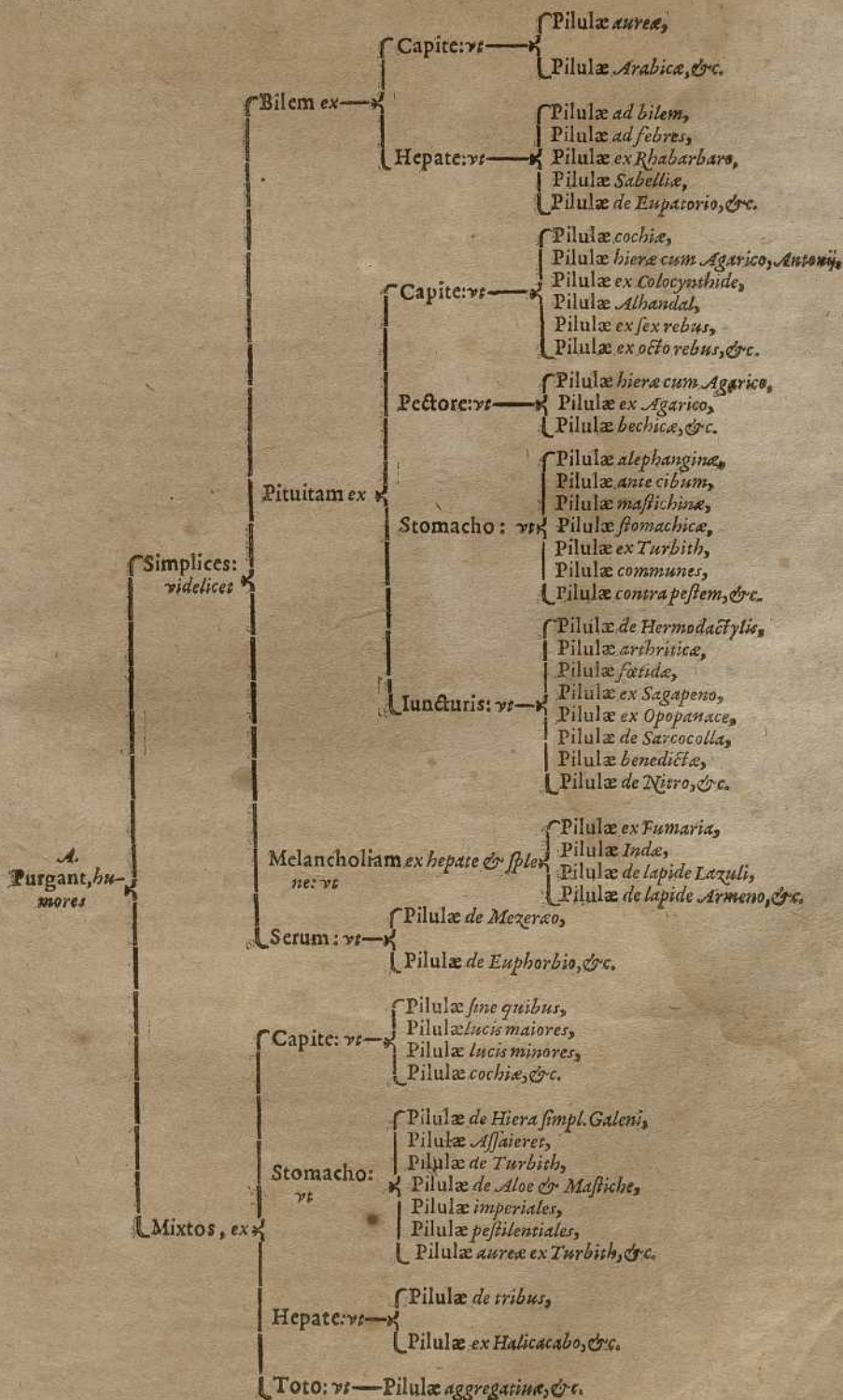
R. Sulphuris viui, Olei Salis ana q. s.
Misce & sublima. Quod sublimatum est, serua ad vsum. * Asthmaticis & colicis conferunt. *Innominarum.*

De Pilulis, seu Catapotijs, Sectio XXXVIII.

CATAPOTIA medicamenta sunt, quæ deglutendo sumuntur. Latinis à parua pilæ similitudine, pilule dicuntur. Porro pilularum alia

DE PILVLIS A. A

Astringentibus.

Pilula ex Bdellio.

R. Bdellij ʒ. j. β.
 Myrobalanorum Chebularum, Indarum, Bel-
 lincicarum, Emblicarum,
 Concharum venericarum vstaram,
 Charabæ ana ʒ. ij. β.
 Ammi ʒ. iij.
 Succ. Pori quantum sufficit.

Excipiantur. Annum durat. * Ad fluxum hæmor-
 rhoidum & vlcera in eis ad menses immodi-
 cos. *Mesues.*

*Pilula ad defluxiones tenues, in articulos,
 & vlcera pulmonum.*

R. Tragacanthi,
 Gummi Arabici ana ʒ. j.
 Amyli ʒ. β.
 Cort. Thuris, Styrcis ana ʒ. j.
 Myrrhæ, Succ. Glycyrrhizæ ana ʒ. j.
 Opii ʒ. j.

Sapa excipiantur, formenturq; catapotia x. quæ
 ʒ. pendeant. Ex his duo vel tria longissimè à ci-
 bo dormituris exhibentur. *Rondeletius.*

*Pilula ad fluorem & raucitatem
 arterie.*

R. Glycyrrhizæ purgatæ & lotæ ʒ. β.
 Tragacanthæ ʒ. iij.
 Croci ʒ. j.
 Gummi Arabici,
 Resinæ Terebinthinæ ana ʒ. ij.
 Pulpe vuarum passarum, acinis exemptis ʒ. β.
 Gummi & Tragacanthum in vino Cretico, vno
 die & nocte macerentur: postmodò in mortario
 mundo pila contundantur, inde Glycyrrhiza &
 Crocus contrita adiciantur: postmodò Terebin-
 thina & pulpa vuarum addatur, fiantque pilulæ
 ad Fabæ magnitudinem, & dentur sub lingua te-
 nendæ, donec in liquorem resoluantur. *Andern.*

Pilula hypoglotides astrictoria.

R. Acaciæ ʒ. β.
 Hypocistidis Boli Armeni,
 Terræ sigillatæ ana ʒ. j.
 Rosarum, Spongizæ, Spinæ albæ radicis,
 Rad. Bistortæ ana ʒ. ij.
 Amyli ʒ. iij.
 Ex syrupo Rosarum siccarum, aut Myrtorum for-
 mentur pilulæ. *Idem.*

Alia eiusdem.

R. Tragacanthi,
 Gummi Arabici ana ʒ. ij.
 Acaciæ, Balaustij ana ʒ. j.
 Cinnamomi crassi ʒ. β.
 Balaustum contundatur: siccatum mortariò re-
 rat. Cætera postmodò ex aqua macerentur: de-
 inde omnia ex syrupo Rosarum siccati redigan-
 tur in pilulas Fabæ magnitudinis: quæ sub lin-
 gua tenendæ exhibentur.

Alia ad fluxionem tenuem, eiusdem.

R. Boli Armeni, Terræ sigillatæ,
 Sem. Papaveris ana ʒ. j.
 Tragacanthi, Gummi Arabici,
 Amyli ana ʒ. ij.
 Ex syrupo Ziziphorum fingantur orbiculi, quæ
 nocta in ore contineantur.

*Alia ad pituitam educendam &
 in spissandam.*

R. Pilularum Penidiorum,
 Sacchari candi ana ʒ. β.
 Tragacanthi, Gummi Arabici ana ʒ. j.
 Amyli ʒ. β.
 Succ. Glycyrrhizæ ʒ. j.
 Ex syrupo Ziziphorum formentur pilulæ. *Idem.*

*Alia ad tussim, asperitatem arterie, raucitatem,
 & materiam educationem
 ex pectore.*

R. Glycyrrhizæ mundæ contusæ que ʒ. j.
 Vuarum passarum, acinis exemptis ʒ. ij.
 Hordei integri ʒ. j.
 Decoquantur in libra aquæ ad tertias. Colatæ
 iuri addito
 Tragacanthi ʒ. β.
 Penidiorum ʒ. iij.
 Sacchari candi ʒ. j.
 Modico Amylo fingantur hypoglotides, quæ
 sub lingua tenentur. *Idem.*

Alia pectorales.

Spec. Diatrag. frig. Penidiarum ana ʒ. β.
 Succ. Glycyrrhizæ ʒ. iij.
 Zingiberis ʒ. ij.
 Ireos ʒ. j.
 Sem. Vriticæ, Hyssopi, flor. Anthos ana ʒ. β.
 Croci Orientalis, Sulphuris ana ʒ. vij.
 Cum Loch sano formentur magdalæ cones pon-
 dere vnciæ semis, & inuoluantur Cinnamomo.
 Ad tussentes, asthmaticos, & reliqua pectoris
 vitia valent. Augustæ Vindelicorum in vsu sunt.
Adolphus Oeco.

Pilula probata contra fluxum ventris.

R. Myrtillorum, Balaustiarum, Psidizæ,
 Symphyri, Sang. Draconis, Boli Armeni,
 Acaciæ, Hypocistidis, Rosarum,
 Tartari, Sumach, Croci,
 Gallizæ moschatæ, Gallæ,
 Cinnamomi, Spodij,
 Masticis, Gummi Arabici ana ʒ. j.
 Opii Thebaici ʒ. β.
 Cum succo cymarû Myrti, Lentisci tempera, &
 fac pilulas in modum Orobi. Dentur ix. vel xj.
 cum aqua rosacea, vel pluuiali. * Contra fluxum
 ventris, maximè lienteriam & dysenteriam va-
 lent. *Nicolaus.*

Pilula styptica.

R. Sumach, Myrtillorum, Psidizæ,
 Balaustizæ, Consolidæ maior. Sang. Drac.
 Boli Armeni, Acaciæ, Hypocistidos,
 Rosarum

Rosarum rubr. Tamarind. ana ʒ.

Croci, Galliæ moschatae,
Cinnamomi, Spodij, Macis,
Gummi Arabici torrefacti ana ʒ. j.
Opij Thebaici ʒ. ʒ.

Cum succo cymarum Myrti formentur pilulæ.

* Respiciunt virtutem retentiuam. Datæ cum decoctione Balauſtiæ conferunt omni fluxui ventris, maximè lientericis, & dysentericis. Datæ cū vino decoct. Masticis & Caryophyll. conferunt fluxui in digestionē. Dosis ix. vel xj. in forma orobi. *Arnol. Villanovanus.*

Laudanum Theophrasti.

R. Spec. Diambrae ʒ. j. ʒ.

Opij Thebaici ʒ. ij.

Mumiæ ʒ. j.

Succi Hyoscyami ʒ. j. ʒ.

Corall. rub. præparat. ʒ. j.

Succini albi ʒ. ʒ.

Vnicorni G. iv.

Croci Orientalis ʒ. j.

Moschi boni G. iv.

Alcool vini T. ʒ.

Maccetur ad solem, vel in loco calido per mēsem: deinde exprimentur: & euaporentur vsque ad iustam crassitudinem: & formentur pilulæ. Dosis pilulæ vij. cum vino. * Valet ad sistendum sanguinem vnde canque prorumpētē, tum ad dolores omnes pacandos, & defluxiones reprimentas. *Theophr. Paracelsus.*

Pilula de Cynoglossa.

R. Myrrhae ʒ. vj.

Thuris ʒ. v.

Opij, Hyoscyami ana ʒ. ʒ.

Croci ʒ. j. ʒ.

Rad. Linguae canis ʒ. ʒ. ʒ.

Fiat massa. Darur à ʒ. ʒ. ad ʒ. j. * Valent ad catarthum, coryzam, tussim, aliosq; his succedentes affectus. *Mesues.*

DE PILVLIS A- E

perientibus.

Pilula ad iecoris obstructionem.

R. Trochiscorum de Absinthio ʒ. j.

Succi Apij, vel

Syrupi Byzantini quantum sufficit.

Formentur pilulæ paruae num. x. pro ʒ. j. Dentur manè, superbibendo parum vini albi modicè diluti ʒ. ij. aq. Graminis, Asparagi, Endiuæ, Cappillarum Veneris. *Rondeletius.*

Pilula ad lienem obstructum.

R. Trochiscorum de Cappar. vel Trochiscorum de Myrrha ʒ. j.

Cum syrupo Acetoso vel Oxymelle formentur pilulæ decem pro drachma, & plures si fieri possint: quas capiat cū syrupo Acetoso ex cochleari: deinde bibat aquas Graminis & Portulacæ ana ʒ. ij. cum duabus vncijs syrupi Acetosi simplicis, vel Oxymelite. *Idem.*

A

Pilula ad hepar, alia.

R. Succi Absinthij depurati & exiccati ʒ. j.

Spicæ Indicæ, Squinanthi ana ʒ. ʒ.

Sem. Apij, sem. Petroselini ana ʒ. j.

Puluerizētur subtilissimè, & cum paucō syrupo

Endiuæ fiant pilulæ paruae. *Idem.*

Pilula ad splenem fortiores.

R. Myrrhae, Afari, Aristolochiæ vtriusque,

Sem. Capparorum, vel florum ana ʒ. j.

Spicæ Indicæ, Squinanthi ana ʒ. ʒ.

Sem. Apij, Petroselini, Agni casti ana ʒ. ʒ.

Cum syrupo Acetoso, aut Oxymelle fiant pilulæ paruae. *Idem.*

Pilula nostra ad Hydropem.

R. Spicæ nardi Indicæ,

Hepatis Lupini ana ʒ. j.

Eupatorij ʒ. j.

Cum syrupo de Absinthio, & guttis tribus olei Vitrioli fiant pilulæ xxx. auro coopertæ. Dosis pilulæ ʒ. singulis diebus cum vino Absinthiaco.

Pilula ad quartanam, nostra.

R. Piperis contusi G. iv.

Cum succo Gentianæ fiat pilula vna auro cooperta. Capiat cum aqua Theriacali, vel liquore Tartari tribus horis ante paroxysmum, corpore prius purgato.

Pilula ad fractam æconomiam hepatis in morbo venereo.

R. Ligni Guaiaci iam in scobem tenuem redacti ʒ. j.

Corticis eiusdem ligni puluerisati ʒ. ʒ.

Salsæ parillæ puluerisatæ ʒ. j.

Cum syrupo de Soncho fiant pilulæ xx. Sumatres cū iam partum iniciturus est. *Heurnius.*

DE PILVLIS AB- ftergentibus.

Pilula ad renum & vesicæ vlcera.

R. Tragacanthi leuiter assi,

Gummi Arabici parum vsti,

Coralli rubri, Sanguinis draconis,

Boli Armeni ana ʒ. ʒ.

Masticis, Lapidis Indici ana ʒ. j.

Sem. Melonum,

Sem. Alchekengi ana ʒ. ij.

Sem. Bismaluz ʒ. j.

Cum succo Caudæ equine, vel Narcissi formentur pilulæ. Quod si vlcus magnum inferat dolorem, ob caliditatem, semen Papaueris addimus. Sin doloris vehementia suadeat, Opij paucam quantitatem castigati addimus. *Rondeletius.*

DE PILVLIS MO- uentibus vrinam & menstrua.

Pilula ad menstrua mouenda.

R. Aloes opt. lotæ ʒ. j. ʒ.

Myrrhae electæ ʒ. j.

Sagapeni, Boracis ana ʒ. ʒ.
 Castorei ʒ. ij.
 Croci ʒ. j.
 Spec. Diambrae ʒ. ʒ.
 Olei Anisi, Carui ana gutt. vj.
 Cum Vino maluatico cogatur in massulam. *Dosis* ʒ. ʒ. vel ʒ. ij. præmissis tamen purgantibus. *Casparus Bauhinus.*

*Pilula ad vrinam & menstrua
 mouenda.*

℞. Succ. Absinthij siccati ʒ. ij.
 Spicae nardi, lunci odorati ana ʒ. ʒ.
 Sem. Apij, Petroselini ana ʒ. j.
 Trochiscorum ex Rhabarbaro ʒ. j.
 Cum syrupo Endiuic formetur pil. parua. *Idem.*

Pilula ex Terebinthina.

℞. Terebinthinae coctae ʒ. j.
 Rhabarbari electissimi ʒ. iij.
 Succini albi, succi Glycyrrhizae ana ʒ. ʒ.
 Cinnamomi electi ʒ. j.
 Misce, & fiat massa, de qua formetur pilulae mediocres. Accipiuntur autem de his primùm nonem ante coenam; deinceps, nisi alium subduxerint, plures. * Difficultati & suppressioni vringe conferunt. *Crato.*

Pilula ad vrinam.

℞. Carabæ ʒ. j.
 Gummi Prunorum, vel Ceraforum ʒ. j.
 Afari, Sefeli ana ʒ. j.
 Sem. Apij, Petroselini,
 Spicae Celticae ana ʒ. ʒ.
 Cum succo Apij, vel Brassicae marine fiant pilulae, quae sumantur ventriculo purgato, & Oxymelitte superbibito, cum aqua Graminis, Asparagi & Apij. *Rondeletius.*

Pilula ad matrisem.

℞. Doronici, Zedoariae,
 Nucis moschatae, Castorij ana ʒ. j.
 Sem. Apij, Sem. Anethi,
 Margaritarum ana ʒ. iv.
 Hyoscyami G. iij.
 Fiant pilulae cum aqua Artemisiae quantum sufficit. *Aucenna.*

Pilula de Castoreo.

℞. Castorei, Galangae,
 Zedoariae, Nucis moschatae ana ʒ. j.
 Sem. Apij, Anethi,
 Margaritarum ana ʒ. iv.
 Hyoscyami G. iij.
 Formetur massa cum aqua Artemisiae. * Vtero conferunt, impeditas menstruas purgationes efficiunt. *Idem.*

**DE PILVLIS CALCULUM
 comminuentibus.**

Pilula ad renum & vesicae calculum.

℞. Pilularum ad vrinam, proximè praescriptarum ʒ. ʒ.

A Ochrae, sem. Paliuri ana ʒ. j.
 Cineris Scorpionum ʒ. j.
 Cum Oxymelitte vel succo Limonum fiant pilulae, superbibendo aquam Graminis, Asparagi, vel Saxifragiae. *Rondeletius.*

**DE PILVLIS DOLOREM
 mitigantibus.**

Pilula ad dolorem Colicum.

℞. Spec. Aromatici rosati ʒ. ij.
 Spec. Diagalangae ʒ. ij.
 B Castorij ʒ. ʒ.
 Euphorbij G. x.
 Opij diligentissimè tussim, cum pistillo ferreo calido, dissolutiq; in vino maluatico ʒ. j. ʒ.
 Piperis, Croci, Myrrhae ana ʒ. ʒ.
 Formentur pilulae decem pro drachma. Capiat pilulas 4. aut 5. Si nec sic sedetur dolor, dentur 9. vel 10. Massa ista non nisi post menses duos propinanda. Tunc enim vis Opij remissior & ipsa exiccata, ita vt puluerizari possit, & cum vino propinari. *Rondeletius.*

Pilula ad dolorem calculi mitigandum.

℞. Opij ʒ. j.
 Styracis, Croci, Myrrhae, Castorij ana ʒ. ʒ.
 Cum Vino maluatico formentur pilulae, & cum pistillo calido, in mortario calido diu permisceantur. His deinde addatur pilularum ad vrinam praescriptarum ʒ. j. *Idem.*

Pilula anodyna nostra.

℞. Piperis Indici in aceto macerati pernoctati, & puluerizati ʒ. j.
 Croci ʒ. ij.
 Myrrhae ʒ. j.
 Opij Thebaici diligentissimè tussim cum pistillo ferreo calido, dissolutiq; in vino generoso ʒ. ij.
 Moschi G. iij.

E Misce, & fiant pilulae, ad quantitatem pisae. Dantur tres, vel quinque ad summum, ante somnum, cum vino. * Colicos dolores mitigant: somnum inducunt.

Pilula colicae.

℞. Cnici, Anisi, Castorij ana ʒ. j.
 Petroselini, Piperis longi, rotundi ana ʒ. j. ʒ.
 Opij, lunci odorati,
 Myrrhae, Nardi ana ʒ. ij.
 Ex Melle parentur catapotia. Ex his scrupuli infar sumetur manè, vel a coena. *Andernacus.*

Alie.

℞. Myrrhae Troglodytidis ʒ. ij.
 Alterci ʒ. j.
 Opij ʒ. ʒ.
 Cynoglossae herbae corticis ʒ. ij.
 Cortex prius in sole exiccetur: deinde in puluerem tenuem redigatur, alijsq; admisceatur. Omnibus sic mixtis, ex aqua Rosacea fingantur Ciceris magnitudine catapotia, dentur quinque aut septem dormituris. *Idem.*

Pilula opiatæ.

R. Opij Thebaici minutim incisi ʒ.ij.
Mumiæ G.ijj.

Succi rad. Alterci, dum adhuc est succulenta,
collectæ purgatæ que ʒ.β.

Hæc simul mixta recondantur vitro, macerentur
quæ ad solem, vel in loco calido per dies qua-
tuordecim. Postea

Spec. Diambrae ʒ. j.

Cum Vini ardenti quinquies correcti libra vase
optimè conditur, & in loco calido, siue in sole
stare per dies octo vel decem sinitur, ita vt singu-
lis diebus ter quaterque agitur. Huius vini ru-
bicundissimi per inclinationem à confectioe
separati, modicum super opium, vt antea docui,
præparatum, funditur, & in pultriculam redigitur,
idque per triduum iterum in sole alioue loco
calido, vase diligenter clauso digeritur: atque hic
labor ter reiterari debet. Tandem medicamentum
exiccari sinito, donec indurescat, hoc in pulue-
rem super lapidem conterito vino, quod dixi, sub-
inde adiecto, dum pulvis crassitudo sit, cui adde

Coralli rubri, Succini flauii, præparati ana ʒ. j.
Vnicornu G. iv.

Moschi optimi, vel olei ex Moscho, vel ex Am-
bra G. ij.

Croci Orientalis ʒ. j.
Probè subiguntur, iungunturque, & formantur
pilulæ minutissimæ, quarum singulæ pendeant
G. ij. vel iv. Ex his vnicum noctu dormituro, vni
cum manè datur ex vino decumbenti in lecto.
* Medicamentum est ad omnes febres abigen-
das efficacissimum, si Paracelso fides adhibenda
est: dolores omnes, præsertim capitis, sedat: hu-
morumque defluxiones in partes inferiores præ-
hibet: somnum accersit: tussi medetur: pectoris
pulmonumque vitij auxiliatur: sanguinis reie-
ctionem coercet: vesicæ cruciatus mitigat. *Arn-
bernacius ex Paracelso.*

Pilula ex Opio magistræles.

R. Opij, Croci, Cassiæ ana ʒ. β.

Vini albi quantum sufficit.
Misce. * Faciunt ad tussim, & tenues fluxiones
inspissant. *Med. Florent.*

Pilula de Cynoglossa.

R. Cynoglossæ, Opij,
Sem. Hyoscyami ana ʒ. β.

Myrrhæ ʒ. vj.

Thuris ʒ. v.

Caryophyllorum, Cinnamomi,
Styracis calamitæ ana ʒ. ij.

Aquæ Rosacæ quantum sufficit.

Fingatur massa. Seruatur annos duos vel tres.
* Magnam vim obtinēt in tenuibus sistendis de-
stillationibus, ac doloribus mitigandis. Datur à
ʒ. j. ad ʒ. j. *Nicolaus.*

*Pilula de Arnoglossa seu Plantagine,
magistræles.*

R. Myrrhæ, Thuris, succi Glycyrrhizæ ana ʒ. j.
Succi Plantaginis quantum sufficit.

A. Fiat massa. * Sistantur tenues destillationes, ac eam
dem ferè cum superioribus facultatem obtinēt.

Pilula de Styracæ.

R. Styracis liquidæ, Thuris, Myrrhæ,
Succi Glycyrrhizæ, Opij ana ʒ. j.

Fiat massa. Durat annos duos, vel plures. Dosis
eadem cum superioribus. * Ad eadem efficaces,
ad quæ sequentes. *Mesuer.*

Pilula Styracis, alia.

R. Styracis ʒ. ix.
Opij, Myrrhæ ana ʒ. β.
Sapæ quantum sufficit.

Fiat massa. Seruatur per annos duos vel tres. Da-
tur à ʒ. j. vsque ad ʒ. j. * Faciunt ad tussim recen-
tem, & hæmopticos, dolorem leuant, ac som-
num inducunt. *Galenus.*

Alia, eiusdem.

R. Myrrhæ, Piperis, Opij,
Styracis, Castorij, Galbani ana ʒ. ij.

C. Sapæ quantum sufficit.
Fiat massa. Seruatur ad annos tres. Dosis eadem
cum superioribus. * Faciunt ad destillationem,
dolorem capitis, ægrè spirantes, peripneumoni-
cos, ad vesicæ & vteri affectiones.

Pilula harmonia.

R. Styracis, Castorij, Piperis,
Cardamomi ana ʒ. ij.

Opij, Myrrhæ,
Sem. Hyoscyami ana ʒ. j.

D. Sapæ quantum sufficit.
Fiat massa. Seruatur in charta pura. Cera liqua-
tæ intincta, ad annos tres. * Ad destillationes &
inexuperabilem defluxum vriles sunt. *Galenus.*

Pilula Scribonij.

R. Sagapeni, Myrrhæ ana ʒ. ij.

Opij, Cardamomi,
Castorij ana ʒ. β.

Piperis albi ʒ. j. β.

E. Sapæ quantum sufficit.
Fiat massa. Exiccetur, & papyro, Cera liquatæ in-
tincta, seruetur ad annos tres. Dosis à ʒ. j. ad ʒ. j.
* Phthysicis, sanguinem reiectionibus, suppura-
tis educunt pelliculas, & repurgant sufficienter:
verùm immorari pharmaco oportet. *Galenus.*

**DE PILVLIS VE-
nerem excitantibus.***Pilula ad coitum.*

F. R. Foeniculi assii, Sem. Erucæ ana ʒ. ij.
Teræ cum lacte vaccino, & forma pilulas ad mo-
dum Fabæ. Da tres cum vino. *Arnoldi Pillan.*

*Pilula contra mirabiliter sti-
mulantes.*

R. Cerebella Passerum num. xxx.
Et solue diutissimè in catino, & accipe æqualiter
Seui hircini, quod est circa renes, statim dum oc-
ciditur: soluat iuxta ignem, cui addantur Ce-
rebra, & Mellis q. f. In patella misceantur, & tan-

diu coquantur, donec indurescant: postea formentur pilulæ in modum auellanæ: & da vnam ante coitum. *Arnol Villanovanus.*

Pilula ad eos, qui coire non valent.

R. Ceparum albarum,
Testiculorum Vulpis,
Cerebella Passerum,
Flor. Palmæ masculi,
Olibani albi ana q. f.

Tempera cum aqua calida, & forma pilulas in modum Ciceris. Dabis septem manè cum vino.

DE PILVLIS VENERINO RESISTENTIBUS.

Pilula contra venena.

R. Imperatorix, Bistortæ, Tormentillæ,
Valerianæ, Dictamni albi, Carlinæ,
Aristolochiæ rot. Gentianæ, Agarici electi,
Salis gemmæ ana partes æquales,
Succi Alliorum, Ceparum q. f. cist,
Crocii 3. j.

Misce omnia, vt fiat tanquam pasta, quæ in vmbra siccet, & seruetur ad vsum. Quando autè vti voles, recipe huius pastæ 3. β. & cum supra dictis succis formentur pilulæ.

DE PILVLIS PURGANTIBUS BILEM FLAUEM EX CAPITE.

Pilula aurea.

R. Aloes, Scammonij præparati, seu
Diagridij ana 3. v.
Rosarum rubr. sem. Apij ana 3. ij. β.
Sem. Fœniculi, ana 3. j. β.
Masticis, Croci,
Pulpæ Colocynthidis ana 3. j.

Trita crassius excipiantur, Tragacantha macerata in aqua Fœniculi, & fiat massa, quæ siccanda, & in vesica, vel charta, Cere liquefactæ intincta, asseruanda per annum. Dosis à ʒ. j. ad ʒ. j. vel ʒ. iv. * Caput expurgant, aciem oculorū exacuunt, flatus ventriculi & intestinorum dissolunt, ac citra molestiam aluum deiciunt. *Nicolaus.*

Pilula Arabica.

R. Aloes optimæ ʒ. iv.
Rad. Bryoniæ, Myrobal. Citrinarum, Chebularum, Indarum, Bellitricarū, Emblicarum, Masticis Diagridij,
Asari, Rosarum ana ʒ. j.
Castorij ʒ. iij.
Crocii ʒ. j.

Succi Fœniculi quantum sufficit.

Fiat massa. Seruatur siccata in papyro, Cere liquate intincta, ad annum. Dosis vt præcedentium. * Valent ad capitis dolorem, vertiginem hæmicraniamque: læticiam generant, mentisq; vigorem conseruant, visum acuunt, auditumq; amissum reparant, ac stomachum à vitiosis humoribus purgant. *Idem.*

ADE PILVLIS PURGANTIBUS BILEM EX

HEPATE

Pilula ad bilem in febris.

R. Rhabbarbari electi 3. β.
Cinnamomi, Spicæ ana G. vj.
Tamarindorum ʒ. j.
Succi Apij ʒ. β.

Temperetur Rhabbarbarum cum Spica & Cinnamomo in succo Rosarum, & cum eodem succo, aut syrupo Rosarum lax. fiant pilulæ. His etiam Diagridij G. ij. pro ʒ. j. addi possunt. Post assumptionem harum pilularum imperandum, vt æger bibat Violati ʒ. j. vel ij. cum pauca quantitate aquæ Borruginis. *Rondeletius.*

Alia.

R. Rhabbarbari ʒ. j.
Aloes, Masticis ana ʒ. β.

C Diagridij G. vi.
Spicæ nardi, Nucis moschatæ ana G. iij.
Cum syrupo Ros. lax. fiant pilulæ. *Andernacius.*

Pilula ex Rhabbarbaro.

R. Rhabbarbari electi ʒ. iij.
Succi Glycyrrhiæ, succi Absinthij,
Masticis ana ʒ. j.
Myrobal. Citrinarum ʒ. iij. β.
Sem. Apij, sem. Fœniculi ana ʒ. β.
Trochiscorum Diarhod. ʒ. iij. β.

D Spec. Hieræ simpl. ʒ. x.
Aquæ Fœniculi quantum sufficit.

Fiat massa. Siccata in vesica vel papyro, Cere liquefactæ intincta, seruetur per annum. Datur à ʒ. j. vsque ad ʒ. ij. * In febris diuturnis, iecinoris obstructionibus, & aquæ inter cutem iniitio conferunt. *Mesues.*

Pilula Sabellia.

R. Spicæ Indicæ ʒ. v.
Spicæ Romanæ ʒ. ij.
Rhabbarbari, Agarici,
Epithymi ana ʒ. iij.
Costi Masticis, Chamædryos,
Amomi ana ʒ. iij.

Crocii ʒ. ij.
Myrrhæ, Cinnamomi, Caryophyllorum,
Schoenanthi ana ʒ. j.
Aloes ʒ. x.

Cum Vino antiquo fiat massa: quæ siccata in charta Cere liquatæ intincta, seruetur ad annum. Datur ad ʒ. ij. cum vino. * Obstructiones ventriculi, hepatis, lienis sanant, & hydropem materiamque vacuant. *Idem.*

Pilula de Euphorbio.

R. Myrobalanorum Citrinarum,
Succi Eupatorij Mefusæ,
Succi Absinthij ana ʒ. iij.
Rhabbarbari ʒ. iij. β.
Masticis ʒ. j.
Crocii ʒ. β.
Aloes ʒ. x.

Succi Endiuæ quantum sufficit.
Fiat massa, vt supra seruanda. * Mirificè profunt
in febribus intermittibus biliosis, morbo re-
gio, iccinorisque obstructionibus. *Mesises.*

DE PILVLIS PUR- gantibus pituitam ex capite.

Pilula cochia.

R. Spec. Hieræ simpl. ʒ. x.
Pulpæ Colocynthis ʒ. iij. ʒ. j.
Scammonij præparati ʒ. ij. ʒ. i.
Turbith, Stœchadis ana ʒ. v.
Vini albi quantum sufficit.
Fiat massa. Siccetur, & conseruetur in charta Ce-
ræ liquatæ intincta, per annum. Dosis à ʒ. j. vsq;
ad ʒ. j. *Rhasis.*

Pilula hieræ cum Agarico.

R. Cinnamomi, Nardi Indicæ,
Croci, Schœnanthi, Asari,
Masticis, Casiæ, Xylobalsami,
Carpobalsami, Violarum,
Epithymi, Colocynthis ana ʒ. j.
Agarici, Turbith ana ʒ. ij.
Rhabarbari, Scammonij præparati ana ʒ. ʒ.
Cum vino albo & Theriaca confice, & serua vt
suprà. Dosis à ʒ. j. ad ʒ. j. * Opem ferunt vitijs ca-
pitis, neruorumque, & stomachi cruditatibus.
Antonius de Scarparia.

Pilula ex Colocynthide.

R. Colocynthis, succi Absinthij ana ʒ. ʒ.
Aloes, Scammonij præparati ana ʒ. j.
Rhabarbari electi ʒ. iij.
Trita omnia succo excipiantur. * Pituitam à ce-
rebro & alijs neruosis vacuant: ob id conferunt
dolori capitis ex frigido. *Galenus.*

Pilula ex Colocynthide, Mesua.

R. Pulpæ Colocynthis ʒ. vj.
Myrobal. Indarum, Citrinarum, Sagapeni,
Bdellij mollis, Sarcocollæ ana ʒ. v.
Aloes ʒ. vij.
Nigellæ, Cymini, Origani Perfici,
Nasturij albi, Salis gemmei,
Absinthij Romani ana ʒ. j.
Succi Porri quantum sufficit.
Fiat massa. Siccetur, & seruetur vt supra; per an-
num. * Valent ad affectus pituitosos & melan-
cholicos, vt alphas curatu difficiles, & iunctu-
rarum dolores.

Pilula Alhandal.

R. Trochiscorum Alhandal ʒ. iij.
Spec. Hieræ simpl. ʒ. vij.
Masticis ʒ. ij.
Salis gemmei ʒ. j. ʒ. ʒ.
Ladani ʒ. j.
Ladanum & Mastiche inuncta oleo Nucum, tun-
dantur pistillo calido in mortario æneo: deinde
reliqua trita addant, & fiat massa, in charta, Ce-
ræ liquatæ intincta, seruanda per annum, vel per

A dimidium. * Ad cephalæa & hemierianiam diffi-
cilem, & affectus neruorū & iuncturarū. *Mesises.*

Pilula ex sex rebus.

R. Aloes, Scammonij, Colocynthis,
Agarici, Bdellij, Gummi Arabici,
Rhabarbari ana ʒ. ʒ.
(Rhabarbarum à Florentinis additum est.)
Tere, & fiat massa. Seruatur vt præcedens Dosis
à ʒ. j. ad ʒ. j. * Pituitam à cerebro & alijs neruo-
sis euacuant. *Galenus.*

Pilula de octo rebus, siue octomera.

R. Aloes, Scammonij præparati ana ʒ. ij.
Pulpæ Colocynthis, Epithymi,
Agarici, Masticis, Dauici Cretici,
Myrobal. Chelularum, Absinthij ʒ. j.
Succi Solani quantum sufficit.
Fiat massa. Probe excicetur, deinde ad vsum in
papyro, Ceræ liquatæ intincta, seruetur vsque ad
annum. Dosis vt præcedens. * Purgant humores
C crassos à capite, visum acuunt, & suffusionem au-
cent. *Nicolaus.*

Pilula contra catarrhum & reple- tionem capitis.

R. Stœch. Arab. ʒ. ʒ.
Nucis moschatae, Macis ana G. v.
Caryophyllorum, Cinnamomi ana ʒ. ʒ.
Squinanthi, Asari, Carpobalsami,
Cubebarum ana G. vij.
Quinque genera Myrobal. ana ʒ. j.
Rhabarbari electi ʒ. ij.
Spicæ Indicæ ʒ. ʒ.
Turpeti ʒ. j. ʒ.
Agarici opt. Fol. Senæ ana ʒ. ij. ʒ.
Salis gemmæ ʒ. ʒ.
Aloes succocitrini ʒ. j. ʒ.
Rosarum ʒ. ʒ.
Diagridij ʒ. ij. ʒ.
Cum succo Caulium, vel aqua Maioranae, vel
Saluæ fiat massa.

Pilula valde experta contra fluxum capitis.

R. Aloes hepaticæ ʒ. j. G. xv.
Agarici ʒ. j. G. iij.
Masticis ʒ. ʒ.
Zingiberis G. v.
Spicæ Indicæ G. iv.
Salis gemmæ Trochisc. Alhandal ana G. iij.
Cum syrupo de Stœchade fiant pilulæ num. xxx.
Dosis pilulæ tres vel quinque in introitu lecti.
* Valent pro capite & stomacho.

Pilula epileptica nostra.

R. Cranij humani ʒ. ij.
Pulpæ Colocynthis,
Trochiscorum Alhandali,
Stœchadis Arabici, Castorei ana ʒ. j.
Hieræ Galeni ʒ. iv.
Agarici, Turpeti ani ʒ. j.
Cum aqua Pæoniæ, vel syrupo de Stœchade
fiant pilulæ.

DE PILVLIS PVR. A

gantibus pituitam ex
pectore.

Pilula Hieræ cum Agarico.

R. Spec. Hieræ simpl. Gal.
Agarici trochiscati ana ʒ.β.
Aloes ʒ. i.

Mellis colati quantum sufficit.

Fiat massa, quæ vt præcedens seruanda. Datur à B
ʒ. j. vsque ad ʒ. ij. * Auxiliantur stomachicis, a-
sthmaticis, & alijs stomachi & thoracis vitijs, à
crassis & pituitosis humoribus natis.

Pilula ex Agarico.

R. Agarici ʒ. iij.
Masticis, Iridis, Marrubij ana ʒ. j.
Turbit ʒ. v.
Spec. Hieræ picræ ʒ. β.
Myrrhæ ʒ. j.

Colocynthidis, Sarcocollæ ana ʒ. ij.

Agaricum lima in puluerem redigitur: reliqua
contunduntur, fiuntque pilulæ cum Sapæ suffi-
cienti quantitate. Colocynthidis loco satius erit
trochiscos Alhandal sumere. Seruantur ad annū
dimidium, vel integrum. Dosis à ʒ. β. ad ʒ. j. β.
* Auxiliantur asthmaticis, & alijs thoracis vitijs
à crassis & pituitosis humoribus natis. *Mesues.*

Pilula bechica.

R. Succu Glycyrrhizæ,
Sacchari albi ana ʒ. x.
Amyli, Tragacanthæ,
Amygdalarum dulc. ana ʒ. vj.
Mucilaginis, sem. Cydoniorum q. f.
Tere, fiant pilulæ. * Ad tussim veterem & siccam,
gutturisq; & faucium asperitatem pollent. *Idem.*

Pilula bechica, Rafis.

R. Amyli, Tragacanthæ,
Amygdalarum purgatarum,
Fabarum decorticatarum, sem. Papaueris,
Capitum Papaueris, Gummi Arabici,
Boli Armeni ana ʒ. ij.
Mucilaginis Pŷyllij q. f.
Fiant pilulæ.

Pilula bechica albæ, magistrales.

R. Sacchari candi,
Amyli ana ʒ. vj.
Penidiorum ʒ. iij.
Tragacanthæ ʒ. ij.
Tragacantha dissoluatur in aqua Rosacea per ʒ
diem, & fiant pilulæ.

Pilula bechica emplastica.

R. Gummi, Tragacanthæ ana ʒ. β.
Succu Glycyrrhizæ ʒ. j. Sapæ q. f.
Fiant pilulæ. *Galenus.*

Pilula bechica cum Terebinthina.

R. Piperis, Casiæ, Cinnamomi ana ʒ. ij.
Galbani, Terebinthinæ ana ʒ. j.
Mellis despumati q. f.
Fiant pilulæ. *Idem.*

Pilula bechica.

R. Pinearum nucleorum,
Amygdalarum amar. ana ʒ. j. β.
Glycyrrhizæ ʒ. vj.
Succu Glycyrrhizæ ʒ. iij.

Cum aqua Rosacea fiat massa. * Aduersus tuf-
sim veterem pollent, & gutturis ac faucium a-
speritatem.

Pilula bona.

R. Pilularum cochiarum ʒ. j.

Azaiaret ʒ. β.

Agarici trochiscati ʒ. β.

Trochisc. Alhand. G. iij.

Cum syrupo de Hyssoपो fiant pilulæ nu. xx. Do-
sis pil. v. * Valent in tussi & catarrho.

DE PILVLIS PVR.

gantibus pituitam ex
stomacho.

Pilula alephangina.

R. Cinnamomi, Cubebarum,

Ligni Aloes, Calami aromatici,

Macis, Nucis moschate,

Cardamomi, Caryophyllorum,

Rad. Asari, Masticis,

Schoenanthi, Nardi Indicæ,

Carpobalsami ana ʒ. j.

Abŷinthij, Rosarum rubr. ana ʒ. v.

D Tereantur crassius, & in ʒ. xij. aquæ communis
per diem macerata, coquantur ad dimidij con-
sumptionem, deinde siccantur, & colentur: & in
colaturæ ʒ. ij. iniice

Aloes sæpius lotæ secundum artem, & in pul-
uerem redactæ ʒ. j.

Inŷolabis donec siccantur, sæpius agitando:
& addes

Myrrhæ, Masticis ana ʒ. v.

Croci ʒ. iij.

E Tere curiosè: prædicti decocti reliquum ipsis at-
funde, agita in sole, donec siccantur, & in istam
crassitiem reducantur, vt fieri possint pilulæ se-
cundum artem. Seruantur ad annum dimidium,
vel integrum. Dosis à ʒ. j. vsque ad ʒ. ij. Confi-
ci debent hęc pilulæ mense Iunio, vel Iulio. * Ven-
ericulum, cerebrum, & sensoria humoribus cras-
sis, putribus, pituitosis purgât, & inde natum do-
lorem dissipant, ventriculum roborant, & conce-
ptionem eius iuuant. *Mesues.*

Pilula Galeni, similes alephanginis.

R. Cinnamomi, Calami aromatici,

Cassiæ, Xylobalsami,

Schoenanthi, Dactylorum ana ʒ. j.

Trita omnia macerentur in aqua pluuiæ sufficien-
ti quantitate, in olla noua, deinde excoquantur
ad medias, Cola, & colaturæ impone Aloes sæ-
pius lotæ in aqua pluuiæ, & puluerizatæ ʒ. j.
Permisceantur, & insolentur per dies Caniculæ,
donec exsiccata sint: deinde addita

Croci, Myrrhæ, Masticis ana ʒ. j.

Misce,

Misce, & fiant pilulæ. * Idem præstant quod A præcedentes.

Pilule ante cibum.

R. Ligni Aloes, Caryophyllorum,
Macis, Nucis moschatae, Zedoariae,
Zingiberis, Spicæ, Galangæ,
Crocii, Amomi, Calami Aromatici,
Xylobalsami, seu pro eo, Acori veri,
Carpobalsami, seu pro eo, Granorū Paradisi,
Cardamomi, Cubebarum,
Absinthij, Menthæ rubræ,
Sem. Apij, sem. Fœniculi, Anisi,
Sem. Petroselinij,
Sem. Sileris montani,
Sem. Leuistici, Mastice ana ʒ. j.
Rhabarbari ad pondus omaium, id est, ʒ. iij.
Aloes ʒ. vi.

Misce, & fiat massa cum oleo Nucis moschatae per expressionem facta: vel cum vino optimo: sed præstabit cum oleo fieri, vt dictum est. *Medici Colonienfes.*

Alia ante cibum.

R. Ligni Aloes, Caryophyllorum,
Folij, Xylobalsami,
Sem. Balsami, Cassiæ lignæ,
Maceris, Nucis moschatae,
Cinnamomi, Cubebarum,
Crocii, Sileris montani,
Rad. Nardi, Mastice ana ʒ. ij.
Rhabarbari, Aloes succo citrinæ ana ʒ. iij. β.
Vino odorato excipiuntur. * Concoquendi vires firmant, humoresq; biliosos leniter purgant. Dantur à ʒ. j. vsque ad ʒ. ij. *Andernacus.*

Pilule ante cibum & post.

R. Aloes ʒ. xliij.
Rhabarbari ʒ. j. β.
Ligni Aloes, Caryophyllorum,
Folij, Mastice,
Xylobalsami, Carpobalsami,
Crocii, Spicæ nardi,
Cassiæ lignæ, Cinnamomi,
Cubebarum ana ʒ. iij.
Conficiantur cum vino optimo. Respiciunt stomachum: dantur constipatis, & ijs, qui sunt alio dura, & conuulsi, & dolore stomachi, propter ventositatem, vel exuperantia phlegmatis, præterquam tempore calido, absque obseruatione diætæ. 9. vel 11. cum vino calido conseruât sanitatem. *Arnol. Villanouanus.*

Pilule ante cibum & post cibum.

R. Cinnamomi, Caryophyllorum,
Galangæ, Nucis moschatae,
Macis, Zingiberis,
Cardamomi, Xyloaloes,
Styracis calamitæ ana ʒ. j.
Rhabarbari ad pondus omnium supradictorū.
Aloes ad pondus omnium supradictorum.
Confice cum vino. Sumantur ante cibum vij. & post cibum v. Virtutem digestiuam confortant. *Nicolau.*

Pilule mastichinæ.

R. Mastice ʒ. β.
Agarici optimi ʒ. iij.
Aloes ʒ. x.

Agaricum elimatū aut erasum maceretur in Oxy-melice, fiatq; massa. Seruatur ad annum. Dosis ad ʒ. ij. * Ventriculorum, cerebrum, viscera reliqua, oculos, vterum putribus humoribus purgant & roborant. *Conciliator.*

Pilule stomachicæ.

R. Mirobalanorum Citrinarum,
Aloes, Turbith ana ʒ. x.
Rosarum, Spicæ Indicæ,
Mastice ana ʒ. ij. β.
Anisi ʒ. j. β.
Salis Indi, vel Salis gemmei, Croci ana ʒ. j.
Cum succo Absinthij formetur massa. Seruatur ad annum dimidium vel integrum. Dosis ad ʒ. ij. * Biliosos & pituitosos vacuant humores, eos potissimum qui caput & ventriculum obsident. *Mesues.*

Pilule stomachicæ alia.

R. Myrobalanorum, Citrinarum, Indarum,
Chebularum ana ʒ. iij.
Rosarum, Mastice ana ʒ. ij.
Cardamomi, Ligni Aloes,
Santali citrini, Cubebarum,
Caryophyllorum, Schœnanthi,
Nucis moschatae ana ʒ. ij.
Rhabarbari ʒ. β.
Turbith ʒ. vij.
Aloes ad pondus omnium.
Fiat massa. Seruatur ad annum. Dosis à ʒ. j. vsq; ad ʒ. ij. * Cerebrum & ventriculum corruptis humoribus purgant, ventriculum roborât, coctionem iuuant, appetentiam excitant. *Alkindus.*

Pilule stomachicæ alia.

R. Hieræ picæ ʒ. vij.
Myrobal. Chebularum,
Citrinarum, Indarum ana ʒ. iij.
Agarici ʒ. ij.
Turbith boni ʒ. x.
Epithymi Cretenensis, Anisi ana ʒ. ij.
Salis Indi ʒ. ij.
Absinthij, Scammonij ana ʒ. iij.
Penidiorum ʒ. ij.
Succi Cichorij quantum sufficit.
Fiat massa. * Pituita & bile flaua ventriculum, hepar, caput, sensoria, iuncturas purgant. Dantur ʒ. ij. *Mesues.*

Pilule stomachicæ alia.

R. Hieræ picæ ʒ. x.
Trium Myrobalanorum,
Absinthij ana ʒ. ij.
Mastice, Anisi,
Myrobal. Belliricarum,
Emblicarum, Agarici ana ʒ. iij. β.
Zingiberis ʒ. ij.
Caryophyllorum, Salis gemmei,
Schœnanthi ana ʒ. j.

Turbith ʒ. xij.

Succi Abſinthij quantum ſufficit.

Fiat maſſa. Doſis à ʒ. i. vſque ad ʒ. ij. vel iij. * Cerebrum & ventriculum corruptis humoribus purgant, ventriculum roborant, coctionem iuuant, appetentiam excitant. *Meſues.*

Pilula ex Turbith, Stomachica

d:ſta.

R. Turbith gummoſi ʒ. x.

Mastiche ʒ. β.

Rofarum rubrarum ʒ. iij.

Aloes ʒ. ij. ʒ. j.

Succi Abſinthij quantum ſufficit.

Fiat maſſa. Seruatur per annū dimidium, vel integrum. Datur à ʒ. i. vſque ad ʒ. ij. vel ʒ. iij. * Materiam pituitoſam, putrem, & aquoſam ex ventriculo & cerebro vacuant. *Idem.*

Pilula ex Turbith.

R. Turbith, Myrobal. Citrinarum,

Aloes ana ʒ. x.

Masticis, Roſarum, Spicæ ana ʒ. ij. β.

Aniſi ʒ. j. β.

Croci ʒ. j.

Salis Indi ʒ. ij.

Idem vt ſequentes promittunt. *Idem.*

Pilula aurea ex Turbith.

R. Aloes ʒ. xij.

Mastiche, Roſarum rubr ana ʒ. vij.

Myrobal. ſanarum ʒ. x.

Croci ʒ. iij.

Turbith gummoſi ʒ. xvj.

Puluerizentur, & cum ſucco Abſinthij q. ſ. fiat maſſa. * Pituitam & bilem ſine moleſtia purgāt; hepar & ventriculum roborant, coctionem iuuant. *Idem.*

Pilula communes, Peſtilentiales

d:ſta.

R. Aloes ʒ. j.

Myrrhæ, Croci ana ʒ. β.

Vini albi q. ſ.

Fiat maſſa. * Mirificè aduerſus peſtifereꝝ luiſ contagia populatim graſſantia pollut. Humores etiam ventriculo immerſos educunt. *Auicenna.*

Pilula peſtilentiales, Ruſſi.

R. Aloes, Ammoniacy ana ʒ. j.

Myrrhæ ʒ. β.

Cum ſucco Limonum fiat maſſa.

Pilula contra peſtem, magiſtrales.

R. Myrrhæ, Croci,

Boli Armeni, Coralli rubri,

Charabæ ana ʒ. j.

Myrobal. Chebularum ʒ. ij.

Aloes ʒ. vij.

Vini albi quantum ſufficit.

Fiat maſſa.

Pilula peſtilentiales.

R. Aloes optimæ ʒ. ij.

Rhabarbari electi, Myrrhæ optimæ ana ʒ. j.

Zedoariæ ſelectæ, Croci ana ʒ. j.

A Cum ſucco Citri, vel Limonum, vel Aurantiorum, vel Acerofæ fiat maſſula, ex qua formentur pilulæ. Datur ex his ʒ. β. ſingulis ſeptimanis. *Medici Baſilienſes.*

Pilula peſtilentiales aliæ.

R. Aloes lotæ ʒ. j.

Myrrhæ ʒ. β.

Agarici ʒ. j.

Masticis ʒ. j. β.

Croci, Rhabarbari electi ana ʒ. β.

Boli Armeni ʒ. β.

Spec. Hieræ picræ ʒ. j.

Diagridij ʒ. ij.

Cum vino ſiant pilulæ. Valent contra peſtem.

Antonius de Bononia.

Pilula contra vermes.

R. Aloes ʒ. ij.

Myrrhæ, Scordij, Diſtamni albi ana ʒ. j.

Cum ſyrupo de Abſinthio ſiant pilulæ. Doſis ʒ. j.

Et ſi puer ſit tenerior ʒ. β. aut ʒ. ij. *Hieronymus Mercurialis.*

DE PILVLIS PVR- gantibus pituitam ex iuncturis.

Pilula de hermodactylis, maiores.

R. Hermodactylorum,

Myrobal. Citrinarum, Aloes, Turbith,

Colocynthidis, Bdellij, Sagapeni ana ʒ. vij.

D Caſtorij, Sarcocollæ,

Euphorbij, Opopanacis,

Sem. Rutæ, ſem. Apij ana ʒ. iij.

Croci ʒ. j. β.

Succi Braſſicæ q. ſ.

Fiat maſſa. Seruatur ad annos duos. Doſis à ʒ. j. vſque ad ʒ. ij. * Valent ad podagram, & dolores frigidos aliarum iuncturarum. *Meſues.*

Pilula arthritica.

E R. Hermodactylorum,

Turbith, Agarici ʒ. β.

Caſtæ lignæ, Spicæ Indicæ,

Caryophyllorum, Xylabalfami,

Carpobalfami, Macis, Galangæ,

Zingiberis, Masticis, Aſæ fortidæ,

Fœniculi, Aniſi, Saxifragiæ,

Sem. Asparagi, ſem. Ruſci, Roſarum,

Milij Solis, Salis gemmei ana ʒ. ij.

Scammonij ʒ. j.

F Aloes optimæ ad pondus omnium,

Succi Fœniculi q. ſ.

Fiat maſſa. Siccetur & ſeruetur in charta, Cere liquatè intincta, ad annum. Doſis à ʒ. j. vſque ad ʒ. ij. * Valent ad podagram, aliosq; articulorum dolores. *Nicolaus.*

Pilula arthritica aliæ.

R. Betonicæ, Myrrhæ,

Boli Armeni preparati, Iuæ arthriticæ ana ʒ. j.

Pimpinellæ, Chamædryos, Aloes ana ʒ. ij.

Croci ʒ. β. Mellis roſ. colati q. ſ.

Miſce,

Misce, & fiat massa pilularum. Capiat duas pro vna vice, per tres horas ante cibum, ad quantitate Cicieris, singulis diebus: & videbis mirabilem effectum. *Inominatus.*

Pilule arthetica quatuor magistrorum.

R. Hermodactylorum,
Gummi Hederæ ana 3.vj.
Turpeti gummosi, Myrobal. Chebulorum,
Pulp. Colocynthidis, Agarici ana 3.ij.
Euphorbij, Diagridij,
Sarcocollæ Opopanacis,
Serapini, Bdellij, Amomi ana 3.j.
Salis gemmæ, sem. Apij,
Petrofelini, Rutæ domest.
Rad. Acori, sem. Cicutæ ana 3.β.
Aloes 3.ij.
Diagridij 3.j.

Confice cum succo Iuæ, vel Foeniculi: imponatur puluis Iuæ. *Arnol. Villanovanus.*

Pilule podagrica.

R. Agarici opt. Rhabarbari pul.
Masticis ana 3.j.
Crocij 3.β.
Succi siue extracti Hellebori nigri,
Succi Fumiterræ,
Succi siue extracti Colocynthidis,
Succi siue extracti Gentianæ,
Succi siue extracti Petasitæ,
Extracti Rhabarbari ana 3.j.

Misce, & fiant pilule. *Herricus Vuolffius.*

Pilule fetida maiores.

R. Sagapeni, Ammoniaci,
Opopanacis, Bdellij,
Colocynthidis, Rutæ agrestis,
Aloes, Epithymi ana 3.v.
Hermodactylorum, Esulæ ana 3.ij.
Scammonij præparati 3.ij.
Turbith 3.β.
Cinnamomi, Nardi Indicæ,
Crocij, Castorei ana 3.j.
Zingiberis 3.j.β.
Euphorbij 3.ij.

Dissoluantur lacrymæ in succo Porri, & fiat massa. Siccetur, & seruetur in charta, Cera liquatæ intincta, per annum. Dosis à ʒ.ij. ad ʒ.ij. * Vacuant pituitam crassam, crudam: ob id conferunt affectibus inde natis, arthritidi, podagræ, gonagræ dolori spinæ, & aliarum iuncturarum, ventriculi, colico, alphis, elephantia, alijsque cutis vitij. *Mesues.*

Pilule fetida minores.

R. Sagapeni, Ammoniaci,
Opopanacis, Bdellij,
Myrrhæ ana 3.v.
Turbith 3.x.
Colocynthidis 3.vj.

Fiant vt priores. * Idem pollent. *Idem.*

Pilule ex Sagapeno.

R. Sagapeni, Ammoniaci,

Bdellij, Opopanacis, Aloes,
Castorij, Rutæ agrestis ana 3.ij.
Colocynthidis 3.ij.
Salis gemmæ 3.j.

Succi Porri quantum sufficit.

Fiat massa. Siccetur, serueturque in papyro, Cera liquatæ intincta, per annos duos. Dosis à ʒ.ij. ad ʒ.ij. * Pituitam lentam purgant: ob id iuuat paralyfim, spasmus, dolorem iuncturarum, dorli, podagramque frigidam. *Mesues.*

B

Pilule ex Opopanace.

R. Opopanacis, Hermodactylorum,
Sagapeni, Bdellij,
Ammoniaci, Colocynthidis ana 3.v.
Crocij, Castorij, Myrrhæ, Zingiberis,
Piperis nigri, longi, Cassiæ lignæ,
Myrobalanorum Citrinarum, Indarum,
Bellitricarum, Emblicarum ana 3.j.
Scammonij præparati 3.ij.
Turbith 3.β.
Aloes 3.j.β.
Succi Brassicæ q.f.

C

Fiat massa: siccetur & seruetur in charta, Cera liquatæ intincta, loco sicciora, per annum. Dosis ʒ.ij. vsque ad ʒ.ij. * Ad paralyfim, spasmus cynicum, gonagram, podagram, & aliorum articulorum dolores, morbosque partium neruofarum frigidus, vtilis sunt. *Idem.*

Pilule de Sarcocolla.

D

R. Sarcocollæ 3.ij.
Turbith 3.β.
Colocynthidis, Zingiberis ana 3.j.β.
Salis gemmæ 3.j.
Aquæ Rosarum q.f.

Fiat massa, quæ vt præcedens seruanda. Dosis ʒ.ij. * Pituitam vacuant: ob id pituitosis affectibus commodant. *Idem.*

Pilule benedictæ.

E

R. Spec. Benedictæ laxatiuæ 3.vj.
Mellis rosati q.f.

Fiat massa. Seruatur papyro munda, Cera liquatæ intincta, per annum. Dosis à ʒ.ij. ad ʒ.ij. * Humores pituitosos, potissimum ad articulos decumbentes eliciunt, à renibus quoque & vesica purgant. *Nicolasus.*

Pilule de Nitro.

F

R. Aloes, Colocynthidis, Scammonij,
Bdellij, Hellebori nigri,
Gummi Arabici ana 3.ij.
Euphorbij, Nitri ana 3.j.

Cum succo Brassicæ fiat massa. * Valent ad crassos, frigidus, lentos & glutinosos humores, ex remotioribus partibus educendos, frigidis neruorum affectibus succurrunt, & humores ex alto euocant, quo nomine cerebri, & capitis pertinacibus affectibus, articularijs morbis, comitiali & resolutioni cõueniunt. Stomachicis & Ischiadicis succurrunt. Vertiginosos iuuant, pituitam lentam dissipant, vtramque bilem deturbant: vnde earum vsus in morbo Gallico. *Alex. Trallianus.*

DE PILVLIS PVR-^A

gantibus melancholiam ex
hepate & splene.

Pilula ex Fumaria.

R. Myrobal. flauarum, Chebularum, Indarum
ana ʒ. v.

Aloes ʒ. vii.

Scammonij præparati ʒ. v.

Succi Fumariæ quantum sufficit.

Omnia in puluerem redacta comprehende succo, & sicari finito: rursus trita succo excipiantur, siccentur: & sic tertium, & in pilulas formantur. Durant annum. * Soluunt humores acres, biliosos, pituitam falsam, & alios adustos, à quibus pruritus & scabies. *Auicenna.*

Pilula Indæ.

R. Myrobal. Indarum, Hellebori nigri,

Polypodij ana ʒ. v.

Epithymi, Stœchadis ana ʒ. vi.

Agarici, Lapidis Lazuli loti,

Colocynthidis, Salis Indi ana ʒ. ʒ. ʒ.

Succi Eupatorij inspissati,

Nardi Indicæ ana ʒ. ij.

Zingiberis ʒ. j.

Spec. Hieræ simpl. ʒ. j. ʒ.

Succi Apij q. s.

Fiat massa: quæ leuiter siccata, seruetur in charta munda ceræ liquatæ intincta, per annum. Datur à ʒ. ij. ad ʒ. j. * Valent ad affectus melancholicos, cancerum non vlceratū, elephantiam, albos nigros, curatu difficiles, melancholiam morbum, & inde ortum tumorē & mororem, quartanam, icterum, spleniticum, & splenis dolorem. *Mesues.*

Pilula de lapide Lazuli.

R. Lapidis Lazuli loti ʒ. vi.

Epithymi, Polypodij ana ʒ. j.

Caryophyllorum, Anisi ana ʒ. ʒ.

Scammonij præparati, Hellebori nigri,

Salis Indi ana ʒ. ij. ʒ.

Agarici electi ʒ. j.

Spec. Hieræ simpl. ʒ. xv.

Succi Endiuæ quantum sufficit.

Fiat massa: leuiter siccata seruetur in papyro munda, Ceræ liquatæ intincta. Dosis à ʒ. ij. ad ʒ. j. * Valent ad affectus melancholicos, & bile vstanaatos. *Mesues.*

Pilula de lapide Armeno.

R. Lapidis Armeni loti,

Spec. Hieræ simpl. ana ʒ. v.

Polypodij, Epithymi ana ʒ. j.

Scammonij præparati ʒ. ij.

Caryophyllorum ʒ. ij.

Salis Indi ʒ. j. ʒ.

Succi Solani quantum sufficit.

Fiat massa, siccet leuiter, & in charta munda, Ceræ liquatæ intincta, seruetur per annum. Dosis à ʒ. ij. ad ʒ. j. * Melancholiam & bilcm vstam multiplicem vtramque clementer vacuant: ob id morbis inde natis conferunt. *Mesues.*

Pilula contra morbum Gallicum.

R. Ellebori nigri, triti ʒ. j.

Præcipitati ʒ. ʒ.

Fol. Senæ Alex. ʒ. ij.

Croci ʒ. j.

Misce, & cum Melle albo fiat massa pilularum.

Dosis à ʒ. j. vsque ad ʒ. ij. *Fiorauantus.*

Pilula Mercuriales ad morbum

Gallicum.

B Nonnulli post purgationem vniuersalem sequentibus pilulis Gallicam lucem curant.

R. Rhabarbari electi ʒ. x.

Scammonij ʒ. ij.

Terantur, succum, vel syrupum de Limonibus affundendo,

Argentiuui, panno conclusi, vt granis minimis effluat ʒ. ij. vel ʒ. vi.

Extinguatur diligenter eodem succo: cumq; satis extinctum, & mixtum fuerit, sæpe de eodem succo, vel syrupo affundendo, adde Farinæ triticæ ʒ. ij. Moschi ʒ. j. Fiant pilulæ quinque pro drachma, diligenter deauratæ. Nam aurum mirificè hydrargyri noxam reprimat. Sumat quotidie vnam pilulam sex horis ante cibum: illisq; triginta dies vtatur. Interea verò nullo alio vtatur medicamēto, nec cathartico, nec topico: sed bis in hebdomada tantum bibat aquæ Fœniculi ʒ. j. & aquæ vitæ ʒ. ʒ. *Ans. Chalmerus.*

C

DE PILVLIS PVR-
gantibus humores
serosos.

Pilula de Mezerao.

R. Foliorum Thymelææ aceto infusorum & exicatorum ʒ. v.

Myrobal. flauarum ʒ. ʒ.

Myrobal. Chebularum ʒ. ij.

Mannæ q. s.

E Tamarindorum aqua Cichorij solut. q. s. ad formandum. * Serosum excrementum valenter purgant, seu aquas: ob id hydriacem iuuant. Dantur à ʒ. j. ad ʒ. iv. *Mesues.*

Pilula de Euphorbio.

R. Euphorbij, Colocynthidis, Agarici,

Bdellij, Sagapeni ana ʒ. ij.

Aloes ʒ. v.

F Succi Porri q. s.

Fiat massa. Siccet leuiter, & in charta munda Ceræ liquatæ intincta, seruetur per annum. Datur à ʒ. j. ad ʒ. iv. * Ad emittendam hydropticorum flauam aquam, & materiam tumoris discutendam valent, opem quoque afferunt lumborum doloribus, & podagra humida causa concitata, *Idem.*

Pilula Hydragoga.

R. Hieræ simplicis cum Agarico ʒ. ʒ.

Rhabarbari,

Myrobalanorum Chebularum ana ʒ. j.

Foliorum

Foliorum Chamelææ infusorum in Aceto vini, cui incoxere mala Cydonia & exempta, extra solem arefcent, repetitaq; infusione à recentato aceto, & maceratione facta per horas 24. & deinde exicatorum ʒ. ʒ.

Trochiscorum alhandel ʒ. ʒ.
Nucis myrsificæ,
Caryophyllorum ana ʒ. ʒ.

Fiat massa cum succo radicum Iridis. Datur ʒ. j. superdormiat & mox iusculum pisoru sorbeat. *Heurnius.*

**DE PILVLIS PURGAN-
tibus humores mixtos à
capite.**

Pilula sine quibus.

R. Aloes lotæ ʒ. xiv.
Myrobal. flauarum, Chebularum,
Indarum Belliricarum, Emblicarum,
Rhabarbari, Mastiches, Absinthij,
Rosarum, Violarum, Senæ,
Agarici, Cuscutæ ana ʒ. j.
Scammonij præparati ʒ. vj. ʒ.

Macerato scammonio in succi Fœniculi q. s. infusionem panno lineo colligatam fortiter exprime manibus oleo violato inunctis, & cum expressione fiat massa: siccetur leniter, & papyro munda ceræ liquatæ intincta, seruetur per annum. Dosis à ʒ. ij. ad ʒ. j. * Mirificè pituitam, bilem, & humorem melancholicum purgant. & ad suffusiones, oculorumq; claritatem conducunt, visum conseruantes: aurium dolorem sanant, & iliofis conferunt. *Nicolaus.*

Pilula lucis maiores.

R. Rosarum, Violarum, Absinthij,
Colocynthidis, Turbith, Cubebarum,
Calami aromat. Nucis mosch. Spicæ Indicæ,
Epithymi, Carpobalsami, Xylobalsami,
Sem. Sefelios, sem. Rutæ, Schœnanthi,
Mastich rad. Azari, Caryophyllorum,
Cinnamomi, Anisi, sem. Fœniculi,
Sem. Apij, Casiæ lignæ,
Croci, Macis ana ʒ. ij.
Myrobal. Citrinarum, Chebularum,
Indarum, Belliricarum, Emblicarum,
Rhabarbari ana ʒ. ʒ.
Agatici, Senæ ana ʒ. v.
Eupbragiæ ʒ. vj.
Aloes succo citrinæ ʒ. xj. ʒ. ij.
Succi Fœniculi quantum sufficit.

Fiat massa: leuiter siccetur, & in papyro, ceræ liquatæ intincta, seruetur per annum. Datur à ʒ. ij. ad ʒ. j. * Excrementa capitis pituitosa educunt, visumq; roborant. *Mesues.*

Pilula lucis, minores.

R. Xylobalsami, Carpobalsami ana ʒ. j.
Rad. Chelidonis ʒ. v.
Rosarum, Violarum, Absinthij,
Eupbragiæ ana ʒ. iij.
Senæ Epithymi, Myrobal. flauarum,

Chebularum, Indarum, Belliricarum,
Emblicarum, Agarici, Colocynthidis,
Schœnanthi, Lycij,
Lapidis lazuli loti ana ʒ. ij. ʒ.
Aloes lotæ ʒ. j.
Succi Fœniculi, aut Chelidonis quantum sufficit.

Fiat massa. Seruatur in charta munda, ceræ liquatæ intincta per annum. * Excrementa capitis pituitosa educunt, visumq; roborant: atram tamen bilem magis vacuant. *Mesues.*

Pilula capitales.

R. Artanitæ, Colocynthidis, Agarici,
Turpeti, Hermodactylorum ana Gr. xxiv.
Zingiberis, Caryophyllorum, Macis,
Ligni Aloes, Salis gemmæ ana Gr. xij.
Diagridij ʒ. j.
Aloes lotæ ʒ. x.
Cum Hiera simplicifiant pilulæ vij. pro drachma. *Nicolaus Stocker.*

C Pilula ad omnem dolorem capitis.

R. Aloes hepaticæ lotæ ʒ. iij.
Bryoniæ, Masticis ana ʒ. j.
Cum vino fiant pilulæ. Conferunt omni dolori capitis, memoriam reparant, & lætificant. *Francisc. Gozad.*

Pilula ad dolorem capitis, ex phlegmate & melancholia.

D R. Myrobal. Chebularum, Myrobal. Belliricorum,
Myrobal. Emblicorum ana ʒ. iij.
Salis ʒ. ʒ.
Stœchados ʒ. ij.
Hieræ pictæ ʒ. j.
Pulpæ colocinth. ʒ. ʒ.
Absinthij ʒ. ij.
Agarici ʒ. j.
Turpeti, Epithymi ana ʒ. xv.
Hellebori nigri ʒ. v.

E Fiat massa. Dosis à ʒ. j. vsque ad ij. ʒ. *Auicenna.*

Pilula saluæ mundificantes caput.

R. Turpeti, Aloes ana ʒ. x.
Colocynthidis, Scammonæ ana ʒ. iij.
Anisi, Salis ana ʒ. ij.
Fiat massa cum vino. Dosis aur. j. *Auicenna.*

Pilula ad dolorem capitis ex melancholia.

F R. Epithymi, Agarici ana ʒ. ʒ.
Polypodij ʒ. iij.
Hieræ ʒ. vii.
Salis ʒ. ij. ʒ.
Myrobal. Indarum ʒ. v.
Lapidis Lazuli ʒ. ij.
Dosis ʒ. ij. *Auicenna.*

Pilula ad melancholiam, validiores.

R. Pœoniæ, Myrrhæ, Stœchados Arabici,
Melissæ, Thuris, Croci, Myrobal. trium,
Rosarum ana ʒ. j.
Trochisc. de agarico, Polypodij, Epithymi,

Senæ, Lapidis Lazuli orï & præparati,
Boli Armeni præparati ana ʒ. iij.
Aloes lotæ ʒ. ij.
Cum vino fiant pilulæ. *Idem.*

DE PILVLIS PVRGAN- tibus humores mixtos à stomacho.

Pilula hieræ simplicis.

R. Aloes ʒ. l.
Cinnamomi, Xylobalsami, Azari,
Spicæ Indicæ, Croci, Mastiches ana ʒ. liij.
Mellis rosati quantum sufficit.
Fiat massa. Seruatur per annum in charta munda, ceræ liquatæ intincta. Dosis ad ʒ. ij. * Aduersus vitia ventriculi ex humoribus biliosis & pituitosis nata præuunt. *Galenus.*

Pilula de hiera composita.

R. Cinnamomi, Spicæ indicæ,
Croci, Schoenanthi, Azari,
Xylocassia, Xylobalsami,
Carpobalsami, Violarum, Absinthij
Epithymi, Agarici, Rosarum,
Turbiti, Colocynthidis, Mastiches ana ʒ. ij.
Aloes ʒ. x. ʒ. ij.
Aquæ Endiuicæ quantum sufficit.
Fiat massa, in papyro munda, ceræ liquatæ intincta, seruanda per annum. Dosis vt supra. * Opem ferunt vitij capitis, neruorumq; ab humoribus pituitosis procreatis.

Pilula Assaieret.

R. Spec. Hieræ pieræ Gal. ʒ. ij.
Mastiches, Myrobal. Citrinarum ana ʒ. j.
Aloes ʒ. ʒ.
Succi Maioranæ quantum sufficit.
Fiat massa, in charta munda, ceræ liquatæ intincta, seruanda per annum. Dosis ad ʒ. ij. * Bilem flauam & pituitam vacuant. *Anicema.*

Pilula ex Turbiti.

R. Turbiti gummosi ʒ. x.
Mastiches ʒ. ʒ.
Rosarum rubrarum ʒ. iij.
Aloes ʒ. ij. ʒ. j.
Succi Absinthij quantum sufficit.
Fiat massa. * Materiam pituitosam putrè & aquosam ex ventriculo & cerebro vacuant. *Mesues.*

Pilula ex Turbiti alia.

R. Turbiti, Myrobalanorum,
Citrinarum, Aloes ana ʒ. x.
Mastiches, Rosarum, Spicæ ana ʒ. ij. ʒ.
Anisi ʒ. j. ʒ. Croci ʒ. j.
Salis Indi ʒ. ij.
Idem quod sequentes promittunt.

Pilula ex Turbiti aureæ.

R. Turbiti optimi ʒ. xvj.
Aloes ʒ. j. ʒ.
Mastiches, Rosarum ana ʒ. vij.
Myrobal. flauarum ʒ. x.
Croci ʒ. iv.

A Succo Absinthij quantum sufficit.
Fiat massa, in charta munda ceræ liquatæ intincta, seruanda per annum. * Bilem & pituitam circa molestiam purgant, hepæ & ventriculorum roborant, coctionem iurant. *Mesies.*

Pilula de Aloe & Mastiche.

R. Aloes ʒ. j.
Mastiches ʒ. ʒ.
Caryophyllorum, Rosar. rubrarum ana ʒ. j.
Croci, Diagridij ana ʒ. ij.
B Succo Absinthij, vel
Succi Fœniculi quantum sufficit.
Fiat massa. * Respicunt virtutem naturalem, purgant incolumiter stomachum à phlegmate & à cholera. *Nicolaus.*

Pilula de Aloe lota.

R. Aloes lotæ cum succo ros. rubrarum ʒ. j.
Agarici trochiscati ʒ. iij.
Mastiches ʒ. ij.
C Spec. Diamofchi dulcis ʒ. ʒ.
Vini maluatici q. l.
Fiat massa, in papyro munda, ceræ liquatæ intincta, seruanda per annum. * Ventriculorum, cerebrum, viscera reliqua, oculos, vterum, putridis humoribus purgant, & roborant. *Incarus.*

Pilula de Aloe rosata.

R. Aloes rosatæ optimæ & pellucidæ ʒ. j.
Cum vino formentur pilulæ, pro drachma quot voles. * Minus purgant, magis roborant. Aloe rosata dicitur, quæ succo rosarum sæpius est elota, aut quæ eundem succum sæpius imbibit. *Augustani.*

Pilula de Aloe rosata, aliter.

R. Foliorum ros. viridium ʒ. iv.
Terantur, seu incidantur minutissimè, & cum Aloes ʒ. vj. incorporentur, quibus exiccatis denuò addantur totidem rosæ, & tertium reiterentur: postea formetur massa, quæ vsui referretur. *Arnoldus Villanovanus.*

Alia elegans Aloes preparatio.

Aloem parant magni quidam viri, ita vt omnem noxam exuat hoc modo: Cum Syrius æstiuo solstitio flagrat, pulueri Aloes remiscant Serum lactis, dum pulvis chara æterem trahat: solis exponunt dum indurescat. Iterum in puluerem comminunt & succum Endiuicæ affundunt, deniq; siccant: tandem in pollinem vertunt, ac Rosarum Persicarum succo imbuunt: & sæpius eandem historiam peragunt: vltimo siccatum in vsum reponunt, & ex ea pilulas efformat. *Henricus.*

Pilula imperiales, magistræ.

R. Cinnamomi, Amomi, Anisi, Mastiches,
Cardamomi minoris, Zingiberis,
Zedoariæ, Maceris, Nucis moschatæ,
Caryophyllorum, Croci, Cubebarum,
Ligni Aloes, Turbiti, Mannæ,
Agarici, fol. Senæ, Spicæ Indicæ, Myrobal.
Citrinarum, Chebularum, Indarum,
Bellucarum Emblicarum, ana ʒ. j.

Rhabar-

Rhabarbari ℥. j. Aloes ℥. ij.
Syrupi ros. lax. quantum sufficit.

Fiat massa. * Modicum solvunt, & plurimum confortant stomachum, & omnia intestina frigida: muniunt virtutes naturales, remouent frigiditatem, clarificant sanguinem & spiritum.

Pilule Aurea siue Magica.

R. Fol. auri Gr. xij.
Thuris, Myrrhæ, Croci,
Ligni aloes, Cinnamomi, Cort. mali citri,
Melissæ, Serici coccinei crudi, Mentæ,
Been albi, Been rubri ana ℥. β.
Rosarum rub. Santali rubri, Coralli rubri,
Myrobal. Emblicarum,
Myrobal. Chebularum,
Myrobal. Indarum ana ℥. j.
Aloes lotæ ad pondus omnium.

Cum vino optimo confice pilulas. Pituitam, atram bilem educit abq; molestia: singula membra corroborant, spiritus acuumt, & illuminant: ita eos dilatant, ne cōstricti mœsticiam pariant, sed dilatatione, & lumine gaudeant, ita rursus stabiliunt, ne extensione nimia euanescant. *Marsilius Ficinus.*

Pilula Angelica Fiorauanti.

R. Colocynthidis ℥. iv.
Aquæ vitæ optimæ circulatæ ℥. j.
Maccantur per dies tres: inde fiat fortis expressio: cui adde
Aloes hepaticæ, Elleb. nigri, Myrrhæ ana ℥. j.
Miscantur iuta, & ponantur in loco calido dum ferè exiccantur: mox adde

Croci, Cinnamomi, Sulphuris flauī ana ℥. β.
Incorpora bene, & permitte, dum perficere exiccantur: inde cum melle fiat massa, in vase plumbeo seruanda. Dosis ℥. j. Valent ad omnia genera morborum. Purgant bilem vtranq; & pituitam clementer, ita vt etiam grauidis mulieribus exhiberi sine periculo possint. Febres omnes & catarrhos sanant. *E*

Pilula Aquilina Fiorauanti.

R. Conferuæ rosarum ℥. iij.
Ligni aloes ℥. j.
Olei vitrioli Gr. x.
Cinnamomi electi ℥. ij.
Lapidis philosophici nostri ℥. j.
Sacchari albi ℥. ij.
Miscæ, & cum syrupo acetoso fiat massa. Dosis ℥. j. vsque ad ℥. ij. cum vino. Valent ad omnes infirmitates: purgantq; sine nocumento.

Pilula Magistrales.

R. Olibani, Mastice, Myrrhæ, Sarcocollæ,
Aloes hepaticæ, Ellebori nigri Turpeti,
Colocynthidis, Croci ana quantum satis est.
Moschi ℥. β.
Terantur minutissimè & cum melle rosato, & aqua vitæ fiat massa pilularum. Dosis ℥. ij. ad ℥. iij. Purgant humores corruptos viscosos & crassos: corpora à putredine conseruant: conferunt po-

A dagricis, nec non Gallico morbo affectis. *Fiorauanti.*

Pilule saluberrimæ.

R. Myrrhæ electæ, Croci,
Ossis de corde Cerui, Caphuræ,
Spodij, sem. Ocymi ana ℥. β.
Ligni aloes ℥. j. Gr. v.
Boli Armeni cum aqua ros. præparati ℥. j.
Been albi ℥. β. Gr. v.
Flor. Buglossæ ℥. j.
Caryophyllorum, Cort. mal. citri,
Sem. Citri, Zingiberis ana ℥. j.
Ambra griseæ electæ Gr. v.
Hyacinthorum, Granatorum ana ℥. β.
Agarici optimi, Rhabarbari electi ana ℥. j.
Spicæ Indicæ ℥. β.

Aloes hepaticæ elect. & lotæ, ad pondus omnium. Cum aqua Buglossæ fiat massa non nimis spissa. Istæ pilulæ possunt circa administrationem acui cum
C Diagridio, Trochiscorum, Alhand. ana quantum satis est.
Et fermentur pilulæ.

Pilule.

R. Myrobal. Chebulorum ℥. ℥.
Rosarum rubr.
Santali rubri,
Emblicorum,
Cinnamomi electi,
Croci, Cort. mali citri,
Been albi,
Been rubri,
Melissæ ana ℥. j.

Aloes electæ ritèq; ablutæ ℥. xij.
Cum vino fiant pilule: quibus hebdomada qua libet semel vtaris diluculo, eo scilicet pondere, quo naturæ tuæ conueniat, æstate quidem cum aqua rosacea, aliàs verò cum vino. Pituitam & atram bilem euacuant. *Marsilius Ficinus.*

Pilule Galeni ad laxandum.

R. Diagridij ℥. iij.
Colocynthidis, Aloes ana ℥. β.
Myrrhæ ℥. ij.
Mastice ℥. j.
Fæc pilulas cum vino, ad modum ciceris.

Pilule de Elaterio.

R. Aloes ℥. ij. Mastice ℥. j.
Elaterij ℥. iij.
Cum succo cucumeris afinini conficitur. Da iij. vel v. Suauiter ducunt, & principaliter melancholiam, & phlegma purgant siue choleram rebeam. *Nicolaus.*

Pilule aliæ.

R. Aloes lotæ ℥. j.
Myrobal. Emblicorum,
Myrobal. Chebulorum ana ℥. ij.
Mastice, Rosarum rubr. ana ℥. ij.
Cum vino fiant pilulæ. Pituitam, atramq; bilem euacuant. *Mars. Ficinus.*

DE PILVLIS PVRGAN- A
ribus humores mixtos ab
hepate.

Pilule de tribus.

R. Rhabarbari, Agarici,
Aloes lotæ ana ʒ.ij.ʒ.
Syrupi ros. lax. quantum sufficit.
Fiat massa, in charta munda, ceræ liquatæ intin-
cta, seruanda per annum.

Pilule ex Halicacabo.

R. Absinthij, succi Absinthij,
Succi Eupatorii, Aloes,
Myrobal. flauarum, Mastiches,
Crocij, Rhabarbari, Cancami loti,
Asari, Anisi, Cassiæ lignæ,
Sem. Fumaricæ ana ʒ.ij.
Hieræ picræ ʒ.iii.
Aquæ Solani quantum sufficit.
Fiat massa. * Ad febres diuturnas ex humori-
bus varijs ortas, obstructionem hepatis soluunt,
& inde ortum dolorem, & incipientem hydro-
pem: dantur à ʒ. j. ad aur. j.ʒ. *Mesues.*

Pilule ad Hydropem.

R. Spicæ Indicæ, & Romanæ ana ʒ.ʒ.
Agarici, Aristolochiæ, Amomi,
Crocij, Aeris combusti, Epithymi,
Masticis, Hyperici, Costi,
Chamædryos ana ʒ.iii.
Myrthæ, Kerse medicinalis,
Squinanchi, Tithymali ana ʒ. j.
Aloes ʒ. j.
Puluerizetur, & cū aqua fiat massa pilularum.
Dosis ʒ.ij. cum vino. *Galenus.*

Pilule Philagrij.

R. Trochiscorum Diarrhod.
Trochisc. de rhabarbaro ana ʒ.ʒ.
succij Eupatorii,

Succi Spinæ albæ ana ʒ.ij.
Absinthij ʒ. j.ʒ.
Myrobal. citrinorum, sem. Cuscutæ,
Turpeti ana ʒ.ʒ.
Agarici, Aloes ana ʒ. j.
Salis Indi ʒ. j.ʒ.
Confice cum aqua Foeniculi. Dosis ʒ.ij. * Va-
lent ad febres antiquas. *Mesues.*

DE PILVLIS PVRGAN- B
tibus humores mixtos à
toto.

Pilule aggregatiua, maiores.

R. Myrobal. flauarum,
Rhabarbari ana ʒ.ʒ.
Succi Eupatorii,
Succi Absinthij ana ʒ.iii.
Scammonij præparati ʒ.vj.
Myrobal. Chebularum, Indarum,
Agarici, Colocynthidis,
Polypod. ana ʒ.ij.
Turbiti, Aloes ana ʒ.vj.
Masticis, Rosarum rubr.
Salis gemmæ, Epithymi,
Anisi, Zingiberis ana ʒ. j.
Crassiusculè omnia conterantur, & cum electua-
rij. rosar. Mesuæ quantum sufficit, fiat massa, in
charta munda, ceræ liquatæ intincta, seruanda
per annum. Dosis ad ʒ. j. * Valent ad diutur-
nas febres, & vitia capitis, ventriculi, & iecino-
ris. Humores item biliosos, & pituitosos edu-
cunt. *Mesues.*

Pilule aggregatiua, minores.

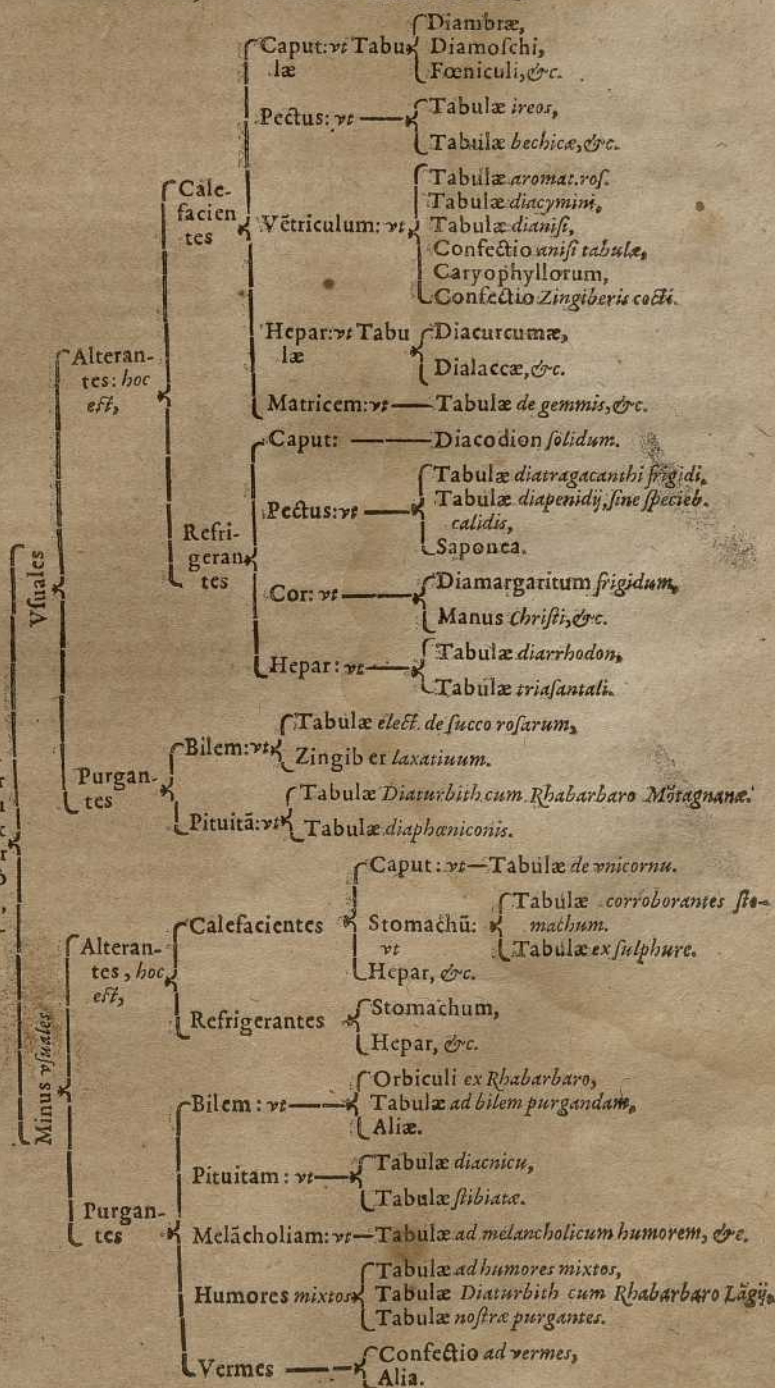
R. Myrobal. Citrinorum, Indorum,
Emblieorum ana ʒ.iii.
Masticis, Anisi, succij Eupatorii,
Succi Absinthij, succij Rosarum ana ʒ.ij.
Rhabarbari ʒ.v.
Spec. Hieræ Picræ Galeni ʒ. j.ʒ.
Cum succo Apij formetur massa. *Mesues.*

De Con-

De Confectionibus aromaticis solidis, tabulis
& rotulis, Sectio XXXIX.

CONFECTIONVM
solidarū alię rotun-
dę sunt. & vocantur
Rotulę, alię sunt fru-
sta aut tabulata, &
dicuntur vulgō Mor-
selli, &c. Frustra verō
sunt vel quadrata,
vel oblonga, &c. Por-
rō tabularum alię

DE TABVLIS CALFA-
cientibus caput. A

Orbiculi diambrae.

R. Spec. Diambrae ʒ. vj.

Sacchari albi in aqua Foeniculi vel Maioranæ
dissoluti ʒ. j.

Saccharum ad exactam perfectionem coquitur:
deinde ab igne remotum, ligneo pistillo agita-
tur, & species iniiciuntur, ac probe miscentur:
postea per plicam lebetis in tabulam, farina vel
pulvere aliquo, vt cinnamomi, stratam, spatula
assidue saccharum pari & æquali quantitate ex-
trahatur: quod decidens placentulæ modo in
orbem concreuit. Si quid verò remanet in le-
bete, durefcit iterum, sed pauca aqua affusa li-
quefcit: deinde extrahatur vt prius. Rotulæ con-
cretæ digitis singillatim auferantur, & farina su-
perficiei inferiori adhærente penicillo aut pan-
no absterfa, in cribrum conijciantur, & vterius
in calido loco exiccantur: in ligneis arculis ex ti-
lia aut similis materia in odora condantur. Postea
in sicco & calido loco reponantur. * Cerebrum,
cor, & stomachum confortant.

Orbiculi diamofchi.

R. Diamofchi ʒ. vj.

Sacchari albi in aqua Foeniculi dissoluti ʒ. j.

Fiant orbiculi, vt antea dictum. * Malis cerebri
frigidis, vertigini, comitialibus, & difficulter spi-
rantibus succurrunt.

Confectio Foeniculi orbiculata.

R. Sacchari albillimi in aqua ros. dissol. ʒ. ʒ. ʒ.
Saccharum ad perfectionem exactam coquitur:
deinde ab igne remotum, diu pistillo agretur,
addantur ʒ.

Olei Foeniculi ʒ. j. vel ʒ. ʒ.

Probe miscentur: deinde per plicam lebetis in ta-
bulam farina stratam, spatula assidue saccharum
pari & æquali quantitate extrahitur. Rotulæ con-
cretæ digitis auferantur, exiccantur, in ligneis ar-
culis condantur, & sicco loco reponantur. * Cap-
itis affectibus conferunt, visum acunt pectus
angustia & difficultati spirandi succurrunt.

DE TABVLIS CALFA-
cientibus pectus.

Tabula diaireos.

R. Spec. Diaireos ʒ. ʒ. ʒ.

Sacchari albi in aqua capill. Veneris vel
Foeniculi dissoluti ʒ. ʒ.

Saccharum ad perfectionem coquitur, agitur,
deinde species miscetur: postea saccharum flui-
dum adhuc in tabulam æqualiter sitam, effundit-
tur, superficiesque eius acie cultri perstringitur:
postquam saccharum induruit, tota massa tollit-
tur, & in suas portiones pro modo linearum fran-
gitur: demum tabulæ in arculis ligneis, sicco lo-
co, reponuntur. * Tussiculosus, difficulter spi-
rantibus auxiliatur, &c.

Orbiculi seu trochisci bechici.

R. Sacchari albillimi ʒ. j.

Sacchari candi optimi, Sacchari penidij ana
Ireos ʒ. j. ʒ. vj. (ʒ. iv.)

Amyli ʒ. ii. ʒ.

Mucilaginis Tragacanthæ cum aqua rosacea
factæ, quantum sufficit.

Formentur trochisci parui, & signentur. * Auxi-
liantur tussiculosus & difficulter spirantibus.

DE TABVLIS EXCAL-
facientibus ventriculum.

Tabula aromati rosati.

R. Specierum aromat. ros. ʒ. ʒ.

Sacchari albi in aqua ros. dissoluti ʒ. ʒ.

Fiant tabulæ, vt supra dictum est. * Ventriculo
imbecillo, aliisque nutritioni deficientebus in-
strumentis succurrunt.

Tabula Diacymini.

R. Spec. Diacymini ʒ. ʒ. vel ʒ. vj.

Sacchari albi in aqua Foeniculi dissoluti ʒ. ʒ.

Fiant tabulæ, eo modo, quo dictum est. * No-
xam ventriculi corrigunt: tussiculosus, difficulta-
ti spirandi, inflationibus sunt adiumento.

Tabula Dianisi.

R. Spec. Dianisi ʒ. ʒ. vel ʒ. vj.

Sacchari albi in aqua Anisi vel Foeniculi dissol-
luti ʒ. ʒ.

Fiant tabulæ secundum artem. * Crassis flatu-
bus in ventriculo natis, eiusdemque perfriçtio-
ni succurrunt.

Confectio anisi tabulata.

R. Sacchari albillimi in aqua rosar. dissolu-
ti ʒ. ʒ.

Coquitur ad perfectionem, deinde ab igne re-
mouetur, pistillo diu agitur, additurque

Olei Anisi ʒ. j. vel ʒ. ʒ.

Miscentur: deinde per plicam lebetis in tabulam
farina stratam spatula assidue saccharum pari &
æquali quantitate extrahitur. Rotulæ concretæ
siccantur, & in ligneis arculis, sicco loco repo-
nuntur. * Ad cruditatem stomachi ex flatibus,
vomitionem, aquam inter cutem, fluorem vteri
album valent, &c.

Confectio Caryophyllorum orbiculata.

R. Sacchari albi, in aqua ros. dissoluti ʒ. ʒ.

Olei Caryophyllorum ʒ. j.

Fiant orbiculi, modo, quo iam dictum est. * Ven-
triculo, icçori & cordi profunt.

Confectio Zingiberis coctæ.

R. Cinnamomi electi ʒ. ij.

Nucis moschatæ ʒ. j.

Caryophyllorum ʒ. iij.

Macis ʒ. j.

Incidentur omnia crasse, adde

Zingiberis tenuissimè triti ʒ. vj.

Sacchari aqua ros. dissoluti ʒ. xvj.

Fiat confectio in morcellis. * Ventriculum fri-
gidum roborat, & firmat. *Augustinus.*

DE TABVLIS EX- A
calfacientibus hepar.

Tabule Diacurcumæ.

R. Spec. Diacinnamomi ʒ. ʒ.

Sacchari albi, in aqua Eupatorii dissol. ℥. ʒ.

Fiant tabulæ, modo suprà dicto. * Hepatis & lienis ægritudines eradicant, hydropem curant.

Tabule Dialaccæ.

R. Spec. Dialaccæ ʒ. ʒ. vel ʒ. vi.

Sacchari albi, in aqua Eupatorii dissol. ℥. ʒ.

Fiant tabulæ secundum artem. * Iecinoris & lienis obstructions, inflationes, & renum durities sanant: aquæ inter cutem causas omnes discutiant, menses mouent, &c.

DE TABVLIS CALFA-
cientibus matricem.

Tabule de Gemmis.

R. Spec. Diagemmæ ʒ. ʒ. vel ʒ. vi.

Sacchari albi in aqua Arthemisæ dissol. ℥. ʒ.

Fiant tabulæ secundum artem. * Malis cordis, ventriculi, cerebri, iccinoris, & vteri frigidis auxiliatur.

DE TABVLIS REFRI-
gerantibus caput.

Diacodion solidum.

R. Caput papaueris albi, mediocri magnitudine, nec nimis viridium, neque supra modum maturorum, num. xx.

Aquæ pluuiæ, aut fontanæ ℥. iiij.

Macerentur horis viginti: deinde coquantur, donec contabuerint capita, & colentur: ad extremum adde sacchari sufficientem quantitatem, & coquantur, vt est artis. * In perurgilijs, & fluxionibus è capite tenuibus valent. *August.*

DE TABVLIS REFRI- E
gerantibus pectus.

Tabule Diatragacanthi frigidi.

R. Spec. Diatragacanthi frigidi, ʒ. ʒ. vel ʒ. vi.

Sacchari albi in aqua violarum dissol. ℥. ʒ.

Fiant tabulæ secundum artem. * Omnibus pulmonum & thoracis vitijs aridis, maximè tabidis, macie confectis, medentur: inflammatione lateris laborantibus, omnibusq; tussibus calidis F & siccis, &c.

Tabule Diapenidij, sine speciebus calidis.

R. Spec. Diapenidij, sine speciebus calidis ʒ. ʒ. vel ʒ. vi.

Sacchari albi, in aqua violarum dissol. ℥. ʒ.

Fiant tabulæ secundum artem. * Valent aduersus omnem thoracis noxam, tussim à calore contractam, vocis iacturam: tabidis deniq; & purulenta excreantibus succurrunt.

Saponea.

R. Amygdal. dulcium mundatarum ʒ. ij.

Amyli purissimi & noui ʒ. ʒ.

Sacchari albi elari ℥. j.

Ex hoc saccharo nouem vnciæ fumantur cum contusis amygdalis, quæ simul mixta per densum setaceum percolantur, & ad ignem suspendantur: cumq; spissari amyllum cõperit, tum reliquæ tres sacchari vnciæ ad prædictam compositionem addantur, & ad perfectam cocturam redigantur: ad quam cum peruenerit, in bolos, quos morsellos vocant, fingatur. Minorior coctura linctus formam induit. Prodest ad pectoris vitia, tenues destillationes à capite ad subiectas partes emanantes in crassat, tussim sedat, pectus mundat, ac roborat. *August.*

DE TABVLIS REFRI-
gerantibus cor.

Tabule diamargaritonis frigidi.

R. Spec. Diamarg. frig. ʒ. ʒ.

Sacchari albi in aqua ros. dissoluti ℥. ʒ.

Fiant tabulæ secundum artem. * Omnem virium imbecillitatem firmant, cor confortant, &c.

Manus Christi Perlata.

R. Sacchari clarificati ℥. j.

Aquæ rosarum ℥. ʒ.

Margaritarum minutissimè citarum ʒ. ʒ.

Saccharum & aqua rosacea coquantur simul, dum aqua euanescat, & saccharum iustam crassitiem cõsequatur: in fine margaritæ adduntur, atq; super marmor, vel tabulam farina stratam, infunditur, & rotula formantur. * Medentur deiectis viribus, ardentibus febribus, & imaginationes falsas abolent.

DE TABVLIS REFRI-
gerantibus hepar.

Tabule Diarrhodon.

R. Spec. Diarrhodon Abbatis sine spec. calidis ʒ. ʒ. vel ʒ. vi.

Sacchari albi, in aqua Endiuicæ dissoluti ℥. ʒ.

Fiant tabulæ secundum artem. * Valent aduersus ventriculi calorem, iccoris, lienis, pulmonumque, contra viscerum dolores, & omnem totius corporis noxam à calore proficientem.

Tabule Triasantali.

R. Spec. Triasantali ʒ. ʒ. vel ʒ. vi.

Sacchari albi, in aqua Cichonij dissoluti ℥. ʒ.

Fiant tabulæ secundum artem. * Pollent aduersus iccoris & ventriculi calorem mirum in modum: tabidis & regio morbo correptis profunt.

DE TABVLIS PVR-
gantibus bilem.

Tabula ex electuario de succo

Rosarum.

R. Spec. Electuarij de succo Rosarum ʒ. vi.

R. Sacchari albi in aqua endiuixæ dissoluti ℥.β. A
vel ℥.iv.

Fiant tabulæ quadratæ ponderis drachmarum
quatuor. Datur ℥.β. * Flauam bilem purgant
citra molestiam.

Zingiber laxatiuum.

R. Zingiberis ℥.ij.
Cinnamomi, Caryophyll. ana ℥.j.
Nucis moschata, Galangæ ana ℔.j.
Crocī G. xiv.
Turbith ℔.j. β.
Diagridij ℥.iij.
Sacchari ℥.iv.

Fiat confectio in morfellis. *Augustani.*

DE TABVLIS PURGAN-
tibus pituitam.

Tabule Diaturbith cum Rhabarbaro.

R. Turbith optimi ℥.j.
Zingiberis ℥.j. β.
Hemodactylorum ℥.j.
Rhabarbari ℥.x.
Diagridij ℥.β.
Santalī albi, Sātali rubri, Violarum ana ℥.j. β.
Masticis, Anisi, Cinnamomi, Croci ana ℥.β.
Sacchari albi ℥.j. ℥.ij. ℥.ij.

Fiant tabulæ. * Flauam bilem & pituitam edu-
cit, atque aqua inter cutem laborantibus miri-
ficè confert, ad neruos etiam efficacissimum est
medicamentum, & valde idoneum. *Barr. Mon-*
zagnana.

Tabule Diaturbith.

R. Spec. Diaturbith maioris ℥.vj.
Sacchari albi in aqua rosarum dissoluti ℥.β.
vel ℥.iv.

Fiant tabulæ secundum artem. Datur ℥.β. * Hu-
mores phlegmaticos purgant.

Tabule Diaphœniconis.

R. Dactyl. triduo aceto maceratorum nu. vj.
Sem. Libiffici ℥.ij
Pinearum, Amygdal. dulcium ana ℥.xv.
Turbith ℥.xj.
Diagridij ℥.xj.
Sacchari candi ℥.ij.
Piperis longi, Zingiberis, fol. Rutæ siccatorū,
Cinnamomi, Macis, Fœniculi, Anisi,
Dauci, Galangæ, Ligni Aloes ana ℥.j
Sacchari ℥.j.

Fiat confectio solida, vt est artis. Ista confectio
plerisq; Medicis est vsui: Idem quod liquidū po-
test, est tamen paulò grarius altero. Et quia Libi-
ffici semen nauſeam mouet, substitui rectè pote-
ri Ligusticum verum, aut cardamomi semen.

Tabule Diaphœniconis, aliter.

R. Spec. Diaphœniconis ℥.vj.
Sac hari albi, in aqua ros. dissoluti ℥.iv.
Fiant tabulæ secundum artem. Datur ℥.β. * Fe-
bribus compositis & diurnis auxiliantur: bi-
lem enim flauam & pituitam ducunt. Colicis
& cruciatibus mirificè conferunt.

DE CONFECTIONIBVS

Solidis minus vsualibus.

DE TABVLIS CALFA-
cientibus caput.

Tabule ex Vnicornu.

R. Succini albi, Vnicornu ana ℥.β.

Margaritarum ℥.j.

B Ambari G. iij.

Sacchari in aqua cinnamomi dissoluti ℥.x.

Olei anisi G. iv.

Olei succini G. ij.

Fiat confectio in orbiculis. *Crato.*

Tabule saluberrima.

R. Cinnamomi, Zingiberis ana ℥.j. β.

Nucis moschata, Caryophyllorum,

Piperis longi ana ℥.j.

Maceris, Galangæ ana ℥.j.

C

Distamni, Zedoaria, Calami aromatica ana ℥.j.

Pimpinellæ, Angelicæ ana ℥.j.

Rhabarbari opt. ℥.β.

Rhopontici ℥.ij.

Crocī ℥.β.

Sacchari in aqua rosar. dissol. ℥.j. ℥.j.

Fiant tabulæ. * Cerebrum & memoriam confort-
tant, vertiginem, prauasq; melâcholias tollunt:
sanguinem purificant, & mundant; cor roborât:
appetium generant: alium lavant: tussiculosis
& phthisicis mirè conferunt: apostemata calida,
& pectoris vlcera sanant: cordis districcionem
dissoluunt: omnibusq; alijs membris profunt, &
vitam producunt. *Hieron. Brunsvicensis.*

DE TABVLIS CALFA-
cientibus stomachum.

Tabule confortantes & exiccantes sto-
machum.

R. Spec. Aromat. ros. ℥.ij.

Spec. Diarrhod. Abb. ℥.j.

Sacchari albi dissoluti in aqua menthæ ℥.iij.

Fiant tabulæ secundum artem ponderis ℥.ij.
Rondeletius.

Tabule sulphurata nostra.

R. Florum Sulphuris ℥.iij.

Sacchari albi in aqua ros. dissoluti ℥.iij.

Olei Fœniculi G. xv.

Moschi G. ij.

Fiant tabulæ secundum artem. * Paralyſi atque
colicæ passioni conferunt.

Tabule alie confortantes ventri-
culum.

R. Spec. Imperialium ℥.β.

Pinearū electarum, & subtiliter incisarū ℥.ij.

Spec. Aromat. ros. ℥.j. β.

Sacchari in aqua rosarum dissoluti ℥.xij.

Olei Cinnamomi G. iij.

Moschi G. ij.

Fiat

Sed mio entieſero no me castrey con l'apenas profes

Fiat cōfectio in morsulis secundū artem. *Ioan. A. nes. Crato.*

Morselli confortantes.

℞. Pincarum præparatarum ʒ. iij.
Amygdal. dulcium ʒ. ij. β.
Cinnamomi electi ʒ. v.
Caryophyllorum ʒ. β. Macis ʒ. j.
Phisticorum viridium ʒ. j. β.
Zingiberis albi, incisi ʒ. ij.
Margaritarum præparatarum ʒ. β.
Foliorum auri num. iij.
Sacchari albi, in aqua ros. dissoluti ʒ. vij.
Fiant morselli quadrati secundū artem. *Langius.*

Morselli confortantes mirum in modum.

℞. Spec. Aromat. ros. ʒ. j.
Spec. Diarrhod. Abb. ʒ. β.
Spec. Diambra ʒ. j.
Cinnamomi electi ʒ. j.
Zingiberis ʒ. iij. β.
Macis incise ʒ. β.
Santali citrini ʒ. β.
Pincarum mundatarum ʒ. iv.
Sacchari opt. in aqua ros. dissoluti ℥. β.
Fiant morselli s. a. *Aromatarius quidam Vlmensis.*

Confectio pnicata confortans.

℞. Pincarum præparatarum ʒ. j. β.
Phisticorum viridium ʒ. vij. β.
Foliorum auri num. xv.
Margaritarum præparatarum ʒ. j. β.
Sacchari in aqua rosarum dissoluti ʒ. xij.
Fiant tabulæ quadratæ secundū artem. *Langius.*

Tabule confortantes, aliæ.

℞. Sacchari albissimi, in aqua rosarum dissoluti ʒ. iv.
Olei Caryophyllorum G. ij.
Coralli rubri præparati ʒ. j.
Moschi G. ij.
Fiat cōfectio in orbiculis secundū artem. *Ioan. Crato, Medicus Cesareus.*

Morselli ad impinguanda corpora emaciata.

℞. Pulpæ caponum elixorum,
Pulpæ Perdici ana ʒ. β.
Nucleorum pini, Pistacorum in vino maluatico maceratorum ana ʒ. β.
Amygdal. dulcium ʒ. j.
Cinnamomi, Caryophyllorum,
Nucis moschatæ ana ʒ. j. β.
Sacchari fini q. s.
Fiant s. a. morselli. *Hieron. Mercurialis.*

DE TABVLIS REFRIGERANTIBUS STOMACHUM.

Tabula orificium stomachi claudentes, & corroborantes.

℞. Coriandri præparati ʒ. j.
Cinnamomi electi ʒ. ij.
Coralli præparati ʒ. j.

Santali albi, Mastiches ana ʒ. j.
Sacchari albi, in aqua rosarum dissoluti ʒ. x.
Conseruæ rosarum ʒ. β.

Fiat cōfectio in morsulis secundū artem. *Crato.*

DE TABVLIS REFRIGERANTIBUS HEPAR.

Tabula ad Hepatis refrigerationem.

℞. Conseruæ flor. Cichorij,
Flor. Nénupharis ana ʒ. j.
B Spec. Triasantali, Diatrag. frig. ana ʒ. ij.
Sacchari albi, in aqua endiuicæ dissoluti ʒ. iv.
Fiant tabulæ secundū artem. *Rondeletius.*

Tabula nostra, ad lepram.

℞. Trochiscorum de Vipera ʒ. ij.
Margarit. præparat. ʒ. β.
Spec. aromat. ros. ʒ. j.
Fol. auri. num. cc.
Sacchari in aqua ros. dissoluti ʒ. iij.
Fiant rotulæ auro obductæ.

DE TABVLIS PURGANTIBUS BILEM.

Orbiculi ex Rhabarbaro.

℞. Sacchari albi, in aqua cinnamomi dissoluti, & ad perfectionem cocti ʒ. iv.
Extracti rhabbarari, in succi rosarum drachmis duabus dissoluti ʒ. j.
Rhabbarari subtiliter puluerizati, atq; in aqua cinnamomi humectati ʒ. ij.
D Fiant tabulæ secundū artem. *Ioannes Crato.*

Tabule ad purgandum bilem aliæ.

℞. Mannæ electæ ʒ. iv.
Succi Rosarum rubrarum ℥. ij.
Conseruæ Buglossi, Conseruæ Cysij ana ʒ. ij.
Diagridij ʒ. vj.
Sacchari albi q. s. e. ad placentulam formandam: quæ diuidetur in tabellas singulas ʒ. β. pendentibus. *Andernacus.*

Tabula ad bilem aliæ.

℞. Santali citrini, albi, rubri, Gallie moschatæ,
Trochiscorum oxyacanthæ ana ʒ. iij.
Mannæ ʒ. iij.
Succi rosarum rubr. ℥. j. β.
Conseruæ Cichorij,
Conseruæ Boraginis ana ʒ. ij.
Diagridij ʒ. j.
Sacchari albi quantum sufficit.

Fiant tabellæ secundū artem drachmas duas aut tres pendentibus, pro robustioribus: pro imbecillioribus ʒ. j. dari possunt. *Andernacus.*

Aliæ.

℞. Spec. Diamoschi ʒ. j.
Spec. Diarrhod. Abb. Calami aromat. ana ʒ. j.
Rhabbarari electi ʒ. j.
Diagridij ʒ. ij. β.
Sacchari in aqua ros. dissoluti ʒ. iij. vel ʒ. iv.
Fiant tabulæ. *Datur ʒ. β. A. quodam Italo.*

Tabula nostra purgantes.

℞. Sacchari in aqua ros. dissoluti ʒ. iij.

Quintæ essentia, scammonij, q. s. fiant rotulæ. **A**

DE TABVLIS PVRGAN-
tibus pituitam.

Tabula diacnicu.

R. Diatragacanthi frigidi ℥. β.
Carnis Cotoneorum ℥. j.
Zingiberis albi ℥. ij.
Medullæ seminis Cnici ℥. iv.
Diagridij ℥. iij.
Turpeti albi ℥. vj.
Manræ, Mellis rosati colati ana ℥. j.
Sacchari optimi ℥. x.

Parentur tabellæ, pendentes ℥. β. singulæ. *Andernacus.*

Tabula Stibiata nostræ.

R. Stibij seu Antimonij præparati ℥. ij.
Gummi Tragacanthi ℥. j.
Sacchari albi in aqua ros. dissoluti ℥. iij.
Olei Anisi G. xv.

Fiant tabulæ secundum artem, pendentes ℥. j. singulæ pro robustioribus: imbecillioribus verò ℥. β. vel ℥. ij. exhibere soleo. * Purgant per vomitum & aluum valenter.

Tabula nostræ de stibio, aliæ.

R. Vitri antimonij ℥. vj.
Pul. tragacanthi ℥. iij.
Sacchari in aqua ros. dissoluti, & ad perfectionem cocti ℥. β.

Fiant tabulæ. Dosis à ℥. j. vsq; ad ℥. j. β. Purgant per vomitum & aluum vehementer.

DE TABVLIS PVRGAN-
tibus melancholiam.

R. Succi Cotoneorum,
Mellis opt. despumati ana ℥. j. β.
Caryophyllorum, Zingiberis, Cinnamomi ana ℥. j.
Conseruæ Buglossi, Cirsij, Violarum ana ℥. ij. **E**
Epithymi, fol. Senæ ana ℥. β.
Veratri nigri ℥. vj

Ex saccharo fingantur tabellæ parvæ, drachmas duas pendentes. *Andernacus.*

TABVLAE PVRGAN-
tes humores mixtos.

R. Spec. electuarij Diacnicu ℥. β.
Spec. elect. Diaturbcti cum rhabarbaro ℥. vj.
Sacchari ℥. iij. β.
Redigantur in placentulas, drachmas tres pendentes. *Andernacus.*

Vel.

R. Rad. Turpethi gum.
Scammon. præpar. ana ℥. j.
Medullæ sem. Carthami ℥. β.
Spec. diatrag. frig.
Zingib. Cinnamo. electi ana ℥. ij.
Carnis Cydoniorum,
Corticis citri sicci ana ℥. j.
Sacchari candi ℥. j.

Sacchari albi dissoluti in aq.
Rosarum ℥. x.

Fiant Tabellæ. Dosis est à ℥. j. β. ad ℥. ij. β. mixtos ducit humores, maximè tamen serofos. *Cassparus Bauhinus.*

Tabule diaturbith cum Rhabarbaro.

R. Turbith in oleo amygdal. per noctem macerati ℥. v.
Zingiberis, Cinnamomi ana ℥. j.
Caryophyllorum ℥. iij. β.
Agarici trochiscati ℥. j. β.
Fol. senæ ℥. ij. ℥. β.
Hermoadactylorum ℥. ij.
Rhabarbari ℥. iij.
Schœnanthi ℥. j.
Galang. Macis ana ℥. ij.
Diagridij ℥. iij. β.
Sacchari in vino citoniorum & aqua ros. dissoluti ℥. xvij.

C Fiant tabulæ. Dosis ℥. β. *Ioan. Langius.*

Tabula nostræ purgantes.

R. Spec. aromat. ros. ℥. β.
Cinnamomi electi, Zingiberis ana ℥. β.
Macis, Galangæ, Calami aromat. ana ℥. β.
Rhabarbari electi ℥. j. β.

Spicæ Indicæ ℥. β.
Turbith. opt. ℥. iij.
Agarici Trochif. ℥. ij.
Fol. Senæ mundat. ℥. iv.
Diagridij ℥. ij. β.

Tragacanthæ, Masticeis ana ℥. β.
Sacchari in aqua cotoneorum dissoluti ℥. ix.
Olei Caryophyllorum ℥. β.
Olei Cinnamomi G. v.
Dosis ℥. ij.

Fiant tabulæ pondere ℥. ij.

Morselli præcipua membra fouentes, & purgantes nonnihil.

R. Cinnamomi electi ℥. β.
Myrobal. Chebularum, Myrob. Emblicarum ana ℥. ij.

Croci, Rosarum ana ℥. j.

Santali rub. ℥. ij.

Coralli rub. ℥. j.

Sacchari albiss. in aqua ros. & succo citri dissoluti q. s. est.

Moschi, Ambreæ ana ℥. j.

Formentur morselli auro obducti. *Mars. Vicinus.*

F DE TABVLIS VERMES
necantibus.

Confectio ad Vermes.

R. Seminis Sancti ℥. j. β.
Farinæ lupinorum ℥. j.
Diptami albi, Indici ana ℥. β.
Cornu cerui vsti, & præparati, Scordij veri ana ℥. j. β.
Croci ℥. β. G. vj.
Sacchari albi, aqua Absinthij diluti q. s. est.
Fiat confectio in morsellis. *Augustani.*

Aliæ.

Alia.

R. Sem. Cinæ ʒ.ij.

Rad. Filicis, rad. Graminis, Diptami albi
ana ʒ.ij.

Cornu cerui vsti, Rhabarbari ana ʒ.ij.

Sacchari in aqua graminis diluti ʒ.vi.

Fiant tabulæ. *Augustani.*DE TABVLIS CON-
tra pestem.

R. Fragment. Sapphiri, Hyacinthi, Smaragdi,

Rubini, Granati, vel vnionum tantundem,

Rad. Bistortæ, Angelicæ, Tormētillæ, Carling.

Foliorum Cardui benedicti ana ʒ.ij.

Rasuræ eboris, cornu cerui,

Coralli rubri, Carabæ ana ʒ.iiij.

Boli Armeni ʒ.ij.

Doronici, Zedoariæ,

Caryophyllorum,

Rad. Cyperi, Schœnanthi,

Rosar. rubrarum ana ʒ.ʒ.

Folior. Melissæ, Ocymi,

Crocii ana gra. xv.

Sacchari soluti in aqua rosarum quantū fatis.

A Fiat electuarium tabulatum. *Dalechampius.*

Aliud.

R. Pulueris rosarum rubrarum ʒ.ij.

Coralli rubri, Margaritarum,

Cornu cerui, Spodij ana ʒ.ij.

Corticis citri sicci,

Rad. Angelicæ,

Macis ana ʒ.ʒ.

Sacchari soluti in aqua rosarum quantum

fatis.

B Fiant Tabellæ. *Ioban. Bauhinus Iunior.*

Aliud.

R. Pulv. Rosarum rubrarum,

Boli preparati ana ʒ.ij.

Coralli rubri, Margaritarum,

Cornu cerui, Spodij ana ʒ.ʒ.

Rad. Angelicæ, Carlinæ,

Macis ana ʒ.ij.

Crocii ʒ.ij.

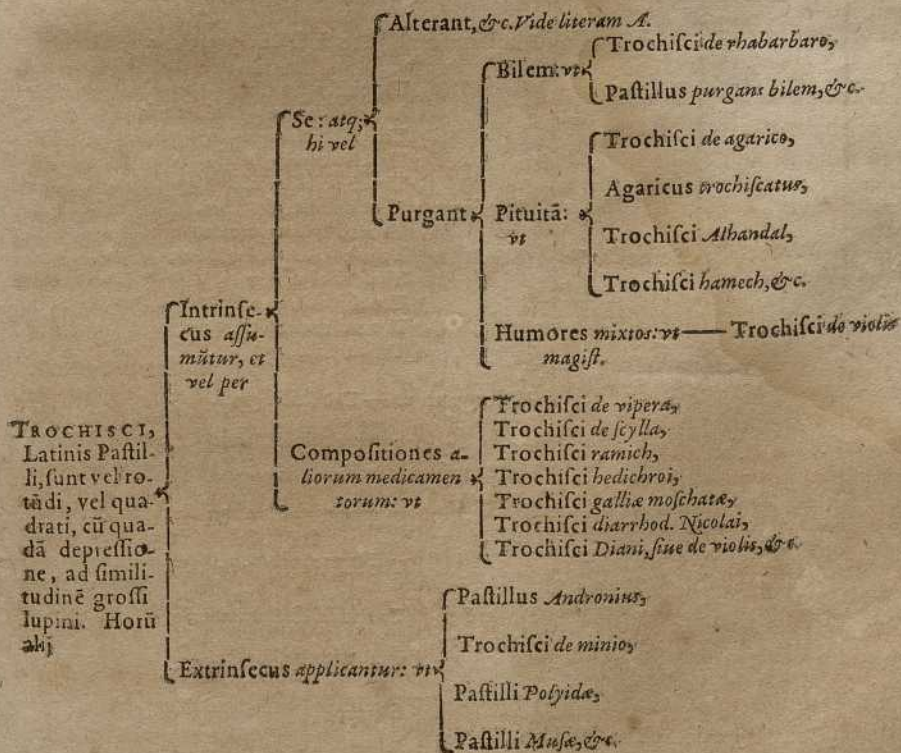
C Foliorum Melissæ, Ocimi ana ʒ.ʒ.

Sacchari in aqua rosarum dissoluti quantum

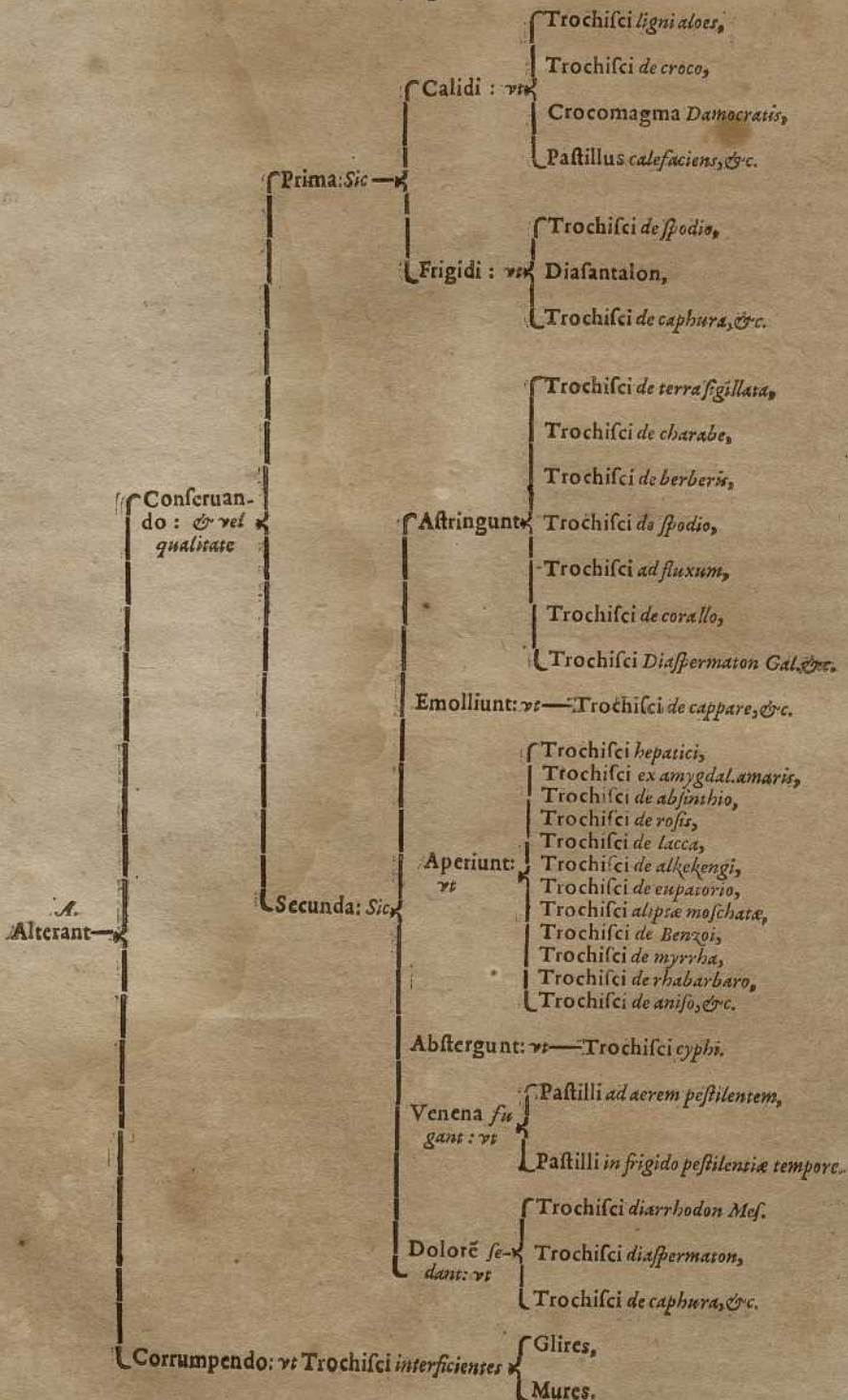
fatis.

Fiat Electuarium tabulatum: vel cum Tragacantha addito paruo Moscho, fiant Trochisci. *Idem.*

De Trochiscis, Sectio XL.

DE TROCHISCIS A

calidis.

Trochisci ligni aloes.

R. Ligni aloes, Rosarum rub. ana ʒ.ij.
Mastiches, Cinnamomi, Caryophyllorum,
Nardi Indicæ, Macis, Nucis moschatae,
Cubebærum, Cardamomi minoris, maioris,
Pastinacæ, Galliæ moschatae,
Corticis Citri ana ʒ.ʒ.β.
Moschi, Ambræ ana ʒ.β.
Mellis passulati quantum sufficit.

Formentur trochisci. Siccantur in umbra, & seruentur in charta, ceræ liquatæ intincta. Durant annum vnum. * Ventriculum, cor, hepar imbecille roborant: ob id valent ad oris fetorē, pulsum cordis, & syncopen, & hydropem. *Mesues.*

Trochisci de croco.

R. Croci ʒ.iiij.
Rosarum rubrarum, Ammi, Myrrhæ ana ʒ.ʒ.β.
Ligni aloes ʒ.ij.
Aquæ rosacæ quantum sufficit.

Fiant trochisci. *Nicolaus.*

Crocomagma Damocratis.

R. Croci ʒ.c.
Myrrhæ, Rosarum rub. ana ʒ.l.
Amyli, Gummi Arabici ana ʒ. xxx.
Vini quantum sufficit.

Fiant trochisci. *Galenus.*

Pastillus calēsariens, ad vitia ven- tris ex frigore.

R. Absinthij, semin. Apij, Anisi, Cinnamomi,
Cassæ odoratæ ana ʒ.iiij.
Myrrhæ, Spicæ Indicæ, Castorei ana ʒ.j.
Piperis longi, Lachrymæ papaueris, Croci
ana ʒ.ij.

Succi Fœniculi quantum sufficit.

Fiant trochisci. *Andernacus.*

DE TROCHISCIS E

frigidis.

Trochisci de spodio.

R. Rosarum rubrarum ʒ.ʒ.β.
Spodij ʒ.x.
Sem. Acetosæ ʒ.vj.
Sem. Portulacæ, Coriandri præparati,
Sumach ana ʒ.ij.β.
Amyli vsti, Balaustrorum, Berberis ana ʒ.ij.
Gummi Arabici assati ʒ.ʒ.β.
Agrestæ quantum sufficit.

Fiant trochisci. Seruantur in annum. * in febribus biliosis cū alui fluore efficaes sunt: inflammationem ventriculi & hepatis, & sitim continentiam sedant. *Mesues.*

Trochisci Santalorum.

R. Trium Santalorum ana ʒ. iix.
Spodij, sem. Cucumeris,
Sem. Cucurbitæ, sem. Citrulli,
Sem. Portulacæ, Boli Armeni ana ʒ. iv.
Rosarum ʒ. vj.

Berberorum aut succi eius ʒ. iij.
Caphuræ ʒ.β.

Aquæ portulacæ quantum sufficit.
Formentur trochisci. Seruantur in annum. * Ad febrem ardentem, ventriculi & hepatis intemperiem calidam, & sitim dantur lacte acido, aut omphacio, aut succo acido citri, aut succo ribes. *Mesues.*

Trochisci Santalorum alij.

R. Santalorum citrinorum ʒ. ij.
B Gummi Arabici, sem. Citrulli ana ʒ. j.
Sem. Laetucæ, sem. portulacæ, Tragacanthi,
Succi Glycyrrhizæ ana ʒ.β.
Fac trochiscos: vt ere, vt prius. *Mesues.*

Trochisci de caphura.

R. Fol. ros. rub. ʒ.β.
Spodij ʒ. ij.
Santali citrini ʒ. ij.β.

C Croci ʒ. j.
Glycyrrhizæ ʒ. ij.
Sem. Citrulli, Melonis, Cucumeris,
Cucurbitæ, Tragacanthæ, Gummi Arabici,
Nardi Indicæ ana ʒ. j.
Ligni Aloes, Cardamomi maioris,
Amyli, Caphuræ ana ʒ. ij.
Sacchari albi, Mannæ ana ʒ. iij.
Mucilag. sem. Psyllij, cū aqua ros. extra de q. f.

Formentur trochisci. Durant annū. * Ad febres ardentes, bilis & sanguinis feruorem, ventriculi & hepatis intemperiem calidam, & ab his sitim inexpectam, iterum quoq; ac phthisis & hecticam conferunt. *Mesues.*

DE TROCHISCIS

astringentibus.

Trochisci de terra sigillata.

R. Sanguinis draconis, Gummi Arabici assati,
Trochiscorum Ramihi, Rosarum rub.
Sem. Rosar. Amyli assati, Acaciæ, Lapidis hæ-

E matitis,
Hypocistidis, Balaustrorum, Boli Armeni,
Terræ sigillatæ, Coralli rub. Charabæ ana ʒ. j.
Spodij, Margaritarum, Tragacanthæ,
Sem. Papaueris nigri ana ʒ. j.β.
Sem. Portulacæ, Cornu cerui vsti,
Thuris, Gallarum, Croci ana ʒ. ij.
Aquæ plantag. quantum sufficit.

Qui volet cum opio, addat Opij ʒ. ij.
Formentur trochisci. Seruantur in charta, Ceræ liquatæ intincta, ad annos duos. * Sunt admodum efficaes ad sputū sanguinis cū aqua plantaginis poti: ad fluorem verò sanguinis è naribus fronti illiti, ad menses immoedicos vtro iniecti: vel pubi illiti: ad mictum sanguinis, in vesicam iniecti. & ad alias hæmorrhagias: parti sanguine fluenti impositi. *Mesues.*

Trochisci de Charabe.

R. Charabæ ʒ. ix.
Cornu cerui vsti, Gummi Arabici assati,
Coralli rubri vsti, Tragacanthæ,
Acaciæ, Hypocistidis,

Balaustiorum Mastiches, Laccæ,
Papaueris nigri affati ana ʒ. iij.
Thuris, Croci, Opij ana ʒ. ij. G. xv.
Mucilaginis psyllij quantum sufficit.

Formentur trochisci. Seruantur in charta, ceræ
liquatæ intincta. Durant annos duos. * Vtiles
sunt ad constringendum sanguinem vndecunq;
fluentem, menstrua, sputum, fluxum sanguineū,
& hæmorrhoidalem: & consolidant vlcera pe-
ctoris & pulmonis. *Mesues.*

Trochisci de Berberis.

R. Berberis ʒ. ij.
Spodij, Ligni aloes, seminis Acetosæ, Masti-
ches,
Galliæ moschatæ, Nardi Indicæ ana ʒ. j.
Gummi Arabici ʒ. iij.
Rosarum rubrarum ʒ. v.
Aquæ rosarum quantum sufficit.

Formentur trochisci. Siccantur in vmbra. Ser-
uantur in papyro munda. ceræ liquatæ intincta,
per annum. * Valent ad intemperiem calidam,
fluorem alui, & hepatis dolorem. *Mesues.*

Trochisci ad fluxum.

R. Balaustiorum,
Cort. glandiū, aceto maceratorū & tostorū,
Rhois, Baccarū Myrti, Hypocistidos ana ʒ. ij.
Cymini Carmani,
Gallarum aceto maceratarum & tostarum,
Capitum Granatorum, Fructus Tamaricis,
Macis, Xyloaloes, Galliæ aromaticæ,
Mastiches, Spicæ Indicæ ana ʒ. j.
Sem. Oxalidis, Gummi, Boli Armeni,
Sem. Vuæ, Passerum tostorum ana ʒ. j. β.
Sem. Coriandri, aceto macerati & tosti ʒ. ij.
Vini Pontici quantum sufficit.

Formentur trochisci ponderis ʒ. j. quorum vnus
datur cum syrupo cidoniorum, vel aliquo succo
styptico. *Mesues.*

Trochisci alij ad idem cum exulceratione intestinarum.

R. Spodij ʒ. vij.
Sem. Rosarum, Balaustij,
Rosarum, Acaciæ,
Sanguinis draconis ana ʒ. ij. β.
Sem. Acetosæ ʒ. j. β.
Oxyacanthæ, Carnis Rhu, sem. Plantaginis,
Sem. Portulacæ affati ana ʒ. j. G. x.
Gummi affati ʒ. j.

Fiant trochisci ponderis ʒ. β. * Dantur cum de-
cocto hordei excorticati. *Idem.*

Trochisci de Corallo.

R. Coralli rubri, Cinnamomi, Myrrhæ,
Amomi, sem. Papaueris albi ana ʒ. β.
Schenanthi, Croci ana ʒ. ij.
Camarinum aromatici, Xylobalsami, Cassiæ, Folij,
Mastiches, Phu, Pollij montani, Afari,
Pedis columbini ana ʒ. j. Vini q. s.

Formentur trochisci. * Sanguinolenta excrean-
tibus, dysentericis, cœliacis, cibū fastidiantibus
mirè subueniunt. *Nicolans.*

A Diacorallu Galeni.

R. Coralli rubri, Terræ Samiæ ana ʒ. j.
Balaustiorum Amyli,
Terræ Lemniæ ana ʒ. β.
Sem. Hyoscyami, Opij,
Hypocistidis ana ʒ. ij.
Succi Plantaginis quantum sufficit.

Formentur trochisci. Siccantur in vmbra, & fer-
uantur in charta munda, ceræ liquatæ intincta,
ad annos duos. * Ad eadem efficac. *Galenus.*

B Trochisci de Agno casto.

R. Agni casti, Tamaricis ana ʒ. v.
Sem. Endiuicæ, sem. portulacæ ana ʒ. ij. β.

Formentur trochisci cum aqua scolopendrij. Nō
sunt in vsu, possent tamen in feminis profluio
seu gonorrhœa, & alijs eiusmodi vitijis commo-
dè administrari. *Rhafs.*

Trochisci Diaspermaton, Galeni.

R. Sem. Apij,
Sem. Amios ana ʒ. β.
Sem. Anisi, sem. Fœniculi ana ʒ. ij.
Opij, Cassiæ ana ʒ. j.

Cum aqua pluuiæ formentur trochisci. * Dan-
tur ex passo, aut aqua, ad omnes internos affe-
ctus pleuriticis, & sanguinem reicâtibus con-
ferunt, dolorem sedant.

Trochisci ad Phthisim, & vlcera pulmonis.

R. Balaustiarum, Ros siccarum ana ʒ. β.
Sanguinis drac Medullæ tritici,
Olibani ana ʒ. ij.
Gummi Arabici, Tragacanthi,
Masticis ana ʒ. iij.
Acaciæ, Croci ana ʒ. β.
Carabæ, Myrrhæ ana ʒ. j.
Anarcinæ ʒ. v.

Terantur & conficiantur cum miua cydoniorū,
deinde fiant trochisci aur. j. pendentes. excien-
tur in vmbra, & dentur in potu. *Anicema.*

DE TROCHISCIS emollientibus.

Trochisci de Capparibus.

R. Cort. rad. Capparidis, sem. Agni ana ʒ. vj.
Sem. Nigellæ, Calamenthi, succi Eupatorii,
Acori, Amygdal. amat. Foliorum Rutæ,
Aristolochiæ rotundæ, sem. Nasturtij,
Ammoniæ ana ʒ. ij.
Cypeti, Ceterach ana ʒ. j.

Ammoniacum dissoluito, & reliqua tritratō:
deinde fiant trochisci. Seruantur in annū, in char-
ta mūda, ceræ liquatæ intincta. * Ad splenis du-
ritiem & flatus eius dissipandos valent. *Mesues.*

DE TROCHISCIS aperientibus.

Trochisci hepatici, Asclepiadii.

R. Anisi, sem. Apij, Afari Amygdalarum, Ab-
sinthij ana ʒ. β.
Aquæ pluuiæ quantum sufficit.

Formentur

Formentur trochisci. * Hepaticos iuuant: habēt A enim vim hepar expurgandi per vrinas: dantur cum vino, febrientibus cum aqua. *Galenus.*

Pastilli ex amygdalis amaris.

R. Anisi, Apij, Afari, comarū Absinthij, Amygdal. amararum ana ʒ. ij.

Aquæ quantum sufficit.

Formentur pastilli. * Idem præstant. Dantur febri earentibus ex multo, febrientibus cum hydromelite. *Paulinus.*

Trochisci de Absinthio.

R. Rosarum, Absinthij, Anisi ana ʒ. ij.

Rhabarbari, succi Eupatorij, Afari,

Sem. Apij, Amygdal. amararum,

Nardi Indicæ, Mastiches,

Folij seu Spicæ Romanæ ana ʒ. j.

Succi Endiuicæ quantum sufficit.

Formentur trochisci, in charta munda, ceræ liquatæ intincta, seruandi per annum. * Obstructiones ventriculi & hepatis, & ab his dolorem & febres antiquas tollunt, dictas partes, reliquasq; nutritorias roborant, ac appetentiam excitant. *Mesues.*

Trochisci de Rosis, Rhafis.

R. Rosarum rubrarum ʒ. ʒ.

Ligni aloes ʒ. ij.

Mastiches ʒ. j. ʒ.

Absinthij, Cinnamomi,

Nardi Indicæ, Casiæ,

Schœnanthi ana ʒ. j.

Vini antig. & decoctionis quinq; radicū q. l.

Formentur trochisci. Durant annū vnum. * Sunt efficaces ad multos affectus, præsertim ad ventriculi dolorem, malam coctionem, febres antiquas, hydropem incipientem, & illos maximè, quibus forma corrumpitur. *Mesues.*

Trochisci de Lacca.

R. Laccæ, succi Glycyrrhizæ,

Succi Eupatorij, Absinthij,

Berberis, Rhabarbari,

Aristolochiæ longæ,

Costi, Afari, Amygdal. amararum,

Rubiæ, sem. Apij, sem. Anisi,

Schœnanthi ana ʒ. j.

Vini quantum sufficit.

Formentur trochisci. Siccantur in vmbra & reponuntur in charta munda, ceræ liquatæ intincta. Durant annum vnū. * Valent ad obstructiones hepatis & lienis, & inde natas febres varias antiquas, & ascitent per vrinas mouent. *Mesues.*

Trochisci de Alkekengi.

R. Fructus Alkekengi ʒ. ij.

Sem. Citrulli, sem. Cucumeris,

Sem. Cucurbitæ ana ʒ. ij. ʒ.

Boli Armeni, Gummi Arabici,

Thuris, Sanguinis draconis,

Sem. Papaueris albi, Amygdal. amararum,

Succi Glycyrrhizæ, Tragacanthæ,

Amyli, Pinearum mundat. ana ʒ. vj.

Sem. Apij, Carabæ, Terræ sigillatæ,

Sem. Hyoscyami, Opij ana ʒ. ij.
Iulepi violati quantum sufficit.

Formentur trochisci. Durant annos duos. * Valent ad renū & vesicæ vlcera, & natam inde disturiam. *Mesues.*

Trochisci de Eupatorio.

R. Mannæ electæ, succi Eupatorij ana ʒ. j.

Rosarum rub. ʒ. ʒ.

Nardi Indicæ ʒ. ij.

Spodij ʒ. iii. ʒ.

Rhabarbari electi, Afari, Anisi ana ʒ. ij. ʒ.

Succi Eupatorij quantum sufficit.

Fiant trochisci. * Obstructionem & tumorem præter naturam hepatis & lienis sanant, ac inde natas febres antiquas, & harum rigorem, icterū, ac incipientem hydropem. *Mesues.*

Trochisci alypta moschata.

R. Ladani ʒ. ij. Styrcis ʒ. j. ʒ.

Styrcis rubræ ʒ. j.

Ligni aloes ʒ. ij.

Ambre ʒ. j.

Camphoræ ʒ. j. ʒ.

Moschi ʒ. ʒ.

Aquæ ros. quantum sufficit.

Formentur trochisci secundum artem. * Valent pueris laborantibus asthma, & ijs qui angustosunt thorace, nec lac haustum retinent, præstatq; vsus optimi & odoriferi suffitus.

Trochisci de Benzoi.

R. Benzoi ʒ. vj.

Ligni aloes ʒ. iij.

Styrcis calamitæ ʒ. iij.

Moschi ʒ. ʒ.

Ireos ʒ. ij.

Sacchari candi lb. iij.

Puluerizatis omnibus fiant trochisci cum aqua rosarum. * Delicati sunt & sumptuosi, ad delicias maximè suo odore accommodati, suffitu & vaporazione grati. * Cor & cerebrum roborant.

Augustani.

Trochisci de Myrrha.

R. Myrrhæ ʒ. iij.

Lupinorum ʒ. v.

Foliorum Rutæ, Mentastri,

Pulegij, Cumini, Rubiæ,

Asæ foetidæ, Sagapeni,

Opopanacis ana ʒ. ij.

Dissoluuntur gummi in aceto, formanturq; trochisci cum succo Absinthij. Siccantur in vmbra, & in charta munda, ceræ liquatæ intincta, seruantur annum. * Prouocant menstrua, & sedant dolores, qui ex recentis mēstruis proueniūt. *Rhaph.*

Trochisci de Anisō.

R. Anisi, succi Eupatorij ana ʒ. ij.

Sem. Anethi, Nardi Indicæ,

Mastiches, Folij, Fol. Absinthij, Afari, Apij,

Amygdalarum amararum ana ʒ. ʒ.

Aloes ʒ. ij.

Syrupi Absinthij quantum sufficit.

Formantur trochisci. Siccantur in vmbra. Ropo-

nuntur in charta munda, ceræ liquatæ intincta: A
& seruantur in annum vnum. * Obstructiones
hepatis, & alios eius morbos, & inde natas fe-
bres antiquas sanant. *Mesues.*

*Trochisci ex aniso alij, ex decem
simplicibus.*

R. Anisi, succi Eupatorii ana ʒ. β.
Masticis, Spicæ Indicæ, Apij,
Absinthij Rom. Afari, Folij ana ʒ. j.
Amygdalarum amararum ʒ. j. β.
Aloes bonæ ʒ. iij.
Decocti Absinthij quantum sufficit.

Formentur trochisci. * Hepatis vitia, & inde na-
tas febres antiquas, & quartanas, & formā cor-
rumpentes sanare sunt à veterib. probati. *Mesues.*

DE TROCHISCIS
abstergentibus.

Trochisci Cyphi.

R. Pulpæ passularum,
Terebinthinæ costæ ana ʒ. iij.
Myrrhæ, Schoenanthi ana ʒ. j. β.
Calami aromatici ʒ. ix.
Cinnamomi ʒ. β.
Vnguis odorati, Bdellij, Nardi Indicæ,
Cassia lignæ, Cyperi,
Baccatum Iuniperi ana ʒ. iij.
Aspalathi ʒ. ij. β.
Crocij ʒ. j.
Mellis quantum sufficit.
Vini modicum.

Formentur trochisci. * Valent ad pulmonum,
iecoris, aliarumq; internarum partium exulce-
rationes. *Damocrates.*

DE TROCHISCIS
venena fugantibus.

*Trochisci contra pestilentem
aerem.*

R. Mithridatij opt. ʒ. j.
Rad. Anglicæ Zedoariæ,
Sp. diamarg. frig.
Cinnamomi el.
Santal. citrini ana ʒ. β.
Myrrhæ electæ,
Boli Armeni præpar. ana ʒ. j.
Moschi gra. iij.
Sacchari Canarij ʒ. vj.
Cum Mucilage gummi Tragacanthæ infusi in
Aqua Scabiolæ & pauculo Succi Limonum vel
Citri. Fiant Trochisci vel Orbiculi Lupinis simi-
les: detineantur in loco præseruationes loco tem-
pore pestifero. *Casparus Bauhinus.*

*Pastilli ad pestilentem aerem in
aestate.*

R. Rosarum rubrarum, Florum Violarum,
Flor. Nymphææ ana ʒ. j.
Corticis Citri, sem. Citri ana ʒ. β.
Coriandri, Santali rubri,
Spec. Diarrhodon ana ʒ. iij.

Boli Armeni ʒ. j.
Mucilaginis, Tragacanthæ cum aqua ros. ex-
tractæ q. f.

Formentur pastilli. *Andernacus.*

*Pastilli in frigido pestilentia tem-
pore idonei.*

R. Spec. Aromat. ros. item Diamarg. calidi
ana ʒ. ij.

Boli Armeni ʒ. j. β.

B Mucilaginis Tragacanthæ, cum aqua rosarū
extractæ q. f.

Formentur pastilli. *Andernacus.*

DE TROCHISCIS
dolorem sedantibus.

Trochisci diarrhodon Mesua.

R. Rosarum rubrarum ʒ. ix.
Ligni aloes, Nardi Indicæ ana ʒ. iij.
Glycyrrhizæ ʒ. iv. β.

C Spodij ʒ. j. β. Masticis ʒ. ij.

Crocij ʒ. ij. β.

Vini albi quantum sufficit.

Fiat Trochisci. * Efficacissimi ad febres pituito-
sas, antiquatas, alijs implexas, ventriculi dolo-
rem leniendum, & humores ipsi adherentes de-
tergendos.

Trochisci diaspermaton.

R. Sem. Apij, sem. Ammi ana ʒ. j.

Anisi, Fœniculi ana ʒ. β.

Opij, Cassiæ ana ʒ. ij.

Aquæ pluuiæ quantum sufficit.

D Formentur Trochisci. Durat annos duos. * Dan-
tur ex passo, aut aqua: sedat dolorem: ad omnes
internos affectus, & pleuritides viles sunt, &
sanguinem reiectantibus. *Galenus.*

Trochisci interficientes glires & mures.

R. Farinæ auenacæ ʒ. iv.

Arsenicij citrini ʒ. β.

E Axungia porcinæ, quantum sufficit,
Mellis parum.

Misce & fiant trochisci.

DE TROCHISCIS
purgantibus bilem.

Trochisci de Rhabarbaro.

R. Rhabarbari boni ʒ. x.

Succi Eupatorii, Amygdal. amararū ana ʒ. β.

Rosarum ʒ. iij.

Nardi Indicæ, Anisi, Rubiæ,

Sem. Apij, Absinthij, Afari ana ʒ. j.

Aquæ Cuscuthæ quantum sufficit.

Fiant trochisci, ponderis drachmę vnus cum di-
midia. Siccantur in umbra, & seruantur in chatta
munda, ceræ liquatæ intincta, per annum. * Va-
lent ad hepatis obstructionem, dolorem, tumo-
res præter naturam, affectus inueteratos eius-
dem. *Mesues.*

Pastillus purgans bilem.

R. Masticis, Nucis pinæ,

Vuarum passularum, detractis acinis ana G. v.
Gummi

Sunt que in dorseterico inuestis etiam inueniuntur hanc enclapide

Gummi G.vij.
Diagridij ʒ.ij.
Mellis quantum sufficit.
Formentur pastilli, qui vna vice assumi possunt
Andernacus.

DE TROCHISCIS

pituitam purgantib.

Trochisci de Agarico.

R. Agarici ʒ.ijij.
Salis gemmæ ʒ.ʒ.
Zingiberis ʒ.ij.

Oxymelitis quantum sufficit.

Agaricum ligma confringendū, & formandi trochisci. * Purgant ex cerebro & capite phlegma crassum cum cholera mixtum: & præcipuè educunt ex pectore crassos humores putridos & viscosos. *Mesues.*

Agaricus trochiscatus.

R. Agarici electi ʒ.ij.

Vini, in quo maceratum sit zingiber, quantum sufficit.

Agaricum limandum est, & formandi trochisci. Additur insuper gummi, aut tragacantha: & potest injici in omnes compositiones, in quas agaricum ingreditur: vires enim habet agarici, & tutius agit, minoreq; ventriculi noxa. *Mesues.*

Trochisci Albandal.

R. Pulpæ Colocynthis ʒ.x.

Minutum incisa fricentur cum olei Rosati ʒ.ij.

Tragacanthi, Gummi Arabici Bdellij ana ʒ.vj. Macerentur quatuoriduum in aqua rosacea: his colatis & expressis, partem vnam cum colocynthis de permiscebis, & fiat massa: quæ siccata in sole, rursus teretur, atq; addetur altera pars colaturæ, & formabuntur trochisci: qui injici possunt in omnes compositiones, quæ colocynthidem recipiunt, & ipsa colocynthide salubriores sunt. Dosis per se à G.vj. ad G.xij. *Mesues.*

Trochisci Hamech.

R. Violarum humidæ & sicci mediarum aureos xij.

Turbith gummosi aur.vj.

Succi Glycyrrhizæ aur.ijij.

Mannæ ʒ.ijij.

* Sedant inflammationē, ventrem leniunt, thoracem purgant. Dantur aur.ij. cum saccharo, aut pulpa cassiæ fistulæ. *Mesues.*

DE TROCHISCIS

purgantibus humo-

res mixtos.

Trochisci de violis, magistrales.

R. Violarum nigrarum ʒ.vj.

Turbith ʒ.ijij.

Succi Glycyrrhizæ,

Diagridij ana ʒ.ij.

Formentur trochisci. * Aquas pituitam crassam & bilem purgant, statusq; dissipant.

ADE TROCHISCIS

compositiones aliorum medicamentorum ingredientibus.

Trochisci de Vipera.

R. Viperas num.xx.

Sumendæ sunt autem, non quæ quouis tempore captæ sunt, sed à medio potissimum Aprile, in finem vsq; Maij, aut paulo tardius, locisq; procul à mari distitis. Eligendæ sunt femina, quæque colore subflauo sint, non prægnantes: quæ caput latius habeant, & depressum, collum longius, graciliusq; quàm mares: ventre vastiores: cauda minore, quæ non inuoluta est, sed potius cõtorta & distensa in cessu quieti proximo, quæ tamen postremas partes in incessu magis inueniant: aspectu ferino & inuerecudo, oculis sub-

rubentibus, & recenas captæ. Capita primum & caudas amputabis, quatuor digitorum longitudine vtrinq;: his amputatis, considerandū est, si motum quandam in ipsis residuum conspicias, sanguinemq; multū fundent: nam hæc ceu præstantissimæ sumendæ sunt: deinde pelle detracta, interanea cum adipe abijcienda erunt: reliquum corpus in ollam nouam bene coctam immittendum, & coquendum in aqua fontana, additis anethi comis, & sub finem pauillo salis, (ignis autem esto è carbonibus accensis, aut sarmentis vitium) donec carnes à spinis separentur.

Cū coctæ fuerint, ollam ab igne depones, & carnes diligenter à spinis exemptas, per se contundes, nulla iusculi addita parte: & addito puluere panis biscocti maxime puri, quantum pastillis formandis sufficiat, quæ erit secundum Galenū tertia aut quarta pars, admisceto. Formabis in pastillos ponderis duarum drachmarū, & sicabis in superiori ædri parte, in cella ad meridiem

conuersa, à puluere diligenter mundata. Sæpe autem conuertendi sunt, per quindecim dies, aut eo amplius, donec probè exiccati fuerint: deinde in pyxidem vitream, aut sigulinam vitraram bene obturatā reponendi. Annum vnum integri perscuerant, quanquā longè melius sit, haud multo post, quàm ipsos confeceris, theriacā conficere. Qui autem diutius cõseruare volet, subinde abstergendi sunt à puluisculo quoddā, qui illis obnasci consuevit: qui si diutius in heret, pastillos perforabit. Hoc itaq; modo conseruari possunt integri ad tertium annum. *Galenus.*

De Trochiscis viperinis, ex correctione Bartholomæi Marantæ.

Ante paucos annos nondum cognoscabatur vipera, & propterea maiores nostri Medicos baros sequuti, pro illa sumebat Tormentillam, & dictamnium, quorum alterum redigebant in pastillos: sed nostro tempore adeo innotuerunt, vt etiam ab omni circulatoro colligi possint. Id eoq; non ero longior in enarrandis notis, quibus cognoscitur: idque cõ etiam magis, quod

Mathiolus in suis commentarijs supra Diosco-
ridē, certis omnino notis eam descripsit. Qua-
re tantum addā, quo pacto eligi debent lauda-
biles, & idoneæ pro Theriaca paranda. Debet
itaque viperæ non quouis anni tempore capi,
multo minus in media æstate, quemadmodum
nonnulli faciunt. Nam Theriaca ex eiusmodi
viperis confecta, illis, qui eam assument, ma-
gnam sitim affect. Neque etiam statim, postea-
quam ex ipsarum cavernis (in quibus toto tem-
pore frigidiores abscondunt, & quasi stupida
vix se mouent) rursus proferre solent. Nam
quandiu intra terram latent, retinent intra se
quandam venenatā, & perniciosam qualitatem,
quæ postea alijs temporibus solet exhalare, &
præterea tamen sicciores, & frigidiores sunt, &
magis extenuatæ, quā alio vilo tempore. Quare
antea illis permittendum est, vt aliquantisper in
liberiores aëre obambulent, & vescantur cibo il-
lis consueto, vt sunt nonnullæ herbæ, & inter alia
animalcula, Cantharides, Buprestes, & Eru-
cæ pini. Et præ alijs omnibus Galen. in lib. de vsu
Theriacæ ad Pamphilianum tradit meliores esse,
recenter captas, & non diu inclusas. Nam hæc
vt famelicæ sunt venenosiores: quod facillè etiā
conjecturā, modis hominis ieiunii. Aliæ verò sa-
tura aduenientur ex campis. Legitimum igitur, &
magis conueniens erit capturæ tempus circa finem
veris, ne tamen attingant initium æstatis,
nisi veris constitutio magna ex parte fuerit frigi-
da, & hyemi similis. Viperæ præterea grauidæ
tanquam inutiles sunt abiiciendæ. Color earum
debet habere nectio quid de luteo aspersum, &
sunt agiles, & promptæ ad mouendum, & potiss.
quæ de viuente corpore, sæpè caput extollant,
oculi suā rubedine tincti, inter serpendum obli-
qua, torua, & elata. Præterea caput debet esse la-
tum, venter rotundus, & prominens: & totum
corpus sinuosum, locusq; vnde emittit excre-
menta, sit propè extremam caudam: quæ etiam
non sit in gyrum circumuoluta, sed nonnihil con-
torta. Et si haberi poterint feminae omnes, me-
lius erit, quā mares accipere. Dignoscuntur au-
tem à maribus ex ingressu earum magis firmo,
& quieto, & in dentibus quoque caninis, quo-
rum mas tantum duos, femina autem, vt scribit
Nicander, plures habet. Critonis fuit sententia
(quemadmodum Galenus refert in libro de vsu
Theriacæ) viperas esse capiendas, aut in fine ve-
ris, aut in autumno, & eas quidem quæ essent
corpulentiores, & grandiores. Cum igitur vipe-
ras eiusmodi, quales iam descripsimus, habueri-
mus, primū ad quatuor digitos, & non plures,
caput & cauda amputetur, idque si grandiores
fuerint. Nam minoribus minus quoque est au-
ferendum. Quæ partes propterea abiiciuntur:
quia paucam habent carnem, eamq; duram, &
quod sint reliquis venenosiores. Anima duentū
quod est, est, eas esse validiores, quæ post quā
caput & cauda resecata sint, per aliquod tempus
sele adhuc moueant, & satis multum sanguinis
emittant, eumque non statim effluere sicut:

A ideoque istæ quæ statim moriuntur, neque se-
mouent quicquam, nullius sunt momenti. Post
istam amputationem, interiora viscera sunt au-
ferenda, & reliquum corporis diligenter à pelle
separandum quemadmodum etiam omnis pin-
guedo, & posteaquam diligenter bis, tervè ex a-
qua semper recenti mundata fuerint, imponan-
tur in ollam fictilem, aut ahenum purissimum,
cum sufficiente parte aquæ fontanæ, & ad
ignem ex carbonibus paratum, aut alium exper-
tem fumi (sunt qui farmenta vitium hic maxi-
mè probent) Iniecto quoque in vas parum salis
recentis, additis aliquot frondibus anethi viri-
dibus, quod cōmodo eo tempore reperiri so-
let Vbi etiam est obseruandum, si viperæ in æsta-
tis initio sint capte, tum nihil salis esse imponen-
dum, alioqui Theriaca sitim excitabit, sicuti eti-
am illa, ad quam assumpta sunt viperæ collectæ
in locis maritimis, & siccis: aut in paludibus
aque salis. Quod si forte fortuna inter ebul-
liendum aqua efflueret, statim aliquid frigida
est aspergendum: tandiu quoque coqui debent,
donec facile caro de spinis separari possit, si edē-
do esse solerent, diligenterq; cauendum, ne in-
tra eamem aliquid de spinis remaneat: idq; si
fuerit, omni studio est auferendum, quanquam
si viperæ ita vt optimè coctæ fuerint, non facillè
hic error committatur. Propterea laborandum
est, vt vniuersæ viperæ sint grandes: quod si fieri
semper nequeat, coctio debet fieri per gradus,
D primū ex olla fumendo iuniores. Nam sic per
longiorem coctionem grandiores fiunt magis
friabiles, & caro facillè a spinis decidet. Nam hæc
cum plane similes sint carni, vix ab ea possunt
discerni: quanquā postea in siccis pastillis facillè
appareant. Atq; omnia hæc secundam commo-
ratam modum, primū vidi obseruari ab
Imperato, qui solebat idoneo instrumento sa-
pius iuuenes viperas inspicere, & statim cum co-
ctæ essent, ex olla extrahere: hocq; si obserua-
tur, vniuersæ spinæ adhærent sceletis, & (truncis
maiori medulla spinalis, nihilq; ex ipsis carni
admisceatur. Obseruari autem ex vipera quan-
tumuis magna non plus carnis, quā pondere
duarum diachmatum colligi posse: & stillius affi-
fuerit copia maior, suspicio est illam aliquid in
se spinarum adhuc continere. Hæc coctio ita ri-
tè facta tanti momenti est vt in ea omnis consi-
stat aut bonitas, aut imperfectio Antidoti. His
eo modo peractis, postea caro collecta diligen-
ter in mortario contunditur, addito parum pan-
nis bene cocti, & fermentati, ex recenti & puris-
sima farina facti: cuius certa mēsurā definiti ne-
quit: quanquā aliqui accipiant æqualem quan-
tatem cum ipsa carne: nonnulli minus, nimi-
rum tantum dimidiam: alij etiam solummo-
dō partem. Sic Galen. interdum etiam ponebat
quantam partem, & alibi quintam: prout anim-
aduertebat illius satis esse ad carnem contuden-
dam. Quam etiam mēsuram Bononienses vsur-
pare soliti sunt; quemadmodum P. M. Lucas
Ghinus olim præceptor meus mihi significauit.

Crito, sicuti Galen. refert, carni ex decem viperis A
 collectæ addebat panis vnciam vnam. Sed hic
 an naduerendum est, Theriacam fieri aridam,
 si panis non fuerit bene coctus: quare melius
 est illum recte coctum per duos, aut tres dies
 ponere in loco perslabili, vt exiccetur nonnihil:
 & non simul cum carne contundere, sed vtrun-
 que seorsim: atq; postea miscere simul. Hic pa-
 nis ita siccus in puluerem redigi, & per cribrum
 angustissimum cribrari, ac deinde misceri cum
 carne debet. Cumq; vtrunq; facit diligenter tu-
 tum, & commixtum, vt ne minima quidem por-
 tiuncula amplius de vipera, quæ nõ sit bene cõ-
 tusa appareat, exista postea massa tenentur Tro-
 chisci, aut Pastilli, qui debent esse tenerrimè &
 optimè subacti, idq; si fieri potest, sine iusculo,
 aut saltem cum ipsius exigua quantitate: hoc e-
 nim modo multo celerius exiccantur. Contrà, si
 panis in iusculo viperarum maceretur, & postea
 simul cum carne tundatur, tales Trochisci diffi-
 culter exiccantur, & sunt in causa, vt postea cito
 putrescat, & panis fiat acidus. Trochisci ita pa-
 rari solent in aliquo conclau superiori colloca-
 ri ad exiccandum, versus Meridicem, vbi Sol ma-
 iori parte diei versatur, non tamen radij eius
 Trochiscos attingant, vtq; penitus exiccari pos-
 sint, crebrò verò debent. Nam si aliqua exigua
 illorum portio humidior restet, facile putrescunt.
 Quando ita bene sunt exiccati, remoueantur pau-
 lò longius ab illo loco priore (attamè in eodem
 relinquuntur conclau) ad quem Sol peruenire
 potuit, atq; semper ventantur, ad quod quidem
 vtrunq; satis erunt dies quindecim. Aënis quo-
 que laudat versus Septentrionem eos poni. Tan-
 dem si omnes sicci fuerint, vngantur patù con-
 tra putredinem cum Opobalsamum, quam curam
 adhibuerunt Medici Bononienses, admirabat
 Aëtio, qui etiam voluit, vt Opobalsamum, dum
 formantur Trochisci, adhibeatur. Postremò as-
 seruentur in vase stanneo, vitreo, aureo, vel ar-
 genteo purissimo. Quanquam plumbum can-
 didum, vel stannum (vt vulgo vocant) impro-
 betur, quando admissum habeat plumbi. Quia
 in eiusmodi vasis quedam rubiginis species so-
 let colligi, quæ malam qualitatem illis cõstitiat.
 Ideoq; optimè est, vt Theriaca quoq; quam pri-
 mum Trochisci ad manum sint, ipsi quoq; con-
 ficiatur, quanquam etiam si rectè asserventur tres
 annos, & paulò plus durare soleat, modo sepius
 cum linteo mundentur à pulvere, & situ albo,
 quo progressu temporis obducuntur, vnde so-
 lent exedi, & canem sentire, & priuari suis om-
 nibus viribus. Præterea quoque propter ipsam
 Theriacam, illa statim parari debet. Nam cum
 per quadraginta dies, quotidie aliquid mistio-
 nis fieri necesse sit, quò fermentatio sequa-
 tur melior, idè admodum idoneum ad hanc
 actionem est tempus calidum. Quod si in au-
 tumno conficiatur, & superueniat tempus hy-
 bernum, simplicia omnia quasi ignaua perm-
 nebunt, & multò tardius calor naturalis in illis
 excitabitur.

Trochisci de Scylla.

Scyllam initio Iulij collectam, mediæ magni-
 tudinis, plenam, candidam, cortice primo de-
 tracto, & parte duriore cui radice adhærent,
 abiecta, farina subacta inuolues, & eousque in
 elibano coques, donec farina probè siccata sit &
 ea perforata, stylo ligneo tentabis, num scyl-
 la vndique tenera sit. Ea exempta, partem in-
 teriorem diligenter teres: cui admiscebis sari-
 næ cui tenuissimè cribratæ vncias octo ad sin-
 gulas libras, & formabis in trochiscos ponderis
 duarum drachmarum, & siccabis in superiore
 parte ædium, in cella probè mundata, meridicem
 spectante, sæpius obuertendo, donec probè sic-
 cati sint, deinde repones: vt supra dictum est de
 pastillis viperinis. Galenus.

De Trochiscis Scylliticis, ex correctione

Bartholomæi Marantæ.

Multæ, & quasi infinitæ animaduertentes, &
 diligenter considerari debent, si volumus Theri-
 acam quemadmodum fieri potest, diligentissi-
 mè preparare. Occurrunt autem tam multæ diffi-
 cultates, vt ex illis ob earum multitudinem vix
 nos possimus extricare Nam Galenus, & reliqui
 vniuersi, quæ docent Theriacæ compositionem
 secundum sententiam Andromachi, volunt Scyl-
 lam non accipi nimis inueteratam, sed recentis-
 simam, & quæ iam primùm è terra eruta sit, reij-
 cientes tanquam inuilem, & malam, quæ paulò
 antè sit collecta: præterea colligendum esse tra-
 dunt, quando caulis, vel scapus sit siccus. Nam
 eo tempore omnis vis in radice retinetur: idq;
 fieri nequit nisi media æstate aut saltem tempo-
 re aestis: nam ante hoc tempus vel florem fert,
 vel etiam semen. Iubent postea, pastillos viperi-
 nos fieri debere, quando iam omnia ad Theri-
 acam parandam sint in promptu. Nam Trochi-
 sci viperini propter istum puluerem, qui sæpè in
 illis quasi efflorescit, facile aliquid de suis viri-
 bus amittunt. Cum verò illi quoque ipsi dixe-
 rint, hosce pastillos esse parandos in fine veris,
 videtur hæc inter se discrepare, quòd statim post
 Trochiscorum viperinorum preparationem fieri
 debeat Theriaca, & quod assumenda sit Scylla
 recens, ad faciendos istos pastillos. cum hi fieri
 non possint, nisi media æstate: illi verò in fine
 veris. Hæc q; difficultas eò maior est, quòd Aet-
 tius etiã ex sententia Galeni vult hosce de Scylla
 trochiscos ex alijs omnibus primùm fieri debe-
 re: quoniam vt bene exiccantur multos dies re-
 quirunt. Necesse est itaque, vt vel in æstatis fine
 Trochisci de Scylla parentur, & asservantur
 vsque ad vernum tempus sequentis anni: nam
 quamprimum alteri de vipera sunt facti, Theri-
 ca paratur, vel viperinos Trochiscos ad finem
 æstatis transferre oportet, quãdo Scylliticis bene
 fuerint exiccati: & quocunq; modo hoc fiat,
 quædam præcepta ex authoribus præcipuis nõ
 obseruabuntur. Et videntur minus errare illi, qui
 Scylliticos factos æstate elapsa accipiunt, ad pa-
 randam postea Theriacam in æstatis sequentis

principio: cum viperini fuerint preparati in fine veris. Quoniam multum refert, ad Theriacam paratam adhibere tempus calidius, vt per quadraginta dies quotidie misceri, & agitari possit. At si ita agamus, Scyllitici hac ratione inueterascent, atq; in super pharmacopola nimis erit incertus, an ita per longa interualla in Theriaca paranda versari, donec hoc atq; illud fuerit in promptu, velit, cum alioq; fatis moræ obijciatur, dum colligantur ex tam diuersis, & remotis locis tot simplicia. Quid igitur est statuendū? Censeo optimum esse, vt primum pastilli viperini stato tempore fiant, id est, in fine veris: Nec nos impedire debet, quod tam diu asseruandi sint donec fiant, & exiccantur quoq; Scyllitici. Nam tametsi Galen. cap. 7. lib. 1. de Antidotis dicit: quod multo melius sit conficere Theriacam paulo postea quam parati sint viperini trochisci propter causam iam indicatā: nihilo tamen minus ipsemet in eodem loco affirmat, eos posse sine corruptione evidenti per integrum quoq; annum asseruari: imò si fuerint bene siccati, & diligenter sepositi, solent etiam in quartum annum durare, quare in tam breui tempore, quod intercedit inter finem veris, & medium, vel finem æstatis corrumpi nequeunt. Hoc tamen obseruandum est, vt quamprimum fieri possit, habeamus Scyllam, hoc est, statim posteaquā caulis & folia exaruerint, quod Antidotus in vna estate absolui possit, nec calidior tempore carere cogatur, quod diximus necessario requiri, idq; 40. dierum ad fermentationem totius massæ: & quamquam tum principium autumnum subsequatur, parum hoc refert, cum notum sit omnibus, initium autumnum æquè atque finem æstatis esse calidum. Nec multum refert etiam, quod Aëtius dicit, pastillos Scylliticos primo loco fieri debere. Nam hoc non aliam ob causam voluit obseruari, nisi propter accuratam exiccationem. Quoniam plus temporis in his exiccandis, quam viperinis, requiritur. Et apparet Aëtium id eò hoc tradere, vt scilicet fatis temporis superstit, vt (interea dum Scyllitici primum facti exiccantur) eodem tempore ad Antidoti preparationem viperini quoq; haberi possent. Atque ita omnis dubitandi occasio, quemadmodum vniuersique hæc consideranti patebit, facile adimitur. Vt igitur ad rem reuertamur, Scyllam bene succi plenā è terra erues, quādo folia, & caulis erunt omnino arida, idq; exquisitè, tum quando vti illa iam volueris sitq; mediocriter grandis, à qua auferatur exterior cortex, & omne lignosum & aridū: postea fermento recentis, quod etiam maturum fuerit, facto, totum inungas, non creta aliqua, quemadmodum nonnulli facere consueuerunt. Nam primum hæc est sordida, deinde ad se nefcio quid boni ex ipsa massa trahit, & citò coquitur. Sic itaq; cooperta optimè in cineribus calidis recò datur, & supra eos imponantur carbonēs accensi, & non prius inde auferat, quam apparuerit etiam totam massam esse bene coctā, & assatā, instar cruste. Quod tamè idem fieri potest

A in fumo in quē panes sunt impositi, si in olla bene cooperta imponantur: & vbi pasta fuerit sicca, rursum eximatur. Quod si non fatis esse coctam existimauerimus, rursum eadē Scylla pasta obducatur, & eodē modo coqui debet. Nam quæ imperfectè ita fuerit tosta, non sine periculo graui membrorum interiorum exhiberi potest, quemadmodum Dioscorides quoq; monet. Cognoscitur autem, quod rectè sit cocta, si pungendo eam cum festuca aliqua, illa facile penetrerit: aut comprimendo duobus digitis sine difficultate aliqua dissoluatur. Tradit autem Dioscorides alterum quoq; modum coquendi. Nam eius frustra iubet bulliri, & toties aqua illius mutari, donec in Scylla nihil amaritudinis, aut acrimoniæ relinquatur, accipiendo solum partes interiores, & auferendo tunicas exteriores vsq; ad viuū, & abijciendo fatis multum de primis corticibus. Hæc Scylla ita diligenter cocta, bene in pila tundatur, & deinde admisceatur farina erui albisissimi (quonia minus albicans, nimis est amarum) quæ per cribrum angustissimum transferret, ea quantitas, vt ad tres partes Scyllæ transmittatur duæ erui, quemadmodum quoq; Andromachus tradit. Hoc Gal. 1. de Antidot. scribit, cui plus fidei adhibendum, quam lib. de Theriaca ad Pisonem: in quo duplum erui sumitur: cum ibi in alijs multis rebus quædam retractet, de quibus aliter in lib. ad Pisonem sensit. Sed hoc experientia quoq; melius potest deprehendi. Nam D Aëtius de Theriaca secundum Galeni sententiā differens, atq; coniungens simul quoq; cum eo Andromachū, vult etiam ad tres Scyllæ esse accipiendas duas farina erui partes: & postea addit, quod interdum æquale pondus vtriusq; sumatur. Atq; eam quidem differentiam inde ortam, quod interdū Scylla humidior, vel siccior, quam vt in Trochiscos redigi queat, atque id eò opus esse plus, aut minus farina erui admiscere. Attamen si eam duabus partibus solum parari E semper potuerit, proculdubio minus errabimus. Nam ita fiet, vt Scylla sit istius qualitatis, & ea arte cocta, quemadmodum esse deest. Quæ si erit eiusmodi, non opus erit superuacaneam humiditatem ipsius cum maiore quantitate erui corrigi: & hanc credo fuisse causam, quod Gal aliter senserit in lib. de Antidotis, quam in lib. 1. de Theriaca ad Pisonem. De hac igitur massa bene contusa, & commissa sunt rotula exiguæ, & inter formandū digitum vngendi sunt oleo rosaceo, sicuti docet Aëtius: quamquam aliqui hoc omitant. Postea in illis exiccandis & reponendis ea, quæ diximus de Trochiscis viperæ, omnia sunt obseruanda. Mesue quoq; monet, Scyllam quæ planè sola absq; altera in agro reperitur, abijciendam tanquam venenosam admodum: & illam accipiendam esse, quæ plures habet alias vicinas: quod admonitio propter maiorem securitatem non est negligenda.

Trochisci Ramichs.

R. Succii Acetosæ ꝑ. xvij.

Rosarum ℥.j.
Baccarum Myrti ℥.ij.
Boli pauxillum.

Colentur, & colaturæ adiunge

Gallarum tritarum ℥.iiij.

Coque aliquantulū. Cola: & adde insuper subsequētia bene tritūrata:

Rosarum ℥.j.
Santali Citrini ℥.x.
Gummi Arabici ℥.j. β.
Sumach, Spodij ana ℥.j.
Omphacij seu agrestæ ℥.vij.
Baccarum Myrti tritarum ℥.ij.
Ligni aloes,
Caryophyllorum,
Macis
Nucis moschatæ ana ℥.iv.

Misce omnia, & siccantur in scutella figulina, & tere minutim, & fiant trochisci cum ℥.j. β. de caphura & aqua rosacea q. s. Succī acetosæ loco, sumi potest vinum de codonijs acerbis: sunt qui aromatizent Gran xiiij. moschi. Siccantur in umbra, & reponuntur in charta munda, ceræ liquatæ intincta. Durant in annum. * Ventriculum, cor, hepar imbecilla firmat, & lubrica viscera ac intestina, choleram morbum sistunt, acrimoniam obtundunt, animum reddunt tranquillum, omnem hæmorrhagiam cohibent, ob quam naribus sanguine fluentibus stando impelluntur: alijs medicamentis miscetur. *Mesuer.*

Trochisci hedychroi, Andromachi.

R. Mari, Afari, Maioranæ,
Aspalathi ana ℥.ij.
Schœnanthi,
Calami odorati,
Phu, Xylobalsami,
Opobalsami, Cinnamomi,
Costi ana ℥.ij.
Myrrhæ, Folij,
Nardi Indicæ,
Crocij,
Casia ana ℥.vj.
Amomi ℥.xij.
Mastiches ℥.j.
Vini quantum sufficit.

Fiant trochisci, inunctis prius manibus opobalsamo. deinde siccantur, & in charta ceræ liquatæ intincta, seruantur in annum. *Ex Galeno.*

Trochisci Hedychroi, ex correctione Bartholomæi Marantha.

1. R. Ligni aspalathi veri, nuper in collegio Patauno reperti, aut Ligni aloes Rhodij.
2. Radicum asari recentium, & bene compactarum.
3. Mari, id est, maioranæ nobilis, id est, suæ cimæ cum floribus, & seminibus ana ℥.ij.
4. Calami odorati, id est, radicum. Eius loco Agalochum cum tertia eius insuper parte: aut vulgaris Calamus odoratus.
5. Iunci odorati, id est, cimæ odoratæ, & recentes.

A 6. Rad. costi veri: aut suo loco Rad. Zedoariæ recentis, non exesæ, & opt. odore prædita.

7. Rad. Phu, solidarum, non exesarum, & odoris absolutarum.

8. Cinnamomi: vel ipsius loco duplum cassiæ, quæ sit cortice crasso, & fistula prædita subtili, optimi odoris, & saporis.

9. Opobalsami. Loco ipsius Oleum nucis moschatæ, per expressionem facti.

10. Xylobalsami. Eius loco Agalochi ana ℥.iiij.

B 11. Folij, vel ipsius loco, radicū & stipitū Nardi Celtici, aut radicis Phu, aut spicæ Nardi cum tertia insuper eius parte.

12. Nardi Indici, id est, radicū: quæ esse debent odoratæ, recentes, & de illarum numero, quæ in se adhuc retinent terram odoriferam.

13. Cassiæ cum signis in Theriaca commemoratis.

14. Myrrhæ, id est, lachrymæ recentis, pinguis, & succulentæ cum parte venarum candidarum instar vnguium.

15. Croci recentis, colorati, longi, integri, non fragilis, neq; humidi, nec mucidi, vel exesii, saporis acuti, & odoris validi ana ℥.ij.

16. Amomi. Ipsius loco Acorum, id est, radicis galangæ maioris, recentis, acuti saporis, & boni odoris ℥.xij.

17. Masticis candidissimi, pleni, puri, si agilis, sicci, odorati, stridentis ℥.j.

D Fac pastillos cum vino optimo, exicca.

Trochisci galliæ Moschatæ.

R. Ligni aloës ℥.v.

Ambra ℥.iiij.

Moschi ℥.j.

Mucilaginis, Tragacanthæ, cum aqua rosæ extractæ quantum sufficit.

Fiant trochisci parui. * Cerebrum, corq; roborant, oris, atque adeo corporis totius odorem commendant: compositionibus alijs miscentur. *Mesuer.*

Trochisci diarrhodou, Nicolai.

R. Rosarum recentium ℥.β.

Spodij ℥.ij.

Santali rubri ℥.j. β. G. vij.

Santali albi ℥.j. G. xij.

Crocij ℥.ij. G. vij.

Caphuræ G. xij.

Fiunt in hunc modum. Rosas recentes in mortario contundes lapideo, sine intermissione, & reliqua in puluerem redacta addes, ac cum aqua rosæ q. s. formabis: sub finem caphuram addito: sicca in umbra, & serua. * Hæc compositio admixturatur in magnis compositionibus. *Nicolaus.*

Trochisci Diani.

R. Violarum purpurearum viridium ℥.v.

Amyli ℥.iiij.

Papaueris albi ℥.ij. β. j.

Sem. Plantag. ℥.j.

Rhabbarbari ℥.v.

Opobalsami seu olei Caryophyllorum ℥.j.

Aquæ ros. quantum sufficit.
 Formetur trochisci. Non præparantur nisi quan-
 do ingrediuntur. compositiones magnas. *Nicolaus.*
DE TROCHISCIS EX-
trinsecus applicandis.

Pastillus Andronius.

R. Florum Mali punici ʒ. x.
 Gallæ omphacitidis ʒ. iix.
 Myrrhæ, Aristolochiæ ana ʒ. β.
 Chalcanti, Aluminis scissilis,
 Misy ana ʒ. ij.
 Sapæ quantum sufficit.

Formentur trochisci. * Faciunt ad recetia vulne-
 ra & vetera: curat fistulas, aures suppurates, ossa
 corrupta: reprimunt omnes carnis excre-
 scentias: valent ad phagedænas & condylomata.
Andromachus.

Trochisci de minio.

R. Medullæ panis non cocti, bene fermenta-
 ti ʒ. β.
 Sublimati electi ʒ. j.
 Minij ʒ. β.
 Aquæ ros. quantum sufficit.

Formentur trochisci, qui in clibano tepente re-
 siccati seruentur. * Omnes carnis prauas excre-
 scentias liquat, sordida vlcera expurgat, callo-
 sa emollit, ac fistulas mirabiliter sanat. *Ioannes*
de Vigo.

A

Pastilli Polydæ.

R. Florum Mali punici ʒ. xij.
 Aluminis scissilis ʒ. iij.
 Thuris,
 Myrrhæ ana ʒ. β.
 Chalcanti ʒ. ij.
 Fellis taurini ʒ. vj.
 Aloes ʒ. iix.
 Vini auferi quantum sufficit.

Formentur pastilli. * Ad nomas, & eadem ferè
 B qua Andronij. *Andromachus.*

Trochisci Mesue.

R. Aluminis scissilis, Aloes,
 Myrrhæ, Chalcanti ana ʒ. vj.
 Croci, Crocomagnatis ana ʒ. iij.
 Flor. Malorum granatorū domesticorū ʒ. iv.
 Vini odorati,
 Mellis ana quantum sufficit.

Formentur pastilli. * Pastillus multiplicis vsus,
 C. pus educens, & relaxans.

Placenta contra Pestem.

R. Arsenici albi crystallini ʒ. ii.
 Arsenici rubri ʒ. ij.

Cum oui albo, vel mucilage tragacanthi fiat
 placenta rotunda crassitudine digiti. Infuatur
 linteo lineo, superaddito serico, & ad-
 moueatur cordi. *Iacobus*

Carpensis.

De Collyrijs, siue Sief, Sectio XLII.

COLLYRIA sunt
 medicamēta o-
 culis dicata, ho-
 rum arida, Sief
 à Barbaris di-
 sta, trochiscorū
 forma parantur.
 Porrò Collyrio-
 rum alia

Absterguant: vs

Excreſcentias auferunt: vs

Dolorem mitigant: vs

- Trypherum Galeni,
- Sief de iure,
- Collyrium nardinum,
- Diacenu,
- Diahamatites,
- Diamytha,
- Sief e cornu ceruino,
- Libianum,
- Sief de plumbo, &c.

- Viride Anthei,
- Sief aliud viride,
- Sief rubrum Mesue,
- Sief rubrum Galeni, &c.

- Sief album,
- Cygnus Galeni,
- Diarthodon Nicæi,
- Sief de roſs,
- Sief lincm.

DE COLLYRIIS
abstergentibus.

Trypherum Galeni.

R. Cadmiæ lotæ ʒ. xvj.
Cerussæ ʒ. iix.
Amyli, Gummi,
Tragacanthæ ana ʒ. ʒ.
Opj ʒ. ij.
Aquæ pluviæ quantum sufficit.

Fiat collyrium. * Ad epiphoras, & affectiones oculorum.

Aliud, Galeni.

R. Cadmiæ lotæ ʒ. xvj.
Amyli, Thuris ana ʒ. iix.
Cerussæ ʒ. xliix.
Opj ʒ. vj.
Gummi ʒ. xvj.
Aquæ quantum sufficit.

Fiat collyrium. Siccatur, & servatur per annos duos, in charta, ceræ liquatæ intincta. * Ad inflammationes oculorum, pustulas, chemoseis, maximè in his, qui nullam mordacitatē perferre possunt.

Collyrium, seu Sief de thure.

R. Cadmiæ,
Pompholygis,
Thuris ana ʒ. x.
Cerussæ ʒ. xl.
Opj, Gummi ana ʒ. vj.
Aquæ pluviæ quantum sufficit.

Fiat collyrium. Siccatur & servatur. * Ad fluxiones oculorum & chemoseis.

Aliud, Mesuæ.

R. Thuris ʒ. x.
Ammoniaci, Sarcocollæ ana ʒ. v.
Crocj ʒ. ij.
Mucilag. fœnigræci q. f.

Fiat collyrium. Siccatur & servatur annos duos. * Ulcera oculorum ducit ad maturitatem.

Collyrium Nardinum.

R. Cadmiæ,
Crocj,
Gummi ana ʒ. xij.
Aeris vsti ʒ. v.
Stibij, id est, Antimonij,
Acaciæ ana ʒ. x.
Nardi Indicæ ʒ. ʒ.
Opj,
Myrrhæ ana ʒ. v.
Vini quantum sufficit.

Fiat collyrium. Durat in annos duos. * Ad doloris vexationes, fluxū tenuem & multum pustulas & aspretudines oculorum.

Diænu.

R. Cadmiæ,
Lap. Hæmatitis,
Aluminis scissilis ana ʒ. x.
Aeris vsti ʒ. vij. ʒ.
Chalcitidis ʒ. lix.
Sem. Papaucri ʒ. v.

A Maceretur semen papaueris in aqua pluviæ q. f. Exprimatur, & reliquis tritis fiat collyrium, cum vini austeri quantum sufficit. * Ad claritatem & cicatrices oculorum.

Diæhematites.

R. Aeris vsti & loti ʒ. xxiv.
Lapidis Hæmatitis ʒ. j.
Crocj,
Opj ana ʒ. iv.
Gummi ʒ. xij.

B Aceti quantum sufficit
Fiat collyrium. * Aspretudinibus commodè facit ad veteres affectiones, & ad omnem exuberantiam oculorum.

Diamyrrha.

R. Cadmiæ lotæ ʒ. xxix.
Lapidis Hæmatitis vsti & loti ʒ. xxv.
Spodij ʒ. xxiv.
Myrrhæ ʒ. vj.
Crocj ʒ. ʒ.
Opj ʒ. j.
Piperis albi G. num. xxx.
Gummi ʒ. vj.
Vini quantum sufficit.

Fiat collyrium. * Accommodatū est ad veteres affectiones oculorum: facit & ad rhœadas & ægylopas.

Sief e cornu ceruino.

R. Cornu cerui vsti & loti, Thuris,
Plumbi vsti & loti ana ʒ. ʒ.
Squamæ æris lotæ ʒ. ij.
Opj ʒ. j.
Gummi ʒ. ʒ.

D Aquæ pluviæ quantum sufficit.
Fiat collyrium. Siccatur, & servatur ad annos duos. * Facit ad vlcera & pustulas oculorum: cicatrices extertit.

Aliud.

R. Plumbi vsti & loti,
Cornu cerui vsti & loti ana ʒ. xvj.
Thuris, Acaciæ, Spodij ana ʒ. iix.
Amyli ʒ. ʒ.
Opj, Squamæ æris ana ʒ. ij.
Crocj ʒ. iix.
Myrrhæ ʒ. iv.
Tragacanthæ ʒ. j.
Gummi, sem. Hyofcyami ana ʒ. iix.
Mucilaginis sem. Hyofcyami q. f.

Fiat collyrium. * Ad eadem effi cax.

Libianum.

R. Cadmiæ vstæ & lotæ, Cerussæ lotæ,
Stibij vsti & loti ana ʒ. xvj.
Plumbi vsti & loti ʒ. j. Amyli ʒ. xij.
Pompholygis, Myrrhæ, Terræ Samiæ,
Tragacanthæ, Opj ana ʒ. j.
Albuminis oui q. f.

Fiat collyrium. * Ad pustulas, inustiones, rupturas, cōcavitates, oculos purulentos, chemoseis, staphylomata, & ad circummolestantem dolorem facit, & cicatrices extertit.

Aliud.

R. Pompholygis ʒ. j.
 Cadmiæ vltæ & lotæ ʒ. xvj.
 Stybij vsti & loti ʒ. xij.
 Cerussæ lotæ ʒ. xvi.
 Amyli ʒ. xij.
 Terræ Samiæ,
 Plumbi vsti ana ʒ. iix.
 Myrthæ, Opij,
 Tragacanthæ ana ʒ. ij.

Aquæ pluuiæ quantum sufficit.
 Fiat collyrium. * Eiusdem cum priore facultatis.

Sies de plumbo, Mesua.

R. Plumbi vsti, Antimonij, Tuthiæ lotæ,
 Aëris vsti, Gummi Arabici, Tragacanthæ ana
 ʒ. j.
 Opij ʒ. ʒ.

Aquæ pluuiæ quantum sufficit.
 Fiat collyrium. * Replet & consolidat vulnera
 oculorum. *Mesues.*

*Collyrium præstantissimum contra omnis
generis passiones oculorum.*

R. Fœniculi, Abiinthij,
 Apij, Rutæ,
 Schwenwurth vnâ cum radicibus,
 Eufragiæ, Saluiæ, Bëtonicæ,
 Auripigmenti, Gnidij, Pimpinellæ,
 Cardui benedicti an. part. æquales.
 Hæc omnia simul in mortario contusa misce, ac
 vrinam pueri infunde. Deinde
 R. xiv. gran. piperis cōtusi, & cochlearia duo
 mellis ex apibus, caphuræ ʒ. j.

Hæc omnia simul in mortario contusa, per lin-
 teum exprime, & colaturam seu succum in vi-
 treo vase cōserua, ac inde singulis diebus vespe-
 ri & mane guttâ vnâ in oculum patientis in-
 stilla. Animaduertendum tamen est, quòd hæc
 aqua per spatium nouem dierum Soli est expo-
 nenda, & destillanda antequam in vsum trans-
 feratur. *Ranzouius.*

**DE COLLYRIIS EX-
crescentias auferentibus.***Viride Anthæ.*

R. Cadmiæ ʒ. vj.
 Myrthæ ʒ. iij.
 Croci ʒ. vj.
 Opij ʒ. iij.
 Plumbi vsti & loti ʒ. j.
 Squamæ æris,
 Nardi Indicæ,
 Acaciæ ana ʒ. vj.
 Gummi ʒ. xxvj.
 Aquæ pluuiæ quantum sufficit.
 Fiat collyrium. * Ad doloris molestias, pustulas,
 inuisiones, prolapsus, confusiones oculorum.

Aliud viride.

R. Cadmiæ vstæ & vino odorato extinctæ ʒ. j.
 Croci,

A Antimonij vsti, & in lacte extincti ana ʒ. iv.
 Amyli ʒ. j. Gummi ʒ. ij.
 Succu anagallidis formiæ quantum sufficit.
 Fiat collyrium. * Ad idem valet.

Aliud viride, Mesua.

R. Aeruginis æris ʒ. iij.
 Chalcanti vsti ʒ. vj.
 Auripigmenti rubri, spumæ Nitri,
 Spumæ maris ana ʒ. j.
 Ammoniaci ʒ. j. ʒ.

B Salis Hammoniæ ʒ. ʒ.
 Ammoniacu macerato in aqua rutæ, & fac col-
 lyriū. * Eiusdem facultatis est ferè cum Sief ru-
 bro sequenti.

Sief rubrum, Mesua.

R. Sem. Canabis ʒ. iij.
 Aëris vsti, Myrthæ ana ʒ. ij.
 Croci ʒ. j.

C Aeruginis æris, Salis Hammoniæ ana ʒ. ʒ.
 Piperis nigri ʒ. ʒ.
 Aquæ pluuiæ quantum sufficit.
 Fiat sief. * Vtile est oculorū scabritici, prurigi-
 niq; suffusionibus & vngui.

Aliud Galeni.

R. Cadmiæ ʒ. xl.
 Chalcitidis vstæ, Piperis albi,
 Gummi ana ʒ. xx.
 Aquæ quantum sufficit.

Fiant pastilli. * Ad lippitudinem, sycosin, & car-
 nis excrescentias.

**DE COLLYRIIS DOLO-
rem mitigantibus.***Sies album, Mesua.*

R. Sarcocollæ in lacte asinino maceratæ ʒ. v.
 Amyli ʒ. ʒ.
 Tragacanthæ ʒ. iij.
 Opij ʒ. j.
 Thuris ʒ. j. ʒ.
 Cerussæ lotæ ʒ. x.
 Aquæ pluuiæ quantum sufficit.

Fiat sief. * Confert ophthalmiæ, cum est in au-
 gmento, & dolorem sedat.

Aliud simile eiusdem.

R. Gummi Arabici, Tragacanthæ, Amyli ana
 ʒ. ʒ.
 Cerussæ lotæ ʒ. vj.
 Sarcocollæ nutritæ ʒ. iij.
 Opij ʒ. j.

F Cum omni albumine fiat sief. * Hoc vtimur initio
 vehementis doloris à causa calida.

Cygnus Galeni.

R. Cadmiæ ʒ. xvj.
 Cerussæ lotæ ʒ. j.
 Amyli, Tragacanthæ,
 Acaciæ, Opij, ana ʒ. ij.
 Gummi ʒ. xij.

Aquæ pluuiæ quantum sufficit.
 Fiat collyrium. * Ad maximos dolores & affe-
 ctiones oculorum.

Diarrhodon Nilei, ex Galeo.

R. Rosarum ʒ.β.

Broci ʒ.ij.

Gummi ʒ.ij.

Opij, Nardi Indicæ ana ʒ. j.

Aquæ pluuiæ quantum sufficit.

Fiat collyrium. * Ad doloris molestias, fluxum vberem ac tenuem, pustulas, prolapsus oculorū.

Sies de rosis aliud, Mesua.

R. Fol. Rosæ ʒ. xv.

Croci, Gummi Arabici ana ʒ. j.

Nardi Indicæ, Opij ana ʒ. ij.

A Aquæ pluuiæ quantum sufficit.
Fiat sies. * Eadem, quæ præcedens potest.

Sies luteum, Mesua.

R. Cadmiæ lotæ, vstæ, & in lacte muliebri macerata ʒ. x.

Cerussæ lotæ ʒ. j.

Squamæ ferri ʒ. β.

Opij ʒ. ij.

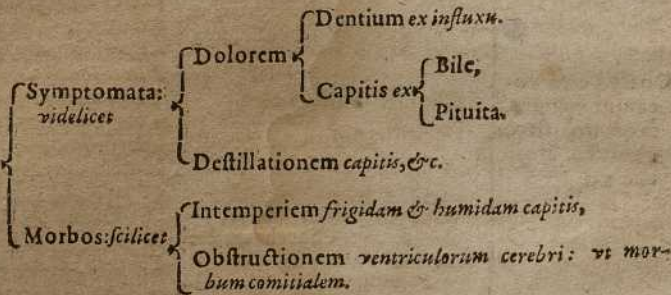
Tragacanthæ, Gummi Arabici ana ʒ. β.

Aquæ pluuiæ quantum sufficit.

B Fiat sies. * Confert doloribus oculorum vchementioribus à causa calida.

De Apoplegmatismis, Sectio XLII.

APOPLEGMATISMI pituitæ ex cerebro per os educit: quorum alij conferunt ad

Apoplegmatismus ad dolores dentium ex materiae influxu.

R. Mastiches ʒ. j.

Piperis, Pyrethri ana ʒ. j. β.

Mellis quantum sufficit.

Fiant pastilli, instar lupinorum. Manè ante cibum in ore per horam circiter dimidiam continentur. *Andernacus.*

Apoplegmatismus ad dolorem capitis ex bile.

R. Masticis contritæ ʒ. β.

Mellis quantum sufficit.

Fiant pastilli instar lupinorum. Vnus ad horæ dimidium in ore continetur, mandaturque, & nouissimè expuatur. *Andernacus.*

Alius valensior ad frigidum & humidum capitis affectum.

R. Piperis albi, Pyrethri, Zingiberis ana ʒ. ij.

C Mellis quantum sufficit.
Fingantur pastilli mansiles. * Vtere, vt prædictis. *Idem.*

Apoplegmatismus ad destillationem capitis.

R. Mastiches ʒ. j.

Corticis Capparis ʒ. ij.

Pyrethri ʒ. ij.

Piperis nigri ʒ. j. β.

Vuarum passarum ʒ. β.

D Mixta, pannoq; lineo raro inuoluta, ad horæ dimidium ante cibum mandantur. *Idem.*

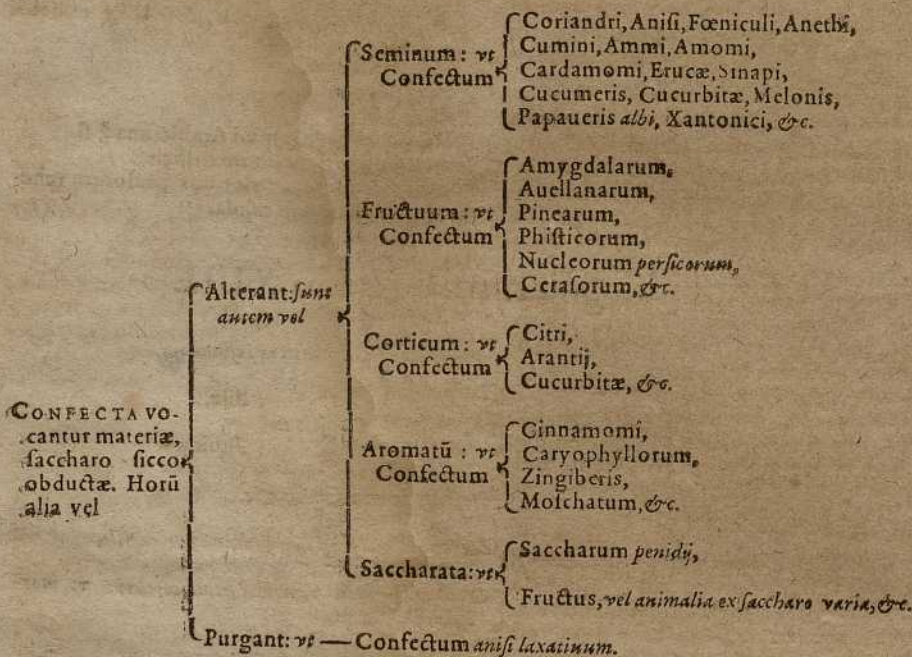
Apoplegmatismus ad morbum comitialem.

R. Pyrethri, Mastiches ana ʒ. j.

Ceræ quantum sufficit.

Fiant pastilli auellanæ magnitudinis, mandanturque ad horæ dimidium, ita vt pituita semper expuatur. *Idem.*

Confectum Coriandri.

℞. Coriandri à sordibus, pulueribus, festucis lapillis & pediculis cribrando, ventilando & seligendo repurgati, & ab omni humiditate exsiccati ℞.ij.

Ponantur in anem vas pensile duabus ansis suspensum, & super carbones hinc inde, antrorsum, retrorsum, dextrorsum, sinistrorsum agitantur: nunc in orbem voluunt, nunc instar aeneæ in vannis mouentur donec calefiat. Calefactis infundatur parū sacchari, ad debitā, & quodammodo perfectam consistentiam, id est, propemodū vt ad morsulos & orbiculos cocti, cochleari ferreo, non procul ab extremitate vno foramine perforato, & continuo agitantur, donec sicceat saccharum: deinde aliud affunditur, vt prius, idq; tantisper fit, dum iustam acquirat magnitudinem. Superficies in plerisq; læuis est, nisi singulari artificio asperior, seu (vt vulgò loquuntur) crispa sit, videlicet ex alto saccharum fundendo. Si materia cōglobatur, vel saccharo confertim infuso, vel negligenter moto, manu affricata dissoluuntur nodi. In fine confecturæ exactè siccentur: deinde in locum calidum & siccum cibo imposta reponantur. * Orificium ventriculi superius claudit, & corroborat à cibo sumptum. *Medici Colonienfes.*

Confectum Anisi.

℞. Sem. Anisorum optimè mundatorum ℞.ij. Induntur in vas anem pensile, vt supra, & su-

A per ea infunditur saccharum leuis coctionis in principio, & bene manibus ducuntur per vas anem, vsquequo ferè sint cooperta, beneq; exsiccantur ad omnem manum sacchari: & hoc continuatur vsq; in finem, si solidos seu læues anisos facere velis. Si verò asperos aut crispas, postquam cooperta erunt, affunde saccharum cum cochleari ferreo, ab alto, & sit fortis cocturæ: deinde vas hinc inde agitur, vt in coriandris est dictum. Anisi quanto minores, tantò pulchriores: & quantò duriores, tantò laudabiliores. Duri enim fiunt, & non solū anisi, sed & cætera alia confecta, si bene siccentur ad omnem sacchari affusionem. * Vrinam mouet, digerit, statusq; ventris disecat, oris halitum commendat. *Theophrastus Aromatariorum.*

Confectum Foeniculi, &c.

Semen fœniculi, anethi, cumini ammi, amomi, cardamomi, erucæ, sinapi, cucumeris, cucurbitæ, melonis, papaueris albi, xantonici, &c. eodem modo saccharo obducuntur, vt coriandri & anisi.

Confectum Amygdalarum dulcium.

Amygdalæ bene cum pane aspero fricantur, atque in vase aneo pensili, super carbones, hinc inde agitatæ, siccentur, & ab omni immunditia mundantur: demum saccharum fortis coctionis cochleari ferreo perforato super eas infunditur, vas huc & illuc ducendo incessanter: & tantisper hoc fiat, dum bene tegantur: & quantò magis agita-

agitatio vasis continuatur, tantò solidiores redduntur. Sunt qui cum cortice conficiunt amygdalas: & hoc modo confectæ, longiori tempore durant, nec rancescunt. Sunt qui à superiori cortice mundant. Quidam illas diuidunt in partes duas, & crispas faciunt. *Theſaurus Aromatariorum.*

Confectum Auellanarum.

R. Auellanarum quantum volueris: & fac vt in amygdalis dictum est, vel crispas vel leues faciendò. Antequam autem conficiantur auellanae, bene in vase aëneo pensili, hinc inde agitari debent, & calèsseri quoad subtilis cortex eis adhærens, remoueat. *Theſaurus Aromatariorum.*

Confectum Pinearum.

R. Pinearum bene mundatarum, quantum volueris. Super eas infunde saccharum cum cochleari ferreo perforato, bonæ cocturæ, à principio vsque ad finem: & agita bene vas hinc inde, prout in coriandris asperis dictum est supra. Si verò solidos seu leues facere voles facias vt supra de amygdalis dictum est, & de proiectione sacchari, & vasis agitatione. Hoc confectum parum durat, eo quia rancescunt pineæ: & antequam conficiantur, animaduertendum est, ne rancidæ sint. Cognoscuntur autem, quia sunt nigrae, & mali saporis. Quare purgandæ sunt cum fursure. Quidam in prima sacchari exhibitione ponunt albumen oui, bene agitatum, cum saccharo non multum calido, ne albumen coqueretur: & hoc faciunt eò quia cum difficultate saccharum eis adhæret propter oleaginitatem, quæ in eis est: & hic modus non vituperatur. *Idem.*

EODEM etiam modo phisticis, persicorum & cerasorum nuclei conficiuntur.

Piniocatum.

R. Sacchari albi, aqua rosarum dissoluti, clarificati lb. j.

Agitetur optimè cum baculo, ab igne remoto: & cum coctum fuerit ad perfectionem, addantur pinearum mundatarum ℥. iij. miscantur, & permittantur infrigitari ad formam confectio- nis solidæ. *Theſaurus Aromatariorum.*

Confectum Citri.

R. Corticem citri, minutim in frusta longiuscula incisorum, quantum volueris.

Ponuntur in vase aëneo pensili super carbones: superinfundendo saccharum coctum, cum cochleari ferreo perforato, atque vas hinc inde agitando, quousq; satis crassi reddantur. Ad hunc etiam modum Aracij cortices & cucurbitæ conficiuntur. *Theſaurus Aromatariorum.*

Confectum Cinnamomi.

R. Cinnamomum à superiori cortice excorticatum, quantum volueris.

Per parua fila inciditur, & in vase aëneo pensili super carbones ponitur, superinfundendo saccharum cum cochleari ferreo, paruo foramine forato. Et in principio, videlicet per tres vices, saccharum sic lauis coctionis, post modum vsq; in suam fortis, vas hinc inde bene agitando, vt

A in coriandris dictum est: & tantisper hoc continetur: quousq; satis crassi reddantur. Quidam post primam sacchari proiectionem, aspergunt zingiber puluerizatum, vt fiant fortiores, actioresque. *Theſaurus Aromatariorum.*

Confectum Caryophyllorum.

R. Caryophyllorum quantum volueris.

Exicca, beneq; munda ab omni spureità: deinde superinfunde saccharum cum ferreo cochleari perforato, satis fortis cocturæ. Et si illos asperos facere voles, facies vt de coriandris crispis dictum est, & de agitatione vasis, & sacchari proiectione. Ad confecta bene crispa faciendâ, foramen cochlearis paruum esse debet, & saccharum æqualiter & vniiformiter superinfundit: & quâto altius saccharum protrahitur, tantò melius: nec permittendâ sunt guttæ super eas cadere: illæ enim opus tuum destruent.

Confectum Zingiberis.

Confectum Zingiberis eodem modo fit, vt Cinnamomi.

Confectum moschatum, seu moschardini.

R. Cinnamomi interioris, & electi, & bene puluerizati ℥. ij.

Musci optimi, cum paucissima aqua rosarum dissoluti ℥. ℞.

Misce duo hæc in vase aëneo pensili super carbones, superinfundendo saccharum bene coctum, beneq; & incessanter manibus saccharum ducatur, & bene exiccetur: & toties hoc fiat, quoad grossitudinem seminis papaueris veniant, & in fine dando per duas vices saccharum lauis coctionis, vt rotundi fiant. Muscardini non nisi cum difficultate corpus accipiunt: sed fax aromatariorum & sollicitus, in miscendo manibus saccharum, & species, citò eos formæ: post verò duas vel tres vices seu manus sacchari cribellati sunt: à qua cribatione exeunt muschardini, grossitudinis puncturæ acus, & puluis reseruetur, & alij qui iam corpus sumplerunt, expleantur. *Theſaurus Aromatariorum.*

Pasta laudatissima Mostacioni Italica.

R. Sacchari albillimi puluerisati,

Farinæ albillimæ ana lb. ℞.

Cinnamomi optimi ℥. ij.

Zingiberis, Caryophyllorum ana ℥. j. ℞.

Piperis ℥. ℞.

Vitellos ouorum num. j. ℞.

Moschi cum aqua rosata temperati gr. ij.

Misce, fiat pasta.

Panes ad tabem.

R. Amygdal. dulcium excorticatarum ℥. ij.

Pinearum, pistaciorum non rancidorum ana ℥. j.

Pulpæ dactylorum, passularum, iuiubarum

ana ℥. j. ℞.

Gummi tragacanthi & arabici ana ℥. j.

Amyli ℥. ij. Pulpæ capi elixi ℥. iij.

Fruētus macerati aqua rosata, cum reliquis tundātur & saccharo paulatim asperso fiat maffa, indeq; cuiusque figuræ panes, sensim siccandi, ac auro obducantur. *Heurnius.*

Morsellata alba.

R. Sacchari clarificati, & coctionis non perfectæ T̄b. j.

Agitur optimè cum baculo, & post longam eius ductionem, addantur

Zingiberis minutim incisi ʒ. ij.

Deinde saccharum perfectè coquatur, & in morsellis incidatur.

Saccharum Penidij.

Accipitur saccharum album bonum (potest & ex viliori parari.) coquitur leuiori flamma ad extremam spissitudinem, quæ ita cognoscitur. Quando poriucula aliqua digitis extremis duobus distracta in tenuissima quasi fila abit, quæ percussa digito, tanquam vitrum dissiliunt. Inde effundatur super marmor butyro, oleo amygdalino, aut oliuarum leuiter inunctum, & manibus vel inunctis, vel amyli polline aspersis, ne adhaereat comprehensum, ex alto paulatim comprimendo, & fricando hinc inde demittitur aliquoties: tandem ubi paulum refrixit, ferramento vnicuique parieti infixio obuoluitur, idq; tantisper, dum bene lentum & candidum efficitur. Quo autem diutius trahitur, eò candidius redditur. Tandem attractum famulis distribuitur, vt distrahendo torquendoq; formetur modo consueto. Formatum reponatur loco calido. Alij mel addendum esse scribunt, quod vsu non receptum. *Colonienfes.*

Ad faciendum fructus & animalia omnia ex saccharo.

R. Sacchari albi quantum volueris, & pulueriza: deinde post subtilem puluerizationem impastetur cum albuminibus ouorum qualitate sufficienti in tantum, quod formæ pastæ habeat: deinde vngatur formæ cum oleo amygdalarum dulcium, & de dicta pasta formæ impleantur, postea simul comprimantur: & sic erunt animalia vel fructus facti: & sic omnia fieri possunt: deinde ponantur in stupa ad siccandum: deinde colore inficiantur. *Thestaurus Aromatariorum.*

Panis Marficus.

R. Amygdal. dulcium mundatarum, & subtiliter contusarum T̄b. ʒ.

Sacchari optimi puluerizati T̄b. ʒ. vel T̄b. j.

Aquæ rosarum quantum sufficit.

Formetur marzapanis, pane azymo substrato. Coquatur in clybano, vel vase cupreo, ad id apto.

Pasta nutriens cor siccum alterans & roborans.

R. Carnis testudinum nemoralium lotæ & elixatæ in decocto Hordei T̄b. ʒ.

Farinæ hordei ʒ. ij.

Amygdal. dulcium, Pineorum ana ʒ. j.

Seminum Melonum cucurbitæ recent. an. ʒ. ʒ.

A Semina incisa macerentur decocto testudinis & adde farinam: reliqua misce & adijce Sacchari albissimi ʒ. iij. tepidè pasta coquatur. Fiant boli. *Heurnius.*

Alius.

R. Pulpamenti capi, perdicis ana ʒ. iij.

Pulu. diarrhod. abbatis, diamarg. frig. an. ʒ. j.

Pinearum contusarum & aqua rosata maceratarum ʒ. j.

B Sacchari aqua rosata & borraginis diluti q̄ satis fit: fiat Placenta. *Heurnius.*

Ouum Lombardicum.

R. Vini & aquæ partes æquales,

Aquæ rosatæ cochlear j.

Vitellos ouorum num ij.

Sacchari quod satis est & parū Cinnamomi.

Sic parant Belgæ illud quod Ouum Lombardicum vocant, quod sanguinem & ichorem præbet benignum. *Idem.*

Congelatum.

C Capus in minutas partes scinditur, cum pauca carne vitulina, ex aqua & vino coquitur, dum ab ossibus cedat caro: colo traducitur ius, pinguedo restagnans abstergetur & iterum coquitur, & tribus libris iuris vna sacchari additur & Cinnamomi ʒ. j. Saccharo diluto iniiciuntur albumina duo ouorum ritè concussa, ac parum simul coquantur, mox colantur quinques vel sexies iuxta ignem. *Idem.*

Panis medicamentosus, contra vertiginem.

R. Zingiberis albi, Caryophyllorum an. ʒ. ʒ.

Panis triticeo optimi ʒ. j. ʒ.

Omnia simul confusa misce cum aqua vitæ optima. Coque iterum, vt panis fiat. Hunc panem comedat manè. *Theophr. Paracelsus.*

Confectio Anisi laxatiuum.

E Confectum Anisi laxatiuum fit scammonio cum saccharo mixto, vel maceratione anisi in aqua, in qua scammonium fuerit dissolutum.

DE COLORANDO SACCHARO, in concinnandis confectis.

Ad saccharum rubro colore tingendum.

R. Prasilij triti, vel Santali rubri, vel

Rad. rubiæ, vel Granorum tinctorum ʒ. j.

F Aluminis Rochæ ʒ. ʒ.

Aquæ ʒ. vj.

Infundantur duo hæc in petia ligata in dicta aqua per dies sex, deinde calefiant ad ignem leuiter: & cum ea aqua saccharu coquatur. Vel confectis iam absolutis, sensim in aheno calentibus aspergitur. *Thestaurus Aromatariorum.*

Ad saccharum viridi colore tingendum.

R. Succæ Caulium, vel succæ Anethi, vel succi Solani, vel succi Rutæ quantum sufficit.

Hoc cōfecta iam absoluta, atq; adhuc in aheno calca-

calentia asperguntur: vel saccharum vnâ cum A
succo coquitur, &c. *Idem.*

*Ad saccharum flauo colore tin-
gendum.*

Confecta iam absoluta, atq; adhuc in ahenò
calida, diluto rhabbari vel croci asperguntur.

*Ad saccharum colore cœruleo tin-
gendum.*

R. Succi baccharum Sambuci, vel Florum fru-
menti, in aceto vel vino dilutorum quantum s.
quo confecta adhuc calentia asperguntur.

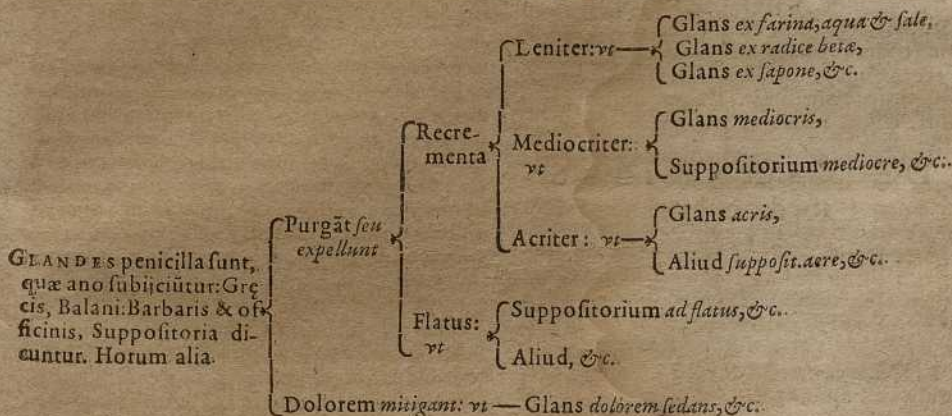
*Ad saccharum colore purpureo tin-
gendum.*

R. Succi florum Ireos quantum s. & cum eo
saccharum coque.

*Ad saccharum colore nigro tin-
gendum.*

R. Succi Iuglandium, vel Gallarum, vel My-
robalanorum in aceto dilutorum quantum suffi-
cit, quo aspergatur saccharum. Quòd si voles va-
ricolora reddere confecta, inuicem modò hunc,
modò illum colorem asperge. *Colonienses.*

De Glandibus & suppositorijs, Sectio XLIV.

DE GLANDIBVS B lenibus.

GLANDES lenes ex farina hordei, aut tritici aut siliginis, ex aqua in massam redacta, & modico sale cõdita: aut ex sapone albo, aut ex pinguedine suilla salsa: aut ex betæ vel brassicæ, vel mercurialis caule, siue radicibus oleo inunctis, & modico sale respersis.

Glans lenis.

R. Farinæ hordei vel tritici, Aquæ costæ, Salis parum ana quantum sufficit.
Fiant glandes, annularis digiti instar longæ, & siccentur. Tempore vsus, in oleo intinguntur, atque in alium induntur. *Anternacus.*

Glans ex radice Betæ.

R. Radicem Betæ, vel Mercurialis.
Intingatur indicis, aut annularis, aut minimi digiti modo longa & crassa, in oleo; intincta, & sale aspersa inferius indatur.

Glans lenis alia.

R. Saponis albi ꝑ. β. vel si adultior est, ꝑ. j.
Glans indicis aut digiti modo longa crassaque aut tenuior fiat. *Idem.*

Alia.

R. Carnis suillæ, pinguis, salsæ & concisæ quantum sufficit.

Glandem minimi digiti instar longam parabis, & subter alium adhibebis. *Idem.*

Aliud suppositorium lene.

R. Mellis probe cocti ꝑ. β. vel ꝑ. j.
Glans instar indicis digiti longa crassaque conficiatur. *Idem.*

C DE GLANDIBVS ET globulis lenioribus.

R. Ficum num. j.
Inuertatur, & in glandis formam redigatur, indaturque.

Globulus excrementa ducens lenis.

R. Mellis concreti, vel Massæ ex farina tritici, vel hordei ex aqua coactæ ꝑ. j.

R. Salis communis ꝑ. j.
Redigantur in globulum crassitie digitalis, aut pollicaris, qui ad solem aut fornacem siccentur. Vbi vsus necessitas adfuerit, oleo vel butyro intingatur, ac in alium sic penitissimè demittatur. *Anternacus.*

Nodulus lenis.

R. Vitellorum ouorum num. j.

Salis communis ℥. j.

Probè permiscetur, linteoloq; excepta, ligen-
tur filo cuius appèdix aliqua relinquatur, vt tra-
hi possit: oleo intingatur, & indatur. *Idem.**Suppositorium, quo pueri etiam tutò
possunt vti.*Sume recentem oui tosti vitellum, quem sale
conspersum, cultroq; vnà cum sale in tenuissi-
mas concisum particulas commisce. Huius par-
tem reliquam magnitudine auellanae linteolo re-
tui inferre, filoq; longiore constringe, id quod
propter commoditatem extractionis minimè
præcidas. Postea in oleum seruens iniice ex quo
rursus exemptum mox in loca secretiora, dum
calet, inferre. *Ranzouius.**Glandes alia.*R. Mel decoctum ad spissitudinē, misce cum
farina triticea: postea mitte in mensam, & addi-
to recenti butyro, non salito, in teretem lon-
gamque formam finge. Deinde immitte in o-
leum, ex quo rursus exemptum loco secretiori
inferre. *Idem.***DE GLANDIBVS
mediocribus.***Glans mediocris.*

R. Mellis concreti ℥. β. vel ℥. j.

Salis communis, vel fossilij ℥. β.

Misce, & formetur glans.

Suppositorium aliud mediocre.

R. Mellis concreti ℥. β. vel ℥. j.

Salis communis ℥. β.

Spec. Hieræ picræ, vel Aloës, vel Agarici ℥. j.

Misce, & fiat glans.

Aliud.

R. Salis communis ℥. β. vel

Salis gemmæ ℥. β. vel

Stercoris muris ℥. j. vel ℥. ij. aut Specierum
hieræ ℥. β. Mellis ℥. j.

Misce. Fiat suppositorium.

Addunt quidam pilos in tenuissimas partes in-
cisos ex melle rosto cum sale. *Heurnius.***DE SUPPOSITORIIIS
acribus.***Glans acris.*

R. Mellis ad spissitudinem cocti ℥. β.

Veratri, Scammonij,

Salis ana in puluerem redactorum ℥. j.

Misce, & fingatur suppositorium.

Alia.

R. Mellis concreti ℥. β.

Colocynthis, vel succi Cyclamini, vel Scam

A monij, vel Grani Cnidij G. v.

In glar. dem indicis instar longam digesta, oleo-
que seu butyro inuncta. *Andermaeus.**Alia.*

R. Mellis cocti & concreti ℥. ij.

Pulu. Euphorbij ℥. β.

Pulu. Colocynthis G. iv.

Pulu. Ellicori G. ij.

Salis communis ℥. j.

Misceantur singula, & digerantur in glandes.

B Tempore necessitatis oleo vel butyro intingun-
tur & induntur. *Fuchsus.**Species ad Glandes aut Suppositoria
acria conficienda.*R. Hellebori albi, Gran. Colocynthis an. ℥.
j. β.

Esulap reparata, Hermodactylorum an. ℥. j.

Specierum Hieræ picræ simplicis Galeni ℥. ij.

Misceantur pulu. trisata. *Cordus.***DE GLANDIBVS
& globulis flatus discu-
tientibus.***Suppositorium ad flatus.*

R. Mellis cocti ac concreti ℥. j. β.

Sem. Anisi, Fœniculi ana ℥. j.

Sem. Cui ℥. ij.

Colocynthis ℥. j.

Salis vulgaris ℥. j.

D Tundenda tundantur, cribroq; secernantur,
misceantur, digeranturq; in glandes. *Idem.**Glandis ad flatus.*

R. Mellis ad spissitudinem cocti ℥. β.

Sem. Rutæ, item Anisi, Cumini,

Colocynthis, Salis fossilij ana ℥. β.

Glans mediij aut indicis instar magna, butyro
recenti illita in aluum datur. *Andermaeus.**Globulus flatus discutiens.*

R. Mellis ad spissitudinem cocti, vel

Massæ hordeaceæ ℥. j.

Sem. Rutæ, Cymini, Fœniculi ana ℥. β.

Salis communis ℥. j. β. vel

Colocynthis, & Salis communis ana ℥. β.

In globulos pollicares redigito, & butyro illitos
recenti, inferioribus penitus indito. *Idem.***DE GLANDIBVS
dolorem mitigan-
tibus.***Glans dolorem sedans.*

R. Opij ℥. i.

Croci, Castorei ana ℥. β.

Tusa & cribrata cum melle cocto, aut cera & o-
leo nymphææ in vnum coeant, fermenturque
glandes, quibus filum appensum est.

De Pessis, Sectio XLV.

Pessus efflana concepta,
& ad digiti formam rotunda,
in qua medicamenta excipiuntur,
ac genitalibus mulierum inditur.
Horum alij

Alterat, hoc est,

Purgant: ut — Pessus pituitam educens.

Astringunt: ut — Pessus ad menstrua sistenda.

Aperiunt: ut — Pessus menstrua prouocans.

Abstergant & consolidant: ut — Pessus uteri vlcera siccans.

Emolliunt: & c. ut — Pessus emolliens.

Dolorem sedant: ut — Pessus ad uteri praecipitationem.

DE PESSIS ASTRINGENTIBUS.

Pessus menses sistens.

R. Stercoris porci ℥. j.

Sanguinis Draconis ℥. j.

Boli Armeni ℥. ij.

Succi burse Pastoris, vel succi Plantag. q. f.

Fiat pessarium, ad formam suppositorij, quo filo obligatum noctu subijciatur. *Rondeletius.*

Alius.

R. Cornu Ceruivilli ℥. ij.

Thuris ℥. j. β.

Gallarum ℥. ij.

Balaustiorum, Rosarum rub. ana ℥. j. β.

Gummi, Acaciae, Hypocistidis ana ℥. ij.

Boli Armeni ℥. β.

Trita in pollinem leuissimum succo plantaginis excipiantur, & linteolis deligata fingantur pessis, qui in mulieris pudendum inferantur. *Fuchsius.*

DE PESSIS APERIENTIBUS.

Pessus menstrua mouens.

R. Myrrhae, sem. Nugellae ana ℥. iij.

Saluae ℥. ij.

Castorei ℥. β.

Cum succo mercurialis, vel pauca terebinthina, vel melle fiat pessarium. Aut puluis ponatur in sacculo, confectus ex panno raro, addito pauco bombace: fiat ad crassitudinem digiti maioris, indaturque. *Rondeletius.*

Alius.

R. Artemisiae, Abrotani,

Dictamni ana ℥. ij.

Rad. Cori, rad. Rub. tinct. ana ℥. j. β.

Nigellae ℥. ij.

Baccarum Lauri ℥. β. Rutae ℥. ij.

Sabinæ ℥. j.

Castorei ℥. β.

Myrrhae, Stactis ana ℥. j.

Sagapeni ℥. j. β.

A. Tufis & cribratis ijs quæ opus est, mellis quantum satis est, ut in coalitum crassiore & vitatorem coquant, adijciatur, & ubi opus est, fingantur pessis: qui in vuluam indantur. *Fuchsius.*

DE PESSIS ABSTERGENTIBUS & CONSOLIDANTIBUS.

Pessus vlcera siccans.

B. Pessarium paratur, quod vnguento pompholyge imbutum indatur vuluæ: vel aliud vnguento rosaceo imbutum naturalibus subijciatur: vel medullæ ceruinæ, adapis anserini ana ℥. β. ouorum duorum coctorum lutea, terebinthinae ℥. j. croci ℥. j. subigantur, vuluæque inferantur. *Andernacus.*

DE PESSIS EMOLLIENTIBUS.

Pessus emolliens.

R. Butyri recentis sine sale ℥. iij.

Medullæ ceruinæ,

Adapis Anseris, item Gallinæ ana ℥. j. β.

Masticis, Meliloti ana ℥. j.

Sem. Lini, Fenigræci ana ℥. j. β.

Ouorum lutea num. iij.

Olei Rosacei, Irini ana ℥. β.

Ceræ quantum satis est ad iustam crassitudinem inducendam.

D. Deinde lana duplicata in hoc medicamentum intincta, utero subijciatur. *Fuchsius.*

DE PESSIS DOLOREM SEDANTIBUS.

Pessus dolorem mitigans, ex calido.

Pessus paratur, cui opij paululum miscetur, quod calorem nimium obtundat. Verum tunc pessus non longiore tempore, quam dimidiat horæ spatio retineri debet, ne pars neuosa membranosaque, à frigido noxam concipiat. *Andernacus.*

Pessus ad vteri precipitationem.

R. Beniouini, Styracis,
Caryophyllorum ana ʒ.ij.
Gallæ moschatæ ʒ.β.
Moschi G. vj.

Fiat puluis, exceptus bombace imponatur in v-
terum. *Rondeletius.*

Aliud.

R. Ficū finde & inerte: diambra, cinnamomo
& moscho his nempe permixtis repleatur: hinc
filo serico in orbem cōsuatur. tandem sep̄e per-
tunditur sicca, quo inclusum aroma odorent,
spargat, filoq; alligata, postquam oleo macis ri-

A gata fuerit, ac in acumen fastigiata vtero immit-
titur. *Heurnius.*

DE PESSIS PVR-
gantibus.

Pessus pituitam educens.

R. Spec. Benedictæ lax. ʒ. iij.
Agarici trochiscati ʒ. ij.
Terebinthinæ parum,

B Succi Mercurialis quantum sufficit.
Formetur pessarium, ad formam suppositorij:
quod filo obligatum, noctu subijcia-
tur. *Rondeletius.*

De Sacculis, Sectio XLVI.

SACCVLII sunt
fomenta arida.
Horum alij cō-
ferunt

- Capiti: vt {
  - Pileolus ad dolorem capitis,
  - Alius,
  - Pileolus ad dolorem capitis ex mixto humore,
  - Pileolus ad destillationem, roborans, & materiem exiccans,
  - Pileolus ad frigidam destillationem, astringens,
  - Pileolus ad calidam destillationem, astringens, &c.
- Cordi: vt — Sacculus ad cordis affectus frigidos.
- Ventri: vt {
  - Sacculus ad ventriculum imbecilem, doloremq; calefaciens, &c.
  - Sacculus ad dolorem ex pituita,
  - Sacculus ad lateris dolores, &c.

DE SACCVLIS CON-
ferentibus capiti.

Pileolus ad dolorem capitis.

R. Galangæ, Calami odorati, Cyperi an. ʒ. iij.
Nucis moschatæ Caryophyllorum ana ʒ. ij.
Betonicæ, Maioranæ ana ʒ. j.
Florum Anthos, flor. Stœchados ana ʒ. β.
Fiat puluis, qui bombace exceptus, panno ru-
bro raro intersuatur, & fiat cūssa. *Rondelet.*

Pileolus ad dolorem capitis alius.

R. Maioranæ, Betonice, Melissæ,
Rorismarini, Stœchados ana P. j.
Rosarum rubrarum, Cort. Citri,
Granorum alkermes ana ʒ. iij.
Macis, Piperis longi, Cubebarum,
Caryophyllorum ana ʒ. β.
Hęc in pulucrem redacta, panno serico rubro &
raro, ad formā pileoli concinnato insuantur: vel
vt vulgares dicunt, syndone duplici cum modico
gossypio intersuto condantur. *Andernacus.*

Sacculus capitalis, alius.

R. Florum Rorismarini,
Florum Lauendulæ ana M. j. β.
Florum Chamomillæ, flor. Betonice,
Rosarum rub. an. M. j. β.
Saluæ, Maioranæ, Serpylli, Meliloti an. M. β.
Foliorum Senæ ʒ. ij.
Stœchados ʒ. ij.
Caryophyllorum, Nucis Moschatæ,

C Maceris ana ʒ. ij.
Contusa in sericum demittantur, formeturq; sac-
culus tirix formam exprimens.

*Pileolus alius, ad dolorem ex mixto
humore.*

R. Rosarum rubrarum, Violarum,
Flor. Meliloti, item Chamomillæ,
Stœchados, Rorismarini ana P. β.
Melissæ, Betonice, Maioranæ,
Pulgegij ana M. β.
D Cocci insectorij ʒ. ij.
Omnia diligenter trita pileolo ex panno serico
rubro & raro insuantur: qui die noctuq; ad mea-
ses aliquot gestetur. *Andernacus.*

*Pileolus ad destillationem, roborans
& materiam exiccans.*

R. Rosarum rubrarum P. ij.
Melissæ, Betonice, Maioranæ,
E Origani ana M. β.
Nucis moschatæ, Caryophyllorum,
Gummi Iuniperi,
Baccarum Cupressi ana ʒ. j.
Cocci insectorij, Maceris ana ʒ. j. β.
Thuris, Mastiches ana ʒ. ij.
Hęc in tenuissimum pulucrem redacta, panno
serico rubro & raro, ad pileoli formam adapta-
to insuantur. *Idem.*

Sacculus ad idem, paratu facilis.

R. Salis torridi ʒ. j. β. Millij torrefacti ʒ. iv.
Indita

Indita duobus sacculis ex lineo panno raro ad-
moucantur sincipiti calido, alter post alterum.

Idem.

*Alius ex meris astringentibus, ad fri-
gidam destillationem.*

R. Salis communis torridi ℥.ij.
Nigellæ, Maioranæ ana M.j.
Cort. Citri, Thuris ana ʒ.ij.
Gummi Iuniperi ʒ.β.

Trita sacculis ex lineo condantur, qui alternatim
capiti manè ante cibum ad horam vnam appli-
centur. *Idem.*

*Alius ad calidam destillationem ex
refrigerantibus.*

R. Milij torrefacti P.ij.
Myrtorum, Baccarum Cupressi ana ʒ.β.
Rosarum rubr. P.β.

In puluerem redacta sacculo indantur, & capiti
adhibeantur. *Idem.*

*Sacculus refrigerans & repellens
pro fronte.*

R. Coriandri ʒ.β.
Sem. Laſtucæ ʒ.ij.
Sem. P. paueris ʒ.ij.
Flor. Violarum,
Flor. Nenupharis ana ʒ.ij.
Ro. aium rubr. ʒ.β.

Misce, fiat puluis, ex quo impleatur sacculus, la-
tus quinque digitos, longus pedem vnum, pro
fronte. *Rondeletius.*

*Frontale ad refrigerandum & re-
pellendum.*

R. Coriandri ʒ.ij.
Sem. laſtucæ, Papaueris ana ʒ.ij.
Flor. Nymphææ, Rosarum, Violarum,
Betonicæ, Scrylli ana ʒ.ij.

Redigantur in puluerem, vt fiat sacculus latus
quinque digitos, longus pedem. *Heurnius.*

DE SACCVLIS CON- ferentibus cordi.

*Sacculus cor calidum alterans
& roborans.*

R. Pulueris Diamargariti frigidi ʒ.β.
Flor. Borraginis, Buglossi, Nymphææ ana ʒ.ij.
Caphuræ ʒ.ij.

Rasuræ Panni coccinei q.s. ad excipiendum
hunc puluerem: Sindoni include.

Fiat sacculus ouali forma, qui modicè aqua Ro-
sata & Buglossi irrigatur. *Heurnius.*

Sacculus ad cordis affectus frigidos.

R. Flor. Anthos,
Flor. Stœchados ana ʒ.ij.
Summitatum Ocymi,
Cort. Citri sicci,
Macis, Caryphyllorum ana ʒ.ij.
Spec. Diamarg. calidi, vel Diagymmæ, vel
Diathamaron ʒ.ij.

A Fiant sacculi forma rotunda: consuantur. Impo-
ni autem debet Bombax ad retinendum pulue-
rem, & pannus qui integit, debet esse delicatissi-
mus. Irroretur vino & aqua Melissæ, & calidus
applicetur cordi. *Rondeletius.*

Alius ad idem.

R. Flor. Buglossi, item Borraginis,
Rosarum Melissæ ana M.j.
Cinnamomi electi, Caryophyllorum,
Maceris ana ʒ.β.
Ligni Aloes ʒ.ij.
Cort. mali Citri, Spec. Diambæ ana ʒ.ij.
Ossi cordis Cenuini ʒ.β.
Croci ʒ.ij.

Contritis omnibus fiat è serico sacculus, cordi
admouendus. *Fuchsius.*

Sacculus pro corde, contra pestem.

R. Saphyri Smaragdi,
Hyacinthi, Rubini,
Coralli rubri, albi ana ʒ.ij.
Croci ʒ.ij.
Margaritarum ʒ.β.
Arsenicis albi ʒ.ij.
Ambre ʒ.ij.
Rad. Indis sicca & odora ʒ.β.
Cornu Cerui viti ʒ.ij.
Auripigmenti ʒ.β.

Teratur omnia, & fiat sacculus cum sindone pur-
purea, cordis que regioni apponatur. *Ranzouius.*

Alius.

R. Flaucdinis corticum Citriorum,
Rad. Galangæ ana ʒ.ij.β.
Fol. Melissæ M.β.
Flor. Borraginis, Buglossi, Stœchados,
Rorismarini ana P.ij.
Electuarij de gemmis ʒ.ij.

Fiat sacculus, qui vino maluat. rigitur. *Heurnius.*

*Sacculus, siue scutum pro corde
contra pestem.*

R. Cinnamomi ʒ.ij.
Dictamni veri ʒ.ij.β.
Angelicæ, Zedoariæ,
Caryophyllorum ana ʒ.β.
Rosarum ʒ.β.
Boli, Coralli rubri,
Spec. Diamarg. frigidi ana ʒ.ij.
Grana tinctorum ʒ.β.
Scordij ʒ.ij.β.
Santali citrini ʒ.ij.

Misce. Fiat puluis tenuissimus, qui excipiat ser-
rico rubro & bombace interpuncto fiat scutum.
Ioan. Bauhinus iunior.

DE SACCVLIS CON- ferentibus ventri.

*Sacculus ad imbecillitatem & do-
lorem ventriculi.*

R. Comarum Absinthij sicci,
Menthæ ana ʒ.ij.

Cort. Citri ficci ꝯ. j.
Galangæ, Cypri,
Caryophyllorum ana ꝯ. ß.
Rosarum rubr. ꝯ. ij.

Fiat puluis: ex quo facculus, qui à scuti figura
Scutum appellatur. *Rondeletius.*

Scutum stomachicum.

R. Rosarum rubr. P. j.
Masticis, Corallorum rubr. ana ꝯ. ß.
Sem. Anisoforum & Foeniculi ana ꝯ. j.
Caryophyllorum, Nucis myristicæ ana ꝯ. j. ß.
Absinthij, Menthæ ana M. j.

Fiat puluis & inde facculus inter punctus. *Heurn.*

Alius ad idem.

R. Comarum Absinthij ficci,
Menthæ siccæ,
Sisimbrij ana M. ß.
Coriandri præparati ꝯ. ij. j.
Caryophyllorum,
Cinnamomi electi ana ꝯ. j. ß.
Eadani ꝯ. j. ß.
Coralli rubri ꝯ. iv.
Maceris ꝯ. j.
Cocci infectorii ꝯ. ß.

Omnia minutim tusa trita que, facculo ex panno
serico purpureo insuantur, figura scuti stomachi-
chici, qui acu interpunctus, ventriculo applice-
tur. *Andernacus.*

Alius:

R. Flor. Chamomillæ, item Meliloti,
Anethi ana M. ß.
Sem. Lini, item Foenigræci,
Althææ ana ꝯ. ij.
Origani, Abrotani,
Calaminthæ,

A Menthæ siccæ, Rutæ ana M. j.
Contusa in linteolum demittantur, fiatque sac-
culus. *Fuchsius.*

Sacculus ad colicam.

R. Milij torridi P. iv.

Salis P. ij.

Fol. Lauri P. ij.

Contusa in sacculo ventri admoucantur. *Andernacus.*

Alius.

B R. Cumini P. iv.

Salis P. ij.

Contusa & trita, ventri calida applicentur, prius
aqua ardente irrorata.

Sacculus ad dolores lateris.

R. Furfuris macri P. j.

Sem. Anisi, item Foeniculi,

Caruana ꝯ. ij.

Flor. Chamomillæ, Meliloti,

Sambuci, Anthos ana P. j.

C Trita & contusa ponā ur in sacculis duobus con-
futus, & supra laminam ferream vino extinctam
calfactis, parti dolenti applicentur. *Rondeletius.*

Sacculus ad catarrhos insubendos.

R. Milij Tb. ß.

Salis vulgaris ꝯ. iv.

Baccarum Lauri modicè contusarum ꝯ. ij. ß.

Anisi, Foeniculi,

Cari, Cumini,

D Florum Chamæmeli,

Comarum Anethi ana ꝯ. j.

Sartagine torrefiāt, integra hæc nec tusa, & pro-
tinus recondantur in sacculum: calidus capiti,
ventri, aut cuius parti iuducatur, & subinde mu-
tetur. *Fernelius.*

De Dentifricijs, Sectio XLVII.

*Dentifricium ad candorem dentibus
conciliandum.*

R. Rosismarini, Menthæ, Pulegi ana ꝯ. ß.
Rad. Iridis, Iunci odorati ana ꝯ. j.
Nardi, piperis ana ꝯ. ß.
Pumicis, Salis tosti, Cornu ceruini ana ꝯ. ij.

Excipiantur Tragacantho in aqua Rosarum ma-
cerato, & fiant veluti penicilla. Ex Lentisco ba-
cilli concinneantur, dentibus expurgandis & ro-
borandis apti. *Andernacus.*

Aliud.

R. Coralli rubri ꝯ. j.
Terræ Majoricæ ꝯ. ß.
Ossis Sepiæ, Pumicis ana ꝯ. ij.
Caryophyllorum, Cinnamomi,
Masticis ana ꝯ. j.
Vnionum electorum ꝯ. j.
Sanguinis draconis ꝯ. ij.
Moschi G. j.

In puluerem redacta, ex Tragacantho aqua Ro-
facea macerato, in massam redigantur: unde fin-

E gantur dentifricia, seu penicilla. *Idem.*

Aliud.

R. Cornu ceruini,
Dentium Equi ana ꝯ. ij.
Concharum marinarum,
Salis communis,
Nucis Cupressi ana ꝯ. j.

Vrantur simul in elibano, & fiat puluis, mucil-
agine gummi Tragacanthæ excipiendus. *Ronde-*

Aliud in puluere.

F R. Myrrhæ, Masticis, Thuris ana ꝯ. ß.
Cornu Cerui vsti & loti, Coralli rubri,
Rosarum, Santali moscatellini,
Caryophyllorum ana ꝯ. ij.
Ossis Sepiæ, Aluminis Rochæ vsti ana ꝯ. ij.
Pumicis ꝯ. j. ß.

Salis communis vsti ꝯ. j.

Fiat puluis. Vtatis cum radice Maluæ præpara-
ta. *Rondeletius.*

Alius insignis dealbans.

R. Summitatum Myrti,

Summit.

Summit. Lentifci, Oleastri,
Saluæ, Rorismarini ana M.j.
Coralli rubri, Eboris,
Dentium Equorum ana ꝑ.ß.
Salis cõmmunis P.j.

In vase fictili simul vrantur, donec dealbentur.

De Odoramentis, Sectio XLIX.

ODORAMENTA sunt omnia medicamenta, quæ citra ignis accessionẽ suo odore cerebrum alterare, aut grauẽ odorem, aut pestilentia auram depellere possunt.

Sacculus odoratus.

R. Cubebærum ꝑ.ß.
Caryophyllum ꝑ.j.
Nigellæ tostæ ꝑ.j.ß.
Maceris ꝑ.ij.

Contusa & trita diligẽter serico induntur ad odorandum. *Fuchsii.*

Pulus Violarum.

R. Iridis Florentinæ lb.ß.
Rosarum ꝑ.ij.
Cyperis ꝑ.ß.
Maioranæ, Caryophyllum ana ꝑ.j.
Santali albi odoriferi,
Beniouini ana ꝑ.ij.
Styracis calamitæ ꝑ.j.

Trita serico induntur ad odorandum.

Pulus Violarum Syluæ.

R. Rad. Iridis Florentinæ lb.ij.
Maioranæ siccæ quart.j.
Calami aromatici ꝑ.ij.
Rosarum, Violarum ana ꝑ.v.
Caryophyllum ana ꝑ.ß.
Moschi ꝑ.j.

Trita serico imponantur.

Pulus Violarum alius.

R. Iridis Florentinæ lb.ij.
Rosarum rubr. lb.j.
Styracis calamitæ, Caryophyllum,
Santali albi, Calami aromatici ana ꝑ.ij.
Coryandri, Cyperi ana ꝑ.ij.
Maioranæ, Lauendulæ ana ꝑ.vj.
Zibetti, Moschi ana quantum sufficit.

Misce. *Innominatus.*

Pomum Ambræ.

R. Styracis calamitæ ꝑ.j.
Caryophyllum ꝑ.ij.
Beniouini ꝑ.ß.
Ambræ ꝑ.ß.
Moschi G. xv.
Pulueris Violarum prædicti q. f.
Aquæ Rosarum q. f. ad cogendum.

Idem aliter.

R. Styracis calamitæ ꝑ.j.ß.
Beniouini ꝑ.ij.
Ladani ꝑ.ß.
Caryophyllum, Santali albi ana ꝑ.ij.

A deinde in pulucrem redigantur, adijcianturque
Caryophyllum, Rosarum,
Cinnamomi crassi ana ꝑ.ij.
Mixtis dentes confricentur. Vel ex cremore Tra-
gacanthi formentur penicilla oblon-
ga. *Andernacii.*

Rosarum, Maioranæ ana ꝑ.ij.ß.
Moschi, Ambræ ana ꝑ.j.
Formetur pomum cum infusione gummi Tra-
gacanthæ in aqua Rosarum.

Aliud.

R. Styracis calamitæ,
Styracis liquidæ, Benzoi,
Galliæ moschatæ, Aliptæ moschatæ,
Ladani ana ꝑ.j.
Cinnamomi electi, Caryophyllum,
Santali albi ana ꝑ.ß.
C

Rosarum rubr. Nucis moschatæ,
Macis, Ligni Aloes,
Cardamomi, Maioranæ,
Gummi Elemi, sem. Nigellæ,
Zedoariæ ana ꝑ.j.ß.
Terebinthinæ quantum sufficit.
Cum modica infusione Tragacanthæ facta in a-
qua Rosarum, fiat massa. *Augustiani.*

Aliud.

D R. Santali citrini ꝑ.vj.ß.
Ligni Aloes ꝑ.ß.
Rosarum rubr. Basiliconis,
Lauendulæ, Anthos,
Maioranæ ana ꝑ.ij.ß.
Cort. Citri ꝑ.vij.
Cinnamomi, Nucis moschatæ,
Macis, Caryophyllum,
Coriandrorum preparatorum,
Cardamomi ana ꝑ.ij.ß.
E Ladani puri ꝑ.ij.
Styracis calamitæ ꝑ.vj.ß.
Styracis liquidæ ꝑ.ij.
Assæ dulcis ꝑ.x.
Ceræ Citrinæ ꝑ.j.ß.
Terebinthinæ ꝑ.ij.
Aquæ Rosarum ꝑ.ij.ß.
Moschi Alexandrini,
Ambræ griseæ ana ꝑ.ij.ß.

F Fiat massa. *Augustiani.*

Aliud.

R. Pulueris Violarum ꝑ.j.ß.
Rosarum, Maioranæ,
Styracis calamitæ, Ladani ana ꝑ.j.
Caryophyllum ꝑ.ij.
Benzoini, Nucis moschatæ ana ꝑ.j.
Ambræ ꝑ.ß.

Massa fiat ex aqua Rosarum, in qua maduerit Tra-
gacanthum & gummi Arabicum: hæc momen-
to Olei, vel Cinnamomi, vel Caryophyllum,
vel Nucis moschatæ imbuatur. *Andernacii.*

Aliud.

R. Styracis ʒ. iij.
 Caryophyllorum, Cinnamomi ana ʒ. ij.
 Maceris, Nucis moschatae ana ʒ. j.
 Ligni Aloes ʒ. ʒ.
 Moschi, Ambrae ana G. iij.
 Mastiches ʒ. j. ʒ.
 Trita & cribrata, liquore stillatio Maioranae, &
 Staete quod satis est excipiantur, singanturq; or
 biculi odorati. *Fuchsius.*

Confectio pomi Ambrae.

R. Ceræ virginis ʒ. iv.
 Olei Oliuarum, Terebinthinae ana ʒ. ʒ.
 Ladani ʒ. iij.
 Olibani, Mastice ana ʒ. j. ʒ.
 Myrrhae, Styracis calamitæ ana ʒ. ij.
 Been albi & rubri, Rosarum rubr.
 Menthae siccae, Maioranae,
 Caryophyllorum, Cardamomi,
 Santali albi & rubri, Cinnamomi,
 Nucis Moschatae ana ʒ. j.
 Ligni Aloes, Caphurae ana ʒ. j.
 Ambrae, Moschi fini ana ʒ. ʒ.
 Pulveriza, & fac pomum, prout decet. *Ex libro
 manu scripto.*

Pomum Ambrae ad aerem pe-
silentem.

R. Ladani, Styracis calamitæ ana ʒ. j.
 Caryophyllorum ʒ. ʒ.
 Caphurae, Nardi,
 Nucis Moschatae ana G. vij.
 Omnia in pulverem tenuem contusa, commix-
 taque, ex aqua Rosarum, in qua Tragacanthum
 & Gummi Arabicum maduerit, redigantur in or-
 biculos. *Andernasus.*

Aliud.

R. Ladani ʒ. iij.
 Styracis calamitæ ʒ. j.
 Benioini ʒ. ʒ.
 Caryophyllorum ʒ. iij.
 Rosarum rubrarum ʒ. ij.
 Ligni Aloes,
 Santali albi ana ʒ. j.
 Maioranae, Lauendulae,
 Sem. Nigellæ ana ʒ. ʒ.
 Camphoræ G. iij.
 Styracis liquidæ ʒ. ʒ.
 Cum infusione gummi Tragacanthæ in aqua
 Rosarum, fiat pomum, quod grati odoris: pro
 diuitibus addi possunt Moschi & Ambrae grana
 aliquot. *Casparus Bauhinus.*

Pomum odore aluum soluens.

R. Scammonij, Aloes Myrrhae ana ʒ. j.
 Esulae, Colocynthidis ana ʒ. j. ʒ.
 Trita & cribrata cum Coriandrorum succo, duo
 confice poma, inuicemque manibus tractentur,
 ex vna in aliam permutando, vt calciant, & ær-
 em immutent. *Fumaneus.*

Aliud contra pestem.

R. Flor. Nymphææ, Buglossæ,

A. Violarum, Rosarum ana ʒ. j.
 Cort. Mali Citri ʒ. j. ʒ.
 Maceris ʒ. ʒ.
 Santalorum omnium ana ʒ. j. ʒ.
 Papaueris candidi ʒ. j.
 Caphurae ʒ. ʒ.
 Ladani ʒ. ij.
 Ambrae G. iv.
 Trita excipiantur liquore stillatio Lactucæ &
 Staete: siantque orbiculi odorati. *Fuchsius.*

B.

Aliud.

R. Styracis calamitæ,
 Assæ dulcis ana ʒ. j.
 Ladani, Mastice ana ʒ. ʒ.
 Caryophyllorum, Xyloaloes,
 Santali citrini ana ʒ. j.
 Sem. Nigellæ ʒ. ij.
 Cum modico resinæ Terebinthinae Venetae fiat
 Pila odorifera, quæ aromatizetur Moschi, Am-
 brae dissolutorum ex oleo Caryophyllorum ana
 G. vj. *Rauouinus.*

Vnguentum odoratum.

R. Moschi, Ambrae, Zibetti ana G. iv.
 Olei Amygdalarum dulc. q. s.
 Fiat linimentum.

Aliud.

R. Olei Nucis moschatae expressi ʒ. j.
 Zibetti optimi ʒ. j.
 Moschi electi G. vj.
 Olei Spicae, olei Lauendulae ana gutt. ij. vel iij.
 Fiat vnguentum, quo nares, frons, aliaque no-
 biliores partes illinantur. *Andernasus.*

Candela profumo.

R. Assæ dulcis, Styracis calamitæ ana ʒ. iv.
 Thymiamatis, Olibani ana ʒ. xij.
 Ladani ʒ. xij.
 Caryophyllorum ʒ. j. ʒ.
 Nigellæ ʒ. j.

E.

Coriandri præparati,
 Grana Iuniperi ana ʒ. ʒ.
 Styracis liquidæ ʒ. vj.
 Terebinthinae ʒ. ʒ.
 Carbonum Tiliae, vel Silicis ʒ. xxx.
 Cum infusione Tragacanthæ facta in aqua Ro-
 sarum, siant candelæ. *Augustani.*

Candela odorifera contra venena
& pestem.

R. Ladani ʒ. iij.
 Styracis calamitæ ʒ. x.
 Assæ dulcis ʒ. vj.
 Thuris ʒ. j. ʒ.
 Stoechadis ʒ. ij.
 Rosarum rubr. Caryophyllorum ana ʒ. iij.
 Cort. Mali Citri,
 Santali citrini ana ʒ. ij.
 Granorum Iuniperi ʒ. ʒ.
 Ambrae, Moschi ana ʒ. ʒ.
 Carbonum Tiliae ʒ. j. ʒ.
 Hac omnia cum gummi Tragacanthæ & aqua
 Rosacea tepida mixta pila trantur, & in massam
 redigan-

redigantur: inde parue candelæ fingantur, & len A
tè siccentur. *Ranzonius.*

Sapo Moschatus.

R. Saponis Veneti ℥.iiij.
Incidatur minutissime, adde
Pulu. Caryophyllorum,
Santali albi ana ℥.ij.
Benzoi ℥.j.
Moschi G.xx.

Distemperentur in aqua Rosacea. Aliqui addunt
olei de Spica guttas aliquot, sed melius fuerit
oleum Caryophyllorum, aut Macis. *Augustani.*

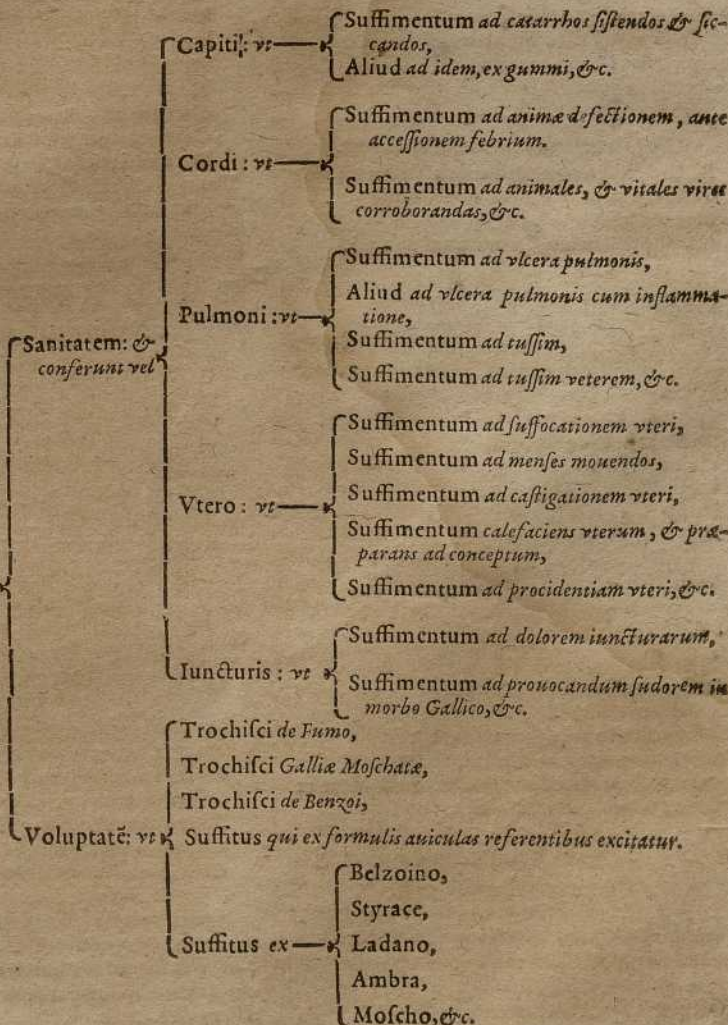
Globuli contra aerem pestilentem.

R. Ladani ℥.ij.

Pulveris Rosarum,
Calami aromatici,
Iridis, Dictamni veri,
Angelicæ, Cinnamomi,
Santali moschatel.
Nucis moschatæ ana ℥.ij.
Benioini ℥.ij. β.
Ambriæ ℥.j.
Moschi G xx.
Styracis calamitæ ℥.β.
Cum Gummi Arabici, vel Tragacanthi ℥.vi. in.
fusi in ℥.j. aquæ Rosarum, fiant globuli secun-
dum artem, & inungantur Olco de
Benioim. *Toan. Bauhinus.*
junior.

De Suffimentis, Sectio XLIX.

SUFFIMENTA, quæ
Græcis *ὑψιμακία*, no-
stris veid Suffumiga-
tiones dicuntur, sunt
medicamenta quæ in-
cenduntur, aut ignitis
carbonibus inijciun-
tur. Horum alia perti-
nent ad

DE SVFFIMENTIS A

conferentibus capiti.

*Suffimentum ad catarrhos sistendos,
& siccandos.*

R. Coriandri, Rosarum,
Gummi Hederae torrefactae ana ʒ.ij.
Nigellae torrefactae in aceto ʒ.ij.ʒ.
Masticis, Thuris,
Cort. Thuris ana ʒ.ij.
Gummi Iuniperi ʒ.ij.

Fiat pulvis non admodum tenuis, quo supra car-
bones imposito suffumigetur capitis operimen-
ta. Potest etiam excipi mucilagine gummi Tra-
gacanthae, & fieri formae lupinares. *Rondeletius.*

Aliud ad idem ex gummi.

R. Thuris, Masticis, Ladani,
Styracis ana ʒ.ʒ.

Ex his mixtis lineum asperum suffiatur, deinde
caput eo manè fricetur. Melius autem hoc suffi-
men cremore Tragacanthi, vel gummi Arabici
macerati in aqua Rosacea ad formam Lupino-
rum concremari potest. *Andernacus.*

Suffimentum odoratum ad caput.

R. Trochiscorum Galliae moschatae ʒ.ij.
Salviae, Maioranæ, Rosismarini ana ʒ.ij.ʒ.
Maceris ʒ.ij.
Caryophyllorum, Cinnamoni ana ʒ.ij.
Fol. Lauri ʒ.ʒ.
Ligni Aloes ʒ.ij.
Moschi G.ij.

Teratur singula, & commixtis omnibus fiat pul-
vis, qui exigente vsu carbonibus viuis insperga-
tur. *Euchsus.*

Aliud.

R. Thuris, Cinnamomi,
Caryophyllorum ana ʒ.ij.ʒ.
Cort. Mali Citri ʒ.ij.
Maceris, ligni Aloes ana ʒ.ij.
Myrrhæ, Masticis ana ʒ.ij.
Trochiscorum Galliae moschatae ʒ.ij.
Ladani ʒ.ij.ʒ.

Trita excipiantur stacte, & inforbentur pastilli
pro suffimento. *Idem.*

Aliud.

R. Gummi Iuniperi, Masticis
Rosarum ana ʒ.ij.
Caryophyllorum, Styracis ana ʒ.ij.
Terebinthinæ quod sufficit.

Fiant pastilli his prunis iniectis, fiat suffitus te-
gumentorum capitis. *Hornsius.*

DE SVFFIMENTIS

conferentibus cordi.

Suffimentum ad animæ defectionem.

R. Thuris, Masticis ana ʒ.ij.
Cort. Curlicci ʒ.ʒ.
Agalochi, Styracis calamitæ,

Calamenthæ, Caryophyllorum ana ʒ.ij.
Ex his in puluerem redactis fiat suffitus ante ac-
cessum febrium, in quibus anima deficit. *An-
dernacus.*

*Aliud ad animales & vitales vires
corroborandas.*

R. Rosarum rubrarum,
Flor. Stoechados, Rosismarini ana ʒ.ij.
Thuris ʒ.ij.

R. Caryophyllorum, Macis,
Xyloaloes ana ʒ.ij.ʒ.

Detrita in puluerem, imbecillis & deficientibus
inijiciantur. *Idem.*

*Suffumigium perfectum ad aeris
corruptionem.*

R. Rosarum rubr. Spicæ nardi,
Ligni Aloes, Costi, Rosismarini,
Masticis, Santali rubri, Bellij,
Ladani, Olibani, Croci ana ʒ.ij.ʒ.
Cort. Colocynthidis,
Styracis liquidæ ana ʒ.ij.ʒ.
Bardanae, Pipenis, Citrini ana ʒ.ij.
Cardamomi, Cubebarum,
Caphura ana ʒ.ʒ. G. xv.
Moschi G.ij.

Terantur & cribellentur, & conficiantur cum aqua
Rosarum, ex quo fiant trochisci parui, qui
desiccentur in umbra, ex quibus sufficit vnus ad
suffumigandum. *Arnoldus Villarouanus.*

DE SVFFIMENTIS

conferentibus pulmōni.

Suffimentum ad vlcera pulmonis.

R. Gummi Hederae torrefacti,
Coriandri, Rosarum rubr.
Santalorum, Masticis, Thuris,
Myrrhæ, Cort. Thuris ana ʒ.ij.
Belzoini, Styracis, Ladani puri,
Hypocistidis ʒ.ij.

Auripigmenti rubri ʒ.ij.
Excipiantur Terebinthina, & fiant formulæ lū-
pinares, quibus fumigentur operimenta capitis.
* Efficax est ad vlcera narium, aurium, pulmonis
& vteri. *Rondeletius.*

*Suffimentum ad vlcera pulmonis cum
inflammatione.*

R. Coriandi præparati,
Rosarum rubrarum ana ʒ.ij.
Ladani puri, Hypocistidis ana ʒ.ij.
Santali albi, rubri,
Blattæ Bizantiæ ana ʒ.ij.
Capitum Pappaueris,
Corticum Mandragoræ ana ʒ.ij.
Styracis, Belzoini ana ʒ.ij.
Auripigmenti rubri ʒ.ʒ.

Cum mucilagine gummi Tragacanthæ & Ara-
bici, infusorum in aqua Rosarum quantum suf-
ficat. Addito Salicis carbonæ, fiant formulæ: vta-
tæ vt prius. *Idem.*

Suffimentum ad tussim.

R. Thuris, Mastiches ana ʒ. iij.
Santalorum omnium ana ʒ. j.
Styracis calamitæ, Ladani,
Rosarum rubr. ana ʒ. ij.

His titris, operimenta capitis manè & vesperi
suffiantur. *Andernacus.*

Suffimentum ad tussim veterem.

R. Rad. & fol. Vngulæ Caballinæ ʒ. j.
Fol. Marrubij ʒ. ʒ.
Styracis, Myrrhæ, Bdellij ana ʒ. iij.
Capitum Papaueris,
Sem Hyoscyami ana ʒ. j.

Excipiantur Terebynthina, Pice & Butyro simul
liquatis: fiant formulæ, quibus fumigantur oper
cula capitis. Excipiat. etiam fumus per nares
& os. *Rondeletius.*

DE SVFFIMENTIS
conferentibus vtero.*Suffimentum ad suffocationem
vteri.*

Suffitus ad vteri suffocationem fiunt ex foeti
dis, vt Galbano, Afa foetida, Blatta, Castoreo,
aut fragmentis Plumarum, vt etiam ex simplici
bus separatim: vt si Castoreum tantum, vel Afa
foetida calfacta naribus apponantur. *Rondelet.*

Suffimentum ad menses mouendos.

R. Myrrhæ, Styracis, Bdellij ana ʒ. ʒ.
Iridis, Afari, Cumini ana ʒ. iij.
Opopanacis ʒ. j.
Pulegij vtriusque sic. ana ʒ. j.

Excipiantur Terebinthina & Butyro: fiat fumi
gium, quo fumigantur per embotum, tempore
quo erupturi sunt menses. * Calfacit, relaxat.
Idem.

*Suffimentum ad calefaciendum & siccan
dum vterum post mensium
purgationem.*

R. Aliptæ moschatæ, vel
Galliæ moschatæ ʒ. ʒ.
Belzoini, Calami aromatici ana ʒ. ij.

Cum mucilage gummi Tragacanthæ fiant for
mulæ, recipiant fumū per infundibulum. *Idem.*

*Suffimentum ad conceptionem pro
mouendam.*

R. Ladani, Mastiches, Galliæ moschatæ,
Caryophyllorum, Macis,
Calami, Galangæ ana ʒ. iij.
Cyperi, Rosarum ana ʒ. j. ʒ.
Hypocistidis, Castoreæ ana ʒ. ij.

Cum mucilage gummi Tragacanthæ fiant for
mulæ, quibus vtaris vt prioribus, post mensium
purgationem ante concubitu. *Idem.*

*Suffimentum ad procidentiam
vteri.*

R. Bituminis, Lapidis Gagatis ana ʒ. ij.
Vincæ ʒ. ij.

A Castorei, Cyperi,
Rad. Bistortæ, Cupularum Glandium,
Balauftiorum ana ʒ. iij.

DE SVFFIMENTIS
conferentibus iun
cturis.*Suffitus ad dolorem iuncturarum.*

R. Fol. Absinthij, Anthos,
Stæchados, Chamomillæ ana ʒ. ij.
B Myrrhæ, Styracis,
Belzoini ana ʒ. iij.

Excipiantur Terebinthina: fiant formulæ. His
suffiatur Lana vel Bombax: deinde parti appli
cetur. *Rondeletius.*

*Suffimentum ad tumores in
duratos.*

R. Marchasitæ ʒ. ij.
Propoleos ʒ. iij.
C Bdellij, Myrrhæ,
Styracis, Iridis ana ʒ. ʒ.

Cum Terebinthina fiant formulæ, quibus suffu
migetur durities neruorum. *Idem.*

*Suffimentum ad prouocandum sudorem
in morbo Gallico.*

R. Cinnabaris ʒ. ij.
Styracis, Belzoini ana ʒ. j.
Myrrhæ, Cort. Pini ana ʒ. ʒ.

D Ex Terebinthina figatur orbiculi. Aegri hoc suf
fiantur, loco calido, sicut per initia caput extra
illum habeant, ne offendantur, aut suffocentur:
quod multis ob incuriam accidere solet. *Idem.*

Aliud.

R. Santalorum omnium ana ʒ. j.
Nucis moschatæ,
Mastiches, Iunci odorati,
Caryophyllorum, Caphuræ,
Succini, Afari ana ʒ. ʒ.
E Cort. Mali Arantij ʒ. j.

Conterantur, misceanturque, & cum guttis ali
quot Terebinthinae fiant pastilli, quo ægroti suf
fiantur. *Andernacus.*

Suffitus pro morbo Gallico.

Suffitur pro curando morbo Gallico parum
mihî probatur. Quia non possunt fieri sine ma
gno partium principum periculo, ac sæpè indu
cunt syncopen, aut paralyfim, aut conuulsio
nem. Cum tamen reliqua medicamenta non
profuerint, illis tandem vti poterimus in sequen
tem modum:

R. Cinnabrij ʒ. ʒ.
Thuris, Masticis ana ʒ. ʒ.
Calami aromatici,
Zedoariæ ana ʒ. iij.
Olibani,
Sandaracæ veræ ana ʒ. ij.
Cerussæ ʒ. ʒ.

Excipiantur Terebinthina, & fiant trochisci pro
suffitu. *Antonius Chalmesius.*

Suffitus alius pro Gallica lue.

R. Cort. Thuris ꝓ.ij.
 Masticeis, Gummi Hederae,
 Gummi Iuniperi, Ladani,
 Hypocistidis ana ꝓ.β.
 Auripigmenti rubri, vel citrini ꝓ.ij.
 Cinnabrij ꝓ.ij.

Incipiuntur Terebinthina, & fiant trochisci pro
 suffitu. *Idem.*

Suffitus alius ad idem.

R. Cinnabrij ꝓ.ij.
 Ladani ꝓ.ij.
 Cort. Citri sicci ꝓ.β.
 Sublimati ꝓ.ij.
 Thuris, Masticeis, Styracis calamitæ,
 Rad. Distamni veri ana ꝓ.ij.β.

Cum debita theriacæ veteris quâtitate fiant tro-
 chisci ponderis ꝓ.ij.β. qui vicissim conijciantur in
 carbores. Si verò fuerit fluxus humoris in pul-
 mones, poterimus sublimatum detrahere, & il-
 lius loco Auripigmentum miscere. Solis illis suf-
 fibus contenti erimus: vel post suffitus vngue-
 mus extremas partes imbecillo vnguento, quo
 vtendum esse diximus post vsum Guaiaci, opti-
 mumque erit in vlcibus, quæ Cacoëthe dicun-
 tur. Si post vñctiones suffitu vti velimus ad ab-
 sumendas morbi reliquias, detractis Cinnabrio,
 & Auripigmento, cardiaca miscbimus, quæ vim
 incidendi, tenuandi, ac discutienti habeant. Mo-
 dus autè vtendi suffitu is esto: Aeger nudus col-
 locabitur sub conopeo in sedili, oculis clausis,
 ne suffitus tenuitate lædatur: & in vase ignis ex
 prunis luculentis, in quem conijciantur trochi-
 sci ꝓ.ij. vel ꝓ.ij.β. pro viribus ægrotantis, & indi-
 cationibus varijs. Si fumus valentior fuerit pau-
 lulum caput educet, deinde reducet: ac si fieri
 possit, moueatur sudor: postea in lecto recline-
 tur æger, ac sudet: fiatque suffitus manè ante ci-
 bum: vel si virtus imbecilla, sumpto tantum Ovi
 vitello, & tantillo Vini, vel ꝓ.β. Diamarg. frigidi,
 vel modico corticis Citri conditi. His autem v-
 tendum, donec morbi materiem absumptam pu-
 taueris. *Idem.*

DE SVFFIMENTIS odoratis.

Trochisci pro fumo S.V.

R. Ligni Aloes, Ladani ana ꝓ.ij.
 Belzoini ꝓ.ij.
 Styracis calamitæ ꝓ.β.
 Sacchari candi ꝓ.ij.
 Moschi G.ij.

Misce cum aqua Rosacea, & ex pasta subacta fac
 trochiscos: qui tempore vsus magis redolebunt, si
 inrorâdo aspergas eis pauxillum aquæ Rosacæ.

Trochisci Gallæ moschatae.

R. Xyloaloes crudæ, bonæ, electæ, part. v.

A Ambrae part. iij.
 Moschi boni part. j.
 Glutinis Tragacanthi in aqua Rosacea soluti,
 quantum sufficit ad ea comprehendenda.
 Fiant trochisci, figura folij Myrti: sigillentur: va-
 se vitreo reponantur. *Mesues.*

Trochisci de Benzoi.

R. Benzoi ꝓ. vi.
 Ligni Aloes ꝓ. iix.
 Styracis calamitæ ꝓ. iij.
 B Moschi ꝓ. β.
 Ireos ꝓ. ij.
 Sacchari candi ꝓ. iij.

Puluerizatis omnibus cum aqua Rosarum, fiant
 trochisci. *Augustani.*

Trochisci pro fumo Comitissæ Arnsburgensis.

R. Rosarum alb. viridium contusarum ꝓ. iv.
 Belzoini in aqua Rosacea per diem & nocte
 macerat. ꝓ. ij.
 C Ambrae G. ij.
 Moschi G. ij.
 Zibetti G. j.

Trita contunde cum Rosis. Omnibus adde Sac-
 chari opt. ꝓ. β. Atque hæc ita cõtrita per biduum
 in mortario benè obturato sinas. Postea in mo-
 dum massæ forma: atq; inde effinge trochiscos.
 Admiscere autè oportet gummi Tragacanthæ,
 in aqua Rosarum macerati, singulosque trochi-
 scos ponere in cochlearium gummi Draconis,
 vt tanto firmissi coalescant. *Ranzovius.*

*Suffitus qui ex formulis auiculas rese-
 rentibus excitatur.*

R. Suffiminis, officinæ vocant Thymiamatis
 ꝓ. β.
 Styracis liquidæ ꝓ. j.
 Styracis calamitæ ꝓ. j. β.
 Carbonum Silicis,
 E Tragacanthæ ana ꝓ. ij.

Pulis carbonum & Tragacanthum in aqua Ro-
 sarum triduum maceretur, deinde etiam in mas-
 sam redigantur: ex qua finguntur formulæ au-
 cularum. *Andernacus.*

Suffimentum optimum.

R. Allæ dulcis ꝓ. β.
 Pulu. Ireos ꝓ. ij.
 Ligni Aloes,
 Nucis moschatae,
 F Caryophyllorum, Masticeis ana ꝓ. j.
 Styracis calamitæ ꝓ. ij.
 Santalorum omnium ana ꝓ. β.
 Caphuræ G. v.
 Ambrae, Moschi ana G. iv.
 Sacchari albi ꝓ. iv.

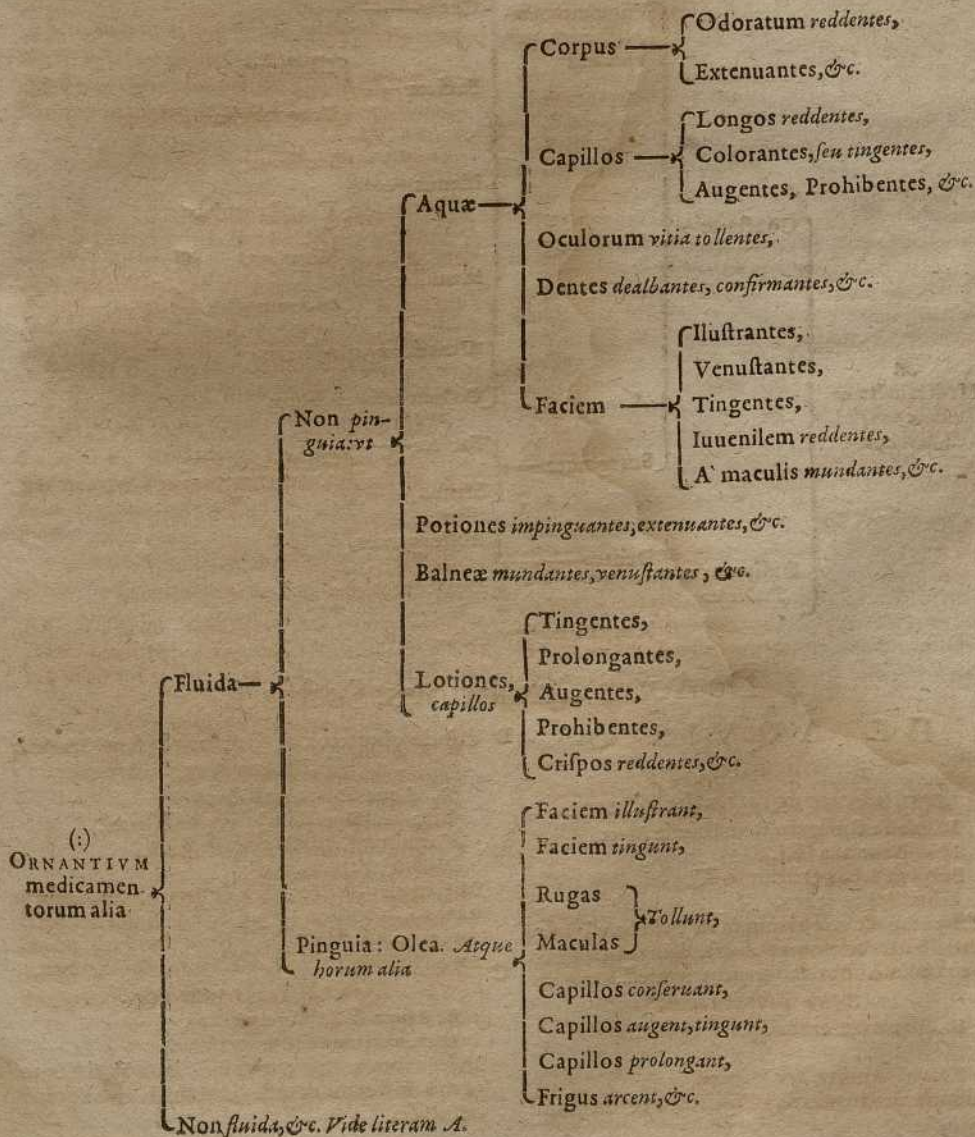
Cum macilaginibus Tragacanthæ & Styrace li-
 quida pauca, & aqua Rosarum cum Musco fiant
 candelæ, vel trochisci. *Innomminatus.*

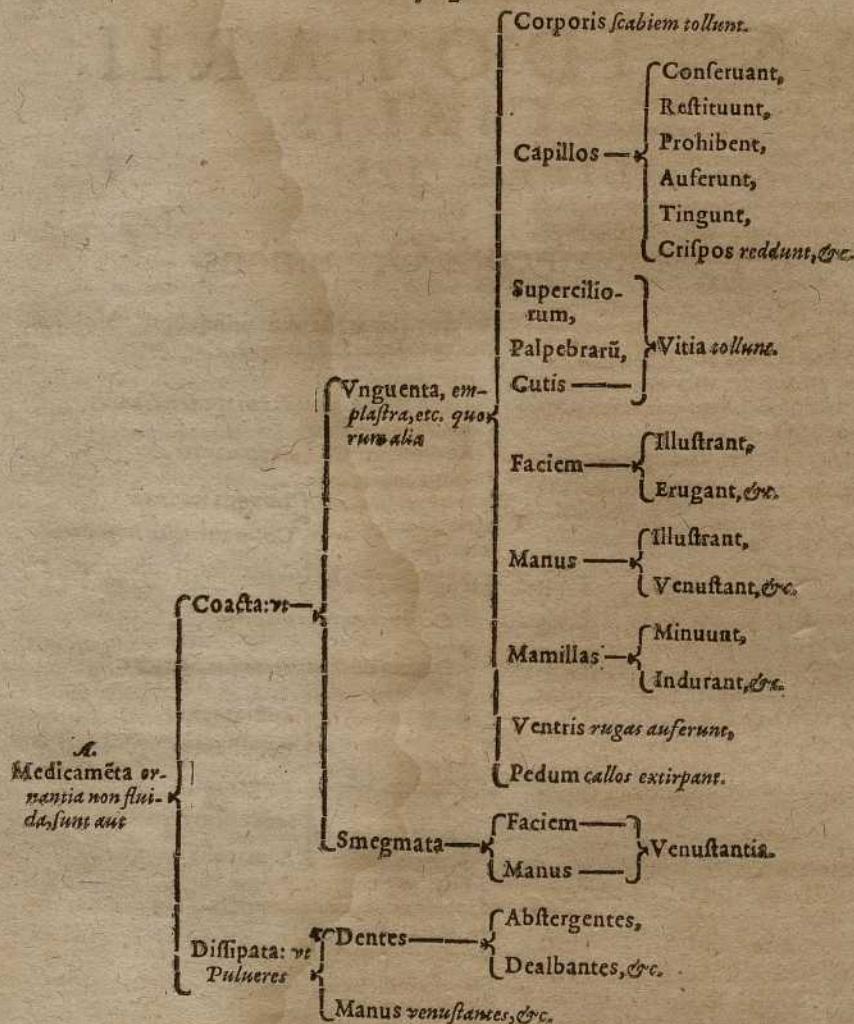
ANTIDOTARII SPECIALIS LIBER III.

De Medicamentis Ornantibus.

HACTENUS medicamenta, quæ ad necessitatem pertinent, duobus primis libris absolvimus: nunc de ijs, quæ ad ornatum spectant, tertio hoc libro agendum. Sunt itaque. *Vide signum* (:))

De Aquis Ornantibus, Sectio I.

DE AQUIS ORNANTIBUS

B deinde obturetur, & seruetur ad vsum. *Marinella, Alia eiusdem.*

Aqua odorata ad corpus & vestimenta.
 R. Aquæ Rosarum, item Nansæ, Myrti, Moschatæ ana ℥.j.
 Pulueris Ireos Orientalis ℥.j.
 Zibeti ℥.j.
 Miscētur, & coquantur in vase vitreo vsque ad tertix partis consumptionem: deinde in vase vitreo optimè obturato seruetur. *Isabella Coriense.*

R. Aquæ Rosarum ℥.iv.
 Belzoini, Styrcis, Caryophyllorum, Caphuræ, Ligni Aloes ana ℥.j.
 Moschi, Zibetti ana ℥.j.
 Miscēantur in vase vitreo obturato, coquantur per horas 4. in balneo Mariæ: deinde frigidum colatur: ac in alio vase vitreo bene obturato, ponatur ad solem per dies 5. addendo Moschi G.xv.

Aqua odorata alia.
 R. Aquæ Rosarum q.f.
 Moschi ℥.j.
 Zibetti, Ambre ana parum.
 Ponantur in vase vitreo ad ignē, donec calefiant:

Aqua Moschata, eiusdem.
 R. Aquæ Rosarum opt. ℥.ij.
 Moschi optimi ℥.j.β.
 Miscēantur & destillantur in balneo Mariæ, igne perquam lento: deinde seruetur in vase optimè obturato.

Alia.

Alia.

R. Aquarum Rosarum ℥. xij.
 Aquæ Lauendulæ, Caryophyllorum,
 Cinnamomi electi ana ʒ. j.
 Macis, Cardamomi, Moschi, Ambræ ana ʒ. β.
 Cort. Mali Citri, Santali citrini, Ireos ana ʒ. β.
 Belzoini, Styracis calamitæ ana ʒ. j.

Misce omnia, atque in phialam posita, in balneo Mariæ per 15. dies ponatur, deinde ad solem per dies alios 15. & erit optima. *Alexius.*

Alia eiusdem.

R. Aquæ Rosarum ℥. iv.
 Aquæ Lauendulæ ʒ. vi.
 Aquæ flor. Iasmini ℥. iij. Moschi ʒ. j.
 Miscantur, deinde cum per dies decem in vase optimè reclusa fuerint, distillantur in balneo Mariæ, seruenturque ad usum.

*Aqua odorata Italorum, quam Damas-
 scenam vocant, à Rosis
 Damascenis.*

R. Cinnamomi ʒ. j.
 Caryophyllorum ʒ. β.
 Sampfuchi, Rosimarini, Lauendulæ,
 Foss. Lauri, Pulegij, Rosarum alborubentium
 (Prouinciales vocant) viridum ana M. j.
 Vini Maluatici, Aquæ Rosarum ana ℥. j. β.
 Incisis viridibus, ac aridis in puluerem versis, soli exponantur sex dies: hinc distillantur in duplici vase. Addunt quidam Citri corticem, Styracis calamitæ, Iridis ana ʒ. j. & flores Iasmini. Hac aqua vestes, lintea, manus naresque asperguntur. *Mercurius.*

Alia.

R. Caryophyllorum ʒ. β.
 Aquæ Rosarum ℥. j. β.
 Misce & distilla. *Idem.*

Alia.

R. Moschi G. xij. inde vasi angustiori: alteri vasi inde Rosas, vel Violas: hæc vasa iunge ore & soli exponere, ita vt sublimes sint Rosæ, linteo septo ora discriminentur. Quidam Rosas parum contundunt. Caryophylli & Cinnamomum loco Moschi poni poterunt. *Idem.*

Alia.

Ex Rosis seruat Cucurbitæ ima pars: mox Lilia succedunt: & series quæque habeat asperos Caryophyllos, & quid Moschi & Rosarum stratum, hæc iterum tegat: distilla. *Idem.*

Vel hoc modo fiat suavissima.

R. Rosarum ℥. iij. incidantur:
 Cinnamomi, Caryophyllorum ana ʒ. iij.
 Camphuræ ʒ. β.
 Rap. leos ʒ. β.
 Nucis moschata, Macis ana ʒ. ij.
 Vitis excipiantur, ac superfundantur
 Vini Cretici,
 Aquæ Rosacæ ac Lauendulæ ana ʒ. iij.
 Dies octo macerentur, ac distillantur: ac Moschi scrupulo imbuantur, ac sole dies 5. digerantur.

A Addi potest Styrax calamita, Benzoin. *Idem.*

Alia ex superioribus composita.

R. Aquæ Rosarum ℥. j.
 Aquæ Damascenæ,
 Aquæ ex corticibus Citri,
 Iridis ana ʒ. j.
 Styracis calamitæ ʒ. β.
 Caryophyllorum ʒ. ij.
 Moschi, Ambari, Zibeti ana ʒ. j.

Infolentur quindecim dies vase quotidie agitato. Cordi, cerebro & stomacho profunt. *Idem.*

DE AQVIS MACIEM inducentibus.

Aqua capillos longos reddens.

R. Caryophyllatæ, Zingiberis,
 Rosimarini ana part. j.
 Puluerizentur, & in vino optimo per dies octo macerentur in vase vitreo, deinde distillantur. Vtatur quotidie poculum vnum ante prandium. *Marinellus.*

DE AQVIS CAPIL- los longos reddentibus.

Aqua capillos longos reddens.

R. Lardi quantum satis est.
 Radendo quàm minutissimè cõscindes, deinde in pila marmorea contundes, vt pastam substantiam referat. Hac in alembico destillata, liquorem album colliges, quo pilos inunges. *Alexius.*

Alia capillos elongans.

R. Mellis colati ℥. iij.
 Vitellorum ouorum num xl.
 Miscantur, & destillantur: qua capilli inungantur. *Marinellus.*

Alia eiusdem.

R. Capill. Veneris recent. contusorum M. j.
 Mellis optimi quantum sufficit.
 Miscantur ad formam pastæ, & destillantur.

DE AQVIS CAPIL- los tingentibus.

Aqua capillos denigrans.

R. Gummi Arabici ʒ. iv.
 Myrobahanorum Chebularum, Emblicarum ana ℥. β.
 Omnia trita, igneque suavi destillata: soli exponantur horis duabus, & capite cum lixiuio lotos, & exiccato, capilli denuo vino & sale madentes, cum aqua abluantur destillata, cutim tamẽ non attingente. *Fiumanellus.*

Alia eiusdem.

R. Gummi Arabici ʒ. iv.
 Ebulorum, Rosarum ana ℥. β.
 Trita igne lento destillantur, caputque prius aqua lotum, & non exacto siccatum, lauetur cum aqua destillata.

Alia denigrans.

R. Alcannæ trita, ossium Dactylorum pulve-
rinatorum ana part j.

Aquæ in qua cort. Fabarum & Gallæ fuerint
incocta, quantum sufficit.

Misce. *Marinellus.*

Alia eiusdem.

R. Nucum Cupressi quantum sufficit.

Vini rubri, Aceti rubri ana part. j.

Coquantur simul, & decoctione hac capilli la-
uentur.

Alia eiusdem.

R. Spunæ Argenti quantum sufficit,

Aceti, vel succi Citri, vel Limonij q. f.

Coquantur simul per horam dimidiam: quo ca-
pilli lauentur.

Alia.

R. Limaturæ ferri quantum sufficit.

Ponatur in Aceto fortissimo per dies decem: de-
inde capilli inungantur. *Isabella Cortese.*

Alia capillos nigros reddens.

R. Scorix Ferri Limaturæ plumbi q. f.

Coque in Aceto ad consumptionem medietatis. Cola & vnge. *Bayrus.*

Alia eiusdem.

R. Rad. Capparorum quantum sufficit.

Coque in lacte Asinæ vsque ad tertiam partem,
& vnge, dimittendo per noctem.

Alia denigrans.

R. Mellis lb. ij.

Gummi Arabici z. ij.

Ebulorum, Rosarum ana lb. β.

Tritalento igne destillentur, & caput prius cum
Lixiuo & Sale lotum, cum prædicta abluatur a-
qua. *Fumanellus.*

Alia eiusdem.

R. Salis gemmæ, Squamæ æris,

Alcannæ ana part. j.

Omnia trita alembico destillato.

Alia eiusdem.

R. Salis gemmæ lb. j.

Vitrioli Romani lb. β.

Salis Nitri z. iv.

Rad. Chelidonij viridium lb. ij.

Contusis & tritis alembico aquam eximito: quæ
primò exit, abijcito: quod secundò, capillos co-
lorat, prius lotos, & feruenti sole siccatos.

Alia optima.

R. Aquæ fortis z. β.

Argentii fini z. ij.

Misceantur, & cum argentum dissolutum fuerit,
adde aquæ Rosarum z. iij. & inunge capillos.
Cardanus.

Aqua, qua capilli flauescunt.

R. Mellis optimi lb. ij.

Gummi Arabici z. ij.

Suavi destillato igne, aqua quæ primò exit, fa-
ciem dealbat: quæ secundò & tertio, flauos red-
dit capillos. *Fumanellus.*

A

Alia capillos flauos reddens.

R. Buxi rasi, Stœchadis, Citri,

Glycyrrhizæ, trita rad. Vngulæ caballinæ,

Capillorum Veneris ana q. f.

Croci parum.

Coquantur omnia simul vsque ad consumptio-
nem tertix partis. *Marinellus.*

Aqua capillos rubros reddens.

R. Aquæ Raphani quantum sufficit.

Alcannæ quantum sufficit.

Misce, & capillos vnge. *Idem.*

Aqua capillos colore afficiens croceo.

R. Agrimonix z. j.

Testiculorum Equi exicatorum num. j.

In aqua fontis coque, & destilla, vt ered; capite
prius loto. *Fumanellus.*

Alia eiusdem ad idem.

R. Aceti lb. ij.

Salis Nitri lb. β.

Destillentur.

C

Aqua dealbans capillos.

R. Centaurij maioris z. iv.

Aluminis facis z. viij.

Aluminis Rochæ, Gummi Arabici ana z. ij.

Saponis albi mundi,

Lachymæ ex Tragacantha ana z. iv.

Aqua z. vj.

Coquantur ad dimidias, & colentur: caputq;
hæc lotum colatur, ad solem que siccatum, de-
nuò abluatur lixiuio. *Idem.*

D

DE AQUIS CAPIL-
los augmentibus.*Aqua faciens renascere pilos.*

R. Carnium Limaciarum, Vesparum,

Apum Sanguifugarum,

Salis adusti ana pates æquales.

E

Pone in vase vitreato, habente in fundo parua
foramina, sicut cribrum: & pone sub eo aliud
vas vitreatum, quod colligat humiditatem, quæ
paulatim per multas dies manabit. Colligatur,
& loca depilata ex eo fricentur. *Bayrus.*

Aqua ad casum capillorum.

R. Mellis purioris, Vini Cretici,

Vinæ puerorum, Lactis ana lb. j.

Destillet aqua, qua abluantur loca, vnde pili de-
cidunt. *Fallopins.*

F

Alia efficacior.

R. Hyssopi montani,

Calaminthæ montanæ,

Fol. Abrotani ana M. ij.

Vini generosi Cretici,

Vrinæ, Mellis,

Lactis ana lb. ij.

Sem. Sinapi lb. β.

Contritis quæ teri possunt, misceantur omnia,
& per tres dies macerentur: mox destillet aqua:
cuius vsus, inuētibus barbam citò educit, ac pro-
ducit, & pilos qui ceciderunt, restituit. *Idem.*

DE AQUIS CAPIL- A

los prohibentibus.

Aqua capillos renasci prohibens.

R. Sanguinis Kanarum, Terræ sigillatæ,
Sumach, Rosarum ana tritorum q. s.
Aceti, succi Semperviui ana q. s.
Macerentur per horas 24. deinde destillentur: qua
sæpius loca depilata macerentur. *Marinellus.*

Alia eiusdem, ad idem.

R. Cornu Vaccæ, Aluminis Rochæ,
Papaveris nigri ana tritorum q. s.
Sanguinis vaccini recentis lb. ij.
Macerentur & destillentur. Vtatur omni sero.

*Aqua capillos crescere non per-
mittens.*

R. Tithymali decoctum cum Aceto, Calce
viua, & Maluis commixtum: *Fumanellus.*

Aqua prohibens ortum pilorum.

R. Hyoscyami triti lb. ss.
In loco humido reponito, & post tempus addi-
tis ʒ. ij. fol. Fabæ inuersæ, quæ telephium est, de-
stillato, & pilis euulsis partem glabram sæpius
balneato. *Idem.*

DE AQUIS OCULO-
rum vitia tollentibus.*Aqua ad oculorum lachrymas.*

R. Fragorum maturorum quantum sufficit.
Macerentur in fimo equino per dies quindecim,
deinde destillentur. *Marinellus.*

Alia eiusdem, ad idem.

R. Flor. Spinæ albæ, flor. Salicis, vel Comarū,
Fol. Salicis ana quantum sufficit.
Destillentur in vase vitreo: ad idem etiam valet
aqua Euphrasiæ destillata.

Aqua ad rubedinem oculorum:

R. Chelidoniæ, Verbenacæ Rutæ,
Fœniculi succorum ana ʒ. iij.
Comarum, fol. Rosarum q. s.
Sacchari candi ʒ. iij.
Tuthiæ optimæ ʒ. iv.
Sanguinis draconis ʒ. iv.
Trita destillentur. *Marinellus.*

Aqua visum conseruans.

R. Myrrhæ ʒ. j.
Aloes ʒ. ij.
Croci ʒ. j.
Thuris, Zingiberis, Sarcocollæ,
Caphuræ tritæ ana parum.
In aqua imposta ad vsum: seruetur. *Fumanellus.*

Alia.

R. Fœniculi, Verbenacæ, Euphrasiæ,
Endiuæ Betonicæ, Rosarum rubr.
Capillorum Veneris M. iij.
Contusa per diem in vino macerentur albo, &
destillentur. *Idem.*

Alia eiusdem, ad idem.

R. Fœniculi, Chelidoniæ, Saluiæ,
Rorismarini, Verbenacæ,
Rutæ ana partes æquales.
Alembico destillentur.

Aqua ad oculorum dolores.

R. Aquæ Rosacæ, item
Euphrasiæ, Chelidoniæ ana ʒ. j.
Tuthiæ præparatæ ʒ. j.
B. Misce. Valet ad idem aqua Vitis in ciscæ. *Idem.*

Aqua ad visum instaurans.

R. Fœniculi, Chelidoniæ, Verbenacæ,
Rutæ, fol. Enulæ ana M. j.
Virgæ pastoris, Millefolij ana M. j.
Caphuræ ʒ. ss.
Alembico destillentur. *Idem.*

*Aqua ad oculorum lachrymas
exiccandas.*

C R. Tuthiæ præparatæ ʒ. j.
Lapidis hæmatitis ʒ. ss.
Sanguinis draconis,
Acaciæ, Antimonij ana ʒ. j.
Caphuræ ʒ. ij.
Terræ sigillatæ ʒ. j.
Thuris, Masticis, Piperis albi ana ʒ. ss.
Aquæ Fœniculi, Euphrasiæ ana ʒ. j.
Aquæ Violarum, Rosarum ana ʒ. ij.
Vini antiqui ʒ. iij.

D Coquito omnia in duplici vase ad consumtio-
nem medietatis, & percolato: *Fumanellus.*

Aqua ad rubedinem oculorum.

R. Succu Vuæ immaturæ ʒ. ij.
Aloes ʒ. j. ss.
In panno lineo ligatæ, infusæ quæ, in dicto succo
somnia tempore oculi madescant. *Idem.*

Aqua ad oculorum tenebrositatem.

R. Tuthiæ præparatæ ʒ. iv.
E Omphacij ʒ. ss. vel ʒ. v.
Soli diebus 15. exponito, & addita aquæ Rosa-
cæ ʒ. ss. denuo per dies 15. alios sub sole iaceat,
& per dies 5. cum aqua Euphrasiæ post hæc Tu-
thiam terito, & cū panno xylyno, tenui, cribrato
in sole æstuantæ, vsuique seruat. *Idem.*

Aqua ad suffusionem, eiusdem.

Marchesitæ frusta ignito, & in oleo communi
an iquo pellucido extincta, trita quæ destillato,
& denuo cum sæcæ sua terito, destillato quæ.

Alia eiusdem, ad idem.

F R. Asæ ʒ. j.
Mellis albi puri lb. ss.
Aquæ Fœniculi, aquæ Rutæ ana ʒ. xij.
Aquæ Maioranæ ʒ. ss.
Alembico destillentur.

*Aqua ad palpebrarum tumores, & la-
chrymas oculorum.*

R. Agrimonie, Verbenacæ,
Fœniculi Rosarum,
Chelidoniæ ana quantum sufficit.

Omnia incisa, viniq̄ue albi momento conspersa A
destillato. *Fumanellus.*

**DE AQUIS DENTES
dealbantibus.**

Aqua dentes dealbans.

R. Salis Arabici, Salis gemmæ ana ℥.ß.
Aluminis Zuccharini ℥.iij.

Trita destillentur, qua fricentur dentes cum pan-
no rubro, scarlato. *Marinellus.*

Alia eiusdem.

R. Aluminis Rochæ ℥.j.
Salis nitri ℥.j.
Aceti parum.

Trita dissoluâtur cum Aceto, & destillentur. Pro
qualibet ℥.j. huius aquæ, adde succi Limonum
℥.iv. & fricentur dentes.

Aqua dentes albos reddens.

R. Aluminis rubri ℥.vj.
Salis communis ℥.iij.
Masti his ℥.j.
Myrrhæ ℥.ß.
Caryophyllorum ℥.vj.

Misce, fiat destillatio, qua fricentur dentes. *Ron-
deletius.*

Aqua ad dealbandos dentes.

R. Salis purgati & contusi ℥.j.
Aluminis glacialis ℥.j.

Destillentur alembico. Huius aquæ ℥.j. misce cū
vinea Plantaginis, & intincta lana xylina dentes
perfrica. *Alexius.*

Alia preciosissima, eiusdem.

R. Primæ aquæ Mellis destillatæ, quæ alba est,
℥.j.

Salis albi ℥.j.
Aluminis ℥.ß.
Salis nitri ℥.j.
Aquæ ex folijs Lentisei ℥.j.
Masticis ℥.ij.
Aceti albi, Vini albi ana ℥.ij.

Destillentur omnia in balneo Mariæ. Qua si quis
ytivolet, abluat prius dentes: deinde cum pan-
no aliquo siccati fuerint, fricentur, vel cum Len-
tisei stylo intincto, vel cum panno lineo mada-
facto paruo.

Aqua dealbans dentes.

R. Vini albi ℥.vj.
Comarum Myrti: item Lentisei,
Sorbarum, Cupressi ana ℥.iij.
Balauftij, Cort. rad. Nucum, Pyrethri,
Sanguinis draconis, ossium Dactyl. ystorum,
Rosarum rubr. nondum apertarum,
Cinnamomi ana ℥.j.

Contusa destillentur lento igne, donec omnis
exierit aqua. Huius aquæ ℥.ij. misce cum ℥.j. cor-
nu Cerui vsti, & ℥.j. Sang. draconis, & pone ad
solem per dies 4 & frica dentes. *Isabella Correse.*

Aqua dentes confirmans.

R. Nucum moschatarum num. iij.

Rad. Zingiberis num. ij. Masticis parum,
Pyrethri, Maioranæ, Hyssopi, Menthæ,
Rorismarini, Saluæ, Salis ana ℥.ß.

Excipiantur omnia, & vino miscantur odoro,
bulliantq̄ue donec pars tertia consumpta fuerit,
& colo transfundantur, & frequenter percola-
to, vtitor calido. *Fumanellus.*

*Decoctum ad dentes firmandos, gingi-
uas purgandas, & conso-
lidandas.*

B

R. Aquæ Lentisei, Rorismarini,
Aceti destillati ana poculum dimidium,
Myrrhæ, Masticis, Boli Armeni,
Sanguinis draconis Aluminis vsti ana ℥.j.
Cinnamomi electi ℥.ß.

Aquæ pluuiialis pocula tria.
Misceantur omnia, coquantur igne admodum
lento per quartam horæ partem, addendo Mel-
lis despumati ℥.ß. Belzoini parum: & fiat deco-
ctum, quo sæpius lauentur dentes ante & post
cibum, tenendo in ore aliquandiu. *Alexius.*

C

**DE AQUIS FACIEM
illustrantibus.**

Aqua faciem detergens & illustrans.

R. Medullæ panis Hordei ℥.ij.
Lactis caprini ℥.ij.
Vini albi ℥.ß.

Quatuor sem. frig. maior. contusorū ana ℥.iij.
Thuris, Masticis, Myrrhæ ana ℥.j.
Fabarum recentium ℥.ij. Vel
Flor. Fabarum P. iij. Vel
Fabarum siccarum, &
Cicerum rubrorum ana ℥.ij.
Oryzæ ℥.ß.

Flor. Nenupharis, Violarum,
Rosarum albarum ana P. ij.
Vitellorum ouorū cum albuminibus num. x
Destillentur in balneo Mariæ. Si addatur ante de-
stillationem Terebinthina, melior erit succus, &
diutius faciem seruabit. *Rondeletius.*

E

Alia, eiusdem.

R. Decocti Pulli, vel Decocti Caponis, vel
Decocti Gallinæ ℥.ij.
Succi Limonum ℥.j.
Aceti albi ℥.ß.
Flor. Fabarum, Nenupharis ana P. iij.
Caphuræ, Album. ouorum ana ℥.ij.

F

Misceantur, & destillentur per alembicum. Lo-
co decocti Pulli, vel Gallinæ, lacte Capræ albæ
vti licet.

Alia, eiusdem.

R. Furfuris ex meliori Frumento cribrati,
Aceti fortissimi ana q. s.
Misce, & fiat pasta: cui adde miscendo,
Album. ouorum num. xij. Destilla.

*Aqua ad splendorem & formam
faciei.*

Aqua de albuminibus ouorum recentium per
spongiam

spongiam facta, cum æquali mensura succi Limonium, destilletur, vt rosacea. Huic aquæ postea addes lixiuij communis ℥.ij, vel circa: & Limonem integrum contusum immittes: post octo dies exprimes ab eo succū, & miscēbis cum aqua. Facies prius abluta aqua pura, & absterfa, hac aqua destillata lauetur. *Alexius.*

Aqua formam faciei concilians.

℞. Rosimarini, Tartari albi, Vini albi ana quantum sufficit. Miscantur, & destillentur per alembicum. *Idem.*

Aqua faciem pulcherrimam reddens.

℞. Columbarum pullos num.ij. Carnis vitulinæ ℥.ij. Sem. Cataputorum, à corticibus mundatorum ℥.iv. Pinearum Amygdalarum dulcium, amaranū, Rad. Lilliorum alborum, coeruleorum, Fabarum contusarum & mundatarum, Fells Bubuli, rad. Serpentariæ, Fraxinellæ ana quantum sufficit: Limonem vnum purgatum, & incisum, Medullæ panis albi, in lacte madefactæ, Gummi Ammoniaci in aceto liquefacti, Flor. Ligultri ana quantum sufficit. Miscantur & destillentur lento igne, ponendo aliquantulum Moschi & Belzoini circa principium colli vasis recipientis: & seruetur in vase probe obstructo. *Idem.*

Aqua faciem illustrans.

℞. Pinearum viridium, mundatarum incisarum quantum sufficit. Ponantur in lacte per dies tres, quotidie addendo nouum lac: deinde cum sequentibus rebus destillentur: ℞. Vitri contriti ℥.ij. Coralli rubri ℥.iiij. Sacchari candi ℥.ij. Aluminis ℥.ij. Misce, & fiat puluis. Deinde

℞. Argenti viui cum saluia mortificati ℥.j. β. Oua recentia, vnā cum corticibus, rupta & concussa num. xij. Terebinthinæ nouies lotæ ℥.ij. Cochleas marinas candidas, quas vendunt suffitores ℥.ij. Cochleas terrestres num. l.

Contundantur singula, & miscantur: deinde pars aliqua ponatur in cucurbitam vitream, deinde pars aliqua pulueris, post pars Terebinthinæ, de mumpars cochlearum, aliud super aliud ponendū, donec cucurbita sit plena. Postremò addito Vini albi mensuram j.

Distilla igne lento, & serua ad vsum. *Alexius.*

Aqua Melonum ad faciem illustrandam.

℞. Melones albos, à corticibus mundatos, quot opus erit, eosq; in frusta vnus digiti crassitudine secato: deinde Aluminis saccharini ℥.ij. Aluminis vitri ℥.j.

Argenti viui extincti ℥.j. Cochlearum marinarum albarum ℥.ij. Terebinthinæ lotæ ℥.ij. Otorum recentium, & cum corticibus contusorum num. xij. Limoniorum albor. in frusta incisorum, q. v. Sacchari ℥.ij.

Lactis caprini, Vini albi ana mens. j. Hæc omnia ponantur in cucurbitam vitream, aliud super aliud, vt dictum est: deinde destillantur igne lento, donec aqua omnis exierit, demum seruetur in vase vitreo, ad vsum. *Alexius.*

Aqua Cucurbitæ perfectæ, eiusdem.

℞. Cucurbitas à corticibus mundatas, & in partes rotundas incisas, quot volueris. Aluminis Zucharini ℥.vj. Aluminis scissilis ℥.ij. Myrrha ℥.j. Terebinthinæ lotæ ℥.β. Oua recentia & contrita num. ij. Limonia incisa num. vj. Cochlearum, quantum volueris. Vini albi mens. j.

In puluere redigenda redigantur, & miscantur, faciendo ordinē primū ex saccharo, deinde ex pulueribus, tertium ex cochleis, demum ex vino; Limonijs & ouis: atq; sic igne lento destillentur, donec omnis aqua extracta fuerit: postea seruetur in vase aliquo vitreo per dies 8. aut 15.

Aqua ad faciem commendandam.

℞. Pedum Vituli num. ij. Aquæ fluuiialis ℥.xix. Coque ad contumpcionem medietatis: deinde adde Oryzæ ℥.j. Medullæ panis in lacte mollitæ num. β. Butyri recentis ℥.ij. Albuminum ouorum cum corticibus num. x. Miscantur omnia, & coquantur, deinde destillentur quousq; omnis aqua exierit: cui deniq; adde Caphuræ, Aluminis zucharini ana darum & erit optima. *Alexius.*

Alia eiusdem.

℞. Chrysocollæ, seu Boracis ℥.ij. Aluminis rupei, scissilis, squamosi ana ℥.j. Caphuræ ℥.ij. Redigantur in puluere singula, deinde miscantur, ponanturq; in phialam vitream, quam aqua fontana repletam diligenter obturabis. His factis ponatur ad ignem per horas duas, deinde auferatur: & cum refrigerit, ponatur in aliā phialam, addendo duo alba ouorum recentium, bene cum omphacio agitata: miscantur, sintq; in sole per dies viginti: & habebis aquam perfectissimam.

Aqua ad decorandam faciem.

℞. Oua in partes dissecta, Cort. Aranciorum, Rad Melonum aqua q. s. Cum bocia ampla, rostrum habente longum, studio ac potenti igne per alembicum destillato. *Fernanellus.*

Alia.

R. Flor. Fabarum M. vj.
 Aquæ Limonum T̄b. j.
 Rad. Lilij ꝑ. viij.
 Farinæ Fabarum T̄b. j.
 Gummi Arabici, Tragacanthæ ana ꝑ. j.

Destilla, & vt̄re. *Fumanellus.*

Aqua faciem decorans, alia.

R. Fœniculi, Rutæ, Verbenacæ,
 Euphragiæ, Endiuicæ, Betonica,
 Sileris montani, Rosarum rubrarum,
 Capillorum Veneris ana M. vj.

In vino albo per diem & noctem infusa alembico destillentur. *Idem.*

Alia.

R. Fabarum albarum à corticibus mundatarum, quantum volueris.

Macerentur in vino albo per dies nouem: deinde contundantur, & prædicto vino addantur: quibus adiunge,

Oryzæ in lacte caprino coctæ quantū sufficit.
 Albuminum ouorum quantum sufficit.

Misce omnia, & destilla. *Isabella Coriese.*

Alia.

R. Hordei immaturi recentis quantum sufficit.
 Lactis caprini, Album ouorum ana q. f.

Misce, & destilla. *Isabella Coriese.*

Alia, eiusdem.

R. Limoniorum, Fabarum siccarum, & in vino maceratarum,

Mellis, Lactis caprini,
 Album ouorum ana quantum sufficit.

Misce, & destilla.

Aqua ad faciem decorandam.

R. Lactis vaccini, mense Maij T̄b. ij.
 Aranciorum num. iij.
 Limonum num. v.

Incidentur minutim: deinde adde,
 Aluminis, Sacchari ana ꝑ. j.

Misce omnia, & destilla. *Rondeletius.*

Alia eiusdem ad splendorem.

R. Mice panis albi T̄b. ij.
 Flor. Fabarum T̄b. j.
 Flor. Rosarum, item Nymphææ,
 Liliorum ana T̄b. iv.
 Lactis Capræ ꝑ. vj.

Iridis Venetorum ꝑ. j.

Destilla in balneo Mariæ.

Alia, eiusdem.

R. Terebinthinæ, Masticis albisimæ,
 Tuthiæ præparatæ, Caphuræ,
 Aluminis ana ꝑ. iv.

Infunde in aceto forti per dies tres. Postea destilla per alembicum.

Aqua faciem decorans.

R. Serpentariæ recentis ꝑ. j.

Rutæ M. j.

Hederæ terrestri M. ij.

Boracis ꝑ. j. Ligni Aloes ꝑ. j.

A Styracis calamitæ ꝑ. ß.

Moschi ꝑ. ß.

Vnguenti ꝑ. iij.

Caphuræ ꝑ. vj.

Carnis Caponis ꝑ. ij.

Cort. Limonum, Cort. Aranciorum ana T̄b. j.

Destilla. *Rondeletius.*

Aqua ad decorandam faciem.

R. Caphuræ ꝑ. ij.

Aluminis rubri, Boracis ana ꝑ. vj.

B Moschi ꝑ. ij.

Terantur omnia: adde,

Tartari ꝑ. j. ß.

Aquæ Rosarum T̄b. ij.

Commiscendo semper cum spatula. Postea destilla per filtrum, & in ampulla benè clausa seruetur, & manè facie bene tersa, cum panno guttam vnam aquæ sumat, deinde faciem bene fricet. *Idem.*

C DE AQVIS TINGENTIBUS & dealbantibus faciem.

Aqua faciem dealbans, & oculos.

R. Rutæ camp. stris. Fœniculi,
 Verbenacæ, rad. Betonica, fol. Rosarum,
 Capillorum Veneris ana partes æquales.

Macerentur per noctem in vino albo odoro, & alembico destillentur. *Fumanellus.*

Alia, eiusdem.

R. Ari quantum sufficit.

Partes crassiores tundito, & cum Rosarum aqua ad solem ter quatèrue siccat, & rosacea imposta vt̄tor.

Aqua faciem dealbans.

R. Albuminis oui, Boracis petrosi,
 Salis, Albuminis Rochæ ana ꝑ. j.

Quodlibet perse tritum, albumini ouorū commixtum destillato, vt̄torque. *Fumanellus.*

E *Alia eiusdem, ad idem.*

R. Aluminis Rochæ tritæ ꝑ. iij.

Albuminis ouorum quantum sufficit.
 Misce, & destilla.

Aqua faciem dealbans.

R. Flor. Nenupharis, item Spinæ albæ,
 Sambuci, Fabarum, Violarum,
 Capillorum Veneris ana part. æquales.

F Misce, & destilla. *Fumanellus.*

Alia, eiusdem.

R. Lithargyri contriti T̄b. ß.

In Aceti albi ꝑ. iij. coquito, & panno cribratam, in vitro vase seruato, deinde adde

Caphuræ, Aluminis Iameni, Boracis,

Olci Tartari ana part. æqual. Aquæ Rosar. q. f.

Misce, & destilla.

Alia experta, eiusdem.

R. Terebinthinæ destillatæ T̄b. ij.

Thuris ꝑ. iij. Masticis ꝑ. ß.

Dracunculi ꝑ. ß.

Omnia trita, & cum aqua terebinthinæ mixta, i- A
terum destillato, deinde

R. Axungia suillæ, recentis, liquatæ ℥. j.
Caryophyllorum ℥. ij.
Nucis moschatæ num. iij.
Auri ℥. j. Argenti ℥. ij.

Omnia tenuissimè trita alembico destillato.

Alia faciem dealbans & mundans.

R. Florum Fabarum M. x.
Aluminis Rochæ ℥. j. β.
Aluminis Zuecharini ℥. v.
Aluminis Scariolæ ℥. iv. β.
Salis Nitri ℥. iij.
Aluminis Fæcis ℥. vj.
Argenti viui extincti ℥. iij.

Destillantur igne lento, & quum quid stillare incipit, ignem augeto. *Fumanellus.*

Alia eiusdem.

R. Aluminis Iameni, Boracis, Aluminis Rochæ ana tritorum ℥. iij.
Album. ouorum quantum sufficit. Destilla.

Alia eiusdem, ad idem.

R. Argenti electi, Argenti viui ana ℥. j.
Super porphyreum terantur lapidem, addito q; argenti sublimati modico in loco collocetur humido: & quod liquatum est, albico destilletur.

Alia ad faciem nitorem.

R. Radicum Lilij, item Ari,
Dracunculi ana ℥. β.
Aquæ flor. Fabarum ℥. j. β.
Aquæ rosacæ ℥. viij.
Destilla: adijce moschi cariij, cinnamomi an. ℥. ij.
faciem bis die abluito. *Alexius.*

Aqua faciem dealbans.

R. Sulphuris viui ℥. j.
Thuris albi ℥. ij.
Caphuræ ℥. j.
Aquæ rosarum ℥. j.
Trita misceantur, & soli per dies quindecim exponantur, & de ea lauetur facies in sero: manè verò abluatur cum decoctione surfunis & rosarum. *Alexius, & Bayrus.*

*Aqua cutem reddens album, solis q; adu-
stionem auferens.*

R. Aquæ pluuiæ, Omphacij ana mens. β.
Coquantur simul vsq; ad consumptionem medietatis: deinde inter bulliendum, addito Succi Limoniorum tantum, quantum bulliendum antea euauit.
Deinde cum cocta satis fuerint, auferantur ab igne, addatur q;
Albuminum ouorum num. iv.
Postquam deferbuerint, seruetur ad vsum. *Rondeletius.*

*Alia ad dealbandas faciei maculas, &
cicatrices.*

R. Aquæ vitæ quartò destillatæ, part. iij.
Summitatum flor. Anthos part. ij.

Macerentur simul per diem & noctem in vase be-
ne cooperto, deinde destillantur. *Rondelet.*

Aqua eiusdem mulieris nobilis.

R. Sublimati ℥. j.
Caphuræ ℥. j.

Puluerizentur optimè, infundantur in succo limonum, & aqua rosarum, nenupharis, cucurbitæ, & florum fabarum ana ℥. β. Infolentur per dies quindecim, & vsui seruetur. *Rondelet.*

Fucus Ducis Mediolanensis.

R. Lactis caprini ℥. iij.

Medullæ panis albisimæ num. ij.

Temperentur simul per horas sex: deinde adde, Limonum à cort. extremò mundatorū num. xij.
Albuminum ouorum num. xij.

Calcis, Cort. ouorum, Porcellanarū ana ℥. β.

Caphuræ, Aluminis, Coralli rubri ana ℥. ij.

Boracis ℥. j.

Cerussæ ℥. iij.

Misceantur, & cum diligentia destillantur. *Rondeletius.*

Alia eiusdem, ad idem.

R. Flor. Fabarum, flor. Nenupharis ana ℥. j.

Medullæ panis albi, farinæ Oryzæ, far. Ircos,

Cucumeris agrestis ana ℥. vj.

Mellis ℥. j.

Vini albi, Aquæ fontis ana ℥. iij.

Temperetur simul, & fiat destillatio in balneo Mariæ, Adde,

D Seminis Cucurbitæ mund. ℥. iij.

Thuris, Myrrhæ ana ℥. j.

Aqua seruetur vsui.

Alia ad dealbandas cicatrices.

R. Rad. Ircos,

Rad. Cucumeris agrestis ana ℥. iij.

Rad. Althææ, rad. Liliorum ana ℥. ij.

Racemorum maturorum ℥. β.

Rad. Distamni ℥. iij.

Herbæ Fabarum, herbæ Parietariæ ana M. j.

Flor. Nenupharis, flor. Maluarum ana P. j.

Panis hordei ℥. j.

Macerentur in vino albo, vel sero caprino, & fiat destillatio. Adde

Raphani ℥. β.

Quatuor sem. frig. maior. ana ℥. j.

Vinæ puellæ ℥. β.

Infolentur, & seruentur vsui. *Rondeletius.*

Alia.

R. Sulphuris, Salis ana ℥. β.

Caphuræ ℥. j. Tuthiæ ℥. j.

Aquæ ros. xij.

Trita misceantur. *Innominatus.*

Aqua faciem dealbans.

R. Succi Limoniorum ℥. j.

Porcellanarum ℥. v.

Macerentur, donec dissoluantur: deinde adde,

Limoniorum incisorum num. xij.

Albuminum ouorum num. x.

Caphuræ ℥. j. β.

Boracis ℥. j. β.

Aquæ pinearum ℥.β.

Misce, & destilla. *Marinellus.*

Alia eiusdem, ad idem.

R. Spumæ argenti ℥.β.

Aceti albi ℥.ij.

Coquantur simul vsque ad consumptionem tertie partis, & destilla: deinde de aquæ destillatæ adde

Caphuræ ℥.β.

Aluminis Scariosæ, Olei Tartari,

Aluminis Zucharini ana ℥.j.

Relinquantur sic, donec dissoluantur: postea coletur, & vsui seruetur aqua.

Aqua ad faciem rubram.

R. Aristolochiæ rotundæ, Been albi & rubri ana ℥.β.

Rad. Ineos ℥.v.

Rad. Liliorum ℥.vj.

Cicerum rubrorum, Lupinorum combustorum ana P.β.

Nucis moschatae, Cinnamomi ana ℥.β.

Amygdal. amar. contus. ℥.ij.

Olei Tartari ℥.ij.

Aquæ pluuiialis ℥.ij.

Sanguinis leporini quantum sufficit.

Trita destilla. *Rondeletius.*

Aqua faciem dealbans.

R. Rosarum albarum, flor. Nymphææ,

Item Sambuci, Liliorum alborum ana ℥.j.

Aquæ Fabarum ℥.β.

Medullæ panis quantum sufficit.

Albuminum ouorum num. xij.

Thuris ℥.ij.

Cerussæ tritæ ℥.j.

Misce, & destilla. *Marinellus.*

Alia, eiusdem.

R. Lactis caprini, Farinæ frumenti ana quantum sufficit.

Misce, ad formam panis, & in clibano coquatur. Huius panis accipe medullam, in lacte caprino maceratam:

Album. ouorum num. xij.

Destillentur. Aquæ destillatæ adde,

Calcis ℥.j.

Caphuræ ℥.ij.

Aluminis Zucharini, Coralli albi ana ℥.ij.

Trita misceantur, & denuo destillentur. *Marinell.*

Alia, eiusdem.

R. Tartari albi, Vini albi, flor. Rosinmarini ana q. s.

Misce, & destilla.

Alia valde bona eiusdem.

R. Ouorum recentium num. vj.

Vini maluatici ℥.β.

Columbarum iuenum num. j.

Casci recentis non saliti num. j.

Malorum aranciorum num. viij.

Olei Tartari ℥.ij.

Cerussæ ℥.j.

Contundenda contendantur, misceantur, & destillentur.

A

Alia eiusdem.

R. Limaciarum num. xxx.

Lactis caprini ℥.ij.

Axungia porci ℥.ij.

Caphuræ ℥.j.

Caphura per se trituretur, deinde omnia simul contundantur, & destillentur.

Alia, eiusdem.

R. Medullæ panis albi, in lacte capræ vel asinæ infusæ q. s. Destilla.

B

Alia, eiusdem.

R. Myrrhæ ℥.ij.

Thuris ℥.β.

Masticis ℥.β.

Zingiberis albi ℥.ij.

Cinnamomi electi ℥.ij.

Argenti sublimati ℥.ij.

Caphuræ ℥.j.

Album ouorum ℥.j.

C Trita ponantur in ventre gallinæ, addendo Lactis caprini vel asinæ ℥.ij. Destilla.

Aqua dealbans faciem, & maculas tollens.

R. Boracis ℥.j.

Caphuræ ℥.β.

Aluminis Rochæ ℥.ij.

Gammi Arabici ℥.β.

Tragacanthæ ℥.β.

Sarcocollæ ℥.ij.

D

Asæ dulcis ℥.ij.

Cerussæ ℥.ij.

Tritis adde,

Aquæ Serpentariæ, item flor. Liliorum, flor.

Genistæ, Nymphææ ana ℥.β.

Misce, & destilla. *Marinellus.*

Alia, ad idem.

R. Columbarum iuenum num. iv.

Butyri recentis, vel Pinguedinis lactis ℥.ij.

Ouorum recent. albuminum num. ℥.ij.

Radice Sigilli Salomonis ℥.xij.

E

Boracis ℥.ij.

Flor. Cristalli ℥.ij.

Caphuræ ℥.β.

Aluminis Scariolæ ℥.β.

Aluminis Zucharini ℥.β.

Aquæ Cucurbitæ ℥.xij.

Aquæ Omphacij ℥.ij.

Terenda in puluerem redigantur, deinde misceantur, & destillentur. *Marinellus.*

F

Alia, eiusdem optima.

R. Aceti albi ℥.ij.

Aquæ Rosarum ℥.j.

Aquæ ex cort. Arantij ℥.vj.

Aquæ ex flor. Arantij ℥.vj.

Marrubij M. j.

Meliis ℥.β.

Mofchi G. iij.

Caryophyllorum ℥.ij.

Aluminis Zucchaurini ℥.ij.

Masticis ℥.j.

Trita destillentur.

Aqua eiusdem, ad idem.

R. Limoniorum num. iv.
 Sacchari candidi ℥ β
 Succo Agrestæ ℥. j. ꝥ. av.
 Lactis Asinæ ℥. β.
 Albuminum ouorum recent. num. viij.
 Medullæ panis albi ℥. iij.
 Caphuræ ℥. j. β.
 Florum Fabarum ℥. ij.
 Mi. ce, & destilla.

Alia, eiusdem.

R. Succo Cannæ viridis ℥. ij.
 Succo Gentianæ ℥. ij.
 Succo Semperuini ℥. ij.
 Succo Limoniorum ℥. ij.
 Lactis Asinæ ℥. vj.
 Aquæ florum Fabarum ℥. ij.
 Coralli albi ℥. iij. (rum ℥. j.
 Porcellanarum in succo limonum dissoluta-
 Boracis ℥. β.

Trita distillentur. *Marinellus.*

DE AQVIS RVBIFI-
cantibus faciem.*Aqua rubrificans faciem.*

Ad rubificandam faciem vitæ prasilio raso,
 & aqua rosacea dissoluto, ac modica caphura.
Fumanellus.

Aqua faciem coloratam reddens.

Sumito pullos columbinos albos: hos diebus
 quindecim nucibus pineis pascito: deinde eos a
 perito: capita, pedes, intestinaq; abijcito: deinde
 R. Panem dimidium,
 Aluminis Zucharini quantum sufficit.
 Foliorum Auri num. 500.
 Foliorum Argenti num. 300.
 Medullas panis candidissimi, in lacte amygd.
 dulcium mollitas num. iv.
 Medullæ vituli, aut bubuli, aut arunginæ por-
 cinæ ℥. j.

Misceantur omnia, & destillentur. *Alexius.*

Rubrica ad faciem.

R. Santali rubri contriti, Aceti fortis bis di-
 stillati ana quantum sufficit
 Misceantur, & coquantur igne lento, addendo
 parum aluminis: & habebis rubricam perfectis-
 simam. *Alexius.*

Aqua concilians faciei roseum colorem.

R. Pintam aquæ vitæ optimæ,
 Praslij ℥. j. Caryophyllorum num. x.
 Granorum Paradisi num. x.
 Cubebarum num. v.

Omnia trita cribataque cum aqua vitæ, perpa-
 rum serues facies in vase diligenter operculato,
 ne quid vilo modo expiret. Deinde refrigerata
 distilla. *Euonymus.*

Aqua rubra ad faciem.

R. Albuminum ouorum ad duritiem cocto-
 rum num. xxv.

A Lactis ficuum poculum j.
 Misce, & destilla. Huic aquæ adde, pro qualibet
 mensura

Aluminis scissilis ℥. ij.
 Cocci tinctorij ℥. β.
 Cocci, quo sericum tingi solet ℥. ij.

Misceantur, & ponantur in phialam vitream, be-
 ne clausam, in fimo vel in aqua calida, non fer-
 uente, per dies octo: deinde eximantur, colen-
 turq; & exprimentur optime. Quibus factis, ad-
 datur, rursus tantundem alumina, vt prius, coc-
 cique: & similiter in fimo, vel aqua calida, per
 dies octo ponantur: & rursus vt prius colentur.
 Quod cum ter factum fuerit, adde gummi Ara-
 bici ℥. β. aqua fuerit mensura vna: & relinqua-
 tur per dies octo in loco calido, vt antea: deinde
 coletur, & seruetur. *Alexius.*

Alia faciliior, ac precij minoris.

R. Glutinis piscium, in vino albo, per quinq;
 aut sex dies liquefacti ℥. ij.

C Ligni Praslij incisi quantum sufficit.
 Aquæ fontanæ quantum sufficit.
 Misceantur, & coquantur igne admodum lento,
 donec satis esse videatur: deinde addatur
 Aluminis trici ℥. j.
 Gummi Arabici ℥. ij.
 Misceantur: deinde ablata aqua ab igne, serue-
 tur in aliquo vase optime obturato. *Alexius.*

Alia, faciem rubram faciens.

D R. Rad. Sigilli Salomonis ℥. x.
 Rad. Cyclaminis ℥. v.
 Rad. Serpentariæ seu Ari ℥. j.
 Lardi mundi ℥. j. β.
 Limonum incisorum num. v.
 Medullæ panis albi, in lacte macerati q. f.
 Sublimati, Aluminis Scariolæ ana ℥. ij.
 Aluminis Rochæ ℥. j. β.
 Porcellanarum in succo limonum dissoluta-
 rum ℥. j.

E Misce, & distilla. *Marinellus.*

Aqua faciem rubram reddens.

R. Rad. Serpentariæ maior. mundatarum &
 contusarum q. f.
 Aquæ fontanæ q. f.

Misceantur, & coquantur vsque ad consumptionem
 quartæ partis: deinde ab igne auferatur, &
 seruetur in vase coopto, qua facies lauetur.
Marinellus.

F FACIEM quoque rubram reddunt, aqua ex
 rad. Serpentariæ, ex rad. Bryoniæ, ex rad. Cyclami-
 nis distillata. *Idem.*

Aqua faciem colorans.

R. Rad. Draconculi seu Serpentariæ ℥. β.
 Rad. Liliorum alborum ℥. β.
 Lardi recentis ℥. β.
 Aquæ flor. Fabarum ℥. iv.
 Aquæ Rosarum ℥. viij.
 Moschi ℥. j.
 Cinnamomi ℥. j.
 Trita distillentur. *Marinellus.*

Alia, eiusdem.

R. Boracis ʒ.ij.
Sublimati ʒ.ij.
Caphuræ ʒ.β.
Salis Gemmæ ʒ.ij.
Salis Alkali ʒ.ij.
Aluminis Rochæ ʒ.ij.
Aluminis Scariolæ ʒ.ij.
Aluminis Plumæ ʒ.β.
Aluminis Zucharini ʒ.β.
Aque Rosarum q.f.

Coquantur in vase vitreo, vsq; ad dimidiã partem consumptionem: & seruetur.

Alia faciem coloratam reddens.

R. Aquavitæ ʒ.ij.
Aqua flor. Fabarum, aquæ Rosarum ana ʒ.ij.
Aque flor. Nymphææ ʒ.ij.
Tragacanthæ trita ʒ.ij.

Misce & ponantur ad Solem per sex vel octo dies: deinde cola, & serua. Hac facies prius lota, lauetur. *Marinellus.*

Alia, eiusdem.

R. Lactis Caprini mens.ij.
Panis albi calidi num.ij.
Rad. Draconis seu. Serpentariæ,
Rad. Sigilli Salomonis ana Tβ.β.
Caput Verucis incisum, vnum,
Boracis ʒ.β.
Aluminis Scariolæ ʒ.β.
Succi Limonum ʒ.ij.
Porcellanarū in succo prædicto dissolut. ʒ.ij.
Cerussæ ʒ.ij.

Lithargyi, Sublimati ana ʒ.β.
Terenda in puluerem redigantur, incidenda incidantur minutim: deinde misceantur, & destillentur.

Alia, eiusdem.

R. Cerussæ ʒ.ij.
Sublimati ʒ.ij.
Aluminis Plumæ ʒ.β.
Aluminis Scariolæ ʒ.β.
Boracis ʒ.ij.
Caphuræ ʒ.ij.
Sacchari candidi ʒ.ij.
Aluminis Rochæ ʒ.ij.

Trita ponantur in panno lineo ligato: addende,

Columbam albam iuuenem, mundatam, in frustra minuta incisam.

Hæc simul coquantur in lacte capræ vel asinæ, donec caro ab ossibus separetur. Postea omnia alembico destillentur.

Alia, eiusdem.

R. Limaciarum, Salis Gemmæ, succi Limonum ana q.f.

Incisa & trita misceantur bene, & in balneo Mariæ distillentur.

Alia, eiusdem.

R. Limonum incisorum num. xij.

A. Succu Bryoniæ, Vini albi ana q.f.
Aluminis ouorum num. iij.
Misce, & destilla.

DE AQUIS FACIEM denigrantibus.

Aqua faciem denigrans.

In glandis calloso herbido que putamine illo, quod gulo cam dicunt, & gallis, Chymistarum organis clarissima eliciatur aqua: qua si facies vel manus maduerint, nigrescunt paulatim, vt Aethiopsis videantur. Quod si abijcere, & pristinae albedini restituere vis, acetum, limonis succum, & colophoniam extillabis: talis que lotura nigrum illud abijcit & propulsat. *Ioan. Baptist. Porta.*

DE AQUIS FACIEM iuuenilem reddentibus.

Aqua faciem iuuenilem reddens.

R. Sulphuris viui ʒ.ij.
Olibani ʒ.ij.
Myrrha ʒ.ij.
Ambre ʒ.ij.

Trita misceantur, addendo

Aque Rosarum Tβ.ij.

Destillentur, & seruetur aqua in vase obturato: qua si quis vti volet, vesperi cum itur cubitum, hac lauet faciem, deinde manè aqua fontana lauet faciem, & erit venustissima. *Alexius.*

Alia eiusdem, ad idem.

R. Pedes vituli duos,
Aque fluuiialis Tβ. xvij.

Coque simul vsq; ad consumptionem mediæ partis. Deinde adde

Orizæ Tβ.ij.

Medullæ panis, in lacte mollitæ num. ij.

Butyri recentis Tβ.ij.

Album ouorum cum cort. num. x.

Misceantur omnia, & coquantur: deinde destillentur, quousque omnis aqua exierit: cui denique adde

Caphuræ, Aluminis Zucharini ana parum, & erit optima.

Alia eiusdem, ad idem.

R. Aquæ vitæ ʒ.ij.

Aquæ ex flor. Fabarum, aquæ Rosarum ana ʒ.ij.

Aquæ Nymphææ ʒ.ij.

Mistis omnibus adijce tragacanthæ albissimæ ʒ.ij. Per sex dies insolatam hæc aquam colabis lintheo puro. Vfus eius est manè, ut non abstergatur.

DE AQUIS FACIEM maculas tollentibus.

Aqua ad verrucas, & alia tubercula faciei.

R. Salis Ammoniaci, Vitrioli Romani,

Viridis

Viridis æris ana ꝑ.ij.

Aluminis rubri ꝑ.ij.

Calcis viua ꝑ.ij.

Distillentur in alembico vitreo. Reiciatur primus liquor: secundus efficacior erit, & seruetur vsui. *Rondelet.*

Alia ad rugas faciei.

R. Decoctiois Bryoniae, Decoctiois Ficuana partes aequales.

Abluatur facies. *Rondeletius.*

Ad impetigines faciei.

R. Aquæ Lapathij acuti ꝑ.ij.

Boracis ꝑ.ij.

Salis communis ꝑ.ij.

Aceti Scyllitici ꝑ.ij.

Misce. *Rondeletius.*

Aqua ad prohibendas impetigines.

R. Aceti albi optimi ꝑ.ij.

Succi Lapathi acuti, Succi Limonum ana. ꝑ.ij.

Lithargyri auri ꝑ.ij.

Decoquantur leuiter, deinde destillantur, & ad vsum seruentur. *Rondeletius.*

Aqua ad dealbandas faciei maculas.

R. Aquæ vitæ optim. part.ij.

Florum Anthos part.ij.

Macerentur simul per diem & noctem: deinde distillantur. *Rondeletius.*

Aqua ad tollendum omnes molestias in facie.

Florem farinæ frumenti subigito cum sextario lactis caprini: inde panem in furno leniter coquito, & extrahito, antequam nimum coctus sit. Huius panis medullam per minuta frustra diuisam, aut friatam, & in alio recenti lacte caprino infusam per sex horas relinquito. Admiscibus a-

A quam in duodecim albuminibus ouorum cum spongia factam: calcis deputaminibus ouorum ꝑ.ij. caphuræ, aluminis saccharini, coralli albi ana. ꝑ.ij. Omnia trita cum liquidis incorporentur, & in alembico vitreo distillantur. *Alexius.*

Aqua ad rugas faciei.

R. Malum granatum num.ij.

Ab interioribus munda & euacua: infunde serum lactis cum vino ana q. s. & coque, donec vinum euauerit: & vtere. *Marinellus.*

B

Aqua ad maculas faciei.

R. Aquæ Rosarum,

Succi Limonum ana ꝑ.ij.

Sublimati ꝑ.ij.

Albuminum ouorum num.ij.

Misce omnia diligenter: deinde pone ad solem per dies octo, & serua ad vsum. *Isabella Correse.*

Alia eiusdem.

R. Lactis Afinae ꝑ.ij.

Vini albi ꝑ.ij.

Medullæ panis recentis num.ij.

Ouorum cum corticibus num.ij.

Sacchari candi ꝑ.ij.

Contusa distilla.

Aqua ad delenda variolarum vestigia.

R. Masticis, Myrrhae, Aloes hepaticæ, Nardi, Sanguinis Draconis, Olibani, Opopanacis, Bdelli, Carpobalsami, Croci, Gummi Arabici Styraeis liquidi ana ꝑ.ij. ꝑ.

Terantur omnia, & cum terebinthina ad pondus omnium, destillet vitreis organis liquor. Idem facit aqua è fabis, è pedibus vituli, arietis, porcellorum, è melle, radice serpentariae, limonibus, arantijis, floribus fabarum, corticibus ouorum, &c. *Rubeus.*

D

De Potionibus ornantibus corpus, Sectio II.

Potio impingians corpus.

R. Farinæ Cicerum, item Fabarum,

Hordei, Orizæ ana part.ij.

Farinæ Lentium part.ij.

Farinæ Papaueris albi part.ij.

Farinæ Frumenti part.ij.

Farinæ Sesami part.ij.

Sacchari duplum.

Coquantur in sufficiente quantitate lactis oui: de quo sumat quotidie stomacho ieiuno poculum vnum, super dormiendo per horam dimidiam. *Marinellus.*

Alia, eiusdem.

R. Lactis ꝑ.ij.

E

Aquæ fontanæ ꝑ.ij.

Coquantur simul vsq; ad consumptionem aquæ: deinde adde

Sacchari Penidij ꝑ.ij.

Butyri recentis ꝑ.ij.

Olei Amygdal. dulc. recent. ꝑ.ij.

Coquantur iterum bullitione vna: & sumatur stomacho ieiuno, aliquandiu super dormiendo.

Potio maciem inducens.

R. Aristolochiæ rotundæ ꝑ.ij.

Centaury minoris ꝑ.ij.

F

Gentianæ ꝑ.ij. Polij, Petroselini ana. ꝑ.ij.

Trita sumantur cum vino albo, stomacho ieiuno. *Marinellus.*

De Balneis mundantibus corpus, Sectio III.

Balneum mundans.

R. Parietariæ, Maluæ cum rad. Acanthi,

Violariæ ana M.ij.

Hordei integri ꝑ.ij.

Violarum, Chamomillæ ana ꝑ.ij.

Fiat decoctio in aqua pluuiæ & in ea paretur bal-

nem, quo ieiuno ventriculo lauetur. Deinde vbi sudauerit corpus in lecto, diligenter detergendum est. *Rondeletius.*

Balneum corporis sordes abstergens, ipsumque venustum reddens.

R. Salvia, Flor. Lauendulae,
Flor. Rosarum ana M.ij.
Salis parum.

Coquantur in aqua, vel lixiuio, q. f. fiatque lauaerum non nimis calidum, in quo totum corpus ante cibum horis duabus lauetur. *Marinellus.*

Aliud eiusdem, ad sordes.

R. Aquae rosarum, Aceti, Salis ana quantum sufficit.

Fiat decoctio cum aqua fontana, de qua

R. Pocula duo, Furfuris q. f.

Misce, quo fricetur totum corpus: deinde mulier se abluat aqua calida, vel balneum aquae dulcis ingrediatur.

Balneum ad cutis vitia pro biliosis.

R. Hordei mundati P. iij.
Althaeae, Maluae, Violariae ana M. iij.
Betae, Parietariae, Buglossae,
Borraginis ana M. j.
Sem. Cucurbitae, item Citrulli,
Melonum, Cucumeris,
Lini, Foenigræci ana ʒ. ij.
Violarum, Rosarum, flor. Nenupharis,
Florum Liliorum ana P. ij.

A. Fiat decoctio in decoctione pedum & capitis arietis, & paratur balneum tepidum. *Rondeletius.*

Balneum ad cutis vitia, valentius.

R. Rad. Liliorum, item Serpentariae,
Bryoniae ana T. b. j.
Borraginis, Buglossae, Fumariae,
Saponariae ana M. ij.
Parietariae, Adianti, Maluae,
Violariae ana M. j.
Hordei integri, Fabarum excort:
Oryzae ana ʒ. iij.
Flor. Meliloti, item Chamomillae,
Anthos, Maluae, Violarum ana P. ij.
Rad. Ireos, Nitri ana q. f.

Fiat decoctio pro balneo. *Rondeletius.*

Balneum odoriferum, pro nobilioribus feminis.

R. Rosarum, Cort. Mali citri,
Flor. Mali citri, item Mali arantij, Jasmini,
Lauri, Rosmarini, Lauendulae, Menthae,
Pulegij Aquae fontanae ana q. f.

Coquantur simul leuiter, paraturque lauaerum, cui addet

Olei Spicae G. vj.
Moschi G. v.
Ambrae G. iij.
Afae dulcis ʒ. j.

Ingrediatur foemina horis duabus ante cibum. *Marinellus.*

De Lotionibus, seu Lixiujs ornantibus capillos, Sectio IIII.

DE LIXIUIIS CAPILLIS TINGENTIBUS FLAUS.

Lixiuum capillos pulchriores reddens.

Si velis capillos pulchriores reddere, & redolentes, caput lixiuio, à Galeno stillatitio nuncupato, ablato: confectio vtiq; ex paucis vitis ematae cinere, uo dorum paleae hordei, & glycyrrhizae, mali terrae, seu cyclamini: demque caput peditur, capillis caryophyllorum puluerem superaspersito, rosarum, nucis moschatae, cardamomi & galangae cum rosacea, pectine etiam in eisdem madefacto. Redduntur & pulchri, glandium sagi decocto saepius loti. *Marinellus.*

Aliud, flauos reddens capillos.

R. Rubietinorum, Stoechadis citrinae, Polylitrichi, Absinthij, Lupinorum ana q. f.
Ponantur in aqua, vel lixiuio, in vase vitreo per nouem dies, mouendo singulo die bis: & infundatur spongia in ea, cum qua laentur capilli: & post exiccationem laentur cum aqua calida & sapone. *Bayrus.*

D. *Lixiuum capillos aureo colore tingens.*

R. Palearum Hordei, Cort. Glycyrrhizae, Rasuræ Buxi, fol. Buxi, Croci, Cumini an. q. f.

Lixiuij è fermentitio cinere q. f.

Coquantur omnia bene, & fiat lixiuium: quo saepius capilli laentur, maxime flauescunt, aurique colorem imitabuntur. *Alexius.*

Lixiuum capillos flauos reddens.

R. Lixiuij fermentorum, q. f. ad lauandum semel capillos.

Flor. Tapiti barbati, flor. Stoechados,

Rad. Chelidoniae ana P. j.

Coquantur simul. Ex hac decoctione caput prius lotum lixiuio communi, & siccatum rursus lauetur, & sensim siccetur linteis calidis. Italicæ mulieres bulliunt in lixiuio communi flores stoechados contusos, & rasuram sandali citrini. *Rondeletius.*

Aliud, ad idem.

R. Buxi rasi, Stoechadis, Cort. Mali citri,
Glycyrrhizae tritæ, rad. Vngulae caballinae,
Capillorum Venetis ana q. f.
Croci parum.

Coquantur in aqua vsque ad consumptionem tertiam.

tertiæ partis, coletur: quo caput lauetur, & pectus inungatur. *Marinellus.*

Aliud eiusdem.

R. Palcarum Hordei q.f.

Flor. Myrti ʒ.ij.

Buxi rasi, Croci, Cumini, Alcanax ana ʒ.ij.

Coquantur in lixiuo famentorum: quo caput lauetur.

Aliud eiusdem.

R. Lupinorum ʒ. j. ʒ. ʒ.

Myrrhæ ʒ. j.

Staphidis agricæ, Tartari albi ana ʒ. ʒ.

Coquantur in lixiuo: quo capilli tingantur.

Aliud, ad idem.

R. Straminis Auenæ, rad. Chelidoniæ, Agrimonix, Rasuræ Buxi, cinerum Vitium, cinerum Auenæ ana q.f.

Cum aqua calida fiat lixiuum: quo caput lauetur. *Trotula.*

Lixiuuum capillos colore afficiens croceo.

Lixiuuum, in quo modicum thabarbari dissolutum fuerit, capillos croceo tingit colore. *Fumanellus.*

Aliud, capillos flavos reddens.

Fulvos reddunt capillos lupini crudi, cum aqua & nitro illiti. *Galenus.*

Aliud, ad idem.

R. Lupinorum tritorum ʒ. v.

Myrrhæ ʒ. v. Salis Nitri ʒ. iij.

Tartari albi vsti ʒ. iij.

Lixiuij famentorum vitium q.f.

Misce, & fiat lixiuum: quo capilli ad solem laeantur cum spongia vel pectine. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

R. Cort. Berberorum ʒ. ʒ.

Rad. Glycyrrhizæ ʒ. ij. ʒ.

Ceterach, Polypodij ana M. j.

Fiat decoctio in aqua vel lixiuo: coletur. Ad ʒ. j. adde

Mellis communis ʒ. j.

Aquæ Serpentariæ, aquæ Ari ana ʒ. ʒ.

Misce: & cum spongia vel pectine capillos tinge, ad solem. *Rondeletius.*

Aliud eiusdem, ad idem.

R. Tartari calcinati ʒ. j.

Rad. Alcanax ʒ. ij. Rad. Raphani ʒ. iij.

Pistentur optimè, & bulliant: fricentur capilli, cum ibi cubitum. Manè autem lauetur lixiuo famentorum.

Aliud ad flavos crines reddendos.

R. Lixiuij de cinere hederæ, ligni decorticati. Lauetur sæpe caput, & euenient flauo. *Rondelet.*

Lixiuuum ad reddendos pilos rufos & crispas.

Bononiæ lauantur in lixiuo famentorum, in quo sunt rasuræ buxi, & corticis citri macerata. In Ital. a quoq; aiunt radicè gentianæ idem præstare. *Rondeletius.*

Lixiuuum capillos flavos, lucidos & longos reddens, memoriamq; iuuans.

R. Lixiuij communis tantum, quantum decies eo caput lauare possit.

Cort. Arantiorum dulcium num. vi.

Cort. Mali citri, quantum voles.

Flor. Chamomillæ, foliorum Lauri ana M. j.

Capill. Veneris M. j.

Agrimonix M. ʒ.

B. Palcarum hordei in cisarum M. iij.

Lupinorum aridorum M. j.

Foenigræci M. ij.

Tartari vsti ʒ. ʒ.

Flor. Spartij M. v.

Misceantur, ponanturq; in vas aliquod magnū, & seruetur ad vsum. Quum hoc vti voles, sumito parum ex vase, atque in alio vase calefacto: addeque, si libet, aliquantulum myrrhæ, & cinnamomi: & sic erit optimum. *Alexander.*

Lotio capillorum.

R. Aluminis sæcum ʒ. viij.

Centauriæ ʒ. j.

Gummi Arabici ʒ. iij.

Amyli ʒ. iij.

Saponis albi ʒ. j.

Aquæ fluuiialis ʒ. j.

Misceantur, & coquantur vsque ad consumptionem quartæ partis. Postquam caput lixiuo fuerit lotum, hac aqua cum spongia ad solem tinguntur. *Marinellus.*

D. *Lixiuuum capillos flavos reddens.*

R. Flor. Verbasci M. j.

Foenigræci ʒ. ij.

Cineris Vitium M. j.

Cineris ligni Hederæ M. j.

Aquæ pluuiæ ʒ. x.

Coquantur simul vsq; ad dimidiæ partis consumptionem: coletur, addanturq; Smegmatis albissimi ʒ. iv.

E. Croci ʒ. ij.

Misceantur, & ponantur ad solem, per mensem vnum: quo tingantur capilli ad solem cum spongia vel pectine, &c. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

R. Lixiuij, ex cinerib. ligni hederæ facti quantum sufficit.

Flor. Tapsi barbati, flor. Perforatæ, Foenigræci ana q.f.

F. Coquantur, & fiat lixiuum, quo capilli lauantur. *Marinellus.*

Aliud, eiusdem.

R. Lixiuij famentorum vitium,

Flor. Verbasci, flor. Stœchados,

Rasuræ ligni Rusci, rad. Chelidoniæ ana q.f.

Coquantur: quo capilli lauantur.

Lixiuuum capillos aureos reddens.

Stipites & radices caulium puluerizentur, & cum eis admisceantur rasura buxi vel eboris puluerizata, & ex istis pulueribus fiat lixiuum, quod facit capillos aureos. *Trotula.*

Aliud, ad idem.

R. Lixiuij ex cineribus vitium q. f.
Croci, Saponis albi ana q. f.

Misce. *Marinellus.*

Aliud, eiusdem.

R. Lixiuij farment. vitium, Pulegij an. q. f.
Misce, & coquantur: quo capilli lauentur.

Aliud, ad idem.

R. Lixiuij ex cineribus caulium facti quatum sufficit.

Agrimonia, rad. Salicis ana. q. f.
Aloes parum.

Coquantur simul: deinde adde

Croci. Rhabarbari triti ana parum.

Misce, & fiat lixiuium, quo caput vesperi lauentur, panno q; linteo calido inuoluatur: & mane flauis conspiciuntur. *Marinellus.*

DE LIXIUIIS TINGENTIBUS capillos nigros.

Lixiuium capillos denigrans.

R. Succo cort. Nucis iuglandis lb. iij.
Lithargyri triti lb. j.

Omnibus cum lixiuio mixtis capillos abluo. *Fumanellus.*

Lixiuium capillos nigro colore tingens.

R. Corticum Ficus, Gallarum, Elates,
Rubi, Cupressi ana q. f.

Misceantur, & fiat lixiuium, quo capilli lauentur. *Ioan. Baptista Porta.*

Aliud, ad idem.

R. Foliorum Ficus, fol. Vitis nigrae,
Fol. Mori ana lb. j.
Aqua pluuiæ q. f.

Macerentur per diem vnum: deinde coquantur, quo capilli lauentur. *Marinellus.*

Lixiuium capillos nigros reddens.

R. Lixiuij communis q. f.
Foliorum Betæ M. j.
Saluæ M. iij. vel iv.
Myrtæ, fol. Lauri, Cort. Nucum viridium ana q. f.

Misceantur, & coquantur, quo lauetur caput: deinde in fine abluatur facies & collum lixiuio simplici. *Alexius.*

Aliud, ad idem.

R. Baccarum Myrti. Sumach, Saluæ Nucum cupressi, Myrobal. Citrinarum, Chebularū, Lixiuij communis an. q. f.

Coquantur omnia simul vsque ad consumptionem tertæ partis, fiatq; lixiuium, quo caput lauetur. *Marinellus.*

Aliud.

R. Myrobal. Indarum, Gallarum, Nucum cupressi,
Balauftiorum, Baccarum Myrti ana lb. j.
Aluminis Rochæ lb. β.
Salis Gemmæ lb. j.

A Trita coquantur in aqua, qua capilli lauentur. *Marinellus.*

Lixiuium capillos denigrans.

R. Lixiuij communis q. f.
Lithargyri auri lb. j.

Coquantur aliquandiu simul, deinde ab igne remoueantur, addaturq;

Olei Tartari lb. β.

Misce, & capillos inunge. *Isabella Correse.*

Aliud.

R. Lixiuij communis part. ij.
Cineris Cerri, Sal. Nitri ana part. j.

Misce, quo capilli lauentur. *Isabella Correse.*

Aliud, capillos & barbam nigro colore tingens.

R. Argenti spumæ, Aeris combusti an part. j.
Lixiuij fortissimi part. iv.

Coquantur leuibus prunis, dumq; in bullas erumpit, lauabis, & resiccatos calida perleus aqua. *Ioan. Baptista Porta.*

Aliud.

Accipiatur aqua capitelli, in qua ponantur acus quatuor ferreae, donec eliquentur, & auripigmentū tritum: & cum pēna abluatur pecten cū dicta aqua, & pectatur capilli ad ignē, vel solem: ita tamen, vt cutis non tangatur. *Fumanellus.*

DE LIXIUIIS TINGENTIBUS capillos rubros.

Lixiuium capillos rubros reddens.

R. Lupinorum tritorum lb. x.
Myrtæ lb. β.
Florum Salicis lb. iij.
Tartari vlti lb. j.

Trita ponantur in lixiuio, coquanturq; vsque ad spissitudinem: quo tingantur capilli. *Marinellus.*

Aliud.

E. R. Sumach lb. j.
Gallarum lb. iij.
Rubiæ lb. j.
Capill. Veneris lb. j.
Abinthij lb. j.
Lupinorum excortic. M. ij.
Aque lb. x.

Macerentur per aliquot dies: quo capilli lauentur. *Marinellus.*

DE LIXIUIIS TINGENTIBUS capillos albos.

Lotio.

R. Centaurij maioris lb. iv.
Aluminis Facis lb. viij.
Aluminis Rochæ, Cummi Arabici ana lb. ij.
Saponis albi mundi,
Lachrymæ ex Tragacantha ana lb. iv.
Aque claræ lb. vj.

Coquantur ad dimidias, & colentur: caputq; hac lotum colatura, ad solemq; siccatur, denuo abluatur lixiuio. *Fumanellus.*

Aliud.

Aliud.

R. Cineris vitis Tb. j.

Aqua Tb. vj.

Confice lixiuum. *Fumanellus.***DE LIXIVIIS PROLONGANTIBUS CAPILLOS.***Lotio capillos longos reddens.*R. Agrimonie, Cort. Vlmi, Verbenae, Aquae pluuiæ ana q. f. Misceantur, & coquantur vsq; ad consumptionem tertiæ partis: quo singulis septimanis semel lauentur capilli. *Marinellus.**Alia, ad idem.*R. Corticum Salicis, Absinthij, Abrotani, Rosarum siccarum, Aquæ ana q. f. Misceantur, & macerentur per integrum diem Veneris: die sabbati coquantur vsq; ad tertiæ partis consumptionem, & capilli lauentur. *Marinellus.**Alia eiusdem, ad idem.*

R. Scri lactis caprini q. f.

Cineris Cannæ, Sem. Lini ana q. f.

Coquantur simul: coletur & fiat lotio, qua lauentur capilli.

Alia.

R. Capillorum Veneris, Myrobal. Emblicorum, Acetosæ ana q. f.

Coquantur in aqua: colaturæ adde myrrhæ q. f. fiatq; lotio, qua lauentur capilli. *Marinellus.***DE LIXIVIIS AVGENTIBUS CAPILLOS.***Lixiuum capillos augens.*R. Agrimonie Cort. Vlmi, rad. Salicis, Abrotani, Althææ, Pilularum Populi albæ, Cinerum, stipitem caulium, Aquæ ana q. f. Fiat lixiuum, quo capilli lauentur. *Fumanellus.**Aliud eiusdem.*

R. Branchæ vrsinæ. Lixiuum communis ana q. f. Coquantur: quo capilli lauentur.

Aliud, ad capillos spissandos.

R. Agrimonie, Corticium Vlmi, rad. Verbenæ,

A rad. Salicis, Abrotani, Sem. Lini vsq; radicium, Cannæ ana q. f.

Misceantur omnia, & coquantur in lacte caprino vel aqua: & capilli lauentur. *Alexius.**Lotio pilos augens.*

R. Polytrichi ʒ. iij.

Ladani, Myrti, Cucurbitæ vsq; ana ʒ. j.

Aqua Tb. x.

Trita macerentur per dies viginti, singulis diebus miscendo: deinde coquantur vsq; ad tertiæ partis consumptionem, fiatq; lixiuum, quo caput laetur. *Marinellus.**Alia, eiusdem.*

R. Vini albi q. f. Cineris capill. Veneris vsq; rum, satis bonam quantitatem.

Coquantur simul: quo capilli lauentur.

DE LIXIVIIS PROHIBENTIBUS CAPILLOS.*Lotio capillos crescere non permittens.*C Tithymalli decoctum, cum aceto, calce viuæ, & maluis commixtum. *Fumanellus.***DE LIXIVIIS CAPILLOS CRISPOS REDDENTIBUS.***Lotio capillos crispus reddens.*

Radices Althææ, in aqua decoctæ, percolentur, premanturq;: & decocto addantur

Seminis Lini, sem. Pysyllij ana q. f.

Et ex eorum colatura, post exactam commixtionem & compressionem, capilli abluantur. *Fumanellus.**Alia, eiusdem.*

R. Farinæ Foenigræci, Hyocyami, Lithargyri auri ana part. æquales.

Ponantur in lixiuo, quo capilli abluantur.

Alia, ad idem.

R. Rad. Filicis, Fol. Betæ.

Coquantur simul vsq; ad consumptionem tertiæ partis: auferatur ab igne, addaturq;

Gummi Arabici q. f.

Misce & fiat lotio, quo capilli lauentur: qui resicati oleo myrtino tingantur. *Marinellus.***De Oleis ornantibus faciem, Sectio V.****DE OLEIS FACIEM ILLUSTRANTIBUS.***Oleum faciem exornans, pustulasq; nigras delens.*SVMITTO tartarum ex vino albo. in frustra redactum, panno lineo, aceto potens madenti inuolutum. aut folijs caulium, fluppæq; sub cineribus calidis detentum, donec in exactum puluerem redigi valeat: quem in fistili vase, ac decliui, diebus quatuor, quinqueve soli expones, & oleo quod stillabit, faciem aqua calida & sapone lotam, deinde aqua ex surfuribus exicatam linies. *Fumanellus.**Aliud Venetis meretricibus consuetum.*

E R. Tartari vsq; Tb. ʒ.

Puluerizetur, & resicca, vt fit de sale. Tunc accipe sal illud, & pone intra albumina ouorum decoctæ. *Rondeletius.**Oleum faciem illustrans & dealbans.*

R. Vitellorum ouorum, ad duntiam coctorum. num. xij.

Olei lentiscini poculum dimidium,

Terebinthinæ loræ duplum.

Misceantur, & coquantur aliquandiu simul: deinde sub prelo exprimat oleum, quo facies inungatur vespere. *Marinellus.*

Oleum ad faciei ruborem diluendum.

R. Nucleorum persicorum ꝑ. iv.

Sem cucurbitarum ꝑ. ij.

Contundantur, & fiat oleum, quo inungatur facies, manè & vespere. *Alexius.*

DE OLEIS FACIEM tingentibus.

Oleum faciem colorans.

R. Olei communis, Florum Rorismarini ana part. j.

Misceantur, ponanturq; in phialam vitream sub fimo equino per tres septimanas, vel per mensem: deinde coletur: ad solem per aliquot dies ponatur, & vtere. *Marinellus.*

DE OLEIS RUGAS FACIEMI tollentibus.

Oleum de sesamo, & decoctio granorū eius, rugas distendunt, & molliūt, & solidant. Oleum etiam de glande est optimum. *Bayrus.*

Oleum ad faciei rugas.

Oleū tartari faciei rugas tollit: ut oleū amygdalarum amararū: & oleum liliorū. *Marinellus.*

DE OLEIS FACIEI MACULAS delentibus.

Oleum cicatrices delens.

Oleum dactylorum delendis vestigijs cicatricum conducit. *Kondeletius.*

Oleum ad faciei pustulas.

Nuces iuglandes conterere, & decoque, donec ex ipsis oleum aquæ supernatet: quo & vtere. *Fumanellus.*

Oleum ad faciei maculas.

R. Florum Rorismarini q. f.

In vitreo vase recondito sub fimo, à pluvia tuto, diebus triginta seruetur: quodq; liquatum erit, soli diebus nouem exponatur, puluere polypodij comixto, quantū tribus digitis capi potest: de quo singulo die per mensem sumatur. *Fumanellus.*

Oleum ad impetiginem faciei.

R. Lacertam viridem viuam, coque in vino & oleo vsq; ad consumptionem vini: deinde cola, & vtere. *Bayrus.*

OLEVM Mezerei, oleum Fraxini, oleum Ouarum, omnes maculas, lentigines faciei tollunt. *Marinellus.*

DE OLEIS CONSERuantib. & argentib. capillos.

Oleum capillos conseruans, augensq;.

Colocynthidem, abiectis que intus sunt, oleo laurino impleto, additisq; hyoleyami semine, & auripigmento, capillos illinito. *Fumanellus.*

Oleum capillos augens.

R. Sem. Bisulua q. f.

Coquantur in oleo communi, quo capilli inungantur. *Marinellus.*

A

Aliud, ad idem.

Auget quoq; capillos oleū ex lumbricis terrestribus. *Fumanellus.*

Aliud, ad idem.

R. Omphacij ꝑ. vi.

Olei Lentiscini ꝑ. ij.

Olei Myrtini, olei Ladani ana ꝑ. ij.

Capillorum Veneris ꝑ. iv.

Coquantur vsq; ad consumptionem omphacij, & oleo inungantur capilli. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

R. Colocyntidem ab interioribus mundatam: in cuius cauitate impone olei lentiscini, quantum capere potest, croci parum: coquantur simul, vsq; ad tertiæ partis consumptionem: & vtere. *Marinellus.*

Oleum Abrotani, capillos producens.

Oleum Abrotani, conficitur vt oleum rutaceum. Confert ad producendos pilos, & in casu pilorum cum Ladano, & pinguedine vsi illinitur. *Massa.*

DE OLEIS CAPILLOS tingentibus.

Oleum capillos denigrans.

Capillos denigrat oleum ex lacertis viridibus confectum. *Fumanellus.*

Aliud, ad idem.

D R. Alcannæ, Vitrioli, Olei communis ana quantum sufficit.

Ponantur ad ignem, donec bullire incipiat, deinde seruetur pro capillis inungendis. *Marinellus.*

Aliud eiusdem, ad idem.

R. Succū ex cort. salicis, Olei communis, vel Olei de costo ana q. f.

Misce, & inunge capillos.

Oleum capillos denigrans.

R. Nucum viridium num. c.

Olei communis sextarium j.

Aluminis liquidi lb. iij.

Hæc simul in vas nouum testaceum premedesatum indito, idipsūq; quam diligentissimè oblitum in loco neq; humecto nimium, neq; calido reponito, & per menses tres sub terra sitū finito, deinde auferto, oleoq; vitior. *Galenus.*

Aliud, ad idem.

R. Succū papaueris rubri, Succū Nucum viridiū, Olei Myrtini, Olei de costo ana part. j.

Coquantur aliquandiu, & oleo capilli inungantur. *Marinellus.*

Aliud eiusdem, ad idem.

R. Myrobal. Emblicarum ꝑ. j.

Acaciæ ꝑ. x.

Gallarum, Capitulorum Glandium,

Baccarum Myrti,

Sumach ana ꝑ. x.

Olei Omphacini, Olei Amygdal. dul. ana ꝑ. x.

Ladani ꝑ. ij.

Acci parum.

Misce, & coque vsque ad acetum consumptionem: A
serua, & vtere. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

Si colocynthis, extractis seminibus impleatur
oleo (alij laurino) & semine hyoscyami nigri in-
tegro, & dimittatur sic per diem & noctem in lo-
co calido, & ex oleo inungantur capilli, denigrat
eos, tardando canitiam. *Bayrus.*

Oleum capillos flauos reddens.

R. Myrrhæ electæ, rad. maioris Rubiæ, rad.
Chelidonijsana partes æquales. Omnia trita in
oleo coquantur, in quo prius bullietint buxi sco-
bes, ramentæ & crocus. Hoc aut capilli inun-
gantur, loti sæpius lixiuio, è spiritibus fabarum
confecto, atq; hordei. *Fumanelus.*

*Oleum capillos flauos longos, splendens
dos vt aurum reddens.*

R. Olei Sefamini mens. j.
Florum Spartij in cis. ℥. iij.
Sem. Liliorum alborum ℥. j.
Curcumæ ℥. ij.
Crocij ℥. ℞.
Cinnamomi, Belzoini, Moschi,
Zibetii ana parum.

Misceantur omnia, & ponantur in phialam ali-
quam vitream ad solem, per æstatem integram.

De Vnguentis capillos defluos confer- uantibus, Sectio VI.

*Vnguentum capillos conseruans,
augensq;*

R. Ladani in vino austero macerati, & triti
quantum sufficit.

Olei Myrtini q. f.

Misce, & fiat vnguentum, quo pilos ante balneum
subline. *Criso.*

Aliud, eiusdem.

R. Ladani part. ij.
Olei Myrtini, Vini ana q. f.
Adianti part. j.
Fiat vnguentum.

Aliud, ad idem.

R. Baccarum Myrti, Ladani ana ℥. iij.
Cum decocto acacie ad spissitudinem coque:
deinde adde

Olei Nardini, vel Myrtini q. f.

Fiat vnguentum. *Galenus ex Crisone.*

*Aliud, capillos conseruans, ipsosq;
subnigros reddens.*

R. Baccarum Myrti sextarium j.
Sem. Apij sextarium j.
Sem. Betæ sextarium j.
Virgultorum Myrti sextar. j.
Adianti sextar. ℞.
Ladani sextar. ℞.
Vini nigri sextar. vj.

Hoc oleo pecten inungendum est: mox capilli
ad solem pectendi, aut caput pexum calfacto ve-
lo tegendum, ita vt ne velo caput prematur, sed
leniter tegatur. *Alexius.*

Oleum tingens capillos rubros.

R. Tartari vlti, Olei Masticis, Resinæ Pini ana
quantum sufficit.

Misce, & vnge hoc oleo capillos. *Marinellus.*

DE OLEIS CAPILOS longos reddentibus.

Oleum capillos elongans.

R. Lacertas virides tres.

Olei Myrtini q. f.

Coquantur simul, donec dissoluatur caro, & in-
ungatur pecten, &c. *Marinellus.*

Alia eiusdem, ad idem.

R. Myrobal. Emblicarum q. f.
Maceretur in oleo sesamino, donec intumescat:
deinde coquatur simul per quartam horæ partem.

*Oleum præseruans itinerantis
à frigore.*

Vnguntur extremitates ex oleo de euphor-
bio calido, fricatis prius extremitatibus: & oleo
de pyrethro, & oleo de piperibus. *Bayrus.*

D Coquito vsquequò penitus dissoluatur: atq; vbi
tertia pars superfuerit, addito olei Myrtini sex-
tar. iij. rursusq; coquito ad spissitudinem. *Criso.*

Vnguentum capillos conseruans.

R. Passi Cretici sextar. j. Ladani ℥. j.

Corticis Nucum pinearum vlti, sextantem.

Polytrichi vlti ℥. j.

Adipis vrsini ℞. j.

Succi Betæ cyathos iij.

Ladanum & passum, donec cogantur in vna com-
pagè, coquito: deinde reliqua inijecto, & sublata
in vas plumbeum seruato. *Galenus ex Crisone.*

Aliud, defluos conseruans, eiusdem.

R. Seminis Apij sextantem,

Callitrichi, sextantem,

Thuris, sextantem,

Nucis iuglandes num. xv.

Ladani sextantem,

Cort. Nucis pineæ ℞. j.

F Omnia in nouam ollam coniecta, & cum argil-
la probè obturata, in balnei fornace affato: dein
de extracta terito, & adde

Adipis vrsini ℞. j.

Subigito, & in pyxide ilicea aut cyprina reponi-
to. Viu verò experere, quantum satis videbitur
ex pharmaco accipito, ac quo cũq; velis odora-
to vnguine conuassato, ex eoq; caput bis in die
illinito.

Vnguentum ad capillos defluentes.

R. Brassicæ aridæ q. f.
Tere, atq; cum aqua in formam vnguenti redige, & impone. *Cleopatra.*

Aliud.

Ladanū in vino auctero rigatū terito, & oleo myrteo ac vino vicissim affuso ad mellis spissitudinem redigito, ex eoq; ante & post balneum caput illinito. *Galenus.*

Aliud, ad idem.

R. Omphacii, vel Vini immaturi lb. j. β.
Ladani ℥. j.
Cort. Pincarum vsii ℥. ij. Adianti vsii ℥. iij.
Adipis vrsini vel anatis ℥. iv.
Succi Solani ℥. β.
Vinum & Ladanum simul coquantur, deinde reliqua addantur, & feructur. *Marinellus.*

Aliud eiusdem, ad idem.

R. Ladani, Adianti,
Olei Myrtini ana ℥. j.
Rutæ ℥. ij.
Vini veteris q. f.
Misceantur & contendantur: deinde addatur Pinguedinis vrsinæ q. f. & fiat vnguentum.

Vnguentum Archigenis ad capillos defluos.

R. Ladani, Absinthij ana part. æquales,
Baccarum Iuniperi num. x.
Olei quantum sufficit.
Misce, contunde, atq; in vnguenti formam redige. *Galenus.*

Aliud, Archigenis ad idem.

R. Adianti nigri, Myrti nigre ana part. æquales.
Gallarum duplum.
Cum oleo lentiscino vel myrtino ad mellis crassitudinem redige, & vtere. *Galenus.*

Aliud eiusdem ad idem.

R. Thuris, Mify, Gallarum, Adianti ana part. æquales.
Cum vino ad mellis spissitudinem in sole terendo redige. Aut molliter cocta donec nigrescant, deindeq; cum oleo lentiscino vel myrteo mista in vsu adhibe.

Vnguentum ad capillos defluos.

R. Absinthij, Cort. Pincarū, Fol. Myrti, Adianti ana q. f.
In cinerem comburantur: quibus adde Ladani triti, Myrrhæ ana part. æquales,
Olei ex sem. Raphani, Vini veteris ana q. f.
Fiat vnguentum. *Marinellus.*

Aliud, eiusdem.

R. Ladani in vino macerati & triti, Olei Myrtini ana part. j.
Misce, & fiat vnguentum.

Aliud eiusdem, ad idem.

R. Acaciæ ℥. ij.
Ladani ℥. iij.
Olei Myrtini ℥. β.

A Vini ℥. β.
Misce, & fiat vnguentum.

Aliud eiusdem, ad idem.

R. Gallarum, Myrtobal. Indarum, Fol. Myrti ana part. æquales.
Coquantur in vino, colentur, colatura iterū ad spissitudinem coquatur: deinde addatur Ladani, Masticis ana ℥. j.
Olei Omphacini lb. j.
Aquæ lb. j.

B Iterum coquantur ad crassitiem.

Aliud.

R. Ladani ℥. iij.
Gallarum ℥. j.
Myrrhæ, Masticis, Thuris ana j.
Cardui syluestris ℥. ij.
Dissoluantur omnia in oleo rosato: & vtere. *Marinellus.*

Alia eiusdem, ad idem.

C R. Succi fol. Myrti,
Succi Oliuarum syluestrium ana ℥. ij.
Rosarum siccarum ℥. β.
Absinthij Romani ℥. ij.
Aceti lb. β.
Coquantur simul vsq; ad dimidij consumptionem: colentur, addanturq; Ladani ℥. ij.
Quibus omnibus bene contusis, adde Olei Myrtini, Omphacii ana q. f. ad mellis crassitudinem.
D Adianti triti ℥. iij.
Galliæ moschatae ℥. j. vel ℥. ij.
Fiat vnguentum.

Aliud.

R. Baccarum Myrti,
Cort. Arundinum vsii ana ℥. β.
Cort. Pincarum vsii ℥. β.
Fol. Myrti, Absinthij ana ℥. ij.
Trita misceantur cum oleo myrtino ad vnguenti formam. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

R. Capill. Veneris vsitorum,
Fol. Myrti vsitorum,
Cort. Pini vsii ana q. f. seu part. æquales.
Thuris tantundem,
Ladani tantundem.
Trita misceantur cum oleo ex sem. Raphani, & vino, ad formam vnguenti. *Marinellus.*

F DE VNGVENTIS CAPILLOS RESTITUENTIBUS.
Vnguentum capillos generans, Cleopatra.

Arundinum tenellarum radices vbi contuderis, succum exprimito, muscasq; vbi siccaueris, in pulicula misceto: simulq; vrsinum adipem, atque oleum cedrinum, vbi in vnium triueris, atque vnā miscueris, ad illinendum exhibeto. Quò verò odorem obtundas, vinū aut passum affundito. *Galenus.*

Aliud, capillos generans, Cleopatra.

Lini semen siccum, vnà cum lini stipula exurito, tritūq; cum oleo sesamino illinito. *Galenus.*

Aliud, ad idem.

Apes crematas, cum melleq; cōmixtas, capillis superponito. *Fumanellus.*

Aliud, ad pilorum regenerationem.

R. Olei Iuniperini,
Olei Nucum ana ʒ.ij.

Mellis albi,

Succi Lapathi ana ʒ.β.

Sem. Apij tritū,

Asari tritū ana ʒ.ij.

Incorporentur simul, & vngatur locus. *Rondelet.*

Vnguentum ad pilorum generationem.

Alcyonium, quod asperius est, vstum, ac cum oleo tritum ac læuigatum, loco illinito. Sit autē oleum maximè ex lucernis acceptum. *Galenus.*

Aliud, ad idem.

Erinaceorū marinorum testas exustas & adipe vsino subactas locis præfractis impone. *Criso.*

Aliud, eiusdem.

Arundinis radices vstas adipe vsino excipe, atq; impone.

Aliud, Orefini, ad alopecias inueteratas.

R. Muscerdæ ʒ.ij.

Thuris ʒ.ij.

Aceto acerrimo dissoluta prærasis locis illine. *Galenus.*

Aliud, eiusdem.

R. Erinaceorum marinorum, vnà cum testis exustorum ʒ.ij.

Gallarum immaturarum ʒ.ij.

Amygdalarum amararum vstarum ʒ.ij.

Muscerdæ ʒ.ij.

Aceto dissoluta, & probè trita imponito.

Aliud, pilos generans, Orefini.

R. Pilorum Vrsi vstarum,

Adiantū vsti,

Rad. Arundinis vstarum,

Fol. Visci vstarum,

Panniculi Cilicij vsti ana part. æquales.

Adipe vsino & cedria excipe. *Galenus.*

Aliud, Orthonis Siculi, ad idem.

R. Cineris Ranarum minimarū, in olla vstarum, part. j.

Muscerdæ, Veratri albi, rad. Arundinis vstarū, Piperis albi ana æqual. part.

Aceto excipe, & ad præfractum, ac prærasum locum vttere. *Galenus.*

Aliud, ad idem.

R. Cineris vngularum caprarū vstarum: Succi Thapsiæ, Alcyonii, Muscerdæ, Spumæ, Nitri, Myrrhæ, Piperis albi, Zingiberis ana part. æqual.

Probè tritis felle caprino excipe. *Galenus.*

Aliud, ad idem.

R. Succi fol. Salicis, succi fol. Myrti ana ʒ.β.

A. Ladani ʒ.ij.

Olei Myrtini, quantum ad conficiendum vnguentum satis est.

Misce, & vttere. *Marinellus.*

Aliud eiusdem, ad idem.

R. Apum vstarum, Adiantū vsti, Olei Rosati ana q. s.

Fiat vnguentum.

*Vnguentum pilos elephantiorum vbiq;**renasci faciens.*

B.

R. Cineris Talpæ

Item vesparum

Gallarū an. ʒ.ij.

Fiat linimentum. *Rondeletius.*

Olei Irii ʒ.ij.

Ladani ʒ.ij.β.

Ceræ modicum.

Vnguentum pilos generans.

R. Corticum Arundinis ʒ.β.

Spumæ Nitri ʒ.β.

C.

Pice liquida exceptis vttere. Cæterum locum assidue radere, & cum linteolo cōfricare oportet: sic enim quàm celeberrimè pilos producet. *Galenus ex Cleopatra.*

Aliud.

R. Murium domesticorum vstarum part. j.

Panniculi ampelini (aliàs linci) vsti part. j.

Cort. Arundinis part. j.

Hæc omnia arida læuigentur, & sufficienti melle admisto ad crassitudinem mellis redigantur, indeq; adeps & medulla liquefacta addantur, & in æream pyxidem reponantur: & ex eo alopecia, donec capillos producat, defricetur. *Galenus.*

Aliud, ad idem.

R. Papaueris rubri,

Fol. Myrti, Capill. Ven.

Lauendulæ,

Cyperii, sem. Apij;

Myrobal. Emblicarum,

Nucum cypressi ana ʒ.ij.

Aquæ T. ij.

E. Coquantur omnia vsq; ad cōsumptionem duarum librarum: coletur: colaturæ adde

Olei Myrtini T. j.

Iterum cōctis ad consumptionem aquæ, adde

Cort. Pinearum, Ladani ana ʒ.ij.

Misce, & fiat vnguentum. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

Erinacci terrestriis caput aur corium vstum, tritum ac melle subactum illinito: *Galenus.*

Aliud, eiusdem.

F. Hippocampum marinum, & nitri parum coeure, adipeq; asferino admisto, loco nitro præparato illine.

Aliud, eiusdem.

R. Calami Cyprij q. s.

Folia in olla exurito, deinde resina pinus cineris plurimum excipito, & præscarificatæ alopecie imponito, ac obligato.

Aliud Sorani, ad idem.

R. Adipis vsini, Cineris fol. Arundinis vsti.

Squamæ Stomomatis ana part. j.

Acceti, Olei veteris ana q. f.
Fiat vnguentum. *Galenus.*

Aliud eiusdem.

R. Cineris Arundinis vsti, Pllorum Vrsi,
Adianti, Adipis Vrsini, Picis liquidæ,
Pilorum Caprarum vst.
Cedriæ an. part. æqual.

Liquida cum aridis committe: quæ præfrictis
adhibe.

Vnguentum ad alopeciam.

R. Fol. Arundinis Græcæ vstorum ʒ. ʒ. ʒ.
Muscerdæ ʒ. ij.

Erinaceorum vstorum ʒ. j.
Cum aceto trita illine. *Galenus.*

Vnguentum ad caluitiem.

R. Adipis Taurinæ infolatae Tʒ. j.
Adarces ʒ. i.
Succi Thapsiæ ʒ. j. ʒ. ʒ. Myrrhæ ʒ. j.
Polytrichi Tʒ. ʒ. Callitrichi Tʒ. ʒ.
Membri Asinini Tʒ. j.
Splenis Asini Tʒ. j.
Ladani Tʒ. j.

Ladanum in vino pauillo macerato, adipe ve-
ro aquæ vapore liquefacito: asini membrū assa-
tum, donec infumatur, radito: splenem vero
cum callitricho & polytricho in noua olla tor-
refacito: confusis quæ contundi possunt, ac
cribratis, omnia glucino, aut sabino excipi-
to, & ante balneum vitior, capite prius pectina-
to. *Galenus.*

*Vnguentum ad barbam generandam,
expertum.*

R. Olei amygdal. dulcium,
Myrrhæ ana ʒ. j.
Cort. rad. Arundinum vstarum,
Capil. Vener. vst. Polytrichi vsti ana ʒ. ij.
Capitum Muscarum vstarum,
Apum contritū in suis vacuitatibus an. ʒ. ʒ. ʒ.
Ladani ʒ. ij.
Mellis ʒ. j.

Puluerizentur: cum modico ceræ fiat linimentū.
Rondeletius.

Aliud, ad idem.

R. Cineris Talpæ, in clibano exiccatae ʒ. ij.
Cineris Apum ʒ. j. ʒ.
Cineris Auellanarum vstarum ʒ. j. ʒ.
Stercoris Muris ʒ. ij.
Ladani ʒ. j. ʒ.
Mellis optimi ʒ. j.
Olei Nardini,
Ceræ ana q. f.

Fiat linimentum. Oportet manè faciem sequen-
ti die, hac decoctione abluere:

R. Polytrichi, Abrotani maris,
Rosismarini fol. Myrti,
Cort. rad. Arundinis, flor. Chamomillæ,
Ros. rubrarum,
Fol. Rumicis ana. M. j.
Ligni guaiaci Tʒ. ʒ.

Fiat decoctio: vtatur, vt dixi. *Rondeletius.*

A

Aliud, ad idem.

R. Foenigræci sextarios iv.
Seminis Lini sextarios ij.
Ladani bestem,
Succi Acaciæ sexuncem,
Folij Malabathri sexuncem,
Gallas num. xx.
Onychis aromatici sextantem,
Calami Syriaci sextantem & ʒ. ʒ.
Bdellij sextantem,

B

Myrti vstæ sextarium j.
Musci, quem alij byron aromaticum vocant,
quadrantem,
Iridis astragalidis, alij Illyricæ sextantem.
Singula per se contundito, ac per cribrum ar-
tius excutito, & deinceps misceito. *Galenus.*

Vnguentum capillos generans.

R. Cineris Cicadarum vstarum,
Cineris Apum vstarum,

C

Olei myrtini, vel Axungie ana q. f.
Misce, & fiat vnguentum. *Marinellus.*

DE VNGVENTIS CA- pillis prohibentibus.

*Vnguentum capillos crescere non
permittens.*

Tithymali decoctum cum aceto, calce viua, &
maluis commixtum. *Fymanellus.*

D

Aliud, ad idem.

R. Gummi Hedere,
Ovorum Formicar.
Auripigmenti, Colophonie ana ʒ. j.
Hirundinum siue sanguisugarū vstarum ʒ. ʒ.
Trita misceantur cum ranarum sanguine, fiatq;
vnguentum. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

R. Sang. Vespertil. Succi Hedere, Succi Rapha-
ni, Seui Caprini ana q. f.

E

Misce, & fiat vnguentum. *Marinellus.*

Aliud eiusdem, ad idem.

R. Pinguetinis Ranarū, item Talpæ, Vespertil-
ionis, Gummi hedere q. f.
Fiat vnguentum.

Aliud, ad idem.

R. Opij, Iusquamini ana q. f.
Trita cum aceto in vnguenti formam redigan-
tur, quo pili quotidie inungantur: & conuul-
sus frons depilata videbitur. *Marinellus.*

F

Aliud eiusdem, ad idem.

R. Castorei q. f.
Mellis despumati q. f. pro vnguento.

Aliud, ad idem.

R. Erinaceum integrum.
Coquatur in oleo, donec caro ab ossibus separe-
tur: cola, & prædicto oleo misce oua formicarū,
& inunge. *Marinellus.*

Aliud eiusdem, ad idem.

R. Semin. Cicute q. f.

Trita cum sanguine vespertilionis ad formā vnguenti redigantur. **A**

Aliud, ad idem.

R. Gummi Hederæ ꝑ. j.
Auripigmenti, Colophoniz,
Seminis Cicutæ ana ꝑ. ꝑ. Castorei ꝑ. ij.
Opij ꝑ. j. Hyofcyami ꝑ. j. ꝑ.
Succi Cicutæ,
Sanguinis Vespertilionis ana q. f.

Fiat vnguentum, quo loca depilata inungantur. **B**
Marinellus.

Aliud, ad idem.

R. Sanguinis Vespertilionis,
Sanguinis humani,
Cassiz recentis ana partes æquales,
Ouorum Formicar.
Sem. Iusquiami,
Sem. Papaueris nigri ana part. æqual.
Puluerizanda puluerizentur, atque cum cæteris
miscantur. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

R. Terræ Cimoliz, Cerussæ ana part. j.
Aluminis Rochæ part. ꝑ.
Succi Hyofcyami q. f.
Fiat vnguentum. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

R. Tarrari albi triti, Mellis despumati ana q. f.
Misce, & inunge. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

R. Gummi vitis albæ, Gumi hedere, Bryoniz.
Trita miscantur cum oleo, in formam vnguenti.
Marinellus.

Aliud eiusdem, ad idem.

R. Ouorum Formicarum, Sanguinis Rana-
rum, Rubiginis ferri.
Cum saliuā miscantur.

Aliud, eiusdem, ad idem.

R. Fellis Erinacei, Fellis Mergi, Testarum ma-
rinarum vstarum, tritarum,
Sanguinis Vespertilionis ana q. f.
Fiat vnguentum.

Aliud, ad idem.

R. Cineris Hirundinum vstarū, Lactis Tithy-
malli ana q. f.
Fiat vnguentum. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

R. Gummi Arabici, Tragacanthæ,
Aeris vsti, Viridis æris, Arsenici,
Piperis longi, albi, nigri,
Lapidis hæmatitis, Amyli,
Rubiz tinctorum,
Squamæ æris vsti ana ꝑ. ij.
Sang. draconis ꝑ. j. ꝑ.
Acacia ꝑ. j. ꝑ.
Thuris, Spicæ, Licij ana ꝑ. j.
Gallarum vstarum ꝑ. j. Sarcocollæ ꝑ. ꝑ.
Ammoniaci in aqua vitæ dissoluti ꝑ. ꝑ.
Trita cum succo citri vel limonum miscantur,
fiat vnguentum. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

R. Hyofcyami, Sang. draconis, Gummi Ara-
bici, Thuris albiana ꝑ. j.
Aquæ Solatri q. f.
Trita cum cama miscantur ad formam vnguē-
ti. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

R. Dactylorum vstorum ꝑ. ij.
Spicæ ꝑ. j.
Trita miscantur cum melle & stercore talpe, ad
formam vnguenti. *Marinellus.*

Aliud eiusdem, ad idem.

R. Rubiginis ferri, Testarum marinarū vsta-
rum ana q. f.
Cum saliuā hominis iciuni miscatur.

Vt pili cadant, & non renascantur.

R. Auripigmenti, Ouorum Formicarū, Gum-
mi Arabici ana ꝑ. ꝑ.
Gummi Hederæ ꝑ. j.

C Cum sanguine vespertilionis, vel succo hyofcyami
fiat vnguentum. Applicetur, prius abrasis ca-
pillis. *Rondeletius.*

DE VNGVENTIS CA- pillis auferentibus.

Psilothrum.

R. Auripigmenti auricoloris ꝑ. vij. aut ꝑ. x.
Calcis viuæ ꝑ. vij. vel x.

D Amyli sextarium,
Terræ Selinusiz ꝑ. j.

Omnia trita, & per angustissimum cribrum ex-
cussa reponito. Vsus vero tempore ex pharmaco
quod sufficit acceptum, aqua coquassato: dein-
de illinire iubeto, ac animaduertere ne exurat.
Galenus ex Critone.

*Aliud, cutem enefigid lauem red-
dens, Critonis.*

E **R.** Calcis viuæ part. ij.
Auripigmenti part. j.

Hæc in mortarium plumbeum coniecta, aqua
aut ptisanæ succo affuso terito: atq; vbi nigra red-
dentur, calefacta illini maximè in balneo iube-
to. *Galenus.*

Aliud, Paridiz saltatoris.

R. Sandaracæ ꝑ. j.
Calcis viæ sextarium j.

Trita cū aqua diligenter coquito; atq; vbi ebull-
lire coeperint, ablatis vitor. *Galenus.*

Aliud.

R. Amyli ꝑ. j.
Calcis viuæ, Auripigmenti ana ꝑ. j.
Contusa & cribrata repono, vtreq; vt dictū est.
Galenus.

*Psilothrum Heraclida Tarentini, enefigid
pilos tollens Critonis.*

R. Calcis viuæ sextar. j.
Cimoliz, Pumicis vsti ana sext. j.
Auripigmenti part. jv.

Trita ac laevigata reponito. Vfus tempore aqua A dilutis, vt dictum est, vtor. *Galenus.*

Aliud pilos auferens, & cutim tenuans.

R. Succifol. Cucumeris agrestis,
Lactis Amygdalarum,
Calcis viuae, Auripigmenti,
Galbani in vino macerati, & percolati an. q. f.

Inuicem coctis adde:

Olei Rosati, Masticeis ana q. f.
Thuris, Vernicis, Rosarum,
Caryophyllorum, Cumini,
Nucis moschatae, Cinnamomi ana parum.
Misce, & fiat vnguentum. *Fumanellus.*

Aliud, eiusdem.

R. Cineris Cerri part. ij.
Auripigmenti part. j.
Coquantur in aqua fluminis.

Aliud, eiusdem.

R. Saponis nigri lb. j.
Tartari ℥. j. β.
Auripigmenti ℥. vj.
Succi Cyperti ℥. xv.
Calcis viuae ℥. β.
Capitelli ℥. j.

Calx ponatur in capitulo, & colata ceteris commisceatur.

Aliud.

R. Gummi Hederae ℥. ij.
Auripigmenti,
Oorum formicarum,
Gummi Arabici ana ℥. iij.

In pollinem redacta, potius aceto commisceantur. *Fumanellus.*

Vnguentum pilos remouens.

R. Auripigmenti ℥. iij.
Calcis viuae ℥. j.
Lixiuij fortis q. f.

Coquant donec pluma immissa depilatur. *Alex.*

Aliud depilans faciem.

R. Colophoniae ℥. iij.
Masticeis ℥. j.
Ammoniacy puri ℥. j.

Dissolue in vase terreo, bene mundo, & colabis supra aquam frigidam: collige, & malaxa simul, & soluatur parū de eo super ignem, & tepidum applicetur, super dimittendo per horas duas, deinde remoueat. *Alexius.*

Psilothrum.

R. Pulueris Noctuae ℥. j.
Cumini
Sanguinis Vespertilionis ana ℥. iij.
Molchi ℥. j.

Fiat linimentum. Summoperè præstandū est, vt pars cui debet applicari vnguentum, primò lauetur lixiuio cinerum sarmentorum. Quod si post admotum medicamentum pruritus relinquatur in parte, yngatur vnguento albo Rhafis, aut decocto seminis hyoscyami, aut seminis caulium. *Rondelesius.*

Aliud.

R. Sanguinis Testudinis, item Ranarum,
Vespertilionis: Oorum Formicarum,
Auripigmenti rubri,
Gummi Hederae ana q. f.
Misce cum aceto, & vngē discretè, ne excoarēt.
Bayrus.

Aliud, eiusdem.

R. Auripigmenti, succi Hyoscyami ana part.
æquales.
B Misce & inunge.

*Vnguentum auferens pilos ex quacungue
corporis parte.*

R. Albuminum ouorum contusorū num. iij.
Calcis viuae ℥. iix.
Auripigmenti ℥. j.
Lixiuij q. f.

C Fiat vnguentum, quo adhibita penna aliqua inungantur partes pilosae. Quum autem per horæ quadrantem inuncta fuerint, eluatur vnguentū calida aqua. *Alexius.*

Aliud.

R. Oorum Formicarum,
Succi Hyoscyami, item Cicutæ,
Sem. Psyllij, Sanguinis Vespertilionis,
Sanguinis Testudinis ana q. f.

Misce, & inuge. Alij aurea bractea ignita locum impuberibus percurrunt, vt ne vestigium remaneat, nec amplius languinosum appareat. *Ioan. Baptis. Porta.*

DE VNGVENTIS CAPILLOS tingentibus flavos.

Vnguentum capillos flavos reddens.

Flavos reddunt capillos lupini crudi, cū aqua & nitro illiti. *Galenus.*

Vnguentum faciens capillos aureos.

R. Medianum corticem Sambuci, Flores Genista, Croci, Vitellorum ouorum ana q. f.
Coquantur in aqua, & quod supernatauerit, coligatur, & inde capilli inungantur.

Aliud ad idem.

R. Tartari albi vsti, Olei Balanini ana quantum sufficit.

Fiat vnguentum, quo capilli ad solem inungantur pectendo. *Marinellus.*

Aliud, eiusdem, ad idem.

F R. Myrrhae ℥. j.
Salis albi ℥. β.
Trita cum oleo balanino misceatur, ad formam vnguenti.

Aliud, capillos flavos reddens.

R. Flor. Verbasci M. j.
Foenigræci ℥. iij.
Cineris Vitium M. j.
Cineris ligni Hederae M. j.   Aquæ lb. x.
Coquantur omnia simul usq; ad consumptionē dimidia partis: colaturæ adde
Saporis albiissimi lb. iij.   Croci ℥. ij.
Relinquantur.

Relinquantur sic ad solem, per mensem vnum, miscendo singulis diebus cum baculo. Hoc vnguento capilli ad solem inungantur. *Marinellus.*

Linimentum ad clarificandos, & candidos reddendos capillos.

R. Stercoris Hirundinum,
Rad. Enulæ camp.
Sem. Raphani, Sulphuris,
Flor. Capparit, Thuris ana ꝑ. ꝑ.

Omnia simul incorporentur cum paribus partibus fellis bouis albi: fricentur capilli prius loti lixiuio sarmentorum, & siccati. Et dum capilli erūt sua sponte siccati, à lotionē in frictione rursum lauētur in dicto lixiuio, & siccantur paulatim panno calido. *Rondeletius.*

DE VNGVENTIS CAPILLOS NIGROS TINGENTIBUS.

Vnguentum capillos denigrans, Archigenis.

R. Spumæ Argenti, Cimoliæ, Aluminis liquidiana part. æquales.

Prælotis & siccatis capillis, in noctem illinito, & betæ folijs supernè obligato. *Galenus.*

Aliud, eiusdem.

R. Terræ Selinusæ, Argenti spumæ, Calcis ana part. æquales.

Cum aqua ad mellis crassitudinem redige, & vbi liquido lixiuio prælauēris, capillis vicissim inunge, similiterq; betæ folijs impositis obligato. Manè verò excussos capillos applanato.

Aliud, barbam denigrans.

Super aridum & plumbum vsum cum betæ crudæ succo mellis spissitudine illita, finito vsq; ad prandium, deinde abluito. *Galenus.*

Aliud.

R. Gallarum, Thuris, Nigellæ ana ꝑ. ij.

Trita ponantur in malo coroneo excauato: claudatur, & in panis pasta inuolutum coquatur in elibano, donec cōburatur: puluerizetur, cinisq; cum oleo misceatur. *Marinellus.*

Aliud, eiusdem.

R. Gallarum cum oleo communi vstarū ꝑ. ij.

Aluminis Rochæ ꝑ. ij.

Salis Gemmæ ꝑ. ij.

Cum oleo costino fiat vnguentum.

Linimentum capillos canos nigros reddens.

R. Myrobalanorum nigrorum,
Emblicorum, Gallarum ana ꝑ. x.

Ladani ꝑ. xx.

Fol. Myrti, Baccarum Myrti ana ꝑ. xxx.

Puluerizata & cribrata infundantur in tribus libris olei per tres dies: deinde coquantur, donec inspissentur, & cum eis liniantur radices capillorum. *Bayrus.*

Aliud, eiusdem.

R. Scorix ferri, Limaturæ plumbi ana quantum sufficit.

A Coque in aceto vsq; ad consumptionem medicatis: cola, & vnge. Inunctio cum plumbo combusto confecto cum succo betæ ad mellis consistentiam, vngendo nigrificat barbam. *Bayrus.*

DE VNGVENTIS CAPILLOS TINGENTIBUS ALBOS.

Vnguentum dealbans capillos.

R. Stercoris Hirundinis, Fellis Tauri ana q. f. Misce, & fiat vnguentum.

Aliud, eiusdem.

R. Enulæ, Cort. rad. Raphani, Aluminis, Glutinis ana part. j.

Misce & vnge.

Aliud.

R. Stercoris Hirundinis, Sem. Raphani, Sulphuris, Cort. rad. Capparorum, Fellis vaccini Aceti optimi ana q. f.

Fiat vnguentum. *Marinellus.*

DE VNGVENTIS TINGENTIBUS CAPILLOS RUBROS.

Vnguentum capillos rubros tingens.

R. Tartari vsti, triti, Olei Cucumeris syluestris ana quantum sufficit.

Fiat linimentum, quo capilli inungantur. *Marinellus.*

DE VNGVENTIS CAPILLOS REDDENTIBUS CRISPOS.

Vnguentum capillos crispissos reddens.

R. Cornu arictum q. f.

Incidito, & cum oleo terito, capillosq; inungito. *Fumanelius.*

Aliud, ad capillos crispandos.

Radix ebuli teratur cum oleo, & inde caput vngatur, & cum folijs eiusdem superligetur caput. *Alexius.*

Aliud ad idem.

R. Succu Betæ, succu Myrti, Olei communis ana quantum sufficit.

Misce, & vnge. *Marinellus.*

Aliud ad idem.

F R. Nucleorum Pini vitorum & tritorum, Olei Myrtini ana q. f.

Misce, & fiat vnguentum. *Idem.*

Aliud ad idem.

R. Spumæ Salis, quæ bulliendo colligitur, Myrrhæ tritæ ana q. f.

Misce, & fiat vnguentum. *Marinellus.*

Aliud ad idem.

R. Myrrhæ, Gummi Arabici, Olei Fœnigræci, Olei Hyoscyami ana q. f.

Misce, & fiat vnguentum, quo capilli inungantur. *Marinellus.*

DE VNGVENTIS, SV-A
percillorum vitia tol-
lentibus.

Vnguentum ad casum supercilliorum.

R. Plumbilimati, Pinguedinis Anatis an. q. f.
Misce, & fiat vnguentum. *Marinellus.*

Aliud eiusdem, ad idem.

R. Auellanarum tostatarum & tritarum, Pin-
guedinis Capræ, vel Vrsi ana q. f. **B**
Misce, & fiat vnguentum.

Aliud eiusdem, ad idem.

R. Sem. Inquiami nigri ʒ. ij.
Polytrichi ʒ. j.
Vnguenti lani cochlearia iij.
Trita cum vnguento misceantur ad formam vn-
guenti.

*Vnguentum supercilia venasci
faciens.*

R. Sem. Hyoscyami vsii q. f.
Cum aqua fiat vnguentum. *Marinellus.*

Aliud eiusdem, ad idem.

R. Apum vltarum & tritarum q. f.
Cum oleo q. f.
Fiat linimentum, quo supercilia inungantur.

*Vnguentum ad supercilliorum
pediculos.*

R. Vitell. ouorum, ad duritiem coctorum n. j.
Aloës parum.
Misce, & inunge. *Marinellus.*

Aliud eiusdem, ad idem.

R. Argentiviui, cum saliuâ extincti, Staphi-
dis agræ ana ʒ. β.
Butyri q. f.
Fiat vnguentum.

Aliud, ad idem.

R. Pomorum coctorum & emundatorum E
num. j.
Argenti viui saliuâ mortificati q. f.
Misce bene, & inunge. *Marinellus.*

Aliud eiusdem, ad idem.

R. Staphidis agræ ʒ. j.
Olei Absinthini ʒ. ij.
Ceræ q. f.
Fiat linimentum.

Aliud, ad idem.

R. Aluminis saccharini, Aloës, Staphidis a-
græ, Aceti scyllitici ana q. f.
Fiat vnguentum. *Marinellus.*

**DE VNGVENTIS PAL-
pebrarum oculorumq; liuo-
rem tollentibus.**

R. Fabarum excort. tritarum q. f.
Mellis q. f.
Misce, & fiat vnguentum. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

R. Vitell. ouorum, ad duritiem coctorum q. f.
Mellis q. f.
Contundantur simul ad formam vnguenti, quo
partes liuidæ inungantur. *Marinellus.*

Aliud eiusdem, ad idem.

R. Cerussæ, Cumini, Fabarum an. q. f.
Trita cum succo coriandri fiat vnguentum.

*Vnguentum ad casum pilorum
in palpebris.*

R. Stibij vsii, & in lacte mulieris extincti ʒ. xij.
Aloës ʒ. ij.
Myrrhæ, Spicæ nardi ana ʒ. ij.
Hordei vsii ʒ. β.

Trita cum aqua quantum sufficit, misceantur.
Marinellus.

Aliud, ad pilos defluos in palpebris.

R. Medullæ pedis dextri bubuli, Fuliginis anæ
quantum sufficit.

C Misce. *Marinellus.*

Ad casum supercilliorum & barba.

R. Inquiami ʒ. j.
Stercoris Muris ʒ. j.
Polytrichi ʒ. ij.
Olei Irini q. f.

Tere, & misce cum oleo, & præfomentando va-
ge. *Bayrus.*

Vnguentum ad oculorum lachrymas.

D R. Myrrhæ, Cumini,
Thuris, Masticis, Ammoniaci,
Boli Armeni ana ʒ. β.
Croci ʒ. ij.

Trita omnia cum albuminibus ouorum misce-
antur, & supra frontem & tempora ponantur.
Marinellus.

Aliud eiusdem, ad idem.

R. Thuris, Masticis,
Gummi Arabici, Tragacanthæ,
Boli Armeni, Turbiæ,
Sanguinis draconis ana ʒ. β.
Trita cum oui albumine misceantur, & fronti,
temporibusq; applicetur.

**DE VNGVENTIS OCY-
lorum lachrymas si-
stentibus.**

R. Chelidonie, Rutæ, Verbenacæ, Cort. rad.
feniculi ana M. j.

F

Contusa cum axungia porcina veteri fiat pasta,
quæ coquatur in vino albo, vsque ferè ad vini
consumptionem: colaturæ expressæ adde

Ceræ albæ nouæ ʒ. iij.
Aloës ʒ. iij.
Viridis æris ʒ. j.
Croci ʒ. j.
Thuris ʒ. iij.
Masticis ʒ. iij.
Caphuræ ʒ. j.

Fiat vnguentum, quo oculi inungantur. *Marinellus.*

Aliud

Collection of some of the
 Recipitales

Aliud eiusdem, ad idem.

R. Aloes, Sarcocollæ, Thuris ana q. f.
Trita cum succo fœniculi misceantur.

Vnguentum ad oculorum lachrymas.

R. Tuthiæ præparatæ ℥. j.
Sarcocollæ, Myrrhæ,
Thuris ana ℥. j.
Styracis calamitæ, Ambre ana ℥. j.
Rosarum siccarum, Sumach,
Sanguinis draconis ana ℥. vi.
Trita cum mucilagine tragacanthæ & gummi B
Arabici fiat vnguentum: de quo parum in ocu-
los ponatur. *Marimellus.*

Vnguentum ad oculorum rubedinem.

R. Cumini triti q. f.
Cum cera misceatur, & super oculos somni tem-
porè ponatur. *Idem.*

Aliud eiusdem, ad idem.

R. Tragacanthæ, Gummi Arabici, Rosarum
tritarum, Amyli, Cerussæ ana ℥. ij.
Opj ℥. j.
Trita cum lacte mulieris misceantur.

DE VNGVENTIS CV- tis capitis vitia cu- rantibus.

Vnguentum ad achoras, Apollonij.

R. Cerussæ ℥. vj.
Spumæ Argenti ℥. ℞.
Sulphuris ℥. vj.
Olei Rosacei, vel Myrtini, Cere ana q. f.
Fiat vnguentum. *Galenus.*

Aliud, Critonis.

R. Spumæ Argenti ℥. l.
Fol. Rutæ tenerorum ℥. xxv.
Aceti, Olei Rosati, vel
Myrtini ana q. f.
Misce, & cum penna illinito. *Galenus.*

Aliud eiusdem, ad idem.

R. Cerussæ vitæ ℥. c.
Rutæ
Mannæ thuris ana ℥. c.
Corticis Pinus ℥. l.
Olei Myrtini sextarios ij.
Aceti tantundem.
Misce. *Galenus.*

Aliud, eiusdem.

R. Recrementi Plumbi,
Pampinorum Viris, Thuris,
Myrrhæ, Spumæ Nitri ana ℥. l.
Olei Myrtini,
Aceti quantum sufficit.
Misce. *Galenus.*

*Vnguentum ad achoras, Cleopa-
træ reginæ.*

R. Cerussæ frictæ ℥. ij.
Thuris ℥. ij.
Sulphuris ℥. j.

A Trita ex oleo illinito. *Galenus.*

*Aliud ad achoras & surfures,
eiusdem.*

R. Nitri, Atramenti sutorij ana ℥. j.
Olei q. f.
Trita cum oleo misceantur.

Aliud ad achoras, Cleopatra.

R. Sulphuris viui ℥. vj.
Thuris masculi ℥. j.
Aluminis scissi, Staphidis sylvestris,
Eucæ, Spumæ Nitri ana ℥. j.
Atramenti sutorij ℥. j.
Rutæ ramulos iij.
Olei Laurini, vel Myrtini,
Aceti ana q. f.

Fiat vnguentum. *Galenus.*

Aliud, Sorani.

R. Sulphuris viui,
Spumæ Argenti,
C C Cerussæ ana part. æquales,
C Croci part. dimidiam.

Trita cum passo Cretico illinito.

Aliud, eiusdem.

R. Spumæ Argenti ℥. xx.
Calcis viuæ ℥. xx.
Aceti, vel Olei heminam j.

Trita misce. *Galenus.*

Aliud, eiusdem.

D R. Chalcitidis ℥. ij.
Sandaracæ ℥. ℞.
Spumæ Argenti ℥. j.
Olei Myrtini, Aceti ana q. f.
Misce, & fiat vnguentum.

Aliud, ad achoras & tineam.

R. Succu Betæ,
Succu Chelidonij ana ℥. ij.
Axungie porci ℥. ij.
Ellebori albi ℥. j. ℥. ij.
E Misce, & fiat vnguentum. *Fumanellus.*

Aliud, ad tineam & scabiem.

R. Ellebori albi, nigri, Sulphuris viui,
Auripigmenti, Lithargyri, Calcis viuæ,
Vitrioli, Aluminis, Gallarum, Fuliginis,
Cineris Cleuelati ana ℥. ℞.
Argenti viui extincti, Viridis æris ana ℥. ij.
Succu Fumiterre, Olei ana quantum sufficit.
Fiat vnguentum. *Fumanellus.*

F *Vnguentum ad tineam.*

R. Fœnigræci ℞. j.
Sanguinis draconis triti ℥. j.
Pumicis ℞. j.
Terebinthinæ ℥. v.
Mellis ℥. j.
Vitell. ouorum num. iv.
Olei Rosati ℥. ij.

Misce, fiat vnguentum: quo capite prius abrafo,
& cum infantium vna abluto, ac spongia de-
terfo, & oleo de semine liui peruncto, vtatur.
Fumanellus.

Aliud, ad idem.

R. Chelidonij part. iij.
Pinguedinis suillæ tantundem,
Ellebori albi part. j.

Misce. *Fumanellus.*

*Vnguentum ad crustas puerorum
in capite.*

R. Myrrhæ, rad. Irisidis, Hellebore nigri, Olei o-
uorum ana q. f.

Trita misceantur in formam vnguenti. Similiter B
oleum de frumento valet. *Bayrus.*

Vnguentum ad surfures capitis.

R. Farinæ Ciceris, Farinæ Foenigræci,
Baurach, Furfuris, Myrtillo rû, Sinapis an. 3. xv.
Olei communis quantum sufficit.

Aceti, Aquæ ana parum.

Fiat vnguentum, quo caput derafum & ablutum
vngatur. *Fumanellus.*

Aliud, ad surfures.

R. Spumæ Nitri, Atramenti sutorij ana part.
æquales.

Vini quantum sufficit.

Misce: atque ter aut quater in mense affricato.
Galenus.

Aliud, eiusdem.

R. Fæcis Vini, Pumicis, Nitri, Lupinorum ana
part. j. Misce.

Aliud.

R. Terræ Cimoliæ, Fellis Bubuli, vel Suilli, D
Aceti ana q. f. Misce. *Galenus.*

Vnguentum ad pediculos.

R. Staphidis sylvæstris part. ij.

Sandarachæ,

Nitri ana part. j.

Olei, Aceti ana quantum sufficit.

Misce, & fiat vnguentum. *Galenus.*

Aliud, eiusdem.

R. Veratri albi, Staphidis sylvæstris, Nitri ana E
part. æquales.

Olei quantum sufficit.

Misce, & in balneo adhibe.

Vnguentum ad pediculos & lendes.

R. Staphidis sylvæstris,

Argenti viui cum salina extincti ana 3. iij.

Olei communis 3. iij.

Ceræ 3. j.

Fiat vnguentum, quo vngatur loco saponis, quan- F
do caput lauatur. *Bayrus.*

Aliud, eiusdem.

R. Sandarachæ, Nitri ana 3. j.

Staphisagræ 3. ij.

Olei, Aceti ana quantum sufficit.

Fiat vnguentum.

Aliud.

R. Olei Laurini, Olei ex Sem. Raphani ana
3. ij.

Piperis, Croci ana quantum sufficit.

Misce. *Marinellus.*

A

*Vnguentum ad faciei maculas
rubentes.*

R. Rad. Lapathi 3. ij.

Adipis suilli 3. ij.

Ceræ albæ 3. j.

Liquatis adde,

Argenti viui extincti, Caphuræ ana parum.

Succi Absinthij, Mellis ana quantum sufficit.

Fiat vnguentum. *Fumanellus.*

Aliud, ad faciei ruborem.

R. Sulphuris viui,

Auripigmenti,

Saporis Saracenicæ ana 3. β.

Fuliginis 3. ij. Misce. *Idem.*

Aliud eiusdem, ad idem.

R. Succî Arantiorum num vii.

Succi Solatri, aquæ Nenupharis,

Aquæ limacum ana 3. ij.

Ceræ albæ 3. β.

C Pinguedinis Gallinæ, item Aietis ana 3. j. β.

Rad. Vesicariæ viridium 3. ij.

Fiat vnguentum.

*Vnguentum ad rugas & lentigi-
nes faciei.*

Caprinum fel cum lupinorum farina commi-
sceto, & vesperi faciem confricato. *Fumanellus.*

Aliud, ad idem.

R. Coralliorum alborum 3. β.

Salis Gemmæ, Cerussæ,

Caphuræ ana 3. ij.

Ceræ albæ 3. j.

Aquæ Rosacæ 3. j.

Pinguedinis Gallinæ lotæ 3. ij.

Terenda terito, simulq; ad vsum commisceto.

Fumanellus.

Aliud ad lentigines.

R. Ceræ albæ lb. j.

Olei Violati 3. j.

Argenti viui 3. β.

Masticis 3. j. β.

Caphuræ parum.

Lithargyri 3. j.

Fiat linimentum. *Fumanellus.*

Aliud, ad panum faciei.

R. Farinæ Lupinorum, item Fabarum,

Cicerum alb. Orobi ana 3. ij.

Farinæ Hordei, Farinæ lentium ana 3. j.

Sem. Raphani, Tragacanthæ, Amyli ana 3. β.

Sem. Melonis excort. 3. iij.

Croci 3. β.

Trita conficiantur cum lacte mulieris & vesperi
liniatur ex eo facies: manè verò lauatur cū aqua
cort. melonum & violarum. *Bayrus.*

*Vnguentum omnia vestigia, omnes tube-
rositates & maculas faciei
auferens.*

R. Rad. cucumeris asinini, Been albi,
Bryoniæ, Lupinorum ana 3. j.

Cerussæ,

Cerussæ, Lithargiri, Tartari ana ʒ. j.
 Rad. Cannæ, Serapini,
 Stercoris columbini ana ʒ. ij.
 Olei Sesamini ʒ. iij.
 Olei Iuniperi, Olei de frumento ana ʒ. ij. ʒ.
 Succu Arantiorum ʒ. iv.

Puluerizatis puluerizandis, & subtilissimè cribratis, omnia simul lento igne vsq; ad succi consumptionē bulliant: deinde remoue ab igne semper cum spatula agitando, donec infrigidentur: tunc adde album vnius oui recentis conuassatum & colatum, caphuræ tritæ ʒ. j. deinde semper miscendo: deinde lauetur in lib. j. aquæ expressiōis cannarum, quādo sunt tenere, decies in ea aqua lauando & agitando cum spatula: & est singulare. *Bayrus.*

Ad panos & cossos faciei.

R. Pinguedinis Gallinæ, Beticæ ana quantum sufficit.

Misceantur, & contundantur simul.

Vnguentum ad dealbandas cicatrices.

R. Olei Tartari, fem. Psyllij ana ʒ. j.
 Infundantur in mucilagine, in oleo rosato dissoluta ʒ. j. boracis, vel salis gemmæ. *Rondeletius.*

Linimentum ad cicatrices elatas, & rubentes.

R. Olei Lithargyri ʒ. ij.
 Olei Tartari,
 Balsami Saturni ana ʒ. j.
 Caphuræ ʒ. j.
 Spermatis ceti ʒ. j.
 Olei ouorum ʒ. ij.

Misce, & fiat linimentum. Vtere quater quotidie. Ditiore oleo Talcis ad omnes maculas delēdas omnium præstantissimo, vtentur. *Quercetanus.*

Vnguentum crassitiem faciei auferens.

R. Butyri recentis,
 Terebinthinæ ana ʒ. j.
 Rad. Liliorum decoctorum in folijs betæ sub cineribus ʒ. iij.
 Calcis viuæ quinquies lotæ in aqua rosarum, vel succo citranguli ʒ. j.
 Axungie porci recentis liquefactæ in aqua rosarum ʒ. j.

Misce, & fiat vnguentum. *Rondeletius.*

Aliud, pro delicatis.

R. Radic Liliorum sub cineribus decoctarū
 Contundantur in mortario: cui adde (Tb. j. F)
 Sacchari candi ʒ. iij.
 Fiat vnguentum: quod applicetur supra faciem. *Rondeletius.*

Vnguentum ad varos in facie.

R. Mellis Attici ʒ. xij.
 Aceti acerrimi ʒ. xij.
 Misceto diligenter, & varos illinito, digito affricando. *Criso.*

Aliud, eiusdem.

R. Spumæ argenti ʒ. iij.

A Terebinthinæ puræ, ad fabæ Aegyptiæ magnitudinem.
 Olei parum.

Misce, atq; vbi prius faciem deterferis, paululum digito excipe, deinde ambabus manibus terendo varos obline.

Aliud, ad idem.

R. Aluminis scissi & probè leuigati, Terebinthinæ ana quantum sufficit.

Misce. *Criso.*

B *Aliud eiusdem, ad idem.*

R. Costi Indicitusi & cribrati, Fellis Caprini ana quantum sufficit.

Fiat vnguentum, quo varos circa vesperam illine. Mane verò vbi surrexeris, lactefaciem proluere iube.

Vnguentum ad impetigines faciei.

R. Aceti Scillitici ʒ. ij.

Aloes ʒ. iij.

C Succu Laphathi acuti, Olei Tartari ana ʒ. iij.
 Fiat linimentum. *Rondeletius.*

Aliud, ad idem.

R. Aquæ Laphathi acuti destillatæ ʒ. iv.

Boracis ʒ. iij.

Salis communis ʒ. j.

Aceti Scillitici ʒ. j.

Misce, & fiat vnguentum. *Rondeletius.*

Aliud eiusdem, ad idem.

D R. Radicum Laphathi ʒ. iij.
 Decoquantur sub cineribus, postea cum aceto scillitico fiat linimentum. Si non curetur, adde Argenti viui ʒ. ʒ. vel sublimati ʒ. j.

Abluatur sæpe facies aqua myrtillorum, vel peculi pedum ros. Postea etiam adde parum albuminis, vt cutis melius restat.

Aliud, ad idem.

R. Tartari ʒ. ij.

Puluerizetur, & cum albumine ouorum applicetur, vel aluminis vsti ʒ. iij. quod eodem modo adhibetur. *Rondeletius.*

Vnguentum ad varos callosos.

R. Saponis Gallici ʒ. ʒ.

Ammoniaci thymiamatis ʒ. j.

Thuris ʒ. j.

Aqua dissoluito, & cerati spissitudinem facito, eoque illinito, & post horæ interstitium tepida abluere iubeto. *Galenus, ex Crisone.*

Aliud, ad idem.

R. Nitri rubri, Hyssopi, Pulegij, Salis fossilis ana part. æquales.

Tundito & cribrato, exceptisque cerato rosaceo vtitor. *Galenus, ex Crisone.*

Aliud, eiusdem, ad idem.

R. Sem Oeymi, Nitri rubri,

Pulegij viridis,

Aluminis scissi,

Costi Indici ana part. æquales.

Tusa & cribrata cum adipe anserino seu gallinæcco q. f. Misce, ad vnguenti formam.

Aliud, ad idem.

R. Salis affati, Pulegij,
Hyssopi, Ammoniaci,
Rhois ana part. æquales.
Olei rosati quantum sufficit.

Fiat vnguentum. *Galenus ex Crisone.*

Vnguentum ad impetiginis faciei.

R. Aloes ʒ. ij. dissolut. in aceto scillitico, in modum linimenti.

Liniantur serò partes affectæ.

Aliud, ad idem.

R. Radicum Bionie quantum sufficit.

Cum sale subacta in aceto acerrimo, admota impetigines sanat. *Idem.*

Aliud ad impetigines expertum.

R. Oxylapathi part. ij.

Gentianæ part. j.

Coquantur in aqua, deinde exprimatur: expressa cum axungia viruli mixta rursus decoquantur lento igne, vsque ad vnguenti consistentiam. *Idem.*

Vnguentum ad solis vstionem, labiorum scissuras, & maculas faciei.

R. Limacum cum putaminibus num. xx.

Conterantur cum testa: adde;

Cerussæ ad pondus limacum.

Ceræ nouæ ʒ. iij.

Cornu cerui ʒ. j.

Fiat linimentum: postea abluat faciem. *Rondeletius, D*

Vnguentum ad verrucas in facie.

R. Rad. Afati. Tempera in aqua ros. biduum: pista, & alline. *Rondeletius.*

Aliud, ad verrucas.

R. Rad. Chelidonie quantum sufficit.

Cum axungia trita, & admota, verrucas absumit & tollit. *Rondeletius.*

Ad ruborem faciei.

R. Sulphuris ʒ. i.

Cerussa lotæ ʒ. ij.

Succi Limonum ʒ. j.

Applica vesperi cum decoctione surfaris. *Rondeletius.*

Vnguentum ad ruborem faciei à fumis & vaporibus.

R. Olei Tartari;

Olei Rosarum ana ʒ. iv.

Succi Oxylapathi, Lauri,

Serpentariæ, succorum ana ʒ. iv.

Cerussa ʒ. j. ʒ.

Lithargyri auri ʒ. ij.

Argenti viui extincti ʒ. j. ʒ.

Rad. Asphod. vstorum sub cineribus ʒ. ij.

Fiat linimentum in mortario plumbeo. *Rondeletius.*

Aliud, ad ruborem.

R. Vnguenti Citrini ʒ. ʒ.

Lithargyri ʒ. iv.

Cerussa lotæ ʒ. ij.

A Bombacis, Aluminis, vstorum ʒ. j. ʒ.

Tartari calcinati ʒ. j. ʒ.

Succi rad. Enulæ, succi Oxylapathi,

Item Cyclaminis, Limonum ana ʒ. v.

Caphuræ ʒ. iij.

Olei Ros. ʒ. j. ʒ.

Misce. *Rondeletius.*

Aliud, ad ruborem faciei.

R. Succi Fumiterræ, item Plantaginis,

Acetosæ ana ʒ. iij.

B Olei Rosati ʒ. j.

Gummi Tragacanthi, Gümü Arabici ana ʒ. ʒ.

Sanguinis draconis ʒ. ij.

Ceræ nouæ quantum sufficit.

Fiat vnguentum, quo inungatur in introitu lesæ. Die verò crastina abluet faciem decoctione fabarum. *Idem.*

Aliud.

R. Lithargyri in aceto bis vel ter infusi ʒ. j. nutriatur ex aceto albo, & semine cucurbitæ, & agitetur, donec redigatur in formam vnguenti. Adde caphuræ dissolutæ in aqua ros. ʒ. ʒ. vnguentur facies, & manet fabarum decocto abluit. *Idem.*

Linimentum pro virgine, cui facies erat desædata scabie.

R. Lithargyri auri ʒ. j. ʒ.

Cerussa lotæ in aqua plantaginis, & caudæ

equinæ ʒ. ij.

Olei Ros. ʒ. iij.

Coquantur oleum, & cum cera alba fiat linimentum. *Idem.*

Vnguentum ad ruborem faciei, & tubercula.

R. Olei Rosati, Olei Tartari ana ʒ. iv.

Succi Oxalidis ʒ. iij.

Cerussa lotæ ʒ. j. ʒ.

Lithargyri auri ʒ. ij.

Argenti viui extincti ʒ. j. ʒ.

E Rad. Asphod. vsti sub cineribus.

Fiat linimentum in mortario plumbeo. *Rondeletius.*

Aliud ad tubercula faciei elephantiorum.

R. Spec. vnguenti Citrini,

Lithargyri auri ana ʒ. iv.

Cerussa lotæ ʒ. ij.

Boracis, Aluminis vstorum,

Tartari calcinati ana ʒ. j. ʒ.

F Succi rad. Elenij, succi Oxylapathi, item

Cyclaminis Limonum ana ʒ. v.

Olei Rosati ʒ. j.

Argenti viui, salina extincti ʒ. iv.

Fiat vnguentum. *Idem.*

Vnguentum ad tubercula faciei lepræ.

R. Cineris rad. Aristol. & Serpentariæ, decoratæ, per dies nouem in aqua fontis lotæ. Tunc tota per cribrum transmissa, quantum volens, particulam cum aqua plantaginis vel portulacæ dissoluet, ac faciem illine. *Idem.*

Vnguentum ad nodos sub cute apparentes, tanquam auellane.

R. Rad. Croci. Pistetur cum lacte mulietis, & exhibeatur. *Rondeletius.*

Vnguentum ad salis vstionem.

R. Succij Plantag. succi Solani ana ʒ. j. β.

Lithargyri auri, item argenti ana ʒ. ij.

Plumbi vsti ʒ. β.

Tuthiæ preparatæ ʒ. vj.

Caphuræ ʒ. β.

Olei Rosati, Ceræ ana quantum sufficit.

Fiat vnguentum. *Rondeletius.*

Vnguentum ad impetiginem.

R. Misfos peregrini, Thuris,

Myrrhæ, Aluminis scissi ana ʒ. j.

Alocs,

Sulphuris viui ana ʒ. β.

Excipe passo, vt strigimentitiam spissitudinem accipiant: & bis aut ter in die præfrictis, illinc.

Galenus.

Aliud.

R. Misfos ʒ. β.

Acaciæ ʒ. ij.

Squamæ æris ʒ. β.

Sulphuris viui ʒ. vj.

Chalcitidis ʒ. j.

Gummi ʒ. j.

Aceti quantum sufficit.

In quo vbi gummi dissolueris, reliquaq; admisceris, amurcam inijce. *Galenus.*

Aliud ad idem.

R. Sulphuris viui, Thuris, Myrrhæ,

Atramenti sutorij, Misfos crudi ana ʒ. ij.

Gummi ʒ. β.

Aceti, Olei Cedrini ana quantum sufficit.

Misce. *Galenus.*

Aliud ad idem, Diodori.

R. Lachrymæ oleæ Aethiopicæ ʒ. xx.

Gummi ʒ. xl.

Atramenti sutorij ʒ. xvj.

Sulphuris viui ʒ. x.

Thuris ʒ. x.

Acraginis, Acaciæ,

Myrrhæ aminæ ana ʒ. x.

Aceti quantum sufficit.

Vbi dissoluta fuerint singula, ac læuissima red-dita, excipe amurca condensata. *Idem.*

Vnguentum ad lichenas inueteratos.

R. Atramenti sutorij,

Fœnigræci molliti,

Cardamomi ana ʒ. ij.

Melanthij ʒ. j. β.

Fol. Caprifici ʒ. j. β.

Aceti acerrimi quantum sufficit.

Læuigata ad mellis spissitudinē reducito. *Galen.*

Vnguentum ad ignis combustionem.

R. Olei Rosati, Aquæ Rosarum, Albuminum ouorum ana quantum sufficit.

Misce: & per quatuor dies admoue loco adusto, quinto die admoue sequens emplastrum:

A R. Olei Nucum, Ceræ nouæ ana ʒ. j.
Liquefcaut simul. *Rondeletius.*

*Vnguentum ad combusta aqua
& igne.*

R. Mediani cort. Sambuci ʒ. vj.

Olei Rosati ʒ. j. β.

Masticis, Thuris ana ʒ. β.

Ceræ albæ ʒ. ij.

Bulliant in lb. ij. aquæ ad consumptionem medietatis, donec expumatur, & refrigeretur: quod supernatat, idoncum est adustioni admouere. *Rondeletius.*

Aliud, ad adustionem.

R. Succij Solani, succi Plantag. ana ʒ. ij.

Cort. med. Sambuci ʒ. j. Olei ʒ. j.

Coque in duplici vase ad consumptionem succorum: adde,

Cerussæ lotæ in aqua ros.

Lithargyri auri ana ʒ. j. β.

C Tuthiæ preparatæ ʒ. iij.

Corticis Thuris ʒ. ij.

Axungie porci recetis, & loti in aqua ros. ʒ. x.

Ceræ albæ quantum sufficit.

Fiat linimentum. In fine adde albumina ouorum. ij. Caphuræ ʒ. β. *Idem.*

Vnguentum ad partes igne affectas.

R. Calcis nouæ in aqua rosarum lotæ lb. iij.

Succi Rosarum, succi Plantag. ana lb. ij.

Misce: fiat vnguentum. *Auicenna.*

D *Vnguentum ad ombusta.*

R. Olei Rosarum ʒ. ij.

Olei ex sem. Cucurbitæ expressi ʒ. j. β.

Ceræ albæ quantum sufficit.

Fiat vnguentum. *Rondeletius.*

*Vnguentum ad leniendam faciem
post adustionem.*

R. Vnguenti Pomatæ ʒ. iv.

Olei Rosati ʒ. iv.

E Vnguenti Rosati ʒ. ij.

Fiat linimentum. *Rondeletius.*

Aliud eiusdem, ad idem.

R. Vnguenti Pomatæ ʒ. iv.

Olei Rosati ʒ. iij.

Vnguenti Citrini ʒ. β.

Fiat linimentum.

Aliud, ad vstionem ignis & aquæ.

R. Lardum antiquum, & ferro ignito superpone: deinde excipe guttulas ardentes, cadentes in aquam frigidam, & pinguedinem quæ supernatat excipito, & cum aqua ros. subigito, & parti combustæ apponito. *Rondeletius.*

Aliud, ad combustionem aquæ.

R. Cerussæ lotæ in aqua rosarum ʒ. j.

Calcis lotæ in aqua rosarum ʒ. iij.

Spec. vnguenti Citrini ʒ. β.

Mucilag. sem. Cidoniorum, & Pyrorum, extractis cum aqua rosarum ʒ. iij.

Ducantur omnia in mortario, donec acquirant linimenti formam. *Idem.*

*Vnguentum ad delenda vestigia morbil-
lorum in pueris.*

R. Olei Liliorum ℥. j.
Pinguedinis ℥. iv. Olei Rosati ℥. j.
Lauentur diu cum aqua rosar. & liliorū. Deinde
R. Albumin. ouorum num. iv.

In testis suis parentur, & ad ignem parum coagu-
lentur: misce in mortario cum supradictis.

Amygdal. dulcium decott. Amygdal. amara-
rum ana ℥. j.

Deinde incorporentur, & pistentur cum supra-
dictis. Adde

Rad. Arundinis ℥. ij. β.
Sarcocollæ sem. Melonum mund.
Lithargyri auri, Sacchari, Medullæ,
Anisi, Cretæ ana ℥. j.

Omnia misce in mortario, donec formam lini-
menti habeant. *Rondeletius.*

DE VNGVENTIS
ad scabiem.

Vnguentum ad scabiem.

R. Sulphuris viui ℥. β.
Salis tantundem,
Axungie porcine ℥. ij.
Olei Laurini ℥. β.

Misce. *Fumanellus.*

*Aliud potentius, ad scabiem & pi-
tuitam salisam.*

R. Lithargyri, Auripigmenti,
Argenti viui, Tartari, Masticis,
Olibani, Sulphuris viui ana ℥. β.
Axungie porcine vet. ℥. vj.
Olei Laurini ℥. ij. Aceti parum.

Misce, & fiat vnguentum. *Fumanellus.*

Aliud, omni carens nocumento.

R. Terebinthinæ in aqua rosarum lotæ ℥. iij.
Olei Rosati ℥. iv.
Succi mal. Aranciorum quantum sufficit.
Vitellorum ouorum num. iij.
Misce, & fiat vnguentum. *Idem.*

Aliud.

R. Butyri recentis ℥. vi.
Aluminis lamenj, Salis communis ana ℥. ij.
Succi Lapathi acuti, succi Fumarie ana ℥. β.
Vitellorum ouorum num. iij.
Pulueris Ireos ℥. ij.
Styracis liquidæ ℥. vj.

Misce, *Fumanellus.*

*Aliud, ad omnem scabiem expertum, im-
petiginem & serpiginem.*

R. Lithargyri, Aluminis,
Argenti viui ana ℥. β.
Rosarum, Cerussæ, Sabinæ,
Sepiæ, Cadmiæ ℥. j.
Cineris Lentisci,
Calaminthæ ana ℥. β.

Cum succo menthæ exepre ad tertias oleo in-
coquantur rosaceo, addita cera. *Fumanellus.*

A *Aliud, ad scabiem puerorum.*

R. Terebinthinæ lotæ ℥. j.
Vitellorum ouorum num. j.
Olei Lini ℥. j. β.

Misce. *Fumanellus.*

Aliud.

R. Butyri loti ℥. ij.
Terebinthinæ lotæ ℥. iij.
Salis ℥. j.
Vitellorum ouorum ℥. j.
Rosacci ℥. j.

Misce. *Fumanellus.*

Aliud.

R. Butyri recent. in aqua sumiterræ loti,
Terebinthinæ lotæ, Salis communis ana ℥. iij.
Vitellorum ouorum num. ij.
Succi Arancij quantum sufficit.

Misce. *Fumanellus.*

**DE VNGVENTIS FA-
ciem illustrantibus.**

*Vnguentum ad reddendam faciem
splendidam.*

R. Olei Tartari ℥. iij.
Sem. Psyllij ℥. j.

Infundantur in mucilagine: misce in oleo ros-
dissoluto ℥. j.

Boracis, Salis gemmæ ana ℥. j.

Fiat linimentum. *Rondeletius.*

Fucus ad faciem.

R. Vnguenti Citrini recenter parati ℥. iij.
Amygdal. dulc. optimè contusarum ℥. j.
Farinæ fabarum ℥. j.
Offis Sepiæ, Cornu Cerui,
Farinæ Hordei ana ℥. j.

Omnia incorporentur cum melle. *Rondeletius.*

Fucus alius.

R. Ranas sine testa. Ponantur in vase vitreo,
E & aspergantur pulu. salis gemmæ, & aqua limo-
num cooperiantur, & tandiu in sole ponantur,
donec fiant quasi vnguentum. De quo facies il-
linatur: postea lauetur aqua florum fabarum.
Rondeletius.

Alius, eiusdem.

R. Vnguenti Citrini ℥. iv. Pomatæ ℥. ij.
Misce: Vngatur facies sero & manè. Abluatur
aqua florum fabarum.

F *Linimentum in modum lactis virginalis
ad ornatum faciei.*

R. Lithargyri auri ℥. ij.
Bulliant in exiguo vase plumbeo, cum ℥. vj. ace-
ti albi distillati, per totum mouendo semper cū
baculo. Passetur per pannum lineum, seruetur
aqua. In hanc rem tandem accipito

Salis, vel Olei Tartari ℥. j.
Et dissoluantur in ampullâ cum ℥. iv. aquæ lilio-
rum: & pone aquarum supradictarū ana guttas
tres aut quatuor in manus, & conuertantur in lac
Virginale. Ericetur facies, & siccetur. *Rondeletius.*

Vnguentum

Vnguentum ad faciem illustrandam.

R. Olei Medullæ ceræ ꝑ.ij.
 Olei medullæ castrati ꝑ.ij.
 Olei sem. Cucurbitæ ꝑ.ij.
 Pinguedinis caprinæ ꝑ.ij.
 Terebinthinæ lotæ ꝑ.ij.
 Ceræ nouæ ꝑ.ij.

Liquefiant ad ignem: deinde adde
 Masticis, Borracis vsti ana ꝑ.ij.

Misce, fiat vnguentum, quo vesperi facies vnga-
 tur: manè aqua furfuris abluatur. *Marinellus.*

Vnguentum pro facie albanda.

R. Lactis virginici ꝑ.ij.
 Olei tartari ꝑ.ij.
 Misce, & faciem inunge vesperi, cum itur dormi-
 tum: manè laua faciem, & erit clara, lucida & pul-
 chra. *Pioranantus.*

**DE VNGVENTIS MA-
nus dealbantibus.***Vnguentum dealbans manus.*

R. Lardi saliti, tusti, & in lixiuio per tres dies
 macerati (mutando bis quotidie, lixiuium)
 quantum sufficit.

Ceræ albæ parum.

Rad. Lilioꝝum alborum, sub cineribus cocta-
 rum & contusarum num.ij.

Liquefiant ad ignem: deinde per cribrum angu-
 stum passetur in aquam frigidam, lauetur bene,
 aquam quin quies vel sexies renouando: postea
 seruetur in vase vitreo ad vsum. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

R. Pinguedinis vel seui caprini, mundati, at-
 que in aqua rosacea per duos dies macera-
 ti, & optimè loti q.f.

Contundatur in mortario, cõtinuò cum aqua
 rosacea, lauando: deinde adde

Ceræ albæ, Moschi, Zibetti ana q.f.

Liquefiant simul, & in aqua rosacea, vel alia o-
 dorata fundatur: deinde seruetur ad vsum. *Ma-
 rinellus.*

*Vnguentum manus dealbans, &
venustans.*

R. Olei Amygdalarum amararum, in aqua
 rosarum vel violarum optimè loti q.f.

Cere albæ q.f.

Misce ad ignem, & fiat vnguentum. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

R. Sem. Melonum mundat.
 Sem. Cucurbitarum mundat.
 Pinearum mundat. sem. Persicorū non excort.
 Farinæ Hordei ana part.ij.

Contundantur omnia optimè: deinde ꝑ.ij. mel-
 lis misceantur ad formam vnguenti, quo manus
 vesperi inungantur, manè abluantur. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

R. Olei Amygdal. dulcium, optimè loti, Ce-
 ræ albæ ana q.f. Caphuræ ꝑ.ij.
 Misce, & fiat vnguentum. *Idem.*

Aliud.

R. Rad. Ireos albi ꝑ.ij.
 Rad. Lilioꝝum ꝑ.ij.
 Sacchari albi ꝑ.ij.

Contundantur omnia optimè, & misceantur si-
 mul ad formam pastæ, qua manus fricentur, de-
 inde aqua abluantur. *Idem.*

Aliud.

R. Olei Tartari, Olei Amygdal. dulc. Ceræ
 albæ ana quantum sufficit.

Liquefactis ad ignem adde,
 Myrrhæ contritæ ꝑ.ij.
 Masticis tusti ꝑ.ij.

Misceantur, & infundantur in aquam rosarum,
 lauentur optimè: postea adde
 Moschi, Ambræ, Caphuræ ana parum.

Fiat vnguentum. *Idem.*

Aliud, ad idem.

R. Sem. Cucurbitarum mundat.

Sem. Melonum excort. Pinearum mundat.

Sem. Persicorum ana ꝑ.ij.

Furfuris Hordei quantum sufficit.

Trita cum melle optimo misceantur. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

R. Pinearum mundat. & contusarum ꝑ.ij.

Sinapis ꝑ.ij.

Ficum ꝑ.ij.

Caphuræ ꝑ.ij.

Contundantur omnia optimè, misceantur: fiatq;
 D pasta, qua manus fricentur. *Marinellus.*

Vnguentum manus pulchras reddens.

R. Olei communis loti, Butyri recentis loti,
 Pinguedinis caprinæ lotæ ana part.ij.

Macerantur simul in aqua rosarum per 24. ho-
 ras, deinde liquefiant ad ignem, addendo

Ceræ albæ quantum sufficit.

Moschi parum.

Fiat vnguentum. *Marinellus.*

Aliud, manus candidas reddens.

R. Micæ panis ꝑ.ij. aut ij.

Orizæ, Cicerum rubrorum ana ꝑ.ij. vel ij.

Saponis mollis ꝑ.ij.

Mellis despumati quantum sufficit.

Fiat pasta. *Rondeletius.*

Aliud, ad idem.

R. Succu Peponis quantum sufficit.

Amygdal. amarar. in sero lactis infusarum q.f.

Ficum in eodem sero infusarum num. 100.

Sinapis ꝑ.ij.

Rad. Iridis ꝑ.ij.

Fellis bouis ꝑ.ij.

Incorporentur, & fiat pasta. *Rondeletius.*

Aliud, ad dealbandas manus.

R. Decoctionis super prunas ꝑ.ij. in ꝑ.ij. aque,
 & bene cooperiatur vas terreum plumbeatum,
 coquatur ad dimidium: deinde adde

Succu Limonum ꝑ.ij.

Mellis ꝑ.ij.

Olei Amygdal. amararum ꝑ.ij.

Misce, & fiat vnguentum. *Idem.*

Vnguentum ad manus tumidas ex frigore.

R. Olypi, Adipis, Anseris, item Anatis ℥.ij.
Mucilag. sem. Cidoniorum ℥.ij.
Amyli ℥.vi. Terebinthinæ ℥.j.β.
Olei rosati, Olei vitell. ouorum ana ℥.ij.
Ceræ citrinæ parum.
Fiat linimentum *Rondelerius*.

Aliud, ad abluendas manus.

R. Pinearum mundat. Pul. Sinapis ana ℥.iiij. B
Mellis optimi ℞. β.
Misce, & fiat pasta. *Idem*.

Aliud, ad tumorem manuum ex frigore.

R. Sem. Lini, Fœnigræci, sem. Althææ ana. ℥.β.
Extractæ mucilag. cum aqua Lilliorum,
Vnguenti supra scripti, Mucilag. ana ℥.j.
Olei Anethi, olei Amygdal. dulc. ana. ℥.β.
Fiat linimentum pro manibus cum lana fordida. *Idem*.

Vnguentum ad scissuras manuum.

R. Vnguenti ex Lithargyro, Vnguenti Cerrussæ ana ℥.j.

Misce, & fiat vnguentum. *Fumanellus*.

Aliud, ad idem.

R. Axungia arcticinæ, Amyli, Lithargyri, Olei ana quantum sufficit.

Fiat vnguentum. *Idem*.

Aliud.

R. Lithargyri argenti, Myrrhæ, Zingiberis ana part. æquales.

Mellis, Ceræ, Olei ana quantum sufficit.

Fiat vnguentum. *Fumanellus*.

Vnguentum ad manuum scissuras & frigus.

R. Olei communis ℥.iv.
Thuris albi, Ceræ mundæ ana ℥.j.
Succi fol. Sambuci ℥.iiij.
Vini albi odorati ℥.iv.

In vino, oleo & sambuci succo coquatur pomum vnum, & post addantur thus & cera, & colentur. *Idem*.

Aliud, ad idem.

Radice lapathi acuti cum axungia suilla, lini. *eo. Fumanellus*.

Vnguentum ad manuum scissuras.

R. Masticis, Olei rosati, Ceræ albæ ana q.℞.
Fiat vnguentum. *Marinellus*.

Aliud, ad idem.

R. Furfuris in cinerem vsi, Pilorum. caudæ equi visitorum ana part. j.
Mellis quantum sufficit.
Fiat vnguentum. *Marinellus*.

Aliud, ad idem.

R. Tuthiæ, Cerussæ, Lithargyri ana ℥. β.
Arsenic sublimati G. iij.
Minij, Aluminis ana ℞. β.
Aquæ rosarum, Plantag. Portulacæ ana q.℞.

A Albuminum ouorum num. j.

Fiat mixtura. *Fumanellus*.

Aliud.

R. Tragacanthæ ℞. j.
Farinæ Amyli ℥. β.
Succi Plantaginis ℥. ij.
Cum syrupo rosato fiat mixtura. *Fumanellus*.

Vnguentum ad vngues scabiosos, leprososq.

R. Pinguedinis Arietis, Colophoniz ana ℥. iiij.
Misce. *Fumanellus*.

Ceratum, ad idem.

R. Terebinthinæ, Cymini ana ℥. j. Misce.
Aliud, ad panaritium.

R. Olei Mastichini, Omphacini ana ℥. ij.
Cinnamomi ℥. j.
Cerussæ lotæ, Plumbi vsi ana ℥. β.
Tuthiæ præparatæ ℥. vj.
Ceræ albæ, Resinæ lotæ cum vino ana ℥. ij.

C Misce. *Fumanellus*.

Vnguentum ad vnguium contusionem.

R. Ceræ nouæ, Cumini, Costi ana q.℞.
Trita cum cera misceantur. *Marinellus*.

Aliud, ad idem.

R. Pinguedinis Anatis, Pinguedinis Vrsi, Euphorbij triti ana quantum sufficit.

Fiat vnguentum. *Fumanellus*.

Vnguentum ad vnguium scissuras & erosiones.

R. Diachilonis, olei Amygdalarum, olei dæ Been, Masticis, Vuarum passarum ana q.℞.
Fiat emplastrum. *Marinellus*.

Aliud, ad idem.

R. Seminis Lini, Mellis ana quantum sufficit.
Misce ad formam emplastrum. *Marinellus*.

E

Ad vngues leprosos.

R. Picis, Ceræ ana quantum sufficit.
Liquefiant simul, & fiat tanquã vnguentum. *Idem*.

Aliud, ad idem.

R. Seui caprini, Sandarachæ tritæ ana q.℞.
Misce. *Marinellus*.

Ad vngues excorticatos.

R. Salis, Farinæ Hordei, Costi triti ana part. j.
Mellis q.℞. Misce. *Marinellus*.

F

Vnguentum post casum vnguium.

R. Seminis Lini ℥. j.
Cardamomi ℥. iij.
Mellis quantum sufficit.
Misce, & fiat tanquam emplastrum. *Marinellus*.

Vnguentum faciens cadere vngues.

R. Vnguenti Rosati, Cantharidum ana q.℞.
Misce. *Marinellus*.

Aliud, ad idem.

R. Visci quercini, Arsenici ana q.℞.
Misce. *Marinellus*.

Vnguentum

Vnguentum ad verrucas manuum.

R. Radicis vitis, Stercoris ouini, item capri-
ana part. j.

Lactis Ficum, vel Lactis Tithymali q. f.
Fiat vnguentum. *Fumanellus.*

Aliud, ad idem.

R. Facis olei, Aluminis Zucharini ana ℥. j.

Viridis æris ℥. ij.

Picis naualis ℥. ℞.

Tritis omnibus vitior. *Fumanellus.*

Vnguentum ad verrucas manuum.

R. Aeruginis æris, Auripigmenti,

Dactylorum, Calcis viua, Spuma maris,

Tartari, Vitrioli, Stercoris columbini,

Farinæ Siliginis,

Farinæ nigellæ ana part. æquales.

Fellis taurini q. f.

Fiat vnguentum quod superponatur, verrucis
prius scartificatis. *Fumanellus.*

Aliud, ad idem.

Cortex salicis ambustus, mixtusq; aceto, & su-
perpositus. Itē canis itereus cum cera. *Fumanell.*

DE VNGVENTIS PE- CUS ornantibus.

Vnguentum mamillas parvas conseruans.

R. Aluminis Rochæ triti q. f.

Olei Rosati q. f.

Misce, & inunge mamillas. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

R. Boli Armeni puluerizati, Gallarum viri-
dium tritarum ana part. j. Mellis q. f.

Fiat vnguentum. *Idem.*

Aliud, ad idem.

R. Ceruffæ, Marmoris albi ana part. j.

Olei Myrtini q. f.

Trita cum oleo myrtino misceantur. *Marinellus.*

Ut mamilla de crescant, minoræque reddantur.

Cicutæ succus caphura mixtus, illitusque, mi-
niores illas efficit. Item: Thus album cum Venc-
ris ymbilico, acriq; aceto mamillas crescere non
sunt. *Fumanellus.*

Vnguentum prohibens mamillas augeri.

R. Terræ tinctorum quantum sufficit.

Coque eū melle, fac cataplasma spissum & cras-
sum, & appone manē vsq; ad vesp̄as: deinde su-
perpone spōgiam in aqua frigida infusam, quo-
usque cataplasma auferatur. Et si vis efficacius,
misce cum eo gallarum immaturarum ℥. x. facit
enim mamillas rectas & tenfas. *Bayrus.*

Vnguentum mamillas molles & relaxa- tas indurans.

R. Argillæ, Albuminis oui, Gallarum imma-
turarum, Masticeis, Thuris ana q. f.

Tula omnia calido aceto immisceantur, & illi-

antur mammæ: & integrā nocte comorari o-
portet, & finito illic esse: si parum fuerit efficax,
opus innouato. *Ioan Bapt. Poria.*

Aliud eiusdem, ad prohibendum incremen- tum mamillarum.

Contundantur cicuta, eiusq; magnata cum
aceto, virginum vberibus imponatur, & sic coer-
cet, vt crescere non patiat: precipuē hoc in vir-
ginitate: quāquam solito lac deneget tempore.

B Linimentum vbera flaccida rugosq; desor- mata expolians.

R. Amurcæ q. f.

Gummi Arabici, Tragacanthæ, Masticeis ana
parum. Caphuræ perparum.

Misce. *Alexius.*

Vnguentum mamillas minores & duriores reddens.

R. Menthæ viridis, Rosarum siccarum,

C Pyrorum syluestrium, Mespilorum,

Sorborum, Prunorum syluestrium,

Acaciæ, Balauftiorum, Malicotij,

Nucum Pinearum immaturarum,

Plantaginis, flor. Chameleonis ana part. æ-
quales.

Contusa coquantur in aceto: deinde addē
Farinæ Fabarum quantum sufficit.

Fiat emplastrum. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

D R. Cotoncorum, Prunorum immatur. an. q. f.

Optimē contulis adde

Boli Armeni, sem. Plantaginis, Anisi,

Fœniculi, Cumini ana parum.

Succi Plantag. Aceti ana q. f.

Misce. *Marinellus.*

Vnguentum ad mamillas pendentes.

R. Farinæ Fabarum, Thuris, Masticeis,

Succi Semperuiuæ, Aceti calidi,

E Albuminis oui ana quantum sufficit.

Misce. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

R. Ficum siccarum, Passularum,

Cumini, Aceti ana quantum sufficit.

Coquantur & contundantur, ad formam empla-
stri. *Idem.*

Aliud, ad idem.

R. Gallarum Masticeis, Thuris, Albumin. ouo-
rum, Aceti calidi ana quantum sufficit.

F Misce. Idem efficit furfur cum aceto coctum, &
supra mamillas positum. *Marinellus.*

Vnguentum ad pupillarum scissuras.

R. Olei Rosacei ℥. j.

Cort. med. Sambuci ℥. j.

Ceræ quantum sufficit.

Misce. *Fumanellus.*

Aliud ad dolorem ex scissuris.

R. Olei Violacei, vel olei Amygdal. dulc.

Thuris Albi, Ceræ ana ℥. ij.

Misce. *Fumanellus.*

Aliud ad scissuras.

R. Pinguedinis Taxi ꝑ. β.
Vnguenti Marciaton, item Agrippæ,
Althææ, Anodini ana ꝑ. j.
Olei Nardini ꝑ. j. β.

Misce. *Fumanellus.*

Aliud, ad idem.

R. Rosacci ꝑ. ij.
Ceræ nouæ ꝑ. β.
Lithargyri, Thuris ana ꝑ. j.

Misce. *Fumanellus.*

Aliud, ad idem.

R. Tragacanthæ ꝑ. j.
Farinæ Amyli ꝑ. ij.
Succi plantaginis ꝑ. iij.
Misce, & linito. *Fumanellus.*

DE VNGVENTIS OR- nantibus ventrem & pedes.

Vnguentum ventris rugas à partu abstergens.

R. Cornu ceruini combusti,
Lapis Amianthi,
Salis Ammoniaci, Myrrhæ, Thuris,
Masticis ana quantum sufficit.

Trita cum melle misceantur. *Ioan. Bapt. Porra.*

Aliud, ad idem.

R. Seui arictis nouies in aqua frigida loti li-
bram j.
Albuminum ouorum num. ij.
Butyri parum.

Contundatur omnia optimè: deinde addantur
Masticis, Olibani ana ꝑ. j.

Misce, & fiat vnguentum, quo venter inungatur.
Marinellus.

Aliud eiusdem, ad idem.

R. Cerpæ marinæ vstæ, Cornu ceruini vsti,

A Aluminis Plumæ, Salis Ammoniaci,
Myrrhæ, Olibani, Masticis, Nigellæ,
Farinæ hordei ana partes æquales.

Trita cum melle misceantur.

Vnguentum ad callos pedum.

R. Farinæ Nigellæ,
Farinæ frumenti veteris,
Ceræ ana quantum sufficit.

Misce, & fiat ceratum, quod supra callos ponatur. *Marinellus.*

B

Aliud, ad idem.

R. Apomelitis, Ammoniaci ana ꝑ. j.
Bdellij, Sagapeni ana ꝑ. ij.
Terebinthinæ ꝑ. iij.
Olei Irini ꝑ. ij.

Misce, & fiat vnguentum. *Fumanellus.*

Aliud, ad idem.

R. Cineris cort. Salicis,
Aceti ana quantum sufficit.

C Misce, quo calli inungantur. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

R. Fol. Rutæ viridium,
Passularum ana quantum sufficit.
Contundantur simul, & fiat emplastrum. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

R. Galbani, Ceræ ana q. f.
Misce. *Marinellus.*

D

Vnguentum nobilis odoris gratia.

R. Moschi, Ambari, Zibetti ana gr. iij.
Ex oleo Amygdalino dulci in vnguenti formam
redigantur. *Hernius.*

Vel

R. Olei nucis myristicæ expressi ꝑ. j.
Zibetti optimi ꝑ. j.
Moschi electi gr. vj.
Olei spicæ, Lauendulæ ana gut. ij. vel iij.
Misce. Fiat vnguentum, quo nares frons & no-
biles partes, roborandi gratia illinuntur. *Idem.*

De Smegmatis ornantibus, Sectio VII.

Smegma album odoratum.

R. Smegmatis Veneti, antiqui, rasi, atque per
sex dies ad solem positi, q. f.

Contundatur probè cum aquæ rosarum opti-
mæ lb. j. deinde cum igne lento resolutum fue-
rit, addatur

Ireos triti ꝑ. iv. Amyl. ꝑ. vj.
Santali albi ꝑ. ij.
Styracis liquidæ ꝑ. j.
Olei spicæ ꝑ. j.

Misceantur optimè: deinde cum refrigerit, for-
mentur pilæ. *Alexius.*

Smegma moschatum Damascenum.

R. Smegmatis optimi, rasi lb. j.
Cinnamomi electi, Nucis moschatæ,
Styracis calamitæ ana ꝑ. j.

E

Ligni aloes ꝑ. ij. Belzoini ꝑ. ij.
Cariophyllorum ꝑ. j.
Conterantur omnia in puluerem tenuissimum,
addendo

Pulueris Cyprii ꝑ. j.
Moschi, Zibetti ana parum.

Mergantur in aqua rosarum: postea cum ad So-
lem dies xl. fuerint relictæ, fiant pilæ, quæ seruan-
dæ sunt in vasis ligneis cum bombyce. *Alexius.*

F

*Smegma album, odoratum, Dama-
scenum.*

R. Smegmatis communis antiqui, rasi, q. f.
Siccetur bene per dies octo, aut decem: deinde
contundatur, & cribretur, fiatque puluis: cui ad-
de lb. x.

Ireos ꝑ. iv. Santali albi ꝑ. iij.

Mahaleb

Mahaleb ℥.ij. Farinæ Amyli ℥.j.
Redigantur in puluerem omnia, miscantur cum
predictis x. lb. & ponantur in mortario, vnâ cum
℥.j. Styraçis liquidæ & pauco oleo Spicæ: con-
tundantur bene omnia simul: demum cum fari-
na Amyli formentur pilæ, seu globi: siccantur in
vmbra, & seruentur. *Alexius.*

Aliud optimum, eiusdem.

R. Moschi in aqua rosarum dissoluti G.vj.

A Zibetti G.ij.
Miscantur cum supradicto smegmate. Verum
moschum in aqua Rosar. calidum esse oportet.

Aliud, manus dealbans.

R. Amygdalarum amararum, mundatarum,
& contusarum lb. j.
Saponis Saraceni ad ouis magnitudinem.
Sinapis cochlearium vnum.
Trita omnia miscantur bene. *Marinellus.*

De Pulueribus ornantibus dentes, Sectio VIII.

Puluis dentes dealbans.

R. Coralliorum rubrorum,
Ossium dactylorum, Punicis,
Ossium Sepiæ, Salis assina q. s.
Misce, & fiat puluis. *Bayrus.*

*Alius gingiuas etiam roborans, & den-
tes confirmans.*

R. Coralliorum rubrorum, Margaritarum,
Sang. Draconis, Boli Armeni, Thuris,
Cort. Cancrorum ana part. j.
Misce, & fiat puluis. *Fumaneillus.*

Dentifricium optimum.

R. Hyssopi, Origani, Menthæ ana ℥.ij.
Aluminis scissilis, Cornu Cerui,
Salis communis ana ℥.j.
Excipiantur, & vrantur in olla donec in prunas
reducantur: adde

Piperis, Punicis, Pyrethri, Masticis ana ℥.β.
Myrrhæ, Cinnamomi ana ℥.j.
Fiat puluis subtilissimus. *Rondeletius.*

Puluis dentes dealbans.

R. Ossium Sepiæ, Marmoris albi vsti ana ℥.j.
Caryophyllosum, Cinnamomi,
Pyrethri ana ℥.ij.
Spongiæ, Punicis, Salis ana ℥.j.
Misce, & fiat puluis subtilissimus, quo fricentur
dentes. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

R. Zingiberis, Cinnamomi,
Caryophyllorum ana ℥.β.
Punicis ℥.β.
Ligni aloes, Nucis moschatæ, Macis ana ℥.β.
Piperis, Pyrethri, Sinapis,
Staphysagriæ ana ℥.ij.
Spongiæ, Marmoris albi ana ℥.β.
Ossium Dactylorum vstorum,

B. Hellebori albi ana ℥.ij.
Panis hordei vsti cum sale & melle ℥.β.
Tegularum rubrarum,
Cornu ceruini vsti, Aluminis Plumæ,
Ossium oliuarum vstorum,
Ossium Myrobalanorum vstorum ana ℥.ij.
Misce & fiat puluis subtilissimus: *Marinellus.*

DE PVLVERIBVS ornantibus manus.

C. *Puluis manus reddens albas.*

R. Farinæ Fabarum, Lupinorum ana ℥.vj.
Farinæ Amyli ℥.vj.
Oryzæ, Fabarum minutarum, Ireos ana ℥.vj.
Misce, & fiat puluis, quo lauentur manus cum a-
qua. *Marinellus.*

Alius, ad idem.

R. Pinearum mundat. contus. ana ℥.ij.
Sinapis lb. j.

D. Amydal. mundat. contus. ana ℥.ij.
Fiat puluis, qui ad Solem siccetur, quo fricentur
manus cum succo limonum, deinde cum aqua.
Marinellus.

Alius, ad idem.

R. Sem. Eruçæ ℥.vj.
Ireos ℥.j. Cumini ℥.j.
Aluminis Fæcis ℥.β.
Sacchari candi ℥.j.

E. Tragacanthæ ℥.j.
Caphuræ ℥.j.
Pinearum mundat.
Amygdalarum mundat. ℥.ij.
Medullæ panis albi ℥.β.
Saponis antiqui rasi ℥.ij.
Trita omnia miscantur: fiatq; puluis ad manus
lauandas. *Marinellus.*

ANTIDOTARIUM SPECIALIS LIBRI III.

ET VLTIMI FINIS.

Vni DEO & TRINO gloria.

550

RERVM ET VERBORVM IN ANTIDOTARIO SPECIALI PRAECIPVE MEMORABI- LIVM INDEX.

<p>A BECHENSIVM ther- marum sicut, ratio & vires 18.a abrotani duo genera 192.d vires ibid.e absinthium quomodo distillandum 426.d eius facultas & vires ibid. absinthij succus ab herba quid dif- ferat 349.b eius vires ibid. absinthij tria genera 110.b vires ibid.c Abudiacarum thermarum sicut, ratio, vires ibid.f acacia quid 362.e eius loco quid substituendum ibid. vires ibid.f acacia quid Plinio 363.e acacia descriptio obscura 363.a acanthi radices vires 283.c accipitris ossa aurum trahunt 401.c acetum caryophyllatum 556.e acetum distillatum quomodo fiat 555.c acetum laeuendulae 556.c acetum omne mistae substantiae 555.b acetum quod magis astringat ibid.c acetum quomodo statim fiat 555.b acetum rosamarinum 556.b acetum rosaceum quomodo fiat 556.a acetum saluiatum ibid.b acetum sambucatum ibid. acetum scillinum quomodo paran- dum 528.b eius facultas & vires ibid.f acetum theriacale distillatum quo- modo fiat 555.d acetii conficiendi ratio ibid.b acetii vires 353.d acetose duo genera 355.e vires ibid. acetose seminis facultas 265.c acetose succus quomodo experimen- tus 351.b eius vires ibid. acharistum 790.b acinorum nuclei stomacho utiles 270.b aconiti vires 187.c. 189.a acorus condusus, vulgaris 763.a acori radices vis 286.a adamantis vires 63.d adeps anatum & anserum hylu-</p>	<p>stru quomodo colligatur 405.b eius vires ibid. adeps anserina calore suillam supe- rat 405.b anserina quomodo colligenda, preparan- da, & reponenda ibid. eius vires ibid. adeps caponium quomodo colligatur 405.b eius vires ibid. adeps gallinarum quomodo colli- genda, preparanda, & reponen- da 405.b eius vires ibid. adeps humana quando colligatur 403.f eius vires ibid. adeps suilla eodem modo colliguntur, quo humana 404.f eius vsus ibid. adanthum quomodo distillandum 425.b eius facultas & vires ibid. adanthi duo genera 109.a eius vires ibid. adrianum 654.b Aegera fontis sicut, ratio & vires 21.a Aegrina balnea ibid.e Aegyptia Andromachi 989.f Aegyptium Philoxeni ibid.a aer corporum & spirituum elemen- tum 5.a aer qui eligendus ibid. aeris calidi & frigidi vires 5.c aeris corrupti emendatio ibid. aeris vsus ibid. aerues lapis quam vim habeat 73.e optimus quis, iri pessimus ibid.d eius vires 72.e arugo rasa quomodo fiat 41.f vbi gignatur ibid. quibus modis adulteretur ibid. arginis scolociae duo genera 49.f agallochum 331.a eius vires ibid. agallochum calidum & siccum in secundo gradu 304.b agallochi loco calanum odoratum sumi ibid.c agaricum duplex 326.c eius vires ibid.d agaricum non admittit fucum 326.e agaricus trachiscatus 1089.b agni casti florum vires 209.b agni coagulum quas vires habeat 409.b agnini pulmonis vsus 397.b</p>	<p>agresta quid 479.c agrimonia quid 113.a eius vires ibid.b Abrabaneum 23.d eius sicut, ratio & vires ibid. ainga quid 122.c eius vires ibid. alabastrites qui probatissimus 73.c eius vires ibid.d alcanthum 814.c alci vngula electio 406.e vis ibid. alcyonij lapidis quinque genera 77.a vires ibid.b alecoryi vires 66.b Alep Syria emporium 340.f alissima quid 184.a eius vires ibid.d Alhakengi 265.a allyi vires 148.e. 288.d aloe qua improbetur 365.e quomodo adulteretur ibid. quando colligatur, & quando seruetur ibid.d aloes duo genera 365.b facultates & vires ibid. aloes lignum 331.a eius vires ibid.b alcerci seminis facultas 265.f altheae appellatio 110.d vires ibid.e altheae radices vires 283.a alumen optimum quod 45.c aluminis adulteratio 45.c tria genera, vires ibid.c alumine ligna illia non ardescunt 56.b amaracus quid 140.b eius vires ibid. ambra cinerina vnde nascatur 84.f eius genera ibid. vires ibid. ambrae generationis varia scripto- rum opinio 79.b ambrosia Archibij 862.e ambrosia medonia 215.b anethi vires 63.f. 66.b amianthus lapis vbi nascatur 72.b eius vires ibid.b ammi quid 132.c. 257. eius loco quid substituendum 132.c. 257.c ammoniacum quid 379.c quando colligendum ibid.d quod optimum ibid. vbi gi- gnatur ibid. eius vires 131.d amomum quid 131.a quod opti- mum ibid. eius vires ibid.b</p>
---	--	--

I N D E X.

amoni loco quid substituendum 205.e. 258.b	aparine quid eius vires	186.f ibid.	contra pestem aqua cancorum	450.f 431.d
amylam unde conficiatur eius vires	api vires	121.b. 288.a	aqua capillos efficiens crocos	1144.b
amygdale amare que probentur 240.b earum vires	api satini radix quando colligatur 283.f eius vires	284.a	denigrans 1142.e. 1143.a longas reddens 1141.d renasci prohibens 1145.a rubros reddens ibid.a tingens 1142.e	
amygdala que optima earum vires	api semen quando colligendum, & quandiu seruandum eius vires	256.f ibid.	aqua caponis 435.c. 436.e cicerum quomodo paranda 536.a eius vires ibid. cinnamomi contra pestem 449.b cisternatum cur non aquę commendetur 9.d cochlearum 436.f	
amygdalarum vires amylum unde conficiatur eius vires	api succi vis	349.c	aqua concilians faciei roseum colorem 1157.e confortans visum 462.c contra pestem 449.d. 450.c	
ax Ampelotide terra que in primis laudetur viridiosa que censetur eius vires	apophlegmatismus ad destillatione capitis 1106.c ad dolorem capitis ex bile 1105.d ad dolores dentium ex materie influxu ibid.c ad frigidum & humidum capitis affectum ibid.d ad morbum comitiale 1106.d	1105.a	aqua contra venena lethalia & pestem 455.a corpus macilentum reddens 1142.c corrodens loco cauterij 469.a aqua cum Mercurio 476.e cutim reddens albam, sobis que adustionem auferens 1153.e cucurbitae perfecta 1147.f	
ax Amphibena demorsis quomodo auxiliandum	apophlegmatismorum vsus	1105.a	aqua dealbans faciem maculas & cicatrices 1153.f dentes confirmans 1127.f	
anacardia quid eius vires	apozemata unde parentur apri coagulum ad quid vile dentis vires	531.e 414.b 402.b	aqua epileptica Erasti ibid.f Langij 458.e	
anagallidis duo genera vires	aduersus Apum ictus remedium	392.a	aqua faciem coloratam reddens 1157.c. 1158.a	
anatis sanguis vtilissime in antidota miscetur	aqua ad ambusta, preciosissima	469.d	aqua faciem dealbans 1152.b 1154.e.f denigrans 1163.a illustrans 1151.d iuronilem reddens 1160.b puleherrimam reddens 1149.a detergens & illustrans 1148.c	
anemones duo genera facultas & vires	ad casum capillorum 1144.e ad conuulsiones 459.a ad dealbans faciei maculas 1161.a ad delenda variolarum vestigia 1161.b ad dentes 470.b ad faciem decorandam 1150.f 1151.a ad faciem rubram 1155.b ad hydropem 466.d.o ad imperigines faciei 1161.b ad inuenturam conseruandam, & se- nectutem tardandam 443.e ad toquelam deperditam 460.a ad maculas faciei 1161.e ad melancholicam 459.b ad morbum gallicam destillatam 467.b ad nebulas oculorum & suffu- siones 462.c. 463.e ad oculorum dolores 1146.a lachrymas ibid.c	469.d	aqua ad oculorum tenebrositatem 1146.a ad oculorum vitia ubi materia calida est 463.a item frigida ibid.b ad palpebrarum tumores & lachrymas oculorum 1146.f ad phibisim 464.b ad rubedinem oculorum 1145.e 1126.a ad rugas faciei 1162.a ad splendorem & formam faciei 1148.d ad spua cruenta & phibisim 464.b ad strumas 468.d ad tollendum omnes mo- lestias in facio 1161.e ad venena erodentia 467.a ad verrucas & alia tubercula faciei 1160.a ad vlcera cor- rodentia & fordida 468.e ad vlcera pudendi 469.c	
anethi seminis collectio eius vires	apri coagulum ad quid vile dentis vires	414.b 402.b	aqua fluminalis que probetur 9.f aqua formam faciei concilians 1149.a	
angelica 120.f quando colligen- da 121.a eius vires ibid. & 321.b	apri coagulum ad quid vile dentis vires	414.b 402.b	aqua fortis 470.b faciens renasci pilos 1144.d aqua hordei quomodo paranda 535.a eius vsus ibid. hydrotica 466.a mellis 434.d melonum ad faciem illustrandam 1149.f	
anguille in vino suffocata quid prestant	apri coagulum ad quid vile dentis vires	414.b 402.b	aqua mirabilis 437.e. 453.f ad visum 462.a	
anisi semen quod melius quando colligendum, & quan- diu seruandum eius vires	apri coagulum ad quid vile dentis vires	414.b 402.b	aqua mullis, seu hydromel 486.a aqua oculorum vitia tollens 1145.e aqua odorata 1139.a.b ad corpus & vestimenta ibid.a aqua panis 424.e philosophica, sive theriacalis ad morbum gal- licum 467.f potabilis 11.a preciosa 455.d	
Anxbergensis balnea Anxbergensis fontis acidi situs, ratio & vires	apri coagulum ad quid vile dentis vires	414.b 402.b	aqua pro leprosis ad faciem pro phibisicis & helicis 463.b aqua prohibens ortum capillorum 1145.b	
anthera seminis vires	apri coagulum ad quid vile dentis vires	414.b 402.b		
anionis vires	apri coagulum ad quid vile dentis vires	414.b 402.b		
anseris sanguis vtilissime in anti- dota miscetur	apri coagulum ad quid vile dentis vires	414.b 402.b		
anseris in stercoris vires	apri coagulum ad quid vile dentis vires	414.b 402.b		
anthos flores quomodo distillandi 424.c eorum facultas & vires ibid.	apri coagulum ad quid vile dentis vires	414.b 402.b		
antidorum Andromachi 858.f antidorum contra venena & pe- stem 800.a de sanguinibus 803.d hamagogem 827.e	apri coagulum ad quid vile dentis vires	414.b 402.b		
antidorum Nicomedis Regis contra venena 804.a Saxonica 722.e	apri coagulum ad quid vile dentis vires	414.b 402.b		
Antiga, treusia balnea 21.f Aungustreus fontis acidi situs, ra- tio & vires	apri coagulum ad quid vile dentis vires	414.b 402.b		
animum quod optimum 49.c animum preparatio 1028.c vires 49.c	apri coagulum ad quid vile dentis vires	414.b 402.b		
animum Nicolas 825.b	apri coagulum ad quid vile dentis vires	414.b 402.b		

I N D E X.

<i>Balneum ad lassitudinem</i>	612.a	699.c	<i>artificiale Fioruanti</i>	<i>bilem in capite concoquentia</i>	422.a
<i>maiores cutis affectus</i>	609.a	610.c	<i>Christi 704.e</i>	<i>Berchenfeldensis fontis acidi situs,</i>	
<i>morbum gallicum</i>	ibid.f		<i>strale 700.d</i>	<i>ratio & vires</i>	21.f
<i>paralyticos 605.b</i>			<i>mumie 704.b</i>	<i>bistoria quid</i>	309.b
<i>præduram prætumidamque scabiem</i>	609.c			<i>eius due species</i>	ibid.c
<i>scabiem, lepram, vicera, & omnia cutis vitia</i>	610.c		<i>balsanum Romæ factum</i>	<i>vires</i>	310.c
<i>balneum aerium</i>	5.a		<i>701.e</i>	<i>bitumen quid</i>	81.d
<i>quomodo fiat</i>	ibid.		<i>balsanum, seu oleum benedictum</i>	<i>generum</i>	ibid.
<i>balneum aquæ dulcis frigidum contra quos morbos valet</i>	9.a.b		<i>705.b</i>	<i>82.c</i>	<i>vires</i>
<i>balneum corporis sordes abstergens, ipsumque venustum reddens</i>	1163.a		<i>balsanum sulphuris tartari</i>		819.f
			<i>709.b</i>	<i>blacie Byzantia vires</i>	80.e
<i>balneum emolliens</i>	607.e		<i>ibid.c</i>	<i>blitum duorum est generum</i>	154.a
<i>balneum frigidum quibus maxime nocet</i>	606.a		<i>balsanum trifariam in medicum usum recipitur</i>	<i>ibid.</i>	ibid.
<i>menstrua provocans</i>	6-8.a		<i>639.c</i>	<i>baccharis quid</i>	137.e
<i>mundans corpus</i>	1153.c		<i>balsanum Vignonis</i>	<i>eius vires</i>	ibid.f
<i>balneum odoriferum pro nobilioribus faminis</i>	1164.b		<i>balsamis hypericis simplex</i>	<i>bolbocastani descriptio</i>	310.d
<i>balneum primum, cutis affectus emolliens & detergens</i>	608.b		<i>712.c</i>	<i>minis ratio</i>	311.a
<i>secundum, cutis affectus detergens & exsiccans</i>	ibid.c		<i>compositus</i>	<i>vires</i>	ibid.d
<i>terrium, cutim detergens, ac leniter asfringens, seu corroborans</i>	ibid.f		<i>ibid.d</i>	<i>bolus Armena quando primum in lucem venerit</i>	33.a
			<i>710.a</i>	<i>eius præparatio</i>	ibid.c
<i>balneum pro hefticis</i>	612.c		<i>Mercurij</i>	<i>vires</i>	ibid.d
<i>remedium totius corporis</i>	605.a		<i>ibid.c</i>	<i>borrago quid</i>	111.b
<i>Theophrasti Paracelsi</i>	610.f		<i>Pæti pretiosus, sarcoiticus</i>	<i>borrago quomodo distillanda</i>	478.f
<i>balnei diuisio</i>	606.a		<i>711.f</i>	<i>eius facultas & vires</i>	ibid.
<i>laconici incommoda</i>	6.b		<i>visci pomorum</i>	<i>barraginis flores quando colligantur</i>	205.a
<i>balnea gypsea quib. conferant</i>	12.d		<i>712.f</i>	<i>eorum vires</i>	ibid.
<i>balnea abstergentia cutem</i>	608.c		<i>balsamini olei artificialis</i>	<i>brachij humani ossis vires</i>	401.a
<i>balnea ærea quib. auxiliantur</i>	12.b		<i>vires</i>	<i>branchie vrsine radicis plâta</i>	283.b
<i>aluminosa</i>	11.c		<i>456.b</i>	<i>eius vires</i>	ibid.c
<i>aluminosorum vsus</i>	ibid.		<i>balsami vires</i>	<i>brassica quid</i>	111.f
<i>balnea aperientia</i>	608.a		<i>639.c.d</i>	<i>eius vires</i>	ibid.b.c
<i>astringentia</i>	607.b		<i>barbarum Andromachi</i>	<i>brassica marina quid</i>	161.d
<i>balnea aurea</i>	12.d		<i>691.a</i>	<i>eius vires</i>	ibid.f
<i>quibus vitia</i>	ibid.		<i>barbarum magnum</i>	<i>brassica folij vires</i>	189.d
<i>bituminosa</i>	12.a		<i>980.f</i>	<i>succi vis</i>	349.b
<i>bituminosorum vsus</i>	ibid.		<i>paruum</i>	<i>Brigensta balnea</i>	24.e
<i>balnea calefacientia</i>	605.a		<i>ibid.d</i>	<i>Brigenstum thermarum situs, ratio & vires</i>	ibid.
<i>611.a</i>			<i>bardane maioris folij vires</i>	<i>Brimzbachensia balnea</i>	19.f
<i>balnea cuprea & ærea</i>	12.a		<i>189.c</i>	<i>Brimzbachensium thermarum ratio & vires</i>	ibid.
<i>cuprea quibus auxiliantur</i>	12.b		<i>basiliconis semen quando colligendum, & quandiu seruandum</i>	<i>brunella quomodo distillada</i>	425.f
<i>balnea dolore mirigantia</i>	611.b		<i>257.c</i>	<i>eius facultas & vires</i>	ibid.
<i>emollientia</i>	607.d		<i>eius vires</i>	<i>bryonia à labrusca differt</i>	291.c
<i>balnea ferrea</i>	12.a		<i>ibid.</i>	<i>alba</i>	292.f
<i>quibus vitia</i>	ibid.		<i>Bassenheimense balneum</i>	<i>nigra</i>	293.b
<i>balnea gypsea</i>	12.d		<i>24.c</i>	<i>etiam Chironia appellatur</i>	ibid.
<i>nitrosa</i>	11.b		<i>Bassenheimensis fontis acidi situs, ratio & vires</i>	<i>syluestris</i>	294.a
<i>nitrosorum vsus</i>	ibid.		<i>ibid.</i>	<i>bryonia syluestris appellationes</i>	ibid.
<i>balnea nitrosa quid à salis differant</i>	11.b		<i>belzoin quid</i>	<i>bryonia duo genera</i>	292.d
<i>10.f</i>			<i>360.e</i>	<i>bryonia facultates</i>	293.c
<i>salis</i>	11.a		<i>quod optimum</i>	<i>bubali coagulatum ad quid vile</i>	405.b
<i>salis</i>	11.a		<i>ibid.</i>	<i>ex Bubalorum cornibus annuli vires</i>	401.e
<i>balnea sulphurea</i>	12.e		<i>ben album quid</i>	<i>bubalium sensum quomodo conficiendum, & seruandum</i>	405.b
<i>sulphureorum vsus</i>	ibid.e		<i>303.c</i>	<i>eius vires</i>	ibid.
<i>balsanum ad articulorum dolores</i>	708.b		<i>eius vires</i>	<i>bubuli stercoreis vires</i>	411.e
<i>708.b</i>			<i>ibid.e</i>	<i>bubulina medulla vsus</i>	401.e
<i>balsamum ad morbos diuersos</i>	703.d		<i>benedicta laxatissima</i>	<i>bucinum quid</i>	86.d
<i>paralyticum</i>	707.b		<i>814.b</i>	<i>nominis ratio</i>	ibid.
<i>vulnera</i>	704.e		<i>berberis quid</i>	<i>vires</i>	ibid.e
<i>704.e</i>			<i>242.b</i>	<i>buccinorum carnes</i>	86.e
<i>balsanum artificiale</i>	697.c.		<i>quando colligatur</i>	<i>bufonis lapis</i>	65.f
<i>697.c.</i>			<i>ibid.c</i>		
			<i>eius vires</i>		
			<i>244.b</i>		
			<i>bellithalensium fontis acidi situs, ratio & vires</i>		
			<i>ibid.</i>		
			<i>bellithal quid</i>		
			<i>360.e</i>		
			<i>quod optimum</i>		
			<i>ibid.</i>		
			<i>ben album quid</i>		
			<i>303.c</i>		
			<i>eius vires</i>		
			<i>302.d</i>		
			<i>rubrum</i>		
			<i>ibid.e</i>		
			<i>814.b</i>		
			<i>berberis quid</i>		
			<i>242.b</i>		
			<i>quando colligatur</i>		
			<i>ibid.c</i>		
			<i>eius vires</i>		
			<i>269.f</i>		
			<i>succi vires</i>		
			<i>352.c</i>		
			<i>Berringensia balnea</i>		
			<i>24.c</i>		
			<i>Berringensium thermarum situs, ratio & vires</i>		
			<i>ibid.</i>		
			<i>beta duorum generum est</i>		
			<i>11.d</i>		
			<i>ibid.e</i>		
			<i>283.c</i>		
			<i>beeæ radicis vires</i>		
			<i>349.a</i>		
			<i>succi vires</i>		
			<i>12.e</i>		
			<i>botonica quid</i>		
			<i>12.e</i>		
			<i>quomodo distillanda</i>		
			<i>423.f</i>		
			<i>eius facultas & vires</i>		
			<i>ibid.</i>		
			<i>betonicae florum vis</i>		
			<i>205.b</i>		
			<i>bezgar lapis</i>		
			<i>64.c</i>		
			<i>bilem flauam purgantia</i>		
			<i>272.d</i>		
			<i>325.b</i>		

I N D E X.

buglossum quid	111.b	canella unde dicta	341.a	castia Græcorum	334.f
buglossa quando distillanda	428.f	canella adulteratio	ibid.	castia qualis esse debeat	344.f
eius facultas & vires	ibid.	baccarum oleum	343.f	castia que optima	335.a 344.f
buglossæ radix vino imposta, volu- ptates auget	283.c	canellæ diuersa cinnamomi nomina india	341.e	castia adulteratio	340.f
buglossæ succi vires	349.a	contra Canis rabiosi morsus auxi- lium	391.b	copia 344.e historia veteribus incognita 540.e in cinnamo- mum mutatio	345.d
bulbus esculentus	311.e	canis rabiosi morsus	390.e	Casteinensia balnea	17.d
bulbi vires	ibid.f	caninus sanguis à quibus commode bibatur	403.a	Casteinensium thermarum situs, rati- o & vires	ibid.e
buphthalmi flores quando colligen- di 205.b eorum vires	ibid.	canini stercoris vis	409.d	castellum ex larigna materia con- structum	338.d
buprestin qui biberint, quæ mala experiantur	389.d	cantharides quæ probatissime	386.	castoriam quid	398.b
ijdem quæ auxilientur	ibid.	b earum vsus	ibid.c	eius facultas & vires	ibid.e
Bureghheimensia balnea	24.f	cantharidarum datarum signa gra- uissima	386.e	castorium raro verum inuenitur	398.e
Bureghheimensis balnei situs & vi- res	ibid.	auxilium exhibenda	ibid.	catagmaticum Andromachi	991.d
bursa pastoratis quid	165.f	capilli Veneris facultas	109.c	cataplasma ad anginam	1007.b
eius vires	166.a.b.270.b	syrupi vires	481.d	angescens inflammationem i- bid.d dolorem oculorum	1009.c
butyrum quomodo fiat	407.a	capnos chelidonis	298.d	dolorem podagricum	ibid.f
eius vires	ibid.	capparis vires	228.e	dolorem ventriculi	ibid.e
butyri oleum	695.c	corticis vires	347.a	dolorem articularum ex materia calida	1008.f
buxum Italis idem quod Indis Gua- iacum	333.b	capparum radix quas vires habeat	284.a	cataplasma ad dolores & inflam- mationes partium externarum	1008.e
C					
Admia fornicaria	53.c	capræ sanguinis vires	402.f	cataplasma ad dolores & inflam- mationes partium externarum	1008.e
calamintha quando colligenda	135.f	capræ laticornis coagulū ad quid vile	410.b	cataplasma ad eruptionem sangui- nis naribus	1003. hydropem 1007.a iecur inflammatum 1003.a incipientem inflamma- tionem 1003.d induratos tu- mores lienis & icteris 1004.c inflammationem 1010.b inflammationem in declinatione 1007.f inflammationem in statu 1007.e lienis inflam- mationem 1003.c maturandas tumores inguinum 1006.b
calamintha quomodo distillanda	424.b	capreoli seni vires	ibid.	cataplasma ad ventris fluxū	1001.a
eius facultas & vires	ibid.	caprini seni vires	ibid.	cataplasma attractorium	1008.b
calamintha succi vis	349.c	caprini lactis vires	406.f	concoquens & maturans	1006.b
species 135.e vires	349.c	caprini lactis vires	406.f	consolidans	1005.a
calamus aromaticus conditus	880.c	capris vis	410.d	cataplasma in dolore colico & ne- phritico	1009.b
eius vires	303.f	caprifoliū duo genera	141.f	insigne Regis Danie	1005.a
calamus vulgaris pro vero calamo à Bosoniensibus acceptus	ibid.d	caprifoliū duo genera	141.f	cataplasma magistrale	1004.b
calculus stranguria	272.e	capris vis	410.d	mirigatorium ad parotidas per initia	1010.a
calendula quomodo distillanda	427.a	capripurgium Auicenne	582.e	cataplasma quid	1001. eius diuis- sio ibid. quo fluxus sanguinis è quouis vultu erumpentis co- biberi potest 1003.f sanguinem è naribus profluentem sistens 1004.a suppuratorium 1004.a supplicans 1010.c
eius facultas & vires	ibid.	carbonum ignitorum electio	2.a	cataplasmata abstergentia	1005.2
calx cineris quædam species est	4.c	vsus	ibid.	adstringentia	1001.a
calx que efficacior	ibid.	carbunculi vires	61.d	concoquentia	1005.f
quomodo fiat	4.c	cardamomi Arabum aliud à car- damomo Græcorum	238.d	difficilentia	1006.f
calicis facultas & vires	ibid.f	eius vires	ibid.e	cataplasma ad ventris fluxū	1001.a
camphora que optima	380.f	cardop. duæ species	321.d	cataplasma attractorium	1008.b
qua deterior	ibid.a	carduus benedictus quomodo di- stillandus	425.c	concoquens & maturans	1006.b
camphora vel caphura quid	ibid.f	eius facultas & vires	ibid.	consolidans	1005.a
camphora oleum	658.f	cardine duæ species	321.d	cataplasma in dolore colico & ne- phritico	1009.b
vires	381.a	Carpensis balnei situs & vires	32.d	insigne Regis Danie	1005.a
cancrorum distillatorum vis	431.d	carpobalsamum quid	229.c	cataplasma magistrale	1004.b
cancrorum oculi vis	397.b	opimum quod	ibid.	mirigatorium ad parotidas per initia	1010.a
cancrorum exustorum cineris vires	90.b	carum quando colligendum, & quando seruandum	238.c	cataplasma quid	1001. eius diuis- sio ibid. quo fluxus sanguinis è quouis vultu erumpentis co- biberi potest 1003.f sanguinem è naribus profluentem sistens 1004.a suppuratorium 1004.a supplicans 1010.c
cancrorum stusiatilium exustorum cineris vsus	386.f	eius vires	ibid.	cataplasmata abstergentia	1005.2
lapilli vis	73.f	cariophyllata radix quando collig- gatur	304.f	adstringentia	1001.a
sandela odorifera contra venena & pestem	1128.e	eius vires	ibid.	concoquentia	1005.f
pro fumo	1128.d	cariophyllorum arboris descriptio	227.e	difficilentia	1006.f
que præstantiores	1.c	a.b flores quando colligendi	206.f	cataplasma ad ventris fluxū	1001.a
sandelarum vsus	ibid.a	eorum vires	ibid.	cataplasma attractorium	1008.b
		carthami seminis vires	273.e	concoquens & maturans	1006.b
		castia Arabum	243.f	consolidans	1005.a
		que eligenda	244.b	cataplasma in dolore colico & ne- phritico	1009.b
		eius vires	ibid.d	insigne Regis Danie	1005.a
		castia communis, extracta	805.b	cataplasma magistrale	1004.b
		extractacum folijs senæ	805.a	mirigatorium ad parotidas per initia	1010.a
		sine folijs senæ	804.e	cataplasma quid	1001. eius diuis- sio ibid. quo fluxus sanguinis è quouis vultu erumpentis co- biberi potest 1003.f sanguinem è naribus profluentem sistens 1004.a suppuratorium 1004.a supplicans 1010.c

I N D E X.

cataplasmata dolorem mitigantia 1008.c	emollientia 1003.c	ceratum asyptarum, Galeni Pauli ibid. f. Philagry ibid. c	1015. b ibid. c	chia quæ eligenda eius vires	39. b ibid.
catapocia quid	1031. a	ceratum oxycrocerum Sanialatinum	ibid. c 1013. a	china radices vires	320. c. d
catapocia maior	274. b	stomachale, Galeni viride, Machæronis	1011. a 1017. b	Chinenfes mercium precia quibus commentis auxerint	341. e
catharticum imperiale	824. f	ceratum unde dicitur ex quibus conficitur	1011. a ibid.	chondrilla quid eius vires	154. b ibid. c
Casini montis balnei vires	32. a	eius diuisio	ibid.	chrysofolia quid eius vis	48. f 49. b
cauci nigri capitis vsus cauceriũ potentiale	396. c 396. c	cerata abstergentia 1018. d gentia 1016. a aurahæia 1019. a consolidantia 1016. d	1011. a 1016. d	cicadarium vsus cicerbitæ succi	388. a 350. c
Caymanum lapis	67. d	cerata calida 1011. a 1013. e	1011. a 1013. e	ciceris sativi facultas cichorum quomodo distillandum	267. f 421. e
cedria pix que optima eius vires	379. a ibid.	cerata frigida 1011. a 1013. e	1011. a 1013. e	eius facultas & vires cichorij florum collectio vires	211. d ibid.
Cellessium thermarum situs & vires	15. b. c	ceresfolium quomodo distillandum 426. f	ibid. a ibid.	cichorij radicis vires cichorij seminis facultas	291. e 265. d
cenobri morsus curatio	396. a	cerui coagulũ ad quid vile cerui genitalis vsus	405. d 400. e	ciconia stercoreis vis ciconia quid	411. b 88. e
Centaurium magnum quid eius radix cuiusmodi vires	315. a ibid. b ibid.	cerui seuum quomodo colligendum, preparandum, & conseruandum	404. b 405. d	cicuta vires cimicum facultas & vires	163. c. 188. a. 265. f 385. b
Centaurium maius pro rhaiponico accipi 307. b	maius quid 135. a eius vires ibid. b. c.	cerui cornu vires ceruinæ medulla vsus	404. b 401. d	cimolia optima que duo genera ibid.	vires ibid. vires ibid.
136. a	eius vires ibid. minus quomodo distillandum	cerussa quomodo fiat viendi modus ibid.	52. e vires 53. a	cinnabaris vera hodie ignoratur 42. b	neoteriorum facultia ibid.
427. b	eius facultas & vires ibid.	cerussa suo colore proditur cestion quid	54. f 121. e	cinnamomũ apud Arabes & Aethiopes non nasci cinnamomum quid significet	341. a 342. b
215. c	ibid.	cestion quid eius vires	121. e 122. a. b	cinnamomum quomodo distillandum eius facultas & vires	ibid. b 426. b
289. a. b	418. b	chalcedoniũ lapidis vires chalcius quid	66. b 47. b	cinnamomum quomodo distillandum eius facultas & vires	426. b 340. f
418. c	418. c	ibid. eius vires chame quid peculiare habeat	ibid. c 89. b	cinnamomi adulteratio forma 345. f	vires 344. b
ibid. & 1022.	que optima 418. b nigra quomodo faciendã 1022. b rubea quomodo fiat 418. c viridis quomodo fiat 1002. a	chame quid peculiare habeat earum vires	89. b ibid. c	cinis combustorum lignorum cisthus quid	3. e 171. a
418. c	1002. a	chamarum appellatio chamedrys quid	89. c 134. b	cisthus quid eius vires	ibid. o ibid. o
1021. a	887. f	eius vires chamalea Germanica quid	ibid. c 194. b	citoniorum succus quomodo extrahatur & conseruetur eius vires	351. a ibid.
423. d	eorum facultas & vires ibid. que stomacho conueniant	chamaleon & anthemis dicitur 112. e	ibid. c 112. e	citria condita citri seminis vires	883. e 268. f
341. b	431. b	vires chamaleon niger	ibid. f 322. d	citruilli seminis vires claretum cum melle	269. b 523. f
431. d	215. d	chamaleonis sanguinis vsus chamemeli flores quando colligantur	403. b 205. c	cum saccharo claretum laxatiuum	ibid. c 524. a
396. b	396. b	chamemeli flores quando colligantur eorum vires	403. b ibid. d	quomodo parandum eius vires	529. b ibid.
1018. f	1018. f	chamomilla quomodo distillanda 424. a	1018. f 424. a	claretum purgans quomodo conficiendum	532. b 527. b
Alexandri 1013. f	1013. f	ibid. champsitys quid	1013. f 1013. f	claretum quomodo fiat eius vires	ibid. ibid. c
Andromachi 1012. f	1012. f	eius vires chariophyllata	1012. f 1012. f	clyster ad anasarcam ascarides 568. b	527. f 572. b
capitale 1017. a	1017. a	chelidonie succus quomodo exprimens & seruandus eius vires	1017. a 1017. a	clyster ad bilem alterandã colicum dolorem	564. b 569. b
cerina, Ctesiphontis 1013. c	1013. c	chelidoniũ lapis duplex in hircudine inuenitur chelidoniũ radicis facultas & vires	1013. c 1013. c	clyster ad comminendum calculum clyster ad dolorem colicum a pituita vitrea	569. b 567. f 569. e
ceratum contra vermes contra vomitum nimium puerorum	1018. e 1017. b	chelidoniũ radicis facultas & vires 312. b	1018. e 1017. b	clyster ad dolorem coxendicium	570. f
ceratum de cerussa ceratum de euphorbio	1013. c 1012. a	chelidoniũ radicis facultas & vires 312. b	1013. c 1012. a		
de betonica 1017. a	1017. a	chelidoniũ radicis facultas & vires 312. b	1017. a 1017. a		
de styrace, magistrato 1014. d	1014. d	chelidoniũ radicis facultas & vires 312. b	1014. d 1014. d		
ex pelle arietina 1016. d	1016. d	chelidoniũ radicis facultas & vires 312. b	1016. d 1016. d		
ceratum fracturis omnibus opporuum	1018. b	chelidoniũ radicis facultas & vires 312. b	1018. b 1018. b		
ceratum gratia Dei 1014. d	1014. d	chelidoniũ radicis facultas & vires 312. b	1014. d 1014. d		
ceratum infrigidans Galeni marricale	1013. a 1012. f	chelidoniũ radicis facultas & vires 312. b	1013. a 1012. f		
ceratum Nicolai 1014. f	1014. f	chelidoniũ radicis facultas & vires 312. b	1014. f 1014. f		

I N D E X.

<i>clyster ad dolorem nephriticum</i>		<i>coluber fluuiatilis quomodo ore lapidem eructet</i>	65.e	<i>ibid. c buglosse</i>	869.a	<i>capitulum Venereis</i>	868.e
<i>570.a</i>		<i>columba sanguinis vires</i>	402.f	<i>869.f euphrasie</i>		<i>enula</i>	867.d
<i>clyster ad flatum 573.e vteri ibid.</i>		<i>columbarii pulli qua polleant proprietate</i>	438.c	<i>florum anthos</i>		<i>ibid. a</i>	
<i>clyster ad lienteriam & diarrhoeam</i>		<i>columbarum stercoris vis</i>	419.c	<i>florum auranij</i>		<i>869.b</i>	
<i>566.a</i>		<i>Conderthalense balneum</i>	22.d	<i>florum borraginis</i>		<i>868.f</i>	
<i>clyster ad morbos capitis frigidos & intestinorum</i>	563.e	<i>Conderthalensis fontis acidi situs,</i>		<i>florum caryophyllorum</i>		<i>869.e</i>	
<i>570.e</i>		<i>ratio, vires</i>	ibid.	<i>florum cichorij</i>		<i>871.a</i>	
<i>563.f</i>		<i>conditum ad calidum humorem</i>		<i>florum lauentule</i>		<i>867.f</i>	
<i>565.c</i>		<i>890.e calorem icoris</i>	891.c	<i>florum nempharis</i>		<i>870.e</i>	
<i>572.e</i>		<i>conditum ad frigidum humorem</i>		<i>florum persici</i>		<i>869.c</i>	
<i>368.e</i>		<i>890.b</i>		<i>florum salvia</i>		<i>867.f</i>	
<i>ibid. d</i>		<i>conditum ad inflammationem pulmonis</i>	ibid. f	<i>florum sambuci</i>		<i>870.b</i>	
<i>ibid. e</i>		<i>conditum ad omnes vires roborandas</i>	888.b	<i>florum stachados</i>		<i>867.e</i>	
<i>567.d</i>		<i>conditum de pomis</i>	884.f	<i>conserva fumiterræ hyssopi</i>		<i>870.a</i>	
<i>563.e</i>		<i>excalcaciens</i>	888.e	<i>conserva maioranæ</i>		<i>868.a</i>	
<i>566.c</i>		<i>conditum ex fructibus</i>	887.b	<i>melisse ibid. e</i>		<i>869.f</i>	
<i>ibid. f</i>		<i>ex persicis</i>	886.f	<i>peonie</i>		<i>868.b</i>	
<i>571.a.b</i>		<i>887.d</i>		<i>conserva primule veris</i>		<i>868.e</i>	
<i>569.f</i>		<i>conditum purgans</i>	891.d	<i>rosarum 870. violarum</i>		<i>871.a</i>	
<i>571.f</i>		<i>conditum refrigerans & constringens stomachum imbecillum</i>	891.a	<i>conserva calefacientes caput</i>		<i>867.a</i>	
<i>563.a</i>		<i>condita calefacientia & corroborantia cor</i>	883.a	<i>cor 868.f</i>		<i>870.a</i>	
<i>571.e</i>		<i>cafacientia ventriculium</i>	885.a	<i>pectus ibid.</i>		<i>870.c</i>	
<i>571.b</i>		<i>renes</i>	886.d	<i>ventriculium</i>		<i>869.d</i>	
<i>ibid.</i>		<i>condita temperata</i>	888.b	<i>conserva excalcaciens iuncturas</i>		<i>870.d</i>	
<i>568.c.d</i>		<i>condita vnde fiant</i>	882.b	<i>ibid.</i>			
<i>563.d</i>		<i>eorum diuisio</i>	ibid.	<i>conserva quid</i>		<i>865.a</i>	
<i>569.a</i>		<i>confectio anacardina</i>	761.a	<i>earum diuisio</i>		<i>ibid.</i>	
<i>573.b</i>		<i>confectio anisi tabulata</i>	1068.d	<i>conserva refrigerantes caput</i>		<i>870.e</i>	
<i>571.e</i>		<i>confectio caryophyllarum orbiculata</i>	ibid. e	<i>cor 871.c</i>		<i>hepar 872.a</i>	
<i>572.e</i>		<i>confectio contra vermes</i>	1076.f	<i>sturas ibid. d</i>		<i>pectus 871.b</i>	
<i>565.e</i>		<i>confectio cordialis</i>	775.c	<i>renes 872.c</i>		<i>strenem ibid. b</i>	
<i>134.e</i>		<i>culi orbiculata</i>	1067.c	<i>ventriculium</i>		<i>871.d</i>	
<i>ibid. f</i>		<i>confectio Hamech maior</i>	821.e	<i>verum</i>		<i>872.c</i>	
<i>273.f</i>		<i>minor 822. liberantis</i>	775.a	<i>consolida maior quid</i>		<i>313.d</i>	
<i>410.a</i>		<i>pinicata confortans</i>	1184.c	<i>eius vires</i>		<i>ibid.</i>	
<i>ibid.</i>		<i>confectio pomi ambre</i>	1127.b	<i>consolida maior quomodo distillanda</i>		<i>426.a</i>	
<i>386.a</i>		<i>confectio Ramedseni</i>	783.e	<i>& vires</i>		<i>ibid.</i>	
<i>89.d</i>		<i>zingiberis cocti</i>	1045.f	<i>conyza tria genera</i>		<i>137.c</i>	
<i>388.a</i>		<i>confectioium differentia</i>	ibid.	<i>vires</i>		<i>ibid. d</i>	
<i>338.e</i>		<i>confectum amygdalarum dulcium</i>	1108.c	<i>cor calefacientia</i>		<i>241.b. 267.d</i>	
<i>338.e</i>		<i>confectum anisi</i>	1107.c	<i>303.a. 426.a</i>			
<i>1103.b</i>		<i>laxatinum</i>	1112.e	<i>cor qui flores calefaciant</i>		<i>213.b</i>	
<i>de shure 1101.c</i>		<i>confectum auellanarum</i>	1109.a	<i>cor refrigerantia</i>		<i>241.a. 268.f</i>	
<i>1103.b</i>		<i>caryophyllorum</i>	1110.a	<i>422.c</i>			
<i>1101.d</i>		<i>cinnamomi 1109.f</i>		<i>corallium triplici constat differentia</i>		<i>82.f</i>	
<i>1101.a</i>		<i>cariandri</i>	1107.a	<i>eius vires</i>		<i>83.a</i>	
<i>1104.d</i>		<i>faniculi</i>	ibid. e	<i>coralliorum oleum</i>		<i>672.b</i>	
<i>1103.e</i>		<i>confectum moscatum seu moscharidini 1110.e</i>	1109.b	<i>coriandri semen cuiusmodi quando colligendum, & quando seruandum</i>		<i>255.a</i>	
<i>1100.a</i>		<i>zingiberis</i>	1110.e	<i>eius vires</i>		<i>ibid.</i>	
<i>ibid.</i>		<i>confecta quid</i>	1107.a	<i>Carolinorum balnearum situs, ratio & vires</i>		<i>16.f</i>	
<i>247.c</i>		<i>eorum differentia</i>	ibid.	<i>cornus quid</i>		<i>241.f</i>	
<i>ibid. d</i>		<i>conserva absinthij 869.e</i>	869.e	<i>eius vires</i>		<i>ibid. f</i>	
<i>381.f</i>		<i>871.e acori 867.b</i>	867.b	<i>Corseum balneum</i>		<i>30.d</i>	
		<i>betonice</i>		<i>Corseii balnei situs & vires</i>		<i>ibid. e</i>	
				<i>corrices aperientes</i>		<i>346.e</i>	
						<i>cerices</i>	

I N D E X.

cortices bilem purgantes	347.a	cyphoides	783.b	do parandum	544.e
cortices calidi	ibid.	cyronia condita	884.d	eius vires	ibid.
339.a	secundo			decoctum pectorale quomodo pa-	
	tertio			randum	545.c
cortices dolorem mitigantes	346.c			eius vires	ibid.d
cortices fructuum calidi	ibid.d			decoctum pituitam educens	550.c
cortices frigidi	347.a			decoctum prouocans menstrua	
purgantes	346.c			546.e	
cortices fructuum astringentes				decoctum prifana hordei quomodo	
376.a				fiat	535.e
coruscum diuisio	339.a			decoctum radice china	542.a
costus quid	289.d			decoctum stachados quomodo pa-	
eius facultas	ibid.e			randum	543.f
corhyledonis succi vires	350.b			eius vires	ibid.
cranij hominis vires	401.a			decoctum thymi quando paran-	
Creta insula cupressi patria	337.e			dum	543.d
crocus Martis	745.f			eius vires	ibid.e
crocus quando floreat	206.a			decoctum zarze parilla	541.b
ubi nascatur	ibid.			decoctum zarze parille cum gua-	
croci adulteratio	205.f			iaco	541.d
essentia	757.f			decocta alterantia bilem	546.a
vires	206.b			bilem arram purgantia	544.a
crocodyli terrestris stercoreis vires				alterantia caput	536.f
412.b				decocta alterantia communia	536.c
crocomagma Damocratis	1081.c			decocta alterantia cor	537.d, 545.e
crystallus vnde gignatur	69.f			pituitam	546.c
eius vires	ibid.			ventriculorum	537.f
cubebe quid	238.f			decocta minus vsualia	545.b
cubebe fructus in quanta sit esti-				decocta officinalia rescientia	535.a
maione	239.b			decocta purgantia bilem fluam	
eius vires	ibid.d			543.b, 549.e	arram bilem
cucumis syluestris quid distet a sa-				550.f	humores mixtos
tiuo	248.			pituitam	543.c
quando colligatur,	ibid.c			sanguinem	542.e
et quando seruetur	ibid.			decocta sudorem prouocantia	538.f
quomodo corrigatur	ibid.			decocta vnde parentur	533.a
eius vires	248.c			decocta vulneraria	547.a
cucumeris syluestris vires	327.d			defensiuum optimum	949.b
cucumeris seminis vires	269.c			defensiuum magistrale	929.b
cucumeris vires	234.c			dentifricium ad candorem dentibus	
cucurbita quomodo distillanda				conciolandum	1124.e
422.f				dentifricium optimum	1210.a
vires	ibid.			Deynachense balneum	21.c
cucurbita seminis vires	269.c			Deynachense fontis acidi strus, ra-	
cucurbitarum vires	234.a			tio et vires	ibid.
cuminum quando colligendum	261.c			diacalaminthos Galeni	768.c
eius vis	ibid.			Nicolas	ibid.f
eupressi duo genera	170.b			diacapparis	784.a
vires	ibid.c			diacaribamum	824.a
cupressi lignum suauolentiam non				diacassia cum manna	806.a
exiit	338.a			diacassia magistratis	805.d
curcuma vires	305.e			Mesue	805.e
Curienae balneum, siue Piperinis,				diacassia sub nomine cassie condita	
12.f				805.b	
cuscutha qua deligenda	113.a			diacastorium	863.c
eius vires	ibid.b			diacatholicon	806.e
quando distillanda	429.b			diacatholicon Theophrasti	433.f
eius facultas et vires	ibid.			diachylon cum gummi Pignonis	
cyclaminus quid	172.e			975.e	
eius vires	ibid.f			diacinnamomum	777.d
cyclamini radix	294.e			diacitronium compositum	786.d
cygnus Galeni	1103.f			diacitronium de succo citroniorum	
cyperus quid	308.e			889.b	
eius genera duo	ibid.f				
cyperi vires	309.a				

I N D E X.

diacodion Montani	373.c	diatrion pipereon	778.b	electuarium Alharif	826.b
diacodion simplex Galeni	ibid.c	diatrion sirtalon	788.f	electuarium Alsebram	826.b
diacodion solidum	1172.f	diaturbith cum rhabarbaro	824.b	electuarium angelicum Fiorauanti	825.d
diacodion simplex sibiatum	885.e	diaturbith minus	815.d	electuarium ad aquam intercutem	835.a
diacoralium Galeni	1084.a	diayxloaloes	772.d	calcium	839.e
diacorusa	762.e	diayngiber	777.e	coitum augmentandum	840.e
diacostum	783.d	dielannum quid	133.b	dolorem colicum	842.c
diacucinum	776.e	eius vires	ibid.c. & 287.a	rem vesica cum vlcere	ibid.e
diacurcuma magna minor	782.d	diaphryges quid	48.f	dolores cum vlcere	842.f
diadictamnium	ibid.f	quod optimum	ibid.	hepar calefactum cum obstru-	
diadictamnium Galeni	1018.e	eius vis & vsus	ibid.	ctione	838.e
diagalanga	776.b	dolorem mitigantia	271.f	electuarium ad humectatione ven-	
diathematis	1102.a	sedantia	323.b	triculi totiusq; corporis	837.b
diathylopopum	767.c	dorci coagulum ad quid utile	410.a	icterium	835.c
diatreos Salomonis	766.c	doronici vires	287.a	libidinem augmentandam	840.d
diatreos simplex, magistralis	756.b	dorycnij vires	188.b	d.f	
diatreos vsitata	ibid.e	dracunculus maior quid	312.e	electuarium ad memoriam	830.d
diatalca maior	781.e	quando colligendus	ibid.f	morbos capitis frigidos	829.f
minor	782.a	eius facultas & vires	ibid.	femini proflutium, & venerem	
diatalca Isaac	ibid.b	dracunculus minor quid	313.a	minuendam	842.a
diamanam	808.d	eius vires	ibid.f	electuarium ad venerem	840.b
diamaragaritum calidum	773.a	draconis sanguis facticius	364.b	ventriculi corroboracionem	833.
diamorusia	783.a	eius vis	365.a	e.f. 834.a.b. urinas & men-	
diambra	761.e	dropax quid	1019.b	ses mouendos.	839.a
diameliton Andromachi	776.d	dropax simplex	ibid.	electuarium ad veteri dolores	833.d
diamoron Mesue	512.a	compositus	1020.b	electuarium calcium frangens	
diamoron simplex Galeni	510.f	dryini morsus quomodo curandus		791.a	confortans mineram
compositum	511.a	394.f		omnium virtutum	832.a
diamoron vsitatum	510.f	dulcamara quid	173.d	confortans stomachum & dige-	
diamoschum amarum, dulce	761.	eius vires	ibid.e	stinam	834.d
a.b.c		Dunckelbrun balneum	25.b	maioris 791.b	contra pestem,
diamyrrha	1102.b	Dunckelbrunensis balnei scius, ra-		Ferdinandi Imp.	801.a
dianisum	776.d	tio & vires	ibid.	contra sterilitatem	841.e
dianthion	772.c			electuarium contra stomachi ardo-	
diacnu	1101.e			rem.	837.b
diacolibanum	850.b			electuarium cordis	831.e
diapapaver	ibid.			electuarium de aromaribus	779.b
diapenidion	786.d			baccis lauri ibid. baccis myri	
diapenidion sine speciebus	787.c			789.c	cineribus
				827.b	eupatorio
diaphanicon	813.d			electuarium de gemmis calidum	
diophysalidon	826.d			773.b	nucibus
diapolypodion magistratale	822.e			oro	ibid. psyllio
diaprasium	767.d			810.e	psyllio
diaprunum simplex	806.e			781.e	sebesten
compositum	ibid.f			808.o	forbis
solutiuum	811.e			810.b	810.b
diarcenthidon Damocratis	296.e			electuarium diabryonias	820.b
diarrhodon abbatis	778.a			electuarium diacarthami, cholago-	
commune	ibid.d			gum	843.f
diarrhodon Nilei	1105.c			electuarium diacocci gnidii	823.d
diastatyrum	794.a			electuarium diapaomias	764.b
diastatyrum analepticum & trivorium	795.c			electuarium diureticum	792.c
diastordium	799.d			electuarium ducis	784.e
dialena	821.b			electuarium de scoria ferri	ibid.b
diastoliticum	778.f			electuarium Elefoph	815.c
diastulphur	769.d			ex acetosa	789.b
diathamaron	769.a			electuarium ex asa	785.c
diatrageacanthum calidum, frigidum	767.a			ex citro	778.e
	787.a			electuarium frigidum secundum	813.b
				Cophonem	
				electuarium imperiale, Fiorauanti	
				785.	

I N D E X.

electuarium Indum maius	815.a	electuarium refrigerantia ventricu-	837.a	emplastrum contra vermes	998.a. b
minus	ibid. c	lum		emplastrum croceum	993. a
electuarium Iustinum	791. a	electuarium venerem minuentia	842. a	emplastrum de apibus	980. a
electuarium Leticifans	775. d	venerem stimulantia	794. b. 839. e	baccis Lanni	994. a
electuarium lenitiuum	807. f			centaurea	ibid.
electuarium Mesuae	810. d	electuariorum diuisio	753. a	crusta panis	973. a
electuarium officinale solutiuum	810. b	elixir vite	438. f. 441. a. 434. e	emplastrum de ianua	881. e
		ellebori albi vires	325. e	lapide calaminari	993. e
electuarium opticum	830. c	nigri vires	ibid. c	maslice	994. c
pectorale	833. a	Ellenbogensium thermarum situs,		meliloto	976. b
pestilenciale	791. d	ratio & vires	16. e. f	minio, Vigonis	985. f
electuarium Petri	783. d	embrocha quid	597. a	rhabarbaro	979. b
electuarium preseruatiuum contra		embrochae alterantes stomachum	598. b	farinis	980. b
pestem & alios morbos	798. a.	598. b	calesfacientes caput	quinque	980. c
	802. e	embrocha ad dolorem podagricum	597. b	nis	984. c
electuarium pro corde & palpitatio-		600. b	597. b	stercore ca-	992. d
ne 831. b		embrocha ad phrenitidem in prin-	598. d	nis	
dolore in fluxu		cipio		emplastrum Diabotanon, Critonis	983. b
ventris 843. a		embrocha ad somnum inducendum	600. a		
dolore nephritico 842. d		embrochae ad stomachum imbecil-		emplastrum Diacadmia	993. d
dysenteria 838. f		lem in febris quotidiana	598. b	emplastrum diachalcites, palmeum	
electuarium pro iis qui non possunt		embrocha in augmento	599. a	inguentum dictum	988. b
coire ex frigiditate	841. d	embrochae refrigerantes caput	597. c	emplastrum diachylon simplex	974. f
electuarium pro iis, quibus semen		embrochae vnde componatur	ibid. a	compositum	975. a
est acre 840. b		embrocharum diuisio	ibid.	magnum filij Zachariae	175. e
lienteria 838. d		Embsensium balneorum situs, ratio	16. b	paruum	175. d
refrigerato ventriculo	833. d	& vires		emplastrum diaphanicon calidum	
splene	835. f	emplastrum abstergens, purgansq;	997. f	973. f	frigidum
ventriculo laxato	837. d	emplastrum ad dolorem iunctura-		emplastrum diasulphuris	991. f
electuarium, quo Hispani milites		rum & podagra	994. d	discutiens	996. f
vruntur, affecti lue Hispanica	846. e	fluxum ventris	995. a	diuinum	981. e
electuarium Reginae, magistratae &		fecrum retinendum	ibid. b	emplastrum ex allys	979. c
rsuale	791. d	hydropem	985. d. 997. a	phorbio	991. b
electuarium regium	ibid.	humiditatem restauranda	837. d	Gallia	973. b
electuarium refrigerans caput	786. e	materiam concoquendam, & pus		salice	997. e
a	ibid. f	mouendum	996. c	salicibus	989. b
electuarium restauratiuum	838. a	emplastrum ad membra consulsa		Scylla, Critonis	933. e
resumptiuum	787. a	ex repleione	997. b	emplastrum filij Zachariae secun-	
electuarium rosatum Mesuae	810. d	morbum gallicum	ibid. c	dum Mesuem	979. e
electuarium soluens ventrem	845. b	emplastrum album, siue de cerussa	981. c	emplastrum gratia Dei	ibid. d
electuarium sulphuratum	869. f	981. c		emplastrum gryseum de lapide ca-	
electuarium vite	781. a. 846. a	emplastrum Andromachi ad vlcera		laminari	993. a
electuarium aquam purgantia	844. d	magna	982. f	emplastrum incarnans	992. e
electuarium astringentia	709. c.	emplastrum aperiens cutim	999. e	emplastrum inflammationem re-	
	838. d	emplastrum apostolicum	978. f	primens	995. d
electuarium calefacientia caput	829. f	emplastrum Asclepiadis	982. e	emplastrum Macedonicum	980. b
cor	831. a	emplastrum atrahens	999. c	emplastrum Marciatum, Pauli	
hepar	781. a	emplastrum basilicum maius	981. f	994. b	
matricem	784. e	minus	982. a	emplastrum nigrum	988. f
pectus	766. b	emplastrum cephalicum	898. d	oxycroceum	977. f
pulmonem	833. a	emplastrum ceroneum	977. c	emplastrum poliarthion	971. b
splenem	784. a.	emplastrum chalcantihinum	984. a	emplastrum pro matrice	974. b
ventriculum	776. b.	emplastrum comitis	992. c	emplastrum quid	969. a
		emplastrum commune ad durities		ibid.	ibid.
electuarium dolorem mitigantia	842. c	& dolores iecoris & splenis	995. e	emplastrum stomachicum	971. a
				sulphuratum	984. e
electuarium contra venena	796. e	emplastrum consolidantia	983. f	emplastrum Tarentini	989. e
electuarium officinalia lenitiua	804. a	emplastrum contra ambustionem	1000. a	emplastrum triapharmacum	986. e
		siue rupturam	986. d	emplastrum venatorum	989. d
electuarium purgantia humores mix-				emplastrum viride	981. d. 990. f
tos	823. f. 844. f			emplastrum viride Andromachi	990. e
electuarium quid, & vnde dicantur	790. a			herbarum	933. d
				emplastrum abstergentia	980. b
electuarium refrigerantia hepar	838. b			astringentia	973. b. 994. f
matricem	790. a			ambusta extinguentia	1000. a
splenem	ibid.			cicatricem inducentia	993. a
stomachum	789. a			concoquentia	996. c

I N D E X.

emplaftra consolidantia	998.b	eretriadum duæ species	36.e	item Meffæ	ibid.
discurtiantia 985.a.996.e		que optima	ibid.	eius vires	ibid.d
dolorem fedantia 994.a		quam vim habeat	ibid.f	quomodo diftillandum	427.b
emolliencia 995.e		erice florum vis	206.f	eius facultas & vires	ibid.
extrabeinia 998.e		erimacei iecoris vis	397.c	euphorbium quid	380.c
emplaftra frigida 972.a		eriphonis erymon	297.e	quandiu feruetur	ibid.d
emplaftra minus vifualia 971.a		erriinum ad capitis dolorem ex pituita 582.a		quod optimum	ibid.
emulfo ad renum veficæ affectus 511.d		ad fatorem naturum 583.a		euphorbij vires	ibid.
endivia quomodo diftillanda 421.e		ad fanguinem reprimendum ibid.		euphragia quomodo diftillanda 424.d	
eius facultas & vires	ibid.f	ad vefufium capitis dolorem & lipitudinem 582.b		eius facultas & vires	ibid.
endivia succi vires	481.c.d	ad vlcera de terfonem 581.d		extractum agarici	899.c
enema ad bilem	571.a	ad vlcera narium detergentia & exiccanda ibid.		extractum aloes	ibid.e.f
emula quando diftillanda 428.b		ad vlcera purganda & consolidanda	ibid.f	extractum cardui benedicti	894.a
eius facultas & vires	ibid.	erethinum detergens pituitam 581.c		chelidonii	895.b
epithemi vires	323.f	erethinum purgans bilem 579.a		colocynthidis	900.d
epithema ad calidam hepatis internam penem 595.e		ad melancholiam	ibid.e	extractum elaterij	898.f
ad capitis dolores à frigore 581.d		ad coitum 597.a		903.b	
ad dolorem ftomachi ex calore 595.d		ex frigido 595.b		extractum ex helleboro	907.c
ad faciem eryfipela 591.e		ad febres ardenes & ficas 592.f		ex femine Onici	904.a
ad frigidum cordis affectus ibid.b		ad frontem, primum 589.b		extractum euphorbij	900.f
ad frigidum tertium 590.a.b		ad heticam, febrem 594.a		extractum granorum lathyridis 903.e	
ad hepatis obftrictionem & calorem 596.a		ad palpitationem cordis ex bile 593.a		hellebori nigri 901.c	
ad refpiculos refrigerandos 596.e		ad refpiculos refrigerandos 596.e		hermodactylorum ibid.b	
ad ventericulum corroborandum 594.c				imperi 894.e	
epithema ad ventericulum biliofum ibid.d				lapidis Armeni & Cyanei 902.f	
ad ventericulum imbecillitatem 592.e				mechoaca 899.d	
epithema commune omnium partium 589.a				meliffe 893.a	
epithema contra vlcera virgæ 596.f				opopanax 901.a	
epithema frontale commune 590.f				polypodij 899.d	
epithema in febre continua arterijs iuxta manum applicandum 596.c				extractum purgans, Norimbergæ in vfu 905.d	
in febribus ardentibus 592.b				purgans omnes humores	ibid.e
epithemata alterantia cerebrum 590.b				extracta quid eorum diftillata	ibid.
cor. 591.e				extractum rhabarbari	896.e
corpus per arterias iuxta manus 596.e				897.b.c.d	
hepar 595.e				extractum radicum cucumeris affini 903.e	
pectus 594.a				radicum mechoacan 908.c	
ftomachum ibid.e				extractum fagapeni & sarcocollæ 901.a	
refpiculos 596.e				lavrij 895.e	
epithemata que dicuntur eorum diftillata 589.a				manij 898.c	
epithymum quid eius vires ibid.d				scyllæ 896.a	
epi hymi florum vires 209.b				fenæ 899.c	
equi coagulatum quibus conveniat 509.b				extractum folutium minus efficac 905.a	
equorum fanguinis vfu 403.b				fulphuris in colore auri & rubini 896.b	
equini ftercoris vis 409.d				895.e	
equiferum quid eius vires ibid.e				thymelææ & chamelææ 903.c	
				turpeti 900.a	
				I	
				F	
				Abarum flores quando colligendi 214.d	
				eorum facultas & vires	ibid.
				faciem qua exornent	1169.f
				Federina balnea	21.d
				Federini fontis acidi ftus, ratio & vires	ib.d.e
				fel omne à quibus animalibus defumendum, & quomodo ficcandum	411.d
				fellis callionymi pifcis vires	411.e
				caprini fylueftris vis	414.b
				hircini vires	413.b
				fellis omnis vis qualis fellis	411.e

I N D E X.

fellis orilli vires 413.a	suilli vires	fontes acidi	21.a	residens membrana, cuius sit facultatis	400.a
ibid. b iaurini vires 414.b	res	formicarum alatarum oleum	586.e	gallinacei stercoris vires	412.a
studinum vires 414.c	rsini vires	foenacum terra eiusdem cum testa effectus	40.d	galliopsi quid 187.a	eius vires
ferina balnea in ducatu Vuirrembergensi	14.e	fraga quid 242.d	eort vires	ibid.	
ferri vires	42.e	fraga quomodo distillanda	423.c	gammatorum distillatorum vires	431.a
ficus delicatissima 223.c	prastantissima que	fragaria quid	170.c	Ganges Indiae fluvius auri ferax	41.c
ficus quando colligantur	ibid.	fragaria fructus fugax	ibid. vires	gargarisma ad anginam 577.b	ad detersionem pituita, que paribus adheret
ficum facultas & vires	223.d	fragaria herbae & radices vsus	308.b	ibid. f	
ficulnei ligni vis	358.e	fraxinella an tragii veterum sit species	319.a	gargarisma ad dolorem dentium in principio 579.a	fluxione iam facta
filipendulae radices vires	315.c	fraxini arboris vires	307.d	ibid. a	
filiis radices vires	325.a	fraxini arboris vires	307.d	gargarisma ad inflammatas consillas per initia exhibendum	575.a
flatus discutientia	215.b	fraxini arboris vires	307.d	gargarisma ad oris fetorem 579.b	inflammationem 577.b
Flicheen balneum	25.d	fraxini arboris vires	307.d	exiccanda 578.d	ulcera putrida
Flicheen fontis acidi situs & vires	ibid.	fraxini arboris vires	307.d	ibid.	
flor aeris quid 42.c	optimus quis	fraxini arboris vires	307.d	gargarisma ad pituitam lentam detergendam 578.a	ad ulcerum oris detersionem
ibid. eius vires	ibid. d	fraxini arboris vires	307.d	ibid.	
res 75.b	maris vires	fraxini arboris vires	307.d	gargarisma ad ulcera oris in morbo gallico	578.a
flor autimonij 1029.a	castia	fraxini arboris vires	307.d	gargarisma detersorium commune	577.
804.b		fraxini arboris vires	307.d	gargarismata consolidantia	578.c
flor sulphuris salis	1032.b	fraxini arboris vires	307.d	deurgentia 577.e	discutientia
florum differentia	198.b	fraxini arboris vires	307.d	ibid. b	dolorem sedantia
faniculi cremor quomodo conficiatur	352.d	fraxini arboris vires	307.d	578.f	
ibid. eius vires	ibid.	fraxini arboris vires	307.d	gargarismata odorata	579.b
faniculi semen quando colligendum	261.	fraxini arboris vires	307.d	gargarismata vnde instituantur	575.a
eius facultas	ibid. c	fraxini arboris vires	307.d	gargarismatum diuisiones	ibid.
157.f	287.a	fraxini arboris vires	307.d	Gebersiulensis balnea	16.e
fanigraci cremoris vires	255.b	fraxini arboris vires	307.d	ratio & vires	ibid.
fula quid 91.a	eorumq; diuisio	fraxini arboris vires	307.d	genista vires	274.a
ibid.		fraxini arboris vires	307.d	genistarum florum collectio	216.e
fomentum ad alui fluxiones	585.a	fraxini arboris vires	307.d	vires	ibid.
ad dolorem colicum 587.f	ach	fraxini arboris vires	307.d	geniana quid 307.e	quando colligatur
dolorem lateris 587.e	ad dolorem pleuriticum 587.d	fraxini arboris vires	307.d	ibid. f	
ad dolorem nephriticum 588.b	ad lienis inflammationem 586.a	fraxini arboris vires	307.d	geniana quomodo distillanda	427.a
ad lienem induratum 587.b	ad menstrua prouocanda 585.e	fraxini arboris vires	307.d	eius facultas & vires	ibid.
ad ophthalmiam 586.c	ad stomachi frigus 584.a	fraxini arboris vires	307.d	ibid.	
ad tumores emolliendo lienis 587.c	ad ventriculi roborandum 585.b	fraxini arboris vires	307.d	geniana inuentio cui assignetur	308.a
ad vrinae retentionem & calculum	585.f	fraxini arboris vires	307.d	Gentius Illyricorum rex	307.e
fomentum discutiens adematam	586.f	fraxini arboris vires	307.d	geodes lapis ubi nascatur	71.a
emolliens, adoloresque sedans	587.d	fraxini arboris vires	307.d	eius vires	ibid.
fomentum in febribus ardentibus	583.a	fraxini arboris vires	307.d	Geppingensia balnea	15.c
biliosis	ibid.	fraxini arboris vires	307.d	Geppingensium balneorum situs, ratio & vires	ibid.
fomentum pro stomacho eructuoso	585.d	fraxini arboris vires	307.d	gingiber quod eligendum	305.c
fomentum relaxans	586.e	fraxini arboris vires	307.d	ibid. b	
resolvens ac flatus discutiens	ibid. c	fraxini arboris vires	307.d	gingidum quid 166.e	eius vires
fomenta aperientia	585.d	fraxini arboris vires	307.d	ibid.	
astringentia	585.a	fraxini arboris vires	307.d	gitium Habeni	991.e
fomenta dolorem sedantia	587.d	fraxini arboris vires	307.d	glans aeris	1115.f
emollientia	ibid. b	fraxini arboris vires	307.d	glans dolorem sedans	1116.f
fomenta vnde d'cantur	583.a	fraxini arboris vires	307.d		
fomentorum diuisio	ibid.	fraxini arboris vires	307.d		

G

Agates qui proberur	71.e	eius vires	ibid. 76.a
galactites vnde dicatur	72.d	galanga quomodo adulteretur	287.c
galanga quomodo adulteretur	287.c	eius vires	ibid. d
galerita corculi vis	387.e	galerita vsus	ibid.
galaxia lapidis vsus	72.d	galbanum quid 372.c	quod optimum
galbanum quid 372.c	quod optimum	ibid.	eius adulteratio
ibid.	vires	ibid.	
galla quid	234.c	galla qua optima	ibid. d
galla qua optima	ibid. d	galla vires	ibid.
galla vires	ibid.	gallus ad sus purgatorum qualis el'gendus	387.d
gallus ad sus purgatorum qualis el'gendus	387.d	gallorum nardum coeuntium vires	398.b
gallorum nardum coeuntium vires	398.b	in Gallinae ventriculi interiore situs	

I N D E X.

glans ex radice betæ 1113.c	lenis	halicacabum quid 243.b	eius	horminum quid 187.f
ibid.b		vires	ibid.c	horminum quando colligendi 187.f
glans mediocris 1115.c		hedere natura 189.d	f. eius vires	ibid.
glandis calyculi vis 346.e		hedere tres differentie 123.d		Hubbad balneum 18.e eius situs, ratio & vires
glandes ad flatus 1116.b		hedere vires	ibid.e	ibid.
glandes dolorem mitigantes	ibid.f	helenium quid 138.e	eius vires	humani stercoreis vires 411.a
glandes Græcis, balani: barbaris, sippofitoria dicuntur 1114.a		ibid.f. & 287.f		humoris in folliculis vltimi nascentis vis 352.a
glandes, seu globuli flatus discutientes 1116.c		helichryson quid 184.f	eius vires	hyacinthus quid 155.c
glandium differentie 1114.a		185.a		ibid.d
globulus excrementa ducens	ibid.c	helleborum nigrum quomodo distillandum 432.a	eius facultas & vires	hyacinthus vbi proueniat 211.c
ibid.c		Heluetiorum balnea 13.d		eius vires
globulus flatus discutiens 1116.c		helxine quid 153.e	eius vires	ibid.b
globulus lenis 1114.b		ibid.		hyacinthi vis 322.e
Glosterbad 20.b		hepar excalefacientia 213.d. 267.e		hyacinthorum due species 57.a
Glosterbad balnei situs, ratio & vires	ibid.	305.e refrigerantia 213.f. 269.a. 403.b		vires
glycyrrhiza vbi plurima nascitur 283.	quando colligatur	herbæ excalefacientes thoracem 425.b		hydrargyrum metallorum 737.a
ibid.e		hermodactylus 328.	eius vires	hydræleon 972.b
eius vires	ibid.	ibid.b		hydromel compositum 486.d
glycyrrhizæ succus qui optimus 359.f		herniaria quid 177.e	eius vires	hygya Græca 765.f
glycyrrhizæ succus quomodo extrahatur 283.d		ibid.f		hyocyamus quid 162.b
gramen quomodo distillandum 423.c	eius facultas & vires	Heylbronense balneum 23.b	eius	hyocyami facultas & vires 188.c
ibid.d		situs, ratio & vires	ibid.c	189.e
graminis vires 315.d		hiera Abbatis	ibid.	hyocyami flores quando colligendi 212.a
granatus vnde dictus 61.e	eius	817.f	Archigenis	eorum vires
species	ibid.	hiera colocynthidos 819.a		ibid.
vires	61.f	hiera composita 816.c		hyocyami tres differentie 162.c
gratiola quid 192.f	eius vires	hiera fortissima Galeni 819.a		vires
ibid.		hiera Hermetis cum dracunculo 819.c		ibid.e
Grotini thermarum vires 31.c		hiera pachy 817.c		hypericon quid 184.e
guaiacum lignum 333.e	eius vires	hiera picra Constantini 816.b		eius vires
ibid.f		hiera picra cum agarico 817.b		ibid.f
guaiaci corticis vis 339.a		hiera Russi 824.d		hypocistis vbi nascitur 365.b
gummi quid 72.c	eius differentie	hieracium quid 171.d	eius vires	hypocistidis extrahende modus
ibid.		ibid.		ibid.
gummi Arabicum quod optimum 381.e	eius vires	Hieraglodium 822.f		hypocistidis vires
ibid.		hinnuli coagulatum ad quid vile 810.a		ibid.
gummi amygdalarum vires 371.f		hiri sanguinis vis 401.f		hysopum quomodo distillandum 425.b
cerast vis 382.a		hircinus sanguis quomodo paratur		eius facultas & vires
gummi elemi quid 371.a	quod optimum	ibid.		de Hysopo Syrupi vires 483.f
ibid.	eius vires	hircinum seuum quomodo preparandum & reponendum 805.c		I
ibid.b		eius vires		Iasminum quid 208.c
gummi hedere quid 372.b	eius facultas & vires	hircini medulla vsus 402.d		iasmini olei compositio
ibid.		ris 405.e		ibid.f
Gummi quomodo oleum eliciatur 658.c		hirudo hausta quo argumento deprehendatur 390.d		iasmini vires
gypsum lapidescens strangulationem creat 55.b		hirudines cum aqua deuorare que incommoda prestent		ibid.
gypsum vnde fiat 54.c	eius vires	ibid. eadē que excutiant		iaspidis vires 66.e
ibid.		ibid.		iaspidum genera 72.a
H		hirundinum vires 387.c		ibid.b
Hæmatites optimus 68.b		hodi coagulatum ad quid vile 410.b		iecur excalefacientia 267.d
Hæmatites quomodo vitetur	ibid.d.	hodi sanguis vtilissime in antidota miscetur 402.f		ignis qualis in medicamentis eligendus 1.a
eius vires 68.c		hadinum seuū quomodo conficiendum & seruandum 405.b		ignis in medicina vsus
hemorrhoi icūs quomodo curandus 395.b		vires		ibid.
halicacabum 265.e		hordei facultas 264.e		infantis recenter nati umbilici vsus 400.d
				infantes vt epilepsiam euitent 75.b
				infusio ad auram bilem prima 559.d
				secunda & tertia
				ibid.e.f
				infusio ad colicam 559.b
				infusio ad pituitam prima 558.d
				secunda & tertia
				ibid.e.f
				infusio hieræ simplicis 558.c
				infusio purgans sanguinem 560.e
				infusio quid 553.a
				eius diuisio
				ibid.
				infusio rosarum, seu syrupus solutiuus,

I N D E X.

lucinus, sine Mucharum 497.e
 violarum ibid.d
 infusum seri lactis 556. eius fa-
 cultas & vires ibid.d
 infusum succi herbarum 552.e
 infusa purgantia bilem 556.c 559.
 d purgantia pituitam 558.b
 infusa sanguinem puriorē reddentia
 560.e
 iniectione in vesicam ad vlcus eius
 574.f in vterum ad deterfio-
 nem vlcis post fetum mor-
 tuum 574.b ad scirrhum ipsius
 ibid.d ad suffocationem ipsius
 ibid.e
 iniectione in vterum menses prouo-
 cans 574.a
 infestationes aperientes 601.d
 astringentes 599.c discutien-
 tes 602. dolore mitigantes
 504.a emollientes 601.c
 frangentes calculum 602.f
 infessus ad alui vterique nimium
 fluorem, deorsum, hemorrhoi-
 das, exitum ani, aliaque eius vi-
 tia 601.b ad anum prolapsam
 599.e ad arenam, renumq; cat-
 entos 603.d ad colicam pas-
 sionem ventrisq; torfones 604.
 a ad calculum 603.o ad do-
 lores colicos mitigandos curan-
 dosque 604.a ad fluorem alui
 600.d ad hemorrhoidas ibid.
 e ad menses ciendos 602.c ad
 menstrua indurata tumore, que
 & dolores naturalium ibid.b
 ad menstrua prouocanda ibid.a
 ad nimium vteri fluorem & a-
 ni hemorrhoidas 599.c ad re-
 nes inflammatos 602.e ad to-
 nestum ibid. ad vesica calculum
 & stranguriam 603.e ad
 vteri dolores & presocationes
 604.e ad vteri inflammationes
 602.d
 infessus quid 599.o
 infessus unde fiat ibid.
 infessuum unde diuiso ibid.
 intybus duorum est generum 155.a
 eius vires ibid.b
 intybi succus quando exprimendus
 350.c eius vires ibid.
 irocs flores quomodo distillandi
 425.d eorum facultas & vires
 ibid.
 iris vnde dicatur 301.f eius vires
 302.b
 irrigatio ad morbos capitis frigidus
 597.e
 irrigatio calefaciens caput ibid.d
 isais quid 170.e eius vires ibid.
 Ister 981.a
 Ister ex Galeno 1017.d

Ister Pannonia fluvius auri ferax
 41.c
 Iudaici lapidis vis 73.b
 inglandes condire 886.b
 inglandes quomodo distillade 422.e
 earum facultas & vires ibid.
 inglandium viridium facultates
 346.f
 iniuba que prestanciores 225.b
 earum vires ibid.c
 inlapium ad hepatis refrigerationē
 509.b ad pectus ibid.c ad
 phthisim ibid. ad sanguinem
 509.a
 inlapium Mercurialis 510.c oxa-
 lidis quomodo fiat ibid.f rosa-
 ceum quomodo fiat ibid.d eius
 vires ibid. violarum ibid.e
 eius vires ibid.
 Iungbrun balneum 25.e eius situs
 & vires ibid.
 iunperi lignum quandiu incorru-
 ptum perduret 334.d eius
 facultas & vires ibid.
 iuniperorum duo genera 330.c
 vires ibid.d
 iuncturas qui flores calefaciant
 313.e
 iuncturas refrigerantia 214.a
 insquamini seminis facultas 265.f

K

Kerlich balneum 25.e situs eius
 & vires ibid.
 Kesselbrunnen balneum 22.f
 eius situs, ratio & vires ibid.
 Kessingen balneum 26.a
 Kessruasser balneum 25.f
 eius situs & vires ibid.
 Kibbadensia balnea 20.a
 Kibbadensium thermarum situs, ra-
 tio & vires ibid.
 Kissingensis fontis acidi vires 26.a
 Kronenberg balneum 26.b
 eius vires ibid.

L

Ac amygdalarū dulcium quo-
 modo parandum 511.b
 lac humanum omnium dulcissimū
 405.e.f eius vires ibid.
 lac quod probatissimum ibid.
 lac virgineum 4087.e
 lactis asina vires 406.f caprini
 vires ibid.f ouilli vires 407.a
 vaccini vires 405.f
 lacca loco styrace vtendum 371.a
 lacertæ parietarie capitis vires
 396.f
 lactuca quid 154.d eius vires
 ibid.e

lactuca domestica quomodo distil-
 landa 422.b eius facultas &
 vires ibid.
 lactuce seminis vires 268.e succi
 550.b
 ladanium quid 459.e eius vires
 ibid.f
 lapides pretiosos alteraciones qualitate
 occulta 64.a frigidi in primo
 gradu 59.a
 lapides spongiarum 73.b
 lapidum differentia 56.b
 lapilli in bouis ventriculo inuenti
 vires 416.a in vesica fellis tau-
 ri inuenti vires ibid.
 lappe feminis vires 271.c
 lardi oleum 591.a
 laticis lignum alumine illitum non
 comburitur 338.d
 lathyrus seminis vires 274.c
 Laubacense balneum 26.e eius
 situs, ratio & vires ibid.
 laudanum Mercuriale 736.d
 laudanum Theophrasti 1077.b
 lauri bacca quando colligantur
 241.a
 lauri vires 139.e
 lanendula nardi Italica species
 206.e
 lancudula flores quando colligan-
 tur ibid.f eorum vires ibid.
 lazuli lapidis vires 76.e
 leonis adeptus quomodo colligatur,
 preparatur, & conseruetur 403.
 e eius vires ibid.
 Leonstein balneum 26.b eius vi-
 res ibid.
 lemnia terra à rubrica quid disse-
 rat 33.b
 lens palustris vbi inueniatur 174.f
 eius vires ibid.
 lepidium quid 149.c eius vires
 ibid.
 leporis coagulati vires 410.b
 in Leporis pedibus prioribus ossa
 quam vim habeant 402.a
 leporis sanguinis vires 402.f
 leporis terrestris cerebrum cuius sit
 facultas & vsus 395.f
 leporem marini qui biberint, que
 mala experiantur 390.a
 quid contra dandum ibid.
 leucographia lapidis vsus 72.e
 leucoion quid 209.b eius flores
 quando colligendi ibid. florum
 vis ibid.
 Leuck balneum 26.e eius situs,
 ratio & vires ibid.f
 Leuningensia balnea 27.a eius
 situs, ratio & vires ibid.e
 leuissimum quando colligendū 126.
 c eius vires ibid.d & 428.d
 quando distillandum ibid.

I N D E X.

- Ulbium* 1102.f
lichen quid 176.a eius vires ibid.
lignum ad renum affectiones & r-
 rine incommoda 337.c
ligna alterantia qualitate occulta
 338.d
lignum aromaticum 337.a
ligna calida 331.a frigida 337.e
ligna quid 331.a eorum diuisio
 ibid.
lignifici seminis vires 271.e
liliorum alboris radix quando col-
 ligatur 312.d eius vires ibid.
liliorum consualium flores quomo-
 do distillandi 424.c eorum fa-
 cultas & vires ibid.
limacum terrestrium vires 386.b
 ex *Limacum capite lapillorum vi-*
res 75.a
limonia mala *Curijs* & *Auranijs*
acidiora 235.a eius vires ibid.
limonium quid 185.c eius vires
 ibid.
limonium acetosicis *lyrupi vires*
 481.b
lini cremor quomodo fiat 352.a
 eius vires ibid.
lini semen quando colligendum, &
 quandiu seruandum 255.d eius
 vires ibid.e
linimentum ad ambusta 914.e
 calculum & fistulas curandas
 911.f
linimentum ad capitis dolorem ex
 calore iecoris 913.a ex frigore
 ibid. ex insolatione 912.e
linimentum ad cicatrices elatas
 ad rubentes 1193.c clarifican-
 dos & candidos reddendos cap-
 pillos 1183.e combustionem fa-
 ciei & vulnera scolopetica 914.b
 dolorem pleuriticum 912.d in-
 tertrigines 912.a membra vul-
 nerata, conuulsa ex repletionem
 909.c ossa corrupta & cariota
 912.b partes conuulsas ratione
 nerui vulnerati 909.b pectus
 909.a thoracis affectum cali-
 dum ibid.d frigidum ibid.d
 vetustum capitis dolorem 912.e
linimentum capillos canos nigros
 reddens 1185.c
linimentum contra vermes 913.e
linimentum defensiuum 911.a
linimentum dolorem leniens 913.d
 molliens duritiem hepatis 910.d
linimentum empyreum extinguens,
 valde efficax 913.f
linimentum exsiccans 910.c hu-
 mectans ibid.b
linimentum in modum lactis virgi-
nalis ad ornatum faciei 1200.f
linimentum praestantissimum ad em-
- pyreuma pulueris tormentarij*
 restinguendum 914.d
linimentum pro capitis vulneribus
 cum cranei fractura 912.c
linimentum pro virgine, cuius fa-
 cies erat defodata scabie 1196.c
linimentum refrigerans ad erysipe-
las & inflammationem 910.a
 repellens, & sanguinem cohibens
 910.a
linimentum vbera flaccida rugisq;
 deformata expoliens 1206.b
linimenta ambusta extinguentia
 914.a astringentia 910.e
linimenta calida 909.b carnem
 generantia 911.f dolorem se-
 dantia 912.d
linimenta frigida 909.f glutin-
 ostantia 911.b humida 910.b
 temperata 909.a
linimenta vnde fiant 908.a eo-
 rum diuisio ibid.
liquor auri 454.d
liquor magnus magistralis, Fiora-
 uanti 439.e
liquor quid 353.a eius diuisio
 ibid.
liquor, seu oleum argenti 970.e
liquor tartari 446.e
liquores concreti bilem purgantes
 365.c concreti calidi moderatè
 357.e
liquores calidi 353.f frigidi
 ibid.a
liquores concreti pituitam pur-
gantes 368.e
liquores pingues calidi 355.f fri-
 gidi 357.d
lithargyrj vires 50.c
lithospermon quando colligendum,
 & quandiu seruandum 256.a
 eius vires ibid.
lithospermon vnde nomen accepit
 ibid.
lithontribon 792.e
lixinium ad achoras 613.b
lixinium ad asthma, siccans & si-
 fens distillationes ex capite ad
 subiectas partes 614.d
lixinium ad cerebrum memoriamq;
 inuandam ibid.a
lixinium ad distillationem sisten-
 dam ibid. frigidus affectus
 ibid.b
lixinium ad melancholiam, insa-
 niam, ac vigilias 613.e me-
 moriam 614.c pediculus 613.c
 reddendos pilos rufos & crispas
 1165.f
lixinium capillos aures colore tin-
gens 1164.f. 1166.f colore affi-
 ciens croceo 1165.c crispas red-
 dens 1170.c denigrans 1167.c
- flauos reddens* 1165.e rubros
 1163.d
lixium capillos spissans 1169.e
lixium prologans capillos 1169.a
 prohibens capillos 1170.b robo-
 rans cerebrum, nervos, oculos,
 sensusq; reliquos 613.f tingens
 capillos albos 1168.f
lixivia capillos ornantia 1164.d
loch abstergens & concoquens
 880.a
loch ad acres & erodentes destilla-
 tiones 879.b asthma 881.b
 caliditatem ad asperitatem pe-
 ctoris, & ad rufissimam
 879.e destuxionem tenuem in-
 crassandam & sistendam ibid.a
 frigidas distillationes 880.f
 humorem pituitosum ibid. in-
 cipientem inflammationem late-
 ris & pulmonis 878.f inflama-
 tionem declinantem ibid.
 phthisim 881.b pus retentum
 881.a spiritum sanguinis 877.b
 ulcera pulmonis 881.b
loch Anipatri 876.d
loch de amygdalis 877.f cartha-
 mo ibid.d caulibus ibid.e er-
 uo 876.f papauere 873.a pi-
 no 875.d praffo 876.e psyllio
 873.b
loch de pulmone vulpis 876.f scyl-
 la compositum 877.b ruffilagi-
 ne simplex 875.a
loch de porulaca 879.b succo scyl-
 lae 855.a iragacantho 879.c
loch passularum 875.b
loch sanum & experium 875.e
 locustae vires 388.a
Loffingenia balnea 27.a
Loffingenium balneorum situs, ra-
 tio & vires ibid.
loli vires 207.c
Lonquich balneum 827.c eius si-
 tus & vires ibid.
Lotharingia, sine plumbaria bal-
 nea 13.b
loti arboris lignum dysentericis v-
 tile 338.a
lotio ad aloperiam 613.e axillas
 615.a manus ibid.a podagram
 616.c pediculos 613.d somnu-
 ciendum in febris 615.e sor-
 des capitis auferendas 613.a
 tingendos capillos, & ad ulcera
 ibid.d
lotio capillorum 1166.b
lotio pedum ad dolores & podagra
 656.d fauorem 616.f lassitu-
 dinem ibid.e
lotio pedum polyristos 615.f
lotio pilos augens 1170.a
lotiones axillarum 615.a
 lotiones

I N D E X.

lotiones capillos ornantes	1163.d	tas & vires	ibid.	Mercurialis	494.d
lotiones capitis	613.	malorum cotoneorum vires	233.c	mel optimum quod	407.e
615.a	manuum	mala punica dulcia stomacho me-		vires	ibid.
lotionem diuiso	611.d	lora habentur	235.c	mel rosatum	487.c
lucernæ quæ præstantiores	1.b	mala punica triplici distinguuntur		mellis rosati facultas & vires	
lucernæ quæ meliores habeantur		specie	ibid.b	ibid.	
2.a		malorum punicorum succus quo-		mel roscidū ubi inueniatur	366.b
lumbricorum vires	386.f	modo fiat	350.f	eius vires	ibid.
lupi intestina quomodo præparan-		mala insana	237.a	mellis oleum & aqua	696.a
da 400.b cuius sint visus	ibid.	malorum dulcium succi vires	350.f	è Melle difficile aqua elicitur	
ossa exsiccata quam vim habeant		malabathrum quid	114.f	434.e	
402.a		vires	ibid.e	melantheria gemine est originis	49.
lupini hepatis vis	397.d	malicorium quid	346.f	f que præstantior	ibid.
lupini stercoris vires	412.a	res	ibid.	eius vires	ibid.
lupinus satiuus quando colligen-		malua duo genera	152.a	melantherium quando colligendum	
dus, & quandiu seruandus	256.b	ibid.b		262.d	eius vires
eius vires	ibid.	malua flores quando colligendi	152.	Melia forma & vis	40.a
lupi salictarij vires	190.c	a vires	ibid.	melinum Serapionis	983.a
lupuli flores quando colligendi	208.	cultas	291.d	melones quomodo distillandi	423.b
a		266.a		eorum facultas & vires	ibid.c
eius vires	ibid.	ad Mamillarum incrementum pro-		melonis seminis vires	269.d
lupuli succus quando extrahendus	349.d	hibendum	1206.a	melioris quando colligatur, &	
eius vires	ibid.e	mandragora quando colligatur		quandiu conseruetur	114.b
lupuli quomodo distillandi	428.d	292.a		eius vires	ibid.
facultas & vires	ibid.	mandragora duo genera	291.f	meliloti vires	205.c
Lycium quid	358.a	mandragora radice vis	347.b	melissa quomodo distillanda	425.f
lycij extrahendi ratio	ibid.	vires	160.e	eius facultas & vires	ibid.
358.d		manna quid	365.e	melissatum & borraginatum vi-	
lyncis lapis à lyncurino quid differ-		tur	ibid.	num, sunt cordialia vina	516.a
rat	73.a	manna Calabricum omnibus ante-		melissophyllon quid	124.d
lyncurij lapidis vires	75.b	fertur	366.d	eius	ibid.
lysimachia quid	171.e	manna in salicibus reperta.	ibid.e	melites à galactite quid differat	
ibid.f		manna iheris quid	382.a	72.e	
		optima	ibid.	memoria confortande medicina	
		ibid.b	vires	ibid.	
		manus Christi perlata	1070.c	memphites lapis ubi inueniatur	
		margarita quæ præstantissima	83.	71.f	eius vires
		f earum vires	84.e	mensis mouentia	215.a
		margaritarum essentia	671.f	ibid. & 243.d	271.c
		S. Mariae in Bagno balnei vires		menstrua prouocantia	271.b
		30.e		319.e	
		marrubium quid	125.c	menstrui sanguinis vires	403.b
		ibid.		mentha quomodo distillanda	426.e
		marrubium quomodo distillandum		eius facultas & vires	ibid.f
		425.b		menthae succus quomodo extrahen-	
		marum quid	140.c	dus	349.d
		ibid.		meon quid	315.d
		maistiche quid	375.c	quando colligatur	ibid.e
		ibid.		eius vires	ibid.
		maistiches adulteratio.	ibid.e	Mercurius auri, & quomodo præ-	
		res.	ibid.f	cipitur	751.a
		matricem calefacientia	213.e	Mercurius præcipitatus	749.d
		frigerantia	211.a	Mercurius præcipitatus cum auro	
		mechoacan radix quando reperta	423.e	750.e	fixus & dulcificans.
		329.c		ibid.b	vulgi
		meconium	363.c	Mercurius sublimatus	750.f
		eius vires	ibid.f	mercurialis quid	190.d
		meconium quid Dioscoridi	364.a	quando colligatur	ibid.e
		item Plinio	ibid.	eius vires	ibid.e
		medicamentorum ornantium disse-		Mercesdorff balneum	27.c
		rentia	1137.a	eius	ibid.
		melanacardinum Azarauj	483.e	vires	ibid.
		mellis anacardini vires	ibid.	messilia quid	241.d
		mel Mercuriata, è succo herbae		ibid.	eius vires
				messila condita	387.f

M

Macer 339.a eius vires ibid.
 macis quid 346.a eius precii
 triplo maius quam nucis mysti-
 ce ibid.b vires ibid.e
 magistrantia quid 315.d quando
 colligatur, & quandiu seruetur
 ibid. eius vires ibid.e
 magnes optimus quis 76.a
 vires ibid.b
 magnetis preparatio 1030.f
 magnetis pulueris vis 74.f
 maiorana quid 139.f
 maiorana quomodo distillanda 424.
 a eius facultas & vires ibid.
 mali citri corticis vires 346.e
 mali punici flores quando colligan-
 tur 211.f eorum vires ibid.
 mali punici syluestris florum com-
 plura genera ibid.
 mala acerba adstringunt, matura
 secus 241.c
 mala aurea 236.d
 malorum aurantium tria genera
 234.f vires ibid.
 mala citria 232.f
 malorum citriorum vires 233.a
 mala coronata 233.c quomodo di-
 stillanda 442.d eorum facultas

I N D E X.

metalla alterantia qualitate oc-
culta 55.b adstringentia 56.b
calefacientia & siccantia in
gradu secundo 42.a tertio
ibid.c
metalla calida & seca in gradu
quarto 47.f
metalla ignita que meliora habeant
ur 2.b eorum vis ibid.
metalla venenosa 54.d
metallorum differentie 40.a
metallorum quorundam prepa-
ratio 1029.c
michlesia 790.c
mily facultas 265.b
nullefolium quid 167.f eius vires
ibid.
millepede quid 388.d earum vi-
res ibid.
milui capitis vsus 397.a
misy quam vim habeat 49.c
Misbridatium Damocratis 859.a
à Bartholomæo Maranta Venu-
sino correctum 860.a
miruli quid 88.f qui laudatissimi
ibid.
mirra citionorum aromatica 479.f
Montebaur balneum 27.d eius si-
tus, ratio & vires ibid.
morbi gallici curatio 532.b
morochiti lapidis vsus 72.f
morsellata alba 111.a
morselli ad impinguanda corpora
emaciata 1073.e
morselli confortantes ibid.a
morselli præcipua membra foun-
tes, & purgantes nonnihil
1076.d
moschus quid 413.d qui melior
ibid.
moschi adulteratio ibid. vires
413.e
à Mure aranco percussis quomodo
succurrendum 495.d
murini stercoris vires 412.b
Musa Enea, seu Zazea 850.a
myxis lapis 74.b eius vires
ibid.c
myrica vires 296.f. 338.c
myrobalani Arabum quid 244.f
earum vires 245.a
myrobalani Bellerice que meliores
248.f earum vires ibid. che-
bule condita 864.a chebule
quo maiores, eo meliores 248.d
earum vires ibid.e
myrobalani Emblicæ que præstan-
tiores ibid. earum vires ibid.
myrobalani emblicæ conditæ 886.e
myrobalani Indæ que optime 247.
b earum vires ibid.
myrrha quid 373.c que eligenda
ibid. eius vires ibid.e

myrrhæ & bdellij similitudo
374.b
myrrhis quid 125.e eius vires
ibid.
myriacamtha quid 307.b eius
vires ibid.c
myrti bacca que probentur 242.e
earum vires ibid.
myrti duo genera 152.d vires
ibid.f. & 153.a.b

N

Naporum semen 262. eius vis
ibid.
naphtha quid 86.f eius vires
ibid.e
narcaphthum 334.d eius vires
87.a
nardus Celiica 119.a eius vires
ibid.c
nardus Indica 118.d
nardi duo genera 117.e vires
ibid.
nardum quod optimum 118.a
nasturtium quomodo distillandum
427.c eius facultas & vires
ibid.
nasturtium sativum quid 149.d
eius vires ibid.f
nasturtij semē quando colligendum
263.f vires ibid.
natricis morsus quomodo sanandus
395.d
naxiæ vires 72.f
nectar bonum quomodo fiat
522.b.e
nectar quomodo parandum 516.f
eius vires 517.a
nectar laxativum quomodo paran-
dum 531.c eius vires ibid.d
Neubad 27.d eius situs & vires
ibid.
nemupharis duo genera 164.c
vires ibid.d
nemupharis flores quomodo distil-
lanti 421.c eius facultas &
vires ibid.d
nephritici lapidis vires 67.a.b
nephrocatharticum 793.f
nicotiana quid 177.f eius facul-
tas & vires 178.d.e
de Nicotiana que Carolus Clusius
habet 181.f
Nideranensis fontis acidi situs, ra-
tio & vires 21.b
Niderborn fontis acidi situs, ratio
& vires 21.b
nigella quid 140.e. 367.d eius
vires 140.f
nitri apud veteres multe differen-
tiæ 46.g hodie micum tantum
genus ibid.

noctue ovorum vires 408.e
nucleorum Persicorum vires 243.c
nux moschata Indica condita 883.a
que eligenda 227.a eius vires
ibid.
nuces cupressi que præstantissime
225.d earum vires ibid.
nuces Indicæ quid 240.c earum
vires ibid.e
nuces pineæ que præstantiores 223.
f earum vires ibid.
nucum in glandium facultas & vi-
res 225.f
nymphaea duo genera 164.c vires
ibid.d
nymphææ flores quando colligantur
211.d eorum vsus ibid.

O

Oberborn balneum 22.b.c eius
situs, ratio & vires ibid.
ochra electio 36.b vires ibid.
ocimum quid 125.f eius vires ibid.
ocimi semen quando colligendum,
& quando servandum 257.c
oculus cativi laudatissimus 72.d
eius pretium ibid.e
odoramenta quid 1125.b
onanthe quid 141.b
onanthe vires ibid. & 209.c
Oenelaum 988.a
aspus quid 413.f eius parandi
ratio ibid. vires 415.a
oleum abrotani, capillos producens
1172.b absinthinum 604.a
oleum ad capitis dolore à causa fri-
gida 713. faciei pustulas 1171.
c faciei ruborem diluendum 1171.
a fistulas 716.a gravitate au-
ditus 630.b impetiginem faciei
1171.e paralytin 714.a poda-
gram 727.a scabiem 637.f
oleum eris 683.d ammoniaci
663.b
oleum amygdalarum amararum
624.f quomodo fiat 624.
eius vires ibid.
oleum amygdalarum dulcium 635.a
oleum anethinum quomodo paran-
dum 625.a eius vires ibid.e
oleum anisi 650.f antimoniij 682.a
arsenicij 688.c auellanarum
646.f auri 666.b auripi-
gimenti 687.d
oleum balaninum unde fiat 356.e
eius vires ibid.f balsami 638.a
700.e
oleum balsaminum pretiosum 638.
a belzoinum 661.c
oleum benedictum Fiorauanti
714.f
oleum euphorbij 661.e
oleum

I N D E X.

- oleum vini 665.d butyri, lardi
695.d calcinum 689.c caphura
662.e
- oleum capillos conservans augensq;
1171. denigrans 1172.d elon-
gans 1174.b flavos reddens ibid.
b longos, splendidos et aurum
reddens ibid. b rubros tingens
1174.a
- oleum caryophyllorum 656.a ca-
storei 694.e cerea 606.d cha-
mamelinum 636.c chelidonia
647.b cheyrinum quomodo
fiat 626.e eius vires ibid.
- oleum cicatrices reddens 1171.d
- oleum cinnamomi 655.f cinci-
num 646.a colophonie, picis
& hederæ 264.f corallorum
672.b corticium & lignorum
655.c
- oleum castinum 628.e cranij hu-
mani 691.d croci 658.f croci-
num quomodo parandum 676.
f eius vires 627.a crystallorum
689.e cucurbitarium 634.c
- oleum cuiusdem Eremitæ 714.b
- oleum cimini 651.e cupri 683.a
cytoniorum 632.b
- oleum de behen 625.c castoreo
627.a cerasis 642.e euphorbio
629.b lateribus 689.c myr-
rrha 636.f nucis Indicæ 628.b
capparis 625.b papaveris
631.b piperibus 629.a.b ran-
nis 693.f
- oleum diuinum 713.b
- oleum dulce vitrioli 678.b enu-
larum 629.d
- oleum ex animalibus, & eorū par-
tibus 690.c
- oleum ex auellanis quomodo fiat
356.f eius vires ibid.
- oleum de bacis hederæ 650.b iu-
niperi 649.d lauri 650.a
bdellio 665.a caltaria hu-
mana 691.d
- oleum de cepa 850.d
- oleum ex corticibus 663.a mali
aurantij 655.c nucum ibid. d
- oleum ex cornibus ceruinis 691.a
radicibus 652.e
- oleum ex floribus quomodo elici-
tur 647.e fructibus ibid. f
granis cataputiae 652.c vitri
642.a
- oleum ex gummi 658.c lapide py-
rye 690.a
- oleum ex lignis 652.f lignis fraxi-
ni 653.e hederæ ibid. f iuni-
peri 653.d
- oleum ex luteis ouorum 695.a ma-
xillis equorum 690.f nucibus
cupressi 650.d nucleis pinis
- ibid. c ossibus humanis 690.e
pislacis 642.f resinis &
gummi 636.e rosa præstan-
tissimum 648.e sanguine hu-
mano & coruino 690. i semi-
ne ebuli 645.d semine lactu-
cæ & hyoscyami 652.c sterco-
re humano 693.c styrace 636.
a taxo 693.d
- oleum faciei maculas delens 1171.d
1171.c
rugas tollens 1171.f ex-
ornans, pustulasque nigras de-
lens 1170.d illustrans & deal-
bens ibid. f
- oleum ferri 642.a 686.b feni-
culi 651.b fornicarum 642.f
frumenti 637.b 651.b gentia-
næ 637.e hydrargyri 686.e
hyoscyami 642.a quomodo fiat
357.e eius vires ibid.
- oleum hyperici 643.c magistrale
643.e
- oleum irinum quomodo parandum
625.f eius vires 676.a
- oleum iadani 663.c
- oleum laurinum 643.b vnde fiat
357.a eius vires ibid.
- oleum lentiscinum 632.f ligni
guaiaci 652.f ligustrinum, si-
ue de alcanna, siue cyprinum
630.b liborii conuallium 644.
a liliorum simplex 625.d com-
positum ibid. e
- oleum lini 625.d quomodo fiat
357.d eius vires ibid. liqui-
dambar 638.c lithargyri 787.
b lumbricorum 629.e ma-
cis 656.c malorum aureorum
641.f mandragoræ 631.d. f
Martis 685.f mastichinum
623.b 659.b
- oleum medicinale 641.a melissæ
647.b mellis 696.a melonum
& cucumeris 653.c menthe
623.f Mercurij 710. a
- oleum Mercurij incorporate ibid. a
- oleum Mercurij sublimati ibid.
- oleum moschellinum 644.d myr-
rrha 660.c myrtilorum 632.e
myrthinum ibid. d
- oleum nardinum simplex 624.b
ibid. d
- oleum nenupharis citrini
634.e
- oleum Nicotiane 638.a
- oleum nucis moschatae 628.c
656.f
- oleum nucum 628.b quomodo
fiat 356.f eius vires ibid.
- oleum nucleorū persicorum 625.a
- oleum nymphæarū, siue nenupharis
albi 634.a
- oleum onianthinum 635.d
- oleum oliuarum recens 634.f
omphacinum 633.e
- oleum opimum ad memoriam au-
gendam 713.d
- oleum ouorum 637.b papaveris
vnde fiat 357.d
ibid. perlærum 671.d petro-
selini 651.f philosophorum
715. piperis 657.d plumbi
684.d
- oleum populinum 645.a
- oleum præseruans itinerautes à fri-
gore 1174.c
- oleum raphaninum 637.e
- oleum Regis David 630.e
- oleum ricinum, siue de cherua
634.e
- oleum rosaceum 633.b
- oleum rosarum completum 633.c
ibid. e
- oleum rosaceum 627.f
- oleum sacchari Mercuriale 665.f
- oleum salis 673.b saluie 647.b
sambucinum 637.d 643.a
- oleum sarcocolle 661.c
- oleum Saturni 685.a scorpionum
694.d
- oleum scorpionum simplex 642.b
compositum ibid. c
- oleum sesaminum 625.b vnde fiat
357.b eius vires ibid. e
- oleum sicæ 674.e flammæ 683.f
silibij 681.c styracis 661.c suc-
cini 661.e
- oleum sulphuris 627.e 674.a ac-
tidum 677.d terebinthinatum
ibid. c
- oleum terei 689.b tartari 638.a
679.d
- oleum terebinthine 683.d thuris
660.b thymelæ 646.b Va-
leriane 647.b
- oleum vetus magis calfacit 355.b
violaceum 633.f vitrioli 677.d
- oleum vulneri à machinis bellicis,
perutile 641.e
- oleum vulpiniæ 645.b
- olei vires 356.a
- olea aromatum, lachrymarum &
gummi 658.b
- olea astringentia 636.d calefa-
cientia articulos 627.c hepar
624. lienem 625.a nervos
628.d ventriculorum 623.e
nierum 625.f
- olea crasso modo parata 623.a
- olea dererogentia 636.e digerentia
ibid. e emollientia 635.e sic-
canta 634.d
- olea ex aromaticibus 656.a bacis
662.f liquoribus 665.d me-
tallicis 656.b
- olea frangentia calculum 642.a

I N D E X.

- olea fructuum 649.a glutinaria 638.a herbarum & florum 646.f
olea humectantia 634.a iuuantia coitum 642.f laxantia 636.b
olea pinguedinum & axungiarum 695.b purgantia 646.a quomodo parentur 617.a
olea rarefacientia 636.c refrigerantia caput 631.c ventriculum 631.b hepar 634.b pectus 633.f sedantia dolorem 643.a somnum inducentia 645.f
olea subtili modo parata, seu distillata 646.f
oleorum officinariorum vera preparandi methodus 643.a
olibanum quid 375.e eius vires ibid.f
oliuae quae laudatissimae 241.d earum vires. ibid.e
omphacium unde paretur 355.a eius vis. ibid.b
ononis vires 323.a
onyx qui probatissimus 73.a eius vires ibid.d
ophtes lapis quam vim habeat 73.c
opiatia sapiens sensus 864.e
opium quid 363.d optimum quod ibid. vulgare quale 364.a
opii adulteratio 363.e duo genera ibid.c
opopanax quid 669.a 384.c quomodo adulteretur 370.a eius vires ibid.
opopanax optimum 384.c
opopanax adulteratio 370.a eius vires ibid.
opopyra 765.a
orbiculi diambne 1067.a diamobchi 1067.c
orbiculi ex querno viso 338.e ex rhabarbaro 1074.c
orbiculi, seu trochisci bechici 1068.a
origanum quomodo distillandum 427.a eius facultas & vires. ibid.
origanum trium est generum 141.b eius vires ibid.
ormuz verus 341.f
ornamenta medicamenta 1137.a
orobus quid 257.a quando colligatur ibid. eius vires ibid.b
oryzæ vires 256.d
ostracine lapidis vis 72.f
ostreorum viutorum vires 386.f
ostrucinum quid 315.d quando colligatur ibid. eius vires ibid.
osyris cur linaria dicatur 117.d eius vires ibid.e
osui candidi vires 408.e
lutei ibid.d
- oua quae alijs plus alant ibid.
eorum vires ibid.f
ouorum aut limacum in calcem ductio 4.e
ouilli lactis vires 407.a stercoris vires 411.c
ouille vesicae vsus 400.d
oxalis duorum est generum 155.e eius vires ibid.
oxalis quomodo distillanda 421.e eius facultas & vires ibid.
oxelaum 988.d
oxycroceon Fagonis 978.d
oxylapathum quid 151.d eius vires. ibid.
oxylaiuum 811.e
oxymelleboratum maius Indiani, purgans phlegma & melancholiam 502.d minus 503.a
oxymel ex calaminta ad quid valeat 489.a
oxymel ex ligustico ad quid vile ibid.c
oxymel diureticum quomodo parandum 506.f eius vires ibid.
oxymel nostrum compositum 488.c
oxymel phlegmagogum quomodo fiat 495.a eius vires ibid.
oxymel scylliticum Democriti 488.c
oxymel simplex 487.e compositum ibid.f eius vires ibid.
oxymel vacuans melancholiam 495.d
oxymyrsine quid 307.b eius vis ibid.
oxysacchara simplex 478.e composita ibid.f
oxyriophylli radices vires 299.b
- P
- Pactolus Indiae fluvius auri ferax 41.c
Padus auri ferax ibid.
paenonie flores quando colligendi 212.b eorum vires ibid.
radix quando colligatur 299.c eius vires ibid.
paenonie seminis facultas ibid.d
palme Christi vires 274.e
panacea Andromachi 993.e Herore 984.f
panchrison 785.d
panchymagogon Phaedronis 845.d
panici seminis vires 271.f
panis Marsicus 1111.e
panis medicamentosus contra vertiginem ibid.d
papauer corniculatum quid inferat 188.e quibus auxilijs expugnetur ibid.
papaueris albi folia quomodo distillanda 422.a eorum facultas
- & vires ibid.b
papaueris sex genera apud Dioscoridem 163.d vires ibid.f
succus quomodo fiat 350.d eius vires ibid.
parabysis herbae flores quando colligendi 212.d eorum vires ibid.
pardi adeptus quomodo preparanda 406.a eius facultas ibid.
parietaria quid 153.e eius vires ibid.
parietaria quomodo distillanda 427.f eius facultas & vires ibid.
parthenium quid 129.a eius vires ibid.b
pastillus Andronius 1099.a calefaciens ad vitia ventris ex frigore 1081.d purgans bilem 1088.e
pastilli ad pestilentem aërem in estate 1087.d ex amygdalis amaris 1085.a in frigido pestilentiae tempore idonei 1088.a
pastilli polyida 110.a viperini quando fieri debeant 1094.f
à Pastinaca marina percussis, quae mala accidans 393.c iisdem quae in remedium consentiant ibid.
passerum cerebella quando & quomodo reponenda 395.f
passerculus troglodytes quam vim habeat 386.d
Patauna balnea 30.b
Paulina 848.e
pectus refrigerantia 213.f
pemaphyllum quando colligatur 298.f eius vires 299.a renenis resistit 190.b
pentarbis lapidis vires 72.e
peplus quid 193.b eius vires ibid.c
periclymeni duo genera 141.f vires 142.e flores ubi nascantur 209.d eorum vires ibid.
perlarum oleum 671.d
persica arboris foliorum & florum vires 190.f 215.d
persicorum plurimae species 236.a vires ibid.d
peffus ad veri precipitationem 1119.a
peffus dolorem mitigans ex calido 1118.b emolliens 1118.c mensisteris 1117.a menstrua mouens ibid.c piritum educens 1120.a
peffus quid 1117.a eius differentiae ibid. viscera sicca 1118.b
peffi abstergentes & consolidantes ibid. aperientes 1117.c astrin-gentes ibid.a
peffus herba quomodo distillanda 425.e

I N D E X.

- 425.e eius vires *ibid.*
 Petrioli balnei situs & vires 31.a
 petroselinii semen quando colligen-
 dum 262.f eius vires *ibid.*
 petroselinii vires *ibid.* & 288.a
 pencedanum quid 126.f
 eius vires 127.a
 à Phalangij demorsu quæ mala sen-
 tiant 392.a quæ contra me-
 decantur *ibid.* b
 pharicum quid inferat 188.e
 quomodo ei resistendum *ibid.*
 philanthropos 793.b
 Philonis Tharsensis antidotus
 847.c
 Philonium Hamech 848.a
 Philonium maius, siue Romanum
 848.b Persicum *ibid.* c
 Phrygius lapis vnde dicitur 72.b
 vbi nascatur *ibid.* eius vires
ibid. c
 phu rerum vbi crescat 318.b eius
 radix cuiusmodi *ibid.* c
 pili vr cadant, & non renascantur
 1182.b
 pileolus ad destillatione, roborans,
 & materiam exsicans 1120.d
 dolorem capitis 1119.c
 pilule abstergentes 1038.d
 pilule ad bilem in febribus 1044.a
 coitum 1043.e defluxiones ten-
 nues, in articulos & vlcera pul-
 monum 1036.a dolorem colic-
 um 1040.a calculi mitigan-
 dum 1040.c
 pilule ad eos, qui coire non possunt
 1043.a fluorem & rauicitatem
 arterie 1035.c fluxionem ten-
 nuem 1036.a hepar 1038.a hy-
 dropem *ibid.* b iecoris obstru-
 ctionem 1037.e lienem obstru-
 ctum *ibid.* f matricem 1039.d
 melancholiam 1058.c omnem
 dolorem capitis *ibid.* pituitam
 educendam & inspissandã 1036.
 a quarantam 1038.c renum
 vesicæ calculum 1039.f renum
 & vesicæ vlcera 1038.d sple-
 nem *ibid.* a tussim, asperitatem
 arterie, rauicitatem & materie
 eductionem ex pectore 1036.b
 vrinam 1039.c vrinam & men-
 strua mouenda 1038.f
 pilule aggregatiuæ, maiores 1064.
 b minores *ibid.* d alephangi-
 ne 1048.b Athandal 1045.e
 anodyne 1040.d angelice
 Fiorauanti 1061.c
 pilule ante & post cibum 1049.a
 aperientes 1057.d arthritica
 1052. arthritica quatuor ma-
 gistrorum 1053.a
 pilule Aquilina, Fiorauanti 1061.
 d Arabice 1043.e Af-
 saeret 1059.d astringentes
ibid. aureæ 1043.d ex turbit
 1051.b
 pilule aurea, siue magica 1061.a
 pilule bechice 1048.a albæ, magi-
 gistrates 1027.e cum terebin-
 thina *ibid.* f emplastica *ibid.* f
 pilule benedictæ 1054.e bonæ
 1048.a calculum comminuen-
 tes 1040.c capitales 1058.a
 cochia 1045.a coitum mirabi-
 liter stimulant 1042.f colicæ
 1040.e
 pilule communes, pestilenciales di-
 ctæ 1051.d
 pilule contra catarrhum & reple-
 tionem capitis 1046.c fluxum
 capitis *ibid.* c morbum gallicum
 1056.a pestem 1015.e venena
 1043.b vermes 1052.b
 pilule de aloe & mastiche 1060.a
 aloe lota *ibid.* b aloe rosata
ibid. c arnoglossa, seu plantagi-
 ne 1041.f castoreo 1039.e cy-
 noglossa 1037.d. 1041.e ela-
 terio 1026.e eupatorio 1044.c
 euphorbio 1056.e hermodacty-
 lis, maiores 1052.c lapide Ar-
 meno 1055.e lapide lazuli
ibid. d mezereo 1056.d ni-
 tro 1054.e
 pilule de octo rebus, siue octomere
 1046.a sarcocolla 1054.c sty-
 race 1042.a tribus 1063.a
 pilule dolorem mitigantes 1040.a
 pilule epileptice 1046.f
 pilule ex agarico 1047.a bdello
 1035.a colocynthide 1045.d fu-
 maria 1055.a haticacabo 1063.
 b opopanax 1054.b rhabar-
 baro 1044.c sagapeno 1055.f
 pilule ex sex rebus 1046.a tere-
 binthina 1039.b turbit 1051.c
 1060.f
 pilule facide maiores 1053.d mi-
 nores *ibid.* f
 pilule Galeni ad laxandum 1062.e
 pilule Galeni similes alephanginis
 1048.e
 pilule harmoniæ 1042.c hieræ
 cum agarico 1045.b hieræ
 simplicis 1059.a compositæ
ibid. b hypoglotrides astricto-
 rie 1035.e imperiales 1060.f
 Indæ 1055.b lucis maiores
 1057.d minores *ibid.* f ma-
 gistrates 1061.f mastichine
 1050.a mercuriales ad morbum
 gallicum 1056.a mouentes vri-
 nam & menstrua 1038.f opia-
 tæ 1041.a pestilenciales, Rus-
 si 1051.e pectorales 1036.d
 Phylagrij 1063.d podagrice
 1053.b
 pilule probate contra fluxum ven-
 tris 1036.e purgantes bilem
 ex capite 1043.c ex hepate
 1044.a purgantes humores
 mixtos à capite 1057.b ab he-
 pate 1063.a à stomacho 1059.a
 purgantes humores serofos 1056.
 d purgantes melancholiam ex
 hepate & splene 1055.a pur-
 gantes pituitam ex capite 1045.a
 iuncturis 1052.c pectore 1047.
 a stomacho 1048.c
 pilule sabellie 1044.d saluæ mun-
 dificantes caput 1058.e salu-
 berrima 1062.a Scribonij
 1042.d sine quibus 1057.b
 stomachicæ 1050.b stypticæ
 1036.f veneno resistentes 1043.b
 pilule vnde dicantur 1042.a ea-
 rum differentie *ibid.*
 pilule venem excitantes 1042.f
 pimpinella quomodo distillanda
 428.b eius facultas & vires
ibid.
 pimpinelle duo genera 126.b vi-
 res *ibid.* c
 piniocatum 1110.d
 pinguedo quid 404.b eius diffe-
 rentie *ibid.*
 piper longum Galeni tempore du-
 pliciter adulteratum 232.b
 piper quid 229.f quod optimum
 230.a quomodo adulteretur
ibid. b quæ regiones gignant
ibid. d
 Piperina balnea quibus vitia 12.f
 eorum vires *ibid.* e.f
 piscium lapidum vires 73.c
 pissasphaltii appellatio 87.a vires
ibid. b.c.d
 pistacia cuiusmodi eligenda 227.b
 eorum vires *ibid.*
 pistolochia 301.a
 pituitam purgantia 216.c. 273.f
 pnyse vires 198.b
 pix naualis duorum generum 376.d
 quæ optima *ibid.* f vnde fluat
 376.e
 picis differentie *ibid.* f vires
ibid.
 placenta contra pestem 1100.c
 plantago quomodo distillanda
 423.b eius facultas & vires
ibid.
 plantaginis duo genera 155.f vi-
 res 156.b radicis vires 223.b
 succi vires 350.c
 pleres archonicon 764.d
 plumbago quæ optima 51.d quæ
 vitiosa *ibid.* c
 plumbaria balnea in Lotharingia
 R

- quinta auxilium* 13.b
plumbum qua constat natura 51.a
eius vires ibid.
plumbi natura quomodo fiat 52.b
eius vires ibid. *recrementis* vis
 52.c
prignitis colore similis ferè Eretrie
 40.a *eius effectus* ibid.
polij duo genera 168.e *vires*
 ibid.f
polygonatum quid 313.b *eius vires*
 ibid.c
polygoni planta quando colligenda
 350.e
polygonum quid 156.e *eius vi-*
res ibid.
polypodij radices vires 326.b
pompholyx unde fiat 53.e *eius vi-*
res ibid.f
ponium Ambræ 1127.b *ad aërem*
pestilentem ibid.c
ponium odore alium solvens ibid.f
Pontorbornense balneum 23.a *eius*
situs, ratio & vires ibid.
porri capitati vires 149.f
Porretianum balneum 30.c *eius*
situs, ratio & vires ibid.c
portulaca quomodo distillanda 421.
 c *eius vires* ibid.
portulaca duo genera 159.f *eius*
vires 160.a.b *seminis vires*
 269.d. 350.d
potio alexipharmaca contra vulne-
ra sclopica venenata 549.c
potio impinguis corpus 1161.e
potio inferioris ventriculi vulneri-
bis conduens 549.a *maciem*
inducens 1162.f *miscela maior*
quomodo paranda 538.a *eius*
vires ibid.b
potio purgatoria 553.b *purgans*
pro delicatis 552.e
potio sanguinis ex vulneribus erum-
pentem cohibens 548.f
potio venenatis vulneribus sclopet-
arijs conueniens 548.c
potio vomitoria sine molestia 554.a
vulneraria 558.d *vulneraria*
cephalica 548.e *vulneraria in*
fiactio ossis, ab icctu sclopetario
 ibid.c *vulneraria pectoralis*
 549.a
potiones caput ornantes 1161.a
potus Hippocraticus quomodo fiat
 314.f. 315.e
precipitatum 749.b
prassium quomodo distillandum
 425.b *eius facultas & vires*
 ibid.
de Prasso syrapi vires 484.b
primula veris flores quomodo distil-
landi 424.d *eorum facultas*
 & vires ibid.
- propolis que el'genda* 418.b *eius*
vires ibid.
primorum vires 233.f
prunelle flores quando colligendi
 212.d
psyllion quid 157. *eius vires*
 ibid.b.c
psyllij cremor quomodo conficiatur
 352.b *vires* 272.c
psilothrum 1181.a. 1182.c *Herachi-*
da Tarentini enestigij pilos 108.
 lene 1181.a *pilos auferens, &*
cutim tenuans ibid.e
prærica quid 144.f *eius vires*
 ibid.
puisana plus alimenti præbet, quam
polenta 264.e
pulegium quando distillandum
 428.c *eius facultas & vires*
 ibid.
pulpa tamarindorum 785.e
pulsis ad capitis dolorem à vapori-
bus 752.c *ex frigore* ibid.b
pulsis ad constringendum os supe-
rius ventriculi 745.b
pulsis ad densificia 946.d *do-*
lorem lateris 752.f *status ventri-*
culi discutendos 743.d
pulsis aduersus flatum, magistralis
 728.f
pulsis ad hydropem 735.d *iuuan-*
dam concoctionem 727. *men-*
struum prouocationem 731.c *na-*
salia 735.a *omnem hemorrha-*
giam 746.d *pestem* 743.a *phre-*
nitidem 743.a *strumam* 751.a
suppositoria communia 741.d
seca ibid. *influxum* 719.c *ven-*
tricularem calefaciendum 743.c
pulsis aromaticum 729.c
pulsis alexipharmacus contra vul-
nera sclopica 723.f
pulsis bergaricus 721.b
pulsis capitalis temperatus 742.a
causticus 749.a
cephalicus 747.d
pulsis contra casum 733.d *disse-*
ctionem nerui 748.c *lumbri-*
cos 740.d *morbam caducum,*
Regis Danie 719.c *scabiem*
communis 747.e *periculosos*
 & *pestiferos morbos puerorum*
 723.a *pestem* 721.a *toxicum*
 & *omne venenum* 723.b
pulsis astringens 745.e
pulsis cordialis temperatus 742.b
pulsis de granis myrti 730.b *den-*
tes dealbans 723.a *diarrhodon*
 724.a
pulsis electuarij de bolo 721.f *em-*
plasticus & sanguinem sistens
 745.f *epilepticus* 719.b *epu-*
loticus 748.e
- pulsis è urthib, magistralis* 735.b
pulsis gingiuas roborans, & densi-
tes confirmans 1208.a
pulsis griseus Cesaris contra pestem
 722.d
pulsis incarnans Lanfranci 747.b
item Rhafis ibid.
pulsis imperialis 727.e *impin-*
guans 734.a
pulsis laxatiua 738.c *delecta-*
bilis ibid.a *magistralis* 735.f
pulsis ligati aloes 723.f *manus*
 reddens albas 1207.f
pulsis optimus cum cibo sumen-
dus 723.b *partum prouocans*
 732.f
pulsis passuant cum rhabarbaro,
vsualis 736.c
pulsis præseruatiua in peste 722.
 b *pro familia* ibid.d
pulsis pro condiendis cibis 742.d
pro epithemate cordis refrigerans
 744.c *hepatis exalfaciens* 743.
 f *refrigerans* 745.d
pulsis pro tragea communis
 725.f *ulceribus gutturis*
 733.a *pulsis purgatorius*
 737.a
pulsis rubens Cesaris contra pe-
stem 721.e
pulsis sedans dolorem ad supposi-
toria 733.b
pulsis sena preparata 735.c
pulsis solutiuus de iribus 736.c
solutiuus sine dolore 738.e *ster-*
nutatorius 734.f
pulsis stomachum corroborans
 730.c
pulsis valde bonus, & qui potest
dari in ferculo 717.e
pulsis violarum Syliij 1125.d *uri-*
nas mouens 731.d
pulueres abstergentes c. stem 747.e
demos 747.e
pulueres astringentes 730.e
pulueres calculum frangentes
 731.e
pulueres calefacientes caput 742.
 d *cor* 721.a. 742.d *hepar*
 743.f *pectus* 720.c *stoma-*
chum 723.f
pulueres carnem auferentes 749.a
pulueres cicatricem inducentes
 748.d
pulueres consolidantes 733.a
pulueres dense. ornantes 1208.a
pulueres dissoluentes sanguinem
 733.d
pulueres incarnantes 748.a *mi-*
tigantes dolorem 752.a *ornan-*
tes manus 1209.a
pulueres purgantes aquam 735.d
pulueres purgantes bilem 734.e
 pulueres.

I N D E X.

<p>pulueres purgantes per nares pituitam 734.f purgantes facies 740.d humores mixtos 735.f pituitam per alium 735.b</p> <p>pulueres refrigerantes caput 744.a cor ibid.c hepar 730.d.745.d ventriculam 730.a</p> <p>pulueres strumas dissoluentes 751.f pumex qui probetur 71.a eius vires ibid.b</p> <p>purpure quid 87.f earum vires 88.b</p> <p>pyra condita 886.b</p> <p>pyrorum multa genera 233.f vires ibid.</p> <p>pyrethrum quid 291.b eius facultas & vires ibid.c</p> <p>pyrites lapis qui eligi debeat 68.e quomodo uratur ibid.f vires ibid.</p>	<p>uenitur ibid.c</p> <p>ranarum cordis vis 398.a facultas & vires 387.b iecoris vis 398.a</p> <p>ranarum seminis distillatio 431.d eius facultas & vires ibid.e</p> <p>ranarum spermatis vis 410.a</p> <p>remedium prestantissimum contra pestem 846.c</p> <p>renes calefacientia 213.e.340.f 268.b.308.b refrigerantia 214.a.269.f</p> <p>regues 849.c</p> <p>resina que improbetur 279.d</p> <p>resina quid ibid.c</p> <p>resina duplex differentia 279.c vires ibid.d</p> <p>rhaponticum à rhabarbaro quid differat 305.f optimum 306.b quomodo adulteretur 307.a vulgus rhenoponticum 305.f rhapontici vires 306.b</p> <p>Rheinus auri ferax 41.c</p> <p>rhodia radix ubi gignatur 283.d unde nomen accepit ibid. eius vires 285.e</p> <p>ribus quid 157.d eius vires ibid. e.f</p> <p>ribes succus quam vim habeat 351.c</p> <p>ricini seminis vires 274.e</p> <p>rob de agresta 307.c de berberis simplex ibid.b compositum ibid. de cornis 309.f de ribes simplex 309.e compositum ibid.</p> <p>rob nucum 310.e</p> <p>rosmarinus quid 127.c eius vires ibid.d</p> <p>rosmarini flores quando colligantur 208.b eius vires ibid.</p> <p>rosa Damascena quomodo distillanda 421.d earum facultas & vires ibid.</p> <p>rose que prestantissima 209.f quando colligende ibid.</p> <p>rosarum multa genera ibid.e</p> <p>rosarum florum succus 216.a eius vis ibid.</p> <p>rosarum succus quando exprimensus 350.a eius vires ibid.</p> <p>rosarum vires 210.a</p> <p>rosaria nouella 778.f</p> <p>rubera assumpta, que mala pariat 390.b quibus adiungitur ibid.c</p> <p>rubi vires 183.d.e</p> <p>rubia in foram 295.e</p> <p>rubia ubi nascitur ibid.f</p> <p>rubie appellationes 295.d radices vires 296.a radices quando legantur ibid. semen 295.e</p> <p>rubini vires 61.d</p> <p>rubrica ad faciem 1157.a</p> <p>rubrica fabrilis Sinopide inferior</p>	<p>36.d que optima ibid. ubi gignatur ibid. lemnia alia res, quam sigillam lemnium 34.c</p> <p>rubrica Synopsis que maxime probetur 36.c ubi effodiatur ibid. eius vires ibid.d</p> <p>ruce seminis facultas 286.c succus quomodo extrahendus 349.a eius vires ibid. syluestris vires 145.c.169.f</p>
<p>S</p>		
<p>Sabina quomodo distillanda 428.d eius facultas & vires ibid. duorum generum est 146.c eius vires ibid.</p> <p>Saccharum Penidij 1111.a</p> <p>Saccharum quid 358.e quod prestantissimum ibid.f eius vires 359.c</p> <p>ad Saccharum colore caruleo tingendum 109.a flavo ibid. nigro 1114.a purpureo ibid. rubro 1112. viridi ibid.</p> <p>de Saccharo colorando in concinandis confectis ibid.e</p> <p>ex Saccharo fructus & animalia facere 1111.a</p> <p>Sacculus ad calidam destillationem 1121.b colicam 1124.a cordis affectus frigidus 1121. dolores lateris 1121.c frigidam destillationem 1121.a imbecillitatem & dolores ventriculi 1122.f</p> <p>Sacculus capitalis 1119.e odoratus 1125.b pro corde contra pestem 1122.b refrigerant. & repellens, pro fronte 1121.c</p> <p>Sacculi quid 1119.a eorum differentie ibid. conferentes capituli 1119.d cordi 1121.e ventri 1122.c</p> <p>Sagapenum quid 383.a quod optimum ibid.</p> <p>Sagapeni adulteratio 383.d vires ibid.</p> <p>Salamandram qui hauserint, que mala consequantur 389.e istam que contra prestanda ibid.f</p> <p>sal ablinthij 1024.b aceti 1027.f alkali 1028.e antimoniij 1028.e arsenice 1005.b</p> <p>sal catarrhicum 1023.c chamomille ibid. chelidoniij 1025.c</p> <p>sal e baccis & ligno iuniperi ibid.b</p> <p>sal fuliginis 1028.b geniste 1024.f gentiane 1024.c graniolle ibid.f</p> <p>sal ligni guaiacii 1024.d</p>		
<p>Q</p>		
<p>Quadrimeron 770.a</p> <p>quercus qua vim habeat 172.a.b</p> <p>quinquefolium quid 168.a quando colligatur 298.f eius vires 168.b.299.a</p>		
<p>R</p>		
<p>Radices abstergentes 311.e adremes 312. aperientes ibid. alterantes qualitate occulta 324.b ambustis conferentes 322.c bilem flauam purgantes 324.d</p> <p>radices calide in primo 283.a secundo ibid.f excalescentes in tertio 285.f in quarto 288.c</p> <p>radices cause diue 297.a</p> <p>radices cichorii condite 888.a</p> <p>radices discutientes 311.b dolorem sedantes 322.f strumas discutientes ibid.b emollientes 312.c extenuantes ibid.</p> <p>radices frigide in primo, secundo & tertio 291.c.d.e glutinantes 322.e</p> <p>radices menses mouentes 315.a fistentes 319.f pituitam purgantur 326.e semin generantes 314.f sicca in primo 292.d in secundo & tertio 297.a</p> <p>radices sudorem prouocantes 320.a suppurantes 312.d venenose 323.c venenis resistentes 321.a</p> <p>vape vires 284.e seminis vires 271.e</p> <p>raphani quomodo distillandi 428.a eorum facultas & vires ibid.</p> <p>rana palustris ha ista, que mala insanca 330.b quibus adiungitur</p>		
<p>R</p>		

I N D E X.

sal Marcelli 1023.d *melisse* 1025.b
d mellis 1027.e *ononidis*
 1024.e
sal sacerdotale 1027.b *sanguinis*
humani *ibid.*a
sal Saturni 1028.a *stipitum faba-*
rum 1024.f *tartari* 1028.d
theriacum 1025.e *vrine*
humane 1027.d
salis duo genera 45.e *facturij mul-*
ta genera *ibid.*f *flos* 46.a
gemme *ibid.* *oleum* 673.b
vires 46.c
salis detergentes 1027.d *dolorem*
sedantes *ibid.*a *erodentes* 1028.
e purgantes per alium 1023.c
purgantes per sudorem 1025.d
per tussim 1023.a *per vrinam*
 1023.f *per vterum* 1025.b
salium diuisio 1022.a
salua quid 127.d *eius vires*
*ibid.*e *quomodo distillanda*
 423.f *eius facultas & vires*
ibid.
sambuci corticis vis 246.f *item*
radicis 328.c
sambuci corticum aque vis 431.e
duo genera 193.f *vires* *ibid.*
florum collectio 213.c *vires*
ibid.
saminis lapis quomodo probetur 72.
c *eius vires* *ibid.*
samie due species 37.a *que opti-*
ma *ibid.*b *vires* *ibid.*
sampuchus 139.f *eius vires* 140.a
sandaracha quid 48.d *que opti-*
ma 382.c *eius facultas & vis*
 49.e
senicula quid 177.a *eius vires*
ibid.
sanguis draconis facturius 362.f
eius vis 363.a *hircinus quomo-*
do paretur 401.f *humani di-*
stillatio 431.a *eius facultas &*
vires *ibid.*
sanguinalis lapis 67.f
santali tria genera 338.a *vires*
*ibid.*b
santis, santonici vires 270.f
sapa quid 491.f *quomodo fiat*
 353.f *eius vires* 364.a
sapo moschatus 1129.a
saponea 1070.a
saphyrus gemmarum omnium pul-
cherrima 59.c *eius duo genera*
 59.f *vires* *ibid.*e.f
sarcocolla quid 382.d *que optima*
ibid. *eius vires* 384.b
sarcocolle correctio *ibid.*
sarda nomen cum sardonyche com-
municat 62.a *eius effectus*
*ibid.*b
sarde tria genera in India 62.b

sarmentorum cinis 4.a *vendi*
vim habet *ibid.* *eius vsus* *ibid.*
sarsa parilla quid 320.d *eius vires*
*ibid.*f
sassias 335.b *eius vires* 336.e
saryrij radicis vires 292.b
Saurenthal balneum 27.e *eius*
ficus & vires *ibid.*
saxifragia quando distillanda 427.f
eius facultas & vires *ibid.*
saxifragie radicis vires 308.c *se-*
minis facultas 268.a
scabiosa quid 127.f *vires* *ibid.*
quomodo colligenda & distillan-
da 425.c *eius facultas & vires*
*ibid.*d
scammonium adulteratum 367.b.e
quod laudetur *ibid.*d *quo an-*
tiquius, eo melius 368.e
scammonij vires 368.c
scariole seminis vires 268.c
scincus quid 386.d *eius carni-um*
facultas *ibid.*
scincorum renum vires 400.c
à Scolopendra ictis que mala expe-
riantur 393.d *que his sint re-*
medio *ibid.*e
scolopendrium quid 119.c *eius*
vires *ibid.*d.e
scordium quid 128.a *eius vires*
*ibid.*b
scordij succus quomodo extrahen-
dus & seruandus 349.e
scoria quid 54.c
scorpionis morsum que mala subsi-
quantur 392.e
à Scorpione percussus que presens
sint auxilio *ibid.*f
scorpiones terrestres quid 385.e
eorum vires *ibid.*
scylla preparande ratio 1095.a
scylla vires 285.a
sebesten quid 224.b *que proba-*
tissima *ibid.*c. *eorum vires*
*ibid.*c. & 246.e
secacul verum 314.f *eius vires*
ibid.
selinusia que maximè laudanda
 39.c
semen quid 250.a *eorum disse-*
renite *ibid.*
semina abstergentia 270.d *astrin-*
gentia 270.a *discutientia* 270.d
emollientia *ibid.*d *status discu-*
tientia *ibid.*f *glucinantia* *ibid.*
indurantia 271.a *suppurantia*
 270.e
semina venenosa 271.e
sempernuum, seu sedum quomodo
distillandum 421.f *eius facul-*
tas & vires 423.a
sempernui, seu sedi tria genera
 161.e *vires* *ibid.*f

sempernui succus quomodo confi-
ciendus 350.d *eius vires* *ibid.*
seua quid 191.a *que optima* *ibid.*
b *eius vires* 191.d
sepiarum ossa 90.c *ossium vires*
 402.a
serapium quid 382.e *quod optimū*
ibid.
serapini vires 382.f
serici vermiculi vires 408.e
serpentis exuiij vires 415.a
serpillum quomodo distillandum
 426.f *eius facultas & vires*
ibid.
serpilli duo genera 146.d *vires*
*ibid.*f
serum quid 407.c *eius vires*
ibid.
sesami seminis vires 266.a
seseli optimum quod 182.f *eius*
vires 183.a.b
seselis semen vbi inueniatur 263.b
quando colligendum *ibid.* *vires*
ibid.
scissos lapis vbi gignatur 71.d *eius*
vires *ibid.*e
Siculorum balneorum vires 32.c
sief album Mesue 1104.a
sief de plumbo 1103.b *de rostr,*
Mesue 1105.b *è cornu ceruino*
 1102.b
sief quid 1099.a
sief rubrum Mesue 1104.b
sijillum Lemnium 33.f
sijillum Salomonis quid 313.b *eius*
vires *ibid.*
silenites lapis Lunæ figuram reddi
74.b *eius vires* *ibid.*
sinapi quando colligendum 264.b
vires *ibid.*c
sinapisinus Aetij 1019.c
sinapisinus quid *ibid.*c
simphytum quid 313.d *eius vires*
*ibid.*e
sifimbrij vires 147.a
smaragdus gemmarum omnium
pretiosissima 60.b *eius vires*
*ibid.*f
smaragdi vires 66.a
smegma manus dealbans 1207.f
album odoratum *ibid.* *mo-*
schaum Damascenum *ibid.*
smilacis arboris vires 188.f
smyris qualis lapis 69.d *eius vires*
ibid.
smyrinum quid 175.d *eius vires*
*ibid.*f
solani duo genera 158.a *vires*
*ibid.*d.e. *folia quomodo distil-*
landa *ibid.* *eorum facultas*
& vires *ibid.* *hortensis succi*
vires 350.c *vesicatorij seminis*
facultas 265.e
forba

I N D E X.

<i>Syrupus de hermodactylis</i> 495.a	<i>in corde</i> 480.e	<i>hepate</i> 481.c	<i>tabule purgantes</i> 1074.f	<i>bilem</i>
<i>hyssopo</i> 483.	<i>stomacho</i> 477.e	<i>thorace</i> 476.a	1078.f. 1074.c	<i>humores mixtos</i>
<i>lupulo</i> 492.a	<i>eius vires</i> <i>ibid.</i>	<i>Syrupi concoquentes melancholiam</i>	1075.e	<i>melancholiam</i> <i>ibid.e</i>
<i>Syrupus de mentha maior</i>	486.f	<i>in corde</i> 490.e	<i>hepate & liene</i>	<i>pituitam</i> 1075.d
<i>minor</i>	487.b	491.d	<i>tabule refrigerantes cor</i>	1070.b
<i>Syrupus de nymphaea simplex</i> 475.a	<i>Syrupi concoquentes pituitam in capite</i> 482.f	<i>corde</i> 485.d	<i>hepar</i> 1070.d. 1074.a	<i>pectus</i>
<i>compositus</i> <i>ibid.b</i>	<i>oliban</i>	<i>te</i> 489.c	1069.e	<i>stomachum</i> 1073.f
<i>Rhasis</i> 482.c	<i>papanere contra omnem veteris solutionem</i> 498.d	<i>matrice</i> 490.a	<i>tabula saluberrima</i> 1072.b	<i>stibiata</i> 1075.b
<i>Syrupus de papanere simplex</i> 475.c	<i>compositus</i> <i>ibid.d</i>	<i>stomacho</i> 486.a	<i>thorace</i> 483.f	<i>trifantali</i> 1070.e
<i>Syrupus de pomis</i> 490.e	<i>eius vires</i> <i>ibid.</i>	<i>thorace</i> 483.f	<i>tabule vermes necantes</i> 1056.f	<i>Tagus Hispanie fluuius auri ferax</i>
<i>prasso</i> 484.b	<i>de quinq; radicibus</i> 489.d	<i>Syrupi de arthemisia vires</i> 490.d	41.c	
<i>eius vires</i> <i>ibid.f</i>	<i>rhabarbaro solutionis</i> 494.b	<i>mentha maiori vis</i> 483.a	<i>tamarindi quid</i> 246.f	
<i>scelopendrio</i> 492.b	<i>eius vires</i> <i>ibid.c</i>	<i>succo rosarum vires</i> 481.a	<i>tamarindorum adulteratio</i> <i>ibid.</i>	
<i>stachade simplex</i> 483.b	<i>compositus</i> <i>ibid.c</i>	<i>Syrupi educentes vrimam</i> 506.f	<i>vires</i> <i>ibid.</i>	
<i>succo acetose</i> 480.e	<i>succo borraginis</i> 491.b	<i>Syrupi minus visuales, alterantes</i> 497.b	<i>tamaricis corticis vires</i> 340.a	
<i>eius vires</i> <i>ibid.c</i>	<i>succo buglosse</i> <i>ibid.</i>	<i>Syrupi officinales, concoquentes bilem in capite</i> 475.a	<i>tamaricis corticis & folia quando distillanda</i> 491.c	<i>eorum facultas & vires</i> <i>ibid.</i>
<i>eius vires</i> <i>ibid.c</i>	<i>succo endiuie, vel endiuie simplex</i> 481.e	<i>Syrupi purgantes</i> 501.a	<i>tamaricis radicis vis</i> 296.f	
<i>succo endiuie, vel endiuie simplex</i> 481.e	<i>Syrupus de pomis maior</i> 492.e	<i>bilem</i> 493.c	<i>tantum non esse bryoniam</i> 294.f	
<i>minor</i> 493.a	<i>eorumq; vires</i> <i>ibid.</i>	<i>Syrupi purgantes humores mixtos</i> 405.f	<i>tarantule ictus quomodo curantur</i> 386.c	
<i>succo myrsillorum, seu myrtinum simplex</i> 480.b	<i>compositus</i> <i>ibid.c</i>	<i>504.d</i>	<i>taurinum seuum quomodo conficiendum & seruandum</i> 405.b	
<i>succo rosarum</i> 479.d	<i>Syrupus diacnicus quomodo parandus</i> 496.d	<i>Syruporum differentie</i> 471.a	<i>eius vires</i> <i>ibid.</i>	
<i>Syrupus diacnicus quomodo parandus</i> 496.d	<i>eius facultas & vires</i> 497.a		<i>taurini sanguinis vsus</i> 403.a	
<i>Syrupus diasereos</i> 495.e	<i>eius vires</i> 496.c		<i>taxi vires</i> 188.f	
<i>Syrupus Dinarij, siue de Bizanijs simplex</i> 485.a	<i>compositus</i> <i>ibid.e</i>		<i>tellinorum vires</i> 89.a	
<i>Syrupus diureticus</i> 507.a	<i>Syrupus domesticus, siue de spina insectoria</i> 505.b		<i>Teplica baltica</i> 28.	<i>eorum vires</i> <i>ibid.</i>
<i>Syrupus ex bryonia radicum succo</i> 494.e	<i>ex floribus persicis</i> 493.d		<i>terebinthina quomodo cognoscatur</i> 378.a	
<i>eius vires</i> <i>ibid.e</i>	<i>de pomis regis Saporis</i> 491.a		<i>terra omnis quam vim habeat</i> 38.a	
<i>ex quinta essentia Fiorasanti</i> 499.a	<i>de scabiosa succo</i> 485.c		<i>terra, seu bolus Armena quando primam in lucem venerit</i> 33.a	
<i>ad que valeat</i> <i>ibid.d</i>	<i>de succo fumaris simplex</i> 493.b		<i>terre in medicina vsus</i> 32.c	
<i>eius vires</i> <i>ibid.</i>	<i>Syrupus granatorum acetosorum</i> 487.d		<i>disiis</i> <i>ibid.</i>	
<i>Syrupus infusionis rosarum</i> 497.c	<i>violarum</i> 476.d		<i>terre sigillate duo genera</i> 33.a	
<i>Syrupus purgans bilem quomodo parandus</i> 500.e	<i>melancholiam</i> 501.e		<i>terrarum sigillarum duo genera hodie Constantinopoli adferuntur</i> 33.f	
<i>pituitam ex thorace</i> <i>ibid.c</i>	<i>Syrupus quid</i> 471.a		<i>testudinis marinae sanguinis vsus</i> 402.b	
<i>Syrupus saccharatus</i> 499.b	<i>Syrupus solutiuus Fiorasanti</i> 505.d		<i>testudinis terrestris sanguis quam vim habeat</i> 404.a	
<i>Syrupus splenicus</i> 492.c	<i>Syrupus violarum</i> 476.d		<i>thapsia vnde nomen acceperit</i> 150.e	
<i>Syrupi alterantes bilem atra</i> 500.a	<i>pituitam</i> 498.f		<i>thapsie vires</i> 150.e. 188.f	
<i>Syrupi concoquentes bilem flavam</i>			<i>Theriaca Andromachi a Bartholomeo Maranpha correct.a</i> 855.b	
			<i>item a Medicis Romanis & Bononiensibus</i> 853.e	
			<i>theriaca Andromachi senioris</i> 851.e	
			<i>theriaca communis</i> <i>ibid.</i>	
			<i>diarrea</i> <i>on</i> 764.f	
			<i>theriaca ex libro Pansel ab Armeno composita</i> 858.a	
			<i>theriaca, seu antidotus contra peccata</i> 802.b	
			<i>theriac</i>	

T

T Abaci apud Indos vsus 181.c	<i>vires</i> 179.c	<i>tabaci nomen nicotiane cur inditum</i> 177.f	<i>tabule aromatici rosati</i> 1068.b	<i>tabule ad hepatis refrigerationem</i> 1074.a	<i>lepram</i> <i>ibid.b</i>	<i>pur-gandam bilem</i> <i>ibid.c</i>	<i>tabule calefacientes caput</i> 1067.a	<i>1072.a</i>	<i>hepar</i> 1069.a	<i>matricem</i> 1069.b	<i>pectus</i> 1067.e	<i>stomachum</i> 1072.d	<i>ventriculum</i> 1068.b	<i>tabule confortantes</i> 1079.a	<i>confortantes & exsiccantes stomachum</i> 1072.d	<i>ventriculum</i> <i>ibid.f</i>	<i>tabule de gemmis</i> 1065.a	<i>stibio</i> 1075.c	<i>tabule diacnicis</i> 1075.a	<i>diacrycum</i> 1069.a	<i>diacymini</i> 1068.c	<i>diareos</i> 1067.e	<i>dialacce</i> 1069.a	<i>tabule diamaragaronis frigidi</i> 1070.c	<i>diarisi</i> 1068.c	<i>tabule diapenidij sine speciebus calidis</i> 1069.a	<i>diaphaniconis</i> 1071.d	<i>diaribodon</i> 1070.d	<i>diatragacanthij frigidi</i> 1069.e	<i>diaturbich</i> 1071.d	<i>diaturbich cum rhabarbaro</i> <i>ibid.b</i>	1076.a	<i>tabule ex electuario de succo rosarum</i> 1070.f	<i>tabule ex unicornis</i> 1072.a	<i>tabule orificij stomachi claudentes & corroborantes</i> 1073.f
--------------------------------------	--------------------	---	---------------------------------------	---	-----------------------------	---------------------------------------	--	---------------	---------------------	------------------------	----------------------	-------------------------	---------------------------	-----------------------------------	--	----------------------------------	--------------------------------	----------------------	--------------------------------	-------------------------	-------------------------	-----------------------	------------------------	---	-----------------------	--	-----------------------------	--------------------------	---------------------------------------	--------------------------	--	--------	---	-----------------------------------	---

I N D E X.

<p>thermae Germaniae 12.f Italiae 30.b thermarium de Aquis situs & vires 31.a thermarium de Grotta situs & vires ibid.c thermarium differentiae 10.e thlasi quid 273.b eius vires ibid. thoraem excofacientia 1089.c 299.e refrigerantia 241.a. 269.a Thracius lapis ubi nascitur 71.f eius vires ibid. thuris quid 371.e thuris adulteratio ibid. & 345.e cortex probatissimus quis ibid. vires ibid. & 375.f thucia Arabum 54.b thuytes lapis ubi gignatur 69.c eius vires ibid. thymelaea seminis facultas 272.f thymiamatis vis 346.e thymia quando distillandum 429.c eius facultas & vires ibid. thymi vires 147.c Ticinus Italiae fluvius auri ferax 41.e tilia duo genera 212.d flores quando colligendi ibid.f quomodo distillandi 424.e eorum facultas & vires ibid. & 212.f ax Tilia floribus aquae stillantia facultas 431.e tinctura auri 679.c liquida 692.d recentis ibid.f sicca ibid.b tithymalum 274.b tithymali septem genera vires ibid.b. & 188.f 327.f toparius quales gemma eius vires ibid.e tormentilla quid 177.b eius vires ibid.d.e. & 319.f toxicum unde dictum 189.a tragacanthum quid 371.c eius vires ibid.e tragea grossa 337.a communis pro stomacho & capite 726.b laxativa 740.a tragea nobilis pro stomacho, capite, pectore & hepate 726.c optima 724.f pro mulieribus in puerperio 726.a pro stomacho eructuoso 727.a rubra 725.d specialis pro stomacho 726.f solvens ventrem 740.b tragea ad pulmones exulceratos 733.b venrem simulandam 732.d vomitum & ventris fluxum 731.a Trensivensia balnea 22.a eorum situs, ratio & vires ibid.b trifolium ubi copiose nascitur 189.a</p>	<p>eius vires ibid.c trifolij vires 147.f. 190.a. 299.b triomphylon Nicolai 789.c tripharmacum crudum 929.e trochisci abstergentes 1087.b ad fluxum 1080.c ad phibisim & ulcera pulmonis 1084.c adstringentes 1082.d Alkandal 1089.c alipta moschata 1086.b aperientes 1084.f calidi 1081.a trochisci compositiones aliorum medicamentorum ingredienti 1090.a trochisci cyphi 1087.b trochisci de absinthio 1085.b agarico 1080.a agno casto 1084.b alkekengi 1085. aniso 1086.f Benzoi ibid.d berberis 1083.a caphura 1082.b capparibus 1084.e carabo 1082.f corallo 1083.f croco 1081.b eupatorio 1086.a lacca 1085.a mimo 1099.c myrrha 1086.e rhabarbaro 1088.e rosti, Rhabis- scylla 1085.c 1094.a trochisci de scylla quando parandi ibid.b spodio 1081.e terra sigillata 1082.d violis 1089.f vipersa 1090.a trochisci diami 1098.f trochisci diarrhodon Mesiae Nicolai 1088.b 1098.b trochisci diaspermatorum 1088.c trochisci gallie moschatae 1098.d 1135.f trochisci Hamech 1089.e bedychroi Andromachi 1097.f bedychroi ex correctione Baritho tomæ Maranthæ ibid.f trochisci hepatici Asclepiadis 1084.f ligni aloes 1081.a interficientes glires & mures 1088.d trochisci Mesiae 1100.b trochisci piuniam purgates 1089.a trochisci pro sumo commissa Arnsburgensis 1136.b trochisci purgantes bilem 1088.b mixtos humores 1090.f trochisci quid 1077.c eorum divisio ibid. trochisci ramich 1096.f scialorum 1081.f venena fugantes 1087.d de Trochiscis scyllivis, ex correctione Bartholomæ Maranthæ 1084.b de Trochiscis viperinis ex correctione Bartholomæ Maranthæ 1090.f tryphera Galeni 796.b. 1101.a.</p>	<p>tryphera magna 849.a minor Phenonis 791. muschata 796.b persica 809.c Sarracenia 795.e turbit quod laudatissimum 328.e ubi crescat ibid.f eius vires 329.b turpium mineralæ 432.e tussilago quid 120.b eius vires ibid.c quomodo distillanda 422.b eius facultas & vires ibid.c</p> <p style="text-align: center;">V</p> <p>Vacca singularum combusta- rum vires 406.d vaccini lactis viros ibid.f Valeriana generata tria 316.a varia appellationes ibid.e facultas & vires 317.a Vberkingense balneum 21.b eius situs & vires ibid. Vberlingensia balnea 28.e eorum vires ibid. venenis restituta 186.e. 215.c. 243.d. 271.e. 323.d ventriculum excofacientia 427.a refrigerantia 213.f. 242.a veratri albi vires 324.b verbasci dua differentia 164.f vires ibid.b verbasci flores quando colligendi 214.e eorum vires ibid. verbenaca quid 148.a eius vires ibid.b vermium terrenorum facultas & vires 386.c vermiculi in medio cochino reper- ti, cuius sint facultas & vis ibid. verticis officuli vires 401.b vesicam calefacientia 213.d. 240.f. 267.f. 308.c refrigerantia 214.a. 269.f adversus Vesparii ictus remedium 392.a Villacense balneum 28.d eius vires ibid. vinum absinthie purgans 530.f quomodo parandum 518.c eius facultas & vires ibid. vinum ad asthma 517.f eius vires ibid. ad memoriam & oblivionem 515.f vinum Adrianum 354.e vinum album in scicida & sinistra valetudine laudatur ibid.b vinum alkekengi quomodo fiat 525.a eius vires ibid.a vinum anisatum quomodo parandum 533.b eius vires ibid.f vinum Astanum 354.a vinum borraginatum ad quid va-</p>
--	--	--

I N D E X.

<i>ulcera</i>	956.e	<i>unguentum ad tumorem lienis ob</i>	<i>unguentum contra serpiginem, im-</i>
<i>unguenti ad hæmorrhoidas</i>	936.a	<i>status</i> 944.f	<i>petiginem & elephaniam</i> 929.f
<i>herpotes</i>	957.a	<i>tumorem ma-</i>	<i>unguentum crassimæ faciei ause-</i>
<i>humorem concretum & scirrho-</i>		<i>num ex frigore</i>	<i>rens</i>
<i>sum</i>	949.d	1203.b	1193.d
<i>unguentum ad ignis combustionem</i>		<i>unguentum ad varos callosos</i>	<i>unguentum de Artaxia maius</i>
1197.f		1194.	959.a
<i>impetiginem</i>	ibid.b	<i>e ventriculum calefaciendum</i>	<i>minus</i> 925.e
<i>impetigines faciei</i>	1194.c	<i>& constringendum</i>	<i>unguentum de bryonia</i>
<i>inflammationem oculorum cum</i>		942.d	926.a
<i>defluxione</i>	947.d	<i>ventriculum refrigerandi</i>	<i>colocynthide, Auzicenne</i>
<i>inflammationem oculorum dige-</i>		946.	940.a
<i>rendam</i>	952.f	<i>d.e vermes, magistrale</i>	<i>lino</i>
<i>concoctionem</i>	942.e	939.d	934.d
<i>unguentum ad lachrymarum flus-</i>		<i>verruccas in facie</i>	<i>liihargyro</i>
<i>xum</i>	956.f	1124.a	929.d
<i>leudes</i>	1191.f	<i>verruccas manuum</i>	<i>minio</i> 927.a
<i>lichenas inueteratas</i>	1197.e	959.f	<i>tuthia, seu</i>
<i>lienteriam</i>	946.f	<i>unguentum ad vngues excortica-</i>	<i>diapompholigos</i>
<i>lienteriam frigidam</i>	943.a	<i>tos, scabrosos leprososq;</i>	930.e
<i>unguentum ad mamillas penderes</i>		1204.a	<i>unguentum deiergens</i>
1206.d		<i>leprosus</i>	958.a
<i>memoriam</i>	940.f	<i>unguentum ad vnguium constusio-</i>	<i>unguentum desiccatorium rubrum</i>
<i>menstrua prouocanda</i>	945.d	<i>nem</i>	934.f
<i>mollificandum splenem</i>	949.f	1204.c	<i>unguentum diaireos</i>
<i>morbium gallicum</i>	954.a	<i>scissuras & erosiones</i>	933.f
<i>mouendas vrinas</i>	945.a	<i>ibid.d</i>	<i>unguentum diatheæ, simplex</i>
<i>unguentum ad oculorum lachry-</i>		<i>unguentum ad vomitum prouocan-</i>	<i>compositum</i>
<i>mas</i>	1189.a	<i>dum</i>	923.a
<i>oculorum rubredinem</i>	ibid.b	<i>vrina retentionem</i>	<i>unguentum diapalmæ</i>
<i>oculis, magistrale</i>		945.b	<i>diapompholygos</i>
935.b		<i>ustionem ignis & aquæ</i>	931.a
<i>omnem scabiem, impe-</i>		1193.a	<i>unguentum ex bdellio</i>
<i>tinginem, & serpiginem</i>	1199.f	963.a	923.b
<i>unguentum ad panaritium</i>	1203.b	<i>vulnera venenata</i>	<i>unguentum excafaciens splenem</i>
<i>panum faciei</i>	1192.e	<i>unguentum adstringens</i>	944.b
<i>unguentum ad panos & costos faciei</i>		924.e	<i>unguentum ex calce</i>
1193.b		947.d	938.c
<i>papillarum scissuras</i>	1206.f	<i>unguentum Aegyptiacum</i>	<i>cinharidibus</i>
<i>paronidas</i>	952.a	927.e	935.a
<i>partes igne affectas</i>	1198.c	<i>Agrippæ regis</i>	<i>caprifolio</i> 932.e
<i>partes conuulsas</i>	933.a	927.e	<i>panno</i>
<i>pectoris angustiam & maturacionem</i>		926.e	<i>lino Hebenzerar</i>
941.f		<i>unguentum anodynum</i>	934.c
<i>pediculos</i>	931.b, 1191.d	936.a	<i>unguentum empyreuma in vulne-</i>
<i>unguentum ad phthisim</i>	942.c	926.c	<i>ribus sclopeticis extinguens, &</i>
961.e		<i>apostolicum</i>	<i>pustulas prohibens</i>
<i>pilorum generationem</i>	1177.b	<i>unguentum Archigenis ad capillos</i>	968.a
<i>pilos defluos in palpebris</i>	1188.b	<i>defluos</i>	<i>unguentum epuloticum</i>
<i>polypos exedendos</i>	965.f	1175.c	964.c
<i>pruritiu</i>	957.f	<i>unguentum Aregon</i>	<i>unguentum faciem depilans</i>
<i>psoram</i>	957.a	980.c	1183.e
<i>unguentum ad retentionem fetus</i>		<i>aurum</i>	<i>illustrans</i>
946.a		932.b	1200.e
<i>ruborem faciei</i>	1195.f	<i>unguentum attrahens venenum ex</i>	<i>unguentum faciens capillos aureos</i>
<i>ruborem faciei à fumis & vapori-</i>		<i>vulueribus</i>	1184.d
<i>ribus</i>	ibid.e	<i>unguentum calefaciens capite</i>	<i>unguentum</i>
<i>rugas & lentiginis faciei</i>	1192.c	1191.d	1204.f
<i>rupturam ossium</i>	962.c	<i>hepar</i>	<i>unguentum fuscum</i>
<i>unguentum ad sanguinis eruptionem</i>		943.b	935.b
962.c		<i>renes & vesicam</i>	<i>unguentum D. Gereonis de saponem</i>
<i>sanguinis impetum</i>		945.a	<i>ad dolores iuncturarum</i>
<i>stendum</i>	947.f	<i>stomachum</i>	ibid.e
<i>scabiem</i>	957.d	<i>uterum</i>	<i>unguentum gleucinum Androma-</i>
1199.c		945.d	<i>chi</i>
<i>scirrhus ictericæ</i>	ibid.b	<i>unguentum caphuratum</i>	<i>unguentum glutinans</i>
<i>scissuras manuum</i>	1103.e	<i>album</i>	937.c
<i>solis ustionem</i>	1197.a	924.e	934.e
<i>stomachi resolutionem</i>	943.a	<i>unguentum capillos auferens</i>	<i>962.e</i>
<i>superciliorum pediculus</i>	1187.e	1181.	<i>unguentum in morbo gallico cum</i>
<i>super purgationem menstruorum</i>	946.b	<i>a conseruans augensq;</i>	<i>pustulis, sine articularum dolore</i>
<i>unguentum ad tineam & scabiem</i>		1173.d	954.a
1190.e		<i>crefcere non permittens</i>	<i>unguentum lamiarum</i>
<i>tubercula faciei</i>		1180.c	960.f
<i>elephantiorum</i>	1196.e	<i>crifpos reddens</i>	<i>unguentum laxatiuum Nicolai</i>
<i>tubercula faciei lepræ</i>	ibid.f	1186.d	940.c
		<i>dealbans</i>	<i>unguentum magnum Fiorauanti</i>
		<i>defluos conseruans</i>	937.a
		1174.e	<i>unguentum mamillas minores &</i>
		<i>denigrans, Archi-</i>	<i>duviores reddens</i>
		<i>genis</i>	1205.f
		<i>flauos reddens</i>	<i>molles & relaxatas induratas</i>
		1184.d	ibid.f
		<i>generans</i>	<i>paruas conseruans</i>
		1179.d	ibid.c
		<i>unguentum capillos generans, Cleo-</i>	<i>unguentum Martiarum</i>
		<i>patra</i>	921.d
		1176.f, 1180.e	<i>magnum</i>
		<i>resistens</i>	<i>paruum</i>
		1186.c	922.a
		<i>rubecos tingens</i>	<i>unguentum Mercuriatum cum the-</i>
		1173.f	<i>riaca</i>
		<i>subnigros reddens</i>	931.d
		933.b	<i>unguentum mirabile</i>
		<i>unguentum capitale</i>	932.e, 934.a
		931.e	
		<i>unguentum ceraseos magnum</i>	
		932.a	
		<i>paruum</i>	
		928.d	
		<i>unguentum citrinum</i>	
		924.b	
		<i>Comitisse</i>	
		<i>unguentum contra casum & con-</i>	
		<i>ustionem paruum internarium</i>	
		962.a	

I N D E X.

unguentum indifcatium 928.b	unguentum resumptiuum, vulgare 925.e	urtica semen quando colligendum 257.c	eius vires ibid.
oculorum lachrymas sistens 1188.e	unguentum rosatum, Mesiae 923.d	vicium calefacientia 240.f	308.d
unguentum odoratum 1228.b	unguentum rubrum, caphuratum 929.a	refrigerantia 242.d	
unguentum omnia vestigia, omnes inberoftrates & maculas faciei auferens 1192.f	unguentum sanguinem cohibens 948.c	rua ramina 294.d	
unguentum Orefini ad alopecias inueteratas 1177.e	unguentum stringens 949.a	ruarum facultas & vires 226.a	
ad pilos generandos ibid.f	unguentum sarcocicum 960.b	ruarum passerum vires ibid.	
unguentum ornans ventrem & pedes 1207.c	961.b	ruadsborn balneum 28.e	
unguentum Othonis Siculi ad pilos generandos 1177.e	961.b	eius situs, ratio & vires ibid.f	
unguentum palpebrarum oculorumque linorem tollens 1187.f	unguentum somniferum, magistrale 938.a	ruatenruulonsa balnea 191.d	
pectorale 936.d	unguentum Sorani ad pilos generandos 1178.f	eius situs, ratio & vires ibid.c	
unguentum Philagrios 922.c	unguentum stomachicum 922.d	ruendingensia balnea 18.b	
unguentum pilos elephantiorum ubique renafci faciens 1178.a	unguentum sudores mouens in morbo gallico 955.c	eorum situs, ratio & vires ibid.	
pilos remouens 1183.d	unguentum superciliorum vitia tollens 1187.a	rueringense balneum 29.a	
unguentum populion 924.a	supercilia ibid.c	eius situs, ratio & vires ibid.	
1200.a. 1203.a	unguentum fuppurans 951.a	ruillingensia balnea 19.e	
unguentum portabile 934.e	tetracharmacum 925.d	eorum situs, ratio & vires ibid.	
unguentum pretiofum, Fuckerfalb 950.a	uenerem excitans 957.a	ruisbadensia balnea 17.b	
unguentum pretiofum, noftrum 951.b	uentris rugas a partu abftergens 1207.c	eorum situs, ratio & vires ibid.	
unguentum pro epilepticis 941.b	unguentum neruini Vigonis 967.e	vulpis adeps quomodo colligatur, preparetur & conseruetur 406.a	
facie dealbanda 1201.b	unguentum vulneris corruptionem prohibens 948.e	eius facultas & vires ibid.	
scabie 930.a	unguentum violatum 923.f	vulpis pulmonis vsus 397.e	
unguentum prohibens mamillas augeri 1206.b	ungula caballina quomodo distillanda 422.c	vulurini stercoris vis 410.e	
unguentum pforicum Alexandri 929.a	eius facultas & vires ibid.	ex Vuluris capite lapilli vis 75.b	
unguentum pforicum, siue enulatum ibid.	unguis odorati vires 82.e	ruolckensteinense balneum 29.d	
unguentum purgans 938.a. 986.c	unicornu facultas & vires 399.e	eius situs, ratio & vires ibid.d.e	
unguentum quid 915.a	unionum pulueris vis 90.d		
eius diuifio ibid.	bituminis suffitus vis ibid.	X	
unguentum, quando exacte obdurauit lien 944.d	vomitatorium Andreae Nicolai 828.a	Xyloloe lignum 331.e	
unguentum refrigerans 923.d	Patriarcha ibid.e	eius vires ibid.b	
unguentum refrigerans, Galeni ibid.f	Scarpelle 829.a	xylocaffia 334.f	
unguentum refrigerans hepar 947.b	Vogelfpergensie balneum 20.e	xylocinnamomum ibid.	
stomachum 946.e	eius situs, ratio & vires ibid.	Z	
uterum 946.a	vrbis veteris thermarum vires 31.e	Zedoarie seminis vires 270.f	
vulnera sclopeteria 967.f	vrinae aprinae vis 414.b	285.b	
unguentum Regis Angliae 961.d	viros, caprinae vires ibid.	zibetium quid 415.b	
unguentum repellens, & sanguinem cohibens 946.d	caui distillata vis 415.e	eius vires 416.a	
	taurinae vis 414.b	zizibie quid 240.a	
	vrst adeps quomodo preparanda 406.a	earum vires ibid.	
	eius vires ibid.	zingiber quod eligendum 305.c	
	vrst pulmonis vsus 397.b	zingiber conditum 676.f	
	urtica quando distillanda 427.e	zingiberis vires 305.b	
	eius facultas & vires ibid.	Zuckenbalense balneum 20.c	
	urtica duo genera 411.a	Zuckenbalensis balnei situs, ratio & vires ibid.	
		zurumberth quid Arabibus 314.b	

